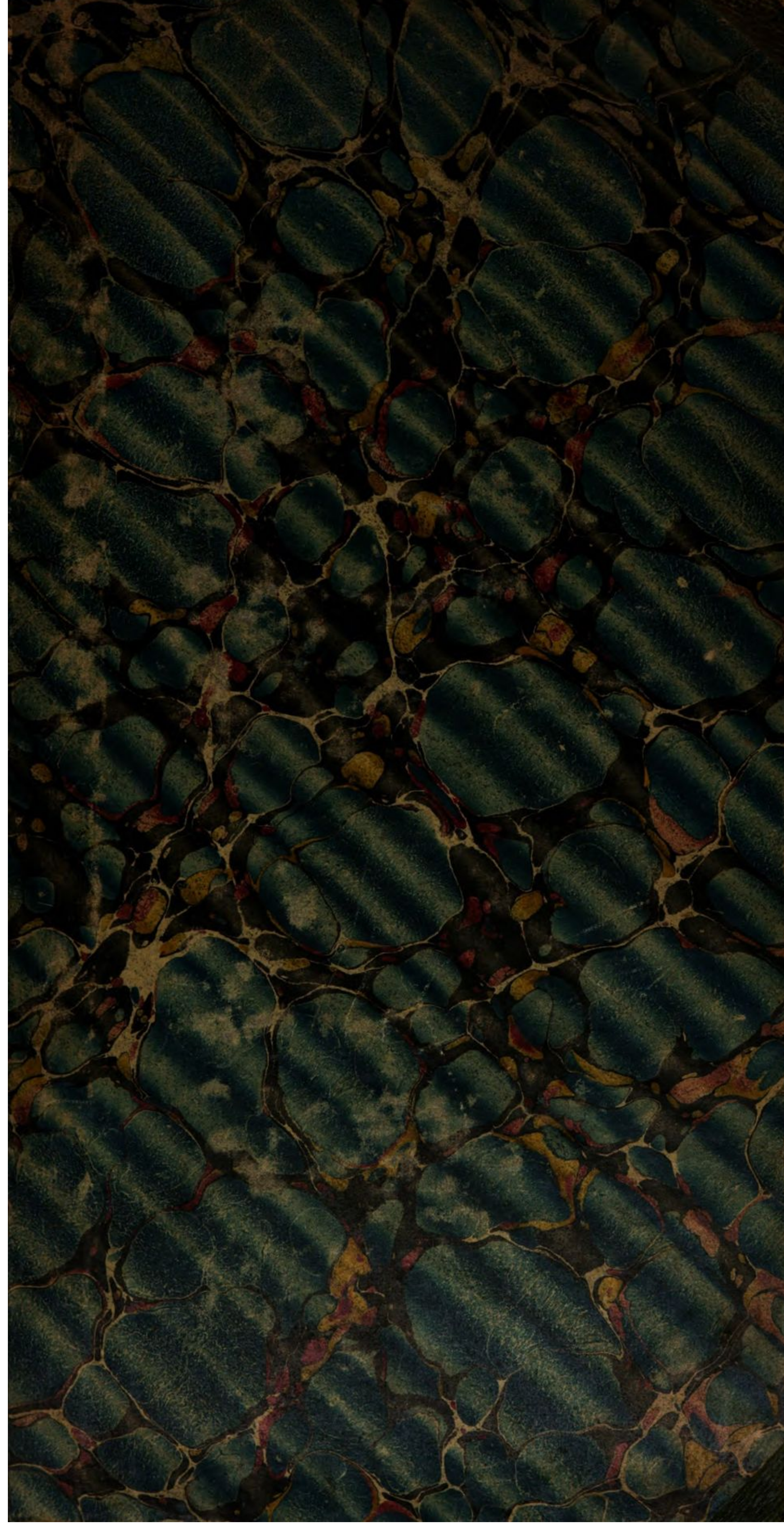
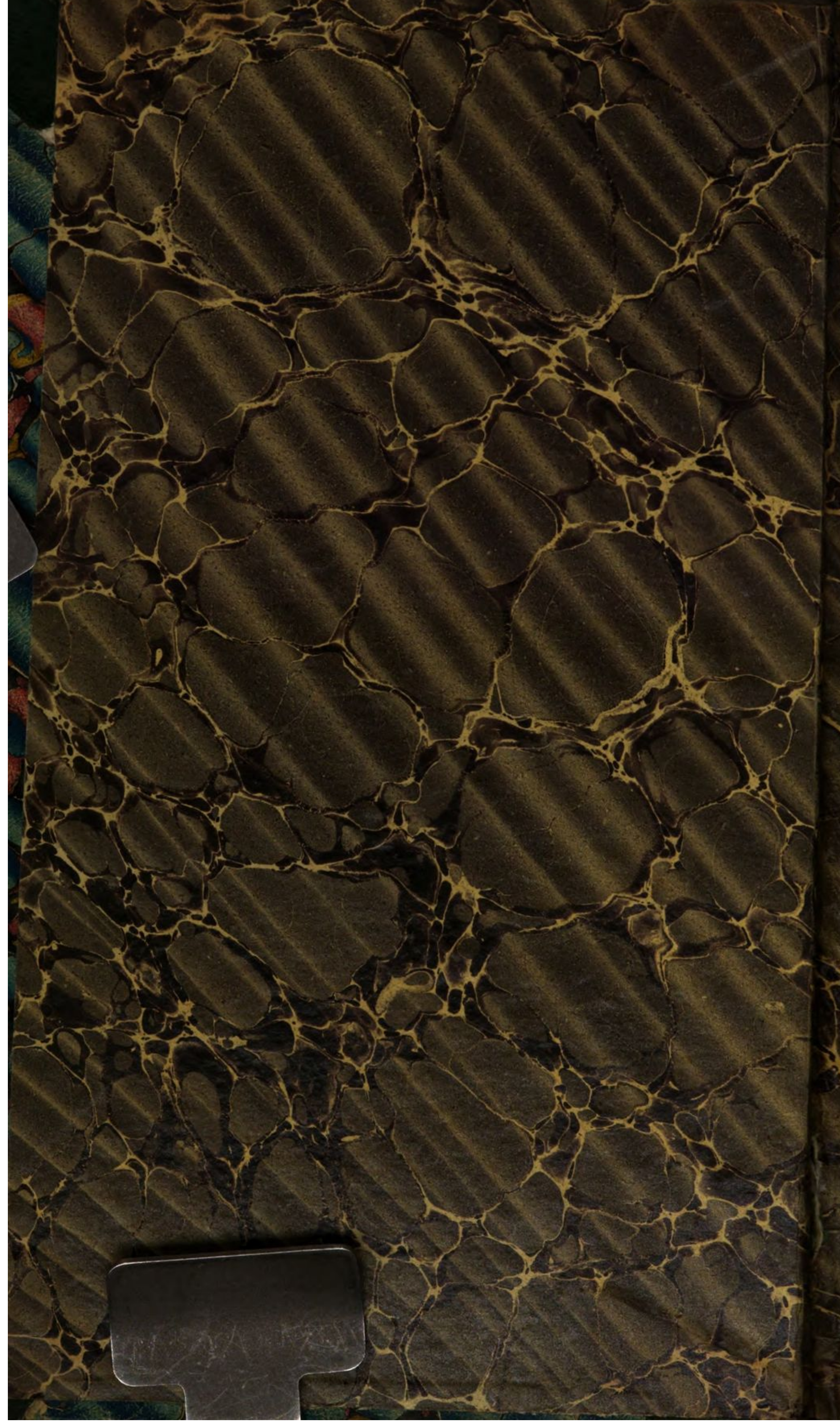

L. Graec
7^l

Asopius

Handwritten signature

Handwritten text

Handwritten signature

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΗΣ
ΙΕΡΗΣ Κ. ΑΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ
ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΝ ΤΗ
ΙΕΡΗΣ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΙ

ΚΕΡΚΥΡΑΙ,
Εκ τῆς Τυπογραφίας τῆς Κοινότητος.
1893.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΙΠΠΟΤΟΥ Κ. ΑΣΩΠΙΟΥ,

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΤΗ

ΙΟΝΙΩ Ι ΑΚΑΔΗΜΙΑΙ.

ΚΕΡΚΥΡΑΙ,

Εν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Κυβερνήσεως.

α.ω.μ.α.

Τὴν γὰρ γραμματικὴν παρὰ τὰς ἄλλας μαθήσεις
προέκρινεν ὁ νομοθέτης (Χαρώνδας)· καὶ
μᾶλα προσηκόντως. Διὰ γὰρ ταύτης τὰ πλεῖστα
καὶ χρησιμώτατα τῶν πρὸς τὸν βίον ἐπιτελεῖ-
σθαι, ψήφους, ἐπισολάς, διαθήκας, νόμους, τᾶλ-
λα τε τὰ τὸν βίον μάλιστα ἐπανορθοῦντα.

Διόδωρος Σικελιώτης, IB', 13.

ΝΙΚΟΛΑΩι ΖΩΣΙΜΑι ΤΩι ΙΗΠΟΤΗι,

τὴν γενναιοτάτην Ζωσιμαίαν Ἀδελφότητα εὐκλεῶς διασώζοντι,

κόσμον τῇ Ἠπείρῳ καὶ τῇ Ελλάδι πάση

πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παρέχουσαν,

τὴν περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως ταύτην Βίβλον,

εἰς εὐγνωμοσύνης τεκμήριον

τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγαθῶν

ᾧ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων ἀπέλαυσεν,

ὁ Συντάκτης

ἀνατίθησιν.

“ Γνώριμος δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ παραδόσιμος τοῖς ἐπιγιγνομένοις

ἢ τῶν εὐεργετησάντων τὴν πατρίδα γίνεται δόξα.”

(Πολύβιος)

NIKONIAN SYZYMIA TO ANNOTA

the manuscript, containing the following chapters:

1. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

2. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

3. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

4. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

5. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

6. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

7. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

8. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

9. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

10. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

11. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

12. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

13. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

14. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

15. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

16. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

17. The history of the church in the East, from the time of the apostles to the present day.

18. The history of the church in the West, from the time of the apostles to the present day.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ.

Η έκτασις τοῦ Πονήματος ἀπῆται βέβαια καὶ προίμιον ἀνάλογον, ἵνα μὴ τυχὸν ἐπιπαρωδηθῇ τὸ ἐναντίον παρὰ εἰς τοὺς μικρὰν πόλιν καὶ μεγάλας πύλας ἔχοντας Μινδίους. Καὶ ὁ κύριος σκοπὸς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ τελείωσιν τοῦ ἔργου, καὶ ἡ ἐπιγραφή, καὶ τὸ σχέδιον, καὶ τὰ βοηθήματα καὶ πολλὰ ἄλλα δίκαιον ἦτον νὰ ἐξηγηθῶσιν ἐπ' ἀκριβές. Ἀλλὰ αὕτη πρῶτον ἡ έκτασις μὲ ἀναγκάζει νὰ μὴ καταστήσω τὸ ἐκτενές ἤδη πολὺ ἐκτενέστερον· ἡ παρὰ προσδοκίαν ἔπειτα βραδύτης εἰς τὴν ἐκτύπωσιν δὲν συγχωρεῖ ἄλλην περαιτέρω ἀναβολήν, καὶ ἀπροσδόκητοι, τελευταῖον, περιστάσεις κελεύουσιν οὕτω.

Παραπέμπων λοιπὸν εἰς ἄλλην εὐκαιρίαν τὴν πλατυτέραν τοῦ πράγματος ἐκθεσιν, καὶ εἰς ὀλίγα τινὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμενος, λέγω ὅτι ἔπαθα καὶ ἐγὼ ἀνάλογόν τι μὲ τὸν παρὰ Πλάτωνι Μένωνα ὃς τις, μίαν μόνην ἀρετὴν αἰτηθεὶς νὰ ὀρίσῃ, σμῆνός τι ἀρετῶν ἀπέδωκεν εἰς τὸν αἰτήσαντα (Πλάτ. Μέν. ἐν ἀρχῇ). Οὕτω πως καὶ ἐγὼ, περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως ἐπιχειρήσας νὰ γράψω, εὐρέθην ὑποχρεωμένος, τρόπον τινά, εἰς τριῶν τοιούτων πονημάτων σύνθεσιν. Ἐν ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ νῦν ἐκδιδόμενον. Ἐν ἄλλο τοῦ ὁποίου ἡ τύπωσις ἀρχίζει πάραυτα εἶναι ἐπιτομὴ τοῦ παρόντος, περιέχουσα τὰ κυριώτερα καὶ θετικώτερα τῆς Ἑλληνικῆς Συντάξεως, χρήσιμον εἰς παράδοσιν. Τὸ τρίτον, τελευταῖον, θέλει εἶναι ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον συχνάκις παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης ὑπὸ τὸ ὄνομα Δ. Π. (Διεξοδικὸν Πόνημα). Καὶ τὰ τρία ταῦτα, διαφέροντα κατὰ τὴν έκτασιν, θέλουν εἶναι κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον, ἀποτελούμενα καὶ τὰ τρία ὁμοῦ ὅλον, κατὰ τὸ δυνατόν, πλήρες. Ἡ Ἐπιτομὴ θέλει παραπέμπει εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν, ὡς ἡ Εἰσαγωγή εἰς τὸ Διεξοδικὸν Πόνημα,

Ἡ συλλογὴ τῶν παραδειγμάτων ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τελευταίῳ Πονήματι θέλει εἶναι, ὅσον τὸ δυνατόν, κατὰ χρονολογίαν. Ἀρχίζουσα ἐκ τῶν Ἰώνων θέλει μεταβαίνει εἰς τοὺς Αἰολίας καὶ Δωριεῖς, εἰς τοὺς Ἀττικούς, τοὺς Ἀττικισάς, τοὺς Ἐκκλησιαστικούς, καὶ μετὰ ταῦτα θέλουν ἀκολουθεῖ τὰ ἐκ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης· καὶ οὕτω, φαινομένης βαθμυδὸν τῆς διαφορᾶς εἰς τὴν χρῆσιν, τὸ ὅλον νὰ παρίσῃ ὡς ἱστορικὸν πῖνακα τῆς Ἑλληνικῆς

5.
γλώσσης, ὅθεν αἱ μικραὶ μου συγχωροῦσι δυνάμεις. Πολλὰ χωρία δύσκολα συγγραφέων καὶ ποιητῶν θέλουσιν ἐξετασθῇ ἐν αὐτῷ ὥς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ ὥς πρὸς τὴν ἐκ ταύτης προκύπτουσαν ἔννοιαν· πολλὰ ἀμφίβολα καὶ πολλὰ ζητήματα, κινηθέντα ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ, θέλουσιν εὐρεῖ ἐκεῖ τὴν δυνατὴν λύσιν των.

Ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς πρὸς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν θέλει εἶναι ἀδιάλειπτος, τὸ ὅποιον, καὶ ἐν τῷ νῦν ἐκδιδομένῳ ἀρχίσας, ἠναγκάσθην νὰ παραιτήσω, ἵνα ἀποφύγω τὴν παραμεγάλην ἐξόγκωσιν, μόνον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν Προθέσεων, ἀκτελέσας τοῦτο ὀλίγον τι διεξοδικώτερον. Ἡ εἰς σύνθεσιν αὐτῆς εὐκολία καὶ ἡ πρὸς παραγωγὴν εὐπλασία δὲν θέλει παραμεληθῇ. Αἱ παροιμίαι, τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ ὅποια εἶναι ἀκένωτος θησαυρὸς τῆς γλώσσης, θέλουν κατέχει τὸν προσήκοντα τόπον.

Τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Γραμμάτων ἡ Πρόοδος δὲν συγχωρεῖ τὴν σήμερον νὰ ἀρκῆται τις μόνον εἰς τὸ γνωρίζειν μὲ ποίαν πτωσὶν συντάσσεται ἡ δεῖνα κλάσις τῶν ὀνομάτων, ἡ δεῖνα κλάσις τῶν ῥημάτων, κτλ. προσαπαιτεῖ ἀκόμη καὶ τὸν λόγον τοῦ τοιούτου. Οπου δὲν εἶναι λόγος βέβαιος, νὰ ζητῇται τοῦλάχιστον ὁ πιθανός. Ἡ ἐν τούτοις ἔρευνα καὶ ἡ σύντομος προσπάθεια, εἰ μὲν ἄλλο δὲν κατορθώται, θέλει τοῦλάχιστον καταστήσει τὸν σπουδαστὴν ἱκανὸν νὰ διακρίνῃ ποῖα τὰ ἐξηγήσιμα καὶ ποῖα τὰ ἀνεξήγητα, ποῖα τὰ ὀμαλὰ καὶ ποῖα τὰ ἀνώμαλα· καὶ τοῦτο δὲν εἶναι μικρὸς βαθμὸς προκοπῆς. Ἐν τούτοις ἀκονώμενος ὁ νοῦς θέλει γένη εὐδιαθετώτερος πρὸς ἄλλα σπουδαιότερα.

Πρὸς σαφεσέραν τοῦ πράγματος ἐξηγήσιν θέλει χρησιμεύσει τὸ ἐξῆς· ὡς ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένα, καὶ ἐπομένως ὡς ὀρθά, εὐρίσκονται τὰ ἀκόλουθα ἀγρὸς δεσπότου, δεσπότης ἀγροῦ—πίθος μέλιτος, μέλι πίθου—ναὸς λίθου, λίθος ναοῦ—κλάδος τοῦ δένδρου, δένδρον τοῦ κλάδου—μεστὸς φροντίδων—καθαρὸς ἀμαρτημάτων—ἐπιθυμῶ ἀρετῆς—ὕζειν μύρων—ἄρχειν τινός—λούσασθαι ποταμοῖο—ὀρμηθέντος ὠρέξατο—θέειν πεδίοιο—ἔρχεσθαι ὁδοῖο—λαιᾶς χειρός—ποῦ γῆς;—ἐγγυὲς θαλάσσης, κτλ. Πρόκειται τώρα εἰς ἐξέτασιν ἅν πάντα ταῦτα, καὶ ὅλως ἐν γένει τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα, ἔχουσί τι κοινὸν πρὸς ἄλληλα, ἢ κατὰ τύχην εὐρέθησαν οὕτως ὁμοταγῇ. Τοῦτο ἤθελε φέρεи εἰς τὴν ἐξέτασιν περὶ φύσεως τῆς γενικῆς καὶ περὶ φύσεως ἐν γένει τῶν πτώσεων.

Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ τῶν ἀνωτέρω πολλάκις ἐκφέρονται καὶ διὰ

προθέσεως, διὰ τοῦτο οἴκοθεν ἀναφύεται αὐτόθι καὶ τὸ περὶ ἐλλείψεων περιώνυμον ζήτημα. Ἀν δηλ. εἰς τὴν γενικὴν ἀμαρτημάτων καὶ εἰς τὴν αἰτιατικὴν σῶμα, ἐπὶ τῶν φράσεων καθαρὸς ἀμαρτημάτων καὶ δυνατὸς τὸ σῶμα ἐννοεῖται πάντοτε ἔξωθεν ἢ ἀπὸ καὶ ἢ κατὰ Πρόθεσις ἢ ὅχι· καὶ ἂν τὸ ἄρχω τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ ἄρχω ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸ θέω πεδίοιο εἰς τὸ θέω διὰ πεδίοιο ἢ, τὸ ἀνάπαλιν, ὡς τὸ ἄρχω τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ εἰμί ἄρχων τῆς Ἑλλάδος, συνεπτυγμένον, καὶ ὡς τὸ ἐμβατεύω τῶν ἀγρῶν = εἰμί ἐμβατής τῶν ἀγρῶν, κτλ. οὕτω καὶ τὸ θέω πεδίοιο πρέπει νὰ ἐννοηθῇ κατ' ἀναλογίαν γεννηθέν.

Ἡ ἀναλογία ἤθελεν εἶναι αὕτη· εἰς τὸ δεσπότης ἀγροῦ ἢ μὲν γενικὴ σημαίνει τὸ κτῆμα, ἢ δὲ ὀνομαστικὴ τὸν κτήτορα· εἰς τὸ ἀγρὸς δεσπότου, ἀντιστρόφως, ἢ ὀνομαστικὴ τὸ κτῆμα ἢ δὲ γενικὴ τὸν κτήτορα· εἰς τὸ λευκότης χιόνος ἢ μὲν γενικὴ σημαίνει τὸ ἔχον, ἢ δὲ ὀνομαστικὴ τὸ ἐχόμενον, καὶ ἀντιστρόφως εἰς τὸ πτέρυξ χιόνος λευκῆς (= πτέρυξ χιονόλευκος). Ἐκ τῆς σχέσεως δὲ τοῦ κτήματος πρὸς τὸν κτήτορα καὶ τοῦ ἔχοντος πρὸς τὸ ἐχόμενον ἀναβαίνοντες, δι' ἀνωτέρας ἀφαιρέσεως, εἰς τὴν σχέσιν τοῦ ἐν γένει ἀνήκοντος καὶ τοῦ πρὸς ὃ ἀνήκει εὐρίσκομεν ὅτι, κατὰ τὴν ἀνυπέρβλητον εὐφυΐαν τῶν Ἑλλήνων, τὸ περιπατῶ τῆς ἡμέρας καὶ πορεύομαι τῆς γῆς ἤθελεν ἀναλύωνται εἰς τὰ κάμνω τὸν περίπατον τῆς ἡμέρας, κάμνω τὴν πορείαν τῆς γῆς· καὶ ἤθελε θεωρεῖται ὁ μὲν περίπατος ὡς τι ἀνήκον εἰς τὴν ἡμέραν, ἢ δὲ πορεία ὡς τι ἀνήκον εἰς τὴν γῆν, ἀπαραλλάκτως ὡς εἰς τὸ ἀρετῆς ἀνὴρ θεωρεῖται ὁ ἀνὴρ ὡς ἀνήκων εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀνάλογον τρόπον τινὰ τοῦ Θεᾶς ἱερέως, κτλ. ἢ, καὶ ἀντιστρόφως, ἢ ἀρετὴ εἰς τὸν ἄνδρα ὡς ιδιότης αὐτοῦ = ἀνὴρ ἐνάρητος· οὕτω καὶ θέω πεδίου καὶ τὰ ὅμοια.

Τοῦτο ἤθελε μᾶς φέρει πάλιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συγγενείας τῶν Πτώσεων καὶ Προθέσεων, καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν ὡσαύτως, μεταξὺ ἄλλων, τῆς γνωστῆς παρ' ἡμῖν φιλονεικίας ἂν εἶχε δίκαιον ὁ μακαρίτης Κοδρικᾶς, ἐπιγράφων τὸ σύγγραμμά του Μελέτην τῆς κοινῆς γλώσσης, ἢ ὁ μακαρίτης Κοραῖς, καταδικάζων αὐτὸ ὡς ἐσφαλμένην, καὶ προβάλλων ὡς ὀρθὸν τὸ Μελέτη περὶ τῆς κοινῆς γλώσσης, κτλ.

Ὅτι λοιπὸν ἡ ἐξέτασις τούτων εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν πλήρη πραγμάτευσιν τῆς Ἑλληνικῆς Συντάξεως ὀλίγοι, πιθανόν, θείλουσι

περὶ τούτου ἀμφισβητήσει· ἐλλόγως ὁμῶς ἤθελε πᾶς τις ζητήσει τοῦ καὶ πῶς τοῦτο πρέπει νὰ γίνεται.

Οἱ Ἕλληνισαὶ τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, ἀρχίζοντες ἐκ τῆς φιλοσοφικῆς ἐξετάσεως περὶ φύσεως τῶν πτώσεων, κτλ. συνάγουσιν ἔπειτα ὡς πορίσματα τὰ εἰς τὰς διαφόρους μερικὰς περιστάσεις ἀπαντῶμενα παραδείγματα. Εἰς ἐμὲ φαίνεται τὸ ἐναντίον ὀρθότερον· πρῶτον πρέπει νὰ ἐκτίθενται, ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβῶς ἀλλ' εὐμεθόδως, ὅλα τὰ συντακτικά, οὕτως εἰπεῖν, φαινόμενα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἐκ τούτων ἔπειτα νὰ γίνεσθαι βαθμηδὸν ἀνάβασις εἰς ἀρχὰς ὁπωσοῦν γενικὰς, ἐκ τούτων δὲ πάλιν εἰς ἄλλας γενικωτέρας, ἕως οὗ ἀνευρεθῇ μία τις, εἰ δυνατόν, κοινὴ ἀρχή· οὕτω, π. χ. τὰ πόλεις Ἑλλησπόντου — μισθοὺς τροφῆς καὶ τὰ τὰ τοιαῦτα ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ τὰ λευκότης χιόνος — οἴκου σκευή, κτλ. (Κεφ. IB §. 46)· καὶ πάλιν τὸ κενὸς ὕδατος = οὐ πλήρης ὕδατος· ὅθεν τὰ κενωτικὰ καὶ τὰ πληρωτικὰ ὑπάγονται ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν. Ταῦτα δὲ τὰ ἐπίθετα, παραβαλλόμενα μὲ τὰ προηγούμενα οὐσιαστικά, καὶ ὅλα πάλιν ὁμοῦ πρὸς τὸ πορεύεσθαι τῆς γῆς καὶ τὰ ὅμοια μᾶς φέρουσιν εἰς πληροφориάν, εἰς εἰκασίαν τοῦλάχιστον, ὅτι ἡ φύσις τῆς γενικῆς εἶναι νὰ σημαίνει τὸ ἀνήκον εἰς τι ἄλλο, κατὰ τοῦτον ἢ κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον, κατὰ γενικωτάτην δηλ. ἔννοιαν. Εἰρηγεῖ λοιπὸν τὴν ἰδέαν τοῦ τίνος, εἰς ἣν περιέχεται ἡ περὶ τίνος, ἡ διὰ τίνος, ἡ ἐνεκά τίνος, κτλ. αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνάπτυξις αὐτῆς.

Εὐρεθείσης δὲ τῆς κοινῆς ἀρχῆς, πρέπει καὶ ἀντισρόφως νὰ ἐξηγητῇται πῶς συνάγονται ὡς πορίσματα τὰ προεκτεθέντα καὶ ὅλα τὰ ἀπαντῶμενα παραδείγματα· ὥστε ἡ ἐκ τῶν προτέρων θεωρία καὶ ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων πείρα νὰ καταντῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ συναγόμενον. Οὕτω ποιητέον περὶ τῆς φύσεως τῶν Εγκλίσεων, κτλ.

Ἀλλ' ἐπειδὴ πάντα ταῦτα οὔτε τόσον ἀδιάφορα εἶναι, οὔτε τόσον εὐκόλῃ καὶ ἐπειδὴ ἡ μόνη παχυλὴ ὁμάθεια οὔτε γνωρίζει οὔτε ἀνέχεται περὶ οὐδενὸς λεπτολογίαν, καὶ μόνη ἡ ἀληθινὴ ἐπιστήμη, ὀρίζουσα εἰς τὸ καθὲν τὴν προσήκουσαν ἀξίαν καὶ τάξιν, ἐγκρίνει τὴν περὶ τίνος λεπτολογίαν καὶ λεπτομέρειαν, ἢ τὴν καταδικάζει ὡς μικρολογίαν καὶ ἐρεσχελίαν, καθόσον κρίνει τὰ ἐξεταζόμενα λόγου ἄξια ἢ οὐτιδανά, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ὥριμος σκέψις ἵνα τὰ μετέλθῃ τις ὡς πρέπει. Διὰ τοῦτο μόνον τὸ πρῶτον ἔψαυσα, καὶ τοῦτο ἀκροθιγῶς, ἐν τῷ παρόντι Πονήματι. Καὶ τὸ πρῶτον δὲ καὶ τὸ δεῦτερον θέλω προσπαθήσει νὰ

πραγματευθῶ πληρέστερον ἐν τῷ Δ. Π. ἢ ἐν ἰδιαιτέρῳ, ἂν χρει-
σθῇ, πονήματι Θεωρία τῆς Ελληνικῆς Συντάξεως.

Μόνον δὲ ἀπὸ καρδίας ἐνθέρμους εὐχὰς ἡμπορῶ νὰ προσφέρω
περὶ τινος ἄλλου πράγματος, ὅποιον τὸ ἐξῆς. Ἡ μετ' ἐπιμελείας
ἀνάγνωσις τῶν ἐνδόξων συγγραφέων καὶ τὰ ἀκριβῆ λεξικά εἶναι
εἰς βραία οἱ μόνοι ὁδηγοὶ οἱ ὅποιοι ἡμποροῦν νὰ μᾶς δείξωσι πότε
καὶ ποῦ πρέπει νὰ λέγωμεν ἀναπαύομαι καὶ πότε καὶ
ποῦ καταπαύομαι, ἀνορθῶ καὶ κατορθῶ, ἀναπίνω,
καὶ καταπίνω, ἀναστρέφω, καταστρέφω, ἀντιστρέφω,
μεταστρέφω, κτλ. Ἀλλὰ κατὰ δυσυχίαν τὰ Ελληνικὰ λεξικά
εἰς τοῦτο τὸ μέρος, εἰς τὴν ἀκριβῆ δηλ: διάκρισιν τῶν συγγε-
νῶν μὲν κατὰ τὸ γενικὸν διαφόρων δὲ κατὰ τὸ μερικώτερον
τῆς ἐννοίας ὄρων εἶναι ἀκόμῃ ἀτελῆ.

Οἱ τοιοῦτοι ὄροι ὀνομάζονται Συνώνυμοι καὶ Συνωνυμία
(ὀρθότερον ἴσως Συνωνυμολογία) ἢ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐξέτασις.
Το ἐκ τῆς φιλοσοφίας ἐρευνητικὸν πνεῦμα, καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα
μεταφερθέν, προητοίμασεν τὴν ἐπὶ τὸ τέλειον ὁδόν. Οθεν εἰς
ὅλας τὰς νεωτέρας γλώσσας τῆς Εὐρώπης ἔγινον τοιαῦτα συνω-
νυμικά ἤτοι συνωνυμολογικά λεξικά. Εἴθε λοιπὸν τὸ παράδειγμα
τοῦ παλαιοῦ παρ' ἡμῖν Προδίκου, τοῦ Γεράρδου, Βωζαίου, Ρου-
βώδη (*Roubaud*) καὶ τοῦ περιωνύμου Γυζώτου παρὰ Γάλλοις·
τοῦ Εβεράρδου καὶ Δοιδερλείνου (*Döderlein*) παρὰ Γερμανοῖς
(τοῦ πρώτου διὰ τὴν Γερμανικὴν, τοῦ δευτέρου διὰ τὴν Λατι-
νικὴν Γλῶσσαν)· τοῦ Γράσση, Ρωμάνη καὶ Θωμμασαίη παρ' Ἰτα-
λοῖς νὰ ἐγείρωσι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸν ἱκανὸν ἄνδρα νὰ
ἀναδεχθῇ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, τὸ ὅποιον τόσον γίνεται δυσ-
κολώτερον ὅσον ὁ νοῦς, ἀναπτυσσόμενος, παρατηρεῖ λεπτότητας
καὶ διαφοράς, ὅπου ἡ παχυλὴ ἀμάθεια διαβαίνει χωρὶς οὐδὲ κἂν
νὰ ὑποπτευθῇ περὶ τούτου. (α)

(α) Τὸ ἀρχαιότερον τοῦ τοιούτου εἶδους σύγγραμμα περὶ τῆς Λατινικῆς Γλῶσ-
σης εἶναι τὸ τοῦ Ολλανδοῦ Δύσωνίου Πόπμα *de differentiis verborum*
libri quatuor, ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ἐν Μαρβούργῳ 1635, καὶ ἐπληρωμένον
μετατυπωθὲν ὑπὸ Ριχτέρου, ἐν Λειψίᾳ 1747. Ἐκατὸν δὲ Λατινικῶν Συνωνύμων
ἀναπλήρωμα εἰς αὐτὸ ἐξέδωκεν ὁ Χρ. Στροδτμᾶννος (*Acta Societ. Lat. Jen. ec.*).
Τὸ πόνημα τοῦ Πόπμα τιμᾶται μᾶλλον παρὰ τὸ τοῦ Γαρδίν — Δευμεσνίλ,
les Synonymes Latins, ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1777. Εἰς νεωτέρας
ἐκδόσεις ἐπροσπάθησαν ὁ Ιαννέτος, ἐν Παρισίῳ 1815, καὶ ὁ Αρχαιντρος
(*Archaintre*), ἐν Παρισίῳ 1815, νὰ διερεθώσωσι τὰ εἰς αὐτὸ παρεισφρή-
σαντα σφάλματα. Περὶ τῆς Ελληνικῆς Γλῶσσης παρὰ τὸ ἀρχαῖον, ἀτελές, τοῦ Δμ-

Ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐξακρίβωσις τί τὸ κοινὸν καὶ τί τὸ ἰδιαίτερον εἰς τὸ λοιδορία καὶ κατηγορία, εἰς τὸ βούλομαι καὶ θέλω, εἰς τὸ φιλῶ, ποθῶ, ἐπιθυμῶ καὶ ἐρῶ, κτλ. ὁξύνουσα τὸν νοῦν εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν λεπτῶν διαφορῶν τὸν συνειθίζει νὰ ἀποφεύγῃ ἀπανταχοῦ τὴν σύγχυσιν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰς τὴν ἀληθινὴν προκοπὴν. Καὶ τοῦτο θέλει τοῦ προετοιμάσει ὑγιὲς καὶ ἄφθαρτον κριτήριον, διὰ τοῦ ὁποίου θέλει σταθμᾶ καὶ ὅχι ἀριθμεῖ τὰς λέξεις· θέλει τὸν καταστήσει ἀνώτερον τῶν εἰς τοὺς ἀπείρους ἐνεργούντων ἀπατηλῶν θελγῆτρων. Οταν ἀρχίζῃ νὰ αἰσθάνεται μεγαλειοτέραν ἡδονὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ ὁποίου τοὺς λόγους δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀφαιρέσῃ τίποτε παρὰ εἰς τὸν Κικέρωνα ἐκ τοῦ ὁποίου, χωρὶς ζημίας τοῦ ὅλου, δυνατόν νὰ ἀφαιρεθῶσι πολλά, εἶναι σημεῖον ὅτι ἡ προετοιμασία ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ, καὶ πεπεισμένος ἔσῃ ὅτι ἀποκτᾶ ἤδη ἀνδρικοῦ νοὸς ὠριμότητα. Οταν ἀρχίζῃ νὰ τέρπεται μᾶλλον εἰς τὴν ἀπλότητα καὶ ἀφέλειαν τοῦ Ομήρου ἢ ὁποία εἶναι πισὴ ἀντανάκλασις τῆς φύσεως παρὰ εἰς τὴν τοῦ Βιργιλίου περιτέχνησιν καὶ πολυτέλειαν, καὶ εἰς τὸ πομπῶδες καὶ μεγαλοπρεπὲς τὸ ὁποῖον περιζητεῖ ἀπανταχοῦ ὁ Τάσσος, τότε εἶναι σημεῖον ἀλάνθαστον ὅτι τὸ κριτήριόν του εἶναι ἤδη πηγμένον, καὶ ὅτι, διαφυγὼν τοὺς ταραχώδεις καὶ ἐπικινδύνους τῆς Φαντασίας ὠθισμούς, ἔφθασεν εὐτυχῶς ὑπὸ τὴν ἀσφαλῆ τοῦ Νοὸς αἰγίδα ἔνθα, ἀπτόχτος ὧν εἰς ἐξωτερικὴν λάμψιν καὶ εἰς ψιμυθισμούς, ἄτρωτος ἀπὸ περίχρυσά καὶ μαγικὰ βέλη, ἡμπορεῖ νὰ διασέλλῃ τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τὸ φαινόμενον κάλλος. Αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐλκτικαὶ ἱυγγες καὶ αἱ γοητευτικαὶ σειρῆνες δυνατόν, ἐνθυμίζουσαι τὸ νεανικὸν αὐτοῦ κριτήριον, νὰ τὸν κάμωσι νὰ μειδιᾶ, ἀλλ' οὔτε ἐπωδῶν ἔχει χρεῖαν πρὸς ἀποτροπὴν οὔτε τὰ ὠτία του νὰ κηρώσῃ, ἵν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον.

Ἀλλὰ ἐκ τῆς περὶ τὰ ἄδηλα μέλλοντα ἐκτροπῆς ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἐνεσῶτα, τὰ μόνα βέβαια, καὶ μόνον περὶ τοῦ νῦν ἐκδιδραμένου, τοῦ μεσαίου, λαλῶν, ἡμπορῶ νὰ ὁμολογήσω ἐν συνειδήσει

μωνίου, ἐκδοθὲν τὸ τελευταῖον, ἐν Λειψία 1822, ὑπὸ Σχαιφέρου, εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας δὲν γνωρίζω οὐδέν. Τὸ τοῦ ἱατροῦ Μαρτίνου Ρουλάνδου, *Synonyma Graecorum*, ἐκδοθὲν τὸ δευτερον ἐν ἔτει 1585, εἶναι συλλογὴ ὁμοίων καὶ συγγενῶν φράσεων, χωρὶς διαστολῆς εἶναι, ὡς λεγεται, *coria verborum*. Σποραδικαὶ σημειώσεις περὶ μιᾶς ἢ ἄλλης λέξεως εὐρίσκονται ἐν διαφόροις Πενήμασιν (ἴδε Βουττμάννου Λεξιλόγον, Ἐξελβεργεια Χρονικά, κτλ.)

ὅτι, καὶ τὸ Κοινὸν τιμῶν καὶ τὴν Παιδείαν σεβόμενος, ἀπ' ὅσα ἔκριναι ἐπιτήδεια νὰ ἐκφέρωσι τὸ Πόνημα τοῦτο ὀλιγώτερον ἀτελές δὲν παρημέλησα τίποτε. Εἰς τὰς παραπομπὰς κατέβαλα ὅλην τὴν δυνατὴν προσοχήν, πολλάκις παραβάλλων τὰ παραδείγματα πρὸς τὰ πρωτότυπα, ὥς θέλει πληροφορηθῇ πᾶς τις, θελήσας νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ πρᾶγμα.

Μετεχειρίσθην δὲ ἐπὶ μὲν *Ιλιάδος* *Ομήρου* τὴν ἑκδοσιν τοῦ *Σπιτσνέρου* (ἐν *Γότθα* καὶ *Ερφορδίῳ* 1832)· ἐπὶ δὲ *Οδυσσεΐας* τὴν τοῦ *Οὔλφριου* ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὀλίγον διαφέρει ἡ ὑπὸ *Σπιτσνέρου* τῆς *Ιλιάδος* ἑκδοσις, ὥς καὶ ἡ τῆς *Οδυσσεΐας* ὑπὸ *Χρισ. Κρουσίου*, μετὰ *Γερμανικῶν* σημειώσεων (ἐν *Αννοβέρα* 1837)· *Επὶ* *Ησιόδου* τὴν ὑπὸ *Γοιττλιγγίου* (ἐν *Γότθα*, καὶ *Ερφορδίῳ* 1831). *Επὶ* *Θεοκρίτου* τὴν ὑπὸ *Βυσεμάννου* (αὐτόθι 1830). *Επὶ* *Πινδάρου* τὴν *Διασενιανὴν* (αὐτόθι 1830), ἡ ὁποία εἶναι αὐτὴ ἡ *Βοικκιανὴ* εἰς ἣν ἦτον συνεργάτης, ὁ μακαρίτης *Δισσένιος* (*Dissen*), ἔχουσα τοὺς σίχους εἰς λέξιν λήγοντας, καὶ ὅχι ὡς αἱ πρόην. *Επὶ* *Ανακρέοντος* τὴν ὑπὸ *Μοιβίου* (αὐτόθι 1826). Οἱ αὐτοὶ οἱ συγγραφεῖς εἶναι ἐκ τῶν συγκροτούντων τὴν ἐν *Γότθα* καὶ *Ερφορδίῳ* διὰ τοῦ *Φριδ. Ιακωβσίου* καὶ *Φριδ. Ρώσου* ἐκδιδομένην *Ελληνικὴν Βιβλιοθήκην*. *Επὶ* *Αἰσχύλου* τὴν ὑπὸ *Βουτλέρου* (ἐν *Καταβριγίᾳ* 1809). *Επὶ* *Σοφοκλέους* τὴν ὑπὸ *Βρυγκίου* (ἐν *Αργεντεράτῳ* 1806). *Επὶ* *Εὐριπίδου*, μὴ ἔχων τὴν νεωτέραν ὑπὸ *Ματθίου*, μετεχειρίσθην τὴν ἀρχαιοτέραν ὑπὸ *Ιησοῦ Βαρνεσίου* (μετατυπωμένην ἐν *Λειψίᾳ* τῷ 1728). *Επὶ* *Αριστοφάνους*, μὴ ἔχων ἄλλην ὀλικήν, ἵνα ᾗναι ὁμοειδεῖς αἱ παραπομποί, μετεχειρίσθην τὴν ὑπὸ *Σχαιφέρου* μικρὰν ἑκδοσιν (ἐν *Λειψίᾳ* 1812). *Επὶ* *Θεόγνιδος* τὴν ὑπὸ *Οὐελκκέρου* (ἐν *Φραγκοφορτίῳ* παρὰ *M.* 1826) ἥτις ἔχει ἐν τέλει καὶ πίνακα παραλληλησικὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σίχων, κατὰ τὴν ἐδικήν του καὶ κατὰ τὴν τοῦ *Βελκκέρου*. *Επὶ* *Πλάτωνος* τὴν σελίδωσιν τῆς *Στεφανείου* ἐκδόσεως, παρατιθεμένην καὶ εἰς τὰ περιθώρια τῶν νέων ἐκδόσεων, ἐξαιρουμένης τῆς *Απολογίας* ἥτις ἀναφέρεται κατὰ παραγράφους. *Επὶ* *Ξενοφώντος* τὴν *Συνειδέρειον*, διασελλομένην κατὰ *Βιβλία*, *Κεφάλαια* καὶ *Παραγράφους*· καὶ τὸ μὲν κεφαλαῖον γράμμα σημαίνει τὸ *Βιβλίον*, τὸ μικρότερον σημαίνει τὸ *Κεφάλαιον*, ὁ δὲ *Αραβικὸς ἀριθμὸς* τὸν *Παράγραφον*· οὕτω, π. χ. *Ξεν. Κ. Π. Α', β, 3* = *Ξενοφώντος Κύρου Παιδεία, Βιβλίον πρῶτον, Κεφάλαιον δεύτερον, Παράγραφος τρίτος*. *Επὶ* *Λυτίου* τὴν ὑπὸ *Φρασικλέους* (*Franz*) *Νωριπολίτου* (ἐν *Στωκαρδίῳ*, ἥτοι *Stuttgart*, *ΑΙΩΛΑ'*). *Περὶ*

τῶν εἰς Παραγράφους διαιρουμένων συγγραφέων, ὡς ὁ Ηρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, κτλ. καταντᾷ σχεδὸν ἀδιάφορος ἡ ἐκδοσις, ὡς ἀδιάφορος εἶναι καὶ ἐπὶ Ομήρου καὶ Ησιόδου ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν στίχων· διότι μικρά τις διαφορὰ δυνατόν νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ ἢ μὴ τῶν νόθων νομιζομένων στίχων· ἡ γραφὴ δυνατόν νὰ παραλλάσῃ. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὅμως, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν Τραγικῶν, γίνεται πολλάκις διαφορὰ μεγάλη διὰ τὴν ἀνομορίαν τῶν στίχων διαίρεσιν.

Πολλάκις βλέποντα τὸ ἐκτενές τοῦ λόγου μὲ ὑπῆρχετο ἡ εἰρωνεία τοῦ Σωκράτους ὃς τις ἔλεγεν εἰς τὸν Γοργίαν νὰ ἀποκρίνεται διὰ βραχέων εἰς τὰ ἐρωτώμενα· καὶ τοῦτο μὲ περιέσελλον εἰς τὴν συντομίαν, ἀφαιρουμένων πολλῶν. Ἀλλὰ πολλάκις εὑρισκα ὀρθὸν καὶ τὸν λόγον τοῦ Γοργίου, ὅτι εἰσὶν ἕναιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι (Πλάτ. Γοργ. 449), καὶ τοῦτο πάλιν μὲ παρέτρεπεν εἰς τὴν κατὰ πλάτος πολλῶν ἐκθεσιν.

Τελευταῖον ἐξενίκησεν εἰς ἐμέ, ἀμφιῤῥεπῇ τρόπον τινὰ ὄντα, ἡ ἰδέα τοῦ Ἀπολλωνίου « ἦν (σύνταξιν) πάνυ προήρημαι, ἀναγκαιοτάτην οὔσαν πρὸς ἐξήγησιν τῶν ποιημάτων, μετὰ πάσης ἀκριβείας ἐκθέσθαι. » (περὶ Συντάξεως ἐν ἀρχῇ) Ἀλλὰ τὸ προήρημαι ἐκθέσθαι δὲν δηλοῖ παρ' ἐμοὶ ἐδυνήθην ἐκθέσθαι. Διὰ τοῦ προτασσομένου ἀναλυτικοῦ πίνακος, ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθην νὰ προσθίσω ἀλφαβητικόν, καὶ διὰ τῆς ἐν τέλει ἀνακεφαλαιώσεως ἐπροσπάθησα, θεραπεύτας τὸ ἐκ τῆς ἐκτάσεως δύσκολον, νὰ καταστήσω τὸ Πόνημα εὐχρηστότερον.

Πολλοί, τῶν ἐνδεχομένων, θέλουσιν ἀπορήσει πῶς βιβλίον τόσον παχὺ καὶ ὀγκῶδες, βιβλίον ἐξ ἐκείνων ἴσως τὰ ὅποια ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸ μέγα βιβλίον, μέγα κακόν, πῶς τοιοῦτον βιβλίον ἐπιγράφεται Εἰσαγωγή, ἡ ὅποια ὑποθέτει σύντομόν τι· καὶ πῶς ἐν αὐτῷ κινεῦνται πολλὰ ἀμφίβουλα καὶ ἀφίνονται ἅλута, ὡς ἐν χειμῶνι αἱ ἀδύνατοι ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἐγείρουσι τὰ νέφη χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν δύναμιν νὰ τὰ διχλύσωσι.

Πολλοὶ ἄλλοι θέλουσι τρομάζει πῶς, ἔπειτα ἀπὸ τόσον ὀγκῶδες βιβλίον, ἐπαπειλεῖ τοὺς ἀναγνώσας ὀγκωδέστερον καὶ παχύτερον ἄλλο Πόνημα, περὶ Συντάξεως καὶ περὶ Γραμματικῆς, καὶ τοῦτο εἰς αἰῶνα καθ' ὃν τὰ σπουδαιότερα πολιτικὰ ζητήματα, ἀπορρόφουντα τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων, μόλις τοὺς συγχωροῦσι πνοήν, καὶ ὄχι καιρὸν εἰς τειούτων ἀνάγνωσιν.

Δὲν θέλουσι λείψει βιβλία καὶ ἀναγνώσκει εἰς τοὺς ὁποίους, ἀντὶ τῶν προηγουμένων, θέλουν γεννηθῇ ἄλλαι ιδέαι. Ἡ ἔκδοσις, θέλουν εἰπεῖ καθ' ἑαυτούς, νέων βιβλίων εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας γίνεται ἀναγκαία· διότι αἱ καθημεριναὶ ἐφευρέσεις καθιστῶσι τὰ παλαιὰ διόλου ἄχρηστα, ὥς τὰ μηνολόγια τῶν παρεργομένων ἐνιαυτῶν. Ἀλλὰ εἰς τὴν ἱστορίαν ἢ ὁποία εἶναι πλέον ἀμετάβλητον! εἰς τὴν Γραμματικὴν! εἰς τὴν Γλῶσσαν ἢ ὁποία εἶναι πρᾶγμα ἱστορικόν, τί δηλοῖ ἢ τύπωσις νέων βιβλίων; εἰμὲν ἐδὲκ πανηθήσαν τὰ περὶ τούτου πραγματευόμενα, ἅς μετατυπωθῶσι ταῦτα, πρὸς τί τὰ νεοφανῆ; Εἶναι λοιπὸν τὸ καινὸν τῆς ἐπιγραφῆς, ἢ ἄλλαγή τοῦ ὀνόματος, ἢ μετάθεσις τῆς τάξεως καὶ τὰ τοιαῦτα ὅλως διόλου θέλητρα ἐπίβουλα τοῦ βαλαντίου τῶν ἀναγνώσων; καὶ λοιπὸν οἱ περὶ τούτων συγγράφοντες καὶ ἐκδίδοντες εἶναι καθαροὶ ἀργυρολόγοι καὶ κέρδοσκοποι; καὶ καθὼς γίνονται κλεψιλογίαι (*plagiat.* Γαλλ.) πρὸς ἀπλὴν ἐπίδειξιν, καθὼς γίνονται φανεραὶ καὶ ἀναίσχυντοι κλεψιτυπίαι (*Nachdruck.* Γερμ.) καὶ τυπαρπαγίαι πρὸς ἀργυρολογίαν, οὕτως ἐντέχνως καὶ κεκρυμμένως γίνονται τὰ αὐτὰ πρὸς ἐπίδειξιν ἐν ταύτῳ καὶ ἀργυρολογίαν;

Περὶ πάντα ταῦτα θελω γράψω τὸν λόγον ἐπὶ τῆς πλατυτέρας ἐκθέσεως τοῦ πράγματος· ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἂν χρειασθῇ· διότι, εἰμὲν τὸ Πόνημα ἐλεγχθῇ ὥς καθ' αὐτὸ ἄχρηστον, πᾶσα ἐδική μου ὑπεράσπισις ἀποβαίνει περιττή. Περὶ τῶν δύο τελευταίων μόνον θελω εἰπεῖ ἐνταῦθα ὀλίγα τινά.

Περὶ τοῦ προτελευταίου θελω εἰπεῖ ὅτι, χωρὶς νὰ φθονῶμαι εἰς τινὰ τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ σπουδὴν του, καὶ ἔτοιμος μάλιστα ὢν μετ' εὐγνωμοσύνης νὰ ἀπολαύσω τῆς ἐν τούτοις διὰ τῶν ἀγώνων καὶ ἰσχυρίσεων αὐτοῦ βελτιώσεως, δὲν συζέλλομαι νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐγὼ σπουδάζματα ἀνάλογα μὲ τὰ νῦν ἐκδιδόμενα ἀπ' ἀρχῆς ἡσπάθην καὶ εἰς ταῦτα ἐρμένω, οὔτε διότι εἶναι ἀθώτερα, οὔτε διότι ἐπιδέχονται βελτίωσιν εὐκολώτερον παρὰ τὰ πολιτικά, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀπλοῦν τοῦτον λόγον ὅτι

... ἄλλος ἄλλοις μᾶλλον ἤδεται τρόποις (Εὐριπ. Οἰνίως Αποσπ. Δ').

Καὶ πρέπει νὰ εὐχαρισθῶμεν τὴν θεῖαν Πρόνοιαν ὅτι πρὸς τοιαύτας συγχωρητὰς ἀπολαύσεις καὶ εὐτυχίας ἤνοιξε πολλοὺς δρόμους·

... πολλὰ δ' ὁδοὶ

σὺν θεοῖς εὐπραγίας (Πίνδ. Ολυμπ. Η', 13).

Οὔτε ὁ εὐγλωττος καὶ πολιτικὸς Ὑπατος τῆς Ρώμης ἄφινε τὰ πολιτικά, ἵνα ἀσχοληθῇ εἰς τὰ τοιαῦτα, πολὺ εὐκολώτερον ἢμποροῦσι

νὰ πράζωσιν. ἐκ προθέσεως τοῦτο ἄνθρωποι αἵτινες δὲν ἦσαν οὐδέποτε οὔτε ἐκ τῶν ῥητορικῶν, οὔτε ἐκ τῶν πολιτικῶν. « *Ego vero fateor me his studiis esse deditum: ceteros pudeat si qui ita se litteris abdiderunt, ut nihil possint ex his neque ad communem afferre fructum neque in adspectum lucemque proferre* (Cicero pro Archia Poeta).

Περὶ τοῦ τελευταίου, τῆς χρηματολογίας, θέλω εἰπεῖ ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐγχείρησιν καὶ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Πονήματος τοῦδε πᾶς ἄλλος ἡμπορεῖ νὰ ὑποτεθῇ ὁ ἀπ' ἀρχῆς σκοπός, οὐδέποτε ὁμῶς ἡ ἐδελυρὰ αἰσχροκέρδεια. Καὶ τόσον τοῦτο εἶναι ἀληθινὸν ὥστε, χωρὶς τῶν εὐκολιῶν καὶ τῆς συνδρομῆς ἐκ μέρους τῆς φιλομούσου Κυβερνήσεως τῶν Ἰονικῶν Ἑπτανήσων, ἡ περὶ τοῦτο ὑπέρογκος δαπάνη ἤθελε μὲ φέρει εἰς πολὺ πενεζέραν κατὰς αἰν παρ' ὅ,τι τῶρα εὐρίσκομαι.

Ἀφ' οὗ ἡ τύπωσις ἤρχισε μέχρι τοῦ νῦν ὅτε εὐτυχῶς ἦλθεν εἰς πέρας, καὶ νέα πολλὰ ὑπῆλθαν κατὰ νοῦν, καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν εὐρέθησαν διορθώσεως ἢ μεταρρυθμίσεις καὶ ἐν γένει βελτιώσεως χρῆζοντα. Ολίγα τινὰ ἐκ τούτων ἐτέθησαν ἐν τέλει τοῦ Πονήματος μετὰ τὰ ὀνόματα τῶν Συνδρομητῶν. Περὶ πάντων τῶν ἄλλων ἐξαιτοῦμαι τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι πολλάκις τὰ κατὰ νοῦν σχεδιαζόμενα, διὰ μυρίας περιστάσεις, ὅταν ἐκφέρονται, ἐκπίπτουσι καὶ γίνονται κατώτερα τῆς πρώτης ιδέας· ὅθεν δὲν ἡμπορῶ νὰ τελειώσω τὸ μικρὸν τοῦτο προοίμιον ἀρμοδιώτερον παρὰ ἐπιλέγων « τοιαῦτα τὰ ἡμέτερά ἐσιν . . . οὐχ οἷα βούλεται τις, ἀλλ' οἷα δύναται. » (Πλάτ. Ἰππ. Μ. 301).

Ἐκ Κερκύρας, τῇ γ' Ἰουλίου Ἰανουαρίου 1841.

Κ. ΑΣΩΨΙΟΣ,

ΠΡΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ.

§. 1. Επειδὴ τὸ πόνημα τοῦτο στρέφεται περὶ τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν, ἡ δὲ Σύνταξις περιέχει τὴν ιδέαν τῆς τάξεως ἐν γένει, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἴδωμεν πρὸ ταύτης τί ἐστὶ τάξις. Επειδὴ δὲ ἡ τάξις παρατηρεῖται εἰς τὰ τακτικά, διὰ τοῦτο αὐτόθεν πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν.

§. 2. Τακτικὰ ἐν γένει λέγονται τὰ ἐναντία τῶν ἀτάκτων. Οταν πολλὰ πράγματα, ῥιμμένα ὁμοῦ τὸ ἐν ἐπάνω τοῦ ἄλλου, δὲν ἔχωσι τὸν προσήκοντα τρόπον καὶ τρόπον λέγονται ἄτακτα· ὅταν ἐξ ἐναντίας τὸ καθὲν στέκη ὅπου καὶ ὅπως πρέπει τότε λέγονται τακτικά. Τοῦτο ἐφαρμόζεται εἰς τὰ βιβλία, εἰς τὰ στρατεύματα καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα, ἐτι δὲ καὶ εἰς τὸν λόγον· ἴθην, ὡς λέγονται τακτικὰ καὶ ἄτακτα βιβλία, στρατεύματα καὶ τὰ λοιπὰ, οὕτω καὶ λόγος τακτικὸς ἢ ἄτακτος, ὅταν αἱ πρὸς τοῦτο λέξεις τίθενται ὡς πρέπει ἢ ὄχι.

§. 3. Επειδὴ τακτικὰ εἶναι τὰ ὅπου καὶ ὅπως πρέπει τιθέμενα, διὰ τοῦτο ἔπεται ὅτι τάξις ἐν γένει εἶναι ἡ προσήκουσα θέσις πολλῶν πραγμάτων. Ἡ τάξις ὑποθέτει δύο τινά, πρῶτον μὲν πολλὰ πράγματα ὁμοῦ, δεύτερον δὲ ἰδιαίτερον ὁρισμένον τρόπον θέσεως, καὶ τοῦτον ἐξ ἰδιαιτέρου σκοποῦ ἐξερτῶμενον· οὕτω π. χ. ἀλλέως τάσσονται τὰ στρατεύματα ἵνα σχηματίσωσι λόχον, ἀλλέως ἵνα σχηματίσωσι τετράγωνον· ἀλλέως τίθενται τὰ βιβλία κατὰ γλῶσσαν, ἀλλέως καθ' ὕλην, ἀλλέως κατὰ μέγεθος· οὕτω τὰ γράμματα πρὸς σύνθεσιν συλλαβῶν, αἱ συλλαβαὶ πρὸς σύνθεσιν λέξεων, αἱ λέξεις πρὸς σύνθεσιν λόγου.

§. 4. Ἡ τακτικὴ ἔνωσις καὶ πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς σύνθεσιν λόγου ὀνομάζεται ἰδιαιτέρως ἐν τῇ Γραμματικῇ Σύνταξις. Τὸ τακτικὸν τῆς ἐνώσεως καὶ τῆς πλοκῆς περιλαμβάνει καὶ τὴν χρῆσιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς λέξεως, καὶ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν σχηματισμὸν τῆς αὐτῆς λέξεως πρὸς τὸν δεῖνα σκοπὸν, καὶ τὴν τοιάνδε ἢ τοιάνδε θέσιν. Εἶναι λοιπὸν ἡ Σύνταξις εἶδος τάξεως καθ' ὁρισμένους τρόπους, καὶ Ἀσυνταξία ἰδιαίτερον εἶδος ἀταξίας. Οἱ ὁρισμένοι οὗτοι τρόποι τῆς τάξεως, ὑπὸ γενικὰς παρατηρήσεις ἀναγόμενοι, ὀνομάζονται Κανόνες.

§. 5. Ὡς δὲ τακτικὸς λόγος λέγεται ὁ ἔχων ἐν γένει τάξιν, καὶ ἄτακτος ὁ ἔχων ἀταξίαν ἐν γένει, οὕτω λόγος συντακτικὸς λέγεται ὁ φυλάττων τὸ ἰδιαιτέρον τοῦτο εἶδος τῆς τάξεως, καὶ

ἄσύντακτος τὸναντίον ὁ παραβαίνων αὐτό. Ο συντακτικὸς λόγος λέγεται καὶ κανονικός, ἐπὶ τῶν κανόνων δηλ: στηριζόμενος, παρὰ κανόνα δὲ ὁ ἄσύντακτος· ὁ πρῶτος εἶναι ὀρθός, ὁ δεύτερος ἐσφαλμένος.

§. 6. Τώρα ἡμποροῦμεν πολλὰ εὐκόλα νὰ ὀρίσωμεν τὸ Συντακτικόν, ὡς λέγεται κοινῶς ἡ περὶ Συντάξεως πραγματεία. Καθὼς Τεχνολογικὸν λέγεται ἐκεῖνο τῆς Γραμματικῆς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον διδάσκει τὴν τεχνολογίαν, καὶ Ὀρθογραφικὸν δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ τὸ διδάσκον τὴν ὀρθογραφίαν, οὕτω Συντακτικὸν εἶναι καὶ λέγεται ἐκεῖνο τῆς Γραμματικῆς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον διδάσκει τὴν σύνταξιν, καὶ τοῦτο δυνατὸν νὰ ᾔηται δεύτερον ἢ τρίτον μέρος, κατὰ τὴν εἰς τὴν Γραμματικὴν δοθεῖσαν διαίρεσιν, ἢ καὶ τέταρτον ἀκόμη, ὡς εἶναι τὸ περιώνυμον τοῦ Γαζῆ, ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως ποτὲ ἐλθειασθέν, καὶ ὑπὲρ τὸ δέον βέβαια καταφρονηθὲν τώρα.

§. 7. Ἡ παράβασις τῶν συντακτικῶν κανόνων γεννᾷ σφάλματα τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται σολοικισμοί, ὡς τὰ σφάλματα τοῦ τεχνολογικοῦ βαρβαρισμοὶ καὶ ἀνορθογραφίαι τὰ τοῦ ὀρθογραφικοῦ. Μεταξὺ εἰς τὰ προφανῶς ἡμαρτημένα καὶ εἰς τὰ ὀρθὰ εὐρίσκονται ἄλλα τινὰ τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ὄχι σύμφωνα με τοὺς γενικοὺς κανόνας, εἶναι ὁμῶς συγχωρητὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Ταῦτα ὀνομάζονται ἐξαιρέσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ σημειῶνται ὄχι ὁμῶς νὰ προτίθενται ὡς κανόν, σπανιώταται μάλιστα οὔσαι. "Ἀλλ' οὐ τὰ ἐν σχήματι λαμβανόμενα, καὶ ταῦτα ὀλιγάκις, κανὼν τῶν πλείστων." Ἀπολλώνιος.

§. 8. Τὸ συντακτικὸν λοιπὸν μᾶς διδάσκει τοὺς κανόνας ἥτοι τοὺς ὀρισμένους τρόπους τῆς πλοκῆς τῶν λέξεων πρὸς σύνθεσιν λόγου, ὡς τὸ τεχνολογικὸν τοὺς κανόνας τῆς πλοκῆς τῶν γραμμάτων πρὸς σύνθεσιν συλλαβῶν, τῶν συλλαβῶν πρὸς σύνθεσιν λέξεως καὶ τὰς διαφοροὺς αὐτῶν τῶν λέξεων μεταβολάς. Ἡ δὲ Γραμματικὴ τῆς ὁποίας ἀμφότερα ταῦτα ἀποτελοῦσι μέρος εἶναι συλλογὴ τύπων καὶ κανόνων πρὸς ὀρθὴν χρῆσιν μιᾶς τινος γλώσσης. Γλῶσσα λέγεται τὸ ἄθροισμα τῶν λέξεων τὰς ὁποίας, κατὰ διαφοροὺς μεταβολάς καὶ συνδυασμούς, σταθερῶς μεταχειρίζεται ἐν ὁποιονδήποτε ἔθνος, ὁμιλοῦν καὶ γράφον. Λέξις δὲ εἶναι ἡ ἑναρθρος φωνὴ ἢ ἐκ τοῦ στόματος προφερομένη πρὸς δήλωσιν ιδέας ἢ αἰσθήματος· λέγεται δὲ ἑναρθρος φωνὴ ἢ ἐκ διαιρετῶν μερῶν συνθεμένη, ἀναρθρος δὲ τὸ ἐναντίον, ὡς εἶναι ἡ τῶν κτηνῶν.

§. 9. Αἱ γλῶσσαι δυνατὸν νὰ διαιρεθῶσι κατὰ πολλοὺς τρόπους, ὡς εἰς νεκράς καὶ ζώσας, εἰς Εὐρωπαϊκὰς, Ἀσιατικὰς, κτλ. εἰς

πρωτοτύπους καὶ παραγώγους, εἰς μορφωμένους καὶ ἀμορφώτους, εἰς ἀρμονικὰς καὶ τραχεῖας, κτλ. Νεκραὶ γλῶσσαι λέγονται αἱ μὴ λαλούμεναι πλέον ὑπὸ ἔθνους ὁλοκλήρου, τούναντίον δὲ εἶναι αἱ ζῶσαι. Εὐρωπαϊκαὶ λέγονται αἱ ἐν Εὐρώπῃ λαλούμεναι, Ἀσιατικαὶ αἱ ἐν Ἀσίᾳ, καὶ τὰ ἐξῆς. Πρωτότυποι αἱ μὴ παραχθεῖσαι ἐξ ἄλλων προηγουμένων, παράγωγοι δὲ τούναντίον. Μορφωμένοι ἤτοι ἀνεπτυγμένοι λέγονται αἱ τελειοποιημένοι, ἔχουσαι λέξεις καὶ ἐκφράσεις ὠρισμένας καὶ σταθερὰς καθ' ὅποιανδήποτε χρεῖαν βιωτικήν, τεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν, ἀκριβῶς διαστελλομένας ἐξ ἄλλων συγγενῶν μὲν καὶ συνωνύμων κατὰ τι ὅχι ὁμῶς κατὰ πάντα ἰσοδυνάμων· ἀμόρφωτοι δὲ ἤτοι μὴ ἀνεπτυγμένοι τούναντίον. Τοῦτο κρέμαται ἐκ τοῦ μεγάλου ἢ μικροῦ πολιτευμοῦ τὸν ὁποῖον ἔλαβε τὸ λαλῶν ἢ λαλῆσαν τὴν γλῶσσαν ἔθνος, ἀπὸ τὴν κατὰ παντοίαν σχέσιν μικρὰν ἢ μεγάλην αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐνδόξους εἰς πᾶσαν ὕλην ἢ ἀσκήτους συγγραφεῖς του. Τραχεῖαι ἢ ἀρμονικαὶ λέγονται καθ' ὅσον εἶναι πλήρεις συμφῶνων δυσπρόφερτων ἢ καὶ φωνηέντων χασμωδικῶν, ἢ τούναντίον σύγκεινται ἐκ φωνηέντων καὶ συμφῶνων χαριέντως συμπλεκομένων. Καὶ ταῦτα δὲ ἐξήρτηνται ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων περιστάσεων.

§. 10. Ἐκ τῶν προηγουμένων ἔπονται τὰ ἀκόλουθα· πρῶτον ὅτι, ἐπειδὴ πᾶν ἔθνος ἔχει διάφορον γλῶσσαν, ἔχει διάφορον Γραμματικὴν καὶ διάφορον ἐπομένως σύνταξιν. Ἄν δὲ καὶ ὅλαι αἱ γλῶσσαι ἔχουσι τινὰς κανόνας κατὰ τὸν ὁποῖον ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας, ὅλαι ὁμῶς ἔχουσι πολλοὺς ἄλλους ἰδιάζοντας· τοὺς πρῶτους ἐξηγεῖ ἡ γενικὴ λεγομένη Γραμματικὴ, τοὺς δευτέρους ἡ ἰδιαιτέρα πάσης γλώσσης· δεύτερον ὅτι τὸ ὀρθὸν καὶ σφαλτὸν ἀναφέρεται πάντοτε πρὸς τὴν συμφωνίαν ἢ διαφωνίαν ὠρισμένων κανόνων· ὅθεν δυνατόν ὁ αὐτὸς λόγος νὰ ᾖ ὀρθὸς κατὰ τοὺς κανόνας μιᾶς καὶ ἐσφαλμένος κατὰ τοὺς κανόνας ἄλλης γλώσσης· π. χ. ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπὸ τὰς Ἀθηνῶν εἶναι ὀρθὸν εἰς τὴν ἐδικὴν μας, ἐσφαλμένον ὁμῶς εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ εἴπωμεν ἦλθεν ἄνθρωπος ἐξ Ἀθηναίων. Οὕτω καὶ μία τις γλῶσσα δυνατόν νὰ δεχθῇ τοιούτων καὶ τοιούτων γραμμάτων πλοκὴν πρὸς σύνθεσιν συλλαβῆς τὴν ὁποίαν δὲν δέχεται ἄλλη. Ἡ Ἰταλικὴ π. χ. συμπλέκει δύο *f* (*cassè*), *sn* (*snodare*), κτλ. τὰ ὁποῖα δὲν συγχωροῦνται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν· πολλὰ ὀλιγώτερον τὰ *Zsch* (*Zschokke*), κτλ. “οὐ γὰρ ὡς ἔτυχεν ἐπιπλέκεται ἀλλήλοις εἰς σύστασιν συλλαβῆς, ἀλλ', ὡς καὶ τοῦνομα δηλοῖ, στείχει τε καὶ εὐτάκτως κινουμένῳ ἅπῳς συν-

τάσσεται κατὰ λόγον.» Θ. Γαζής. Καὶ περὶ τούτων δὲ καὶ περὶ τῶν ὁμοίων ἵνα κριθῇ τὸ ὀρθὸν καὶ ἐσφαλμένον κατὰ τοὺς κανόνας, πρέπει οἱ κανόνες αὐτοὶ νὰ ᾔναι ὁμολογούμενοι καὶ παρὰ πᾶσι δεκτοί.

§. 11. Τρίτον ἔπεται ὅτι ἂν καὶ ἐνίοτε εἶναι δυνατόν νὰ γράφωμεν ὡς λαλοῦμεν καὶ νὰ λαλῶμεν ὡς γράφωμεν, πρέπει ὁμῶς νὰ ᾔναι συνήθως διαφορὰ μεταξὺ ὁμιλίας καὶ γραφῆς, διότι ἡ φύσις τοῦ πράγματος εἶναι τσιαύτη. Ἡ ὁμιλία εἶναι κοινὴ εἰς πεπαιδευμένους καὶ ἀπαιδεύτους, εἰς βρέφη καὶ εἰς ἄνδρας, ἔχει διδασκάλους συνήθως τοὺς γονεῖς καὶ τὰς τροφούς, καὶ ἀποτείνεται μόνον πρὸς παρόντας· ἡ γραφὴ τοῦναντίον ἰδιάζει εἰς τοὺς πεπαιδευμένους, ὅχι εἰς βρέφη· ἔχει διδασκάλους τεχνικούς, καὶ ἀποτείνεται πρὸς τὸ μέλλον.

§. 12. Ἐκ τούτου πᾶσα λαλουμένη γλῶσσα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἔχει ἀνωμαλίας καὶ τρόπους τοῦ λέγειν ἀμφιβόλους, τὰ ὅποια ὁμῶς δὲν φέρουσι τύσιν ζημίαν· διότι αἱ χειρονομίαι καὶ ἡ ὑπόκρισις τοῦ λαλοῦντος, ἡ παρουσία τῶν ἀκουόντων καὶ ἡ οἰκειότης αὐτῶν μὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀφαιροῦσι τὴν ἀσάφειαν. Ἐχει φράσεις καὶ ὅρους ταπεινούς, λαμβανόμενους ἀπὸ τὰς χρείας τοῦ κοινοῦ βίου, τὰ ὅποια ὁμῶς καὶ αὐτὰ βλάπτουσιν ὀλιγώτερον, ὡς εἰς πράγματα τῆς στιγμῆς καὶ ὅχι τόσον σπουδαῖα συνήθως ἀναφερόμενα. Τοῦναντίον ἡ γραπτὴ γλῶσσα πρέπει νὰ ᾔναι κανονικωτέρα, νὰ ἔγῃ ὀλιγωτέρας ἀνωμαλίας καὶ σαφεσέρους τρόπους τοῦ λέγειν, διότι ἀλλέως εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποκύψῃ εἰς γραμματικὴν σπουδὴν, καὶ γίνεται ἀκατάληπτος εἰς τοὺς ἀπόντας· πρέπει νὰ ᾔναι καθαρωτέρα καὶ ἀνθηροτέρα, ὡς καὶ εἰς πράγματα σπουδαιότερα καὶ εὐγενικώτερα ἀναφερομένη καὶ ὅχι μόνον εἰς τὸ παρὸν ἀποτεινομένη· πρέπει τελευταῖον νὰ ᾔναι ὑψηλοτέρα τοῦ κοινοῦ καὶ τετριμμένου· διότι, εἰς τὰς ὡραίας τέχνας καὶ αὐτὴ ἐν μέρει ἀναγομένη, συμβάλλει εἰς τὴν ἐκπολίτευσιν τοῦ ατόμου καὶ τῆς κοινωνίας· διὰ τοῦτο ὁ χαρακτὴρ πάσης γλώσσης στερεοῦται μᾶλλον διὰ τῆς γραφῆς, καὶ οἱ κανόνες πρέπει νὰ λαμβάνωνται ἐκ τῆς σταθερᾶς χρήσεως τῶν ἐνδόξων συγγραφέων τῆς γλώσσης, σημειουμένων, ὡς προείπαμεν, τῶν ἐξαιρέσεων. “Τὸ δὲ ὀρθὸν ἐν τοῖς παρ’ ἐνδοξοτέροις τῶν λογίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγομένοις· ἐκ τούτων γὰρ καὶ περὶ τούτων ἡ γραμματικὴ θεωρία καὶ μέθοδος.” Θ. Γ.

§. 13. Ἐπεται τέταρτον ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς τῆς γραμματικῆς εἶναι καθ’ αὐτὸ ἡ σύνθεσις τοῦ λόγου, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι μόνον προετοιμασία, ὡς ὁ σκοπὸς τοῦ τέκτονος εἶναι ἡ κατα-

σκευὴ τῆς οἰκίας πρὸς τὴν ὁποίαν χρησιμεύει ἡ παντοία τῆς ὕλης προπαρασκευή· πέμπτον ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐκμάθησις τῆς συντάξεως χωρὶς τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τοῦ περὶ κλίσεως καὶ σχηματισμοῦ μέρους, ὡς εἶναι ἀδύνατος ἡ κατασκευὴ τῆς οἰκίας χωρὶς τῆς γνωρίσεως καὶ προετοιμασίας τῆς ἀναγκαίας ὕλης, καὶ ὡς, ἐὰν ᾗτον χρεὶα καὶ ἄλλου παραδείγματος, εἶναι ἀδύνατος ἡ σκευασία τοῦ ἱατρικοῦ χωρὶς νὰ γνωρίζωνται τὰ διάφορα φάρμακα ἐξ ὧν αὐτὸ πρέπει νὰ συντεθῇ. Καθὼς δὲ καὶ εἰς τὴν τεκτονικὴν καὶ ἀπανταχοῦ οὔτε ἡ μόνη θεωρία χωρὶς τῆς πράξεως ἰσχύει, οὔτε ἡ πράξις χωρὶς τῆς θεωρίας ἐξαρκεῖ, ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς τὴν σύνταξιν ἀπαιτεῖται ἡ γνώσις τῶν κανόνων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν.

§. 14. Ως ἕκτον καὶ τελευταῖον παρεπόμενον τῶν προηγουμένων θέλομεν σημειώσαι ὅτι οὐδεμίαν ἐπιστήμην θέλει μάθει κἀνεὶς ἐντελῶς, ἐὰν δὲν γνωρίζῃ ἐντελῶς μίαν τινὰ γλῶσσαν, καὶ οὐδεμίαν ξένην γλῶσσαν θέλει μάθει, ἐὰν δὲν ἐξακριβώσῃ πρότερον τὴν ἰδικήν του. Καὶ ἐπειδὴ ἕκαστον ἔθνος διακρίνεται διὰ τῆς γλώσσης του, ἔπεται ὅτι ὁ μὴ γνωρίζων οὐδεμίαν γλῶσσαν δὲν ἀνήκει εἰς οὐδὲν ἔθνος. Ο ἄγλωστος ὁμοιάζει τὸν νόθον ὅστις ἀγνοεῖ τοὺς γονεῖς του· καὶ καθὼς τὸν νόθον ἀπεβάλλουσιν οἱ οἰκεῖοι, οὕτω τὸν ἄγλωστον δὲν ἀντιποιεῖται οὐδεὶς.

§ 15. Ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ, ἢ ἀπλῶς Ἑλληνικὴ, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος, εἶναι, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, γλῶσσα νεκρά, παγκόσμιος πάλαι ποτὲ χρηματίσασα, ὡς πανταχοῦ τῆς τότε γνωριζομένης γῆς λαληθεῖσα· πρωτότυπος, διότι αἱ ἐν αὐτῇ ὀλίγαι ξέναι λέξεις δὲν ἰσχύουσι νὰ τὴν δείξωσι πυχάγων· μορφωμένη καὶ ἀνεπτυγμένη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν διὰ τὴν μεγάλην τοῦ ἔθνους ἐκπολίτευσιν καὶ κατὰ πάντα σχέσιν ἀνάπτυξιν· εἶναι δὲ ἀρμονικωτέρα διὰ τὴν ἀμίμητον χάριν εἰς τὴν συμπλοκὴν τῶν γραμμάτων καὶ συλλαβῶν πρὸς σύνθεσιν λέξεων, τῶν λέξεων πρὸς σύνθεσιν λόγου καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον. Ἡ ἀναλογία καὶ ἡ συμμετρία εἶναι κατὰ πάντα χαρακτὴρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ· εἶναι προσέτι φιλοσοφικὴ καὶ γραφικωτάτη, ὀρίζουσα σχεδὸν τὰ πράγματα διὰ τῆς ἀπλῆς ὀνομασίας των.

§. 16. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων, ὡς ὑπὸ ὁλοκλήρου ἔθνους λαλουμένη, εἶναι γλῶσσα ζῶσα· εἶναι νεωτέρα, ὡς ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς παραχθεῖσα· εἶναι Εὐρωπαϊκὴ καὶ Ἀσιατικὴ ἐν ταύτῃ· εἶναι εἰσέτι ἀμόρφωτος ἀλλὰ εἰς ἄκρον μορφώσιμος· παρέλαβεν ἐν πολλοῖς τοὺς χαρακτῆρας τῶν νέων γλωσσῶν, τὸ δὲ χειρότερον ἐπροστρέφθησαν εἰς αὐτὴν πολλαὶ ἐλλείψεις καὶ πολλαὶ

ἀσχημίαι, ἀναγκαῖον παρεπόμενον τῆς φορᾶς τοῦ καιροῦ. Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων διέσωσε τελειότητας καὶ ἀρετὰς ὅποιαι μόνον εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν εὐρίσκονται, καὶ ἐλπίς εἶναι, καλλιερ-
γουμένη ὥς πρέπει, νὰ γένη ἀπὸ τὰς καλλιωτέρας γλώσσας τῶν νεωτέρων ἐκ τῶν ὁποίων, καὶ ὥς ἔχει τὴν σήμερον, εἰ μὲν ἐλαττοῦται κατὰ τι, ὑπερτερεῖ ὁμῶς ἀναντιρρήτως κατὰ τι ἄλλο.

§. 17. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἢ μὲ τὰς λέξεις εἰς πλου-
τισμὸν ἢ μὲ τὸ παράδειγμά της εἰς μόρφωσιν ἐβοήθησεν ὅλας
σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, καὶ ἀνοικτοὺς προσφέρει τοὺς
ιδίους αὐτῆς θησαυροὺς πρὸς πλουτισμὸν καὶ μόρφωσιν τῆς
μοναχῆς θυγατρὸς της. Καὶ καθὼς ἀπὸ τὴν σπουδὴν ἐκείνης κρέ-
μαται ἡ τελειοποίησις τῆς ἐδικῆς μας, οὕτω πάλιν ἀπὸ τὴν
ἐξιχνίασιν ταύτης, συνωδευμένην μὲ τὴν μάθησιν τῶν ἀλλογενῶν
Ἑλληνιστῶν, κρέμαται ἐκείνης ἡ ἐξακρίβωσις. Ὁ παραλληλισμὸς
οὗτος εἶναι ἀληθῶς ἄξιος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν
τὰ διάφορα ἔθνη τῆς Εὐρώπης μὲ πατριωτικὸν ζῆλον ἤρχισαν
νὰ ἀνερευνῶσιν ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε καταφρονούμενα ἢ παραμε-
λούμενα πάτρια καὶ πατρῶα πράγματα. Διὰ δὲ τὴν σύστασιν
τῆς σπουδῆς ταύτης τῶν δύο γλωσσῶν παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ
ἡμεθα ἀπείρως εὐγνώμονες εἰς τὸν μακαρίτην Κοραῆν.

§. 18. Τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον, καὶ διὰ τὴν σύστασιν
καὶ διὰ τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν τῆς προόδου, ἤρχισε καὶ
προχωρεῖ ἡ γλῶσσα εἶναι ἐν τῷ μορφοῦσθαι, πολλῆς μὲν
διορθώσεως, ἀλλὰ καὶ μεγάλης εἰς τοῦτο προσοχῆς χρήζουσα.
Εἰς τὸ Δ. Π. ἐκθέτων τὰς διαφορὰς περὶ τῆς σημερινῆς ἡμῶν
γλώσσης γνώμας τῶν ὁμογενῶν λογίων ὑποσυνάπτω καὶ τὴν ἐδι-
κὴν μου· ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκοῦμαι νὰ προείπω ὅτι ὁ ἔρθὸς
λόγος ὁ ὁποῖος ὠδήγησε τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας, ἀπ' ἀρχῆς καὶ
ἀφιλοσόφους ἔτι ὄντας, εἰς τὰ περισσότερα ἔργα των ἐλπίς εἶναι
νὰ μὴ ἐγκαταλίπη καὶ τοὺς ἀπογόνους, βοηθουμένους μάλιστα
καὶ ἀπὸ τὰ ἐκείνων μετέπειτα καὶ ἀπὸ τὰ τῶν νεωτέρων περὶ
τούτου φιλοσοφήματα, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου
χρέους. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες, λαλοῦντες γλῶσσαν παράγωγον
μὲν ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς, ἀμόρφωτον ὁμῶς εἰσέτι καὶ
ἀκαλλῆ, χρεωστοῦμεν, δεικνύοντες πόσον τιμῶμεν τὸ πολύτιμον
τοῦτο λείψανον τῆς προγονικῆς εὐκλείας, νὰ τὸ περιθάλψωμεν,
νὰ τὸ καλλύνωμεν καὶ νὰ τὸ καταστήσωμεν ἄξιον τῆς λαμπρᾶς
αὐτοῦ καταγωγῆς, ἄξιον ὄργανον τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν τοῦ αἰῶνος,

ἄξιον τῶν ἀπαιτήσεων τῆς προόδου καὶ ἀξιότατον μέσον εἰς προετοιμασίαν τοῦ λαμπροτάτου μέλλοντος τὸ ὅποιον περιμένει τὸ ἔθνος.

§. 19. Ταῦτα πάντα περιμένει ἀπὸ τὴν ἔντεχνον χεῖρα τῶν φιλοκάλων ὁμογενῶν λογίων. Πρὸ πάντων δὲ περιμένει τὴν σφύρῳσιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ κυρίου τῆς ὀνόματος, ἀφοῦ ἀπέβαλε τὸ ξένον καὶ στιγματιστικὸν Ρωμαϊκὴν, ὅποια οὔτε εἶναι οὔτε νὰ λέγεται πρέπει ἡ γλῶσσα τῶν σημερινῶν ἐλευθέρων τέλος πάντων Ἑλλήνων· ναὶ ἐλευθέρων θείᾳ συνάρσει, σοφῶν δὲ καὶ εὐδαιμόνων ἐσομένων κατὰ πρόοδον αὖξουσιν· καὶ διαρράγῃτωσαν πάντες μέχρι ἑνὸς οἱ μισέλληνες, κρύφιοί τε καὶ φανεροί, πάντες οἱ νέοι Ἀνυτοὶ καὶ Μέλιτοι.

§. 20. Αἱ κατὰ τόπους διαφοραὶ τῆς αὐτῆς γλώσσης καλοῦνται Διάλεκτοι, ὡς ἡ Τυρρηνικὴ, Βενετικὴ, κτλ. τῆς Ἰταλικῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὡς εἰς πολλοὺς τόπους καὶ πολλοὺς αἰῶνας λαλῃθεῖσα, εἶχε πολλὰς διαλέκτους καὶ ὑποδιαλέκτους· αἱ κυριώτεραι ὅμως εἶναι τέσσαρες, Δωρικὴ, Αἰολικὴ, Ἰωνικὴ καὶ Ἀττικὴ· ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη συγγενεύουσι πρὸς ἀλλήλας, καὶ¹ πολὺ περισσότερον ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα.

§. 21. Ο τρόπος καθ' ὃν οἱ νεώτεροι πραγματεύονται ταῦτα, διαστελλόντες διάλεκτον κατὰ φυλὴν ἤτοι φυλετικὴν καὶ διάλεκτον κατ' εἶδος συγγραφῆς ἤτοι συγγραφικὴν, εὐκολύνει τὴν λύσιν πολλῶν ζητημάτων ἐνταῦθα ἀναφερομένων, ἂν εἶναι π. χ. διόλου ἄτοπος ἡ ποιητικὴ λεγομένη διάλεκτος, ἡ κοινὴ τοῦ Πινδάρου, κτλ. καὶ, ἐξηγῶν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸ ὀρθότερον, συνιστᾷ εἰς φιλανθρωποτέραν κρίσιν τὰ ὅσα εἶπαν οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ περὶ τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου, διὰ τὰ ὅποια τόσον πολὺ κατεδικάσθησαν. Ἀλλὰ ἡ περὶ τῶν διαλέκτων ἐξακρίβωσις ἀπαιτεῖ πραγματείαν ἰδιαιτέραν.

§. 22. Εἰς τὸ πρῶτον τῆς γραμματικῆς μέρος, τὸ Τεχνολογικόν, εἶναι ἴσως ἀρμοδιωτέρα ἢ κατὰ διαλέκτους πραγματεύσεις· καὶ τοῦτο δυνατόν νὰ κάμῃ τις ἱστορικῶς, ἀρχίζων ἐκ τῆς προαναπτυχθείσης Ἰωνικῆς καὶ μεταβαίνων ἔπειτα εἰς τὰς ἄλλας, ἢ ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ὡς κοινοτέρας, συστηματικωτέρας καὶ πλείονα ἐχούσης συγγράμματα, πρὸς ταύτην δὲ ὡς βάσιν τεθεῖσαν νὰ παραβάλλῃ τὰς λοιπὰς. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ διαλεκτικαὶ διαφοραὶ εἰς τὴν σύνταξιν δὲν εἶναι τόσον μεγάλαι ὅσον αἱ τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων ἀποβλέπουνται, διὸ δὲν φαίνεται ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος ἐνταῦθα ὁ τρόπος οὗτος· ἐκ τούτου παρακινήθεις ἔκρινα ὀρθότερον

να μὴ τὸν ἀκολουθήσω· ὅθεν ἐπέγραψα τὸ πόνημα γενικώτερον περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως. Καὶ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπρὸς-πάθησα νὰ ἐκπληρώσω τὸ ἔργον, ὅσον αἱ μικραὶ μου δυνάμεις συγχωροῦσι καὶ ἡ φύσις τοῦ πονήματος ἐπιδέχεται, ἐννοῶν περὶ πασῶν τῶν διαλέκτων τὰ γενικῶς λεγόμενα καὶ σημειόνων ὅπου ὑπάρχει διαφορά, τοῦλάχιστον σημαντική, εἰς τὴν χρῆσιν διαλέκτου καὶ διαλέκτου.

§. 23. Ἡ περὶ Συντάξεως πραγματεία δυνατόν νὰ διαιρεθῇ κατὰ πολλοὺς τρόπους. Τὸ πόνημα τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον διαλαμβάνει περὶ φύσεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς συμπλήρωσιν προτάσεως· τὸ δεύτερον πραγματεύεται περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. Εἰς τὸ πρῶτον θέλομεν ἀρχίσει ἐκ τοῦ ἀπλουστάτου στοιχείου τοῦ λόγου καὶ θέλομεν προχωρήσει βαθμηδὸν μέχρι τοῦ ἄκρως πολυσυνθέτου. Εἰς τὸ δεύτερον θέλομεν ἀρχίσει ἀπὸ τὴν σύνδεσιν αὐτῶν τῶν μερῶν τῆς προτάσεως καὶ θέλομεν φθάσει εἰς τὴν σύνδεσιν προτάσεως πρὸς πρότασιν καὶ λόγου πρὸς λόγον. Ἐν τούτῳ θεωρεῖται πρότασις πρὸς πρότασιν καὶ κῶλον πρὸς κῶλον εἰς κατασκευὴν μεγάλων καὶ πολυπλόκων λόγων, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ κατηγορούμενον πρὸς ὑποκείμενον, καὶ ταῦτα πάλιν πρὸς τὸ συνδετικόν, καὶ οἱ προσδιορισμοὶ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον εἰς κατασκευὴν τοῦ ἐλάχιστου λόγου, τῆς ἀπλῆς προτάσεως, κτλ. Καὶ τὰ δύο δὲ τμήματα θέλουσι διαιρεθῇ εἰς τὰ ἀνήκοντα κεφάλαια.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΕΡΩΝ
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ,
ΕΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Λόγου καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ.

§. 1. Λόγος εἶναι ἡ διὰ λέξεων ἐξήγησις τῶν διανοημάτων καὶ αἰσθημάτων μας· εἶναι λοιπὸν ἡ τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἄλλους ἢ πρὸς ἑαυτοὺς ὁμιλία ἡ ὁποία δυνατόν νὰ ᾔηται κοινὴ καὶ συνήθης, ῥητορικὴ, φιλοσοφικὴ, κτλ. Ο λόγος οὗτος, γραφόμενος, λέγεται γραπτὸς ὅστις ἀποτελεῖ τὰς παντοίας συνθέσεις καὶ τὰ παντοῖα ἔγγραφα καὶ συγγράμματα.

§. 2. Ἀν καὶ αἱ συγκροτοῦσαι τὸν λόγον λέξεις εἶναι πολυπληθεῖς κατατάσσονται ὁμῶς, κατὰ τὰ χαρακτηριστικὰ των γνωρίσματα, εἰς τόσα εἶδη τὰ ὁποῖα μὲ ἰδιαίτερον ὄνομα ὀνομάζονται· ταῦτα δὲ δυνατόν νὰ ᾔηται περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα εἰς μίαν δοθεῖσιν γλῶσσιν. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὀρίζονται ὀκτώ, ὄνομα, ἀντωνυμία, ἄρθρον, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος.

§. 3. Ἐὰν χωρισθῇ τὸ ἐπίθετον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς παρὰ πολλῶν νεωτέρων Γραμματικῶν, τότε γίνονται ἐννέα. Ἐὰν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐπιρρήμάτων χωρισθῶσι τὰ παθηματικὰ ἐπιφωνήματα, ὡς παρὰ τοῖς νεωτέροις οὔτινες καὶ μὲ ἰδιαίτερον ὄνομα τὰ ὀνομάζουσιν ὅπερ δηλοῖ παρέμβλημα ἥτοι παρένθεσιν, τότε γίνονται δέκα. Ἐὰν δὲ τελευταῖον χωρισθῶσιν ἐκ τῶν αὐτῶν ἐπιρρήμάτων τὰ μόρια τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσι καθ' ἑαυτὸ ἐπιρρηματικὴν φύσιν, τότε γίνονται τὰ πάντα ἑνδεκά· φυλαττομένης δὲ τῆς παρὰ τῶν παλαιῶν εἰς ὀκτὼ διαιρέσεως, εἶναι ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἡ φύσις ὡς ἀκολουθεῖ.

§. 4. Τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα φανερόνουςι

1. Τὰ πρόσωπα, ἀτομικά τε καὶ γενικά ἥτοι τάξεων ὁλοκλήρων σημαντικά, ὡς Νικόλαος, Φίλιππος, ἀνὴρ, γυνή, παιδίον, ἄνθρωπος.

2. Τὰ παντοῖα ζῶα καὶ πράγματα, ὡσαύτως ἀτομικά τε καὶ γενικά, ὡς Βουκέφαλος, Ολυμπος, Αχελῷος, Καλλιρρόη, ἵππος, ὕρος, ποταμός, δένδρον, μῆλον, τράπεζα, κτλ.

3. Τὰς ιδιότητες, ἐνεργείας, πάθη καὶ καταστάσεις τῶν προσώπων, ζώων καὶ πραγμάτων, ὡς χωριστὰ καὶ αὐθυπάρχτους θεωρουμένας, οἷον λευκότης, ταχύτης, γλυκύτης, νίκη, ἥττα, ἡσυχία, κτλ.

§. 5 Τὰ ἐπίθετα σημαίνουνσι τὰς ιδιότητας τῶν προσώπων, ζώων καὶ πραγμάτων, διὰ τῶν ὁποίων αὐτὰ χαρακτηρίζονται καὶ προσδιορίζονται, ὅχι ὅμως χωρίσμένας καὶ αὐθυπάρχτους ἀλλ' ἡνωμένας μετ' αὐτῶν θεωρουμένας, οἷον γλυκύς, λευκός, ὑψηλός, στρογγύλος, τετράγωνος, κτλ. Τούτων δὲ τῶν ιδιοτήτων καθ' ἑαυτὰς θεωρουμένων τὰ ὀνόματα γίνονται, ὡς προπαρετηρήσαμεν, οὐσιαστικά· περιλαμβάνοντες λοιπὸν οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα πρέπει νὰ εἰπωμεν Ὀνόματα λέγονται αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι σημαίνουνσι τὰς οὐσίας καὶ τὰς ιδιότητας αὐτῶν, χωριστὰς ἢ ἡνωμένας.

§. 6. Ἐκ τῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν προσωπικαὶ ὡς ἐγώ, σύ, οὗ, ἀνάγονται εἰς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ κτητικαί, δεικτικαὶ καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιθετικαὶ ἀνάγονται εἰς τὰ ἐπίθετα. Αἱ πρῶται εἶναι, κατὰ τοὺς παλαιούς, “ λέξεις ἀντὶ ὀνομάτων, προσώπων παραστατικαὶ ὠρισμένων ” αἱ δεύτεραι εἶναι εἶδος ἐπιθέτων προσδιοριστικῶν προσώπων ἢ πραγμάτων· μικτὸν δέ τι εἶναι αἱ σύνθετοι.

§. 7. Εἶδος δεικτικῆς ἀντωνυμίας εἶναι καὶ τὰ ἄρθρα ὁ, ἡ, τό, χρησιμεύοντα εἰς δῆλωσιν ὠρισμένων καὶ πρὸς γινωσμένων ὄντων· ἄνθρωπος π. χ. = ἓνας ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος = ὁ γνωστὸς ἄνθρωπος. Τὴν ἀκριβεστέραν διαφορὰν τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας καὶ τοῦ ἁρθρου θέλομεν ἐξηγήσει κατωτέρω.

§. 8. Τὰ ῥήματα δηλοῦσι τὰς ἐνεργείας, τὰ πάθη καὶ τὰς καταστάσεις τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων ὡς ἐνεργεῖα καὶ ἐν χρόνῳ ἡνωμένας μετ' αὐτῶν θεωρουμένας, οἷον νικῶ, νικῶμαι, ἡρεμῶ. Οτι δὲ αὐτῶν, ὡς αὐθυπάρχτων θεωρουμένων, τὰ ὀνόματα γίνονται οὐσιαστικά, τὸ ἐσημειώσαμεν ἄνωτέρω.

§. 9. Αἱ Μετοχαὶ ἀνάγονται εἰς τὰ ἐπίθετα, διαφέρουσαι αὐτῶν πρῶτον κατὰ τὸν χρόνον καὶ δεύτερον κατὰ τὴν ῥηματικὴν φύσιν· οὕτω π. χ. φίλος = ἔχων τὴν διάθεσιν τοῦ φιλεῖν μὲ ἀπροσδιόριστον χρόνον· φιλῶν = ἔχων καὶ ἐνεργῶν τὴν διά-

θεσιν ταύτην πρὸς τινα ἐν τῷ παρόντι. Ὡσαύτως φίλος τινί, φιλῶν τινα. Ὡς δὲ τὸ ἀπροσδιόριστον ἐπίθετον φίλος προσδιορίζεται δι' ἄλλων λέξεων παλαιός, σημερινός, κτλ., οὕτως ἡ μετοχή φιλῶν, καίτοι διὰ τῆς καταλήξεώς της ἀναφερομένη εἰς τὸ παρόν, δυνατόν ἐπίσης νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὸ παρελθὸν ἢ μέλλον, κατὰ τὸ προστιθέμενον ῥῆμα, ὡς ἔστι φιλῶν, ἦν φιλῶν, ἔσται φιλῶν, κτλ.

§. 10. Ἐκ τῶν ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου προθέσεις ὀνομάζονται αἱ λέξεις αἱ προσδιορίζουσαι τὰς παντοίας σχέσεις ὀνόματος πρὸς ὄνομα, ὡς ὕδωρ ἐν τῷ φρέατι — σῖτος ἐκ πόλεως — πατήρ μετὰ τοῦ υἱοῦ — ῥώμη ἄνευ σοφίας — ὁ διὰ τῆς πόλεως ποταμός, παρὰ τὴν πόλιν, κτλ.

§. 11. Ἐπιρρήματα ὀνομάζονται αἱ λέξεις αἱ πολλαχῶς καὶ ποικιλοτρόπως προσδιορίζουσαι τὰ ῥήματα, ὡς γράφω ἐνταῦθα — σήμερον δημηγορεῖ ὁ Δημοσθένης — αὔριον ἐλεύσεται ὁ ἄνθρωπος — καλῶς, κακῶς ἐποίησε — πολλάκις ἐθαύμασα, κτλ. εἶναι λοιπὸν, δυνατόν εἰπεῖν, τὰ ἐπίθετα τῶν ῥημάτων. Τοῦτο ἐννοεῖται ἐκ τοῦ συνηθεσέρου καὶ ἐπικρατεσέρου· ἄλλως δὲ ἐνίοτε προσδιορίζουσι καὶ ἐπίθετα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα, ὡς λίαν ταχύς, πάνυ ταχέως. Εἰς τὰ ἐπιρρήματα τάσσουσιν οἱ ἐδικοίμας Γραμματικοὶ καὶ τὰ παθηματικὰ ἐπιφωνήματα τὰ ὅποια, ἰδιαιτέρως φύσεως ὄντα, διασέλλονται, ὡς καὶ ἄνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὑπὸ τῶν νεωτέρων Γραμματικῶν.

§. 12. Ὡς δὲ τὸ ἐπιρῥημα ἐπιτίθεται εἰς τὸ ῥῆμα, οὕτω καὶ ἡ πρόθεσις μετὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρεται, οἷον τὸ ὕδωρ ἐν τῷ φρέατί ἐστι — ῥώμη ἄνευ συνέσεως βλάπτει. Καὶ ἄλλοτε μὲν τὰ δύο ταῦτα ὁμοῦ ἐπέχουσι τόπον ἐπιρρήματος, ὡς ἐξ Ἀθηνῶν = Αθῆνηθεν, ἄλλοτε δὲ τόπον ἐπιθέτου, ὡς παρὰ θάλασσαν = παραθαλάσσιος. Καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας δὲ περιστάσεως ποτὲ μὲν ἡ γλῶσσα ἔχει καὶ ἐπιρῥημα ἢ ἐπίθετον ἰσοδύναμον ἐκ τῆς αὐτῆς ἢ ἐξ ἄλλης λέξεως σχηματιζόμενον, ποτὲ δὲ ὄχι· οὕτω π. χ. τὸ ἐξ Ἀθηνῶν γίνεται Αθῆνηθεν, τὸ ἐν οἴκῳ οἴκοι, τὸ ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ σήμερον, τὸ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον οὕτω, κτλ. ὡσαύτως τὸ ἐν ἀλὶ γίνεται ἐνάλιος, τὸ ἐν αἴσῃ αἴσιος, τὸ παρὰ ποταμὸν παραποτάμιος, τὸ διὰ βίου ἰσόβιος, τὸ διὰ πολλοῦ ἀραιός, τὸ δι' ὀλίγου πυκνός, κτλ., ἐξ ἐναντίας οὔτε τὸ διὰ μαχαιρῶν

πόλεμος γίνεται διαμαχαιρίως ἢ διαμαχαίριος, οὔτε τὸ κατὰ κώμας κατακώμως ἢ κατὰκωμος, κτλ.

§. 13. Σύνδεσμοι τελευταῖον λέγονται τὰ μόρια τὰ χρησιμεύοντα πρὸς σύνδεσιν τῶν λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, εἴτε κατὰ συμπλοκὴν εἴτε κατὰ αἰτίαν εἴτε κατ' ἄλλον τρόπον, ὡς καὶ τὰ ὀφειλόμενα οὐκ ἀπέδωκε, καὶ τὰ πατρώα προσαπώλεσεν· — ἐγὼ καὶ σὺ ὡμολογήσαμεν — Οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν, ἐπεὶ Θεμιστοκλῆς ἐστρατήγει. — πολεμείῃνα δοξασθῇ — ἐὰν ᾗς φιλομαθῆς, ἔση καὶ πολυμαθῆς.

§. 14. Οἱ τὰ προεξηγηθέντα μέρη τοῦ λόγου δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν ὡς πρὸς ἄλλην μὲν σχέσιν κατ' ἄλλους τρόπους περὶ ὧν παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π' ὡς πρὸς τὰ ἐξωτερικά των δὲ χαρακτηριστικὰ ἀνάγονται εἰς τρεῖς κλάσεις· α'. εἰς πτωτικά· β'. εἰς ῥήματα· γ'. εἰς μόρια. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει ὀνόματα, οὐσιαστικά τε καὶ ἐπίθετα, μετοχάς, ἀντωνυμίας καὶ ἄρθρα· ἡ δευτέρα ῥήματα· ἡ τρίτη τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

§. 15. Εἰς ταῦτα δυνατόν οἱ γραμματικοὶ τὴν δύναμιν καὶ ἀνάγκην ἐκάστου τῶν προηγουμένων μερῶν τοῦ λόγου εὐρίσκουσιν ὅτι, ἂν καὶ ὅλα χρησιμεύουσιν εἰς ἀπαρτισμὸν τοῦ λόγου, τὰ κλιτὰ ὅμως εἶναι τὰ ἀναγκαιότερα τῶν ἀκλίτων· διότι τὰ μὲν φανερόνουςιν αὐτὰ τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα μὲ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐνεργείας, πάθη καὶ καταστάσεις, τὰ δὲ ἄκλιτα τὰς σχέσεις αὐτῶν ὅσας δὲν ἐξαρκῶσι νὰ ἐξηγήσωσιν αἱ διάφοροι τροπαὶ τῆς τῶν κλιτῶν καταλήξεως, αἱ παραγωγαὶ καὶ αἱ συνθέσεις· εἶναι λοιπὸν τὰ ἀναπληρώματα τῶν πτώσεων καὶ σχηματισμῶν. Ἐκ τούτων δὲ πάλιν τῶν κλιτῶν τὰ ὀνόματα, ἐξαιρέτως τὰ οὐσιαστικά, καὶ τὰ ῥήματα εἶναι τὰ ἀναγκαιότερα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὰ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα· διότι δι' αὐτῶν μόνον εἶναι δυνατόν νὰ γένη λόγος τέλειος ἐν ᾧ διὰ τῶν ἄλλων εἶναι ἀδύνατον, “ τὰ ἐμψυχότατα μέρη τοῦ λόγου δύο ὄνομα καὶ ῥῆμα.” Ἀπολλ. Συντ. Α'. 24.

§. 16. Εἰς ταῦτα δυνατόν εἶναι νὰ προσεθῇ ὅτι τὸ ῥῆμα εἶναι τὸ σημαντικώτερον πάντων, ὅχι διότι δυνατόν νὰ γένη λόγος καὶ δι' αὐτοῦ μόνον, ὡς ἤθελέ τις νομίσει, ἀλλὰ διότι ἐν ᾧ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον δηλοῦσι τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα καὶ τὰς ιδιότητας αὐτῶν ἀσχέτως πρὸς ἄλληλα, τὸ ῥῆμα ἐξηγεῖ τὴν σχέσιν τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ τοῦτο εἶναι ἡ θαυμασιωτάτη ἐνέργεια τῆς ψυχῆς ἥτις φέρει ζωὴν εἰς τὰ πρῶην ὡς νεκρὰ παριστάμενα· ὅθεν εἰκότως ῥῆμα, κατ' ἐξοχὴν δηλ. λέξις, ὠνομάσθη.

§. 17. Οἱ τὰ προηγούμενα εἶναι ὀρθὰ καὶ ἀναντιρρήτα, καὶ

εἰ μὲν δὲν προὔκειτο ἄλλο παρὰ τὸ σχηματίζωμεν μόνον ξηρὰς λογικὰς προτάσεις, δὲν ἤθελαν ἔχει οὐδὲν τὸ ἀντιπίπτον. Ἐπειδὴ ὁμῶς αὐτὸ δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὸν κοινὸν βίον, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη, ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος καὶ ῥήματος, κλιτά τε καὶ ἄκλιτα, ἂν ὅχι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, εἶναι χρήσιμα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττιον πρὸς σαφήνειν, συντομίαν καὶ χάριν τοῦ λόγου, τινὰ δὲ ἐπίσης ἀναγκαῖα ὡς τὰ δύο πρῶτα.

§. 18. Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων λέγονται κύρια τὰ σημαίνοντα ἄτομόν τι, ἔν δὴλ: παντὸς ἄλλου διασελλόμενον, καὶ τοῦτο δυνατόν νὰ ᾖ πρόσωπον, ζῶον, τόπος καὶ ὅ,τι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν, οἷον Ἀλέξανδρος, Βουκέφαλος, Ολυμπος, Θεσσαλία, Ελλάς, Εὐρώπη, Γῆ, Ἡλιος, Κόσμος, τὸ Πᾶν· προσηγορικὰ δὲ τὰ σημαίνοντα ἐλόκληρον κλάσιν ὄντων ὁμοιαζόντων κατὰ τι πρὸς ἄλληλα, ὡς ἄνθρωπος, γυνή, ζῶον, δένδρον, ὄρος, πρᾶγμα, κτλ.

§. 19. Ὑπάρχουσί τινα ὀνόματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥστε ἀναγκαίως μετ' αὐτῶν πρέπει νὰ συνεννοηθῇ καὶ ἄλλο τι· οὕτως εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐννοηθῇ υἱὸς χωρὶς πατρὸς καὶ ἀνάπαλιν, ἀδελφὸς χωρὶς ἀδελφοῦ, μαθητὴς χωρὶς διδασκάλου, κτλ. τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται συσχετικά ἢ ἀντισχετικά· οὕτως ἐνταῦθα τὰ κύρια ὀνόματα εἶναι τὰ ἀντισχετικά τῶν προσηγορικῶν.

§. 20. Ἐπειδὴ δὲ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ὅτι ἡ ιδιότης ἡ σημαίνεται ἡνωμένη μετὰ τοῦ προσώπου ἢ πράγματος, ἡ ὡς χωριστὴ καὶ αὐθύπαρκτος, διὰ τοῦτο γεννᾶται καὶ ἄλλη τάξις ἀντισχετικῶν ὀνομάτων, τῶν συγκεκριμένων καὶ ἀφηρημένων. Ονομάζονται δὲ συγκεκριμένα μὲν τὰ ἐπίθετα τὰ ὁποῖα, ὡς εἵπαμεν, σημαίνουν τὸ πρῶτον, ιδιότητα δὴλ. ἡνωμένην μετὰ τοῦ προσώπου ἢ πράγματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀπονέμεται, ἀφηρημένα δὲ τὰ ἐξ αὐτῶν οὐσιαστικά τὰ σημαίνοντα τὴν ιδιότητα ὡς χωριστὴν καὶ αὐθύπαρκτον θεωρουμένην, οἷον, λευκός, λαμπρός, θερμός, ἐκτεταμένος, λευκότης, λαμπρότης, θερμότης, ἔκτασις.

§. 21. Καὶ ἐκεῖνα δὲ ἐκ τῶν προσηγορικῶν τὰ ὁποῖα, ἐπιθετικὴν ιδέαν ἔχοντα, σαλεύουσι μεταξὺ οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπιθέτου, καλοῦνται ἐπίσης συγκεκριμένα ὡς πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα οὐσιαστικά, παρασχητικὰ τῆς ἐκείνων ιδιότητος, ἀφηρημένα, ὡς ἄρπαξ, κλέπτῃς, βλάβη, παρθένος, ἀρπαγὴ, κλοπὴ, βλακεία, παρθευία.

§. 22. Καὶ ἐν γένει δὲ πάντα τὰ προσηγορικὰ δυνατόν νὰ

ὀνομασθῶσι συγκεκριμένα, θεωρούμενα ὡς πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα ἀφηρημένα, τῆς ἐκείνων ιδιότητος παραστατικά, ὡς ἄνῆρ, ἄνθρωπος, ζῶον, θηρίον, πατήρ, υἱός, ἀνδρία, ἀνθρωπότης, ζωότης, θηριότης, πατρότης, υἰότης. Ἀλλὰ καὶ τραπεζότης, κυαθότης, κτλ. Ἐὰ ὅσπερ ὁμῶς εἶναι διάφορα τῶν πρώτων καὶ δευτέρων (Ἰδε Δ. Π.).

§. 23. Εἶναι δὲ ἀντισχετικά πρὸς ἄλληλα τὰ προηγούμενα, διότι τὰ μὲν κύρια παριστάνουσιν ἓν, τὰ δὲ προσηγορικά παριστάνουσι πολλά, ἢ δὲ ιδέα τοῦ ἐνὸς εἶναι ἀντισχετική τῆς ιδέας τῶν πολλῶν· οὔτε τοῦ ἐνὸς ιδέαν ἔχομεν χωρὶς τῆς τῶν πολλῶν, οὔτε τῶν πολλῶν χωρὶς τῆς τοῦ ἐνός· τὸ κύριον ὄνομα Σωκράτης συνεφέλκει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ προσηγορικὸν ἄνθρωπος· τὸ Βουκέφαλος συνεφέλκει τὸ ἵππος, τὸ Αθῆναι συνεφέλκει τὸ πόλις. Οὕτω δὲ καὶ τὰ συγκεκριμένα εἶναι ἀντισχετικά τῶν ἀφηρημένων, διότι τὰ μὲν δηλοῦσιν ἡνωμένον τι, τὰ δὲ χωρισμένον τι, ἢ δὲ ιδέα τῆς ἐνώσεως εἶναι ἀντισχετική τῆς τοῦ χωρισμοῦ· τὸ χωρισμένον ἐννοεῖται διὰ τοῦ ἡνωμένου καὶ τὸ ἡνωμένον διὰ τοῦ χωρισμένου.

§. 24. Τὰ προσηγορικά ἐκτείνονται εἰς περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα ἄτομα, ὡς σῶμα, ζῶον, ἄνθρωπος, ἄνῆρ, κύων, ἵππος, κτλ. τὰ δὲ κύρια ἀρμόζουσιν εἰς ἓν μόνον, ὡς Ἀλέξανδρος, Βουκέφαλος, Ολυμπος, κτλ. Καὶ τὰ ἀφηρημένα δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μᾶλλον ἢ ἥττον γενικά ἢ καὶ ὡς ἀτομικά, οἷον ἀρετή, δικαιοσύνη, κακία, ἀδικία· ὡσαύτως λευκότης, ἐν γένει, λευκότης γάλακτος, λευκότης χιόνος (χιουολευκότης), λευκότης τούτου τοῦ κομματίου τῆς χιόνος, κτλ. Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀτομικῶν προσώπων, ζώων, θυνῶν, δένδρων, κτλ. ὑπάρχουσιν ὀνόματα κύρια διὰ τὸ συχνότερον καὶ ἀναγκαιότερον, ἐπὶ δὲ τῶν ιδιοτήτων λείπουσι διὰ τὸ δύσκολον τῆς ἀκριβοῦς διακρίσεως· ὅθεν ἀνάγκη νὰ γένη ἐξήγησις περιγραφικὴ ἢ ὁποία ἰσοδυναμεῖ μὲ κύριον ὄνομα· οὕτω π. χ. τὸ ἢ ἐν Ολυμπίσις, ἄρματι, τὸ δεῖνα ἔτος γενομένη, νίκη τοῦ Ἀλκιβιάδου ἰσοδυναμεῖ μὲ κύριον ὄνομα δι' οὗ διασέλλεται πάσης ἄλλης καὶ ξένης καὶ Ἀλκιβιαδείου νίκης· οὕτω δὲ, ἐκτὸς τῶν ιδιοτήτων, καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων, ὡς ἄσπις Ἡρακλέους, αὕτη ἢ ἄσπις Ἡρακλέους — τὸ περὶ Πολιτείας σύγγραμμα τοῦ Πλάτωνος — ὁ περὶ Παραπρεσβείας λόγος τοῦ Δημοσθένους, κτλ.

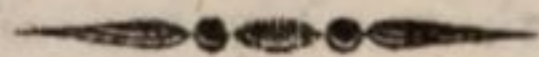
§. 25. Τὰ ἀνωτέρω διασαλθέντα κύρια καὶ προσηγορικά πολ-

λάκις μεταπίπτουσιν εἰς ἄλληλα. Οταν δηλ: τὰ κύρια λαμβάνονται μόνον πρὸς ἔνδειξιν μιᾶς ἢ πλειοτέρων ἀρετῶν ἢ κακιῶν τοῦ ὀνομαζομένου προσώπου, τότε ἰσοδυναμοῦσι μὲ προσηγορικά· οὕτω π. χ. οἱ Δημοσθένεις, οἱ Υπέρβολοι = οἱ ἔνδοξοι ῥήτορες, οἱ κακοὶ δημαγωγοί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἐπὶ κακοῦ. Οταν τοῦναντίον τὰ προσηγορικὰ ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον τι τότε καταντῶσι κύρια. Τοῦτο γίνεται ἢ ὅταν ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ λαλοῦντος ᾗναι φανερόν ὅτι δὲν γίνεται λόγος περὶ ὁλοκλήρου τάξεως ὁμοειδῶν ὄντων ἀλλὰ περὶ ἐνὸς μόνου, ὡς τὸ τεῖχος = τὸ γνωστὸν τεῖχος, ἡ πόλις = ἡ πόλις ἐν ἣ κατοικοῦμεν ἢ καὶ περὶ ἧς ὁ λόγος — ἡ πατρίς = ἡ πατρίς ἡμῶν — ὁ βασιλεὺς = ὁ βασιλεὺς τοῦ τόπου, κτλ. ἢ, κατὰ τὴν λεγομένην Αντονομασίαν, ὅταν δηλ: τὸ ὄνομα τοῦ εἵδους τίθεται εἰς τὸ ἄτομον, ὡς ὁ ποιητής = ὁ Ομηρος· ὁ ῥήτωρ = ὁ Δημοσθένης· ὁ φιλόσοφος = ὁ Αριστοτέλης. Επειδὴ δὲ τοῦτο γίνεται διὰ τὸ ἐξοχὸν τοῦ ὀνομαζομένου προσώπου, διὰ τοῦτο λέγεται ἰδιαιτέρως κατ' ἐξοχήν.

§. 26. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς τὰ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα· ἡ αὐτὴ δηλ: λέξις πολλάκις δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ οὕτως ἢ ἐκείνως· Ἑλλην π. χ. = ὁ κάτοικος τῆς Ἑλλάδος καὶ = Ἑλληνικός· — ποιμὴν ἀνὴρ — στρατηγὸς ἀνὴρ — ἰατρὸς ἀνὴρ, καὶ ἀπλῶς ποιμὴν, στρατηγός, ἰατρός — οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἱερέας ἄνθρωπος — παπᾶς ἄνθρωπος — πραγματευτὴς ἄνθρωπος — γραῖα γυναῖκα, καὶ ἀπλῶς ἱερέας ἤτοι ἱερεύς, παπᾶς, πραγματευτὴς, γραῖα, κτλ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγεννήθησαν πολλὰ οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων ἢ προσηγορικῶν. Αἱ αὐταὶ δὲ μεταπτώσεις συμβαίνουσι, διὰ τὴν σενὴν συγγένειαν, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ λόγου· οὕτω π. χ. αἱ ἀντωνυμίαι γίνονται ἄρθρα, καὶ ἀντιστρόφως· αἱ προθέσεις γίνονται ἐπιρρήματα, καὶ ἀντιστρόφως· αἱ προθέσεις γίνονται σύνδεσμοι καὶ ἀνάπαλιν, κτλ. καὶ ταῦτα θέλομεν ἀπαντήσῃ κατωτέρω.

§. 27. Ως πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τοῦ λόγου μερῶν ἡ ἐδική μας σημερινὴ γλῶσσα δὲν ἔχει οὐδεμίαν διαφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς· ὡς πρὸς τὴν φύσιν δὲ αὐτῶν δὲν ὑπάρχει εἰς οὐδεμίαν γλῶσσαν διαφορά· δυνατόν δηλ: μία τις γλῶσσα νὰ μὴ ἔχῃ ἄρθρα, ὡς ἡ Λατινικὴ π. χ. ἄλλη νὰ μὴ ἔχῃ ἀντωνυμίας· ἄλλη προθέσεις, κτλ. ὅσα ὁμῶς ἔχει εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὰ ἀντιστοιχοῦντα τῶν ἄλλων γλωσσῶν, ὅσα δηλ: εἶναι ῥήματα εἰς μίαν εἶναι ῥήματα εἰς ὅλας, κτλ.

§. 28. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πράγματος, τὰ ἀντιστοιχοῦντα δὲ ὀνόματα τινῶν μερῶν τοῦ λόγου, ὡς ἐκ περιστάσεων ἰδιαιτέρων ληφθέντα, δυνατόν νὰ ἀρμόζωσιν εἰς μίαν ὃχι ὁμῶς εἰς ὅλας· οὕτω π. γ. αἱ Ἑλληνιστὶ λεγόμεναι προθέσεις δυνατόν εἰς ἄλλας γλώσσας νὰ ἐπιτίθενται καὶ ὃχι νὰ προτίθενται τῶν ὀνομάτων· καὶ τότε κυρίως εἶναι ἐπιθέσεις, ὡς συμβαίνει ἐνίστε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, οἶον Ἀρτέμιδι ξύν — νεκρῶν μέτα. Ωτχύτως τὰ ῥήματα δυνατόν νὰ ὀνομάζωνται εἰς ἄλλην γλῶσσαν μὲ ὄνομα ὃχι εἰς τοῦτο κυρίως ἀντιστοιχοῦν ἀλλὰ διὰ τινος γνωρίσματος χαρακτηριστικῷ ἀρκετὰ ἐξηγουντος τὴν φύσιν αὐτοῦ, ὡς παρὰ Γερμανοῖς· οὕτως εἰς ἄλλην τὰ ἐπιρρήματα, κτλ. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ὀνόματα ἐδόθησαν, ὡς προείπαμεν, ἐκ διαφόρων ἰδιαιτέρων περιστάσεων, διὰ τοῦτο ἐξεταστέον ἐν τούτοις μᾶλλον τὴν φύσιν τοῦ πράγματος καὶ τὸν σκοπὸν παρὰ τὴν δύναμιν τῶν συλλαβῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἐκτάσεως καὶ ἀναλύσεως τοῦ λόγου.

§. 1. Ο λόγος δυνατόν νὰ ᾔηται μικρὸς, μέγας ἢ μέγιστος, ὡς ἡ περίστασις καὶ ἡ χρεια φέρει. Εἴτε μέγας ὁμῶς εἴτε μικρὸς εἶναι λέγεται πάντοτε τέλειος, ὅταν ἔχη ὅσα μέρη ἀπαιτοῦνται ἵνα τηρᾶν ὅ,τι εἶναι διωρισμένος.

§. 2. Τὸ τέλειον λοιπὸν καὶ ἀτελές τοῦ λόγου κρέμαται ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοῦ λαλοῦντος ἢ γράφοντος· οὕτω π. γ. τὰ ὁ θεός ἐστι δίκαιος — ὁ Νικόλαος γράφει — τάδε ἔγραψεν Ωκελλος ὁ Λευκανός — Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, κτλ. πάντα ταῦτα δυνατόν νὰ ᾔηται τελειοὶ λόγοι· καὶ τὰ μικρότατα μόρια ναὶ ἢ οὐ δυνατόν νὰ ἀπαρτίσωσι τέλειον λόγον ἐπὶ ἀποκρίσεως εἰς προγενόμενον ἐρώτημα, ὡς γράφει ὁ Νικόλαος; — ναί — ἦλθεν ὁ Δημήτριος; — οὐχί.

§. 3. Καθὼς δὲ αἱ σύνθετοι καὶ πολυσύνθετοι λέξεις, ὅσον μεγάλα καὶ ἂν ᾔηται, ἀναλύονται πάντοτε εἰς τὸ ἀπλούστατον στοιχείον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βάσις τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς συνθέσεως, οὕτω καὶ ὁ λόγος, ὅσον μέγας καὶ ἂν ᾔηται, ἀναλύεται καὶ αὐτός

εἰς τινὰ μικρότερα μέρη τὰ ὅποια εἶναι ὡς βάσις ὅλων τῶν λοιπῶν, καὶ ἀναλογοῦσιν εἰς τὰ στοιχεῖα τῶν συνθέτων λέξεων.

§. 4. Εἰς τὰς λέξεις συμ — περι — θέω, συν — επαν — ἵσταμαι τελευταῖον στοιχεῖον καὶ βάσις τῶν λοιπῶν εἶναι τὸ θέω καὶ ἵσταμαι ὡσαύτως εἰς τὸν λόγον Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου καὶ Ολυμπιάδος, ὁ μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους, ὁ περιφανέστατος νικητὴς τῆς Ἀσίας, ἦν Ἕλληνας τὸ γένος, στοιχεῖον τελευταῖον εἶναι τὸ Ἀλέξανδρος ἦν Ἕλληνας, καὶ ἐπὶ τούτου, οἷον ἐπὶ βάσεως, στηρίζονται τὰ λοιπά, ὡς ἐπὶ τοῦ θέω καὶ ἵσταμαι, ἀνωτέρω, τὰ ἄλλα.

§. 5. Ως δὲ, ἀφαιρουμένων μὲν ἐκ τῆς συνθέτου λέξεως τῶν λοιπῶν τῆς συνθέσεως μερῶν, ἀφαιροῦνται μὲν κάποιαι τροπολογίαι τῆς κυρίας τοῦ ῥήματος σημασίας, ἡ πρώτη ὅμως καὶ ἡ βάσις τῶν τροπολογιῶν μένει, τὸναντίον δὲ ἀφαιρουμένης τῆς κυρίας λέξεως, τοῦ θέω καὶ ἵσταμαι, συμπίπτουσι καὶ τὰ ἄλλα τὰ τροπολογικά, οὕτως ἀπαράλλακτα συμβαίνει εἰς τὸν λόγον, ὅταν ἀφαιρεθῇ τὸ Ἀλέξανδρος ἦν Ἕλληνας ἢ τὰ ἐπ' αὐτοῦ στηριζόμενα.

§. 6. Δυνατὸν λοιπὸν ὁ λόγος νὰ λάβῃ προσθήκας καὶ ἀφαιρέσεις, νὰ ἔχῃ περισσότερα ἢ ὀλιγώτερα, κατὰ τὴν περίστασιν, μέρη, εἶναι ὅμως καὶ ὅρος κάτωθεν τοῦ ὁποίου δὲν ἡμπορεῖ νὰ καταβῇ· διότι ἡ πορρωτέρω αὐτοῦ ἀνάλυσις ἤθελε τοῦ φθείρει τὴν φύσιν ὡς λόγου· εἶναι δηλαδὴ κάποια μέρη τὰ ὅποια πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχῃ ἵνα ὀνομασθῇ λόγος.

§. 7. Τὸ προηγούμενον παραδειγμα ὁ Ἀλέξανδρος ἦν Ἕλληνας δυνατὸν βέβαια νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ Ἀλέξανδρος καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐξ ὧν σύγκειται, ἀλλὰ αὐτὰ τότε εἶναι λέξεις αἱ ὅποια, καθ' ἑαυτὰς λαμβανόμεναι, δὲν σημαίνουσιν ὅλον αὐτοτελές, ἐπομένως δὲν εἶναι λόγος· “Λόγος ἐστὶ λέξεων σύνθεσις διάνοιαν αὐτοτελεῖν δηλοῦσα.” Ὡσαύτως αἱ λέξεις θέω καὶ ἵσταμαι ἀναλύονται μὲν καὶ περαιτέρω, εἰς τὸ θέ, εἰς τὸ ω καὶ καθεξῆς, ἀλλὰ ταῦτα εἶναι συλλαβαὶ καὶ γράμματα τὰ ὅποια, κατὰ μέρος λαμβανόμενα, δὲν εἶναι ιδέας παραστατικά, ἐπομένως δὲν εἶναι λέξεις.

§. 8. Τὸ τελευταῖον στοιχεῖον εἰς ὃ ἀναλύεται ὁ λόγος, ἀφαιρουμένων πάντων τῶν πρὸς τροπολογίαν προστιθεμένων, πρέπει νὰ ἐξηγῇ ἀπαραιτήτως ὅτι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τι εἶναι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον, ὅτι ἔχει δηλ. ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ιδιότητα, ὡς Σωκράτης ἐστὶ δίκαιος — ἡ τράπεζα ἐστὶ στρογγύλη — τὸ μῆλόν ἐστὶ γλυκύ, κτλ. Τοῦτο καλεῖται Ἀπλὴ Πρότασις.

Περὶ τῆς Ἀπλῆς Προτάσεως καὶ τῶν Μερῶν αὐτῆς.

§. 1. Ως ἡ ἰδέα τινὸς πράγματος, διὰ λόγου ἢ διὰ γραφῆς ἐκφραζομένη, λέγεται λέξις ἢ ὄρος, οὕτως ἡ περί τινος κρίσις τῆς ψυχῆς, διὰ λέξεων ἢ διὰ γραφῆς ἐξηγουμένη, λέγεται Πρότασις. Εἶναι δὲ κρίσις ἐνέργεια τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ὁποίας ὀρίζεται ὅτι μία τις ἰδέα περιέχεται εἰς ἄλλην ἢ ὅχι ἦτοι, μ' ἄλλους λόγους, ὅτι ἡ δεῖνα ιδιότης ἐνυπάρχει εἰς τὸ δεῖνα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἢ τὸναντίον ὅτι δὲν ἐνυπάρχει· τοῦτο δὲ λέγεται συντομώτερον δύο ἰδεῶν σύζευξις ἢ διάζευξις.

§. 2. Όταν εἶπω ὁ θεός ἐστι δίκαιος ὀρίζω ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐνυπάρχει εἰς τὸν θεόν· όταν εἶπω ὁ συκοφάντης οὐκ ἐστι δίκαιος ὀρίζω ὅτι ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐνυπάρχει εἰς τὸν συκοφάντην· τὸ πρῶτον εἶναι σύζευξις, τὸ δεύτερον διάζευξις· ἡ πρώτη κρίσις λέγεται καταφατική, ἡ δευτέρα ἀποφατική, ἔχουσα τὸ ἀποφατικὸν ἦτοι ἀρνητικὸν μόριον οὐ ἢ οὐκ.

§. 3. Ἡ πρότασις συνίσταται ἐκ τριῶν μερῶν, ἐκ τοῦ Ὑποκειμένου, ἐκ τοῦ Κατηγορουμένου καὶ ἐκ τοῦ Συνδετικοῦ. Ὑποκείμενον λέγεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐκεῖνο δηλ: τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα περὶ οὗ γίνεται ἡ κρίσις. Κατηγορούμενον τὸ ἐπιλεγόμενον, καταφασκόμενον δηλ: ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἀποφασκόμενον, καὶ Συνδετικὸν τὸ συνδέον ἢ χωρίζον τὰ δύο ταῦτα, βεβαιόνον δηλ. ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου σημαινόμενον ἐνυπάρχει εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἢ ἀναιροῦν αὐτὰ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου.

§. 4. Εἰς τὴν πρώτην ἐκ τῶν προηγουμένων προτάσεων, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ θεός εἶναι τὸ ὑποκείμενον, δίκαιος τὸ κατηγορούμενον, τὸ δὲ ἐστὶ εἶναι τὸ συνδετικόν. Λέγεται δὲ ἀπλῆ πρότασις κατ' ἀντιδιαστολὴν τῆς συνθέτου ἥτις ἔχει πλεόν τοῦ ἐνὸς ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου, περὶ ἧς κατωτέρω. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὸ μὲν ὑποκείμενον εἶναι ἡ βάσις τοῦ λόγου, τὸ δὲ κατηγορούμενον εἶναι τὸ ἐπ' αὐτοῦ στηριζόμενον χαρακτηριστικόν· ὥστε, ἐὰν ἐκεῖνο λείψῃ, ἀναγκαίως πίπτει καὶ τοῦτο· καὶ φανερόν εἶναι προσέτι ὅτι εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς προτάσεως οὔτε τὸ ὑποκείμενον, οὔτε τὸ κατηγορούμενον, οὔτε τὸ συνδετικόν, μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου, δυνατόν νὰ λείψῃ.

§. 5. Επειδὴ τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἡ βάσις τοῦ λόγου, εἶναι φανερόν ὅτι αὐτὸ πρέπει νὰ ᾖ αὐθύπαρκτόν τι, ἢ νὰ θεωρῇται

ὥς τοιοῦτον· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ οὐσιαστικά· τὰ οὐσιαστικὰ λοιπὸν ἰδιάζουσιν ἐξαιρέτως πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὑποκειμένου, κύρια ἢ προσηγορικά, ὥς Σωκράτης ἐστὶ σοφός — ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ δίπους — ὁ κύκλος ἐστὶ στρογγύλος.

§. 6. Δυνατὸν δὲ νὰ τεθῶσιν ὥς ὑποκείμενον καὶ ἐπίθετα ἐνθα, ὥς προείπαμεν, ἀνάγονται αἱ μετοχαὶ καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, ὥς οἱ θνητοί, τὸ Ἑλληνικόν, οἱ φιλοσοφοῦντες, οἱ τυραννεύοντες — οὗτος, ὅδε, κτλ. Εἰς τὴν χρῆσιν τῆς μετοχῆς ὥς ὑποκειμένου εἶναι σημειώσεως μάλιστα ἄξιον τὸ οὐδέτερον ὥς τὸ ποθοῦν (= ὁ πόθος), τὸ βουλόμενον (= ἡ βούλησις), — τὸ δεδιός, (= τὸ δέος), τὸ θαρσοῦν (= τὸ θάρσος), κτλ. Τοιαῦτα ἔχει πολλὰ ὁ Θουκυδίδης διὰ τὴν πρὸς τοὺς Σικελιώτας σοφιστὰς ἴσως μεγάλην αὐτοῦ ἐπιμιξίαν. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἐν γένει σημειωτέον τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον, σημαῖνον τὴν ἀφηρημένην ιδέαν τοῦ πράγματος, ὥς τὸ καλόν = τὸ καλὸν καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενον, τὸ κάλλος — τὸ θεῖον = ἡ θεία φύσις, ἡ θεότης — τὸ τῆς γυναικὸς δοῦλον καὶ θεραπευτικόν = ἡ δουλικὴ καὶ θεραπευτικὴ ἢ θωπευτικὴ φύσις τῆς γυναικὸς· ἐπὶ δὲ τῶν ἀντωνυμιῶν τὸ ἐμὸν = τὸ ἐμὸν πρόσωπον = ἐγώ.

§. 7. Ὡσαύτως καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ λόγου δυνατὸν νὰ τεθῶσιν ὥς ὑποκείμενον, ἐξαιρέτως τοῦ ἄρθρου προτασσομένου, ὥς τὸ ὁρῶ, τὸ εἰμί, ἡ περί, κτλ. Καὶ τὰ ἐπίθετα δὲ καὶ πάντα τὰ ὥς ὑποκείμενον τοῦ λόγου τιθέμενα λαμβάνουσι φύσιν καὶ χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ.

§. 8. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ἀπαρεμφάτου ἀνάλυσιν, καὶ ὁλόκληρος ἀκόμη λόγος δυνατὸν νὰ τεθῶσιν ὥς ὑποκείμενον, οἷον τὸ ἀμαρτάνειν ἐστὶν ἀνθρώπινον — ὅταν προσπέσῃ ἄτη (τὸ προσπесεῖν) κακόν ἐστίν — ὅτι μὲν ταῦτα οὕτως ἔχει (τὸ ἔχειν) δῆλόν ἐστι — τὸ γνῶθι σαυτὸν οὐκ ἐστὶ ῥᾶδιον — τὸ εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης θεῖόν ἐστι παράγγελμα, κτλ. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ταῦτα λαμβάνονται ὥς οὐσιαστικά, καὶ ὅτι ὁ ὁλόκληρος λόγος ἐκλαμβάνεται ὥς ἀπλοῦς ὅρος οὐσιαστικοῦ παραστατικὸς καὶ λαμβάνων ἐνότητα διὰ τοῦ ἄρθρου.

§. 9. Παρ' ἡμῖν δι' ἑλλειψιν ἰδιαιτέρου τύπου διὰ τὸ ἀπαρέμφατον μόνον ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἀπαρεμφάτου συνειθίζεται, ὥς τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις τὴν πατρίδα του εἶναι ἐνάρετον, ἐνθα τὸ τίς εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὸ ἀγαπᾷ, τὸ δὲ τὸ νὰ ἀγα-

πᾶτις, ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἀπαρέμφατον ἀγαπᾶν, εἶναι ὑποκείμενον τοῦ ὅλου λόγου. Οὕτω καὶ τὸ νὰ ἀποδίδωμεν εἰς καθένα τὸ ἐδικόν του εἶναι δίκαιον, κτλ. Επίτινων περιστάσεων χωρὶς βίας δυνατόν νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ τὸν ἀπαρεμφατικὸν τύπον, ὥς τὸ κρίνειν εἶναι δύσκολον—τὸ ὑγιαίνειν εἶναι ἄριστον· καὶ περὶ τούτου κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 10. Επειδὴ δὲ πάλιν ἡ φύσις τοῦ κατηγορουμένου εἶναι, ὥς εἶδαμεν, τὸ χαρακτηρίζειν τὸ ὑποκείμενον, διὰ τοῦτο τὰ ἐπίθετα ἰδιάζουσιν ἐξαιρέτως εἰς δήλωσιν αὐτοῦ, ὥς Σωκράτης ἐστὶ σοφός—ὁ Ἀχιλλεύς ἐστὶν ὠκύπους—ὁ Οδυσσεύς ἐστὶ πολύτροπος. Φανερόν δὲ εἶναι ἐκ τῶν προηγουμένων ὅτι αἱ μετοχαὶ καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, εἰς τὰ ἐπίθετα ἀναγόμεναι, ἀρμόζουσι καὶ αὐταὶ εἰς δήλωσιν τοῦ κατηγορουμένου, οἷον οἱ δεσπότες εἰσὶν οἱ τυραννεύοντες—ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος—τὸ πρᾶγμά ἐστὶ τόδε—τὰ ὀρώμενα οὐκ ἐστὶ τὰ αὐτά, κτλ.

§. 11. Ως δὲ ἀνωτέρω εἶδαμεν ὅτι πᾶν μέρος λόγου τίθεται ὥς ὑποκείμενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρεμφάτου ἀνάλυσις καὶ ὁλόκληρος λόγος, οὕτω τὰ αὐτὰ ταῦτα τίθενται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ὥς κατήγορούμενον, οἷον Σόλων ἦν νομοθέτης—ὁ φίλος ἐστὶ θησαυρός· ἀλλὰ καὶ ὁ Φαίδων ἐστὶ Φαίδων—ὁ Σωκράτης ἐστὶ Σωκράτης· ὡσαύτως τὸ φαίνεται αἰσθάνεσθαι ἐστὶν—τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστὶν—ἐνδεικνύναι ἐστὶ τὸ καταγγέλλειν τινὰ κακουργοῦντα πρὸς τὰ κοινά·—τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν πράγμασιν ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτὸ τὸ γυνῶθι σαυτόν ἐστὶ—τὸ γὰρ ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης αὐτὸ τὸ μάχου ὑπὲρ πατρίδος ἐστίν.

§. 12. Ως δὲ τὰ ὥς ὑποκείμενον τιθέμενα μὴ οὐσιαστικά, διὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἐνδύονται τὴν φύσιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, οὕτως ἐνταῦθα τὰ ὥς κατηγορούμενον τιθέμενα μὴ ἐπίθετα λαμβάνουσι ἐπιθετικὸν χαρακτῆρα, προσδιοριστικὸν τοῦ ὑποκειμένου. Καὶ ὥς διὰ τῶν κυρίως ἐπιθέτων χαρακτηρίζεται τὸ ὑποκείμενον κατ' εὐθείαν ὥς ἔχον τὴν ὑπ' ἐκείνων σημαινομένην γενικὴν ιδιότητα, οὕτω διὰ τῶν οὐσιαστικῶν χαρακτηρίζεται ἀναγόμενον εἰς μίαν τινὰ, γνωστὴν ὑποτιθεμένην, τάξιν, ἔχουσαν ταύτας ἢ ἐκείνας τὰς ιδιότητας· ὅθεν τὸ μὲν εἰπεῖν π. χ. ὁ χρυσός ἐστὶν ὡχρὸς ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ὁ χρυσός ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ ὡχροῦ, τὸ δὲ εἰπεῖν ὁ χρυσός ἐστὶ μέταλλον

ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ὁ χρυσὸς ἐστὶ μεταλλικὴ, οὐσία, ἔχει
δηλ: ὅσους χαρακτῆρας ἔχουσι τὰ μέταλλα.

§. 13. Πολλάκις τὸ δι' οὐσιαστικοῦ ἐκφερόμενον κατηγορούμε-
νον παρέχει ἑκφρασιν δυνατωτέραν παρὰ τὴν δι' ἐπιθέτου· οὕτω
π. χ. τὸ ταῦτά ἐστὶν ἀληθῆ σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι ψευδῆ,
τὸ δὲ ταῦτά ἐστὶν ἀλήθεια ταυτίζει τὸ ταῦτα μὲ τὴν
ἀλήθειαν, ὡς εἰάν ἐλέγαμεν αὐτόχρημα ἀλήθεια· ὡσαύτως
ἢ ὑπόσχεσις ἐστὶ ψεῦδος -- οὗτός ἐστι λώβη, κτλ. οὕτω δὲ
καὶ παρ' ἡμῖν αὐτὰ εἶναι ἀλήθεια — αὐτὰ εἶναι ψεύ-
ματα -- τὰ μῆλα εἶναι μέλι — τὰ σῦκα εἶναι ζάχαρις
— αὐτὸς εἶναι λώβα καὶ ψώρα — αὐτὸς εἶναι κρε-
μάλα (ἀξιοκρέμαστος), κτλ.

§. 14. Προτάσσεται δὲ συνήθως τὸ ὑποκείμενον, ἔπεται τὸ
συνδεδεικνὸν καὶ ἀκολουθεῖ τελευταῖον τὸ κατηγορούμενον, καὶ τί-
θενται ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον κατ' ὀνομασικὴν. Οὔτε ἡ τά-
ξις ὅμως οὔτε ἡ κατ' ὀνομασικὴν θέσις εἶναι ἀνεξίτητος· ἀλλ'
ἐπὶ μὲν τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται τὸ ὑποκείμενον κυρίως κατ'
αἰτιατικὴν, ἡ δὲ τάξις ἀλλάσσει, προτιθεμένου ἐνίοτε μὲν τοῦ
κατηγορουμένου, ἐνίοτε δὲ τοῦ συνδεδεικτοῦ κατὰ τὴν διάφορον
περίστασιν.

§. 15. Καὶ περὶ μὲν τοῦ κατ' αἰτιατικὴν ὑποκειμένου τοῦ
ἀπαρεμφάτου, ὡς εἰς τὴν γραμματικὴν ἀναφερομένου, θέλομεν
πραγματευθῆ ἐν οἰκείῳ τόπῳ, τὸ δὲ περὶ τάξεως παραπέμπομεν
εἰς τὴν ῥητορικὴν ἢ ὁποία διορίζει ποία εἶναι πάντοτε ἢ κα-
ταλληλοτέρα· ἐν γένει ὅμως δυνατόν εἰπεῖν ἐνταῦθα ὅτι προτάσ-
σεται τὸ κυριώτερον τῆς ἐννοίας καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει
κατὰ πρῶτον νὰ προσβάλῃ τὸν νοῦν ἢ τὴν φαντασίαν τοῦ
ἀκούοντος· ἀλλὰ τοῦτο δυνατόν νὰ γένη καὶ μόνον διὰ τῆς
ἀπαγγελίας. Οταν ἡ τάξις δὲν ᾔηται κατὰ τὸν πρῶτον τύπον,
εἶναι καλὸν διὰ τὴν εὐκολίαν νὰ μετατρέπεται ἢ ἀντεστραμμένη
αὕτη εἰς τὴν φυσικωτέραν καὶ τυπικὴν τάξιν.

§. 16. Ἀπας ὁρος ὡς ὑποκείμενον λαμβανόμενος ἐπὶ ἄλλων
μὲν ἐκφράσεων τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος, ὡς τὸ ἐγώ, τὸ
ἡμεῖς, τὸ λόγος, τὸ περί, κτλ. ἐπὶ γραμματικῶν ὅμως
τίθεται συνηθέστερον κατὰ τὸ γένος τῆς τάξεως τῶν μερῶν τοῦ
λόγου εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τὸ ὑποκείμενον· οὕτω π. χ. τὸ
γίγνομαι (ῥῆμα), ἢ ἐγώ (ἀντωνυμία) ὁ γὰρ (σύνδεσμος),
τὸ ὅ (ἄρθρον). Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο περὶ τοῦ ὁρου καθ' ἑαυτὸν λαμ-
βανόμενου ἢτοι τῆς λέξεως, χωρὶς νὰ ἀποβλέπεται τὸ σημαίνόμε-

νον πρᾶγμα· διότι τότε τίθεται πᾶσα λέξις ὄχι κατὰ τὸ γραμματικὸν γένος τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκει ἀλλὰ κατὰ τὸ ἰδιάζον εἰς πᾶσαν μίαν· ὅθεν λέγεται τὸ (ὄνομα) Ελλὰς ἐστὶ περιττοσύλλαβον, Θηλυκόν, κτλ. καὶ ἡ Ελλὰς (ὁ τόπος ἦτοι ἡ γῆ ἡ καλουμένη Ελλὰς) ἐστὶν ὀρεινὴ — τὸ (ὄνομα) Ολυμπός ἐστὶν ἰσοσύλλαβον, καὶ ὁ Ολυμπός ἐστὶν ὑψηλός — τὸ (ὄνομα) παιδίου ἐστὶν ὑποκοριστικόν, καὶ τὸ παιδίον ἐστὶν ἀσθενές.

§. 17. Τὸ Συνδετικὸν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὑποκειμένου ἐκφράζεται διὰ τοῦ ῥήματος εἶναι εἰς τὸ ἀνήκον πρόσωπον, εἰς τὸν ἀνήκοντα ἀριθμόν, εἰς τὸν ἀνήκοντα χρόνον· ὡς ἐγὼ εἰμι ἰατρός — σὺ εἶ διδάσκαλος — Σόλων ἦν νομοθέτης — ἡμεῖς ἐσμεν θνητοί· — οἱ παῖδες ἐσονται ἄνδρες, κτλ.

§. 18. Τίθεται δὲ τὸ συνδετικὸν κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον μὲν χωριστὸν τοῦ κατηγορουμένου, οἷον Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος, καὶ ὡς τὸ εἶδαμεν μέχρι τοῦδε· δεύτερον δὲ ἔνωμένον μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐγὼ ἐνθουσιῶ, σὺ φιλοσοφεῖς, ἐκεῖνος παίζει, κτλ. Εἰς τοῦτο δὲ οὔτε ἡ ἐδικήμας οὔτε ἄλλη γλῶσσα, τοῦλάχιστον ἐκ τῶν γνωστοτέρων, ἔχει διαφοράν.

§. 19. Ἐκ τούτου γεννῶνται δύο εἶδη προτάσεων, ἓν μὲν ἐν ᾧ τὸ κατηγορούμενον εἶναι χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ, ἄλλο δὲ ἐν ᾧ κατηγορούμενον καὶ συνδετικὸν εἶναι συγχωνευμένα εἰς ἓν. Ἐπὶ τοῦ πρώτου διακρίνονται φανερά τὰ τρία συστατικὰ τῆς προτάσεως μέρη· ἐπὶ τοῦ δευτέρου φαίνονται μόνον δύο, ἀλλὰ τὰ δύο ἰσодυναμοῦσι μὲ τὰ τρία, διότι τὸ ἓν περιέχει καὶ τὸ ἄλλο ἐν ἑαυτῷ.

§. 20. Τὸ πρῶτον γίνεται μόνον εἰς τὸ ῥῆμα εἶναι καὶ ὅσα δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς συνώνυμα αὐτοῦ· τὸ δεύτερον εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ ῥήματα τῶν ὁπίων ἡ ἄπειρος πληθὺς προκύπτει ἐκ τῆς συνθέσεως ταύτης τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ συνδετικοῦ· οὕτω π. χ. ἐκ τοῦ ἐγὼ εἰμι ἀληθὴς γεννᾶται τὸ ἐγὼ ἀληθεύω· ἐκ τοῦ Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος γεννᾶται τὸ Σωκράτης φιλοσοφεῖ· ἐκ τοῦ οἱ ἄνθρωποι εἰσιν ἀδύνατοι γεννᾶται τὸ οἱ ἄνθρωποι ἀδυνατοῦσι, κτλ. Τὰς πρώτας ὁμομάζομεν, διὰ τὸ σύντομον, ἀνεπτυγμένας, τὰς δευτέρας συνεπτυγμένας προτάσεις.

§. 21. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δεύτερος οὗτος τρόπος εἶναι αὐτός ὁ πρῶτος συνεπτυγμένος, διὰ τοῦτο δυνατὸν καὶ νὰ ἀναλυθῇ πάλιν εἰς αὐτόν, λαμβανόμενου τοῦ ἐστὶν ὡς συνδετικοῦ, κατὰ

τὴν ἀπαντωμένην περίσασιν, καὶ τοῦ ἐπιθέτου ἢ προσηγορικοῦ τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς τὴν ιδέαν τοῦ ῥήματος ὡς κατηγορουμένου ἢ, εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν, τῆς οἰκείας μετοχῆς· οὕτω π. χ. ἐγὼ ἀμελῶ = ἐγὼ εἰμι ἀμελής — σὺ ἐπιτυγχάνεις = σὺ εἶ ἐπιτυχής — ἐκεῖνος φείδεται = ἐκεῖνός ἐστι φειδωλός — ὁ Κροῖσος ἐβασίλευεν = ὁ Κροῖσος ἦν βασιλεύς — Κίμων ἐστρατήγει = Κίμων ἦν στρατηγός — τὸ πρᾶγμα τετέλεσται = τὸ πρᾶγμά ἐστι τετελεσμένον — ὁ νόμος ἐγγράπτο = ὁ νόμος ἦν γεγραμμένος — ὁ ἀνὴρ ἐγγεγράφεται = ὁ ἀνὴρ ἔσται ἐγγεγραμμένος, κτλ.

§. 22. Ἀλλ' ἂν καὶ ἐν γένει ἰσοδυναμεῖ ὁ συνεπτυγμένος μὲ τὸν ἀνεπτυγμένον τρόπον τοῦ λέγειν, ἢ γλῶσσα ὁμῶς δὲν ἔχει πάντοτε ὅρους ἐπιτηδεύους εἰς τὸ νὰ μετατρέπη τὰ συνεπτυγμένα εἰς ἀνεπτυγμένα ἢ ἀντιστρόφως. Ἀλλὰ καὶ ἐνθα δὲν ἐμποδίζει ἡ γλῶσσα, ὑπάρχουσιν ἐνίοτε περιστάσεις ἐν αἷς ὁ εἰς τρόπος εἶναι προτιμότερος τοῦ ἄλλου· ὅταν δηλ. ἦναι σκοπὸς νὰ δηλωθῇ ὅχι ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἔχει τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου σημαίνουσαν ιδιότητα ἀλλ' ὅτι τὴν ἐνεργεῖ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, τότε ἀρμόζει περισσότερον ὁ ἀνεπτυγμένος τρόπος· οὕτω π. χ. τὸ μὲν ἀπλῶς βούλεται δυνατόν νὰ σημάνη, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ χρόνων, καὶ τὸ ἔχει βούλησιν ἐν γένει καὶ τὸ δεικνύει καὶ ἐνεργεῖ τὴν βούλησίν του τὴν στιγμήν ταύτην· τὸ δὲ ἐστὶ βουλούμενος μόνον τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτο ἐναργέστερον καὶ δυνατώτερον· ὅθεν ἀρμόζει εἰς τὸν ἐνεργείᾳ δεικνύοντα τὴν βούλησίν του· οὕτω δὲ καὶ τὸ εἰμὶ γράφων εἰς τὸν ἐνεργείᾳ δεικνύοντα τὴν δύναμιν τοῦ γράφειν. Ἀντιστοιχεῖ δὲ τοῦτο εἰς τὸ τῶν Ἰταλῶν *io sto scrivendo* καὶ εἰς τὸ τῶν Ἀγγλῶν *i am writing*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Μερικώτερον περὶ τοῦ Συνδετικοῦ.

§. 1. Τὰ ῥήματα κυρῶ καὶ τυγχάνω μετὰ τῆς μετοχῆς τοῦ εἶναι χρησιμεύουσιν ἐνίοτε εἰς περιγραφικὴν ἔκφρασιν τοῦ συνδετικοῦ, ὡς οὗτος ἐχθρός κυρεῖ ὢν — φίλος τυγχάνει ὢν = ἐχθρός ἐστι — φίλος ἐστί. Κυρίως εἰπεῖν τὰ ῥήματα ταῦτα σημαίνουσιν, ἐκτὸς τοῦ ἀπλοῦ εἶναι, καὶ τὸ κατὰ συγ-

κύρησιν καὶ κατὰ τύχην, διὰ τὴν συχνὴν ὁμῶς χρῆσιν καὶ διὰ τὸ ἐπικρατέστερον τῆς τοῦ εἶναι ἐννοίας, ἐν πολλοῖς τοῦλάχιστον, χάνεται ἡ διαφορὰ αὕτη.

§. 2. Ενίοτε δὲ τίθενται καὶ καθ' ἑαυτά, κατὰ παράλειψιν τῆς μετοχῆς τοῦ εἶναι, ὡς οὗτος ὁμόγαμος κυρεῖ — εὐνους τυγχάνει = ὁμόγαμός ἐστι, κτλ. Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν κατήντησαν ὡς συνώνυμα τρόπον τινὰ τοῦ εἶναι, διὰ τοῦτο συζεύγονται, ὡς αὐτό, καὶ μὲ ἄλλων ῥημάτων μετοχάς, οἷον τυγχάνω ἔχων — κυρεῖ εὐθύνων = εἰμι ἔχων — ἐστὶν εὐθύνων. Προσομοία τις περίφρασις γίνεται καὶ διὰ τοῦ ἔχω, ὡς κρύψαντες ἔχουσι = ἔχουσι κρυμμένον ἢ ἔχουσι κρύψῃ. δουλώσας ἔχεις -- εἶχε καταστρεψάμενος, κτλ. (περὶ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε Δ. Π. καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ χρόνων).

§. 3. Πολλὰ ἄλλα ῥήματα ὁμοιάζουσι μὲ τὸ εἶναι κατὰ τὴν σύνταξιν, διπλὴν καὶ αὐτὰ ὀνομαστικὴν δεχόμενα. Τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ ἑξῆς μάλιστα.

α'. τὰ ἔχοντα ἐννοίαν καταστάσεως μᾶλλον παρὰ ἐνεργείας, ὡς πεφυκέναι, φῦναι, ζῆν, κεῖσθαι, ἵστασθαι, κτλ.

β'. ἄλλα τινὰ σημαίνοντα τὰ παρέχειν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ὄψιν, ὡς φαίνεσθαι, δείκνυσθαι, κτλ.

γ'. παθητικά τινὰ ἀνάλογα τῶν προηγουμένων, ὡς ὑπολαμβάνεσθαι, λέγεσθαι, καθίστασθαι, κτλ.

Εἰς ὅλα ὁμῶς ταῦτα, ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς συνδετικῆς, ἐνυπάρχει καὶ ἄλλη ἰδέα· ὅθεν διαφέρουσιν, ὡς ὅλα τὰ λοιπά, τοῦ ῥήματος εἶναι, ἀνάγονται εἰς τὸ δεῦτερον εἶδος τῶν προτάσεων καὶ ἀναλύονται, ὡς ἐκεῖνα· οὕτω π. χ. τὸ ἐγὼ πέφυκα τοιοῦτος = ἐγὼ εἰμι ἐκ φύσεως τοιοῦτος — ζῶ ἐλεύθερος, κτλ. τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος (Ωδ. δ.) ὀλίγη δὲ κεισόμεθα κόνις = ἡμεῖς κείμενοι ἐσόμεθα κόνις· οὕτω τὸ ἐγὼ δείκνυμαι ἀγαθός = ἐγὼ εἰμι δεικνύμενος ἀγαθός, ὅπου τὸ ἀγαθός εἶναι συμπλήρωμα τῆς ἰδέας τοῦ δεικνύμενος· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν· ἐνταῦθα δὲ ἀνάγεται καὶ τὸ καλοῦμαι, ὡς ἐγὼ καλοῦμαι Σωκράτης, καὶ τὸ ἀκούω ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ καλοῦμαι, τὸ ἐλέγχομαι καὶ τὰ ὅμοια, περὶ ὧν κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Παθητικῶν ἴδε ὡσαύτως καὶ ἐν κεφαλαίῳ η', § 9.

§. 4. Εκτὸς τῆς ἀπλῆς συνδετικῆς τὸ εἶναι ἔχει ἀκόμη καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχειν· τότε λοιπὸν μεταβαίνει εἰς τὸ δεῦτερον εἶδος τῶν προτάσεων, περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν καὶ δυνάμενον νὰ ἀναλυθῇ, ὡς ὅλα τὰ

λοιπὰ ῥήματα, οἷον ἔστι θεός = θεός ἐστὶν ὢν (= ὑπάρ-
χων) — ἦν πόλεμος τότε = πόλεμος ἦν ὢν (= ὑπάρ-
χων) τότε. Δυνατὸν δὲ ὥς τὸ ὑποκείμενον τοῦ εἶναι ἐπὶ ταύτης
τῆς σημασίας τοῦ ὑπάρχειν νὰ ἔχη καὶ ἐπίθετον μετ' αὐτοῦ, συμπλη-
ρωτικὸν καὶ προσδιοριστικὸν τῆς ιδέας του, ὡς ἦν πόλις ἐκεῖ μεγάλη.

§. 5. Ενταῦθα πρέπει νὰ διασέλλεται ἀκριβῶς τὸ προσδιορι-
στικὸν τοῦτο ἐπίθετον ἐκ τοῦ κατηγορουμένου· οὕτω π. χ. τὸ ἀνω-
τέρω σημαίνει ἦν ἐκεῖ πόλις μεγάλη ἢτοι μεγαλόπολις·
τὸ αὐτὸ δὲ, κατηγορουμένου ἐκλαμβανομένου τοῦ ἐπιθέτου, γίνεται
ἡ ἐκεῖ πόλις ἦν μεγάλη. Οὕτως ἔστι νῆσος Κέρκυρα
(= ὑπάρχει), καὶ ἡ Κέρκυρά ἐστι νῆσος (ὅχι ἡπειρος) —
ἐστὶν ἐν Κερκύρα λευκὰ ἴα ἢ λευκόϊα, καὶ τὰ ἐν Κερ-
κύρα ἴα ἐστὶ λευκὰ — ἐν τῇ Αττικῇ εἰσὶν εἴσοδοι στε-
ναίτε καὶ προσάντεις, καὶ αἱ ἐν τῇ Αττικῇ εἴσοδοί εἰσι
στεναίτε καὶ προσάντεις.

§. 6. Ἡ διαφορὰ τούτων εἶναι προφανής· ἐπὶ τῆς πρώτης
περιστάσεως κρίνομεν περὶ ὑπάρξεως τοῦ πράγματος ἢ τοῦ τοιούτου
πράγματος, ἐπὶ τῆς δευτέρας περὶ ιδιότητος τοῦ ὑπάρχοντος ἢ
τοῦ ὑπάρχοντος καὶ ἄλλην ἐν ταύτῃ ιδιότητα ἔχοντος· οὕτω
π. χ. ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος ὑποτίθεται ἀγνοουμένη ἡ
ὑπαρξὶς μεγαλοπόλεως (περὶ μικρᾶς πόλεως ἀδιάφορον)· ἐπὶ τοῦ
δευτέρου ὑποτίθεται ὡς γνωστὴ ἡ ὑπαρξὶς τῆς πόλεως καὶ κρί-
νεται μόνον περὶ μεγέθους αὐτῆς. Εἰς τὸ ἔστιν ἐν Κερκύρα
λευκὰ ἴα γίνεται κρίσις περὶ ὑπάρξεως πράγματος ἔχοντος τοιαύ-
την ιδιότητα, ἐν δὲ τῷ τὰ ἐν Κερκύρα ἴα ἐστὶ λευκὰ γίνεται
κρίσις περὶ τῆς ιδιότητος τῶν ἐν Κερκύρα ὑπαρχόντων ἴων· ἐπὶ
τοῦ πρώτου δυνατὸν καὶ νὰ συντεθῇ τὸ ἐπίθετον μετὰ τοῦ οὐ-
σιασικοῦ καὶ νὰ λείψῃ εἰς τὸν λόγον (ἐστὶ λευκόϊα, ἐστὶν ἴα ἐν
Κερκύρα)· ἐπὶ τοῦ δευτέρου οὔτε τὸ ἐν γίνεται οὔτε τὸ ἄλλο.

§. 7. Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον
τοῦ εἶναι προτάσσεται τοῦ λόγου καὶ τονίζεται εἰς τὴν παρα-
λήγουσαν, γινόμενον ἔστιν καὶ ὅχι ἐστὶν ἢ ἐστὶν ἐγκλιτικόν,
οἷον ἔστι θεός — ἔστι νόμος — εἰ μὲν ἔστι θεός, ἔστι
καὶ εὐσέβεια, κτλ.

§. 8. Κατὰ γράμμα λαμβανομένων τῶν προηγουμένων ἔπρεπε
τὸ ἐστὶν, ὑπαρξὶν σημαῖνον, νὰ προτάσσεται πάντοτε τοῦ
λόγου καὶ νὰ τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν, καὶ ἀντισρόφως
προτασσόμενον καὶ εἰς τὴν παραλήγουσαν τονιζόμενον νὰ σημαίνῃ
ὑπαρξὶν· ἀλλὰ τοῦτο ἐννοεῖται μόνον ἐκ τοῦ συνηθεστέρου καὶ

ὄχι ἀπολύτως καὶ ἀνεξαιρέτως. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἤθελε φανῇ κατ' ἀρχὰς ὅτι τὸ εἶναι, ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας, περιέχον ἐν ἑαυτῷ τὸ κατηγορούμενον, δὲν ἔπρεπε νὰ δέχεται ἄλλο ἐκτὸς αὐτοῦ, καὶ ὁμῶς καὶ τὸ εἶναι, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὑπάρχειν, δέχονται πολλάκις καὶ ἄλλο κατηγορούμενον· ὅθεν λέγεται ἐγὼ ὑπάρχω ἕτοιμος — ὡς ἔστι τοῦτο αἰσχροῦν — οὐκ ἔστιν οὐδὲν κρεῖσσον ἢ φίλος σαφές, κτλ.

§. 9. Ἀλλ' ἀκριθέστερον ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, τοῦτο δὲν ἔχει οὐδὲν παράδοξον. Καθὼς ἀνωτέρω εἶδαμεν ὅτι τινὰ ῥήματα δέχονται, ἐκτὸς τοῦ περιεχομένου, καὶ ἄλλο κατηγορούμενον, οὕτω καὶ ταῦτα· ὅθεν ὡς λέγομεν ἐκεῖνος ζῇ ἐλεύθερος, οὕτω καὶ ἔστιν ἐκεῖνος ἐλεύθερος καὶ ἐκεῖνος ὑπάρχει ἐλεύθερος.

§. 10. Εἰάν δέ, ὡς εἶδαμεν ὅτι ἐκεῖνα διαφέρουσι τοῦ ἀπλοῦ εἶναι, ζητήσωμεν καὶ ἐνταῦθα διαφοράν, αὕτη ἤθελεν εἶναι ἡ ἐξῆς. Τὸ εἶναι σημαίνει ἐν τούτοις ἀληθῶς, οὕτως καὶ οὐχὶ φαινομένως ὑπάρχειν· ὅθεν δυνατόν εἶπεῖν ὅτι ἐνταῦθα συμπίπτει τρόπον τινὰ ἡ συνδετική καὶ ἡ ὑπαρκτική σημασία τοῦ εἶναι· οὕτω π. χ. ἀπλῇ συνδετικῇ ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ ὁ κύκλος ἐστὶ στρογγύλος· ὑπαρκτικῇ εἰς τὸ ἔστιν ὁ κύκλος, καὶ μικτῇ εἰς τὸ ἔστιν ὁ κύκλος στρογγύλος. Τὸ ἀντίθετον τοῦ πρώτου ἤθελεν εἶναι τὸ ὁ κύκλος οὐκ ἔστι στρογγύλος· τὸ ἀντίθετον τοῦ δευτέρου τὸ οὐκ ἔστιν (= οὐχ ὑπάρχει) ὁ κύκλος· τοῦ δευτέρου τὸ φαινομένως, οὐχὶ ἀληθῶς ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, δοκεῖ μὲν ἀλλ' οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ταῦτα πάντα ὄχι ἀνεξαιρέτως. Καὶ περὶ τούτων δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων ἐνθα οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ὀρίζουσιν ὅτι τὸ ἐστὶ γίνεται ἔστι (οὐκ ἔστι τί ἔστι; κτλ.) καὶ τὰς ὁποίας οἱ νεώτεροι θέλουσι νὰ ἀνάξωσιν εἰς μίαν μόνην τὴν ὑπαρκτικὴν σημασίαν τοῦ εἶναι, καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ἐνταῦθα ἀναφερομένου ἴδε Δ. Π.

§. 11. Ἡ σημερινὴ ἡμῶν γλῶσσα ἐσχημάτισε τὸ συνδετικὸν ἐκ τῆς τοῦ αὐτοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς μαι φωνῆς ἀλλ' ἀνωμάλως· διότι, ἀντὶ νὰ εἴπῃ εἶμαι εἶσαι εἴται εἶμεθα εἴσθε εἴνται, ὡς κεῖμαι κεῖσαι κεῖται, κτλ. λέγει εἶμαι εἶσαι εἶναι εἶμεθα εἴσθε εἶναι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τρίτον πρόσωπον τοῦ συνδετικοῦ τῆς ἐδικῆς μας γλώσσης συμπίπτει μὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἀπαρέμφατον, διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι τινὲς τῶν

ὁμογενῶν λογίων ἠθέλησαν νὰ εἰσάξωσιν τὸ ἵνε ἢ ἔνε, φυλάττοντες τὸ εἶναι ὡς ἀπαρέμφατον εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ μέλλοντος, πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ πλασθέντος εἶσθαι· ἀλλ' εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ἐνταῦθα ἀρμόζει ἐξαιρέτως ὁ λόγος τοῦ μεγάλου αἰρεσιάρχου τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ λατινικοῦ ῥήματος *esse* ὅτι τὸ ὁμαλὸν ἠθέλεν εἶναι *sum, sus, sut*, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμεν ὡς εἶναι *sum, es, est*. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔπρεπε νὰ ᾔῃναι ἐσμί ἐσσί ἐστὶ, καὶ παρ' ἡμῖν εἶμαι εἶσαι εἴται, ὅμως πρέπει νὰ τὸ ἀφήσωμεν ἀνέπαφον, διότι περισσοτέρας νέας δυσκολίας θέλει φέρει παρ' ὅ,τι παλαιὰς ἀφαιρεῖ. Εκλαμβάνεται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρ' Ἑλλησι, τὸ εἶναι καὶ ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς ὡσαύτως σημασίας, οἷον ἐν ἥσῳ ζῶ καὶ εἶμαι, κτλ.

§. 12. Τὸ δὲ ἀποφατικὸν ἐσχημάτισεν ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὐδέν, γενομένου, κατ' ἀφαίρεσιν τῆς πρώτης συλλαβῆς, δέν, ὡς ὁ καιρὸς δέν εἶναι καλός — ὁ ἄνθρωπος δέν φαίνεται, κτλ. καὶ τοῦτο μὲν τίθεται πάντοτε ὅταν ἡ ἄρνησις πίπτῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ συνδετικὸν ἢ εἰς τὸ ῥῆμα· ἐπὶ πάσης δὲ ἄλλης περιστάσεως καθ' ἣν ἡ ἄρνησις δέν πίπτει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ συνδετικὸν ἢ εἰς τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἀλλ' ἢ εἰς τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς τὸ κατηγορούμενον ἢ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, μεταχειρίζεται τὸ ὄχι, ὡς ὁ ὄχι καλός ἄνθρωπος — ὁ καιρὸς εἶναι ὄχι καλός — ὄχι μόνον τὸν ἔθρεψα ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνδυσσα, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως εἰς προηγηθὲν ἐρώτημα, ὡς ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος; — ὄχι, ἢ ὄχι δέν ἦλθεν. Εἶναι δὲ τὸ ἐδικόν μας ὄχι αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν οὐχί, ὡς τὸ δέν εἶναι τὸ Ἑλληνικὸν οὐδέν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Σχέσεις τῆς Ἀπλῆς Προτάσεως.

§. 1. Ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως ἐν γένει πρόκεινται εἰς ἐξέτασιν δύο σχέσεις.

α'. Ἡ τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον.

β'. Ἡ τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ πρὸς τὸ ῥῆμα.

Α'. Σχέσις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον.

§. 2. Τοῦτο συμβαίνει μόνον εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν προτάσεων ἐνθα τὸ κατηγορούμενον εἶναι χωριστὸν τοῦ ὑποκειμένου. Ανάγονται δὲ εἰς τὴν σχέσιν ταύτην τρία πράγματα, γένος, ἀριθμός, πτώσις. Ὡς πρὸς τοῦτο λοιπὸν γενικὸς κανὼν εἶναι ὥστε τὸ κατηγορούμενον νὰ συμφωνῇ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ κατὰ πτώσιν· νὰ συνδέεται δηλ. ἀρσενικὸν κατηγορούμενον μὲ ἀρσενικὸν ὑποκείμενον, κτλ. ἐνικὸν μὲ ἐνικὸν κτλ. καὶ νὰ ᾖναι ἀμφότερα κατ' ὀνομασικὴν ἐπὶ τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων, ὡς ὁ ποταμός ἐστίν εὐρύς — ἡ λίμνη ἐστὶ μικρά — τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ.

§. 3. Ἀλλὰ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δέχεται καὶ τινὰς ποικιλίας αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ προηγουμένου κανόνος. Καὶ πρῶτον μὲν, ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖναι ἐπίθετον, τότε δυνατόν, ὡς γενικόν τι πρᾶγμα ἐκλαμβάνομενον, νὰ τεθῇ κατ' οὐδέτερον γένος, ἐν ᾧ τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, ὡς ὁ πλοῦτός ἐστι περιμαχητόν — ἡ πολυκοιρανίη οὐκ ἀγαθόν· ἐν τούτοις δὲ πολλάκις προσίθεται καὶ τὸ τί ἢ κτῆμα, ὡς δεινόν τι ἡ γυνή — ἡ σοφία ἀθάνατόν ἐστι κτῆμα. Ὅταν ὁμῶς δὲν προσίθεται τίποτε, τότε ἐννοεῖται ἐν γένει τὸ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου σημαινόμενον· οὕτως ἡ ἀρετὴ ἐστὶ καλὸν καὶ ἀγαθόν = ὅ,τι ἐστὶ καλὸν καὶ ἀγαθόν· οὕτω καὶ ἐμόν, σόν, κτλ.

§. 4. Καὶ κατ' ἀριθμὸν δὲ δυνατόν νὰ διαφέρῃ τὸ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ κατ' ἀμφότερα ἐν ταύτῳ διὰ τὸν προεξηγηθέντα λόγον ὅτι θεωρεῖται ὡς πρᾶγμα τι. Οὕτω δυνατόν εἶπεῖν τὰ παθήματα ἐστὶ δεινόν — τὰ παιδιά εἰσὶν ἀνιάρων — οἱ παῖδες εἰσὶν ἡδύ — αἱ φροντίδες εἰσὶ βαρύ, κτλ.

§. 5. Καὶ οὐσιαστικὸν δὲ ὂν τὸ κατηγορούμενον δυνατόν νὰ διαφέρῃ τοῦ ὑποκειμένου κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμὸν. Ἐπειδὴ μάλιστα ἐνταῦθα χαρακτηρίζεται οὐσία δι' ἄλλης οὐσίας γενικωτέρας, διὰ τοῦτο εἶναι εὐκολώτερον νὰ διαφέρωσι παρὰ νὰ ὁμοιάζωσι καὶ κατ' ἀριθμὸν μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ γένος, ὡς ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶον — ἡ ἄρκτος ἐστὶ θηρίον — τὸ γυναικίον ἐστὶν ἄνθρωπος — ὁ χρυσός ἐστὶ μέταλλον — ἡ δρυς ἐστὶ δένδρον — τὸ δένδρον ἐστὶ ξύλον — τὰ ἐκπώματα ἐστὶ τέχνημα — τὰ πρόβατά ἐστὶ πλοῦτος — τὰ πράγματα ἐστὶν ἔλεγχος.

§. 6. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ Ὀμηρικὰ ἐγὼ κατηφείη ἔσο-

μαί — σὺ ἔσῃ ὄνειδος — οὗτος ὁμηλικίη μοί ἐστι, καὶ τὰ ὅμοια· οὕτω δὲ καὶ τὸ παρ' ἡμῖν αὐτὸς εἶναι ἐμπαίγνιον τοῦ κόσμου — ξενύσταγμα τῆς γειτονιάς — γενεά μου, γειτονεία μου, συνοδία μου, παρηγορία μου, ἀγάπη μου, κτλ. Ἐν τούτοις τίθεται ὁλόκληρος ἡ ιδιότης ἀντὶ τοῦ ἔχοντος τὴν ιδιότητα πράγματος, παρηγορία ἀντὶ παρηγορητικόν. καὶ τοῦτο εἶναι, ὡς προπαρετηρήσαμεν, δυνατωτέρα ἔκφρασις. Ὅθεν, εἰ μὲν φαίνεται ἀνωμαλία εἰς τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα, εἰς τὴν φύσιν ὅμως τοῦ πράγματος δὲν ὑπάρχει· διότι τὸ ἡ παιδεία ἐστὶν ἀθάνατον, εἶναι ἴσον, ὡς εἶπαμεν, μὲ τὸ ἡ παιδεία ἐστὶν ὅ,τι ἐστὶ τὸ ἀθάνατον· οὕτω καὶ ὁ χρυσός ἐστι μέταλλον = μεταλλικὴ οὐσία = ἔχει ὅσας ιδιότητας ἔχουσι τὰ μέταλλα = τὸ δένδρον ἐστὶ ξύλον, κτλ.

§. 7. Καὶ κατὰ πτώσιν δὲ δυνατόν νὰ διαφέρῃ τοῦ ὑποκειμένου τὸ κατηγορούμενον, εἴτε ἐπίθετον, εἴτε οὐσιαστικὸν εἶναι, ὡς Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφῶν — Ιέρων ἐστὶ τῶν τυράννων — ἐγὼ εἰμι τοῦ κόμματος, κτλ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι μόνον φαινομένη ἀνωμαλία· διότι ὁ λόγος εἶναι συνεπτυγμένος, καὶ τὸ ὅλον = Σωκράτης ἐστὶν εἰς τῶν σοφῶν, ἢ ἕτερόν τι ἀνάλογον· οὕτω παρ' Εὐριπίδῃ (Μηδ. 945) εἶπερ γυναικῶν ἐστὶ τῶν ἄλλων μία.

§. 8. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἀνωμαλία προσέτι ἀπαντᾶται παρ' Ἑλλήσιν· ἐν πολλοῖς δηλ. τίθεται μόριον ὡς κατηγορούμενον. Συμβαίνει δὲ τοῦτο ἐξαιρέτως ἐνθά ἢ γλῶσσα δὲν ἐπρόλαβεν ἢ δὲν ἔτυχε νὰ σχηματίσῃ σύστοιχον ἐπίθετον ἢ, εἰάν ἔχῃ ἀνάλογόν τι, δὲν εἶναι ὅμως τόσον εὐχρηστον ἢ διὰ κακῶφωμίαν τὴν ὁποίαν ἀπέφευγαν μέγας οἱ ἀρμονικώτατοι Ἕλληνες, ἢ διὰ τὸ μέτρον παρὰ ποιηταῖς, ἢ δι' ὁποιονδήποτε ἄλλον λόγον. Τοιαῦτα δὲ εἶναι μάλιστα τὰ τόπου, χρόνου καὶ βαθμοῦ σημαντικὰ ἐπιρρήματα, ὡς ἡ Βαβυλών ἐστὶν ἐγγύς — οὐδὲ γὰρ Λυκόστροφος δὴν ἦν (Ιλ. Ζ, 130) — σίγα πάς ἔστω λεώς — ἄλις τὸ κείνης αἷμα (Εὐρ. Εκ. 532· I. T. 1008) — τὰ ἔθνη πέφυκε δίχα (Θουκ. δ', 61.).

§. 9. Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον σύνηθες εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν· οἱ δὲ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ εὐρίσκουσιν ὅτι εἶναι ἐλλογώτερον καὶ φιλοσοφώτερον τὸ νὰ μένωσι τὰ κατηγορούμενα ἄτρεπτα, διότι αἱ ὑπ' αὐτῶν σημαινόμεναι ιδιότητες δὲν ὑπόκεινται εἰς διάκρισιν γένους καὶ ἀριθμοῦ· καὶ ὅτι εἶναι ἐλάττωμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ ἔχειν κλιτὰ τὰ πρὸς τοῦτο

χρησιμεύοντα ἐπίθετα· διότι τὸ ὅ ἵππος ἐστὶ καλός, καλλίων, κάλλιστος δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ὅ ἵππος ἐστὶ καλός, καλλίων, κάλλιστος ἵππος· τοῦναντίον ἐν τῇ Γερμανικῇ γλώσσῃ φαίνεται θαυμασίως ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀπλότης κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος *das Pferd ist gut — besser — am besten* (Ερμ. Διορθ. Ελ. Γραμ. βιβλ. Β', κεφ. Β').

§. 10. Παραπέμπων ἀλλαχόσε τὴν περὶ τούτου ἐξέτασιν ἀρκούμεαι ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ σημειώσω μόνον ὅτι δυνατόν νὰ ᾖναι μία τις γλῶσσα φιλοσοφική, χωρὶς νὰ ᾖναι ὠραία, καὶ ἀντιστροφως· καὶ ὅτι εἰ μὲν τοῦτο εἶναι ἔλλειμμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἶναι ἔλλειμμα ὠραῖον, πολλῶν ξηρῶν καὶ ἀχαρίτων προτερημάτων ἀντάξιον· διότι εἰς τὸ ὅ ἵππος ἐστὶ καλός δεικνύεται καὶ ἐξωτερικῶς διὰ τῆς ὁμοιότητος τοῦ σχηματισμοῦ ἢ ἐσωτερικῇ σχέσις τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον. Εἰς τὸν μεσημβρινὸν ἄνθρωπον τὸ ὄμμα καὶ ἡ φαντασία εἶναι πολλὰ ἰσχυρά, καὶ εἶναι δύσκολον νὰ τὸν εὐχαρισήσῃ τις χωρὶς νὰ εὐχαρισήσῃ αὐτά.

Β'. Σχέσις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ συνδεδεικὸν ἢ τὸ ῥῆμα.

§. 11. Ἡ σχέσις αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ δύο εἶδη τῶν προτάσεων, καὶ ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖναι χωριστὸν τοῦ συνδεδεικτοῦ καὶ ὅταν μετ' αὐτοῦ ᾖνωμένον. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα δύο πράγματα, ἀριθμὸς καὶ πρόσωπον.

Ἀριθμός.

§. 12. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ὁ γενικὸς κανὼν εἶναι ὥς, κατὰ τὴν φυσικὴν σύνταξιν, τὸ συνδεδεικὸν ἢ τὸ ῥῆμα νὰ συμφωνῇ μὲ τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον, ὡς προείπαμεν, εἶναι ἡ βάση τοῦ λόγου· νὰ συνδέεται δηλ: ἐνικὸν ὑποκείμενον μὲ ἐνικὸν ῥῆμα, πληθυντικὸν μὲ πληθυντικὸν καὶ διῃκὸν μὲ διῃκόν, ὡς Σωκράτης ἐστὶ σοφός — ἔστι λόγος — ἔστε πόλις Εφύρη — οἱ ἄνδρες εἰσὶν ἰσχυροί — οἱ ἄνδρες ἰσχύουσιν — τῷ ἄνδρῃ ἦστην ἀγαθὸν — τῷ ἄνδρῃ ἐγενέσθην.

§. 13. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὁμῶς δέχεται καὶ ὡς πρὸς τοῦτό τινας ποικιλίας ἐντέχνους, ὡς ἀνωμαλίας φαινομένας, τὰς ἐξῆς·
α'. Συντάσσει ἐνικὸν ὑποκείμενον μὲ πληθυντικὸν ῥῆμα, ὡς ἡ πληθὺς ἔφασαν, — ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο· — τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν.

β'. Συντάσσει πληθυντικὸν ὑποκείμενον, ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, μὲ ἐνικὸν ῥῆμα, ὡς ὕμνοι τέλλεται — κόμαι κατενήμεθεν.

γ'. Συντάσσει πληθυντικὸν ὑποκείμενον, οὐδέτερου γένους, μὲ ἐνικὸν ῥῆμα, ὡς ἄθλα προτίθεται — τὰ πράγματα γίγνεται — τὰ ζῶα τρέχει.

§. 14. Ο τρίτος τρόπος τῆς ἀνωμάλου ταύτης συντάξεως διαφέρει τοῦ δευτέρου μόνον κατὰ τὸ γένος τοῦ ὑποκειμένου τὸ ὁποῖον εἶναι οὐδέτερον, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ δευτέρου εἶναι ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν· Ο τρίτος δὲ καὶ ὁ δεύτερος εἶναι ἀντίστροφοι τοῦ πρώτου· διότι ἐν ἐκείνῳ μὲν συμπλέκεται ἐνικὸν ὑποκείμενον μὲ πληθυντικὸν ῥῆμα, ἐν τούτοις δὲ πληθυντικὸν ὑποκείμενον μὲ ἐνικὸν ῥῆμα.

§. 15. Το πρῶτον συμβαίνει, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα δεικνύουσιν, ἐπὶ τῶν περιληπτικῶν ὀνομάτων, ἐκείνων δηλ. τῶν ὀνομάτων τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥστε, καὶ εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν ὄντα, νὰ φανερόνῃσι πολλά· ὅθεν ἡ ἀνωμαλία αὕτη εἶναι μόνον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα, ὅχι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν φύσιν ἥτοι τὴν σημασίαν· διότι λέγοντες τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν λέγομεν, μὲ ἄλλους λόγους, οἱ στρατιῶται ἀνεχώρουν· λοιπόν, κυρίως εἰπεῖν, οὐδὲ εἶναι ἀνωμαλία. Εννοεῖται δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς συντάξεως εἶναι συγχωρητός, ὅχι ὅμως ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος. Οὕτω παρ' Εὐριπίδῃ (Ικ. 601) στρατεύμα Παλλάδος κριθήσεται.

§. 16. Ο δεύτερος τρόπος τῆς ἀνωμαλίας καθ' ὃν πληθυντικὸν ὑποκείμενον ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσεται μὲ ἐνικὸν ῥῆμα καλεῖται Σχῆμα Πινδαρικόν, τὸ αὐτὸ δὲ Θηβαϊκόν καὶ Βοιωτικόν Σχῆμα, ἐξ οὗ συμπεραίνεται ὅτι ἦτον τῆς Βοιωτικῆς ἥτοι Αἰολικῆς διαλέκτου ἰδίωμα, ἢ ἐξήγησις τοῦ ὁποίου, βεβαία ἢ πιθανή, δὲν ἤθελεν εἶναι τοῦ παρόντος σκοποῦ. Ἰδε Δ. Π. ὅπου εὐρίσκονται ὅλα, ἢ σχεδὸν ὅλα, τὰ ἀπαντῶμενα τοῦ σχήματος τούτου παραδείγματα, καὶ ἐξετάζονται ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ.

§. 17 Το ὄνομα τοῦτο λαμβάνεται ἐκ τῆς συνηθεσέρας χρήσεως· διότι ἁπλῶς τὸ Πινδαρικόν τοῦτο ἢ Βοιωτικόν Σχῆμα ἀπαντᾷται καὶ παρ' Ομήρῳ (Ξανθαὶ δὲ κόμαι κατενήμεθεν ὦμους· Ὑμν. Δήμ. 279)· καὶ παρ' Ησίοδῳ τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί (Θ. 321) καὶ παρ' ἄλλοις· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντᾷται μόνον μὲ τὸ ῥῆμα εἶναι πάντοτε προτασσόμενον καὶ μὲ τὸ γίγνε-

σθαι, ὡς ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι κλίμακες—ἐν ἧν δ' ὕφανται ὕφαι—ἦν γὰρ τῶν δρες (Σοφ. Τραχ. 520, Εὐρ. Ι. 1146 Αριστοφ. Λ. 1260). Περὶ τοῦ γίγνεσθαι ἴδε κατωτέρω περὶ Συνθέτου Προτάσεως ἐν Κεφαλαίῳ Ζ', §. 17.

§. 18. Ο τρίτος τρόπος τῆς ἀνωμάλου συντάξεως καθ' ὃν πληθυντικὸν ὑποκείμενον, οὐδετέρου γένους, συντάσσεται μὲ ἐνικὸν ῥῆμα, καλεῖται **Αττικὴ Σύνταξις**, καὶ τοῦτο πάλιν ἐκ τοῦ συνηθεστέρου· διότι ἀπαντᾷται μὲν καὶ παρὰ Δωριεῦσι καὶ παρ' Ἰωσιν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῖς τίθεται ἀδιαφόρως ἐνικὸν ἢ πληθυντικὸν ῥῆμα ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως, παρὰ δὲ τοῖς Αττικοῖς τόσον ἔγινεν ὁ τρόπος οὗτος τῆς συντάξεως συνηθὴς ὥστε τοῦτο μὲν νομίζεται πλέον ὡς κανονικόν, τὸ δὲ παραλλάσσον ὡς ἐξαίρεσις.

§. 19. Τὸ παρὰ πολλῶν νεωτέρων φιλολόγων σημειωθὲν ὅτι ἡ τοιαύτη Αττικὴ σύνταξις γίνεται μόνον ἐπὶ τῶν ἀψύχων, τὰ ὁποῖα ἐκλαμβάνονται ὡς σωρὸς πραγμάτων, τὰ δὲ ἔμψυχα ἐμβαίνουνσι πάλιν εἰς τὴν κοινὴν κατηγορίαν, δεχόμενα πληθυντικὸν ὑποκείμενον, πληθυντικὰ ὄντα, δὲν φαίνεται κατὰ πάντα ὀρθόν· διότι καὶ ἄψυχα ἀπαντῶνται μετὰ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἔμψυχα μετὰ ἐνικοῦ, ὡς καὶ ἐγένοντο εἴκοσι καὶ ἑκατὸν **τάλαντα**—**τὰ ζῶα ἀλίσκεται**—**τὰ παιδία ἠνέχθη** (Θουκ. Ξεν. Πλ.)· ὅθεν ἠθέλαμεν προσεγγίσει περισσότερον εἰς τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες ὅτι ἐν γένει παρ' Αττικοῖς πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα, ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, συντάσσονται μὲ ἐνικὸν ῥῆμα, παρὰ νὰ εἰσδιάσωμεν εἰς ἓνα μόνον τύπον ὅλα τὰ παραδείγματα μὲ διορθώσεις περιττάς, ὡς πολλοὶ νεώτεροι ἔπραξαν· ἐξαιρέσεις δὲ ἀπαντῶνται καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ.

§. 20. Καὶ ὁ δυϊκὸς δὲ ἀριθμὸς, ἀλλάσσεται εὐκόλως μὲ τὸν πληθυντικὸν καὶ ἐκ τούτου ἀναφαίνονται ἀνωμαλῖαι· διότι δυνατόν πρῶτον μὲν νὰ τεθῇ πληθυντικὸν ῥῆμα, ἐν ᾧ ὁ λόγος εἶναι μόνον περὶ δύο· δεύτερον δὲ νὰ ᾖ δυϊκὸν ὑποκείμενον καὶ πληθυντικὸν ῥῆμα, καὶ τρίτον πληθυντικὸν ὑποκείμενον καὶ δυϊκὸν ῥῆμα, ὡς

α'. **Πύρρ' α καὶ Δευκαλίων ἔθεντο.**

β'. **Νῶϊ μεδώμεθα—τῷ δὲ ξυμβάντ' ἔταξαν.**

γ'. **Κοῦρω δύο καὶ πεντήκοντα βάρην.**

§. 21. Τὸ πρῶτον ἐκ τούτων δὲν εἶναι σπάνιον, τὸ δεύτερον εἶναι κοινότατον παρ' Αττικοῖς καὶ μὴ Αττικοῖς· διὰ δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους συγγένειαν καὶ ἀδιαφορίαν, ὡς λέγουσιν, οἱ δύο οὗτοι ἀριθμοὶ εἰς πολλότατα χωρία διαδέχονται ἀλλήλους· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ

λόγου· προηγείται δηλαδή δυϊκὸν ῥῆμα καὶ ἔπεται πληθυντικὸν ἢ καὶ ἀντιστρόφως, ὥς οὐ μοι ζῶντι γ' αὖθις ἔξετον· μέθεσθε δ' ἤδη, χαίρετόν τε—ἐλθετε καὶ φράσατον (Σοφ. Αῤισοφ.).

Ἡ τρίτη ἀνωμαλία καθ' ἣν πληθυντικὸν ὑποκείμενον φέρεται πρὸς δυϊκὸν ῥῆμα ἀπαντᾶται μόνον παρὰ Ποιηταῖς μὴ Αττικοῖς, παρὰ δ' Αττικοῖς καὶ μάλιστα πεζοῖς ἢ οὐδέποτε ἢ σπανιώτατα· οὕτω π. χ. παρὰ Πλάτωνι (Πολιτ. Ε'. 478) λέγεται δυνάμεις δὲ ἀμφοτέραί ἐστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ὅπερ ὁμῶς δικαιολογεῖται, διότι τὸ ἀμφοτέραι, καί τοι πληθυντικὸν κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος, εἶναι δυϊκὸν κατὰ τὴν σημασίαν. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς μὴ Αττικοῖς παρατηροῦσιν ὅτι εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μὴ ἐφθαρμένα χωρία ἔνθα τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾶται ἢ φανερώς ἢ ὑποκεκρυμμένως ἀναφέρεται πάντοτε τὸ δυϊκὸν ῥῆμα εἰς δυϊκὸν ὑποκείμενον.

§. 18. Εἰς τὸ Δ. Π. εὐρίσκονται συναγμένα ὅλα τὰ τοιαῦτα παραδείγματα ἔνθα πληθυντικὸν ὑποκείμενον φέρεται πρὸς δυϊκὸν ῥῆμα καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον προσπαθοῦσι νὰ ἀνάξωσι πάντα ταῦτα εἰς ὑποκείμενον δυϊκόν, ὑπὸ τὸ πληθυντικὸν κρυπτόμενον. Ἐὰν δὲ τοῦτο τεθῇ, ὥς ἐκ λήμματος, ἀναντιρρήτως ἀληθές, τότε δὲν φαίνεται τόσον εὐπαράδεκτος ἡ γνώμη ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς, ὥς μὴ ἀπαραιτήτως ἀναγκαστός, ἦτον ἀπ' ἀρχῆς ὁ αὐτὸς μὲ τὸν πληθυντικὸν ἐκ τοῦ ὁποίου προκύψας κατ' ἀποκοπὴν (ἄνδρες, ἄνδρες—παῖδες, παῖδες, κτλ.) ἔμεινεν ἔπειτα κατὰ τύχην εἰς δήλωσιν τοῦ ἀριθμοῦ δύο.

§. 19. Τοῦτο δοξάζει ὁ Βουττμάννος (Διεξοδ. Γραμμ. Α'. σ. 135. 347. Λεξιλ. Α'. σελ. 51)· εἶναι ὁμῶς δυνατόν ὅτι οἱ εἰσάξαντες τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν εἰς τὴν γλῶσσαν ὠρμήθησαν κατ' ἀρχὰς ἐκ πολλῶν φαινομένων τῆς φύσεως τὰ ὁποῖα ἀπαντῶνται πάντοτε ἀνὰ δύο ἢ ζευγαρωτὰ, ὥς λέγομεν, καὶ εὐφυῶς παρετήρησαν ἔπειτα ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς ἔχει πρὸς τὸν ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ὡς ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς πρὸς τὸν θετικὸν καὶ ὑπερθετικόν, ἓν πολλά, οὔτε ἓν οὔτε πολλά, καὶ ἓν καὶ πολλά ἓν ταύτῳ. Ἀνωμαλίας δὲ εἰσῆχθησαν καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦς.

§. 20. Ἀκόμη μεγαλητέρα φαίνεται ἡ ἀνωμαλία καθ' ἣν τίθεται δυϊκὸν ὑποκείμενον μὲ ἐνικὸν ῥῆμα ὥς ἡμῖν μὲν οὐκ ἔστιν οὔτε κάρυ' ἐκ φορμίδος δούλω παρ' ῥίπτουν τε τοῖς θεωμένοις (Αῤιστοφ. Σφ. 58.)—εἰ ἔστι τούτῳ διττῷ τῷ βίῳ (Πλ. Γοργ. 500). Τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν παλαιῶν Δωρικώτερον καὶ ὁμοιάζει μὲ τὸ προσημειωθὲν τοῦ Ησιόδου τῆς δ' ἣν τρεῖς κεφαλαί, κτλ.

§. 21. Η εξέτασις τῶν τοιούτων ἀνωμαλιῶν εἶναι βέβαια περιεργίας ἄξιον πρᾶγμα· καὶ τὰς ἀνωμαλίας δὲ ταύτας καὶ τὸ πρᾶγμα ἐν γένει μὲ πολλὴν εὐφυΐαν θέλει πραγματεύεται χωρὶς ἀμφιβολίας ὁ Βιλλέλμος Οὐμβόλτος, ἀδελφὸς τοῦ περικλεοῦς περιηγητοῦ Αλεξάνδρου Οὐμβόλτου, εἰς τὸ πόνημα αὐτοῦ περὶ τοῦ δυϊκοῦ (*über den Dualis, Berlin 1828*), τὸ ὁποῖον ὁμως μετὰ λύπης μου δὲν εὐτύχησα οὐδὲ νὰ ἴδω.

§. 22. Ἄλλη διάφορος ἀνωμαλία εἰς τὴν σχέσιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ ῥῆμα ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶναι τὸ νὰ τίθεται τὸ ῥῆμα ὅχι συμφώνως μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὑποκειμένου ἀλλὰ τοῦ κατηγορουμένου, οὐσιαστικοῦ καὶ πλησιεστέρου μάλιστα ὄντος, ὡς αἴτιον ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι προειπύοντες — ἐστὸν δὲ δύο λόφω ἢ Ἰδομένη ὑψηλῶ (Θουκ. Γ'. 112). Ἡ δὲ ἄλλη ἀνωμαλία καθ' ἣν ὁ λόγος δὲν ἔχει φανερόν ὑποκείμενον, ὡς ἔστασαν τῶν δορυφόρων ἐς τετρακισχιλίους (ἔστασαν ἐς τετρακισχιλίους δορυφόρους) — μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότε ἀπ' ἡνύρων κοῦρην Βρισῆος — μετὰ δὲ ἔσσεται κοῦρην Βρισῆος ἦν τότε ἀπ' ἡνύρων, ἀνάγεται εἰς τὴν γραμματικὴν λεγομένην ἔλξιν ἦτοι ἐφέλκυσιν, κατὰ τὸν μακαρίτην Κούμαν, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ.

Πρόσωπον.

§. 23. Τὸ δεύτερον πρᾶγμα τὸ ἀναγόμενον εἰς τὴν σχέσιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ ῥῆμα εἶναι τὸ πρόσωπον. Ως πρὸς τοῦτο τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ λόγου· συντάσσεται δηλ: πρωτοπρόσωπον ὑποκείμενον μὲ πρωτοπρόσωπον ῥῆμα, καὶ καθεξῆς, ὡς ἐγὼ διδάσκω — σὺ ἀκούεις — ἐκεῖνος περιπατεῖ — Σωκράτης φιλοσοφεῖ — ὑμεῖς παίζετε — ἐκεῖνοι ἀγωνίζονται.

§. 24. Ἡ δὲ ἐν τούτοις παρατηρουμένη ἀνωμαλία, ὅταν δηλ: ὀνόματα τὰ ὁποῖα εἶναι ὅλα τρίτου προσώπου ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν ἑτεροπρόσωπον ῥῆμα, εἶναι μόνον φαινομένη, ὡς ἅπαντές ἐσμεν Θνητοί· διότι τὸ ὑποκείμενον ἐνταῦθα δὲν εἶναι τὸ ἅπαντες ἀλλὰ τὸ ὑπονοούμενον ἡμεῖς ἐνθα περιλαμβάνεται καὶ ὁ λαλῶν, τὸ δὲ ἅπαντες εἶναι προσδιοριστικόν τι τοῦ ὑποκειμένου. Τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ ἅπαντές ἐστε δίκαιοι ἐνθα τὸ ὑποκείμενον εἶναι τὸ ὑμεῖς, συμπεριλαμβάνον πάντας τοὺς πρὸς οὓς ἀποτείνεται ὁ λόγος.

§. 25. Ἀπὸ τὰς προσημειωθείσας ἀνωμαλίας τὸ μὲν Πινδαρικὸν σχῆμα καὶ τὴν Ἀττικὴν σύνταξιν οὔτε ἔχει οὔτε εὐκόλως

δέχεται ἡ σημερινὴ γλῶσσα· συνειθίζει ὅμως τὴν τῶν περιληπτικῶν ἐπὶ τῆς λέξεως κόσμος (οἱ ἄνθρωποι), λέγουσα ὁ κόσμος εἶπε καὶ ὁ κόσμος εἶπαν πολλά· τοιοῦτον καὶ τὸ παροιμιῶδες ἂν ἔκαμναν αἱ μυῖγαις μέλι, ἔτρωγαν ὁ κόσμος ὅλος. Ὡσαύτως συνειθίζει καὶ τὴν ἐπὶ τῶν προσώπων φαινομένην ἀνωμαλίαν, λέγουσα οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ἀχόρταγοι — οἱ ναῦται εἴσθε τολμηροί· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ παροιμιῶδες

ὅλοι εἴμεθα τρελοί, τὶς ὀλίγον τὶς πολύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Παραλείψεως.

§. 1. Πολλάκις τὰ διάφορα μέρη ἐξ ὧν ὁ λόγος συγκροτεῖται εἶναι εἰς τοιοῦτον τρόπον συνηρμοσμένα ὥστε καὶ ἂν δὲν τεθῇ κανὲν ἐξ αὐτῶν δὲν προξενεῖται ἀσάφεια· οὕτω π. χ. εἰς τὸ ἄριστον μὲν ὕδωρ δὲν προστίθεται τὸ ἐστίν· εἰς τὸ καλὸς καιρὸς σήμερον δὲν τίθεται τὸ εἶναι, καὶ ὅμως οὐδεμίᾳ ἐκ τούτου ἀσάφεια· ἡ σχέσις μεταξὺ εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον εἶναι προφανές, εἶναι σύζευξις. Τοῦτο καλεῖται παράλειψις, καὶ ὁ τοιοῦτος τρόπος τοῦ λέγειν παραλειπτικός. Ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως περὶ τῆς ὁποίας ὁ λόγος ἐνταῦθα δυνατόν νὰ παραλειφθῇ ἓν ἢ καὶ πλείονα μέρη.

Παράλειψις τοῦ Συνδετικοῦ.

§. 2. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς ἀπλῆς προτάσεως εὐκολώτερον παραλείπεται τὸ συνδετικόν, εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν προτάσεων, ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖ χωριστὰ ἐκφρασμένον· διότι, τεθέντος τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου ἐν συναφείᾳ, οἷκοθεν καὶ ἀναγκαίως ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἐν λέγεται περὶ τοῦ ἄλλου· ὡς ἐγὼ ἔτοιμος — ἐκεῖνος ἔτοιμος — τὰ τῶν φίλων κοινά· ὡσαύτως παρ' ἡμῖν καὶ τὰ ἄνω παραδείγματα, καὶ ὁ θεὸς καλός — καλὸς καιρός — τῶν πρώτων τὰ πατήματα γεφύρι τῶν δευτέρων.

§. 3. Παραλείπεται δὲ τὸ συνδετικόν κατὰ δύο τρόπους, πρῶτον μὲν ἐπὶ ἐναρκτικῶν καὶ ἀνεξαρτήτων κώλων· δεύτερον ἐπὶ κώλων ἐπακολουθῶν καὶ ἐξαρτωμένων, ὅταν δηλ. τεθὲν εἰς τὸ πρῶτον ἐννοῖται εἰς τὸ δεύτερον, ὡς

α'. ἄριστον μὲν ὕδωρ — τὸ πλουτεῖν ἡδύ — τὸ ὑγιαίνειν ἡδιστον.

β'. Φίλιππός ἐστι σὸς μὲν πατήρ, ἐμὸς δὲ πάππος.

§. 4. Ἡ παρὰλειψις αὕτη τοῦ συνδετικοῦ γίνεται μὲν καὶ εἰς ὅλα αὐτοῦ τὰ πρόσωπα, ἐξαιρέτως ὅμως εἰς τὸ τρίτον ἐστὶν συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν περιστάσεων.

α'. Ἐπὶ τῶν δεικτικῶν, ἀοριστολογικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐξαιρέτως δὲ ἐπὶ τοῦ οὐδεῖς, τοῦ ἀναφορικοῦ λόγου, μετ' ἀρνήσεως μάλιστα, ἐπομένῳ.

β'. Ἐπὶ τῶν εἰς τέος ῥηματικῶν, ἐξαιρέτως δὲ τῶν οὐδετέρων.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ἔτοιμος, πρόθυμος, φροῦδος, ἐπιδευής, ἄξιος, δυνατός, ἱκανός, δεινός, αἵτιος, ῥάδιον, χαλεπόν, ἀδύνατον, ἀμήχανον, οἷόν τε, εἰκός, καλόν, δῆλον, θαυμαστόν καὶ τῶν ὁμοίων.

δ'. Ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ὥρα, καιρός, κίνδυνος, ἀνάγκη, σχολή, χρεών, θέμις, ἐλπίς.

ε'. Ἐνίοτε δὲ καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εὐρίσκεται ἀναλελυμένον εἰς τὸ εἶναι καὶ τὴν τὴν οἰκείαν μετοχὴν, ὥς

α'. 1. οὗτος μὲν θεῶν βίος — τοῦτο ἐκεῖνο, ὦ Φαῖδρε — τοῦτο ἐκεῖνο τὸ τῆς παροιμίας.

2. ὅ,τι καλὸν φίλον ἐστί — Ζεὺς δὲ ὅστις ὁ Ζεὺς.

3. ἀνέρες οἵτινες ἀγαθοί.

4. οὐδεὶς λόγος τούτου — οὐδὲν οἷον τὸ ἐπισκοπεῖσθαι. — οὐδεὶς ὅστις οὐ γελάσεται.

β'. λυτέος ὁ τοιοῦτος νόμος καὶ οὐκ ἐατέος κύριος εἶναι — ἔπειτα καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐπαινέτας παρασκευαστέον, ἀλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον.

γ'. καὶ γὰρ πάσχειν ὅτι οὖν ἔτοιμος (εἰμί) — εἰδέναι πρόθυμος — φροῦδα πάντα.

δ'. ὥρη μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου — καιρός ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος — ἀνάγκη πᾶσα — θεοῖς οὐ θέμις ψεύδεσθαι.

ε'. οὗτος προβαίνων = προβαίνων ἐστίν.

Ἀλλὰ περὶ τῶν ἐνταῦθα ἀναφερομένων μετοχῶν ἀποδίδονται εἰς προηγούμενον ῥῆμα χωρὶς παραλείψεως. Ἐννοεῖται δὲ ἡ παρὰλειψις ἐν τούτοις ἐκ τοῦ συνηθεστέρου, καὶ οὔτε ἄλλα ἀποκλείονται τῆς παραλείψεως οὔτε ταῦτα τῆς ἀνελλιποῦς ἐκφράσεως.

§. 5. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἐναρκτικῶν κώλων, ἐπὶ δὲ κώλων ἐπακολουθῶν καὶ τιθεμένων εἰς τὸν λόγον κατὰ συμπλοκὴν καὶ σύνδεσιν πρὸς ἄλλα προηγούμενα δυνατόν νὰ παραλειφθῇ τὸ συνδε-

τικὸν ἐπὶ πάσης περιζάσεως, ὡς ὁ μὲν Σόλων Ἀθηναῖός ἐστιν, ὁ δὲ Λυκοῦργος Σπαρτιάτης — ἔστι δὲ φιλοπροσηγορίας μὲν τὸ προσφωνεῖν τοὺς ἀπαντῶντας, εὐπροσηγορίας δὲ τὸ τοῖς λόγοις αὐτοῖς οἰκείως ἐντυγχάνειν. Ἐπειδὴ δὲ εὐκόλως ἐννοεῖται ἐκ τῆς συναφείας, διὰ τοῦτο δυνατόν νὰ λείψῃ τὸ συνδετικὸν καὶ εἰς τὸ πρῶτον κῶλον, τὸ ἀρχίζον τὸν λόγον, καὶ εἰς τὰ ἐπακόλουθα, ὡς ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ· δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γενέσθαι· τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως, καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.

Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου.

§. 6. Ἐκτὸς τοῦ συνδετικοῦ παραλείπεται ἀκόμη καὶ τὸ ὑποκείμενον εἰς τὰς τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου εἴδους προτάσεις, ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν μάλιστα περιζάσεων.

α'. Οταν ἐκ τῆς καταλήξεως ᾗναι κατάδηλον, ὡς συμβαίνει εἰς τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον πρόσωπον τῶν ῥημάτων.

β'. Καὶ ἐπὶ τρίτου προσώπου, ἐπὶ φυσικῶν φαινομένων τῶν ὁποίων τὸ ποιητικὸν αἶτιον λαμβάνεται ὡς γνωστὸν καὶ πάντοτε τὸ αὐτό.

γ'. Οταν τὸ διὰ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ἀπονέμεται εἰς ὠρισμένον ἄτομον ἢ κλάσιν ἀτόμων.

δ'. Οταν ἔπεται πρότασις μετὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ὅς ἢ ὅ, ἢ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν μορίων ἔνθα ὅτε ὅπως.

ε'. Ἐπὶ γενικῶν ἐκφράσεων ἔνθα ὅχι ὠρισμένον ὑποκείμενον ἀλλὰ τὸ ἕκαστος ἢ τὸ τίς ἀρμόζει, τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἀποφατικῶν ἐννοιῶν γίνεται οὐγίς ἢ οὐδείς.

ς'. Ἐπὶ τοῦ τρίτου πληθυντικοῦ προσώπου τῶν ῥημάτων, ὅταν παρομοίως δὲν ἀρμόζῃ ὠρισμένον ὑποκείμενον ἀλλὰ ὑποκειμένων ὁλότης ἀνάλογος τῆς τοῦ ῥήματος φύσεως· οὕτως

α'. ἀναγινώσκω, ἀναγινώσκεις — γράφομεν, γράφετε — μὴ λέγε, μὴ εἶπης — ἄγωμεν, ἄγετε — εἶην βασιλεύς, κτλ. — Καὶ ἡ παλαιὰ καὶ ἡ σημερινὴ γλῶσσα θέτει τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα πρόσωπα συνήθως ἐπὶ ἀντιδιαστολῆς καὶ ἐπὶ ἀντιθέσεως, ὡς ἐγὼ ταῦτα γέγραφα — σὺ μὲν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ.

β'. ὕει, ἀστράπτει, βροντᾷ, νίφει, χαλαζᾷ, ἐν τούτοις ἐξυποννοεῖται τὸ Ζεὺς, θεός, ἀήρ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὁποῖα ἐνίοτε ἀπαντῶνται χωρὶς παραλείψεως.

γ'. σαλπίζει, σημαίνει, κηρύττει, θύει, αναγινώσκει· ἐν τούτοις ἐννοεῖται ὁ σαλπιγκτής, ὁ σημάντωρ, ὁ κήρυξ, ὁ θυτήρ, ὁ ἀναγνώστης. Τριαῦτα παρ' ἡμῶν τὰ ἐσήμανεν, ἔκραξεν, ἐκήρυξεν, ἐλειτούργησεν, ἀπέλυσε, κτλ. δηλ: ὁ σημαντής ἦτοι σημάντωρ τὸ σημαντρον, ὁ κράκτης τὸς ἀνθρώπους εἰς τὴν Εκκλησίαν, ὁ ἱεροκήρυξ ἦτοι διδάχος, ὁ ἱερεύς, ἡ Εκκλησία, κ. τ. λ.

δ'. γνοίη δ' αὖ καὶ ὅς βραχὺ τῆς παιδείας ἐγεύσατο — ἔστιν ὅς ταῦτα βουλήσεται, κ. τ. λ. Ἐκ τούτου δὲ ἐγεννήθησαν τὰ ἔστιν οἷ, ἔστιν ἃ, ἔστιν ὧν, ἔστιν οἷς, κτλ. τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται = τινές, τινά, τινῶν, κτλ. Οὕτω καὶ τὸ ἐνιοι = ἐνι οἷ τὸ ὅποιον πρὸ πολλοῦ ἐξηγήσεν ὁ μακαρίτης Κοραῖς (ἐν Προδρ. μά.)

ε'. ἀνδρα δ' ὠφελεῖν ἀφ' ὧν ἔχοιτε καὶ δύναιτο κάλλιστος πόνων.

ς'. φασί, λέγουσι, κτλ.

§. 7. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ κώλων ἐναρκτικῶν, ἐπὶ δὲ κώλων ἐπακολουθῶν καὶ ἐν συνδέσει τιθεμένων δυνατὸν νὰ παραλειφθῇ ὅσάκις διὰ τὴν συνάφειαν εὐκόλως παραλαμβάνεται ἐκ τοῦ προηγουμένου, ἐνθα ἢ ὡς ὑποκείμενον ἢ κατ' ἄλλον λόγον περιέχεται, οἷον

1. ὃ δ' αὐτίκα παῦσεν ἐὼν ῥόον, ἔσχε δὲ κύμα, πρόσθε δὲ οἱ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσεν· ἐνθα ὑπονοεῖται τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ὃ δέ·

2. Γλαύκωνα δὲ τὸν Ἀρίστωνος ὅτ' ἐπεχείρει δημηγορεῖν·

3. τὸν Ἰσθμὸν ἐτείχεον καὶ σφι ἦν πρὸς τέλει (τὸ τειχίζειν ἢ τὸ τεῖχος),

4. πορεύσομαι εἰς τὰ βασίλεια καὶ ἦν μὲν ἀνθίστηται (ὁ βασιλεύς).

Παράλειψις τοῦ κατηγορουμένου.

§. 8. Ἐπειδὴ τὸ κατηγορούμενον σημαίνει τὴν εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀπονεμομένην ιδιότητα, καὶ ἐπειδὴ, χωρὶς τοῦτο νὰ συζευχθῇ μετὰ τοῦ ὑποκειμένου, δὲν γίνεται πρότασις, διὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ παραλειφθῇ ἐπὶ ἀνεξαρτήτων κώλων· οὕτω π: χ: τὸ ὁ Σόλων ἐστὶ, εἶναι ἀτελής λόγος· διότι ὁ Σόλων δυνατὸν νὰ εἶναι σοφός, ἄσοφος, κτλ., δυνατὸν δηλ: νὰ ἔχῃ πολλὰς ιδιότητας ἐκ τῶν ὁποίων πρέπει τοῦλάχιστον μία νὰ ἐξηγηθῇ ἵνα γένη λόγος ἐπὶ τοῦ παρόντος παραδείγματος.

§. 9. Ἡμπορεῖ ὁμῶς νὰ παραλειφθῇ τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ κώλων ἐπακλουύθων, εὐκόλως ἐκ τοῦ προηγουμένου παραλαμβανόμενον, ὡς ἔστι Πλάτων σοφός; — ναὶ, ἦν γὰρ καὶ Σωκράτης ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ (σοφός). Ως αὖτως καὶ ὅταν τὸ κατηγορούμενον ᾖ ἡνωμένον, ὡς ὦ Γλαύκων προστατεύειν ἡμῖν διανενόησαι τῆς πόλεως; ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σώκρατες (διανενόημαι) — Ομηρος μὲν οὐκ ἦσθετο Σιγησίχορος δὲ (ἦσθετο).

§. 10. Οτι δὲ εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγεται καὶ τὸ εἶναι, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὑπάρχειν, ἐπομένως διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δὲν ἡμπορεῖ νὰ παραλειφθῇ παρὰ ἐπὶ ἐξαρτωμένων κώλων, τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν προεξηγηθέντων ἄρκετὰ φανερόν· ὅθεν δὲν ἡμποροῦμεν μὲν νὰ εἴπωμεν, θεός, ἀντὶ ἔστι θεός, ὡς λέγομεν ὁ θεός ἀγαθός· ἡμποροῦμεν ὁμῶς κάλλιστα νὰ εἴπωμεν, ἔστι πόλεμος ἢ εἰρήνη; πόλεμος (ἔστιν = ὑπάρχει = ἐστὶν ὑπάρχων), ὡς λέγομεν καὶ πόλεμος ἀρέσκει ἢ εἰρήνη; πόλεμος (ἀρέσκει = ἐστὶν ἀρέσκων).

§. 11. Εκτὸς δὲ τούτου παραλείπεται πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων, οἷον παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ν, 335) ἤματι τᾶ, ὅτε τε πλείστη κόνις ἀμφὶ κελεύθους (ἐσί); καὶ (Οδυσ. Ρ, 402) δμῶων, οἳ κατὰ δῶματ' Οδυσσῆος θείοιο (εἰσί); παρ' Εὐριπίδῃ (Αλκ. 170) πάντας δὲ βωμὸς οἳ κατ' Αδμήτους δόμους (εἰσίν). Ενίοτε δὲ διὰ τὴν ζενὴν τῶν ἐννοιῶν συνάφειαν παραλείπεται καὶ ἐπὶ αἰτιολογίας ἐπιφερόμενης, ὡς ἔκτοσθέν μιν γὰρ πάγοι ὀξέες — ἐν μὲν γὰρ λειμῶνες — ἐν δ' ἄροσις λείη — ἐν δὲ λιμὴν εὖορμος (Οδ. Ε, 411. Ι. 132. — 136, κτλ.).

Παράλειψις ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§. 12. Τοῦτο δυνατόν νὰ γένη μόνον εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν προτάσεων ἐνθα τὸ κατηγορούμενον εἶναι χωριστὰ ἐκφρασμένον, ἀλλὰ καὶ τότε μόνον ἐπὶ ἐξαρτωμένων κώλων· ὥς τότε ἡ πρότασις ἀπαρτίζεται μόνον ἐκ τοῦ συνδετικοῦ, ὡς ἔστι Σωκράτης σοφός; ἐστίν.

Παράλειψις καὶ τῶν τριῶν μερῶν τῆς Προτάσεως.

§. 13. Τοῦτο δὲν ἡμπορεῖ βέβαια νὰ γένη παρὰ μόνον εἰς περιστάσεις ἐν αἷς διὰ τὴν συνάφειαν εὐκόλως ἀναπληροῦται, ὡς 1. εἰς εὐχὰς καὶ κατάρας· 2. ἐπὶ ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων

διὰ περιστάτικῶν τὰ ὅποια ἀναγκαίως προϋποθέτουσι τὸ ῥῆμα
3. ἐπὶ τῶν ἀπαγορεύσεων· οὕτω π. χ.

1. ὦ πρὸς θεῶν (ἱκετεύω=ἐγὼ εἰμι ἱκετεύων) —
εἰς κύρακας (ἀπιθι=σὺ ἔσο ἀπιών).

2. ποῖ καὶ πόθεν; (ποῖ πορεύῃ καὶ πόθεν ἔρχῃ,=
εἰ πορευόμενος, εἰ ἐρχόμενος;)—ἄρτι δὲ ἦκεις ἢ πάλαι;
ἐπιεικῶς πάλαι (ἦκω=ἐγὼ εἰμι ἦκων).

3. μὴ δράσης ταῦτα—ὅπως μὴ δράσης ταῦτα
(=ὄρα μὴ δράσης ταῦτα=σὺ ἔσο ὀρών).

§. 14. Εἰς πολλὰς τῶν προηγουμένων παραλείψεων εἶναι τόσον
φυσικὸν τὸ πρᾶγμα ὥστε μόλις χρήζει σημειώσεως καὶ ἡ παρά-
λειψις καὶ ἡ ἀναπλήρωσις· οὕτω π. χ. εἶναι φανερόν ὅτι καὶ
συνδετικὸν καὶ κατηγορούμενον παραλειπόμενον πρέπει νὰ ἀνα-
πληρόνεται, ὡς ἡ φύσις τῆς προτάσεως ἀπαιτεῖ, κατ' ἀριθμὸν καὶ
πρόσωπον, ὡς ἐκεῖνος μὲν ἐν Ἀσίᾳ ἐστίν, ἐγὼ δὲ ἐν
Κερκύρᾳ (εἰμί)—ὁ μὲν γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἦν, ἡμεῖς δὲ ἐν
Ἀθηναίς (ἡμεν)—ὁ Πλάτων ἦν ἔνδοξος· ἦσαν
γὰρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτῶ (ἔνδοξοι)—εἶπας ταῦτα
ὡς μάντις (λέγει ἢ εἵποι αὖν)—ὡς πράσσεις κακῶς,
ὅσον περ εὖ ποτ' (ἐπράσσεις)!

§. 15. Καὶ ὅχι μόνον παραλαμβάνεται τὸ αὐτὸ ῥῆμα, κατὰ
πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν ἢ καὶ χρόνον τροπολογούμενον, ἀλλὰ
πολλάκις εἰς τὸ δεύτερον κῶλον πρέπει, ὀδηγούμενοι ἐκ τοῦ
προηγουμένου, νὰ παραλάβωμεν ἄλλο διάφορον καὶ κατάλληλον
εἰς τὴν περίστασιν· τοιαῦτα ἤθελαν εἶναι τὰ ἐσθίεται ἄρτος
καὶ οἶνος (πίνεται)—ἡ μὲν (Θέτις) εἰς ἅλα ἅλτο,
Ζεὺς δὲ ἐὼν πρὸς δῶμα, (Ιλ. Α, 532 ἀπῆλθεν ἢ τοι-
οὔτόν τι). Τοῦτο λέγεται ἐξ ἀναλόγου ὑπονοεῖν. Πολλάκις
δὲ ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ ὥστε εἰς τὸ ἐπόμενον κῶλον νὰ ὑπονοῇται τὸ
ἐκ διαμέτρου ἐναντίον ῥῆμα παρ' ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ ἡγούμενον·
οὕτω π. χ. παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ε, 819—21) ἐνθα ἀπὸ τὸ οὐ
μ' εἶας τοῦ πρώτου στίχου ἐξάγεται τὸ ἐκέλευες εἰς τὸν
τρίτον· οὕτω καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Τ. 236).

§. 16. Οὕτω δὲ καὶ περὶ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ἀκούω,
λέγε δὲ—περιέμενον μὲν, ἀλλ' οὐκ ἦλθεν (ὁ περι-
μενόμενος). Καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐννοεῖται βέβαια ἐπα-
ναλαμβανόμενον τὸ αὐτὸ ἢ παραλαμβανόμενον ἐκ τῶν προηγου-
μένων, ἀλλὰ δὲν προστίθεται· ἡ προσθήκη ἤθελεν εἶναι περιττὴ
ἢ καὶ ὀχληρά. Ἐν χρειᾷ δὲ προσθήκης, σαφηνείας χάριν, τότε

τίθεται ἡ διὰ τῆς ἀντωνυμίας οὗτος, ὅχι τῆς αὐτός, ἡ ὁποία ἤθελε φέρει ἀντιδιαστολήν (αὐτός καὶ ὅχι ἄλλος· ἴδε κατωτέρω περὶ Ἀντωνυμιῶν), ἡ διὰ τοῦ προηγηθέντος ὀνόματος, μόνου ἢ μετὰ μετοχῆς ἢ καὶ μετὰ ἀντωνυμίας· οὕτω π. χ. εἰς τὸ ὦ Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν ἡμῖν διανενόησαι τῆς πόλεως; ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σωκράτες· Νῆ Δί', ἔφη, καλόν γε εἴπερ τι ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις (Απομ. Γ', ζ', 2.) ἤθελεν εἶναι ὑποκείμενον τὸ προστατεύειν, ἢ τὸ τοῦτο, ὡς παρὰ Πλάτωνα (Γοργ. 478) εὐδεμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ψυχῇ· ἐπειδὴ τῷτο (τὸ ἔχειν κακίαν) μέγιστον τῶν κακῶν ἐφάνη. Εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα §. 7. 2 ἤθελεν εἶναι ὁ Γλαύκων, ὁ ῥηθεὶς Γλαύκων, ὁ Γλαύκων οὗτος, κτλ.

§. 17. Ἡ προσθήκη τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ δεύτερον κῶλον φέρει πολλάκις, μετὰ τῆς σαφηνείας, καὶ ἔμφασιν· ὅθεν παρ' Ἰωσιν οἵτινες διώκουσιν ἀμφοτέρω, ἐπὶ μακροτέρων μάλιστα διηγήσεων, ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἀνανεοῦται τρόπον τινὰ διὰ τοῦ ὅγε ἢ ὅδε τὸ ὑποκείμενον, καὶ τοῦτο χωρὶς ἀντιδιαστολήν· οὕτω παρ' Ομήρῳ (Οδ. Α', 4) πολλὰ δ' ὄγ' ἐν πόντῳ πάθε, ὅπου διὰ τοῦ ὅγε προσκολλῶνται τὰ ἐπόμενα εἰς τὰ προηγούμενα· οὕτω καὶ Ἰλ. Π, 648, καὶ πολλὰχοῦ· ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται, χωρὶς ὅμως νὰ ᾔηται, ἀντιδιαστολή προσώπου, ὡς εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅγε δούλην (Ἰλ. Γ, 409)· οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἡροδότῳ (ζ'. 3) εἰρωτεύμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἰστιαῖος τὴν μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μάλα ἐξέφαινε, ὁ δὲ ἔλεγέ σφι. Ἀλλὰ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἐνίοτε διὰ τῆς οὗτος, ὡς καὶ οἱ κατὰ μόνας ἄριστα κιθαρίζοντες ἔτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν (Απομν. Γ'. ζ', 4), ἐνθα τὸ διὰ τῆς μετοχῆς περιγραφθὲν ὑποκείμενον ἀναφαίνεται, λαμβάνον ἐνότητά τῶν τρόπων τινὰ, καὶ ὡς παρὸν παριστάμενον διὰ τῆς ἀντωνυμίας· τοῦτο δὲ καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ἦλθεν ὁ ἄνθρωπος· αὐτός εἶναι ἄσπρος καὶ παχύς.

§. 18. Εἶναι δυνατὸν νὰ προηγῇται ἐνικόν, καὶ εἰς τὸ δεύτερον κῶλον νὰ ἀρμόζῃ πληθυντικόν καὶ ἀνάπαλιν. Τίθεται δὲ τὸ πληθυντικόν, εἴτε μένοντος τοῦ αὐτοῦ ἐνικοῦ ὑποκειμένου καὶ μόνον κατὰ τὸ σχῆμα ἀλλάσσοντος, εἴτε μεταφερομένου τοῦ λόγου ἐξ ἐνὸς ἀτόμου εἰς ὁλόκληρον κλάσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐνικόν τίθεται μετὰ πληθυντικόν, ἢ μένοντος τοῦ αὐτοῦ ὑπο-

κειμένου, ἡ μεταφερομένου τοῦ λόγου ἐκ τῆς ὅλης κλάσεως εἰς ἓν ἄτομον· οὕτω π. χ. ὥς οὐ δικάίως, ἢ ν θάνω, θανούμεθα—κωλυόμεσθα μὴ μαθεῖν ἅ βουλομαι (Εὐριπ. Τρ. 910 Ιωνι, 391)· ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος λαλεῖ ἡ Ελένη περὶ ἑαυτῆς, ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὡσαύτως ἡ Κρέουσα περὶ ἑαυτῆς·—θαυμαστὸν δὲ τοῦτο εἴτις τοὺς ἀδελφούς ζημίαν ἡγεῖται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἡγεῖται ζημίαν· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν δυνατὸν λογιζέσθαι ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸ τῆτο ἀγνοοῦσιν (οἱ πινές. Απομν. Β'. γ'. 2)—οὐδεὶς κολαζει τὸς ἀδικοῦντας πρὸς τῆτο τὸν νοῦν ἔχων, καὶ τούτου ἕνεκα ὅτι ἡδίκησεν (ὁ ἀδικῶν. Πλάτ.). Περὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ὑποκειμένου, διὰ τὴν ἐναλλαγὴν τοῦ λόγου, περὶ τῆς ἐκ τούτου προξενουμένης δυσκολίας, καὶ περὶ τῶν τοιούτων παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνθα εὐρίσκονται καὶ τὰ παραδείγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῆς Συνθέτου ἢ Συνδέτου Προτάσεως.

§. 1. Σύνθετος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Σύνδετος Πρότασις ὀνομάζεται ἡ ἔχουσα πλεόν τοῦ ἐνὸς ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου ἢ ἐν ταύτῳ πλείονα ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα, ὡς Ἀλκιβιάδης καὶ Κριτίας ἦστην φιλοτιμοτάτῳ—Ἀλκιβιάδης ἦν φιλοτιμότερος καὶ βιαίότερος—Ἀλκιβιάδης, Κριτίας καὶ Θηραμένης ἦσαν φιλοτιμότεροι καὶ βιαίότεροι—Πλάτων καὶ Σωκράτης φιλοσοφῆσι—Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης περιπατῆσι καὶ διαλέγονται.

§. 2. Ἐκ τούτου ἔπεται· ἅ. ὅτι ἡ σύνθεσις ἤτοι σύνδεσις δυνατὸν νὰ ᾔηται εἰς τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ κατηγορούμενον, ἢ εἰς ἀμφοτέρῃ· μ' ἄλλους λόγους, δυνατὸν νὰ ᾔηται πολλὰ ὑποκείμενα καὶ ἐν κατηγορούμενον, ἐν ὑποκείμενον καὶ πολλὰ κατηγορούμενα, πολλὰ ὑποκείμενα καὶ πολλὰ κατηγορούμενα ἐν ταύτῳ· β'. ὅτι πᾶσα σύνθετος ἢ σύνδετος πρότασις δυνατὸν νὰ ἀναλυθῇ εἰς ἀπλᾶς προτάσεις· καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἔχουσα τὴν σύνθεσιν εἰς τόσας ἀπλᾶς ὅσας εἶναι τὰ ὑποκείμενα, ἡ δὲ ἐν τῷ κατηγορουμένῳ ὅσας εἶναι τὰ κατηγορούμενα, ἡ δὲ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ καὶ κατηγορουμένῳ ἐν ταύτῳ ὅσας εἶναι τὰ ὑποκείμενα, πολλαπλασιαζόμενα διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατηγορουμένων.

Σχέσεις τῆς Συνδέτου Προτάσεως.

§. 3. Εἰς τὴν Σύνδετον Πρότασιν προβάλλονται εἰς ἐξέτασιν αἱ ἀκόλουθοι τέσσαρες σχέσεις· α'. σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς ἄλληλα· β'. σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὸ κατηγορούμενον· γ'. σχέσις τοῦ ὑποκειμένου ἢ τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὰ κατηγορούμενα, ἐπομένως καὶ τῶν κατηγορουμένων πρὸς ἄλληλα· δ'. σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ τὸ ῥῆμα.

Α'. Σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς ἄλληλα.

§. 4. Οταν ᾗναι πολλὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν σύνδετον Πρότασιν, τότε ἡ συζεύγονται διὰ τῶν συνήθων συμπλεκτικῶν μορίων, ἢ ἐκφέρονται χωρὶς συνδέσμων, κατὰ τὸ λεγόμενον Ἀσύνδετον Σχῆμα, ὡς ἡ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων θεωρία διδάσκει ἐκ προθέσεως. Αδιάφορον δὲ ἂν τὸ συνδετικὸν ᾗναι χωριστὸν τοῦ κατηγορουμένου ἢ μετ' αὐτοῦ ἠνωμένον· οὕτως αἰσθήσεις εἰσὶν ὄψεις καὶ ἀκοαὶ καὶ ὁσφρήσεις καὶ ψύξεις τε καὶ καύσεις (Πλάτ.)—ἐν αἷς (νῆσοις) καὶ λιμένες καὶ σῆτος καὶ ἡ χρὴ στρατεύμασιν ὑπάρχει (Δημ.)—ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, καὶ τὰλλα πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο (Δημ.)

Β'. Σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὸ κατηγορούμενον.

§. 5. Εἰς τὴν σχέσιν ταύτην, ὅταν πολλὰ ὑποκείμενα ἔχωσιν ἐν κοινὸν κατηγορούμενον ἐπίθετον, τότε γεννῶνται ποικιλίαι κατὰ τὴν φύσιν τῶν ὑποκειμένων· ἡ δὴλ· αὐτὰ εἶναι ὁμοιογενῆ ἢ ἑτερογενῆ.

Ομοιογενῆ.

Επὶ ταύτης τῆς περιστάσεως, ὅταν τὰ ὑποκείμενα ᾗναι ὁμοιογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τοὺς ἀκολουθούς μάλιστα τρόπους.

α'. Κοιναρίθους (= πληθυντικῶς, ἢ δυϊκῶς ἐπὶ δύο ὑποκειμένων) καὶ ὁμοιογενῶς.

β'. Ἑτεραρίθμως (= ἐνικῶς) καὶ ὁμοιογενῶς.

γ'. Κοιναρίθμως καὶ ἑτερογενῶς.

δ'. Ἑτεραρίθμως καὶ ἑτερογενῶς· οὕτω.

α'. Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης ἦστην φιλοτιμοτάτω—Ελένη, Πηνελόπη καὶ Τυρὼ ἦσαν καλαί—τὰ μῆλα καὶ τὰ κάρνα ἐστὶ στρογγύλα.

β'. ἔρις καὶ μάχη φίλη.

γ'. ἀνὴρ καὶ κύων ἀγριώτατα.

δ'. ἐπιστήμη καὶ αἰσθήσεις ταύτον.

§. 6. Ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων α' ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τοῦ κατηγορουμένου ἐνόει καὶ περιλαμβάνει τὰ πλείονα ὑποκείμενα ὡς πρὸς τοῦτο, δεικνύων ὅτι αὐτὸ ἀρμόζει ἐπίσης εἰς ὅλα ὡς κοινὴ ιδιότης, ὅθεν καὶ λέγεται *Σύλληψις*, καὶ αὕτη εἶναι ἡ φυσικωτέρα σύνταξις· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου τὸ κατηγορούμενον τίθεται, ὡς τὰ παραδείγματα δεικνύουσι, καὶ κατ' ἄλλους ἀκόμη τρόπους εἰ ὅποιοι ἔχουσιν ἄλλην θεωρίαν· οὕτως ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων β' τὸ ἐπίθετον συμφωνεῖ πρὸς ἓν τῶν ὑποκειμένων καὶ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὸ ἄλλο· εἶναι λοιπὸν τὸ αὐτὸ ὡς εἰάν ἐλέγαμεν ἡ ἔρις ἐστὶ φίλη καὶ ἡ μάχη ἐστὶ φίλη· ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων γ' τὰ ὑποκείμενα θεωροῦνται ὡς πράγματα· τὰ δὲ παραδείγματα δ' ὁμοιάζουσι μὲ τὰ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως ἡ σοφία ἐστὶν ἀθάνατον, κτλ..

Ἑτερογενῆ.

§. 7. Οταν τὰ ὑποκείμενα ᾗναι ἑτερογενῆ, τότε δυνατόν νά ᾗναι ἔμψυχα, ἄψυχα ἢ σύμμικτα, μέρος δηλ. ἔμψυχα καὶ μέρος ἄψυχα.

Ἐμψυχα.

Οταν τὰ ἑτερογενῆ ὑποκείμενα ᾗναι ἔμψυχα, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦς τρόπους· α'. κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον, πληθυντικῶς ἢ ἐνικῶς· β'. κατὰ τὸ προσεχέστερον. Εἶναι δὲ ἐπικρατέστερον μὲν τὸ ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ, το θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου, προσεχέστερον δὲ τὸ πλησιέστερον εὐρισκόμενον εἰς τὸ κατηγορούμενον, ὡς

α'. ἄνδρες καὶ γυναῖκες καλοὶ—γυναῖκες καὶ παῖδια καλαί—Δευκαλίωνμοι φίλος καὶ Πύρρ'α.

β'. γυναῖκες καὶ παῖδια καθήμενα.

§. 8. Ἐπειδὴ τὸ μὲν ἀρσενικὸν εἶναι ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου, φυσικῶ τῷ λόγῳ εἶναι τὸ ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον καὶ τοῦ οὐδετέρου· ὅθεν κανονικὸν ᾗθελεν εἶναι τὸ λαγωοὶ καὶ κυνάρια δειλοί. Ἀλλά, ἡ θεωρουμένων τῶν οὐσιαστικῶν ὡς πραγμάτων ἢ διὰ τὴν εὐφωνίαν, δυνατόν νά τεθῇ τὸ κατηγορούμενον καὶ κατὰ τὸ πλησιέστερον, ὡς λαγωοὶ καὶ κυνάρια δειλά.

Ἀψυχα.

§. 9. Οταν δὲ ᾗναι ἄψυχα τὰ ὑποκείμενα, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται· α'. εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατ' οὐδέτερον γένος· β'. συμφώνως πρὸς τὸ ἓν καὶ ἀναλόγως ὑπονοούμενον πρὸς τὸ ἄλλο, ὡς

α'. κάλλος καὶ ἰσχυρὸς προσήκοντα—ἡ αἰδώς καὶ φόβος εἰσὶν ἔμφυτα.

β'. ἡ γῆ ἐστὶ κοινὴ πάντων καὶ ὁ μακρὸς Ὀλυμπος.

Σύμμικτα.

§. 10. Όταν δὲ τελευταῖον τὰ ἑτερογενῆ ὑποκείμενα ἦναι σύμμικτα, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται· α'. κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον· β'. κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς, θεωρουμένων τῶν ὑποκειμένων ὡς πραγμάτων, οἷον

α'. ἄνθρωποι καὶ οἰκίαι φίλοι.

β'. θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία.

Γ'. Σχέσις τοῦ ὑποκειμένου εἴτε τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὰ κατηγορούμενα, ἐπομένως καὶ τῶν κατηγορουμένων πρὸς ἄλληλα.

§. 11. Όταν δὲ πολλὰ κατηγορούμενα ἀναφέρονται εἰς ἓν ὑποκείμενον ἢ πλείονα κατηγορούμενα εἰς πλείονα ὑποκείμενα, τότε τίθενται τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου, εἴτε διὰ τῶν συμπλεκτικῶν μορίων συνδεόμενα εἴτε κατὰ τὸ ἀσύνδετον σχῆμα, ὡς καὶ ἄνωτέρω περὶ τῶν ὑποκειμένων ἐσημειώσαμεν, ὁμοιογενῶς πάντοτε καὶ ὁμοιαριθμῶς πρὸς τὸ πρῶτον κατηγορούμενον, οἷον

α'. ἡ κομμωτικὴ ἐστὶ κακῆργός τε καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος—τὸ δόρυ ἐστὶ μέγα, βριθύ, στιβαρόν.

β'. Κριτίας καὶ Αλκιβιάδης ἦσαν φιλοτιμότατοι καὶ βιαιότατοι—ἡ ἔρις καὶ ἡ μάχη ἐστὶ φίλη καὶ ἀρεστή—ἄνὴρ καὶ κύων εἰσὶν ἀγριώτατα καὶ ἀδάμαστα.

§. 12. Αἱ αὐταὶ ποικιλίαι γίνονται καὶ ὅταν τὸ κατηγορούμενον ἦναι οὐσιαστικόν, οἷον

α'. Σόλων καὶ Λυκῆργος ἦσαν νομοθέται.

β'. σωφροσύνη καὶ ἀρετὴ εἰσὶν ἀσκησις.

γ'. ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ ἄργυρός εἰσι μέταλλα.

δ'. ἡ γῆ καὶ τὰ χρήματά ἐστι πλοῦτος.

Επίσης δὲ καὶ ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως δυνατὸν νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀλλαγὴ τῆς πτώσεως· ὡς λέγομεν Σωκράτης ἐστὶ τῶν σοφῶν, οὕτω καὶ Κριτίας καὶ Θηραμένης εἰσὶ τῶν τριάκοντα.

§. 13. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ ὅταν πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον συνδέωνται πολλὰ κατηγορούμενα ἡνωμένα μὲ τὸ συνδετικόν, ὃ ἐστὶ ῥήματα, ὅθεν ὁλόκληρος πρότασις. Ὡσαύτως καὶ ὅταν πολλαὶ προτάσεις συνδέωνται πρὸς ἀλλήλας ἐξ ὧν πᾶσα μία ἔχει ὑποκείμενον ἰδιαίτερον. Ἀλλὰ περὶ πάντων τούτων παραπέμπομεν εἰς τὸ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων.

Δ'. Σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὸ Συνδετικόν
ἢ πρὸς τὸ Ῥῆμα.

§. 14. Ἡ προεξηγηθεῖσα δευτέρα καὶ τρίτη σχέσις ἔχει τόπον μόνον εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν προτάσεων ἔνθα τὸ κατηγορούμενον εἶναι χωριστὸν τοῦ συνδετικῷ, ἡ δὲ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα σχέσις ἔχει χώραν καὶ εἰς τὰ δύο εἶδη, ὡς προπαρετηρήσαμεν καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως. Ἀνάγονται δὲ καὶ ἐνταῦθα δύο πράγματα, ἀριθμὸς καὶ πρόσωπον.

Ἀριθμός.

§. 15. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἡ φυσικὴ σύνταξις ἀπαιτεῖ βέβαια ὥστε ἐπὶ πολλῶν ὑποκειμένων, πληθυντικῶν ἢ ἐνικῶν, νὰ τίθεται τὸ συνδετικόν ἢ τὸ ῥῆμα πληθυντικῶς, ὡς Ἀθηναῖοι καὶ Σπαρτιάται εἰσι πολέμιοι — Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφῶσι.

§. 16. Γίνονται ὁμῶς καὶ ἐνταῦθά τινες ἑντεχνοὶ ποικιλίαι· ἐπὶ πολλῶν δηλ. ὑποκειμένων τίθεται τὸ συνδετικόν ἢ τὸ ῥῆμα ἐνικόν, παρ' Ἀττικοῖς ἰδιαιτέρως, ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν μάλιστα περιστάσεων· α'. ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς λεγομένης συντάξεως, ὅταν δηλ. τὰ ὑποκείμενα τῆς προτάσεως ᾖναι ὅλα οὐδέτερα· β'. ὅταν τοῦλάχιστον ἓν τῶν ὑποκειμένων, μάλιστα μὲν τὸ προσεχέστερον εἰς τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπωτέρω ἐνίοτε, ᾖναι οὐδέτερον, ἐνικόν ἢ πληθυντικόν· γ'. ὅταν καὶ χωρὶς τούτου προηγῇται τὸ ῥῆμα, τῶν ὑποκειμένων ἐνικῶν ἢ ἐνικῶν καὶ πληθυντικῶν ὄντων, ἢ τοῦλάχιστον προηγῇται τοῦ ἐνός, ὡς

α'. τὰ κτήματα καὶ τὰ χρήματα καλεῖται πλῆτος.

β'. οὐκοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὸ μέλλον ἐστὶ (Πλάτ.) — αἱ τιμαὶ γὰρ αὐτοῦ καὶ τὰ ἱερὰ τὰ παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἠφανίζετο (Πλάτ. Συμπ. σελ. 290).

γ'. ἐστρατήγει Ἀριστεὺς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ — Τυδεὺς μάχην ξυνῆψε Πολυνείκης θ' ἄμα (Θουκ. Εὐριπ.).

§. 17. Ενίοτε ὅχι προτασσόμενον ἀλλὰ καὶ ἐπιτασσόμενον τῶν ὑποκειμένων τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸ τελευταῖον· οὕτω π. γ. καὶ ταῦθ' ἡμᾶς καὶ ἡ συγγένεια καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ παρ' ὑμῶν αἰσχύνῃ ποιεῖν ἠνάγκαζεν αὐν (Ἰσαῖος Κλεων. Κλ. ιη'). Καὶ τοῦτο μὲν, παρ' Αττικοῖς καὶ μὴ Αττικοῖς ἀπαντῶμενον, εὐρίσκει μετὰ τῶν ὁμοίων πρόχειρον τὸν λόγον· ἀλλ' ἐκτὸς τούτων εἰς αὐτοὺς τοὺς γνησιωτάτους Αττικοὺς συγγραφεῖς ἀπαντῶνται καὶ ἀνωμαλῖαι αἱ ὅποῃ δὲν εἶναι τόσον εὐξήγητοι· τὸ καλὸν εἶναι ὅτι δὲν εἶναι παραπολλαί. Τοιαῦται εἶναι ἔστι γὰρ ἔμοιγε καὶ βωμοί, καὶ ἱερὰ οἰκέα καὶ πατρῶα, κτλ.—ἔστι μὲν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος—καὶ γὰρ πάχναι καὶ χάλασαι καὶ ἐρυσίβαι ἐκ πλεονεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων γίγνεται ἐρωτικῶν (Πλάτ. Εὐθυδ. 301. Πολιτ. ζ'. 463. Συμποσ. 188. Ἰδε Δ. Π.).

Πρόσωπον.

§. 18. Επὶ διαφόρων προσώπων τὸ ῥῆμα τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον. Εἶναι δὲ ἐπικρατέστερον τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου, τὸ δεύτερον τοῦ τρίτου, ἐπομένως καὶ τὸ πρῶτον τοῦ τρίτου, ὡς ἐγὼ καὶ σὺ δοκοῦμεν—σὺ καὶ ἐκεῖνος πονεῖτε—ἐγὼ καὶ ὁ Καλικλῆς ὡμολογήσαμεν. Καὶ περὶ τῶν ἐν τούτοις δὲ ἀπαντῶμένων μικρῶν παραλλαγῶν παραπέμπομεν ὡσαύτως ὡς ἄνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Επαυξήσιως ἥτοι Πλατυσμοῦ τῆς Απλῆς καὶ Συνδέτου Προτάσεως.

§. 1. Ενίοτε μὲν ἐξαρκεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν ἡ πρότασις γυμνὴ καθὼς τὴν εἶδαμεν μέχρι τοῦδε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν κάτι τι εἰς αὐτήν, ἀπλὴν ἢ σύνθετον οὖσαν, πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ἀσαφείας, καὶ ἵνα ἐξαρκῶμεν εἰς ὅλας τὰς βιωτικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς χρείας τὰς ὁποίας θέλομεν διὰ λόγου νὰ ἐξηγήσωμεν· ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς ἀπλοῦν στολισμόν. Τοῦτο καλεῖται Επαύξησις ἥτοι Πλατυσμός τῆς Προτάσεως, τὰ δὲ προστιθέμενα λέγονται Προσδιορισμοί.

§. 2. Προσδιορισμός μὲν εἰς γενικωτάτην σημασίαν δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ καὶ αὐτὸ τὸ κατηγορούμενον, διότι καὶ αὐτὸ προσδιορίζει καὶ χαρακτηρίζει τὸ ὑποκείμενον. Επειδὴ ὁμῶς τὸ κατη-

γορούμενον εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον πρὸς σύστασιν προτάσεως ἥτις εἶναι ἡ ἑκείνη παντὸς λόγου, διὰ τοῦτο μερικώτερον προσδιορισμοὶ καλοῦνται τὰ ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως προστιθέμενα· εἶναι λοιπὸν προσδιορισμοὶ οἱ διὰ μιᾶς ἢ πλειόνων λέξεων προστιθέμεναι ιδέαι πρὸς δήλωσιν διαφόρων περιστατικῶν δι' ὧν προσδιορίζονται κατὰ τὴν χρεῖαν ἢ χαρακτηρίζονται τὰ μέρη τῆς προτάσεως, καὶ ὁ λόγος πλατύνεται καὶ γίνεται ἱκανὸς πρὸς τὸ σκοπούμενον.

§. 3. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι δυνατὸν νὰ ᾖναι ὡς πρὸς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον προσδιορίζουσι· α'. τοῦ ὑποκειμένου· β'. τοῦ κατηγορουμένου· γ'. τῆς ὅλης προτάσεως, οἷον

α'. ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ᾖν Σταγειρίτης.

β'. Ἀριστοτέλης ᾖν μέγας φιλόσοφος.

γ'. Περικλῆς ἐτελεύτησε, μέγα τοῦτο δυστύχημα (= οὗτος δὲ ὁ θάνατος ᾖν μέγα δυστύχημα).

§. 4. Δυνατὸν δὲ νὰ ᾖναι ἀκόμη· α'. προσδιορισμοὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ εἰς τὸ κατηγορούμενον τῆς προτάσεως καὶ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν· β'. προσδιορισμοὶ τῶν προσδιορισμῶν, καὶ ἄλλοι πάλιν τούτων, καὶ οὕτω νὰ γίνεται σειρά προσδιορισμῶν, καὶ ὁ λόγος πολλὰ ἐπηυξημένος καὶ πλατυσμένος, ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν σκοπούμενην χρεῖαν, ὡς

α'. ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ᾖν Ἕλληνας τὸ γένος, μέγα τῷτο κλέος τῇ Ἑλλάδι.

β'. ὁ μέγας τὴν ἀρετὴν, Φιλίππου καὶ Ολυμπιάδος υἱός, Ἀλέξανδρος ᾖν πάνυ δεινὸς περὶ τὴν τοῦ πολέμου τέχνην, κτλ.

§. 5. Οἱ προσδιορισμοὶ ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα εἶναι α'. πτωτικοί· β'. μοριακοί καὶ γ'. μικτοί, ὡς

α'. ὁ μέγας Ἀριστοτέλης ᾖν Σταγειρίτης.

β'. ὁ Ἀριστοτέλης φιλοσοφεῖ ὀρθῶς.

γ'. Τὰ μέγιστα τῶν ζώων αὖξονται ἐν τῇ θαλάσσῃ.

οἱ πρῶτοι ἀρμόζουσιν εἰς τὸ πρῶτον μάλιστα εἶδος τῶν προτάσεων, οἱ δεῦτεροι εἰς τὸ δεύτερον, οἱ τρίτοι καὶ εἰς τὰ δύο.

§. 6. Ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν δύναμιν οἱ προσδιορισμοὶ εἶναι· α'. ἐπιθετικοί· β'. ἐπιρρήματικοί, ὡς

α'. ὁ μέγας Ἀριστοτέλης—ὁ Ἀλέξανδρος σωφρονῶν ἐπηνέθη.

β'. ὁ Ἀριστοτέλης φιλοσοφεῖ ὀρθῶς—ὁ Σωκράτης φιλοσοφεῖ Ἀθηναῖον.

ὁ Ἀριστοτέλης φιλοσοφεῖ ὀρθῶς — ὁ Σωκράτης φιλοσοφεῖ Ἀθήνησιν.

§. 7. Φιλοσοφικῶς ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος ἐπιθετικοὶ καὶ ἐπιρρήματικοὶ προσδιορισμοὶ φαίνονται οἱ αὐτοί· διότι τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιρρήματα συγγενεύουσι πρὸς ἄλληλα, ὡς ἀμφοτέρω εἰς χαρακτηρισμὸν καὶ προσδιορισμὸν ἄλλων χρησιμεύοντα· ὅθεν τὸ ὁ Ἀριστοτέλης φιλοσοφεῖ θαυμαστῶς — ὁ Ἀριστοτέλης ἐστὶ φιλόσοφος θαυμαστός, κατ' ἄλλον τρόπον ἐκφρασμένον. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὡς προσδιορισμὸν ἄκλιτον μέρος λόγου, τότε δεικνύεται ἡ ὁμοιότης καλλιώτερον, οἷον ὁ Νικόλαος κλέπτει σφόδρα καὶ ὁ Νικόλαός ἐστι κλέπτης σφόδρα. Ὡσαύτως καὶ ἂν λάβωμεν τὸν αὐτὸν κλιτὸν προσδιορισμὸν εἰς ἀμφοτέρω τὰ εἶδη τῶν προτάσεων ἀρμόζοντα, ὡς ὁ ἄγγελός ἐστι ταχύς καὶ ὁ ἄγγελος ἔρχεται ταχύς, κτλ.

§. 8. Τὰς τοιαύτας μετατροπὰς παρατηρῶν τις, καὶ πολλῶν μᾶλλον ἐκ τῶν προτέρων συλλογιζόμενος καὶ ἐξετάζων τὴν φύσιν τῶν τοιούτων, ἤθελεν εὐρεῖ ὅτι ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα ἔπρεπε νὰ ᾔναι τὰ αὐτά. Αἱ γλῶσσαι ὅμως, εἴτε σαφηνεῖν εἴτε εὐφωνίαν διώκουσιν, εἴτε δι' ἄλλον λόγον, ἀκολουθοῦσι διάφορον δρόμον. Ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον γλῶσσαι αἱ ὁποῖαι δὲν διαστέλλουσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν ἐπίθετον καὶ ἐπιρρήμα, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, ὡς ἡ Γερμανικὴ· εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τούναντίον, ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ κατηγορουμένου ἐσημειώσαμεν, διαστέλλονται ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν ἐχώρει τὸ πρᾶγμα μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἔπρεπε καὶ ἡ χρῆσις νὰ ᾔναι ἀκριβῶς διακεκριμένη· ἔπρεπε δηλ. εἰς τὰς προτάσεις τοῦ πρώτου εἶδους, ἔνθα τὸ κατηγορούμενον εἶναι χωριστὸν τοῦ συνδετικού, νὰ τίθενται ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ ἵνα φαίνεται σαφῶς ἡ συμφωνία, εἰς δὲ τὰς τοῦ δευτέρου, ἔνθα τὸ κατηγορούμενον εἶναι ἡνωμένον μετὰ τοῦ συνδετικού, νὰ τίθενται ἐπιρρήματα, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα δηλοῦσιν, ἐπίθετα, ἐπιρρήματα.

§. 9. Ἀλλ' εἰ μὲν τοῦτο εἶναι τὸ γενικώτερον, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις καθ' ἃς παρατηρεῖται ἐναλλαγὴ τῆς χρήσεως. Τοπικά, χρονικά καὶ τροπικά ἐπίθετα τίθενται ὡς προσδιορισμοὶ προτάσεων αἵτινες ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον μετὰ τοῦ συνδετικού ἡνωμένον καὶ ὅπου κατ' ἀκρίβειαν ἤρμοζαν ἐπιρρήματικοὶ προσδιορισμοί· οὕτως ὅχι μόνον,

1. χθαμαλὴ κεῖται ἡ νῆσος — πλησίαι αἶγε ἦσθην, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ (Κεφ. Δ'. §. 3) σημειωθέντα, ἀλλὰ καὶ ἀντίος ἦλθεν ὁ ἀνὴρ — διαπόνγιος πλεουσῶμαι.

2. ἡματιή μὲν ὑφαίνεσκε—ἡερίη δ' ἀνέβη.—εὖδον παννύχιοι (= ὀλονυκτίς) — πανημέρισι σεῖον ζυγόν (= ὀλημερίς)—τριταῖοι ἀφίκοντο.

3. τοῖος κεῖται—ἄσμενος ἔρχεται—ταχύς ὁρμαίνεται—ὀξεῖα φοιτᾷ· τινὰ μάλιστα ἐπίθετα μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπαντῶνται.

§. 10. Ἐπὶ τῶν χρονικῶν ἐνίοτε ὁ κλιτὸς ἢ ἄκλιτος προσδιορισμὸς φέρει διαφορὰν εἰς τὴν ἔννοιαν· πρῶτος ταῦτα ἐποίησε καὶ πρῶτον ταῦτα ἐποίησε· τὸ ἐν ἐκ τούτων ἐξηγεῖ τὴν προτερότητα προσώπου πρὸς πρόσωπον = πρῶτος αὐτὸς παντὸς ἄλλου, τὸ ἄλλο πράγματος πρὸς πρᾶγμα, τοῦ αὐτοῦ προσώπου μένοντος = ἐποίησεν ὁ ἀνὴρ πρῶτον τοῦτο καὶ ἔπειτα τὸ ἄλλο· οὕτω πρότερος ἦει = πρὸ τοῦ ἄλλου· πρότερον = πρὶν γένῃ τὸ ἄλλο, κτλ. οὕτως ὅ με πρότερος κ' ἔοργε—Φηγεὺς πρότερος προῖει ἔγχος (Ιλ. Γ, 351. Ε, 15)—πρὶν γ' ὅτε δὴ Ζεὺς, κτλ. (Ιλ. Μ, 437.).

§. 11. Ἐκ τοῦ ἄλλου πάλιν μέρους τοπικά, χρονικά καὶ μέτρου ἦτοι βαθμοῦ σημαντικά ἐπιρρήματα τίθενται εἰς τὸν ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων τὰς ὁποίας ἐξηγήσαμεν ἐν τῷ περὶ κατηγορουμένου· οὕτως

1. ὁ ἐνθάδε λεώς—ὁ μεταξὺ τόπος—αἱ οἴκοι περιουσίαι—τὰ ἔξω πράγματα—αἱ πέλας κῶμαι.

2. ὁ ἀεὶ ἐπιστάτης—ὁ νῦν ἡγεμῶν—ὁ πέρυσιν ἐπίτροπος—οἱ τότε ἄνθρωποι—οἱ πάλαι σοφοί—ἡ ἐξαίφνης μετὰστας.

3. Περικλῆς ὁ πάνυ—ἡ ἄγαν ἀμέλεια—ἡ Λυδιστὶ ἁρμονία.

ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο πρῶτα καὶ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν ὑπάρχουσιν, ὡς ἡ κάτω κοιλία—ἡ ἐπάνω γειτονεία—ο νῦν ἀρχιερεὺς.

§. 12. Τοῦτο δεικνύει τὴν συγγένειαν τῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων, καὶ εἶναι ὀρθότερον νὰ ἐκλαμβάνωνται τὰ ἐπιρρήματα ὡς ἐπίθετα τὰ ὁποῖα δὲν ἐπρόλαβαν νὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐπὶ τὸ τέλειον παρὰ νὰ ἐννοῇται χωρὶς ἀνάγκης ἡ μετοχὴ τοῦ ῥήματος εἶναι ἢ γίγνεσθαι ὅπου δὲν ὑπάρχει. Ἐκ τούτων δὲ εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἐπιθετικὸν ἢ ἐπιρρηματικὸν τῶν προσδιορισμῶν κρέμαται ὅχι ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα ἀλλ' ἀπὸ τὴν σημασίαν, καὶ δυνατόν νὰ ᾖναι ἐπιθετικοὶ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ ἐπιρρηματικοὶ κατὰ τὴν φύσιν καὶ ἀντιστρόφως, ὡς ὁ πάνυ = ὁ ἐν-

δοξος—ἡ Λυδιστί=ἡ Λυδική, καὶ ὑξεῖα φοιτᾷ=ὀξέως φοιτᾷ—ταχύς ὀρμάσθω=ταχέως ὀρμάσθω. Τοῦτο δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετάζεται ὑπὸ τῶν νέων. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κυρίως ἐπιθετικῶν προσδιορισμῶν· οἱ δὲ μετοχικοὶ, ὡς διάφορα σημεινόντες, διαφόρως καὶ ἐκλαμβάνονται (ἴδε κατωτέρω περὶ Μετοχῶν)· οἱ δὲ μικτοὶ δὲν ἔχουσι τίποτε ἰδαίτερον.

§. 13. Ο τρόπος δὲ καθ' ὃν οἱ προσδιορισμοὶ τίθενται εἶναι τριπλοῦς· α'. κατ' ἐπεξήγησιν β'. διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων γ'. διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων. Κατ' ἐπεξήγησιν λέγονται οἱ προσδιορισμοὶ ὅταν τίθενται ὁμοιοπτῶτως μὲ τὸ προσδιοριζόμενον, χωρὶς προσθήκης νέου συνδετικοῦ ἢ ῥήματος καὶ χωρὶς μορίου συμπλεκτικοῦ μεταξὺ προσδιορίζοντος καὶ προσδιοριζομένου. Διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων ὅταν, μεσολαβοῦντος νέου συνδετικοῦ ἢ ῥήματος, προστίθεται νέα πρότασις ἢ ὁποία, χωρὶς νὰ διακόπτη τὴν σειρὰν τῆς πρώτης, λαμβάνεται μόνον εἰς προσδιορισμὸν αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἀφαιρουμένης τῆς νέας νὰ μὴ ἀφαιρῇται ἡ πρώτη. Ἡ πρώτη, ἡ προσδιοριζομένη, καλεῖται κυρία πρότασις, ἡ νέα, ἡ προσδιορίζουσα, καλεῖται παρενθετικὴ καὶ παρεμπίπτουσα. Διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τίθενται οἱ προσδιορισμοὶ ὅταν ἐκφέρωνται διὰ τινος τῶν πλαγίων πτώσεων, γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

α'. ἡ Ἑλληνικὴ γῆ ἐστὶν εὐφορωτάτη.

β. Αριστείδης, ὅς ἐπεκλήθη δίκαιος, ἦν πένης.

γ'. ἡ γῆ τῶν Ἑλλήνων ἐστὶν εὐφορωτάτη—ὁ σοὶ ἀνομοιότατός ἐστὶν ἀνδρειότατος—ὁ τὰ τοιαῦτα σοφός ἐστι φιλόσοφος.

ΚΕΦΑΛ. ΕΝΝΑΤΟΝ.

Προσδιορισμοὶ κατ' Ἐπεξήγησιν καὶ διὰ τῶν Παρενθετικῶν Προτάσεων.

Προσδιορισμοὶ κατ' Ἐπεξήγησιν.

§. 1. Ἡ ἐπεξήγησις δυνατὸν νὰ ᾖ εἰς τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ κατηγορούμενον, εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ἢ εἰς ὅλα ὁμοῦ.

Εἰς τὸ ὑποκείμενον.

§. 2. Ως προσδιορισμοὶ τοῦ ὑποκειμένου λαμβάνονται· α'. ἐπίθετα ἐξαιρέτως, δηλωτικὰ τινος ιδιότητος, ὡς εἶδαμεν προηγουμένως, ὄντα· β'. προσηγορικά, ιδιότητος καὶ αὐτὰ ἢ σχέ-

σιῶς τινος ὄντα δηλωτικά· γ'. μειοχαί· δ'. μόρια ἑναρθρα μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἰσοδυναμοῦντα, ὡς εἶδαμεν, μὲ ἐπίθετα ε'. ὀνόματα κύρια καὶ ἐπωνύμια.

α'. ὁ σοφὸς Σόλων — ὁ ἐμὸς παῖς — ὁ Ἑλληνικὸς στρατός — Θαλῆς ὁ Μιλήσιος.

β'. Πρωταγόρας ὁ σοφιστής — Λυκούργος ὁ νομοθέτης — Κλεινίας ὁ πατήρ — Αλκιβιάδης ὁ υἱός.

γ'. αἱ οὐ γιγνόμεναι εὐχαί — αἱ ἐψευσμέναι ἐλπίδες.

δ'. ἡ στάσις ἡ ξὺν ὅπλοις (= ἑνοπλος) — οἱ ἀμφὶ Ζήνωνα ἑταῖροι — ὁ μεταξὺ τόπος.

ε'. ὁ ἐμὸς παῖς Νικόλαος — Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις — Αἰσχίνης ὁ Κοθωκίδης — ὁ Εὐφράτης ποταμός· ἐνθα ὅμως φαίνεται λογικώτερον νὰ ἐκληφθῇ τὸ προσηγορικὸν ὡς προσδιορισμός = ὁ καλούμενος ποταμός Εὐφράτης (ἴδε κατωτέρω περὶ Ἀρθρου).

§. 3. Τὰ προσδιοριστικὰ ταῦτα, χρησιμεύοντα πρὸς διαστολὴν ἢ πρὸς ἀπλὴν χαρακτήρισιν, λαμβάνονται πολλαχῶθεν, ἐκ τοῦ γένους, ἐκ τῆς πατρίδος, ἐξ ιδιότητος σωματικῆς ἢ ψυχικῆς, ἐξ ἐπαγγέλματος, κτλ. ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών — Αστυάγης ὁ Μῆδος — Θαλῆς ὁ Μιλήσιος — Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος — Ἀρταξέρξης ὁ Μακρόχειρ — Ἀρταξέρξης ὁ Μυήμων — Ζεῦξις ὁ ζωγράφος, κ. τ. λ.

§. 4. Επειδὴ δὲ ἐνταῦθα διὰ τῆς ἐπεξηγήσεως λαμβάνονται ὡς προσδιορισμοὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα τὰ ὅπῃα, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν, διὰ τῆς μεσολαβήσεως συνδετικοῦ τίθενται ὡς κατηγορούμενον, διὰ τοῦτο γεννᾶται, ὡς ἐκεῖ ἡ σχέσις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον, οὕτως ἐνταῦθα ἡ σχέσις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τοὺς κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμούς. Ἡ σχέσις δὲ αὕτη ἀνάγεται, ὡς καὶ ἐκείνη, εἰς τρία· α'. εἰς τὸ γένος· β'. εἰς τὸν ἀριθμόν· γ'. εἰς τὴν πτώσιν. Ἐν γένει κρατοῦσι καὶ ἐνταῦθα οἱ αὐτοὶ κανόνες, ἀπαντῶνται ὅμως καὶ τινες διαφοραί.

Α'. Γένος.

§. 5. Κατὰ τὸ γένος δυνατόν νὰ τεθῶσιν οἱ προσδιορισμοὶ, ὡς καὶ περὶ τοῦ κατηγορουμένου ἐσημειώσαμεν· 1. ὁμοιογενῶς· 2. ἑτερογενῶς ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον Γίνεται λοιπόν

1. ἐκ τοῦ ὁ Σωκράτης ἐστὶ σοφὸς ὁ σοφὸς Σωκράτης.
— ὁ Σόλων ἐστὶ νομοθέτης ὁ νομοθέτης Σόλων —
ὁ Λυκούργος ἐστὶ Σπαρτιάτης ὁ Σπαρτιάτης Λυκούργος.

2. ἐκ τοῦ ἢ τυραννίς ἐστὶ δεινόν τι ἢ τυραννίς, δεινόν τι οὐσα, — ἢ σοφία ἐστὶ πολύτιμον ἢ σοφία πολύτιμον οὐσα. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ γένος τοῦ προσδιορισμοῦ τίθεται ἢ προσδιοριστικὴ μετοχὴ, ὡς σοφία, πολύτιμον ὄν· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (Πολιτ. Δ', 420') οἱ γὰρ ὀφθαλμοί, κάλλιστον ὄν.

§. 6. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἐπὶ τῆς σχέσεως τοῦ προσδιορίζοντος καὶ προσδιοριζομένου ἀπαντῶνται καὶ αἱ ἰδιαίτεραι αὗται ἀνωμαλῖαι· 1. ἐπὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ· 2. παρὰ τὸν δυϊκὸν ἀριθμὸν ἐπὶ μετοχῶν, ὡς 1. τούτω τῷ τέχνῃ — τούτω τῷ ἡμέρῃ — τῷ θεῷ (= ἡ Δῆμητρα καὶ ἡ Περσεφόνη) — μεγάλῃ πόλει — τῷ χειρὶ ἀφεμένῳ. 2. (πτηνῶν) ἀγέλαι ὑποδείσαντες — ὀρνίθων (πετεεινῶν) ἔθνεα πολλὰ ἀγαλλόμεναι.

B. Αριθμός.

§. 7. Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τίθενται ὡσαύτως οἱ προσδιορισμοί· 1. ὁμοιαριθμῶς· 2. ἑτεραριθμῶς ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον· Γίνεται λοιπόν·

1. ἐκ τοῦ Ἀλκιβιάδης ἦν κάλλιστος ὁ κάλλιστος Ἀλκιβιάδης = οἱ παῖδες εἰσι νόμιμοι οἱ νόμιμοι παῖδες·

2. ἐκ τοῦ ὁ Ἰππόλυτος ἦν ἄγνοῦ Πιτθέως παιδεύματα ὁ Ἰππόλυτος, ἄγνοῦ Πιτθέως παιδεύματα ὦν — πάντες εἰσὶν ὁμηλικίη — πάντες ὁμηλικίη ὄντες.

§. 8. Ἐπὶ πολλῶν δὲ ὑποκειμένων ὁ μετοχικὸς ἢ ἐν γένει ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς, εἰς ἓν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀναφερόμενος, τίθεται, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐνικῶς· εἰς πάντα δὲ ἀρμόζων πληθυντικῶς, ὡς Κριτίας τῶν τριάκοντα ὦν, καὶ Σωκράτης δημοτικὸς γενόμενος ἦσαν ἐναντίοι — Κριτίας καὶ Θηραμένης, τῶν τριάκοντα γενόμενοι — Κριτίας καὶ Θηραμένης καλέσαντες, κτλ. χωρεῖ ὁμῶς καὶ ἐνταῦθα ἢ ὀνομασθεῖσα γραμματικὴ ἑλξίς, ὡς Αἰγύπτῳ ἐπέλασσε φέρων ἄνεμός τε καὶ ὕδωρ (Οδυσ. Γ, 300)· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ λεγόμενον ἐξ ἀναλόγου, ὡς σῖτον ἔσθων καὶ οἶνον = σῖτον ἔσθων καὶ οἶνον πίνων.

§. 9. Ἐπὶ δὲ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τηροῦνται καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως ποικιλίαι· δυϊκὸν δηλ. ὑποκείμενον δυνατόν νὰ δεχθῇ πληθυντικὸν προσδιορισμόν, καὶ ἀντιτρόφως πληθυντικὸν ὑποκείμενον δέχεται δυϊκὸν προσδιορισμόν, ὡς 1. νῶ δείσασαι . . .

ἀνεπηδήσαμεν. — νῶ καταβάντες ἠκούσαμεν· 2. αἰγυπιοὶ γαμφώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι μεγάλα κλάζοντε μάχονται. Ἀλλὰ τὸ δεύτερον τοῦτο γίνεται ὅταν τὸ πληθυντικὸν ὑποκείμενον δὲν περιλαμβάνῃ πλεόν τῶν δύο, ὥς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ περὶ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου καὶ δυϊκοῦ ῥήματος· ὅθεν τὸ προηγούμενον αἰγυπιοὶ κλάζοντε = δύο αἰγυπιοὶ κλάζοντε, ἤτοι αἰγυπιῶ κλάζοντε.

Γ. Πτώσις.

§. 10. Ὡς πρὸς τὴν πτώσιν τίθενται οἱ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμοὶ ὡσαύτως ὥς εἰς τὸ κατηγορούμενον· 1. ὁμοιοπτῶτως· 2. ἑτεροπτῶτως. Γίνεται λοιπὸν ἐκ τοῦ

1. οἱ ἄνθρωποι εἰσι πολλοὶ οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι·

2. ἐκ τοῦ ἡσάν τινες τῶν πολιτῶν τινὲς τῶν πολιτῶν·

οὕτω καὶ οἱ φρόνιμοι τῶν ἀνθρώπων· οἱ λοιποὶ τῶν στρατιωτῶν, Κριτίας τῶν τριάκοντα γενόμενος· ὡσαύτως καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου, ἐκ τοῦ τοῦτό ἐστι τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου — τὸ πολὺ τῆς Πελοποννήσου, ἐκ τοῦ τοῦτό ἐστι τὸ πολὺ τῆς Πελοποννήσου· Ἀλλὰ καὶ ὁμοιογενῶς γίνεται ἡ τοιαύτη διαίρεσις, ὥς ὁ ἥμις τοῦ χρόνου — ἡ πολλὴ τῆς Πελοποννήσου· κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἡ ὀρθοτάτῃ τῆς σκέψεως.

§. 11. Ὅταν τὸ μὲν προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν ᾖ ἀφηρημένον, τὸ δὲ προσδιορίζον ἐπίθετον ἑτερογενὲς καὶ κτητικόν, ἢ ἄλλως εἶδος ἢ βαθμὸν ἐξηγοῦν, τὸ τοιοῦτον καλεῖται Μετάληψις, ὥς τὸ Ἰωνικὸν τῆς στολῆς — τὸ βαρβαρικὸν τῆς γλώσσης — τὸ περιὸν τῆς τιμῆς, τοῦ μεγέθους — τὸ πολὺ τῆς θλίψεως, κτλ. ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἀφηρημένων· ὅθεν ὅχι τὸ Πλατωνικὸν τῆς βίβλου, καὶ τὰ ὅμοια.

§. 12. Ἀλλης δὲ θεωρίας εἶναι τὰ ἐξῆς· 1. τὰ τῆς πόλεως, τὰ τοῦ Πλάτωνος, κτλ. 2. τὰ τῆς υἱείας, τὰ τῆς εὐθυμίας — τὰ τῆς τύχης· διότι καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα κυρίως εἶναι παραλειπτικά = τὰ πράγματα τῆς πόλεως, τὰ βιβλία τοῦ Πλάτωνος, τὰ πράγματα ἢ περιστατικὰ τῆς τύχης, κτλ. Διὰ τὴν εὐκολίαν ὅμως καὶ διὰ τὸ ἀναλλοίωτον τῆς ἐννοίας τὰ δεύτερα δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσι συνώνυμα μὲ τὰ ἀφηρημένα τὰ μετὰ τὸ ἄρθρον· ὅθεν =

ἡ υἡγεία, ἡ εὐθυμία, ἡ τύχη, κτλ. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Δημοσθένειον τὰ τῶν Θεσσαλῶν = οἱ Θεσσαλοὶ — τὰ τῶν βαρβάρων ἐστὶν ἄπιστα = οἱ βάρβαροι.

§. 13. Ολοὶ αὐτοὶ οἱ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμοὶ θεωροῦνται ὡς τόσα ἐνδύματα, ἢ ὡς τόσα μέρη τοῦ προσδιοριζομένου ὑποκειμένου, καὶ πρέπει μετ' αὐτοῦ νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ῥῆμα διὰ νὰ γένη τελεία κρίσις. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι συνδετικὸν ἢ ῥῆμα μεταξὺ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ δὲν πρέπει νὰ μεσολαβῇ· ἀλλέως γίνεται ὁ προσδιορισμὸς κατηγορούμενον, καὶ γεννᾶται νέα πρότασις· οὕτω π. χ. ὁ σοφὸς Σωκράτης καὶ ὁ Σωκράτης σοφὸς ὦν εἶναι μόνον ὑποκείμενον μετὰ τοῦ προσδιορισμοῦ, καὶ ἐπομένως ὄχι ἀκόμη πρότασις, καὶ ὁ λόγος κολοβός· τούναντίον ἐὰν εἴπω ὁ Σωκράτης ἐστὶ σοφὸς ἔγινε πρότασις καὶ πλήρης λόγος· ὅτι δὲ ἡ ἔννοια ἀλλάσσει εἶναι οἷοθεν φανερόν, ὡς εἶναι ἐπίσης φανερόν ὅτι δὲν διαφέρει τίποτε εἴτε οἱ προσδιορισμοὶ τεθῶσιν πρὸ τοῦ ῥήματος εἴτε μετ' αὐτό, ὡς καὶ ὁ Χαρικλῆς ὀργισθεὶς εἶπε — Σωκρατῆς ἐδίδασκε σωφρονεῖν πείθων, κτλ. ὄχι δὲ ὀλιγώτερον φανερόν εἶναι ὅτι πλειόνων τῶν προσδιορισμῶν ὄντων ἔχει χώραν ἡ συμπλοκή, ὡς ὁ θερμουργὸς καὶ παλίμβουλος Αλκιβιαδης.

Εἰς τὸ κατηγορούμενον.

§. 14. Ολοὶ οἱ ἄνωτέρω τοῦ ὑποκειμένου κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμοὶ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸ κατηγορούμενον κατὰ τοὺς αὐτοὺς πάντοτε κανόνας. Τίθενται δηλ., εἴτε πρὸς διασολὴν εἴτε πρὸς ἀπλὴν χαρκτηρίσιν τοῦ κατηγορουμένου, τὰ αὐτὰ ταῦτα τὰ ὅπῃ τίθενται καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον· α'. ἐπίθετα· β'. προσηγορικά· γ'. μετοχί· δ'. μόρια μετὰ τοῦ οὐσιασικοῦ· ε'. ὀνόματα κύρια καὶ ἐπωνύμια·

α'. οὗτός ἐστι Πρωταγόρας ὁ κλεινός·

β'. οὗτός ἐστι Πρωταγόρας ὁ σοφιστής·

γ'. αὕτη ἐστὶν ἡ γυνὴ ἡ ἐλθοῦσα·

δ'. ἡμεῖς ἐσμεν οἱ ἀμφὶ Ζήνωνα ἑταῖροι·

ε'. οὗτός ἐστὶν ὁ υἱός μου Νικόλαος·

ς'. οὗτός ἐστὶν Αλέξανδρος ὁ Πάρις, κτλ.

Εἰς ὅλην τὴν Πρότασιν.

§. 15. Ως τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον, οὕτω καὶ ὅλη ἡ πρότασις λαμβάνει προσδιορισμοὺς κατ' ἐπεξήγησιν. Γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν, ἐκφωνηθείσης τῆς προτάσεως, λέγεται τι περὶ αὐτῆς συντόμως ὡς νέα κρίσις τοῦ ὅλου, ἐν εἴδει ἐπιφωνήματος, οἷον ὁ θάνατος ἦν αὐτῷ τοιοῦτος, λυγρὸς ὄλεθρος = λυγρὸς ὄλεθρος ὧν = καὶ τῷτο ἦν λυγρὸς ὄλεθρος.

§. 16. Καὶ τὰ ὡς παροιμιώδη ἢ παρενθετικῶς ἐπιλεγόμενα ὀρθότερον εἶναι, φαίνεται εἰς ἐμὲ, νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ὀνομαστικά, ἐνταῦθα ἀναφερόμεναι, παρὰ ὡς αἰτιατικά· ἢ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὰς παρενθετικὰς προτάσεις, ὡς μὲ ὀλοκλήρους προτάσεις ἰσοδυναμοῦντα· οὕτω παρὰ Πλάτωνα (Γοργ: ἐν ἀρχῇ) ἀλλ' ἢ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἐορτῆς ἤκομεν = ἀλλὰ τῷ ὄντι (καὶ τῷτό ἐστὶ τὸ λεγόμενον), κτλ. ὡσαύτως τὸ τῷ ποιητῷ — αὐτὸ τῷτο, κτλ.

§. 17. Καὶ ὅτι μὲν ταῦτα δυνατόν νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ διὰ αἰτιατικῆς ἐμπροθέτου, κατὰ τὸ λεγόμενον π: χ: κατὰ τὸ τῷ ποιητῷ, κτλ. καὶ ὅτι αὐτὸ εἶναι εὐκολώτερον, καὶ ὅτι ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο καὶ αἱ νεώτεραι γλῶσσαι, κτλ. δὲν ἀποδεικνύουσι τίποτε ἐναντίον· διότι οὔτε τὰ εὐκολώτερα εἶναι πάντοτε τὰ ὀρθότερα, οὔτε ἐκ μιᾶς γλώσσης δυνατόν νὰ συμπεράνωμεν πάντοτε ἀσφαλῶς περὶ ἄλλης· ἐπιρρήματικῶς δὲ ἐκλαμβάνεται εἰς τὸ ἐπόμενον καὶ εἰς τὰ ὅμοια οὗτος δέ, πᾶν τῷναντίον, ἡβέλετο μὲν, οὐκ ἡδύνατο δέ· ἢ καί = πᾶν τοῦναντίον πάσχων· ἀλλαχοῦ δέ, ποιῶν, κτλ.

Εἰς ὅλα ὁμοῦ.

§. 18. Δυνατὸν δὲ νὰ ἦναι καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ εἰς τὸ κατηγορούμενον καὶ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ὡς ἡ κακίστη κλοπὴ τῷ πυρὸς ἦν ἡ πρώτη αἰτία τῷ κακῷ, μέγα πῆμα βροτοῖς, κτλ. Ως δὲ καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν δυνατόν νὰ τίθενται προσδιορισμοὶ καὶ εἰς ἄλλους προσδιορισμοὺς ἢ προσδιορισμοὺς τῶν προσδιορισμῶν δι' ὧν ὁ λόγος γίνεται πλατύτερος.

Προσδιορισμοὶ διὰ τῶν Παρενθετικῶν Προτάσεων.

§. 19. Ως τοιαῦται δυνατόν μὲν καὶ παντοῖα ἄλλαι νὰ χρησιμεύσωσιν, ἐξαιρέτως ὅμως ἰδιάζουσιν εἰς τὴν χρεῖαν ταύτην αἱ

ἀναφορικαὶ προτάσεις, οἷον Ἀριστείδης, ὃς ἐπεκλήθη δίκαιος, ἦν πένης, ἔνθα τὸ μὲν Ἀριστείδης ἦν πένης εἶναι καὶ λέγεται, ὡς προεξηγήσαμεν, ἡ κυρία πρότασις, τὸ δὲ ὃς ἐπεκλήθη δίκαιος εἶναι ἡ παρενθετική ἢ παρεμπίπτουσα ἡ ὁποία τίθεται εἰς προσδιορισμὸν τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· καὶ δυνατόν δὲ, ὡς προπαρετηρήσαμεν, νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ προσδιοριστική, χωρὶς νὰ βλαφθῇ ἡ ὁλότης τῆς προσδιοριζομένης ἥτις δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὸν λόγον χωρὶ τῆς ἄλλης, ὅχι ὅμως καὶ ἀντιστρόφως. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἴδε κατωτέρω.

§. 20. Ἡ χρῆσις τῶν ἀναφορικῶν τούτων προτάσεων ἐνταῦθα ἀνάγεται εἰς τρία τὰ ἐξῆς· α'. εἰς περιγραφὴν τοῦ ὑποκειμένου· β'. εἰς περιγραφὴν τοῦ κατηγορουμένου· γ'. εἰς περιγραφὴν τοῦ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμοῦ, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ συχνότερον, ὡς

α'. δύναται τῆτο ὅστις ἄριστος = ὁ ἄριστος δύναται τῆτο

β'. ὁ οἶνός ἐστιν ὅσπερ καὶ χθὲς ἦν = ὁ χθὲς ὦν (ὁ σημερινὸς οἶνος εἶναι ὁ χθεσινός).

γ'. ἀνὴρ ὃς ἀνδρεῖός ἐστιν = ἀνὴρ ἀνδρεῖος.

§. 21. Εἶναι φανερόν ἐκ τῶν ἄνω παραδειγμάτων ὅτι ὁ δεύτερος οὗτος τρόπος τοῦ ἐπαυξάνειν τὴν πρότασιν καὶ πλατύνειν τὸν λόγον διαφέρει τοῦ προηγουμένου μόνον κατὰ τὴν προσθήκην τοῦ συνδετικοῦ δι' οὗ γίνεται ὁλόκληρος νέα πρότασις· ἄλλῶς εἶναι ὁ αὐτός· ὅθεν ὅ,τι προσδιορίζει ὁ κατ' ἐπεξήγησιν οὗτος τρόπος, ὁ ἀνδρεῖος ἀνὴρ, τὸ αὐτὸ καὶ ὁ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀνὴρ ὃς ἐστιν ἀνδρεῖος.

§. 22. Καὶ καθὼς ἐπὶ τοῦ πρώτου, λείποντος ἀκόμη τοῦ συνδετικοῦ ἢ ῥήματος, δὲν εἶναι πρότασις πλήρης, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου· διότι ὅλη ἡ δευτέρα πρότασις δὲν ἐξηγεῖ τὸ κατηγορούμενον τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς συμπλήρωσιν τῆς προκειμένης προτάσεως ἀλλὰ προϋπάρχουσαν ἄλλην καὶ γνωστὴν ιδιότητα τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπαιτεῖ ἀναγκασίως νέας ιδιότητος σύζευξιν διὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἵνα συμπληρωθῇ πρότασις.

§. 23. Καὶ αὗται μὲν αἱ παρενθετικαὶ προτάσεις προσδιορίζουσιν ἐν τῶν τῆς προτάσεως μερῶν, ἥτοι περιγραφικῶς ἐκφράζουσι τὸ ὑποκείμενον, κατηγορούμενον ἢ καὶ τὸν προσδιορισμόν· ἀλλὰ ὅμως δυνατόν νὰ προσδιορίσωσιν ὅχι τί τὸ ὑποκείμενον καὶ τί τὸ κατηγορούμενον ἀλλὰ τινα περίσασιν τοῦ ὑποκειμένου

καὶ κατηγόρουμένου, ὡς ὁ Δαρεῖος ὅτε ἤκυσεν ἐθυμώθη. Ὡσαύτως δυνατόν νὰ προσδιορίζωσιν αἱ παρενηθελικαὶ προτάσεις καὶ ὅλην τὴν κυρίαν πρότασιν, καὶ ἐνταῦθα ἀνάγονται κυρίως τὰ προεξηγηθέντα τὸ λεγόμενον — τὸ τοῦ ποιητῆ καὶ τὰ ὅμοια.

§. 24. Γίνεται δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀνωμαλία τις ὡς πρὸς τὸ ῥῆμα· ἀντί δηλ. τὸ ῥῆμα νὰ τεθῇ κατὰ τὴν κυρίαν τίθεται κατὰ τὴν δευτερεύουσαν πρότασιν· ἀντί νὰ εἴπωσι π: χ: ἐγὼ πράττω ὡς ἐκεῖνος (πράττει) λέγουσιν ἐγὼ, ὡς ἐκεῖνος πράττει (πράττω).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Σημειώσεις εἰς τὰς προηγουμένας καὶ εἰς ἄλλας τινὰς ἀνωμαλίας.

§. 1. Ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ι σημειωμένων παραδειγμάτων ἐν §. 6 τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου παρατηρεῖται ὡς πρὸς τὸ γένος μία τις ἀλλόκοτος ἀνωμαλία· οὐσιαστικὰ δηλ. θηλυκὰ δέχονται ἀρσενικὸν ἄρθρον καὶ ἀρσενικὸν ἐπίθετον· ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ α αὐτόθι σημειωμένων παραδειγμάτων ὡσαύτως παρατηρεῖται ὅμοια τις ἀνωμαλία, διότι ἑτερογενεῖς μετοχαὶ προσδιορίζουσιν ἑτερογενὲς ὑποκείμενον· ἔχουσι λοιπὸν ταῦτα οὕτω,

1. τὴν ἡμέραν — τούτῳ τὴν τέχνῃ — μεγάλῳ πόλει
2. πτηνῶν ἀγέλαι ὑποδείσαντες — ὀρνίθων ἔθνεα πολλὰ ἀγαλλόμεναι.

§. 2. Πρὸς ἐξήγησιν τῆς πρώτης ἀνωμαλίας ἦτον δυνατόν νὰ εἴπωμεν ὅτι παρ' Ἀττικῆς τὸ ἐπίθετον ἐξαχρ.βάνετο κοινὸν εἰς τὸ γένος, ὡς πολλότατα τῶν εἰς ος· ὅθεν ὡς ἔλεγον ἡ λαμπρὸς, ἡ φανερός, ἡ στερρὸς, ἡ γενναῖος, κτλ. οὕτως, ἐκτείνοντες τοῦτο εἰς ὅλα τὰ ἐπίθετα ἐπὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, ἔλεγον μεγάλῳ πόλει, τὴν ἡμέραν, κτλ. Τοῦτο ἤθελεν ἐξαρκεῖν βέβαια πρὸς τὰ ἰσοσύλλαβα· ἐκτὸς ὅμως τούτων ἡ ἀνωμαλία αὕτη ἀπαντᾷται καὶ εἰς περιττοσύλλαβα· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (ἐν Φαίδρῳ σ. 237.) λέγεται ἰδέα ἄρχοντες καὶ ἄγοντες· παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ (Κ. 1668) ἰδόντες καὶ παθούσας· ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο εἰς ἰσοσύλλαβα καὶ περιττοσύλλαβα, πάντοτε ἐπὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ.

§. 3. Ἀλλὰ ἡ ἀνωμαλία αὕτη ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, ἐτι δὲ καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν· ἀπαντῶνται δηλ. ἀρσενικοὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ πληθυντικοῦ ἢ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ

ἐπὶ οὐσιαστικοῦ, θηλυκοῦ ἢ οὐδέτερον, καὶ ἀντιστρόφως θηλυκοὶ προσδιορισμοὶ εἰς οὐδέτερον οὐσιαστικόν, καὶ ταῦτα ὁμοιαριθμῶς ἢ ἑτεραριθμῶς· ὡπχύτως δὲ καὶ ἑτεραριθμῶς μὲν μόνον ἀλλὰ ὁμοιογενῶς, οἷον

α. φάλαγγες ἐλπόμενοι—γενεὰ ναυστολέοντες
— βρέφος φέροντα.

β'. θάλος εἰσοιχνεῦσαν.

γ'. στρατὸς ὁμνύντες.

§. 4. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι καὶ συνήθη καὶ ὄχι δυσεξήγητα· ἐκτὸς ὅμως τούτων ἀπαντῶνται καὶ ἄλλα τὰ ὅποια φαίνονται πάντῃ μαχόμενα εἰς τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς συντάξεως. Χωρὶς νὰ ἀναιρέσωμεν τὴν γνώμην τῶν δεχομένων ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν τοιούτων εἶναι γραφικὸν ἀμάρτημα, πρέπει καὶ ἄκοντες νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐν πολλοῖς ἄλλοις ἐπικρατεῖ ἡ ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ θυϊκοῦ ἀριθμοῦ σημειωθείσα ἐλευθερία ὡς πρὸς τὸ γένος, ζηριζομένη εἰς τὸ κοινὸν τῆς τῶν ἐπιθέτων καταλήξεως, περιλαμβανομένης ἐν αὐτοῖς καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας, ἔτι δὲ καὶ τοῦ ἄρθρου (τούτω τῷ ἡμέρᾳ)· ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν εἶναι ἄλλοιόν τι ἀνωμαλίας εἶδος. Ἰνὰ μὴ περιλάβωμεν λοιπὸν ὑπὸ μίαν κατηγορίαν ἑτεροειδῆ πράγματα, πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὰς ἀνωτέρω ἀνωμαλίας εἰς τρεῖς τάξεις· α'. εἰς γραφικὰ ἀμαρτήματα· β'. εἰς τὸ κοινὸν τῆς καταλήξεως· γ'. εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον Σχῆμα.

Α'. Γραφικὰ Ἀμαρτήματα.

§. 5. Ὅτι μὲν ὄχι ὀλίγα σφάλματα ἐν γένει, καὶ τοιαύτης ἀκόμῃ φύσεως, παρεισέφρησαν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ κείμενα, καὶ τοῦτο δι' ἀβλεψίαν ἢ ἀμάθειαν τῶν αντιγραφέων, ἢ καὶ διὰ ἀμφοτέρω, ὀλίγοι βέβαια θέλουσι τὸ ἀρνηθῆ. Πολλὰ τοιαῦτα ἀνέδειξαν καὶ διώρθωσαν διάφοροι Κριτικοί, μεταξὺ τῶν ἄλλων δὲ καὶ ὁ ὀνομαστὸς Ἑλληνιστὴς Σχαίφερος παρὰ Ἀπολλωνίῳ Ροδίῳ· οὕτω π. χ. τὸ Σειρήνες φθείροντες διορθῶναι φθείρουσαι, τὸ κατενεχθένταν σταγόνων διορθῶναι κατενεχθεισῶν· ὡσαύτως ἀναφέρει καὶ ἄλλα παρ' ἄλλων διορθωθέντα τοιαῦτα γραφικὰ ἀμαρτήματα.

Β'. Τὸ κοινὸν τῆς καταλήξεως.

§. 6. Βλέποντες πολλοὶ ὅτι ἐπίθετα τὰ ὅποια συνήθως ἀπονέμονται εἰς ἀρσενικὰ οὐσιαστικὰ ἀπαντῶνται καὶ μετὰ θηλυκῶν ἐξέλαβαν ὅτι τοῦτο ἦτον, ἀδεία ποιητικῇ, ἐναλλαγὴ γένους. Τοιαῦτα εἶναι τὰ Μοῦσαι ἱστορες ῥοδῆς — ἐρινυῖες λω-

βητῆρες — παμβώτορα γαῖαν — φίλων διαφθορεῖ (ἐπὶ γυναικός) — ὑλήεντι Ζακύνθῳ — ψολόεντος ἐχίδνης καὶ πολλότατα ἄλλα. Ἀλλὰ παρὰ τοῦτο πολὺ ἐλλογώτερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν ὅτι ταῦτα εἶναι λείψανα τῆς ἀρχαιοτάτης γλώσσης ἢ ὅποια, ἀμόρφωτος καὶ ἀκατέργαστος ἔτι οὖσα, μετεχειρίζετο ἐν πολλοῖς τὴν αὐτὴν κατάληξιν εἰς ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἕως οὗ μετέπειτα περιωρίσθη μὲν τοῦτο εἰς ὀλιγώτερα ἀλλ' ἔμειναν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἀρκετοὶ ἀρχαϊσμοί.

§. 7. Πολλὰ ἀνύποπτα παραδείγματα καὶ ἡ παράθεσις ἐν ταύτῳ τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης μᾶς δεικνύουσιν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν μετοχῶν ἐγένετο τὸ τοιοῦτον εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους· οὕτω παρ' Αἰσχύλῳ δρόσοι τιθέντες — θεαὶ ἔχοντες (Αἰσχύλ. 571. Εὐμέν. 967.) καὶ ἄλλα τοιαῦτα τὰ ὅποια, παράβαλλόμενα μετὰ τὰ Ρωμαϊκὰ *amans*, *docens*, κτλ. καὶ μετὰ τὰ παρὰ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν λεγόμενα ὅτι παρὰ Δωριεῦσιν ἐλέγετο τιθένης, ἐπομένως καὶ στάνης ὡς *amans*, *stans*, κτλ. μᾶς πείθουσι νὰ δεχθῶμεν καὶ ἐν τούτοις μᾶλλον τὴν κοινότητα τῆς καταλήξεως παρὰ ἐναλλαγὴν γένους.

Γ'. Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον.

§. 8. Διάφορος δὲ τῆς προηγουμένης εἶναι αὕτη ἡ ἀνωμαλία· ἡ συμφωνία δηλ. ἐν τούτοις γίνεται ὅχι κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα ἀλλὰ κατὰ τὸ ὑπὸ τῶν λέξεων ἐννοούμενον· ὁ νοῦς δὲν ἐξετάζει ἂν ἡ λέξις τέκνον εἶναι κατὰ τὸ γραμματικὸν γένος οὐδέτερον ἀλλὰ παρατηρεῖ ὅτι κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν εἶναι ἴσον μὲ τὸ υἱὸς ἢ θυγάτηρ· κατὰ ταῦτα λοιπὸν κάμνει τὴν συμπλοκὴν μὲ τὸν προσδιορισμὸν, φίλε τέκνον = φίλε παῖ· καὶ ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ διὰ τοῦ 2 σημειωμένα παραδείγματα ἐν §. 6 τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου· ὅθεν τὸ μὲν πτηνῶν ἀγέλαι ὑποδείσαντες ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ πτηνοὶ ὄρνιθες (οἱ ὄρνιθες) ὑποδείσαντες· τὸ δὲ ὄρνιθων (αἱ ὄρνιθες) πετεεινῶν ἔθνεα πολλὰ ἀγαλλομεναι μὲ τὸ ὄρνιθες πολλαὶ ἀγαλλόμεναι.

§. 9. Τὸ τοιοῦτον ἀνάγεται εἰς τὰ λεγόμενα Συντακτικὰ Σχήματα, ὀνομαζόμενον ἢ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαίνόμενον Σύνταξις, ἰδιαιτέρως δὲ ἐπονομαζόμενον καὶ Σύνεσις. Εἰς τοῦτο ἀνάγονται μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ Ἀργείων στόλος ἐλόντες, ἢ Βουλὴ οὐκ ἀγνοῦντες = οἱ ἐν τῇ στόλῳ στρατιῶται ἐλόντες καὶ οἱ Βουλευταὶ οὐκ ἀγνο-

οὔντες. Περίεργα δὲ εἶναι ἐν τούτοις καὶ τὰ τοῦ Ποιητοῦ ἔλ-
θων γὰρ ῥ' ἐκάκωσε βίη Ηρακλῆϊν → ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ
Τειρεσίαο, χρύσειον σκῆπτρον ἔχων (Ιλ. Α, 690. Οδ.
Δ. 90), κτλ.

§. 10. Μενει τώρα νὰ σημειωθῇ ἑτερούια τις ἐν μέρει μὲν ὁμοία,
ἐν μέρει δὲ καὶ διάφορος τῶν προηγουμένων ἀνωμαλία καθ' ἣν καὶ
ἄλλοι μὲν, οἱ τραγικοὶ ὁμῶς ἐξαιρέτως, ὅσάκις παρεισάγουσι γυναῖκα
περὶ ἑαυτῆς λαλοῦσαν κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, θέτουσι τὸν ἀντω-
νυμικόν, μετοχικόν ἢ καὶ ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν κατ' ἀρσενι-
νικὸν γένος, καὶ ἀντιστρόφως, ὅσάκις τὴν παρεισάγουσι κατ' ἀρ-
σενικὸν γένος λαλοῦσαν, θέτουσι τὸν προσδιορισμὸν εἰς πληθυν-
τικὸν ἀριθμὸν.

§. 11. Ἐν τούτοις εἶναι διπλῇ τις ἀνωμαλία, λογικὴ καὶ γραμ-
ματικὴ. Ἡ πρώτη ᾄκει εἰς τοῦτο ὅτι ἐνικὸν ὑποκείμενον λαλεῖ
κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἡ δευτέρα εἰς τοῦτο ὅτι, θηλυκὸν
ὄν τὸ ἐνικὸν τοῦτο ὑποκείμενον καὶ πληθυντικῶς, κατὰ τὴν
πρώτην ἀνωμαλίαν, περὶ ἑαυτοῦ λαλοῦν, δέχεται τὸν προσδιο-
ρισμὸν ἀρσενικόν· ἐνικὸν λοιπὸν θηλυκὸν ὑποκείμενον λαμβάνει
πληθυντικὸν ἀρσενικὸν προσδιορισμὸν.

§. 12. Τὸ πρῶτον εἶδος τῆς ἀνωμαλίας τὸ ἐψάσαμεν καὶ ἐν
τοῖς προηγουμένοις (ἐν κεφαλαίῳ 5, §. 17), ἔνθα παρε-
τηρήσαμεν ὅτι πολλάκις τίθεται τὸ ῥῆμα κατὰ πληθυντικὸν ἀρι-
θμὸν ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ, ὅχι μόνον ὅταν ὁ λόγος ἐξ ἀπό-
μου μεταφέρεται εἰς ὁλόκληρον κλάσιν ἀλλὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ
ἐνικοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ μένοντος, καὶ μόν-
ον τοῦ ἀριθμοῦ ἀλλάσσοντος. Ἐπισημειοῦμεν δὲ ἐνταῦθα ὅτι
καὶ κατ' εὐθείαν ἐπὶ ἐναρκτικῶν κώλων τὸ ἐνικὸν ὑποκείμενον
μεταχειρίζεται πληθυντικὸν ἐνίοτε ἀριθμὸν, τοῦ ὁποίου εἶναι πολ-
λότατα παραδείγματα· οὕτως ἡ Φαίδρα, περὶ ἑαυτῆς λαλοῦσα,
λέγει αἰδεύμεθα γὰρ τὰ λελεγμένα μοι (Εὐριπ. Ιππ.
244)· ὁ Οδυσσεὺς πρὸς τὸν Νεοπτόλεμον περὶ ἑαυτοῦ λέγων
ὅς' αὖ θέλης καθ' ἡμῶν (Σοφ. Φ. 65.).

§. 13. Αφίνοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνεξέταστον τὸν λόγον
τῶν τοιούτων ἀνωμαλιῶν σημειόνομεν ὅτι τὸ δεύτερον αὐτῶν
εἶδος, ἡ χρῆσις ἀρσενικοῦ πληθυντικοῦ προσδιορισμοῦ εἰς ἐνικὸν
ὑποκείμενον περὶ ἑαυτοῦ λαλοῦν, παρὰ τοῖς Τραγικοῖς κατήντησε
γενικὸν ἔθος· οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ ἡ Αντιγόνη περὶ ἑαυτῆς λέγει
παθόντες αὖ ξυγγυνοῖμεν ἡμαρτηκότες (Αντιγ. 926)·
ἡ Ἀνδρομάχη παρ' Εὐριπίδῃ περὶ ἑαυτῆς λέγει ἐκύντες, οὐκ

ἄκοντες, οὐδὲ βώμιοι πίτνουντες, αὐτοὶ τὴν δίκην ὑφέξομεν (Ανδρ. 357. — 8), κτλ.

§. 14. Τόσον κοινὸν δέχονται τὸ τοιοῦτον ἔθος παρὰ τοῖς Τραγικοῖς ὥστε ὅπου ἀπαντηθῇ θηλυκὸν τὸ διορθόνουσι, νομίζοντες αὐτὸ ἐσφαλμένον. Ἀλλὰ περὶ τούτων, καὶ περὶ τοῦ πότε τίθεται θηλυκὸς πληθυντικὸς προσδιορισμὸς παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, καὶ πότε ἐνικὸς ἀρσενικὸς ἐπὶ θηλυκοῦ ὑποκειμένου, καὶ πῶς ἐκφράζεται ὁ ἐκ γυναικῶν χορός, καὶ περὶ τῶν ὁμοίων παραπέμπομεν εἰς τὴν περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως Πραγματείαν ἔνθα εὐρίσκονται, καὶ ὅλα ἢ τὰ πλεῖστα τοῦλάχιστον ἀπαντῶμενα παραδείγματα ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν προηγουμένων ἀνωμαλιῶν.

§. 15. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τούτου, ἡ δὲ ἐν ταῖς παρενθετικαῖς προτάσεσιν ἀνωμαλία εἶναι πάλιν ἡ γνωστὴ γραμματικὴ Ἐλξις ἥτοι Εφέλκυσις. Καθὼς δηλ. ἀνωτέρω εἶδαμεν ἐπὶ τῶν προτάσεων τοῦ πρώτου εἴδους ὅτι ἐνίοτε τὸ συνδετικὸν τίθεται ὄχι κατὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ θάσις τοῦ λόγου ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ κατηγορούμενον, πλησιέστερον μάλιστα ὄν, ὁποῖον εἶναι τὸ ἐκεῖ τεθὲν Λακεδαιμόνιοι αἵτιον ἦν, καὶ τὸ νῦν προστιθέμενον Μυκῆναι μικρὸν ἦν (πόλις Θουκ. Α', 10), οὕτως ἐνταῦθα τὸ πλησιέστερον ὑποκείμενον τῆς παρενθετικῆς καὶ δευτερευούσης προτάσεως ἐλκύει τὸ ῥῆμα πρὸς ἑαυτό, οἷον ἀνεπίφθονον δὲ ὅσοι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, μὴ Ἕλληνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι (Θουκ. Α', 82) = ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὥσπερ ἡμεῖς (ἐπιβουλευόμεθα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Προσδιορισμοὶ διὰ τῶν Πλαγίων Πτώσεων.

§. 1. Διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων προσδιορίζονται τὰ μέρη τῆς προτάσεως ὅταν δέχωνται μίαν τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων, γενικήν, δοτικήν, αἰτιατικήν, πρὸς συμπλήρωσιν, ὡς ἡ γῆ τῶν Ἑλλήνων — ὁ σοὶ ἀνομοιότατος — ὁ δεινὸς τὴν ῥητορικήν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ αὐτοὶ κανόνες κρατοῦσιν ἐνταῦθα, εἴτε τὸ προσδιοριζόμενον εἶναι ὑποκείμενον, εἴτε κατηγορούμενον, εἴτε ἄλλος προσδιορισμὸς, διὰ τοῦτο ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν περιλαμβάνονται πάντα ταῦτα.

§. 2. Εἰς τὸν διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων προσδιορισμὸν δὲν ἠμποροῦμεν ἀδιαφόρως νὰ θέσωμεν ὁποῖαν τύχῃ ἀλλ' εἰς ἕκαστον ὄνομα, κατὰ τὴν ἰδίαν του φύσιν, ἰδιάζει αὕτη ἢ ἐκείνη· τοῦτο δὲ λέγεται ὅτι τὸ δεῖνα ὄνομα συντάσσεται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς. Περὶ ἐκάστου τούτων θέλομεν πραγματευθῆ κατὰ μέρος, ἀκριβῶς διακρινόντες κατὰ τὸ παρὸν τὰς διαφόρους κλάσεις, ἀλλαχοῦ δέ, παραβάλλοτες ταύτας πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀνάγοντες, θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἀνεύρωμεν τὴν φύσιν πάσης πτώσεως καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προκύπτουσαν γενικὴν ἔννοιαν ἢ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς ὅλας ταύτας τὰς κλάσεις.

Τὰ μετὰ Γενικῆς συντασσόμενα.

§. 3. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα εἶναι οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα.

Οὐσιαστικά.

Τοιαῦτα εἶναι

α'. τὰ σημαίνοντα τὸν κτήτορά τινος πράγματος τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν *Κτητορολογικά*.

κτητῶρ χωρίων — δεσπότης ἀγροῦ, δούλων, σωμάτων — οἴκου δέσποινα.

β. τὰ σημαίνοντα τὸ κτῆμά τινος κτήτορος τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, καλοῦμεν *Κτηματολογικά*.

κτῆμα Περικλέους, χωρία τοῦ κτήτορος — ἀγρός, δούλος, σῶμα δεσπότης.

γ. τὰ σημαίνοντα τὸν ἄρχοντά τινος τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν *Αρχικά*.

ἀρχὸς οἰωνῶν — βασιλεὺς Περσῶν — ἡγεμὼν πόλεως — Ελλήνων ἀρχηγός — ἀναξ λαῶν — στρατηγός στρατιάς.

Εἰς ταῦτα περιλαμβάνομεν καὶ τὰ ἐπιστάσις σημαντικά, ὡς ἐπιστάτης τῶν δημοσίων ἔργων — ἐπιμελητῆς τῶν τειχῶν.

δ. τὰ σημαίνοντα τὸν ἀρχόμενόν τινος τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν *Υποτακτικά*.

ὑπήκοος τοῦ βασιλέως — στρατιώτης τοῦ στρατηγοῦ — ὑπηρέτης τοῦ ναυκλήρου — ὑπουργός τοῦ τέκτονος.

έ. τὰ σημαίνοντα τὸν γεννήτορα ἤτοι παράκτορα ἐν γένεσι
τινὸς τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν Γενετικά ἢ
Προακτικά· ταῦτα δὲ εἶναι πολλῶν εἰδῶν, ὥς

1. Προακτικὰ φυσικά.

πατήρ τέκνων — θυγατρὸς μήτηρ — τὸ σπέρμα τοῦ
σίτου — τὸ δένδρον τοῦ καρποῦ — μήτηρ μήλων.

2. Προακτικὰ τεχνητά.

Ενταῦθα ἀνάγονται μάλιστα τὰ εἰς της, στης, ος,
ευσ, ηρ, ωρ, αξ, κτλ. ῥηματικὰ ἐνεργητικά, ὥς τεχνίτης
τοῦ ἔργου — κτίστης τῆς οἰκίας — ζωγράφος τῆς
εἰκόνης — τομεὺς ξύλων — σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος —
πράκτωρ τῶνδε — φύλαξ χρημάτων — ἄρπαξ γυναικῶν.

3. Προακτικὰ ὑλικά.

τὸ μάρμαρον τοῦ ναοῦ — ὁ χαλκὸς τοῦ ἀνδριάν-
τος — τὸ ξύλον τῆς τραπέζης.

4. Προακτικὰ λογικὰ ἤτοι ἠθικά.

διδάσκαλος μαθητοῦ — ἀρχηγέτης σχολῆς — scho-
λεῖον φιλοσόφων — πηγὴ τοῦ κακοῦ, κτλ.

ς'. τὰ σημαίνοντα τὸ γέννημα καὶ προϊόν ἐν γένει τινὸς
τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν Παράγωγα ἢ Κατα-
γωγικά· καὶ ταύτης δὲ τῆς κλάσεως τὰ ὀνόματα εἶναι
πολυειδῆ.

1. Παράγωγα φυσικά.

τέκνα πατρὸς — Αφροδίτης γόνος — μητρὸς θυ-
γάτηρ — αἰγὸς γάλα — ἄνθος φυτῶ — καρπὸς δένδρου
— φυτὸν τῆς Ἰνδίας — Ἑλλάδος προϊόν.

2. Παράγωγα τεχνητά.

ἔργον τοῦ τεχνίτου — κτίσμα Κορινθίων — ἔρ-
γον Φειδίου — πόνημα Πραξιτέλους — εἰκὼν ζωγρά-
φου — ποίημα Ὁμήρου — διάλογος Πλάτωνος — λόγος
Δημοσθένους.

3. Παράγωγα ὑλικά.

ναὸς μαρμάρου — ἀνδριὰς χαλκοῦ — ἄγαλμα
λίθου — τράπεζα ξύλου — ξίφος σιδήρου πεποιημένον
— μυρσίνης στέφανος.

4. Παράγωγα λογικά ἤτοι ἠθικά.

μαθητῆς διδασκάλου — φιλόσοφος τῆς Στοᾶς —
φιλόσοφος τῆς Ακαδημίας — ἰδέαι τοῦ Πλάτωνος
— τρώφιος Κανσοκαλυβίτης — μαθητῆς Γερμανίας.

Ζ'. τὰ σημαίνοντα τὸ μέρος τινὸς ὅλου τὰ ὅποια, δι' ἑλ-
λείψιν ἄλλου ὅρου ἐπιτηδείου, ὀνομάζομεν Μέρους σημαντικά·
καὶ ταῦτα δὲ εἶναι πολυειδῆ.

1. Μέρους σημαντικὰ φυσικά.

ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος — τὸ μέτωπον τοῦ προσώ-
που — ὁ δάκτυλος τῆς χειρός — τὸ στέλεχος τοῦ
δένδρου — οἱ κλῶνες τῆς δρυός.

2. Μέρους σημαντικὰ τεχνητά.

ἡ τρόπις τῆς νηός — ὁ οἷαξ τοῦ πηδαλίου — ἡ
ὀροφὴ τοῦ δόμου — ὁ πρόδομος τοῦ θαλάμου — τὸ
ἀέτωμα τοῦ ναοῦ — τὸ περιστύλιον τῶν δωματίων.

3. Μέρους σημαντικὰ λογικά ἤτοι ἠθικά.

πλάτανος τοῦ ἄλσους — βοῦς τῆς ἀγέλης —
στρατιώτης τοῦ ἱεροῦ λόχου — λόχος τοῦ ξυμμαχι-
κοῦ — τριτημόριον τῆς Γεωμετρίας.

Η'. τὰ σημκίνοντα τὸ ὅλον τινος μέρους, τὰ ὅποια ὀνο-
μάζομεν Ολου σημαντικά. Καὶ ταύτης δὲ, ὡς καὶ τὰ τῆς
προηγούμενης κλάσεως, τὰ ὀνόματα εἶναι πολυειδῆ.

1. Ολου σημαντικὰ φυσικά.

τὸ σῶμα τῆς κεφαλῆς — ἡ χεὶρ τοῦ δακτύλου
— τὸ δένδρον τοῦ στελέχους — ὁ κορμὸς τοῦ ἀπο-
σπασθέντος κλάδου.

2. Ολου σημαντικὰ τεχνητά.

τὸ πηδάλιον τοῦ οἷακος — ὁ ναὸς τοῦ ἀετώ-
ματος — ὁ θάλαμος τοῦ προδύμου.

3. Ολου σημαντικὰ λογικά ἤτοι ἠθικά.

ἄλσος πλατάνων — φυτεία ἀμπέλων — ποταμὸς
δακρύων — ἀγέλη βοῶν — γένος Ελλήνων — σειρά
προτάσεων — σύστημα ἰδεῶν — ἡ μυᾶ ἐστὶ δραχμῶν
ἐκατὸν — ἡ μυριάς ἐστὶ χιλιάδων δέκα.

0'. τὰ σημαίνοντα τὸ ἐχόμενον καὶ φερόμενόν τινος ἔχοντος καὶ φέροντος τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομαζόμεν *Εχόμενα* καὶ *Φερόμενα* ἢτοι *Ερμενευτικά*.

1. *Ερμενευτικά μετακινήτα.*

τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ — οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης — τὰ θηρία τοῦ δάσους — οἱ κάτοικοι τῆς νήσου — *Θηβῶν* πολῖται — ἔνοικοι τῶν *Αθηνῶν*. Ὡσαύτως τὰ λάχανα τοῦ κήπου — τὰ ἄνθη τοῦ σκεύους — ὁ οἶνος τοῦ πίθου — τὸ μέλαν τοῦ μελανοδοχείου.

2. *Ερμενευτικά ἀμετακίνητα.*

τὰ πεδία τῆς Θεσσαλίας — αἱ λατομίαι τῆς Πάρου — τὰ ὄρη τῆς Ἠπείρου — αἱ πόλεις τοῦ Ἑλληνισπόντου — ἡ θάλασσα τῆς Κρήτης — τὸ πέλαγος τῆς Ἑλλάδος.

1'. τὰ σημαίνοντα τὸ ἔχον καὶ φέρον τινὸς ἐχουμένου καὶ φερομένου τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, ὀνομαζόμεν *Φέροντα* καὶ *Εχοντα* ἢτοι *Εκτικά*.

1. *Εκτικά μετακινήτων.*

ἄστυ ἀνθρώπων — οἰκητήριον ληστῶν — δάσος θηρίων — φωλεὸς πτηνῶν — δοχεῖον μέλανος — ὁ πίθος τοῦ οἶνου· ὡσαύτως κήπος λαχάνων — κήπος βοτάνων.

2. *Εκτικά ἀμετακινήτων.*

ἡ γῆ τῶν ὀρέων — ἡ γῆ τῶν πεδίων — ἡ θάλασσα τῶν ἰχθύων.

ια'. τὰ σημαίνοντα τὸ ἀφιέρωμά τινος εἰς τινα, τὰ ὅποια καλοῦμεν *Αφεερωματικά*.

ναὸς Ποσειδῶνος — Ἀρτέμιδος τέμενος — Διὸς ἄγαλμα — νόμισμα Φιλίππου.

ιβ'. τὰ σημαίνοντα τὸν ἱεροδόχον τοῦ ἀφιερώματος, τὰ ὅποια καλοῦμεν *Ιεροδοχικά*.

θεὸς τοῦ ναοῦ — ἡ πολιούχος τῶν *Αθηνῶν*.

ιγ'. τὰ σημαίνοντα πράγμα διωρισμένον πρὸς τινα σκοπὸν τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, καλοῦμεν *Τελικά*.

σῖτος ἀγροῦ — οἴκου σκευή — ὅπλα στρατιώτου — στρατιῶται νηός — ἵπποι νηῶν.

ιδ'. τὰ σημαίνοντα τὸ δεχόμενον τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, καλοῦμεν Ἀντίθετα τῶν Τελικῶν ἢ Ἀντιτελικά.

ἄγρὸς σίτου (= σιτοχώραφον) — οἶκος σκευῆς — στρατιώτης ὅπλων — νῆες στρατιωτῶν (στρατιώτιδες) — νῆες ἵππων (ἵππαγωγί). Οὕτω καὶ πίθος μέλιτος (= πίθος διὰ μέλι = μελιτοπίθαρων) — οἶκος στρατιωτῶν — ἄρκτων φωλεός — δακτύλιος δακτύλου — ἔνδυμα γάμου.

ιε'. τὰ σημαίνοντα τὸ δόμα τινός, τὰ ὅποια ὀνομάζομεν Δοματικά.

αἱ χορηγίαι τοῦ Ἀλκιβιάδου — τὰ δῶρα τῶν ἐχθρῶν — ὁ χρυσὸς τοῦ Φιλίππου.

ισ'. τὰ σημαίνοντα τὸν δοτῆρά τινος τὰ ὅποια ὀνομάζομεν Δοτικά.

δοτῆρες ἐάων — δότης ἀργυρίου — χορηγὸς τραγωδῶν — χορηγὸς ἀγαθῶν — δωρητὴς δώρων — παροχεὺς τροφῆς — προδότης πατρίδος.

ιζ'. τὰ σημαίνοντα ἰδιώμα τινος ὑποστάσεως τὸ ὁποῖον δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς σωματικὴ ἢ πνευματικὴ ιδιότης ἀχώριστος, ὡς ἔργον ἰδιάζον, ὡς σημεῖον συνοδευτικόν, κτλ. ταῦτα δὲ καλοῦμεν Ἰδιωματικά.

λευκότης χιόνος — ὠχρότης χρυσοῦ — ποδωκία λαγωῦ — ἀνδρὸς φρόνημα — κάλλος γυναικός — ἰσχυρὸς σῶματος — ὀξύτης νοός — ἔργον βασιλείας (= βασιλικόν) — τεκμήριον φιλίας — ἀνδρίας σημεῖον.

ιη'. τὰ σημαίνοντα ὑπόσχαιν ὡς βάσιν τοῦ τοιούτου ἰδιώματος, τὰ ὅποια καλοῦμεν Ὑποστάσεως σημαντικά.

πτέρυξ χιόνος λευκῆς — τραύματα αἵματος (= αἱματηρά) — πρόσωπον τόλμης (= τολμηρὸν) — ἀνὴρ μελιχίου τρόπου — ἀνὴρ χορηγιῶν — μεγάλης ἀρετῆς ἀνὴρ — γυναῖκες σωφροσύνης τῆς ἀνωτάτω.

ιθ'. τὰ σημαίνοντα ὅχι σταθερὰν ιδιότητα ἀλλὰ συμβεβηκὸς καὶ περισσίν τινος οὐσίας, τὰ ὅποια δυνατόν νὰ ᾔναι πολυειδῆ καὶ ποικίλα, ὡς 1. τιμὴ ἢ ἀτιμία 2. πλουσιότης ἢ πενία 3. ἀριθμός 4. μέτρον 5. σταθμός 6. τίμημα, κτλ. τὰ ὅποια καλοῦμεν Συμβεβηκός σημαντικὰ ἢτοι Περιστατικά.

δόξα ἀνδρός — ἀδοξία γυναικός — φυγή Ἀλκιβιάδου — πενία Φωκίωνος — μυριάς στρατοῦ — μέτρα ἀκτῆς — μνᾶ χρυσοῦ — τὸ τίμημα τοῦ πράγματος.

κ'. τὰ σημαίνοντα οὐσίαν ὡς βάσιν τοῦ τοιούτου συμβεβηκότος καὶ τῆς τοιαύτης περιστάσεως, τὰ ὅποια Οὐσίας σημαντικὰ ὀνομάζομεν.

ἀνὴρ δόξης — γυνὴ ἀδοξίας — στόλος χελίων νηῶν — πλοῦς ἡμερῶν τεσσάρων — ῥῖς πήχεως — ἀγρός σταδίων πολλῶν — ποταμὸς πλέθρου — ἄρτος ὀβολῶν δύο — κρέας ἑκατὸν μνῶν — δένδρον πολλῶν ἐτῶν — ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ ἀξιώματος μεγάλου.

κα'. κβ'. τὰ σημαίνοντα σχετικόν τι πρὸς τι ἄλλο καὶ τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ, τὰ ὅποια καλοῦμεν Ἀντισχετικά.

ὁ Πλάτων ἐστὶν ἀδελφὸς Ἀρίστωνος — ὁ Ἀρίστων ἐστὶν ἀδελφὸς Πλάτωνος — ὁ Πλάτων ἐστὶν ἀδελφιδουὺς Σόλωνος — ὁ Σόλων ἐστὶ θεῖος Πλάτωνος — ὁ Κρέων ἐστὶ γαμβρὸς Οἰδίπου — ὁ Οἰδίπους ἐστὶ πενθερὸς Κρέοντος. Τοιαῦτα ἤθελαν εἶναι καὶ τὰ ἐπίτροπος καὶ ἐπιτροπευόμενος — ἀντιπρόσωπος καὶ ἀντιπροσωπευόμενος — ὀφειλέτης καὶ δανειστής, καὶ τὰ ὅμοια.

κγ'. τὰ ἀφηρημένα τῶν προηγουμένων, ἐνθα ὑπάρχουσιν, ὡς δεσποσύνη ἀγροῦ — κτίσις οἰκίας — ἔγκτησις γῆς — ἀρπαγὴ γυναικῶν — ἀρχὴ τοῦ πράγματος.

κδ'. πολλὰ ὀνόματα, ἀφηρημένα τε καὶ μὴ, ἐξηγοῦντα σχέσεις αἱ ὅποια διὰ τῶν προθέσεων, ἐν χρείᾳ, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἀναπτύσσονται καὶ ἀναλύονται εἰς τὰ πόσε ἢ πρὸς τίνα, πόθεν ἢ ἐκ τίνος, διὰ τίνος, περὶ τίνος, ἔνεκα τίνος· ταῦτα δὲ καλοῦμεν, συντομίας χάριν, Συνεπτυγμένα.

ἀπόβασις γῆς (εἰς γῆν) — ὁμιλία χρηστῶν (πρὸς χρηστούς) — ἀγγελία Χίου (ἐκ Χίου) — ἔκβασις θαλάσσης (ἐκ θαλάσσης) — μύρων ἄλειψις (διὰ μύρων, μυραλειψία) — ἀπολογία τῶν κατηγορηθέντων — δίκη κλοπῆς — ἀγὼν μουσικῆς (περὶ) — μελιδήματα πατρὸς — μισθὸς τροφῆς (ἔνεκα).

Επίθετα Γενικοσύντακτα.

§. 4. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων ἀνάγονται ἐνταῦθα αἱ ἀκόλουθα μάλιστα κλάσεις.

α'. τὰ Οἰκειότητος καὶ Ἀλλοτριότητος σημαντικά.

οἰκεῖος τῆς χώρας—κόρη ώραία γάμου—(τῆς ὑπανδρείας)—χώρος ἱερὸς Ποσειδῶνος—ἀλλότριος γάμου.

β'. τὰ Πληρωτικὰ καὶ Μεθεκτικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτων Κενωτικὰ καὶ Στερητικὰ.

ὑποψίας καὶ δείματος μεστός—μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων—ἀφνειὸς χρυσοῦ—μέτοχος ἀρετῆς—ὀρφανὸς μητρός—ἐνδεὴς χρημάτων—ἀνήκοος ἀκούσματος—ἀθέατος θεάματος· οὕτω καὶ καθαρὸς, ἀθῶος ἐλεύθερός τινος—ἀπαθὴς κακῶν—ἀκτήμων χρυσοῦ—ἀπαίδευτος μουσικῆς—ἄπληστος χρημάτων, κτλ.

γ'. τὰ Εμπειρίας καὶ Απειρίας.

ἐμπειρος πολέμου—πρωτόπειρος τῆς τέχνης—ἐπιστήμων εἰμὶ τοῦδε.

δ'. τὰ Επιμελείας καὶ Αμελείας, Φροντίδος καὶ Αφροντισίας ἤτοι ὀλιγωρίας.

ἐπιμελὴς τῶν θείων—προμηθὴς τούτου—ἀμελὴς χρημάτων—ἀρετῆς ὀλίγωρος.

ε'. τὰ Φειδοῦς καὶ Αφειδίας.

φειδωλὸς χρημάτων—ἀφειδὴς ἑαυτοῦ.

ς'. τὰ Μνήμης καὶ Λήθης.

μνήμων φόρτου—γράμματα λήθης μνημόσυνα—τῆς ἐμῆς διαθήκης ἐπιλήσμων—κακῶν ἐπιληθον ἀπάντων.

ζ'. τὰ Επιτυχίας καὶ Αποτυχίας.

ἐπιτυχὴς τοῦ καιροῦ—ἀτυχὴς συνέσεως.

η'. τὰ Βαθμολογικά.

τοσουῦτον ἀναισχυντίας—τοῦτο τόλμης.

θ'. τὰ Δαιρετικά.

οἱ λοιποὶ τῶν Αθηναίων—μόνος τῶν πολιτῶν—ὀλίγοι τῶν πολλῶν.

ί'. τὰ Χωριστικά καὶ Απομακρυντικά.

φυγὰς τῆς πόλεως—ἀπωστός γῆς.

ια'. τὰ Ανταλλακτικά.

αἷματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὤνία—εἷς ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων—τιμῆς ἄξιος.

ιβ'. τὰ Διαφορικά.

Σπάρτη ἐστὶ διάφορος τῶν ἄλλων πόλεων—ἑτερός ἐστιν ὁ φίλος τοῦ κόλακος.

ιγ'. τὰ Παραθετικά·

Εὐριπίδης Αἰσχύλου σοφώτερος, Σωκράτης δ' ἀπάντων σοφώτατος.

ιδ'. τὰ ἀνάλογα τῶν Παραθετικῶν·

οὐδενὸς δεύτερος—πολλαπλάσιον τοῦτο ἐκείνου —δῖα θεάων—τῶν φίλων κορυφαῖος—ὑπερήμερος τῆς προθεσμίας—περιττὰ τοῦ δέοντος.

ιε'. τὰ εἰς ης, ικος καὶ ος ἐνεργητικὰ ῥηματικά·

ἐπιτελήςτινος—παρακλητικὸς τῆς διανοίας — ἐγερτικὸς τῆς νοήσεως—πρακτικὸς τῶν δικαίων— αἴτιος τούτου.

ισ'. τὰ ἀνάλογα τῶν ἐν τοῖς οὐσιαστικοῖς Ἀρχικῶν καὶ

Υποτακτικῶν ὀνομασθέντων ὡς, κύριος τῆς Ἀσίας—ὑπό-δουλος βασιλέως, κτλ. Καὶ τούτων δὲ τὰ ἀφηρημένα, ὅπου ὑπάρχουσιν, οὐσιαστικὰ γινόμενα, ἀνάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐξ οὐσιαστικῶν ἀφηρημένων, οἷον

οἰκειότης τοῦ πράγματος—ἀπάντων πλησμονὴ —μετοχὴ δόξης—στέρησις πλούτου—ἐπιμέλεια τῶν ἱερῶν—φειδῶ τοῦ χρόνου—λήθη τῶν προγενομένων —ἐπιτυχία σκοποῦ—ἀποτυχία ἐλπίδων, κτλ.

Ονόματα μετὰ Δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 5. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶναι κυρίως ἐπίθετα μετὰ ὀλίγων ἀναλόγων οὐσιαστικῶν. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα κλάσεις.

α'. τὰ Ταυτότητος σημαντικά·

οὗτός ἐστίν ὁ αὐτός ἐκείνῳ — ὁμόγλωσσοι οὔτοι ἐκείνοις.

β'. τὰ Συμφωνίας σημαντικά·

ξυνῶ δὰ τοῖς εἰρημένοις—ὁμολογούμενα τοῖς ἔμπροσθεν.

γ'. τὰ Ομοιότητος καὶ Ἰσότητος σημαντικά·

ὅμοιον ὁμοίῳ—τῷ πατρὶ ἐμφερέης—ἴσα τὰ πράγματα τοῖς λόγοις.

δ'. τὰ Ενώσεως σημαντικά·

σύντροφος τῇ πενίᾳ—ξύμπλους Θεσεῖ.

ε'. τὰ Μίξεως καὶ Ἐπιμιξίας σημαντικά·

ὕδωρ μέλιτι μεμιγμένον—φιλοσοφία ὁμιλῶν.

ς'. τὰ Πλησιότητος σημαντικά·

πλησία τῷ νυμφίῳ—πρόσουροι Αἰγυπτίοις— ἀστυγείγονες Ἀθηναίοις.

ζ'. τὰ Περιποιητικά καὶ Αντιπεριποιητικά
εὖνους, ἡδύς, ἐπωφελής, ἐπίκουρος, βοηθός, σύμ-
μαχος, χρήσιμός τινι — κακόνους, ἡδής, βλαβερός,
ἐναντίος, ἄχρηστός τινι — μὴ κάμνουσιν ἰατροὺς
ἄχρηστος, καὶ μὴ πλέουσι κυβερνήτης (Πλάτ.).

η'. τὰ Ὡς περιποιητικά.

λευκόν μοι ἐστὶ — βραχὺς ἀνθρώπῳ ὁ βίος.

θ'. τὰ Δοτικά, Δεικτικά καὶ τὰ ἀνάλογα ἐνεργητικά ῥηματικά.
δοτὴρ τινί, ἡγεμὼν τινι.

ι'. τὰ Παθητικά ῥηματικά.

ῥητόν μοι ἐστὶ — μισητός Φίλιππος ταῖς πό-
λεσιν — ἀπόρρητον τῇ πόλει — λυτέος μοι ἐστὶν οὐ-
νόμος — λεκτέον μοι ἐστὶ τοῦτο — ὠφελητέα μοι ἡ
Ελλάς — ποθεινὸς τοῖς φίλοις — τίμιος ἀνθρώποις.

ια'. τὰ Εναρμοστίας καὶ Αναρμοστίας σημαντικά.
ἀρμόδιος, ἀνάμοστος τινι.

ιβ'. τὰ Εμπρεπείας καὶ Απρεπείας σημαντικά.
πρέπων, ἀπρεπής τινι.

ιγ'. τὰ Υποταγῆς καὶ Εὐπειθείας σημαντικά.
ὑπήκοός τινι — εὐπειθὴς τῷ ἄρχοντι — θεοῖς πίσυνος.

ιδ'. τὰ Ακολουθίας καὶ Πιστότητος σημαντικά.
ἀκόλουθός τινι — πιστός τῷ βασιλεῖ.

§. 6. Ἀλλας σχέσεις παραγώγους ἢ συγγενεῖς τούτων οἱ ὅποια
ὡσαύτως μὲν ἐξηγοῦνται διὰ δοτικῆς δὲν ἔχουσιν ὅμως ἐπίθετα
σύστοιχα ἢ ἀνάλογα, καὶ εἴτι οὐσιαστικὸν ὁμοιοσύνητακτον, θέλομεν
ιδεῖ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ ῥημάτων.

Ονόματα μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 7. Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα, ἐπί-
θετα καὶ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια, γενικὴν ιδέαν ἔχοντα, χρῆζουσιν
μερικεύσεως πρὸς συμπλήρωσιν καὶ προσδιορισμὸν ἀκριβέστερον. Τοιαῦτα
δὲ εἶναι τὰ μὴ περιεχόμενα εἰς τὰς δύο προηγουμένας κλάσεις
τῶν μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενων, καὶ ἐν γένει τὰ
ἀπαιτοῦντα τὸν κατὰ τι προσδιορισμὸν, ὡς καλὸς τὸ σῶμα —
πόδας ὥκύς — τὰ πολέμια ἄκρος — Σύρος τὴν πα-
τρίδα — Σωκράτης τοῦνομα.

§. 8. Επειδὴ δὲ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοιαύτης συμπληρω-
τικῆς φύσεως εἶναι, διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ἀπαρέμφατον τίθεται
ἰσοδύναμον μὲ αἰτιατικὴν, ὡς θαυμαστός πολεμεῖν — τὸν
πόλεμον — δεινὸς λέγειν — τὸν λόγον — τὴν ῥητορικὴν

—καλὸς ἰδεῖν=τὴν ὕψιν (=εἰς τὸ ἰδεῖ τοῦ χυδαϊκώτερον, εἰς τὴν ἰδὴν τοῦ χυδαϊκώτατα).

§. 9. Καὶ εἰς τὰ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα δυνατόν νὰ τεθῇ, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀπαρέμφατον, ἀλλ' ἐν τούτοις πρέπει νὰ τεθῇ τὸ ἀπαρέμφατον ἐνάρθρως, ἐν ᾧ εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα δυνατόν καὶ νὰ παραλειφθῇ τὸ ἄρθρον. Ενίοτε δὲ παραλείπεται καὶ γενικῇ ἰσοδυναμοῦντος τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐπὶ τινων ἰδιαιτέρων λεξεων, παρὰ ποιηταῖς καὶ πεζοῖς (Ἰδε κατωτέρω περὶ Ἀπαρεμφάτου). Καὶ ταῦτα μὲν παρ' Ἀττικοῖς, παρ' Ομηρῷ δὲ οὐδέποτε τὸ ἄρθρον ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

ΚΕΦΑΛ. ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Σημειώσεις εἰς τὰ προηγούμενα. —

Εἰς τὸ περὶ Προσδιορισμῶν ἐν γέρει.

§. 1. Όταν λέγωμεν ὅτι προσδιορίζομεν τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα ὄνομα ἐννοοῦμεν συνήθως ὅτι τὴν ιδέαν του, γενικὴν οὖσαν καὶ εἰς πολλὰ ἐκτεινομένην, τὴν περιορίζομεν καὶ τὴν ἐφαρμόζομεν εἰς ὀλίγα ἢ εἰς ἓν· οὕτω π. χ. σῖτος, οὗτος ὁ σῖτος, ὁ ἐκ τῆς πόλεως σῖτος—οἶνος, οἶνος τῆς Χίου—Ἀλέξανδρος, Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, κτλ. Τὸ αὐτὸ δὲ δυνατόν νὰ γένη καὶ διὰ τοῦ ἐναντίου, όταν ἐκτείνωμεν τὴν μερικὴν ιδέαν, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος, πᾶς ἄνθρωπος—τοῦτο τὸ ζῶον, πᾶν ζῶον. Ὅθεν, ἐν γένει λαμβάνοντες τὸ πρᾶγμα, πρέπει νὰ εἰπώμεν ὅτι προσδιορίζομεν τὸ ὄνομα όταν, ἢ συστέλλοντες ἢ ἐκτείνοντες τὴν ιδέαν του, ἐξηγῶμεν περὶ τίνος ὁ λόγος χωρὶς νὰ ἀφήσωμεν αἷτιον ἀσαφείας.

§. 2. Τοῦτο ὑποθέτει δύο τινά, πρῶτον ὅτι τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἦτοί το ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον πρᾶγμα εἶναι ἀπροσδιόριστον, δεύτερον ὅτι εἶναι δεκτικὸν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ προσδιορισμοῦ· ὅθεν εἰ μὲν εἶναι οἷκοθεν προσδιωρισμένον, εἶναι περιττόν, εἰ δὲ εἶναι ἀνεπίδεκτον, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιθέσωμεν προσδιορισμὸν, ὡς οἱ ἄγγελοὶ εἰσιν ἄϋλοι—ὁ θεὸς ἐστὶν ἄπειρος.

§. 3. Πᾶν ὄνομα εἶναι κατὰ τι μὲν προσδιωρισμένον, κατὰ τι δὲ ἀπροσδιόριστον· τὸ κτῆμα π. χ. καθὸ κτῆμα καὶ ὅχι κτήτωρ εἶναι προσδιωρισμένον, ἀπροσδιόριστον ὅμως ὡς πρὸς τὸ τίνας εἶναι κτῆμα. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο εἶναι ὡσχύτως πολλῶν ἄλλων προσδιορισμῶν δεκτικόν, θεωρούμενον ὡς καλὸν ἢ κακόν, ὡς μέτρον καὶ τιμήματος δεκτικόν, πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σπέρμα ἐπι-

τάδειον, κτλ. Εξεταστέον λοιπὸν πάντοτε κατὰ τί ἕκαστον εἶναι προσδιορισμένον καὶ κατὰ τί ἀπροσδιόριστον, ὑπὸ ποίας σχέσεις δυνατόν νὰ ὑπαχθῇ, ὃ ἐστὶ ποίους προσδιορισμοὺς ἐπιδέχεται, καὶ τότε ἐφαρμοστέον τοὺς προεξηγηθέντας κανόνας.

§. 4. Καὶ οἱ τρεῖς τρόποι τοῦ ἐπαυξάνειν τὴν πρότασιν δυνατόν εἶναι, ὡς συγγενεῖς καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντες, νὰ μετατραπῶσιν εἰς ἀλλήλους, ὡς ἡ Ελληνικὴ γῆ ἐστὶν εὐφωρωτάτη — ἡ γῆ ἣτις καλεῖται Ελληνικὴ ἐστὶν εὐφωρωτάτη — ἡ γῆ τῶν Ελλήνων ἐστὶν εὐφωρωτάτη. Καλλίστη γύμνασις εἶναι βεβαία ἢ τοιαύτη μετατροπὴ τῶν προσδιορισμῶν τούτων πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ σημειωτέον ὅτι, ἂν εἰς τὴν θεωρίαν εἶναι οἱ τρόποι οὗτοι ὅμοιοι, κρέματα ὅμως ἀπὸ τὸν πλοῦτον τῆς γλώττης, ἀπὸ τὴν χρῆσιν ἢ ὁποία καὶ αὐτὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐφωνίαν, εὐφράδειαν ἢ ἰδιοτραπίαν τοῦ συγγραφέως, κτλ. τὸ νὰ ᾔηται προτιμότερος ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἢ νὰ ᾔηται μόνος ὁ εἰς εὐχρηστος, διότι ἡ γλῶσσα δὲν ἔχει ἄλλον ἑτεροειδῆ.

§. 5. Ὡς πρὸς τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναγκαῖον τῆς προστιθεμένης ἐννοίας οἱ παντοῖοι προσδιορισμοὶ διαίρουνται εἰς δύο τάξεις, εἰς διασταλτικούς ἢτοι διακριτικούς καὶ εἰς χαρακτηριστικούς. Διασταλτικοὶ ἢτοι διακριτικοὶ λέγονται οἱ ἀναγκαίως τιθέμενοι πρὸς διάκρισιν τοῦ προσδιοριζομένου ἀπ' ἄλλων ὁμωνύμων, συγγενῶν ἢ ὁμοταγῶν, μὲ τὰ ὁποῖα δυνατόν νὰ συγχυθῇ· οὕτω Διωνύσιος ὁ πρεσβύτερος — ὁ μέγας βασιλεύς — Ἀριστείδης ὃς ἐπεκλήθη δίκαιος — Πτολεμαῖος ὁ Λάγου. Χαρακτηριστικοὶ δὲ οἱ τιθέμενοι μόνον ἵνα δείξωσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ λαμβάνον αὐτοὺς ἔχει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ιδιότητα, οὐδὲν ὅμως προσθέτοντες πρὸς διάκρισιν τοῦ ὑποκειμένου, ἀρκετὰ διακρινομένου καὶ χωρὶς αὐτῶν, ὡς ὁ περιναύστατος Θεμιστοκλῆς — ὁ μεγαλοφυὴς Ἀλέξανδρος — ὁ παλίμβουλος Ἀλκιβιάδης, κτλ. Οὗτοι δέ, εἰς ποιητικὰς καὶ ῥητορικὰς περιγραφὰς μάλιστα χρησιμεύοντες, δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσι καὶ Περιγραφικοί· ὡς πρὸς κόσμον δὲ τοῦ δεχομένου αὐτοὺς πολλάκις λαμβανόμενοι δυνατόν καὶ Κοσμητικοὶ νὰ προσαγορευθῶσιν.

§. 6. Οἱ πρὸς διάκρισιν τιθέμενοι προσδιορισμοὶ εἶναι ἀχωρίστως συνδεδεμένοι μὲ τὸ ὑποκείμενον ἢ ἐν γένει τὸ προσδιοριζόμενον, ὡς καὶ ἀνωτέρω (Κεφαλ. Ε'. §. 13.) ἐσημειώσαμεν, καὶ δὲν ἤμπορον νὰ λείψωσι χωρὶς νὰ προέλθῃ ἐκ τούτου ἀσάφεια· εἶναι ὡς μέρη τοῦ ὑποκειμένου, τὰ ὁποῖα λείποντα

καλοβόησιν τὸν λόγον· οὕτω π. χ. ἀπὸ τὸ ἡ μάχη τῶν γιγάντων πρὸς τοὺς θεοὺς ἦν σφοδρὰ δὲν ἡμπορῶ νὰ ἀφαιρέσω τὸ γιγάντων, οὔτε τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς, διότι πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπολέμησαν καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ γίγαντες ἐπολέμησαν καὶ πρὸς ἄλλους· διὰ τούτων ὁμως διαστέλλεται πάσης ἄλλης μάχης ἡ γιγαντομαχία. Διαφόρως ἔχει τὸ πρᾶγμα μὲ τοὺς περιγραφικοὺς καὶ πρὸς κόσμον τιθεμένους προσδιορισμούς· οὕτω π. χ. εἰάν εἶπω τὸ λευκὸν γάλα εἶναι θρεπτικόν δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ διαστείλω τὸ λευκὸν γάλα γάλακτος ἄλλου ἑτεροχρόου, ἀλλ' ὁ κύριος σκοπός μου εἶναι νὰ εἶπω ὅτι τὸ γάλα ἐν γένει εἶναι θρεπτικόν, ἐν παρόδῳ δὲ προσθέτω καὶ τὴν τῆς λευκότητος ιδιότητά· ὅθεν τὸ ὅλον = τὸ γάλα (τὸ ὁποῖον εἶναι λευκόν, ὡς εἶναι γνωστόν,) εἶναι θρεπτικόν.

Εἰς τὸ περὶ Επεξηγήσεως

§. 7. Όταν λέγωμεν ὅτι τὸ δεῖνα ὄνομα λαμβάνει προσδιορισμὸν κατ' ἐπεξήγησιν ἐννοοῦμεν ὅτι προστίθεται ὁμοιοπιάτως δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν μία τις ἰδέα ὁμολογουμένως ἀρμόζουσα εἰς τὸ προσδιοριζόμενον, ἡ ὁποία ἐπὶ μὲν τῆς προκειμένης κρίσεως δὲν εἶναι αὐτὸν ἀρκούν· ἀλλὰ μόνον ὡς παράρτημα τῆς ἄλλης χρησιμεύει, κατὰ μέρος ὁμως λαμβανομένη δυνατόν νὰ συστήσῃ κρίσιν ἰδιαιτέραν, ὡς ὁ φιλομαθὴς Ἀλέξανδρος ἦν σωφρονέστατος — ὁ Ἀλέξανδρος ἦν φιλομαθὴς — ὁ Ἀλέξανδρος ἦν σωφρονέστατος. Χαρακτὴρ λοιπὸν τῆς ἐπεξηγήσεως εἶναι τὸ ὁμοιόπρωτον πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ἐν γένει ἄνευ νέου ῥήματος καὶ συμπλεκτικοῦ μορίου ἐπὶ ἐνός· πολλῶν δὲ προστιθεμένων, κατὰ τὴν χρείαν, προσδιορισμῶν καὶ προσδιορισμῶν ἐπὶ προσδιορισμῶν, γίνεται, ὡς ἐλέγαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις, σειρά προσδιορισμῶν καὶ μεγάλη ἐπαύξησης καὶ πλατυσμὸς τοῦ λόγου. Τὸ ἀνωτέρω περὶ διασταλτικῶν καὶ χαρακτηριστικῶν προσδιορισμῶν ῥηθὲν ἐνταῦθα ἀρμόζει ἐξαιρέτως.

Εἰς τὸ περὶ Παρενθετικῶν Προτάσεων.

§. 8. Όταν λέγωμεν ὅτι προσδιορίζομεν διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων ἐννοοῦμεν διὰ τούτου, ὡς προεξηγήσαμεν, δύο προτάσεις εἰς τοιοῦτον τρόπον πρὸς ἀλλήλας συμπλεκόμενας ὥστε ἡ μία χρησιμεύει πρὸς διασάφησιν τῆς ἄλλης, τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου μέρους αὐτῆς. Ἐκ τούτου δὲ εἶναι κατὰδηλον ὅτι ὁ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου γίνεται κατηγορούμενον εἰς τὴν παρενθετικὴν πρότασιν ἢ ὁποία ὁλόκληρος ἰσοδυναμεῖ μὲ

τὴν κατ' ἐπεξήγησιν· Περικλῆς ὅς ἦν στρατηγός = Περικλῆς ὁ στρατηγός — Νικόλαος ὅς ἦν ἀρχὸς τῶν θεωρῶν = Νικόλαος ὁ ἀρχὸς τῶν θεωρῶν = ὁ ἀρχιθέωρος.

§. 9. Εὐνοεῖται δὲ οἰκθέν ὅτι, εἰ μὲν ἡ παρενθετικὴ πρότασις εἶναι μόνον πρὸς ἀπλὴν χαρακτηρίσιν τοῦ ὑποκειμένου, γνωριζομένου καὶ διακρινομένου καὶ χωρὶς αὐτῆς, τότε καὶ λείπουσα δὲν ἀφαιρεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν κυρίαν πρότασιν· εἰ δὲ ἐξ ἐναντίας χρησιμεύει πρὸς διάκρισιν τοῦ ὑποκειμένου, τότε λείπουσα φέρει ἀσάφειαν· διότι ἐπίσης γίνεται ἀσαφὴς ὁ λόγος ἐὰν ἀπὸ τὸ Αριστείδης ὅς ἐπεκλήθη δίκαιος ἀφαιρεθῇ τὸ ὅς ἐπεκλήθη δίκαιος, ὡς ἐὰν ἀφαιρεθῇ τὸ μέγας ἀπὸ τὸ μέγας Αλέξανδρος, καὶ τὸ νεώτερος ἀπὸ τὸ Κύρος ὁ νεώτερος· διότι ἐπίσης ἀγνοεῖται εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν περὶ τίνος Αλεξάνδρου καὶ περὶ τίνος Κύρου εἶναι ὁ λόγος, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης περὶ τίνος Αριστείδου (ἴδε ἀνωτέρω ἐν τῷ περὶ Προσδιορισμῶν ἐν γένει). Πολλὰ ὀλιγώτερον ἢμπορεῖ νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ παρενθετικὴ πρότασις ὅταν εἰς τὴν ἀνσφορὰν ἐμπεριέχεται καὶ τὸ αἶτιον, καὶ ὁ λέγων ἢ γράφων σκοπῇ νὰ αἰτιολογήσῃ τὴν πρώτην πρότασιν, ὡς Αριστείδης, ὅς ἦν δίκαιος, ἦν πένης = Αριστείδης δίκαιος ὦν ἦν πένης = Αριστείδης ἦν πένης, διότι ἦν δίκαιος.

Εἰς τὸ περὶ Πλαγίων Πτώσεων ἐν γένει.

§. 10. Ὅταν λέγωμεν ὅτι τὰ δεῖνα ὀνόματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, ἢ αἰτιατικῆς, ἐννοοῦμεν ὅτι τὸ ἰδίωμα καὶ ὁ διοργανισμὸς τῆς γλώσσης εἶναι τοιοῦτος ὥστε τὰ ὀνόματα ταῦτα δέχονται, ὅταν ἦναι χρεῖα, τὸν προσήκοντα προσδιορισμὸν εἰς ταύτην τὴν πτώσιν, κατὰ τοὺς σημειωθέντας κανόνας, ὡς δεσπότης κτήματος — κτῆμα δεσπότου — ὅμοιον ὁμοίῳ — εὐρύς τοὺς ὤμους, κτλ. Καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας τίθενται παρομοίως, χρεῖας τυχούσης, διάφοροι ἐν ταύτῳ προσδιορισμοί, ὡς ἵπποι λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι — Ἰπποκράτης ὅδε ἐστὶ μὲν τῶν ἐπιχωρίων, Απολλοδώρου υἱός, οἰκίας μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος, αὐτὸς δὲ τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι τοῖς ἡλικιώταις (Πλάτ.).

§. 11. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι αἱ πτώσεις, αἱ μεταβολαὶ δηλ. τῆς ληγούσης τῶν κλιτῶν, δὲν ἔγιναν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἀλλὰ μετὰ τίνος σκοποῦ, ἢ μὲν πρὸς δήλωσιν τούτου ἢ δὲ πρὸς δήλωσιν τοῦ ἄλλου, καὶ ἐπομένως ἡ μία ἐκτείνεται εἰς ταύτας ἢ ἄλλη εἰς ἐκείνας τὰς σχέσεις, κτλ. Ταῦτα δὲ μέρος μὲν

δι' αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος καὶ μέρος διὰ τὴν ἐκ τῆς συγγενείας τῶν ἐθνῶν συγγένειαν τῶν διαφόρων γλωσσῶν, ἢ καὶ διὰ τὴν μὲν μορφῶσιν μιᾶς κατὰ μίμνησιν ἄλλης, δυνατόν νὰ ἐκτείνωνται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς πλείονας γλώσσας οὕτω π. χ. *Marci filius — gens Græcorum — virtus viri — rationis particeps — Gallia plena civium Romanorum — impotens iræ — fits du fits — plein de vin — contraire à la santé*, κτλ.

§. 12. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα πλαγία πτώσις ἰδιάζει πρὸς ἐξήγησιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς σχέσεως, ὅ ἐστι τοῦτου ἢ ἐκείνου τοῦ προσδιορισμοῦ, ἔπεται ὅτι ἢ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ δεῖνα ὀνόματα συντάσσονται μὲ τοιαύτην πτώσιν, ἢ ὅτι ἡ τοιαύτη πτώσις χρησιμεύει εἰς δήλωσιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς σχέσεως ἢ νὰ εἴπωμεν π. χ. ὅτι τὰ Ἀρχικὰ καὶ Ὑποτακτικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἢ ὅτι ἡ γενικὴ χρησιμεύει νὰ προσδιορίζη τὸν ἄρχοντα διὰ τοῦ ἀρχομένου καὶ τὸν ἀρχόμενον διὰ τοῦ ἄρχοντος εἶναι τὸ αὐτό.

§. 13. Ἀν καὶ τὰ προεκτεθέντα εἶναι τρόπον τινὰ ὁ γενικὸς τύπος εἰς τοῦτο τὸ εἶδος, ἀπαντῶνται ὁμῶς καὶ τροπολογίαι εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν καὶ τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς στενῆς πολλῶν ἐννοιῶν συγγενείας διὰ τὴν ὁποίαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τυχὴν ἢ ἐκείνην τὴν ὄψιν. Πολλὰ δηλ. ὀνόματα δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς πλείονας τάξεις· οὕτω π. χ. τὸ πατήρ δυνατόν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὰ Προακτικὰ καὶ εἰς τὰ Συγγενικὰ ἢτοι Γενεαλογικὰ τὰ ὅποια ἀνάγονται εἰς τὰ Ἀντισχετικά. Ὡσαύτως τὸ φύλλον δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς μέρος ἢ ὡς προϊόν τοῦ δένδρου, ἢ ἀκτὶς παρομοίως τοῦ ἡλίου, καὶ καθ' ἑξῆς· τὸ ἄναξ δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ὡς κύριος τοῦ κτήματός του, τῆς κώπης, τῶν χειρῶν του καὶ ὡς ἄρχων λαοῦ· τὸ ἡγεμὼν ὡς ἄρχων λαοῦ καὶ ὡς ὁδηγὸς ὁδοῦ· τὸ ἄπειρος δυνατόν νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς ἐν γένει στερητικὸν καὶ ὡς ἀντισχετικὸν τοῦ ἐμπείρας. Εἰς ὅλα ταῦτα ἡ σύνταξις δὲν ἀλλάσσει, διότι δὲν ἐκβαίνουναι τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας ἐσημειώσαμεν ὡς ἰδίας τῆς γενικῆς· οὕτω κηδεμῶν, καὶ ὡς ῥηματικὸν ἐνεργητικὸν καὶ ὡς φροντιστικόν, ἀπαιτεῖ πάντοτε γενικὴν, κτλ.

§. 14. Πολλὰ ὁμῶς ἄλλα, ὑπὸ διάφορον ὄψιν θεωρούμενα, δυνατόν νὰ δεχθῶσι διάφορον σύνταξιν· οὕτω π. χ. τὰ πατήρ — μήτηρ — ἀδελφός — ἀδελφίδος — οἰκεῖος — συγγενής, τὰ ὅποια ἀνωτέρω εἶδαμεν εἰς τὰ γενικοσύντακτα, δυνατόν νὰ συνταχθῶσι καὶ μετὰ δοτικῆς, ὡς πατήρ, ἀδελφός αὐτῷ.

— Δημοσθένης μὲν γε ἀδελφιδούς ἔφη αὐτῷ εἶναι (Ισαῖος). Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἀναλύονται εἰς τὰ πατήρ, ἀδελφός αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς δευτέρας εἰς τὰ πατήρ, ἀδελφός πρὸς αὐτόν· ἐπὶ τελευταίας ἀναλύσεως σημαίνει τὴν αὐτό· οὕτω δὲ διάφορος τινὺς καὶ διάφορός τινι (=ἐναντίος).

§. 15. Καὶ ἀντιστρόφως δὲ τὰ περισσότερα σχεδὸν δοτικῶς σύντακτα δέχονται γενικήν, ὡς φίλος, ἐχθρός, γείτων, ἀντίπαλος τινος, κτλ. Ὡσαύτως καὶ πολλὰ τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενων δέχονται δοτικὴν, ὡς χρηστός τὸ ἦθος καὶ χρηστός τῷ ἦθει. Ὡς αἰς λοιπὸν ἀπαντᾷται τὶ διαφόρως συνταγμένον παρὰ τὰ ἄνω σημειωμένα, πρέπει νὰ ζητῇται ὁ λόγος εἰς τὴν διάφορον ὄψιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν θεωρεῖται. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι τοῦ Συντακτικοῦ ἔργον, τοῦ δὲ Λεξικογράφου εἶναι νὰ σημειώῃ ποῖον καὶ ποῖον ὄνομα θεωρεῖται ὑπὸ διάφορον ὄψιν, διότι ἀδιαφόρως τοῦτο δὲν γίνεται· ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης εἶναι μέγα καὶ πρὸς τοῦτο βεβήθημα.

§. 16. Εἰς πολλὰ τῶν προηγουμένων ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν τε καὶ ἐπιθέτων, ἀπαντῶνται καὶ παρὰδείγματα μετὰ προθέσεων, ὡς πλοῖα ἐξ ἀκάνθης ποιούμενα—θύρα ἐκ μυρίκης πεποιημένη—ἐξ ἀδάμαντος, ἀπὸ ξύλων πεποιημένου—καλλίστη ἐξ ἀπασέων—ἐπὶ πᾶσι κοῖνόν—ἡ κάρτα λαμπρά καὶ κατ' ὄμμα καὶ κατὰ φύσιν—καθαρόν παρέχειν τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν, κτλ. Τοῦτο δὲν ἐλάπτει οὐδαμῶς τὴν προεξηγηθεῖσαν θεωρίαν, διότι αἱ προθέσεις ἐτέθησαν μετέπειτα, καὶ ἐτέθησαν πάντοτε κατὰ τὴν φύσιν τῶν πτώσεων αἱ ὁποῖαι πάλιν ἀκολουθοῦσι τὴν φύσιν τῶν ἐννοιῶν· ὅθεν ὅπου εὐρίσκονται ἀναπτύσσουσι τὴν ἐν τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἐννοιαν, χρησιμεύουσαι πρὸς πληρεστέραν, ἐνίοτε δὲ εὐφωνοτέραν καὶ σαφεστέραν ἐρμηνείαν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως· οὕτω π. χ. χρυσός ἀνδρός δυνατόν νὰ σημάνῃ χρυσόν, κτήμα ἢ ἔργον τοῦ ἀνδρός, χρυσόν δοθέντα παρὰ τοῦ ἀνδρός, χάριν τοῦ ἀνδρός· αἱ διάφοροι ἔπειτα προθέσεις ἀφαιρῶσι τὴν ἀσάφειαν· δὲν ἔπεται ὁμῶς ἐκ τούτου οὔτε ὅτι ἀτανταχοῦ λείπει καὶ πρέπει νὰ ὑπονοῇται ἡ πρόθεσις, οὔτε ὅτι δι' αὐτῆς ἐπροστέθη ἢ ἡλλάχθη τίποτε εἰς τὴν ἐννοιαν. Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 42—45.

§. 17. Τοῦτο πρέπει νὰ τὸ λάβῃ ὁ σπουδαστής· ὡς ὁμολογούμενον, καὶ ἀλλαχοῦ θέλει εὐρεῖ τὴν ἐκ προθέσεως αὐτοῦ ἐξέτασιν. Ἐπὶ τοῦ παρίντος ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ μόνον ὅτι ἐνίοτε τὰ μετὰ γενικῆς, περισσότερον δὲ τὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα

σόμενα, δέχονται τὰς πτώσεις τούτας μετὰ προθέσεως· καὶ ὅτι ἐπίσης εἶναι ὀρθὸς καὶ πλήρης ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος τρόπος. Καλὸν δὲ εἶναι νὰ παρατηρῇται, εἰ δυνατόν, ἂν καὶ οἱ δύο τρόποι εἶναι ἐπίσης εὐχρηστοὶ ἐπὶ τῆς δοθείσης περιστάσεως, ἢ ὁ εἰς εὐχρηστότερος τοῦ ἄλλου, καὶ ἂν δυνατόν νὰ ἀποδοθῇ λόγος ἡ σαφήνεια ἢ ἡ εὐφωνία, ἢ εἶναι ἀπλῆ χρῆσις ἄλογος.

Εἰς τὰ Γενικοσύντακτα.

§. 18. Ἐκ τῆς πληθύος τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν τε καὶ ἐπεθέτων, παρατηρεῖται ὅτι αὐτὴ ἡ πτώσις ἔχει ἑκτασιν μεγαλητέραν, προσδιορίζει δηλ. περισσοτέρας σχέσεις παρὰ τὰς λοιπὰς δύο, διὰ τοῦτο καὶ περισσοτέραν ἀπαιτεῖ προσοχὴν. Πᾶσα κλάσις ἔχει τι ἀξιοσημείωτον, καὶ περὶ τούτου παραπέμπονται οἱ ἀναγνώσται εἰς τὴν περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως πραγματείαν ἐνθα εὐρίσκονται καὶ αἱ εἰς πᾶσαν μίαν ἀναφερόμεναι συνθέσεις καὶ παραγωγαί, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀκριβὴς παράθεσις πρὸς τὴν ἐδικήν μας· ἐνταῦθα σημειούμεν μόνον τὰ κυριώτερα.

Εἰς τὰ Οὐσιαστικά.

§. 19. Λί εἰκοσιδύο κλάσεις τῶν γενικοσυντάκτων οὐσιαστικῶν, χωρὶς τῶν ἀφηρημένων καὶ συνεπτυγμένων, ἀνὰ δύο λαμβανόμεναι, ἀπατελοῦσιν ὅλα συγγενῇ καὶ ἀντισχετικά· ὅθεν ἤμποροῦμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶναι ἑνδεκα, περιλαμβάνοντες καὶ τὰ ἀντίθετα πάσης μιᾶς, λέγοντες π. γ. τὰ ἀρχικά καὶ τὰ ἀντίθετα αὐτῶν, κτλ. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐπὶ τῆς πρώτης σειρᾶς τῆς πρώτης δυάδος (α'. β'.) προσδιορίζεται ὁ κατ' ὀνομαστικὴν ἐκφερόμενος κτήτωρ διὰ τοῦ κατὰ γενικὴν κτήματος, ὡς δεσπότης (τίνος;) οἴκου· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τὸ ἐναντίον, τὸ κτῆμα διὰ τοῦ κτήτορος, ὡς κτῆμα (τίνος;) Περικλέους. Ἐπὶ τῆς πρώτης σειρᾶς τῆς δευτέρας δυάδος (γ'. δ'.) προσδιορίζεται ὁ ἄρχων διὰ τοῦ ἀρχομένου, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ὁ ἀρχόμενος διὰ τοῦ ἀρχοντος· Ἐπὶ τῆς πρώτης σειρᾶς τῆς τρίτης δυάδος (ε'. ς'.) προσδιορίζεται ὁ γεννήτωρ διὰ τοῦ προῖόντος, ἐπὶ τῆς ἄλλης τὸ προῖόν διὰ τοῦ γεννήτορος, καὶ οὕτω καθεξῆς τὰ κατ' ὀνομαστικὴν ἐκφερόμενα προσδιορίζονται διὰ τῶν κατὰ γενικὴν.

§. 20. Ὅτι δὲ πολλαὶ τῶν προηγουμένων κλάσεων περιέχουσι καὶ ἄλλας κατωτέρας ἐν ἑαυταῖς τὸ ἐσημειώσαμεν προηγουμένως, ὡς ἀκόμη ὅτι καὶ πηλλὰ δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς μίαν ἢ ἄλλην κλάσιν, εἶον οἱ ἰχθύες δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προῖόν τῆς

θαλάσσης ἢ τοῦ ποταμοῦ καὶ ὡς αὐτόθι διατρίβοντα ὄντα· οὕτω δὲ καὶ τὰ ὕρη τῆς Βοιωτίας ὡς μέρη τοῦ τόπου καὶ ὡς κτῆμα τῶν Βοιωτῶν· τὰ μάρμαρα τῆς Πάρου ὡς μέρος, ὡς κτῆμα καὶ ὡς προϊόν· τοῦτο δὲν ἀλλάσσει τὴν φύσιν τῆς θεωρίας. Τὸ ἔργον τοῦ βασιλέως ἦτοι ὡς πράξις ὑπὸ τοῦ βασιλέως πραχθεῖσα, ἀδιάφορον ἂν ἀρμόζουσα ἢ μή, ἢ ὡς πράξις βασιλική, εἰς βασιλέα δηλ. ἀρμόζουσα, εἴτε ἐπράχθη εἴτε ὄχι (Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 46.).

§. 21. Τὰς γενικὰς τῶν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως ὀνομάτων οἱ παλαιοὶ Γραμματικοί μας ὀνομάζουσι Κτητικὰς, μερικώτερον δὲ τὴν μὲν πρώτην Κτηματολογικὴν τὴν δὲ δευτέραν Κτητολογικὴν. Οἱ δὲ τὰς ἄλλας, ἐκτὸς τῶν Διαίρετικῶν καὶ Γενεαλογικῶν, ὀνομάζουσιν ὡς Κτητικὰς καὶ Συντακτικὰς μὲ τὸ γενικὸν ὄνομα.

§. 22. Μ' ὅλον ὅτι αἱ προσηγορίαι τῶν Γραμματικῶν αὗται κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κοραῆ, δὲν διστάζω οὐδαμῶς νὰ ὁμολογήσω παρρησίᾳ ὅτι καὶ διὰ τὴν θεωρίαν ἐξ ἧς πηγάζουσι καὶ διὰ τὴν διάκρισιν τὴν ὁποίαν φέρουσιν εἰς τὸν λόγον εἶναι ὀρθότεραι καὶ προτιμότεραι παρὰ τὸ ἀφιλόσοφον ἐλλειψοπρόθετον. Ἐκ τούτου δὲ παρקיνοῦμενος, καὶ μόνον εἰς τὴν ἀκριβοῦρημυσύνην ἢ, κατὰ τὸν Κοραῆν, φραστικὴν ἀκρίβειαν ἀποβλέπων ἐτόλμησά τινα ὀνόματα εἰς χαρακτήρισιν τῶν διαφόρων κλάσεων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι βέβαια πολὺ ἀξιοσύστατα οὔτε διὰ τὴν κλασικὴν χρῆσιν οὔτε διὰ τὴν γλαφυρότητα.

§. 23. Ἀν καὶ τὸ μέρος, καὶ τὸ πόνημα, καὶ ἡ ιδιότης ἐν γένει, καὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ ἡ περίστασις πάσης οὐσίας δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ὡς κτῆμα, εἶναι ὅμως πάντοτε καλὸν καὶ ὀρθὸν νὰ προσδιορίζεται ἀκρβῶς ὁποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ ὡς κτῆμα λαμβανόμενον, κατὰ ποίαν σχέσιν δηλ. προσδιορίζει τὸ προσδιοριζόμενον ἢ γενικὴ, πρῶτον μὲν ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ φύσει χωριζόμενα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρκετὸν σφάλμα, δεύτερον δὲ ἵνα μὴ προκύπτῃ ἀσάφεια εἰς τὸν λόγον, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω.

§. 24. Καθὼς δὲ καταχρηστικῶς δυνατόν νὰ τὰ περιλάβῃ τις ὅλα ὑπὸ τὴν σχέσιν τῆς κτήσεως, ἐκτείνων τὴν ιδέαν αὐτῆς καὶ περιλαμβάνων ἐν γένει πᾶν τὸ καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον ἐχόμενον, οὕτω καὶ ἐκτείνων τὴν ιδέαν τοῦ προσόντος καὶ περιλαμβάνων ὑπ' αὐτὴν πᾶν τὸ καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον ἀνῆκαν εἰς τι νὰ ἀναγᾶγῃ ὅλα τὰ προηγούμενα ὑπὸ τὴν γενικωτάτην σχέσιν τοῦ προσόντος.

§. 25. Αλλά, καθὼς εἶναι καλὸν νὰ γνωρίζῃ τις κατὰ τί ὁμοιάζουσι πολλὰ ἑτερογενῆ πράγματα, οὕτως εἶναι καὶ νὰ γνωρίζῃ κατὰ τί διαφέρουσι πολλὰ ἄλλα ὡς ὁμοειδῆ φαινόμενα. Καὶ τὸ κριτήριον τοῦ νεοῦ δὲν θελεῖ ζημιωθῆ βέβαια ὅταν διακρίνῃ ὅτι ἄλλοιον προσόν εἶναι ἢ θερμότης τοῦ ἡλίου, ἄλλοιον τὸ κάλλος τῆς γυναικός, ἄλλοιον ὁ υἱὸς τοῦ πατρός, ὁ ἄγγελος τοῦ δεσπότη, τὸ ἄνθος τοῦ κήπου, τὸ ἄνθος τοῦ ἀνθοφόρου ἄγγείου, ἡ πόλις τοῦ Ἑλλησπόντου, ὁ δακτύλιος τοῦ δακτύλου, ὁ δακτύλιος τοῦ Γύγου, τὸ νόμισμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς κτῆμα ὁ Φίλιππος, τὸ ὁποῖον χαρίζει ἵνα φθείρῃ τοὺς Ἕλληνας, τὸ ὁποῖον προστάζει νὰ κατασκευάσωσι μὲ τὴν εἰκόνα τὴν ἐδικήν του ἢ τοῦ πατρός του, καὶ τὸ νόμισμα τὸ ὁποῖον ἄλλαι πόλεις κόπτουσι μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εἰκόνα πρὸς τιμὴν, καὶ τὰ ὅποια ὅλα λέγονται νομίσματα τοῦ Φιλίππου.

§. 26. Ἴνα δυνηθῶμεν λοιπὸν νὰ ταυτίσωμεν τὸ ἀμετάβλητον καὶ σταθερὸν προσόν τοῦ ἡλίου μὲ τὸ μεταβλητὸν τῆς γυναικός, καὶ ταῦτα πάλιν μὲ τὰ κτῆματα μετὰ τῶν ὁποίων ὁμοῦ δὲν γεννᾶται ὁ κτήτωρ· ταῦτα δὲ πάλιν μὲ τὰ κυρίως στολίδια, ὡς εἶναι ὁ δακτύλιος πρὸς τὸν δάκτυλον, καὶ μὲ τὰς κατὰ τύχην πλησίον τοῦ Ἑλλησπόντου κειμένας πόλεις· προσέτι δὲ καὶ τὰ ἔργα καὶ χαρίσματα τοῦ Φιλίππου μὲ τὰ παρ' ἄλλων εἰς αὐτὸν ἀφιερῶματα, κτλ. ἀπαιτεῖται βέβαια πολλὴ ἀφαίρεσις καὶ φιλοσοφία, ἀλλ' ἵνα ᾗ ἀληθινὴ φιλοσοφία καὶ ὄχι σύγχυσις, απαιτεῖται ἀκριβὴς διάκρισις τί ἰδιάζει εἰς τὸ κτῆν καὶ τί κοινὸν τοῖς πᾶσι.

§. 27. Ἴν πολλοῖς τούτων γίνονται καὶ παραλειπτικοὶ τρόποι τοῦ λέγειν·

α'. ἐπὶ ἰδιοκτησίας, ὡς τὸ χωρίον τοῦτό ἐστι τοῦ βασιλέως (κτῆμα)—Αἴσωπος ἐγένετο Ἰάδμονος (δοῦλος)—πόλις γὰρ οὐκ' ἔσθ' ἣτις ἀνδρὸς ἔσθ' ἐνός, κτλ.

β'. ἐπὶ συγγενείας, ὡς Διὸς Ἡρακλῆς — Δημοσθένης Δημοσθένους (υἱός) — Διὸς Ἀρτεμις (θυγάτηρ) — Ἀλεξίς ὁ Ἀριστοδίκου (ἀδελφός, σπανιώτερον τοῦτο) — Ελένη ἡ Μενελάου — Μελιστίχη ἡ Σμικυθίωνος (γυνή).

γ'. ἐπὶ ἐργασίας ἢ τοι πονήματος, ὡς Ἀφροδίτη Πραξιτέλους (ἔργον) — Οδυσσεύς ὁ Ομήρου (ὅχι δηλ. ὁ ἀληθινὸς ἀλλ' ὁ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ πλασθεὶς, ὁ Οδυσσεὺς ὁποῖος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ πλάττεται).

δ'. ἐπὶ ἀφιερώσεως, ὡς αἰετὸς Διός — ἄλλος Ἀρτέμιδος — νόμισμα Φιλίππου (ἀφιέρωμα), τὰ ὅποια ὁμως ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναχθῶσι καὶ εἰς τὰς παραλείψεις τῶν ἐπιθέτων = ἱερὸς Διός = ἱερὸν Ἀρτέμιδος, καὶ τὰ ἐξῆς.

§. 28. Αντίστροφα τῶν διὰ τοῦ α' καὶ β' σημειωμένων φαίνονται τὰ ἑαυτοῦ εἶναι καὶ τὰ ὅμοια· διότι ἐκεῖνα μὲν δηλοῦσι κτῆμα, δοῦλόν τινος εἶναι, ταῦτα δὲ = ἑαυτοῦ κύριον εἶναι, οὐδενὶ ὑποκείμενον, ἐλεύθερον· ὅθεν καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι σημαίνει κυρίως νὰ μὴ μείνετε δοῦλοι ἄλλων, πυχῶν καὶ ἡδονῶν, κτλ. ἀλλὰ νὰ γένεστε κύριοι ὑμῶν αὐτῶν, τὸ ὅποιον συνηθέστερον λέγομεν νὰ ἔλθετε εἰς τὸν ἑαυτὸν σας, ἂν καὶ ὅχι ἀκριβῶς ἀνταποκρινόμενον. Τίποτε ὁμως δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς ταῦτα ἡ ἀνωτέρω ἀνάλυσις, εἰς τὸ αὐτὸ φέρουσα· διότι ὁ ἑαυτοῦ δοῦλος ὢν ἀνήκει εἰς ἑαυτόν, εἶναι κύριος ἑαυτοῦ, ἐλεύθερος· καὶ ἐν πολλοῖς μὲν τῶν προηγουμένων διὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἢ διὰ τὸ πασίγνωστον δυσκόλως προξενεῖται ἀσάφεια, ἐν ἄλλοις δὲ, τὰ ὅποια καὶ τοῖς πᾶσι γνωστὰ δὲν εἶναι καὶ ἐπίσης εἶναι δεκτικὰ πολυειδοῦς παραλείψεως, δυνατόν νὰ προέλθῃ ἀσάφεια· οὕτω π. χ. εἰς τὸ Πραξιτέλους Ἀφροδίτη, ὡς ἐκ τῆς φράσεως, ἐπίσης δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἔργον ἢ κτῆμα.

§. 29. Εἶναι δὲ ἰδιαιτέρως ἐκ τῶν γενικοσυντάκτων οὐσιαστικῶν σημειώσιμα τὰ ἀκόλουθα·

1. ἰς Τηλεμάχοιο — Κάστορος βία — μένος Ἀλκινόοιο — Ἡρακλῆος βίη καὶ τὰ ὅμοια τὰ ὅποια ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ ὁ δυνατὸς Τηλέμαχος, ὁ ἰσχυρὸς Ἡρακλῆς, κτλ. ἐνθα, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν, ὁ προσδιορισμὸς τίθεται κατὰ τὸ πρόσωπον, οἷον ἦλθε ψυχὴ Τειρεσίαο ἔχων = ἦλθε Τειρεσίας ἔχων. Αντιστοιχοῦσι δὲ ταῦτα εἰς τὰ τῶν νεωτέρων ἡ εὐγενία του, ἡ ἐκλαμπρότης του, ἡ γενναιότης του, κτλ.

2. ἄστυ Τροίας (Εὐρ. Εκ. 909) — πόλις Ἀθηνῶν, κτλ.

§. 30. Ἀνάλογος περιγραφὴ μὲ τὰ πρῶτα γίνεται ἀκόμη καὶ διὰ τῶν ἐξῆς.

1. διὰ τῶν δέμας καὶ σῶμα ἡ ὁποία, ἔχουσα τὴν ἀρχὴν εἰς τὸ Ὀμηρικὸν πυρὸς δέμας, ἔγινε συνήθης παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, σημαίνουσα μέγα τι καὶ φοβερόν ἢ ἀπλῶς ἐξηγοῦσα τὸ διὰ τῆς γενικῆς ἐκφερόμενον· οὕτως Ἀγαμέμνωνος δέμας — Ἡλέκτρας δέμας — σῶμ' Ὀδυσσεύος τόδε (Εὐρ. Εκ. 705.

Ηλ. 1341. Κύκλ. 686)· οὕτω καὶ παρὰ Βιργιλίῳ (*Aen. VII*, 650) *excepto corpore Turni*—δεσπότου σῶμα—οἰκέτου σῶμα—σῶμα θηρόε (Σοφ. Κ. 1568)=ὁ θήρ, ὁ Κέρβερος—ἐμὸν δέμας, ἐμὸν σῶμα=ἐγὼ ἢ ἐμέ—σὸν δέμας=σὺ ἢ σέ—μητρῶον δέμας=μητέρα· οὕτω καὶ Ηράκλειον δέμας.

2. διὰ τῶν ὄμμα, εἶδος, πρόσωπον, ὡς ὄμμα νύμφας—εἶδος Ηλέκτρας=ἡ εὐειδής Ηλέκτρα (Σοφ. Τραχ. 527. Ηλέκ. 1177).

3. διὰ τοῦ κάρα, ὡς ὦ φίλτατον γυναικὸς Ιοκάστης κάρα (Σοφ. Τ. 950)—ὦ πρέσβυ, χαῖρε, Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα (Εὐρ. Ορ. 476).

4. διὰ τοῦ χρῆμα, συνηθέστατον παρ' Ηροδότῳ, περὶ μεγάλων θηρίων ἢ φυσικῶν φαινομένων, ὅς χρῆμα μέγιστον—ἦν τε τοῦ χειμῶνος χρῆμα ἀφύρητον (Ηρ. Α', 36. Ζ', 188)—τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον—τὸ χρῆμα τῶν κόπων ὅσον (Αρισ. Νεφ. 1. Βατρ. 1278)· οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ἀφθονίας πραγμάτων πολλόν τι χρῆμα χρυσοῦ, νηῶν, κτλ. Τὸ Ἀχαιῶν παῖδες καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι ἀπλῶς περιγραφή, διότι ἐν τούτοις περιέχεται καὶ ἡ ἐννοια τῆς νεότητος, ὡς καὶ ἐν τῷ κοῦροι Σπάρτης, κτλ.

§. 31. Τὰ δὲ ὕστερα δυνατόν, ὡς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχήματος, νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὴν δευτέραν κλάσιν, τὴν περιλαμβάνουσαν τὸ κτῆμα καὶ τὸν κτήτορα, ἢ εἰς τὴν ἐννάτην, τὴν περιλαμβάνουσαν τὸ ἔχον καὶ ἐχόμενον, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα ὅχι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐννοιαν· διότι, ὅταν λέγωμεν ἄστυ Ἀθηναίων, πόλις Φρυγῶν καὶ τὰ ὅμοια, διατίθενται δύο πράγματα διάφορα, ὁ ἐνοικῶν λαὸς καὶ ἡ ἐνοικουμένη πόλις· ὅταν ὁμῶς λέγωμεν πόλις Ἀθηναίων καὶ ἄστυ Τροίας ἐννοοῦμεν αὐτὴν τὴν πόλιν Ἀθήνας καὶ τὸ ἄστυ Τροίαν ἥτοι Ἰλίον.

§. 32. Παρὰ δὲ Ομήρῳ τὰ προσηγορικὰ πόλις, πτολίεθρον καὶ ἄστυ δέχονται τὸ προσδιοριστικὸν κύριον κατὰ γενικὴν ἢ ὁποία σημαίνει· α'. τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως, οἷον πόλις Πριάμοιο—πόλις Ηετίωνος (Ιλ. Α, 19. 366)—β'. τὸ ὄνομα τοῦ λαοῦ, ὡς Τρώων πτολίεθρον—Μυρμιδόνων ἄστυ—Φαιήκων πόλις—Κεφαλλήνων πόλεις (Ιλ. Α, 164. Οδυσ. Δ, 9. Ζ, 3. Ω, 354)· γ'. αὐτὸ τὸ κύριον ὄνομα τῆς πόλεως, ὡς Ἰλίου πτολίεθρον—ἄστυ Ζελεΐης (Ιλ. Β, 133. Δ, 103)· οὕτω καὶ Τροίης πτο-

λίεθρον (Οδ. Α, 2)· οὐδέποτε δὲ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἦτοί τῆς ἐπαρχίας, ὡς ἤθελεν εἶναι πόλις Θεσσαλίας· τίθεται ὁμῶς τὸ κύριον καὶ ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὰ προσηγορικά, ὡς ἔστι πόλις Εφύρη—πόλιν Τροίην (Ιλ. Ζ, 152. Α, 129).

§. 33. Ομοία μὲ τὰ κατὰ γενικὴν ἐκφερόμενα εἶναι τὰ παρ' ἡμῶν πόλις Αθηνῶν—πόλις Ἰωαννίνων—πόλις Τρικκάλων, κτλ. Καὶ τὸ πόλις Παρισίων δέ, εἴτε ἀναχθῇ εἰς τὴν τρίτην ταύτην κλάσιν (πόλις Αθηνῶν), εἴτε εἰς τὴν δευτέραν (πόλις τοῦ ἔθνους τῶν Παρισίων, *Lutetia Parisiorum* παρὰ Καίσαρι, οἱ Παρίσιοι παρὰ Στράβωνι, πόλις Παρισίων Λουκοτεκία παρὰ Πτολεμαίῳ), εἶναι πάντοτε ἐλλογώτερον καὶ χαριέστερον παρὰ τὸ ἄλογον καὶ ἀμαθῶς λεγόμενον τὰ Παρίσια, ὡς τὰ Μέγαρα.

§. 34. Παρατηρήσεως δὲ ἄξιον εἶναι καὶ τὸ ἔρκος ὀδόντων τὸ ὅποιον, κατὰ τὸ ἔρκος Αχαιῶν λαμβανόμενον, εἶναι = περίφραγμα τῶν ὀδόντων = τὸ χεῖλος, διαστελλομένων δύο πραγμάτων, τοῦ περιφράττοντος καὶ τοῦ περιφραττομένου· ἀντὶ δὲ αὐτῶν τῶν ὀδόντων λαμβανόμενον τότε, κυρίως εἰπεῖν, δὲν ὁμοιάζει μὲ τὸ ἄστυ Αθηνῶν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον μὲ τὸ ἄλσος πλατάνων—τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων—τὸ γένος τῶν ὄφειν, κτλ. διότι ὡς ταῦτα = αἱ συγκροτοῦσαι τὸ ἄλσος πλατάνοι, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, αὐτοὶ οἱ ὄφεις, οὕτως ἔρκος ὀδόντων = αὐτοὶ οἱ ὀδόντες, σχηματίζοντες τρόπον τινὰ περίφραγμα. Οτι δὲ οὕτω πρέπει νὰ ἐκλαμβάνεται δῆλον γίνεται ἐκ τῶν τοῦ Σόλωνος,

παῖς μὲν ἄνηβος ἐών, ἔτι νήπιος, ἔρκος ὀδόντων φύτας, ἐκβάλλει πρῶτον ἐν ἑπτ' ἔτεσιν (γ'. Εκδ. Bach).

§. 35. Ἰδιαιτέρας δὲ σημειώσεως ἄξια εἶναι καὶ τὰ ἐνεργητικὰ ῥηματικά. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ σημαίνοντα κτήτορα, κτῆμα, ἰδιόκτητα καὶ τὰ ὅμοια εἶναι διαφόρου φύσεως τῶν τοιούτων· διότι ἐκεῖνα μὲν ἐξηγοῦσι πράγμα ἡρεμοῦν ὅποια εἶναι ἡ κατάστασις, ταῦτα δὲ πράγμα κινούμενον ὅποια εἶναι ἡ ἐνέργεια· οὕτω π. χ. κτήτωρ ἄγρων, ἄγρος κτήτορος, τὰ μεταλλεῖα τῆς Θάσου, οἱ θησαυροὶ τοῦ Κροίσου, οἱ γέροντες, οἱ νέοι, οἱ κατοικοὶ τῆς πόλεως, ἡ εὐπρέπεια τοῦ οἴκου καὶ τὰ τοιαῦτα δηλοῦσι πράγματι ἀνῆκον, κατὰ τινὰ ἢ ἄλλον τρόπον, εἰς ἄλλο τι, καὶ ἐν γένει ἐξηγοῦσιν ἔχον καὶ ἐχόμενον· τοῦναντίον τὰ κτίστης, πολί-

ορκητής, ὁ λεγὴρ πόλεως καὶ τὰ τοιαῦτα σημαίνουσιν ἐν τε ἐνεργοῦν εἰς ἄλλο, ἢ παράγον αὐτὸ (κτίστης οἰκίας) ἢ μεταβάλλον αὐτοῦ τὴν κατάστασιν (ὁ λεγὴρ πόλεως). δεῦτερον δὲ τὰ τοιαύτην ἔννοιαν ἔχοντα, εἰς συνεπτυγμένας προτάσεις ἀπαντῶμενα, δὲν φυλάττουσι τὴν κατὰ γενικὴν σύνταξιν, ὡς κτίστης οἰκίας καὶ κτίζειν οἰκίαν — ὀλέτωρ Γιγάντων καὶ ἐλλύναι Γίγαντας, κτλ. (ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΙΕ' §. 8).

§. 36. Ἐπειδὴ δὲ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἐνεργητικὸν μὲν ὡς πρὸς τι, παθητικὸν δὲ ὡς πρὸς ἄλλο τι τὸ ὁποῖον ἐκφράζεται καὶ αὐτὸ διὰ γενικῆς, διὰ τοῦτο δυνατὸν εἶναι νὰ δεχθῇ διπλὴν γενικὴν, μίαν ἐνεργητικὴν καὶ μίαν παθητικὴν, μίαν δηλ. σημαίνουσιν τὸ ποιῶν καὶ μίαν τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν, ὡς μαθητῆς διδασκάλου καὶ μαθητῆς τοῦ μαθήματος (τούτου τοῦ μαθήματος ζητητῆς καὶ μαθητῆς ἔσται, Πλάτ. Πολιτ. Ι', 618). ὅθεν παρὰ Πλάτωνι λέγεται, μήτ' ἐστὶν αὐτῶν μαθητῆς μηδεὶς τούτου μαθήματος = οὐκ ἔχουσιν οὐδένα μαθητὴν τούτου τοῦ μαθήματος. (Μέν. 27).

§. 37. Ἡ διπλὴ γενικὴ δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ κατ' ἄλλον ἀκόμη τρόπον, ὅταν συμπίπτωσι δύο σχέσεις εὐσυμβίβαστοι, ὡς ἄλσος Αθήνης αἰγείρων (Οδ. Ζ, 291) = ἄλσος αἰγείρων, ἀφιέρωμα Αθηνᾶς· ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι ἦτον ἄλσος αἰγείρων ὡς πρὸς τὰ μέρη ἐκ τῶν ὁποίων συνέστατο, καὶ ἄλσος τῆς Αθηνᾶς καθὼ αὐτῆς ἀφιέρωμα· τὸ ἐκεῖ αἰγείρων ἄλσος ἦτον τῆς Αθηνᾶς, καὶ τὸ ἐκεῖ τῆς Αθηνᾶς ἄλσος ἦτον ἄλσος αἰγείρων.

§. 38. Τὰ ἀφηρημένα τῶν τοιούτων ἐνεργητικῶν ὀνομάτων εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ τὰ ἀφηρημένα τῶν ἐπιθέτων φανερόνουςιν ὡσαύτως ἐνέργειαν γινομένην ὑπὸ τοῦ κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ συγκεκριμένου ὀνόματος νοουμένου ὑποκειμένου, καὶ πίπτουσιν ὡσαύτως ἐπὶ τοῦ διὰ τῆς γενικῆς σημαινομένου, ὡς κυβέρνησις νεώς, (= ἡ ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου ἐπὶ τῆς νεώς γινομένη πρᾶξις). Ἐννοεῖται δὲ καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς συσίοις συγκεκριμένοις, ἡ ἐνέργεια διχῶς, ὡς παραγωγή ἐκ τοῦ μὴ ὄντος καὶ ὡς ἀλλαγὴ καὶ τροπολογία προὑπαρχούσης καταστάσεως, ὡς κτίσις οἰκίας, ναυπηγία νεώς — κονίασις οἰκίας, κυβέρνησις νεώς.

§. 39. Ὡς δὲ ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων συγκεκριμένων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα δυνατὸν νὰ σημαίνεται καὶ τὸ ἀντιστροφον διὰ τῆς

ὀνομαστικῆς δηλ. νὰ σημαίνεται τὸ ποιούμενον, καὶ διὰ τῆς γενικῆς τὸ ποιῶν· ὡς λέγομεν μαθητῆς τοῦ διδασκάλου καὶ μαθητῆς τοῦ μαθήματος, οὕτω καὶ διδασκαλία τοῦ διδασκάλου καὶ διδασκαλία τοῦ μαθητοῦ· οὕτω καὶ ὁ νομοθέτης τῆς νομοθεσίας — ὁ ῥήτωρ τῆς ῥητορείας — ἡ νομοθεσία τοῦ νομοθέτου — ἡ ῥητορεία τοῦ ῥήτορος — νομοθεσία Λυκούργου — ῥητορεία Δημοσθένους, κτλ.

§. 40. Καὶ ἐν πολλοῖς μὲν τῶν τοιούτων ἡ φύσις αὐτῇ τῶν πραγμάτων δὲν ἐπιδέχεται ἀμφιβολίαν, ὡς καὶ σεις ξύλων — θείσις λίθων — πράξις ἀνθρώπων — ἔφοδος πολεμίων, κτλ. διότι φανερόν ἐστίν ὅτι τὰ ξύλα καίονται, οἱ λίθοι τίθενται, ἡ πράξις πράττεται ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἔφοδος ποιεῖται ὑπὸ τῶν πολεμίων· ἐν ἄλλοις δὲ δυνατόν νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία· οὕτω π. χ. πολιορκία Πλαταιέων — βία τινός — εὐνοία Ἀθηναίων — ἔχθος Λακεδαιμονίων, κτλ. διότι ὡς ἐκ τῆς λέξεως ἐπίσης δυνατόν νὰ σημάνωσι τὴν ὑπὸ Πλαταιέων εἰς ἄλλους καὶ τὴν ὑπὸ ἄλλων εἰς τοὺς Πλαταιεῖς γενομένην πολιορκίαν· βίαν τὴν ὁποίαν ἐβιάσθη καὶ τὴν ὁποίαν ἐβίασέ τις ἄλλον· εὐνοίαν ἄλλων τινῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ εὐνοίαν τῶν Ἀθηναίων πρὸς ἄλλους· ἔχθραν τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς ἄλλους καὶ ἔχθραν ἄλλων πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, κτλ. οὕτω πόθος μητρός, πόθος υἱοῦ, κτλ.

§. 41. Καθὼς δὲ ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων συγκεκριμένων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα δυνατόν νὰ τεθῇ διπλῇ γενικῇ, μία σημαντικὴ τοῦ ὑποκειμένου τῆς ἐνεργείας, καὶ ἄλλη τοῦ ἀντικειμένου, μία δηλ. σημαίνουσα τὸ ποιῶν καὶ μία τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν, ὡς ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρως ὁδύρονται — περὶ τὴν Πέλοπος μὲν ἀπάσης Πελοποννήσου κατάληψιν, Δαναοῦ δὲ τῆς πόλεως τῆς Ἀργείων, Κάδμου δὲ Θεβῶν, (Πλάτ. Ισοκρ.). Τὸ τοῦ Ισοκράτους παράδειγμα ἐξηγῶν ὁ μακαρίτης Κοραῆς (Ισ. Β'. 188) λέγει «σημείωσαι τὴν καινὴν σύνταξιν τῶν γενικῶν.» Εἰς ἐμέ φαίνεται ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ὀλιγώτερον καινὸν παρὰ τὴν τοιαύτην σύνταξιν τῆς ὁποίας εἶναι πλήρεις ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, ὡς Θυέστον δαῖτα παιδείων κρεῶν (Αἰσχ. Αἴ. 1251) — διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν εἰς ἡμᾶς δεινῶν (Θουκ. Γ', 12). Περὶ πάντων

τούτων πραγματευόμεθα πλατύτερον ἐν τῷ Δ. Π. ἐν τοσούτῳ ἴδε κατωτέρω ἐν § 42 — 43.

§ 42. Ἐπειδὴ δέ, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, διὰ τῆς γενικῆς τῶν τοιούτων σημαίνεται πολλάκις καὶ συνεπτυγμένον τι, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀφηρημένων τῶν ἐνεργητικῶν ῥηματικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἀφηρημένων ἐν γένει, πρέπει νὰ διασέλλωνται τὰ ἐξῆς τέσσαρα·

α'. ἂν διὰ τοῦ ἀφηρημένου ἐξηγεῖται ιδιότης ἐχομένη ὑπὸ τοῦ διὰ τῆς γενικῆς σημαινομένου ὑποκειμένου.

β'. ἐνέργεια πίπτουσα ἐπὶ τοῦ διὰ τῆς γενικῆς σημαινομένου.

γ'. ἐνέργεια γινομένη ὑπὸ τοῦ διὰ τῆς γενικῆς σημαινομένου.

δ'. ἂν σημαίνεται συνεπτυγμένον τι, ὡς

α'. ἀβελτηρία τοῦ ἀνθρώπου — μοχθηρία τοῦ δούλου — ἀρετὴ γῆς — ὀξύτης ἀκοῆς — δυνάμεις ἐπιστήμης — ἰσχυρὸς σωμάτων.

β'. κατασκαφὴ τῆς οἰκίας — ἀνατροπὴ τῶν καθεστώτων — ἀνάστασις πόλεως.

γ'. πράξεις ἀνθρώπου — βούλησις Διός.

δ'. ὁδὸς δωμάτων — κέλευθος θεῶν — νόστος φορβῆς (= κέλευθος πρὸς θεοὺς ἢ διατριβὴ θεῶν = νόστος ἐκ φορβῆς). Διπλῆς δὲ οὔσης τῆς γενικῆς πρέπει νὰ ἐξετάζεται ποία σημαίνει τὸ ἐνεργοῦν καὶ ποία τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν, ἢ ποίαν σχέσιν προσδιορίζει ἡ μία καὶ ποίαν ἡ ἄλλη.

§. 43. Ὅτι μὲν πολλὰ ἐκ τῶν προηγουμένων, συγκεκριμένων τε καὶ ἀφηρημένων, καὶ διὰ προθέσεων δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῶσι, καὶ νὰ ἐκφρασθῶσι μάλιστα ἐπὶ τὸ σαφέστερον, καὶ ὅτι τὰ πόλις Ἑλλησπόντου — οἴκου σκευή, ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ πόλις περὶ τὸν Ἑλλήσποντον κειμένη, σκευὴ εἰς οἶκου χρησίμη, τὰ δὲ οἰκείων προπηλακίσαι τοῦ γήρως καὶ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ ὁδύρονται τὰς ὑπὸ τῶν οἰκείων γινομένας προπηλακίσαι τοῦ γήρως, καὶ μὲ τὸ ἢ ὑπὸ Πέλοπος γενομένη Πελοποννήσου κατάληψις, περὶ πάντων τούτων οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων. Ἀλλ' οὔτε περὶ ἰσοδυναμίας οὔτε περὶ σαφηνείας ἐκφράσεως εἶναι ἐνταῦθα ὁ λόγος· ὁ λόγος εἶναι περὶ ὀρθότητος.

§. 44. Οτι λοιπόν ἡ δι' ἀπλῆς γενικῆς ἐξήγησις τῶν προηγουμένων εἶναι ὄχι μόνον ὀρθή ἀλλὰ καὶ συνηθεσάτη παρὰ τοῖς ἐνδόξοις τῶν συγγραφέων, ἔτι δὲ καὶ χριεσάτη, περὶ τούτου μόνον συζηματομανεῖς δυνατόν νὰ ἀμφιβάλλωσι, καὶ διόλου ἀφιλόσοφοι ἐνδεχόμενον νὰ ἀρνηθῶσιν ὅτι εἶναι φιλοσοφικωτάτη· διότι αἱ περὶ τοῦ Ἑλλήσποντου κείμεναι πόλεις ἀνήκουσι, κατὰ τινὰ λόγον, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, εἶναι λοιπόν, τρόπον τινά, τοῦ Ἑλλησπόντου· αἱ προπηλακίσεις εἶναι καὶ τῶν οἰκείων, εἶναι καὶ τοῦ γήρατος, ἡ κατάληψις εἶναι τοῦ Πέλοπος, εἶναι καὶ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὸ ῥάπισμα εἶναι τοῦ δίδοντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος, τοῦ μὲν ὡς δόμα, τοῦ δὲ ὡς λῆμμα.

§. 45. Οὕτω καὶ ἡ πρὸς οἶκον χρησιμεύουσα σκευὴ εἶναι τοῦ οἴκου· τὰ εἰς τὸν στρατιώτην ἀρμόζοντα ὅπλα εἶναι τοῦ στρατιώτου· τὰ εἰς τὸν πόλεμον χρησιμεύοντα ἐφόδια εἶναι τοῦ πολέμου (πολεμεφόδια, κατὰ τὴν νέαν σύνθεσιν)· ὁ πρὸς μέλι διωρισμένος πίθος εἶναι μέλιτος πίθος (μελιτοπίθαρον). Οτι δὲ τὰ ὅπλα στρατιώτου δυνατόν νὰ σημάνη καὶ ὅπλα, ἰδιοκτησίαν στρατιώτου, καὶ τὸ μέλιτος πίθος μέλιτος πλήρη πίθον, κτλ. τοῦτο δὲν ἀναιρεῖ τὰ λεγόμενα· βεβαιοῖ μάλιστα ὅτι ἡ γλῶσσα, τὴν σαφήνειαν διώκουσα, εἰς τινὰ μὲν ἔδωκεν ἄλλην ἔκφρασιν ἐνθα ἡ πρόθεσις εἶναι μᾶλλον ἀναγκαία, ὡς τὰ περὶ τοῦ πολέμου, τὰ πρὸς τροφήν, ἄλλα ἡρμήνευσε διὰ συνθέσεως ἢ παραγωγῆς (ἴδε κατωτέρω § 69 — 71), ὡς νῆες ἰππαγωγὴ — ὅπλα στρατιωτικά, κτλ. οὕτως ἡ σημερινὴ γλῶσσα διακρίνει ποτήριον (γεμάτον) κρασίον καὶ ποτήριον διὰ κρασίον ἤτοι κρασοπύτηρον, κεφαλὴ διὰ δέμα καὶ δέμα κεφαλῆς ἤτοι κεφαλόδεμα, κτλ. Ταῦτα ὁμῶς καὶ τὰ παρόμοια δὲν ἀναιροῦσι τὴν χρῆσιν τῆς γενικῆς ἢ ὁποία περιλαμβάνει καὶ ταύτας ἀκόμη τὰς σχέσεις.

§. 46. Τὰ αὐτὰ ἰσχύρουσι καὶ περὶ τῶν συνεπτωγμένων· καὶ ὅτι μὲν τὸ μισθὸς τροφῆς = μισθὸς ἕνεκα τροφῆς, καὶ τὸ ἀγγελία Χίου = ἀγγελία ἐκ Χίου, περὶ Χίου ἢ διὰ Χίου, τοῦτο ἐσημεώθη ἐν τοῖς προηγουμένοις· ὅτι δὲ καὶ τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν προηγουμένην κατηγορίαν δῆλον· διότι, ἵνα λάβωμεν μόνον τὸ δεύτερον παράδειγμα, τὸ κραναόν, φέρ' εἰπεῖν, ἡ θέσις, ἡ εὐκαρπία, ἡ ἀκαρπία τῆς Χίου, ἡ ἐκ Χίου, ἡ περὶ Χίου, ἡ διὰ Χίου ἀγγελία, ἡ ἕνεκα Χίου λύπη, κτλ. εἶναι τόσα συμβεβηκότα καθ' ἑνα

ἢ κατ' ἄλλον τρόπον πάντοτε εἰς τὴν Χίον ἀναφερόμενα, εἰς τὴν Χίον ἀνήκοντα καὶ τῆς Χίου ἐπομένως ὄντα. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ κατακλυσμὸς Δευκαλίωνος, ἔρις Διὸς καὶ τὰ ὅμοια = κατακλυσμὸς ἐπὶ Δευκαλίωνος γενομένος — ἔρις πρὸς Δία γενομένη. Οὐκ ταῦτα ἐκλαμβάνονται καὶ θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ νοῦς ὡς τόσα συμβεβηκότα καὶ περιστατικὰ σημαντικωτέρου τινὸς ὄντος.

Εἰς τὰ Επίθετα.

§. 47. Καὶ ταῦτα χρήζουσι βέβαια ἰδιαιτέρων παρατηρήσεων, καὶ περὶ τούτου παραπέμπομεν εἰς τὸ περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως Δ: Π: ἔνθα ὡσαύτως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Οὐσιασικῶν, τίτεται καὶ ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς ἐδικῆς μας πρὸς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν, διὰ παραδειγμάτων σαφηνιζομένη. Ἐπὶ τοῦ παρόντος σημειοῦμεν τὰ κυριώτερα.

§. 48. Καθὼς ἐπὶ τῶν οὐσιασικῶν, οὕτω γίνονται καὶ εἰς πολλὰ ἐπίθετα τρόποι παραλειπτικοί, ἐπὶ ἰδιότητος, ἱκανότητος, ἔθους, καθήκοντος, κτλ. ὡς πολλῆς ἀνοίας καὶ τὸ θηρᾶσθαι κενά (ἴδιον) — οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς — ἀπόστασις βιαίως τι πασχόντων ἐστίν — αὐτὸ τὸ σιγαῖν ὁμολογοῦντός ἐστι σοῦ (σημεῖον, τεκμήριον), κτλ.

§. 49. Φανερόν δὲ ὅτι ἐν τούτοις εἶναι τὸ αὐτὸ εἴτε ἐννοηθῇ τὸ ἴδιον εἴτε τὸ ἔργον καὶ τὰ τοιαῦτα· οὕτω π: χ: τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα Αθῆνης ἄλλος ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ ἀφιέρωμα Αθῆνης καὶ εἰς τὸ ἱερὸν Αθῆνης· τοῦτο τὸ εἶδαμεν καὶ ἐν Κεφ. ΙΑ'. §. 3. ιγ'. Τὰ τοιαῦτα δὲ καὶ μετὰ προθέσως ἐκφέρονται οἷον πρὸς ἀνδρός, πρὸς ἰατροῦ, κτλ. χωρὶς ἡ ἐννοια νὰ ἀλλάξῃ.

§. 50. Παλλὰ πληρωτικὰ ἐπίθετα, παθητικὴν ἐννοιαν πολλαῖς λαμβάνοντα, συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς, ὡς κατακορῆς οἴνω — πληρούμενος πνεύματι, κτλ. εἰς τὰ ὅποια ἤθελαν ἀναλογεῖ τὰ ἐδικά μας καράβιον φορτωμένον σῦκα, μηλέα φορτωμένη μῆλα ἢ εἰς τὰ μῆλα, κτλ.

§. 51. Πολλὰ μετοχαὶ ῥημάτων γνωσικῶν, ἐπιθετικὸν χαρακτῆρα λαμβάνουσαι, συντάσσονται δυνάμει τούτου μετὰ γενικῆς ἀντὶ μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς τόξων εὖ εἰδότες (= εἰδήμονες) — ναυτιλίας σεσοφισμένος (ἐμπειρος). Τοῦναντίον ἐπίθετα τοιαῦτα, μετοχικὸν χαρακτῆρα λαμβάνοντα δυνάμει τῆς ῥη-

ματικῆς αὐτῶν φύσεως, δέχονται αἰτιατικὴν ἀντὶ γενικῆς, ὡς ὁ ταῦτα ἐπιστήμων = ἐπιστάμενος — ξυνίστορες κακά = ξυνειδότες. Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ διὰ προθέσεως ἐκφέρονται μετὰ γενικῆς ἢ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένης, ὡς περὶ τῶν τεχνῶν ἐπιστήμων — περὶ τὰ κτήματα ἔμπειρος. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐπιμελείας καὶ φροντίδος σημαντικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτων, ὡς ἐπιμελῶς, ὀλιγώρως ἔχων περίτι, κτλ. Περὶ τῆς προθέσεως ἐπαναλαμβάνομεν τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα ὅτι ὅπου εὐρίσκεται ἀναπτύσσει τὴν ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν, ὅπου δὲ λείπει εἶναι περιττὸν νὰ ὑπονοῇται ἔξωθεν.

§. 52. Σημειώσεως δὲ μάλιστα ἄξια εἶναι τὰ παραθετικά τὰ ὅποια διὰ τὸ πολυειδὲς καὶ πολύπλοκον ἀπαιτοῦσιν ἰδιαιτέραν πραγματείαν, καὶ περὶ τούτου παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἀρκούμενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰ ἐξῆς.

Συγκριτικά.

Ἡ σύγκρισις τὴν ὁποίαν σημαίνουν τὰ συγκριτικά λεγόμενα ὀνόματα δυνατὸν νὰ γένη πολλαχῶς· I. προσώπου ἢ πράγματος πρὸς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· II. προσώπου ἢ πράγματος αὐτοῦ πρὸς ἑαυτό· III. προσώπου ἢ πράγματος πρὸς τινὰ βαθμόν, σκοπόν, ἢ ιδιότητα· IV. ιδιότητος πρὸς ιδιότητα, ἐνεργείας πρὸς ἐνέργειαν καὶ καταστάσεως πρὸς κατάστασιν· V. περιστάσεως πρὸς περίστασιν.

I. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.

§. 53. Τοῦτο γίνεται, ἐκφραζομένου τοῦ δευτέρου ὅρου τῆς συγκρίσεως κατὰ τοὺς ἀκολούθους τρόπους·

α'. δι' ἀπλῆς γενικῆς· β'. διὰ γενικῆς ἢ καὶ ἄλλης πλαγίας πτώσεως ἐμπροθέτου· γ'. ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὸ ἡγούμενον, μεσολαβοῦντος τοῦ συνδέσμου ἢ, ὡς

α'. Σωκράτης Αριστίππου σοφώτερος — τὸ ἀδικεῖν ἐστὶν αἴσχιον τοῦ ἀδικεῖσθαι· τοῦτο τὸ εἶδαμεν καὶ ἀνωτέρω.

β'. 1. ἡμοι κρεῖττον ἢν τηρεῖν Σκιώνην ἀντὶ τούτου τοῦ πατρός.

2. οἷσιν ἡ τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίας ἦν ἀσπαστότερον.

3. οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο.

4. ἐγὼ εἰμι δεινότερος πρὸς ἐκεῖνον.

5. ἐκεῖνός ἐστι σοφώτερος παρὰ τοῦτον.

6. ὑμεῖς ἐστε ἀρείονες ἢ ἡμεῖς.

II. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος αὐτοῦ πρὸς ἑαυτό.

§. 54. Τοῦτο γίνεται, θεωρουμένου τοῦ προκειμένου προσώπου ἢ πράγματος κατὰ διαφόρους περιστάσεις, καὶ ἐπομένως ὡς διπλοῦ ἐκλαμβάνομένου. Ἐκφράζεται δὲ ἡ σύγκρισις αὕτη, ὡς καὶ ἐπὶ διαφόρων προσώπων, οἷον οἱ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἔσονται βελτίους, οἱ δὲ ἑαυτῶν — εὐπρεπέστεροι ἑαυτῶν γιγνόμεθα — ἐπιφανέστερος ἢ οἷος ἦν.

III. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς τινα βαθμόν, σκοπόν, ἢ ιδιότητα.

§. 55. Τοῦτο ἐκφράζεται· α'. διὰ γενικῆς ἀπλῆς· β'. διὰ γενικῆς μετὰ προθέσεων ἢ μορίων ἰσοπροθέτων· γ'. διὰ ἀπαρεμφάτου, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ καὶ ἐπομένου ἢ ὅχι τοῦ ὥστε ἢ ὡς· δ'. δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς πρὸς ἢ κατὰ, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ, ὡς

α'. σοφώτερος τοῦ δέοντος — πορρ'ωτέρω τοῦ καιροῦ — ἔλαττον τῆς ἀξίας — μεῖζον ἐλπίδος.

β'. πέραν τοῦ δέοντος γενομένοι σοφώτεροι.

γ'. ἀσθενέστεροι ἢ ὥστε λαβεῖν — τὰ ἔργα ἐστὶ μεῖζω ἢ ὥστε λέγειν — ἀσθενέστερος ἢ ὡς ὑπ' ἐμοῦ ἀπατάσθαι — τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.

δ'. χαλεπώτερον ἢ πρὸς ἄνθρωπον — κακὰ μεῖζω ἢ κατ' ἄνθρωπον — κακὰ μεῖζω ἢ κατὰ δάκρυα — ἥθη βαθύτερα ἢ κατὰ Θρησκείας.

IV. Σύγκρισις ιδιότητος πρὸς ιδιότητα, ἐνεργείας πρὸς ἐνέργειαν καὶ καταστάσεως πρὸς κατάστασιν.

§. 56. Επειδὴ ἡ ιδιότης ἐκφράζεται, ὡς εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἢ χωριστὰ τοῦ συνδετικοῦ ἢ ἡνωμένη, ὡς Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος — Σωκράτης φιλοσοφεῖ, διὰ τοῦτο γεννᾶται διπλῇ περίσσεια· ἡ σύγκρισις δηλ. πίπτει εἰς τὸ χωριστὸν κατηγορούμενον ἢ εἰς τὸ ῥῆμα. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως μένει μὲν τὸ συνδετικὸν προσίθεται δὲ καὶ ἄλλο κατηγορούμενον, μεσολαβοῦντος τοῦ συνδέσμου ἢ τοῦτο δὲ γίνεται ἢ διὰ δύο συγκριτικῶν ἢ διὰ δύο θετικῶν καὶ τοῦ μᾶλ-

λον, ὡς ἐλαφρότεροι πόδας ἢ ἀφνειότεροι — ταχύ-
τερα μάλλον ἢ σοφώτερα — σοφὸς μάλλον ἢ δίκαιος —
φιλολόγος μάλλον ἢ φιλόσοφος.

§. 57. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως, ὅταν τὸ κατηγορούμενον
εἶναι ἠνωμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ, ἡ σύγκρισις πίπτει εἰς τὸ
ῥῆμα, ὡς φιλοσοφεῖτε μάλλον ἢ ἀναπνεῖτε ἔνθα τὸ
ὑποκείμενον εἶναι τὸ αὐτό, ὡς καὶ ἀνωτέρω, ἡ δὲ σύγκρισις γί-
νεται μεταξὺ ἐνεργείας καὶ ἐνεργείας. Πολλάκις δὲ ἡ ιδιότης
καθ' ἣν γίνεται ἡ σύγκρισις τίθεται ἐπιθετικῶς εἰς τὸ ὑποκείμενον,
καὶ τότε ἐκφράζεται κατὰ τὸν πρῶτον τύπον, ὡς ποῖος δ' ἂν
θάνατος εὐδαιμονέστερος τοῦ καλλίστου; ἔνθα δὲν συγ-
κρίνεται ὁ θάνατος μὲ ἄλλο τι, ἀλλὰ εἶδος πρὸς ἄλλο εἶδος
θανάτου.

V. Σύγκρισις περιστάσεως πρὸς περίστασιν.

§. 58. Τοῦτο γίνεται ὅταν, τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου καὶ ῥή-
ματος μένοντος, ἡ σύγκρισις γίνεται εἰς ἐξωτερικὴν τινα περίστα-
σιν τόπου, χρόνου ἢ τρόπου, ὡς ἐν Αθήναις μάλλον
βούλομαι ζῆν ἢ ἐν Σπάρτῃ — μάλλον σήμερον ἢ
αὔριον — μάλλον οὕτως ἢ ἐκείνως — καὶ πῶς
ἂν κάλλιον ἢ οὕτως ἀποθάνοι; (Ξενοφ.)

§. 59. Ο πληρέστερος τρόπος τῆς συγκρίσεως εἶναι ὁ διὰ τοῦ
ἢ, ὑπονοουμένου πάλιν τοῦ ῥήματος, ὡς ὑμεῖς ἐσε ἀρείονες ἢ
ἡμεῖς (ἐσμέν). Τίθεται δὲ ὁ τρόπος οὗτος συνκθέσερον ἔνθα ὁ
δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως εἶναι ὁλόκληρος πρότασις καὶ δὲν
ἤμπορεῖ δι' ἐνὸς ὅρου νὰ ἐρμηνευθῇ ἐπιτηδείως, οἷον μεῖζόν
ἐστὶ τὸ νόσημα ἢ ὥστε φέρειν· τοῦναντίον ἔνθα ὁ δεύ-
τερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐξηγεῖται μονολεξεὶ ἐκφέρεται διὰ γε-
νικῆς· οὕτω τὰ ἐν § 4. ιγ. τοῦ ἐνδεκάτου κεφαλαίου ἀναφερ-
θέντα παραδείγματα· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἀνωτέρω δυνατόν νὰ
ἐκφρασθῇ διὰ γενικῆς, ὑμεῖς ἐστε ἀρείονες ἡμῶν.

§. 60. Οἱ Ἕλληνες ὁμῶς ἀγαπῶσι τόσον πολὺ τὸν διὰ γενι-
κῆς τρόπον ὥς τὸν μεταχειρίζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης περι-
στάσεως, καὶ τότε εἶναι λόγος συνεπτυγμένος· διότι ἡ γενικὴ αὕτη
δὲν ἐξηγεῖ τὸν καθ' αὐτὸ ὅρον τῆς συγκρίσεως ἀλλὰ παριστᾷ τὸ
ὁλόκληρον κῶλον, ὡς μεῖζονα ἐμοῦ διέπραξεν = ἢ ἐγὼ
(διέπραξα) — σιτία τίς τῆς τεκούσης μάλλον ἐπι-
πέμψειεν ἂν. — πυραμίδα δὲ καὶ οὗτος ἀπελίπετο
πολλὸν ἐλάσσω τοῦ πατρός (Ηρόδ.) = τῆς πυραμί-

δος τοῦ πατρός = ἐλάσσω ἢ ὁ πατήρ ἀπελίπετο· οὕτω καὶ μείζων τῷ εἰπόντι γίγνεται βλάβη τοῦ πεποιηκότος = ἢ (γίγνεται) τῷ πεποιηκότι· Τὸ δὲ παρ' Ομήρῳ κρείσων δ' αὖτε Διὸς γενεὴ ποταμοῖο = κρείσσων ἢ Διὸς γενεὰ τῆς ποταμοῦ γενεᾶς. Ὡσαύτως κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι = ὁμοιαιταῖς τῶν Χαρίτων κόμαις. Πολλάκις δὲ συμπίπτουσι τρόπον τινὰ οἱ τρόποι οὗτοι ἀμφότεροι, μεσολαβοῦντος τοῦ συνδέσμου ἢ καὶ ἐπαναλαμβανομένης τῆς προτεθείσης πτώσεως, ὡς οὔσης ταύτης (τῆς ψυχῆς) πρεσβυτέρας ἢ σώματος — πλουσιωτέρῳ ἢ ἐμοί — ἐπ' ἄνδρας ἀμείνονας ἢ Σκύθας.

§. 61. Σημείωσεως ἄξια περὶ τῶν συγκριτικῶν φαίνονται ἀκόμη καὶ τὰ ἀκόλουθα· α'. Ενίοτε εἶναι ἡ σύγκρισις εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ λείπει εἰς τὴν ἔκφρασιν· τότε λοιπὸν τὸ ἀπλοῦν θετικὸν ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ συγκριτικοῦ, ὡς καλὸν τὸ μὴ ζῆν ἢ ζῆν ἀθλίως = μᾶλλον καλόν = κάλλιον = κρεῖττον· οὕτω καὶ ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι — γέρων ἐκεῖνος ὥστε σ' ὠφελεῖν παρών = *Senior quam ut te juvare possit praesens*· β'. Ενίοτε δὲ, τάνάπαλιν, τίθεται ἡ σύγκρισις εἰς τὴν ἔκφρασιν, εἰς δὲ τὸ πρᾶγμα καθ' αὐτὸ δὲν ἀναφαίνεται, ὡς ἡμεῖς ἐκαστέρῳ οἰκέομεν — ἔστι τι νεώτερον; Ενταῦθα ἡ σύγκρισις γίνεται εἴτε πρὸς τὸ προηγούμενον, εἴτε πρὸς τὸ συνήθως γεγόμενον, εἴτε πρὸς ὅ,τι ἤθελε συμβῆ ἐπὶ τῇ ἐναντίας περιστάσεως. γ'. Ενίοτε τὸ συγκριτικὸν ἐκφράζεται διὰ τοῦ θετικοῦ καὶ τῶν συγκριτικῶν μορίων, κατὰ τὸν τρόπον τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ὡς μᾶλλον παντοδαπά — μᾶλλον φανερόν· δ'. Εἰς τὸ συγκριτικὸν τίθενται πολλάκις πρὸς ἐπίτασιν καὶ μόρια τινά, ὡς ἔτι, πολὺ, πολλῶ, κτλ. οἷον τοῦ σμίκροῦ ἔτι μεῖον· ε'. Τὸ συγκριτικὸν ὡς βάσις τιθέμενον λαμβάνει πρὸς ἐπίτασιν καὶ τὸ μᾶλλον ἢ μόνον ἢ μετὰ τινος τῶν προσημειωθέντων ἐπιτακτικῶν μορίων, ὡς αἰσχυντότερον μᾶλλον τοῦ δέοντος — πολὺ μᾶλλον ἐτοιμότερον:

Υπερθετικά.

§. 62. Τὰ ὑπερθετικά τὰ ὁποῖα δηλοῦσι τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τοῦ ἐπιθέτου, ὡς τὰ συγκριτικά τὸν ἀνώτερον, ὑποθέτουσι κλάσιν πραγμάτων πρὸς ἣν γίνεται ἡ παρὰθεσις, ἐν ᾗ ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν δυνατὸν νὰ γένη καὶ μεταξὺ ἐνὸς καὶ ἐνός.

Ἐπεται λοιπὸν ὅτι ἡ κλάσις πρὸς ἣν γίνεται ἡ παράθεσις τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν, προστιθεμένου ἢ ὅχι τοῦ πάντων, ὡς Σωκράτης ἦν ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος — Κροῖσος ἦν πλουσιώτατος τῶν βασιλέων.

§. 63. Τὰ ὑπερθετικά τίθενται συνήθως κατὰ τὸ γένος τῆς κλάσεως πρὸς ἣν γίνεται ἡ παράθεσις, ὡς οὐρανὸς ἡδιστον τῶν θεαμάτων· τίθενται ὁμῶς καὶ κατὰ τὸ γένος τοῦ ὑποκειμένου τῆς ὑπερθέσεως, οἷον νόσων χαλεπώτατος φθόνος.

§. 64. Ὡς ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν, γίνεται πολλάκις ἡ ὑπέρθεσις συνεπτυγμένως, ὡς παρ' Ἡροδότῳ οἱ Αἰθίοπες ἔχουσι τρίχωμα οὐλότατον πάντων τῶν ἀνθρώπων = οὐλότατον πάντων τῶν τριχωμάτων τῶν ἀνθρώπων.

§. 65. Δέχονται δὲ καὶ τὰ ὑπερθετικά τινὰς ποικιλίας, ἐκτὸς τῆς πρὸς πληθυντικὴν γενικὴν συντάξεως, οἷον μέγιστος ἐν Ἑλλησιν — ἀθλιωτάτη ἐπὶ γυναιξίν, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ ὑπερθετικά δέχονται μόριά τινα πρὸς ἐπίτασιν, ὡς τὰ συγκριτικά, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ πολλῶν, μᾶλλον, πολὺ, παρὰ πολὺ, μακρῶν, κτλ. Ὡσαύτως δέχονται καὶ τὰ ὡς δυνατόν, ὡς οἰόν τε καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὑπερθετικά δὲ κατὰ τὴν ἔννοιαν εἶναι καὶ τὰ ἐν κακοῖς κακός (= κάκιστος), ἀναξ ἀνάκτων, βασιλεὺς βασιλέων καὶ τὰ ὅμοια· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ *le brave des braves*.

§. 66. Τόσον τὰ συγκριτικά ὅσον τὰ ὑπερθετικά, ἐκτὸς τῆς πτώσεως τὴν ὅποιαν δέχονται δυνάμει τοῦ τοιούτου βαθμοῦ, δυνατόν νὰ δεχθῶσι καὶ πτώσιν ἄλλην ἀνάλογον τῆς ἰδίας αὐτῶν φύσεως, τοιούτην δηλ. πτώσιν ὁποίαν καὶ θετικά ὄντα ἔχουσιν ἐπομένως, ὅταν τεθῇ καὶ ἡ παραθετικὴ γενική, γίνονται δύο γενικάί, ὡς

οἱ νέοι εἰσὶν ἀμελέστεροι τῶν θείων — οὗτός ἐστιν ἀπραγμονέστερος τοῖς φίλοις — Σωκράτης ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν — ἐμπειρότατος (πάντων) τοῦ πράγματος — δεινότετον (πάντων) τοῖς πολεμίοις, τὰ ὅποια εἶναι = οἱ νέοι εἰσὶν ἀμελεῖς τῶν θείων μᾶλλον ἢ οἱ γέροντες —

οὗτός ἐστιν ἀπράγμων τοῖς φίλοις μᾶλλον ἢ οἱ ἄλλοι — Σωκράτης ἦν ἀφροδισίων καὶ γαστρός ἐγκρατὴς μᾶλλον ἢ πάντες οἱ ἄνθρωποι.

Εἰς τὰ δοτικοσύντακτα.

§. 67. Περὶ τούτων ὀλίγα εἶναι τὰ σημειωτέα. Οτι τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν συντάσσονται καὶ μετὰ γενικῆς τὸ ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω· ποιοῦσι δὲ τοῦτο ἢ μεταβαίνοντα ἐξ ἐπιθέτων εἰς οὐσιαστικά, εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἔχοντος καὶ ἔχομένου, ἥτοι τῶν ἀντισχετικῶν, ἢ μένοντα μὲν ἐπίθετα ἀλλὰ τροπολογοῦντα τὴν σημασίαν· οὕτω π: χ: πολλὰ τῶν ἐκ τῆς σὺν προθέσεως συνθεμένων, κατὰ τὸν πρῶτον λόγον, δέχονται γενικὴν, ὡς κτύπος φωτὸς σύντροφος — ξύνοικος τῶν θεῶν — σύμπλους τοῦ πάθους, κτλ. κατὰ τὸν δεύτερον λόγον τὸ οἰκεῖος, οἷον οἰκεῖός τινος, ὡς ἴδιος, ἱερός τινος, κτλ. οὕτω δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ὅμοιος διὰ τὸ ὅποιον ὁ μακαρίτης Κοραῆς καταδικάζει Ρωμαϊσμοῦ τὸν Αἰλιανόν (ἐν Προδρ. σελ. 321) εὐρίσκεται μετὰ γενικῆς συνταχμένον ὅχι μόνον εἰς τὸν Ἡρόδοτον καὶ Πίνδαρον ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Ἀττικωτάτους Εὐριπίδην καὶ Ξενοφῶντα· ἴδετε πατρός ὡς γοργῶπες αἶδε προσφερεῖς ὀμμάτων αὐγαί — ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῆς ἐγίνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι (Ηρ. Μαιν. 130. Ἀναβ. Δ'. α'. 17.).

Εἰς τὰ αἰτιατικοσύντακτα.

§. 68. Καὶ περὶ τούτων ὀλίγα εἶναι τὰ σημειώσιμα. Ταῦτα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν δέχονται ἀντὶ αἰτιατικῆς ἐνίοτε δοτικὴν, καὶ πολλάκις εἶναι δύσκολον νὰ ἀποφασισθῇ ποία ἐκ τῶν δύο ἀρμόζει· γενικώτερον φαίνεται ὅτι ἡ αἰτιατικὴ τίθεται εἰς τὰ ὑλικώτερα, ἢ δὲ δοτικὴ εἰς τὰ ἠθικώτερα (εὐρύς τοὺς ὤμους — χρηστὸς τῷ ἥθει), ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὅχι χωρὶς ἐξαιρέσεως· ὅθεν ἀσφαλέστερον φαίνεται εἰπεῖν ὅτι ἐν τούτοις ἡ μὲν αἰτιατικὴ τίθεται εἰς ἀμφότερα, ἢ δὲ δοτικὴ συχνότερον εἰς τὰ ἠθικά.

Σύνθεσις καὶ Παραγωγή ὡς μέσα τοῦ ἐξηγεῖν τὰς προηγουμένας σχέσεις.

Σύνθεσις.

§. 69. Επειδὴ οἱ προσδιορισμοί, μάλιστα δὲ οἱ ἀναγκαίως πρὸς διάκρισιν τιθέμενοι, εἶναι ὡς μέρη τοῦ προσδιοριζομένου,

διὰ τοῦτο καὶ τὰ δύο ὁμοῦ θεωρητέα ὡς ἐν ὅλον ἀποτελοῦντα. Οταν δὲ ἡ γλῶσσα συγχωρῇ, ἡ σύνθεσις τῶν δύο εἰς ἓνα ὅρον δεικνύει τὴν ἐνότητα καλλιώτερα· διότι, ὡς ὁ νοῦς θεωρεῖ τὴν ἐνότητα τῶν ἰδεῶν, οὕτω καὶ ἡ αἴσθησις προσβάλλεται καλλιώτερον ἐκ τῆς ἐνότητος τῶν ὅρων.

§. 70. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἀμίμητον εὐκολίαν καὶ χάριν εἰς τὰς συνθέσεις, ἱκανὰς νὰ ἐξηγήσωσι πᾶσαν σχέσιν ἐκ τῶν προηγουμένων, ὡς

Ἐκ τῶν γενικοσυντάκτων.

ἡ Πέλοπος νῆσος = Πελοπόννησος — γιγάντων μάχη = γιγαντομαχία — Ἑλλήνων ταμίας = Ἑλληνοταμίας — χειρῶν ἄναξ = χειρώναξ — ἄπειρος καλοῦ = ἀπειρόκαλος — ἄξιος ἐπαίνου = ἀξιέπαινος, κτλ.

Ἐκ τῶν δοτικοσυντάκτων.

ἀντίος τῷ θεῷ = ἀντίθεος — ἴσος θεῷ = ἰσόθεος — θεῷ προσφιλέης = θεοφιλέης (τὸ δὲ φιλόθεος = φίλος θεῶν = φιλῶν θεοῦς)· οὕτω καὶ κομψοπρεπής, δουλοπρεπής, τερπικέρευνος, κτλ.

Ἐξ αἰτιατικοσυντάκτων.

ὠκύς τοὺς πόδας = ὠκύπους — ὠξὺς τὸν νοῦν = ὠξύνοος, κτλ.

Παραγωγή.

§ 71. Οὕτω καὶ διὰ παραγωγῆς, ὡς Νηλέως υἱός = Νηλεΐϊος — δόρυ τοῦ Ἑκτορος = Ἑκτόρεον ἢ Ἑκτόρειον — Ἀχιλλέως λόγχη = Ἀχίλλειος — τὸ ἐκ χρυσοῦ πεποιημένον = χρυσοῦν, κτλ. Ὡσαύτως δὲ διὰ παραγωγῆς ἐν ταύτῳ καὶ συνθέσεως, ὡς τὸ πρὸς ναυπηγίαν ξύλον = ναυπηγήσιμον, νήϊον λεγόμενον παρὰ τοῦ Ποιητοῦ· τὰ πρὸς εἴσοδον ἀναγκαῖα = εἰσιτήρια — τὰ πρὸς ἐξοδον = ἐξιτήρια — τὰ πρὸς ἔμβασιν ἤτοι ἔφοδον παρορμητικὰ ἄσματα = ἐμβατήρια, κτλ. Περὶ Συνθέσεως καὶ Παραγωγῆς πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἐν τῷ Δ. Π. εἶναι ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐνθα εὐρίσκεται καὶ ἡ παράθεσις τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης.

Οδηγία τοῦ σπουδαστοῦ.

§. 72. Πρὸς πληρεστέραν κατάληψιν τοῦ πράγματος καὶ γυμνασίας χάριν ἡμπορεῖ ὁ σπουδαστὴς ὡς πρὸς τοῦτο νὰ κάμνη δύο πράγματα· πρῶτον νὰ διακρίνη ὅλα τὰ μέρη τοῦ λόγου εἰς προσδιορίζοντα καὶ προσδιοριζόμενα· νὰ ἀφαιρῇ ὅλα τὰ προσδιορίζοντα καὶ νὰ φέρῃ τὸν λόγον εἰς τὸν τύπον τῆς ἀπλῆς καὶ γυμνῆς προτάσεως, ἔπειτα νὰ προσθέτῃ τοὺς προσδιορισμούς, ἀνὰ ἓνα λαμβανομένους, καὶ νὰ παρατηρῇ τί ἔλειπε χωρὶς προσδιορισμοῦ εἰς τὸν λόγον καὶ τί δι' αὐτοῦ προσετέθη. Δεύτερον δέ, ἐπειδὴ, ὡς εἶδαμεν, προσδιορίζον καὶ προσδιοριζόμενον ἀποτελοῦσι μίαν ἔννοιαν, καὶ ἐπειδὴ μία λέξις δεικνύει εὐκολώτερον τὴν ἐνότητα ταύτην, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσπαθῇ ὁ σπουδαστὴς, διὰ συνθέσεως καὶ παραγωγῆς, τὰ διὰ πολλῶν λέξεων ἐκφερόμενα νὰ τὰ ἐκφέρῃ, ὅπου ἡ φύσις τῆς γλώσσης συγχωρεῖ, μονολεξεῖ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω προεκτεθέντα, ὡς οἴκου δεσπότης, οἴκοδεσπότης — ὀλίγῳ ἀρκούμενος, ὀλιγαρκής — μακρὺς τὴν χεῖρα, μακρόχειρ, μακροχέρης καὶ παρ' ἡμῖν, ἔτι δὲ ἀπλοχέρης, κουλλοχέρης ἢ κουλλόχερος, στραβόλαιμος, στραβοπόδης, κτλ.

§. 73. Εἶναι δὲ ἐν τούτοις μεγάλης προσοχῆς χρεία ὥστε νὰ μὴ ἀνατρέπεται καὶ καταπχτῆται ἡ φύσις πάσης γλώσσης· οὕτω π. χ. τὸ ἀξίος τιμῆς νέος δυνατόν νὰ γένη ἀξιοτιμος νέος· τὸ οἱ ἐν Μαραθῶνι μαχεσάμενοι καὶ νικήσαντες δυνατόν νὰ γένη οἱ Μαραθωνομάχοι καὶ οἱ Μαραθωνονῖκαι· οὔτε ὁμως τὸ πρῶτον γίνεται ἀξιοτιμόνεος, οὔτε τὸ στρατηγὸς τῶν Μαραθωνομάχων καὶ Μαραθωνονικῶν Μαραθωνομαχοστράτηγος καὶ Μαραθωνονικοστράτηγος· οὐδὲ ἡ τῶν Ελλήνων πρὸς Μήδους μάχη γίνεται, κατὰ τὸ Βατραχομυομαχία, Ελληνομηδομαχία. Ἐκ τοῦ γραμματικῆς, οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένου, ἔκαμαν οἱ Εὐρωπαῖοι *grammatical* = πρᾶγμα εἰς τὴν Γραμματικὴν ἀναφερόμενον ἥτοι γραμματικόν· ἐκ τοῦ *subject* καὶ *object* ἔκαμαν τὰ περιώνυμα *subjectif* καὶ *objectif*· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν εἶναι δύσκολον νὰ παρακολουθήσωμεν ἐν τοῖς τοιούτοις κατὰ γράμμα τὰς ξένας γλώσσας, χωρὶς νὰ βλαφθῇ ἡ εὐφωνία καὶ ἡ χάρις, τὰ οὐσιωδέστατα χαρακτηριστικὰ τῆς Ἑλληνικῆς, διὰ τὰ ὅποια εἶναι προτιμότεραι δύο λέξεις γλαφυραὶ παρὰ μίαν σύνθετον τραχεῖαν. Ενταῦθα ἐξαιρέτως ἀρμόζει τὸ *est modus in rebus cet.* (*Hor. S. I. 1. 106*).

Περὶ χρήσεως τῶν Αντωνυμιῶν.

Προσωπικαί.

§. 1. Αἱ Προσωπικαὶ Αντωνυμίαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις παρατηρήσαμεν, τίθενται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ εἰς τὴν ἑδικήν μας γλῶσσαν ἐπὶ ἀντιδιαστολῆς καὶ ἀντιθέσεως, ὡς ἐγὼ μὲν αὐτὸς ἔλωμαι — καὶ σύ, φίλος, ἄλκιμος ἔσο — σὺ μὲν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ. Ἀπαντῶνται ὁμῶς καὶ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας δὲν φαίνεται ἡ τοιαύτη ἀντίθεσις.

§. 2. Εἰς δὲ τὰς πλαγίας πτώσεις ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου προσώπου δεικνύεται ἡ ἀντιδιαστολὴ διὰ τῆς πλήρους γραφῆς καὶ ὀρθοτονήσεως ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, ἡ δὲ ἔλλειψις αὐτῆς διὰ τῶν ἐγκλιτικῶν μου, μοι, με· ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου διὰ τῶν σου, σοί, σέ, καὶ διὰ τῶν σου, σοι, σε· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δὲν λείπουσιν αἱ ἐξαιρέσεις τὰς ὁποίας φέρουσιν οἱ περὶ ἐγκλίσεως τόνου κανόνες. Καὶ διὰ τῆς θέσεως δὲ δεικνύεται τοῦτο „ Αἱ μὲν οὖν ὀρθοτονοῦμεναι καὶ προτάσσονται καὶ ὑποτάσσονται ἐμοί ἔδωκεν, ἔδωκεν ἐμοί· αἱ δὲ ἐγκλινόμεναι μόνως εἰσὶν ὑποτακτικαί· „ Ἀπολλώνιος. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις. Παρὰ ποιηταῖς καὶ τὰ πληθυντικὰ ὑπάγονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἡμῶν, ἡμῖν, ἡμᾶς καὶ ἡμῶν, ἡμιν ἢ ἡμιν ἡμᾶς — ὑμῶν, ὑμῖν, ὑμᾶς, καὶ ὑμῶν, ὑμιν, ὑμᾶς· οἱ ἐκδύται ὁμῶς δὲν ἀκολουθοῦσι μὲ ἀκριβειαν τὸ τοιοῦτον.

§. 3. Τριτοπρόσωπος ἀντωνυμία ἦτον τὸ πάλαι ἡ ἱ ἢ ἱ, ἐπὶ παντὸς γένους, ἀλλ' αὕτη ἐξέλιπε καὶ σώζονται μόνον αἱ πλαγίαι αὐτῆς πτώσεις οὗ, οἷ, ἑ. Εἶναι δὲ διάφορος ἡ χρῆσις αὐτῆς παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς.

Παρ' Ομήρῳ.

Παρ' Ομήρῳ τίθεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ἐπὶ αὐτοπροσωπίας· τὰ ἑο δηλ: εὔ, ἔθεν, οἷ, ἑ, σημαίνουσι παρὰ τῷ ποιητῇ αὐτοῦ, αὐτῷ, αὐτόν, καὶ ἑαυτοῦ, ἑαυτῷ ἑαυτόν. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως σώζεται ἀκόμη ἡ κατ' εὐθείαν δεικτικὴ δύναμις καὶ εἶναι ἡ παράλληλος σημεσία τῶν ἐμοῦ ἐμοί, ἐμέ, σου, σοί, σέ. Γράφονται δὲ συνήθως αἱ πτώσεις αὗται ἄτονοι μὲν ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ τονισμέναι ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως, φυλαττομένων ὁμῶς καὶ ἐνταῦθα τῶν περὶ ἐγκλίσεως τόνου κανόνων καὶ ἐξαιρέσεων (ἴδε Ἰλ. Α, 114. Ε, 343. Α, 72. Ε, 800. Α, 510.

Δ, 497. κτλ.)· οὕτω καὶ τὰ πληθυντικὰ σφέων, σφείων ἢ σφῶν (ἡ ὀνομαστικὴ λείπει καὶ ἐνταῦθα παρ' Ομήρῳ), σφίσιν, σφέας καὶ σφᾶς = αὐτῶν, αὐτοῖς, αὐτούς καὶ ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς (καὶ = ἀλλήλοις), ἑαυτούς (ἴδε Ιλ. Σ, 311. Δ, 535. Θ, 204. Κ, 208. Β, 96. 366).

Ισχύουσι δὲ καὶ ἐνταῦθα οἱ περὶ ἐγκλίσεως τόνου κανόνες. Τὰ περὶ Ομήρου ῥηθέντα ἐννοοῦνται καὶ περὶ Ηροδότου καὶ περὶ τῶν Ιώνων ἐν γένει.

Παρ' Ἀττικοῖς.

§. 4. Παρ' Ἀττικοῖς τίθεται συνήθως ἡ ἀντωνυμία αὕτη ἐπὶ αὐτοπροσωπίας· ἔχει δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν σφεῖς· ὅθεν τὸ οὐ, οἷ, ἔ, σφεῖς, σφῶν, σφίσιν, σφᾶς = ἑαυτοῦ, ἑαυτῶ, ἑαυτόν, κτλ. οὕτως, ἄρουραν οὐ γε (ἑαυτοῦ) καὶ τέκνων (Σοφ. Τ. 1257) — προηγόρευε Περικλῆς ὅτι Ἀρχίδαμος μὲν οἷ ξένος εἶη (Θουκ. Β', 13) — τὸν οὐν Ἀγαθωνα πολλάκις κελεύειν (ἔφη) μεταπέμψασθαι τὸν Σωκράτην, ἔ δὲ οὐκ ἔαν (Πλάτ. Συμπ. 175) — ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, κτλ. — ἀπεκρίναντο αὐτῶ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἶη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων· παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἶησαν — καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτία εἶχον ὥς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν (Θουκ. Ε', 46. Β', 72 59).

§. 5. Σπανίως τίθεται παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἄλλης, τῆς ἀπλῆς δεικτικῆς σημασίας, ὡς τάν (= τὰ ἐν) βροτοῖς δὲ πταίσματα ἀκούσαθ', ὡς σφᾶς (= αὐτούς), νηπίους ὄντας τὸ πρίν, ἔννοους ἔθηκα (Αἰσχ. Προμ. 443) — συνέφασαν οἷ = αὐτῶ (Ξεν. Κ. Π. Γ', β'. 26), κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης σημασίας τῆς αὐτοπροσωπίας δὲν εἶναι τόσον εὐχρηστος, ἀναπληρουμένη διὰ τῶν πλαγίων τῆς καθ' αὐτὸ συνθέτου ἀντωνυμίας. Ἐκ τῶν δύο δὲ ἀριθμῶν ὁ πληθυντικὸς εἶναι συχνότερος ἀπὸ τὸν ἐνικόν, καὶ τούτου πάλιν τοῦ ἐνικοῦ τὸ οἷ εἶναι συχνότερον τῶν οὐ καὶ ἔ τὰ ὅποια, ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν περιστάσεων, δὲν ἀπαντῶνται εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν Ἀττικῶν (ἴδε κατωτέρω περὶ Συνθέτου Ἀντωνυμίας).

§. 6. Τὰ θυϊκὰ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου τῆς ἀντωνυμίας ταύτης παρὰ μὲν Ἐπικοῖς, παρ' οἷς καὶ συχνότερα,

ἐκφέρονται συνήθως δισύλλαβα, $\nu\omega\bar{\iota}$, $\nu\omega\bar{\iota}\nu$, $\sigma\phi\bar{\omega}\iota$, $\sigma\phi\bar{\omega}\iota\nu$ (Ιλ. Δ, 418. Θ, 374. Α, 336. 257, καὶ πολλαχοῦ)· παρ' Ἀττικοῖς δὲ μονοσύλλαβα, $\nu\acute{\omega}$, $\nu\bar{\omega}\nu$, $\sigma\phi\acute{\omega}$, $\sigma\phi\bar{\omega}\nu$, $\nu\acute{\omega}$ δείσασαι — τὸ γὰρ βάρος $\nu\bar{\omega}\nu$ βασανιεῖ τῶν ῥημάτων (Αριστ. Βατρ. 565. 1367, καὶ πολλαχοῦ) — ὡμολογήθη $\nu\bar{\omega}\nu$ — καὶ ταῦτα ἔλεγον περὶ $\sigma\phi\bar{\omega}\nu$ — τοῦτο μέμνημαι $\sigma\phi\acute{\omega}$ ἐπαγγελλομένῳ — ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε $\sigma\phi\acute{\omega}$ ὥς περ θεῷ προσαγορεύω — πῶς $\sigma\phi\bar{\omega}\nu$ βεβούλευται (Πλάτ. Εὐθυδ. 273. 74). Καὶ μονοσύλλαβα μὲν παρ' Ὀμήρῳ ἀπαντῶνται, ὡς $\nu\acute{\omega}$ (= ἡμᾶς. Οδυσ. Ο, 474. Π, 306)· $\sigma\phi\acute{\omega}$ (Ονημ. καὶ Αἰτιατ. Ιλ. Α, 574. Ο, 146)· $\sigma\phi\bar{\omega}\nu$ (Οδ. Δ, 62)· δισύλλαβα δὲ παρ' Ἀττικοῖς δὲν ἐγκρίνονται· «μὴ συνεκφωνουμένου τοῦ ι.» Μοῖρις· πολλοὶ δὲ οὔτε ὑπογράφουσι παντελῶς τὸ ι, ὡς καὶ εἰς τὸ πρῶ = πρωῒ.

§. 7. Ἐκ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου τὸ μὲν $\sigma\phi\omega\acute{\epsilon}$ (= ἐκεῖνοι οἱ δύο) ἀπαντᾶται μόνον κατ' αἰτιατικήν, τὸ δὲ $\sigma\phi\omega\bar{\iota}\nu$ κατὰ δοτικήν. Τὰ Οδ. Δ, 28. καὶ Ιλ. Θ. 413. λαμβάνονται παρ' Ἀπολλωνίου ὡς γενικαί· ἀλλ' ἐπίσης δυνατόν καὶ ὡς δοτικαὶ νὰ ἐκληφθῶσι. Γίνεται δὲ κατὰ συγκοπὴν τὸ μὲν $\sigma\phi\omega\acute{\epsilon}$ $\sigma\phi\acute{\epsilon}$, τὸ δὲ $\sigma\phi\omega\bar{\iota}\nu$ $\sigma\phi\acute{\iota}\nu$, καὶ παρ' Ἐπικοῖς μὲν ἀπαντῶνται καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα, παρὰ δὲ τοῖς Τραγικοῖς μόνον τὰ δεύτερα· Διὰ δὲ τὴν προαναφερθεῖσαν μετάπτωσιν τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ εἰς πληθυντικὸν παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαιοτέροις Ἐπικοῖς τὸ $\sigma\phi\acute{\epsilon}$ ἐκλαμβάνεται δυϊκῶς (Ιλ. Α, 111. Οδ. Θ, 271) ἐκτὸς τοῦ (Ιλ. Τ, 265) ὅστις $\sigma\phi'$ ἀλίτῃται, κατὰ τὸ (Οδ. Δ, 378) ἀθανάτους ἀλιτέσθαι, παρὰ τοῖς μετέπειτα συνήθως πληθυντικῶς, παρὰ δὲ τοῖς Τραγικοῖς τὸ αὐτὸ $\sigma\phi\acute{\epsilon}$ ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ (ἴδε κατωτέρω §. 60)· τὸ δὲ $\sigma\phi\acute{\iota}\nu$ παρ' Ἐπικοῖς, Τραγικοῖς καὶ Ἰωσιπεζογράφοις πληθυντικῶς συνήθως, σπανίως δὲ καὶ ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐμίν, τίν, ἶν (*iht* Γερμ.). Παρὰ δὲ Ἡροδότῳ εἶναι καὶ οὐδετέρα ὀνομαστικὴ $\sigma\phi\acute{\epsilon}$ α, οἷον ὡς ἐπείρηται $\sigma\phi\acute{\epsilon}$ α = αὐτὰ τὰ χρησθήρια) — ὡς $\sigma\phi\acute{\epsilon}$ α ἀναγκαίως ἔχει δεκατευθῆναι τῷ Διῒ (Α', 46. 89), κτλ.

Κτητικά.

§. 8. Αἱ ἐκ τῶν προσωπικῶν γινόμεναι καὶ κτήσιν τοῦ προσώπου δηλοῦσαι Κτητικά τίθενται εἰς τὸν λόγον· α'. ὡς προσδιορισμός· β'. ὡς ὑποκειμένου τόπον ἐπέχουσαι· γ'. ὡς κατηγορούμενον.
α'. ἐμὸς οἶκος — σὸς δοῦλος — ἡμέτερος πατήρ.

β'. τὸ ἐμόν — τὸ ἡμέτερον = ἐγώ = ἡμεῖς.

γ'. τὸ ἔργον ἐστὶ σόν — πᾶτερ σός εἰμι.

Τούτων τῶν ἀντωνυμιῶν ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶναι παρ' Ἰωσι καὶ Δωριεῦσιν εὐχρηστος, ὡς καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον ἐός (= ἐδικός του)· τὸ δὲ ὅς (= ἐός) ἀπαντᾶται μόνον παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς ἢ σπανίως ἢ οὐδέποτε· τὸ παρὰ Πλάτωνι (Πολιτ. Γ' 394) τὰ ἅ δ' ἄκρα εἶναι προφανῶς αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Ομήρου (Ιλ. Α, 42) διηγηματικῶς ἐκφερόμεναι. Σπανίως δὲ εἶναι εὐχρηστον παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον σφέτερος (= ἐδικός των), ὡς ἐπ' ἐχθρούς τοὺς σφετέρους (Θουκ. Α', 41) — ἐπὶ τὴν σφετέραν θεωρίαν (Ισ. Πανηγ. 12)· διότι συνήθως ἀντὶ τούτων μεταχειρίζονται τὰς ἰσοδυνάμους γενικὰς τῆς ἀντωνυμίας αὐτός· ὅθεν ἀντὶ νὰ εἰπωσι τὰ ἅ χρήματα καὶ τὰ σφέτερα χρήματα λέγουσι συνηθέστερον τὰ αὐτοῦ χρήματα, τὰ αὐτῶν χρήματα.

§. 9. Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο ἄλλων προσώπων αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμιαί ἐκφέρονται συχνότατα κατ' ἀνάλυσιν διὰ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς πᾶτερ ἡμῶν = πᾶτερ ἡμέτερε — τὸν ὑμῶν ἀδελφον = τὸν ὑμέτερον· ἐπὶ δὲ ἐνικαῦ τίθενται ἐγκλιτικῶς, ὡς ὁ πατήρ μου, ὁ υἱός σου. Μόνον δὲ ἐπὶ ἐμφάσεως τίθεται ἡ κτητικὴ, ὡς ὁ ἐμός υἱός· ἐπὶ δὲ μειζονος ἐμφάσεως καὶ ἡ σύνθετος, ὡς αὐτόχημα ἐμαυτοῦ (Δημ. Μειδ. 36)· ὅθεν τὸ μὲν παῖς μου εἶναι χωρὶς ἀντιδιαστολῆς, τὸ δὲ ἐμός παῖς μετ' ἀντιδιαστολῆς, καὶ ἤθελεν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἐμοῦ (καὶ οὐχὶ ἄλλου) παῖς· τοῦτο δὲ καὶ ἐμαυτοῦ παῖς = ἐμοῦ αὐτοῦ καὶ οὐδενὸς ἄλλου (ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς αὐτός). Εἰς ὅλα ταῦτα ἐννοεῖται εἷς παῖς ἀορίστως, μετὰ δὲ τοῦ ἄρθρου αὐτὰ ταῦτα ἄλλ' ὠρισμένως ὁ παῖς μου, ὁ ἐμός παῖς, ὁ ἐμαυτοῦ παῖς, κτλ. (ἴδε κατωτέρω περὶ Ἀρθρου).

§. 9. Καὶ αἱ τριτοπρόσωποι Κτητικαί, ὡς αἱ Προσωπικαί, ἐκλαμβάνονται παρὰ τῷ Ποιητῇ ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ἀπλῆς σημασίας, ποτὲ δὲ ἀντὶ τῶν συνθέτων. Ἐχει δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐνταῦθα οὕτως· εἰ μὲν ἡ ἐν τῇ κτητικῇ περιεχομένη γενικὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὅπερ εἶναι καὶ ὑποκείμενον τοῦ λόγου, τότε ἡ κτητικὴ ἐπέχει τόπον τῆς συνθέτου, εἰ δὲ εἰς διάφορον, τῆς ἀπλῆς· οὕτω

δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσιν ἔδυνεν

οἷο κασιγνήτοιο Λυκάονος (Ιλ. Γ, 332.) — ὁ Ἀλέξανδρος ἔδυνε τὸν χιτῶνα τοῦ Λυκάονος, ἀδελφοῦ ἑαυτοῦ (Ἀλεξάνδρου) — καὶ ἵδρυσεν παρὰ δαιτὶ πάντε κασιγνήτῳ Θρασυμήδει καὶ πατέρι ᾧ (Οδ. Γ, 39) — ὁ Νεστορίδης Πεισίστρατος ἵδρυσεν αὐτοὺς παρὰ τῷ ἀδελφῷ Θρασυμήδει καὶ τῷ πατρὶ ἑαυτοῦ (τοῦ Πεισιστράτου) — αὐτὰρ ὃ γ' οὖν φίλον υἷον ἐπεὶ κύσε (Ιλ. Ζ, 474) — ὁ Ἐκτωρ ἐφίλησε τὸν ἑαυτοῦ υἱόν — ὅθ' ἐὼς δόμος ἀμφεκάλυψεν (Οδ. Ο, 118) — ὁ δόμος αὐτοῦ τοῦ Φαιδίου — οὐνεκ' ἄρ' οὐχ ᾧ πατρὶ χαριζόμενος θεράπευον (Οδ. Ν, 265) — οὐ χαριζόμενος τῷ (Ἰδομενεῖ) πατρὶ αὐτοῦ τοῦ φονευθέντος Ορσιλόχου — τότε δὲ Ζεὺς Ἐκτορι δῶκε ἧ κεφαλῇ φορέειν (Ιλ. Π, 800) — τῇ αὐτοῦ (Ἐκτορος) κεφαλῇ (ἴδε Ἀπολλώνιον περὶ Ἀντωνυμίας σελ. 59) Τοῦτο πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς καὶ εἰς τὰ παρ' ἡμῶν αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ ἐν οἷς ἐπικρατεῖ τοσαύτη σύγχυσις.

§. 10. Όταν δὲ ἦναι χρεῖα νὰ προστεθῇ καὶ ἄλλος προσδιορισμὸς τοῦ προσώπου τὸ ὁπῶν θεωρεῖται ὡς κτήτωρ, τότε καὶ οὗτος τίθεται ὡσαύτως κατὰ γενικὴν, οἷον βίος ἐμοῦ τοῦ ἀθλίου — τὸ κάλλος σου τῆς εὐδαίμονος. Ἀλλὰ δυνατόν εἶναι, καὶ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας οὔσης, νὰ τίθεται ὡσαύτως ἡ προσδιοριστικὴ αὕτη γενικὴ, οἷον ἐμὸς τοῦ ἀθλίου βίος — διαρπάζουσι τὰμὰ τοῦ κακοδαίμονος — ἡ σὴ ἀνδρία τοῦ ἀναβαίνοντος. Γίνεται δὲ τοῦτο δυνάμει τῆς ἐν τῇ κτητικῇ ἀντωνυμίᾳ περιεχομένης γενικῆς· ὅθεν τὸ βίος ἐμὸς τοῦ ἀθλίου = βίος ἐμοῦ τοῦ ἀθλίου. Οὕτω καὶ οἶκος βασιλικός (= τοῦ βασιλέως) τοῦ πάντα δυναμένου.

§. 11. Ἐκτὸς τούτου προστίθεται εἰς τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας καὶ ἡ γενικὴ τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν ἀριθμῶν, ὡς θρῆνος ὁ ἐμὸς αὐτῆς — τὰ σ' αὐτῆς ἔργα (σὰ αὐτῆς) τὸ ἐὼν αὐτοῦ χρέος — νῶϊτερον λέχος αὐτῶν — ἡμέτερος αὐτῶν πατήρ — ὁ ὑμέτερος αὐτῶν θυμός — σφέτερα αὐτῶν σιτία. Εἶναι δὲ ταῦτα = ὁ θρῆνος ἐμοῦ αὐτῆς — ἔργα σου αὐτῆς — χρέος οὐ αὐτοῦ — λέχος νῶϊν αὐτοῖν — πατήρ ἡμῶν αὐτῶν — ὁ θυμός ὑμῶν αὐτῶν — σιτία σφῶν αὐτῶν (ἴδε Ἀπολ. περὶ Ἀντωνυμ. σ. 19, 128, 129 ἐκδ. Βεκκ.).

Δεικτικά.

§. 12. Καὶ αἱ δεικτικαὶ ἐκλαμβάνονται· α'. ὡς προσδιορισμός· β'. ὡς ὑποκείμενον· γ'. ὡς κατηγορούμενον, οἷον

α'. οὗτος ἀνὴρ — ὁ ἀνὴρ οὗτοςί — ὁ ἀνὴρ ὅδε — τοῦτο τὸ πρᾶγμα — ἐκεῖνοι οἱ λόγοι.

β'. οὗτός ἐστι γυνή, αὕτη δ' ἐστὶν ἀνὴρ — οὗτός ἐστιν ὁ ἀνὴρ — οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος — ταῦτά ἐστιν ὕβρις — τοῦτό ἐστιν ἀφροσύνη.

γ'. ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος — σὺ κεῖνος εἶ — τὸ πρᾶγμα ἐστὶ τόδε· ὡσαύτως καὶ ὡς προσδιορισμός τοῦ κατηγορουμένου, οἷον ἐγὼ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης.

§. 13. Ἐπὶ τῆς ἐκδοχῆς α' τίθεται ἡ ἀντωνυμία οὗτος κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦς μάλιστα τρόπους· 1. εἰς δεῖξιν προσώπου ἢ πράγματος παρόντος· 2. εἰς δεῖξιν προσώπου ἢ πράγματος ἀναφερθέντος καὶ ὡς παρόντος ἐκλαμβάνομένου, κυρίως λοιπὸν εἰπεῖν ἀναφορικῶς· 3. εἰς ἐξήγησιν πράγματος δῆλου καὶ πασιγνώστου· 4. εἰς γενικὴν ἐξήγησιν καὶ προετοιμασίαν ἐπομένου λόγου ὅστις ἔπειτα ἐξηγεῖται λεπτομερέστερον, οἷον

1. οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεται ἀνὴρ.

2. οὗτος ὁ κρητὴρ οὐκ ἀπρίκετο εἰς Σάρδεις — ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφωνος.

3. οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες — νύξ αὕτη.

4. δεῖ τοίνυν τοῦτο ἤδη σκοπεῖν ὅπως μὴ χείρους ἐσόμεθα — καὶ τοῦτο δὲ λεκτέον ὅτι Φιλίππῳ τότε κακῶς εἶχε τὰ πρᾶγματα.

§. 14. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 1 λέγεται παρ' Ἀττικοῖς ἐμφατικώτερον οὗτοςί καὶ οὗτοςίν, εἰς τὸ ὅποιον ἀντιστοιχεῖ τὸ παρ' ἡμῖν (ἐν Ἠπείρῳ τοῦλάχιστον) τοῦτός γιὰ ἢ τουτος γιὰ ἐκ τοῦ τουτο γί. Διὰ δὲ τὴν ζωηρότητα τῆς δείξεως τίθεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τῆς συνθέτου, οἷον καί τοι πῶς αὖ γένοιτο ἄνθρωπος μιαιώτερος ὅστις, εἰδὼς ὅτι εἰσίτινες ἐπὶ Φυλὴν τῶν ὑπὸ τούτου (= ἐαυτοῦ) ἐκπεπτωκότων, ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς τούτους (Λυσ. Αγοράτ. 77).

§. 15. Καὶ ἡ ὅδε λέγεται ὀδὶ ἐμφατικώτερον, σπανιώτερον δὲ ὀδεδί· αὕτη ὑποθέτει ἐγγύτερον καὶ τρόπον τινὰ ψαυόμενον τὸ δεικνύμενον· ὅθεν ἐπὶ τῆς περιστάσεως 2 ἡ μὲν οὗτος

ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγηθέντα, ἢ δὲ ὅδε εἰς τὰ ἐπόμενα· ἀλλὰ καὶ ταῦτα συνήθως ὅχι δὲ ἀνεξαιρέτως· διὰ δὲ τὴν ἐκ τῆς δείξεως προερχομένην σαφήνειαν πολλάκις παρὰ τοῖς Τραγικοῖς τὸ ὅδ' αὐτὴρ = ἐγώ· (Σοφ. Τ. 815. Κ. 649, καὶ πολλαχοῦ).

§. 16. Καὶ ἡ ἐκεῖνος λέγεται ἐκεινοσί· «δεικτικώτεραι γενόμεναι προσλαμβάνουσι τὸ 1, οὗτοσί, ὀδί, ἐκεινοσί.» Απολλώνιος· ἀναφέρεται δὲ ἡ ἐκεῖνος εἰς ἀνωτέρω τι· «Διαφέρει ἡ οὗτος καὶ ὅδε τῆς ἐκεῖνος διαστηματικῶς· ἡ μὲν γὰρ πλησιάζει κατὰ τὴν δείξιν, ὥστε καὶ ἐπιλαμβάνομεν ὅτινα φάναι οὗτός με ἔπαισεν· ἡ δὲ πάντοτε ἐν διαστήματι» Απολλώνιος. Διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν τῆς ἐγγύτητος τίθεται καὶ ἐπὶ κλήσεως ἡ οὗτος, ὡς ὃ οὗτος—οὗτος καθεύδεις;—οὗτος τί πάσχεις; ἐν ἀποστάσει δὲ τῆς δείξεως γινομένης τίθενται ἀμφότεραι, ὡς οὗτος ἐκεῖνος.

§. 17. Τίθεται δὲ καὶ ἡ ἐκεῖνος κατὰ τὸν ἀνωτέρω περὶ τῆς οὗτος σημειωθέντα 3 καὶ 4 τρόπον, ὡς ὕπνοι τε ἐκεῖνοι—κείνη ἀμέρα=ἐκείνη ἡ πασίγνωστος καὶ φοβερά ἡμέρα—ἀλλ' ἐκείνου γέ τοι, ἔφη, οἶδ' ὅτι οὐκ ἡμέληκας, ἀλλ' ἔσκεψαι (Απομν. Γ', 5, 13). Καὶ ἡ οὗτος δὲ καὶ ἡ ὅδε καὶ ἡ ἐκεῖνος τίθενται πολλάκις εἰς προσδιορισμὸν τοιοῦτον εἰς ἐρμηνείαν τοῦ ὁποίου, κατ' ἄλλων γλωσσῶν ἰδίωμα, ἥθελεν ἀρμόσει ἐπίρρημα, ὡς ὅδ' ἐγώ=ἐγὼ ἐδῶ—ἄγετε ἡμεῖς οἶδε=ἡμεῖς ἐδῶ—οὗτος ὅπισθεν προσέρχεται=νάτος ἐρχεται ὅπισθεν—κεῖνος ὕγε=ἐκεῖνος ἐκεῖ πέραν, κτλ.

Ἡ Ἀντωνυμία Αὐτός.

§. 18. Ἡ προσδιοριστικὴ ἀντωνυμία αὐτός ὡς κύριον ὑποκείμενον ἐπὶ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως, κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν αὐτός εἶπε, δὲν τίθεται εἰς τὸν Ἑλληνα λόγον, ἀλλὰ μόνον ὡς προσδιορισμὸς ἢ ὡς κατηγορούμενον κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦς τρεῖς τρόπους· α'.=αὐτός ὁ ἴδιος· β'.=αὐτός περὶ οὗ ὁ λόγος· γ'.=ὁ αὐτός, δηλ. ὅχι διάφορος.

Α'.

1. Μετ' ἄλλου ὀνόματος, ὡς ὁ θάνατος αὐτός—αὐτός ὁ βασιλεύς.

2. Μετὰ τῶν προσωπικῶν καὶ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ὡς αὐτός ἐγώ ἢ ἐγὼ αὐτός ἔλωμαι—σύ αὐτός παρεγένου—αὐτός οὗτος—αὐτός ἐκεῖνος. Πολλάκις δὲ ἐν

τούτοις παραλειπομένου τοῦ καθ' αὐτὸ ὑποκειμένου ἀναφαίνεται ἡ αὐτὸς ὡς ὑποκείμενον, ὁποῖον ὁμως δὲν εἶναι, οἷον χαίρω δὲ καὶ αὐτός — παρῆσθα δὲ καὶ αὐτός — αὐτός ἔφα.

§. 19. Εἶναι λοιπὸν ἡ ἀντωνυμία αὕτη κυρίως διακριτικὴ καὶ διασταλτικὴ, αὐξάνουσα τὴν ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων ἀντωνυμιῶν μετ' ὧν ἐνοῦται «ἔτι ἡ αὐτός μετὰ ἄλλης ἀντωνυμίας παρατεθεῖσα ἐπιτείνει τὰ τῆς ἀντιδιαστολῆς ἐμοῦ αὐτοῦ, σοῦ αὐτοῦ, σοὶ αὐτῷ.» Ἀπολλώνιος. Εὐρίστε τίθεται μετὰ τῆς δεικτικῆς καὶ προσωπικῆς ὁμοῦ, ὡς ἐνδον μὲν ὅδ' αὐτός ἐγώ (Οδ. Φ, 207.)· κατωτέρω θέλομεν τὴν ἀπαντήσῃ καὶ ἐπὶ τῆς συνθέτου λεγομένης. Αὕτη ἡ διακριτικὴ σημασία τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ποικίλλει κατὰ πολλοὺς τρόπους, διαστελλομένου προσώπου πρὸς πρόσωπον, σώματος πρὸς ψυχὴν, ἀνθρώπου πρὸς τὰ ἴδια αὐτοῦ κτήματα, κτλ. Ἡ ἀντωνυμία αὐτός, μετὰ τῶν προσωπικῶν τιθεμένη, λέγεται *Επιταγματική*· καὶ περὶ τούτου σημειωτέα δύο τινά· α'. ὅτι οὔτε ἡ μόνη ἔχει τὴν χρῆσιν ταύτην, οὔτε πάντοτε ἐπιτάσσεται, ἀλλὰ τὸ ὄνομα λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐπικρατεσιτέρου (Ἰδε Ἀπολλώνιον περὶ Συντάξ. Γ', ἐν ἀρχῇ, καὶ περὶ Ἀντων. ἐν τέλει).

Β'.

§. 20. Κατὰ ταύτην τὴν σημασίαν, ἀναφέρουσα δηλ: πρόσωπον ἢ πρᾶγμα περὶ οὗ ἐγένεν ἤδη λόγος, τίθεται μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις, καὶ τοῦτο ὅχι ἐν ἀρχῇ λόγου, ὡς παρ' αὐτῷ (τὸν προειρημένον ἄνδρα) — ἔδωκεν αὐτῷ (τῷ προειρημένῳ ἀνδρί). Ενταῦθα ἀνάγονται καὶ αἱ ἀπόλυτοι λεγόμεναι πτώσεις καὶ τὸ κατὰ αἰτιατικὴν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὡς ἐγκειμένων δὲ αὐτῶν — λέγεται ἀπελθεῖν αὐτόν — μή σοι γενέσθαι πολύπουνα αὐτά (τὰ τόξα), ἐνθα ἐνυπάρχει ἡ ἐννοια τοῦ αὐτός ὁ προειρημένος καὶ ὅχι ἡ τοῦ αὐτός ὁ ἴδιος. Ἐν ἀρχῇ δὲ λόγου οὔσης, αἱ πλαγίαι πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας ταύτης ἀνάγονται εἰς τὴν προεξηγηθεῖσαν πρώτην σημασίαν, ὡς αὐτὸν γὰρ εἶδον = αὐτόν τὸν ἴδιον.

Γ'.

§. 21 Κατὰ τὴν τρίτην σημασίαν ἐκφέρεται ἡ ἀντωνυμία αὕτη ἐνάρθως, ὡς ὁ αὐτός ἀνὴρ — ἡ αὕτῃ γυνή — τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐννοίαν δὲν ἡμπορεῖ νὰ τεθῇ εἰς τὸν λόγον ἡ ἀντωνυμία αὕτη παρὰ ἀνα-

φερομένη εἰς ἄλλο προηγούμενον, ὡς ἡ αὐτὴ βασίλισσα — ἡ προειρημένη βασίλισσα. Εἴτε δὲ ὡς προσδιορισμός, εἴτε ὡς κατηγορούμενον τίθεται, ὅταν ᾖναι χρεία νὰ συνταχθῇ μὲ πλαγίαν πτώσιν, συντάσσεται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, μετὰ δοτικῆς, ὡς ὁ αὐτὸς ἐκείνῳ, κτλ. Οὔταν δὲ θεωρῇται ὅχι ἡ ταυτότης τινὸς πρὸς ἕτερον ἀλλὰ αὐτοῦ πρὸς ἑαυτό, τότε ἡ δοτικὴ σημαίνει τὸ κατὰ τι, ὡς παρ' Ἡροδότῳ ὁ αὐτὸς τῷ βουλευέματι, καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ὁ αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ, κτλ.

Ἡ Σύνθετος Ἀντωνυμία.

§. 22. Ἐκ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων τῆς αὐτοῦ ἐγεννήθη ἡ σύνθετος ἀντωνυμία, ἀρχίζουσα ἐκ τῆς γενικῆς ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ ἢ σαυτοῦ, ἑαυτοῦ ἢ αὐτοῦ, κτλ. ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι ἀσύνθετος, ἐγὼ αὐτός, σὺ αὐτός, οὗτος αὐτός. Ἡ ἀναλογία τῆς συνθέσεως παρατηρεῖται μόνον εἰς τὴν γενικὴν ἐμέο αὐτοῦ ἐμαυτοῦ, σέο αὐτοῦ σεαυτοῦ, ἑο αὐτοῦ ἑαυτοῦ· εἴτε ὁμῶς τὸ ἐκ τῶν προσωπικῶν λαμβανόμενον εἶναι ἡ ρίζα μόνον, εἴτε κατὰ τρόπον ἀνώμαλον, ἡ σύνθεσις γίνεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, ἐμαυτῷ, ἐμαυτόν, σεαυτῷ, σεαυτόν, ἑαυτῷ, ἑαυτόν· ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν τοῦ τρίτου προσώπου ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς, ἑαυτούς.

§. 23. Καὶ ταύτης τῆς ἀντωνυμίας τὴν χρῆσιν πρέπει νὰ διαστείλωμεν παρ' Ὀμήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς. Ἀλλὰ πρὸ πάντων, πρὸς πληρεστέραν τούτων καταληψιν, πρέπει ἀκριβῶς νὰ προσδιορίσωμεν τὴν φύσιν τῆς ἀλλοπαθείας ἢ τοι ἑτεροπαθείας καὶ αὐτοπαθείας· τὸ πρῶτον εἶναι ὅταν ἡ ἐνέργεια μεταβαίῃ εἰς διάφορον τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου, ὡς ἐγὼ λούω τὸν παῖδα — ἐγὼ παίω τὸν Νικόλαον· τὸ δεύτερον ὅταν ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, οἷον ἐγὼ λούω ἐμαυτόν — παίω ἐμαυτόν. Ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης περιστάσεως παρίστανται δύο διάφορα πρόσωπα, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἓν καὶ τὸ αὐτό, διὰ τοῦτο λέγεται τὸ πρῶτον καὶ ἑτεροπροσωπία τὸ δεύτερον καὶ αὐτοπροσωπία· ὡσαύτως μετάβασις καὶ μὴ μετάβασις. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῆς αὐτοπαθείας καὶ αὐτοπροσωπίας ἐπιστρέφει ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ἐξ οὗ ἤρχισεν ἡ ἐνέργεια, διὰ τοῦτο αὕτη ὀνομάζεται κατὰ μεταφορὰν καὶ ἀντανάκλασις.

§. 24. Κατὰ τὴν ὑστέραν μεθομηρικὴν χρῆσιν ἐτάχθησαν αἱ ἀπλαῖ προσωπικαὶ εἰς ἐξήγησιν τῆς ἀλλοπαθείας, αἱ δὲ σύνθετοι εἰς ἐξήγησιν τῆς αὐτοπαθείας, ὡς ἐγὼ διδάσκω σε — σὺ διδάσκεις με — ἐκεῖνος διδάσκει τοῦτον, τὰ ὅποια μετ' ἀντιδιαστολῆς ἤθελαν εἶναι ἐγὼ διδάσκω σέ (καὶ οὐχὶ ἕτερον) — σὺ διδάσκεις ἐμέ (καὶ οὐχὶ ἕτερον) — ἐκεῖνος διδάσκει αὐτὸν τοῦτον (καὶ οὐχὶ ἕτερον)· καὶ ἐγὼ διδάσκω ἑμαυτόν — σὺ διδάσκεις σεαυτόν — ἐκεῖνος διδάσκει ἑαυτόν· «ἐμερίζοντο γοῦν αἱ μὲν σύνθετοι τῶν πλαγίων εἰς τὰ αὐτοπαθῆ τῶν προσώπων· αἱ δ' ἀπλαῖ εἰς τὰ ἀλλοπαθῆ, ἑμαυτόν ἔπαισα, ἐμέ σὺ ἔπαισας» Απολλώνιος.

Χρῆσις παρ' Ομήρῳ.

§. 25. Τὰ περὶ τούτου ἀνάγονται εἰς τρία· α'. ἡ ἀντωνυμία αὕτη δὲν εἶναι ἀκόμη παρ' Ομήρῳ ἠνωμένη ἀλλὰ χωριστὴ εἰς τὰ ἐξ ὧν μετέπειτα συνετέθη στοιχεῖα, τὴν προσωπικὴν καὶ τὴν αὐτόν· β'. ἐν τῇ ὅχι λοιπὸν συνθέσει ἀλλὰ παραθέσει ἦτοι παρατάξει τῶν δύο τούτων ἀντωνυμιῶν ἡ ἀντωνυμία αὐτός φυλάττει τὴν ἀνωτέρω ἐξηγηθεῖσαν διακριτικὴν δύναμιν ἦτοι τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀντιδιαστολῆς· γ'. ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν ὅτι παρ' Ομήρῳ τίθεται ἡ ἀπλὴ τριτοπρόσωπος εἰς ἐξήγησιν καὶ τῆς αὐτοπαθείας (ἐ=ἑαυτόν), οὕτω καὶ ἀντιστρόφως ἡ προσωπικὴ καὶ ἡ αὐτός τίθενται ὅχι μόνον ἐπὶ αὐτοπαθείας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτεροπαθείας μετ' ἀντιδιαστολῆς. Τὰ εἰς τὸ γ' κυρίως ἀναφερόμενα ἐπόμενα παραδείγματα χρησιμεύουσι καὶ εἰς τὰς τρεῖς προηγουμένας περιστάσεις.

1. *Επὶ Ἀντανακλάσεως.*

ἐμέθεν περιδώσομαι αὐτῆς (Οδ. Ψ, 78) — ἐοῖ αὐτῷ (Ιλ. Ν, 495) — ἐμ' αὐτόν (Ιλ. Α, 271.) — ἐ αὐτήν (Ιλ. Ξ, 162).

2. *Εκτὸς Ἀντανακλάσεως,*

ἐμοὶ αὐτῷ (Ιλ. Π, 12.) — ἐμοὶ αὐτῇ (Ιλ. Χ, 451) ἀλλὰ οἱ αὐτῷ Ζεὺς ὀλέσειε βίην (Οδ. Δ, 667) — ἢ σ' αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκεν; (Ιλ. Κ, 389) — ἢ μή τις σ' αὐτὸν κτείνειη δόλῳ; (Οδ. Ι, 406) — Εὐρύαλος δ' ἐ αὐτὸν ἄρεσσάσθω ἐπέεσσιν (Οδ. Θ, 396) — πτωχὸν δ' οὐκ ἄν τις καλέη τρύξοντα ἐ αὐτόν (Οδ. Ρ, 387).

§. 26. Εἰς τὰ παραδείγματα 1 τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὅποιον ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία μετὰ τῆς αὐτοῦ ἀναφέρεται εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου· τὸναντίον εἰς τὰ παραδείγματα 2 εἶναι διάφορον· οὕτως, ἵνα λάβωμεν τὸ τρίτον παράδειγμα, διὰ τοῦ οἱ αὐτῷ δὲν γίνεται ἀντανάκλασις εἰς τὸ Ζεὺς, τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου, ἀλλὰ μετάβασις εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Τηλεμάχου, ἀντιδιαστελλομένων τῶν ἄλλων, τῶν μνηστήρων δηλ· τοὺς ὁποίους αὐτὸς ἐπροσπάθει νὰ βλάβῃ· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

§. 27. Ἐκ τούτων λοιπὸν δῆλον γίνεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ὅτι ἡ σύνθεσις δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀρχίσει, καὶ ἐπομένως οὔτε τὰ ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ, εἶναι Ὀμηρικὰ· «μόνως ἐν διαλύσει ληπτέον, εἴγε ἀσύνθετος ἐν τῷ καθόλου ἢ τῶν ἀντωνυμιῶν χρήσις παρ' αὐτῷ.» Ἀπολλώνιος· καὶ ὅτι αἱ ἀπλαῖ ἐχρησίμευαν παρ' Ὀμήρῳ καὶ διὰ τὴν ἀλλοπάθειαν καὶ διὰ τὴν αὐτοπάθειαν «ταῖς μὲν οὖν τοιαύταις συντάξεσι παρακολουθεῖ διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φωνῆς τὸ διαβατικὸν πρόσωπον δηλοῦν καὶ τὸ αὐτοπαθές· τὰ γοῦν Ὀμηρικὰ, ἀρχαικώτερα ὄντα, αἰεὶ ἐν ἀπλαῖς ἀντωνυμίαις καὶ τὰ ἀμετάβατα τῶν προσώπων ἔχει καὶ τὰ μεταβατικά· ἐμὲ γὰρ λύσομαι εἰς καὶ ὁ αὐτός, ἐμὲ δ' ἔγνω, μεταβατικῶς, ὅτε γνωσθεῖς καὶ ὁ γνούς. Ὑστερον δὲ τὰς συνθέτους προσφιλοτεχνηθείσας συμβέβηκεν ἀπενέγκασθαι τὴν τῶν ἀμεταβάτων προσώπων σημασίαν, τὰς δὲ ἀσυνθέτους ἐν μεταβάσει· διὸ καὶ αὐτοπαθεῖς τὰς συνθέτους τινὲς ἐκάλεσαν, ἀλλοπαθεῖς δὲ τὰς ἀπλαῖς.» Ἀπολλώνιος.

§. 28. Τίθεται δὲ ποῦ μὲν ἡ προσωπικὴ χωρὶς τῆς αὐτοῦ, ποῦ δὲ ἀντιστρόφως ἡ αὐτοῦ χωρὶς τῆς προσωπικῆς, ἀλλαχοῦ πάλιν ἐνουμένων καὶ τῶν δύο πρὸς ἐπίτασιν ἀντιδιαστολῆς, ἐπὶ ἀντανάκλασεως καὶ μὴ ἀντανάκλασεως· καὶ τοῦ μὲν πρώτου καὶ τρίτου εἶδαμεν ἀνωτέρω τὰ παραδείγματα, ἐνταῦθα δὲ προσθέτομεν παραδείγματα τοῦ δευτέρου, ἐνθα ἡ μόνη αὐτοῦ καίται ἰσοδύναμος μὲ τὴν σύνθετον.

εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν (Ιλ. Η', 338) = ἡμῶν αὐτῶν — ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων τὴν αὐτοῦ φιλέει (Ιλ. Ι, 342.) = τὴν ἑαυτοῦ — μέγα μὲν κλέος αὐτῇ ποιεῖτ' (Οδ. Β', 125) = ἑαυτῇ — ἄλλῳ δ' αὐτὸν φωτὶ ἤϊσκειν (Οδ. Δ, 247.) = ἑαυτόν.

§. 29. Εἰς τὰ ἀνωτέρω Ὀμηρικὰ παραδείγματα περιλαμβάνει ὁ Ρεῖζιος (ἐν Ησ. Θεογ. στίχῳ 470, ἐκδ. Οὐολφίου) καὶ τὸ (Ιλ. Φ, 338) ἐν δ' αὐτὸν ἔει πυρί, ἐρμηνεύων διὰ τοῦ σὲ αὐτόν· τὸ ἀναφέρει λοιπὸν εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Ηρας παροτρυνόμενον Ἡφαιστον. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸν ἐνταῦθα ἀναφέρεται εἰς τὸν Ξέθον, ἀντιθετικῶς ὥς πρὸς τὰ δένδρα = καὶ αὐτὸν δὲ ἔμβαλε πυρί (εἰς τὸ πῦρ) ἢ περίβαλε πυρί (= διὰ τοῦ πυρός, μὲ τὸ πῦρ) τὸ ὅλον = ὅχι μόνον καὶ ἐπὶ τὰ ἐν ταῖς ὕχθαις δένδρα ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τοῦ ἐπομένου μὴδέ σε . . . ἀποτρεπέτω. Τὸ πολὺ, δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ τὸ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας μὲν κατ' ἀντιδιαστολὴν ὁμῶς = ἐ αὐτόν (ἴδε ἀνωτέρω).

§. 30. Οὐδὲ παρ' Ἡσιόδῳ δὲν εἶναι ἀκόμῃ ἡ τοιαύτη σύνθεσις· ὅθεν κακῶς ἐν Θεογονίᾳ στίχῳ 470 καὶ 754 γράφεται αὐτῆς ἀντὶ αὐτῆς (ἴδε Ρεῖζιον, ὡς ἀνωτέρω), καὶ ὑποπτον τὸ αὐτόθι ἐν στίχῳ 126 ἑαυτῇ. Οὐδὲ παρὰ Πινδάρῳ ἀκόμῃ· ὅθεν γράφεται ὀρθῶς (Ολυμπ. Β', 76) ὅν πατήρ ἔχει Κρόνος ἐτοῖμον αὐτῷ (= ἑαυτῷ, Κρόνῳ) πάρεδρον. (ἴδε Γραμ. Θειραχ. σελ. 332). Ἡ σύνθεσις ἀρχίζει ἐκ τῶν Αἰολικῶν ἑαύτω καὶ σάύτω (Απολ. περὶ Ἀντων. σελ. 103.).

Παρ' Ἀττικοῖς.

§. 31. Καὶ παρ' Ἀττικοῖς εἰς τρία ὡσαύτως ἀνάγονται τὰ περὶ τούτου σημειωτέα· α'. ἡ ἀντωνυμία αὕτη εἶναι καθ' αὐτὸ συνθεμένη εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν τριῶν προσώπων, καὶ εἰς τὸν πληθυντικὸν μόνον τοῦ τρίτου· β'. τίθεται ἐπὶ αὐτοπροσωπίας· γ'. ἐν τῇ συνθέσει ταύτῃ δὲ φυλάττει ἡ αὐτὸς τὴν προεξηγηθεῖσαν διακριτικὴν δύναμιν, ἐπομένως ἐπὶ τοιαύτης χρείας τίθεται ἀνάλυσις αὐτῶν.

α'. ἐμμευτοῦ, ἐμαυτῷ, ἐμαυτόν — σεαυτοῦ, σεαυτῷ, σεαυτόν — ἐαυτοῦ, ἐαυτῷ, ἐαυτόν — ἐαυτῶν, ἐαυτοῖς, ἐαυτοῦς ἢ αὐτοῦ, κτλ.

β'. πείθω ἐμαυτόν — ἐπαισα ἐμαυτόν — γινῶθι σεαυτόν — Τιμοκράτης ἔσφαξεν ἐαυτόν — τῇ γυναικὶ τῇ αὐτοῦ ἐπέσκηπτε — Σωκράτης ἐαυτῷ προσεῖγε τὸν νοῦν — αὐτοῦς κοσμίους παρέχουσι.

§. 32. Εἰς τὸ ἐν β'. γ'. ἐπαισα ἐμαυτόν καὶ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ δὲν σημαίνεται, μὲ ἀντιδιαστολὴν προσώπων ἔτυπα τοῦ ἴδιου ἐαυτόν μου ἀλλὰ ἀπλῶς τὸν ἐαυτόν μου, ὡς ἐπὶ

ἑτεροπροσωπίας ἤθελεν εἶναι τὸ ἔτυψάς με ἢ ἔτυψά σε. Εἰπομένως, εἴαν ἦναι χρεῖα τῆς τοιαύτης ἐμφάσεως, πρέπει νὰ τεθῶσι κατὰ διαίρεσιν αἱ δύο αὗται ἀντωνυμῖαι, προταστομένης τῆς προσωπικῆς ὀρθοτονουμένης, ἐμὲ αὐτόν, σὲ αὐτόν, κτλ. ὡς καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἤσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν—ἐγὼ δὲ εἴαν μὴ σὲ αὐτὸν μάρτυρα παρὰ-σχωμαι (Λυσίας, Πλάτων). Ταῦτα μὲν ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· τὸ αὐτὸ δὲ ἤθελεν εἶναι καὶ ἐπὶ αὐτοπροσωπίας ὡς ἐμὲ αὐτὸν νίψω—παίσω, κτλ. Επιτασσομένη δὲ ἡ προσωπικὴ τίθεται ἐγκλιτικῶς ὡς αὐτῶ μοι.

§. 33. Επειδὴ λοιπὸν αἱ ἀντωνυμῖαι αὗται τίθενται ἐπὶ τῆς ἀντανεκλαστικῆς ταύτης ἐννοίας, διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν Γραμματικῶν ἀντανεκλώμεναι «Τὰς δὲ συνθέτους τῶν ἀντωνυμιῶν τὴν μετάβασιν ποιεῖσθαι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἐμαυτὸν ἔπαισα, ἐμαυτῶ ἐλάλησα· διὸ καὶ ἀντανεκλώμεναι καλοῦνται, ὅπο μεταφορᾶς τῶν εἰς αὐτὰ ἀντανεκλωμένων σωμάτων.» (Απολ. περὶ Ἀντων. σελ. 85). Κατὰ λέξιν δὲ μεταφράσαντες οἱ νεώτεροι ὠνόμασαν *neflexivum* τὴν τοιαύτην ἀντωνυμίαν.

§. 34. Ἐπὶ δὲ δύο λόγων συνδεδεμένων κατὰ τινὰ τρόπον πρὸς ἀλλήλους· δυνατόν ἢ σύνθετος ἀντωνυμία νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ πλησιεστέρου ἢ τοῦ ἀπωτέρω, τοῦ δευτέρου δηλ. ἢ τοῦ πρώτου λόγου, ὡς Τήλεφος δὲ ἔφη) δοῦναι αὐτῶ Νικόστρατον ἅπαντα τὰ ἐαυτοῦ (Νικοστράτου) — καὶ οἱ μὲν (θεαταὶ) ὅταν ἴδωσι τοὺς ἀθλητὰς ἐαυτῶν (τῶν θεατῶν) ἔνεκα πονοῦντας—οἱ πολῖται οἴονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἐαυτοῖς (τοῖς πολίταις) ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ πορίζειν—Θεμιστοκλῆς ἔπειθε βοσιλέα ἐαυτόν (Θεμιστοκλῆ) ἀποπέμπειν. Ονομάζομεν δέ, πρὸς διάκρισιν, τὴν μὲν πρώτην ἄμεσον, τὴν δὲ δευτέραν ἀπωτέρω ἀντανάκλασιν.

§. 35. Ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιστάσεως δυνατόν νὰ τεθῶσι καὶ αἱ πλάγια πτώσεις τῆς τριτοπροσώπου. Οἱ Ἀττικοὶ μάλιστα πεζογράφοι εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ἀντανεκλάσεως μεταχειρίζονται αὐτάς, καὶ ἐξαιρέτως· 1. ὅταν δὲν ἀπαιτῇται ἀντιδιαστολή· 2. ἐπὶ ξένου λόγου διηγηματικῶς μνημονευομένου, οἷον

1. κατιδὼν ἡμᾶς ὁ Πολέμαρχος ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἔ (Πελέμαρχον) κελεῦσαι

(Πλ. Πολιτ. Α. ἀρχ.). Ενταῦθα ἀνάγονται καὶ πολλὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων.

2. ταῦτα εἰπόντα ῥίψαι ἐπὶ πάντα τοὺς κλη-
ρους· τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι,
πλὴν οὗ· ἔ δὲ οὐκ ἔαν (Πλ. Πολιτ. Γ', 617).

§. 36. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ὁ λόγος γίνεται χωρὶς ἀντιδιαστολῆς, καὶ ἐπὶ πρώτου προσώπου ἤθελε τεθῇ τὸ ἐγκλι-
τικὸν μέ· ἐπὶ τῆς δευτέρας γίνεται πολλάκις καὶ ἀντίθεσις, καὶ
ἐπὶ πρώτου προσώπου ἤθελε τεθῇ τὸ ὀρθοτονούμενον ἐμέ. Ἐκτὸς
τῶν περιστάσεων τούτων ὁ ἐνικὸς ἀριθμὸς τῆς ἀντωνυμίας ταύτης
εἶναι σπάνιος εἰς τοὺς ἀττικοὺς πεζογράφους, πολλοὶ τῶν ὁποίων
ἀποφεύγουσι διόλου τὸ οὗ καὶ ἔ. Συχνότερος δὲ εἶναι ὁ πλη-
θυντικὸς ἀριθμὸς καὶ ἐπὶ τῶν δύο προειρημένων περιστάσεων, ὡς

1. καὶ ταῦτα διδάσκοντες ἄλλους ἡγοῦνται
σφίσι τελέως ῥητορικὴν δεδιδάχθαι.

2. ἔφη δὲ πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν καὶ ἀφι-
κέσθαι σφᾶς ἐς τόπον τινὰ δαιμόνιον (Πλάτ. Φαίδρ. 269.
Πολιτ. Γ', 614). Καὶ ἡ ὀνομαστικὴ δὲ ἀπκντᾶται ἐν τούτοις
ὅταν εἰς ἀναφερόμενον λόγον ἢ γνώμην εἶναι ὑποκείμενον αὐτὸς
ὁ λαλῶν, οἷον λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν
ἦττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιάν ἢ Ξενοφῶν
(Ξ. Ἀν. Ζ', ε', 9.).

§. 37. Ὡσαύτως ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ
πλάγαι τῆς ἀντωνυμίας αὐτός, καὶ τοῦτο ὡς ἐκ μέρους τοῦ
συγγραφέως, οἷον πότερόν σοι δοκοῦσι πρὸς τὸ βέλ-
τιστον αἰεὶ λέγειν οἱ ῥήτορες, τούτου στοχαζόμενοι
ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσονται διὰ τοὺς
αὐτῶν λόγους; (Πλάτ. Γοργ. 502) Μεταξὺ λοιπὸν τῶν
πλαγίων τῶν τριῶν τούτων ἀντωνυμιῶν (ἐαυτόν, ἔ, αὐτόν) ἡ
ἐκλογὴ ἐν τούτοις γίνεται παρ' Ἀττικοῖς κατὰ τὴν σαφήνειαν,
ἔμφασιν καὶ εὐφωνίαν. Ἡ χρῆσις τῶν πλαγίων τῆς αὐτός ἀπαν-
τᾶται καὶ ἐπὶ ἀμέσου ἀντανακλάσεως, ὡς Οἰδίπους τοιαῦτα
ἔνειμε παισὶ τοῖς αὐτοῦ γέρα (Σοφ. Κ. 1396). Ἀλλ' ἐν
πολλοῖς τούτων ὁ πνευματισμὸς εἶναι λανθασμένος ἢ ἀμφίβολος.

Αναφορικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 38. Αναφορικαὶ Ἀντωνυμίαι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν
εἶναι ἡ ὅς, οἷος, ὅσος, ἡλίκος· ἡ πρώτη ἐπὶ προσώπου
ἢ πράγματος, ἡ δευτέρα ἐπὶ ποιότητος, ἡ τρίτη ἐπὶ ποσού

διακεκριμένου, ἡ δὲ τετάρτη ἐπὶ ποσοῦ συνεχοῦς. Εἰς ἰδίᾳς αὐτῶν φύσεως αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ὑποθέτουσι δύο κῶλα, τὸ ἀναφορικὸν καὶ τὸ ἀναφερόμενον, ὡς οὗτός ἐστιν ὁ Σωκράτης ὅς νῦν διαλέγεται «πᾶσα γὰρ ἀναφορὰ γν' ἴσεως προϋφαστῶσης ἐστὶ σημαντικὴ» Απολ. Κυρίως λοιπὸν ἀνήκουσιν εἰς τὸ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων, καὶ εἶναι πολλῆς προσοχῆς ἄξια· διὰ τὴν ἐν αὐταῖς ἐπικρατοῦσαν ἑλξιν (οὗτός ἐστιν ὅς ἐῖδες ἄνδρα—χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίους, κτλ.).

§. 39. Ὅσον ἐνταῦθα ἀναφέρεται ἡ ἀντωνυμία ὅς, ὡς ὑποκείμενον τοῦ λόγου τιθεμένη, δὲν συντάσσεται ὡς ἡ οὗτος καὶ ἡ ὅδε ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναφερομένου· ὡς δηλ. λέγεται αὐτός (ἐγώ) ἔφην — αὐτός (σύ) παρῆσθα, οὕτω καὶ οὐχ ἑκάς οὗτος ἄνὴρ ὅς (ἐγώ) λαὸν ἤγειρα (Οδυσ. Β, 41.) — θαυμαστὸν ποιεῖς ὅς (σύ) ἡμῖν μὲν οὐδὲν δίδως — Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα ὅς αἰτιώτατος ἐγένετο προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἷγε ἠξιώσαμεν (Θουκ. Α', 74.) — οἱ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι — οὗτοί εἰσιν οἱ οὐδ' ὀτιοῦν τοὺς πολεμίους βλάπτουσι. Πολλάκις ἐν τῇ ἀναφορᾷ περιέγεται καὶ αἰτιολογία, ὡς νῆπιοι, οἱ κατὰ βοῦς Ἡελίοιο ἠσθιον (Οδ. Α, 9.) Ὡς δὲ εἶναι τὰ δεικτικὰ ταῦτ' ἄρα = διὰ ταῦτα, οὕτω καὶ τὰ ἀναφορικὰ ὅπερ = διό, κτλ.

§. 40. Συντιθεμένη ἡ ἀντωνυμία ὅς μετὰ τῆς ἀορίστου τίς (ἴδε κατωτέρω) γίνεται ὅστις (παρὰ δὲ Ομήρῳ καὶ ὅστε καὶ ὅτις), καὶ αὕτη ἐκλαμβάνεται διχῶς· α' = ὅς, εἰς ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀναφερομένη· β'. εἰς ἀόριστον.

α'. καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τοῦτ' . . . διαπεφευγένηαι ἡμᾶς δοκεῖν, οἷτινές σε οὐ διεσώσαμεν (Πλάτ. Κρίτ. ε')· τοιοῦτον καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 14) τοῦ Λυσίου παράδειγμα ὅστις εἰδώς, κτλ.

β'. ὅστις ἄλλος ἀριθμός — ὅστις εἶ — ὅστις ἄν ἦ — ὅ,τι ἔτυχεν — ὅ,τι ἄν πράξῃ. Ὅθεν ἡ μὲν τίς εἶναι ἀόριστος κατ' ἀπλὴν διήγησιν, ἡ δὲ ὅστις ἀόριστος κατ' ἀναφοράν· ἡ πρώτη = εἷς τις, ἡ δευτέρα = ὅστις δὴποτε, Ὡς δὲ ἡ ὅστις ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τῆς ὅς, οὕτω καὶ ἡ ὅς ἀντὶ τῆς ὅστις, οἷον ὅς ἄν ἔλθῃ μεινάτω με. Καὶ ἡ οὗτος δὲ ἐνίοτε τίθεται μετὰ τὴν ὅς πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς ἀναφορᾶς, οἷον εἰ βούλει λαβεῖν μου πείραν ὅπως ἔχω,

ὁ σὺ λέγεις τοῦτο (Πλάτ.) — σφραγίδα φύλασσε ἦν ἐπὶ δέλτῳ τήνδε κομίζεις (Εὐρ.) Ταῦτα δὲ δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσι, σαφηνείας τοῦλάχιστον χάριν, καὶ ὡς κατὰ μετάθεσιν λεγόμενα = φύλασσε τήνδε τὴν σφραγίδα ἦν, κτλ.

§. 41. Συνεπτυγμένον δὲ φαίνεται τὸ ὅστις εἰς τὰς πλαγίας ἐρωτήσεις, οἷον ὥς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα ἐξανομήνης ὅστις ὅδ' ἐστὶν Ἀχαιοὺς ἀνὴρ (Ιλ. Γ, 166)· οὕτω δὲ καὶ εἰς τὰς ἀποκρίσεις ἢ ἀπλῶς ἐκδηλώσεις, οἷον δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστίν (Θουκ. Α', 137) — ἐδείξας ὅς εἶ (Εὐρ). Εἰ μὲν ὁ λόγος ἦτον περὶ ποιότητος, ἤθελεν ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ ποῖος· περὶ προσώπου δὲ ὄντος τοῦ λόγου σημαίνει τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τίς· εἶπε τὸ τίς εἶναι, ὅτι εἶναι ὁ Θεμιστοκλῆς, κτλ.

§. 42. Τὸ οἷος διὰ τῆς παραλείψεως τοῦ ἀναφερομένου καταντᾷ εἰς θαυμασικὴν ἔννοιαν, οἷος ὁ ἀνὴρ! καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἱκανός, οἷός τ' εἰμί — οἷόν τ' ἐστί = δυνατόν. Καὶ τὸ ὅσον δέ, κατὰ παράλειψιν τοῦ ἀναφερομένου, λαμβάνει, μετὰ ἀπαρεμψάτου συντασσόμενον, τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅσον ἀρκεῖ, ὥστε νά, ὅσον νά, οἷον ὅσον ἐπιφάυσαι — ὅσον ἀποζῆν — ὅσον νὰ ζῇ, κτλ. Τοιαύτης ἀρχῆς εἶναι καὶ τὸ ὅσον οὐπω — ὅσον οὐκ ἤδη = ὅσον λείπει, ἐντὸς ὀλίγου — ὅσον σχόντας ἀπελθεῖν = τόσον μόνον ὅσον ὠρμίσθησαν καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησαν. Καὶ τὸ ὅσον πλεῖστον — ὀλίγον ὅσον — μικρὸν ὅσον — οὐδ' ἡβαιὸν ὅσον — θαυμαστὸν ὅσον, κτλ. = τόσον ὅσον τὸ πλεῖστον, τόσον ὅσον τὸ θαυμαστὸν, κτλ. κατὰ τὰ ἀνωτέρω § 38. Περὶ τῆς ἐν τούτοις γινομένης ἑλξεως ἴδε ἐν τῷ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων.

Η ἀόριστος ἀντωνυμία ΤΙΣ.

§. 43. Η ἀόριστος Αντωνυμία τίς τίθεται εἰς τὸν λόγον, καθὼς καὶ αἱ περισσότεραι ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, ὡς προσδιορισμός, ὡς ὑποκείμενον καὶ ὡς κατηγορούμενον, οἷον

α'. ἄνθρωπός τις — ἵππος τις — εἰ δὲ καὶ κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν τιθεμένου τοῦ προσδιοριζομένου, οἷον τῶν ἀνθρώπων τις — τῶν ἐπιφανῶν τινές.

β'. εἴ τις σωφρόνως ἐκλογίζοιτο.

γ'. ἢ χεῖς τις εἶναι = μέγας τις (κάτι τι)·

§. 44. Ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας τίθεται πρὸς δήλωσιν αὐτόμου ἐκ μιᾶς τινος τάξεως, ὅχι ὀνομαζομένου καὶ ὠρισμένου, εἴτε κατ' ἰδέαν περιληπτικὴν, ἔνθα δὲν ἐννοεῖται εἰς μόνος ἀλλὰ πλείονες, εἴτε καὶ ἐπὶ γενικωτέρας ιδέας ἔνθα ἐννοεῖται πᾶς τις, ὡς

1. εἰπού τις ἴδοι ἐχθρόν ἑαυτοῦ.

2. θρώσκων τις κατὰ κύμα μέλαιναν φρίχ' ὑπαλύξει ἰχθύς.

3. λεγέτω τις περὶ αὐτοῦ τούτου ἢ γιγνώσκει.

Τὸ τρίτον ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ καθείς, ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς ἐννοίας μὲ τὸ οὐδεὶς, ὡς ἄνθρωπον ἀναιδέστερον οὐκ ἄν τις εὖροι. Εἰς ἐνδειξιν δὲ τῆς περιληπτικῆς ἐν ταύτῳ καὶ ἐπιμεριστικῆς ἐννοίας ἐνόνεται πολλάκις ἡ ἀόριστος τις μὲ τὸ πᾶς, ἕκαστος, αὐτός, ὡς πᾶς τις, ἕκαστός τις, αὐτός τις, κτλ. Εἰς τὸ Ὀμηρικὸν ὁμῶς (Ἰλ. Ρ, 254) ἀλλὰ τις αὐτός ἔγω φαίνεται ὅτι σημαίνει τὸ αὐτόματος.

§. 45. Ἐπὶ τῆς τρίτης σημασίας τίθεται μάλιστα μετὰ ἐπιθέτων ποιότητος καὶ μεγέθους σημαντικῶν, οἷον ἐγώ τις, ὡς ἔσικε, δυσμαθής — δύσβατός τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ κατάσκιος — ἐγὼ δέ τις ἦν ἀνέραςτος. Ταῦτα δὲ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ ἐδικάμας εἶναι ἕνας πτωχὸς καὶ ἄμοιρος — ἕνας μακρὺς καὶ ἄνοστος — ἕνας μέγας καὶ φοβερός, κτλ.

Ἡ Ἀντωνυμία ἘΚΑΣΤΟΣ.

§. 46. Ἡ ἀντωνυμία ἕκαστος, ὡς περιληπτικὴν καὶ ἐπιμεριστικὴν ἐννοιαν ἔχουσα, δέχεται ἀνωμαλίαν εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ὡς ὑποκείμενον καὶ ὡς προσδιορισμὸς εἰς τὸν λόγον τιθεμένη.

Ὡς ὑποκείμενον.

§. 47. Ὡς ὑποκείμενον τόπον ἐπέχουσα τίθεται εἰς τὸν λόγον διχῶς 1. ὁμοιαρίθμως πρὸς τὸ ῥῆμα 2. ἑτεραρίθμως, δυνάμει τῆς περιληπτικῆς αὐτῆς σημασίας, ὡς

1. ἕκαστος ἐκατόμβοιος (ἐσίν) — ὡς κ' ὅστέα παισὶν ἕκαστος ἄγῃ — ἕκαστοι κόσμηθεν — ἕκαστοι λεξάσθων (Ὀμ.)

2. βὰν δ' ἵμεναι κείοντες ἕκαστος — ἔμενον ἐν τῇ ἐωῦτοῦ τάξει ἕκαστος — ἔμελλον λάξεσθαι ἕκαστος δέκα δραχμάς — ἕκαστος . . . ἄρχουσιν (Ὀμ. Ἡρόδ. Ξενοφ.)

Ως προσδιορισμός.

§. 48. Ως προσδιορισμός δὲ ἄλλου μετοχικοῦ, ἐνικοῦ ἢ πληθυντικοῦ, προσδιορισμοῦ, αὐτὴ μὲν τίθεται ἐνικῶς, τὸ δὲ ῥῆμα δυνατόν νὰ τεθῇ· 1. δυνάμει τῆς περιληπτικῆς σημασίας, πληθυντικῶς· 2. δυνάμει τῆς ἐπιμεριστικῆς σημασίας, ἐνικῶς.

1. νύττουσι γὰρ καὶ φλῶσι τάντικνῆμια, ἐνδεικνύμενος ἕκαστος—οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος—οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπῆλθον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους, ἐν νόῳ δὲ ἔχοντες . . . ἕκαστος (Αῤῥιστοφ. Οἰκ. Ηρόδ.).

2. Περσίδες ἀκροπενθεῖς ἐκάστα τὸν εὐνατῆρ' ἀποπεμψαμένα λείπεται μονόζυξ — οἱ Ελλήνων ἕκαστος φησι τριῶν ἄξιός ἐστιν (Αἰσχ. Ηρόδ.).

Ἐχουσι δὲ τὰ προηγούμενα οὕτως· οἱ δὲ ἐσημήναντο κλῆρον ἕκαστος = οἱ δὲ ἐσημήναντο κλῆρον, ἕκαστος δηλ· ἐσημήνατο· οἱ Ελλήνων ἕκαστος φησι = οἱ Ελλήνων φασίν, ἕκαστος δηλ· φησί.

§. 49. Διαδέχεται δὲ ὁ πληθυντικὸς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν εἰς τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα, οἱ ἄλλοι πάντες οἱ δημιουργοί, βλέποντες πρὸς τὸ ἑαυτῶν ἕκαστος, οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προσφέρει ἢ προσφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἂν εἰδός τι αὐτῷ σχῆ τοῦτο ὃ ἐργάζεται (Πλάτ.). Ανάλογον μὲ τὰ προηγούμενα εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενον οὐδεὶς ἐκοιμήθη οὐ μόνον πενθοῦντες ἀλλὰ νομίζοντες (Ξενοφ.) = πάντες ἡγρύπνουσιν, κτλ.

§. 50. Πρὸς ἐνδειξιν δὲ τῆς ἐπιμεριστικῆς σημασίας ἐνόνεται πολλάκις ἡ ἀντωνυμία αὕτη μὲ τὰ εἷς, τίς, αὐτός, πᾶς, καὶ γίνεται· εἷς ἕκαστος, — ἕκαστός τις, — αὐτός ἕκαστος — πᾶς ἕκαστος — πάντες ἕκαστοι· οὕτω π. χ. καὶ εὐνοίαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστός τις ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν (Ξενοφ. Αν. Ε', θ', 19). Πλαγίαν δὲ πτώσιν, δυνάμει τῆς ἐπιμεριστικῆς ἢτοι διαιρετικῆς σημασίας, δέχεται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, γενικὴν, ὡς ἕκαστος τούτων.

Ερωτηματικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§. 51. Ερωτηματικαὶ Ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι, τίς, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν πρώτη ἐρωτᾷ περὶ προσώπου ἢ πράγματος ἐξ ἀορίστου ὅλου, ἢ

δευτέρα περί προσώπου ἢ πράγματος ἐξ ὠρισμένου ὅλου, τοῦ δύο, ἢ τρίτη περί ποιού, ἢ τετάρτη περί ποσοῦ διακεκριμένου, ἢ δὲ πέμπτη περί ποσοῦ συνεχοῦς.

Τίς.

§. 52. Ἡ ἀντωνυμία τίς τίθεται εἰς τὸν λόγον· α'. ὡς προσδιορισμός. β'. ὡς ὑποκείμενον, οἶον

α'. τίς θεός; τίς ἥρως;

β'. ἔστι τις; τίς ἔστι; (= τίς ἐστὶν ὧν;) — τίς ἐστὶν οὕτως ἀλόγιστος, ἢ τίς οὕτως ἄθλιος;

Καὶ αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν δυσκολίαν· οὕτω λοιπόν,

πότερος δοκεῖ καλλίων αὐτῷ ὁ πατήρ ἢ ὁ πάππος; — ποῖος ὁ ἀνὴρ; — ποῖον τὸ χρῆμα; — πόσος δοκεῖ εἶναι; — πόσον τὸ πλῆθος; — πηλίκου τὸ τεῖχος;

§. 53. Γίνεται δὲ ἡ ἀπόκρισις εἰς μὲν τὴν τίς ἢ ὀνομαζομένων τῶν προσώπων ἢ πραγμάτων, Νικόλαος, Δημήτριος, κτλ. ἢ διὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ὅδε, οὗτος, ἐπὶ δὲ ἀποφάσεως διὰ τοῦ οὗτις ἢ οὐδεὶς, ἢ διὰ τινος οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένου, ὡς ὁ δικαστής — ὁ διδάσκων — οἱ φιλοσοφοῦντες, κτλ. Εἰς τὴν πότερος γίνεται ἡ ἀπόκρισις ἢ διὰ τῶν δεικτικῶν ὡσαύτως ἀντωνυμιῶν ἢ διὰ τοῦ ἕτερος (= ὁ εἷς τῶν δύο), ἐκάτερος (= καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος), ἐπὶ δὲ ἀποφάσεως διὰ τοῦ οὐδέτερος· ὡς δὲ ἐπὶ περιστάσεως ταῦτα ἀρμόζουσι καὶ εἰς τὴν τίς, οὕτω τὰ περὶ τῆς τίς ῥηθέντα ἀρμόζουσι καὶ εἰς τὴν πότερος.

§. 54. Εἰς τὴν ποῖος γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τῶν προσδιορίζοντων τὴν γενικὴν ιδέαν τοῦ τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος, ἀγαθός, κακός, κτλ. εἰς τὴν πόσος διὰ τῶν προσδιορίζοντων τὴν γενικὴν ιδέαν τοῦ τόσος, πολὺς, ὀλίγος, χιλιάς, μυριάς, κτλ. Εἰς τὴν πηλίκος, διὰ τῶν μέγας, μικρός, μείζων, ἐλάχιστος, καὶ τῶν προσδιορίζοντων τὴν γενικὴν ταύτην ιδέαν τοσοῦτων μέτρων, πήχεων, κτλ. Επειδὴ δὲ καὶ ἡ ἡλικία εἶναι ποσὸν συνεχές ἥτοι μέγεθος, διὰ τοῦτο καὶ περὶ αὐτῆς γίνεται τὸ ἐρώτημα διὰ τοῦ πηλίκος, ὡς πηλίκος ἦσθ' ὅτε Μῆδος ἀφίκετο; τὰ δὲ ἐλάχιστος καὶ ἐλάχιστος ἐκλαμβάνονται καὶ ἐπὶ συνεχοῦς καὶ ἐπὶ διακεκριμένου

ποσοῦ, ἐκλαμβάνονται δηλ: = μικρότερος, μικρότατος καὶ — ὀλιγώτερος, ὀλιγώτατος.

§. 55. Πολλάκις εἰς τὰς ἀντωνυμίας ποῖος καὶ πόσος προσίθεται καὶ ἡ ἀόριστος τις, οἷον ποῖός τις εἶναι δοκεῖ; — πόσος τις; κτλ. Διὰ τούτων ζητεῖται ἀπόκρισις κατὰ προσέγγισιν, ὡς ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν σὰν ποίας λογῆς; σὰν πόσος; Γίνεται δὲ καὶ ἡ ἀπόκρισις εἰς ταῦτα ὁμοίως κατὰ προσέγγισιν, οἷον τοιοῦτός τις, κτλ. Εἰς ὅλας δὲ τὰς προηγουμένας, ὅταν ἡ ἐρώτησις ἐκφέρεται διηγηματικῶς, γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ ὀμικροῦ ἀρχομένων ἀοριζαναφορικῶν ὅστις, ὁπότερος, ὁποῖος, ὁπόσος, κτλ.

§. 56. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα γνωρίζει μὲν καὶ τὸ τίς καὶ τὸ ποῖος ἀλλὰ συνήθως τὰ συγχέει, ἐκλαμβάνουσα αὐτὰ ὑσιαστικῶς· διὰ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ποῖος μεταχειρίζεται τὸ ποίας λογῆς ἢ τί λογῆς· ἡ τοιαύτη δὲ ἐναλλαγὴ εὐρίσκεται καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἑλλησι παρ' οἷς ἀπαντᾶται ἡ τίς = ποῖος· οὕτω παρὰ Θεοκρίτῳ (Εἰδ. κγ', 4) κοῦκ ἤδει τὸν Ἑρωτα τίς ἦν θεός· ὅτι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ἔχει χώραν ἡ τοιαύτη ἐναλλαγὴ ἀρκείτω εἰς ἀπόδειξιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ Ὀμηρικὸν (Ἰλ. I, 485) καίσε τοσοῦτον (= τηλικοῦτον) ἔθηκα, Ἀχιλλεῦ.

§. 57. Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶναι καὶ ἡ ἀντωνυμία πόστος = ἐν πόσῳ ἀριθμῷ, βαθμῷ ἢ τάξει, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἀπόκρισις διὰ τοῦ πολλοστός, ὀλιγοστός, δεύτερος, τρίτος, κτλ. ἡ ποσταῖος = πόσου χρόνου, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἀπόκρισις διὰ τῶν δευτεραίος, τριταῖος, κτλ. ἡ ποδαπός = ποίου τόπου, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἀπόκρισις διὰ τῶν ἡμεδαπός, ἀλλοδαπός, κτλ. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω δὲ πόστος καὶ τοῦ μόριον γίνεται τὸ ποστημόριον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ ἀπόκρισις διὰ τοῦ τρίτον ἢ τριτημόριον, τέταρτον ἢ τεταρτημόριον, ἑκατοστόν, μυριοστόν, πολλοστημόριον, κτλ.

§. 58. Τὰ μέχρι τοῦδε περὶ ἀντωνυμιῶν ρηθέντα εἶναι ἱκανὰ νὰ δείξωσιν ὅτι ἡ χρῆσις αὐτῶν καὶ ἡ θεωρία δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ δυσκολία ἀρχίζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, ἂν εἶναι κατάλληλον ἢ ὄχι, καὶ περὶ τούτου πολὺς λόγος παρ' Ἀπολλωνίῳ· δεύτερον δύσκολον εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἡ φύσις καὶ τὰ εἶδη αὐτῶν· ἡ τίς π: χ: ποῖος, πόσος, εἶναι ἀντωνυμία ἢ ὄχι; καὶ περὶ τούτου πολὺς λόγος

παρὰ τῷ αὐτῷ Απολλωνίῳ ὅς τις δὲν τὰς δέχεται ὡς τοιαύτας· καὶ τῷ ὄντι, εἰ μὲν ἡ ἀντωνυμία εἶναι, κατ' αὐτόν, προσώπων ὀριστική, πῶς εἶναι ἀντωνυμία ἢ ὀρίστος τίς; « Εγὼ δ' οἶμαι πᾶσαν λέξιν μᾶλλον ἀντωνυμίαν παραδεχθῆναι ἢ περὶ τὸ τίς καὶ τὰ τῆς τοιαύτης σημασίας ὀνόματα, λέγω δὲ τὸ ποῖος, πόσος· τὸ γὰρ ἐναντιώτατον ταῖς ἀντωνυμίαις, ὀρίστα ἐστὶν αὐτῆς ὀριζούσης πρόσωπα. » Περὶ Αντων. σ. 33.

§. 59. Τὰ αὐτὰ δοξάζει ὁ Απολλώνιος καὶ περὶ τῶν τηλικούτος καὶ τοιοῦτος, περὶ ὧν συνάγει ἐκ προεκτεθέντων συλλογισμῶν « ὀνόματα ἄρα καὶ τὰ προκείμενα. » Τὰ δὲ ἡμεδαπὸς καὶ ὑμεδαπὸς δέχεται παραγόμενα ὅχι ὁμῶς σύνθετα « δῆλον ὡς καὶ τὰ προκείμενα ἀσύνθετα. » Τὸ τοιοῦτος, τοσοῦτος καὶ τὰ ὅμοια καὶ ὁ Βουττμᾶννος θεωρεῖ κατὰ παρέκτασιν, ὅχι κατὰ σύνθεσιν ἐκ τοῦ οὔτος γεγόμενα τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ δέχεται ὡς ὑπερθετικὸν βαθμὸν (ὅς, τός, ὅτος, οὔτος, ὡς ἴς, τίς, *quis*).

§. 60. Ἡ μεγίστη ὁμῶς δυσκολία εἰς τὰς ἀντωνυμίας εἶναι διὰ τὴν ἄσφατον αὐτῶν χρῆσιν καὶ συχνὴν ἐναλλαγὴν, τιθεμένης τῆς μιᾶς εἰς τόπον τῆς ἄλλης, ἢ ὁποία, περιλαμβανομένου Ομήρου, Αττικῶν καὶ μεταγενεσέρων, γίνεται ἀληθινὴ σύγχυσις, ὅχι ὀλίγον ἀυξανομένη ὑπὸ τῆς ἀνακριβείας περὶ τὴν ὀρθοτόνησιν καὶ ἔγκλισιν. Οὕτω π. χ. τὸ ἔ = αὐτόν = αὐτήν (ἴδε ἀνωτέρω) = αὐτό (Ἰλ. Α, 236) — μίν = αὐτόν = αὐτήν (Ἰλ. Α, 100. 29) = αὐτό (Ηρόδ. Α', 93) = αὐτοῦς (Ἰλ. Μ, 285)· συχνότερον παρὰ τοῖς Αλεξανδρινοῖς, τὰ δὲ παρ' Ομήρῳ δυνατὸν καὶ ἀλλέως νὰ ἐκληφθῶσι) — σφίσιν = ὑμῖν (Ἰλ. Κ, 398) — σφέ = αὐτόν = αὐτήν = αὐτούς = αὐτάς (Αἰσχ. Πρ. 9 Εὐρ. Μ. 33. Τρ. 73. Σοφ. Τ. 1505) — εὖς = ἐμός = σός = σφέτερος (Οδ. Ν, 320. Α, 402. Ησ. Ερ. 58) — σφέτερος = ἐμός = σός = εὖς = ὑμέτερος (Θεόκρ. κέ, 163· κβ', 67. Ησίοδ. Α. Η. 90. "Ερ. 2.) — σφωίτερος (= ὑμῶν τῶν δύο, Ἰλ. Α, 216.) = εὖς, ἐκτὸς ἀντανακλάσεως καὶ ἐπὶ ἀντανακλάσεως, = σός (Απ. Ρ. Α', 643. Γ', 600. 395).

§. 61. Καὶ τὸ ἐαυτῶν, ἐαυτοῦς ἐκλαμβάνεται = ἡμῶν αὐτῶν = ὑμῶν αὐτῶν = ἡμᾶς αὐτούς = ὑμᾶς αὐτούς « ἐξ ὧν καὶ αἱ πληθυντικαὶ ἐαυτῶν, ἐαυτούς, εἴπερ κατὰ πρῶτον καὶ δεύτερον παραλαμβάν-

νούνται. » Ταῦτα λέγει ὁ Απολλώνιος. Καὶ τῷ ὄντι παρὰ
Θουκυδίδη (Α', 82) ἀπαντᾷται καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκπορι-
ζώμεθα — ἡμῶν αὐτῶν· παρὰ Πλάτωνι (Φαίδ. 78) δεῖ ἡμᾶς
ἀνερέσθαι ἑαυτούς = ἡμᾶς αὐτούς· παρὰ Δημοσθένει
(Ολυνθ. Γ', 2) εἵπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντί-
ζετε = ὑμῶν αὐτῶν. Τὸ ἐνικὸν καταδικάζεται ἐπὶ τῆς
τοιαύτης χρήσεως « οὐ γάρ φαμεν ἑαυτὸν ὕβρισα καὶ ἑαυ-
τὸν ὕβρισας, ἑαυτούς δὲ ὕβρισαμεν » Απολλώνιος. Πολ-
λὰ ὁμως παραδείγματα εὑρίσκονται μεχόμενα, ὡς μὴ ἐγὼ ἑαυ-
τόν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας οἰχήσομαι (Πλάτ. Φαίδ.
91). Συχνότερον δὲ ἀντὶ τοῦ δευτέρου προσώπου, ὡς σὺ δὲ
οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν σοφιστὴν
παρέχων; (Πλατ. Πρωτ. 312) — καὶ ἐπὶ τε τοῖς κα-
λοῖς ἔργοις τῶν φίλων ἀγάλλῃ οὐχ ἥττον ἢ ἐπὶ
τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαί-
ρεις οὐδὲν ἥττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ (Ξεν. Απομν. Β',
ς', 35). Ἡ δὲ ἐπανάληψις τῆς ἀντωνυμίας εἰς τὰ αὐτὸς
αὐτοῦ, κτλ. φαίνεται ὅτι ὑπερήρεσεν εἰς τοὺς ἀρχαίους· οὕτω
π: χ: ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος —
αὐτὸς αὐτὸν οὔτε νῦν καλὰ δρᾷς, οὔτε πρόσθεν
εἰργάσω βίᾳ φίλων — αἰσχύνεις πόλιν τὴν αὐτὸς
αὐτοῦ — τὸν αὐτὸς αὐτοῦ πατέρα τόνδ' ἀπήλα-
σας (Σοφ: Τ. 138. Κ. 853. 930. 1356) — τοῖον πα-
λαιστὴν νῦν παρασκευάζεται ἐπ' αὐτὸς αὐτῷ (Αἰσχ.
Προμ: 928). Καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις δὲ συχνότατον τοῦτο,
παρὰ Λουκιανῷ, παρ' Αριστείδῃ, ὡς ἀφ' ἐστίας ἀρξάμενος
τῆς αὐτὸς αὐτοῦ. Οὐδὲ τὸ αὐτῶν καὶ σφῶν αὐτῶν
= ἀλλήλων εἶναι πάντῃ ἀπόβλητον (Σοφ. Αντ. 145. Ισοκρ.
Συμμ. μ'. Εὐαγ. κα'. καὶ Κοραῆν αὐτόθι καὶ εἰς Ηλιοδ. Β', 7)·
τὸ δὲ οἱ καὶ σφὶν ἢ σφὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μάλιστα
Ἐπικοὺς εἶναι ἀληθινοὶ Πρωτεῖς (Ἰδε Οὐολφίου Προλεγόμενα
εἰς Ομηρ. σελ: 247. Βουττμ: Λεξιλ. Α', 48. Βρυγκίου σημειώ-
σεις εἰς Αἰσχύλ: Προμ. 9. καὶ Σοφ. Κ. 853. Ἑρμ: περὶ τῆς
ἀντωνυμίας οἱ καὶ σφὶν, ἐν τοῖς Ορφικοῖς).

§. 62. Ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία φαίνεται ὅτι ἦτον πολὺ μεγα-
λητέρα πρὸ Αρισταρχοῦ ὅστις ἐπροσπάθησε νὰ τὴν περιτείλῃ, κα-
ταδικάζων νοθείας πολλοὺς σίχους ἀντιβαίνοντας εἰς τοὺς παρ'
αὐτοῦ τεθέντας κανόνας. Ἄλλοι πάλιν νεώτεροι διώρθωσαν ἄλλων

ποιητῶν χωρία διάφορα (Ἰδε ὡς ἄνωτέρω Οὐολφ. Προλεγόμ.).
 Ἀλλ' ἡ ἀνωμαλία εἶναι πάσης διορθώσεως ὑπερτέρα. Ἰδε Δ. II.

§. 63. Καὶ διὰ τὸ ὄνομα λοιπὸν καὶ διὰ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς φύσεως καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῶν γνωρισμάτων, διὰ τὴν διαίρεσιν καὶ χρῆσιν, αἱ ἀντωνυμῖαι καταντῶσι τὸ δυσκολώτερον μέρος τοῦ λόγου, καὶ εἰς τοῦτο τὸ μέρος χωλαίνουσι, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, αἱ περισσότεραι εἰς ἐμὰ γνωστὰ γραμματικά. Αἱ δὲ παρὰ τοῖς πάλαι δυσκολίαι δὲν ἀνῆρέθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων. Τὸ περὶ Ἀντωνυμίας ἄρθρον εἰς τὴν παλαιὰν Γαλλικὴν Εγκυκλοπαιδεῖαν ἀρχίζει οὕτω • *Depuis le temps qu' on parle du pronom, on n' est point parvenu à le bien connoitre; comme si sa nature étoit, dit le P. Buffier, un de ces secrets impénétrables qu' il n' est jamais permis d' approfondir.* »

§. 64. Ἐρχεται τώρα ἡ νεωτέρα Φιλοσοφία ἵνα αὐξήσῃ τὴν δυσκολίαν, ἀνατρέπουσα πάντα τὰ μέχρι τοῦδε καὶ ἀποφαντικῶς ὀρίζουσα ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ προσωπικαί, αἱ καὶ κυρίως ἀντωνυμῖαι, ἀπέχουσι πολὺ τοῦ εἶναι λέξεις ἀντὶ ὀνόματος παραλαμβάνόμεναι· ὅχι ἀντὶ ὀνομάτων ἀλλ' ὡς ὀνόματα εἶναι αἱ ἀντωνυμῖαι (Τρασύς ἐν Γραμματ.)· τοῦτο μᾶς ἐνθυμίζει τὸ περιώνυμον τῶν Ἐπικουρείων *non corpus sed quasi corpus*. Ἡ δὲ ὑψηλὴ Φιλολογία; αὕτῃ λέγει ὅτι αἱ καλούμεναι ἀντωνυμῖαι εἶναι μᾶλλον ὀνόματα παρὰ αὐτὰ τὰ ὀνόματα (Ἑρμᾶννος)·

§. 65. Εγὼ δέ, ἵνα μὴ αὐξήσω τὴν σύγχυσιν, ἠκολούθησα τὴν κοινοτέραν διαίρεσιν ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἐξετάσω τὸ πρᾶγμα ὅπως οὖν ἀκριβέστερον ἐν τῷ Δ. II. ὅσον αἱ μικραὶ μου δυνάμεις συγχωροῦσιν. Ἀλλὰ περὶ Ἑλληνικῶν ἀντωνυμιῶν ἐκ προθέσεως πόνημα γραμμένον ὑπὸ ἀνδρὸς ἔχοντος, μετὰ τῶν σημερινῶν ἰδεῶν περὶ φύσεως τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν μερῶν τοῦ λόγου, βαθυτάτην γνῶσιν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τριβὴν εἰς τὰ περὶ τούτου φιλοσοφήματα τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τῶν ὁμοίων, ἤθελεν εἶναι εὐπρόσδεκτον βέβαια εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὸ παρ' ἄλλοις ἀναφερόμενον *Max Schmidt de pronomine gr. et lat.* δὲν ἐγνώρισα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Χρήσεως τοῦ Ἄρθρου.

§. 1. Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Ἀρθρου διαφέρουσιν ὅχι μόνον γλώσσα γλώσσης, καὶ μάλιστα ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ τῶν νεωτέρων, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλληνικῇ διάλεκτος διαλέκτου. Οὕτω π. χ. ὁ Γάλλος ἤθελεν εἰπεῖ *Philippe, un tel homme*, κτλ. ὁ δὲ Ἕλληνα Φίλιππος, ὁ Φίλιππος, ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, κτλ. Καὶ πάλιν ἡ διάλεκτος τῶν Ἀττικῶν ἤθελεν εἰπεῖ ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς εὔχετο, ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦναι, ἐλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἷ λῦσαι, δεξαμένους ἄποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας (Πλ. Πολιτ. Γ', 393)· ὁ δὲ Ὀμηρος (Ιλ. Α, 12) ὃ γὰρ ἦλθε λυσόμενός τε θυγάτρα . . . καὶ ἐλίσσετο . . . ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ολύμπια δώματ' ἔχοντες ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὖ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι· παῖδα δ' ἐμοὶ λῦσαί τε φίλην. Καὶ παρ' αὐτοῖς δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διαφέρουσιν οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ πεζογράφοι εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου. Ἐκτὸς δὲ τούτων κρέματα πολλάκις ἡ χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐκ τοῦ διαφοροῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων παριστᾷ κατὰ νοῦν καὶ θέλει νὰ παραστήσῃ εἰς τοὺς ἄλλους τὸ πρᾶγμα.

§. 2. Ἡ ἐξακρίβωσις πάντων τούτων ἤθελεν ἀπαιτήσῃ πραγματείαν ὁλόκληρον ἢ ὁποία δὲν συμφωνεῖ οὔτε μὲ τὴν ἐπιγραφὴν οὔτε μὲ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος πονήματος. Εἰς τὸ Δ. Π. εἶναι δύο κεφάλαια ὁλόκληρα περὶ ἄρθρου, διαλαμβάνοντα· I. Περὶ φύσεως τοῦ ἄρθρου καὶ χρήσεως αὐτοῦ παρ' Ἀττικοῖς, ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ἐν τῷ κατηγορουμένῳ, ἐν τοῖς προσδιορισμοῖς· II. Περὶ θέσεως τοῦ ἄρθρου· α'. ἐπὶ ἐνός οὐσιαστικοῦ ἢ οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένου· β'. ἐπὶ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· γ'. ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἐμπροθέτου· δ'. ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἀπροθέτου· ε'. ἐπὶ ἀντωνυμικῶν προσδιορισμῶν· ς'. ἐπὶ περιληπτικῶν προσδιορισμῶν· III. Περὶ ἀντωνυμικῆς χρήσεως τοῦ ἄρθρου, ὑπὸ τὰς καὶ ἐν τούτῳ τῷ πονήματι ἐννέα περιστάσεις, ἐνθα ἰδιαιτέρως καὶ περὶ τῆς ἀνωμάλου συμπλοκῆς ἐν τοῖς (ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι—ἐν τοῖς πλεῖσταί δὲ νῆες, κτλ). IV. Περὶ διαφορᾶς ἄρθρου καὶ δεικτικῆς ἀντωνυμίας· V. Παραλειπτικοὶ τρόποι διὰ τοῦ ἄρθρου. VI Περὶ χρήσεως τοῦ ἄρθρου παρ' Ὀμήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑτεροειδέσι ποιηταῖς, ἐνθα καὶ περὶ χρήσεως τοῦ ὅς. VII. Συμπέρασμα περὶ

ἀρχῆς καὶ διαφόρου ἀναπτύξεως τοῦ ἄρθρου, καὶ συγγενείας αὐτοῦ πρὸς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας ὡς πρὸς τὸν σχηματισμόν. VIII. Περὶ χρήσεως τοῦ ἄρθρου παρ' ἡμῖν, ἀρθρικῆς τε (τὸν ἄνδρα) καὶ ἀντωνυμικῆς (τὸν εἶδα). Ἐνταῦθα δὲ ἀρκούμεθα εἰς ὀλιγώτερα τὰ κυριωδέστερα ἐκ τούτων.

I. Χρήσις τοῦ Ἀρθρου παρ' Ἀττικοῖς.

§. 3. Ἡ φύσις τοῦ ἄρθρου εἶναι, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος πονήματος εἶδαμεν, προσδιοριστικὴ· χρησιμεύει δηλ. εἰς ἐνδειξιν προσώπου ἢ πράγματος προεγνωσμένου καὶ ὠρισμένου, πρὸς διέκρισιν ἀπ' ἄλλων ὁμοειδῶν πρώτην φορὰν γνωριζομένων «τὰ γὰρ ἀοριστωδῶς ποτε νοούμενα ἢ τοῦ ἄρθρου παράθεσις ὑπὸ ὀρισμόν τοῦ προσώπου ἄγει, ὁ ἄνθρωπος παρεγένετο, τὸν ποιητὴν ἐθαύμασα.» Απολλώνιος.

§. 4. Τίθεται λοιπὸν τὸ ἄρθρον παρ' Ἀττικοῖς· α'. εἰς ἐνδειξιν ὠρισμένου καὶ προεγνωσμένου προσώπου ἢ πράγματος· β'. ὅταν ἄτομόν τι ἀπροσδιόστον λαμβάνεται ὡς ὑποκείμενον ἐνεργείας ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ γένη ὑπὸ ὠρισμένου ἀτόμου· γ'. ὅταν ὡσαύτως ἀπροσδιόριστον ἄτομον λαμβάνεται ὡς ὠρισμένον, τῆς ὅλης τάξεως παραστικόν· δ'. ὅταν θέλωμεν νὰ σημάνωμεν ὅχι ἐν μόνον ὠρισμένον ἢ ὡς ὠρισμένον ἀλλὰ καθέκαστον ἄτομον μιᾶς τινος κλάσεως, οἶον

α'. ὁ ἀνὴρ ἐστὶν ἀγαθός — τὸ τεῖχος ἐστὶν ὑψηλόν, καὶ ὡς εἶναι τὰ ἀνωτέρω τοῦ Απολλωνίου παραδείγματα καὶ μυρία ἄλλα.

β'. ἔσται ὁ κωλύσων — ἔσται ὁ διακρινῶν — οὐκ ἔσται ὁ βοηθήσων — αὐθις δὲ ὁ ἠγησόμενος οὐδεὶς ἔσται.

γ'. ὡς ὁ περιῖων ἰατρός — ὡς ὁ κάμνων — ὡς ὁ ἀσθενῶν — ὡς ὁ ἀκρατής.

δ'. ὁ δοῦλος — ὁ στρατιώτης — ὁ γέρων — ὁ νομοθέτης — ὁ συγγραφεύς — ὁ ποιητής.

§. 5. Εἰς τὰ παραδείγματα α' τὸ ἀνὴρ, ὡς ὠρισμένον πρόσωπον ἐκφερόμενον, χωρίζεται ἐκ τῆς κλάσεως τῶν ἀνδρῶν ἐν γένει καὶ γίνεται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, διὰ τοῦ ἄρθρου ὡς κύριον = ὁ δεῖνα ἀνὴρ, Νικόλαος, Φίλιππος, κτλ. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου παραδείγματος τὸ τεῖχος. Καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ προσηγορικά, ὡς ὠρισμένα λαμβανόμενα, δέχονται

τὸν χαρακτῆρα τῶν κυρίων· οὕτω τὸ παρῆσαν οἱ στρατιῶται δὲν σημαίνει ἀπλῶς τινὲς στρατιῶται, ἀλλ' οἱ γνωστοὶ καὶ προσδοκώμενοι στρατιῶται.

§. 6. Τὰ παραδείγματα β' δηλοῦσιν ἄτομον ἀπροσδιόριστον μὲν καθ' αὐτό, ἐπομένως ἀγνώριστον, ἐπὶ τῆς δοθείσης ὁμῶς περιστάσεως πρέπει νὰ ᾔηται ἀναγκαίως τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἀλλέως δὲν παράγεται ἡ πρᾶξις. Ὡς ὁ βοηθήσας τινὶ εἶναι ἱστορικὸν καὶ ὄντως ὠρισμένον, οὕτω καὶ ἡ βοηθήσων τινὶ ἐκλαμβάνεται ὡς ὠρισμένον. Γίνεται δὲ τοῦτο συνηθέστατα ἐπὶ τῶν πλαγίων πτώσεων, οἷον τοῦ διακρινοῦντος δεῖ — τὸν ποθοῦντα — τὸν δυνηθέντα — πολλοὺς ἕκαστος ἡμῶν εἶχε τοὺς συμπαθήσοντας (Ισ. Παν.) κτλ. καὶ ἐν τούτοις ὁμῶς δυνατόν νὰ παραλειφθῇ τὸ ἄρθρον, ὡς ἀορίστου ἐκλαμβανόμενου τοῦ πράγματος, οἷον ἦττων δὲ ἀμαθῆς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου, ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ (Πλάτ.).

§. 7. Τὰ παραδείγματα γ' δηλοῦσιν ἄτομον ὡσαύτως ἀπροσδιόριστον καὶ ἀγνώστον καθ' ἑαυτό, καὶ δυνατόν πραγματικῶς νὰ μὴ ὑπάρξῃ, ἔχον ὁμῶς χαρακτῆρας δι' ὧν γνωρίζεται μία τις κλάσις ἀτόμων ἢ ὁποῖα εἶναι ὠρισμένη καὶ γνωστή. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν ὁμοιώσεων· οὕτω κατὰ πλαγίαν πτῶσιν ἐκφερόμενον εἶναι τὸ παρὰ Ξενοφῶντι, ὅμοιος ἂν μοι δοκῶ εἶναι τῷ περιϊότι ἰατρῷ καὶ ἐπισκοποῦντι τοὺς κάμνοντας, εἰδότει δὲ οὐδὲν ὅτι συμφέρει τοῖς κάμνουσιν (Οἶκον. ΙΕ', 7).

§. 8. Τὰ παραδείγματα δ' δηλοῦσιν ἕκαστον ἄτομον τῆς ὀνομαζομένης κλάσεως, ἕκαστον δούλον, ἕκαστον στρατιώτην, ἕκαστον γέροντα· ὅθεν τὸν ἱερέα αἰδεῖσθαι δεῖ — τὸν γέροντα τιμᾶν δεῖ — ἕκαστον ἱερέα, ἕκαστον γέροντα· οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι (Αν. Α', γ', 21) ὁ Κῦρος ὑπισχνεῖτο δώσειν τρία ἡμιδαρειακά τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ = τὸν καθέκαστον μῆνα εἰς τὸν καθέκαστον στρατιώτην. Εἰς δήλωσιν τούτου ἰδιάζει ἐξαιρέτως ἡ προεξηγηθεῖσα ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία ἕκαστος, οἷον ἕκαστῳ στρατιώτῃ, ἕκαστου μηνός· ἀντ' αὐτῆς δὲ συνειθίζεται πολλάκις τὸ πᾶς, μάλιστα μετὰ τοῦ τίς, πᾶς τις, οἷον πᾶς τις ἄνθρωπος = ἕκαστος· ἀλλὰ καὶ μόνον τοῦ τὸ πᾶς τίθεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης — πᾶσα γυνὴ ἀδύνατος, κτλ. αὕτη μάλιστα εἶναι ἡ συνηθεστέρα αὐτοῦ σημασία εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμόν, καὶ διὰ τοῦτο

ἐνίοτε δέχεται τὴν προεξηγηθεῖσαν σύνταξιν τοῦ ἑκάστος οἶον οἷδ' (σφῆκες), ἄλκιμον ἦτορ ἔχοντες, πρόσσω πᾶς πέτεται καὶ ἀμύνει οἷσι τέκεσσιν (Ιλ. Π, 265).

§. 9. Δὲν τίθεται τὸ ἄρθρον παρ' Ἀττικοῖς· α'. ἐπὶ ἀορίστων προσώπων ἢ πραγμάτων· β'. ἐπὶ τινων λέξεων ἰδιαιτέρων, καὶ τοι ὠρισμένον τι σημαίνουσῶν, ὡς

α'. ἄνθρωπος περᾶ — λύκος ἔκειτο — αἰτὸς καὶ ἀλώπηξ.

β'. θεός — ἀνὴρ — ἄνθρωπος — βασιλεύς — μέγας βασιλεύς (πάντοτε περὶ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας).

§. 10. Ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων α' τὸ ἄνθρωπος, τὸ λύκος, κτλ. αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ εἶναι ὠρισμένα· διότι πᾶν πρόσωπον καὶ πρᾶγμα εἰς τὸ εἶδος του εἶναι ὠρισμένον καὶ ἄτομικόν· ὅθεν καὶ ὁ περῶν ἄνθρωπος καὶ ὁ κείμενος λύκος ἦσαν ὁ δεῖνα ἄνθρωπος καὶ ὁ δεῖνα λύκος, ὡς πρὸς ἡμᾶς ὁμῶς εἶναι ἀπροσδιόριστα· ὠρισμένα εἶναι μόνον καθ' ὅσον εἶναι ἓν ἄτομον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἓν τῶν λύκων καὶ ὅχι ἄλλου εἴδους ζώων.

§. 11. Τὰ ἀόριστα ὑποκείμενα αἱ νεώτεραι γλῶσσαι ἐξηγοῦσι διὰ τοῦ ἀορίστου λεγομένου ἄρθρου, *un livre, un libro, ein Buch*. κτλ. ἡ Ἑλληνικὴ ὁμῶς ἢ διόλου ἀνάρθρως, ὡς εἶδαμεν ἐπὶ τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων, ἢ ἐνίοτε, ἵνα χωρισθῇ καλλιώτερον τὸ ἄτομον ἐκ τῆς ιδίας του κλάσεως καὶ νὰ δειχθῇ ἐναργέστερον ἡ ἀοριστία του, προσθέτει τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τίς, λέγουσα π. χ. ἄνθρωπός τις, γυνή τις· ὡσαύτως καὶ διὰ γενικῆς πληθυντικῆς τῶν πολιτῶν τις καὶ τῶν τις στρατιωτέων.

§. 12. Εἰς τὰ παραδείγματα β' δὲν τίθεται τὸ ἄρθρον, ἂν καὶ ὁ λόγος εἶναι περὶ ὠρισμένων. Φαίνεται δὲ τοῦτο λείψανον τῆς γλώσσης τῶν Ἑπικῶν οἵτινες ὅλα σχεδὸν τὰ ἐξέφεραν ἀναρθρα. Ἐπειδὴ ὁμῶς καὶ αὐτὰ ἀπαντῶνται ἐνίοτε παρ' Ἀττικοῖς ἑναρθρα, διὰ τοῦτο τινὲς μὲν γράφουσιν, ὅπου ἐνδέχεται, διὰ τῆς κράσεως ἀνὴρ — ἄνθρωπος = ὁ ἀνὴρ — ὁ ἄνθρωπος, τινὲς δὲ συμπεραίνουσιν ὅτι ταῦτα ἐλέγοντο παρ' αὐτοῖς καὶ ἐνάρθρως καὶ ἀνάρθρως· οὕτως ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε καὶ αἱ λέξεις πόλις, ἀγρός, δεῖπνον· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ συγγενείας σημαντικὰ πατήρ, μήτηρ, γυνή, καὶ τὰ ὅμοια, ὅταν ἐκ τῶν περιστάσεων ᾖναι γνωστὸν περὶ τίνος ὁ λόγος, ὡς εἰργόμενος ὑπὸ πατρός καὶ ὑπὸ μητρός, κτλ.

§. 13. Τίθεται ἢ παραλείπεται τὸ ἄρθρον σχεδὸν ἀδιαφόρως·

α'. ἐπὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων· β'. ἐπὶ δηλώσεως τοῦ ὅλου εἶδους ἢ γένους· γ'. ἐπὶ ἀφηρημένων ἐννοιῶν· δ'. ὅταν ἔπεται λόγος δι' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας.

α'. ὁ Σωκράτης, Σωκράτης — ὁ Κριτίας, Κριτίας — ὁ Περικλῆς, Περικλῆς — αἱ Ἀθῆναι, Ἀθῆναι — ἡ Σπάρτη, Σπάρτη — οἱ Ἀθηναῖοι, Ἀθηναῖοι — οἱ Σπαρτιάται, Σπαρτιάται.

β'. πάντων χρημάτων ἄνθρωπος μέτρον — ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶον λογικόν — λόγος ψυχῆς· εἰδωλον.

γ'. θεῖον γάρ που τιμή — οὐκ ἄρα ἡ σωφροσύνη ἂν εἴη αἰδώς — αἴσθησις, φῆς, ἐπιστήμη;

δ'. νῦν γὰρ ὁ ἀγὼν ὑπὲρ γῆς ἐν ᾗ ἔφυτε, καὶ ὑπὲρ οἴκων ἐν οἷς ἐτράφητε.

§. 14. Τὰ κύρια ὀνόματα, καθ' ἑαυτὰ ὠρισμένα ὄντα, δὲν ἔχουσι βέβαια γραίαν τοῦ ἄρθρου εἰς προσδιορισμόν, τὸ λαμβάνουσιν ὅμως ἐνίοτε καὶ ἄλλοτε τὸ παραλείπουσιν, ὡς ὁ Σωκράτης, Σωκράτης, κτλ. Τοῦτο εἰς τὴν σημασίαν δὲν φέρει οὐδεμίαν διαφοράν, φέρει ὅμως ὡς πρὸς τὴν εὐφωνίαν ἥτις εἶναι ὁ μόνος ὁδηγὸς ἐν τούτοις (ἴδε §. 15). Μετὰ κύρια ὀνόματα τίθεται προσδιορισμὸς ἐνίοτε ἐνάρθρος ἢ ἀνάρθρος, κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν ἀρχήν, ὡς Αστυάγης Μήδων Βασιλεύς = εἷς βασιλεύς τῶν Μήδων — Αστυάγης ὁ Μήδων βασιλεύς = Αστυάγης ὁ γνωστὸς βασιλεύς τῶν Μήδων — Λευκίμνη τῆς Κερκύρας ἀκρωτήριον — Λευκίμνη τὸ τῆς Κερκύρας ἀκρωτήριον.

§. 15. Οταν μετὰ τὸ κύριον ὄνομα ἀκολουθῇ προσδιορισμὸς αὐτοῦ ἐνάρθρος, τότε ἄρθρον εἰς τὸ κύριον δὲν τίθεται, ὡς Σωκράτης ὁ φιλόσοφος — Νικίας ὁ Νικηράτου, κτλ. Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ συνηθεστέρου, ἀλλέως ἀπαντῶνται καὶ τοιαῦτα παραδείγματα ἐν οἷς τὰ κύρια ὀνόματα, ἥτοι ὡς προωνομασμένα ἢ ὡς περιώνυμα, ἐκφέρονται ἐνάρθρως, οἷον ὁ Ζεὺς Οὐλύμπιος — ὁ Σόλων ὁ παλαιός — ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης (Ἀριστοφ. Νεφ. 366. 189. Ξενοφ. Ἀν. Ε', 6', 13)· ὅτι δὲ ἀπανταχοῦ μετὰ καὶ ἄνευ προσδιορισμοῦ ἐνάρθρου ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασι τίθεται τὸ ἄρθρον μόνον ἀντωνυμίας τόπον ἐπέχον καὶ ἐπὶ προωνομασμένων τοῦτο δὲν φαίνεται κατὰ πάντα ὀρθόν. Μόνον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει ἡμπορεῖ νὰ παραλείψῃ ἡ ἐδική μας γλῶσσα τὸ ἄρθρον, λέγουσα μὲν καὶ ὁ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος, λέγουσα δὲ ἡ δυναμένη

να εἴπῃ καὶ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος, ὅπερ καὶ χαρίεστερον.

§. 16. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν καὶ ἁκρωτηρίων, ὅταν ᾖναι ὁμοιογενῇ μὲ τὸ προσηγορικόν, τὸ κύριον ὄνομα τίθεται τρόπον τινὰ ὡς προσδιοριστικόν τοῦ προσηγορικοῦ, οἷον ὁ Μαίανδρος ποταμός — ὁ Ψάρος ποταμός — ὁ Εὐφράτης ποταμός — τὸ Σούνιον ἄκρον, ὡς εἶναι καὶ τὸ ἡ Θεσπρωτὶς γῆ καὶ τὰ ὅμοια· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν νήσων, ὡς ἡ Δῆλος νῆσος· εἶναι ὅμως λογικώτερον νὰ δεχθῶμεν τὸ προσηγορικόν ὡς προσδιοριστικόν = ὁ Εὐφράτης καλούμενος ποταμός· τὸ δὲ ποταμός Σελινοῦς ἢ Σελινοῦς ποταμός = εἷς ποταμός ὁ Σελινοῦς ἢ εἷς Σελινοῦς καλούμενος ποταμός.

§. 17. Ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων β' εἶναι φανερόν ὅτι ἐννοεῖται ὅχι ὁ δεῖνα ἢ δεῖνα ἄνθρωπος ἀλλὰ τὸ ὅλον εἶδος τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὠρισμένον τι καὶ χωριστὸν τῶν ἄλλων· ὅθεν, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἄρκετὰ προσδιωρισμένον, διὰ τοῦτο ἡμπορεῖ ἢ ὅχι νὰ δεχθῇ τὸ ἄρθρον, ὡς καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ ὁ ἵππος, ὁ κύων, ὁ λέων καὶ τὰ ὅμοια, παραστατικὰ τοῦ ὅλου εἶδους αὐτῶν.

§. 18. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν ἀφηρημένων ἐννοιῶν, διότι καὶ αὐταὶ εἶναι οἷκοθεν ὠρισμέναι, καὶ ἡ παράλειψις τοῦ ἁρθρου δὲν φέρει ἀσάφειαν· οὕτω· 1. εἰς τὰ ὀνόματα τῆς ἀρετῆς ἐν γένει, τῆς τιμῆς, τῆς εὐδαιμονίας, τῆς δυνάμεως, τοῦ μεγέθους, κτλ. 2. τῶν κατὰ μέρος ἀρετῶν, ἠθικῶν καὶ σωματικῶν· 3. τῶν ἐναντίων κακιῶν· 4. τῶν αἰσθήσεων· 5. τῶν τεχνῶν, ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὁμοίων· ὅθεν δυνατόν εἶπεν ἡ ἀρετὴ διδασκτὸν καὶ διδασκτὸν ἀρετὴ — ἡ τιμὴ θεῖον τί ἐστι καὶ τιμὴ θεῖόν τι ἐστίν· ὡσαύτως εὐσέβεια καὶ ἀσέβεια, δικαιοσύνη καὶ ἀδικία, ἀνδρία καὶ δειλία, κτλ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει περὶ τούτων καὶ κατ' οὐδέτερον ἐπίθετον ἐκφερομένων, ὡς δίκαιον, ἄδικον, καλόν, αἰσχροῦ, κτλ. ὡσαύτως γεωργία, ναυκληρία, ἵππικὴ, κτλ. ἀλλὰ μὴν λογιστικὴ καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα, κτλ.

§. 19. Τὸ ἐναρθρον ἢ ἀναρθρον ἐν τούτοις δὲν φέρει λογικὴν διαφορὰν εἰς τὴν ἐννοιαν, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἔκθεσιν καὶ παράστασιν διάφορον· τὸ μὲν ἀναρθρον δηλ. περιληπτικὴν τινὰ καὶ ἀόριστον, τὸ δὲ ἐναρθρον εἰδικὴν καὶ ὠρισμένην· ὅθεν τὸ μὲν ἀρετὴ ἐστι διδασκτὸν — πᾶν ὅ,τι καλεῖται ἀρετὴ ἐστι

διδασκτόν, τὸ δὲ ἡ ἀρετὴ ἐστὶ διδασκτόν — ἐκείνη ἡ ἰδιαιτέρα τελειότης ἡ καλουμένη ἀρετὴ ἐστὶ διδασκτόν· οὕτω φιλοσοφία καὶ ἡ φιλοσοφία, κτλ. Δυνατὸν μὲν καὶ ἡ εὐφωνία νὰ ἰσχύῃ ἐν τούτοις, τὸ ἀνάρθρον δὲ εἶναι συχνότερον. Ἐν γένει λοιπόν, δυνατὸν εἰπεῖν, παραλείπεται τὸ ἄρθρον ὅπου ἡ παρὰλειψις τοῦ δὲν φέρει ἀσάφειαν.

§. 20. Δὲν ἤμπορεῖ νὰ παραλειφθῇ τὸ ἄρθρον· α'. ἐπὶ ἀντιθέσεως· β'. ἐνθα ἡ παρὰλειψις τοῦ ἤθελε φέρει ἀσάφειαν καὶ σύγχυσιν, οἶον,

α'. σοῦ μὲν ἡ ῥητορικὴ, ἐμοῦ δὲ ἡ φιλοσοφία.

β'. τὸ πρέπον ἐστὶ τοῦτο — νῦξ ἡ ἡμέρα ἐγένετο.

Ἐκ τῶν παραδειγμάτων β' τὸ μὲν πρῶτον, ἀνάρθρως ἐκφερόμενον, ἤθελε συγχέεται μὲ τὸ τοῦτό ἐστι πρέπον — ἐν τῶν πρεπόντων, ὅχι ἀπρεπές, ἐν ᾧ τὸ ἐνάρθρον σημαίνει τὴ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ πρέπον· τοῦτο, ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως ἐκφερόμενον, ὁμοιάζει μὲ τὸ τοῦτό ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ τοῦτό ἐστι τὰ ἀγαθόν· οὕτω τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ, τὰ συμφέροντα, κτλ. (ἴδε ἀνωτέρω Κεφ. Γ', §. 6)· τὸ δὲ δεύτερον τῶν ἀνω παραδειγμάτων ἤθελε συγχέεται μὲ τὸ ἡ νῦξ ἡμέρα ἐγένετο.

§. 21. Ἡ προεκτεθεῖσα ἀρχὴ μαῖ· βοηθεῖ εἰς τὴν διάκρισιν πολλῶν ἀνάρθρως ἢ ἐνάρθρως ἐκφερομένων· οὕτω πολλοί = ὅχι ὀλίγοι, ἀορίστως· οἱ πολλοί = τὸ πλῆθος, ὁ δῆμος — ὀλίγοι = ὅχι πολλοί· οἱ ὀλίγοι = οἱ ὀλιγαρχικοί, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς πολλοὺς· ἦτοι τὸν δῆμον· ὅθεν λέγεται τοῖς πολλοῖς τὰ τῶν ὀλίγων ὑπὸ ψηφισμάτων διανέμων — ἄλλος, ἄλλο = ἓνας ἄλλος, ἐν ἄλλο, ὡς μέρος ἀορίστου ὅλου· ὅθεν ἄλλο δέ τι ἐρέω = θὰ σὲ εἰπῶ ἐν ἄλλο — ὁ ἄλλος καὶ τὸ ἄλλο = ὁ ὑπόλοιπος, τὸ ὑπόλοιπον, μέρος ὅλου ὠρισμένου, ἀντιτιθέμενον πρὸς αὐτό· ὅθεν ἡ ἄλλη Ελλάς — τῆς Ελλάδος μόνη ἡ Θεσσαλία εὐίππος, ἡ δὲ ἄλλη χώρα οὐδαμῶς — ἕτερος = ἄλλος, διάφορος, ὡς ἕτερος ὁ φίλος τοῦ κόλακος — ὁ ἕτερος = ὁ εἷς τῶν δύο (ὡς ἑκάτερος = ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος κατὰ μέρος λαμβανόμενοι). Ἐπομένως ἄλλοι εἶναι τὸ πληθυντικὸν τοῦ ἄλλος, οἱ ἄλλοι = οἱ λοιποί, ὡς μέρος ὅλου εἰς πολλὰ ἀλλ' ὠρισμένα διηρημένου· ἕτεροι τὸ πληθυντικὸν τοῦ ἕτερος, οἱ ἕτεροι = οἱ λοιποί, ὡς μέρος ὅλου εἰς δύο διηρημένου· ἄλλοι παρὰ Ῥωμαίοις *alii*, οἱ ἄλλοι *caeteri*

(χέτεροι)· ὅθεν *multos alios* κατὰ τὸ πολλοὺς ἄλλους, οὐδέποτε δὲ *multos ceteros*.

II. Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§. 22. Ἀπὸ ὅσα εἰς διάφορα τοῦ παρόντος πονήματος μέρη καὶ ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ εἵπαμεν δεικνύεται προφανῶς ὅτι τὸ ἄρθρον ἔχει ἀληθινὴν προτακτικὴν δύναμιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν· προτάσσεται δηλ. οὐσιασικῶν, ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, μετοχῶν, ῥημάτων, μορίων, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρεμφάτου καὶ λόγου ὀλοκλήρου ὡς ὁ πατήρ — ὁ ἀγαθός — ὁ ἐμός· (ἐνίοτε θὰ καὶ τῶν προσωπικῶν, ὡς τὸν ἐμὲ τουτονί· μετὰ δὲ τῶν ἐρωτηματικῶν ἐπὶ δευτέρας ἐρωτήσεως, ὡς ὠρισμένου ἤδη τοῦ πράγματος, οἷον τὸ τί; τὰ ποῖα; ὡσαύτως τοὺς τίνας ὑμᾶς;) — ὁ διαλεγόμενος — τὸ γράφω — τὸ ὑγιαίνειν — τὸ γινῶθι σαυτόν, κτλ.

§. 23. Ἀλλ' εἰ μὲν προτάσσεται πάντοτε τοῦ ἰδίου ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου τὸ ἄρθρον, ἐπὶ διαφόρων ὁμῶς προσδιορισμῶν ποικίλλει αὐτοῦ ἡ θέσις, ποτὲ μὲν εὕρισκομένου ἐν ἀρχῇ πάντων, ποτὲ δὲ ἐν μέσῳ, οἷον ἡ πρὸς Γαλάτας μάχη — οὗτος ὁ ἀνὴρ, κτλ. Ως πρὸς τοῦτο θέλομεν θεωρήσει τὸ ἄρθρον ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν περιζάσεων· 1. ἐπὶ ἐνὸς οὐσιασικοῦ ἢ οὐσιασικῶς ἐκλαμβανομένου· 2. ἐπὶ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ· 3. ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἐμπροθέτου· 4. ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἀπροθέτου· 5. ἐπὶ ἀντωνυμικῶν προσδιορισμῶν· 6. ἐπὶ περιληπτικῶν προσδιορισμῶν.

1. *Ἐπὶ ἐνὸς οὐσιαστικοῦ ἢ οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανομένου.*

§. 24. Ἐπὶ τοιαύτης περιζάσεως αἰέποτε προτάσσεται τὸ ἄρθρον, ὡς ὁ πατήρ, ὁ υἱός, ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ὁ σοφός, ὁ ἀγαθός· τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ ἀπαρεμφάτου καὶ περὶ ὀλοκλήρου λόγου.

2. *Ἐπὶ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ.*

§. 25. Ὄταν ἐπίθετον μετὰ οὐσιασικοῦ ἐκφέρεται ἐνάρθρως, τότε ἢ προτάσσεται τὸ ἐπίθετον τοῦ οὐσιασικοῦ ἢ τὸ οὐσιασικὸν τοῦ ἐπιθέτου. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιζάσεως τίθεται τὸ ἄρθρον μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου, ἐπὶ τῆς δευτέρας τίθεται καὶ πρὸ τοῦ οὐσιασικοῦ καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου.

1. ὁ ἀγαθὸς πατήρ — ἡ ἀγαθὴ μήτηρ — ὁ πιστὸς φίλος·

2. ὁ πατήρ ὁ ἀγαθός — ἡ μήτηρ ἡ ἀγαθή — ὁ φίλος ὁ πιστός.

§. 26. Περὶ τούτου πρέπει νὰ σημειωθῶσι τὰ ἀκόλουθα· α'. ὅτι τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικώτατον τῆς παλαιᾶς καὶ σημερινῆς γλώσσης, καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ δευτέρου ἄρθρου, ὅτε ἐπιτάσσεται τὸ οὐσιαστικόν, ἐλέγχει παρρηθὺς ἀλλόφυλον, ὡς ἤθελεν εἶναι ὁ κήπος βοτανικός, ἡ βιβλιοθήκη βασιλική (*il giardino botanico, la biblioteca reale*), ἀντὶ ὁ κήπος ὁ βοτανικός, ἡ βιβλιοθήκη ἡ βασιλική· β'. ὅτι, τιθέμενον τὸ ἄρθρον μεταξὺ ἐπιθέτου καὶ οὐσιαστικοῦ, ἢ μὴ ἐπαναλαμβάνομενον ὅταν τὸ οὐσιαστικόν προτάσσεται τοῦ ἐπιθέτου, δὲν διασέλλει οὐσιαστικόν οὐσιαστικοῦ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄνω, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ μέρος ἄλλου μέρους ἢ κατὰς αὐτὸν καταστάσεως, ὡς μέση ἡ ἀγορά — καὶ ἡ ἀγορὰ μέση = τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς, ἐν ᾧ ἡ μέση ἀγορὰ = ἡ ἐν μέσῳ πολλῶν ἄλλων κειμένη· οὕτως ἐσχάτη ἡ νῆσος, ἡ νῆσος ἡ ἐσχάτη = τὸ ἔσχατον μέρος τῆς νήσου, ὡς ἤθελεν εἶναι ἡ Λευκίμνη πρὸς τὴν νῆσον Κέρκυραν· καὶ τοῦναντίον ἡ ἐσχάτη νῆσος = ἡ ἐσχάτη τῶν νήσων, ὡς ἤθελεν εἶναι ἡ Κέρκυρα πρὸς τὰς Ἑπταννήτους τοῦ Ἰονίου κόλπου.

§. 27. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πλαγίων, ὡς ἔχει τὸν πέλεκυν ὀξύτατον καὶ ἔχει τὸν ὀξύτατον πέλεκυν· τοῦτο μὲν διασέλλει πέλεκυν πελέκεως, ἐκεῖνο δὲ κατὰς αὐτὸν καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ πελέκεως, καὶ ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῶν ἔχει τὸν πέλεκυν κοπτερώτατον· οὕτως ἤδετο ἐπὶ πλούσιοις τοῖς πολίταις = ὅτε οἱ πολῖται ἦσαν πλούσιοι, κτλ. γ'. σημειωτέον ὅτι πολλῶν προσδιορισμῶν προτιθεμένων ἐπαναλαμβάνεται μετ' ἐμφάσεως ἐνίοτε τὸ ἄρθρον, ὡς τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς ἱερόν — ἦγε περαιτέρω γυμναστικῆς ἢ περιττῇ αὐτῇ ἐπιμέλεια τοῦ σώματος (Πλάτ.)· τὸ ἐπιφερόμενον νέον ἄρθρον ἔρχεται ὡς ἐπεξηγητικόν, φέρον καὶ ἔμφασιν. Σπανιώτερον δὲ γίνεται τοῦτο ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσεται, ὡς τὰ τείχη τὰ ἐαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέλεσαν (Θουκ.).

3. Ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἐμπροθέτου.

§. 28. Ἡ περίσσις αὕτη ὁμοιάζει μὲ τὴν προηγουμένην, διότι τὰ ἑναρθρα μόρια μετὰ ἢ ἄνευ οὐσιαστικῶν ἐπέχουσι πολλάκις, ὡς εἶδαμεν, τόπον ἐπιθέτου· ὅθεν

α'. ἡ πρὸς Γαλάτας μάχη — ἡ ξὺν ὅπλοις στάσις — αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί.

β'. ἡ μάχη ἡ πρὸς Γαλάτας (= Γαλατική) — ἡ στάσις ἡ ξὺν ὅπλοις (= ἡ ἔνοπλος), κτλ.

Ωσαύτως καὶ ὁλοκλήρου λόγου προτασσομένου, ὡς ἡ πρίν ἄρξαι αὐτὸν ἀρετῇ (= ἡ πρὸ τῆς ἀρχῆς = ἡ πρόαρχος αὐτοῦ ἀρετῇ).

4. *Επὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἀπροθέτου.*

§. 29. *Επὶ τοιαύτης περιστάσεως τίθεται τὸ ἄρθρον κατὰ τοὺς δύο ἀνωτέρω τρόπους, ἔτι δὲ καὶ κατ' ἄλλους δύο μονάρθρως, ὡς*
 1. τὸ τῆς Αφροδίτης κάλλος· 2. τὸ κάλλος τὸ τῆς Αφροδίτης· 3. τὸ κάλλος τῆς Αφροδίτης· 4. τῆς Αφροδίτης τὸ κάλλος. Καὶ τὰ μὲν 1. 2. = τὸ Αφροδίτειον κάλλος — τὸ κάλλος τὸ Αφροδίτειον· ἐπὶ δὲ τῶν 3. 4. δὲν θεωρεῖται ἡ γενικὴ ὡς μὲ ἐπίθετον ἰσοδύναμος, ἀλλὰ κατὰ τὴν σχέσιν ιδιότητος πρὸς ὑπόστασιν, ἢ συμβεβηκότος πρὸς οὐσίαν· ὡς δηλ. λέγεται ἡ λευκότης τῆς χιόνης καὶ ἡ ἀσχημία τοῦ Θερσίτου, οὕτω καὶ τὸ κάλλος τῆς Αφροδίτης, κτλ. Ωσαύτως τὸ γένος τὸ τῶν Αἰτωλῶν = τὸ Αἰτωλικόν — ὁ ἀνὴρ ὁ τῆς Κυθήρης (τούτου δὲ τὸ ἐπίθετον ἤθελεν εἶναι ὁ Κυθήρειος, ὡς Νεστόρειος, Αγαμεμνονέη γυνή, στρατεύμα Κυρεῖον, κτλ.)· Καὶ οὕτως, ὅσάκις ὁ μετὰ τὸ ἄρθρον προσδιορισμὸς εἶναι ἑναρθρὸς καὶ μετὰ τοῦτον πάλιν ἄλλος ὡσαύτως, γίνεται σειρά ἄρθρων ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔσχατον τῶν προσδιοριζομένων, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸ παρατελευταῖον καὶ τὸ τρίτον εἰς τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἀμέσως μετὰ τὸ ἄρθρον, ὡς ὁ τὰ τῆς πόλεως πράγματα πράττων — ὁ τὸ τῆς Αθηνᾶς ἄγαλμα ἐργασάμενος — ἔνοχος ἔστω τῷ τῆς τῶν ἐλευθέρων φθορᾶς νόμῳ.

5. *Επὶ ἀντωνυμικῶν προσδιορισμῶν.*

§. 30. *Επὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν οὗτος, ὁδε, ἐκεῖνος, ἐπὶ τῆς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφω, ἀμφοτέρως, ἐκάτερος, ἕκαστος, τὸ ἄρθρον τίθεται ἥτοι· α'. πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, προτασσομένου τῆς ἀντωνυμίας, ἢ· β'. μεταξὺ τῆς ἀντωνυμίας, προτασσομένης, καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ὡς*

α'. ὁ ἀνὴρ οὗτος — τῶν ἀνδρῶν τούτων —
τὴν πόλιν τήνδε·

β'. οὗτος ὁ ἀνὴρ — οὗτοι οἱ ἄνδρες — τήνδε τὴν
πόλιν. Ἐπὶ δὲ τῶν κυρίων ἀνάρθρως, πᾶρμι καὶ ἐγὼ καὶ
οὗτος Φρυγίσκος, καὶ Πολυκράτης οὗτος· ὡς δὲ ἡ
οὐτός, οὕτω καὶ ἡ αὐτός, οἷον ὁ διδάσκαλος αὐτός —
αὐτός ὁ διδάσκαλος — αὐτός Ἀγασίας — αὐτὸν
Μένωνα· οὕτως αὐτοῦ βασιλέως, κτλ. Τὸ δὲ ἀναρθρον
ἀνὴρ οὗτος τίθεται συνήθως καταφρονητικῶς.

§. 31. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ὡς πρὸς τοῦτο ὁμοιάζουσι μὲ
τοὺς ἐν § 23 προεξηγηθέντας ἐπιθετικοὺς προσδιορισμούς, ὡς ὁ
ἐμὸς πατήρ, καὶ ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς — ἡ σὴ θυγάτηρ
καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ σὴ. Αἱ δὲ εἰς τόπον τῶν κτητικῶν ἐκλαμ-
βανόμεναι ἐγκλιτικαὶ πλάγια τῶν προσωπικῶν τίθενται· α'. πρὸ
τοῦ ἄρθρου τοῦ οὐσιαστικοῦ· β'. μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν μὴ ἐπανα-
λαμβανομένου τοῦ ἄρθρου, ὡς

α'. παῦσαι καταγελαῶν μου τῶν ὀπλῶν — κυ-
νοκοπήσω σου τὸ νῶτον (Ἀριστοφ. Ἀχ. 1105. Ἰππ. 292)·

β'. ὁ δεσπότης μου μαίνεται — ὁ ἀδελφός σου
Καλλίας.

Ἡ ἑλλειψις τοῦ ἄρθρου ἐν τούτοις παριστᾷ τὸ πρᾶγμα ἀόρι-
στον, ἐμὸς υἱός — υἱός μου — εἷς τῶν υἱῶν μου· τὸ δὲ ὁ
υἱός μου ἀναφέρεται εἰς ἓνα ὠρισμένον, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσα-
μεν. Κατὰ τὰς προσωπικὰς δὲ τίθεται καὶ ἡ γενικὴ τῆς αὐτός,
οἷον ξυλλάβετε αὐτοῦ τὸ στόμα — ἐνέβαψαν εἰς
τὸν κηρὸν αὐτῆς τὴν πόδε (Ἀριστοφ.).

§. 32. Αἱ σύνθετοι ἀντωνυμίαι τίθενται συνήθως· α'. μετὰ
τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ· β'. ἐπιτάσσονται τοῦ οὐσια-
στικοῦ, ἐπαναλαμβανομένου τοῦ ἄρθρου ἐν μέσῳ, ὡς

α'. τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα — τὴν σεαυτοῦ μητέρα.

β'. τὸν πατέρα τὸν ἐμαυτοῦ — τὴν μητέρα τὴν
σεαυτοῦ.

Ἡ δὲ τριτοπρόσωπος σύνθετος ἀπαντᾷται καὶ πρὸ τοῦ ἄρ-
θρου τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν μὴ ἐπαναλαμβα-
νομένου τοῦ ἄρθρου, ὡς ἤθελεν εἶναι ἐαυτοῦ τὰ πτερὰ —
τὴν μαρίαν ἐαυτοῦ, κτλ.

Ἐπὶ τῶν περιληπτικῶν προσδιορισμῶν.

§. 33. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιζήσεως τὸ ἄρθρον τίθεται συνή-
θως, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν, οἷον ὁ δῆμος ἅπας — ἅπας

ὁ δῆμος — τῶν ἀγαθῶν πάντων — πάντων τῶν ἄλλων ζώων — οἱ Ἕλληνες πάντες — πάντες οἱ Ἕλληνες, κτλ. Σπανίως δέ, μεγάλης ἐμφάσεως χάριν, προτίθεται τὸ ἄρθρον καὶ τοῦ περιληπτικοῦ προσδιορισμοῦ καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον οἱ πάντες ἄνθρωποι — οἱ πάντες Ἕλληνες· οὕτω παρὰ Πλάτωνι οἱ πάντες βόες τε καὶ ἵπποι· τοῦτο δέ = ὅλοι ὁμοῦ χωρὶς ἐξαιρέσεως. Μετὰ δὲ τῆς ἑκάστος, ἐκάτερος, καὶ τῶν ὁμίων, τίθεται τὸ ἄρθρον πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ καὶ παραλείπεται, οἷον ἑκάστον τὸ ἔθνος—ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἐκατέρων—ἀμφοτέρω τὰ ὦτα — ἀμφοτέρω τὰ σκέλη — ἀμφω τοὺς Διοσκούρους, καὶ ἐκάστης ἡμέρας — ἐκάστη ἡλικία — ἑκάστον ἄσκον (περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς μεταξὺ ἐνάρθρου καὶ ἀνάρθρου ἐρμηνείας ἐν τούτοις τιθεμένης διαφορᾷς ἴδε Δ. Π.)· οὕτω καὶ δι' ἀμφοτέρων ῥινῶν — ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν δεινοῖν — ἀμφοῖν χεροῖν — ἀμφοῖν ποδοῖν.

III. Αντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ Ἀρθρου.

§. 34. Καὶ τὸ Προτακτικὸν Ἀρθρον ὁ ἦ, τό, καὶ τὸ Υποτακτικὸν Ἀρθρον μὲν παρὰ τῶν ἀρχαίων, Αναφορικὴ δὲ Αντωνυμία παρὰ τῶν νεωτέρων Γραμματικῶν καλούμενον ὅς, ἦ, ὅ, ἦσαν κατ' ἀρχὰς καθ' αὐτὸ ἀντωνυμιαί δεικτικαί, ἐσήμαιναν δηλ: οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο· οὕτως ἀπαντῶνται συνήθως παρ' Ομήρῳ, καὶ συχνάκις παρ' Ηροδότῳ. Οἱ Ἀττικοὶ μετέτρεψαν τὰ μὲν πρῶτα εἰς Ἀρθρα, τὰ δὲ δεύτερα εἰς Αναφορικὰς Αντωνυμίας· τούτων δὲ τῶν Ἀττικῶν ἡ νεωτέρα διάλεκτος, κοινὴ γραπτὴ γλῶσσα μετέπειτα γενομένη τῶν πεπαιδευμένων, παραλαβοῦσα καὶ διαφυλάξασα τὴν χρῆσιν ταύτην, παρέδωκε καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπὶ τῶν ὅ, ἦ, τό, τὰ ὅποια καὶ μὲν ἔχομεν.

§. 35. Καθὼς ὁμῶς καὶ παρ' Ομήρῳ ἀπαντῶνται τὰ ὅ, ἦ, τὸ εἰς ἀναντίρρητον ἀρθρικὴν σημασίαν, οὕτως ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἀπαντῶνται καὶ αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ ὅς, ἦ, παρ' Ἀττικοῖς, ὡς ἀντωνυμιαί δεικτικαί, ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἐννέα περιστάσεων· 1. ἐπὶ καθαρᾷς δειξέως· 2. ἐπὶ διαιρέσεων· 3. ἐπὶ ἀντιθέσεων· 4. ἐπὶ διηγήσεως· 5. ἐπὶ συνδέσεως προσώπων καὶ πραγμάτων τὰ ὅποια δυνατόν μὲν νὰ ὀνομασθῶσιν ἀλλὰ δὲν ὀνομάζονται, εἴτε διότι δὲν εἶναι πρόχειρα τὰ ὀνόματα, εἴτε διότι δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἢ τοιαύτη ἀκριβολογία· 6. μετὰ

τάς προθέσεις· 7. μετὰ τὸν σύνδεσμον καί· 8. πρὸ τῶν ἀναφορικῶν· 9. ἐπὶ καθαρᾷ ἀναφορᾷ.

1. *Επὶ καθαρᾷ δείξεως.*

ἡ γὰρ (= ἡδε ἡ γῆ) νέους ἐθρέψατ' οἰκιστήρας ἀσπιδοφόρους — τῆς γὰρ πέφυκα μητρόε (Λίσχ. Σοφ.). Τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾶται μὲν κυρίως παρὰ ποιηταῖς, ἐκ δὲ τῶν πεζῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπαντᾶται ἐνίοτε τὸ ἀπλοῦν τό = τοῦτο, ὡς (Παρμ. σελ. 151) οὐκοῦν καὶ τὸ ἀνάγκη.

2. *Επὶ διαιρέσεως.*

§. 36. Τοῦτο γίνεται προηγούμενου τοῦ ὁ μὲν καὶ ἐπομένου τοῦ ὁ δέ, εἴτε ἅπαξ εἴτε πλεονάκις. Τίθεται δὲ ὅχι μόνον ἐπὶ ὠρισμένων προσώπων καὶ πραγμάτων = οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ εἷς, ὁ ἄλλος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀορίστων = τίς, τινές, ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ· οὕτω

α'. νῦν μὲν γὰρ ὁ μὲν κελεύει προῖέναι, ὁ δ' οὐκ ἔα = ὁ μὲν ταξίαρχος, ὁ δὲ λοχαγός (Ξεν. Κ. Π. Β', 6, 8).

β'. τῶν πολεμίων (ἢ οἱ πολέμιοι) οἱ μὲν ἐθαύμαζον τὰ γενόμενα, οἱ δ' ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο (= τινές μὲν, τινές δέ) — τῶν ζώων τὰ μὲν ἔχει πόδας, τὰ δὲ ἐστὶν ἄποδα.

3. *Επὶ ἀντιθέσεως.*

εἰς ὠρισμένα.

οἱ μὲν γὰρ, μετὰ πάσης Ελλάδος, Τροίαν μούνην εἶλον, ὁ δέ, μίαν πόλιν ἔχων, πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν ἐπολέμησεν.

εἰς ἀόριστα.

τὰ μὲν νικῶντες, τὰ δὲ νικώμενοι.

4. *Επὶ διηγήσεως.*

ἔπειτα δὲ ἤρετο τὸν Κῦρον ὁ Κναζάρης πόσον τι ἄγοιτο στράτευμα· ὁ δὲ ἔφη τρισμυρίους (Ξεν. Κ. Π. Β', α', 2) — τὸν δὲ ἀναστενάξαι — τὸν δὲ φάναι — τὸν δὲ εἰπεῖν

5. *Επὶ συνδέσεως προσώπων καὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ὀνομάζονται, κτλ.*

ἐξέρχομαι καὶ ἀφικινοῦμαι εἰς τὸν καὶ τὸν — εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν οὐκ ἂν ἀπέθανεν· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν τὸν εἶπα τὸ καὶ τὸ.

6. *Μετὰ τὰς προθέσεις.*

τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς — ὁ πρὸ τοῦ (= πρὸ τούτου) — ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σίδηρον κατέθεντο (Θουκ.)· περὶ τοῦ τελευταίου παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

7. *μετὰ τὸν σύνδεσμον ΚΑΙ.*

§. 37. Όταν τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου ᾗναι πρόσωπον καὶ ἡ πρότασις ἀρχίζῃ διὰ τοῦ καί, τότε ἐπὶ μὲν τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων τίθεται τὸ ὅς, ἢ, ἐπὶ δὲ ἀπαρεμφάτου τὸ τόν, τήν· οὕτω

καὶ ὅς ἀκούσας ταῦτα εἶπε — καὶ ἡ οὐκ εὐφημήσεις; ἔφη — καὶ οἱ ἡρώτων — καὶ τὸν εἰπεῖν — καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι — καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται.

Συχνότατον εἶναι τὸ ὅς, ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, ἐν τοῖς διαλόγοις, καὶ ὅς ἔφη — καὶ ὅς εἶπε. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ὁ ἀνάλογος τοῦ προηγουμένου τρόπος, συνειθιζόμενος ἐν τοῖς διαλόγοις, ἢ δ' ὅς = φῆ δ' ὅς = οὗτος δὲ ἔφη· ἔτι δὲ ὁ παραλειπτικὸς τρόπος καὶ ὅς (ἔφη), ὡς καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων οἱ δὲ (= ἄλλοι δέ φασι), κτλ.

8. *Πρὸ τῶν ἀναφορικῶν*

§. 38. Τοῦτο γίνεται ὅταν ὁ συγγραφεύς, ἀρχίσας τὸν λόγον δι' ἄρθρου ὡς μὲ σκοπὸν νὰ προσθέσῃ ἀπλοῦν οὐσιαστικὸν ἢ οὐσιαστικῶς ἐκλαμβανόμενον, εὐρίσκῃ καλλιώτερον νὰ τὸ περιγράψῃ δι' ἀναφορικῆς προτάσεως· τότε λοιπὸν τὸ προηγηθὲν ἄρθρον καταντᾷ ἀντωνυμία. Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ κλιτῶν καὶ ἀκλίτων ἀναφορικῶν, ὡς

τὸ οὗ ἕνεκα — ἡ γῆ ἔφερε τὸν ἡμέρον καρπόν; τόν τε ξηρὸν καὶ τὸν ὅσος ξύλινος — τὰ ὅπη ἔτυχε — τὸ ὡς περ κάρυον·

Λαμβάνει δὲ ὠρισμένην ἢ ἀόριστον ἔννοιαν, καθ' ὅσον ἀναφέ-

ρεται εἰς θετικὸν καὶ ἱστορικόν τι, ἐπομένως εἰς ὠρισμένον, ἢ εἰς ἀπροσδιόριστον, ὡς

τῶν ὅσοι ἦσαν—τῶν ὅποσοι εἰσί—τῶν ὅποσοι ἄν ᾤσι, κτλ.

Παρὰ Κοραῇ καὶ ἄλλων ὁμογενῶν λογίων εἰσῆχθησαν τὰ τοιαῦτα μετὰ χάριτος εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ὡς τὸν ὅστις—τὰ ἐξ ὧν—τοὺς ὅσοι—τοὺς ὅποσοι, κτλ.

9. *Επὶ καθαρᾷ αναφορᾷ.*

§. 39. Πολλοὶ τῶν φιλολόγων δι´σχυρίσθησαν ἐπιμόνως ὅτι ὡς ἀναφορικὴ ἀντωνυμία δὲν τίθεται οὐδαμῶς παρ' Ἀττικοῖς τὸ ὅ, ἡ, τό· καὶ ὅμως παρὰ τοῖς Τραγικοῖς αὐτῶν, ἐν τοῖς χοροῖς καὶ ἐκτὸς τῶν χορῶν, εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ γράμματος ταῦ ἀρχομένας πτώσεις, ἡ χρῆσις αὕτη εἶναι ἀναντίρρητος. Εἰς μόνον τὸν Σοφοκλῇ δυνατὸν νὰ ἀριθμηθῶσιν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα τοιαῦτα χωρία· ἐνταῦθα ἀρκούμεθα εἰς δύο ἢ τρία μόνον·

σκοποῦς δὲ κάγῳ καὶ κατοπτῆρας στρατοῦ ἐπεμψα, τοὺς πέποιθα μὴ ματῶν ὁδῶ (Αἰσχ. Επτ. 37)—ποιόνδε ἄγος . . . τὸ μήτε γῆ μήτε ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέζεται—πολλὰ δ' ἐμπόρων ἔπη φιλεῖ πλανᾶσθαι, τῶν ἐκεῖνος αἴων, θάρσει, παρέσται (Σοφ. Τ. 1425. Κ. 304).

§. 40. Παρὰ τοῖς πεζοῖς καὶ παρὰ τοῖς Κωμικοῖς οἵτινες πλησιάζουσι μᾶλλον εἰς αὐτοὺς τοῦτο δὲν συνειθίζεται. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι διεσώθη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὡς τὰ κινρῆς χάνεις καὶ τὰ χρεωστεῖς πληρόνεις (ἴδε Κορ. Ηλ. Β', 46). Καὶ εἰς τὴν Ηπειρὸν λέγομεν περὶ ἀρρώστου ἀσιτοῦντος δὲν ἔβαλεν εἰς τὸ στόμα του τὰ σέρνει (ἴσως=σαίρει, ἄλλ' ὀρθότερον=σύρει) ἄέρας, οὐδὲ τὸ λεπτότατον δηλ: πρᾶγμα, ὁποῖα εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ συνήθους ἀέρος συρόμενα.

IV. *Διαφορὰ τοῦ Ἀρθρου καὶ τῆς Δεικτικῆς Ἀντωνυμίας.*

§. 41. Εἰς τὸν Πρόδρομον τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης ἐκ τοῦ ὁποίου, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἤρχισε νὰ γίνεται καὶ παρ' ἡμῖν σκέψις περὶ μεταρρυθμίσεως καὶ διορθώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, καταδικάζονται οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ ὅτι, μεταξὺ ἄλλων, ἔθεσαν εἰς τὰ ἄρθρα καὶ τὴν λεγομένην Ἀναφορικὴν Ἀντωνυμίαν ὅς, ἡ, ὅ. Καὶ ὅμως, ἐὰν αὕτη λείψῃ ἀπὸ τὰ ἄρθρα, ἡ ὀνομασία αὕτη, εἰς μόνον τὸ ὅ, ἡ, τὸ περιοριζομένη, καταντᾷ ἀκατανόητος· διότι ἔχομεν τὸν αὐτὸν λόγον

νὰ ὀνομάσωμεν ἄρθρον τὸ ἦ, ὅ, τό, μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ προτάσσεται τῶν ὀνομάτων καὶ συνδέεται μετ' αὐτῶν, ὡς καὶ τὰς ἀντωνυμίας οὗτος, ἐμός· ἀλλὰ καὶ τὰς προθέσεις καὶ τοὺς συνδέσμους, ἵνα παρασιωπήσωμεν ὅτι ἡ πρόταξις εἶναι μόνον τυχαία, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι γλῶσσαι ἐν αἷς ἐπιτάσσεται τῶν ὀνομάτων τὸ ἄρθρον.

§. 42. Τοῦναντίον γίνεται ἔλλογος ἡ πρῆσηγορία αὕτη ὅταν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀρχαίων, τὸ ὅ καὶ ὅς ὀνομασθῶσιν ἄρθρα, ὡς ἀμφότερα χρησιμεύοντα εἰς τὴν συνάρθρωσιν καὶ συναρμογὴν δύο λόγων ὑποῖοι ἤθελαν εἶναι οἱ ἐξῆς, πᾶρεστιν ὁ διδάσκαλος ὅς διδάξει τοὺς μαθητάς. Οἱ δέ, καθ' ἑαυτὸ λαμβανόμενον τὸ ὅς, ὀνομάζεται ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τοῦτο δὲν πειράζει τίποτε, διότι καὶ τὸ ὅ δυνατόν νὰ ὀνομασθῇ προτακτικὴ ἀντωνυμία, καὶ εἶναι τῷ ὄντι τοιαύτη, ὡς ἡ ἀναφορικὴ ὅς εἶναι ἐπιτακτικὴ ἢ ὑποτακτικὴ, αἱ δύο δὲ αὗται συνδεόμεναι εἰς τὸν λόγον γίνονται ἄρθρα.

§. 43. Ἐκ τούτων ἔπεται πρῶτον ὅτι ἡ ὀνομασία τῆς ὅς Ἀναφορικὴ Ἀντωνυμία, καθ' ἑαυτὴν λαμβανομένη, δὲν εἶναι ἐτραλμένη, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν ἔχουσιν ἄδικον οἱ νεώτεροι, ἄδικον ὅμως ἔχουσι καταδικάζοντες τοὺς ἀρχαίους ὅτι τὴν ὀνόμασαν ἄρθρον εἰς τὴν σύνδεσιν αὐτῆς πρὸς τὸ ὅ, ἦ, τό· δεύτερον ἔπεται ὅτι τὸ ὅ, ἦ, τό, ἄρθρον ὀνομαζόμενον ἐν ᾧ εἶναι μόνον, χωρὶς τοῦ ἄλλου κώλου τοῦ διὰ τοῦ ὅς, δὲν ἔχει ἔννοιαν, ὡς καὶ τὸ ἄλλο, τὸ ἀόριστον λεγόμενον, ἄρθρον τῶν νεωτέρων· ἡ ὀνομασία χολαίνει, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦλάχιστον τῶν παλαιῶν· ὅθεν πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ κατὰ συνθήκην διδόμενον σημαίνόμενον μᾶλλον παρὰ εἰς τὴν λέξιν, ὡς καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων.

§. 44. Ἐὰν τώρα, παραλαμβάνοντες τὴν προεξηγηθεῖσαν ἀντωνυμικὴν καὶ τὴν καθ' αὐτὸ ἀρθρικὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου καὶ ἀναλογιζόμενοι ὅτι τὸ ἄρθρον ἔχει φύσιν προσδιοριστικὴν καὶ ὅτι παρήχθη ἐκ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας, ἐρευνήσωμεν τίς εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ διαφορὰ τῆς ἀντωνυμίας ταύτης καὶ τοῦ ἄρθρου, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ μὲν φύσις τῆς ἀντωνυμίας ταύτης εἶναι ἡ δεῖξις κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας τρόπους, τοῦ δὲ ἄρθρου ἡ ἀναπόλησις· ἡ ἀντωνυμία δεικνύει ἀπ' ἀρχῆς πρᾶγμα ἀγνώριστον, τὸ ἄρθρον ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην πρᾶγμα προεγνωσμένον· τὸ οὗτος δηλοῖ οὗτος ὁ δεικνύμενος, ἄνθρωπος, στρατιώτης, κύων, ἵππος ποταμός, κτλ. τὸ ὁ ἄνθρωπος δηλοῖ ὁ γνωστὸς ἄνθρωπος.

* Η τῶν ἄρθρων σημασία ἄλλοτρία δείξεως καθέστηκεν, ἐπαγγέλλεται δὲ ἀναφοράν, ὅ ἐστιν ἀναπολούμενον πρόσωπον.....αἱ ἀντωνυμῖαι τοῖς πύσμασιν ἀνθυπαγόμεναι γινῶσιν πρώτην ἐπαγγέλλονται — τίς ἔγραψεν; ἐγὼ ἢ ὁδε —, τὰ δὲ ἄρθρα δευτέραν γινῶσιν σημαίνει, ἄνθρωπος ἦλθεν, ὁ ἄνθρωπος ἦλθε· πλοῖον ἦλθε, τὸ πλοῖον ἦλθε, τὸ καὶ πάλαι γινγνωσκόμενον» Απολλώνιος.

§. 45. Ακριβῶς λοιπὸν ἐξετάζοντες εὐρίσκομεν ὅτι ὁ διὰ τοῦ ἄρθρου τρόπος τοῦ λέγειν εἶναι τρόπος συνεπτυγμένος· ὁ ἄνθρωπος — ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶναι γνωστός, ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἔκαμε, κάμνει καὶ θέλει κάμει τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα. Καὶ τοῦτο πάλιν βεβαιοῖ τὸ ὀρθὸν τῆς τῶν παλαιῶν θεωρίας καὶ τῆς ἐκ τούτου προεληούσης ὀνομασίας· ὀνομάζεται δηλ. ἄρθρον ὡς πρὸς τὴν σύνδεσίν του μὲ τὸ ἄλλο τὸ διὰ τοῦ ὅς ἐκφερόμενον κῶλον, εὐκύλως ἐννοούμενον καὶ ὅταν παραλείπεται.

§. 46. Ἐκ τούτου ἔπεται πρῶτον ὅτι ἡ ἀντωνυμία τίθεται καὶ μόνη τῆς εἰς τὸν λόγον, ὡς τόπον ὀνόματος ἐπέχουσα, τὸ δὲ ἄρθρον πάντοτε μετὰ ὀνόματος, ὡς οὗτος — ὁδε — ὁ ἄνθρωπος, ὁ κύων. Ταῦτα εἶναι τὰ χαρακτηριστικά· ἢ μετὰ ὀνόματος σύνδεσις χαρακτηρίζει τὸ ἄρθρον (ὁ ἄνθρωπος), ἢ μετὰ ῥήματος τὴν ἀντωνυμίαν (ὁ γὰρ ἦλθε). Ο Απολλώνιος ἐπιφέρων πολλὰ εἰς ἀναίρεσιν τῆς γνώμης τῶν Στωϊκῶν οἵτινες καλοῦσιν ἄρθρα καὶ τὰς ἀντωνυμίας λέγει «Κακεῖνο δὲ προσθετέον, ὡς αἱ μὲν ἀντωνυμῖαι ἀντ' ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄρθρα μετ' ὀνομάτων. Πῶς οὖν ἐν μέρος λόγου τὸ μετὰ τινος καὶ ἀντί τινος; Αἱ ἀντωνυμῖαι μετὰ ῥήματος αὐτοτέλειαν ποιοῦσιν, αὐτὸς γράφει, σὺ γράφεις· τὰ δὲ ἄρθρα οὐ.»

§. 47. Ἀλλὰ τούτων οὕτως ἐχόντων διατί προστίθεται καὶ ὄνομα εἰς τὴν ἀντωνυμίαν (οὗτος ἀνὴρ); ἐπειδὴ τὸ μὲν οὗτος δεικνύει μόνον, ὑπὸ δὲ τὸ δεικνύμενον δυνατόν νὰ ὑποκρύπτεται τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, διὸ τὸ προστιθέμενον ἀνὴρ δηλοῖ ὅτι ὑπὸ τὸ δεικνύμενον οὗτος εἶναι ἀνὴρ καὶ ὄχι κύων, ἵππος, κτλ. Ἀλλὰ τί σημαίνει τὸ οὗτος ὁ ἀνὴρ; τοῦτο κυρίως εἶναι — οὗτος, ὁ ἀνὴρ δηλ. — οὗτος ὁ δεικνύμενος, ὁ ἀνὴρ δηλ. ὁ γνωστός· εἶναι λοιπὸν ἐπανάληψις τρόπον τινά, οὗτος, οὗτος. Καὶ πολλάκις μὲν χρησιμεύει μόνον πρὸς ἀπλὴν ἔμφασιν, διότι καὶ ἐν μόνον ἐξήρκει, πολλάκις δέ, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης

ἀμφιβολίας, πρέπει ἀναγκαίως νὰ προστεθῶσιν ἀκόμη καὶ ἄλλα, ὥς οὐτοσίην ὁ ἐνταῦθα ἀνὴρ, ὁ ὁρώμενος καὶ οὐχὶ ἕτερος.

§. 48. Ἐπεται δεύτερον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ δεῖξις εἶναι ζωηρότερον τῆς ἀναπολήσεως, διὰ τοῦτο ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἐμφαίνουσα δεῖξιν, εἶναι δυνατώτερόν τι τοῦ ἀναπόλησιν ἐμφαίνοντος ἄρθρου· ἀμφότερα ἔχουσι φύσιν προσδιοριστικὴν, ἀλλ' ἡ μὲν δυνατωτέραν, τὸ δὲ ἀσθενεστέραν· δυνατὸν λοιπὸν εἰπεῖν ὅτι τὸ ἄρθρον εἶναι ἐξησθηνημένη δεικτικὴ ἀντωνυμία. Καὶ καθὼς ἡ ἀντωνυμία ἐξασθενοῦσα γίνεται ἄρθρον, οὕτω τὸ ἄρθρον ἐντονώτερον ἐκφερόμενον γίνεται ἀντωνυμία· ὅθεν τὸ τοῦ βασιλέως, ἀντωνυμικῶς ἐκλαμβανόμενον = τούτου τοῦ βασιλέως ὃν ὁρᾷς παρόντα, ἀρθρικῶς δὲ ἐκλαμβανόμενον = τοῦ βασιλέως τοῦ γνωστοῦ, ἢ ὃν ἔχεις ἐν νῶ.

V. Παραλειπτικοὶ τρόποι διὰ τοῦ Ἀρθρου.

§. 49. Ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν ὅτι πολλάκις τὰ μόρια διὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνουσιν εἶδος καὶ χαρακτῆρα ἐπιθέτου, προσδιορίζοντος τὸ οὐσιαστικὸν μεθ' οὗ συνδέεται, ὥς αἱ πέλας κῶμαι — ὁ μεταξὺ τόπος — ὁ πρὸ τοῦ (ἢ προτοῦ) χρόνος — ἡ ἄγαν ἀμέλεια — ἡ ἐξαίφνης μετὰστασις καὶ τὰ ὅμοια. Ἐνταῦθα δὲ πρέπει νὰ ἐπισημειώσωμεν ὅτι καὶ μόνον τὸ ἄρθρον πολλάκις μετὰ τῶν μορίων, χωρὶς οὐσιαστικοῦ, ἀπαντᾷται, ὥς οἱ ἐκεῖ — οἱ τότε — ἡ αὐρίον — ἡ Λυδιστί — τὸ πρόσω — τὸ ὀπίσω — τὸ σήμερον (τὸ σήμερον μέλει μοι), κτλ.

§. 50. Καὶ ὅτι μὲν ἐν τούτοις δυνατὸν νὰ τεθῶσιν αἱ μετοχαί, ὥς οἱ ἐκεῖ ὄντες — οἱ τότε γενόμενοι, ὥς καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων, αἱ πέλας οὔσαι κῶμαι — ἡ ἐξαίφνης γινομένη ἢ γενομένη μετὰστασις, κτλ. τοῦτο, ὥς καὶ σαφήνειαν φέρον εἰς τὸν λόγον καὶ οὐδὲν ἄτοπον καθ' ἑαυτὸ ἔχον, συγχωρεῖσθω· ὅχι ὅμως ὅτι καὶ πρέπει ἀπανταχοῦ νὰ ἐξυπακούεται ἐνθα δὲν ὑπάρχει· διότι τότε γίνεται διπλῆ τις παράλειψις ἡ ὁποία, εἰ μὲν ὅχι ἄλογος, δὲν εἶναι ἀναγκαία, οἱ ἐκεῖ (ὄντες ἄνθρωποι) — οἱ τότε (γενόμενοι ἄνθρωποι)· πολλῶ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται τὰ ἄνω οἶον ἐπίθετα ἀμόρφωτα, ὥς ἐὰν ἐλέγετο οἱ ἐκκεινοί ἢ ἐκκεισενοί, οἱ τοτενοί ἢ τοτεινοί, ὥς οἱ περυσινοί, παρ' ἡμῖν δὲ

καὶ τωρινοὶ καὶ παντοτινοί· οὕτω δὲ καὶ ἡ αὐρινὴ ἡμέρα, τὸ σημερινὸν ἢ ὅ,τι εἶναι ἢ γίνεται σήμερον.

§. 51. Αληθινὴ παράλειψις γίνεται διὰ τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ἄλλων περιστάσεων, τινὰς τῶν ὁποίων καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐψύσαμεν, περὶ τῶν γενικοσυντάκτων λαλοῦντες. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ἐκεῖ τότε σημειωθέντα προσθέσωμεν καὶ ἄλλα τινὰ συνήθη ἐν τοῖς τοιούτοις, εὐρίσκουμεν ὅτι οἱ διὰ τοῦ ἄρθρου παραλειπτικοὶ τρόποι δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰς ἐξῆς ἐννέα κλάσεις· α'. εἰς τὴν τῆς συγγενείας· β'. εἰς τὴν τῆς ἰδιοκτησίας, κυριότητος καὶ ἐπιστάσεως· γ'. εἰς τὴν τῆς σχέσεως ἐν γένει τοῦ ἔχοντος καὶ ἔχομένου· δ'. εἰς τὴν τοῦ τόπου· ε'. εἰς τὴν τοῦ χρόνου· ς'. εἰς τὴν τοῦ τέλους· ζ'. εἰς τὴν τῆς συγκρίσεως καὶ ἀναλογίας· η'. εἰς τὴν τῆς ἐλλείψεως ἐπιτηδείου ὅρου· θ'. ἐπὶ τινων ὀρκωμοσιῶν.

α'. Αλέξανδρος ὁ Φιλίππου — Νικίας ὁ Νικηράτου — ὁ Σωφρονίσκου (υἱός).

β'. τὰ τοῦ πατρός (κτῆματα) — ἡ τοῦ Φιλίππου (χώρα) — τὸ ἑαυτοῦ (σῶμα) — ὁ ἐπίτινος (ὧν = ἐπιστάτης).

γ'. οἱ μετὰ τινος — οἱ σὺν τινι — οἱ περὶ τινα, κτλ.

δ'. οἱ ταύτῃ — οἱ ἐκεῖ — οἱ πέλας — οἱ ἐνθάδε.

ε'. οἱ πάλαι — οἱ τότε — οἱ νῦν.

ς'. τὰ πρὸς πόλεμον — τὰ πρὸς εἰρήνην — τὰ πρὸς θεούς — τὰ πρὸς ἀνθρώπους.

ζ'. τὰ ὑπὲρ δύναμιν — τὰ ὑπὲρ φύσιν — τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον — οἱ καθ' ἑκάστον.

η'. ὁ τί ἄν τις αὐτὸν εἴποι; — ὁ πῶς ἄν τις αὐτὸν καλέσειεν;

θ'. οὐ μὰ τὸν — νὴ τὴν, κτλ.

§. 52. Τὸ ἢ γίνεται ὅταν ὁ συγγραφεὺς, ἀρχίσας τὸν λόγον ἵνα χαρακτηρίσῃ τι, μεγαλύνων ἔπειτα τὸ πρᾶγμα, ὑποκρίνεται ὅτι δὲν ἔχει ὅρον ἐπιτηδεῖον ἵνα τὸ ἐξηγήσῃ, καὶ τότε τὸ ἀφίνει ἀκατονόμαστον μὲν ἀλλὰ δυσφημισμένον διὰ τοῦ τρόπου τούτου· τὸ θ' γίνεται ὅταν ὁ συγγραφεὺς παρασιωπᾷ, διὰ σέβας καὶ εὐλάβειαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἢ τῆς θεᾶς πρὸς οὓς ἤρχισε νὰ κάμῃ τὸν ὅρκον «προφάσει τῆς ἀποκοπῆς τρανοῦν ὅρκον οὐ γεγόμενον.»

§. 53. Ανάλογον μὲ τὰ ἐν α' εἶναι τὸ ὁ δὲ Μαίας τῆς Ἀτλαντος διακονοῦμαι, ἐνθα παραλείπεται μὲν ὁ προσδιορισμὸς υἱός, τοῦ ὁποίου ἐπέχει τόπον τὸ ὅ, παραλείπεται δὲ καὶ τὸ καθ' αὐτὸ ὑποκείμενον ἐγώ, συμφώνως μὲ τὸ ὁποῖον

τίθεται καὶ τὸ ῥῆμα διακονοῦμαι· τὸ πλήρες λοιπὸν ἤθελεν εἶναι ἐγὼ ὁ Μαίας υἱός. Ἐπὶ τοιαύτης δὲ περιστάσεως, ὅσάκις προστίθεται μετὰ τὴν ἀντωνυμίαν καὶ τὸ διὰ τῆς ἀντωνυμίας ἀντονομαζόμενον, αὐτὸ ἐκφέρεται πάντοτε ἐνάρθρως, ὡς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι—ὑμεῖς οἱ Ἕλληνες—ὑμᾶς ἀκούω τοὺς Ἀθηναίους δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια (Ξενοφ.).

VI. Χρήσις τοῦ Ἄρθρου παρ' Ομήρῳ.

§. 54. Τὸ νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὸν Ὀμηρον δὲν ἀπαντᾶται οὐδαμῶς τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν Ἀττικὴν ἔννοιαν, ὡς ἔκαμαν πολλοὶ παλαιοὶ καὶ νεώτεροι, ἤθελεν εἶναι βέβαια δυσαπόδεικτον· ὅτι δὲ ὁ Ὀμηρος σπανίως τὸ μεταχειρίζεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ ὅτι ἐκ τῆς συνήθους ἀντωνυμικῆς χρήσεως βαθμηδὸν τὸ προσεγγίζει, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀντιρρότῳ τὸ καταντᾷ εἰς ταύτην τὴν σημασίαν, τοῦτο, μὲ φαίνεται, ἀποδεικνύουσι τὰ διάφορα αὐτοῦ χωρία, ἀκριβῶς ἐξεταζόμενα «ὀλίγοις τῶν ὀνομάτων ἄρθρα, ὥσπερ λαβὰς ἐκπώμασι δεομένοισι ἢ λόφους κράνεσιν, ἐπιτίθησι (Πλούταρχος).

§. 55. Τὸ ὁ, ἡ, τὸ, τίθεται παρ' Ομήρῳ· α'. ὡς δεικτικὴ ἀντωνυμία· β'. ὡς ἀναφορικὴ ἀντωνυμία· γ'. ὡς χαρακτηριστικὸν ἢ διακριτικόν τι· δ'. ὡς ἄρθρον.

α'. Ὡς δεικτικὴ Ἀντωνυμία.

ὁ γὰρ ἦλθε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν—ἡ δ' Οὐλύμπῳ δε βεβήκει—καὶ πρὸς τοῦ βασιλῆος ἀπηνέος—εἵνεκα τῆς ἀρετῆς ἐριδαίνομεν—τῷ μὲν εἰσαμένος—τῇ μιν εἰσαμένη—εἰμέντις τὸν ὄνειρον—τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω—οἱ μὲν τὰ πένοντο—αἱ δὲ βάτην—τοὺς μὲν ἀναστήσειεν—τὰς διαπέρσαι (Ιλ. Α, 12. 221. 340. Οδ. Β, 206. Ιλ. Β, 22. Γ, 389. Β, 80. Α, 29. 318. Ε, 778. Α, 191. Δ, 53).

§. 56. Ὡσαύτως ἀντωνυμικῶς ἐκλαμβάνονται ταῦτα καὶ ἐνθα προτασσόμενα ἀρχίζουσι τὸν λόγον, προετοιμάζοντα τρόπον τινὰ τὸ κύριον ἢ προσηγορικὸν ὄνομα τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ, οἷον αὐτὰρ ὁ μῆνιε Διογενῆς Πηλέος υἱός (= οὗτος, δηλ. ὁ Διογενῆς τοῦ Πηλέως υἱός, κτλ.)—ἡ μὲν ἄρ' ὥς εἶποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη (= αὐτή, δηλ. ἡ Ἀθηνᾶ)—οἱ μὲν ἄρ' ἀντίθεον Σαρπηδόνα δῖοι ἐγαῖροι ἐξέφε-

ρον πολέμοιο — αἱ δ' αὖτ' εἰσορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἡρῆ — αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαί (Ιλ. Α, 489. Ε, 133. 663. 418. 502).

Αὕτη εἶναι ἡ κοινοτέρα χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ· ἐκ ταύτης προῆλθε καὶ ἡ ἐπιρρήματικὴ χρῆσις τοῦ τῷ, τό = διό, ἡ ὁποία ἐπέραςε καὶ εἰς τοὺς Ἀττικούς· οὕτω δὲ καὶ τόδε = ἐνταῦθα, παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ε, 309).

β'. Ως *Αναφορικὴ Ἀντωνυμία*.

§. 57. Τοιαῦτα εἶναι μεταξὺ ἄλλων τὰ ἐπόμενα χωρία ἠπείλησε μῦθον ὃ δὴ τελεσμένος ἐστί — Ζεὺ ἄνα, δὸς τίσασθαι ὃ με πρότερος κάκ' ἔοργε — ἡ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἀλγέ' ἔθηκεν — ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτῃ ἦν, ἣ τέκε τέκνα, κτλ. (Ιλ. Α, 388. Γ, 351. Α, 2. Β. 313).

γ'. Ως *Χαρακτηριστικὸν ἢ διακριτικόν τι*.

§. 58. Οὕτως ἐκλαμβάνεται παρ' Ομήρῳ τὸ ἄρθρον, ὅταν τίθεται ὄχι εἰς προσδιορισμὸν ἐνὸς ἀτόμου τοῦ τυχόντος ἀλλὰ ὀνομαστοῦ τινος καὶ πασιγνώστου, ὡς παρόντος παρισταμένου εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀκροατῶν. Γίνεται δὲ τοῦτο ἢ τιθεμένης τινὸς ιδιότητος, ἐνάρθρως ἐξηγουμένης, ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος, ὡς ὁ γέρων, ὁ γεραιός, ἢ προτιθεμένης αὐτῆς τοῦ κυρίου ὀνόματος, ὡς ὁ γέρων Φύλας — ὁ γέρων Πρίαμος, ἢ καὶ ἐπιτιθεμένης, ὡς Νέστωρ ὁ γέρων· ἐνίοτε δὲ καὶ ἀμέσως πρὸ τοῦ κυρίου ὀνόματος τιθεμένης, ὡς τὸν Χρύσην — ἐκεῖνον τὸν ἀξιότιμον καὶ ἀξιοσέβαστον Χρύσην (Ιλ. Α, 33. 35. Π, 191. Ν, 368. Λ, 637. Α, 11).

δ'. Ως *Ἄρθρον*.

§. 59. Υπάρχουσι δὲ καὶ χωρία ἐκτὸς τούτων ἐνθα οὔτε τῆς δείξεως ἢ χρεῖα φαίνεται, οὔτε τὸ τοιοῦτον χαρακτηριστικὸν ἦτοι διακριτικὸν ἀρμόζει· ὅθεν ἐν τούτοις τὸ ὁ, ἡ, τό εἶναι καθ' αὐτὸ ἄρθρον, κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν Ἀττικὴν ἔννοιαν. Τοιαῦτα εἶναι τὰ

σοὶ τὸ γέρας πολὺ μεῖζον — οἱ δὲ θεοί — ἐς πεδῖον τὸ Τρωϊκόν — οἱ δέ τε θάμνοι — τὸ μὲν ἔλκος ἐτέρσετο — αἱ δὲ γυναῖκες — οἱ δ' ἄνεμοι — τὸν ἕτερον — ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθα — τὰ σὰ γούνα, κτλ. (Ιλ. Α, 167. Δ, 1. Κ, 11. Λ, 156. 267. Σ, 495. Ψ, 229. Οδ. Ε, 266. Ι. 181. 266, κτλ.).

§. 60. Ἐπὶ τῶν πρώτων τριῶν περιστάσεων, ἐξαιρέτως δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης, πολλοὶ τῶν νεωτέρων, ἀκολουθοῦντες τοὺς παλαιούς Γραμματικούς, τονίζουσιν τὰς ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένας πτώσεις τοῦ ἄρθρου τούτου, ἀντωνυμικῶς ἐκλαμβανομένου (ὅ γὰρ — ἢ δ' αἰέκουσα, κτλ.)· τινὲς δὲ ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Βουτ-
τμᾶννος, φυλάττουσι μόνον τὸ πνεῦμα, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἀρθρικῆς σημασίας (ὁ, ἡ). Εἴτε ὁμῶς τονισμένα εἴτε ἀτόνιστα, πρέπει βέβαια νὰ προφέρωνται σφοδρότερον, ἥτοι μετὰ τονικῆς κρούσεως, ὡς λέγουσι «Τὰ προτακτικὰ ἄρθρα στερηθέντα τῶν ἐπιγεταγμένων αὐτοῖς ὀνομάτων, σφοδρότερόν τε ἐκφωνοῦνται κατὰ τοὺς τύπους καὶ εἰς ἀντωνυμίας μετὰ γονται.» Εὐστάθιος.

§. 61. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ὑποτακτικὸν λεγόμενον ἄρθρον ὅς τίθεται παρ' Ομήρῳ δεικτικῶς καὶ ἀναφορικῶς·

α'. μὴ δ' ὅς φύγοι — ἀλλὰ καὶ ὅς δείδοικε (= οὗτος) (Ιλ. Ζ, 59. Φ, 198)· οὕτω καὶ τὸ θηλυκὸν ἦ, ἀλλὰ τοῦτο, ταυτίζεται ὡς πρὸς τὴν γραφὴν μὲ τὸ θηλυκὸν τοῦ ὅ, τονισμένον ἐκφερόμενον· ἴδε ἀνωτέρω τὰ παραδείγματα. Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας ἔμεινε παρ' Ἀττικοῖς μόνον ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω (§. 36.) σημειωθείσης περιστάσεως.

β'. ὅς Χρῦσῃν ἀμφιβέβηκας — ὅς μέγα πάντων Ἀργείων κρατέει — ὅ δὲ θεὸς ἐγγυαλίζει (Ιλ. Α, 37. 78. Β, 436).

Εἶναι λοιπὸν ἀναφορικὴ ἀντωνυμία παρὰ μὲν Ἀττικαῖς ἡ ὅς, ἡ, ὅ, παρὰ δὲ Ομήρῳ ἡ ὅς, ἡ, ὅ, καὶ ὅ, ἡ, τό. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα εἶναι αὐτὴ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, τὰ δὲ δεύτερα τὰ μετέπειτα δι' ἐξασθενήσεως γενόμενα ἄρθρα. Καὶ πρῶτα δὲ καὶ δεύτερα, ὡς καὶ τὰ ὅδε, ὅγε, οὗτος, κτλ. ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχήν, ἥτοι ἀποβαλόντα τὸ σ καὶ τ (ὅς, τό, ὅ, ὅ) ἢ, πιθανώτερον, ἀρχίσαντα ἐκ τοῦ ὅ καὶ προχωρήσαντα βαθμηδόν (ὅ, ὅς, ὅγε, ὅδε, ὅτος, οὗτος, κτλ. ἴδε Δ. Π.).

§. 62. Ἐκ δὲ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων αἱ μὲν τῆς ὁ, ἡ, τὸ ἐκλαμβάνονται καὶ ἐπὶ δεικτικῆς σημασίας ἡ ὁποία ἐνίοτε, ὡς εἶδαμεν, καταντᾷ ἀπλῇ ἀρθρικῇ, καὶ ἐπὶ ἀναφορικῇ, αἱ δὲ τῆς ὅς, ἡ, ὅ, μόνον ἐπὶ ἀναφορικῆς· ἔθεν τὰ τοῦ, τόν, τῆς, τήν, κτλ. = τούτου, τοῦτον, ταύτης, ταύτην, κτλ. καὶ = τοῦ ὁποίου, τὸν ὁποῖον, κτλ. τὸ δὲ οὗ, ὅν, κτλ. μόνον = τοῦ ὁποίου, τὸν ὁποῖον (ἴδε Ιλ. Α, 43.

249. 84. B, 21. 694. Oδ. N, 263. Il. A, 29. 72. B, 138. A, 94. καὶ ἀνωτέρω §. 52).

§. 63. Ως πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου πλησιάζουσιν εἰς τὸν Ὀμηρον οἱ Λυρικοὶ ποιηταί. Μετὰ τοὺς Λυρικοὺς ἔρχονται οἱ Ἀττικοὶ ἥτοι Δραματικοὶ ποιηταί οἵτινες καὶ κατὰ τὴν ἀντωνυμικὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου, καὶ κατὰ τὴν παράλειψιν αὐτοῦ ἔχουσι περισσοτέραν παρὰ τοὺς πεζοὺς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς ὅδε, παραλείπεται τὸ ἄρθρον συνηθέστατα. Πρὸ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἂν ὅχι οὐδέποτε, ὥς ἤθελεν ὁ Οὐαλκεναῖρος, σπανίως ὁμῶς προθέτουσι τὰ ἄρθρα, ὥς παρατηρεῖ ὁ Πόρσων· οὕτω π. χ. τοῦ Διός (Σοφ. Φίλοκ. 677)· ὅθεν καὶ ἀπὸ δύο διαφόρους γραφὰς προτιμῶσιν οἱ ἐκδόται τὴν ἀναρῆρον, ὥς παιδὶ τῷ Λαερτίου, ἀντὶ παιδὶ τοῦ Λαερτίου (αὐτόν 1359)· οἱ Κωμικοὶ ὑπόκεινται εἰς τοὺς προεξηγηθέντας κανόνας εἰς τοὺς ὁποίους καὶ οἱ πεζοί.

ΚΕΦΑΛ. ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

*Ανακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων καὶ Μετάβασις
εἰς τὰ ἐπόμενα.*

Ανακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων.

§. 1. Εὰν τῶρα θελήσωμεν διὰ βραχείων νὰ ἀνακεφαλαιώσωμεν ὅσα μέχρι τοῦδε πλατύτερον ἐξηγήσαμεν, εὐρίσκομεν ὅτι εἰς μὲν τὴν προδιοίκησιν ὠμιλήσαμεν περὶ τακτικῶν καὶ ἀτάκτων, περὶ τάξεως, συντάξεως, συντακτικοῦ, γραμματικῆς, γλώσσης, διαλέκτου ἐν γένει, περὶ τῆς παλαιᾶς τῶν Ελλήνων γλώσσης καὶ τῶν διαλέκτων αὐτῆς, περὶ τῆς σημερινῆς γλώσσης, περὶ τοῦ τρόπου τοῦ διαιρεῖν τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν σύνταξιν καὶ περὶ τοῦ παρόντος πονήματος τὸ ὁποῖον ἐδιαίρεσαμεν εἰς δύο τμήματα. Ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τοῦ παρόντος πρώτου τμήματος ὠμιλήσαμεν περὶ λόγου καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ τῶν ὁποίων ἐξετάσαμεν κατὰ μέρος τὴν φύσιν. Ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἐκτάσεως καὶ ἀναλύσεως τοῦ λόγου. Ἐν τῷ τρίτῳ περὶ τῆς ἀπλῆς προτάσεως καὶ τῶν τριῶν μερῶν αὐτῆς. Ἐν τῷ τετάρτῳ διελάβαμεν μερικώτερον περὶ τῆς περιγραφικῆς ἐκφράσεως τοῦ συνδετικοῦ, ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς ὑπαρκτικῆς καὶ μικτῆς αὐτοῦ σημασίας.

§. 2. Ἐν τῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ διελάβαμεν περὶ σχέσεων τῆς ἀπλῆς προτάσεως ἔνθα καὶ περὶ τοῦ Πινδαρικοῦ σχήματος καὶ περὶ τῆς Ἀττικῆς

λεγομένης συντάξεως. Εν τῷ ἑκτῷ περὶ Παραλείψεως. Εν τῷ ἑβδόμῳ διελάβαμεν περὶ τῆς συνθέτου ἢ συνδέτου προτάσεως, ἐξετάσαντες ἰδιαιτέρως τὰς διαφόρους αὐτῆς σχέσεις καὶ τὰς ἐν τούτοις παρατηρουμένας τροπολογίας, ὁμοιότητας ἢ διαφορὰς πρὸς τὴν ἀπλῆν. Εν τῷ ὀγδόῳ ἐπραγματεύθημεν περὶ ἐπαυξήσεως ἢτοι πλατυσμοῦ τῆς ἀπλῆς καὶ συνθέτου προτάσεως ἔνθα καὶ περὶ προσδιορισμῶν τοὺς ὁποίους ὑπὸ διαφόρους ὄψεις ἐθεωρήσαμεν. Εν τῷ ἐννάτῳ διελάβαμεν ἰδιαιτέρως περὶ τῶν κατ' ἐπεξήγησιν καὶ διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων προσδιορισμῶν, προσθέσαντες ἐν τῷ δεκάτῳ σημειώσεις εἰς τὰς προηγουμένας καὶ εἰς ἄλλας τινὰς ἀνωμαλίας. Εν τῷ ἐνδεκάτῳ ἐξετάσαμεν τοὺς διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων προσδιορισμούς, προσπαθήσαντες κατὰ τὸ δυνατόν νὰ διασείλωμεν εἰς ποίων ὀνομάτων κλάσιν ἰδιάζει ὁ διὰ μιᾶς καὶ εἰς ποίαν ὁ δι' ἄλλης πλαγίας.

§. 3. Εν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ ἐπροσθέσαμεν ὀλίγας τινὰς σημειώσεις, τὰς ἀναγκαιοτέρας, εἰς τὰ προηγούμενα· καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὸ περὶ προσδιορισμῶν ἐν γένει, ἔπειτα εἰς τὸ περὶ ἐπεξηγήσεως καὶ εἰς τὸ περὶ παρενθετικῶν προτάσεων κατὰ μέρος· μετὰ ταῦτα εἰς τὸ περὶ πλαγίων πτώσεων ἐν γένει, καὶ ἔπειτα πάλιν, μεταβαίνοντες εἰς τὰ γενικοσύντακτα, ἐσημειώσαμεν ἰδιαιτέρως τὰ εἰς οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα ἀναφερόμενα. Εἰς τὰ πρῶτα, μετὰ τὰ ἄστυ Ἀθηνῶν, ἵς Τηλεμάχοιο καὶ τὰ ἀνάλογα, ἐκρίναμεν προσοχῆς ἄξια τὰ ἀφηρημένην καὶ τὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα τὰ ὁποῖα ἐδιαίρέσαμεν εἰς τέσσαρας τάξεις· εἰς τὰ δεύτερα, τὰ ἐπίθετα, ἐκρίναμεν ἐξαιρέτως προσοχῆς ἄξια τὰ παραθετικά καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν τὰ συγκριτικά, δείξαντες ἐν συντόμῳ τὰ διάφορα εἶδη τῆς συγκρίσεως. Εκ τούτων διέβημεν εἰς τὰ δοτικοσύντακτα καὶ αἰτιατικοσύντακτα περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶχαμεν πολλὰ νὰ σημειώσωμεν· μετὰ ταῦτα εἶπαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ συνθέσεως καὶ παραγωγῆς ὡς μέσων τοῦ ἐρμηνεύειν τὰς προηγουμένας σχέσεις, καὶ τελευταῖον ἐδώσαμεν μικρὰν ὁδηγίαν εἰς τὸν σπουδαστὴν πρὸς εὐκολωτέραν ἀνάλυσιν τῶν προτάσεων.

§. 4. Εν κεφαλαίῳ δεκάτῳ τρίτῳ ὠμιλήσαμεν περὶ χρήσεως τῶν Ἀντωνυμιῶν· Ἡ δυσκολία τοῦ πράγματος ἐκ τοῦ ἐνός, ἢ διαφορὰ τῆς χρήσεως, παρ' Ὁμήρῳ μάλιστα καὶ παρ' Ἀττικοῖς, ἐκ τοῦ ἄλλου, καὶ τὸ ἐλλειπὲς τῶν περισσοτέρων γραμματικῶν ποιημάτων κατὰ τοῦτο ἀπῆλθεν μίαν τινὰ ἔκτασιν· ἐπροσπαθήσαμεν μ' ὅλον τοῦτο κατὰ τὸ δυνατόν νὰ συντέμωμεν τὸν περὶ τῆς

πολυπλόκου ταύτης ὕλης λόγον· ἐν τέλει δὲ ἐπροσθέσαμεν παρὰ δείγματα ἐκ ποιητῶν καὶ συγγραφέων εἰς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τοῖς μεταγενεστέροις μάλιστα ἐπικρατούσης συγχύσεως διὰ τὴν ἐναλλαγὴν αὐτῶν καὶ ἐπ' ἄλλαξις πρὸς ἄλληλας. Ἐν κεφαλαιῷ δεκάτῳ τετάρτῳ διελάβαμεν περὶ χρήσεως τοῦ ἄρθρου. Καὶ τὸν περὶ τούτου πολὺπλοκον λόγον ἐπροσπαθήσαμεν νὰ συντέμωμεν· ἐδείξαμεν δὲ ποῦ τίθεται ἀναγκαίως τὸ ἄρθρον παρ' Ἀττικοῖς, ποῦ δὲν τίθεται, καὶ ποῦ δυνατόν νὰ τεθῇ ἢ νὰ παραλειφθῇ· ἐπροσπαθήσαμεν νὰ περιλάβωμεν τὰ ἀποβλέποντα τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου παρ' Ἀττικοῖς, μετὰ τὸ ὅποιον εἶπαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς Ὀμηρικῆς χρήσεως, σημειώσαντες ἐν παρόδῳ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἑτεροειδῶν ποιητῶν.

§. 5. Ἐν τῷ παρόντι δεκάτῳ πέμπτῳ κεφαλαιῷ μέχρι τοῦδε ἐκάμαμεν τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προηγουμένων πρὸς εὐκολωτέραν ἀναπόλησιν, ποῦ μὲν συντομώτερον, ποῦ δὲ ὀλίγον τι ἐκτενέστερον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἔλαττον σημαντικὸν τῶν διαλαμβανομένων. Καλλίστη γύμνασις ἦθελεν εἶναι βέβαια, ἐν ᾗ ἀναγινώσκει ὁ σπουδαστὴς τὴν ἀνακεφαλαίωσιν ταύτην νὰ προσπαθῇ νὰ ἀναπολῇ εἰς τὸν νοῦν τὰ περὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐξηγηθέντα, προστρέχων εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κεφάλαιον ἵνα εὕρῃ ὅ,τι δὲν ἐνθυμεῖται. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν μέχρι τοῦδε, τῶρα δὲ θέλομεν κάμει τὴν εἰς τὰ ἐπόμενα μετάβασιν.

Μετάβασις εἰς τὰ ἐπόμενα.

§. 6. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐξηγηθέντα ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι ἡ βάσις τοῦ Συντακτικοῦ ἐπὶ τῆς ὁποίας στήριζονται ὅλα τὰ λοιπά· διότι καὶ εἰς τὰ ἐξῆς θέλομεν ἀπαντήσῃ ὑποκείμενον, κατηγορούμενον ἢ ἡνωμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ, προσδιορισμοὺς πτωτικοὺς ἢ ἐπιρρήματικούς, τροπολογίας καὶ συνδυασμοὺς τῶν αὐτῶν, πάντοτε ὅμως ἐπὶ τούτων στήριζομένους, καὶ μεταβολὰς εἰς τὰς ὀνομασίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ αὐτῶν ἵνα τελειώσωμεν τὸ περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως ἔργον. Θέλομεν ἐκτελέσει δὲ τοῦτο πραγματευθέντες ἐκ προθέσεως τὸ δεύτερον εἶδος τῶν προτάσεων τὸ ὅποιον μέχρι τοῦδε μόνον ἐν παρόδῳ ἐψάυσαμεν. Καὶ ἀφ' οὗ εἶδαμεν τί ἔχουσι κοινὸν ἢ πρότασις Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος καὶ αἱ ὁμοίαι μὲ τὴν πρότασιν Σωκράτης φιλοσοφεῖ καὶ τὰς ὁμοίας, καὶ τί ἔχουσιν ἰδιαίτερον αἱ πρῶται, θέλομεν ἰδεῖ τῶρα τί ἔχουσιν αἱ δευτέραι ἰδιαίτερον.

§. 7. Οτι μὲν αἱ προτάσεις τοῦ δευτέρου εἴδους γίνονται ἀπὸ ὅλα τὰ ῥήματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐξαιρουμένου μόνον τοῦ εἶναι ἐπὶ τῆς συνδετικῆς αὐτοῦ σημασίας καὶ τῶν συνωνύμως μὲ αὐτὸ λαμβανομένων· ὅτι αὐταὶ αἱ προτάσεις ἔχουσι τὸ συνδετικὸν ἡνωμένον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· ὅτι καὶ αἱ ἀναλελυμέναι καὶ αἱ συνεπτυγμέναι προτάσεις ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας ὡς ἐκ τῆς θεωρίας, ἡ γλῶσσα ὁμῶς δὲν ἔχει πάντοτε ὅρους ἐπιτηδεῖους εἰς τὴν μετατροπὴν αὐτῶν (πῶς ἤθελαν μετατραπῆ· π: χ: τὰ ἐγὼ εἰμι λόγιος — ἐγὼ ἔρχομαι, κτλ;)· ὅτι ὁ χαρακτηρ τῆς γλώσσης ἀπαιτεῖ ὥστε εἰς μὲν τὰς ἀναλελυμένας προτάσεις νὰ τίθενται κατηγορούμενον καὶ προσδιορισμοὶ πτωτικοί, ὡς ἐγὼ εἰμι παλαιὸς φίλος — σὺ εἶ χρηστός ἀνὴρ, εἰς δὲ τὰς συνεπτυγμένας, περιεχούσας τὸ κατηγορούμενον, προσδιορισμοὶ ἐπιρρήματικοί, ὡς ἐγὼ ἐλήλυθα πάλαι — φιλοσοφεῖ ὀρθῶς, κτλ. διὰ τὴν συγγένειαν ὁμῶς τῶν ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων γίνεται πολλάκις ἐπίτινων ἰδιαιτέρων κλάσεων καὶ τὸ ἀντίστροφον, ὡς ἐγὼ ἵσταμαι ὀρθός — ζῇ ἐλεύθερος — ἦλθε χθιζός — φοιτᾷ ὀξύς — Ἀλέξανδρος ὁ πάνυ — ἡ Λυδιστὶ ἀρμονία, κτλ. πάντα ταῦτα ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις κατὰ διάφορα μέρη.

§. 8. Μένει τώρα νὰ σημειώσωμεν ἄλλα τινὰ εἰς τὸν σκοπὸν φέροντα. Καὶ πρῶτον μὲν σημειωτέον ὅτι οἱ ἐν ταῖς ἀναλελυμέναις προτάσεσιν ὀνομασθέντες προσδιορισμοὶ ἐνταῦθα καλοῦνται ἀντικείμενα, ὡς ἐγὼ εἰμι ἀφειδῆς χρημάτων, ἐγὼ ἀφειδῶ χρημάτων — ἐπιμελῆς τῶν θείων, ἐπιμελοῦμαι τῶν θείων — ἐγὼ εἰμι ἀκόλουθός τινι, ἐγὼ ἀκολουθῶ τινι — εἰμὶ ἐναντίος τινί, ἐναντιοῦμαι τινι. Ὡσαύτως ἐγὼ εἰμι παχύς τὸ σῶμα, παχύνω τὸ σῶμα ἢ παχύνομαι τὸ σῶμα. Δεύτερον ὅτι πολλὰ ῥήματα, περιέχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῶν προεξηγηθέντων γενικοσυντάκτων καὶ δοτικοσυντάκτων ὀνομάτων, ἀκολουθοῦντα τοῖς αὐτοῖς κανόνας, συντάσσονται μετὰ τῆς αὐτῆς πτώσεως, πολλὰ ὁμῶς ἄλλα τρέπουσιν αὐτὴν εἰς αἰτιατικήν· οὕτω π: χ: τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (ἐπιμελοῦμαι, ἀφειδῶ, κτλ.) χρησιμεύουσιν εἰς τὸ πρῶτον, τὰ φίλος τῶν τέκνων, φιλᾷ τὰ τέκνα — εἰδήμων τῆς ἱατρικῆς, οἶδα τὴν ἱατρικὴν — οἰκοδόμος οἰκίας, οἰκοδομῶ οἰκίαν, εἰς τὸ δεύτερον. Τὴν αἰτίαν τῆς μεταβολῆς ταύτης θέλομεν προσπα-

θήσει νὰ ἐξηγήσωμεν ἀλλαχοῦ ἐξ αὐτῆς τῶν πτώσεων τῆς φύσεως, ἐνταῦθα σημειόνομεν ὅτι αὐτὴ γίνεται μάλιστα ἐπὶ τῶν γενικοσυντάκτων ἐνεργητικῶν ῥηματικῶν, ὡς ἐπιτελής τινος ἐπιτελῶ τι — αἰτιός τινος, αἰτιῶμαί τι — τεχνίτης τοῦ ἔργου, τεχνῶμαι τὸ ἔργον — φύλαξ Ἀχαιῶν φυλάττω τοὺς Ἀχαιοὺς — ἄρπαξ γυναικῶν ἄρπάζω γυναῖκας, κτλ.

§. 9. Τρίτον σημειωτέον ὅτι, ἐπειδὴ πᾶν ῥῆμα, προκύπτον, ὡς προείπαμεν, ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ συνδετικοῦ καὶ ἐνὸς κατηγορουμένου, ἰσοδυναμεῖ μὲ ταῦτα, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ κατηγορουμένου, διάφορος γίνεται καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ τοῦ ῥήματος· εἰ μὲν τὸ κατηγορούμενον σημαίνει κατάστασιν, κατάστασιν σημαίνει καὶ τὸ γινόμενον ῥῆμα, εἰ δὲ ἐνέργειαν, ἐνέργειαν καὶ τοῦτο· οὕτω π. χ. ἐκ τῶν κατάστασιν σημαίνοντων ἡσυχος, ἀκίνητος, ἀληθής, εὐτυχής, καθαρὸς γίνονται ῥήματα ὡσαύτως κατάστασιν σημαίνοντα ἡσυχάζω, ἀκίνητῶ, ἀληθεύω, εὐτυχῶ, καθαρεύω· ἐκ τῶν ἐνέργειαν σημαίνοντων λάλος, σύμμαχος, ἐνεργός, ἐργολάβος, οἰκοδόμος, κτλ. γίνονται ῥήματα ὡσαύτως ἐνέργειαν σημαίνοντα λαλῶ, συμμαχῶ, ἐνεργῶ, ἐργολαβῶ, οἰκοδομῶ. Ἡ δὲ ἐνέργεια εἴτε μένει εἰς τὸ αὐτὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ὡς ἰθύς ἰθύω, Ἑλλην ἐλληνίζω, Δωριεὺς δωριάζω, βαίνω, ὄρχομαι, κτλ. εἴτε μεταβαίνει εἰς ἄλλο, οἷον κατήγορός τινος, κατηγορῶ τινος, ἡγεμών τινος, ἡγεμονεύω τινός — σύμφωνός τινι — συμφωνῶ τινι — κόλαξ τινός, κολακεύω τινά, κτλ. Καὶ αὕτη πάλιν ἡ ἐνέργεια παρίσταται κατὰ δύο τρόπους· ἢ δηλ. ἐγείρει εἰς τὸν ἀκούοντα ἓν μόνον ἐρώτημα, ὡς κόπτω, καίω (τί; πρόσωπον ἢ πρᾶγμα), ἢ δύο, ὡς δίδωμι (τίνι καὶ τί;). Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐνέργεια ὅχι μόνον μεταδίδεται ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ἀλλὰ καὶ λαμβάνεται ὑπ' αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν παθητικῶν, οἷον κέπτομαι, καίομαι, κτλ.

§. 10. Εἰς τὸ ἀνωτέρω σημειωθέν, ὅτι ἐκ κατηγορουμένου σημαίνοντος κατάστασιν γίνεται ῥῆμα κατάστασιν ὡσαύτως σημαῖνον, καὶ γίνεται ῥῆμα σημαῖνον ἐνέργειαν ἐκ κατηγορουμένου ἐνέργειαν σημαίνοντος, δύο τινὰ παρίστανται ὡς μαχόμενα· 1. ὅτι τοῦτο δὲν παρατηρεῖται πάντοτε, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐν πολλοῖς ἐξ ὀνόματος κατάστασιν σημαίνοντος γίνεται ῥῆμα σημαῖνον ἐνέργειαν, ὡς ἐκ τοῦ ὀρθός, βαθύς, π. χ. γίνεται ὀρθόω, βαθύ-

νω, ἀμρότερα ἐνεργητικά· δυσκόλως δὲ γίνεται τὸ ἐναντίον, διότι τὸ ἐκ τοῦ πατὴρ π. χ. γινόμενον πατρώζω κυρίως = μιμουμαι τὰ τοῦ πατρός, ἔπειτα δὲ δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ = εἰμὶ ὡς ὁ πατήρ, διότι ὀλίγον ταῦτα διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων· 2. ὅτι καὶ ἐξ ὀνομάτων τὰ ὅποια δὲν σημαίνουν οὔτε κατάστασιν οὔτε ἐνέργειαν ἀλλ' ἀπλῶς οὐσίαν γεννῶνται ῥήματα σημαίνοντα κατάστασιν, ἐνέργειαν ἢ καὶ ἀμρότερα, ὡς λίπος λιπάω — πῦρ πυρόω — πλοῦτος πλουτῶ καὶ πλουτίζω, κτλ.

§. 11. Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν προηγουμένων ἐξηγεῖται οὕτω· πλάττοντες οἱ δημιουργοὶ τῆς γλώσσης τὰ ῥήματα ἐν γένει ἔδωκαν εἰς αὐτὰ ὅχι μόνον τὴν ἔννοιαν εἰμὶ τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος, ἢτοι ἔχω τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάστασιν ἢ ιδιότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν ποιῶ τι τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον, ὡς λιπάω = εἰμὶ λιπαρός, ἔχω τὴν ιδιότητα ἢτοι κατάστασιν τῆς λιπαρότητος· ὀρθόω = ποιῶ τι ὀρθόν· εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὸ ποιεῖν ὥστε νὰ λάβῃ τι μίαν τινὰ κατάστασιν εἶναι ἐνέργεια· καὶ ποτὲ μὲν ἡ γλῶσσα ἔχει μονοειδῆ, ποτὲ δὲ καὶ πολυειδῆ ῥήματα ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης, ὡς ἡσυχος ἡσυχάζω, καθαρὸς καθαρεύω (= εἰμὶ καθαρὸς) καὶ καθαρίζω (= ποιῶ καθαρόν).

§. 12. Ἀνάλογος ἐξήγησις δυνατόν νὰ δοθῇ καὶ εἰς τὸ δευτερον· εἰς τὸ ῥῆμα δηλ: δυνατόν μὲν νὰ περιέχεται κυριολεκτικῶς ἡ τῆς οὐσίας ἔννοια, ὡς ἀπολιθοῦται, ξυλοῦται = γίνεται λίθος, γίνεται ξύλον, δυνατόν δὲ καὶ μίᾳ τις ιδιότητι αὐτῆς, ὡς πυρόω = ποιῶ τὰ τοῦ πυρός, καίω ὡς τὸ πῦρ — παίζω = ποιῶ ὅσα ὁ παῖς, παίζω, οὐχὶ σπουδάζω — πλουτῶ = ἔχω τὰ τοῦ πλούτου, εἰμὶ πλούσιος (= πλούτιος, ὡς Μιλήσιος = Μιλήτιος), πλουτίζω = ποιῶ πλούσιον. Καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων, ἐπὶ τῆς περιστάσεως δηλ: 1. καὶ 2. ποτὲ μὲν ἡ γλῶσσα διασέλλει τὴν διαφορὰν ταύτην καὶ διὰ τοῦ τύπου (καθαρός, καθαρεύω, καθαρίζω· πλοῦτος, πλουτῶ, πλουτίζω), ποτὲ δὲ ὅχι, ἀλλ' ἡ αὐτὴ κατάληξις χρησιμεύει καὶ εἰς τὰ δύο (βρίθει = τὸ πρᾶγμα ἐστὶ βαρὺ καὶ = ποιεῖ τις τὸ πρᾶγμα βαρὺ, βαρύνει τὴν πλάσιγγα, νικᾷ Οδ. Ζ, 159). Ἡ σχέσις τῆς καταλήξεως πρὸς τὴν σημασίαν, κατὰ μέρος λαμβανομένη, τί σημαίνει δηλ: πᾶν ῥῆμα εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάληξιν ἀνήκει εἰς τὸ λεξικόν, καὶ μόνον κατὰ γενικὰς κλάσεις

λαμβάνομένη (τὰ εἰς ἄνω, ἰζω, κτλ.) δυνατόν νὰ ἀνήκη εἰς τὴν Γραμματικὴν (ἴδε κατωτέρω ἐν Κεφ. ΚΕ').

§. 13. Ἐκ τῶν προηγουμένων προκύπτει, μὲ φανερὰ, προφανῶς ὅτι, λέγοντες τὸ ῥῆμα περιέχει ἐν ἑαυτῷ τοιαύτης ἐννοίας κατηγορούμενον, καὶ τὸ ῥῆμα ἔχει σύστοιχον τοιοῦτον ἐπίθετον ἢ προσηγορικὸν ἐκ τοῦ ὁποίου αὐτὸ γραμματικῶς παράγεται καὶ εἰς τὸ ὁποῖον δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ, λέγομεν δύο πράγματα διάφορα τὰ ὁποῖα ποτὲ μὲν συμπίπτουσι ποτὲ δὲ ὄχι· οὕτω π: χ: τὰ ἀληθεύω, ἡσυχάζω περιέχουσι τὴν ἐννοιαν τῆς ἀληθείας καὶ ἡσυχίας, ἔχουσι καὶ τὰ ἀληθές, ἡσυχος ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἀναλύονται, εἰμὶ ἀληθής, εἰμὶ ἡσυχος· τὸναντίον τὸ λιπαρός καὶ πλούσιος προϋποθέτουσι τὰ λιπάω καὶ πλουτῶ· ὅθεν εἶναι ἄτοπον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα γίνονται ἐκ τοῦ λιπαρός καὶ πλούσιος, ἐν ᾧ ταῦτα ἐξ ἐναντίας γίνονται ἐκ τοῦ λιπάω καὶ πλουτῶ τὰ ὁποῖα πάλιν προϋποθέτουσι τὰ λίπος καὶ πλοῦτος. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ ἰδέα τοῦ λίπους καὶ ἡ ἰδέα τοῦ πλούτου ἐξηγεῖται ἐπιτηδεύως διὰ τοῦ λιπαρός καὶ πλούσιος, τίποτε δὲν ἐμποδίζει, μὴ ἔχοντες παλαιότερα ἄλλα, πρωτότυπα, ὀνόματα ὡς κατηγορούμενα, νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὸ πλουτῶ περιέχεται ἡ ἐννοια τοῦ πλούσιος, καὶ πλουτῶ = εἰμὶ πλούσιος, κτλ. Ο σκοπὸς εἶναι διὰ τὴν εὐκολίαν· οὐδὲ ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ γλῶσσα ἱστορικῶς ἐβάδισε τοῦτον τὸν δρόμον, ὅτι πρῶτον ἔπλασε τὰ ὀνόματα καὶ ἔπειτα τὰ ῥήματα· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι πολυειδές καὶ πολύπλοκον· ποῦ μὲν προὔπῃρξαν τὰ ὀνόματα, ποῦ δὲ τὰ ῥήματα· οὕτω π: χ: τῶν χρυσόω καὶ ἀργυρόω προὔπαρχουσι βέβαια τὰ χρυσός καὶ ἄργυρος· τὸ ἀστραπὴ ὁμῶς προϋποθέτει τὸ ἀστράπτω ἢ ἀστράπω, ὡς τὸ κλέπτῃς προϋποθέτει τὸ κλέπτω, ἢ κλοπὴ τὸ κλέπω, κτλ.

§. 14. Ἡ περαιτέρω ἐξέτασις τῶν τοιούτων ἐκβαίνει βέβαια τῶν ὁρίων τοῦ παρόντος πονήματος καὶ ὅλης ἴσως τῆς γραμματικῆς· ἀλλὰ πρὸς πληρεσέραν τοῦ πράγματος διασάφησιν ἡμποροῦμεν νὰ τελειώσωμεν τὸν περὶ τούτου λόγον μὲ τὰ ἐξῆς· εἰ μὲν τὸ ἄρχων καὶ ἀρχός ἔχουσι τὴν αὐτὴν ῥίζαν, ὡς καὶ τὸ κήδω καὶ κῆδος· εἰ μὲν τὸ καθαρεύω γίνεται προφανῶς ἐκ τοῦ καθάρως, τὸ ἀλλοτριοῦμαι ἐκ τοῦ ἀλλότριος, τὸναντίον δὲ τὸ ἐπιθυμητῆς προϋποθέτει τὸ

ἐπιθυμῶ, ὡς τὸ ἐραστῆς τὸ ἐρῶ, τὸ φροντιστῆς τὸ φροντίζω, κτλ. τοῦτο δὲν φέρει ἀνατροπὴν εἰς τὸ πρᾶγμα· διότι ὁ λόγος μας δὲν εἶναι περὶ γενεαλογίας τούτων τῶν λέξεων ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν παντὶ ῥήματι περιεχομένης ἐννοίας ἐνὸς κατηγορουμένου μετὰ τῆς τοῦ συνδετικοῦ· ἐὰν δὲ ἡ γλῶσσα δὲν ἔχη ἀπανταχοῦ ὀνόματα ἀρχαιότερα τῶν ῥημάτων, ὡς ἔχει εἰς τὸ χρυσόω τὸ χρυσός, εἰς τὸ ἀλλοτριόω τὸ ἀλλότριος, κτλ. δὲν ἐμποδίζει τίποτε νὰ ἐννοηθῶσι καὶ εἰς τὰ ἄλλα τοιαῦτα ἀνάλογα, φρόντις π: χ: εἰς τὸ φροντίζω, ὡς ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἐννοηθῇ κρατύς εἰς τὸ κρατύνω καὶ καλλύς εἰς τὸ καλλύνω· ὡς δὲ ἐκ τοῦ κρατύνω ἐγενετὶς πάλιν τὸ κρατυντήρ ἢ κρατυντής καὶ ἐκ τοῦ καλλύνω τὸ καλλυντήρ καὶ κάλλυντρον, οὕτως ἐκ τοῦ φροντίζω ἐγεννήθη τὸ φροντιστής, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ἡγεμών, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ἀγέομαι (= ἀγέω, ἄγω = ἄγω) ἐγεννήθη τὸ ἡγεμονεύω. Καὶ τὸ κέλομαι προϋποθέτει τὸ κέλω, ὡς καὶ τὸ βούλομαι τὸ βούλω, τοῦτο δὲ πάλιν τὸ βόλω (ὡς πρὸ τοῦ ποῦς ἦτον τὸ πὺς ποδός)· ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πρῶτον κατήντησεν ἄχρηστον, τὸ δὲ δεύτερον ἐσώθη μόνον εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν *uolo*, οὐδὲν πρὸς ἔπος. Ο λόγος ἐνταῦθα, ἐπὶ τελευταίας ἀναλύσεως, καταντᾷ εἰς τοῦτο· ὅπου ὑπάρχει ἐννοια τοῦ χωρισμοῦ, τῆς ἀρχῆς, κτλ. τίθεται γενική· ὅπου ἡ τῆς προσεγγίσεως, τῆς ὁμοιώσεως, κτλ. τίθεται δοτική· ἀλλ' εἰ μὲν ἐγεννήθη τὸ ἀρχός ἐκ τοῦ ἄρχω ἢ τὸ ἄρχω ἐκ τοῦ ἀρχός τοῦτο πρὸς τὸν σκοπὸν γίνεται πάντῃ σχεδόν, καὶ χωρὶς τὸ σχεδόν, ἀδιάφορον.

§. 15. Ἐκ πάντων τούτων γίνεται δῆλον ὅτι εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ πραγματευθῶμεν ἀθρόα καὶ συλλήβδην τόσον διάφορα καὶ ἑτερογενῆ ῥήματα· εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη πᾶσα νὰ προσπαθήσωμεν ἵνα διαιρέσωμεν τὰ Ἑλληνικὰ ῥήματα εἰς τόσας τάξεις ὁμοειδεῖς, καὶ ταύτας πάλιν νὰ ὑποδιαιρέσωμεν εἰς ἄλλας κατωτέρας, καὶ πάσης μιᾶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἐξηγήσωμεν τοὺς συντακτικοὺς κανόνας, τοὺς τρόπους δηλ: καθ' οὓς ἐκφέρεται πᾶσα τάξις. Οταν τοῦτο κάμωμεν, τότε εἶναι τελειωμένον τὸ ἔργον μας, τὸ περὶ Ἑλληνικῆς Συντάξεως τοῦτο πόνημα. Τοῦτο θέλομεν πρὸςπαθήσει νὰ κάμωμεν διὰ τῶν ἐπομένων κεφαλαίων, ἀρχίζοντας ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν Ἑλληνικῶν ῥημάτων.

§. 16. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῆς διαιρέσεως κρέματαί τὸ πᾶν, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δώσωμεν ὅλην μας τὴν προσοχὴν εἰς αὐτήν·

πρέπει δὲ καὶ ὁ νέος ὅστις θέλει μεταχειρισθῇ πρὸς σπουδὴν τὸ πόνημα τοῦτο νὰ οἰκειωθῇ ἀπ' ἀρχῆς μὲ αὐτὴν· τὸ παρ' ἄλλοις ὀνομαζόμενον οὐδέτερον ῥήμα (τὸ μὴ σχηματίζον παθητικὸν εἰς μαι) καὶ οὐδέτερον ὀλοενεργητικόν (τρέχω), ὀλοπαθητικόν (πάσχω) καὶ τὰ τοιαῦτα πρέπει νὰ τὰ ἀφήσῃ ἀνέπαφα ὅπου εὐρίσκονται, καὶ νὰ μὴ τὰ ἐφαρμόσῃ ἐνταῦθα· εἰ μὲν πάλιν κρίνει ἐκεῖνα ὀρθά, ἅς ἐγκολπωθῇ ἐκεῖνα καὶ ἅς παραιτήσῃ ταῦτα· ἐν ἐνὶ λόγῳ ἅς μὴ ἀναμίξῃ τὰ πράγματα, ἵνα μὴ συγχύσῃ τὴν κεφαλὴν του, διότι ἄλλη ἢ ἐκεῖ καὶ ἄλλη, ἢ ἐνταῦθα διαίρεσις· ἐκείνη χρησιμεύει εἰς ἐκεῖνα τὰ πονήματα, αὕτη δὲ εἰς τοῦτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Διαίρεσις τῶν Ἑλληνικῶν Ῥημάτων ὡς πρὸς τὴν Σύνταξιν. — Τάξις τὴν ὁποίαν θέλομεν φυλάξαι ἐν τοῖς ἐπομένοις. — Κοινοὶ Προσδιορισμοί.

Διαίρεσις τῶν Ἑλληνικῶν Ῥημάτων ὡς πρὸς τὴν Σύνταξιν.

§. 1. Τὰ Ἑλληνικὰ Ῥήματα, καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν σύνταξιν, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν φωνὴν ἥτοι κατάληξιν καὶ ὡς πρὸς τὴν σημασίαν· ὡς πρὸς τὴν φωνὴν εἶναι· α'. εἰς ὦ· β'. εἰς μι· γ'. εἰς μαι, οἷον ζῶ, κόπτω, ἵστημι, κόπτομαι, ἵσταμαι· ὡς πρὸς τὴν σημασίαν εἶναι· α'. καταστάσεως σημαντικὰ ἥτοι καταστατικά· β'. ἐνεργητικά· γ'. παθητικά.

§. 2. Καταστάσεως σημαντικὰ ἥτοι καταστατικά καλοῦμεν τὰ σημαίνοντα ἀπλῶς κατάστασιν ἥτοι ἡρεμίαν τοῦ προσώπου ἢ πράγματος καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ενεργητικά καλοῦμεν ἐν γένει τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν· ἐννοεῖται δὲ ἡ ἐνέργεια αὕτη διχῶς, εἴτε ὡς παραγωγὴ τινος ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἴτε ὡς μεταβολὴ προὔπαρχούσης καταστάσεως. Παθητικά δὲ τὰ σημαίνοντα πάθος, ἐνέργειαν δηλ· ἐξωθεν, ὅχι ἐκουσίως λαμβανομένην, καὶ τοῦτο πάλιν διχῶς, ἥτοι ὡς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παραγωγὴν ἢ ὡς μεταβολὴν προὔπαρχούσης καταστάσεως. Επειδὴ δὲ τὰ πρῶτα δὲν σημαίνουσιν οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο, διὰ τοῦτο λέγονται καὶ Οὐδέτερα.

Καταστατικά ἥτοι Οὐδέτερα.

ζῶ, ἡρεμῶ, ἡσυχάζω, διαφέρω, προσέοικα, σωφρονῶ, πλουτῶ, γέμω.

Ενεργητικά.

ἄδω, παίζω, βαίνω, πλέω, τρέχω, πηδῶ, φοιτῶ, κτίζω, ποιῶ, γεννῶ, κόπτω, πατῶ, κινῶ, ἀγαπῶ, μισῶ.

Παθητικά.

ποιοῦμαι, γεννῶμαι, κόπτομαι, πατοῦμαι, κινούμαι, κτίζεται ἡ οἰκία, πλέεται ἡ θάλασσα, ἀναγινώσκεται τὸ βιβλίον.

§. 3. Εἰ μὲν συνέπιπτε πάντοτε σημασία καὶ κατάληξις· εἰ μὲν δηλαδή μία κατάληξις ἐχρησίμευε μόνον εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα σημασίαν, τότε ἠθέλαμεν ἔχει μεγίστην εὐκολίαν· τῶρα ὅμως ἡ αὐτὴ κατάληξις χρησιμεύει εἰς πολλὰς σημασίας· ἔχομεν δηλ. ἐνεργητικὰ εἰς ω καὶ ἐνεργητικὰ εἰς μαι (κόπτω, δέχομαι)· παθητικὰ εἰς μαι καὶ παθητικὰ εἰς ω (κόπτομαι, πάσχω)· οὐδέτερα εἰς ω καὶ οὐδέτερα εἰς μαι (ζῶ, κεῖμαι), κτλ. καὶ ἐκ τούτου προκύπτει μεγάλη ποικιλία καὶ δυσκολία ὅχι μικρά. Διὰ τὴν συχνότεραν χρῆσιν ὀνομάζονται τὰ μὲν εἰς ω ἐνεργητικὰ· τὰ δὲ εἰς μαι παθητικά, πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως πάσης συγχύσεως εἶναι κχλὸν καθέκαστον ῥῆμα νὰ ἐξετάζεται κατὰ τὸ ἐν καὶ κατὰ τὸ ἄλλο, κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν· καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὴν συνηθεστέραν καὶ κατὰ τὴν σπανιωτέραν χρῆσιν.

Τάξις τὴν ὁποίαν θέλομεν φυλάξει ἐν τοῖς ἐπομένοις.

§. 4. Ἰνα προχωρήσωμεν ἐκ τοῦ εὐκολωτέρου εἰς τὸ δυσκολώτερον, θέλομεν φυλάξει τὴν ἀκόλουθον τάξιν. Ἐν τούτῳ τῷ Κεφαλαίῳ θέλομεν διαλάβει περὶ τῶν κοινῶν λεγομένων προσδιορισμῶν. Ἐν τῷ ἐπομένῳ δεκάτῳ ἐβδόμῳ θέλομεν διαλάβει περὶ τῆς ἰδιαιτέρας συντάξεως τοῦ εἶναι καὶ γίγνεσθαι· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ Κεφαλαίῳ θέλομεν ὁμιλήσει καὶ περὶ τῆς τῶν οὐδετέρων ῥημάτων συντάξεως. Ἐν Κεφαλαίῳ δεκάτῳ ὀγδόῳ θέλομεν μεταβῆ εἰς τὸ περὶ συντάξεως τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων, καὶ ἐκ τούτων εἰς τὸ περὶ παθητικῶν ἔνθα καὶ περὶ τῶν εἰς τὸ ε ῥηματικῶν, περὶ δὲ τῶν εἰς τέος μετὰ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ὁποίου προαπαιτεῖται ἡ γνῶσις. Εἰς ὅλα δὲ ταῦτα θέλομεν κάμει τὰς ἀναγκαίας διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. Τούτων τελειωθέντων θέλομεν διαλάβει περὶ τροπολογιῶν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν προηγουμένων, μετὰ ταῦτα δὲ εἰς ἰδικίτερα κεφάλαια θέλομεν ὁμιλήσει περὶ ἐγκλίσεων καὶ περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος. Μετέπειτα θέλομεν διαλάβει περὶ ἀπρο-

σώπων ῥημάτων καὶ περὶ τῶν εἰς τέρας ῥηματικῶν. Μὲ τὰς Μετοχὰς δὲ θέλομεν τελειώσῃ τὴν συντακτικὴν ἐξέτασιν τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου, μετὰ τὴν ὁποίαν μεταβαίνομεν εἰς τὰ ἄκλιτα ἥτοι μόρια. Τὸν λόγον τῆς τοιαύτης τάξεως ἀποδίδομεν ἐν τῷ Δ. Π. ἔνθα λύεται καὶ ἡ ἐνσασις διατί προτάσσονται τὰ οὐδέτερα τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι προϋποθέτουσι τὰ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικά, ὡς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα προϋποθέτουσι τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, καὶ διατί προτάσσεται τὸ περὶ ἐγκλίσεων τοῦ περὶ χρόνων κεφαλαίου.

Κοινοὶ Προσδιορισμοί.

§. 5. Κοινοὶ προσδιορισμοὶ ὀνομάζονται οἱ καὶ εἰς τὰ δύο εἶδη τῶν προτάσεων καὶ εἰς πᾶσαν κλάσιν ῥημάτων ἀρμόζοντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι οἱ ἀκόλουθοι ἐπτά· I. τὸ ποῦ ἥτοι ὁ τόπος· II. τὸ πότε ἥτοι ὁ χρόνος· III. τὸ πῶς ἥτοι τὸ ποιόν· IV. τὸ πόσον ἥτοι τὸ ποσόν· V. τὸ κατὰ τί· VI. τὸ διότι ἥτι τὸ αἷτιον, καὶ VII, τελευταῖον, τὸ διὰ τίνας χάριν ἥτοι τὸ χαριστικόν τὸ ὁποῖον ὁμῶς ἡμπορεῖ νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ αἷτιον.

§. 6. Επειδὴ δὲ εἰς τὴν ἐξήγησιν τούτων μᾶς χρειάζονται, ἐκτὸς τῶν πλαγίων πτώσεων, τὰ ἐπιρρήματα, αἱ προθέσεις, αἱ ἐγκλίσεις καὶ αἱ μετοχαί, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα μὲν λαμβάνομεν ταῦτα ὡς λῆμμα, ὅσον εἰς τὸν σκοπὸν ἀπαιτεῖται, ἐν οἰκείῳ δὲ τόπῳ ἐξετάζονται τὰ αὐτὰ ἐκ προθέσεως.

I. Τὸ ποῦ ἥτοι ὁ τόπος.

§. 7. Κατὰ τέσσαρας τρόπους θεωρεῖται ὁ τόπος· α'. ὅπου στέκει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· β'. ὅπου ὑπάγει· γ'. ἀπ' ὅπου ἔρχεται· δ'. ἀπ' ὅπου περᾷ.

Α'.

Ο τόπος εἰς τὸν ὁποῖον στέκει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἢ, ὡς λέγεται, ἡ ἐν τόπῳ στάσις ἐξηγεῖται· 1. δι' ἐπιρρήματος ἰδιαζούσης καταλήξεως, ἐκ δοτικῆς πηγάζοντος πολλάκις· 2. διὰ πλαγίας πτώσεως, ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ὡς

1. οἴκοι, Μεγαροῖ, Ισθμοῖ διατρίβει — Αθῆνησιν ἐστίν — ἐνταῦθα κεῖται — ἐνθα ἀπώλετο.

2. οὐκ ἦν Ἀργεος — μηδ' οὐτινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον φέροι (Ομ.) — ἐν μεγάρῳ — τὰ ἐν γῇ καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ — τὰ κατὰ τὴν Ἡπειρον χωρία — κοιμῶνται περὶ τὰ ἀρχεῖα.

Β'.

§. 8. Ο τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐξηγεῖται· 1. δι' ἐπιρρήματος ἰδιαζούσης καταλήξεως, εἰς σε συν-
ήθως· 2. διὰ πλαγίας πτώσεως, ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ὡς

1. κεῖσε δ' ἐγὼν οὐκ εἶμι—ἀπ' ἧλθεν ἐκεῖσε—ἄλτο
χαμᾶζε—ἀφίκετο Αθήναζε.

2. ἦλθεν Ἀργος—οὐρανὸν ἵκετο—χθόνα δόμεναι
—ἐπορεύθη εἰς Ἀσίαν—ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα—
ἀπέπλευσαν ἐπὶ Σάμου—ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς
πολεμίους.

Γ'.

§. 9. Ο τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔρχεται τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐξηγεῖται· 1. δι' ἐπιρρήματος ἰδιαζούσης καταλήξεως, εἰς θεν· 2. διὰ γενικῆς ἀπροθέτου· 3. διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἀνηκούσης προθέσεως, ὡς

1. οὐρανὸθεν καταβάς—φέρονται οἴκοθεν ἔρτον
καὶ κάρδαμον—ἔρχεται Αθήνηθεν.

2. εἰ μὴ τόνδε ἄγοιντο νήσου τῆσδε (Σοφ. Φιλ.
613)—νὶν βέβηκ' ἄγων χθονός (Εὐρ. Ἀνδρ. 1062).
Ταῦτα δὲ μεταφέρονται καὶ ἐπὶ προσώπου, ὡς δεξάμενοι Ρεῖης
(Ιλ. Ε, 204)—πάντ' ἐμοῦ κομίζεται (Σοφ. Τ. 580. Ἰδε
κατωτέρω Κεφ. Κ', §. 6).

3. ἔρχεται ἐκ τῆς ἀγορᾶς—ἐξ Αθηνῶν—ἀπὸ
Σπάρτης (Ἰδε κατωτέρω περὶ Προθέσεων).

Δ'

§. 10. Ο τόπος διὰ τοῦ ὁποίου περᾶ τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐκφράζεται· 1. διὰ γενικῆς ἀπροθέτου· 2. διὰ γενικῆς ἢ ἄλλης πλαγίας μετὰ τῆς ἀνηκούσης προθέσεως, ὡς

1. ἔρχονται πεδίοιο—ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο.

2. ἔρχεται διὰ γῆς—διὰ θαλάσσης—κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλασσαν.

Καὶ ἐνταῦθα δέ, καὶ πολλαχοῦ ἀκόμη, καὶ ἐν γένει σχεδὸν
τὰ ἀπρόθετα εἶναι τὰ ἀρχαιότερα, μείναντα εἰς τοὺς ἀρχαίους
ἢ ἀρχαῖζοντας ποιητάς.

II. Τὸ πότε ἦτοι ὁ χρόνος.

§. 11. Ο χρόνος δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ δύο ὄψεις, ὡς
ἐν στάσει καὶ ὡς ἐν κινήσει· ὑπὸ τὴν πρώτην ὄψιν θεωρεῖται

ὡς σημείον κατὰ τὸ ὅποιον γίνεται τι, ὡς καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ στέκει ἢ συμβαίνει τι· ὑπὸ τὴν δευτέραν θεωρεῖται ὡς σειρά διαδοχικῶν σημείων κατὰ τὴν ὁποίαν διαρκεῖ τι, ὡς ὁ τόπος διὰ τοῦ ὁποίου διέρχεται τι· διὰ τοῦ πρώτου ἀποκρινόμεθα εἰς τὸ ἐρώτημα πότε, διὰ τοῦ δευτέρου εἰς τὸ ἐρώτημα πόσον χρόνον. Ἐνταῦθα ἀναφέρεται μόνον τὸ πρῶτον, τὸ δὲ δεύτερον ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸ ποπόν, περὶ οὗ κατωτέρω.

§. 12. Εκφέρεται δὲ τὸ πότε κατὰ τοὺς ἀκολουθούς μάλιστα τρόπους· α'. διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· β'. διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· γ'. διὰ μετοχῆς· δ'. δι' ἐπιθέτου, χρόνου σημαντικοῦ, ὡς

α'. Ζεὺς τούτῳ σήμερον κῦδος ὀπάζει — πάλαε ποτὲ εὐτύχει — κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ.

β'. ἡμέρας, νυκτός, θέρους, χειμῶνος γέγονε ταῦτα — ἐπὶ Κύρου — ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου — ἡμέρα γὰρ τῇδε — τῷ καιρῷ ἐκείνῳ — ἐν ἡματι — τρίτην ἡμέραν, κτλ.

γ'. νεώτερος ὢν — θηρῶντες οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν.

δ'. χθιζὸς ἔφυγον πύοντον.

III. Τὸ πῶς ἦτοι τὸ ποιόν.

§. 13. Τὸ πῶς ἦτοι τὸ ποιόν ἐκλαμβάνομεν ἐνταῦθα εἰς γενικωτέραν σημασίαν, περιλαμβάνοντες ὅχι μόνον ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ποιότητα τὴν ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι ἐνυπάρχουσαν ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἰτοῦτο ἢ ἐκεῖνο γίνεται. Εκφράζονται δὲ ταῦτα· α'. διὰ τῶν ποιότητος λεγομένων καὶ τροπικῶν ἐπιρρημάτων· β'. διὰ πλαγίων πτώσεων ἄνευ ἢ μετὰ προθέσεως· γ'. διὰ μετοχῆς, ὡς

α'. γράφω καλῶς — βουλεύομαι ὀρθῶς — δικαίως ἐπαινεῖσθαι — πολλαχῶς λέγεσθαι — γίνεται ἀκινδύνως — πανοικί — πανστρατιᾷ — ὁδάξ — λάξ — πύξ, κτλ.

β'. τούτῳ τῷ τρόπῳ — τοῦτον τὸν τρόπον — ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ — κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον — διὰ φιλίας — δι' ἐχθρας, κτλ.

γ'. ἐπιμελούμενος ἐπέδωκε — εὖ φρονῶν εἶπε ταῦτα — καλῶς ποιῶν ἔχει χρήματα.

IV. Τὸ πόσον ἦτοι τὸ ποσόν.

§. 14. Ἡ ἰδέα τοῦ πόσου ἦτοι τοῦ ποσοῦ περιέχει· α'. τὸ ἐρώτημα πόσον, ἐπὶ ἀριθμοῦ, ἐκτάσεως, χρόνου, κατὰ τὴν προα-

ναφερθεῖσαν δευτέραν ὄψιν, θαυμά, τιμήματος, κτλ. β'. τὸ ἐρώτημα ποσάκις.

Α'.

Τοῦτο ἐκφράζεται 1. δι' ἐπιρρήματος καταλλήλου· 2. διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ὡς

1. ὅδε μαίνεται λίην — μεγάλως, ἰσχυρῶς, κτλ.

2. τρεῖς ὀβολούς — ἑκατὸν πήχεις — τοσοῦτον χρόνον, κτλ.

Β'.

Τοῦτο γίνεται διὰ τῶν ἐπιρρημάτων δῖς, τρίς, πολλάκις, κτλ. ὡς

ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι — δῖς παῖδες οἱ γέροντες — πολλάκις ἐθαύμασα, κτλ.

V. Τὸ κατά τι.

§. 15. Τοῦτο ἐκφέρεται δι' αἰτιατικῆς ἢ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ὡς ἐξηγήσαμεν προηγουμένως ἐπὶ τῶν αἰτιατικο-συντάκτων, οἷον

λευκός τοὺς ὀδόντας — ξανθὸς τὴν κόμην ἢ κατὰ τὴν κόμην — χρηστὸς τῷ ἥθει — μέγας τῇ εὐσεβείᾳ.

VI. Τὸ διότι ἦτοι τὸ αἷτιον.

§. 16. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γεννᾷ καὶ παράγει ἄλλο τι λέγεται αἷτιον, τὸ δὲ ἀναγκαίως ὑπὸ τοῦ ἄλλου παραγόμενον λέγεται αἷτιατὸν ἦτοι ἀποτέλεσμα· τὸ κέντημα παράγει τὸν πόνον, τὸ κέντημα λοιπὸν εἶναι τὸ αἷτιον, ὁ πόνος τὸ αἷτιατὸν ἦτοι τὸ ἀποτέλεσμα. Οταν δὲν ἐξαρκῇ ἓν μόνον αἷτιον ἀλλ' ἀπαιτῶνται πολλὰ τότε λέγονται συναίτια. Διαστέλλονται δὲ αἷτια τέσσαρα, ποιητικόν, ὕλικόν, ὀργανικόν καὶ τελικόν. Ποιητικὸν αἷτιον εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ποιεῖ κυρίως καὶ παράγει τὸ ἀποτέλεσμα. Ὑλικὸν ἢ ὕλη ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ κατασκευάζει. Ὀργανικὸν τὰ σύνεργα διὰ τῶν ὁποίων καὶ Τελικὸν τὸ τέλος διὰ τὸ ὁποῖον τὸ κατασκευάζει· οὕτω π. χ. εἰς τὸ ὁ ξυλουργὸς κατασκευάζει ἐκ κέδρου διὰ τῶν ἐργαλείων τὴν τράπεζαν ἵνα πωλήσῃ αὐτήν ὁ ξυλουργὸς εἶναι τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἡ κέδρος τὸ ὕλικόν, τὰ ἐργαλεῖα εἶναι τὸ ὀργανικὸν καὶ ἡ πώλησις τὸ τελικόν.

Ποιητικὸν Αἷτιον.

§. 17. Κυρίως ποιητικὸν αἷτιον εἶναι ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος διὰ

μόνης τῆς θελήσεώς του παρήγαγεν ἐκ τοῦ οὐδενὸς τὰ πάντα λέγονται δὲ καταχρηστικῶς καὶ οἱ ἄνθρωποι ποιητικὰ αἷτια οἵτινες δι' ὕλης καὶ ὀργάνων κατασκευάζουσιν τι, ὡς ὁ ἀρχιτέκτων ἐκ λίθων, ξύλων, κτλ. κατασκευάζει τὴν οἰκίαν, ὁ ξυλουργὸς ἐκ ξύλων τὰ ξυλουργήματα, ὁ μεταλλουργὸς ἐκ μετάλλων τὰ μεταλλουργήματα, κτλ. Πολλάκις δὲ παράγεται τι καὶ ὑπὸ ἀψύχων, ὡς τὰ χόρτα γεννῶνται ὑπὸ τῆς γῆς, ὁ ἄνθρωπος φονεύεται ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ, ὁ σῖτος ἀλθήεται ὑπὸ τοῦ μύλου, τὸ ξύλον σήπεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος, τὸ δένδρον ἀνατρέπεται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, κτλ.

§. 18. Ἀλλὰ καὶ ἠθικὰ ὄντα, ὡς εἶναι ὁ φόβος, ἡ χαρὰ καὶ τὰ τοιαῦτα, παράγουσιν εἰς τὸν κόσμον ἀποτελέσματα· ὁ ἄνθρωπος π. χ. ὅς τις φεύγει ἀπὸ τὸν πόλεμον διότι φοβεῖται διώκεται ὑπὸ τοῦ φόβου· ὁ ἀσθενὴς ὅς τις ἀναγκάζεται νὰ προστρέξῃ εἰς τὸν ἰατρὸν φέρεται βέβαια πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῆς νόσου. Ταῦτα πάντα περιλαμβάνονται μὲν γενικώτερον ὑπὸ τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἀκριβέστερον ὅμως διαστέλλοντι ὡς παρὰ ἰαίτια, συνοδευτικά, ὀδηγητικά, προτρεπτικά ἢ ἀναγκαστικά κατὰ τὴν περίστασιν· τοῦτο εἶναι κυρίως τὸ διότι, τὸ ἐξ αἰτίας ἦτοι ὁ ἀποχρῶν λόγος· ὅθεν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατηρῇται ἂν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐξηγῶνται φανερώς καὶ τὰ δύο, ἢ μόνον τὸ ἓν καὶ παρασιωπᾶται τὸ ἄλλο (ἴδε Δ. Π. καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ παθητικῶν καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ὑπὸ προθέσεως).

§. 19. Εκφέρονται δὲ ταῦτα ὡς ἀκολουθεῖ. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς μὲν τὰ Ενεργητικὰ ῥήματα εἶναι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, εἰς δὲ τὰ Παθητικὰ καὶ ὡς Παθητικὰ ἐκφράζεται διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου συνήθως, ἢ δοτικῆς συνήθως ἀπροθέτου, οἷον

Πλάτων ξυνέγραψε τὰς περὶ νόμων βίβλους — αἱ περὶ νόμων βίβλοι ξυνεγράφησαν ὑπὸ Πλάτωνος — Ομήρῳ πεποιήται ἡ Οδύσσεια — ὑπὸ Τυδεΐδῃ κλονέοντο φάλαγγες, κτλ.

Τὸ δὲ διότι ἐκφράζεται διὰ πλαγίας, ἐμπροθέτου ἢ ἀπροθέτου, ἢ διὰ μετοχῆς, ὡς

τούτου ἔνεκα — ὑπὸ μέθης ὕβρισε — θαυμάζω σε τῆς σοφίας — φόβῳ ἔπραττον — φθόνῳ οὐκ ἐπαινεῖ — τέθνηκεν ἀποπληξία — οὐ γὰρ ἀγροικία ποιεῖ τοῦτο — διὰ τοῦτο — ταῦτ' ἄρα — ἀριστεύσας ὁ ἀνὴρ ἔστεφανώθη — ἀδικήσας ὁ ἄνθρωπος ἐκολάσθη.

Υλικὸν Αἷτιον.

§. 20. Τὸ Υλικὸν αἷτιον ἐκφράζεται· 1. διὰ γενικῆς ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· 2. διὰ δοτικῆς· 3. δι' ἐπιθέτων τῶν λεγομένων μετουσιαστικῶν, ὡς

1. ναὸς Παρίου λίθου — ἀνδριάς χαλκοῦ — στέφανος λευκοῖων — πλοῖα ἐξ ἀκάνθης — θύρα ἐκ μυρίκης.

2. αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχεται, αἱ δ' ἐλέφαντι· ἔνθα ἡ ὕλη ἐξ ἧς τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται ὡς τὸ ὄργανον δι' οὗ.

3. σκεῦος ἀργυροῦν — χρυσοῦν, πήλινον, ξύλινον, κτλ.

Εἰς τὸ ὕστερον τοῦτο ἡ παλαιὰ καὶ ἡ σημερινὴ ἡμῶν γλῶσσα ὑπερτερεῖ κατὰ πολλὰ τὰς σημερινὰς τῆς Εὐρώπης. Περὶ πάντων τούτων Ἰδε Δ. Π. ἔνθα καὶ περὶ τῶν εἰς τὴν γλῶσσαν εἰσαγθέντων Ἰταλισμῶν, ὡς οἰκοκύρης ἀπὸ τὸ πρᾶγμα, ἄνθρωπος ἀπὸ πνεῦμα, ἀπὸ κατάστασιν, κλειδί ἀπὸ τὴν θύραν, ῥάπτης ἀπὸ ἄνδρα, ἀπὸ γυναῖκα, κτλ. ὡς καὶ περὶ τῶν ὁμοίων μὲν φαινομένων ὀρθῶν δέ, εἶον ἀπὸ δὲ τῆς ἐλαίης τοὺς κλάδους (Ηρόδ. Ζ', 19), κτλ.

Ὀργανικὸν Αἷτιον.

§. 21. Τὸ ὀργανικὸν αἷτιον ἐκφράζει ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα· α'. διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου· β'. διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου· γ'. διὰ μετοχῆς, ὡς

α'. βάλλω σε τοῖς λίθοις — παίω σε τοῖς ξύλοις — ἐγένετο μάχη ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις.

β'. ἡ ἀπὸ ξίφους μάχη — διὰ μαχαιρῶν καὶ τόξων ἐμάχοντο

γ'. ἀκοντίζοντες καὶ τοξεύοντες ἀπέκτειναν τὰ ζῷα.

§. 22. Ἡ ἀνωτέρω δοτικὴ ὀνομάζεται ὀργανικὴ, ἀντιστοιχοῦσα εἰς τὴν τῶν Λατίνων ἀφαιρετικὴν. Οταν δὲ τὸ ὑποκείμενον μεταχειρίζεται ἠθικόν τι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, τότε τοῦτο λέγεται συνηθέστερον μέσον· οὕτως ἡ μάχαιρα εἶναι ὄργανον, ἡ ἐπιμέλεια εἶναι μέσον· ἐξηγεῖται δὲ καὶ τοῦτο ὡσαύτως, οἶον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπέδωκεν· ὅθεν ἡ ἀνωτέρω ὀνομασθεῖσα ὀργανικὴ δοτικὴ δυνατόν ἐπίσης νὰ ὀνομασθῇ καὶ μέσου σημαυτικὴ· διὰ δὲ τὰ προηγούμενα τῷδε τῷ τρόπῳ ἐγέ-

νετο ταῦτα, φθόνῳ οὐκ ἐπαινεί. κτλ. καὶ τροπικὴ καὶ αἰτιολογικὴ· ἔτι δὲ ὑλικὴ διὰ τὸ ἀνωτέρω κεράεσσι τετεύχεται καὶ ἐλέφαντι.

Τελικὸν αἷτιον.

§. 23. Τὸ τελικὸν αἷτιον ἐκφράζεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν

α'. καὶ διὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων μὲ τὰς ἀνήκουσας προθέσεις συνήθως· β'. δι' ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως· γ'. δι' ἀπαρεμφάτου· δ'. διὰ μετοχῆς.

α'. ἔρχονται πρὸς τοὺς ἰατροὺς θεραπείας χάριν — ἔπραξε ταῦτα ἐπὶ βλάβῃ — εἰς ἀγαθὸν εἶπε ταῦτα — δι' ἡμᾶς ἐσταυρώθη ὁ Χριστός.

β'. χρῶμαι φαρμάκοις ἵνα ὑγιάνω.

γ'. δίδωμί σοι τοῦτο φορεῖν — ἵππον παρεῖχε τῷ ἀνδρὶ ἀναβῆναι.

δ'. ἤκω ἐρῶν — ἔρχομαι φράσων — πέμπω τινὰ ἐποψόμενον.

VII. Τὸ Χαριστικόν.

§. 24. Ο χαριστικὸς τρόπος ὁ ὁποῖος, ὡς εἶπαμεν, δυνατόν νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸ αἷτιον ἐν γένει καὶ νὰ ὀνομασθῇ τὸ χαριστικὸν αἷτιον, τίθεται εἰς ἔνδειξιν ὅτι γίνεται τι πρὸς χάριν τινός. Ἐκφράζεται δὲ τοῦτο διὰ πτώσεως δοτικῆς ἢ ὁποῖα διὰ τοῦτο καὶ χαριστικὴ λέγεται, ὡς ἀλλά μοι ἐσθιέμεν καὶ πινέμεν (= ἐσθιε καὶ πῖνε ἐμοὶ χαριζόμενος) — φοιτᾷ σοι εἰς τὰ διδασκαλεῖα ὁ παῖς.

§. 25. Ταῦτα δὲ ἡ σημερινὴ γλῶτσα μεταφράζει διὰ τῆς γενικῆς, ὡς τὸ προηγούμενον τῆς Οδυσσεΐας παράδειγμα ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν νὰ μοῦ τρώγῃς καὶ νὰ μοῦ πίνῃς· οὕτω σοῦ σπουδάζει ὁ νέος, κτλ. Καὶ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀναλύεται εἰς τὸ χαριζόμενός τινι, τὸ δὲ ἐδικόν μας εἰς τὸ δι' ἀγάπην τινός. Οὕτω λέγομεν πολλάκις καὶ κωμικῶς σοῦ τὸν ἔδωκαν ξύλον φοβερόν — σοῦ τὸν ἔκαμαν τὸν καλὸν ἄρχοντα ὥστε δὲν ἤξευρεν ἀπὸ τί μέρος νὰ γυρίσῃ, ὡς νὰ ἐλέγχμεν δι' ἀγάπην σου, διὰ νὰ σὲ εὐχαριστήσουν, κτλ.

§. 26. Η ὀνομασία χαριστική δοτική εἶναι ἡ μόνη ἀπὸ τὰς ὀνομασίας τῶν πτώσεων τὴν ὁποίαν ἀνέχεται καὶ ἐπιδοκιμάζει ὁ μακαρίτης Κοραῆς, τὰς δὲ ἄλλας, ὡς διαιρετικήν, ὀργανικήν, αἰτιολογικήν, κτλ. τὰς θέλει ἐλλειπτικάς. Καὶ περὶ μὲν τούτου ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα δὲ εἶναι σημειωτέα δύο τινά. Πρῶτον ὅτι ἡ χαριστική αὕτη δοτική πρέπει νὰ διασέλ-λεται ἐκ τῆς δοτικῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀποτείνεται ἢ μεταβαίνει καθ' αὐτὸ ἡ ἐνέργεια, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν τόπον τῆς γενικῆς ἐπέ-χουσιν δοτικὴν· οὕτω π. χ. εἰς τὰ βοηθῶ σοι, φθονῶ σοι, κτλ. ἡ ἐνέργεια τοῦ βοηθεῖν καὶ τοῦ φθονεῖν με-ταβαίνει καθ' αὐτὸ εἰς τὸ σοί· εἰς τὸ διδάσκω σοι τὸν υἱόν τὸ σοὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ σου = διδάσκω τὸν ὄντα σοι υἱόν = τὸν υἱόν σου. Η χαριστική, τούναντίον, δὲν σημαίνει οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο ἐκ τῶν δύο προηγουμένων, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον χάριν τοῦ ὁποίου γίνεται μία τις ἐνέργεια, εἰς ἕτερον πρόσωπον μεταβαίνουσα· τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι τὸ διδάσκω σοι τὸν παῖδα ἐπὶ τῆς ἐννοίας σοὶ χαριζόμενος διδάσκω τὸν παῖδα (ὅτινος καὶ ἂν ᾗναι υἱός)· τοιοῦτον εἶναι τὸ Μενέλαος ᾧ τὸν δε πλοῦν ἐστείλαμεν (Σοφ. Αἴ. 1045), τὸ ὁποῖον σημαίνει εἰς τὸν Μενελάου χαριζόμε-νοι, ἥτοι διὰ χάριν τοῦ Μενελάου, ἐποιήσαμεν τὴν θαλάσσιον ταύτην στρατείαν κατὰ τῆς Τροίας.

§. 27. Δεύτερον πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ χαριστική αὕτη δοτική δὲν τίθεται μόνον πρὸς ἐνδειξιν χάριτος ἥτοι εὐαρεσθήσεως ἀλλὰ καὶ δυσαρεσκείας, καὶ ἐν γένει σχέσεώς τινος σιμωτινῆς ἢ μακρυνῆς, ἀντανακλωμένης πρὸς τι. Οθεν ἢ πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὸ ὄνομα γενικώτερον ἢ, ὡς ἐπὶ τῶν περιποιη-τικῶν ἔχομεν καὶ ἀντιπεριποιητικά, οὕτως ἐνταῦθα νὰ διασείλω-μεν χαριστικήν καὶ ἀντιχαριστικήν· τοιοῦτον εἶναι τὸ τοῦ Πλάτωνος (Σοφ. σ. 229) τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον, ᾧ πρὸς τοὺς υἱοὺς μάλιστα ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται ταυῦν, ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτά-νωσι, τὰ μὲν χαλεπαίνοντες, τὰ δὲ μαλθακωτέρως παραμυθούμενοι· ἐνθα ἡ δοτική αὐτοῖς δὲν σημαίνει τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ γίνεται τὸ ἀμάρτημα ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὴν ἐκ τοῦ ἀμαρτήματος τῶν υἱῶν πρὸς τοὺς πατέρας σχέσιν, τὴν ἐκ τούτου δηλ. προξενουμένην δυσχρέσκειαν· καὶ εἰς τὴν μίαν δὲ καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίσασιν ἡμεῖς δὲν ἠμποροῦμεν ἀλλέως νὰ τὸ μεταφράσωμεν παρὰ διὰ τοῦ ὅταν τοὺς πταίωσιν.

§. 28. Λεπτοτάτη ἀλλ' ἐπαισθητὴ εἶναι ἡ τοιαύτη σχέσις εἰς τὸ τοῦ αὐτοῦ Πλάτωνος ἐκείνη (ἡ μήτηρ) ἣ σε ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλῃ ἔν' αὐτῇ μακάριος ᾖς. (Λύσ. σ. 208), ἔνθα δηλοῦται διὰ τῆς δοτικῆς ἡ ἐκ τῆς μακαριότητος τοῦ παιδὸς τῆς μητρὸς εὐαρέσῃσι· ἀνάλογα τούτου εἶναι τὰ παρ' ἡμῖν νὰ τῆς ζήσῃ, νὰ ζήσῃ τῆς μητρὸς του, νὰ τῆς προκόψῃ. Ἀπωτέρω δὲ εἶναι ἡ ἐν τῷ ὅς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις (Πολιτ. Α', σ. 343.). Ὡσαύτως ἀπωτέρω ἀλλὰ περίεργον εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ τοῦ Ομήρου (Οδυσ. Δ, 569) οὐνεκ' ἔχεις Ελένην, καὶ σφιν γαμβρὸς Διὸς ἔσσι, ἔνθα τὸ σφίν (= αὐτοῖς, τοῖς ἀθανάτοις) ἐξηγεῖ τὴν ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ Μενελάου πρὸς τὸν Δία προκυπτούσης σχέσεως, ἂν καὶ μακρυνῇς, πρὸς αὐτούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Σύνταξις τοῦ Ρήματος ΕΙΝΑΙ. — Σύνταξις τοῦ ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ. —

Σύνταξις τῶν οὐδετέρων Ρημάτων.

Σύνταξις τοῦ ΕΙΝΑΙ.

§. 1. Ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξετάσαμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς συνδετικῆς, ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς καὶ ἐπὶ τῆς μικτῆς αὐτοῦ σημασίας. Ὡσαύτως, περὶ τρόπων παραλειπτικῶν λαλοῦντες, εἶδαμεν τὰς αὐτοῦ καὶ τὰς δι' αὐτοῦ γινομένας παραλείψεις, ὡς Ἀλέξανδρος Φιλίππου υἱός — τοῦτό ἐστι τοῦ βασιλέως (κιῆμα) — ἱατροῦ σοφοῦ (ἔργον, ἴδιον, κτλ.).

§. 2. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὸ ῥῆμα τοῦτο δέχεται καὶ δοτικὴν σημαίνουσαν τὸ πρόσωπον ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ ὀνομαζόμενον πρᾶγμα, τὸ πρόσωπον δηλ. τοῦ ἔχοντος, ὡς ἔστι μοι χρήματα = ἔχω χρήματα. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκφέρεται συνήθως παρ' Ἑλλήσι τὸ παρ' ἡμῖν ἔχω, ὡς Τέλλω παῖδες ᾗσαν καλοὶ κάγαθοί. (Ηρόδ.) = ὁ Τέλλος εἶχε, κτλ.

§. 3. Πολλάκις εἰς τὴν δοτικὴν τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας προστίθεται μετοχή, προσδιοριστικὴ αὐτῆς, ὡς ἡμῖν δ' εἵνατός ἐστι περιτροπέων ἐνιαυτός ἐνθάδε μιμνύοντεσσι (Ιλ. Β, 296) — ἣν δ' ἡμαρ ἤδη δεύτερον πλεοντίμοι

(Σ. Φ. 354). Εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ὅχι τῶν προηγουμένων διάφορα· ὡς ἡ προσωπικὴ δοτικὴ μόνη μετὰ τοῦ ἔστι = ἔχω, ἔστι μοι χρήματα = ἔχω χρήματα — ἔστιν ἡμῖν εἵνατος ἐνιαυτός = ἔχομεν ἐννέα ἔτη, οὕτω καὶ μετὰ τῆς μετοχῆς = ἔχομεν ἐννέα ἔτη μένοντες ἐνταῦθα — εἶχα δύο ἡμέρας ὅπου ἔπλεα. Εκφέρεται δὲ καὶ κατ' ἀνάλυσιν ἡ μετοχή, ὡς ἡδὴ δέ μοι νῦν ἡὼς ἐνδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἰλιον εἰλήλουθα (Ἰλ. Φ, 156· παράβ. καὶ Ω, 765). Ἄλλοτε τίθεται ἡ μετοχή μόνον εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου, ὡς καὶ τίς χρόνος τοῖςδ' ἔστιν οὐξεληλυθώς; (Σοφ. Τ, 735) = πόσος καιρὸς εἶναι εἰς αὐτὰ περασμένος; = πόσον καιρὸν ἔχουσι; κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλείοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον (Θουκ. Α', 24) = ὁ εἰσπλέων τὸν Ἰόνιον κόλπον ἔχει τὴν Ἐπίδαμνον ἐν δεξιᾷ· οὕτω καὶ τὰ ὅμοια.

§. 4. Ως διάφορος δὲ παρίσταται ἡ τοιαύτη μετοχικὴ σύνταξις ἐπὶ τῶν ῥημάτων ἡδεσθαι, θέλειν, βούλεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων, αἶον ἐμοὶ δέ κεν ἄσμένῳ εἶη — θέλουντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν — εἰ αὐτῷ γέ σοι βουλομένῳ ἐστὶν ἀποκρίνασθαι. Ἀλλ' εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι καὶ ταῦτα, τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὄντα, τὴν αὐτὴν ἐπιδέχονται ἀνάλυσιν· διότι, ὡς τὸ ἦν μοι δεύτερον ἡμαρ πλείοντι = ἦλθεν εἰς ἐμὲ δευτέρα ἡμέρα ἐν ᾧ ἔπλεα, ἦτοι μὲ εὗρηκε δευτέρα ἡμέρα εἰς τὸν πλοῦν, κτλ. οὕτω καὶ θέλουντί μοι ἦν = ἦλθεν ἡ συνέβη εἰς ἐμὲ τὸ πρᾶγμα ἐν ᾧ τὸ ἠθέλα· οὕτω καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ τῶν Ἐγεσταίων (Θουκ. ζ', 46). Τοῦτο καὶ δι' ἀναλύσεως ἐκφέρεται ὡς ὁ δ' εὐκτόν ἀνθρώποισι κἂν ἄκουσιν, ἦ (Εὐρ. Ἰων. 642). Τὰ δὲ ἔστι μοι εὐκτόν, ἔστι μοι εὐχομένῳ, ἔστι μοι βουλομένῳ καὶ τὰ ὅμοια εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως· σαφηνίζονται δὲ ταῦτα καλλιώτερον διὰ τῆς τοιαύτης συντάξεως τοῦ γίγνεσθαι· καὶ περὶ μὲν ταύτης ἴδε κατωτέρω, περὶ δὲ τοῦ ἐκῶν εἶναι ἴδε Δ. Π.

Σύνταξις τοῦ γίγνεσθαι.

§. 5. Τὸ ῥῆμα γίγνομαι ἢ γίνομαι, κατὰ τὴν διάφορον τροπολογίαν τῆς γενικῆς αὐτοῦ σημασίας, διάφορον λαμβάνει καὶ σύνταξιν. Εἰ μὲν τὸ γινόμενον παρίσταται ὡς ὑπὸ φα-

νεροῦ αἰτίου γινόμενον, τότε ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ γείνεσθαι = γεννᾶσθαι, καὶ συντάσσεται ὡς τὰ παθητικά· εἰ δὲ παρίσχεται ὡς ὑπὸ ἀφανοῦς αἰτίου γινόμενον, τότε ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ γεννᾶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἑαυτό, καὶ τότε συντάσσεται κατὰ τὸ εἶναι, ὡς

α'. ἐκ πατέρων ἀγαθῶν ἐγένου — πατρός μὲν δὴ λέγεται Κῦρος γενέσθαι Καμβύσου, μητρός δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι.

β'. Ο Κῦρος ἐγένετο κάλλιστος — οὐ πόσις ἡμῶν προδότης γέγονε, — κομψὸς γενήσῃ καὶ λαλίστατος — γίγνου ὁμιλητικός — ὅς τῶν ἐπτὰ ἀνδρῶν ἐγένετο — ἄς γίγνεται — γένοιτο πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ — οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά.

§. 6. Καὶ διὰ γενικῆς δὲ συντάσσεται, ὡς τὸ εἶναι, τὸ γίγνεσθαι· ὅθεν λέγεται γίγνεσθαι τοῦ κόμματος, γίγνεσθαι τοῦ κρείττονος, ὡς εἶναι τοῦ κόμματος, εἶναι τοῦ κρείττονος, κτλ. παράβλ. καὶ τὰ ἀνωτέρω περὶ τῶν παραλειπτικῶν τρόπων ρηθέντα. Καὶ μετὰ δοτικῆς, οἷον ἡ ὁμιλία πάντων βροτοῖσι γίγνεται διδάσκαλος — ἐμοὶ χρῆν πημονὰν γενέσθαι — ἐξ ὧν πάντα γίγνεται βροτοῖς — γίγνεταί μοι τοῦτο ποιεῖν· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν (ἐν Ἡπείρῳ) μοῦ γίνεται (*mi riesce*), δὲν μοῦ ἔγινε, κτλ. Καὶ μετὰ τῆς προσδιοριστικῆς μετοχῆς, οἷον ὡς δὲ ἐν δεκάτῃ ἐγεγόνεε ἡμέρη ἀντικατημένοισι ἐν Πλαταιῇσι (Ἡρόδ. Θ', 41).

§. 7. Ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τῶν ρημάτων ἡδεσθαι, θέλειν, βούλεσθαι, καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὸ εἶναι, οἷον καὶ ἡδομένοισι ἡμῖν οἱ λόγοι γεγύνασι (Ἡρόδ. Θ', 46)· οὕτω καὶ οὐκ ἂν ἔμοιγε ἐλπομένῳ τὰ γένοιτο (Ὀδ. Γ', 228). Ὡς δὲ ἡ τοιαύτη τοῦ γίγνεσθαι σύνταξις σαφηνίζει, ὡς εἶπαμεν, τὴν τοῦ εἶναι, οὕτως ἄλλων πάλιν ρημάτων ὁμοία πλοκὴ σαφηνίζει ἀμφοτέρωτα, οἷον γιγνώσκω δ' ὡς σφῶϊν ἐελδομένοισιν ἰκάνω οἷοισι δμῶν — Τρωσὶν μὲν ῥ' ἀέκουσιν ἔδω φάος· αὐτὰρ Ἀχαιοῖς ἀσπασίη, τρίλλιστος, ἐπήλυθε νύξ ἐρεβεννή (Ὀδ. Φ', 209. Ἰλ. Θ', 487) — ποθοῦντι προῦφάνης (Σοφ. Κ. 1505), κτλ.

§. 8. Διὰ τὴν ἄμεσον σχέσιν καὶ συνάφειαν τοῦ αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ ὁποῖα εἶναι μεταξὺ τοῦ γίγνεσθαι καὶ εἶναι, διότι τὸ μὲν γίγνεσθαι φανερόναι τὴν διαδοχικὴν μετάβασιν ἐκ τοῦ μὴ

ὄντος εἰς τὸ εἶναι, τὸ δὲ εἶναι φανερῶναι τὸ τέλος καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ γίγνεσθαι, εὐκόλως μεταπίπτει τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο· οὕτως ἀντὶ τοῦ γίγνεσθαί τινος δυνατόν εἶπεν εἶναί τινος· διότι οἱ γενόμενοί τινος εἶναί τινος· οἱ ἐξ ἡμῶν γενόμενοι = οἱ ἐξ ἡμῶν ὄντες· διὰ τοῦτο οἱ ἐλλείποντες παρωχημένοι χρόνοι τοῦ εἶναι ἀναπληροῦνται διὰ τῶν τοῦ γίγνεσθαι· ἐγένετο = *estato*, κτλ. Εὐκολώτερον δὲ γίνεται ἡ τοιαύτη μετάπτωσις εἰς τὸν παρακείμενον διὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ φύσιν, σημερινός τὸ γενόμενον ἐν ταύτῳ καὶ ὄν· ὅθεν γεγώς = ὢν, κατὰ δὲ ποιητικωτέραν ἔκφρασιν καὶ τραφεῖς = γεγώς = ὢν (κρατίστου πατρὸς Ελλήνων τραφεῖς. Σοφ. Φ. 3). Καὶ εἰς τοῦτο ἴτως στηρίζεται ἡ παρ' Εὐσταθίου ἀναφερομένη γνώμη τῶν παλαιῶν. «λέγεται παρὰ τῶν παλαιῶν ὅτι οἱ Ἴωνες τὸ εἶναι γενέσθαι φασίν· ὅθεν ἀειγενέτης ὁ ἀεὶ ὢν.»

Σύνταξις τῶν Οὐδέτερων Ρημάτων.

§. 9. Τὰ Οὐδέτερα ῥήματα, κατὰσασιν σημαίνοντα, ἔχουσιν οἰκθὲν αὐτοτέλειαν· ὅθεν δὲν ἐγείρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος τὸ ἐρώτημα τίνα ἢ τί, ὥς τὰ ἐνεργητικά, ἀλλὰ μόνον τὰ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν ποῦ, πότε, πῶς, κτλ. Ἡ κατὰσασις δὲ ἐκφέρεται διχῶς, ἀσχετῶς ἢ τοι ἀπολύτως καὶ σχετικῶς· τὸ ἡρεμεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐξηγεῖ κατὰσασιν ἀπόλυτον· τὸ γέμει, εἰσὶ καὶ τὰ ὅμοια κατὰσασιν σχετικὴν, διότι μετὰ τοῦ ἀπλοῦ εἶναι συνεφέλκουσιν ἀναγκαίως καὶ ἄλλην ἐννοίαν· διὰ τοῦτο καὶ τὰ οὐδέτερα πρέπει νὰ τὰ ὑποδιαίρῃσμεν εἰς ἄσχετα ἢ τοι ἀπόλυτα καὶ σχετικά.

Οὐδέτερα ἄσχετα ἢ τοι ἀπόλυτα.

§. 10. Τὰ ἀπόλυτα οὐδέτερα ἐκφέρονται διόλου γυμνὰ ἢ, ἐν χρείᾳ, δέχονται τοὺς κοινούς προσδιορισμούς, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας κανόνας· οὕτω λέγομεν ζῇ ἐν Κερκύρᾳ, ζῇ καλῶς, κακῶς, ἔζη ποτέ, ἡρεμεῖ μετὰ τῶν φίλων, κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγονται ἐξ ἰδίας τῶν φύσεως καὶ τὰ ἀκμάζω, ἀνθῶ, θάλλω, εὐδαιμονῶ, εὐημερῶ, νεάζω, κτλ. Ὡσαύτως, κατὰ μετάπτωσιν ἐννοίας, καὶ τὰ κάθηται, κεῖται, κρέμαται, ἀνάκειται, κτλ. (ἴδε Δ'. Π. καὶ κατωτέρω Κεφ. ΚΕ').

Σχετικά.

§. 11. Επειδὴ τὰ ἐν τῷ περὶ τῶν προτάσεων τοῦ πρώτου εἴδους περιέχουσιν, ὥς προείπαμεν, τὴν βάσιν τοῦ Συντακτικοῦ, διὰ

τοῦτο οὐδὲ εἰς τὴν τῶν Σχετικῶν Οὐδετέρων σύνταξιν ἀπαντᾶται δυσκολία. Κατὰ τὴν ἐγειρομένην εἰς τὸν νοῦν ἔννοιαν προσίθεται ἡ ἀνήκουσα πτώσις, πάντοτε κατὰ τοὺς ἐξηγηθέντας κανόνας, οἷον εὐπορῶ (= εἰμι εὐπορος) χρημάτων — γέμει τὸ σκάφος (= ἐστὶ γέμον, πλήρες) κληματίδων — ἀπορῶ (= εἰμι ἄπορος) χρημάτων, κτλ. — ἔοικα (εἰμι ἑοικώς, ὅμοιος) τῷ πατρί — τὰ πράγματα ξυνάδει (= ἐστὶ ξυνωδὰ) τοῖς λόγοις, κτλ. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι τὰ μὲν πρῶτα ἀνάγονται εἰς τὴν κλάσιν τῶν πληρωτικῶν καὶ ζερητικῶν, τὰ δὲ δεύτερα εἰς τὴν τῶν ὁμοιότητος καὶ ἰσότητος σημαντικῶν· καὶ εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι, ἐὰν συμπίπτωσιν αἱ ἰδέαι τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς, τίθενται ἀμφότεραι, ὡς συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος (Πλάτ. Μέν. 2) — σὺν τοῖς πολίταις πένομαι (στεροῦμαι) τούτου τοῦ πράγματος.

§. 12. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν συντάσσεται καὶ πᾶν ἄλλο, κατὰ τὴν φύσιν πάντοτε τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ· οὕτω π. χ. ὄζειν (= ὀσμὴν ἔχειν) μύρων — πλουγεῖν (= πλούσιον, πλήρη εἶναι) χρημάτων, ῥημάτων, κτλ. Οὕτω δὲ καὶ τὸ βρύω, ὡς βρύων (= πλήρης) δάφνης· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο κλίνει εἰς τὴν σημασίαν τοῦ παθητικοῦ = βαρυνόμενος ἢ φορτωμένος, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖν, διὰ τοῦτο συντάσσεται συνηθέστερον μετὰ δοτικῆς, ὡς τὸ κατακορής, οἷον ἔλκεσι βρύων, κτλ.

§. 13. Τοὺς κοινούς προσδιορισμοὺς δυνατὸν νὰ δεχθῶσιν ἐπίσης καὶ ταῦτα ὡς καὶ τὰ πρῶτα, τὰ ἄσχετα ἥτοι ἀπόλυτα, οἷον πάλαι ποτὲ ἠὺ πόρου, νῦν δὲ ἀπορῶ χρημάτων — τοῦτο μὲν γέμει, ἐκεῖνο δὲ δεῖται ὕδατος. Καὶ τὰ προεξηγηθέντα δὲ ἄσχετα, λαμβάνοντα σχετικὴν ἔννοιαν, ὅταν ἡ γλῶσσα συγχωρῇ, συντάσσονται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐν αὐτοῖς περιεχομένου ἐπιθετικοῦ ἢ οὐσιαστικοῦ· οὕτω π. χ. ὅταν τὸ ῥῆμα σχολάζω (= ἔχω σχολὴν ἥτοι σχόλην) λάβῃ σχετικὴν ἔννοιαν, ἐγείρει εἰς τὸν νοῦν τὸ ἐρώτημα ἀπὸ τί πράγμα· καὶ ἐπειδὴ τοῦτο ἐκφράζεται διὰ γενικῆς, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν σχολάζω τινός, ὡς σχολάζω τῶν μαθημάτων, κτλ. τοιοῦτόν ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ ἡσυχάζω, συγχωρούσης τῆς γλώσσης.

§. 14. Τὰ οὐδέτερα ῥήματα ἐκλαμβάνονται πολλάκις ἐνεργητικῶς· τοιοῦτον π. χ. τὸ ῥῆμα βρίθω, τοιοῦτον τὸ λάμπειν = εἶναι λαμπρὸν καὶ = καταλάμπειν τινὰ

— ῥέπειν, κτλ. τότε λοιπὸν εἶναι φανερόν ὅτι καὶ συντάσσονται ὡς ἐκεῖνα, δεχόμενα ἀντικείμενον (ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ'). Εἶναι δὲ σημειωτέαι ἐν τούτοις αἱ φράσεις ἐνθα ὡς ἀντικείμενον τίθεται ὄνομα σύστοιχον τοῦ ῥήματος, οἷον πλουτῶ πλοῦτον — ζῶ ζωήν, κτλ. τὰ ὅποια = ἔχω πλοῦτον, διάγω ζωήν, κτλ. τοῦτο θέλομεν τὸ ἀπαντήσῃ καὶ κατωτέρω ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν παθητικῶν, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Σύνταξις τῶν Ενεργητικῶν Ρημάτων — Ενεργητικὰ ἀμετάβατα καὶ Ενεργητικὰ μεταβατικὰ Μορόπρωτα.

§. 1. Ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω δοθέντα ὀρισμὸν τῶν Ενεργητικῶν Ρημάτων καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἐνεργείας εὐκόλως προκύπτει καὶ ἡ αὐτῶν διαίρεσις. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος σημαινομένη ἐνέργεια ἢ μένει εἰς τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ἢ μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα διάφορον τοῦ ἐνεργοῦντος, ἢ, τελευταῖον, ἀντὶ νὰ μεταβῇ, ἀντεπιστρέφει εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, διὰ τοῦτο τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα εἶναι τριῶν εἰδῶν. Ονομάζομεν δὲ τὰ μὲν πρῶτα Ενεργητικὰ Ἀμετάβατα, τὰ δεύτερα Ενεργητικὰ Μεταβατικά, τὰ δὲ τρίτα Ενεργητικὰ Ἀντιμεταβατικά. Εἰς τὰ παίζει τὸ παιδίον — ἄδει ὁ ἀλεκτρυών — τρέχει τὸ ζῶον, τὰ ῥήματα εἶναι Ενεργητικὰ Ἀμετάβατα· εἰς τὰ ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον — ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον — ὁ τέκτων κτίζει τὴν οἰκίαν, τὰ ῥήματα εἶναι Ενεργητικὰ Μεταβατικά, ὡς καὶ εἰς τὰ κוניῶ τὸν οἶκον — πλύνω τὸ ἱμάτιον, κτλ. εἰς δὲ τὰ Σωκράτης ἐλούσατο πρὸ τοῦ κωνείου — οἱ Σπαρτιάται ἐκτενίζοντο πρὸ τῆς μάχης, εἶναι Ενεργητικὰ Ἀντιμεταβατικά.

I. Σύνταξις τῶν Ἀμεταβάτων Ενεργητικῶν.

§. 2. Τὰ ἀμετάβατα ἐνεργητικὰ ῥήματα δυνατόν νὰ ὑποδιαίρεθῶσιν εἰς τὰς ἀκολουθούσας τάξεις.

α'. εἰς τὰ φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικά, ὡς
ἄδω, ἀλαλάζω, βοῶ, γελῶ, θρηνῶ, κλαίω, κραυγάζω, παίζω, ψοφῶ.

β'. εἰς τὰ τεχνικῆς ἐνεργείας σημαντικά ἢτοι ὀργανικά. ὡς
καθαρίζω, κιθαρωδῶ, κυμβαλίζω, σαλπίζω.

γ'. εἰς τὰ μιμητικά, ὡς
αἰγυπτιάζω, αττικίζω, δωριάζω, δωρίζω, ἐλ-
ληνίζω, μηδίζω· κατ' ἀναλογίαν δὲ παρ' ἡμῖν τώρα καὶ ἀγ-
γλίζω, γαλλίζω, γερμανίζω, ἰταλίζω, κτλ.

δ'. εἰς τὰ ἐφετικά, ὡς
γελασεῖω, φαγητιάω, θανατῶ, κτλ.

ε'. εἰς τὰ ὥρας καὶ χρόνου σημαντικά, ὡς
διαχειμάζω, θερίζω, ἀπενιαυτίζω.

ς'. εἰς τὰ κινήσεως σημαντικά, ὡς
βαδίζω, θέω, περιπατῶ, σκιρτῶ, στείχω, τρέχω,
φεύγω, φοιτῶ, κτλ.

§. 3. Εἶναι φανερόν ὅτι τὰ μὲν τῆς πρώτης, δευτέρας, τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως σημαίνουσι συνεπτυγμένον τι· διότι τὸ μὲν ἄδω, βοῶ καὶ τὰ ὅμοια = ποιοῦμαι ᾠδὴν, βοήν, κτλ. τὰ δὲ κιθαρίζω καὶ σαλπίζω = κρούω τὴν καθάραν, ἡχῶ τὴν σάλπιγγα, κτλ. τὸ κιθαρωδῶ δέ = ἄδων κιθα-
ρίζω· τὸ ἐλληνίζω = μιμοῦμαι τὰ τῶν Ελλήνων·
δωριάζω = μιμοῦμαι τὰ ἥθη τῶν Δωριέων· δωρίζω
= μιμοῦμαι τὴν γλῶσσαν τῶν Δωριέων· τὸ δὲ γε-
λασεῖω, καὶ πολεμῶ = ἐπιθυμῶ γελάσαι ἥτοι γέ-
λωτος, πολεμῆσαι ἥτοι πολέμου. Επεὶ δὲ λοιπὸν περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς αὐτοτέλειαν, δὲν ἐγείρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκού-
οντος ἐκεῖνα τὰ ἐρωτήματα τὰ ὅποια θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω ὅτι ἐγείρουσι τὰ μεταβατικά. Τὰ δὲ τῆς πέμπτης κλάσεως σαλεύουσι μεταξὺ τῶν οὐδετέρων καὶ ἀμεταβάτων ἐνεργητικῶν, διότι τὸ διαχειμάζω, φέρ' εἰπεῖν, ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ εἰμί ἐν καιρῷ χειμῶνος, καὶ εἰς τὸ διάγω ἥτοι δαπανῶ τὸν χειμῶνα.

§. 4. Επίσης δὲ ὅλα ταῦτα δέχονται τοὺς προεξηγηθέντας κοινούς προσδιορισμούς· ὅθεν λέγομεν ἄδειν ἐν θεάτρῳ — με-
γάλα βοᾶν καὶ κραυγάζειν — ἐκιθάριζεν ὁ Νέρων ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ — ἐμήδιζεν ὁ Πausanίας ἐν Ἀσίᾳ — διεχείμαζεν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐν Σούσοις.

§. 5. Διάφορα δὲ τούτων εἶναι τὰ τῆς ἑκτῆς τάξεως τὰ κινήσεως σημαντικά· διότι τὸ βαδίζω, φοιτῶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ζητοῦντα ἐκ φύσεώς των τὸ πρὸς ποῦ, σημαίνουσι συνεπτυ-
γμένως καὶ ἀδιαλύτως ὅτι συνεπτυγμένως μὲν ἀλλὰ διαλυσίμως
τὰ φέρομαι, κινουῦμαι καὶ τὰ ὅμοια, ἥτοι φέρω, κινῶ
ἐμαυτὸν πρὸς τι. Εκφέρουσι δὲ τὴν πρὸς τι κίνησιν κατὰ τοὺς

προεξηγηθέντας τρόπους, ὡς βαδίζω ἐπὶ τὸ βῆμα — εἰς Σκύθας ἵέναι — ἐμπίπτουσι τοῖς θηράτροις — περιπίπτειν τραύματι, ζημίαις, ὑποψίαις, κτλ. Ταῦτα δὲ καὶ ἀπροθέτως, ὡς καὶ ἐκεῖ ἐσημειώθη, οἷον Πηλείωνα δ' ἴκανε — στεῖχ' ἀνηρότους γύας — ἐλθὼν τὴν Αθηναίων πόλιν, κτλ. (Ομ. Αἰσχ. Εὐρ.). Επειδὴ δὲ ταῦτα συγγενεύουσι ὡς πρὸς τὴν σημασίαν μὲ ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα κατωτέρω θέλομεν ἐξετάσει, τὰ Αντιμεταβατικὰ ἤτοι Μέσα, διὰ τοῦτο δυνατόν εἶναι ἐνταῦθα μὲν νὰ τὰ ὀνομάσωμεν Αὐτόμεσα, κατωτέρω δὲ θέλομεν ἰδεῖ καλλιώτερον τὴν φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀκριβῆ διαφοράν των ὡς πρὸς ἐκεῖνα.

§. 6. Ταῦτα τὰ ῥήματα φυλάττουσιν ἐνίοτε τὴν σύνταξιν τῶν ἀναλελυμένων προτάσεων· ὡς δηλ: λέγομεν ἐπιμελοῦμαί τινος καὶ ἀμελῶ τινος, κατὰ τὰ ἐπιμελῆς καὶ ἀμελῆς τινος, οὕτω καὶ ἰθύειν τινός, κατὰ τὸ ἰθύς τινος φέρεσθαι (= κατ' εὐθείαν πρὸς τινά)· ἀντιόων τινός = ἀντίον τινός πορεύεσθαι· οὕτω παρ' Ομήρῳ ὡς Εκτωρ ἰθυσεν νηός κυανοπρωροιο (Ιλ. Ο, 693), κατὰ τὸ αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰθύς Διομήδεος (Ιλ. Ε, 849). Τοῦτο δέ, κατὰ τὸν γενικώτερον τρόπον, ἰθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες (Ιλ. Μ, 443)· οὕτω καὶ ἔρχεται οὗ παιδός ἀντιόωσα (Οδ. Ω, 56) = ἀντίον οὗ παιδός· ἐκ τούτου δὲ μετέπειτα ἀντιόων ταύρων καὶ τὰ ὅμοια· τὸ αὐτὸ δέ, πάλιν τροπολογούμενον, συντάσσεται καὶ μετὰ δοτικῆς, καὶ μετὰ αἰτιατικῆς, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ.

II. Σύνταξις τῶν Μεταβατικῶν Ἑνεργητικῶν.—

Μεταβατικὰ Μονόπτωτα.

§. 7. Μεταβατικὰ ἐνεργητικὰ καλοῦμεν ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥστε, ἅμα ἐκφωνηθέντα, ἐγείρουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος τὸ ἐρώτημα τί, πρόσωπον ἢ πρῶγμα· σημαίνουνσι δηλ: ἐνέργειαν πηγαζουσάν ἐξ ἐνός καὶ τελευτῶσαν εἰς ἕτερόν τι διάφορον τοῦ ἐνεργούντος ὑποκειμένου· ὅθεν ἀπαιτοῦσιν ἀπαραιτήτως τὸ ποιοῦν καὶ τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν· οὕτως ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον — ὁ θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον· οὕτως ἐπὶ τῶν ὁ γεωργὸς σκάπτει τὴν γῆν — ὁ Ἀχιλλεὺς κτείνει τὸν Εκτορα, κτλ. Τὸ πρῶτον ὀνομάζεται, ὡς εἰς πᾶσαν ἄλλην τάξιν ῥημάτων, ὑποκείμενον, τὸ δεύτερον ἀντικείμενον· τὸ πρῶτον ἔχουσι τὰ μεταβατικὰ κοινὸν μὲ πᾶσαν ἄλλην τάξιν ῥημάτων, τὸ δεύτερον ἔχουσι τὰ μεταβατικὰ ἰδιάζον.

§. 8. Ανωτέρω ἤδη ἐσημειώσαμεν ὅτι ἀντικείμενον ἐνταῦθα ὀνομάζεται αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἰς τὰς ἀναλελυμένας προτάσεις ὀνομάζεται προσδιορισμός, ὅτι εἶναι λοιπὸν ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον πίπτει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· ἐσημειώσαμεν ὡσαύτως ὅτι ἢ μένει ἡ αὐτὴ πτώσις ἐπὶ τῶν ἀναλελυμένων καὶ ἀνεπτυγμένων προτάσεων ὅταν ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ὡς ἐγὼ εἰμι ἀμελής τῶν θείων καὶ ἐγὼ ἀμελῶ τῶν θείων, ἢ ἀλλάσσεται, ὡς ἐγὼ εἰμι φίλος τινὸς ἢ τινί, καὶ ἐγὼ φιλῶ τινα· καὶ ὅτι ἢ δέχονται ἐν ἀντικείμενον, ὡς τὸ πῦρ καίει τὰ ξύλα, ἢ αἰτοῦσι δύο, ὡς ἀπαλλάττω σε τούτου, κτλ. Ἐκ τούτου λοιπὸν δυνατόν νὰ διαιρέσωμεν τὰ Μεταβατικὰ Ἑνεργητικὰ εἰς τὰ δεχόμενα ἐν μόνον καὶ εἰς τὰ δεχόμενα διπλαῦν ἀντικείμενον· ταῦτα δέ, συντομίας χάριν, ὀνομάζομεν Μονόπτωτα καὶ Δίπτωτα Μεταβατικά.

§. 9. Ἐπειδὴ τὸ ἀπλοῦν ἀντικείμενον πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ διὰ μιᾶς τῶν πλαγίων, αἱ δὲ πλάγιοι εἶναι τρεῖς, γενική, δοτική καὶ αἰτιατική, ἔπεται ὅτι καὶ τὰ μονόπτωτα Μεταβατικὰ πρέπει νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς τὰ ἐκφέροντα τὸ ἀντικείμενον διὰ γενικῆς, εἰς τὰ ἐκφέροντα αὐτὸ διὰ δοτικῆς, εἰς τὰ διὰ αἰτιατικῆς. Τοῦτο δὲ λέγεται, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων, ὅτι τὰ δεῖνα ῥήματα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, μετὰ δοτικῆς, μετὰ αἰτιατικῆς.

Μονόπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§. 10. Εἰ μὲν εἰς τὰ ἐξ ὀνομάτων γινόμενα ῥήματα ἢ εἰς τὰ ὁμοίαν ἔννοιαν ἔχοντα δὲν συνέβαιεν οὐδεμία μεταβολὴ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, ἔπρεπε, κατὰ τὰ προηγούμενα, νὰ συντάσσωνται μετὰ γενικῆς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιάν τινος τῶν γενικοσυντάκτων ὀνομάτων ἢ συγγενῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσιν ὄνομα σύστοιχον, ὡς ἐγὼ εἰμι ἀμελής τῶν πραγμάτων καὶ ἐγὼ ἀμελῶ τῶν πραγμάτων — ὀλιγωρῶ τῶν κοινῶν, κτλ. Ἐπειδὴ ὁμως γίνονται, ὡς εἶδαμεν, μεταβολαί, διότι τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὰ προεξηγηθέντα οὐδέτερα, τινὰ δὲ μεταβαίνουσιν εἰς τὰ αἰτιατικοσύντακτα, τινὰ δὲ ἄλλα εἰς τὰ δίπτωτα, διὰ τοῦτο μένουσιν ὀλιγώτεραι κλάσεις ῥημάτων μετὰ ἀπλῆς γενικῆς συντασσόμενων παρ' ὅ,τι εἶναι ὀνόματα γενικοσύντακτα, καὶ ταύτας τώρα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν. Καὶ ἐνταῦθα μὲν περιλαμβάνομεν ἀδιαφόρως ἐνεργητικὰ εἰς ω καὶ ἐνεργητικὰ εἰς μαι, ἔστωσαν

ἀκόμη καὶ ἀντιμεταβατικά, ὅταν τὸ πρᾶγμα ᾖ ἀδιάφορον, κατωτέρω δὲ θέλομεν ἰδεῖ ἂν αὐτὰ ἔχουσι καὶ διαφορὰν καμμίαν κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ πρᾶγμα. Εἶναι δὲ ῥήματα γενικοσύνητα τὰ ἀκόλουθα

α'. τὰ ἀπολαυστικά· β'. τὰ ἐπιμελείας καὶ φροντίδος, ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας σημαντικά· γ'. τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας σημαντικά· δ'. τὰ μνήμης καὶ λήθης· ε'. τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· ς'. τὰ ἀρχικά ἢ τοι κυριότητος σημαντικά. Εἰς ταῦτα προστίθενται καὶ ἄλλαι τινὲς κλάσεις τῶν ὁποίων δὲν ἔχομεν σύστοιχα ὀνόματα, τοῦλάχιστον τόσον συχνὰ καὶ συνήθη· εἶναι δέ· ζ'. τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· η'. τὰ ἐφέσεως σημαντικά· θ'. τὰ αἰσθήσεως σημαντικά· ι'. τὰ κατηγορίας σημαντικά· ια'. τὰ καταδίκης σημαντικά.

Παραδείγματα.

α'. ἀπολαύειν τῶν Διὸς ἐρώτων — ὄναιτό σου ἡ μήτηρ (= να σὲ χαρῇ ἡ μήτηρ σου).

β'. ἐπιμελοῦμαι τῶν σωμάτων — ἐπιμελεῖσθαι τῶν βοσκημάτων, τοῦ χωρίου — φόγου ἀφροντιστεῖν — οὐ γὰρ ὀλιγώρουν τῶν κοινῶν οὐδ' ἀπέλαυνον μὲν ὡς ἰδίων ἡμέλουν δὲ ὡς ἀλλοτρίων, ἀλλ' ἐκῆδοντο μὲν ὡς οἰκείων, ἀπείχοντο δέ, ὥσπερ χρῆ τῶν μηδὲν προσηκόντων (Ἰσοκρ. Παν.).

γ'. σὺ δὲ φείδεο λαῶν σῶν — σφετέρης (= ὑμετέρης = σῆς) μὴ φείδεο τέχνης (Θεόκρ. ΚΒ'. 67) — ἡφείδουν σφῶν αὐτῶν.

δ'. μνήσομαι Ὠκεανοῖο — νόστου λαθέσθαι.

ε'. τυγχάνειν λόγου — ἀποτυγχάνειν τῶν ἐλπίδων.

ς'. ἄρχω πόλεως (= ἐξουσιάζω) — Τενέδοιο ἱφὶ ἀνάσσεις — πάσης τῆς Ασίας κυριεύειν — ἐσατράπευε τῆς χώρας.

ζ'. ἄρχω (ἀρχίζω) μύθου — σέο δ' ἄρξομαι — λήγω τῆς θήρας.

η'. οὐκ ἐρᾷ ἀδελφός ἀδελφοῦ — ἐπιθυμῶ ἀρετῆς — ἐφίεμαι χρημάτων — γλίσχομαι κακῶν· τὸ φιλῶ ὅμως μετὰ αἰτιατικῆς, φιλῶ τὸν υἱόν.

θ'. γεύομαι γάλακτος — ὀσφραίνομαι οἴνου —

θίγω τῆς κεφαλῆς — ψάύω τῶν τριχῶν — αἰσθάνομαι τῆς τῶν λόγων ἡδύτητος.

ί. κατηγοροῦσί τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων.

ια. δικαίως αὐτῶν καταγνώσκονται — καὶ οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν.

§. 11. Ἡ γενικὴ ἐπὶ τῶν κλάσεων ί καὶ ια' τίθεται δυνάμει τῆς διὰ προθέσεως ἀπυκτωμένης ἐννοίας τοῦ ἐναντίου, ἐπάνω τινός, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ προθέσεων διὰ γενικῆς ἐκφερομένην· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ καταγελαῖν, καταλαλεῖν, καταφρονεῖν, καταπτύειν καταμαρτυρεῖν, καταδισαίρειν τινος. Ολίγα ὅμως ἐκ τῶν προηγουμένων ἀπαντῶνται χωρὶς τροπολογιῶν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν· οὕτω π. χ. ἀκούω ταῦτα, μέμνημαι τὴν συμμαχίαν — αἰσθάνομαί τινος καὶ αἰσθάνομαί τι — Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον (Θουκ. Α', 90), κτλ.

Μορόπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 12. Τὰ περὶ τῶν ἀνωτέρω ρηθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τούτων· συντάσσονται μετὰ δοτικῆς ἐν γένει, ἐκφράζουσι δηλ. τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον διὰ ταύτης τῆς πτώσεως, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τὰ ὅποια περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἰδέαν ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ δοτικοσυντάκτου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα συμβαίνουν ἀνάλογοι τροπολογίαι, ὡς ἐν τοῖς γενικοσυντάκτοις, διὰ τοῦτο μένουσιν ὀλιγώτεραι κλάσεις ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων παρὰ τὰς ἐκεῖ σημειωθείσας κλάσεις τῶν ὀνομάτων· εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς· α'. τὰ πλησιότητος ἥτοι προσεγγίσεως σημαντικά· β'. τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικά· γ'. τὰ ὑπενδοτικά καὶ ὑπηρετικά· δ'. τὰ ἀκολουθίας καὶ πιστότητος σημαντικά. Εἰς ταῦτα δὲ προστίθενται ὡς κλάσεις συγγενεῖς· ε'. τὰ ἐντεύξεως σημαντικά· ς'. τὰ ἐρίσεως καὶ ἀμίλλης σημαντικά· ζ'. τὰ ἐν γένει ἀπότασιν καὶ διεύθυνσιν σημαίνοντα, ὡς

α'. οὐχρὴ τοῖς θηρίοις πελάζειν — τῷ Βυζαντίῳ προσπελάζοντα — ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν (Επισ. Ιακ. δ'). Ἀλλὰ περὶ τούτων, ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ').

β'. οὐ ῥάδιον εὐνοεῖν τοῖς κακογούοις — ἐνο-

χλεῖν τοῖς ἀκούουσιν — ἐπηρεάζων ἐκείνῳ (Απομν. Α', β', 31).

γ. θυμουμένοις εἴκειν — ζημίαις, πενία, ὕβρει, ὀργῇ, θυμῷ, θάρσει, μένει εἴκειν — τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὐρέθη.

δ. ῥᾶον παρακολουθήσετε ἅπασι τοῖς λεγομένοις — οὐ πᾶσι πιστεύοντες, οὐ πᾶσιν ἀπιστοῦντες.

ε. τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδεὶς πω πολέμιος ἐνέτυχεν.

ς. ἀθανάτοις ἐρίζειν — ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῇτε Φιλίππῳ — ἀνδράσι μάχεσθαι.

ζ. θεοῖς εὐχεσθαι — δαίμοσιν ἀρᾶσθαι.

§. 13. Εκ τῶν περιποιητικῶν προκύπτουσι καὶ τὰ ἀλέξειν, ἀμύνειν, ἀρήγειν, βοηθεῖν, ἐπικουρεῖν, λυσιτελεῖν καὶ τὰ ὅμοια, ἐκ δὲ τῶν ἀντιπεριποιητικῶν τὰ ἐπιβουλεύειν, ἐπιτιμᾶν, λοιδορεῖσθαι, μέμφεσθαι, φθονεῖν καὶ τὰ ὅμοια, ὡς

τούτοις ἀνάγκη ἀλέξειν — ἀλλ' ἀμύνειν καὶ τέκνοις καὶ ἑαυτοῖς — ἀρήγειν τοῖς φίλοις, τῇ χώρᾳ — οὗτοι δὲ τοῖς Αθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν — ἐγὼ δὲ ἔρχομαι ὑμῖν ἐπικουρῆσαι — οἷος μηδενὶ δεσπότῃ λυσιτελεῖν — αἱ γὰρ γυναῖκες ἐπιβεβουλεύκασί μοι — ἐπιτιμῶμεν τοῖς ψηφισθεῖσι — λοιδορεῖσθαι πᾶσι — λυμαίνεσθαι νεκρῷ — φθονεῖν τοῖς εὖ πράττειν δοκοῦσι καὶ τοῖς μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ προῖουσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων ἀπαντῶνται τροπολογίαι ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν.

Μονόπρωτα Μεταβατικὰ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 14. Ὅλα τὰ ῥήματα τὰ μὴ περιεχόμενα εἰς τὰς δύο προηγουμένας τάξεις, ὅσα λοιπὸν ἐξηγοῦσι καθαρώτερον καὶ ἀμιγέστερον τὴν μεταβατικὴν ἐνέργειαν, ὅλα συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς. Διαιροῦσιν οἱ γραμματικοὶ τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς σωματικὰ καὶ ψυχικά, καὶ ταῦτα πάλιν ὑποδιαιροῦσιν εἰς κατωτέρας ἄλλας κλάσεις· τούτων ὅμως τῶν διαιρέσεων δὲν βλέπει τις εὐκλῶς τὴν ὠφέλειαν· ὅθεν ἐν γένει δυνατόν εἰπεῖν ὅτι τὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἐγείρουσιν εἰς τὸν ἀκούοντα τὸ ἐρώτημα τί

(πρόσωπον ἢ πράγμα) καὶ τὰ ὅποια δυνατόν νὰ ὀνομάσωμεν διαθετικά ῥήματα, ὡς ἀλλάσσοντα τὴν κατάστασιν τοῦ δεχομένου τὴν ἐνέργειαν ταύτην, ὅλα συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς.

§. 15. Τούτων παραδείγματα εἶναι ἀπανταχοῦ προχειρότατα, πρὸς εὐκολίαν ὅμως παραθέτομεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν πολλῶν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναρίθμων, κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν·

ἀγαπῶ τὰ χρήματα — βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα — τούτους καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς καὶ ἔδραις καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραιρε — δέχομαι τὸν οἰωνόν — θνητὸς ὢν ἄμβροτον διώκεις — ζεύγνυμι ποταμόν — θάπτε νεκρούς — κάλλος νόσος ἐμάρανε — χεῖρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλός τε δάκτυλον — ὀρύσσω χωρίον — δειναὶ τύχαι σφάλλουσι δόμους — Γλαῦκος ἔτικτε Βελλεροφόντην — τὸ φυλάξαι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον — ἐλπίδες ψεύδουσι βροτούς — δαλὸς ὠθεῖ καπνόν — ὠνεῖσθαι χάριτας πονηράς.

§. 16. Τὸ ἐν τοῖς οὐδετέροις ἀνωτέρω σημειωθὲν πλουτῶ πλοῦτον, ζῶ ζωὴν καὶ τὰ ὅμοια εἶναι συνηθέστατον ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν· ἀντὶ δηλ. νὰ τεθῇ ἀντικείμενον διαφόρου ἀρχῆς παρὰ τὴν τοῦ ῥήματος τίθεται σύστοιχον ἢ συγγενοῦς σημασίας, ὡς ἀγαπῶ ἀγάπην — μισῶ μῖσος — ἀγνοῶ ἄγνοϊαν — ἀδικῶ ἀδικίαν — λέγω λόγον — ληρῶ λῆρον — πολεμῶ πόλεμον — ἀγωνίζομαι ἀγῶνα — μάχομαι μάχην — θεῶμαι θεάν — ἐπιμελοῦμαι ἐπιμέλειαν, κτλ. τὸ αὐτὸ δὲ θέλομεν ἀπαντήσῃ καὶ κατωτέρω εἰς τὰ δίπτωτα, εἰς τὰ παθητικά, κτλ.

§. 17. Συνεπτυγμένη δὲ εἶναι ἡ ἔννοια εἰς τὰ νικᾶν μάχην — νικᾶν ἀγῶνα — νικᾶν πάλην — νικᾶν Ολύμπια = διὰ τῆς νίκης κερδίζειν τὴν μάχην (*vincere il lotto*), διὰ τῆς νίκης κερδίζειν τὰ τοῦ ἀγῶνος, τὸν κατ' Ολύμπια στέφανον, κτλ. τὰ ὅποια ὅμως δυνατόν νὰ ἀναφερθῶσιν εἰς τὰ δίπτωτα = νικᾶν τοὺς ἐχθρούς μάχην — νικᾶν τοὺς ἀντιπάλους ἀγῶνα — νικᾶν τοὺς ἐναντίους Ολύμπια, ἢ καὶ νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ εἶναι νικητὴν κατὰ τὰ Ολύμπια, ὡς δεινὸς τὰ πολεμικά· τὸ δὲ θύειν νικητήρια — θύειν εὐαγγέλια καὶ τὰ ὅμοια = θύειν θύματα νικητήρια = ἔνεκα νίκης, καὶ θύματα εὐαγγέλια = ἔνεκα τῶν εὐαγγελίων, ἀγαθῶν ἀγγελίων, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ιδιαιτέρως περὶ τοῦ Ἀντικειμένου.

§. 1. Ἀνωτέρω ἤδη ἐσημειώσαμεν ὅτι τὰ ἐν ταῖς ἀναλελυμέναις προτάσεσιν προσδιορισμοὶ καλούμενα ἐν ταῖς συνεπτυγμέναις καλοῦνται ἀντικείμενα. Καὶ τῷ ὄντι ἐκ παραβέβημεν τὸ ἐγὼ εἶμι φίλος τῶν τέκνων καὶ τὸ ἐγὼ φιλῶ τὰ τέκνα εὐρίσκομεν ὅτι τὰ τέκνα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ὁ κατὰ γενικὴν προσδιορισμὸς τῆς ἀνεπτυγμένης προτάσεως. Καὶ ἐπειδὴ τὸ τέκνων εἶναι προσδιορισμὸς τοῦ κατηγορουμένου φίλος, ἐπομένως χρησιμεύει πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ αἰτιατικὴ γενόμενον, τέκνα, εἶναι πάλιν συμπλήρωμα τοῦ κατηγορουμένου· καὶ καθὼς τὸ ἐγὼ εἶμι φίλος τῶν τέκνων δυνατόν νὰ γένη φιλότεκνος, ἀπαραλλάκτως τὸ ἐγὼ φιλῶ τὰ τέκνα γίνεται φιλοτεκνῶ.

§. 2. Καὶ τὸ οἰκία εἰς τὸν λόγον παίζω ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ τὸ Κερκύρα εἰς τὸν λόγον ζῶ ἐν Κερκύρα καὶ τὸ ἀνδρῶν εἰς τὸ ἀναξ ἀνδρῶν, καὶ τὸ πατρὶ εἰς τὸ ὅμοιος τῷ πατρί, καὶ τὸ κόμην εἰς τὸ ξανθὸς τὴν κόμην, ὅλα ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσιν ἐν γένει ἀντικείμενα· διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ παίζειν γίνεται ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἡ κατάσσις τοῦ ζῆν δηλοῦται ἐν τῇ νήσῳ Κερκύρα, καὶ ἡ σχέσις τοῦ ἀνάσσειν πίπτει ἐκ τοῦ ἀναξ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἀνδρῶν, κτλ. Καθὼς ὁμῶς ἐπὶ τῶν προσδιορισμῶν εἶδαμεν ὅτι διασέλλεται τὸ κατηγορούμενον, ἂν καὶ αὐτὸ εἰς προσδιορισμὸν χρησιμεῖον, οὕτως ἐνταῦθα ἔθος ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζεται κυρίως ἀντικείμενον ἡ πτώσις ἡ δηλοῦσα τὸ σημεῖον εἰς ὃ τελευτᾷ ἡ ἀποτείνεται ἡ ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ὀρμωμένη ἐνέργεια· ὅθεν καὶ ὡς ἀντικρὺ τοῦ ὑποκειμένου νοούμενον ἀντικείμενον ὠνομάσθη.

§. 3. Ἡ ἰδέα τοῦ ἀντικειμένου εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἐνεργείας τὴν ὑποίαν σημαίνουσι τὰ Μεταβατικὰ ῥήματα· εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν τοιαύτην ἐνέργειαν χωρὶς νὰ φαντασθῶμεν καὶ σημεῖον εἰς ὃ αὐτὴ τελευτᾷ ἡ ἀποτείνεται· διὰ τοῦτο ὁν λόγον ἔχει τὸ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον εἰς τὴν ἀπλὴν πρότασιν ἐν γένει, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὰ οὐδέτερα ῥήματα τὰ ὅποια ἔχουσιν αὐτοτέλειαν, τὸν αὐτὸν ἔχει τὸ ἀντικείμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῶν Μεταβατικῶν ἐνεργητικῶν· εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον τὸ δεύτερον εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐνεργητικῆς προτάσεως, ὡς τὸ πρῶτον

εἰς συμπλήρωσιν πάσης ἐν γένει προτάσεως. Δυνατὸν δὲ ὥς, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, νὰ ἐπέχη τόπον τοῦ ἀντικειμένου ἢ παραγόμενόν τι, πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὡς ὁ θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον — ἐκτίσε τὸν κόσμον, ἢ πρόσωπον καὶ πρᾶγμα πάσχον μεταβολὴν τῆς προϋπαρχούσης αὐτοῦ καταστάσεως διὰ τῆς λαμβανομένης ἐνεργείας, ὡς τύπτω τὸν ἄνδρα, κοιῶ τὸν οἶκον· ἢ δυνατὸν, τελευταῖον, καὶ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια νὰ παρίσταται ὡς παραγόμενόν τι, οἷον παρέχομα προθυμίαν, κτλ.

§. 4. Τὸ ἀντικείμενον, ὡς προείπαμεν, ἐκφέρεται διὰ μιᾶς τῶν πλαγίων, γενικῆς, δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς· παρατηροῦντες ὁμῶς τὴν πληρὺν τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένων μεταβατικῶν ῥημάτων δυνατὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ περισσότερα μεταβατικὰ συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς· παρατηροῦντες δὲ ἀκόμη καὶ τὴν διάφορον φύσιν τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων τούτων ῥημάτων δυνατὸν εἶναι, προχωροῦντες περαιτέρω, νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ καθαρὰ καὶ κύρια μεταβατικὰ συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς μόνον, τὰ δὲ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα εἶναι ἢ ὡς ιδιότητος σημαντικὰ προσκυλλημένης εἰς τὸ ὑποκείμενον, ὀλίγον πολλάκις διαφέροντα τῶν οὐδετέρων, ἢ κατωτέρας βέβαια ἐνεργείας.

§. 5. Καὶ τῷ ὄντι ἐὰν παραβάλωμεν τὸ ἄρχω = εἰμι ἄρχων ἤτοι ἀρχὸς καὶ τὸ ἀφνειὸς χρυσοῦ, μικρὸς βαθμὸς διασέλλει αὐτά, καὶ τὸ ὕψερρον πάλιν ἐκ τοῦ γέμω χρυσοῦ, κτλ. ἡ δὲ ἐνέργεια ἡ διὰ τοῦ πατῶ τὴν γῆν, σφάζω, κόπτω, κτλ. ἐκφερομένη εἶναι βέβαια μείζων παρὰ τὴν διὰ τοῦ ἄρχω τοῦ τόπου, φροντίζω τινός, φθονῶ τινι, κτλ. ἐκφερομένης. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ περισσότερα ῥήματα τῶν δύο προηγουμένων τάξεων μεταβαίνουσιν εἰς ταύτην, δεχόμενα αἰτιατικὴν, ὅταν ἡ ἐνέργεια τραπῇ εἰς κυρίως μεταβατικὴν· κρατεῖν τινος = ἔχειν τὸ κράτος τινός· κρατεῖν τι = ἔχειν, κατέχειν τι.

§ 6. Ἐκ τούτου λοιπὸν δυνατὸν εἶπεῖν ὅτι, καθὼς ἀντικείμενον λέγεται μερικώτερον ἐν τοῖς μεταβατικοῖς ῥήμασιν ἢ πτώσις ἢ δηλοῦσα τὸ σημεῖον εἰς ὃ τελευτᾷ ἢ ἀποτείνεται ἡ ἐνέργεια, ἔσω αὕτη ἡ πτώσις ὅποιαδήποτε πλαγία, οὕτω μερικώτερον ἔτι, κυριώτερον καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀντικείμενον δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ ἡ αἰτιατικὴ, ὡς παριστῶσα καθαρώτερον καὶ ἀμιγέστερον τὴν φύσιν τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας. Τοῦτο θέλομεν λάβει ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν καὶ ἀλλαχοῦ.

§. 7. Εάν παραβάλωμεν τὸν λόγον ὁ Νικόλαος τύπτει καὶ ὁ Δημήτριος τύπτει τὸν Νικόλαον εὐρίσκομεν ὅτι ὁ μὲν πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἐξηγεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ Νικολάου ὡς ποιῶν τὴν ἐνέργειαν καὶ ἐπομένως ὡς ἀπόλυτον καὶ ἀνεξάρτητον, ὁ δὲ δεύτερος ὡς δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν, ἐπομένως ὡς ἐξαρτώμενον· ἐξηγεῖται λοιπὸν διὰ μὲν τοῦ ἀντικειμένου τὸ τέρμα, διὰ δὲ τοῦ ὑποκειμένου ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνεργείας ἡ ὁποία, κειμένη τῷ τρόπῳ τινὰ μεταξὺ τῶν δύο, συνδέει αὐτὰ πρὸς ἄλληλα, ὡς τὸ συνδετικὸν συνδέει τὸ κατηγορούμενον καὶ ὑποκείμενον. Ἐν τούτοις εἶναι ἐκείνη ἡ σχέσις τὴν ὁποίαν, περὶ γενικοσυντάκτων ὁμιλοῦντες, ὠνομάσαμεν σχέσιν παράγοντος καὶ παραγομένου, φέροντες παράδειγμα τὸ οἰκοδόμος οἰκίας καὶ τὰ ὅμοια, ἐν ᾧ εἰς τὰ δάκτυλος χειρὸς καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξηγεῖται ἡ σχέσις τοῦ μέρους καὶ ὅλου, κτλ. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ κονίαν τὸν οἶκον ἐξηγεῖται ἡ σχέσις τοῦ παράγοντος καὶ παραγομένου, διότι ἡ κονίασις οὐχ ὑπάρχουσα πράγεται.

§. 8. Ἐπειδὴ δὲ ὅχι μόνον τὸ ποιῶν ἀλλὰ καὶ τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν πρέπει νὰ ᾔηται ἢ νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς αὐθόπαρκτον ἢτοι οὐσιαστικόν, διὰ τοῦτο καθὼς εἰς τὴν σχέσιν ἐκείνην συμπλέκεται οὐσιαστικόν μὲ οὐσιαστικόν, οἰκοδόμος οἰκίας, τομεὺς ξύλων, κτλ. οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ὁ Νικόλαος οἰκοδομεῖ οἰκίαν. Καὶ καθὼς ὑποκείμενον τίθενται εἰς τὸν λόγον κυρίως μὲν τὰ οὐσιαστικά, ἔπειτα δὲ καὶ πᾶν μέρος λόγου οὐσιαστικῶς ἐκλαμβάνομενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος ἀκόμη λόγος, οὕτω καὶ ὡς ἀντικείμενον. Ἐκ τούτου ἔχει πολλὰ κοινὰ τὸ ἀντικείμενον μὲ τὸ ὑποκείμενον.

§. 9. Κοινὰ δὲ μὲ τὸ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον ἐν ταύτῳ ἔχει τὸ νὰ δέχεται προσδιορισμοὺς ὡς ἐκεῖνα, κατὰ τοὺς αὐτοὺς πάντοτε τρόπους, τὴν χρῆσιν τῶν πτωτικῶν ὡς μορίων καὶ τῶν μορίων ὡς πτωτικῶν, κτλ. διὰ τοῦτο πάντα ταῦτα χωρὶς δυσκολίας μεταφέρονται ἐξ ἐκείνων εἰς τὸ ἀντικείμενον. Κατωτέρω δὲ ἐν τῷ περὶ Διπτῶτων Μεταβατικῶν θέλομεν ἰδεῖ ὅτι μία ἐκ τῶν δύο πτώσεων αὐτῶν εἶναι ὡς κατηγορούμενον τοῦ καθ' αὐτὸ ἀντικειμένου.

§. 10. Περὶ σχέσεων τῆς ἀπλῆς καὶ συνδέτου προτάσεως ὁμιλοῦντες, ἂν καὶ ὁ λόγος μας ᾔητον τότε περὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου, ἐφέραμεν ὅμως καὶ παραδείγματα μετὰ τοῦ ἀντικειμένου, τοῦτο μὲν διότι κρατεῖ ὁ αὐτὸς λόγος, τοῦτο δὲ διότι οὕτως ἀπαντῶνται συχνότερα. Τοῦτο ἤθελε μᾶς ἀπαλλάξει πύσης

περαιτέρω ἐξετάσεως· διὰ τὴν σειρὰν ὁμῶς τοῦ λόγου καὶ διὰ τὸ εὐκολώτερον φέρομεν καὶ ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ παραδείγματα πρὸς νύξιν πληρεστέρου παραλληλισμοῦ.

§. 11. Εἶναι δὲ ταῦτα ὁμοῦ περιλαμβανόμενα τὰ ἐξῆς.

A'. Χρησις παντὸς μέρους λόγου κτλ. ὡς ἀντικειμένου.

ἀγαπῶ τοὺς σοφούς — μισῶ τοὺς τυράννους — τιμῶ τοὺς διδάσκοντας — γινῶθι σαυτόν — γιγνώσκω μὲν τὸν καὶ σύνδεσμον ἀλλ' ἀγνοῶ τὸν ἔνεκα — φιλῶ τὸ ὑγιαίνειν — τὸ μὲν οὖν ὑπερ-σθίοντα ὑπερπονεῖν ἀπεδοκίμαζε, τὸ δὲ ὅσα γε ἡδέως ἡ ψυχὴ δέχεται ταῦτα ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε — ἀμελῶ τοῦ περὶ τι σπουδάζειν — ἐπιμελεῖσθαι δεῖ ὅπως ἐσόμεθα κρείττους — συμπαρομαρτήσω εἴ τις ἡγεῖται, κτλ.

B'. Τριπλοῦς τρόπος τῶν προσδιορισμῶν.

α'. Κατ' ἐπεξήγησιν.

ἀπέκτειναν Φωκίωνα τὸν στρατηγόν — ἐτίμησαν Θεμιστοκλέα τὸν Αθηναῖον.

β' διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων.

ἄν οἱ πατήρ ὑπερεκρέμασε κρατερόν αὐτῷ λίθου·

γ'. διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων.

ἔστεφάνωσαν Δημοσθένη Δημοσθένους — ἀπέκτειναν Νικίαν τὸν Νικηράτου — Τηλέμαχον ὁμοιότατον τῷ πατρί — Δημοσθένη δεινὸν τὴν ῥητορικὴν. Ωσαύτως δὲ καὶ κατὰ τὸ νοούμενον, ὡς βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον — στράτευμ' Ἑλληνικὸν εὐθύνοντας πλάτην (Ανακρ. Εὐρ.)· καὶ ὡς λέγομεν Τηλέμαχος ὁμηλικίη, οὕτω καὶ Τηλέμαχον ὁμηλικίην· καὶ ὡς, ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως, ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες, οὕτω καὶ ἀετὸν καὶ ἀλώπεκα φιλιωθέντας — λαγωοὶ καὶ κυνάρια δειλά — λαγωοὺς καὶ κυνάρια δειλά — ἡ αἰδὼς καὶ ὁ φόβος ἔμφυτα — τὴν αἰδῶ καὶ τὸν φόβον ἔμφυτα — τὸν αὐχένα καὶ τὴν κεφαλὴν κεχρυσωμένα· καὶ ὡς Πύδνα, Ποτίδαια, Μαγνησία, κτλ. οὕτω καὶ Πύδναν, Ποτίδαιαν, Μαγνησίαν, κτλ.

Γ'. Χρησις τῶν μορίων ὡς πτωτικῶν καὶ τῶν
πτωτικῶν ὡς μορίων.

Αθηναῖοι ἐζημίωσαν Περικλέα τὸν πάνυ — ἐκό-
μισαν αὐτὸν χθιζόν (= χθές) — ῥίψατέ με θαλάσσιον.

Δ'. Χρησις τῶν Ἀντωνυμιῶν καὶ τοῦ Ἀρθρου.

ἐμὲ ταῦτα φήεις; — τὸν στρατιώτην καὶ τὸν χι-
λίαρχον — τὸν ἀγαθὸν καὶ σοφὸν Σωκράτην.

Ε'. Αντιστροφὴ εἰς τὴν τάξιν.

τοὺς γὰρ ξένους οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ — Γλαύκωνα
τὸν Ἀρίστωνος οὐδεὶς ἠδύνατο παῦσαι, κτλ.

§. 12. Καὶ αἱ περὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ σημειωθείσαι ἀνω-
μαλῖαι προσαρμόζονται ἐνταῦθα· οὕτω λέγεται παρ' Ομήρῳ ὄχι
μόνον δύο δοῦρε (Ιλ. Κ, 76. Μ, 298, κτλ.) ἀλλὰ καὶ δοῦρε
δύο κεκορυθμένα χαλκῷ, ἄλκιμα, κτλ. (Ιλ. Γ, 18.
Λ, 43. Ε, 495). Φαίνεται δὲ ὅτι πληθυντικὸν ἐπίθετον τίθεται
εἰς τὸ δοῦρε παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν προτάσσεται ἢ ἐπιτάσσεται
τὸ δύο, ἀναφερόμενον εἰς τὰ δύο δόρατα μὲ τὰ ὁποῖα παρί-
στανται οἱ ἡγεμόνες ὠπλισμένοι· τούναντίον χωρὶς τούτου τίθεται
πληθυντικὸν οὐσιαστικὸν καὶ ἐπίθετον, ὡς δούρατα ἢ δοῦρα
ὀξέα, χαλκήρεα μείλινα (Ιλ. Ε, 618. Ζ, 3. Ν, 715).

§. 13. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι κοινὰ εἰς τὸ ὑποκείμενον καὶ
ἀντικείμενον, ἀπαντῶνται δηλ: ὡς ὑποκείμενον ἢ ὡς ἀντικείμενον
κατὰ τὴν περίσασιν· ἰδιάζουσι δὲ εἰς τὸ ἀντικείμενον ὅσα, περὶ
ἀντωνυμιῶν λαλοῦντες, εἶπαμεν, διὰ τὴν συνάφειαν τοῦ λόγου,
περὶ τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς τριτοπροσώπου καὶ τῆς συνθέτου
αἱ ὁποῖαι, μὴ ἔχουσαι ὀνομαστικὴν, ἀναγκαίως πρέπει νὰ τίθενται
ὡς προσδιορισμὸς ἢ ὡς ἀντικείμενον, οἷον ἄρουραν οὗ τε (ἐαυ-
τοῦ) καὶ τέκνων — ἐπεριμένειν — ἐμαυτὸν ἔπαισα —
ἔλκυσον σεαυτόν, κτλ. ἐξαιρουμένης τινὸς ἀπαρεμφατικῆς
λεγομένης συντάξεως.

§. 14. Καὶ τὰ περὶ παραλείψεως δὲ ῥηθέντα ἐφαρμόζονται
ἐνταῦθα· δυνατόν δηλ: καὶ τὸ ἀντικείμενον νὰ παραλειφθῇ, ὡς
παραλείπεται τὸ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον. Γίνεται δὲ τοῦτο
κατὰ τρεῖς τρόπους· α'. ὅταν, ἅπαξ ὀνομασθὲν ἐν τῷ προηγου-
μένῳ κώλῳ, ἐπαναλαμβάνεται διὰ τῆς ὑπονοουμένης ἀντωνυμίας·
β'. ὅταν οἶκοθεν ἐννοῇται εὐκύλως· γ'. ὅταν παραλείπεται ἡ σύν-
θετος ἀντωνυμία, ὡς

Α'.

οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα (σέ. Ιλ. Ζ, 124) — ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες (ταύτην τὴν κόρην· Ιλ. Α, 299) — οὐ ἦν ἴδῃ οὐκ ἀφέξεται (αὐτοῦ) — δίδου δ' ὄγε (αὐτῷ) θυγατέρα ἦν (Ιλ. Ζ, 192).

§. 15. Ἡ ἐδική μας, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ νεώτεραι γλῶσσαι, ἤθελε μεταχειρισθῇ ἀναγκαίως ἐν τούτοις τὰς οἰκείας ἀντωνυμίας· καὶ ἐκ τούτου θαρύνεται πολλάκις ὁ λόγος μὲ τὰ τοιαῦτα παραγεμίσματα σοῦ, σέ, τοῦ, τόν, τῆς, τήν, κτλ. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους πάλιν δυνατόν ἐνίοτε ἡ παράλειψις νὰ φέρῃ ἀσάφειαν εἰς τὸν λόγον· οὕτω π. χ. ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ Ιλ. Ζ, 159, ἐνθα ἐρίζουσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ποῖον τὸ ἀντικείμενον.

§. 16. Ἰδιαίτερον προτέρημα ἔχουσιν ἐν τούτοις αἱ νεώτεραι γλῶσσαι ἀναφορικῆς τινος ἀντωνυμίας, τῆς *en* ἡ Γαλλικὴ, τῆς *ne* ἡ Ἰταλική, κτλ. ὅταν εἰς τὸ δεύτερον κῶλον ἀναφέρεται τὸ ἐν τῷ πρώτῳ τεθὲν οὐσιαστικόν, ὅχι ὅμως ὁλόκληρον ἀλλὰ μεριστικῶς ἢ κατὰ τὴν σημασίαν τοῦ ἐξ οὗ, οἷον *avez-vous de l'argent?* *j'en ai* — *j'en ai reçu* (ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος πράγματος) — *j'en sors* (ἐξέρχομαι ἐκ τοῦ προαναφερθέντος τόπου). Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν προσθέτει τίποτε, ὡς ἔστι σοι χρῆματα; — ἔστι μοι· ὡσαύτως καὶ παρ' ἡμῖν λέγεται ἀπλῶς ἔχω· ἐν χρεῖα δὲ ἀκριβεσέρας ἐξηγήσεως ἔχω ἀπὸ αὐτά, περὶ τῶν ὁποίων δηλ. μὲ ἐρωτᾷς. Τοιοῦτον ἐρμηνείας τρόπον ὡς τὸν προηγούμενον τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ἐπὶ μεριστικῆς ἐννοίας, χωρὶς ὅμως ἀναφορᾶς, ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς τὰ ἐσθίειν κρέατος, πίνειν ὕδατος, κτλ.

Β'.

§. 17. Τοῦτο γίνεται ἐπὶ τινων μάλιστα ῥημάτων τῶν ὁποίων ἡ ἰδέα εἶναι τοιαύτη ὥστε εὐκόλως ἐννοεῖται τὸ ἀντικείμενον· οὕτω π. χ. τὸ τελευτῶ τὸ ὁποῖον σημαίνει τελειόνω (τελευτῶ τὸ ἔργον, ἐτελεύτησε τὸν ὄρκον) τίθεται πολλάκις χωρὶς ἀντικειμένου, καὶ τότε ἐννοεῖται ὡς τοιοῦτον τὸ βίον· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἐτελείωσε. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ πιάνει τὸ δένδρον, ἀνοίγει τὸ ῥόδον, κτλ.

§. 18. Ὡσαύτως ἡ τοιαύτη παράλειψις τοῦ ἀντικειμένου δυνατόν νὰ γένη καὶ εἰς ὅλα τὰ μεταβατικὰ ῥήματα, ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν μόνον ὅτι τὸ ὑποκείμενον κάμνει ταύτην τὴν ἐνέργειαν καὶ ὅχι ἄλλην, χωρὶς νὰ προσδιορίσωμεν τίποτε

περισσότερον, ὥς ἐσθίει, πίνει, γράφει, κτλ. εἶναι δὲ φανερόν ὅτι μόνον φαγώσιμα ἐσθίονται καὶ πόσιμα πίνονται, κτλ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ὀρᾶ = οὐκ ἔστι τυφλός — ἐργάζεται = οὐ μένει ἀργός — ἀδικεῖ Σωκράτης = παρανομεῖ — ἀδικεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι = ἀδिका ποιεῖτε (Θουκ. Α'. 53). Οἱ δὲ ταῦτα, χρείας καλούσης, δέχονται τὸ ἀντικείμενον εἶναι οἰκοθεν φανερόν, ὥς πίνει ὕδωρ ἢ ὕδατος — ὀρᾶ τὰ γινόμενα — ἀδικεῖ Σωκράτης τὴν πόλιν, κτλ.

Γ'.

§. 19. Διάφορος δὲ τούτων εἶναι ἡ πρᾶξις τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας διὰ τῆς ὁποίας τὸ ῥῆμα τὸ ὁποῖον ἀλλαχοῦ, ἄλλο ἀντικείμενον δεχόμενον, ἔχει τὸν χαρακτῆρα τῶν καθαρῶν μεταβατικῶν γίνεται ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἀντιμεταβατικόν, ὥς ἄγω τινὰ καὶ ἄγω (ἐμαυτόν) = ἄγομαι οὕτω καὶ ὑπάγω, ἐλαύνω, ἄρμα, βοῦν, τινὰ καὶ ἐλαύνω (ἐμαυτόν) = ἐλαύνομαι — παύω τινὰ καὶ παύω (ἐμαυτόν) = παύομαι, κτλ. προάγων αὐτοῦς ἔξω τῆς πόλεως μικρόν — πρόσθε δὲ καὶ σκόπει ἅμα ὅπου προκαθιδησόμεθα — ἡμεῖς οὖν τοῦτον ὑπάγομεν ὡς προδιδύντα ὑμᾶς — ὕπαγε, τί μέλλεις; (Αριστ. Νεφ. 1299).

§. 20. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει ἀπολύτως νὰ ἐκτείνεται εἰς ὅλα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἐκλαμβάνονται κατ' αὐτὴν τὴν σημασίαν ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ ὁποῖα τῷ ὄντι ἀπαντῶνται καὶ οὕτω μετὰ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, ὥς εἶναι τὰ προηγούμενα· διότι πολλὰ ἄλλα ἀπ' ἀρχῆς εἶχαν τὴν μίαν σημασίαν καὶ τὴν ἄλλην, τὴν μεταβατικὴν δηλ. καὶ τὴν ἰσόμεσον ἀμετάβατον· οὕτω π. χ. παραβάλλειν = α'. ῥίπτειν τι πλησίον εἰς τι, καὶ β'. = προσεγγίζειν (Πλάτ. Λύσ. 203. Πολιτ. Η', 556. Συμπ. 214). Τίποτε βέβαια δὲν ἐμποδίζει νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ παραβάλλειν ἐν τούτοις, ὥς ἐκ τῆς ἐννοίας = παραβάλλειν ἐαυτόν· ἂν ὅμως καὶ ἡ χρῆσις τὸ συγχωρεῖ τοῦτο εἶναι δευτέρας σκέψεως (Ἰδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ').

§. 21. Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξετάζεται ἡ σημασία τοῦ ἀπαντωμένου ῥήματος, ἂν π. χ. τὸ ὑπάγειν σημαίνει πορεύεσθαι ἢ ὀδηγεῖν τινὰ (*andare* ἢ *conduire*)· δεύτερον νὰ χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς συχνοτέρας χρήσεως καὶ νὰ σημειοῦται ἡ σπανιωτέρα· οὕτω π. χ. νὰ λέγεται ῥῆμα μεταβατικόν συνήθως, ἀμετάβατον ἰσόμεσον ἐνταῦθα

ἐκλαμβανόμενον, ἢ ἀντιστρόφως ῥῆμα ἀμετάβατον συνήθως, μεταβατικῶς ἐνταῦθα ἐκλαμβανόμενον· τρίτον δὲ ἂν ἀπαντᾶται καὶ μετὰ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ἢ ὅχι· ἐπὶ τῆς πρώτης περιφράσεως τοῦ τρίτου γίνεται ἀληθινὸν μέσον ῥῆμα ἀναλελυμένον (Ἰδε κατωτέρω περὶ Μέσων).

§. 22. Ἀντίθετον τρόπον τινὰ τῆς παραλείψεως ταύτης εἶναι ἢ σύμπτυξις τοῦ ἀντικειμένου μετὰ τοῦ ῥήματος· καθὼς δηλ., περὶ ὀνομάτων λαλοῦντες, εἶδαμεν ὅτι πολλάκις προσδιορίζον καὶ προσδιοριζόμενον δυνατόν νὰ συντεθῶσιν εἰς μίαν λέξιν, ὡς βουλῆς ἀρχύς, βούλαρχος — ἴσος θεῶ, ἰσόθεος — ὁξὺς τὸν νοῦν, ὁξύνοους, οὕτω καὶ ἐνταῦθα συμβαίνει εἰς τὸ ἀντικείμενον καὶ ῥῆμα· οὕτω π: χ: τὸ ποιοῦμαι τέκνα γίνεται τεκνοποιοῦμαι· ὅθεν τὸ τοῦ πρώτου μύθου τοῦ Αἰσώπου ἢ δὲ ἀλώπηξ ἐν τοῖς ἔγγιστα θάμνοις ἐτεκνοποιήσατο εἶναι λόγος πλήρης, περιέχων ὑποκείμενον, ῥῆμα μεταβατικὸν καὶ ἀντικείμενον = ἐποίησατο τέκνα.

§. 23. Εἶναι δὲ τοιαῦτα τὰ

ἀγαλματοποιέω, βοηλατέω, βουθυτῶ, γεωργέω, δενδροκοπέω, ἡνιοστροφέω, θαλασσοπορέω, μηροκαυτέω, παιδαγωγέω, σκευαγωγῶ καὶ πολλότατα ἄλλα· οὕτω καὶ λευκὴν ἐσθῆτα λαβὼν ἐβουθύτει — Ἀγάθων σὺ μέντοι ξυροφορεῖς ἐκάστοτε — ἐὰν οἰκοφθορῇ δέ ὡς ὢν τῶν αὐτοῦ κύριος, κτλ. Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν γενικοσυντάκτων καὶ δοτικοσυντάκτων, ὡς Βοιωταρχῶ, θαλασσοκρατῶ, δημηγορῶ (= ἀγορεύω τῷ δήμῳ) γνωσιμαχέω (= τῇ προγενομένῃ γνώσει ἤτοι γνώμῃ μάχομαι = μετανοῶ· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμεταβάτων ἐνεργητικῶν, ὡς ἀεροβατῶ, θαλασσοπλοῶ· καὶ ἐπὶ τῶν οὐδετέρων, ὡς ἀγραυλῶ (= αὐλῶ, διάγω ἐν ἀγρῷ), καὶ ἐπὶ προσδιορισμῶν δὲ παντοίων, ὡς βραχυλογέω, βραδυπορέω, κτλ. ἵππομαχῶ, νυκτιμαχῶ, κτλ.

§. 24. Καθὼς δὲ εἰς τὸ ἵππομαχῶ ἀντικείμενον ἐφ' οὗ πίπτει ἢ ἐνέργεια τοῦ μάχεσθαι δὲν εἶναι τὸ ἵπποι, οὐδὲ εἰς τὸ νυκτιμαχῶ τὸ νύξ, ἐπομένως σημαίνουσι ταῦτα ὅχι μάχομαι πρὸς τοὺς ἵππους καὶ πρὸς τὴν νύκτα, ἀλλὰ διὰ τῶν ἵππων καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς μάχομαι τοῖς πολεμίοις, οὕτω καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις ἢ πτώσις ἢ ὁποία κατ' ἀρχὰς ἐσήμαινε τὸ ἀντικείμενον κατήντησεν ἐν τέλει ὡς ἀπλοῦ ὀργάνου, μέσου ἢ

περιστατικοῦ σημαντικὴ τῆς καθ' αὐτὸ καὶ κυρίας ἐννοίας τοῦ ῥήματος τὸ ὅποιον εἶναι τὸ δεύτερον μέρος τῆς συνθέσεως· καὶ τότε τίθεται ἄλλο ἀντικείμενον ἐφ' οὗ ἡ ἐνέργεια πίπτει· οὕτω χειροτονῶ στρατηγόν = διὰ χειροτονίας ἐκλέγω στρατηγόν· ἡνιοστροφῶ τὸ ἄρμα = διὰ τῶν ἡνιῶν κυβερνῶ τὸ ἄρμα· καταμισθοφορῶ τὰ ὑπάρχοντα = διὰ μισθοδοτήσεων καταφθείρω τὰ ὑπάρχοντα· γεωμετρῆσαι βούλομαι τὸν αἶρα (Αρισ. Ορν. 994) = γεωμετρικῶς μετρῆσαι· Τὸ πρῶτον μέρος, τροπολογοῦν μόνον τὴν ἐννοιαν τοῦ ῥήματος, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη σύνθεσις, ἐκφέρει αὐτὴν ἐν εἴδει μεταφορᾶς ἢ ὁμοιώσεως, εἶναι ὡς εἰς τὰ ψηφοπαικτῶ τὸ δίκαιον (Λυσίας Αποσπασμ. Αὐτοκλ.) — φορμὸρ' ῥαφῶ τινα (Αἰσχ. Κτητ.). Ἐκ τοιαύτης δὲ βαθμολογίας ἀρχίζοντα τὰ τοιαῦτα ῥήματα χάνουσι ἐν τέλει διὰ τῆς τριβῆς πᾶσαν ἄλλην μερικὴν ἐννοιαν καὶ φυλάττουσι τὴν γενικωτέραν τοῦ εἴδους των· ὅθεν γίνεται οἰκοδομῶ = κτίζω, καὶ λοιπὸν οἰκοδομῶ ναόν, γέφυραν, οἶκον, κτλ. — ζωγραφῶ σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς — βουθυτῶ τράγον — πολιορκῶ τοὺς ἥττονας στενοχωρῶ (Απομν. Β', α', 13). Ἰδε κατωτέρω Κεφ. ΚΑ' §. 38.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Ἀκολουθία περὶ Συντάξεως τῶν Μεταβατικῶν. Ἐνεργητικῶν.

Μεταβατικὰ Δίπτωτα.

§. 1. Δίπτωτα Μεταβατικὰ ὀνομάσαμεν, διὰ τὸ σύντομον, τὰ ἐξ ἰδίας των φύσεως αἰτοῦντα δύο ἀντικείμενα, ὡς ἀπαλλάττω (τίνα καὶ ἐκ τίνος;)· δίδωμι (τί καὶ τίνι;)· διδάσκω (τίνα καὶ τί;), κτλ. Ἐκ τούτων δὲ τῶν ἀντικειμένων ὀνομάζουσιν ἄμεσον καὶ προσεχὲς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον συνεφέλκεται ἀναγκαίως μετὰ τῆς ιδέας τοῦ ῥήματος, ἔμμεσον δὲ καὶ ἀπωτέρω τὸ μετέπειτα καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐννοούμενον· οὕτω π. χ. ἐπὶ τῶν μονοπτῶτων ἡ ιδέα τοῦ καίειν συνεφέλκει ἀναγκαίως τὸ καιόμενον, ἡ τοῦ κόπτειν τὸ κοπτόμενον, κτλ. κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἐπὶ τῶν διπτῶτων τὸ προσεχὲς ἀντικείμενον τοῦ διδάσκω ἤθελεν εἶναι τὸ διδασκόμενον πρᾶγμα, ἀπωτέρω δὲ τὸ πρόσωπον εἰς ὃ γίνεται ἡ διδασκαλία· τοῦ

δίδωμι πρῶτον τὸ διδόμενον πρᾶγμα, καὶ δεύτερον τὸ πρόσ-
ωπον εἰς ὃ γίνεται ἡ δόσις, κτλ.

§. 2. Επειδὴ καὶ τὰ δύο ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν διπτῶτων
τούτων ῥημάτων, ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως προκύπτοντα, εἶναι
ἐπίσης ἀναγκαῖα, διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη διάκρισις δὲν ἔθελε χρη-
σιμεύσει βέβαια εἰς τὸ δεῖξαι ποῖον τὸ μᾶλλον καὶ ποῖον τὸ
ἐλαττον ἀναγκαῖον, χρησιμεύει ὁμως πρὸς ὁδηγίαν ποῖον τίθεται
κατὰ μίαν καὶ ποῖον κατ' ἄλλην πτώσιν. Ἐν γένει λοιπὸν τὸ
ἄμεσον ἀντικείμενον ἐν τούτοις τίθεται κατὰ αἰτιατικὴν, τὸ δὲ
πορρωτέρῳ κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν, ὡς εἶναι ἡ φύσις τοῦ ῥή-
ματος, οἷον ἐξέλκω σε τοῦ φρέατος, τῆς λίμνης, τῆς
δουλείας — ἀπωθῶ σου τὸν κίνδυνον — Φίλιππος
δίδωσι χρήματα Αἰσχίνῃ. Καὶ ἐπὶ τινων μὲν ὁ ὀρθὸς
λόγος διασέλλει εὐθὺς τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ἐπὶ τινων ἄλλων ὁμως
ἢ ἡ φύσις τῆς ἐννοίας ἢ τὸ ἔθος τῆς γλώσσης καθιστᾷ τὸ
πρᾶγμα δυσκολώτερον· εἰς τὸ θεραπεύω π: χ: εἰς τὸ περι-
τυλίσσω, εἰς τὸ κατηγορῶ, καταδικάζω, κτλ.

§. 3. Αποβλέποντες τοὺς διαφόρους συνδυασμοὺς τῶν πλα-
γίων πτώσεων, ἀντιστοιχοῦντας εἰς τὰς δι' αὐτῶν ἐξηγουμένας
σχέσεις, δυνατόν εἶναι νὰ διαιρέσωμεν τὰ δίπτωτα μεταβατικὰ
εἰς τὰς ἐξῆς τέσσαρας τάξεις, ἐξ ὧν ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰ
μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα, ἡ δευτέρα τὰ μετὰ
αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἡ τρίτη τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἡ
τετάρτη τὰ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς. Ἐννοοῦνται δὲ ἐνταῦθα
τοιούτοι συνδυασμοὶ ἐκ τῆς φύσεως τῶν ῥημάτων πηγάζοντες·
πᾶσα ἄλλη πῶσις, γενικώτερον συνδυασμὸν ἔχουσα, καὶ ὅχι
εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν κλάσιν τῶν ῥημάτων ἰδιάζουσα (ζῶ
ἐν Κερκύρᾳ — τοῦτον τὸν τρόπον — ἐδίδαξε τοὺς
παῖδας τὴν φιλοσοφίαν τρία ἔτη, κτλ.) εἶναι ἐκτὸς
τῆς νῦν ἐξετάσεως.

*Πρώτη Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γε-
νικῆς συντασσόμενα.*

§. 4. Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ ἀκόλουθοι μάλισα τῶν ῥημάτων
κλάσεις· α'. τὰ Ληπτικά, ἐν μέρει δὲ καὶ τὰ Αἰτητικά·
β'. τὰ σημαίνοντά τι προβαλλόμενον πρό τινος ἄλλου τὰ ὅποια,
συντομίας χάριν, καλοῦμεν Προβλητικά· γ'. τὰ σημκίνον-
τά τι ῥιπτόμενον ἐπάνω τινὸς ἄλλου τὰ ὅποια, συντομίας χά-

ριν, καλοῦμεν *Επιβλητικά*· δ'. τὰ σημαίνοντα κατηγορίαν καὶ καταδίκην τινὸς τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, καλοῦμεν *Καταγνωστικά*· ε'. τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν ἀπλῆς Γενικῆς· ς'. τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τῆς Συγκρίσεως· ζ'. τὰ Πληρωτικά· η'. τὰ Κενωτικά, Χωριστικά καὶ Αποκρουστικά· θ'. τὰ Μνημονευτικά καὶ Επιληστικά· ι'. τὰ Εκτιμητικά ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, Τιμηματικά καὶ Ανταλλακτικά· ια'. τὰ ἐξηγοῦντα ἐνέργειαν εἰς μέρος τινὸς ὅλου πίπτουσιν τὰ ὅποια, συντομίας χάριν, καλοῦμεν *Μέρους σημαντικά*· ιβ'. τὰ Αἰτιολογίας σημαντικά.

§. 5. Ἡ φύσις τῶν διαφόρων τούτων ῥημάτων, ἡ περίσσις καὶ τὸ ἔθος τῆς γλώσσης φέρει ὥστε ἐπὶ τινων μὲν τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον καὶ κατ' αἰτιατικὴν τὸ πρᾶγμα, ἐπὶ τινων ἀντιζρόφως, ἐπὶ τινων ἀδιαφόρως, ἐπὶ τινων καὶ τὰ δύο ἀντικείμενα εἶναι προσωπικά, ἐπὶ τινων καὶ τὰ δύο πραγματικά· τοῦτο κρέμαται ἐκ τῶν ἀνωτέρω περὶ προσεχοῦς καὶ ἀπωτέρω ἀντικειμένου ῥηθέντων, ὥς αὐτὸ τυγχάνει νὰ ᾔῃ πρᾶγμα ἢ πρόσωπον, κτλ. εἰς τὴν σύνταξιν ὁμῶς δὲν φέρει οὐδεμίαν διαφοράν. Ἡ τάξις κατὰ τὴν ὁποίαν θέλομεν πραγματευθῇ τὰς διαφορὰς ταύτας κλάσεις τείνει νὰ δείξῃ πῶς συνηθέστερον ἀπαντῶνται, δὲν θέλομεν ὁμῶς λείψει νὰ σημειώσωμεν καὶ τὰς κυριωτέρας τροπολογίας.

α'. *Τὰ Ληπτικά.*

§. 6. Ἡ λῆψις ἐννοεῖται ἐνταῦθα εἰς γενικωτάτην ἔννοιαν· ὅθεν εἰς τὰ ληπτικά ῥήματα περιλαμβάνονται ὅχι μόνον τὸ λαμβάνω καὶ δέχομαι ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκούω, μαυθάνω, πυνθάνομαι, δέομαι, κτλ. Εἶναι δὲ ἐν τούτοις ἄμεσον ἀντικείμενον τὸ λαμβανόμενον, πορρώτέρω δὲ τὸ ἐξ οὗ τὸ ὑποκείμενον κάμνει τὴν λῆψιν· ὅθεν τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δεύτερον κατὰ γενικὴν, ἐπὶ τινων μὲν ἀπρόθετον, ἐπὶ τινων δὲ ἐμπρόθετον, καὶ τοῦτο πάλιν συχνότερον ἢ σπανιώτερον· οὕτω

λαμβάνω δῶρα παρὰ τοῦ βασιλέως — πατρὸς ταῦτα ἐδεξάμην — παραδέχομαί σου ταῦτα — ἀκούω σου τοὺς λόγους — ἤκουσα ταῦτα παρὰ τῶν πρεσβυτέρων — συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν — δέομαί σου ταῦτα — φέρε δὴ πύθεσθέ μου τὰ δίκαια — μάθε δέ μου καὶ τὰδε (Ξεν.) — ὧν δέ σου τυχεῖν ἐφίεμαι (Σοφ. Φ, 1315.). Τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι καὶ ἐπὶ δύο προσω-

πικῶν ἢ πραγματικῶν, ὡς ἐδεξάμην τὸν παῖδα παρὰ τῆς μητρός — λαμβάνω τὸν καρπὸν ἐκ τοῦ δένδρου.

§. 7. Καὶ τὸ αἰτῶ δὲ ἢ αἰτοῦμαι ἀνάγεται ἐν μέρει ἐνταῦθα, μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, σηντασσόμενον, ὡς παραιτήσῃ πατρὸς (τὸ) φυγὰς ἀφεῖναι (Εὐρ. Μηδ. 1154) — παρὰ ἐκείνων ἡμῖν εὐχαῖς κτῆσιν ἀγαθῶν αἰτήσασθαι (Πλάτ. Πολιτικ. 290) — αἰτεῖσθαι τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν (Ξ. Κ. Π. Α', ζ', 5) — πλεῦσαιί φησιν εἰς Σικελίαν καὶ παρ' Ἰέρωνος αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον (Πλούτ. Θεμ. ΚΔ')· συνηθέστερον ὅμως μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς.

β'. Τὰ Προβλητικά.

§. 8. Ἐν τούτοις τὸ μὲν προβαλλόμενον εἶναι τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἐκεῖνο δὲ πρὸ τοῦ ὁποίου αὐτὸ προβάλλεται εἶναι τὸ ἀπωτέρω ὅθεν ἢ αὐτὴ σύνταξις ὡς καὶ ἀνωτέρω·

προτίθημι στρατοῦ τάφρον — ἀσπίδα προέχων τοῦ σώματος — προτίθημι τοῦ φίλου τὸ σῶμα· οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ προτίθημι τοῦ παιδὸς τὴν μητέρα — προτίθημι τοῦ πυρὸς τὴν σανίδα, κτλ.

γ'. Τὰ Ἐπιβλητικά.

§. 9. Ἐν τούτοις τὸ μὲν ἐπιβαλλόμενον εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἐφ' οὗ αὐτὸ ἐπιβάλλεται εἶναι τὸ ἀπωτέρω ἀντικείμενον· ὅθεν καὶ ἐνταῦθα ἢ αὐτὴ σύνταξις·

καταχέω σου ὕδωρ — κατασκεδάυννυμί σου ἰωλοκρασίαν — τοῦ δήμου καταχεῖν πλουθυγίειαν.

Τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι καὶ καταρρίπτω τὸν Δημήτριον τοῦ Νικολάου — καταχέω τοῦ πυρὸς ὕδωρ, κτλ.

δ'. Τὰ Καταγνωστικά.

§. 10. Καὶ ἐν τούτοις τὸ ἔθος τῆς γλώσσης ἀπαιτεῖ ὥστε ὅχι τὸ κατηγορούμενον πρόσωπον ἀλλὰ τὸ κατηγορούμενον (= λεγόμενον κατὰ τοῦ προσώπου) ἔγκλημα νὰ θεωρῇται ὡς ἄμεσον ἀντικείμενον, τὸ δὲ πρόσωπον ὡς ἀπωτέρω ὅθεν καὶ ἐνταῦθα ἢ αὐτὴ σύνταξις·

κατηγορῶ σου ἀσέβειαν — τῶν ἄλλων κατηγορεῖ μωρίαν — καταγιγνώσκω σου ἀμέλειαν — τῶν διαφυγόντων θάνατον καταγνόντες — Ἀθηναῖοι κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο — τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον.

§. 11. Εἰς τὰς προηγουμένας κλάσεις ὅπου εἶναι πρόσωπον καὶ πρᾶγμα, διὰ τὸν προεξηγηθέντα λόγον τοῦ προσεχοῦς καὶ πορρώτέρω ἀντικειμένου, τὸ μὲν πρόσωπον τίθεται κατὰ γενικὴν τὸ δὲ πρᾶγμα κατὰ αἰτιατικὴν· τίποτε ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ γένη καὶ ἀντιστρόφως ὅπου ἡ φύσις τοῦ πράγματος δὲν μάχεται, ὡς προτίθημι τὸν στρατὸν τῶν δένδρων, διότι ἐπίσης δυνατόν νὰ προτεθῶσι τὰ δένδρα τοῦ στρατοῦ καὶ ὁ στρατὸς τῶν δένδρων, κτλ. ἀλλὰ εἰς τὰ ἀκούω σε τῶν λόγων ἢ λαμβάνω παρὰ τῶν δώρων τὸν βασιλέα μάχεται ἡ φύσις τοῦ πράγματος, διότι οἱ λόγοι ἀκούονται καὶ τὰ δῶρα λαμβάνονται.

§. 12. Εἰς τὰ τῆς τετάρτης κλάσεως δὲν μάχεται ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ ἔθος τῆς γλώττης· ὅθεν δὲν γίνεται ἀντιστροφή συντάξεως, τοῦλάχιστον συνήθως· διότι ἀπαντᾶται μὲν καὶ κατηγορῶ σε φόνου — τοῦτον μὴ καταγιγνώσκειν φόνου (Λυσίας) — τοῦτον μὴ καταψηφίσασθαι (Δημ.), ἀλλ' ἴσως τινὰ ἐξ αὐτῶν τῶν χωρίων εἶναι ἐφθαρμένα. Συντάσσεται μὲν μετὰ ἀπλῆς αἰτιατικῆς τὸ κατηγορῶ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ δεικνύειν, ἐλέγχειν, ὡς κατηγορεῖ τὴν ὀλιγοετίαν, τὸν τρόπον, κτλ. τὸ δὲ ὁ δεῖνα κατηγορεῖ τὸν δεῖνα εἶναι παρὰ τοῖς μὴ ἐνδόξοις, πρόδρομος τῶν παρ' ἡμῖν οἵτινες, ἐξαιρουμένων ἴσως τῶν βρομεῖ κρασίλας, χωματίλας, κτλ. συντάσσομεν ὅλα σχεδὸν τὰ μονόπτωτα ῥήματα μετὰ αἰτιατικῆς. Τούναντίον παρὰ εἰς τὸ κατηγορῶ συμβαίνει εἰς τὸ διώκω, ἂν καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας τιθέμενον, (ἴδε κατωτέρω § 24).

ε'. Τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπλῆς Γενικῆς.

§. 13. Εν τούτοις τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἰς τὸ ὅποιον πίπτει ἡ ιδιότης ἢ ὑπὸ τῆς γενικῆς τῆς ἐν τῷ ῥήματι περιεχομένης σημαينوμένη εἶναι τὸ ἄμεσον, αὐτὸ δὲ τὸ τῆς γενικῆς σημαίνον τὸ ἀπωτέρω ἀντικείμενον· ὅθεν πάλιν τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν τὸ δεύτερον κατὰ γενικὴν, ὡς

ἐγὼ μὲν σὲ καὶ ἑμαυτὸν τῶν καλλίστων ἡξίωκα

(κρίνω τινὰ τῶν καλλίστων ἄξιον)—Ομηρος οὐδὲ τὰ πάνυ φαῦλα ἀπαξιοῖ τῆς ἀγαθῆς μαρτυρίας—ὕφρα πυρός με Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα (Ιλ. Η, 80) = λαχεῖν, τυχεῖν πυρός ποιήσωσιν.

ς'. τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τῆς Συγκρίσεως.

§. 14. Καὶ ἐν τούτοις τὸ τιθέμενον ὡς βάσις τῆς συγκρίσεως εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ πρὸς ὃ γίνεται ἡ σύγκρισις τὸ ἀπωτέρω, ὡς ἐλαττώ τινὰ τῆς ὑπαρχούσης ἀξίας (ἐλάττονα ποιῶ)* ταῦτα δὲ σαφηνίζονται καλλιώτερον διὰ τῶν ἀντιστοιχούντων ἀντιμεταβατικῶν ἢ παθητικῶν τὰ ὁποῖα μεταπίπτουσιν εἰς οὐδέτερα, οἷον μειοῦσθαί τινος, ἀπολείπεσθαί τινος, κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ προτιμῆσεως σημαντικά, ἔνθα ὡσαύτως τὸ ὡς βάσις τιθέμενον τῆς προτιμῆσεως εἶναι τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον· τὸ προτιμώμενον λοιπὸν κατ'αἰτιατικὴν καὶ τὸ ἄλλο κατὰ γενικὴν· οἱ συνετοὶ τοὺς φίλους τῶν χρημάτων προτιθέασιν—προτιμῶ σοφίαν πλούτου—προκρίνω Πλάτωνα Ἐπικούρου, κτλ. Τίποτε ὁμως δὲν ἐμποδίζει νὰ γένη καὶ ἀντιστροφὴ συντάξεως, ὡς οἱ μωροὶ προτιθέασιν τὰ χρήματα τῶν φίλων.

ζ'. τὰ Πληρωτικά.

§. 15. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι φανερόν ὅτι τὸ πληρούμενον εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἐξ οὗ γίνεται ἡ πλήρωσις τὸ ἀπωτέρω· ὅθεν ἐνέπλησάς με ἀγαθῶν—ἐγέμισαν τὴν νῆα κληματίδων—καὶ τοὺς κοφίνους ἅπαντας ἐμπίπλη πτερῶν—κορέσαι τινὰ τροφῆς—εὐωχῶ σε λόγων καινῶν, κτλ.

η'. τὰ Κενωτικά, Χωριστικά καὶ Αποκρουστικά.

§. 16. Καὶ ἡ τῆς κενώσεως, καὶ ἡ τῆς χωρίσεως καὶ ἡ τῆς ἀποκρούσεως ἔννοια πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἐνταῦθα, ὡς ἀνωτέρω ἡ τῆς λήψεως, πληρώσεως, κτλ. εἰς γενικωτάτην ἔννοιαν· ὅθεν ἔχει μόνον τὸ κενόω, π. χ. καὶ κουφίζω ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρημόω, γυμνόω καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὰ πρῶτα· ὅχι μόνον τὸ χωρίζω, ἀποσπῶ, ἀφέλκω, διαζεύγνυμι, ἀφίστημι, διίστημι, κτλ. ἀλλὰ καὶ τὰ ἀγνίζω, ἀθῶω, ἐλευθερῶ, ἀπαλλάττω, θεραπεύω, καθαίρω καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὰ δεύτερα, ὡς τὰ ἀποδιώκω, ἀπωθῶ, ἀποκρούω, ἀποτρέπω καὶ τὰ τοι-

αὐτὰ εἰς τὰ τρίτα. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι αἱ κλάσεις αὗται διαφέρουσι τῆς προεξηγηθείσης τῶν ληπτικῶν, καθότι ὁ μὲν λαμβάνων χωρίζει μὲν τὸ πρᾶγμα ἐκ τοῦ ἔχοντος ἀλλὰ τὸ κρατεῖ αὐτός, ὅχι ὁμῶς ἀναγκαίως ὁ κενῶν, καὶ οὐδαμῶς ὁ χωρίζων καὶ ἀποκρούων· οὕτω π. χ. ὁ θεραπεύων τὸν νοσοῦντα τοῦ πυρετοῦ τὸν ἐλευθερόνει καὶ τὸν χωρίζει τρόπον τινὰ ἐκείνου, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸν λάβῃ.

§. 17. Καὶ εἰς τὰ κενωτικὰ εὐκόλως διαστελλεται τὸ κενούμενον τοῦ ἐξ οὗ κενοῦται, καὶ εἰς τὰ χωριστικὰ τὸ χωριζόμενον τοῦ ἐξ οὗ χωρίζεται, καὶ εἰς τὰ ἀποκρουστικὰ τὸ ἀποκρουόμενον τοῦ ἐξ οὗ ἀποκρούεται· ὅθεν φανερόν καὶ ἐνταῦθα ποῖον τίθεται κατ' αἰτιατικὴν καὶ ποῖον κατὰ γενικὴν. Ὡς πρὸς τὸ ἐμπρόθετον δὲ καὶ ἀπρόθετον τῆς ἐκφράσεως, εἰς δῆλωσιν τοῦ χωρισμοῦ, τέσσαρες συνδυασμοὶ ὑπάρχουσι· α'. δυνατόν νὰ ᾖ ἡ γενικὴ διόλου ἀπρόθετος· β'. δυνατόν ἡ πρόθεσις νὰ ᾖ εἰς τὴν γενικὴν· γ'. εἰς τὸ ῥῆμα· δ'. εἰς τὴν γενικὴν καὶ εἰς τὸ ῥῆμα· τοῦτο οὐτε εἰς τὴν ἔννοιαν οὐτε τὴν σύνταξιν φέρει διαφοράν. Κρέματα δὲ ἡ θέσις ἢ παράλειψις τῆς προθέσεως ἐκ τῆς φύσεως τοῦ χωριστικοῦ ῥήματος· εἰ μὲν τὸ ῥῆμα ἐξηγεῖ προφανῶς καὶ καθαρῶς τὸν χωρισμόν, τὴν ἀπόκρουσιν, κτλ. τότε ἡ πρόθεσις προσθεμένη παριστᾷ τὸ πρᾶγμα ψηλαφητότερον καὶ γραφικώτερον, ὡς χωρίζω, ἀποχωρίζω, κωλύω, ἀποκωλύω, στερῶ, ἀποστερῶ· ἂν δὲ τὸ ῥῆμα δὲν ἐξηγῇ καθαρῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ χωρισμοῦ, τότε γίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀναγκαία, ὡς ἄγω, ἐξάγω, ζεύγνυμι, διαζεύγνυμι (ἀλλὰ περὶ τούτων ἴδε ἐν τῷ περὶ Προθέσεων)· οὕτως

ἡ νόσος ἐκένωσε τὰς οἰκίας τῶν οἰκητόρων—κενοῦν τὰ δένδρα τῶν καρπῶν—τί τῶνδε σὰς κενοῖς χέρας; (Εὐρ. Μ. 959)—οἱ βάρβαροι ἠρήμυσαν τὰς πόλεις τῶν πολιτῶν—Πρίαμος ἐχώρισε Πολύδωρον τῶν ἄλλων παίδων—χωρίζειν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος—ἐπεῖ σε τοῦδε ἐλευθερῶ φύνου—τὸν αὐτὸς ἐκάθηρε φύνου—Παυσανίας ἠλευθέρωσεν Ἑλληνας ἀπὸ Μήδων—τοὺς Ἡρακλέους παῖδας ἐξελάωσι γῆς—ἡ βουλὴ ἀπήλλαξε τοὺς πένητας τῶν ἀποριῶν—ἐξελαύνειν, ἀπελαύνειν τινὰ ἐκ τῆς πόλεως—ἀπωθῶ σε γυναικῶν νυμφευμάτων—Ἴρος Οδυσῆα διώκετο οἷο δόμοιο (Οδ. Σ, 8)—ἀποπέμπειν τινὰ δωμάτων, γῆς, κτλ. οὕτω καὶ λύνειν, ἀπολύειν, ἀφιέναι,

σώζειν τινά τινος, παύειν τινά τινός, πλανᾷν τινα τῆς ὁδοῦ, ψεύδειν τινά τῶν ἐλπίδων, κτλ. καὶ ἀποβάλλειν, ἐκβάλλειν, ἀποκλείειν, ἀποκρούειν, ἀπέχειν, ἀφιστάναι, διῴσταναι, εἵργειν (τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες εἵργουσιν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων· Απομν. Α', β', 20), ἀπείργειν, κωλύειν, ἀναστέλλειν τινά τινος, κτλ.

§. 18. Ἡ φύσις τοῦ πράγματος δεικνύει ἐν πᾶσι τούτοις ποῖον εἶναι τὸ κενούμενον, τὸ χωριζόμενον καὶ τὸ ἀπωθούμενον ἢτοι ἀποκρουόμενον· ὅθεν λέγομεν ἀποτίθημί σου τὸ φορτίον — ἀποτρίβω σου τὴν κόνιν — Ἑλλάδα ἐξέλκων βαρείας δουλείας (Πίνδ. Π. Α', 75), ἀποκρούειν τοὺς πολεμίους τοῦ τείχους, κτλ. καὶ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀποτίθημί σε τοῦ φορτίου καὶ ἀποκρούω τὸ τεῖχος τῶν πολεμίων, δυνατὸν ὅμως, θέτοντες ἀρμόζοντα ῥήματα, νὰ εἴπωμεν ἀπαλάττω σε τοῦ φορτίου, ἐλευθερῶ τὸ τεῖχος τῶν πολεμίων, κτλ. Οπου δὲ ἡ φύσις τοῦ πράγματος δὲν ἐμποδίζει, γίνεται ἀντιστροφή συντάξεως καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος, ὡς λύω σε τῶν δεσμῶν καὶ λύω σου τὰ δεσμά — ἀπωθῶ σε γνησίων νυμφευμάτων καὶ ἀπωθῶ σου τὸν κίνδυνον, ἔνθα ἡ γενικὴ καταντᾷ καθ' αὐτὸ κτητικὴ ἢ πλησιάζει τοῦλάχιστον ὡς ἔγγιστα.

θ'. τὰ Μηνημονευτικὰ καὶ Επιληστικά.

μὴ μ' ἀναμνήσης κακῶν — λελάθη δ' (αὐτὸν) ὕδυνάων — ἐκ δέ με πάντων ληθάνει (= μὲ κάμνει νὰ λημονήσω) — ὕπνος ἐπέλησε (βροτοὺς) ἀπάντων ἐσθλῶν ἢ δὲ κακῶν (Ιλ. Ο, 60. Οδ. Η, 221. Υ, 85 καὶ Ιλ. Β, 600).

ι'. τὰ Τιμητικά ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, Τιμηματικά καὶ Ἀνταλλακτικά.

§. 19. Ἐν μὲν ταῖς πρώτοις τὸ ἐκτιμώμενον, ὡς τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ τίμημα κατὰ γενικὴν· ἐν δὲ τοῖς δευτέροις τὸ διδόμενον εἰς ἀλλαγὴν κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ τόπον τιμήματος ἐπέχον κατὰ γενικὴν, ὡς

τιμῶ σε πολλοῦ — μείζονος τιμῶσι ταῦτα τὰ δῶρα οἱ λαμβάνοντες — πλείσου τιμῶμαι Σωκράτη — τεύχε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων — ἀλλάττειν ἄργυρον χρυσοῦ — τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος τὸ της πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι.

§. 20. Εἰς ταῦτα ἀνάγονται καὶ τὰ ἀγοράσεως καὶ πωλήσεως σημαντικὰ ἐν οἷς τὸ μὲν ἀγοραζόμενον ἢ πωλούμενον τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ τίμημα κατὰ γενικὴν.

Νικίας ὁ Νικηράτου ἐπρίατο δοῦλον ταλάντου — ὅταν τις ἰκέτην πονηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδιδῶται τοῦ εὐρεθέντος — τὰ σφῶν αὐτῶν μικροῦ λήμματος πωλοῦντες — πόσου πωλεῖς τοὺς ἰχθῦς; δέκα ὀβολῶν (πωλῶ αὐτούς).

§. 21. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὰ μὲν ἀγοράσεως περιέχουσιν ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς λήψεως, τὰ δὲ πωλήσεως τὴν ἔννοιαν τῆς δόσεως· ὅθεν εἰ μὲν εἶναι χρεῖα νὰ ἐξηγηθῇ καὶ παρὰ τίνος κάμνει τὸ ὑποκείμενον τὴν λῆψιν ἥτοι τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τίνα κάμνει τὴν δόσιν ἥτοι τὴν πώλησιν, ταῦτα πάντα ἐκφέρονται κατὰ τοὺς μέρους μὲν προεξηγηθέντας καὶ μέρος ἐξηγηθησομένους κανόνας, ὡς Θράκες ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων πολλῶν — τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ γὰθ' οἱ θεοί.

ια'. τὰ Μέρους σημαντικά.

§. 22. Ἐν τούτοις τὸ μὲν ὅλον, ὡς τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ μέρος ὡς τὸ πορρώτέρω κατὰ γενικὴν, οἷον κόμης ἔλε Πηλείωνα — ἄγετέ με χειρός — ἔλκειν τινὰ ποδός, ῥινός — τὸν λύκον τῶν ὠτων κρατῶ, κτλ. Αντιτρόφως δὲ τὰ (Ιλ. Ε, 137) δεξιτερὴν δ' ἔλε χειρὶ Ἀγαμέμνωνος — (Οδ. Γ, 37) ἀμφοτέρων ἔλε χεῖρα. Ανωμαλώτερον φαίνεται τὸ (Ιλ. Π, 406) ἔλκε δὲ δουρὸς ἐλῶν· ἐν τούτῳ πρέπει νὰ ἐκληφθῇ τὸ δουρὸς ὡς μέρος τοῦ φονευθέντος Θέστορος· ὅθεν τὸ ὅλον = ὁ Πάτροκλος εἶλκε τὸν Θέστορα, ἐλῶν αὐτὸν τοῦ δουρὸς, ὡς ἤθελεν εἶναι καὶ ἐλῶν ποδῶν, κόμης, κτλ. Τοῦτο μὲ φαίνεται φυσικώτερον παρὰ τὸ ἔλκεν αὐτόν (διὰ) δουρὸς ἐλῶν (αὐτό), ὡς ἤθελεν ὁ Εὐνιος. Ανωμαλώτερον ἔτι φαίνεται τὸ (Ιλ. Γ, 78) ἀνέεργε φάλαγγας μέσσου δουρὸς ἐλῶν. Τοῦτο καὶ τὰ ὅμνια πρέπει νὰ τὰ ἐκλάμβωμεν ὡς κατ' ἀναλογίαν τῶν προηγουμένων γενόμενα, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶμεν νὰ προστρέξωμεν εἰς τὸ ἐλῶν ἑαυτὸν μέσσου δουρὸς ἢ εἰς ἄλλα ττοιαῦτα (ἴδε Δ. II.). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ ἐξαρτήσεως σημαντικὰ, ὡς ἐξαρτήσας τῆς ζώνης τὸν τράχηλον —

τὰς μὲν ἑκδεον ἡμιόνων (Ιλ. Ψ, 121) — τοὺς χαλενοὺς ἐκ πασσάλων δέουσι (Ηρόδ. Δ', 72). Ἴδε κατωτέρω περὶ τῶν ἀντιστοιχούντων Ἀντιμεταβατικῶν.

ιβ'. Τὰ Αἰτιολογίας σηματικά.

§. 23. Τὸ ἔνεκα τίνος, ὡς γενικώτερος προσδιορισμός, δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην, δεκτικὴν τούτου, κλάσιν ῥημάτων· ὅθεν λέγεται παρανόμων, παραπρεσβείας, ἢ τίνος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας κατηγορεῖν αὐτοῦ (Δημ. Μειδ. γ') — καὶ πολλῶν μὲν οἱ πατέρες ἡμῶν Μηδισμοῦ θάνατον κατέγνωσαν (Ἰσοκ. Παν. μβ') — τῆς ἀρχῆς οὐ φθονοῦμεν τοῖς βασιλεῦσι — παιδεύω σε μισθοῦ — ἥρπασαν αὐτὸν οἱ θεοὶ τοῦ κάλλους ἔνεκα, κτλ. Ἀπαντᾶται δὲ συνήθιστα ἢ ἑκφρασις αὕτη μετὰ τῶν ῥημάτων τὰ ὅποια σημαίνουσιν ἀγάπην, μῖσος, φόγον, μακαρισμόν, οἶκτον, τιμωρίαν, ἀμοιβήν, κτλ. Ἡ προσθήκη δὲ ἢ παράλειψις τοῦ ἔνεκα δὲν φέρει διαφορὰν οὔτε εἰς τὴν ἔννοιαν οὔτε εἰς τὴν σύνταξιν· οὕτως

ἠγάπησαν τὴν Πηνελόπην τῆς σωφροσύνης ἔνεκα — ἐμίσουν τὸν ἄνδρα τῆς ἀναιδεΐας — μακαρίζω σε τοῦ τρόπου, τῶν παίδων, κτλ. — ἀγαμαίσε τοῦ φρονήματος — ἐπαινῶ σε τῶν πράξεων — τούτου αἰτιᾶται ὁ κατήγορος τὸν Σωκράτην — οἰκτεῖρω σε τῆς ἀτυχίας — κολλάζω σε τῆς ἀδικίας — δεσμεύω τινὰ ἀμαθίας ἔνεκα — ἀμείψομαί σε τῆς δικαιοσύνης τὸ ὅποιον ὁμῶς καὶ μετὰ τῆς ἀντὶ ἀπαντᾶται. Οὕτω φιλῶ, στυγῶ, βδελύττομαι, ὀλβίζω, εὐδαιμονίζω, ψέγω, κακίζω, ταλανίζω, ἐλεῶ, θρηνῶ, κλαίω, δακρύω, ὀλοφύρομαι, πενθῶ τινὰ τινός, κτλ.

§. 24. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν λέγεται καὶ διώκειν τινὰ φόνου, βλάβης, πληγῶν — αἰρεῖν τινὰ παρανοίας — μηδ' αἰρεῖτε παρανοίας ἐναντίον τῶν Ελλήνων τὸν δῆμον τῶν Αθηναίων — (Αἰσχ. Κτησ.) — Κλέωνα δώρων ἐλόντες, κτλ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων ἂν καὶ λέγεται, ὡς ἄνωτέρω ἐσημειώσαμεν, συνήθως καταγινώσκω τινός τι, καταδικάζω τινός ἀμαθίαν, κτλ. τὰ ὅποια ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἢ συγγενῇ ἔννοιαν.

§. 25. Πολλόταται, εἰ μὲν ὅχι ὅλαι, τῶν προηγουμένων κλάσεων δέχονται διὰ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος τὸ ἀντίστροφον τῆς συντάξεως· ὅθεν λέγεται ὅχι μόνον θαυμάζω σε τῆς σοφίας,

ἀγαμαίσε τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ θαυμάζω σου τὴν σοφίαν, ἀγαμαίσου τὴν ἀρετὴν — θαυμάζω τῶν στρατηγῶν (τὸ) ὅτι κτλ. . . . ψέγω τοῦ ἀνδρὸς τοῦτο· οὕτω παρὰ Θουκυδίδη (Α', 84) μέμφονται ἡμῶν τὴν βραδύτητα. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ὅταν ὁ ἔπαινος, ψόγος, θαυμασμός, κτλ. δὲν πίπτῃ κατ' εὐθεΐαν εἰς ὅλον τὸν χαρακτῆρα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀλλὰ μόνον εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πράξιν, τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ πρᾶγμα, κτλ. ὅπου πάλιν ἡ γενικὴ καταντᾷ κτητικὴ, ἢ ὡς ἔγγιστα πλησιάζει.

Δευτέρα Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 26. Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα κλάσεις τῶν ῥημάτων· α'. τὰ δοτικά· β'. τὰ προσκολλητικὰ ἢτοι προσθετικά· γ'. τὰ προσεγγίσεως σημαυτικά· δ'. τὰ ὑποβολῆς ἢτοι ὑποταγῆς σημαυτικά· ε'. τὰ μίξεως σημαυτικά· ς'. τὰ ὁμοιώσεως καὶ ἰσότητος σημαυτικά· ζ'. τὰ ἐν γένει διεύθυνσιν καὶ ἀπότασιν πρὸς τι σημαίνοντα. Ἐννοοῦνται δὲ καὶ περὶ τούτων τὰ ἀνωτέρω ὡς πρὸς τὸ προσωπικὸν καὶ πραγματικὸν τῶν ἀντικειμένων.

α'. τὰ Δοτικά.

§. 27. Ἡ δόσις ἐνταῦθα ἐννοεῖται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἡ λῆψις, εἰς γενικωτάτην ἔννοιαν· ὅθεν εἰς τὰ δοτικὰ περιλαμβάνεται τὸ δίδωμι, ἐγχειρίζω, παρέχω, πορίζω, χορηγῶ, νέμω, διανέμω, φέρω, κομίζω, ἀγορεύω, λέγω, φράζω, ἀγγέλλω, συμβουλεύω, φαίνω, δανείζω, πέμπω, ἀνακοινοῦμαι (= κεινολογῶ), σημαίνω, κτλ. Εἶναι δὲ ἄμεσον καὶ προσεχὲς ἀντικείμενον ἐν τούτοις τὸ διδόμενον, ἀπωτέρω δὲ τὸ εἰς ὃ γίνεται ἡ δόσις· ὅθεν τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δεύτερον κατὰ δοτικὴν· οὕτω

Φύσις κέρατα ταύροις, ὅπλας δ' ἔδωκεν ἵπποις, ποδωκίην λαγωῖς, λέουσι χάσμ' ὀδόντων, τοῖς ἰχθύσι τὸ νηκτόν, τοῖς ὀρνέοις πέτασθαι, τοῖς ἀνδράσι φρόνημα — σοὶ μισθὸν ποριεῖ — πρόσχε τὸν νοῦν ἐμοί — ὥπερ ἐπέτρεψε τότε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους — σπουδαίως καὶ εὐσχημόνως πως προσενεγκεῖν καὶ ἐνδοῦναι τὴν φιάλην τῷ πάππῳ, ὥστε τῇ μητρὶ καὶ τῷ Αστυάγῃ πολὺν γέλωτα παρασχεῖν.

β'. Προσκολλητικά ἢ Προσθετικά.

§. 28. Καὶ ἐν τούτοις τὰ μὲν προσκολλώμενον ἢ προσιθέμενον εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ εἰς ὃ αὐτὸ προσκολλᾶται ἢ προσίθεται εἶναι τὸ ἀπωτέρω ἀντικείμενον· ὅθεν τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν τὸ δεύτερον κατὰ δοτικὴν. Ἀνάγονται δὲ ἐνταῦθα τὰ ἀνάπτω, ἐνάπτω, προσάπτω, ἀρμόζω, ἐνδέω, συνδέω, ἐνέχω, προστίθημι, προσπερονῶ, προσπατταλῶ, προσκολλῶ, συγκολλῶ, κτλ. οὕτω

σπάργανά σοι τάδ' ἐνῆψα — Ζεὺς με Κρονίδης ἄτη ἐνέδησεν — ἀρμόσας τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ τὴν θυγατέρα τῆς γυναικὸς ταύτης — ἀρμόσαντες κροτάφοισι τὸ ῥόδον.

γ'. Τὰ Προσεγγίσεως σημαντικά.

§. 29. Καὶ ταῦτα εἶναι, ὡς καὶ τὰ προηγούμενα, διασελλομένου καὶ ἐν τούτοις τοῦ προσεγγιζομένου ἥτοι μετακινουμένου καὶ φερομένου ἐξ ἐκείνου εἰς ὃ αὐτὸ φέρεται· οὕτω

προσάγετε δυσπότην σῶματ' αἰμοσταγῇ — μὴ πέλαζε τὰ τέκνα μητρὶ — πάντας γὰρ ἐπασσυντέρους πέλασε χθονὶ — ἱστὸν δ' ἱατοδόκη πέλασαν.

δ'. Τὰ Υποβολῆς ἥτοι Υποταγῆς σημαντικά.

§. 30. Καὶ ταῦτα εἶναι ὡς τὰ προηγούμενα, διασελλομένου καὶ ἐν τούτοις τοῦ ὡς μετακινουμένου καὶ φερομένου ἐξ ἐκείνου ὑπὸ τὸ ὑπεῖον αὐτὸ φέρεται· τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δεύτερον κατὰ δοτικὴν, ὡς

ὑπέβαλεν ἑαυτὸν φέρων Θηβαίοις — ὑπόβαλε πλευροῖς πλευρά — τόξα μασχάλη ὑποθείς — νοῦν ὑποτιθέναι φροντίσιν (Πίνδ. Ολ. Α', 19).

ε'. Τὰ Μίξεως σημαντικά.

§. 31. Καὶ ἐν τούτοις, τὸ τιθέμενον ὡς βάσις εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ προσιθέμενον εἰς ἐκεῖνο εἶναι τὸ ἀπωτέρω ἀντικείμενον· τὸ πρῶτον κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δεύτερον κατὰ δοτικὴν·

μέλιτος μικρὸν τῷ θυμιδίῳ παραμίξας — τὰ κύνεια μιγνύεις τοῖς ὀνείοις — ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἡθικῶν, κράτει δὲ προσέμιξε δεσπόταν (Πίνδ. Ολ. Α', 22)· οὕτω καὶ εὐθαλεῖ τύχῃ, σὺν κακοῖς, ἐν τιμαῖς, κτλ. ἴδε κατωτέρω περὶ τῶν ἀντιστοιχούντων Ἀντιμεταβατικῶν.

§. Τὰ Ομοιώσεως καὶ Ἰσότητος σημαντικά.

§. 32. Καὶ ἐν τούτοις τὸ τιθέμενον ὡς βάσις τῆς ὁμοιώσεως καὶ ἰσότητος εἶναι τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ πρὸς ὃ γίνεται ἡ ὁμοίωσις καὶ ἡ ἴσωσις τὸ ἀπωτέρω ἀντικείμενον· ὅθεν τὸ μὲν κατ' αἰτιατικὴν τὸ δὲ κατὰ δοτικὴν·

ἀλωπεκίοισι τοὺς στρατιώτας ἤκασεν — ὁμοιοῦν τὰ ἄγρια τοῖς ἡμέροις — ὁ σίδηρος ἰσοῖ τοὺς ἀσθενεῖς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς ἰσχυροῖς.

ζ. Τὰ ἐν γένει Διεύθυνσιν καὶ Απότασιν πρὸς τι σημαίνοντα.

§. 33. Εἰς ταύτην τὴν κατηγορίαν δυνατὸν νὰ ἀναχθῶσιν ὅλα τὰ ῥήματα ὅπου τίθεται τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὅποιον κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως ἀποτείνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον. Καὶ τὸ μὲν διευθυνόμενον εἶναι τὸ ἄμεσον, ἐπομένως τὸ κατ' αἰτιατικὴν, τὸ δὲ εἰς ὃ αὐτὸ διευθύνεται εἶναι τὸ ἀπωτέρω, ἐπομένως κατὰ δοτικὴν·

τῷ δ' ἄρ' ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ὑφαίνειν — καὶ μὲν οἱ (= αὐτῷ) Λύκιοι τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων — ἤτουν γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ — Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐτῷ ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῆτει τὸν μισθόν — Πανσανίας Φοῖβῳ μνημ' ἀνέθηκε τούδε (Θουκ. Α', 132).

§. 34. Εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα τὸ μὲν κατὰ δοτικὴν ἐκφερόμενον παρίσταται ὡς ἡρεμοῦν, τὸ δὲ κατὰ αἰτιατικὴν ὡς μετακινούμενον· τὸ κατὰ δοτικὴν εἶναι βάσις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιτίθεται τὸ κατ' αἰτιατικὴν·

πέμπω σοι χρήματα — ἀρμόζω κροτάφοις τὸ ῥόδον — πελάζω τὸν ἱστὸν τῇ ἱστοδόκῃ — ὑποτίθημι τὰ τόξα τῇ μασχάλῃ — μίγνυμι ὕδωρ τῷ οἶνῳ — ὑφαίνω σοι δόλον, κτλ.

Τοῦτο δὲ τὸ διὰ τῆς δοτικῆς, ὡς ἡρεμοῦν ἐκφερόμενον καὶ ὡς δεχόμενον τὸ διὰ τῆς αἰτιατικῆς, παρίσταται καὶ ὡς τὸ κυριώτερον, τὸ δὲ δι' αἰτιατικῆς ὡς τὸ κατώτερον καὶ φερόμενον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τρόπον τινὰ ἐκείνου.

§. 35. Ο ὀρθὸς λόγος διδάσκει ὅτι εἰς ὅλας τὰς προηγουμένας κλάσεις ὅπου ἡ φύσις τοῦ πράγματος δὲν μάχεται διὰ τῶν αὐτῶν ῥημάτων γίνεται καὶ ἀντιστροφὴ συντάξεως, ὡς

ἔδομεν τοὺς νεκροὺς τῷ πυρὶ καὶ ἔδομεν πῦρ

τοῖς νεκροῖς — ἄχρεα δίδόναι τινὶ καὶ ἄχρεσι δίδόναι τινά — Αἰχαιοῖς ἄλγέ' ἔθηκε καὶ ἐνέβαλεν Αἰχαιοὺς κακοῖς — οὐδένα κακοῖς περιέβαλεν — ἀντιτάττω ἑμαυτὸν τινὶ καὶ ἀντιτάττω ἑμαυτῷ τινά· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, πελάζω τὰ τέκνα τῇ μητρὶ καὶ πελάζω τὴν μητέρα τοῖς τέκνοις — μίγνυμι ὕδωρ οἶνῳ καὶ μίγνυμι οἶνον ὕδατι — ὁμοιοῦν τὰ ἄγρια τοῖς ἡμέροις καὶ ὁμοιοῦν τὰ ἡμέρα τοῖς ἀγρίοις, κτλ.

§. 36. Επειδὴ ὁμως, ὡς προείπαμεν, τὸ διὰ τῆς δοτικῆς ἐκφερόμενον παρίσταται ὡς τὸ κυριώτερον, διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἀντιτροφήν ταύτην τῆς συντάξεως γίνεται πολλάκις διαφορὰ ἐννοίας ὅχι μικρά· οὕτω π. χ. καθεὶς βλέπει τὴν διαφορὰν εἰς τὸ δίδόναι ἀνδρὶ γυναῖκα καὶ δίδόναι ἄνδρα γυναικί, καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τὸ Φίλιππος ὑπέβαλεν ἑαυτῷ Θεθαίους καὶ Φίλιππος ὑπέβαλεν ἑαυτὸν Θεβαίοις.

§. 37. Οταν καὶ τὰ δύο παρίστανται ὡς κινούμενα, τότε ἐκφέρονται, ὡς παράλληλα καὶ ἰσοδύναμα ἀντικείμενα, ἀμφοτέρω κατ' αἰτιατικὴν μετὰ ἢ ἀνευ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας, οἷον οἱ οἶνοχόοι ἀνέμιξαν τὸν οἶνον καὶ τὸ ὕδωρ — οἱ ἄνθρωποι ἔμιξαν τὰ πράγματα ἀλλήλοις· οὕτω δυνατόν εἶπεν ὁμοιοῦν καὶ ἐξισοῦν ταῦτα καὶ ἐκεῖνα, κτλ. Ἰδε κατωτέρω περὶ τῶν ἀντιτροχούντων Ἀντιμεταβατικῶν.

§. 38. Επειδὴ δὲ ἡ αἰτιατικὴ μετὰ τῆς πρὸς ἢ εἰς προθέσεως ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὴν δοτικὴν, ἀνάλυσιν αὐτῆς οὔσα, διὰ τοῦτο πολλὰ τῶν προηγουμένων ἐκφέρονται καὶ δι' αὐτῆς, ὡς πέμπω τινὶ καὶ πέμπω πρὸς τινὰ γράμματα — ἐμβάλλειν τινά εἰς τὸ δίκτυον — ἐνέβαλε λόγον εἰς τοὺς νέους· κτλ. καὶ ὅχι μόνον ἐπὶ τῶν καθ' αὐτὸ κινήσεως σημαντικῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐνθα δηλοῦται μόνον διεύθυνσις, οἷον ἔρω πρὸς ὑμᾶς — διηγῆσασθαι πρὸς ὑμᾶς — διαμυθολογεῖν πρὸς ἀλλήλους, κτλ.

§. 39. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐκ τῆς δοτικῆς ταύτης τῶν προηγουμένων διαφέρει ὅχι μόνον ἡ ὀργανικὴ λεγόμενη δοτικὴ, ὡς τύπτειν τινά λίθῳ — δεσπότην ἑμοῖσι πτεροῖσι συσκιᾶσω, ἀλλὰ καὶ ἡ ὕλης σημαντικὴ, οἷον ἀλείφειν τινά ἐλαίῳ (ῥοδόεντι δὲ χρῖεν ἐλαίῳ (Ιλ. Ψ, 186), ἐνθα ὄργανον μὲν δυνατόν νὰ ᾖ ἡ χεὶρ ἢ ἄλλο τι ἀλειπτήριον,

τὸ δὲ ἔλαιον εἶναι ἢ ἥλη δι' ἧς ἡ ἄλειψις γίνεται, ὡς δυνατόν νὰ ᾔηται καὶ μύρον καὶ ἄλλο τι τοιοῦτον· οὕτω μέλιτι πόνον καταβρέχειν — νᾶσον ῥαινέμεν εὐλογίαις (Πίνδ. Ο. ΙΑ', 98. Ι. Ε', 21)· οὕτω καὶ εἰς τὰ στεφανοῦντινα στεφάνῳ — ῥοδίνοισι στεφανίσκοις πυκάζειν, ἡ δοτική δὲν σημαίνει τὸ ὄργανον ἀλλὰ τὴν ὕλην ἥτοι τὸ διάτινος. Ἡ τοιαύτη δοτικὴ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν τῶν Ρωμαίων Αφαιρετικὴν ἢ Απενεκτικὴν, κατὰ Κοραῆν, οὐσιωδῶς διαφέρουσιν τῆς κυρίως δοτικῆς· οὕτω π. χ. εἰς τὸ προσάλειψεν ἑκάστῳ φάρμακον ἄλλο (Οδ. Κ, 392) εἶναι κυρίως δοτικὴ, ὡς εἰς τὸ ἀρμόζειν κροτάφοις ῥόδον καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἀλλαχοῦ πλατύτερον.

Τρίτη τάξις. Δίπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§. 40. Όταν ἀκούσω τὸν λόγον οἱ Πέρσαι διδάσκουσι τοὺς παῖδας τὴν δικαιοσύνην διασέλλω ἀντικείμενον πραγματικὸν ἥτοι σημαντικὸν πράγματος τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀντικείμενον προσωπικὸν τοὺς παῖδας, τὸ ὅποιον δέχεται αὐτὸ τὸ διδασκόμενον πρᾶγμα. Όταν ἀκούσω τὸν λόγον ὁ Σωκράτης ποιήσει τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς ξένους διασέλλω ἀντικείμενον προσωπικόν, τοὺς υἱούς, καὶ ιδιότητα, ξένους, προσθεμένην εἰς αὐτὸ ἢ ὅποιά εἶναι καὶ ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τὸ κατηγορούμενον αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου. Ἀν λοιπὸν καὶ οἱ δύο προηγούμενοι λόγοι ἐκφέρονται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἡ φύσις ὁμῶς αὐτῶν εἶναι διάφορος· διὸ ἀνάγκη νὰ ὑποδιαιρεθῶσι τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενα εἰς δύο κατωτέρας ἄλλας τάξεις, εἰς τὰ ζητοῦντα δύο χωριστὰ ἀντικείμενα, καὶ εἰς τὰ ζητοῦντα ἀντικείμενον καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ. Κάμνομεν δὲ τοῦτο εὐκολίας καὶ σαφηνείας χάριν· ἀλλέως εἶναι δυνατόν, ὑψηλότερον θεωροῦντες τὸ πρᾶγμα, νὰ ἐκλάβωμεν τὴν δικαιοσύνην οὕτω πίπτουσιν ἐπὶ τῶν παίδων ἐν τῷ πρώτῳ παραδείγματι, ὡς τὴν ξενότητα, ἐν τῷ δευτέρῳ, ἐπὶ τῶν υἱῶν.

Ἐκ τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενων τὰ ζητοῦντα δύο χωριστὰ ἀντικείμενα.

§. 41. Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα τῶν ῥημάτων κλάσεις· α'. τὰ παιδευτικά· β'. τὰ περιβολῆς σημαν-

τικά καὶ τὰ ἐναντία τούτων· γ'. τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔννοιαν τοῦ τρέφειν καὶ ποτίζειν τινά· δ'. τὰ στερήσεως, ἀφαιρέστως καὶ αἰτήσεως σημαντικά· ε'. τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν καὶ ποιεῖν τι, καλὸν ἢ κακὸν ἢ καὶ ἀδιάφορον, πρὸς τινα, ἢ λέγειν τι περὶ τινος· ς'. τὰ ὁδηγητικὰ ἱκετευτικά, προτρεπτικά καὶ ἀναγκαστικά· ζ'. τὰ ἀνακριτικά. Εἰς ταῦτα δὲ δυνατόν νὰ προσεθῶσιν ἀκόμη· η'. τὰ ἐξηγοῦντα ὁμοιοπτῶτως τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος·

Α.

πολλὰ διδάσκει γάρ μ' ὁ πολὺς βίος — ὁ Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους τὴν σωφροσύνην — παιδεύουσι τοὺς παῖδας τρία μῦνα·

Β.

τὸν δ' Ἡβη λούσε, χαρίεντα δὲ εἴματα ἔσσε — παῖς μέγας, μικρὸν ἔχων χιτῶνα, ἕτερον παῖδα μικρὸν, μέγαν ἔχοντα χιτῶνα, ἐκδύσας αὐτόν, τὸν μὲν ἑαυτοῦ ἐκείνον ἡμφίεσε, τὸν δὲ ἐκείνου αὐτὸς ἐνέδυ.

Γ.

τὸ (δεῖπνον) μιν ἐκείνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἐθοίνισε — ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ εὐώχουν ὑμᾶς — πίσω (ποτίσω) σφε Δίρκας ἀγνὸν ὕδωρ (Ἡρόδ. Πλάτ. Πίνδ.).

Δ.

1. Τεῦκρον Τελαμώνιον εὖχος ἀπὴνύρα — τοὺς συλήσετε ταῦτα — τοὺς Τραπεζουντίους ἀπεστερήκαμεν τὴν πεντηκόντορον — ἀποστερεῖ με Πασίων τὰ χρήματα — ἀπεστέρησε τοὺς στρατιώτας τὸν μισθὸν πεντεκαίδεκα μηνῶν —

2. ἐμ' ἀφαιρεῖται Χρυσηΐδα Φοῖβος — μὴ σύγε τύνδ', ἀγαθὸς περ ἐών, ἀποαίρεο κούρην (Ομ.) — τὸν μόνον μοι καὶ φίλον παῖδα ἀφείλετο τὴν ψυχὴν· (Ξεν.) οὕτω καὶ τέλη τοὺς παραπλέοντας ἐξέλεγον (Αἰσχ. Κτησ.)

3. πέμψας ὁ Καμβύσης ἐς Αἴγυπτον κήρυκα αἴτεε Αμασιν θυγατέρα — νῦν δὲ ἐμὲ πολλοὶ οἰκέ-

παί σῖτον αἰτοῦσι, πολλοὶ δὲ ἱμάτια — ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρητησάμεν — Σωκράτης οὐκ ἐπράττετο χρήματα τοῖς μαθηταῖς.

Ε΄.

τὰ ἔσχατα λέγουσιν ἀλλήλους — ἀτὰρ πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλέας — ταῦτ' ἴ λέγεις σὺ τὸν στρατηγὸν πτωχὸς ὢν; — κακὰ πολλὰ ἔοργε Τρῶας — ἅ ὑπισχνοῦ ποιήσῃν ἀγαθὰ ἡμᾶς — ὅς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον — σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα, οὔτε ἰδιώτην οὔτε πόλιν, δρᾷ.

Σ΄.

ἱκετεύω σε τοῦτο — ταῦτα σ', ὦ Ζεῦ, προστρέπω (Σοφ. Λῖ. 831) — τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζέ με.

Ζ΄.

ἐφαίνοντο ἀστρονομικὰ ἄττα διερωτᾷν τὸν Ἰππίαν — ἡρώτα αὐτὸν ἐρώτημα — ὁ Κῦρος ἡρώτα τοῖς αὐτομόλους τὰ ἐκ τῶν πολεμίων — ἐξετάζω σε ταῦτα.

Η΄.

πρῶτον γάρ μιν ἰόντα βάλε στῆθος — τὸν μὲν ἄρα Γλαῦκος στῆθος μέσον οὔτασε δορί — τὸν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος φάλον ἱπποδασείης (Ομ.) — τανύει δὲ καί με τύπτει μέσον ἥπαρ. (Ανακ.).

§. 42. Εἰς τὴν πρώτην κλάσιν, τὴν τῶν παιδευτικῶν, ἀνάγεται καὶ τὸ ἀσκῶ, νουθετῶ, ἐθίζω, καὶ εἴτι τοιοῦτον· οὕτως ἐθίζειν τινά τι (καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικε· Πλάτ. Μέν. 1)· εἰς τὴν δευτέραν, τὴν τῶν περιβολῆς σημαντικῶν, ἀνάγονται τὰ ἀμφιβάλλω, στεφανόω καὶ τὰ ὅμοια, ὡς δουλοσύναν στυγεράν ἀμφιβαλοῦσα κάρα (Εὐρ. Ανδ. 110) — ἔκτοθε δ' αὖ βόθροιο περίτροχον ἐστεφάνωσαν αἱμασίην (Οππ. Κυν. Δ', 90) — τεῖχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν (Ηρόδ. Α', 163)· ἴδε κατωτέρω περὶ τῶν ἀντιστοιχούντων Ἀντιμεταβατικῶν.

§. 43. Ταῦτα δὲ καὶ διὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ὡς περιβάλλειν τῇ πόλει τείχην, ἐρύματα — περιτιθέναι

τινί τι, κτλ. Καὶ ἀντιστρόφως δυνατόν εἶπεν περιβάλλειν τὴν πόλιν τείχει καὶ ἐρύμασι, κτλ. ἀλλ' ἐν τούτοις ἤθελεν εἶναι αἰτιατική καὶ ἀφαιρετική, ὥς καὶ εἰς τὸ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις· τὸ δὲ βρόχῳ εἰς τὸ παράδειγμα βρόχῳ περιέβαλε τὸν αὐχένα δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ἀφαιρετική ἢ δοτική· κατὰ τὸ πρῶτον = περιέδεσε τὸν αὐχένα μὲ βρόχον· κατὰ τὸ δεύτερον = ἔθεσε τὸν αὐχένα περὶ τὸν βρόχον (ἴδε ἀνωτέρω §. 34-37· περὶ δὲ τῆς μετὰ γενικῆς συντάξεως τῶν τοιούτων παρ'Επικοῖς ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς προθέσεως περί). Συνεπτυγμένα δὲ εἶναι τὰ εἰτ' ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια — ἀναδῆσαι βούλομαι εὐαγγέλιά σε (Αρις. Ιππ. 647. Πλούτ. 764), τὸ ὁποῖον συνηθέστερον μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς ἢ, ὀρθότερον εἶπεν, ἀφαιρετικῆς, ὥς ἀναδῆσαιί τινα χρυσῷ στεφάνῳ.

§. 44. Πολλὰ τῆς τρίτης κλάσεως συντάσσονται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς· καὶ τούτων εἶδαμεν ἀνωτέρω παραδείγματα, εὐώχῳ σε λόγων καινῶν. Ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ γεύω τὸ ὁποῖον συνηθὼς ἀνήκει εἰς ἐκείνην τὴν κλάσιν (γεύω σε γάλακτος) ἀναφέρεται καὶ ἐνταῦθα, μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενον, ὥς βούλει σε γεύσω πρῶτον ἄκρατον μέθυ; (Εὐρ. Κ. 149)

§. 45. Εἰς τὴν τετάρτην κλάσιν ἀνάγονται καὶ τὰ βιάζεσθαι τινά τι (Ιλ. Φ, 451) — ἀποξυρᾶν τινα τὴν κεφαλὴν (Ηρόδ. Ε', 35) — κρύπτειν τινά τι καὶ τὰ ὅμοια. Ὡσαύτως καὶ τὰ καθαίρω, ἀπολούω, νίπτω καὶ τὰ ὅμοια· κατὰ τινα δὲ ἀναλογίαν τῆς ἐμποδίσσεως πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν καὶ τὸ κωλύω μετὰ τῶν ὁμοίων.

§. 46. Τὸ στερῶ ἢ ἀποστερῶ καὶ ἀφαιρῶ, συνηθέστερον ἀφαιροῦμαι, τῆς τετάρτης κλάσεως, συχνότατα ἐκφέρονται καὶ δι' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, οὕτως ἡμᾶς δὲ Μεσσηνῆς ἀποστεροῦσιν — οὐδένα πώποτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν — οἷας συζύγου μ' ἀποστερεῖς — αὐχμώδη κόμην ἄφελε προσώπου — ἀφελὼν σκαλμοῦ πλάτην. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν ξέρησις πίπτει κυρίως εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ ὅλον, ἡ δὲ ἀφαίρεσις εἰς τὸ πρᾶγμα ἢ εἰς μέρος τοῦ ὅλου, διὰ τοῦτο λέγεται ἀποστερῶ σε τούτου, ὥς καὶ ἀπογυμνῶ σε τούτου, καὶ ἀποστερῶ σε τοῦτο, ἄττικώτερον, ἀφαιρῶ σου τοῦτο,

ὡς λαμβάνω σου τοῦτο, καὶ ἀφαιρῶ σε τοῦτο, ἀττικώτερον· ὅθεν δὲν ἔπρεπε νὰ λέγεται ἀφαιρῶ σε τοῦτον, διότι ἡ ἔκφρασις αὕτη ἤθελε φανερώσει ὅτι ἀποσύρει τις τὸν κτήτορα τοῦ κτήματος ἢ τὸ ὅλον τοῦ μέρους καὶ ὄχι τὸ ἐναντίον· λέγεται ὅμως καὶ τοῦτο παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ὡς ἀφείλον τὸν ἄνθρωπον τῆς κεφαλῆς, κατ' ἀναλογίαν καὶ ἔννοιαν τοῦ ἐστέρησαν. Εἶναι δὲ ἀμφότεροι οἱ προηγούμενοι τρόποι εὐχρηστοί, ἂν καὶ παρὰ τινῶν Γραμματικῶν ἐγκρίνεται ἡ διπλῇ αἰτιατικῇ ἐπὶ τοῦ ἀποστερῶ καὶ ἡ γενικῇ (προσώπου) καὶ ἡ αἰτιατικῇ (πράγματος) ἐπὶ τοῦ ἀφαιρῶ· ἡ προσθήκη τῆς προθέσεως εἰς τὴν γενικὴν, ἀφαιρεῖν τι ἀπό τινος, δὲν φέρει οὐδεμίαν διαφορὰν εἰς τὴν ἔννοιαν. Οἱ δὲ καὶ τὰ αἰτήσεως σημαντικὰ δέχονται τὴν τοιαύτην σύνταξιν ἐν μέρει τὸ εἶπαμεν ἐν τοῖς προηγούμενοις.

§. 47. Εἶναι δὲ σημειωτέον ὅτι παρ' Ἐπικοῖς ἐπὶ τῶν ληπτικῶν καὶ ἀφαιρετικῶν ῥημάτων τὸ πρόσωπον ἐξ οὗ κάρνει τὴν λῆψιν καὶ ἀφαίρεσιν τὸ ὑποκείμενον τίθεται καὶ κατὰ δοτικὴν, ὡς Θέμιστι δέκτο δέπας (Ιλ. Ο, 88) — ἐδέχθη τὸ ποτήριον παρὰ τῆς Θέμιστος ἦτοι Θέμιδος — αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἥμαρ (Ὀδυσ. Α, 9), κτλ. Οἱ δὲ ἡ τοιαύτη σύνταξις τοῦ ἀφαιρεῖν εἶναι διόλου ἀγνώριστος παρὰ τοῖς γνησίοις Ἀττικαῖς, καὶ ὅτι Ἀριστείδου, Φιλοστράτου καὶ τῶν τοιούτων σοφιστῶν ἐστὶν ἡ μετὰ δοτικῆς τοῦ ἀφαιροῦμαι σύνταξις, ὡς θέλει ὁ μακαρίτης Κοραῆς (Ισ. Β', 186), τοῦτο δὲν φαίνεται ὀρθόν· οὕτω π. χ. παρὰ Ξενοφῶντι (Κ.Π. Ζ', β', 26) μάχας δέ σοι καὶ πολέμους ἀφαιρῶ.

§. 48. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχεται καὶ τὸ ἀμύνω = ἀποκρούω· ὅθεν ὄχι μόνον Ζεὺς κῆρας ἄμυνε παιδὸς ἐοῦ (Ιλ. Μ, 403), καὶ μετὰ προθέσεως νεῶν ἀπὸ λοιγὸν ἀμύνων (Π, 80), ἀλλὰ καὶ ἄστεϊ καὶ τεκέεσσιν ἀμύνων νηλεὲς ἥμαρ (Ὀδ. Θ, 525)· ὡσαύτως ἀρκέειν, ἀλαλκεῖν καὶ ἀλέξειν. Τὸ αὐτὸ ἀπαντᾷται καὶ εἰς τοὺς Λυρικοὺς· ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς ἐνίοτε, ὡς εἴργειν τεκούσῃ μητρὶ πολέμιον δόρυ — παιδί τ' οὐ δύναίμεθα θάνατον ἀρῆξαι (Λίσχ. Ἐπτ. 422. Εὐρ. Τρ. 772. Μηδ. 1275)· οὕτω καὶ μετὰ τοῦ ὠνεῖσθαι, ὡς ἐπεὶ τούτῳ γ' ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ' ὠνήσομαι (Αρ. Εἰρ. 1261). Ἡ σύνταξις αὕτη δὲν ἔχει τίποτε παράδοξον· ἡ μὲν διὰ γενικῆς λέγει πόθεν λαμβάνω,

νεταί τι, ἢ δὲ διὰ δοτικῆς ποῦ λαμβάνεται, ἀπὸ ποῦ ἢ ποῦ γίνεται ἡ ἀπόκρουσις. Αναλογοῦσι δὲ ταῦτα εἰς τὰ Γαλλικὰ *demander à un malade* καὶ Ἰταλικὰ *dimandare a qualcheduno*, κτλ. καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τὰ παρ' ἡμῖν κοινῶς λεγόμενα ἐπαίρω νερὸν ἀπὸ τὴν βρύσιν καὶ ἐπαίρω νερὸν εἰς τὴν βρύσιν· ὀνομάζεται δὲ τοῦτο παρὰ τοῖς Σχηματογράφοις Σικελικὸν Σχῆμα. Δὲν φαίνεται διάφορον τούτων τὸ τοῦ Πλάτωνος (ἐν Κρίτ. Α',) ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῖς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

§. 49. Ανάλογον μὲ τὰ προεκτεθέντα τῆς πέμπτης κλάσεως εἶναι καὶ τὰ προσαυδᾶν τινα μῦθον—κελεύειν τινὰ χαίρειν—ἐᾶν τινα χαίρειν (= τὸν ἀφίνω νὰ κουρεύεται, κτλ.)· ὅχι δὲ διάφορον τὸ Ομηρικόν (Ιλ. Ζ, 479) καὶ ποτέ τις εἶπῃσι πατρός δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων ἐκ πολέμου ἀνιόντα=εἶπῃ τις αὐτὸν ἐκ πολέμου ἀνιόντα τὸ πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων=εἶπῃ περὶ αὐτοῦ ἐκ πολέμου ἀνιόντος ὅτι οὗτός ἐστι πολὺ πατρός ἀμείνων.

§. 50. Τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς πέμπτης κλάσεως λέγειν, ἀγορεύειν, ποιεῖν, δρᾶν, κτλ. δέχονται πολλάκις τὰ ἐπιρρήματα εὖ, κακῶς, ἐπέχοντα τρόπον τινὰ τόπον τῆς πραγματικῆς αἰτιατικῆς, τῆς σημαινούσης δηλαδὴ τὸ λεγόμενον ἢ ποιούμενον· ὅθεν, ὡς εἶναι τὸ λέγω σε ἀγαθὰ ἢ κακὰ—ποιῶ σε ἀγαθὰ ἢ κακὰ, οὕτω καὶ εὖ λέγω σε—κακῶς λέγω σε, κτλ. οὕτως εὖ λέγε τὸν εὖ λέγοντα—οὐκ οἶσθ' ὅτι κακῶς λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακοὺς;—εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιοῦντα—μὴ δρᾶ τοὺς τεθνηκύντας κακῶς. Ταῦτα δέ, διὰ τὴν στενὴν συνάφειαν τῶν ἐννοιῶν, δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσιν = εὐλογεῖν ἤτοι ἐπαινεῖν καὶ κακολογεῖν, εὐποιεῖν ἤτοι εὐεργετεῖν καὶ κακοποιεῖν· ὅθεν λέγεται εὐλογῆσαι βουλούμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν—οἱ ἀγαθοὶ πολῖται τὴν πόλιν εὐεργετοῦσιν—οἱ πολέμιοι τὴν βασιλέως χώραν κακοποιοῦσι· κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν βαίνει καὶ τὸ ἀδικεῖν.

§. 51. Εἰς τὰ τῆς ἑκτῆς κλάσεως, τὰ ὀδηγητικὰ καὶ τὰ λοιπὰ προσίθεται συνήθως ἡ πρόθεσις εἰς, ἐπὶ ἢ ἄλλη τοιαύτη, ὡς ἄγω σε εἰς τὴν πόλιν—ἐπὶ τὴν ῥάστην ὁδὸν ἄξω σε—προτρέπειν ἀνθρώπους ἐπ' ἀρετὴν, κτλ. εὐρίσκονται

ὅμως καὶ παραδείγματα ἀπρόθετα· τοιαῦτα εἶναι τὰ Ομηρικὰ
 ξυνάγουσα γεραιὰς νηὸν Ἀθηναίης — τὴν ὁδὸν ἣν
 Ἐλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν (Ιλ. Ζ, 88. 292)·
 ἐνθα ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου δηλοῦται τὸ τέρμα τῆς κινήσεως =
 ἄγουσα πάσας ὁμοῦ τὰς γηραιὰς εἰς τὸν τῆς
 Ἀθηναῶν ναόν, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τὸ δι' οὗ. Ενταῦθα ἀνά-
 γεται καὶ τὸ τοῦ Ηροδότου (Α', 31) ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν
 Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον. Καὶ τὸ
 πείθω δὲ δυνατόν νὰ ἀναχθῇ ἐνταῦθα, ὡς ἀκόμη καὶ εἰς τὰ
 διδακτικά, οἷον ὡς τοῦτο οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκαίεας·
 ἀντὶ τῆς πραγματικῆς αἰτιατικῆς δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ ἀπαρέμ-
 φατον, οἷον αἱ ἠδοναὶ πείθουσι τὴν ψυχὴν μὴ σω-
 φρονεῖν. Αναλογώτερα δὲ τὸ πορεύω πρὸς τὰ ὁδηγητικά,
 τὸ ἐπαίρω πρὸς τὰ προτρεπτικά καὶ τὸ προκαλοῦμαι πρὸς
 τὰ ἀναγκαστικά· ὅθεν λέγεται πορεύειν τινὰ ποταμὸν,
 λίμνην — ἐπαίρειν τινὰ ἔργον — διὰ τοῦθ' ἡμᾶς οἱ
 Λακεδαιμόνιοι τὴν εἰρήνην προκαλοῦνται. (Σοφ.
 Τρ. 560. Εὐρ. Αλ. 445. Ορ. 286. Αρις. Αχ. 652).

§. 53 Εἰς τὰ τῆς ἐβδόμης κλάσεως, τὰ ἀνακριτικά καὶ ἐρευ-
 νητικά, ἀνάγονται καὶ τὰ ἐρεεῖν, ἱστορεῖν, ἀνιστο-
 ρεῖν τινὰ τί· τοιοῦτον τὸ τοῦ Πινδάρου (Ολυμ. 5, 49)
 ἅπαντας ἐν οἴκῳ εἴρετο παῖδα τὸν Εὐάδνα τέκοι
 = ἠρώτησε πάντας περὶ τοῦ παιδός· τοιοῦτον καὶ τὸ
 Ομηρικόν (Ιλ. Ζ, 239) εἰρόμεναι παῖδάς τε, κασιγνή-
 τούς τε, ἔγας τε καὶ πόσιας (= ἐρωτῶσαι τὸν Ἐκτορα
 τοὺς παῖδας = περὶ τῶν παίδων, κτλ.)· λέγεται δὲ καὶ
 ἐρωτᾶν τινὰ περὶ τινος (Ηρόδ. Α', 32).

§. 53. Ο τρίπος τῶν ὀγδόης κλάσεως ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν
 Γραμματικῶν Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος τὸ ὁποῖον, συν-
 τομίας χάριν, δυνατόν νὰ ὀνομάσωμεν καὶ Σχῆμα Ομοιό-
 πτωτον· ἦτον δηλαδή φυσικώτερον τὸ εἰπεῖν κάματος
 ἔλαβεν αὐτοῦ γυνῖα, καὶ ὅμως λέγεται, καὶ λέγεται συνη-
 θέσερον, κάματος λάβε μιν γυνῖα· τοῦτο δέ = κάματος
 λάβε μιν, δηλ: γυνῖα· οὕτω καὶ ἡ σε πόδα νίψει — καὶ
 μέθες με χειῖρα = μέθες με, δηλ: τὴν ἐμὴν χειῖρα· δυ-
 νατόν καὶ τρεῖς αἰτιατικαὶ νὰ τεθῶσι, προσδιορίζουσαι ἐπὶ μᾶλλον
 καὶ μᾶλλον ἢ μία τὴν ἄλλην· οὕτω π. χ. Τρῶας δὲ τρώ-
 μος αἰνός ὑπήλυθε γυνῖα ἕκαστον = τρώμος ὑπή-
 λυθε Τρῶας, δηλ: τὰ γυνῖα τῶν Τρώων, δηλ: ἕκαστον

τῶν Τρώων = τὰ γυῖα ἐκάστου τῶν Τρώων· τοιαῦτα εἶναι τὰ καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς (Αἰσχ. Πέρσ. 161). Οἱ δὲ καὶ πρόθεσις ἐνίοτε ἀπαντᾶται ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς αἰτιατικῆς τῆς σημαίνουσας τὸ μέρος (Ιλ. Ο, 61. 250. κτλ.) τοῦτο οὔτε τὴν ἔννοιαν ἀλλάσσει οὔτε ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ ἀρχὴ τῆς φράσεως ταύτης· ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι καὶ ἄλλοτε περὶ τῶν προθέσεων εἶπαμεν, καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἐπανερχόμεθα.

§. 54. Τῆς αὐτῆς φύσεως φαίνεται εἰς ἐμὲ καὶ ἡ διπλῆς δοτικῆς ἀνάλογος συμπλοκή, ὡς ὑμεῖς θ' ἡμῖν προσέχετε τὸν νοῦν τοῖς ἀναπαίστοις. (Αἰσχ. Ιππ. 503)· ὡς τὸ κάματος μιν λάβε γυῖα = κάματος λάβε μιν, δηλ: γυῖα, οὕτω τὸ προσέχετε ἡμῖν τὸν νοῦν τοῖς ἀναπαίστοις = προσέχετε ἡμῖν τὸν νοῦν, δηλ: τοῖς ἀναπαίστοις ἡμῶν. Τοιοῦτον δὲ ἢ ὡς τοιοῦτον καὶ τὸ ἄλλ' οὐκ Ατρεΐδῃ Αγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ.

§. 55. Τὸ τελευταῖον παράδειγμα ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Σχηματογράφοις Σχημα Κολοφώνιον. Καὶ ἐν τούτῳ μὲν δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ διπλῇ δοτικῇ, κατὰ τὰ προηγούμενα = ἦνδανε Αγαμέμνονι, τῇ ψυχῇ δηλ: αὐτοῦ, ἃν καὶ ὀρθότερον πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἀφαιρετικῇ, ὡς τὴν ἐν τόπῳ γάσιν σημαίνουσα· ἐν πολλοῖς ὅμως ἄλλοις ἐνταῦθα ἀναφερομένοις εἶναι προφανῶς ὅχι διπλῇ δοτικῇ ἀλλὰ δοτικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ, ὡς ὦ κλεινὸν οἴκοις (= ἐν οἴκοις) Αντιγόνη θάλος πατρί (Εὐρ. Φοιν. 88) — θεοῖς λάφυρα ταῦτα τοῖς καθ' Ἑλλάδα δόμοις ἐπάσσάλεεν (Αἰσχ. Αγαμ. 588) = ἐπάσσάλευε τοῖς καθ' Ἑλλάδα θεοῖς πρὸς δόμοις, ὡς ἀνελλιπῶς ἐκφέρεται παρ' Εὐριπίδῃ (Ρήσ. 180) θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμοις (ἴδε Θεισχ. Ἑλλην. Γραμμ. σ. 475). Διάφορα δὲ τὰ ἀληθῆ ταῦτα φῆς — τούτῳ χρῶμαι τεκμηρίῳ καὶ τὰ ὅμοια· διότι ταῦτα εἶναι συνεπτυγμένα = ταῦτα ἅπερ φῆς ἐστὶν ἀληθῆ — τοῦτό ἐστιν ἅπερ χρῶμαι τεκμηρίῳ, κτλ. ὅθεν καὶ ψευδεῖς λέγεις τοὺς λόγους, τούτῳ χρῶνται παραδείγματι, συμμάχῳ, κτλ.

§. 56. Ως δὲ ἐπὶ τῶν μονοπτῶτων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τίθεται πολλάκις ἀντικείμενον σύσσιχον τοῦ ῥήματος, οἷον ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὄρκους (Θουκ. Η'. 75). Οὕτω δὲ καὶ φιλεῖν τινα (ἄνθρωπον) φιλό-

τητα — ἐχθαίρειν τινὰ ἔχθος — ἰδεῖν τινὰ πρόσοψιν — τρέφειν τροφήν τινὰ ταιήνδε — τοὺς πλεῦνας αὐτῶν ἑστιζον στίγματα βασιλήϊα — ὁ Φωκικὸς πόλεμος, δεκαετὴς γεγονώς, αἰμίνηστον παιδείαν αὐτοὺς ἐπαίδευσεν.

*Εκ τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων
τὰ ζητοῦντα ἀντικείμενον καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ.*

§. 57. Ενταῦθα ἀνάγονται αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα τῶν ῥημάτων τάξεις· α'. τὰ δοξασίας σημαντικά· β'. τὰ κλητικά· γ'. τὰ ἐκδεικτικά· δ'. τὰ μεταποιητικὰ ἢτοι μεταβολὴν προὔπαρχούσης καταστάσεως δηλοῦντα· καὶ ὡς κλάδος τούτων εἶναι τὰ προβιβαστικά·

Α'.

πλοῦτον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἀγαθὰ νομίζουσιν οἱ πολλοί — τὸν θάνατον οὐ κακὸν ἡγεῖσθαι χρὴ ἀλλὰ κακῶν ἀπαλλαγὴν·

Β'.

σοφιστὴν ὀνομάζουσι τὸν ἄνδρα τοῦτον — τί ἂν αὐτὸν ὀνομάζομεν δικαίως; — καλοῦσί με τοῦτο τὸ ὄνομα — τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο (ἀχαρίστους) καλοῦσι; — ψευδωνύμως σε δαίμονες Προμηθεά καλοῦσιν·

Γ'.

ἐλέγχω σε ψεύστην — ἢ ἂν ἄλλον ἐλέγξω·

Δ.

ἡ Αθηνᾶ ἐποίησε τὸν Οδυσσεά γέροντα — ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ χρυσὴν ἀπέδειξαν τὴν ἔμπροσθεν πολιτείαν — πλουσίους τοὺς ἄνδρας ἐκ πενήτων ἀποφαίνειν — βελτίστους ἀποδεικνύναι καὶ βελτίστους παρέχειν — ὁ Κῦρος τὸν Γωβρύαν ἀπέδειξε στρατηγόν — αἰρούμεθα αὐτὸν τὸν τῶν Ἰνδῶν βασιλέα δικαστήν — ὡς εἴλοντό με πάντες οἱ κύκλῳ βασιλεῖς προστάτην τοῦ πολέμου — αἰροῦνται αὐτὸν ἄρχοντα τῆς ἐς Μήδους στρατείας — ἀπέδειξε στρατηγόν — ἐχειροτόνησαν, κτλ.

§. 58. Επὶ τῶν κλάσεων α'. β'. γ'. ἡ μία αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἢ δέχεται τὸ συμβεβηκός

ἡ τὴν ιδιότητα τὴν διὰ τῆς ἄλλης σημαινομένην· ὅθεν πλαγίως ἐν-
ταῦθα ἐξηγεῖται ὅ,τι ἐξηγεῖται κατ' εὐθείαν διὰ τοῦ ὑποκειμένου
καὶ κατηγορουμένου. Εὐνοεῖται δὲ τοῦτο εὐκολώτερον, μεταφερο-
μένου τοῦ λόγου εἰς τὸ παθητικόν, ἐκ δὲ τοῦ παθητικοῦ εἰς τὸν
τύπον τῆς ἀπλῆς ἀνεπτυγμένης προτάσεως, ὡς καλῶ σε σοφόν
— σὺ καλεῖ ὑπ' ἐμοῦ σοφός — σὺ εἰ καλούμενος
σοφός — σὺ εἰ σοφός — οὕτω δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων.
Εν πολλοῖς τούτων προσίθεται πολλάκις καὶ ἀπαρέμφατον, ὡς νο-
μίζουσιν εἶναι τὸν πλοῦτον ἀγαθόν, κτλ.

§. 59. Επὶ δὲ τῆς δ' κλάσεως ἡ μία αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ περὶ
οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἄλλη τὴν κατάσασιν τὴν ὁποίαν
αὐτὸ λαμβάνει ἀφίνον τὴν πρῶην, ὡς Ζεὺς ἐποίησε τὴν
Νιόβην λίθον. Εἶναι δὲ δυνατόν ὥς τὸ μὲν νὰ ᾖ ἦναι
προσώπου, τὸ δὲ ιδιότητος σημαντικόν, ὡς ποιῶ σε ξένον, ἡ
καὶ τὰ δύο προσωπικά, ὡς ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν ἄνθρω-
πον ἄγγελον, ἡ καὶ τὰ δύο πραγματικά, ὡς οὐκ ἐποίησα-
το τὴν ἀρ' ῥωστίαν πρόφασιν ἀλλὰ θεραπείαν τῆς
ἀρ' ῥωστίας τὴν στρατείαν.

§. 60. Εἰς τὰ προηγούμενα ἀνάγονται καὶ τὰ μὴ παῖδ'
ὀρφανικὸν θείης χήρην τε γυναῖκα (Ιλ. Ζ, 432) —
νέω ὄντε αὐτῷ Σωκράτης παρέσχε σῶφρονε (Απομν.
Α', β', 26), ἔνθα ἡ φράσις εἶναι μεταφερμένη ἐκ τοῦ τεχνίτου,
παρέχοντος τελειωμένον καὶ ἔτοιμον τὸ παραγγελθὲν ἔργον. Τοιαῦτα
δὲ καὶ τὰ λείαν ποιεῖσθαι τὴν χώραν — ἀρπαγὴν
ποιεῖσθαι τὰ σκεύη, κτλ. περὶ τῆς μεσότητος τῶν ῥημά-
των ἴδε κατωτέρω. Εκ τούτων παρήχθη ἡ σύνταξις εἰς τὰ
Γωβρύαν σὺνδειπνον παρέλαβε — λαμβάνομεν
τὰς θυγατέρας Κλεωνύμου γυναῖκας — ἀπέσταλ-
κά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον — ἤγε τὴν Ελλάδα
ἐλευθέραν, κτλ.

§. 61. Εἰς τὴν τελευταίαν κλάσιν δυνατόν νὰ περιληφθῶσι
καὶ τὰ δικιρέσεως σημαντικά, ὡς τρεῖς μοίρας δασάμενος
πάντα τὸν πεζὸν στρατόν — διέλωμεν αὐτὰ δύο
μέρη — ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος τὸ στράτευμα
κατένειμε δώδεκα μέρη· πολλάκις ὁμῶς εἰς τὴν αἰτιατικὴν
τῶν διαιρετῶν μερῶν προσίθεται καὶ ἡ πρόθεσις εἰς.

§. 62. Συνεπτυγμένη δὲ εἶναι ἡ ἔννοια εἰς τὰ αὖξειν τινὰ
μέγαν (= διὰ τῆς αὖξήσεως ποιεῖν μέγαν ἥτοι
αὖξειν καὶ ποιεῖν μέγαν) — τρέφειν τινὰ μέγαν.

(= διὰ τῆς τροφῆς καὶ ἀνατροφῆς ποιεῖν τινα μέγαν)· οὕτω καὶ τούτους ἰππέας ἐδίδαξεν οὐδενὸς χειρὸς Ἀθηναίων. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος (Επισ. Ζ') ὅτε αὐτὸν ἐπεχειρεῖ παιδεύσας καὶ θρέψας βασιλέα τῆς ἀρχῆς ἄξιον, οὕτω κοινωνεῖν αὐτῷ τοῦ βίου παντός. Εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν λέγομεν τὸν ἐσπούδασεν ἱατρόν, νομικόν, κτλ. Ἀλλὰ ὀλίγα ἐκ πάντων τῶν προηγουμένων εἶναι τὰ ὅποια δὲν ἀπαντῶνται μετὰ τροπολογιῶν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν.

Τετάρτη τάξις. Δίπτωτα Μεταβατικά, μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§. 63. Επειδὴ καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ αἰτίου ἀρμόζει, ὡς παρετηρήσαμεν ἀνωτέρω, εἰς πλείονας κλάσεις, οἷον συγγιγνώσκω σοι τῆς ἀμαρτίας — ἀμφισβητῶ σοι τῆς ἀρχῆς, κτλ. διὰ τοῦτο μένουσιν ἰδιάζοντα εἰς τὴν σχέσιν ταύτην· α'. τὰ μεταδοτικά· β'. τὰ μεταληπτικά· γ'. τὰ παραχωρητικά ῥήματα· δ'. φράσεις τινὲς δικαστικαί, ὡς α'. μεταδίδωμί σοι χρημάτων·

β'. κοινωνῶ σοι τῆς ἀρχῆς — οὐκ ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς (Ε. Αν. Β', γ', 23)·

γ'. ὑποχωρῶ σοι τοῦ βήματος — ὑπάγετε ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ — ὁδοῦ παραχωρῆσαι τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ (Απομ. Β', γ', 16)·

δ'. τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου.

§. 64. Ἐκ τούτων δὲ τὰ μὲν α' δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς τρόποι ἐρμηνείας ἢτοι ἐκφράσεως συνεπτυγμένης, ἀναλυόμενα εἰς τὰ δίδωμί σοι μέρος ἢ μετοχὴν χρημάτων· ὡσαύτως καὶ τὰ β' = κοινωνίαν ἔχω σὺν σοὶ τῆς ἀρχῆς· προσόμοιον εἰς τὴν σύνταξιν, ἂν ὅχι εἴν τὴν σημασίαν, εἶναι καὶ τὸ ἀνωτέρω προαναφερθὲν συμπένομαι τοῖς πολίταις τούτου τοῦ πράγματος (ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς σὺν προθέσεως)· τὰ γ' δυνατόν νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὸ ὑποχωρῶ σοι τὸν τοῦ βήματος τόπον, ἢ ὑποχώρησιν ποιουμαί σοι τοῦ βήματος, ἢ σοὶ χαριζόμενος ὑποχωρῶ τοῦ βήματος· τὰ δ' δέ; τελευταῖον, εἶναι καὶ αὐτὰ συνεπτυγμένα = τιμῶμαί σοι ποινὴν θανάτου ἢ ποιουμαί σοι τίμημα θανάτου· οὕτω παρ' Ἀριστοφάνει (Πλούτ., 480) τί δῆτά σοι τίμημα ἐπιγράψω τῇ δίκῃ; Περὶ τῆς δικαστικῆς

πρασεολογίας τιμᾶται τῷ φεύγουντι, τίμησιν ποιεῖται, ἐπιγράφεται τίμημα ὁ κατήγορος· ἀντιτιμᾶται, ἑαυτῷ τιμᾶται ὁ ἀπολογούμενος· τιμᾶ ὁ δικαστής, κτλ. ἴδε τὸ βραβευμένον σύγγραμμα τοῦ Μεϊέρου καὶ Σχοιμάννου *Der Attische Process. Halle, 1824.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ακολουθία περὶ τῆς τῶν Ενεργητικῶν Ρημάτων Συντάξεως.

III. Σύνταξις τῶν Αντιμεταβατικῶν Ενεργητικῶν.

§. 1. Αντιμεταβατικῶς ὠνομάσαμεν ἀνωτέρω ἐκεῖνα τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ἐνέργειαν δυνατὴν μὲν νὰ μεταβῇ καὶ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα διάφορον τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου ἀντεπιστρέφουσαν ὁμῶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ὡς λούω, λούομαι, κτενίζω, κτενίζομαι, κτλ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον οὔτε καθαρὰ ἐνέργεια εἶναι οὔτε καθαρὸν καὶ ἀμιγὲς πάθος ἀλλὰ μέτεχει τρόπον τινὰ καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, διὰ τοῦτο ὠνομάσθησαν καὶ Μέσα, μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα γνωρίζονται συνήθως, ὡς κείμενα δηλ. μεταξὺ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ καθητικοῦ. Καὶ καθὼς ἐνταῦθα τὰ κατατάσσομεν ὡς ὑποδιαίρεσιν τῶν ἐνεργητικῶν, οὕτω μὲ τὸ αὐτὸ δίκαιον δυνατόν νὰ καταταχθῶσι καὶ ὡς ὑποδιαίρεσις τῶν παθητικῶν· διότι, ὡς σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἥτις ὁμῶς δὲν μεταβίνει εἰς ἄλλο ἀντικείμενον, ὁποῖα ἢ τῶν καθ' αὐτὸ Μεταβατικῶν, οὕτω καὶ πάθος ὃχι ὁμῶς ἐξωθεν καὶ ἀκουσίως λαμβανόμενον, ὁποῖον τὸ τῶν κυρίως Παθητικῶν.

§. 2. Ἡ ἀντιμετάβασις αὕτη γίνεται κατὰ πολλοὺς τρόπους οἱ ὁποῖοι ὁμῶς δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας τρεῖς· α'. ὅταν σημαίνεται ἐνέργεια ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ αὐτὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον ἢ μέρος ἢ κτῆμα αὐτοῦ (λούομαι, κτενίζομαι, δαπανῶμαι)· β'. ὅταν σημαίνεται ἡ αὕτη ἐκείνη ἐνέργεια ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ ὑποκείμενον τὴν ὁποίαν αὐτὸ μεταδίδει εἰς ἄλλο (τύπγουνται, λοιδοροῦνται)· γ'. ὅταν σημαίνεται ἐνέργεια δι' ἄλλου μὲν γινομένη, κατὰ γνώμην ὁμῶς καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ ὑποκειμένου, ἐπὶ χρήσει αὐτοῦ (οἰκοδομοῦμαι = πληρύνω καὶ μου οἰκοδομοῦν).

§. 3. Ἡ διαφορὰ τῶν τριῶν τούτων ἐνεργειῶν εἶναι προφανής· ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως παρίσταται ἡ αὕτη ἐνέργεια ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ποιουμένη καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον,

ἢ εἰς μέρος αὐτοῦ ἢ κτῆμα ἐπιστρέφουσα· δυνατόν δὲ νὰ ᾖται ἐν ἡ καὶ πλείονα ὑποκείμενα κατὰ μέρος ἐνεργοῦντα καὶ ποιοῦντα τὸ αὐτό· ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως παρίσταται ἡ αὕτη ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου ποιουμένη ἐνέργεια, ὅχι ἐπιστρέφουσα κατ' εὐθείαν εἰς αὐτό, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως, ἀλλὰ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλο τι τὸ ὅποιον, ἐναλλάξ ἀντενεργοῦν εἰς αὐτό, ἀποδίδει τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἐνέργειαν· ἐνταῦθα ὑποτίθεται ἀναγκαίως πλέον τοῦ ἐνὸς ὑποκειμένου· ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως παρίσταται ἐνέργεια τὴν ὁποίαν δὲν ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἀμέσως ἐνεργοῦν εἰς ἑαυτὸ δι' ἑαυτοῦ ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης, οὔτε, κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον, ἀμοιβαίως, ἀπολαμβάνον δηλ. τὴν ὁποίαν μεταδίδει ἐνέργειαν, ἀλλὰ κελεῦον, φροντίζον, πληρόνον, κτλ. ἄλλη λοιπὸν εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἄλλη ἡ τοῦ δι' αὐτὸ ἐνεργοῦντος· τοῦ πρώτου φέρ' εἰπεῖν εἶναι ἡ πληρωμή, τοῦ δευτέρου ἡ οἰκοδομή, κτλ. ἐνταῦθα δὲ ὑποτίθενται ἀναγκαίως πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκειμένου.

§. 4. Κυρίως Μέσα ἔπρεπε βέβαια νὰ γίνωνται ἐπὶ ἐμφύψων τὰ ὅποια, ἔχοντα θέλησιν, ἡμποροῦν νὰ δώσουν εἰς ἑαυτὰ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν κίνησιν, ἐπὶ δὲ ἀψύχων νὰ τρέπωνται τὰ ἐνεργητικὰ εἰς παθητικά· οὕτω π. χ. ὁ ἄνθρωπος κινεῖται, ὁ ἵππος φέρεται, καὶ τὸν σῖτον τέμνουσιν οἱ πολέμιοι, ὁ σῖτος τέμνεται ὑπὸ τῶν πολεμίων, κτλ. Καὶ ὅμως ἡ γλῶσσα, οὔτε τῶν Απολλωνίων οὔτε τῶν Κυζέρων ἔργον οὔσα ἀλλὰ μᾶλλον ἀκολουθοῦσα τὴν ἐξωτερικὴν ἀναλογίαν παρὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων, μετέφερε τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἄψυχα· ὅθεν ὅχι μόνον λέγει υἱὲς Αχαιῶν ἱππόθεν ἐκχύμενοι (Οδ. Θ, 515. παράβ. καὶ Ιλ. Ε, 314. Σ, 24) ἀλλὰ καὶ ἐχεύατο πόντον ἐπὶ φρίξ (Ιλ. Η, 63)· ὅχι μόνον θεῶν τρέπεται νόος—Τηλέμαχος τράπετο (Οδ. Γ, 147. Ρ, 73) ἀλλὰ καὶ τοῦ κακοῦ τρέπεται χρῶς (Ιλ. Ν, 279). ὅχι μόνον ἐσχίζοντο αἱ γυνῶμαι—ἡ στρατιὴ ἐσχίζετο (Ηρ. Ζ', 219. Η', 34) ἀλλὰ καὶ σχίζεται ὁ Νεῖλος—σχίζεται ἡ ὁδός (Ηρ. Β', 17. Ζ', 31)· οὕτω παρ' ἡμῖν ἡ πεδιάς ἐκτείνεται, ὑψόνονται τὰ βουνά, ἐσηκώθη ἄνεμος, κτλ.

§. 5. Τόσον δὲ εὐκολώτερον ἦτον δυνατόν νὰ γένη τοῦτο, ὅσον ὅχι μόνον τοιαύτας κινήσεις αἱ ὅποιαι ὑποθέτουσι τρόπον τινὰ θέλησιν ἀλλὰ καὶ καθ' αὐτὸ θέλησιν ἀπονέμει καταχρησικῶς ἡ γλῶσσα εἰς τὰ ἄψυχα, ὡς εἰ δὲ θελήσει ἡ τυραννίς—

εἰ ὧν δὴ ἐθελήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος
 εἰς τοῦτον τὸν Αράβιον κόλπον — εἴ σφι ἐθελήσῃ
 ἡ χώρα (Ηρ. Α', 109. Β', 11. 14) — ὅποσα ἡ γῆ φύειν
 ἐθέλει (Ξεν. Οἰκ. Δ', 13)· οὕτω καὶ τὸ φιλεῖ. Οἱ δὲ Γραμ-
 ματικοί, ἀνάρμοστα καὶ ἀσυγχώρητα, ὡς φαίνεται, νομίζοντες
 ταῦτα, λέγουσιν ὅτι τὸ θέλειν καὶ φιλεῖν ἐν τούτοις =
 εἰωθέναι, ὡς τὸ ἐκούσιον ἔθος νὰ μὴ ὑπέθετε θέλησιν καὶ
 ἀγάπην πρὸς τι. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἔμψυχα ἀπονέμονται διὰ
 τῆς μεταβατικῆς ἐρμηνείας ἥτοι ἐκφράσεως ἐνέργειας εἰς τὰς ὁποίας
 ἡ θέλησις αὐτῶν κατ'οὐδένα τρόπον δὲν μετέχει, ὡς τὸ παιδίον
 φύει ὀδόντας — ὁ ἀνὴρ φύει πώγωνα καὶ πολιὰς —
 ἡ γέρων φύει φρένας, κτλ. Οχι διαφόρως παρ' ἡμῖν τὰ ξύλα
 δὲν θέλουν νὰ πιάσουν, ὁ καιρὸς δὲν θέλει νὰ δι-
 ορθωθῇ — τὸ παιδίον ἐβγάζει ὀδόντας, κτλ.

§. 6. Ἐκ τῶν προηγουμένων ὁρμώμενοι δυνατὸν νὰ ὀρίσωμεν
 τὰ Μέσα ῥήματα κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Μέσα ῥήματα
 λέγονται ἐν γένει ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἀντεπι-
 στρέφουσιν εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀμέσως ἢ ἐμμέσως. Διαιροῦνται
 δὲ εἰς τρία εἶδη τὰ ὁποῖα διὰ τὸ εὐμνημόνευτον ὀνομάζομεν·
 α'. Μέσα Αντανακλαστικά ἥτοι Αντεπιστρεπτικά· β'.
 Μέσα Αλληλοπαθῆ ἥτοι Διάλληλα· γ'. Μέσα Διάμεσα
 ἥτοι Υπηρετικά. Ταῦτα δὲ θέλομεν πραγματευθῇ τώρα κατὰ
 μέρος, ὑποδιαιροῦντες αὐτά, ὅπου τύχη, εἰς κλάσεις.

Πρῶτον εἶδος τῶν Μέσων.

Μέσα Αντανακλαστικά ἥτοι Αντεπιστρεπτικά.

§. 7. Μέσον Αντανακλαστικὸν ἥτοι Αντεπιστρεπτικὸν λέγεται
 ἐκεῖνο τὸ ἀντιμεταβατικὸν ῥῆμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐνέργειαν
 πηγάζουσαν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἐπιστρέφουσιν πάλιν κατ'εὐθεΐαν
 εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, εἰς μέρος ἢ κτῆμα αὐτοῦ, ὡς λούομαι,
 κτενίζομαι, δαπνώμαι, κτλ. ἐκ τούτου δὲ ἔπεται πρῶτον
 ὅτι εἰς τὸ τοιοῦτον μέσον συμπίπτει ὑποκείμενον καὶ ἀντι-
 κείμενον, τὸ ποιοῦν δηλ. καὶ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν εἶναι τὸ
 αὐτὸ πρόσωπον· δεύτερον ὅτι ἰσοδυναμεῖ μὲ ῥῆμα μεταβατικὸν
 καὶ μὲ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν· ὅθεν ἢ νὰ εἴπωμεν π. χ.
 λούομαι ἢ λούω ἑμαυτὸν εἶναι τὸ αὐτό· τρίτον ὅτι τὸ
 τοιοῦτον, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν τύπον μεταφερόμενον καὶ ἀντὶ τῆς
 συνθέτου ἀντωνυμίας ἄλλου ἀντικειμένου τιθεμένου, γίνεται κα-

Θαρόν μεταβατικόν, σημαίνει δηλ: ἐνέργειαν εἰς διάφορόν τι τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου μεταβαίνουσαν.

§. 8. Επειδὴ τὰ Αντεπισρεπτικά, ὡς καὶ ἐν γένει τὰ Μέσα, σπρίζονται εἰς τὰ Μεταβατικά Ενεργητικά ἐκ τῶν ὁποίων γεννῶνται, διὰ τοῦτο ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ ᾔηται τόσαι κλάσεις Μέσων ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ὅσας κλάσεις Μεταβατικῶν Ενεργητικῶν εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις. Ὡς πρὸς τοῦτο ἐδαιρέσαμεν αὐτὰ εἰς Μονόπτωτα καὶ Δίπτωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὑπεδαιρέσαμεν εἰς τὰ μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς συντασσόμενα, τὰ δὲ δεύτερα· α'. εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα· β'. εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς· γ'. εἰς τὰ μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς· δ'. εἰς τὰ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς. Κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν πρέπει νὰ ἀντεξετάσωμεν τώρα κατὰ μέρος καὶ τὰ ἀντίστοιχα αὐτῶν Αντεπισρεπτικά Μέσα, παρατρέχοντες, ὡς μὴ συμβάλλουσιν ἐνταῦθα, τὴν δ', τῶν μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

Μέσα Αντανακλαστικά ἤτοι Αντανακλαστικά ἐκ Μονοπτώτων Μεταβατικῶν γινόμενα.

§. 9. Τὰ Μονόπτωτα Μεταβατικά δέχονται τὸ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν. Ὡς ἐκ τῆς θεωρίας δὲν ἐμποδίζει τίποτε νὰ ἐννοήσωμεν Μέσα ῥήματα καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων τάξεων, οἷον ἀμελῶ ἑμαυτοῦ, ἀμελοῦμαι—βοηθῶ ἑμαυτῷ, βοηθοῦμαι—τάττω ἑμαυτόν, τάττομαι. Τὰ δύο ὁμῶς πρῶτα ἐκφέρονται συνήθως ἀναλελυμένα, ὡς ἀμελεῖ Ἀλκιβιάδης ἑαυτοῦ—βοηθεῖ Κλέων ἑαυτῷ. Μέσα συνεπτυγμένα ἐκ τῶν δοτικησυντάκτων εἶναι τὰ ἀμύνομαι, τιμωροῦμαι. Καὶ τὰ τρίτα ἐκφέρονται ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων ἀναλελυμένως, ἐπὶ πολλῶν ὁμῶς ἄλλων ἐκφέρονται συνηθέστερον συνεπτυγμένως, ὡς λούομαι, κτενίζομαι, τάττομαι. Πάντα δὲ ταῦτα εὐκόλως μετατρέπονται εἰς τὸ σύστοιχον μεταβατικόν καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, ὡς ἀμύνω, τιμωρῶ, ἑμαυτῷ—λούω, κτενίζω, τάττω ἑμαυτόν, κτλ.

Ολίγα Παραδείγματα.

ἀπομύττω καὶ ἀπομύττομαι

κορυζῶντά σε περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον (Πλάτ. Πολιτ. Α', 343 = ξεμυξονεῖ μεταβατικόν)—| αἰσχρὸν μὲν γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἐστὶ Πέρσαις καὶ τὸ ἀποπτύειν καὶ τὸ ἀπομύττεσθαι (Ξεν. Κ. Π. Α', β', 16 = τὸ νὰ ξεμυξούνωνται μέσον).

ἀποψῶ καὶ ἀποψῶμαι

σπόγγω ἐκ ψυχροῦ τὸ χεῖλος τῆς χύτρας ἀποψῶν (Διοσκορ. = σφογγίζειν· μεταβατικόν) — ἀπομυξάμενος, ὦ Δῆμ', ἐμοῦ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποψῶ (Αρισ. Ιππ. 910 = σφογγίσου· μέσον).

ἀπάγχω καὶ ἀπάγχομαι.

ὁ μὲν λάε νεβρόν ἀπάγχων (Οδ. Τ, 230) — ἀπάγξασθαί με ποιησεῖς (Θεόκρ. Γ', 9) — εἰ ἀπαγξαίμην τρέχων (Αρισ. Νεφ. 780).

στεφανῶ καὶ στεφανοῦμαι.

στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένη Δημοσθένους — λαβὲ ταυτὶ καὶ στεφάνωσαι — στεφανωσάμενος καὶ ἐσθῆτα λευκὴν λαβὼν ἐβουθύτει (Δημ. Αριστοφ. Λίσχ.).

λούω, χρίω καὶ λούομαι, χρίομαι.

τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμῳαὶ λούσαν καὶ χρίσαν ἐλαίῳ — ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο — αἱ δὲ λοεσσάμεναι καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ (Οδ. Δ, 48. Ζ', 96)· οὕτως ἀλείφω καὶ ἀλείφομαι, ἀπομόργνυμι καὶ ἀπομόργνυμαι, ζώννυμι καὶ ζώννυμαι, καλύπτω καὶ καλύπτομαι, καλλωπίζω καὶ καλλωπίζομαι, νίπτω καὶ νίπτομαι τάττω καὶ τάττομαι, φράττω καὶ φράττομαι, καὶ πολλότατα ἄλλα παρὰ συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς ἀπαντώμενα (ἴδε κατωτέρω §. 15, καὶ Κεφ. ΚΒ', §. 5).

§. 10. Μὲ τὸ σύστοιχον μεταβατικόν καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν ἰσοδυναμοῦντα τὰ τοιαῦτα Μέσα, περιέχοντα λοιπὸν ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀντικείμενον, φαίνεται ὅτι ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ μὴ δέχωνται ἄλλο ἀντικείμενον. Ἐπειδὴ π. χ. τὸ λούομαι = λούω ἑμαυτόν, ἐπόμενον βέβαια εἶναι νὰ μὴ ἡμπορῶ νὰ εἶπω λούομαι ἑμαυτόν, διότι ἤθελεν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ εἰπεῖν λούω ἑμαυτόν ἑμαυτόν. Αὕτη εἶναι ὀρθοτάτη βέβαια συνέπεια τῶν προηγουμένων, καὶ ὁμῶς ἀπαντῶμεν ὅχι μόνον λούομαι τὸ σῶμα, νίπτομαι τὰς χεῖρας ἀλλὰ καὶ ὁ Κῦρος ἐνεδύσατο τὰ ὅπλα — ἀπέχομαι τῶν πονηρῶν ὁμιλιῶν — πείθομαι τοῖς νόμοις — ἀποστρέφομαι τὸν ἐχθρόν — κόπτομαί τινα — τίλλομαί τινα, εἰ δὲ καὶ ἑαυτὸν τίλλεσθαι — ἑαυτὸν τιμωρεῖσθαι — ἑαυτὸν λῦεσθαι, κτλ. Τώρα λοιπὸν ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐξήγησιν τούτου. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα, ὡς ἐκ διπτῶτων μεταβατικῶν γινόμενα, πα-

ραπέμπομεν εἰς ταῦτα κατωτέρω, ἐνταῦθα δὲ ἐξετάζομεν τὰ δύο πρῶτα μετὰ τῶν ὁμοίων.

§. 11. Ἡ ἀντιμετάβασις δυνατὸν νὰ γένη, ὡς εἶπαμεν, ὄχι μόνον εἰς ὅλον τὸ σῶμα ἀλλὰ καὶ εἰς μέρος, ἔτι δὲ καὶ εἰς πρᾶγμα τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου. Καὶ ἐπειδὴ τὰ μὲν μέρη τοῦ σώματος εἶναι τὰ συνιστῶντα αὐτὸ τὸ σῶμα, τὰ δὲ πράγματα καὶ τὰ κτήματα ἡμῶν θεωροῦνται καὶ αὐτὰ ὡς μέρη τοῦ ἑαυτοῦ μας, διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τίθεται ὡσαύτως Μέσον ῥῆμα, καὶ τότε δέχεται καὶ ἄλλο ἀντικείμενον, ὡς νίπτομαι τὰς χεῖρας — περιρρήγνυμαι τὰ ἱμάτια, κτλ. καὶ τὸ μὲν Μέσον χρησιμεύει νὰ δείξῃ ὅτι ἡ ἐνέργεια ἢ διὰ τοῦ ῥήματος σημαυνομένη ἀναφέρεται εἰς ἡμᾶς καὶ ὄχι εἰς ἄλλους, ἢ δὲ πτώσις τίθεται ἀναγκαίως πρὸς διάκρισιν ἄλλου μέρους ἢ πράγματος ἢ καὶ πρὸς διάκρισιν τοῦ ὅλου ἐκ τῶν ἰδίων μερῶν. Αναλύεται λοιπὸν τὸ τοιοῦτον ἀντεπισρεπτικὸν ῥῆμα εἰς τὸ περιεχόμενον μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν γενικὴν τῆς ἀνηκούσης συνθέτου ἀντωνυμίας, τῆς αἰτιατικῆς δηλούσης τὸ μέρος ἢ πρᾶγμα ἢ καὶ τὸ ὅλον τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν· οὕτω νίπτομαι τὰς χεῖρας = νίπτω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας — περιρρήγνυμαι τὰ ἱμάτια = περιρρήγνυμι τὰ ἑμαυτοῦ ἱμάτια — λούομαι τὸ σῶμα = λούω τὸ ἑμαυτοῦ σῶμα.

§. 12. Οὕτω λοιπὸν τὰ ἐκ μονοπτῶτων αἰτιατικοσυντάκτων μεταβατικῶν γινόμενα Μέσα ὑποδιαίρουνται εἰς δύο κλάσεις, εἰς τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσιν εἰς ὅλον τὸ ὑποκείμενον, ἐπομένως ἀναλυόμενα εἰς τὰ μεταβατικὰ καὶ τὴν αἰτιατικὴν τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας (λούομαι), καὶ εἰς τὰ σημαίνοντα ἐνέργειαν ἐπιστρέφουσιν εἰς μέρος ἢ κτῆμα τοῦ ὑποκειμένου, ἐπομένως ἀναλυόμενα εἰς τὸ μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν γενικὴν τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας (νίπτομαι τὰς χεῖρας, περιρρήγνυμαι τὰ ἱμάτια). Εἰς τὴν πρώτην κλάσιν ἀνάγονται τὰ προεκτεθέντα μεθ' ὧν ἄλλων κατωτέρω θέλομεν δεῖξει· εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγονται ὅσα ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως σημαίνουσιν ἐνέργειαν μόνον εἰς μέρος ἢ εἰς κτῆμα τοῦ ὑποκειμένου ἀναφερομένην.

§. 13. Τοιαῦτα εἶναι μετὰξὺ ἄλλων καὶ τὰ λούομαι τὸ στρόφιον — λύσατο ζώνην — οὐδέποτε ζώνην ἀναλύεται — ἐπιδέδεικται τὴν πονηρίαν — τοῖς πολλὴν ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἐν τῷ βίῳ ἐνδεδειγμένοις — πάντες ἐλούσαντο τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας —

ταῦτα ἀκούσας ὁ Κῦρος ἐπαίσατο ἄρα τὸν μηρῶν — αἱ γυναῖκες, δεινοῖς κακοῖς πιεζόμεναι, ἐκλαύσαντο τὰ πάθη καὶ περιεῖρήξαντο τοὺς χιτῶνας καὶ τὰ ὅμοια, ἀναλυόμενα, ὡς εἶδαμεν, εἰς τὸ σύστοιχον μετατικὸν καὶ εἰς τὴν γενικὴν τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ἑμαυτοῦ, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, κατὰ τὴν περίσασιν.

§. 14. Εἴτε δὲ τὸ λούομαι τὴν κεφαλὴν ἀναλυθῇ εἰς τὸ λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, εἴτε εἰς τὸ λούομαι κατὰ τὴν κεφαλὴν, ὡς φαίνεται ὅτι προὔτιμα ὁ μακαρίτης Κοραῆς, ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν δὲν φέρει διαφοράν, ἡ χάρις ὅμως τῆς Ἑλληνικῆς καταλήξεως εἶναι ἀπερίγραπτος· διότι τὸ εἰς τὸ μέρος ἢ εἰς τὸ ἴδιον πρᾶγμα συμβαῖνον τὸ ἐξηγεῖ ὡς ἀνῆκον εἰς τὸ ὅλον· πρῶτον μὲν ἐκφωνεῖται τὸ νίπτομαι π. χ. ὡς περὶ τοῦ ὅλου λεγόμενον, καὶ ἔπειτα προσίθεται, ἐν εἶδει παραρτήματος τρόπον τινά, τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, οἷον νίπτομαι, τὰς χεῖρας δηλ· δαπανῶμαι, τὰ χρήματα δηλ· κτλ. Τὸ αὐτὸ γίνεται παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ χωρὶς τῆς πτώσεως, νίπτομαι, δαγκάνομαι (δαγκάνω τὰ χεῖλη μου)· ἴδε κατωτέρω §. 16.

§. 15. Ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ προεκτεθέντα Μέσα ῥήματα τῆς πρώτης κλάσεως εἰς τὰ ὅποια γίνεται διασολὴ μέρους καὶ μέρους ἢ μέρους καὶ ὅλου δυνατὸν νὰ ἀπαντηθῶσιν ὄχι μόνον ἄπτωτα ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετὰ τῆς αἰτιατικῆς· εἰς τὸ ἄγχομαι π. χ. καὶ σφάττομαι δὲν γίνεται διασολὴ τοιαύτη, ὅθεν ῥητέον ἄγχομαι καὶ σφάττομαι ἢ σφάττω ἑμαυτόν, εἰς τὸ νίπτω ὅμως καθαίρω, ἀποψῶ καὶ τὰ ὅμοια γίνεται διασολή, διότι δυνατὸν νὰ νίψω καὶ σφογίσω τὰς χεῖράς μου ἢ τὸ πρόσωπόν μου, κτλ. ὅθεν λέγεται ἀποψᾶσθαι τὴν χεῖρα — καθαίρεσθαι τὰς χεῖρας (= *nettarsi le mani*) — καλύπτομαι τὴν κεφαλὴν. Οὕτω λοιπὸν καὶ λούομαι τὸ σῶμα καὶ ὅλα τὰ προηγούμενα.

§. 16. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι μεταβαίνουνσιν ἐκ τῆς μιᾶς κλάσεως εἰς τὴν ἄλλην· ὡς δὲ τὰ τῆς πρώτης κλάσεως μεταβαίνουνσιν εὐκόλως εἰς τὰ τῆς δευτέρας, οὕτω καὶ ἀντιερόφως τὰ τῆς δευτέρας εἰς τὰ τῆς πρώτης· οὕτω π. χ. τὸ εἰσκομίζεσθαι ἢ ἐκκομίζεσθαι παῖδας, γυναῖκας, κατασκευήν, κτλ. (Θουκ. Β', 14. 78) δυνατὸν νὰ γένη ἀπλῶς εἰσκομίζεσθαι ἢ ἐκκομίζεσθαι (Ηρ. Η', 32. Θουκ. ζ', 49), ὡς καὶ τὸ ἀνασκευάζειν τὰ ἑαυτοῦ σκεύη, ἀνασκευάζεσθαι (Θουκ. Α', 18), τὸ περιεῖρήγνυσθαι τὰ ἱμάτια ἀπλῶς περιεῖρήγνυσθαι· τὸ

δαπανῶ δαπάνας, κτλ. ἀπλῶς δαπανῶμαι. Ο λόγος ἐξηγήθη ἄνωτέρω ὅτι τὰ μέρη καὶ τὰ πράγματα θεωροῦνται ὡς συζατικά τοῦ ὑποκειμένου· ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος ἀποφεύγεται ἡ ἀσάφεια, διότι δυσκόλως ταῦτα τὰ ῥήματα ἀπονέμονται εἰς τὸ πρόσωπον. Οὕτω παρ' ἡμῖν ξεσχίζομαι, συγυρίζομαι, ἀνασυγυρίζομαι καὶ ἀνασυγυρισμένος (τοῦτο ἤθελεν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀνεσκευασμένος ἢ ἀνακεκομισμένος, (Ξεν. Κ. Π. 5', α', 14. Αναβ. Δ' ζ' 1. 17), συντάσσομαι (= ἐτοιμάζομαι), μετακομίζομαι ἢ κοβαλοῦμαι καὶ κοβηλόμενος (τοῦτο ἤθελεν ἀντιστοιχεῖ ἐν μέρει εἰς τὸ τοῦ Θουκυδίδου, ἄνωτέρω, ἐκκεκομισμένος), ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον καὶ δεῦτερον δυνατόν νὰ ἀποδοθῶσι καὶ εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ τότε ἐκφράζονται πληρέστερον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συγχύσεως, οἷον ξεσχίζω τὰς σάρκας μου, συγυρίζω τὸ σῶμά μου· μόνον δὲ κωμικῶς λέγεται παρ' ἡμῖν μᾶς ἐκοβαλήθη καὶ αὐτὸς = ἔφερεν ἑαυτόν, ἀντιστοιχοῦν ἐν μέρει εἰς τὸ τοῦ Ηροδότου (Γ', 122) ἐμὲ ἐκκομίσας αὐτὸν καὶ χρήματα.

§. 17. Ἀν καὶ ἡ ἀντανεκλασικὴ ἔννοια τῶν Μέσων Ρημάτων εἶναι ἡ πρώτη ἐξ ἧς ἐπήγασαν αἱ ἄλλαι, τροπολογίαι αὐτῆς οὔσαι, ἡ πρώτη ὁμῶς κλάσις τούτου τοῦ εἴδους, ἡ περιέχουσα ταύτης τῆς σημασίας τὰ ῥήματα, δὲν εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα· παρατηροῦντες μάλιστα τὰ προεκτεθέντα παραδείγματα βλέπομεν ὅτι τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς σωματικὰς ἐνεργείας τῆς λούσεως, κρίσεως, κτενίσεως, κτλ. ἐπὶ ἄλλων περιστάσεων ἡ Ἑλληνικὴ μεταχειρίζεται, κατὰ τὰς νεωτέρας γλώσσας, τὸν ἀναλελυμένον τρόπον, τὸ μεταβατικὸν δηλ. ἐνεργητικὸν ῥῆμα καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν. Επαναλαμβάνομεν λοιπὸν ἐνταῦθα τὴν περὶ τῶν ἀναλελυμένων καὶ συνεπτυγμένων προτάσεων γενομένην παρατήρησιν ὅτι, ἂν καὶ ὡς ἐκ τῆς θεωρίας τὰ τοιαῦτα Μέσα ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ σύτοιχα Μεταβατικὰ καὶ τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, ἡ χρῆσις ὁμῶς δὲν εἶναι αὐθαίρετος· διότι· α'. τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι εὐχρηστα καὶ κατὰ τοὺς δύο τρόπους, ἀναλελυμένως καὶ συνεπτυγμένως· β'. τινὰ δὲ ἐκφέρονται μόνον ἀναλελυμένως, καὶ τοῦτο δι' εὐφωνίαν, ἢ διότι τὸ συνεπτυγμένον ἐτάχθη ὑπὸ τῆς συνηθείας ἐπὶ διαφόρου μεσότητος ἢ ἐπὶ παθητικῆς ἐννοίας, ἢ καὶ κατ' ἀπλὴν χρῆσιν· γ'. καὶ ἄλλα τελευταῖον μᾶλλον συνεπτυγμένως· οὕτω

α'. καὶ πολλάκις ἑμαυτὸν ἄνω καὶ κάτω μετέ-

βαλλον (Πλ. Φαίδ. 96) — μεταβαλλόμενος λέγεις α-
 κεῖνος βούλεται (Γοργ.) — ἀπὸ βοσκημάτων πλου-
 τίζεσθαι — σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς (Ξεν. Απομ. Ιέρ.)·
 σώζειν ἑαυτὸν καὶ σώζεσθαι· ἐνταῦθα ἤθελεν ἀναχθῆ ἐν
 μέρει καὶ τὸ φθείρω, ὥς οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοῦς διέ-
 φθειραν (Θουκ: Δ', 48) — φθείρου = χάσου, κρημνί-
 σου (Αριστοφ.).

β'. τίθημι ἑμαυτὸν καὶ τίθεμαι νόμον — κα-
 ταδικάζω ἑμαυτοῦ καὶ δίκην ἐμπορικὴν καταδικασά-
 μενος (διὰ τῶν δικασῶν, = κερδίσας) τοῦ Μενίππου (Δημ.
 Μειδ. ΜΖ') — κατέχειν ἑαυτὸν — ῥίπτειν ἑαυτὸν —
 ἐπαινεῖν ἑαυτὸν καὶ ἐπαινέσθαι ὑπὸ τινος — ἀποκτεί-
 νειν ἑαυτὸν καὶ ἀποκτείνεσθαι ὑπὸ τινος — ἐξετά-
 ζειν ἑαυτὸν καὶ ἐξεταζόμεν = ὑπ' ἄλλων ἐξεταζό-
 μενος εὐρισκόμεν — οἱ μὲν ῥίπτοῦντες ἑαυτούς, οἱ
 δὲ ἀπαγχόμενοι, οἱ δὲ ἀποσφαττόμενοι (Ξεν. Κ. Π.
 Γ', α', 25) — ἀμελεῖν ἑαυτοῦ, κτλ.

γ'. τοιαῦτα εἶναι μάλιστα, μεταξύ ἄλλων, τὰ προεκτεθέντα,
 σημαντικὰ σωματικῆς ἐνεργείας ὄντα· ὅθεν δὲν ἐπαινεῖται τὸ
 παρὰ Λουκιανῷ (Τοξ.) ἀπάγξει ἑαυτήν, οὔτε τὸ στέλ-
 λειν ἑαυτὸν τοῦ Ηλιοδώρου (Β', 26) δοκιμάζεται, προτι-
 μωμένων τῶν ἀπάγξεσθαι καὶ στέλλεσθαι· τούναντίον συν-
 ἴσταται τὸ ἀπέσφαξεν ἑαυτόν, ἂν καὶ λέγεται ἀποσφάτ-
 τονται (Ξεν. Κ. Π. Ζ', γ', 15)· ἡ χρῆσις ἐν τούτοις εἶναι
 ὁ μόνος ὁδηγός. Εἰς προθέσεως πραγματεία περὶ Μέσων ῥημά-
 των πρέπει νὰ διασεύλῃ ἀκριβῶς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις.
 Ἰδε καὶ κατωτέρω Κεφ. ΚΒ', § 5.

Μέσα Ἀρτανακλαστικά ἤτοι Ἀντεπιστρεπτικά ἐκ Διπτώτων

Μεταβατικῶν γινόμενα.

Εκ Μεταβατικῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσομένων.

§. 18. Ἐν τούτοις ἡ μὲν τὸ πρόσωπον σημαίνουσα πτῶσις
 συγχωνεύεται μετὰ τοῦ ῥήματος, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα
 μένει ὡς ἦτον καὶ ἐπὶ τοῦ μεταβατικοῦ· ὅθεν ἐκ τοῦ ἀπέχω
 τινὰ τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν γίνεται ἀπέχω ἑμαυτοῦ
 καί, μέσως, ἀπέχομαι τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν· ἐκ τοῦ
 ἀπωθῶ τινος τὸν κίνδυνον ἀπωθῶ ἑμαυτοῦ τὸν κίν-
 δυνον καὶ ἀπωθοῦμαι τὸν κίνδυνον.

§ 19. Ἐπὶ δὲ δύο προσωπικῶν συγχωνεύεται μετὰ τοῦ ῥήματος ἡ πτώσις ἡ σημαίνουσα τὸ μετακινούμενον καὶ μεταφερόμενον, τὸ δὲ ὡς σταθερὸν παριστάμενον μένει ἀμετάβλητον, οἷον ἐκ τοῦ ἀπαλλάττω ἑμαυτὸν τῶν πολεμίων γίνεται ἀπαλλάττομαι τῶν πολεμίων, ἐκ τοῦ ἀπωθῶ ἑμαυτοῦ τοὺς πολεμίους ἀπωθοῦμαι τοὺς πολεμίους· οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ ἐπὶ δύο πραγματικῶν· ὅθεν ἐκ τοῦ ὁ αἰγιαλὸς ἀποκρούει ἑαυτοῦ τὰ κύματα ἤθελεν εἶναι ὁ αἰγιαλὸς ἀποκρούεται τὰ κύματα.

§. 20. Ως δὲ τὰ Μεταβατικὰ τρέπονται εἰς τὰ Μέσα ταῦτα, οὕτω καὶ ἀντιστρόφως τὰ τοιαῦτα Μέσα ἀναλύονται εἰς τὰ οἰκεῖα Μεταβατικά· οὕτω π. χ. κατὰ τὴν ἀνωτέρω τάξιν

Προβλητικά.

ὅπερ (ψήφισμα) μάλιστα προὔχονται (Θουκ. Α', 140) — φύλακας προκαθιστάμενοι (Ξενοφ. Ιέρ. 5', 9)· ταῦτα ἀναλύονται εἰς τὰ ὅτι πρὸ ἑαυτῶν ἔχουσιν ἤτοι προβάλλουσιν — πρὸ ἑαυτῶν (= ἡμῶν αὐτῶν) φύλακας καθιστάντες, κτλ. Ταῦτα δὲ πάλιν μᾶς φέρουσιν εἰς τὸν γενικὸν τύπον προέχειν, προβάλλειν τινὸς τι, κτλ. (Ἰδε ἀνωτέρω Κεφ. Κ', § 8)· οὕτω καὶ προῖσχομενοὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὰς χεῖρας, προῖσχομενοὶ γυμνὰ τὰ ξίφη, κτλ. οὕτως ἤθελαν εἶναι κατ' ἀναλογίαν καὶ κατασκεδάννυμαι ἐωλοκρασίαν, καταγιγνώσκωμαι θάνατον, κτλ. ἀλλ' ἡ χρῆσις ἀντέστη, προτιμῶσα τὸν κατ' ἀνάλυσιν τρόπον, οἷον καταγιγνώσκω ἑμαυτοῦ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, κτλ. καὶ ἀφήσασα εἰς τὴν παθητικὴν σημασίαν τὴν μαι φωνήν, ὡς δῆμος Ἑλλήνων τοῦ κοινοῦ γένους προδοσίαν κατεγνώσθη (Ιμέρ. Ἑκλ. Ε'). — ὅτι παιδίου διὰ ἱεροσυλίαν θάνατον κατεκρίθη (Αἰλ. Π. Ι. Ε', 15') — οἱ καὶ μέθην καταγιγνώσκονται (Γρηγ. Ναζ.)· ἀλλὰ τὰ αὐτὰ παθητικὰ λαμβάνουσι καὶ ἄλλην σύνταξιν (ἴδε κατωτέρω περὶ Παθητικῶν).

Πληρωτικά.

σαρκῶν ὀστέων τ' ἐμπλησθῶ (Εὐρ. Ἑκ. 1071) — σίτου τάρφθεν — φυλόπιδος κορέσασθαι. (Οδ. Ζ, 99. Ιλ. Ν, 635) — πρὸς τὸ μήτε ὕπνου μήτε ἀφροσύνης ἐμπίπλασθαι (Ξεν.) — ὕσης αὐτῷ δυστυ-

χίας ἐνεπίμπατο (Πλάτ. Κρατ. 395). Καὶ ταῦτα δὲ ἀναλύονται, ὡς τὰ προηγούμενα, εἰς τὰ ἐμπληῆσαι ἑμαυτὸν σαρκῶν — ἔτερψαν ἑαυτοὺς σίτου — κορέσαι ἑαυτοὺς φυλόπιδος, κτλ. Ταῦτα δὲ πάλιν μᾶς φέρουσιν εἰς τὸν γενικὸν τύπον ἐμπιπλάναι τινά τινος — κορευνύναι τινά τινος, κτλ. (ἴδε ἄνωτέρω κεφ. Κ', § 15).

Χωριστικά.

ἀπαλλάττεσθαι τῶν δικαστῶν, ἀβελτηρίας, φόβου, νόσου, δουλείας, πραγμάτων, κτλ. ἀπαλλάττεσθαι — ἀπαλλάξομαι τοῦ ἔτι μηκύνειν τὸν λόγον — ἢ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων. Ταῦτα δὲ μᾶς φέρουσι, διὰ τοῦ ἀπαλλάττω ἑμαυτὸν τινος καὶ ἀπέχω ἑμαυτὸν τινος, εἰς τὸν γενικὸν τύπον ἀπαλλάττειν τινά τινος, ἀπέχειν τινά τινος· οὕτω καὶ ἐκτρέπεσθαι, πλανᾶσθαι τῆς ὁδοῦ — ἐπαύσαντο τῆς μάχης — οἱ σύμμαχοι ἀφίστανται τῶν Αθηναίων τὸ ὅποιον προὔποθέτει τὸ ἀφιστάναι τοὺς συμμάχους τῶν Αθηναίων, ὡς τὸ μὴ δήπου χάζεσθε μάχης (Ἰλ. Ο, 426) προὔποθέτει τὸ χάζειν τινά τινος (Πίνδ. Ν. Ι', 69)· οὕτω καὶ ἀφίεμαι, μεθίεμαι, προΐεμαί τινος, καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἀφείτο τυραννίδος — ἀφειμένος τόκων — οὐκ ἂν μεθείμην τοῦ θρόνου (Αριστ. Β. 830· *non je ne cederai pas la prééminence*), κτλ.

Αποκρουστικά.

§. 21. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἀποκρουστικά τὰ δεχόμενα γενικὴν προσώπου καὶ αἰτιατικὴν πράγματος, ἢ καὶ τὰς δύο προσωπικίς, κατὰ τὰ προσημειωθέντα·

ἀπωσάμενοι τὴν δουλοσύνην ἠλευθερωθησαν — ἀπωσάμενοι τῶν Ἰώνων τοὺς ἀγγέλους — κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον — κατὰ μόνας ἀπewσάμεθα Κορινθίους (Ηρ. Α', 95. 152. Θουκ. Α', 18. 32) — τὰς δὲ προσβολὰς ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι — αὐτοὺς ἐπιόντας ἀποκρούσεσθαι (Ηρ. Δ', 200. Η', 61) — ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν (Εὐρ. Εκ. 72) — ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον (Αριστ. Νεφ. 288), τὰ ὅποια ἀναλύονται προφανῶς εἰς τὰ ἀπωθεῖν ἀφ' ἑαυ-

τοῦ ἢ ἀφ' ἐαυτῶν τὴν δουλοσύνην — ἀποκρούειν ἀφ' ἐαυτῶν τὰς προσβολάς, κτλ. Ταῦτα δὲ πάλιν φέρουσιν εἰς τὸν τύπον ἀπωθεῖν καὶ ἀποκρούειν τινός τι οὕτως ἀποποιοῦμαι, ἀποφορτίζομαι, ἀποτίθεμαι τὸν στέφανον, κατέθεντο τὸν σίδηρον = ἀπέθεντο, ἀπέθηκαν ἀφ' ἐαυτῶν κάτω, κτλ. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Δημοσθένειον (Ολυμπ. Γ', 5) ἵνα τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα, ἔνθα ἡ μεσότης καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ ῥήματος ἀποτελεῖ θαυμασιωτάτην εἰκόνα.

Μνημονευτικά καὶ Επιληστικά.

αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖε φίλου ἐτάρου μεμνημένος — μνήσαντο δὲ χάρμης — μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς (Ιλ. Ω, 4. Δ, 222. Ζ, 112) — ἀτέρπου ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι (Ιλ. Ζ, 285) — Δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων (Ηρ. Ε', 105) — ἡ Τροία ἁμοῦ πατέρος μέμνεται — ὁ θανὼν ἐπιλάθεται ἀλγέων (Εὐρ.) — ἐπιλέλησται σωφροσύνης, φθόνου, κτλ. (Ξεν.).

Μέρους σημαρτικά.

λαμβάνομαι, ἔχομαι, ἀντέχομαι δένδρου, ξύλου, θαλάσσης, ἀρετῆς, πολέμου, οἴκτου, κτλ. τὰ ὅποια ἀνάγονται εἰς τὸν τύπον λαμβάνω τινὰ τινός· οὕτως, ἀντέχου θυγατρὸς — ἐμᾶς χθονὸς ἀντεχομένους — προσλάζυμαι τῆς ἡδονῆς (Εὐρ. Ιφ. Α. 1367. Ηρακλ. 366. Ιω. 1027.) — ἐπιλαμβάνεσθαι τριχῶν, προφάσεως (arripere occasionem), κτλ. οὕτω καὶ ὀρέγομαί τινος = ἄπτομαί τινος ἥτοι ἐκτείνομαι βουλόμενος ἄψασθαί τινος (Ιλ. Ζ, 466.)· ἐκ τούτου δὲ ἡ ἐφετική σημασία τοῦ ῥήματος.

§. 22. Ωσαύτως τὰ ἔχοντα τὴν ἐννοιαν τῆς ἐξαρτήσεως, φυσικῆς ἢ ἠθικῆς, ὡς γονάτων τοῦ τεκόντος ἐξαρτωμένη — πέπλων μητρὸς ἐξηρτημένη (Εὐρ. Ιφ. Τ. 363. Αλ. 187) — τῶν τε ξυσκηνῶν ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι (Θουκ. Ζ', 75) — ἐξηρτηντο τῶν ἡδυπαθειῶν — ἐξέχομαι τῆς φιλίας τοῦ ἀνδρός. Περὶ τούτων εἶναι σημειωτέα δύο τινά· α'. ὅτι εὐκόλως μεταπίπτουσιν εἰς οὐδέτερα, ὡς ὁ δὲ τούτου ἐξηρτηται = ὁ δὲ τούτου ἐχόμενός ἐστι — τὰ γὰρ μεγάλα

πεδία τῶν λόφων τούτων ἐξήρτηται = ἐστὶ συνε-
 χῇ ἤτοι συνέχεται τούτοις· β'. ὅτι δέχονται καὶ
 ἀντίστροφον σύνταξιν, γενικὴν δηλ. περιεχομένην εἰς τὸ Μέσον,
 ὡς ἀπωτέρω ἀντικείμενον, καὶ αἰτιατικὴν ἐκτὸς τοῦ ῥήματος,
 ὡς ἄμεσον αὐτοῦ ἀντικείμενον, οἷον ταχὺ δὲ τοὺς πατέρας
 αὐτῶν ἀνῆρτητο — ἀνῆρτήσατο δὲ τοσαῦτα φύλα
 (Ξεν. Κ. Π. Α', δ', ι. Α', α', 5) — διαφερόντως δὲ τοὺς
 ἡμετέρους γονέας ἐξήρτητο, κτλ. (Συνέσ.). Καὶ τὰ
 μὲν προηγούμενα = ἐξαρτῶ ἑμαυτὸν τινος ἤτοι εἰμὶ
 ἐκ τινος ἐξαρτώμενος, τὰ δὲ ἄλλα = ἐξ ἑμαυτοῦ ἢ
 ἐκ τῶν ἑμαυτοῦ ἐξαρτῶ τί· οὕτω πήραν ἐξηρτημένος,
 — κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τρι-
 χῶν — Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἴλκουν ἀνα-
 δούμενοι τῶν νηῶν ἄς καταδύσειαν (Θούκ. Α', 6.
 50), κτλ. Οχι διάφορα τὰ βοστρύχους, ὑπήνην, πώγωνα
 καθειμένος, κυρίως = ἔχων κρεμάμενον μακρὸν πώ-
 γωνα = τοῦ ἐκρέματο μακρὸς πώγων· = ἔχων μα-
 κρὸν πώγωνα. Εἶναι δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὡς καθεὶς βλέπει,
 τὰ ἀντίθετα τῶν Χωριστικῶν.

*Μέσα Ἀντανακλαστικά ἤτοι Ἀντεπιστρεπτικά ἐκ Μεταβατικῶν
 μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων.*

§. 23. Καὶ ἐν τούτοις χωνεύεται ἡ προσωπικὴ πτώσις μετὰ
 τοῦ ῥήματος, ἡ δὲ πραγματικὴ μένει ὡς ἦτον καὶ ἐπὶ τοῦ
 μεταβατικοῦ· ὅθεν ἐκ τοῦ τύπου πορίζω τινὶ χρήματα
 γίνεται πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα καί, μέσως, πορίζομαι
 χρήματα· ἐκ τοῦ μιγνύναι τὸν δεσπότην τῷ κράτει
 μίγνυσθαι κράτει, κτλ. Ἡ διὰ τῆς μεσότητος τοῦ ῥήματος
 ἐξηγουμένη ἐν τούτοις διαφορὰ τῆς ἐννοίας ἐκ τῆς τοῦ μεταβα-
 τικοῦ εἶναι πολὺ λεπτοτέρα καὶ χρειάζεται μεγαλειότεραν προσοχὴν·
 οὕτως ἀρύω = ἀρύω τινί, ἀρύομαι = ἀρύω ἑμαυτῷ —
 ἐγχεώ = ἐγχεώ τινί, ἐγχεόμαι = ἐγχεώ ἑμαυτῷ· οἱ
 γὰρ τῶν βασιλέων οἰνοχόοι, ἐπειδὴν ἐνδιδῶσι τὴν
 φιάλην, ἀρύσαντες ἀπ' αὐτῆς τῷ κυάθῳ, εἰς τὴν ἀρι-
 στεράν χεῖρα ἐγχεάμενοι κατὰ ῥ' ῥοφοῦσι — σαφῶς
 κατέμαθον φάρμακα ὑμῖν ἐγχεάντα (Ξ. Κ. Π. Α', γ', 9.
 10). Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰ διαπράτ-
 τειν καὶ διαπράττεσθαι, εὕρίσκειν καὶ εὕρίσκεσθαι, κα-

θιστάναί καὶ καθίστασθαι, ποιεῖν καὶ ποιεῖσθαι — κομίζειν καὶ κομίζεσθαι· ὁ Νυμφόδωρος τὴν τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε (= τοῖς Ἀθηναίοις) — τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι σύμμαχον ἐποιήσαντο (Θουκ. Β', 29).

§. 24. Αὕτη ἡ δοτικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ἐμαυτῶ, ἐαυτῶ, κτλ. ἢ εἰς τὰ Μέσα τῆς κλάσεως ταύτης περιεχομένη, διαφόρους τροπολογίας λαμβάνουσα, γίνεται = ἔνδον, πλησίον, ὁμοῦ, κατόπιν, ἐπάνω, εἰς τὰ ὅποια ὅλα ἐνυπάρχει πάντοτε τροπολογουμένη ἢ ἔννοια τοῦ ἐαυτῶ· οὕτω

προσφέρεσθαι σιτία = προσφέρειν ἐαυτῶ σιτία (= ἔνδον ἐαυτοῦ = ἐσθίειν) — καὶ λαβόμενος τοῦ ἱματίου ἐκεῖνον προσηγάγετο (= πρὸς ἐαυτῶ) — Κροῖσόν τε ἅμα ἀγόμενος (= μεθ' ἐαυτοῦ) — οἴκοθεν φέρονται ἄρτον καὶ κάρδαμον (= μεθ' ἐαυτῶν) — ἐπήγετο πολλὴν θεραπείαν (= κατόπιν ἐαυτοῦ) — ἐπεσπάσατο τὴν θύραν (= ἔσυρε τὴν θύραν πρὸς ἐαυτόν) — αἶρεται τὰ στρώματα (= ἐπὶ τῶν ὤμων)· ὅθεν καὶ αἶρομαι πόλεμον = σηκύνω πόλεμον, παρ' ἡμῖν, οἷον φερτίον τρόπον τινὰ ἐπάνω μου, ὡς πρὸ πολλοῦ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ μακαρίτης Κοραῆς· συναίρεσθαί τινι πόλεμον = σὺν τινι αἶρεσθαι πόλεμον (Ἰδε κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Μεταπτώσεως §. 54).

§. 25. Ἄλλη τροπολογία τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας εἶναι ὅταν γίνεται = καθ' ἐαυτόν, ἐν νῶ· τοιαῦτα εἶναι τὰ βουλευόμεαι, φράζομαι καὶ τὰ ὅμοια, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάλυσις εἶναι βουλευέω καὶ φράζω ἥτοι λαλῶ κατ' ἐμαυτόν, ἢ δίδωμι ἐμαυτῶ βουλήν, φράσιν ἥτοι λόγον, ὡς ἡ τῶν ἀντισηχοῦντων Μεταβατικῶν βουλευέω τινί τι — φράζω τινί τι = δίδωμί τινι βουλήν, φράσιν, κτλ. οὕτω δὲ καὶ τὰ σκοπεῖσθαι, ὀρίζεσθαι, διορίζεσθαι, διαιρεῖσθαι, κτλ. σημαίνοντα πνευματικὴν πράξιν κατὰ νοῦν γινομένην, ἐν ᾧ τὰ ἀντίσηχα μεταβατικὰ σημαίνουσι μεταβατικὴν, ὕλικῶς καὶ αἰσθητῶς ἐξηγουμένην· οὕτω π: χ: διώρισαν ἀριθμόν — διορίζεσθαι περὶ τούτων = λογικῶς κρίνειν καὶ ἀκριβῶς ἐξηγεῖσθαι (διωρίζετο· διεβεβαιούτο, διίσχυρίζετο· Ησύχ.)· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ δεινὸν ποιεῖσθαι, κτλ.

§. 26. Ἐκτὸς τῶν ἄνω τροπολογιῶν ἡ προσωπικὴ αὕτη δοτικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας λαμβάνει καὶ τὴν γενικωτέραν τοῦ

ἐπ' ἀγαθῷ ἢ ὠφελείᾳ καὶ ἐπὶ χρήσει τοῦ ὑποκειμένου ὅθεν γίνονται Μέσα τοιαῦτα ὅχι μόνον ἐκ τῶν Δοτικῶν τῶν ὀπρίων τὴν φύσιν ἐξηγήσαμεν ἄνωτέρω ἀλλὰ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἑτεροειδῶν ῥημάτων, καὶ λοιπὸν αὕτη ἡ κλάσις τῶν Μέσων εἶναι ἴσως ἡ πολυπληθεστέρα· οὕτω π. χ. τὸ ἀφαιρῶ συντάσσεται, ὡς εἶδαμεν, μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς ἢ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ὡς ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα ἢ ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα· τοῦτο δέ, μέσως ἐκφερόμενον, γίνεται ἀφαιρουμαί σε τὰ χρήματα τὸ ὅποιον, κατὰ τὰ ἐξηγηθέντα, σημαίνει σου ἀφαιρῶ τὰ χρήματα ἵνα τὰ ἔχω ἐγώ, ἐν ᾧ τὸ μεταβατικὸν σημαίνει μόνον τὴν ἀφαίρεσιν καὶ οὐδὲν πλέον. Οὕτω δὲ καὶ παρασπᾶσθαι, εἰσκομίζεσθαι, λείπεσθαι, ὑπολείπεσθαι, ἀποτίθεσθαι (*riserbarsi*)· τὰ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι (Απομν. Β', α. 31) — ὥστε ἐκ τῆς τούτου χειρὸς τεταμιεύμεθα τοὺς νόμους (Λυσ. Νικ. 3)· ἀλλὰ καὶ κατατίθεσθαι = ἀποτίθεσθαι ἐπὶ χρήσει μελλούσῃ (Ξεν. Κ. Π. Ζ', ε, 34. Η, 6', 15)· κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ κατατίθεσθαι χάριν. Περὶ τῆς ἀπὸ καὶ κατὰ ἐν τούτοις ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Προθέσεων.

§. 27. Γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς κλάσεως ἡ ἐκ τοῦ Μέσου εἰς τὸ Μεταβατικὸν ἀναγωγὴ ὡς καὶ ἐπὶ τῆς προηγουμένης ὅθεν, ὡς τὸ πορίζομαι χρήματα μᾶς φέρει, διὰ τοῦ πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, εἰς τὸν γενικὸν τύπον πορίζειν τινί τι, οὕτω καὶ τὰ ὅμοια· τὸ ἄγεσθαι γυναῖκα (= ἄγειν ἑαυτῷ γυναῖκα) εἰς τὸ ἄγειν τινί τι· τὸ αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ελλάδα δουλωσόμενος ἦλθε (Θουκ Α', 18) εἰς τὸ καταδουλοῦν τινί τι· καὶ τοῦτο βεβαιοῦσιν ἄλλα κάλιν Μεταβατικῶν παραδείγματα, ὡς λέγοντες Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν καταδουλοῦν — καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κατεδούλωσεν (Θουκ. Γ, 70· Ισ. Εὐαγ. 8)· λαμπρότατον δὲ πάντων εἶναι τὸ ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἔστι ἢ καταδουλώσαι Αθήνας, ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον (Ηρ. 5, 109). Οὕτω καταστρέφεσθαι καὶ καταστρέφειν, οἰκειοῦσθαι καὶ οἰκειοῦν, προσάγεσθαι καὶ προσάγειν. Τοιοῦτον καὶ τὸ πολυθρύλλητον εἰς τὰ παλαιὰ σχολεῖα τῆς Ελλάδος τὴν ἡμετέραν εὐήθειαν προσαγόμενον (Δημ. Ολ. Α', 3).

§. 28. Ενταῦθα ὡσαύτως ἀνάγεται τὸ παρέχειν καὶ πα-
 ρέχεσθαι· οὕτω π. χ. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων τέ-
 χνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους (Αἰσχίν.)
 = πρὸς ἑαυτοῦ ἀπολογία καὶ ὑπεράσπισιν πα-
 ρέξω· τοῦτο δὲ μᾶς φέρει εἰς τὸ παρέχειν τινὶ μάρτυρα,
 παρέχειν τινὶ πράγματα, πόνητος, φόβον, ἀθυμίαν,
 καὶ εἰς τὸν γενικὸν τύπον παρέχειν τινί τι. Διάφορα δὲ
 τούτων εἶναι τὰ παρέχεσθαι προθυμίαν, ἔννοιαν, κτλ.
 = παρέχειν, δεικνύναι τὴν ἑαυτοῦ προθυμίαν, δει-
 κνύναι ἑαυτὸν πρόθυμον, κτλ. Οὕτω δὲ καὶ ἐν γένει τὰ ἔχοντα
 τὴν ἔννοιαν τοῦ διδόναι τι ἐκ τῶν ἑαυτοῦ (ἴδε κατω-
 τέρω §. 76), ἀντίθετα ὄντα εἰς τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ
 ἀφαιρεῖν τι τῶν ἀλλοτρίων ἐφ' ἑαυτῷ. Οὕτω συμβάλλ-
 λεσθαι δύναμιν (Ισοκρ.), τίθεσθαι, ἐντίθεσθαι, παρα-
 τίθεσθαι, κτλ. περὶ συγγραφῆς (= ἔγγραφος συμφωνία = con-
 tratto), περὶ χρημάτων, φόρτου, κτλ. συχνότατον τοῦτο παρὰ
 Δημοσθένει· ἐν μόνῳ τῷ πρὸς Φορμίωνα λόγῳ ἐπαναλαμβάνεται
 εἰκοσάκις καὶ ἐπέκεινα ἴσως· οὕτω δὲ καὶ περὶ διαθήκης, περὶ ψήφου,
 θέσθαι ψῆφον· οὕτω καὶ ὑποτίθεσθαι περὶ συμβουλῆς,
 κτλ. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τούτων ἀντίθετα, καὶ ἄλλα προσ-
 ἔτι μακρύνονται πολλάκις τόσον πολὺ τῆς ἐξηγηθείσης φύσεως
 τῆς μεσότητος ὥς ἐπὶ τινων μὲν δυσκόλως γίνεται ἐπαισθητὴ,
 ἐπὶ τινων δὲ ἄλλων εἶναι ἀδύνατον, τοῦλάχιστον ἄτοπον, τὸ
 τοιοῦτον (ἴδε κατωτέρω περὶ Μεταπτώσεως § 53).

§. 29. Ως δὲ ἐκ τοῦ προσαναθέσθαι τὸ πορίζειν
 (Απομν. Β', α', 8) φθάνομεν, διὰ τοῦ προσανατίθημι
 ἑμαυτῷ τι, εἰς τὸ προσανατιθέναι τινί τι, οὕτως ἐκ τοῦ
 ἐπέθεντο τοῖς πολεμίοις, διὰ τοῦ ἐπιτίθημι ἑμαυτὸν
 τοῖς πολεμίοις, εἰς τὸ ἐπιτιθέναι τινά τινι· ὡσαύτως
 ἐκ τοῦ ἠναντιοῦντο τῇ εἰρηνῇ (Θουκ. Ε', 16) εἰς τὸ
 ἐναντιόω ἤτοι ἐναντίον τίθημι ἑμαυτόν τινι, καὶ ἐναν-
 τιόω τινά τινι· ἐκ τοῦ περὶ τῶν πρωτείων ἡμῶν ἀν-
 τιτάξασθαι (Δημ. Ολ. Β', 9) εἰς τὸ ἀντιτάττω ἑμαυ-
 τόν τινι καὶ ἀντιτάττω τινά τινι. Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ
 ἐνέξεσθαι ταῖς αἰτίαις ταύταις (Πλάτ. Κρίτ. ΙΓ')
 εἰς τὸ ἐνέχω ἤτοι ἐμπλέκω ἑμαυτὸν ταῖς αἰτίαις, κτλ.

§. 30. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον μὲ τὰ προηγούμενα ἔχουσι
 καὶ τὰ μίξεως σημαντικά, καὶ τοῦτο καθ' ὅλους τοὺς τρόπους,
 ἐπὶ ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων, φυσικῶς τε καὶ ἠθικῶς, ὥς εἰσά-

κεν ἀνθρώποισι μιγείης — οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται — κλισίῃσι μιγήμεναι ἡδὲ νέεσσιν — ἐπιμισγόμενοι Διγύπτῳ — ὁκόσοι τῇ Ελλάδι ἐπιμίσγονται — κακῷ γὰρ ἐσθλὸν οὐ συμμίσγεται (Ορ. Ηρ. Εὐρ.) — Λακεδαιμονίων μιχθέντες ἡθεσι — θάμβει μιχθείς (Πίνδ. Π. Δ', 257. Ν. Α', 55)· ὡσαύτως καὶ ταχὺ μὲν τοῖς ἡλικιώταις συνεκέκρατο (Ξεν. Κ. Π. Α', δ', 1) — οἴκτῳ συγκεκραμένην — συγκεκράμαι δύα (Σοφ. Αἶ. 895. Αντ. 1311). Ταῦτα δὲ μᾶς ἀνακαλοῦσι τὸ προαναφερθὲν κράτει δὲ προσέμιξε δεσπότην, καὶ μᾶς φέρουσι, διὰ τοῦ μίγνυμι ἑμαυτὸν τινι, εἰς τὸν γενικὸν τύπον μίγνυναι τινὰ ἢ τί τινί. Περὶ τοῦ προσέμιξε Πελοποννήσῳ, κτλ. ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ', §. 69.

§. 31. Συνεπτυγμένη δὲ εἶναι ἡ ἔννοια εἰς τὸ ἀμύνομαι· α' = ἀμύνω ἑμαυτῷ (mi difendo)· β' = ἀμύνομαί τινα = ἀμύνω ἑμαυτῷ κολάζων τὸν βλάπτοντα· γ' = ἐκδικούμαι· δ' = ὑπερασπίζω τινὰ, κτλ. ὡσαύτως καὶ τιμωροῦμαι = βοηθῶ ἑμαυτῷ κολάζων τὸν βλάπτοντα, κτλ. (ἴδε Δ. Π.). Επειδὴ δὲ ἡ ἐκδίκησις καὶ ἡ τιμωρία αὕτη δυνατόν νὰ γένη εἰς ἄλλον ἢ εἰς ἡμᾶς αὐτούς, διὰ τοῦτο πρέπει ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως νὰ προσεθῇ, πρὸς διάκρισιν, ἡ αἰτιατικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ἑμαυτὸν· ὅθεν δυνατόν εἶπεῖν ὅχι μόνον ἀμύνομαι καὶ τιμωροῦμαί τινα ἀλλὰ καὶ ἀμύνομαι καὶ τιμωροῦμαι ἑμαυτὸν· οὕτω παρὰ Συνεσίῳ (Επισ. ΜΔ') ὅστις ἑαυτὸν τετιμώρηται. Κατὰ τοῦτο δὲ ἐπεγράφη καὶ ἡ Μενάνδρου Κωμῳδία ἑαυτὸν τιμωρούμενος, ἀναφερομένη παρ' Ἀθηναίῳ «Μένανδρος, Ἐαυτὸν τιμωρούμενον», καὶ σωζομένη εἰς τὴν τοῦ Ρωμαίου Τερεντίου ὁμώνυμον *Heauton Timorumenos*.

Μέσα Ἀντανακλαστικὰ ἤτοι Ἀντεπιστρεπτικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων.

§. 32. Ενταῦθα ἀνάγονται μάλιστα τὰ παιδευτικά, τὰ περιβολῆς σημαντικά, τὰ καθάρσεως σημαντικά, τὰ ὁδηγητικά ἐκ τῆς πρώτης ὑποδιαίρέσεως τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων μεταβατικῶν. Καὶ ἡ μὲν προσωπικὴ αἰτιατικὴ καὶ ἐν τούτοις, συγχωνευομένη μὲ τὸ ῥῆμα, ἀποτελεῖ τὸ Μέσον, ἡ δὲ πραγματικὴ μένει ὡς ἦτον καὶ ἐν τῷ Μεταβατικῷ· ὅθεν ἐκ τοῦ διδάσκω τινὰ γράμματα γίνεται διδάσκω

ἐμαυτὸν γράμματα καὶ διδάσκει γράμματα· ἐκ τοῦ ἐνδύω τινὰ χιτῶνα ἐνδύω ἐμαυτὸν χιτῶνα καὶ ἐνδύομαι χιτῶνα· οὕτω λοιπὸν ἐσθλῶν μὲν ἅπ' ἐσθλὰ διδάξαι—Κῦρος ἐνεδύσατο ὅπλα —παρδαλέας τε καὶ λεοντέας ἐναμμένοι (Ηρόδ. Ζ', 69)—ἐθίζομαι ταῦτα, κτλ.

§. 33. Ως δὲ τὰ Μεταβατικὰ τρέπονται εἰς τὰ Μέσα ταῦτα, οὕτω καὶ ἀντισρόφως τὰ τοιαῦτα Μέσα ἀναλύονται εἰς τὰ οἰκεία μεταβατικά· ὅθεν ὡς τὸ ἐτάξαντο Κερκυραῖοι ἀναλύεται εἰς τὸ μονόπτωτον Κερκυραῖοι ἔταξαν ἑαυτούς· ὡς τὸ ἀπαλλάττομαι τῆς νόσου ἀναλύεται εἰς τὸ δίπτωτον ἀπαλλάττω ἐμαυτὸν τῆς νόσου, καὶ τὸ πορίζομαι χρήματα εἰς τὸ πορίζω ἐμαυτῷ χρήματα, οὕτω τὸ Κῦρος ἐνεδύσατο ὅπλα εἰς τὸ Κῦρος ἐνέδυσεν ἑαυτὸν ὅπλα, καὶ τοῦτο πάλιν μᾶς φέρει εἰς τὸ ἐνδύειν τινὰ ὅπλα, καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἐνδύειν τινὰ τι.

§. 34. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν τὰ ὑποδήσασθαι, ὑπολύσασθαι ὑποδήματα ἀναλύονται εἰς τὰ ὑποδησαι, ὑπολῦσαί τινα ὑποδήματα· τὸ τρέπεσθαι εἰς ληστείαν φέρει εἰς τὸ τρέπειν τινὰ εἰς ληστείαν· τὸ ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη, καὶ τὸ εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο (Απομν. Β', Α', 23. 27) εἰς τὸ τρέπω ἐμαυτὸν ὁδὸν καὶ τρέπειν τινὰ τι, ὡς εἶναι καὶ τὸ προμνημνευθὲν τοῦ Ηροδότου, ὡς τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον. Οὕτω δὲ καὶ ἅ τιν' οὐ πείσεσθαι οἶω (Ιλ. Α', 289) = οἶω ὅτι οὕτις (= οὐδεὶς) πείσει ἑαυτὸν ἅ· καὶ τοῦτο πάλιν φέρει εἰς τὸ πείθειν τινὰ τι, ὡς εἶναι μετὰ ἄλλων καὶ τὸ εἰ ταῦτα γε μέλλεις μ' ἀναπείθειν (Αρισ. Νεφ. 1340), κτλ.

§. 35. Οὕτω καὶ τὸ φοβοῦμαί τι μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ φοβῶ ἐμαυτὸν τι καὶ φοβῶ τινὰ τι· αὕτη ἤθελεν εἶναι ἡ ἔλλογος αὐτοῦ ἀνάλυσις, καὶ ἐὰν κατὰ τύχην δὲν εὕρισκετο εἰς μεταβατικὸν εἶδος τὸ ὁποῖον ὁμῶς ὑπάρχει, ὡς ὕπερ οἱ Εγεσταῖοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι (Θουκ. 5', 11). Καὶ τὸ φοβοῦμαι δὲ καὶ τὸ καταπλήττομαι καὶ ἐκπλήττομαι ἐκ φύσεώς των ἀνήκουσιν εἰς τὰ Παθητικά, ἀλλὰ κατὰ τὴν σύνταξιν ἀνήκουσιν εἰς τὰ Μέσα· διότι τὸ κατέπληξε Δημοσθένης Φίλιππον π. χ. ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ Παθητικὸν κατεπλάγη Φίλιππος ὑπὸ Δημοσθένους· καὶ ὁμῶς λέγεται μέσως κατεπλάγη Φίλιππος Δημοσθένῃ.

καὶ τούτου ἡ ἀνάλυσις, Φίλιππος κατέπληξεν ἑαυτὸν Δημοσθένη, μᾶς φέρει εἰς τὸ καταπλήττω τινά τι, ὡς φοβῶ τινά τι.

§. 36. Περὶ ταύτης τῆς κλάσεως τῶν Μέσων εἶναι σημειωτέα δύο τινά· πρῶτον μὲν ὅτι, τῆς γενικῆς τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας εἰς τὸ Μέσον περιεχομένης, δυνατόν νὰ μείνωσι καὶ αἱ δύο αἰτιατικαὶ εἰς τὸ ῥῆμα· δεύτερον δὲ ὅτι πολλάκις, ὑποκρυπτομένης ἢ καὶ ἀφανιζομένης τῆς πρώτης καὶ κυρίας σημασίας τοῦ ῥήματος, ἀναφαίνεται νέα ἔννοια ὡς κυριωτέρα, τῆς ὁποίας μόνον παρακολούθημα καὶ χαρακτηριστικὸν γίνεται ἡ πρώτη, ἢ καὶ λησμονεῖται παντάπασι, καὶ οὕτω σημαίνεται συνεπτυσμένον τι ἢ νέον, καὶ τὸ Μέσον φαίνεται ὡς Μεταβχτικόν·

α'. κρύπτω τινά τι — κρύπτομαί τινα τὰς δυσπραγίας = κρύπτω τινὰ τὰς ἑαυτοῦ δυσπραγίας — χρóa νίζετο ἄλμην (Οδ. Ζ, 224) = ἔνιζε τὸν ἑαυτοῦ χρóa τὴν ἄλμην· οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῆς δευτέρας ὑποδιαίρέσεως τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσόμενων, ὡς ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδα μ' ὠνομάζετο; = ὠνόμαζέ με ἑαυτοῦ παῖδα. (Σοφ. Τ. 1021)·

β'. ἀποστρέφομαι — ἀποστρέφω ἑμαυτὸν ἤτοι στρέφω εἰς τὰ ὀπίσω τὸ ἑμὸν πρόσωπον.

§. 37. Αὕτη εἶναι ἡ κυρία τοῦ ῥήματος τούτου σημασία (ἴδε Ξεν. Κ. Π. Ε, ε', 6. 36)· ὅταν δὲ αὕτη μὲν γένη δευτερεύουσα ἔννοια καὶ χαρακτηριστικὸν ἄλλης κυριωτέρας ἐννοίας· ὅταν, μ' ἄλλους λόγους, τὸ ἀποστρέφομαι λάβῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν μου δεικνύω τὸ πρὸς τινα μῖσός μου, ἢ ἀπλῶς τοῦ μισῶ, τότε, λαμβάνον καὶ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ, γίνεται ἀποστρέφομαι τὸν ἐχθρόν = μισῶ τὸν ἐχθρόν· ὅσον ὥστε ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν μου, ἔνθα δυνατόν νὰ λησμονηθῇ καὶ διόλου ἢ ἀποστροφὴ τοῦ προσώπου = μισῶ τὸν ἐχθρόν· οὕτω καὶ φυλάξασθαι Φίλιππον, κτλ.

§. 38. Καὶ ἐνίοτε μὲν ἡ γλῶσσα ἔχει ἰδιαίτερον ῥῆμα ἰσодύναμον πρὸς ἐξήγησιν τῆς νεοφανοῦς ἐννοίας, ἄλλοτε δὲ ὅχι· οὕτω π: χ: τὸ μὲν ἀποστρέφομαι τὸν ἐχθρόν = μισῶ τὸν ἐχθρόν, τὸ περαιουῖμαι τὸν ποταμόν = διαβαίνω τὸν ποταμόν· δυσκόλως δὲ ἤθελεν εὑρεθῇ εἰς τὰ φοβεῖται ὁ ἀνὴρ τοὺς θεοὺς καὶ φυλάττεται ὁ ποιμὴν τοὺς λύκους· οὕτω καὶ κόπτομαι, τίλλομαι τὸν θανόντα

(Π. Ω, 711) — ἀπεκοψάμην νεκρόν (Εὐρ. Τρ. 623)
μόνον δι' ἄλλης ἐρμηνείας παραφράζονται· ὡς δηλ: τὸ δακρύω,
θρήνῳ, ὀδύρομαι τὸν θανόντα = διὰ δακρύων, θρήνων,
ὀδυρμῶν πενθῶ τὸν θανόντα, οὕτως ἐνταῦθα κυρίως τὸ
κόπτομαι καὶ τίλλομαι = κόπτων, τίλλων ἑμαυ-
τόν, ἥτοι τὰς τρίχας μου, πενθῶ τὸν θανόντα· ἀλλά,
ὡς εἵπαμεν, διὰ τῆς τριβῆς χάνονται τὰ τοιαῦτα περιστατικά
καὶ ἀπομένει μόνη ἡ ἔννοια τοῦ πενθεῖν, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο
ὁμοιάζουσι τὰ Μέσα ταῦτα μὲ τὰ προεξηγηθέντα σύνθετα με-
ταβατικά, βουθυτεῖν τράγον, κτλ.

§. 39. Επειδὴ δὲ ἡ προσθεμένη αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ ἀν-
τικείμενον τὸ προξενούν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ἥτοι
τὸ αἷτιον (περὶ τῆς ἐν τούτοις συνεπτυγμένης ἐννοίας τοῦ πά-
θους ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΔ, § 45 — 47), τοῦτο δὲ δυ-
νατὸν νὰ ᾔῃαι ἐξωτερικὸν ἢ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, διὰ τοῦτο
ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως πρέπει ἀναγκαίως νὰ τεθῇ, πρὸς
διάκρισιν, ἡ αἰτιατικὴ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας· ὅθεν δυνατόν
εἶπεῖν κόπτομαί τινα καὶ κόπτομαι ἑμαυτόν — αἰσχύ-
νομαί τινα καὶ αἰσχύνομαι ἑμαυτόν (Ηλάτ. Επισ. ζ').

§. 40. Τὸ συνεπτυγμένον τοῦτο τῆς ἐννοίας παρατηρεῖται
ἀκόμη καὶ εἰς τὸ γράφομαι Σωκράτη = γράφων ἑμαυτόν
ἥτοι τὸ ἑμὸν ὄνομα γράφω Σωκράτη = διὰ γραφῆς
κατηγορῶ Σωκρατους· ἔτι δὲ καὶ γράφομαί σε γρα-
φήν. Καὶ τὸ βιάζομαι δὲ τὸ ὁποῖον ἤρεσκε καλλιώτερον εἰς
τὸν μακαρίτην Κοραῖν νὰ ἀναλύσῃ διὰ τοῦ βιάζων τὸν
ἐχθρόν βιάζομαι ὑπ' αὐτοῦ, ἀναγόμενον ἐπομένως εἰς τὸ
δεύτερον εἶδος τῶν Μέσων, τῶν Ἀλληλοπαθῶν, εἰς ἐμὲ φαίνεται
ὅτι ἀνήκει ἐνταῦθα = βιάζων ἑμαυτόν, ἰσχυριζόμενος
(*sforzandomi*), βιάζω καὶ στενοχωρῶ τινα.

§. 41. Καθαρώτατα δὲ καὶ ὠραιότατα ἐν ταύτῳ ἀνάγεται
εἰς τὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα τὸ κυκλοῦμαι, τὸ ὁποῖον
ἐπὶ μὲν τῆς σημασίας τοῦ κυκλῶ ἑμαυτόν ἀνάγεται εἰς τὰ
ἐκ μονοπτώτων γινόμενα Μέσα, οἷον καὶ σχεδόν τι πᾶσα
ἡ στρατιὰ ἐκυκλοῦτο περὶ τὰ ἱερά (Ξεν. Αν. 5', β',
20), ἐπὶ δὲ τῆς ἐννοίας τοῦ περικυλῶ τινα ἀνάγεται ἐν-
ταῦθα· διότι τὸ σράτευμα τὸ ὁποῖον θέλει νὰ περικυκλώσῃ πόλιν
ἢ ἄλλο σράτευμα ἀνάγκη πρῶτον νὰ κυκλωθῇ ἥτοι νὰ κυκλώ-
σῃ αὐτὸ ἑαυτό· ὅθεν κυκλωσάμενος τοὺς χιλίους —
ἐκυκλοῦντο αὐτοὺς ἐς μέσον (Ηρόδ. Γ', 157. Η', 10).

Συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχουσι καὶ τὰ εὐλαβοῦμαι, εὐχομαι, καταρῶμαι, ἐπιτεχνῶμαι, κατασοφίζομαι καὶ πολλὰ ἄλλα· τινὰ ὅμως ἐξ αὐτῶν ἐν μέρει, τινὰ δὲ ὁλοτελῶς ἔχασαν τὸν ἐνεργητικὸν τύπον εἰς ὃ τὸν ὁποῖον πάντοτε δι' ἀναλύσεως ἠμποροῦν νὰ λάβωσι τὰ Μέσα, καὶ ἔμειναν ὡς ἀπλᾶ ἐνεργητικὰ εἰς μαι, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ προαναφερθὲν βιάζομαι. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐχόντων ἐνεργητικὸν τύπον πολλά, ἐπὶ τινος ὠρισμένης σημασίας μόνον κατὰ τὴν εἰς μαι φωνὴν ἐκφερόμενα, θεωροῦνται καὶ αὐτὰ ὡς τοιαῦτα (Ἰδε κατωτέρω περὶ Αποθετικῶν).

Δεύτερον εἶδος τῶν Μέσων.

Μέσα Ἀλληλοπαθῇ ἤτοι Διάλληλα.

§. 42. Οἱ αἱ μέχρι τοῦδε ὑποδιαίρεσις καὶ τροπολογίαι τοῦ πρώτου εἴδους τῶν Μέσων ῥημάτων ὑποθέτουσιν ἐν ὑποκείμενον, ἐνεργοῦν κατὰ τὸν ἐξηγηθέντα τρόπον, τὸ ὁποῖον, καὶ περιληπτικὸν κατὰ τύχην ὄν, πάλιν θεωρεῖται ὡς ἐν· ὅθεν τὸ στρατόπεδον ἐλούσατο καὶ ἐνεδύσατο δὲν ἤθελεν ἔχει διαφορὰν ὡς πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ ὁ στρατιώτης ἐλούσατο καὶ ἐνεδύσατο· οὔτε τὸ οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Τρῶες διεκοσμήθησαν ἤθελε διαφέρει ὡς πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ἑκτωρ διεκοσμήθησαν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἔταν ἦναι πολλὰ τὰ ὑποκείμενα, ὡς ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως, καὶ τότε ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφει εἰς καθέκαστον ὑποκείμενον χωριστά, οἷον ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἐλούσαντο καὶ ἠμφιέσαντο = ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλούσατο καὶ ἠμφιέσατο, κτλ.

§. 43. Τὸ δεύτερον εἶδος τῶν Μέσων ῥημάτων εἰς τὸ ὁποῖον μεταβαίνομεν τώρα ὑποθέτει πάντοτε, ὡς καὶ προηγουμένως εἵπαμεν, πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα, ὡς εἶναι ἡ ἐνέργεια πρὸς ἀνθρώπων ὑβρίζομένων, δαιρομένων, κτλ. πρὸς ἀλλήλους. Ὡς δὲ τὰ πρῶτα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν ἑαυτοῦ, ἑαυτόν, κτλ. καὶ εἰς αὐτὴν ἀναλύονται, οὕτω περιέχουσι ταῦτα τὴν ἀλληλοπαθῇ ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους, καὶ εἰς ταύτην δυνατόν νὰ ἀναλυθῶσιν.

§. 44. Εἰ μὲν ἀκριβῶς ἀντεστοίχει κατὰ πάντα τοῦτο τὸ εἶδος τῶν Μέσων εἰς τὸ προεξηγηθέν, ἔπρεπε νὰ γένωσιν ἰσάριθμοι καὶ τούτου, ὡς καὶ ἐκείνου, τάξεις, ἀναλυόμεναι κατὰ τὴν φύσιν τοῦ περιεχομένου Μεταβατικοῦ, ὡς

ἐκ Μονοπτώτων

1. ἀμελεῖν τινος, ἀμελεῖσθαι α'. = ἀμελεῖν ἑαυτοῦ ἢ ἑαυτῶν β'. = ἀμελεῖν ἀλλήλων.

2. ἀμύνειν τινί, ἀμύνεσθαι α'. = ἀμύνειν ἑαυτῷ ἢ ἑαυτοῖς β'. = ἀμύνειν ἀλλήλοις.

3. τάττειν τινά, τάττεσθαι α'. = τάττειν ἑαυτὸν ἢ ἑαυτούς β'. τάττειν ἀλλήλους.

ἐκ Διπτῶτων

1. ἀπαλλάττειν τινὰ τῆς νόσου, ἀπαλλάττεσθαι τῆς νόσου α'. = ἀπαλλάττειν ἑαυτὸν ἢ ἑαυτούς τῆς νόσου β'. = ἀπαλλάττειν ἀλλήλους τῆς νόσου — ἀποκρούειν τινὸς τὸν κίνδυνον, ἀποκρούεσθαι τὸν κίνδυνον α'. = ἀποκρούειν ἑαυτοῦ ἢ ἑαυτῶν τὸν κίνδυνον β'. = ἀποκρούειν ἀλλήλων τὸν κίνδυνον.

2. ἐγχείειν τινὶ οἶνον, ἐγχέεσθαι οἶνον α'. = ἐγχείειν ἑαυτῷ ἢ ἑαυτοῖς οἶνον β'. = ἐγχείειν ἀλλήλοις οἶνον — ἀντιτάττειν τινὰ (ἄνδρα) τινί, ἀντιτάττεσθαι τινί α'. = ἀντιτάττειν ἑαυτὸν ἢ ἑαυτούς τινί β'. = ἀντιτάττειν ἀλλήλους τινί.

3. ἐνδύειν τινὰ χιτῶνα, ἐνδύσασθαι χιτῶνα α'. = ἐνδύσαι ἑαυτὸν ἢ ἑαυτούς χιτῶνα β'. = ἐνδύσαι ἀλλήλους χιτῶνα — ὀνομάζειν τινὰ σοφόν, ὀνομάζεσθαι σοφόν α'. = ὀνομάζειν ἑαυτὸν σοφόν ἢ ὀνομάζειν ἑαυτούς σοφούς β'. = ὀνομάζειν ἀλλήλους σοφούς.

§. 45. Τοῦτο ἤθελεν εἶναι βέβαια μέγας πλοῦτος γλώσσης ὅχι ὁμῶς καὶ ἀναγκαῖος· ἀλλ' εἴτε ἀναγκαῖος εἴτε περιττός δὲν ὑπάρχει· τοσαῦται κλάσεις τοιούτων Μέσων ἐν τούτῳ τῷ εἶδει δὲν διακρίνονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Καθὼς δὲ εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν Μέσων εἶδαμεν ὅτι τὰ ἐκ μονοπτώτων Μεταβατικῶν μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς συντασσομένων Μέσα ἀναπληροῦνται συνήθως διὰ τοῦ μεταβατικοῦ καὶ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, καὶ οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένων γίνονται ἀδιαφόρως Μέσα, καὶ ὅτι εἶναι πολυπληθέστερα τὰ ἐκ διπτῶτων μεταβατικῶν μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς

συντασσομένων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ταῦτα εἶναι τὰ συχνότερα, τὰ δὲ ἄλλα ἀναπληροῦνται συνήθως διὰ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω. Γίνεται δὲ τοῦτο μέρος μὲν καὶ δι' ἄλλον ἴσως λόγον, μέρος δὲ καὶ διὰ σαφήνειαν, διότι τὸ Μέσον ἐτάχθη εἰς ἄλλην σημασίαν ἢ καὶ ἤθελε συγχυσθῇ μὲ τὸ Παθητικόν. Καὶ διὰ τὴν αὐτὴν ἴσως αἰτίαν εἰς τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν, καὶ μέσον σχηματισμὸν ἔχοντα, προσίθεται ἡ ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμία.

§. 46. Τὰ ἐνταῦθα ἀναφερόμενα ῥήματα δυνατόν νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο τάξεις: α'. εἰς ῥήματα ἐξ ἰδίας των φύσεως σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν· β'. εἰς ῥήματα τὰ ὅποια δυνατόν νὰ λάβωσιν ἔννοιαν τοιαύτης ἀμοιβαίας ἐνεργείας.

α'. Ρήματα ἐξ ἰδίας των φύσεως σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν.

§. 47. Τοιαῦτα εἶναι

1. Τὰ ἐρίσεως, σωματικῆς τε καὶ ἠθικῆς, σημαντικὰ ῥήματα, ὡς διαξιφίζεσθαι, διατοξεύεσθαι, διαδικάζεσθαι.

2. Τὰ μίξεως σημαντικὰ, ὡς μίγνυσθαι, μίσγεσθαι, ἀναμίγνυσθαι.

3. Τὰ ἀνταλλακτικά, ὡς ἀμείβεσθαι, ἀνταλλάττεσθαι, κτλ.

§. 48. Εξετάζοντες τὰ προηγούμενα ῥήματα εὐρίσκομεν ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν πρώτων σημαινομένη ἔρις προσώπου πρὸς πρόσωπον γίνεται εἴτε ἐπὶ βλάβῃ ἀλλήλων, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν μαχομένων, εἴτε πρὸς ἐπίδειξιν μεγαλειότηρας ἐπιδεξιότητος, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἀγώνων καὶ πανηγύρεων. Καὶ ἡ ὑπὸ τῶν τριῶν δὲ τούτων τάξεων σημαινομένη ἐνέργεια εἶναι φύσει ἀμοιβαία· διότι οὔτε διαξιφίζεται, οὔτε μίγνυται, οὔτε ἀνταλλαγὴν κάμνει κανεὶς μόνος του, ὡς εἶναι δυνατόν νὰ λουσθῇ, νὰ κτενισθῇ καὶ νὰ σφογγισθῇ· καὶ δυνατόν νὰ λουσθῇ, χωρὶς νὰ ἀντιλουσθῇ, νὰ ἀγαπήσῃ χωρὶς νὰ ἀνταγαπηθῇ, ἐν ᾧ εἶναι ἀδύνατον νὰ γένη διαξιφισμὸς χωρὶς διαξιφιστῶν, καὶ ἀνταλλαγὴ χωρὶς ἀνταλλακτῶν.

§. 49. Ἐκ τούτου ὁρμώμενος ὁ Κύσερος εἶπε (*de verbis mediis*, XXXX) ὅτι τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μάχεσθαι, ἀγωνίζεσθαι, ἐρίζειν κτλ. εἶναι μέσης φωνῆς, ὡς μάχεσθαι, ἀγωνίζεσθαι, πληκτίζεσθαι, διαπληκτί-

Ζεσθαι, ἀμιλλᾶσθαι, μάρνασθαι, ἀμύνεσθαι, κρίνεσθαι, ἀκροβολίζεσθαι, διαξιφίζεσθαι, διαδορατίζεσθαι, διαδικάζεσθαι, διακουτίζεσθαι, διατοξεύεσθαι. Μὲ ταῦτα συμφωνεῖ καὶ ἡ ἐν Προδρόμῳ τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης (σελ. κθ') παρατήρησις τοῦ ἡμετέρου Κοραῆ ὅς τις, προσπαθὼν νὰ ἐξηγήσῃ τὸν λόγον διατί πολλὰ ἐκ τούτων τῶν ῥημάτων ἀπέβαλαν τὸν ἐνεργητικὸν σχηματισμὸν λέγει « ἄλλα, διότι ἡ σημεινομένη ἐνέργεια δὲν γίνεται ποτὲ χωρὶς ἀντιπάθησιν, ὅποιον εἶναι τὸ ἀγωνίζομαι καὶ μάχομαι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐνεργητικὸς τύπος (ἀγωνίζω, μάχω) ἦτον παντάπασι περιττός καὶ μάταιος, καὶ ἄλλα δι' ἄλλας αἰτίας, τὰς ὁποίας παρατρέχω, καὶ ὡς μακράς, καὶ ὡς δυσεξηγήτους τὰς πολλὰς. »

§. 50. Ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη γνώμη συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο καθότι τὴν εἰς μαι φωνὴν κρίνουσιν ἐπιτηδειοτέραν εἰς ἐξήγησιν τῆς ἀμοιβαίας καὶ ἀντιπαθοῦς ἐνεργείας. Ἀλλὰ ἐνταῦθα, διασελλομένης τῆς καθ' αὐτὸ ἐνεργείας καὶ τοῦ τύπου, τῆς θεωρίας καὶ τῆς χρήσεως, εἶναι πολλὰ τὰ παρατηρητέα. Καὶ πρὸ πάντων ὅτι μὲν ἡ τοιαύτης φύσεως ἐνέργεια ὑποθέτει δύο ὑποκείμενα ἀντενεργοῦντα πρὸς ἄλληλα τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον, σημειωθὲν καὶ ἀνωτέρω· ὅτι δὲ τὰ τοιαῦτα ῥήματα εἶναι καὶ Μέσα εἰς τὴν αὐτὴν ἐννοίαν καθ' ἣν ἕως τώρα ἐξελάβαμεν αὐτά, καὶ ὅτι ἐπίσης δυνατόν νὰ εἴπωμεν π: χ: μάχω καὶ ἀγωνίζω ἑμαυτὸν ἢ μάχουσιν καὶ ἀγωνίζουσιν ἀλλήλους, ὡς λούω καὶ κτενίζω ἑμαυτόν, λούουσι καὶ κτενίζουσιν ἀλλήλους, τοῦτο εἶναι ἐναντίον εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν χρῆσιν· ἂν δὲ ἦτον καὶ περιττός τῷ ὄντι ὁ ἐνεργητικὸς τύπος, ὡς θέλει ὁ μακαρίτης Κοραῆς, τοῦτο εἶναι δευτέρας σκέψεως. Ἐπειτα οὐδὲ εἶναι ὅλα φωνῆς μέσης ἀλλὰ τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν, μὴ δυνάμενα νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὸ σύσσειχον ἐνεργητικὸν καὶ εἰς τὴν σύνθετον ἢ ἀλληλοπαθῆ ἀντωνυμίαν, εἶναι ἀποθετικά (ἴδε κατωτέρω)· τινὰ ἔχουσι μόνον τὸν εἰς ω τύπον, ὡς πολεμῶ, πυκτεύω, πυγμαχέω, παλαίω, κτλ. τινὰ δὲ καὶ τοὺς δύο, ὡς ἐρίζω καὶ ἐρίζομαι· ἄλλα δέ, καὶ φωνῆς μέσης ὄντα, δὲν ἐξηγοῦσι πάντοτε τὸ ἀμοιβαῖον τοῦτο τῆς ἐνεργείας.

§. 51. Ἰνα ἦναι Μέσον ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πρέπει, ἐκτὸς τῆς ἀμοιβαίας ἐνεργείας, νὰ λήγῃ εἰς μαι· β'. νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ σύσειχον μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν ἀλληλοπαθῆ ἀντωνυμίαν, ὡς τὰ τοῦ πρώτου εἶδους εἰς τὸ σύσειχον μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν σύνθετον ἦτοι ἀντανакλωμένην ἀντωνυ-

μίαν γ'. προσαπαιτεῖται ὥς καὶ τὰ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα νὰ παρίστανται ἀντενεργοῦντα πρὸς ἄλληλα· χωρὶς τούτων τὸ ῥῆμα εἶναι ἢ καθαρὸν ἐνεργητικόν, ἢ ἐνεργητικὸν εἰς μαι, ὃ ἐστὶν ἀποθετικόν, τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ σώζῃ ἢ ὅχι μεσότητος ἵχνη, ἢ, τελευταῖον, Μέσον μὲν, ὅχι ὁμῶς διάλληλον ἀλλὰ μονομερῶς θεωρούμενον· τοῦτο τὸ τελευταῖον θέλω προσπαθήσει νὰ ἐξηγήσω σαφέστερον διὰ τῶν ἐφεξῆς.

§. 52. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἐρίσεως ὑποθέτει δύο τινὰ ἀντενεργοῦντα πρὸς ἄλληλα· τίποτε ὁμῶς δὲν ἐμποδίζει ὥς ὁ νοῦς νὰ θεωρῇ τὴν μίαν μόνον ὅψιν ἥτοι πλευρὰν τῆς διπλεύρου ταύτης, οὕτως εἰπεῖν, ἐνεργείας καὶ νὰ παραβλέπῃ τὴν ἄλλην· οὕτω π. χ. ὁ λέγων Φίλιππος πολεμεῖ Ἀθηναίοις ἐξηγεῖ μόνον τὴν ἐκ μέρους τοῦ Φιλίππου κατὰ τῶν Ἀθηναίων κίνησιν καὶ σιωπᾷ περὶ Ἀθηναίων· οἱ Ἀθηναῖοι δυνατὸν νὰ ἀντιπολεμῶσιν, ὥς εἶναι παρεπόμενον, ἢ καὶ νὰ κοιμῶνται, ὥς δὲν εἶναι ἀδύνατον, ἢ ἔκφρασις περὶ τούτου δὲν λέγει τίποτε· τοῦναντίον, ὁ λέγων πολεμοῦσιν Ἀθηναῖοι καὶ Φίλιππος παρίστανει καὶ τὰ δύο μέρη κινούμενα καὶ ἐξηγεῖ πληρέστερον τὸ ἀμοιβαῖον τῆς ἐνεργείας. Οὕτως ἤθελεν εἶναι μάχεται καὶ μάχονται, ἐρίζει καὶ ἐρίζουσιν, ἐρίζεται καὶ ἐρίζονται.

§. 53. Τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι τὸ πολεμοῦνται Ἀθηναῖοι καὶ Σπαρτιᾶται· καὶ δὲν ἤξεύρω διατί τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Α', 68) πολεμήσονται πρέπει νὰ ἐκληφθῇ παθητικῶς μᾶλλον, ὥς λέγουσιν οἱ λεξικογράφοι, παρὰ μέσως. Οὕτω διαξιφίζονται οἱ μονομάχοι· οὕτω παρὰ Δημοσθένει (πρὸς Ἀπατούριον Α'.) τῶν διαιτητῶν ἀντιλεγομένων. Ωσαύτως, ὅταν λέγωμεν ὁ ποταμὸς σμίγεται μὲ τὴν θάλασσαν, ὁ μὲν ποταμὸς παρίσταται ὥς κινούμενος καὶ φερόμενος ἵνα εὕρῃ τὴν ἀκίνητουσαν θάλασσαν· ὅταν ἐξ ἐναντίας λέγωμεν σμίγονται οἱ ποταμοί, τότε παρίστανται καὶ οἱ δύο ὥς κινούμενοι καὶ φερόμενοι εἰς ἀπάντησιν ἥτοι εἰς τὴν σμίξιν, ὥς κοινῶς λέγομεν· οὕτω περὶ συμπλεκομένων στρατευμάτων καὶ τῶν ὁμοίων.

§. 54. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἂν καὶ ἡ μέση φωνὴ εἶναι ἐπιτηδειότερα πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀμοιβαίας ἐνεργείας, προσαπαιτεῖται ὁμῶς ὥς καὶ τὰ δύο ὑποκείμενα νὰ παρίστανται ὥς ἐνεργοῦντα καὶ κινούμενα, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀναγκαίως διὰ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· ὁθεν ὥς τὰ μὴ ἐκ φύσεως ἀμοιβαίαν δηλοῦντα ἐνέργειαν δυνατὸν νὰ λάβωσι τὴν τοιαύτην ἔννοιαν, οὕτω καὶ ἀντιτρόφως τὰ ἔχοντα τὴν τοιαύτην ἔννοιαν δυνατὸν ὁ νοῦς νὰ

τὰ θεωρήσῃ μονομερῶς· οὕτω π. χ. τὸ μὲν λούεσθαι δυνατόν νὰ γένη Μέσον διχάλληλον = λούειν ἀλλήλους, τὸ δὲ μίγνυσθαι, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ἄνθρωποι ἐπιμίγνυνται εἶναι Μέσον διχάλληλον πλήρες, γίνεται μονομερές εἰς τὸ οὗτις ἡμῖν ἐπιμίσγεται.

§. 55. Καὶ μονομερῶς μὲν παριστάμενα τὰ τοιαῦτα ἐκφέρονται διὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς ἐμπροθέτου, ὡς οὐδ' ὅγε Πηνειῶν συμμίσγεται ἀργυροδίην (Ιλ. Β, 753 Παράβ. Ιλ Ν, 797. Ω, 91. Οδ. Ζ, 136) — οὐδ' ἐς Ἀχαιοὺς μίσγετο (Ιλ. Σ, 216) = μίσγετο Ἀχαιοῖς, κτλ. ταῦτα λοιπὸν ἀνάγονται κυρίως εἰς τὴν προεξηγηθεῖσαν κλάσιν τοῦ πρώτου εἶδους τῶν Μέσων, ὡς οὐδέ τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγεται — κλισίῃσι μιγήμεναι οὐδὲ νέεσσιν (Ιλ. Ο, 409), κτλ.

§. 56. Διμερῶς δὲ παριστάμενα ἐκφέρονται· α'. ἀπτώτως· β'. διὰ τῆς δοτικῆς τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἢ διὰ τῆς ἐμπροθέτου αἰτιατικῆς τῆς αὐτῆς ἀντωνυμίας, ὡς

α'. μίσγονται οἱ ἄνεμοι — μίσγονται οἱ πστᾶμοί — συνεμίχθησαν οἱ στρατιῶται — ἀμείβονται — περιπτύσσονται — ὡς δ' ὅτε χεῖμαρ' ῥοὶ συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ, ὡς τῶν μισγομένων γένετο ἰαχή τε, φόβος τε (Ιλ. Δ, 452. Παράβ. Οδ. Ε, 317).

β'. ἐμίσχοντο ἀλλήλοισι — ἐμίγνυντο πρὸς ἀλλήλους, παρ' ἀλλήλους, κτλ. Ως δὲ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν φύσιν εἶναι θαυμασιόν τι, οὕτω καὶ ἡ ἔκφρασις παριστᾷ εἰκόνα θαυμασιωτάτην.

§. 57. Τοιαῦτα εἶναι τὰ διαδικάζεσθαι, διακοντίζεσθαι, διατοξεύεσθαι τὰ ὁποῖα ἀπαντῶνται καὶ ἐνεργητικὰ μετὰ καὶ ἄνευ τῆς προθέσεως, ἐπὶ μεταβατικῆς καὶ ἀμεταβάτου σημασίας. Εξαιρουμένων ὅμως τούτων ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπίλοιπα ῥήματα τῆς τοιαύτης φύσεως δέχονται μὲν τὴν αὐτὴν σύνταξιν, εἶναι ὅμως ἀποθετικά, ἔχουσι δηλ. μόνον τὴν εἰς μαι φωνήν, ὡς Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι· Σκύθαις διαγωνίζεσθαι· πρὸς ἀλλήλους διαγωνίζονται, κτλ. ἢ ἔχουσι μὲν καὶ ἐνεργητικὴν φωνήν ἀλλ' ἐπὶ ἄλλης σημασίας τὰ ὁποῖα κχτωτέρω, ἐξετάζοντες τὴν φύσιν τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων, θέλομεν ὀνομάσει Ἀποθετικά κατὰ σημασίαν.

§. 58. Καὶ ἡ μὲν δοτικὴ τίθεται διότι εἰς ὅλα ταῦτα ἐπικρατεῖ ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ μετὰ δοτικῆς, ὡς προεξηγήσαμεν, συντασσομένου ἐρίζειν καὶ μάχεσθαι, προσδιοριζομένη καὶ

μερικευομένη ἔπειτα διὰ τοῦ εἵδους τῆς λέξεως, ἡ δὲ ἐμπρόθετος αἰτιατική, ὡς ἀνάλυσιν οὔσα τῆς δοτικῆς, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημειώσαμεν· ἡ δὲ διὰ πρόθεσις ἡ ὁποία τίθεται εἰς τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν χρησιμεύει ἵνα διαγράψῃ τὴν σχέσιν τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν ἀντενεργούντων προσώπων, ὡς καὶ τὸ ἀλλήλοισ καὶ πρὸς ἀλλήλους προσίθεται ποτὲ μὲν εἰς σαφήνειαν, ποτὲ δὲ εἰς ἀνάπτυξιν τῆς ἐν αὐτῷ τῷ ῥήματι περιεχομένης ἐννοίας.

β'. *Ρήματα τὰ ὁποία δυνατόν νὰ λάβωσιν ἔννοιαν τοιαύτης ἀμοιβαίας ἐνεργείας.*

§. 59. Τοιαῦτα δυνατόν νὰ γένωσιν, ὡς ἐκ τῆς θεωρίας, ὅλα τὰ μεταβατικὰ ῥήματα· διότι τίποτε δὲν ἐμποδίζει ὥςτε ἡ καθ' ἑκάστον γινομένη λούσις, κτένισις, σφύγγισις, ἀγάπη, καταφρόνησις, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, κτλ. νὰ γένωσιν ἀμοιβαῖα, ὥςτε τὰ λούονται, κτενίζονται, σφογγίζονται, ἀγαπῶνται, καταφρονοῦνται, φθονοῦνται, μισοῦνται τὰ ὁποία, ἐπὶ τοῦ πρώτου εἵδους ἀναγόμενα, σημαίνουν λούουσι, κτενίζουσι, σφογγίζουσι, ἀγαπῶσι, καταφρονοῦσι, μισοῦσι, φθονοῦσι, κτλ. ἑαυτούς, νὰ σημαίνωσιν, ἐπὶ ταύτης τῆς κλάσεως, λούουσι, κτενίζουσι, σφογγίζουσιν, ἀγαπῶσι, καταφρονοῦσι, μισοῦσι, φθονοῦσιν ἀλλήλους. Ἀλλ' ἡ χρῆσις ἀναπληρόνει πολλὰ ἐξ αὐτῶν· α'. διὰ τοῦ μεταβατικοῦ ῥήματος καὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀλλήλων, ἀλλήλοισ, ἀλλήλους, ὡς τὰ προεξηγηθέντα ἐκ μονοπτῶτων Μεταβατικῶν γινομένα Μέσα διὰ τῆς συνθέτου ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς, ἑαυτούς, οἷον καταγελῶσιν ἀλλήλων—φθονοῦσιν ἀλλήλοισ—παρηγγείλαμεν ἀλλήλοισ (Πλάτ. Φαίδ. 59)—τυπτοῦσιν ἀλλήλους—ἀγαπᾶτε ἀλλήλους—βλέπουσιν εἰς ἀλλήλους, κτλ. β'. διὰ συνθέσεως μετὰ τῆς αὐτῆς ἀντωνυμίας, οἷον ἀλληλοκτονεῖν, ἀλληλοτομεῖν, ἀλληλοτυπεῖν, ἀλληλοσφαγεῖν, κτλ. γ'. διὰ τῶν προθέσεων ἀντὶ καὶ διὰ, ὡς ἀντιφέρεσθαι, ἀντιπολιτενεσθαι, διαπολιτεύεσθαι, κτλ. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ περὶ προθέσεων, περὶ δὲ τοῦ αὐτοκτονοῦντε τοῦ Σοφοκλέους (Αντ. 56) καὶ τοῦ πνευματισμοῦ αὐτοκτονοῦντε ἢ αὐτοκτονοῦντε, κατὰ τὸν ἡμέτερον Κοραῆν, ἴδε Δ. Π.

§. 60. Τοιαῦτα Μέσα ὅχι ἀναλελυμένα ἤθελεν εἶναι τὰ πι-

στῶσαντο, διακρινθῆμεναι, διελύθησαν, συνεμίχθησαν, φιλοφρονηθέντες (Ξ. Κ. Π. Γ', α', 40) καὶ τὰ ὅμοια· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ λοιδορεῖσθαι τὸ ὅποιον ἔχει καὶ μεταβατικὸν τύπον λοιδορεῖν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τούτου συντάσσεται συνήθως μετὰ αἰτιατικῆς, ἐπὶ δὲ τοῦ μέσου τύπου καὶ τῆς ἀμοιβαίας σημασίας, ὡς ἐριστικόν, ἢ ἀπώτως ἢ μετὰ δοτικῆς, οἷον δεσπότας δ' οὐ λοιδορῶ (Εὐρ. Εκ. 1237) — ὅθεν γε τὸ πρῶτον ἠρξάμεθα λοιδορεῖσθαι ἐγὼ φράσω — λοιδορεῖσθαι δ' οὐ πρέπει ἄνδρας ποητάς, ὥσπερ ἀρτοπώλιδας (Αρισ. Ν. 1353. Β. 858). Καὶ ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς μέσης φωνῆς ἐκλαμβάνεται τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνίοτε καὶ μονομερῶς = λοιδορεῖν, ὡς ἀτὰρ ἦν Κέφαλός σοι λοιδορῆται (Αρισ. Εκκλ. 248).

§. 61. Πολὺ συχνότερα εἶναι, ὡς καὶ ἄνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ἡ χρῆσις ἐκείνων τὰ ὅποια, ἐκ δοτικῶν ῥημάτων γινόμενα, ἔχουσι τὴν μεσότητα κατὰ δοτικὴν, ἐπομένως δέχονται ἄλλο πραγματικὸν ἀντικείμενον κατὰ αἰτιατικὴν πτώσιν. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ βουλεύεσθαι, νέμεσθαι, διανέμεσθαι, διαλύεσθαι, καταλύεσθαι, διαλλάττεσθαι, συμβιβάζεσθαι· τούτων δὲ ἡ φύσις ἐξηγεῖται σαφέστερον ἀντιπαρατιθεμένων καὶ τῶν ἀντισοίχων μεταβατικῶν· οὕτω

βουλεύειν καὶ βουλεύεσθαι.

ἀνδρὶ στρατηγῷ τόνδ' ἐβούλευσας μόρον — βουλεύεσθαι ἀπόστασιν — βουλεύεσθαι ἐν ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ἄριστα· ἡ χρῆσις ὁμῶς ταυτίζει ἐν πολλοῖς, καὶ σχεδὸν κατὰ πᾶσαν σύνταξιν καὶ ἔννοιαν, τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον τύπον.

ρέμειν καὶ ρέμεσθαι — διαρέμειν καὶ διαρέμεσθαι — καταρέμειν καὶ καταρέμεσθαι.

κακῶν ἀναψυχὰς θεοὶ βροτοῖσι νέμονται (Εὐρ.) — ἐννειμάμεθα τὸ ἴσον ἐκάτερος τῆς φανεραῆς οὐσίας (Δημ.) — τοῖς πονηροτάτοις τῶν Ελλήνων τὰ ἐκείνων διένειμεν (Ισοκρ.) — διεννειμάμεθα τὴν Κόνωνος οὐσίαν (Δημ.) — τὰ μακρὰ τεῖχη ὥκησαν καταννειμάμενοι· τὸ δὲ κατανέμειν ἐκλαμβάνεται συνήθως ἐπὶ τοῦ καταχωρίζεν καὶ κατατάσσειν, οἷον τοὺς δήμους κατένεμε ἐς τὰς δέκα φυλάς (Ηρ.) — κατανεῖμαι δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς φυλάς (Δημ.).

διαλύειν καὶ διαλύεσθαι, καταλύειν καὶ καταλύεσθαι.

διαλύειν ἡμᾶς Οὐνίτωρ οὐκ ἐπεχείρησε (Δημ.) — παρῶν διαίτη συγκρούει, ἀμφοτέρων βουλομένων διαλύεσθαι (Θεοφρ. Χ. ιβ'.) — τὸν ἐπὶ Θράκης πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύσειν — κἂν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν.

διαλλάττειν καὶ διαλλάττεσθαι — καταλλάττειν καὶ καταλλάττεσθαι.

αὐτοὶ διαλλακταὶ γεγόμενοι διήλλαξαν Επαίνετον καὶ Στέφανον — διηλλάχθηθ' ἅμα τῆς πρόσθεν ἔχθρας (Εὐρ.).

συμβιβάζειν καὶ συμβιβάζεσθαι.

ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκην τοῖς Αθηναίοις — ξυνεβιβάσθησαν ἐπὶ τούτοις (Θουκ.).

§. 62. Εἶναι δὲ φανερόν ἐν τούτοις ὅτι νέμει μὲν καὶ διανέμει ὁ διανεμητής, νέμονται δὲ καὶ διανέμονται οἱ πρὸς ἀλλήλους τὴν διανομὴν ποιῶντες· διαλύει, καταλύει, διαλλάττει, καταλλάττει καὶ συμβιβάζει ὁ μεσίτης, ὁ διαλλακτής καὶ ὁ συμβιβαστής, διαλύονται δέ, καταλύονται, διαλλάσσονται καὶ συμβιβάζονται οἱ πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες τὸν πόλεμον ἢ τὴν διαφοράν.

§. 63. Οχι ὀλιγώτερον φανερόν εἶναι ὅτι καὶ ἐνταῦθα δυνατόν νὰ θεωρηθῇ τὸ πρᾶγμα μονομερῶς, καὶ δυνατόν ἐπομένως εἶπεῖν ὅχι μόνον διαλλάττονται, διαλλάττονται ἀλλήλοις ἢ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ διαλλάττομαί τινι, διαλλάττεσθαι τοῖς ἀποστᾶσι, κτλ. Ὡσαύτως δυνατόν εἶναι, κατὰ τὰ ῥήματα τῆς δευτέρας κλάσεως τοῦ πρώτου εἶδους τῶν Μέσων, καὶ τούτων ἡ μεσότης νὰ ἀναλύεται εἰς τὴν ἀντωνυμικὴν γενικήν, καὶ τότε τὸ ῥῆμα δέχεται κατὰ αἰτιατικὴν ἄλλο πραγματικὸν ἀντικείμενον, οἷον ἕως ἄν διαλυσώμεθα τὸν πόλεμον = τὸν πόλεμον ἡμῶν αὐτῶν = τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον. Οτι δὲ πολλὰ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ κατ' ἄλλην ἔννοιαν ἀπαντῶμενα, ἄλλην σύνταξιν δέχονται, τοῦτο καὶ οἴκοθεν ἐννοεῖται, καὶ τὰ ἀπανταχοῦ ἀπαντῶμενα παραδείγματα δεικνύουσι, καὶ τὰ Λεξικά μαρτυροῦσιν. Οτι δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται τὴν δοτικὴν τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἢ αἰτιατικὴν τῆς αὐτῆς μετὰ τῆς πρὸς προθέσεως τοῦτο ἔσημειώθη πλέον παρὰ ἅπαξ ἐν τοῖς προηγουμένοις.

§. 64. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν προηγουμένων ἀνάγονται καὶ τὰ διαλέγεσθαι, συντίθεσθαι, σπένδεσθαι, ἢ σπονδοποιεῖσθαι καὶ εἴτι τοιοῦτον. Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια κατωτέρω θέλομεν ὀνομάσει Αποθετικά κατὰ σημασίαν· ἔχουσι δηλ. καὶ τύπον ἐνεργητικὸν ἀλλ' ἐπὶ σημασίας διαφόρου παρὰ τὴν τοῦ Μέσου. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Αποθετικῶν, περὶ δὲ τοῦ λέγεσθαι (Ιλ. Ν, 275 κτλ.), ἂν ἐκλαμβάνεται τῷ ὄντι = καυχᾶσθαι, ὡς ἤθελεν ὁ μακαρίτης Κοραῆς (ἐν Πρωδρ. λβ') ἢ πολλῷ μᾶλλον = διαμυθολογεῖσθαι ἀλλήλοις ἴδε Δ. Π.

Τρίτον εἶδος τῶν Μέσων.

Μέσα Διάμεσα ἦτοι Υπηρετικά.

§. 65. Καθὼς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν Μέσων διαφέρει τοῦ δευτέρου, οὕτω πάλιν τὸ τρίτον εἶναι καὶ τῶν δύο διάφορον· διότι ἐν ᾧ εἰς μὲν τὸ πρῶτον δέχεται τὸ ὑποκείμενον ἐπιστρέφουσαν τὴν ὁποίαν αὐτὸ κάμνει ἐνέργειαν, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἀπολαμβάνει τὴν ὁποίαν αὐτὸ εἰς ἄλλο μεταδίδει ἐνέργειαν, εἰς τοῦτο τὸ τρίτον εἶδος τὸ ὑποκείμενον μόνον καταβάλλει φροντίδας, κόπους καὶ χρήματα ἵνα ἄλλο τι ἐνεργήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀπλῶς ἀνέχεται τὸ τοιοῦτον. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τῶν μὲν πρώτων ἡ ἐνέργεια εἶναι ἀπλουστέρα, πλέον σύνθετος εἶναι ἢ τῶν δευτέρων καὶ πολὺ συνθετωτέρα ἢ τῶν τρίτων· διότι ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων ἐνεργεῖ ἐν μόνον ὑποκείμενον καὶ τοῦτο ὁμοειδῶς, ἐπὶ τῶν δευτέρων πλείονα ἀλλ' ὁμοειδῶς, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων, ἐπὶ δὲ τῶν τρίτων πλείονα ἑτεροειδῶς, διάφορον δηλ. ποιοῦντα ἐνέργειαν· περιέχονται δὲ ἐν τούτοις δύο, τὸ ἐπὶ χρήσει τοῦ ὑποκειμένου καὶ τὸ δι' ἄλλου.

§. 66. Ἦθελεν εἶναι βέβαια μεγάλης τελειότητος γλῶσσα ἢ ἔχουσα τύπους πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἰδιάζοντας εἰς ὅλα τὰ ῥήματα, καὶ τοῦτο λέγουσιν οἱ Ἀσιατισαὶ περὶ τῆς Τουρκικῆς, ὅτι μὲ μικρὰν μεταβολὴν τῆς ληγούσης μετατρέπει ὅλα τὰ Μεταβατικά ῥήματα εἰς τοιαῦτα Μέσα· μεταβάλλουσα π. χ. κατὰ μικρὸν τὸν τύπον τοῦ γράφω σημαίνει τὸ κάμνω νὰ μοῦ γράφουν ἢ νὰ μοῦ γραφουν· αἱ δὲ νεώτεραι γλῶσσαι ἐξηγουῦσι τὰ τοιαῦτα διὰ τοῦ τύπου κάμνω νὰ μοῦ κάμουν.

§. 67. Ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ οὔτε τὴν εὐκολίαν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν ἔχει ὡς πρὸς τοῦτο, οὔτε τὴν τῆς Τουρκικῆς τελειότητα, ἀλλὰ εἰς ὀλίγα μόνον ῥήματα δίδει τὴν τοιαύτην σημα-

εἶαν, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν αὐτὴν κατάληξιν τῶν ἀνωτέρω δύο εἰδῶν, τὰ δὲ ἄλλα μεταχειρίζεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας κατὰ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, ἀφίνουσα τὴν διάκρισιν εἰς τὴν ἐννοίαν· οὕτω π. χ. τὸ Ὀμηρικὸν οἷξασα (Ιλ. Ζ, 89) δὲν σημκίνει τὸ ἀπλῶν ἥνοιξε, μὲ τὰς ιδίας τῆς δηλ. χεῖρας· διότι τὰς κλεῖδας τοῦ ναοῦ τὰς εἶχεν ἡ ἱέρεια Θεανώ, καὶ αὐτὴ ἥνοιξε τὰς θύρας, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ 298 στίχου· ὡσαύτως τὸ ἔγευξε (Ιλ. Ζ, 314) σημκίνει κυρίως ἔκαμε νὰ τοῦ κάμουν, ὡς τὸ πρῶτον ἔκαμε νὰ τῆς ἀνοίξουν. Οὕτως εἰς τὰ τοῦ Ἡροδότου (Α', 185) ἐποίησε, παρέχωσε, ὠρυσσε, κτλ. δὲν ἐννοεῖται βέβαια ὅτι ἐποίησε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἡ βασίλισσα Νίτωκρς ἰδίαις χερσίν· οὔτε εἰς τὸ ἄλλο τοῦ αὐτοῦ Ἡροδότου χωρίον (Β', 136) ἐκ πλίνθων ποιήσαντα ὅτι ἔκαμε τὴν πυραμίδα ἰδιοχείρως ὁ Ασυχις.

§. 68. Εἰς ὅλα ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια ἀναφέρεται ἡ ἐνεργεια ὅχι εἰς τὸ ἄμεσον ἀλλὰ εἰς τὸ πρῶτον καὶ κύριον αἷτιον· οὕτως ἐν Οδυσσεΐᾳ, ἂν καὶ αἱ ἀμφίπολοι τῆς Ναυσικᾶς ἔδωκαν τὰ ἐνδύματα εἰς τὸν Οδυσσεά, ἡ Ναυσικᾶ ὁμῶς ἐπρόσαξε, διότι αὐτὴ ἦτον ἡ κυρία· ὅθεν ὁ ποιητὴς λέγει (Οδ. Ζ, 228) ἅ οἱ πόρε παρθένος ἀδμής· οὕτω παρ' ἡμῖν λέγεται κόπτω φορέματα, κάμνω ὑποδήματα, κτλ. ἐν ᾧ κυρίως ὁ ῥάπτης κάμνει τὸ πρῶτον καὶ ὁ σκυτοτόμος τὸ δεύτερον.

§. 69. Ἐκ τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων εὐκῆλως συναγεται ὅτι τὰ τοιαῦτα Μέσα δὲν ἔχουσιν ὅλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν τὴν ὁποίαν τὰ προεξηγηθέντα εἶδη. Ἀνάγονται δὲ ἰδιαιτέρως ἐνταῦθα κάποια ῥήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ χρῆσις, χωρὶς νὰ τὰ ἀποσπάσῃ κατὰ πάντα ἀπὸ τὸ πρῶτον ἢ δεύτερον εἶδος τῶν Μέσων, ἔδωκε τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην μεσότητα· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀπογράφεσθαι, δανείζεσθαι, διδάσκεσθαι, δικάζεσθαι, λύεσθαι, ναυπηγεῖσθαι, οἰκοδομεῖσθαι, παρατίθεσθαι, τίθεσθαι, τίεσθαι καὶ τὰ ὅμοια, παραλαμβανόμενα ἵνα σημάνωσιν τὸ δι' ἄλλου ποιεῖν τι γίνεσθαι. Ως δὲ τὰ ἄλλα δύο εἶδη τῶν Μέσων, οὕτω καὶ τοῦτο ἀναλύεται εἰς τὸ Μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐφ' ἑαυτῷ δι' ἄλλου ποιεῖν τι· ὅθεν ὅποιανδὴποτε σύνταξιν δέχεται ἐκεῖνο, τοιαύτην καὶ τοῦτο, ὡς οἰκοδομῶ οἰκίαν, οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν· διδάσκω τινὰ γράμματα, διδάσκομαι γράμματα. Τούτων δὲ τὰ ἀντίστοιχα Μεταβατικὰ ἀντιπαρατιθέμενα δεικνύουσι καλλιώτερον τὴν φύσιν τῆς τοιαύτης μεσότητος.

ἀπογράφειν καὶ ἀπογράφεσθαι.

Ξέρξης δέ , διεξελαύνων ἐπὶ ἄρματος παρὰ ἔθνος ἕν ἕκαστον, ἐπυνθάνετο, καὶ ἀπέγραφον οἱ γραμματισταί . . . ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης, μεταβὰς ἐκ τοῦ ἄρματος εἰς νέα Σιδωνίην, ἵζετο ὑπὸ σκηνῇ χρυσῇ· καὶ παρέπλεε παρὰ τὰς πρῶρας τῶν νεῶν, ἐπειρωτῶν τε ἑκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πεζόν, καὶ ἀπογραφόμενος (Ηρ. Ζ', 100)· οὕτω μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καὶ τὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι (Λουκ. Β', 3). Τοιοῦτον δὲ εἶναι προφανῶς καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδη (Δ', 50) τὰς ἐπιστολάς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων (*le tradussero* ἢ, ἀκριβέστερον, *se le fecero tradurre*).

δανείζειν καὶ δανείζεσθαι.

ἑδάνεισα Φορμίῳ ἐῖκοσι μνᾶς (Δημ.)—ὁ δανεισάμενος ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ.

διδάσκειν καὶ διδάσκεσθαι.

τοὺς μὲν διδάξαι, τοὺς δὲ ἀναμνησάμεναι βούλομαι (Ξενοφ.)—διδάξομαι αὐτὸς βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον (Αρισ. Ν. 127) «ἐδίδαξε μὲν ὁ καθηγητής, ἐδιδάξατο δὲ ὁ πατήρ συστήσας» Ἀμμώνιος.

δικάζειν καὶ δικάζεσθαι.

Τρωσίτε καὶ Δαναοῖσι δικαζέτω—δικαζόμενος παρὰ νηυσί (Ιλ. Θ. 431. Οδ. Λ, 545)—ἄσμενοι ἐφοίτεον καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι (Ηρ. Α', 96)· ὅθεν δικάζει μὲν ὁ δικαστής, δικάζονται δὲ διὰ τοῦ δικαστοῦ. οἱ κρισολογούμενοι· οὕτως ἐπιδικάζειν καὶ ἐπιδικάζεσθαι, ὡς ἐπεδίκασεν ὁ ἄρχων τοῖς ἀντιδίκοις τοῖς ἡμετέροις τὸν κληῖρον τοῦ Κόνωνος—ἐπειδὴ δ' ἐπεδικάσαντο = ἀφ' οὗ ἔλαβαν διὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν τὴν κληρονομίαν (Δημ. Ολυμπ.), καὶ ἐπιδεδικασμένος = ὁ κερδίσας τὴν δίκην· ἀντιστοιχεῖ δὲ τὸ ἐπιδικάζειν εἰς τὸ Γαλλικὸν *adjuger*.

λύειν καὶ λύεσθαι.

λύει ὁ ἔχων τι εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ λύεται ὁ διὰ λύτρων λύων τὸν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἄλλου, ὡς αἰχμάλωτον π. χ.

τοῦτο ἀνελύθη ἐξαίρετα παρὰ Κεραῆ· οὕτω μεταξὺ πολλῶν ἄλλων παραδειγμάτων καὶ λύσασθαι φίλον υἱόν (Ιλ. Ω, 118) — φέρε δὲ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων εἶπω πρὸς ὑμᾶς (Δημ.). Τὸ μόνον χωρίον τὸ ὁποῖον ἀντέβαινεν εἰς τὸν κανόνα τοῦτον ἦτον τὸ (Ιλ. Α, 20) παιῖδα δ' ἐμοὶ λύσασθαι φίλην· ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὴν σήμερον γράφεται διωρθωμένον λῦσαι τε φίλην κατ' ἀπαρέμφατον, ἰσοδυναμοῦν μὲ προσακτικήν, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς κατὰ μετοχὴν ἐπομένης ὀνομαστικῆς (ἄζόμενοι). Ως δὲ λέγεται ἀμύνεσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι ἑαυτόν, οὕτω καὶ λύεσθαι ἑαυτόν.

οἰκοδομεῖν καὶ οἰκοδομεῖσθαι.

ὡς ἐκείνων προορέων ὅπως βίον ἄφθονον ἔχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλῆος — οἰκοδομέεσθαι οἶκημα λίθινον — τῶν τὸν Λαβύρινθον οἰκοδομησαμένων (Ηρ. Β', 121. 148).

Καὶ ἐν τούτοις ὀρίζεται ὡς κανὼν ὅτι «οἰκοδομεῖ ὁ οἰκοδόμος, οἰκοδομεῖται ὁ δὲ ἐτέρου οἰκοδομῶν καὶ ὁ τὸν μισθὸν διδούς» ἢ χρήσις ὅμως δὲν εἶναι σταθερά· ἀπαντᾶται καὶ τὸ μέσον ἐπὶ τῆς μεταβατικῆς, συχνότερον δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ἐπὶ τῆς τοιαύτης μέσης σημασίας.

ναυπηγεῖν καὶ ναυπηγεῖσθαι.

Καὶ ἐν τούτοις ὀρίζεται ὡς κανὼν ὅτι «ναυπηγεῖ ὁ ναυπηγός, ναυπηγεῖται δὲ ὁ ἐπὶ τῇ κατασκευῇ τὸ ἀνάλωμα διδούς» πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι τοῦ ναυπηγῶ οὔτε ἐγὼ ἔχω πρόχειρον παρὰδειγμα, οὔτε παρ' ἄλλοις εἶδον ἀναφερόμενον· τὸ ναυπηγοῦμαι τίθεται καὶ ἐπὶ τῶν δύο περιπτώσεων, παρ' Ἡροδότῳ ἀναντιρρήτως, ὡς ἐπεὶ ἐπύθοντό σε μέλλοντα ναυπηγέεσθαι νέας — ἐκ ταύτης ὦν τῆς ἀκάνθης κοψάμενοι ξυλα ὅσον τε διπήχεα, πλινθηδὸν συντιθεῖσι, ναυπηγεύμενοι τρόπον τοιόνδε (Ηρ. Α' 27. Β'. 96),

παρατιθέναι καὶ παρατίθεσθαι.

ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν οἱ παράθες ξυνήϊα καλὰ (Ιλ. Σ, 408) — τράπεζάν τε Περσικὴν παρετίθετο (Θουκ Α', 130).

τιθέναι καὶ τίθεσθαι.

καθ' ὃν τρόπον ὁ Σόλων τοὺς νόμους κελεύει τιθέναι — χρὴ δὲ ὅταν μὲν τιθῇσθε τοὺς νόμους ὅποιοι τινές εἰσι σκοπεῖν, ἐπειδὴν δὲ θῇσθε, φυλάττειν

καὶ χρῆσθαι· ὅθεν καὶ ἐν τούτοις παρατίθῃσι μὲν τρά-
πειζαν ὁ δοῦλος εἰς τὸν δεσπότην ἢ ὁ φίλος εἰς τὸν φίλον,
παρατίθεται δὲ ὁ δι' ἄλλου ἑαυτῷ παρατιθείς· τίθῃσι νό-
μους ὁ νομοθέτης ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς ἀνώτερος καὶ μονάρ-
χης τρόπον τινά, τίθεται ὅμως ὁ ἐλεύθερος λαός, ὁ διὰ τοῦ
νομοθέτου ἑαυτῷ νόμους τιθείς· ἢ τίθῃσι μὲν ὁ νομοθέτης ὡς τιθείς
καὶ προβάλλων, τίθεται δὲ ὁ δῆμος ὡς δεχόμενος (ἴδε Κορ.
Ισοκρ. Β', 285)· χωρία μαχόμενα εἰς τὸν κανόνα τοῦτον εἶναι
τὰ παρ' Ηροδότῳ Α', 29.

§. 70. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται τιθέναι ὑποθήκην
καὶ τίθεσθαι ὑποθήκην, ἐγγυᾶν καὶ ἐγγυᾶσθαι, μισθοῦν
καὶ μισθοῦσθαι καὶ τὰ ὅμοια, ἐν οἷς τὸ μὲν ἐνεργητικὸν τίθεται
πάντοτε περὶ τοῦ διδόντος, τὸ δὲ μέσον περὶ τοῦ λαμβάνοντος· περὶ δὲ
τοῦ τῖσαι καὶ τίσασθαι ἰσχύουσι τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ ἀμύ-
νεσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι ῥηθέντα. Καὶ τὰ μὲν προηγούμενα
παραδείγματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν δι' ἄλλου μὲν, πάντοτε ὅμως
εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀναφερομένην, εἰς δὲ τὸ ἐπόμενον χωρίον
τοῦ Ξενοφῶντος τὸ ῥῆμα ποιεῖσθαι σημαίνει μὲν τοιαύτης
φύσεως ἐνέργειαν, εἰς ἄλλον ὅμως ἀναφερομένην, ὡς καὶ γὰρ
μάλιστα καλὰ ἦν, καὶ εὖ ἀρμόττοντα αὐτῷ, ἃ ὁ πάπ-
πος περὶ τὸ σῶμα ἐπεποίητο (Κ. Π. Α', δ', 18).

§. 71. Επειδὴ εἶδαμεν ἀνωτέρω ὅτι καὶ τὰ κατ' ἀνοχὴν τοῦ
ὑποκειμένου εἰς αὐτὸ γινόμενα ἀνάγονται εἰς τὰ Μέσα, διὰ τοῦτο
εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ ἀναχθῶσι καὶ πολλὰ ῥήματα τὰ ὅποια ση-
μαίνουσιν ἐνεργείας ὅχι κυρίως ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου γινομένας
ἀλλὰ σεργομένας καὶ ὑποφερομένας, ὡς ἤθελεν εἶναι τὸ ἀδι-
κεῖσθαι· οὕτω π. χ. εἰς τὸ τοῦ Σωκράτους ἀξίωμα αἴσχιον
τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, τὸ ἀδικεῖσθαι = ὑπομί-
νειν τὴν ἀδικίαν. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ Μενάνδρου

οὗτος κράτιστός ἐς' ἀνὴρ, ὦ Γοργία,
ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖς' ἐπίσταιται θροτῶν.

§. 72. Διὰ τὸν αὐτόν, φαίνεται, λόγον καὶ τὰ διὰ χαράν,
φόβον καὶ τὰ τοιαῦτα παθήματα συμβαίνοντα εἰς τὸ ὑποκείμενον
εἰς τὰ ὅποια δὲν φαίνεται φανερόν ἐξωτερικὸν αἴτιον ἀνάγονται
ἐνταῦθα· οὕτω π. χ. ἤδομαι καὶ τέρπομαι τούτοις, φο-
βοῦμαι, ἐκπλήττομαί τινα καὶ τὰ ὅμοια, τῶν ὁποίων
τούτων τελευταίων ἢ μεσότης ἤθελεν ἀναλογεῖ εἰς τὸ Γαλλικὸν
se laisser vaincre. Ωσαύτως τὰ ἐξ ἀπροσεξίας συμβαίνοντα
τοιαῦτα ἤθελαν εἶναι τὰ ῥυπαίνομαι, μολύνομαι καὶ τὰ

ὁμοία· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἀλείφθην, ἐλερώθην, ἐλαδώθην, ἐλασπώθην, κτλ. τὰ ὅποια ἐπίσης δυνατόν νὰ σηµάνωσιν ἡλειψα, ἐλέρωσα, ἐλάδωσα, ἐλάσπωσα ἐµαυτὸν ἐκουσίως, καθὼς καὶ ἐξ ἀπροσεξίας ἔπαθα τὰ τοιαῦτα. Οὕτω πως ἀναλύει καὶ ὁ Κοραῆς ἄλλα τινα ὑλικώτερα μὲν, τῆς αὐτῆς ὁµως ἐννοίας ἐχόμενα (Ισ. Β', σ. 341). Τὰ καθ' αὐτὸ παθητικά, ὅπου δηλ. εἶναι φανερόν ἐξωτερικὸν αἷτιον, ἤθελεν ἐκφράσει ὁ γνήσιος Γραικὸς διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου, ὡς μὲ ἐλέρωσεις, μὲ ἐλάσπώσεις, κτλ.

§. 73. Ταῦτα εἶναι τὰ τρία εἶδη τῶν Μέσων ῥημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης μὲ τὰς διαφόρους αὐτῶν κλάσεις τῶν ὁποίων ἡ πολὺπλοκος χρῆσις φέρει ποικιλίαν καὶ χάριν, ἐν ταύτῳ δὲ καὶ τὴν ἀναπόφευκτον δυσκολίαν. Τὸ νὰ θελήσῃ τις νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν φύσιν τῶν Μέσων ῥημάτων, διότι εἰς αὐτὰ προσίθεται πολλάκις, ὅχι μόνον κατ' ἀνάγκην ἀλλὰ καὶ πλεοναστικῶς, ἡ σύνθετος ἡ ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμία, ὡς περιβαλλόμενος ἐαυτῷ (Ηρόδ.)· ἐγγεγραμμένος ἐαυτῷ (Δημ.)· ἐκομίσατο πρὸς ἐαυτὸν (Ισαῖος)· μίγνυνται ἀλλήλοις, κτλ. εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ νὰ θελήσῃ τις νὰ ἀρνηθῇ ὅτι τὸ βλέπω δὲν σηµαίνει ἐλέπω καὶ τὸ ἀκούω δὲν σηµαίνει ἀκούω, διότι πολλάκις προσεξηγεῖται καὶ τὸ ὄργανον δι' οὗ καὶ μόνου ἐκτελοῦνται αἱ τοιαῦται πράξεις· ὁθεν λέγεται τὸ εἶδα μὲ τὰ ὄμματά μου, τὸ ἤκουσα μὲ τὰ ὠτίά μου, κτλ.

§. 74. Τὸ νὰ θελήσῃ πάλιν νὰ τὰ ἀρνηθῇ διότι ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε καὶ παθητικῶς εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ εἰπεῖν ὅτι ἡ Προσακτικὴ Εγκλισις δὲν εἶναι Προσακτική, διότι ἡ αὐτὴ ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ δεήσως, καὶ ὅτι πολλὰ ἐπίθετα δὲν εἶναι ἐπίθετα διότι ἐκλαμβάνονται καὶ ὡς οὐσιαστικά, καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα δὲν εἶναι ἐπιρρήματα διότι ἐκλαμβάνονται καὶ ὡς προθέσεις. Τὸ νὰ θελήσῃ τελευταῖον νὰ τὰ ἀρνηθῇ, διότι ἐνίοτε κατήντησαν ὡς ἀπλῶς μεταβατικὰ χωρὶς ἔχνους μεσότητος, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ εἰπεῖν ὅτι καὶ τὰ ἐνεργητικὰ δὲν εἶναι ἐνεργητικά διότι ἐπὶ πολλῶν κατήντησαν οὐδέτερα, ὡς εἶναι τόσα καὶ τόσα παραδείγματα ὅποια εἶδαμεν καὶ θέλομεν ἀκόμη κατωτέρω ἰδεῖ. Ἰνα κρίνῃ τις οὕτω, πρέπει νὰ λησμονήσῃ διόλου ποίαν δύναμιν ἔχει ἡ πολυχρόνιος χρῆσις καὶ τριβή, ὅχι μόνον εἰς τὰ τῆς γλώσσης ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου.

§. 75. Ἀνωτέρω ἤδη παρατηρήσαμεν ὅτι ἡ μέση φωνή,

παριζάνουσα ὡς εἰς τὸ ὅλον ἀνῆκον τὸ εἰς τὸ μέρος συμβαῖνον, καὶ ὡς εἰς τὸν κτήτορα τὸ εἰς τὸ κτῆμα (νίπτομαι τὰς χεῖρας, περιρρίγνυμαι τὰ ἱμάτια), φέρει ἀπερίγραφτον χάριν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Εὐκόλον εἶναι ὡσαύτως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ αὐτὴ φωνὴ τὸ παρ' ἡμῶν ἀποβαλλόμενον πρᾶγμα παριζᾷ καὶ ζωγραφεῖ τρόπον τινὰ ὡς βάρος ἐπάνωθέν μας ἀπορρίπτομενον (ἀπωθοῦμαι, ἀποκρούομαι), κτλ. Οἱ λοιπὸν δὲν αἰσθάνεται οὔτε τὴν δύναμιν, οὔτε τὴν τελειότητα, οὔτε τὴν χάριν τῆς γλώσσης ἐν τούτοις, ὁ τοιοῦτος σερεῖται βέβαια τὸ λεπτότατον καὶ εὐγενικώτατον τῶν περὶ ταῦτα ἡθικῶν ἀπολαύσεων.

§. 76. Οἱ ἀναγινώσκων τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὁ παρεχόμενος στρατιὰν παρίσταται καὶ αὐτὸς ὡς στρατευόμενος, διότι οἱ ἀληθῶς στρατευόμενοι ὁμογενεῖς τοῦ θεωροῦνται ὡς μέρη αὐτοῦ, ἢ καὶ τὰ χρήματα τὰ ὅποια πρὸς τοῦτο κατέβαλεν, ὁ τοιοῦτος ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ πνεῦμα τῆς γλώσσης τῶν Ἀθηναίων οἱ ὅποιοι καὶ τὴν προθυμίαν καὶ τὰς νῆας τὰς ὁποίας συνεισέφεραν εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν στρατηγὸν Θεμιστοκλῆ, ἐθεώρουν ὡς ἴδια μέρη των, παρεσχόμεθα (Θουκ. Α', 74), ὡς ἀκόμη οἱ αὐτοί, εἰσκομιζόμενοι εἰς τὴν πόλιν, ἀναφέρουσιν εἰς ἑαυτοὺς ὄχι μόνον τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκιακὴν κατασκευὴν (Θουκ. Β', 14). Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν εὐρίσκεται καὶ ὅστις δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὁ ἐντεθειμένος τὰ χρήματα εἰς τὴν νῆα (Δημ.) θεωρεῖ ἑαυτόν ὡς εἰς τὴν νῆα ἐμβασμένον, ὡς ὁ ἐμβάλλων τοὺς πόδας εἰς τὴν θάλασσαν λέγεται ἐμβασμένος ἢ, μ' ἄλλους λόγους, θεωρεῖ τὸ κτῆμα (τὰ χρήματα) ὡς ἑαυτόν. Οὕτω παρ' ἡμῖν καυμένος καὶ κλεμμένος ὁ οὔτινος ἢ οἰκία ἐκὰς καὶ τὰ πράγματα ἐκλέφθησαν· κατεξωδευμένος (ἐξανηλωμένος παρ' Αἰσχίνῃ Κτησ.) ὁ κατεξωδευμένα ἔχων τὰ ἑαυτοῦ χρήματα. Ἐν δὲ Ἡπείρῳ λέγεται καὶ γυναῖκα ξενιτευμένη ἢ ἔχουσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα ἐν ξενιτείᾳ, δι' οὗ θαυμασίως ἐξηγεῖται τὸ παρὰ τοῖς κομψευομένοις τῶν Ἰταλῶν λεγόμενον *la cara metà*.

§. 77. Οἱ ἀναγινώσκων τὰ ἐπεδείξαντο τὴν ἀνδρίαν, τὴν σοφίαν, τὴν πονηρίαν, κτλ. δὲν αἰσθάνεται ὅτι ἐπὶ ταύτης τῆς ἐννοίας ἤθελεν εἶναι ὡς κολοβὰ τὰ ἐπέδειξαν τὴν ἀνδρίαν, τὴν σοφίαν, κτλ. ὅστις ἀναγινώσκων τὸ ἀνεσώσατο τὴν ἀρχὴν δὲν αἰσθάνεται κάτι τι

περισσότερον παρ' ὅ,τι εἰς τὸ ἀνέσωσε τὴν ἀρχήν· ὅστις εἰς τὴν ῥῆσιν φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται, κούφη μὲν αἰεῖται ρεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι (Ησ. Ερ. 762. παράβ. καὶ Δημ. Φ. Α', 4) δὲν αἰσθάνεται ὅτι ἡ κακὴ φήμη ἐνταῦθα παρίσταται ὡς ὁ καρτερὸς λίθος τὸν ὁποῖον ἐπροσπάθει νὰ ἀποβάλῃ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του ὁ Τάνταλος (Πίνδ. Ο. Α', 58), ἡ δὲν βλέπει ζωγραφημένον τὸν Σίσυφον πρὸς παθοῦντα χερσὶ καὶ ποσὶ νὰ ἀπωθήσῃ τὸν πελώριον λαῶν (Οδ. Α', 594)· καὶ ὅτι τὸ ἀποθέσθαι λοιπὸν ἤθελεν εἶναι ἐνταῦθα = νὰ ἀποβάλῃ ἐπάνωθεν του ἥ, ὡς ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐμφατικώτατα ἤθελεν εἰπεῖ, νὰ τὴν ξεφορτωθῇ, ὁ τοιοῦτος, δυνατὸν ἄλλως νὰ ᾔῃ σοφὸς ἀνὴρ, τελειότητα ὁμῶς καὶ χάριν γλώσσης δὲν γνωρίζει.

§. 78. Οὅστις δὲν αἰσθάνεται χάριν καὶ τελειότητα γλώσσης εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ στεφανώνει ὁ ἱερεὺς τοὺς ἐπὶ γάμῳ συζευγομένους καὶ στεφανώνεται ὁ γαμβρὸς τὴν νύμφην ἢ ἡ νύμφη τὸν γαμβρόν — τοῦ ὑπανδρεύει ὁ πατήρ τὴν θυγατέρα καὶ ὑπανδρεύεται ἡ κόρη τὸν δεῖνα — τοῦ χωρίζει ὁ ἀρχιερεὺς τοὺς πρῶην ἐπὶ γάμῳ συζευχθέντας καὶ χωρίζεται ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα = διὰ χωρισμοῦ τὴν ἀποπέμπει ἀφ' ἑαυτοῦ — τοῦ φορτόνομαι τὸν ἄνθρωπον (τὸν ἐπαίρω ἐπάνω μου ὡς βάρος, ἀνατίθεμαι, *addossarsi*) καὶ φορτόνομαι τὸν ἄνθρωπον (= πίπτω μεθ' ὁρμῆς ἐπάνω εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐπιτίθεμαί τινι = *assalire*), καὶ τούτων πάλιν ἐκ τοῦ ἀπλοῦ φορτόνω τὸν ἄνθρωπον (*caricare*)· τοῦ μοιράζει ὁ πατήρ τὴν οὐσίαν καὶ μοιράζονται οἱ ἀδελφοὶ τὴν πατρικὴν οὐσίαν, οὗτος δὲν ἐμελέτησεν οὐδέποτε περὶ γλώσσης· ἀλλέως ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι πᾶσα γλῶσσα, ὅπως οὖν τελειοποιημένη, πασχίζει κατὰ διαφόρους τρόπους νὰ ἐξηγήσῃ τὰς τοιαύτας λεπτὰς διαφορὰς αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀληθινὰί χρεῖαι εἰς τὸν ἀνεπτυγμένον νοῦν· οὕτως ἡ Ἰταλικὴ διὰ τῶν *me, te, se, ἢ mi, ti, si*, κτλ. ὁ τοιοῦτος ἔχει πρὸς τὴν γλῶσσαν, ὡς εἶχαν πρὸς τὴν ζωγραφίαν τὰ παιδάκια τοῦ Ζεύξιδος τὰ ὁποῖα ἔτριβαν τὴν μηλίδαν ἢ, ὀρθότερον, ὡς ὁ καὶ ὑπὸ τῶν παιδαρίων καταγελασθεὶς Μεγάβυζος (Αἰλ. Π. Ι. Β', 2).

§. 79. Επειδὴ τὰ Μέσα ῥήματα σφηνίζονται, ὡς εἶπαμεν, εἰς τὰ Μεταβατικά, διὰ τοῦτο πολλαὶ ποικιλίαι τούτων παρακολουθοῦσι καὶ εἰς ἐκεῖνα· οὕτω π. χ. λέγεται συνήθως μιμνήσκω σε

τούτου, ὅθεν τὸ σύσειχον Μέσον εἶναι (μιμνήσκω ἑμαυτὸν τούτου) μιμνήσκουμαι ἢ μέμνημαι τούτου. Επειδὴ ὁμῶς λέγεται καὶ μιμνήσκω σε τούτο, τὸ ἐξ αὐτοῦ Μέσον εἶναι μέμνημαι τούτο· οὕτω λέγεται παρὰ Θουκυδίδη (5', 6.) τὴν γενομένην συμμαχίαν ἀναμιμήσκοντες τοὺς Αθηναίους, καὶ (Ιλ. Ζ, 222) Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι· οὕτω καὶ ἐπιλέλυσμαι τῆς σωφροσύνης ἐκ τοῦ ἐπιλανθάνω ἑμαυτὸν τινος· γίνεται δὲ ἐπιλέλυσμαι τούτο ἐκ τοῦ ἐπιλανθάνω ἑμαυτὸν τι — οὐδὲν δεινὸν μή τις αὐτὸ ἐπιλάθῃται (Ιλ. Επισ. Ζ') — ἐπελάθοντο γὰρ τὸ παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσταγμα (Κέβης).

§. 80. Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τὸ μὲν πείθομαι τοῖς νόμοις μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ πείθω ἑμαυτὸν τοῖς νόμοις καὶ πείθω τινά τινι (= ὑπάγω, ὑποβάλλω τινά τινι), τὸ δὲ πείθομαι ταῦτα εἰς τὸ πείθω ἑμαυτὸν ταῦτα καὶ πείθω τινά τι· τὸ μὲν παιδὸς οὐ μεθήσομαι (Εὐρ. Εκ. 400) εἰς τὸ οὐ μεθήσω ἑμαυτὸν παιδός = δὲν θέλω μακρυνθῇ ἀπὸ τῆν κόρην μου· οὕτω καὶ μεθίεμαι τοῦ θρόνου, παραιτοῦμαι, κτλ. τὸ δὲ ἐκεῖνο οὐχ ἐκὼν μεθήσομαι (Εὐρ. Φ. 522) εἰς τὸ μεθίημι ἀπ' ἑμαυτοῦ ἐκεῖνο· οὕτω καὶ παρ' Αἰσχύλῳ (Ικέτ. 856)· καὶ ἀδίκως πασχίζουσι νὰ μετατρέψωσιν εἰς γενικὰς ὁλας τὰς ἐν τούτοις ἀπαντωμένας αἰτιατικάς. Οὕτω πόλεων καὶ τόπων φαίνεσθαι προῖεμένους — τὸ παρὸν αἰεὶ προῖέμενοι — προῖεσθαι αἰεὶ τι τῶν πραγμάτων (Δημ. Ολ. Α', 1. Γ', 4. 6). Ως δὲ τὸ μεθίεμαί τι καταντᾷ, διὰ τῆς μεταπτώσεως, εἰς τὸ ἀπλῶς παραιτῶ ἢ παραλείπω τι, οὕτω τὸ προῖεμαί τινος εἰς τὸ ἀμελῶ τινος, ἀφίνω τι νὰ μοῦ φύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν. Καὶ περὶ μὲν τῆς μεσότητος τούτων ἴδε ἀνωτέρω (§ 20), περὶ δὲ τῆς πρὸ ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Προθέσεων τὸ προλιπεῖν καὶ ἀπολιπεῖν. Ως δὲ λέγεται τρέφειν τινά (ἄνθρωπον) τροφήν καὶ τρέπειν τινά τροπήν, οὕτω καὶ τρέπεσθαι τροπήν, κατ' ἔχνος πάντοτε τῶν Μεταβατικῶν· καὶ πλείους τραπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου (Αἰσχ. Κτησ.).

§. 81. Καὶ πολλάκις μὲν εἶναι οὕτως ἐξηγημένη ἡ μεσότης τοῦ ῥήματος ὥς ἀναγκαίως εἰς μίαν μόνον ἀνάλυσιν πρέπει νὰ φθάσωμεν, ἄλλοτε δὲ εἶναι ἀδιάφορος, ὥς ἐκ τῆς θεωρίας, αὕτη ἢ ἐκείνη· οὕτω π. χ. τὸ μὲν χρόα νίζετο ἄλμην (Οδ. Ζ,

224) ἀναλύεται εἰς τὸ ἐνιζε τὸν ἑαυτοῦ χρεῶα τὴν ἄλμην, τὸ δὲ ἄλμην ὥμοιῖν ἀπολούσομαι (Οδ. Ζ, 219) εἰς τὸ ἀπολούσω τῶν ἑμαυτοῦ ὥμων τὴν ἄλμην· ἐὰν δὲ ἦτον καὶ ἄλμης ὥμους ἀπολούσομαι ἤθελεν ἀναλύεται εἰς τὸ ἐκ τῶν ἑμαυτοῦ ὥμων ἀπολούσω (= ἀποτρίψομαι) τὴν ἄλμην. Κατὰ πάντα δὲ τρόπον ἀναφέρεται ὁ λόγος εἰς τοὺς ὥμους τοῦ ὑποκειμένου τοῦ λόγου, ἐν ᾧ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος ἤθελεν ἀναφέρει τὴν ἐνέργειαν εἰς διάφορον αὐτοῦ, ἀπολούω τῶν ὥμων (τινός) τὴν ἄλμην.

§. 82. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν τὰ ἰδρῶ ἀπενίζοντο καὶ ἀπομορξαμένῳ κονίην (Ιλ. Κ, 572. Ψ, 739) ἀναλυθῶσι, κατὰ τὰ συντασσόμενα μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, εἰς τὰ ἀπενίζον ἑαυτοῦς τὸν ἰδρῶ καὶ ἀπέμορξαν ἑαυτοῦς τὴν κονίην ἢ, κατὰ τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα, εἰς τὰ ἀπενίζον ἑαυτῶν τὸν ἰδρῶ καὶ ἀπέμορξαν ἑαυτῶν τὴν κονίην· ἡ μεσότης τῶν ῥημάτων εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ ἡ ἔννοια πάντοτε ἡ αὐτή = ἀπενίπτου τὸν ἐπάνω των ἰδρῶτα, καὶ ἐσφόγγισαν τὴν ὁποίαν εἶχαν ἐπάνω των κόνιν, ἐν ᾧ τὰ ἀπλᾶ μεταβατικὰ ἤθελαν φανερόναι τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν εἰς ἄλλον μεταβαίνουσαν.

§. 83. Ὡσαύτως εἶναι ἀδιάφορον ἂν τὸ ἐποιήσατο τὴν ἀρχὴν μείζω ἀναλυθῇ εἰς τὸ ἐποίησε τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν μείζω ἢ εἰς τὸ ἐποίησεν ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν μείζω· ἡ μεσότης τοῦ ῥήματος εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἀπαραβίαστος, καὶ ἡ ἔννοια μένει πάντοτε ἡ αὐτή, ἡγουν ηὔξησε καὶ ἐμεγάλυνε τὴν ἐδικήν του ἐξουσίαν, ἐν ᾧ τὸ ἀπλοῦν μεταβατικὸν ἤθελε σημαίνει, ἢ ἤμποροῦσε τοῦλάχιστον νὰ σημαίνη, ηὔξησε τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς ἄλλου· οὕτω καὶ τὸ ποιεῖσθαι ἄκοιτιν εἰς τὸ ποιεῖσθαι ἄκοιτιν ἑαυτῷ ἢ ἑαυτοῦ ἄκοιτιν, τὸ καταστήσασθαι φύλακας εἰς τὸ καταστήσαι φύλακας ἑαυτῷ ἢ ἑαυτοῦ, τὸ ποιεῖσθαι κάθοδον εἰς τὸ ποιεῖν ἑαυτῷ κάθοδον ἢ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον· τὸ ἐνεργητικὸν ἤθελε φανερώσει ποιεῖν ἄλλῳ κάθοδον ἢ τὴν κάθοδον ἄλλου· τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ θαυμασιώτατα ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν (Ηρόδ. Ζ, 107) = ἀνασώσας ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν ἢ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν, καὶ διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν (Θουκ. Γ, 16). Ἡ ἀνάλυσις ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν εἶναι ἀδιάφορος, τὸ ἰδίωμα τῆς γλώσσης ὅμως ἀπαιτεῖ ἐν τούτοις δοτικὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ακολουθία περὶ τῆς τῶν Μέσων Ρημάτων Συντάξεως.

Περὶ τύπων τῶν Μέσων Ρημάτων καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν.

§. 1. Εκ τοῦ πρώτου μέρους τῆς Γραμματικῆς εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ Μέσα ῥήματα, διὰ τὸν Ενεσῶτα, Παρατατικόν, Παρακειμένον καὶ Ὑπερσυντελικόν, ἔχοντα κοινὴν τὴν κατάληξιν μετὰ τὰ Παθητικά, ἰδιαιτέρους τύπους ἔχουσι μόνον διὰ τὸν Μέλλοντα καὶ διὰ τὸν Αόριστον· οὕτω λοιπὸν τὸ τύπτομαι δυνατόν νὰ σημαίνῃ, κατὰ τὴν περίσασιν, τύπτομαι ὑπότινος ἄλλου καὶ τύπτω ἑμαυτόν· ὡσαύτως τὸ ἐτυπτόμην, τὸ τέτυμμαι καὶ ἐτετύμμην· διάφορα δὲ τὰ τύψομαι καὶ ἐτύψαμην τῶν τυφθήσομαι καὶ ἐτύφθην, διότι τὰ μὲν πρῶτα ἰδιαίχουσιν εἰς τὰ Μέσα, τὰ δὲ δεύτερα εἰς τὰ Παθητικά· τὰ πρῶτα σημαίνουσι τύψω, ἐτύψα ἑμαυτόν, τὰ δεύτερα τυφθήσομαι, ἐτύφθην ὑπότινος· τὸ δὲ τύπτονται δυνατόν νὰ σημαίνῃ τύπτονται ὑπ' ἄλλου, τύπτουσιν ἑαυτούς καὶ τύπτουσιν ἀλλήλους.

§. 2. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων χρόνων εἶναι τὰ παραδείγματα προχειρότερα, τοῦ Παρακειμένου δὲ εἶναι σπανιώτερα καὶ περισσώτερας δυσκολίας ἐνίοτε προξενοῦντα· διὰ τοῦτο πρὸς εὐκολίαν θελομεν προσθέσει ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ νόσων ἀμνηστῶν φυγὰς συμπέφραστοι (Σοφ. Αντ. 363) — γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται (Πλάτ. Εὐθύφ. ἀρχ.) — καὶ οὐχ' ἦσσαν ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων — ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ φρουροῦσαι καὶ τινα καὶ ἐνέδραν πεποιημέναι — τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως καταλελυμένους (Θουκ. Α', 142. Γ', 90. ζ', 36) — πάντα κατέστραπται (Δημ. Φιλ. Α', 3) — τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι — τὰ ἐπιτήδεια ἀνακεκομισμένοι ἦσαν — οἱ μάντις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν ὅτι, κτλ. (Ξεν. Αν.) — πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ — ὅσα δεδαπάνησθε — ὅ οὗτοι πεπραγμένοι εἰσὶ — ἐντεθεῖσθαι, ἐντεθειμένος τὰ χρήματα (Δημ. συχνότατα). Παρακειμένων παραδείγματα παρ' ἡμῶν μέσως μὲν ἀλλ' ἀπτότως, κατὰ τὸ σύνηδες, ἐκφερομένων εἶναι τὰ φαγόμενος, πιωμένος, κτλ. ἔτι δὲ καὶ γυναῖκα ξιβυζασμένη = ἡ παύσασα τοῦ βυζάνειν τὸ βρέφος.

§. 3. Κατὰ γράμμα λαμβανομένης τῆς ἄνω διακρίσεως τῶν τύπων, ἔπρεπε πάντοτε καὶ ἀνεξαίρετως οἱ εἰς ἄμην καὶ ὀμην ἀόριστοι νὰ σημαίνωσι μεσότητα, οἱ δὲ εἰς θην καὶ ην πάθος· τότε ἤθελεν εἶναι καὶ τελευτώμενος ὁ περὶ τούτου λόγος, καὶ τὸ πρᾶγμα ἤθελεν ἔχει πολλὴν εὐκολίαν. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὅχι μόνον ἀπαντῶνται τόσα καὶ τόσα παραδείγματα μαχόμενα ἐξ ἑνὸς ἢ ἄλλου μέρους· ὅχι μόνον πολλοὶ ῥημάτων χρόνοι, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, σχηματίζονται ἐπίσης κατὰ τὸν ἕνα καὶ ἄλλον τρόπον, ἀλλ' εἶναι καὶ ἄλλα, τελευταῖον, τὰ ὅποια ἐπὶ ἄλλου μὲν εἶδους μεσότητος σχηματίζουν τὸν ἀόριστον εἰς θην, ἐπὶ ἄλλου δὲ εἰς ἄμην. Καὶ ἐπειδὴ πρὸς ὀρθὴν χρήσιν τούτων τῶν ῥημάτων εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ τις τὰ τοιαῦτα· νὰ ἠξεύρῃ π. χ. ἄν, ὡς λέγει ἐλοῦσατο ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἔλουσεν ἑαυτόν, δυνατόν νὰ εἴπῃ καὶ ἠσκήσατο καὶ ἠπεείξατο (ἐπείγομαι) ἢ ὅχι, διὰ τοῦτο εἶναι τοῦ κόπου ἀντάξιον νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ τούτου ἰδιαιτέρως.

§. 4. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σύνταξις κρέμαται μὲν ἀπὸ τὴν σημασίαν, πρέπει ὅμως, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, νὰ ἀποβλέπεται εἰς πᾶν ῥῆμα φωνὴ ἥτοι κατὰληξις καὶ σημασία ἐν ταύτῳ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρατηρῇται ἐπὶ πάσης τοιαύτης περιστάσεως ἂν συμπίπτουσιν ἀμφότερα, φωνὴ καὶ σημασία, ἢ παραλλάσσουσιν, καὶ ἃς ὀνομάζεται, σαφανείας χάριν, σύμπτωσις φωνῆς καὶ σημασίας τὸ πρῶτον καὶ παραλλαγή τὸ δεύτερον. Καὶ κατ' ἀμφότερα ταῦτα ἃς χαρακτηρίζεται πᾶν ῥῆμα.

Σύμπτωσις φωνῆς καὶ σημασίας.

§. 5. Ἡ τοιαύτη σύμπτωσις συμβαίνει μάλιστα εἰς τινὰ ῥήματα σημαίνοντα συνήθως τινὰ σωματικὴν ὑπηρεσίαν, ὡς εἶναι ἡ ἐνδυσις, λοῦσις, κτένισις, ζῶσις, ἀλειψις, σφόγγισις, σερφάνωσις καὶ τὰ ὅμοια· εἶναι δὲ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν λαμβανόμενα τὰ ἑξῆς μάλιστα

ἀλείψασθαι, ἀπάγξασθαι, ἀπομάξασθαι, ἀπομόρξασθαι, ἀπομύξασθαι, ἀποψήσασθαι, ἄψασθαι· γεύσασθαι· διακρούσασθαι, διατείνασθαι· ὀδύσασθαι, ἐνοπτρίσασθαι (καὶ κατοπτρίσασθαι), ἐπιδείξασθαι· ζώσασθαι, καθήρασθαι, καλλωπίσασθαι, καλύψασθαι (καὶ ἐγκαλύψασθαι), κείρασθαι, κοσμήσασθαι· λούσασθαι· νίψασθαι· ξυρῆσασθαι· ὀλέσθαι·

πάνσασθαι, παρσκευάσασθαι, περιπτύξασθαι, σεμνύνασθαι, σχέσθαι (καὶ ἀποσχέσθαι), τάξασθαι, τηρήσασθαι, τραπέσθαι (περὶ τοῦ τρέψασθαι ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ', §. 30) φράξασθαι, ὤσασθαι, κτλ. Ἐν γένει μὲν ταῦτα ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν Μελλόντων, ἐξαιρέτως ὁμῶς περὶ τῶν Αορίστων.

Παραλλαγή φωνῆς καὶ σημασίας.

§. 6. Ἡ παραλλαγή αὕτη δυνατόν νὰ ᾖ ὡς ἀκολουθεῖ· α'. μέση φωνὴ καὶ σημασία παθητικὴ· β'. παθητικὴ φωνὴ καὶ σημασία μέση ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς κλάσεως, τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἶδους· γ'. μέση φωνὴ καὶ σημασία ἐνεργητικὴ.

α'. Μέση φωνὴ καὶ σημασία Παθητικὴ.

Μέλλοντες.

§. 7. Τὸ τοιοῦτον γίνεται μάλιστα εἰς τοὺς Μέσους Μελλοντας ἐκείνων τῶν ῥημάτων τὰ ὅποια, πολυσύλλαβα ὄντα, ἤθελαν σχηματίσει τραχὺν καὶ δυσπρόφερτον μέλλοντα παθητικῆς φωνῆς· καὶ τοιαῦτα εἶναι παράγωγα ἢ σύνθετα ῥήματα, ὡς ὠφελήσονται=ὠφεληθήσονται, περιέψεσθαι=περιεφθήσεσθαι (Ηρόδ.)· οὕτω καὶ ἀδικήσεσθαι, ἀπαλλάξεσθαι, ἐξογκώσεσθαι, ζημιώσεσθαι, ἐπιτάξεσθαι, μαστιγώσεσθαι, ὁμολογήσεσθαι, τελευτήσεσθαι (Ομηρ.). Ἀπαντᾶται ὁμῶς τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς ῥήματα τὰ ὅποια ἔχουσι μόνον δύο συλλαβὰς πρὸ τῆς μελλοντικῆς καταλήξεως, ὡς τιμήσεται, κωλύσονται (Πλάτ. Ξεν. Θουκ.)—φυλάξεται ὑπὸ τῶν φρουρούντων (Ξεν.)—κηρύξεται (Εὐρ. Φ. 1625)—οὐδὲ μελετήσαι ἐασόμενοι (Θουκ. Α', 142). Σπανιώτερον γίνεται τοῦτο εἰς ῥήματα μόνον μίαν συλλαβὴν ἔχοντα πρὸ τῆς μελλοντικῆς καταλήξεως, ὡς οὐ βλάψονται, (Θουκ. ζ', 64.)—ἴσθι ἀρξόμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων (Ηρόδ. Ζ', 159)—ψῆφος καθ' ἡμῶν οἴσεται τῇδ' ἡμέρᾳ (Εὐρ. Ορέσ. 440), κτλ. (διάφορα ἄλλα παραδείγματα σύμμικτα ζῆται ἐν Σοφ. Κ. 581. Εὐρ. Αλ. 323. Ιω. 603. 611. Ἀνδρ. 190. Φ. 1269. Αρις. Β. 796, κτλ.).

§. 8. Περὶ τούτων τῶν Μελλόντων σημειωτέον· α'. ὅτι οἱ περισπώμενοι ἀπαντῶνται σπανιώτερον ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας ὡς κατακτανέεσθε (Ιλ. Ξ, 481), ἀνασκολοποιεῖσθαι

(Ηρόδ. Γ', 132), πημανούμενος (Σοφ. Αἶ. 1155)· ὅτε πολλά τούτων, καίτοι ἔχοντα τὴν μέσσην φωνὴν ἐπὶ παθητικῆς σημασίας, ἔχουσιν ὁμῶς καὶ τὴν παθητικὴν φωνὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ὡς δηλωθήσομαι, τιμηθήσομαι (Θουκ. Α', 144. ε', 80)· οὕτω καὶ ζημιωθήσομαι, ὠφελήθησομαι, ἀπαλλαγῆσομαι καὶ ἀπαλλαχθήσομαι γ'. ὅτι καὶ ἐν τούτοις ἡ εὐφυΐα τῶν Ἑλλήνων διέσειλεν, εἰς μὲν τὴν μέσσην φωνὴν δίδουσα τὴν σημασίαν τῆς διαρκείας, εἰς δὲ τὴν καθ' αὐτὸ παθητικὴν φωνὴν σημασίαν παροδικὴν ἤτοι μὴ διαρκείας· οὕτω π. χ. τὸ οἴσεται = θέλει φέρεται, τὸ οἰσθήσεται = θέλει φερθῇ· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (Πολιτ. Β', 376) θρέψονται καὶ παιδευθήσονται (ἴδε Βουττμ. διεξ. Γραμ. Β', 55). Εἰς τὸ ἀνωτέρω ὁμῶς παράδειγμα τοῦ Εὐριπίδου (οἴσεται) δὲν ἀρμόζει τοῦτο.

Αόριστοι.

§. 9. Σπανιώτερον ἐκλαμβάνονται εἰς παθητικὴν σημασίαν οἱ Μέσοι Αόριστοι. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἀορίστου, ἐξαιρέτως ἐπὶ τοῦ σχέσθαι καὶ τῶν συνθέτων αὐτοῦ, ὡς κηληθμῶ ἔσχοντο (=κατεσχέθησαν· Οδ. Δ, 334) — τεαῖς ῥιπαῖσι κατασχύμενος (Πίνδ. Π. Α', 10)· οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἀττικοῖς, ὡς ἰδοῦσα Φαίδρα καρδίαν κατέσχετο ἔρωτι δεινῶ (Εὐριπ. Ιππ. 27) — τῶ μανέντι καὶ ὀρθῶς κατασχομένῳ — ἐν φρέατι συσχύμενος (Πλάτ. Φαίδρ. Θεαιτ.). Ὡσαύτως ἡ πατρίς αὐτοῦ ὕλη ἀνετράπετο = ἀνετράπη (Πλάτ. Κρατύλ. 395) — προὔθέμην = προὔτέθην (Εὐρ. Ελ. 42). Συχνότατον δὲ παρ' Ἑπικοῖς τὸ λιπέσθαι ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, ὡς παῖδα λιπέσθαι — ἵνα μὴ δ' ὄνομα αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται — ἀτὰρ ἐγὼ λιπόμην ἀκαχήμενός ἦτορ (Οδ. Γ, 196. Δ', 710. Ν', 286)· οὕτω καὶ παρ' Ηροδότῳ (Δ', 84) — αὐτοῦ ἐλίποντο = ἐλείφθησαν.

§. 10. Φέρονται καὶ τοῦ πρώτου ἀορίστου παραδείγματα ἐπὶ τοιαύτης παθητικῆς σημασίας, ὡς κάπροι δοιοὶ ἀπουράμενοι ψυχὰς (Ησ. Α, 173) — πράξασθαι πόνον (Πίνδ. Πυθ. Δ', 243)· οὕτω δαμασαμένη, βιασαμένη, ποτιμαξαμενον (Θεόκρ. Γ', 29). Περὶ τοῦ ἐδιδάξατο (Σοφ. Αντ. 356) ἴδε Κορ. Προδρ. λς'. Τὰ περισσότερα δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐνταῦθα ἀναφερομένων ἢ στήριζονται εἰς ψευδῆ γραφὴν ἢ δὲν ἔχουσι καθαρὰν

τὴν παθητικὴν σημασίαν, διότι ὑπόκειται μεσότητος ἔννοια· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Πινδάρου (Ολ. Ζ', 15) στεφανωσάμενον = κατορθώσαντα διὰ τῆς νίκης νὰ στεφανωθῇ. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ διὰ τὴν μεταφοράν του θαυμασιώτατον ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτα δόξαν κειραμένη (ἐπίγραμμα 184, ἀδέσποτον, εἰς Επαμινώνδαν).

β'. Παθητικὴ φωνὴ καὶ σημασία Μέση.

Αόριστοι.

§. 11. Ἀν καὶ ὀνομάζονται Μέσοι Αόριστοι ὁ εἰς ἄμην καὶ ὀμην καὶ Παθητικοὶ ὁ εἰς θην καὶ ην, ἡ γρηῃτις ὁμως εἶναι τοιαύτη ὥστε ὀλίγα μόνον ῥήματα, τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα, ἐξηγοῦσι τὴν μεσότητα τῆς πρώτης κλάσεως τοῦ πρώτου εἴδους τῶν Μέσων ῥημάτων, τὴν ἀντανακλαστικὴν, εἰς τὸ ὅλον ὑποκείμενον ἀντιμεταβαίνουσιν, διὰ τούτων. τῶν χρόνων (λούσασθαι = λούσαι ἑαυτόν), ἀσυγκρίτως δὲ περισσύτερον διὰ τοῦ παθητικοῦ λεγομένου αόριστου· εἶναι δὲ ταῦτα, κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν λαμβανόμενα, τὰ ἑξῆς μάλιστα·

αἰσχύνεσθαι, αἰωρεῖσθαι (μετὰ τῶν συνθέτων ἐπαιωρεῖσθαι, ὑπεραιωρεῖσθαι), ἀνιάσθαι, ἀπαλλάττεσθαι, αὐξάνεσθαι (καὶ συνυξάνεσθαι), βαρύνεσθαι, βαρβαροῦσθαι, βρέχεσθαι, γυμνάζεσθαι, (συγγυμνάζεσθαι), δικάζεσθαι, δεσπύζεσθαι, διαιτᾶσθαι, διακοντίζεσθαι, διαξιφίζεσθαι, ἐθίζεσθαι, ἐλελίζεσθαι, ἐλίσσεσθαι, ἐμπλάζεσθαι, ἐναλλάσσεσθαι (διαλλάσσεσθαι, συναλλάσσεσθαι), ἐναντιοῦσθαι, ἐνταράσσεσθαι, ἐπαίρεσθαι, ἐπείγεσθαι, ἐπιδιαρρήγνυσθαι, (ἐπικαταρρήγνυσθαι, προσαναρρήγνυσθαι), ἐπιφαίνεσθαι (προφαίνεσθαι), ἐπιχλιαίνεσθαι ἐστιᾶσθαι, (συνεστιᾶσθαι), εὐθυφορεῖσθαι, εὐνάζεσθαι, εὐνάσθαι, (συνευνάσθαι), εὐφραίνεσθαι, (ὑπερευφραίνεσθαι), εὐωχεῖσθαι (κατευωχεῖσθαι, συνευωχεῖσθαι), ἐφοδιάζεσθαι· ἡδύνεσθαι, ἡλιοῦσθαι, (ἐξηλιοῦσθαι), θεοφορεῖσθαι, θερμαίνεσθαι, θηλύνεσθαι, θηριοῦσθαι, θυμοῦσθαι, ἵπποῦσθαι, καινοῦσθαι, καίεσθαι, (προσκαίεσθαι, συγκαίεσθαι), κακίζεσθαι, καρκινουῦσθαι, καταβαπτίζεσθαι, κατακλίνεσθαι, καταπήγνυσθαι, κατασῆπεσθαι (συσσῆπεσθαι), κατασύρεσθαι, κατατήκεσθαι (συντήκεσθαι), κατατοκί.

ζεσθαι, καταφέρεισθαι, (παραφέρεισθαι, περιφέρεισθαι), καυματίζεισθαι, κινεῖσθαι, κνισσᾶσθαι, κοιμᾶσθαι, κολποῦσθαι, κονιᾶσθαι, κραδαίνεσθαι, κρέμασθαι (ἐπικρέμασθαι, προσκρέμασθαι), κυδροῦσθαι, κυλίεσθαι (προκυλίεσθαι), κωφᾶσθαι· λυγίζεισθαι, λυπεῖσθαι (συλλυπεῖσθαι), λυσσοῦσθαι· μαλακίζεισθαι, (καταμαλακίζεισθαι), ματαιοῦσθαι, μεθαρμόζεισθαι, μεθιδρύεσθαι, μεθύσκεσθαι, μελαίνεσθαι, μετεωρίζεισθαι, μονοῦσθαι· ξενίζεισθαι· ὀγκοῦσθαι, (ἐξογκοῦσθαι), ὀδυνᾶσθαι, ὀξυθυμεῖσθαι, ὀργίζεισθαι (ἐξοργίζεισθαι), ὀρμᾶσθαι· παρακομίζεισθαι, παραλύεσθαι, πείθεσθαι, περαίνεσθαι, περαιοῦσθαι, περιδινεῖσθαι, περισφάλλεσθαι (συσφάλλεσθαι, ὑποσφάλλεσθαι), πικραίνεσθαι, πλάζεσθαι, πλανᾶσθαι, (περιπλανᾶσθαι), πληθύνεσθαι, πορεύεσθαι, προσκολλᾶσθαι, πτοεῖσθαι· ραίεσθαι, ρώννυσθαι, (προσρώννυσθαι)· σαλεύεσθαι, σείεσθαι, σμύχεσθαι (κατασμύχεσθαι), σπέρχεσθαι, στεατοῦσθαι, στεירוῦσθαι, στρεβλοῦσθαι, στρέφεσθαι, (ἐπιστρέφεσθαι καὶ ἄλλα σύνθετα), συμβιβάζεσθαι, συναλίζεισθαι, συναμιμνήσκεσθαι (ὑπομιμνήσκεσθαι), συνέχεσθαι, συνοικειοῦσθαι, συριγγοῦσθαι, συστέλλεσθαι, σφαιροῦσθαι· ταλαντοῦσθαι, τεκνοῦσθαι, τρέφεσθαι (συντρέφεσθαι), τρίβεσθαι (συντρίβεσθαι), τυφλοῦσθαι, τυφοῦσθαι (μετὰ τῶν συνθέτων)· φαντάζεσθαι, φθείρεσθαι, (ὑποφθείρεσθαι), φιλιοῦσθαι, φλέγεσθαι, φοβεῖσθαι, φοινίσσεσθαι, φύρεσθαι· χαυνοῦσθαι, χορταζεσθαι· οὕτω δὲ κατ' ἀναλογίαν καὶ τὰ ἐρυθραίνεσθαι, παιδρύνεσθαι, χλιδαίνεσθαι, κτλ.

§. 12. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν λέγεται ἐλούσατο, ἐνίψατο, ἐζώσατο, κτλ. = ἔλουσεν, ἐνίψεν, ἐζώσεν ἑαυτὸν, κτλ. ἐξ ἐναντίας ἡνιάθη, ἀπηλλάγη, ἐβαρβαρώθη, κτλ. διὰ δὲ τῆς μέτης φωνῆς τῶν ῥημάτων τούτων, ὅσα ἔχουσιν τοιαύτην, ἐξηγεῖται ἡ ἄλλη μεσότης καθ' ἣν δηλοῦται ἐνέργεια ἐπιστρέφουσα εἰς μέρος ἢ κτῆμα τοῦ ὑποκειμένου· ὅθεν λέγεται μὲν ἐνίψατο καὶ ἐνίψατο τοὺς πόδας, ἀλλὰ ἐγυμνάσθη = ἐγύμνασεν ἑαυτὸν καὶ ἐγυμάσατο τὸ σῶμα· ἐσώθη καὶ ἐσώσατο τὸ σῶμα· ἡσκήθη καὶ ἡσκήσατο τὸ σῶμα.

§. 13. Εν ἄλλοις δὲ ἡ μέση φωνὴ τῶν τοιούτων ῥημάτων

τῶν ἐξηγούντων διὰ τῆς παθητικῆς φωνῆς τὴν ἀντανακλαστικὴν ἔννοιαν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ μεταβατικὸν ῥῆμα καὶ τὴν δοτικὴν τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας οὕτως εἰς τὰ αἴρειν, ἐκπέμπειν, ἐμπιπλάναι, κατακομίζειν, καταλλάσσειν, μειλίσσειν, πιστοῦν, προανακρούειν, προσαρτᾶν, προσφέρειν, πτύσσειν, σκηνοῦν, ὑποτάσσειν, κτλ. ὅθεν ἤρθη=ἐσηκώθη, ἤρατο=ἐσήκωσεν ἐπάνω του. Ἐν ἄλλοις δέ, ἐν ᾧ ἡ μέση φωνὴ ἔχει τὴν προσημειωθεῖσαν σημασίαν, ἡ παθητικὴ ἔχει διάφορον, ὥς ἡ τοῦ ἐπιφέρεισθαι ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐφορμᾶν κατὰ τινος, ἡ τοῦ κρίνειν τοῦ κρίσιν ἤτοι ἐκβασίν τινα λαμβάνειν· ἐκ δὲ τοῦ στέλλειν τὸ μὲν σταλῆναι=στεῖλαι ἐαυτὸν ἤτοι πορευθῆναι, τὸ δὲ στείλασθαι=μεταπέμψασθαι καὶ=ἐνδύσασθαι· τοῦ δὲ καταπλήττεσθαι τὸ μὲν κατεπλάγη=κατεφοβήθη, τὸ δὲ κατεπλήξατο=κατεφόβησεν.

§. 14. Παράδειγμα παθητικῆς φωνῆς εἰς τὴν δευτέραν κλάσιν τῆς μεσότητος τοῦ πρώτου εἴδους καθ' ἣν δηλοῦται ἐνέργεια ἐπιστρέφουσα εἰς μέρος τοῦ ὑποκειμένου ἀναφέρεται τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Τρ. 480) τρίχας τ' ἐτμήθην = τρίχας ἐτεμόμην· παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἐκτείνεται πολλαχῶς ἡ τοιαύτη παθητικὴ φωνή, ὥς ἐγκυκλωθῆναι τὴν Σικελίαν, παρὰ Διοδώρῳ, προσποιηθῆναι, ἀντιποιηθῆναι, παρὰ Πολυβίῳ καὶ Λουκιανῷ, κτλ.

§. 18. Ἐκτὸς τῶν προεκτεθέντων ῥημάτων τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἰδιαιτέρως τὴν μέσην ἢ τὴν παθητικὴν φωνὴν εἰς τὸν ἀόριστον εἶναι καὶ τινα ἄλλα διαφορούμενα, ὥς ἀνάγεσθαι, ἀνοικίζεσθαι, κατοικίζεσθαι, ὀρμίζεσθαι, ἐφορμίζεσθαι, ἀνεγείρεσθαι, ἀντιγτάσσεσθαι, διαλύεσθαι, ὀρέγεσθαι· οὕτως οἱ δὲ ἀνηγάγοντο ἐπ' αὐτόν—ἐκεῖθεν δ' ἀνήχθη εὐθὺς Γυθείου (Ξεν. Ἑλλ. Α', α'. 2. δ'. 11)—πρὶν ἂν κατοικίσηται—καὶ κατοικισθεῖς (Θουκ. Β', 102)—καὶ ὀρμίσαντο εἰς Ἀρμῆνην τῆς Σινώπης (Ξεν. Ἀν. Ε', θ', 15)—ἐπαναχωρήσαντες καὶ ἐφορμηθέντες (Θουκ. ζ', 49)—καὶ ἤδη ποτὲ πολεμία φάλαγγι πλησίον ἀντετάξω—καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἀρπαζόντων ἀπέκτειναν (Ξεν. Ἱέρ ζ'. ζ'. Ἀν. Α', ι', 3)—ὀρέξασθαι τῆς ὀμιλίας αὐτοῦ—ὧν περ ἕνεκα Σωκράτους ὤρεχθήτην (Απομν. Α', β'. 15. 16).

§. 16. Ἐκ τούτων δυνατόν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ μέσοι

μέλλοντες καὶ ἀόριστοι δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ συντομώτεροι σχηματισμοὶ τῶν παθητικῶν, καὶ ὅτι κατ' ἀρχῆς ἐχρησίμευαν καὶ εἰς τὴν μέσσην καὶ εἰς τὴν παθητικὴν σημασίαν, ὡς ὁ ἐνεσῶς, παρατατικός, παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικός, ἔπειτα ὁμῶς δι' εὐφωνίαν, διὰ σαφήνειαν ἢ καὶ κατὰ τύχην,, οἱ μὲν μέσοι λεγόμενοι μέλλοντες ἐκλιναν πρὸς τὴν παθητικὴν σημασίαν, ἐπὶ πολλῶν μάλιστα, ἐκτὸς τῶν προσημειωθέντων, ἔχουσι τὰ ἀντίγραφα ἐπιτεθειμένην τὴν συλλαβὴν Θ η, τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ἑλαττον διακρινομένην· ἐπὶ δὲ τῶν ἀορίστων, καὶ μάλιστα τῶν πρώτων, ἔμεινε σταθερωτέρα ἢ διαφορά.

Μέση φωνὴ καὶ σημασία ἐνεργητική.

§. 17. Ενταῦθα ἀνάγονται οἱ καὶ ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τῆς γραμματικῆς γνωστοὶ ἀκόλουθοι μέλλοντες, ἀγνοήσομαι, ἀκούσομαι (οὐδέποτε ἀκούσω) ἄσομαι, (ἄδω) ἀπαντήσομαι, ἀπολαύσομαι, βαδιοῦμαι, βοήσομαι, γελάσομαι, γηράσομαι, ἐγκωμιάσομαι, ἐπαινέσομαι, ἐπιορκήσομαι, θαυμάσομαι, θηράσομαι, καὶ θηρεύσομαι, κλέψομαι, κολάσομαι, οἰμώξομαι, οὐρήσομαι, πηδήσομαι, πνίξομαι, σιγήσομαι, σιωπήσομαι, σκώψομαι, σπουδάσομαι, συρίξομαι, τωθάσομαι, χωρήσομαι· ὡσαύτως καὶ οἱ μέλλοντες τῶν ἀμαρτάνω, βαίνω, βιόω, βλώσκω, γιγνώσκω, δάκνω, δαρθάνω, δείδω, διδράσκω, θέω, θιγγάνω, θυήσκω, θρώσκω, κάμνω, κλαίω, λαγχάνω, λαμβάνω, μανθάνω, νέω (νεύσομαι), ὀμνυμι, ὀράω, παίζω, πάσχω, πίπτω, πλέω, πνέω, ῥέω, τρέχω, τρώγω, φεύγω.

§. 18. Οἱ αὐτοὶ οἱ μέλλοντες ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ ἐνεσῶτος καὶ δὲν διαφέρουσιν παρὰ μόνον κατὰ τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ σχηματισμοῦ. Εἰς τούτους πρέπει νὰ προσεθῶσι καὶ οἱ μέλλοντες τοῦ πίνω καὶ ἐσθίω, πίομαι καὶ ἔδομαι, ἔτι δὲ καὶ φάγομαι παρὰ τοῖς Ἑλληνισαῖς· ὡσαύτως ὁ τοῦ εἰμί, ἔσομαι, καὶ ὁ τοῦ οἶδα, εἴσομαι. Πολλὰ ἔχοντι καὶ τοὺς δύο τύπους ὡς ἄξω καὶ ἄξομαι, διώξω καὶ διώξομαι, θίξω καὶ θίξομαι, ζήσω καὶ ζήσομαι, ναυστολήσω καὶ ναυστολήσομαι, τέξω καὶ τέξομαι· τὸ δεύτερον ὁμῶς συνηθέστερον, φροντιῶ καὶ φροντιοῦμαι· τὸ δὲ νέω = κολυμβῶ, νεύσομαι, ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ σωρεύω καὶ νέθω ἢ γνέθω, νήσω. Ὡσαύτως δὲ καὶ

ὁ μέσος ἀόριστος ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε ἐνεργητικῶς ὡς τρέψασθαι, τιμήσασθαι, ὑπολύσασθαι = τρέψαι, κτλ. (ἴδε Κεφ. ΚΕ'. §. 49)· ἀλλὰ τούτων ὡς καὶ τῶν μέσως ἐκλαμβανομένων παθητικῶν οὔτε ὁ ἀριθμὸς εἶναι τόσον ὠρισμένος, οὔτε ἡ χρῆσις, ὅσον ὁ τῶν προαναφερθέντων Μελλόντων, ἂν καὶ ἐν τούτοις παρατηρεῖται ἀνωμαλία καὶ διαφορὰ χρήσεως. Ἐκ τῶν προηγουμένων δὲ Μελλόντων οὐδεὶς ἀπαντᾷται εἰς παθητικὴν σημασίαν· τὸ ἐν ἢ τὰ δύο φερόμενα παραδείγματα εἶναι ὑποπτα.

§. 19. Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου παρακειμένου πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐπὶ τινων μὲν ῥημάτων φυλάττει τὴν σημασίαν τοῦ ἐνεστώτος εἰς ὃν ἀνήκει· β'. ἐπὶ τινων δὲ ἄλλων μεταβαίνει εἰς ἄλλην σημασίαν.

α'. φυλάττων τὴν σημασίαν τοῦ ἐνεστώτος.

1. Μεταβατικήν.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ ἔκγονα καὶ ἀπέκτονα, ἀκήκοα, ἔσπορα, ἔστοργα, κέκοπα, λέλοιπα, οἶδα, τέτοκα καὶ τὰ παρὰ ποιηταῖς· δέδορκα, ἔοργα, λέλογχα, πέπληγα καὶ πέφραδα. Οἱ τοιοῦτοι δεῖτεροι παρακείμενοι ἐπέχουσι τόπον τῶν πρώτων οἱ ὅποιοι ἢ κατὰ τύχην, ἢ διὰ κακοφωνίαν, ἐξέλιπαν, ἢ καὶ δὲν ὑπῆρξαν οὐδέποτε, ἢ σώζεται κανεὶς ἐξ αὐτῶν παρὰ τινι διαλέκτῳ, ὡς τὸ ἤκουκα π. χ. παρὰ Δωριεῦσιν.

2. Αμετάβατον.

ἐλήλυθα, κέκραγα, ἐκ τοῦ ἐλεύθω ἦτοι ἔρχομαι καὶ κράζω.

3. Οὐδετέραν.

εἶωθα, ἔοικα, ὕδωδα, ἐκ τοῦ ἔθω, εἶκω καὶ ὄζω.

β'. Μεταβαίνων εἰς διάφορον σημασίαν τῆς τοῦ ἐνεστώτος.

Ἐνεστῶς μεταβατικὸς καὶ δεύτερος παρακείμενος οὐδέτερος.

ἄγνυμι = συντρίβω· ἔαγα = εἶμαι συντριμμένος·

δαίω = καίω τι· δέδηε = εἶναι ἀναμμένον, εἶναι ἐν καύσει, καίει·

ἐγείρω = σηκώνω· ἐγρήγορα = εἶμι σηκωμένος, ἄγρυπνος·

ἐλπω = ἐπελπίζω, δίδω ἐλπίδας· ἐολπα = εἶμαι εὐελπὶς·

ὄλλυμι = ἀφανίζω, χάνω· ὄλωλα = εἶμι ἀφανισμένος, ἢ χαμένος·

πείθω = καταπείθω· πέποιθα = εἶμαι πεποιθώς, πληροφορημένος·

πήγνυμι = ἐμπήγω· πέπηγα = εἶμαι ἐμπηγμένος, πηγμένος, σερεός·

πράσσω = κάμνω· πέπραγα, διὰ τοῦ εὖ καὶ κακῶς, σημαίνει εἶμαι ἐν εὐτυχίᾳ ἢ δυστυχίᾳ. Οὕτω παρ' ἡμῖν ὁ ἐρωτῶν περὶ ἀσθενοῦς τί κάμνει δὲν ἐννοεῖ βέβαια ποῖον ἔργον ἔχει ἀνὰ χεῖρας, καὶ μάλιστα ὅταν ψυχομαχῇ, ἀλλὰ μόνον εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκεται = πῶς ἔχει, πῶς πράττει·

ρήγνυμι = ῥαγίζω, σπῶ· ῥῥῶγε = εἶναι ῥαγισμένον, σπασμένον·

σήπω = σαπίζω· σέσηπε = εἶναι σαπημένον ἥτοι ἐν σήψει·

τήκω = ἀναλύω, ἥτοι λύνω· τέτηκα = εἶμαι λυωμένος ἢ σωμένος, ὡς λέγεται·

φαίνω = δείχνω· πέφηνα = εἶμαι φανερός.

Ενταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ τέτροφεν ἄλμη (Οδ. Ψ, 237) = εἶναι πηγμένη, τρόπον τινὰ θραμμένη καὶ παχεῖα.

§. 20. Τινῶν ῥημάτων ὁ δεύτερος παρακείμενος ἔχει μεταβατικὴν καὶ παθητικὴν ἢ ἀμετάβατον σημασίαν· οὕτω π. χ, διέφθορα· α'. = διέφθαρκα, ἔχω διεφθαρμένον· οὕτω παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις Ἀττικοῖς· β'. διεφθαρμαι, εἰμὴ διεφθαρμένος· οὕτω παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικισαῖς·

α'. τὰς οὖσας τ' ἐμοῦ καὶ τὰς ἀπουσας ἐλπίδας διέφθορεν—εἰ μὴ τὰς φρένας διέφθορε θυητῶν, ὅσοισιν ἀνδάνει, μοναρχία (Σοφ. Ηλ. 306. Εὐρ. Ιππ. 1014).

β'. μαινόμενε, φρένας ἤλέ, διέφθορας;—αἷμα διεφθορός—διεφθορέναι οἱ τὴν γαστέρα πρὸς τῆς ἀδδηφαγίας ἠτιάτο (Ιλ. Ο, 128. Ιπποκρ. Ηλιόδ. Β', 19).

κέκευθεν· α'. ἔχει κεκρυμμένον· β'. ἔστι κεκρυμμένον.

α'. εἵπερ τόδε κέκευθε αὐτὸν τεῦχος (Σοφ. Ηλ. 1120).

β'. μήθ' οὐ κέκευθε—μητρὸς δ' ἐν Ἀδου καὶ πατρὸς κέκευθότοιν (Σοφ. Κ, 1523. Αντ. 911. Τ. 968).

§. 21. Μόνον δὲ παρὰ τοῖς μετχγενεσέροις ἐκλαμβάνεται ἐπὶ παθητικῆς ἢ ἀμεταβάτου σημασίας τὸ πέπληγα, ἀλλέως πάντοτε ἐπὶ μεταβατικῆς· οὕτω πεπληγῶς (αὐτόν) ἀγορήθεν ἀεικέσσει πληγῇσιν (Ιλ. Β, 264. οὕτω καὶ Ιλ. Ε, 763. Χ, 497)—ὅς ἂν πεπλήγῃ τὸν πατέρα, νεοττός ὢν (Αρισ. Ορ. 1350)—πεπληγῶς τοὺς πόδας (Βασιλ. Β', θ', 3). Τὸ περὶ τούτου ἄρθρον Θωμᾶ τοῦ Μαγίστου εἶναι ἐσφαλμένον.

Περὶ τοῦ ἀπολωλέναι = ἀπολωλεκέναι ἴδε Κοραῖν ἐν Προδρόμῳ σελ. 329 καὶ 382.

§. 22. Τὸ δὲ ἀνέωγε· α'. = ἤνοιγεν, ὅπερ παθητικῶς ἀνεώγετο (ἀνεώγετο γὰρ οὐ πρωτῆ Πλάτ. Φαίδ. 59, καὶ αὐτόθι Βυττεμβ.). β'. = ἤνοιξε· γ'. ἔστιν ἀνεωγμένον. Αὕτη εἶναι ἡ ἐπικρατεστέρα τούτου σημασία παρὰ τοῖς μὴ Αττικοῖς καὶ τοῖς Αττικισαῖς, παρὰ δὲ τοῖς γνησίοις Αττικοῖς λέγεται ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας ἀνέωκται. Κοὶ τὸ περὶ τούτου ἄρθρον Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου δὲν εἶναι ὀρθόν. Ἰδε περὶ τοῦ προηγούμενου (διέφθορε) καὶ περὶ τούτου Λοβκέκιον εἰς Φρύνιχον Σελ. 157 — 160.

§. 23. Τα προεκτεθέντα παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι ὁ δεύτερος Παρακείμενος δὲν ἔχει οὐδέποτε σημασίαν καθ'αὐτὸ νακλασικὴν· ὅθεν κακῶς ὀνομάζεται Μέσος Παρακείμενος (ἴδε Κορ. ὡς ἀνωτέρω), ἐν ᾧ τοιοῦτος εἶναι ὁ ἐκ τῆς μαι φωνῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Παθητικῶν. Καὶ ἡ μὲν ἀνωμαλία αὕτη πρέπει καλῶς νὰ παρατηρῇται ὑπὸ τοῦ σπουδασοῦ πρὸς ὁδηγίαν τοῦ εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐξηγήσιν, ἂν δὲ αὕτη προῆλθε διότι ὁ ἐνεσῶς εἶχε κατ' ἀρχῆς καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην σημασίαν, εἰς δὲ τὸν παρακείμενον τοῦτον ἐδόθη, πρὸς διάκρισιν ἢ κατὰ τύχην, ἢ οὐδετέρᾳ ἤτοι καταστάσεως σημαντικῇ, ἢ προῆλθε κατὰ μετὰπτωσιν τῆς ἐνεργείας εἰς κατάστασιν, ὡς καὶ εἰς τόσα ἄλλα, ταῦτα ἄς τὸ ἀφήσῃ εἰς δευτέρας φροντίδας. Ἐπειτα ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ εἶναι σχεδὸν ἀδιάφορον.

§. 24. Ωσαύτως καὶ ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος παρατηρουμένη ἀνωμαλία πρέπει νὰ σημειοῦται καλῶς ὑπὸ τοῦ σπουδασοῦ, ὅστις πρέπει νὰ συνειθίζῃ ἀπ' ἀρχῆς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ μέλλων τοῦ ἀκούω π. χ. εἶναι ἀκούσομαι καὶ ὅχι ἀκούσω, ὁ μέλλων τοῦ πίνω εἶναι πίομαι καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ ἂν οὐ γυμνασθῇ εἰς τὴν χρῆσιν, τότε ἄς τραπῇ, εἰ δυνατόν, καὶ εἰς τὴν θεωρίαν, εἰς τοῦ λόγου δηλ. τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας τὴν ἀπόδοσιν, ἀλλέως θέλει πέσει εἰς ἄτοπα· οὕτω π. χ. ἐὰν δὲν οἰκειωθῇ μὲ τὰς ἀνωμαλίας ταύτας, θέλει σκανδαλίζεται ἀπὸ τὴν διάφορον κατάληξιν τοῦ μέλλοντος καὶ ἐνεσῶτος, καὶ ὀλίγη ἀπροσεξία δυνατόν νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν πλάνην ὅτι τὸ μὲν λαμβάνω π. χ. ἐννοεῖται περὶ ἄλλου, τὸ δὲ λήψομαι περὶ ἑαυτοῦ· τὸ πίνω περὶ ἄλλου, τὸ δὲ πίομαι περὶ ἑαυτοῦ, τὰ ὅποια εἶναι κῆτι τι περισσότερον τῶν ἀτόπων. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ πάσης ἀνωμαλίας ἐν γένει· οὕτω π. χ.

εἰς πολλὰ τῶν εἰς μι' ἴστημι = σκάνω + σβέννυμι = σβύνω·
 ἔστην = ἐσάθην ἤτοι ἐσησάμην· οὕτως ὁ Χριστὸς ἀνέστησε τοῦν
 Λάζαρον — ὁ Χριστὸς ἀνέστη = ἀνέστησεν αὐτὸς ἐαυτόν
 — ὁ ἀνδρὶς ἀνεστάθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν — ἔσβη =
 ἐσβύσθη ἢ ἐσβύσε καὶ παρ' ἡμῶν· τὸ δὲ ἔδυ (δύμι) = ἐνέ-
 δυσε καὶ = ἐνεδύσατο. Οὐχὶ μόνον εἰς τὴν γραμματικὴν
 ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ πράγματα τοῦ Κόσμου ἐπικρατεῖ
 ἀνωμαλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

*Περὶ ἡμιτελῶν καὶ ἀτελῶν Μέσων ἤτοι περὶ τῶν
 Αποθετικῶν λεγομένων Ρημάτων.*

§. 1. Ονομάσας Μέσα τὰ Αποθετικὰ ῥήματα ὁ μακαρίτης
 Κοραῆς (« εἰς ὀλίγα λόγια τὰ Αποθετικὰ ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ
 Μέσα ῥήματα » ἐν Προδρ. λ') εἶπε τὴν ἀλήθειαν ὡς ἐκ τῆς
 ἱστορικῆς ὁψεως, ὅχι ὅμως καὶ ὡς ἐκ τῆς χρήσεως· διότι ὅσα
 ἦσαν δὲν ἔπεται ὅτι καὶ εἶναι· καὶ οἱ γέροντες ἦσαν νέοι, καὶ
 οἱ νῶδοι ὀδοντοῦχοι, καὶ οἱ Μιλήσιοι ἄλκιμοι, ἀλλὰ πάλαι
 ποτέ· καὶ τὰ Αποθετικὰ λοιπὸν ἦσαν ἴσως ἀλλὰ δὲν εἶναι
 βέβαια Μέσα. Καὶ εἰ μὲν ἦτον λόγος περὶ τοῦ ὀνόματος μόνον
 χωρὶς συνεπείας, ἤθελεν εἶναι σχεδὸν ἀδιάφορον τὸ νὰ ὀνομά-
 ζωνται Μέσα ἢ Αποθετικά· ἀλλὰ τὸ κακὸν εἶναι ὅτι κατὰ
 γράμμα λαμβανόμενον τοῦτο καὶ εἰς τὴν χρῆσιν ἐφαρμοζόμενον
 ἤθελε φέρει ἀτοπήματα μέγιστα, ὅτι, ὡς λέγομεν λούομαι καὶ
 λούω, οὕτω δυνατόν εἶπεν αἰσθάνομαι καὶ αἰσθάνω, κτλ.

§. 2. Ορθότερον πρὸ τοῦ Κοραῆ ὁ Κύσερος (*de verbis mediis*
sect. III) διέσειλε τὰ ῥήματα ταῦτα τῶν κυρίως Μέσων, ἀλλὰ
 μόνον δώδεκα παραδείγματα ἔφερε τῶν τοιούτων, ἐργάζομαι,
 ῥύομαι, δέχομαι, αἰσθάνομαι, ὀπτομαι, γεύομαι,
 ὀρῶμαι, προορῶμαι, θύομαι (= θύω), ὀρίζομαι, διο-
 ρίζομαι, κατασημαίνομαι. Ἀλλὰ ἐν τούτοις πρὸ πάντων
 σημειωτέον· α'. ὅτι τὰ τρία τελευταῖα (ὀρίζομαι, διορί-
 ζομαι, κατασημαίνομαι) εἶναι ἀληθῶς ῥήματα Μέσα·
 ἔπειτα οὐδὲ τὰ ἄλλα εἶναι ὅλα τῆς αὐτῆς φύσεως Αποθετικά·
 διότι τὸ δέχομαι π. χ. δὲν ἔχει οὐδαμῶς σχηματισμὸν ἐνερ-
 γητικόν, ἐν ᾧ τὸ ῥύομαι ἔχει (ἐρύω = ῥύω) ἀλλ' ἐπὶ ἄλλης
 σημασίας, τὸ δὲ ὀρῶμαι ἔχει ὡσαύτως ἐνεργητικὸν τύπον
 ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων, ὡς καὶ
 τὸ θύω, ἵνα μὴ εἴπωμεν τίποτε περὶ τοῦ γεύομαι.

§. 3. Οὐδὲ οἱ νεώτεροι Γραμματικοὶ Βουττμᾶννος καὶ Ρώτης ἐξηκριβώσαν τὰ περὶ Αποθετικῶν, παρὰ δὲ Μαθία ἐπικρατεῖ ἀταξία εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον. Ο Ἠόππος, ἐκδότης καὶ αὐτὸς καὶ ἐπικριτὴς τῶν πολυαρίθμων ἐκδόσεων τοῦ Θουκυδίδου (*Jahrbücher für Wissenschaftliche Kritik, Berlin, 1837. Β' ἐξάμηνον, σελ. 481*· αὐτόθι ἐπικρίνει ἑνδεκα ἐκδόσεις καὶ μίαν μετάφρασιν Ἀγγλικήν) ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ τάξιν καὶ εὐκρίνειαν εἰς τὸ πρᾶγμα ἐν ἰδιαιτέρῳ πονηματίῳ (*de Græcorum Verbis Mediis, Passivis, Deponentibus recte discernendis*). Ἀλλὰ τοῦτο μὲν διότι θέτει ὡς βάσιν τὰ τῆς Λατινικῆς γλώσσης καὶ μὲ ταύτην παραβάλλει τὰ τῆς Ἑλληνικῆς, τοῦτο δὲ διότι παραπέμπει εἰς σημειώσεις τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων συγγραφέων, ἢ εἰς ἄλλα περὶ τούτου συγγράμματα, τὸ πόνημα γίνεται ὀλιγώτερον χρησιμον εἰς τοὺς μῆτε τὰ Λατινικὰ γνωρίζοντας περισσότερον τῶν Ἑλληνικῶν μῆτε τὰ ἀναφερόμενα βιβλία ἔχοντας. Ἐκτὸς τούτων λείπουν καὶ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς διασάφησιν παραδείγματα, καὶ ἡ ἀκριβὴς διαίρεσις τῶν διαφόρων εἰδῶν καὶ κλάσεων τῶν Μέσων καὶ τῶν Παθητικῶν, καὶ ἡ ἀναγωγὴ αὐτῶν εἰς τὰ Μεταβατικά. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἔχει ὅλον περὶ τούτου πλῆρες καὶ ἐντελές, χωρὶς νὰ ἔχῃ χρεῖαν νὰ προστρέχῃ ἄλλαχοῦ. Τὸ σπουδαῖον τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ βέβαια τοιαύτην ἐξέτασιν, ἐν τοσοῦτῳ θέλομεν εἰπεῖ ἐνταῦθα ὀλίγα τινά, ὅσον ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ πονήματος ἐπιδέχεται.

§. 4. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ περὶ τῆς τῶν ῥημάτων συντάξεως κεφαλαίου παρατηρήσαμεν ὅτι δὲν ἰδιάζει πάντοτε μία κατάληξις εἰς μιᾶς σημασίας ἐξήγησιν, ἀλλ' ὅτι ἔχομεν παθητικὰ εἰς ω καὶ ἐνεργητικὰ εἰς μαι, κτλ. Ταῦτα δὲ τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα τὰ ὅποια, εἰς μαι λήγοντα, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν εἰς ω φωνήν, σημαίνουσιν ἐνέργειαν μεταβατικὴν ἢ ἀμετάβατον ἢ καὶ ἀπλῶς κατὰ τῶν ὀνομάτων ῥήματα Αποθετικά· τοιαῦτα εἶναι τὰ αἰσθάνομαι, ἀκροῶμαι, δέχομαι, ἐργάζομαι, ἐρεύγομαι, θεῶμαι, κτῶμαι, λίσσομαι, μιμοῦμαι, ὀρχοῦμαι, πρίαμαι, κτλ.

§. 5. Αφίνοντες κατὰ μέρος ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ ὄνομα καὶ τὴν ὑπὸ Κωραῇ δοθεῖσαν ἐξήγησιν, τὴν συγγένειαν τῆς ὀνομασίας τῶν παρὰ Λατίνοις *Deponentium* καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσιν Αποθετικῶν, καὶ τούτων πάλιν πρὸς τὸ ἀποθετικὸν ἐπὶ ῥήμα εἶεν = ἔσω, ὡς τὸ ὀνομάζει ὁ Γαζής, καὶ ὡς τὸ ἐρμηνεύει ὁ ἐξηγητὴς αὐτοῦ, ὁ πολυθρύλλητος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, καὶ σρέφοντες τὴν προσοχὴν μας

εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, εὐρίσκομεν ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὑπὸ δύο ὄψεις· α'. ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν· β'. ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν.

Α'. Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν.

§. 6. Ὡς πρὸς τοῦτο ἡμπορεῖ, πρέπει μάλιστα, ὁ σπουδαστὴς νὰ ἐκλαμβάνῃ τὰ τοιαῦτα ῥήματα ὡς ἀπλᾶ καὶ καθαρὰ καταστατικά καὶ ἐνεργητικά, διακρίνων τὰ ὕστερα εἰς ἐνεργητικά Αμετάβητα καὶ Μεταβατικά, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς Μονόπτωτα καὶ Δίπτωτα, κατὰ τὴν ἐκ τῆς σημασίας προκύπτουσαν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τὰ εἰς ὧ ἀντίστοιχα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον χωρὶς δυσκολίας ἔθελε κάμει τὴν ἐξῆς διάταξιν.

Αποθετικά Καταστατικά ἤτοι Οὐδέτερα.

κάθημαι, κείμαι, πένομαι, δέομαι, κτλ.

Αποθετικά Ενεργητικά Αμετάβητα.

βλήχομαι, μυκάομαι, κλαυθμηρίζομαι, μινύρομαι, ἔρχομαι, ἰκνέομαι, οἶχομαι, κτλ.

Αποθετικά Ενεργητικά Μεταβατικά.

Μονόπτωτα. —

Γενικῇ.

αἰσθάνομαι, ἀκροῶμαι, ὁσφραίνομαι, ὀσμῶμαι, κτλ.

Δοτικῇ.

χρῶμαι, ἔπομαι, μέμφομαί τινι καὶ τινά, κτλ.

Αἰτιατικῇ.

ἀγαμαί τινα, καὶ ἀγαμένους ἑαυτούς (Απομν.) — ἀσπάζομαι — δεξιούμαι — θεῶμαι — παραλογίζομαί τινα — θεῶμαι τὸν οὐρανόν — ὅταν αὐτὸς αὐτὸν θεάσῃται ὀρθῶς (Πλ. Γοργ.) — παραμυθούμαι τὸν ἄνθρωπον — αὐτοὺς ἑαυτοὺς παραμυθεῖσθαι καὶ διαλλάττεσθαι (Πλ. Πρωταγ. 346), κτλ.

Αποθετικά Δίπτωτα — Αἰτιατικῇ καὶ Γενικῇ.

πυνθάνομαί σου τοῦτο — δέχομαι παρά τινός τι — ὠνέομαι παρά τινος σῖτον, κτλ.

Αἰτιατικῇ καὶ Δοτικῇ.

εὐχομαι θεοῖς τάδε — ἁρώμενος ἐξώλειαν αὐτῷ καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ (Δημ. Νεαίρ.), κτλ.

Διπλῇ Αἰτιατικῇ.

ἐργάζομαί σε κακά — πορευθεῖς δέ, ὡς ἐλέγο-
μεν, καὶ ἑαυτὸν ἐμφρονά τε καὶ σῶφρονα ἀπειργα-
σάμενος (Πλ. Επισ. Ζ'), κτλ.

§. 7. Ἡ σπουδὴ ἐκ τῆς ὑποίας πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ μαθητὴς εἶναι βέβαια αὕτη, ἡ ἐξέτασις τῶν τοιούτων ῥημάτων ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν· μετὰ ταύτην δὲ οἰκειωθείς τότε δυνατόν, ἂν θελή, νὰ γρέψῃ τὴν προσοχὴν του καὶ εἰς τὴν ἐπομένην δευτέραν ἐξέτασιν,

Β'. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν.

§. 8. Ὡς πρὸς τοῦτο εὐρίσκομεν κατὰ πρώτην εὐθὺς προσ-
βολὴν περιεργίας ἄξιον ζήτημα τὸ ἀκόλουθον, Ἀν τὰ Αποθετι-
κὰ ταῦτα ῥήματα ἀπ' ἀρχῆς ἐτάχθησαν νὰ σημαίνωσι μετὰ αὐτὴν
τὴν κατάληξιν ὅ,τι σημαίνουσι τώρα, ἢ ἐξ ἐναντίας μεταπίπτον-
τα ἐκ τῆς πρώτης καὶ ἐκκυλιόμενα, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ σημασίας
εἰς σημασίαν ἔφθασαν εἰς τὴν ὑστερινὴν ταύτην ἢ ὑποία συνεσκία-
σε καὶ συνέκρυψε τόσον πολὺ τὴν πρώτην ὥστε δὲν φαίνεται πλέον.
Τὸ πρῶτον ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι οἱ Ἕλληνες κατ' ἀρχάς, ἀναγ-
κασθέντες νὰ ἐξηγήσωσι διὰ τῶν ῥημάτων τὰς διαφόρους ἐνερ-
γείας καὶ καταστάσεις τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων, ἔπесαν
εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην κατάληξιν ὅπως ἡ τύχη ἔφε-
ρεν, ἢ ὅπως ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς αἷτιον τοὺς ὥθησε· τὸ δεύτερον
ἤθελεν ὑποθέσει ἐξ ἐναντίας ὅτι εἰς τὴν χρῆσιν τῶν καταλήξεων
ἐβάρυναν μετὰ τινος ἀναλογίας καὶ ἑκάμαν ἐκλογὴν, μεταχειριζό-
μενοι τὸν εἰς ὦ π. χ. τύπον εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ καταστάσεις,
τὸν δὲ εἰς μαι εἰς τὰ πάθη, ἔπειτα δὲ διὰ τῆς μεταπτώ-
σεως, τὴν ὑποίαν πολλάκις ἐν παρόδῳ ἀνεφέραμεν καὶ εἰς τὴν
ὁποίαν κατωτέρω ἐπανερχόμεθα, ἔφθασαν εἰς τοῦτο. Καθὼς δηλ.
τὸ μὲν τέτυγμαι καὶ κοιμῶμαι, μεταβαινούσης τῆς ἐνεργείας
εἰς κατάστασιν, μετέπесαν ἐξ ἐνεργητικῶν εἰς οὐδέτερα, ἐφύλαξαν
ὁμῶς καὶ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, οὕτω τὸ δέχομαι, μιμοῦ-
μαι καὶ τὰ τοιαῦτα ἔπαθαν τὴν τοιαύτην μετάπτωσιν, ἀλλ' ἔχα-
σαν ἐν ταύτῳ καὶ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον.

§. 9. Εἰς τὴν λύσιν τοῦ τοιούτου ζητήματος δυνατόν ἴσως
νὰ χρησιμεύσωσιν αἱ ἀκόλουθοι παρατηρήσεις· α'. τὸ ἐπιμέλο-
μαι καὶ ἐπιμελοῦμαι ἔχει ἀντίθετον εἰς ὦ, ἀμελῶ, ὡς

τὸ φεῖδωμαι ἔχει τὸ ἀφειδῶ· τὸ μάχομαι ἔχει σύνθετα εἰς ὦ, συμμαχῶ, πυγμαχῶ, κτλ. β'. τὰ συνήθως εἰς μαε ἀπαντώμενα ἔχουσιν ἐνίοτε καὶ τύπον εἰς ὦ, ὡς βιάζομαι καὶ βιάζω, ἐντέλλομαι καὶ ἐντέλλω, συνηθέστερον ἐπιτέλλω· ὡσαύτως τῶν ἀκροβολίζομαι, δωροῦμαι, ἔπομαι, εὐαγγελίζομαι, ληΐζομαι, λυμαίνομαι, λωβῶμαι, μεγαχειρίζομαι, παρακελεύομαι, φρυάττομαι, κτλ. ἀπαντῶνται, ἂν καὶ σπανιώτερον, τύποι ἐνεργητικοί· γ'. τὸ κατ' αὐτὸ ἀποθετικὸν αἰτιῶμαι ἔχει καὶ συγγενὲς ἄλλο ῥῆμα εἰς ἐνεργητικὴν φωνὴν αἰτιάζω· τὸ ἰκνέομαι τὰ ἴκω, ἰκάνω καὶ ἦκω· τὸ καυχῶμαι τὸ αὐχέω· δ'. τὰ παρ' Ἑλλησιν ἀποθετικὰ ἐξηγοῦμαι, ἐργάζομαι, κτῶμαι, λογιζομαι, πραγματεύομαι, χαρίζομαι, σώζουσι παρ' ἡμῖν καὶ τύπον ἐνεργητικόν, ἐξηγῶ, ἐργάζω, ἀποκτῶ, λογιάζω, πραγματεύω, χαρίζω· ὡσαύτως τὸ δέχομαι σώζει τὸ δέχω εἰς τὸ ἀπανδέχω· ὁ Κοραῆς προσθέτει καὶ τὸ γίνω, διὰ τὸ ἐγινε, καὶ τὸ ἀγωνίζω· καὶ τὸ μὲν ἐγινε δυνατόν νὰ ἦναι ἐγεινεν ἐκ τοῦ γείνω = γείνομαι, καὶ τότε ἤθελεν ἔχει τὸν αὐτὸν λόγον πρὸς αὐτό, ὡς τὸ ἰκάνω πρὸς τὸ ἰκάνομαι, τίποτε ὁμῶς δὲν ἐμποδίζει νὰ δεχθῶμεν καὶ γίνω· τὸ δὲ ἀγωνίζω εἰς ποῖον μέρος τῆς Ελλάδος σώζεται δὲν μοι εἶναι γνωστόν. Κατ' ἀντίθετον λόγον εἶναι τὸ ἐκ τοῦ Δάτιδος καταγόμενον χαίρωμαι πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν χαίρω, τὸ ὁποῖον ὁμῶς καὶ αὐτὸ ὑποδατίζει εἰς τὰ ἐχάρην, κεχάρημαι, κεχαρμένος (= χαρούμενος, χαιράμενος), κεχάροιτο, κτλ. τοιοῦτον δὲ ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ συνερίζομαι πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἐρίζω, ἐὰν δὲν ἐσώζετο καὶ εἰς τὰ Ἑλλήνικα ἐρίζω καὶ ἐρίζομαι.

§. 10. Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην σπουδὴν ἡμπορεῖ νὰ προχωρήσῃ καὶ περαιτέρω. Πρὸ πάντων παραβάλλων πρὸς ἀλλήλα τὰ ῥήματα ταῦτα εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ παρατηρήσῃ διαφορὰς· ἐξετάζων π. χ. τὰ δύο ἀποθετικὰ δέχομαι καὶ αἰδέομαι θελεῖ εὐρεῖ ὅτι εἰς μὲν τὸ πρῶτον δυσκόλως ἀνευρίσκονται μεσότητος ἵχνη, τοῦλάχιστον ἐκ πρώτης ὀψεως, εἰς δὲ τὸ δεύτερον εὐρίσκονται ἀρκετὰ καὶ ὅχι δυσκόλως. Ἐπειδὴ δηλ. τὸ αἰδέομαι = δείκνυμαι αἰδήμων = δεικνύω τὴν ἑμαυτοῦ αἰδῶ, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ ἐντρέπομαι = δεικνύομαι ἐντροπάλος, ἐπόμενον ὅτι τὸ αἰδέω ἤθελε σημαίνει κάμνω τινὰ νὰ αἰδεσθῇ, ὡς τὸ ἐντρέπω ἤθελε σημαίνει κάμνω τινὰ νὰ

ἐντραπῇ, ὥς εἶναι τὸ συγγενὲς ἐντροπιάζω· οὕτω τὸ συ-
στέλλω = κάμνω τινὰ νὰ συσταλθῇ, κτλ. ἂν καὶ ὅχι
ἐπὶ ἠθικῆς ἐννοίας τὸ Μεταβατικόν, ὥς εἶναι τὸ Μέσον· οὕτως ἀγώ-
νίζομαι = θέτω ἑμαυτὸν εἰς ἀγῶνα ἥτοι ἔριν πρὸς τινα,
καὶ μόνον ἡ χρῆσις, ἡ περίσσις δηλ. ὅτι δὲν σώζεται πλέον
ὁ ἐνεργητικὸς τύπος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία, μᾶς ἐμποδίζει νὰ
εἰπώμεν αἰδέω τινὰ = θέτω τινὰ εἰς αἰδῶ, καὶ ἀγω-
νίζω = θέτω τινὰ εἰς ἀγῶνα· οὕτω δὲ μάχομαι καὶ
μάρναμαι, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον συγγενεύει μὲ τὸ
μηχανῶμαι καὶ μηχανεύομαι, τὸ δὲ δεύτερον ἰσοδυνα-
μεῖ μὲ τὸ χειροκοποῦμαι· διότι μάρη = χεῖρ. Ως δὲ
τοῦτο ἐκ τοῦ μάρη, οὕτω τὸ Λατινικόν *rugnare* ἐκ τοῦ *ru-
gnus* = πυγμή, τὸ φυσικώτατον ὄπλον τοῦ ἀνθρώπου, ὥς καὶ
αὐτὸ τὸ ὄπλον ἐκ τῆς ὀπλῆς τῶν ζώων ἢ καὶ ἀντιζῶν· ὅθεν
μάρνασθαι καὶ *rugnare* κυρίως = ἄρουροκοπεῖσθαι, ἢ, ὥς
ἤθελεν εἰπεῖ ὁ Γάλλος, *se battre à coups de poing*, ὁ δὲ
Ἀγγλος μονολεξεῖ *box*. Τεθέντος δὲ ὅτι τὸ μὲν πρῶτον γίνεται
ἐκ τοῦ ἀκῆ (ἀχή, αἰγμή, κτλ.), τὸ δὲ δεύτερον ἐκ τοῦ ἄρω
(ἄρνω, μάρνω, κτλ. ἴδε Ρειμ. Λεξ. ἐν λ.), τότε τὸ μὲν
πρῶτον = διαξιφίζομαι ἢ μαχαιροκοποῦμαι, τὸ δὲ
δεύτερον = μάρπτομαι ἢ, ὥς παρ' ἡμῖν, πιάνομαι.

§. ΙΙ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἤθελε διασεῖλει εὐθὺς Αποθε-
τικὰ μὴ σώζοντα μεσότητος ἵχνη καὶ Αποθετικὰ σώζοντα τοιαῦ-
τα, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἵχνη. Εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἤθε-
λεν ἀνάξει, μεταξὺ ἄλλων, τὰ

ἄγαμσι, ἀκέομαι, ἀναίνομαι, ἀρνέομαι, εὐχο-
μαι, θεάομαι, καλαμάομαι, λίσσομαι, μάχομαι, ξυ-
λεύομαι, ὀπίζομαι, πέτομαι, στοχάζομαι, φθέγγο-
μαι, χασμάομαι, ὠνέομαι, κτλ.

Εἰς τὴν δευτέραν ἤθελεν ἀνάξει.

1. Πολλὰ ῥήματα τὰ ὅποια, ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα, εἰς
εὐομαι καὶ ἰζομαι λήγουσι, καὶ σημαίνουσι μάλιστα τοιαύ-
της ἢ τοιαύτης διαθέσεως ἐνδειξιν.

2. Πολλὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ ὀνομασθέν-
τα Προβλητικὰ καὶ Απακρουσικὰ ἐν τοῖς Μέσοις.

3. Πολλὰ ἄλλα τὰ ὅποια ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν ὡς συνεπτυγμένα.

4. Πολλὰ ἄλλα τὰ ὅποια σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἀμοι-
βαίαν· οὕτω

1. ἀγροικεύομαι, δαψιλεύομαι, δολιεύομαι, εἰρη-

νιύομαι, ἀηθίζομαι, ἀπλοίζομαι, ἀστείζομαι· οὕτω καὶ ἀλαζονεύομαι, εὐτραπελεύομαι καὶ τὰ ὅμοια· ὡσαύτως καὶ τινὰ ἄλλα, ὅχι διάθεσιν ἀλλὰ τέχνην σημαίνοντα, ὡς μαντεύομαι·

2. προφασίζομαι, ἀποδιοπομποῦμαι, κτλ.

3. ἴδε ἀνωτέρω ἐν § 38 τοῦ ΚΑ' Κεφαλαίου·

4. ἀμιλλάομαι, ἀγωνίζομαι, ἀκροβολίζομαι, ἀκροχειρίζομαι, μάχομαι, μάρναμαι, κτλ.

§. 12. Αφ' οὗ δὲ ὁ σπουδαστὴς οἰκειωθῇ κατὰ πρῶτον μὲ τὴν τοιαύτην διάκρισιν, τότε ἂς ἐπιχειρήσῃ ὅλων τούτων τῶν ῥημάτων, καὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων, τὴν δυνατὴν ἀνάλυσιν. Ἐπίμονος καὶ ἀκριβοῦς ἐξέτασις ἦτον ἴσως δυνατόν νὰ ἀνεύρῃ, ποῦ μὲν μετὰ βεβαιότητος, ποῦ δὲ μετὰ πιθανότητος μαιζονος ἢ ἐλάττονος, ὅλων ἐν γένει τῶν Αποθετικῶν, ἢ τοῦλάχιστον τῶν περισσοτέρων, τὴν ἀρχήν, νὰ εὕρῃ δηλ: ποίαν σημασίαν εἶχε τὸ σύστοιχον αὐτῶν ἐνεργητικόν· τούτου δὲ τεθέντος εὐκόλως εὕρίσκετο καὶ ἡ μέση σημασία τῆς εἰς μαι φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἡ κατὰ μικρὸν ἔπειτα μετάπτωσις.

§. 13. Τότε ἤθελαν ἀναχθῇ καὶ ὅλα τὰ Αποθετικά εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς κλάσεις τῶν Μέσων· οὕτω π: χ: ἤθελεν εὑρεθῇ χρῶ — δανείζω, χρῶμαι = δανείζομαι, δουλεύομαι (*servirsi*)· ἄγημι = φέρω εἰς θαυμασμόν, ἄγαμαι = φέρω ἑμαυτὸν εἰς θαυμασμόν (*maravigliarsi* ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν λέγεται, θαυμάζομαι ἢ θαυμαίνομαι καὶ χυδαῖ-κώτερον θαυμαίνομαι, θηάμα = θέαμα ἢ θάημα)· ὄθομαι = ὠθοῦμαι, μετακινουῦμαι, ἐπομένως = φροντίζω· οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος (Ιλ. Α, 181)· μὲ τοῦτο συγγενεῖ ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τὸ (Ιλ. Ο, 554) οὐδέ σοι ἐν-τρέπεται φίλον ἦτορ, καὶ πολλὸν περισσώτερον τὸ (Απομν. Β', α', 4) ἐξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι· ὡς τὸ ἐξίσταμαι τούτου = ἐξέρχομαι τούτου, μετακινουῦμαι, φυσικῶς ἢ ἠθικῶς, ἀφίνω ταύτην τὴν θέσιν ἢ τοῦτον τὸν λογισμόν, οὕτω καὶ τὸ ὄθομαι· ὄθεν ὄθω = ὠθῶ, μετακινῶ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ δυσκολώτερα ἐκ τῶν Αποθετικῶν ῥημάτων ἢ δὲν ἀνελύθησαν οὐδόλως ὑπὸ τῶν Φιλολόγων ἢ ὅχι ἐπιτυχῶς, κατὰ ἐμὴν κρίσιν, ὡς τὸ ἀποκρίνομαι, ἔρχομαι, κτλ. διὰ τοῦτο ἐπροσπάθησα, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐν τῷ Δ. Π. τῶν περισσοτέρων τούτων τὴν πιθανὴν ἀνάλυσιν.

§. 14. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συγχέῃ ὁ σπουδαστὴς τὴν φι-

λοσοφικὴν θεωρίαν μετὰ τὴν ἱστορικὴν χρῆσιν· ἡ πρώτη σφέρεται περὶ τὴν τὴν ἐξέτασιν τί ἦτον τὸ πρᾶγμα μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανῶς ἢ καὶ βεβαίως· ἡ δευτέρα περὶ τὴν ἐξέτασιν τί ἐστὶ ρητὸν καὶ μὴ, ἀποδεικτικῶς καὶ ἀναντιρρήτως. Ὡς πρὸς τοῦτο ἡμποροῖ νὰ προσρέξῃ εἰς τὸ ἐν ἀρχῇ ρηθὲν ὅτι τὰ Αποθετικά εἶναι ἐνεργητικά εἰς μαι καὶ οὐδὲν πλέον. Θέλων ὅμως νὰ μὴ ἀφήσῃ διόλου ἄχρηστον τὴν θεωρίαν, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ ποῖον Αποθετικὸν πλησιάζει περισσότερον καὶ ποῖον ὀλιγώτερον εἰς τὰ Μέσα, ἄλλως τε ἀναγκαίου ὄντος νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὰ Αποθετικά καὶ κάποια ῥήματα τὰ ὁποῖα, καὶ τοὶ ἔχοντα ἐνεργητικὸν τύπον, ἐπὶ τινος ὅμως ὁρισμένης σημασίας ἐκφέρονται πάντοτε διὰ τοῦ τύπου μαι, ἡμπορεῖ, χωρὶς νὰ ἀναιρέσῃ τὴν πρώτην διαίρεσιν τῶν Αποθετικῶν εἰς μονόπτωτα, δίπτωτα, κτλ., ἀπαιτητῶς ἀναγκαίαν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν, νὰ τὰ ἐπιδιαιρέσῃ καὶ εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας τρεῖς τάξεις· α'. εἰς Αποθετικά κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν· β'. εἰς Αποθετικά κατὰ φωνὴν μόνον· γ' εἰς Αποθετικά κατὰ σημασίαν μόνον.

Α'. Αποθετικά κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν.

§. 15. Οὕτως ὀνομάζομεν ἐκεῖνα ἐκ τῶν Αποθετικῶν τὰ οὔτε φωνὴν ἐνεργητικὴν ἔχοντα οὔτε μεσότητος ἵχνη, τοῦλάχιστον κατὰ πρώτην προσβολήν, σώζοντα· ὅθεν ἀδιστάκτως δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ἀπλᾶ ἐνεργητικά· τοιαῦτα εἶναι τὰ ἀνωτέρω ἐν ἀρχῇ τοῦ § 11 σημειωθέντα μετὰ τῶν ὁμοίων.

Β'. Αποθετικά κατὰ φωνὴν μόνον.

§. 16. Οὕτως ὀνομάζομεν τὰ ἔχοντα μὲν προφανῇ μεσότητος ἵχνη ὅχι ὅμως καὶ φωνὴν ἐνεργητικὴν, ὁποῖα εἶναι τὰ ἀνωτέρω ἐν § 11 διὰ τῶν 1 — 4 σημειωθέντα· οὕτω π. γ. τὸ ἀστείζομαι, καὶ ἀγωνίζομαι εἶναι προφανῶς Μέσα, ἀναφερόμενα τὸ μὲν εἰς τὸ πρῶτον, τὸ δὲ εἰς τὸ δεύτερον εἶδος· ἡ χρῆσις ὅμως ἥτοι ἡ περίστασις δὲν συγχωρεῖ νὰ εἰπώμεν οὔτε ἀστείζω οὔτε ἀγωνίζω, ὡς λέγομεν κτενίζομαι καὶ κτενίζω, κτλ.

Γ'. Αποθετικά κατὰ σημασίαν μόνον.

§. 17. Οὕτως ὀνομάζομεν ἐκεῖνα τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἔχουσι μὲν τύπον ἐνεργητικὸν ὅχι ὅμως ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ὡς αἰροῦμαι, διαλέγομαι, σπένδομαι, συντίθεμαι, ψηφίζομαι καὶ τὰ ὅμοια· ὅθεν ἐν ᾧ τὸ λαύομαι, κτενίζομαι καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀναλυόμενα σημαίνουσιν, εἰς ἄλλο μὲν με-

ταβαίνουσιν, πάντοτε ὁμῶς τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν τῆς λούσεως καὶ κτενίσεως, εἰς τὰ ἀνωτέρω δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα· τὸ αἰρέω π: χ: δὲν σημαίνει ἐκλέγω δι' ἄλλον, ἀλλὰ μόνον λαμβάνω, ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας ἐαυτῶ ἀνεπτύχθη ἡ ἐννοια τῆς ἐκλογῆς. Επειδὴ δὲ δυνατόν νὰ ἐκλέξῃ τις ἄλλον ἢ ἐαυτόν, διὰ τοῦτο λέγεται ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως καὶ ἐλέσθαι ἐαυτόν· οὕτως οὐς μὲν ἂν ὑμεῖς ἅπαντες ἔλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται· ὅστις δ' ἂν ἐαυτὸν ἔληται στρατηγόν. . . . οὗτος ἔσται ἱκανός, κτλ. (Ξ. Αν. Ε', ζ', 28). Καὶ τὸ ἀποστρέφωμαι δὲ μετὰ τῶν ὁμοίων κατ' ἀκρίβειαν ἐνταῦθα ἀνάγεται.

§. 18. Εἰς τετάρτην κλάσιν ἦτον δυνατόν νὰ ταχθῶσι πολλὰ τὰ ὁποῖα, τὸναντίον παρὰ τὰ τῆς προηγούμενης, ἔχουσι τοὺς δύο τύπους ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργητικῆς, ἀμεταβάτου ἢ μεταβατικῆς, σημασίας, ἢ καὶ τοὺς δύο ἐπίσης εὐχρήστους, ἢ τὸν ἓνα εὐχρηστότερον τοῦ ἄλλου· οὕτω π: χ: νήχω καὶ νήχομαι, ἀθύρω καὶ ἀθύρομαι, γηρύω ἢ γαρύω καὶ γαρύομαι, μέλπω καὶ μέλπομαι, δέρκω καὶ δέρκομαι, ληίζω καὶ ληίζομαι, ὀρώ καὶ ὀρώμαι, ἰδεῖν καὶ ἰδέσθαι, ἀκούειν καὶ ἀκούεσθαι, κτλ. ἀδίκως ὁμῶς ἤθελε τεθῆ ἐνταῦθα τὸ ἥδομαι καὶ πολλὰ ἄλλα, διότι τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῶν εἶναι σπάνιον· εἰς τοῦτο, φαίνεται, ἀποβλέπων ὁ Ρώτης κατεχώρισεν εἰς τὰ Αποθετικὰ πολλὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἀναφέρονται καὶ τύποι ἐνεργητικοὶ εἰς ἐνεργητικὴν σημασίαν.

§. 19. Ἡ εὐφυΐα τῶν Ελλήνων καὶ τὸ παράδειγμα τῶν σημερινῶν γλωσσῶν μᾶς πείθουσιν ὅτι πολλὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἐπὶ τῆς ω καὶ ἐπὶ τῆς μαι φωνῆς φαίνονται συνώνυμα δὲν ἐκλαμβάνονται ἀδιαφόρως, ἀλλὰ μὲ λεπτὴν διαφορὰν· οὕτω π: χ: φιλανθρωπεύω = εἰμὶ φιλάνθρωπος, φιλανθρωπεύομαι = δείκνυμαι φιλάνθρωπος, φέρομαι φιλανθρωπῶς· οὕτω κομψεύειν καὶ κομψεύεσθαι, νωθρεύειν καὶ νωθρεύεσθαι, κτλ. οὕτω προορῶ = ὀρῶ τὰ πρᾶγματα πρὶν γένωσι, προορῶμαι = λαμβάνω προμήθειαν περὶ αὐτῶν, φροντίζω· οὕτω προνοῶ καὶ προνοοῦμαι (ἴδε Βουδαίου Υπόμν. Ἑλλην. Γλώσ. σελ. 337. παλ. ἐκδ.). Πιθανὸν δὲ ὅτι καὶ τὸ ἀκούεσθαι, εἰμὲν ὅχι εἰς τὸ οὐ γὰρ πῶσφιν ἀκούετο λαὸς αὐτῆς (Ιλ. Δ, 331), τοῦλάχιστον κατ' ἀρχὰς = ἀκούειν μετὰ προσοχῆς, ἀκροᾶσθαι, κτλ. Τοῦτο δὲ ἤθελε συναχθῆ καὶ ἐκ τῆς παραθέσεως νεωτέρων γλωσσῶν αἱ ὁποῖαι εἶναι

γνωστότεραι. Οὕτω παρ' ἡμῖν (ἐν Ἡεῖρῳ τοῦλάχισον) λέγεται μὲν ἀδιαφόρως πλευριτόνῳ καὶ πλευριτόνομαι, στέκω καὶ στέκομαι, ἀλλὰ λέγομεν πῶς πορεύει; ὥς πρὸς τὴν οἰκονομίαν, καὶ πῶς πορεύεται; ὥς πρὸς τὴν ἠθικὴν διαγωγὴν (*comportarsi*).

*Περὶ τῶν συνήθων τύπων τῶν Αποθετικῶν Ρημάτων
καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν.*

§. 20. Ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τοῦ τοιούτου εἶναι ὄχι ὀλιγώτερον ἀναγκαία εἰς τὴν χρῆσιν τῶν Αποθετικῶν ῥημάτων παρὰ εἰς τὴν τῶν Μέσων· διότι ἀφ' οὗ ὁ μαθητὴς γνωρίσῃ ὅλα τὰ προηγούμενα θέλει εὐρεθῇ εἰς ἀπορίαν ἃν πρέπει νὰ εἴπῃ π. χ. ἡγωνισάμην ἢ ἡγωνίσθην, ἐπειρασάμην ἢ ἐπειράθην, ἐβουλήθην ἢ ἐβουλησάμην, ἐπεμελήθην καὶ ἐπιμελήσομαι ἢ ἐπεμελησάμην καὶ ἐπιμελήσομαι, ὥς καὶ ἐπὶ τῶν Μέσων ἃν πρέπει νὰ εἴπῃ ἡσκησάμην ἢ ἡσκῆθην, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἡσκησα ἑμαυτόν, καὶ ἡσκησάμην τὸ σῶμα ἢ ἡσκῆθην τὸ σῶμα, κτλ.

Περὶ τῶν συνήθων τύπων.

§. 21. Τὰ Αποθετικὰ ῥήματα τὸν μὲν Παρακείμενον σχηματίζουν ἐκ τῆς φωνῆς μαι ἢ ὁποία, ὥς εἶδαμεν, εἶναι κοινὴ εἰς τὴν παθητικὴν καὶ μέσην σημασίαν· τὸν δὲ Μέλλοντα καὶ Αόριστον τινὰ μὲν ἐκ τῆς μέσης, τινὰ δὲ ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς καὶ τινὰ ἐξ ἀμφοτέρων. Αφίνοντες τὴν ἐν τούτοις ἀκριβολογίαν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν σπουδὴν καὶ μελέτην, καὶ ἐλπίζοντες νὰ πραγματευθῶμεν τὸ πρᾶγμα ἐντελέστερον εἰς τὸ Δ. Π. σημειάνομεν ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα.

Αποθετικὰ ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Αόριστον ἐκ τῆς μέσης φωνῆς.

ἀγαίομαι (φθονῶ), ἀγκαλίζομαι, ἀγκωνίζομαι, αἰνιγματίζομαι, αἰνίττομαι, αἰσθάνομαι, αἰτιῶμαι, ἀκέομαι, ἀκροῶμαι, ἄλλομαι, ἀναίνομαι, ἀπάρχομαι, ἀπεχθάνομαι, ἀρῶμαι, ἀσπάζομαι, ἀστειζομαι· βληχῶμαι, βριμῶμαι· γείνομαι, γίνομαι, γουνάζομαι· δαφιλεύομαι, δεξιούμαι, δέχομαι, δηλοῦμαι (= βλάπτω)· εἰρωνεύομαι, ἐπικηρυκεύομαι, ἐργάζομαι, ἐρεύγομαι, εὐχομαι· ἡγοῦμαι· θεῶμαι· ἰῶμαι, ἵπταμαι, ἰσχυρίζομαι· καλαμῶμαι, καυχῶμαι, κτῶμαι· λίσσομαι, λογίζομαι· μαρτύρομαι, μιμοῦμαι, μυθοῦμαι (καὶ παραινοῦμαι), μυ-

κᾶμαι, μωμῶμαι, νυμεισίζομαι, ὀδύρομαι· οἶχομαι, οἰωνίζομαι, ὀλοφύρομαι, ὀρχοῦμαι, ὀσφραίνομαι· παραιτοῦμαι, πρίαμαι, προσιμιάζομαι, προφασίζομαι· σκέπτομαι, στοχάζομαι· τοξάζομαι· ὑπισχοῦμαι, ὑποκρίνομαι· φείδομαι, φθέγγομαι· χαριεντίζομαι, χαρίζομαι, χρῶμαι· ὠνοῦμαι.

*Αποθετικά ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Ἀόριστον
ἐκ τῆς Παθητικῆς φωνῆς.*

ἁλῶμαι, ἄχθομαι· βρυχῶμαι· δέομαι· ἔζομαι, ἐνθυμοῦμαι, ἐπιμελοῦμαι (καὶ ἐπμέλομαι), ἔραμαι, εὐλαβοῦμαι· μυσάττομαι· προθυμοῦμαι.

*Αποθετικά ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Ἀόριστον ἐκ τῆς
Μέσης καὶ Παθητικῆς φωνῆς.*

ἄγαμαι, αἰδοῦμαι, ἀμιλλῶμαι, ἀπαμείβομαι, ἄρνοῦμαι, αὐλίζομαι· μέμφομαι· φιλοτιμοῦμαι· τινὰ μεταπίπτουσιν εἰς τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, ὥς δέρκομαι· ἔρχομαι· μηκῶμαι, μυκῶμαι, μύρομαι· πέταμαι, τινὰ δὲ ἄλλα εἶναι ἐλλειπτικά, ὥς αἴνυμαι, ἄντομαι, ἄρνυμαι· γάνυμαι, γλίσχομαι· ἔλδομαι· κείμαι· λιλαίομαι· μάρναμαι· νίσσομαι· ὄσσομαι· πένομαι· σίνομαι· φέβομαι, κτλ.

§. 22. Λέγεται λοιπὸν ἐν τούτοις, κατὰ τὰ προηγούμενα, ἡ γωνισάμην, ἡνίξατο, ἡσθετο, κτλ, καὶ ἐβουλήθην, ἐδεήθην, ἐνεθυμήθην, ἐπεμελήθην, κτλ. ἡ γασάμην καὶ ἡγάσθην, ἡ ρνησάμην (Ηρόδ. Γ', 1) καὶ ἡρνήθην, κτλ. Τὰ πρῶτα ὀνομάζουσι τώρα οἱ ἀλλογενεῖς Ἑλληνισαὶ Ἀποθετικὰ Μέσα, τὰ δεύτερα Ἀποθετικὰ Παθητικά, τὰ δὲ τρίτα Μεσοπαθητικά. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τοῦτο ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν σχηματισμὸν, καὶ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ τίποτε μὲ τὸ ἀνωτέρω σημειωθὲν περὶ τῆς σημασίας, ὅτι τινὰ μὲν σώζουσιν ἔχνη μεσότητος, τινὰ δὲ ὄχι.

§. 23. Εἶναι δὲ καὶ περὶ τούτων πολλὰ τὰ παρατηρητέα· καὶ πρῶτον μὲν ἐνίοτε ἄλλο σημαίνει ὁ μέσος καὶ ἄλλο ὁ παθητικὸς τύπος τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ὥς αἰδέσασθαι = συγχωρεῖν, αἰδεσθῆναι = ἔχειν αἰδῶ. Ἐπειτα οἱ μεταγενέστεροι παραλλάσσουσιν ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ἀρχαίων· τὸ ἄλλως κοινολογῆσασθαι π. χ. λέγεται κοινολογηθῆναι παρὰ

Πολυεὶς ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐνδοχοὶ μεταχειρίζονται σπανίως ἢ ἅπαξ σχηματισμὸν διάφορον τοῦ συνήθους. Πολλάκις δὲ ἡ παρ' Αττικοῖς χρῆσις τῶν τοιούτων εἶναι διάφορος τῆς παρ' Ομήρῳ· οὕτως ἐδυνήθη παρ' Αττικοῖς, καὶ δυνήσατο παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ε, 621)· ἐκοιμήθην παρ' Αττικοῖς, ἐκοιμησάμην καὶ ἐκοιμήθην παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ι, 713. Οδ. Ι, 559).

§. 24. Τοιαῦτα συμβαίνουνσι καὶ εἰς τὰ κύρια Μέσα, καὶ μάλιστα ἡ διαφορὰ τῆς παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' Αττικοῖς χρήσεως· οὕτω π. χ. παρ' Ομήρῳ ἀναγινώσκονται ἰσώσασθαι, κλίνασθαι, μνήσασθαι, ὀρμήσασθαι, πιθέσθαι, σεύασθαι, ταρπέσθαι, χεύασθαι, τὰ ὅποια οὔτε οἱ πεζοὶ οὔτε οἱ ποιηταὶ παρ' Αττικοῖς ἔχουσιν, ἐξαιρουμένου τοῦ πιθέσθαι, μεταχειριζόμενοι ἀντὶ αὐτῶν τὴν παθητικὴν φωνήν. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἄλλῃως ἐνίοτε σχηματίζεται τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄλλῃως τὸ σύνθετον, καὶ ἐν Μέσοις καὶ ἐν Αποθετικοῖς· ἐνίοτε δὲ δὲν ἀρμόζουσιν εἰς ὅλα τὰ σύνθετα τὰ εἰς ἓν μόνον ἀρμόζοντα ἢ καὶ ἀντιστροφῶς· οὕτω π. χ. τὸ ἄπτομαι μετὰ τῶν ἄλλων συνθέτων ἔχει καὶ τύπον ἐνεργητικόν, καὶ τότε ἀναφέρεται εἰς τὰ μέσα, τὸ ἀνθάπτομαι ὁμῶς ὅχι, καὶ τότε ἀναφέρεται εἰς τὰ Αποθετικά. Ὅσον δὲ ἡ ἀκριβὴς τούτων γνῶσις εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν ὀρθὴν τῆς γλώσσης χρῆσιν, τόσον εἶναι καὶ δύσκολος διὰ τὴν ἀπέραντον σχεδὸν ποικιλίαν, κτλ. καὶ τοιαύτη ὑπόθεσις εἶναι βέβαια ἰδιαιτέρας πραγματείας ἀξία.

Περὶ τῶν ἐν τούτοις Ἀνωμαλιῶν.

Χρόνοι Παρωχημένοι.

Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικός.

§. 25. Ὁ Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικὸς πολλῶν Αποθετικῶν Ρημάτων, ἃν καὶ ὁ Ἑνεστῶς καὶ Παρατατικὸς σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ἐκλαμβάνονται ὁμῶς καὶ παθητικῶς· οὕτω π. χ. ὁ Παρακείμενος τοῦ ἐργάζεσθαι, οἷον ὅς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον (Θουκ. Α', 137)—πάντα ἀπείργασται τῷ θεῷ (Πλάτ. Νόμ. 710)—θώρακας εὖ εἴργασμένους (Απομν. Γ', 1, 9)· ὁ Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικὸς τοῦ ἀποκρίνεσθαι, ὡς εἴ μοι ἄπερ νῦν ἀπεκρίνω, ἀρα οὐκ ἂν ὀρθῶς ἀπεκέκρισο;—καλῶς ἂν σοὶ ἀπεκέκριτο; (Πλάτ. Ἰππ. Μ. 289. Γοργ. 453)· ὡσαύτως ὁ τοῦ ἐνθυμιῖσθαι, μηχανᾶσθαι, σκέπτεσθαι, ὠνεῖσθαι, κτλ. ἐρεῖ

ὡς ἐσκευμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω
νῦν ἐγώ (Δημ. Μειδ. ΝΒ')· οὕτω καλεῖ ὁ Δημοσθένης
(Διονυσόδ. α'.) τὸ γραμματεῖον ἐν ᾧ ἐγράφοντο τὰ συμφω-
νητικὰ δυσὶν χαλκοῖν ἐωνημένον.

Αόριστοι.

§. 26. Οἱ Αόριστοι τῶν Μέσων Αποθετικῶν, τῶν μέσῃν δηλῶ-
φωνῇν ἐχόντων εἰς τὸν χρόνον τοῦτον, δέχονται τὸν παθητικὸν
σχηματισμὸν ἐπὶ τῆς παθητικῆς σημασίας. Εἰς τοῦτο φαίνεται ὅτι
ὠδήγησε τοὺς Ἕλληνας ἡ εὐφωνία, καὶ πολὺ περισσότερον ἢ σα-
φήνεια· ὅθεν δέξασθαι καὶ δεχθῆναι, ἰάσασθαι καὶ
ἰαθῆναι, κτήσασθαι καὶ κτηθῆναι, ὠνήσασθαι καὶ
ὠνηθῆναι, κτλ. τὰ μὲν πρῶτα ἐπὶ ἐνεργητικῆς, τὰ δὲ δεύτερα
ἐπὶ παθητικῆς σημασίας· οὕτως ὅς μ' εἰς δόμους ἐδέξατο
—δεξάμενος ἀνὰ δάπεδον (Εὐρ. Αλκ. 858. Ορ. 330)—
καὶ τούτων τῶν δώρων ὑποδεχθέντων (Ηλιόδ. Ι', κς'.
ἴδε αὐτόθι Κοραῆν)—οὐ γὰρ ποτ' αὖ σε δεσπότην ἐκτῆ-
σατο—τῷ δουλόσυνος πρὸς οἶκον κτηθεῖς ἀφίξο-
μαι; (Εὐρ. Η. Μ. 274. Εκ. 449. ἴδε καὶ Θουκ. Ζ', 70)—
παρ' ὧν ἠξίωσε καὶ ἀκόντων ὧν κέκλοφεν ἵππον
ὠνήσασθαι (Συνέσ.)—ἐωνήθη δὲ ἔρια (Απομν. Β', ζ', 12)·
οὕτω καὶ ὀλοφυρθῆναι, μαντευθῆναι, κτλ. τοῦ δὲ ὀπτομαί
παθητικῶς μὲν ἐκλαμβάνεται τὸ ὠφθῆναι, ὡς ἅπαστις ὥκνει
τῆς ἀσελγείας ταύτης αὐτόχειρ ἀφθῆναι γενόμε-
νος (Δημ. Μειδ. ΙΖ'), ἡ δὲ μέση φωνὴ ἀπαντᾶται μόνον παρὰ
Πινδάρῳ ἐπόψατο (ἐν Αποσπ. 58, Β).

§. 27. Δύο τινὰ σημειωτέα περὶ τούτων· α'. ὅτι ἐκ τῶν δύο
παθητικῶν Αορίστων, ἐπὶ ἐνεργητικῆς σημασίας ἐκλαμβάνοντων,
χρησθεῖς (Σοφ. Αντιγ. 24) καὶ ὑποδεχθεῖς (Εὐρ. Ηρακλ. 757)
τὸν μὲν πρῶτον ἔτρεψεν ὁ Ερμᾶννος εἰς τὸ χρησθεῖς, ὥς
ὄχι=χρησάμενος, ἀλλὰ=χρησμόν λαβὼν ἦτοι χρησιμο-
δοτηθεῖς, χωρὶς νὰ ἔχη ὅμως πάντας τοὺς Φιλολόγους εἰς τοῦτο
ὀμόφρονας (*Reisig Enarrat. in Soph. Oedip. Col. p. 172*)· β'. ὅτι
παρὰ τοῖς γνησίοις τῶν Αττικῶν ἀντὶ τῶν ἀορίστων τοῦ ὠνεῖσθαι
λαμβάνονται οἱ τοῦ πρίασθαι· καί, ἐκτὸς τοῦ ἐξ Εὐπόλιδος
παροιμιώδους Χῖος δεσπότην ὠνήσατο (παρ' Αθηναίῳ
ἐν ζ', 91) δὲν φέρεται ἄλλο παράδειγμα, ὃ δὲ παραβαίνων ταῦτα
καταδικάζεται ὑπὸ τῶν Αττικιστῶν ὡς ληρῶν. Ωσαύτως κατακρί-
νεται καὶ ὁ Σινεϊδέρης ἐγκρίνων ἐν Ξενοφῶντι (Αναβ. Γ', α', 20)

τὴν γραφὴν ὠνησαίμεθα ἀντὶ ὠνησόμεθα· τοῦναντίον δὲ παρὰ τοῖς μετὰ τὸν Αλέξανδρον συγγραφεῦσι κοινότατον τὸ ὠνήσασθαι, κτλ. (ἴδε Λοβέκκιον ἐν Φρύνιχ. σελ. 138).

Μέλλοντες.

§. 28. Τῶν Αποθετικῶν οἱ Μέλλοντες ἔχουσι συνήθως μέσσην φωνὴν ἐπὶ ἐνεργητικῆς σημασίας· ἀπαντῶνται δέ, ἂν καὶ σπανίως, παραδείγματα Μέλλοντος κατὰ παθητικὴν φωνὴν καὶ σημασίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ Αποθετικά τῶν ὁποίων ὁ Αόριστος λαμβάνει παθητικὴν σημασίαν κατὰ παθητικὴν φωνήν, ὡς ἐξεργασθήσεται (Ἰσοκρ. Επισ. ζ'), λογισθήσεται (Παῦλ. Ρωμ. β'. 26). Συχνότερον δὲ καὶ τῶν μέσων καὶ τῶν παθητικῶν ὀνομασθέντων Αποθετικῶν ἀπαντᾶται παθητικὴ φωνὴ ἐπὶ σημασίας ἐνεργητικῆς, ὡς ἐπιμεληθήσομαι, ἐρασθήσομαι, προθυμηθήσομαι, ἀπαρνηθήσομαι, περαιωθήσομαι, εὐλαβηθήσομαι, παρρησιασθήσομαι.

Ενεστὼς καὶ Παρατατικός.

§. 29. Οὗτοι σπανιώτατα ἐκλαμβάνονται εἰς παθητικὴν ἔννοιαν, ἐξαιρουμένου τοῦ βιάζομαι τὸ ὁποῖον συχνάκις ἀπαντᾶται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀναφέρονται ὡς τοιαῦτα καὶ τὰ λυμαίνεσθαι, εὔχεσθαι, προσδέχεσθαι, προσκείμεθαι (Θουκ. Δ', 19. Η', 66), ἐλογίζετο, ὠνούμενα καὶ πιπρασκόμενα (Πλάτ. Φαίδ. 69), οἶεταί (Λυσίας, Αγορ. 87), κατειργάζετο, αἰτιῶμαι, ὡς ἄξιός αἰτιᾶσθαι ὁ αἰτιώμενος (Γοργ. Ελ. Εγκ. 94)· οὕτω δὲ καὶ ὑμᾶς ἐλυμαίνετο — ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν λυμαίνεσθε (Λυσ. Αγορ. 64. Εργοκλ. Επιλ. 15).

§. 30. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πρέπει ὁ μαθητὴς νὰ διασέλλῃ ἀκριβῶς τὰ κύρια καὶ ἐντελῆ Μέσα ἀπὸ τὰ ἡμιτελῆ καὶ ἀτελῆ ἦτοι Αποθετικά, θέτων εἰς μὲν τὴν πρώτην τάξιν ἐκεῖνα τὰ εἰς μαι ῥήματα τὰ ὁποῖα, ἔχοντα σημασίαν φύσεως τοιαύτης ὁποῖαν ἐν ταῖς προηγουμένοις ἐξηγήσαμεν, ἔχουσιν ἐν ταύτῳ καὶ ἐνεργητικὸν τύπον ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, μεταβατικῶς ἐκλαμβάνομένης, ὡς λούομαι καὶ λούω τινά, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τάξιν ἐκεῖνα πρῶτον τὰ εἰς μαι ῥήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσιν φωνὴν εἰς ῶ καὶ, ἢ σώζοντα ἢ ὄχι μεσότητος ἵχνη, δὲν ἡμποροῦν νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς μεταβατικά, ὡς ἀμιλλῶμαι καὶ οὐδέποτε ἀμιλλῶ,

δέχομαι, οὐδέποτε δέχω· ἐπειτα δὲ καὶ τὰ ἔχοντα μὲν τύπον ἐνεργητικὸν ἀλλὰ ἐπὶ ἄλλης σημασίας, συγγενοὺς μὲν, ὅχι ὁμῶς τῆς αὐτῆς ἀκριβῶς.

§. 31. Τελειόνομεν τὸν περὶ Αποθετικῶν ῥημάτων λόγον μετὰ τὴν παρατήρησιν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ γλῶσσα εἶναι μέρος φιλοσοφικὸν καὶ μέρος ἐμπειρικὸν ἥτοι ἱστορικὸν πρᾶγμα, διὰ τοῦτο εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἡ διάκρισις τῆς θεωρίας καὶ χρήσεως, τοῦ τί ἦτον πιθανῶς καὶ τοῦ τί εἶναι βεβαίως, εἰς τὴν ἐντελῆ ἐκμύθησιν τῆς γλώσσης· οὕτω π. χ. δὲν ἤμποροῦμεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι πᾶν ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἔχει καὶ σύστοιχον μέσον, ποῦ μὲν διότι ἡ φύσις τοῦ πράγματος δὲν εἶναι δεκτικὴ (ἐσθίω, πίνω κτλ.), ποῦ δὲ διότι ἡ περίστασις ἔφερεν οὕτως (ἀμελῶ ἑμαυτοῦ, ἀφειδῶ ἑμαυτοῦ, κτλ.)· οὐδὲ εἶναι δυνατόν ἐκ μιᾶς γλώσσης νὰ συμπεράνωμεν περὶ ἄλλης, ἀλλὰ ποῦ μὲν τὸ αὐτὸ ῥῆμα εἶναι μέσον εἰς πολλὰς γλώσσας, ποῦ δὲ ἐν μιᾷ μέσον καὶ ἐν ἄλλῃ ὅχι· οὕτω λούεσθαι, *se lavare, se laver, lavarsi, sich waschen*· καλύπτεσθαι, *se velare, se couvrir, cuoprirsi, sich bedecken*· ἀλλὰ *s'echapper* ἐκφεύγειν, *se mouir* θνήσκοντα εἶναι ἢ ἐκθνήσκειν, κτλ. Εἰς τοῦτο ποικίλλουσιν αἱ γλῶσσαι πολὺ, ἡ παράθεσις ὁμῶς αὐτῶν βοηθεῖ εἰς τὴν ἀνάλυσιν πολλῶν ῥημάτων, ὡς *s'en aller* οἴχεσθαι, *s'ennuyer* ἀηδιῆσθαι, κτλ.

§. 32. Οὐδὲ κατ' ἀναλογίαν ἐξ ὁμοίων ῥημάτων ἤμποροῦμεν περὶ ἄλλων ὁμοίων νὰ συμπεράνωμεν· τίποτε π. χ. δὲν ἐμποδίζει ἐκ τῆς θεωρίας νὰ φαντασθῶμεν καὶ ῥῆμα χαίρομαι, ὡς ἤδομαι καὶ τέρπομαι, καὶ ὁμῶς τὸ τοιοῦτον εἶναι γλωσσικὸν ἀμάρτημα μὲ ἰδιαίτερον ὄνομα γνωριζόμενον Δατισμός. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον θέλει ἡ χρῆσις νὰ λέγεται ἐλῆσθαι στρατηγὸν καὶ ὅχι ἐλεῖν, ἡ δὲ σαφήνεια ἠνάγκασε λέγειν σπένδει ὁ ἱερεὺς καὶ σπένδονται οἱ συνθήκας πρὸς ἀλλήλους ποιοῦντες· ἐπιψηφίζει ὁ κινῶν τὴν περὶ τοῦ πράγματος ψηφηφορίαν (*mettere ai voti*), ψηφίζονται δὲ καὶ ἐπιψηφίζονται οἱ διὰ τῆς ψηφηφορίας ἀποφασίζοντες, ὁ δῆμος π. χ. οὕτως ἡ ἐδική μας γλῶσσα λέγει φαντάζω (κάμνω ἐπίδειξιν, *fo figura*) καὶ φαντάζομαι, κράζω καὶ κράζομαι, ἀλλὰ μόνον στοχάζομαι καὶ ὅχι στοχάζω· ἡ χρῆσις συγχωρεῖ παρ' ἡμῖν νὰ λέγεται ἀλαζονεύω καὶ ἀλαζονεύομαι = λυπῶ καὶ λυποῦμαι (ἐν Ηπειρῷ)· παρ' Ἑλλήσι δὲ μόνον ἀλαζονεύομαι, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἄλλης σημασίας. Τόσον εἶναι μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ ἡ δύναμις τῆς συνηθείας· καὶ εἰς τοῦτο ση-

ρίζεται τό, ὅχι μὲν ἀπολύτως ἀληθινὸν οὔτε ὁμῶς πάντῃ ψευδές, χυδαῖκόν ῥητὸν παρ' Ἰταλοῖς *vale più la pratica che la grammatica*.

Περὶ Αὐτομέσων.

§. 33. Ἀφ' οὗ εἶδαμεν τὴν σχέσιν τῶν Αποθετικῶν πρὸς τὰ Μέσα, πρέπει νὰ σημειώσωμεν τώρα, ὡς ὑπεσχέθημεν, καὶ τὴν σχέσιν τῶν Μέσων πρὸς ἐκεῖνα τὰ ἀμετάβατα ἐνεργητικὰ τα ὅποια ἐν τοῖς προηγουμένοις ὠνομάσαμεν Αὐτόμεσα, ὡς βαδίζω, πλέω, φοιτῶ, κτλ. Τὰ ῥήματα ταῦτα ὅχι μόνον μεταβαίνουσιν ἐν πολλοῖς χρόνοις, ὡς καὶ ἄλλα ἐνεργητικά, ἐκ τῆς φωνῆς ω εἰς τὴν φωνὴν μαι, οἷον βαίνω βήσομαι, βαδίζω βαδιοῦμαι, ἴκω ἰκέσθαι, ἀλλὰ εὐρίσκονται, παραβαλλόμενα, συγγενῇ καὶ μὲ ἄλλα ἀπ' εὐθείας Αποθετικά, ὡς ἤκω, ἴκω, ἰκάνω, ἰκάνομαι, ἰκνέομαι, οἶχομαι, κτλ. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκ τῶν συγγενῶν τούτων ῥημάτων τὰ μὲν ἔχουσι τύπον παθητικὸν χωρὶς ἐνεργητικοῦ, τὰ δὲ ἐνεργητικὸν χωρὶς παθητικοῦ, διὰ τοῦτο δυνατὸν ταῦτα μὲν νὰ ὀνομασθῶσιν Αποθετικά εἰς ω, ἐκεῖνα δὲ Αποθετικά εἰς μαι.

§. 34. Καὶ τοῦτο μὲν ὡς πρὸς τὸ ὄνομα, ὡς πρὸς τὴν σημασίαν δὲ εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ἴκω σημαυνομένη ἔννοια δὲν εἶναι εἰς τὸ γενικὸν παντελῶς διάφορος τῆς ὑπὸ τοῦ ἰκνέομαι σημαυνομένης, οὐδὲ αὐταὶ πάλιν αἱ δύο τῆς ὑπὸ τοῦ πορεύομαι σημαυνομένης· ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ πορεύομαι, ἔχον καὶ τύπον ἐνεργητικόν, ἀποκτᾷ τὴν μέσην σημασίαν διὰ τῆς καταλήξεως μαι· ἐν ᾧ τὸ οἶχομαι ἦτον πιθανῶς, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ὡς καὶ τὸ πορεύομαι, ἀλλ' ἔχασε τὴν φωνὴν εἰς ω, τὸ φοιτῶ, χωρὶς νὰ ἔχη τὴν εἰς μαι φωνήν, οἶκοθεν ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει σημασίαν ὁμοίαν φύσεως ὁποίαν καὶ τὸ πορεύομαι. Ἐν ᾧ λοιπὸν τὸ Μέσον ἢμπορεῖ νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ σύζοιχον μεταβατικὸν καὶ εἰς τὴν σύνθετον ἀντωνυμίαν, καὶ νὰ μετατραπῇ εἰς μεταβατικόν, ταῦτα δὲν δέχονται οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο· ὅθεν ἐν ᾧ λέγομεν ἡ μήτηρ κτενίζεται, κτενίζει ἑαυτήν, κτενίζει τὸν παῖδα, δὲν ἢμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν οὔτε ἡ μήτηρ φοιτᾷται, οὔτε φοιτᾷ ἑαυτήν, οὔτε φοιτᾷ τὸν παῖδα, ἀλλὰ μόνον ἡ μήτηρ φοιτᾷ καὶ θαμίζει εἰς τὸ βαλανεῖον, ὁ παῖς φοιτᾷ εἰς τὰ διδασκαλεῖα, κτλ. Περὶ τῶν Μέσων καὶ Αποθετικῶν τῆς σημερινῆς ἡμῶν Γλώσσης παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Η.

ΚΕΦΑΛ. ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸς
Παθητικῶν Ρηματικῶν.

Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ρημάτων.

§. 1. Τὰ Παθητικὰ ῥήματα τῶν ὁποίων τὴν φύσιν ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν εἰς μαι καὶ εἰς ω. Τὰ πρῶτα προϋποθέτουσιν ἐνεργητικὰ Μεταβατικὰ εἰς ω ἢ εἰς μι λήγοντα, καὶ δυνατόν νὰ μετατραπῶσιν εἰς ἐκεῖνα, ὡς καὶ ἀνάπαλιν ἐκεῖνα εἰς ταῦτα· τὰ δεύτερα, εἰς ω ἢ εἰς μι λήγοντα, ἔχουσι παθητικὴν σημασίαν, καὶ δὲν τρέπονται εἰς μαι· οὕτω

1. κόπτω κόπτομαι—ἀδικῶ ἀδικοῦμαι—τίθεμαι τίθημι.

2. πάσχω—φθίνω—φθινύθω—φθῖμι, κτλ. Τὰ πρῶτα ὀνομάζομεν πρὸς διάκρισιν Παθητικὰ Κύρια, τὰ δεύτερα Παθητικὰ Αὐτοπαθῆ.

Παθητικὰ Κύρια.

§. 2. Καθὼς εἰς τὰ Μεταβατικὰ ῥήματα ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον καὶ τὸ δεχόμενον τὴν ἐνέργειαν ἀντικείμενον, οὕτως εἰς τὰ Παθητικὰ ἀπαιτεῖται τὸ δεχόμενον τὸ πάθος ὑποκείμενον καὶ τὸ ποιοῦν αὐτὸ τὸ πάθος εἰς τὸ ὑποκείμενον ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, ἥτοι τὸ αἶτιον τοῦ πάθους. Καὶ καθὼς εἰς τὰ Μεταβατικὰ δυνατόν νὰ ᾖναι πλέον τοῦ ἐνὸς ἀντικειμένου, οὕτως εἰς τὰ Παθητικὰ δυνατόν νὰ ᾖναι, ἐκτὸς τοῦ ἐνεργοῦντος αἰτίου, καὶ ἄλλο ἀντικείμενον προσωπικὸν ἢ πραγματικόν, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ Μεταβατικοῦ ἐξ οὗ γίνεται· ὅτι δὲ καὶ ὑποκείμενα πολλὰ δυνατόν νὰ ὑπάρχωσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν, εἶναι οἴκοθεν φανερόν.

§. 3, Οποιονδήποτε δὲ καὶ ᾖναι τὸ παθητικὸν ἔχει πάντοτε τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτώσιν ὀνομασικὴν, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη κλάσις ῥημάτων. Καθὼς δηλ. εἰς τὴν πρότασιν ὁ Ἀχιλλεὺς κτείνει τὸν Εκτορα ὁ Ἀχιλλεὺς εἶναι τὸ ὑποκείμενον, διότι περὶ αὐτοῦ εἶναι ὁ λόγος, καὶ Εκτωρ τὸ ἀντικείμενον, οὕτως ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὴν πρότασιν ὁ Εκτωρ κτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ὑποκείμενον εἶναι ὁ Εκτωρ, διότι περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς εἶναι τὸ ἐνεργοῦν αἶτιον. Υπο-

κείμενον τῆς προτάσεως εἶναι πάντοτε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, εἴτε ἐνεργοῦντος εἴτε πάσχοντος. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἄλλο τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου καὶ ἄλλο τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας· εἰς τὸ ὁ Ἐκτωρ κτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ Ἀχιλλεύς βέβαια εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας, ὁ Ἐκτωρ ὁμῶς τὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου.

§. 4. Καὶ περὶ μὲν τούτων, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν σχέσιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ ῥῆμα κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμεν τίποτε, διότι καὶ ἐν τούτοις ἰσχύουσι τὰ περὶ οὐδετέρων καὶ ἐνεργητικῶν ῥηθέντα, μένει δὲ νὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινὰ περὶ ἀντικειμένου ἥτοι τοῦ αἰτίου τοῦ πάθους.

§. 5. Τὸ ἀντικείμενον τῶν Παθητικῶν τούτων ἥτοι τὸ αἷτιον τοῦ πάθους, τὸ ποιοῦν δηλ. τὴν ἐνέργειαν, ἐκφέρεται· 1. κατὰ γενικὴν ἔχουσαν τὴν πρόθεσιν ὑπὸ, παρὰ, πρὸς, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἐκ ἢ ἐξ· 2. κατὰ δοτικὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν ἀπρόθετον, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως, ὡς

οὐκ Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ βαρβάρων ἠνδραποδίσθη — νοουθετεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν — ὅτε ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἤρχετο — καὶ διὰ ταύτην μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀδίκως συκοφαντεῖσθαι, δι' ἐκεῖνα δὲ ὑφ' ὧν δικαίως σώζεσθαι — τοῦτο μὲν δὴ καὶ παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται — ἤσαν αὐτῷ κάμηλοι πολλαὶ παρὰ τῶν φίλων συνειλεγμέναι — πεμφθεῖς παρὰ τοῦ βασιλέως — Ζεὺς γὰρ ἱμέρου βέλει πρὸς σοῦ τέθαλπται — πρὸς ἀνδρός δ' ἀνὴρ δορὶ καίνεται (Αἰσχ. Πρ. 651. Επτ. 353).

2. μάτην ἡμῖν πάντα πονεῖται — οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν (= ἰδιωφέλειαν) ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως — ταῦτα λέλεκται ἡμῖν — τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων — ταῦτα τοίνυν πάντα τούτῳ πέπρακται κατ' ἐμοῦ — τὰ περὶ τοὺς Ἀμφισσέας ἠσεβημένα σοι — ἐπυθόμην τὰ ῥηθέντα Μελανόπῳ πρὸς ὑμᾶς (Αἰσχ. Κτης. Επισολ. Ζ'.) — ἐκεῖνος ἐλήφθη ἔρωτι τῆς γυναικός — πιεζόμενος ταῖς συμφοραῖς — δώροις ἐπαίρεσθαι — χερσὶν ὑφ' ἡμετέρησιν ἀλουσα — ὑπὸ Τυδείδῃ κλονέοντο φάλαγγες — τρέφεσθαι ὑπὸ μητρὶ.

§. 6. Ἀν καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐκφέρεται ἐπὶ τῶν Παθητικῶν διὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν προθέσεων, κατ' ἀκρίβειαν ὁμῶς

ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος εὐρίσκεται ὅτι τοῦτο γίνεται μετὰ τινος λεπτιῆς διαφορᾶς. Καὶ ἡ μὲν ὑπὸ δηλοῖ ἐν γένει τὸ ἐνεργοῦν χωρὶς ἄλλης σχέσεως ἢ παρασχέσεως, καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ σημαίνονμενον προκύπτει ἐκ τοῦ σημαينوμένου τοῦ ὑποκάτω τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον καὶ κύριον, ὡς ἐξηγεῖται ἐν τῷ περὶ Προθέσεων. Ἄν δὲ τὸ αἷτιον τοῦτο εἶναι ἔμψυχον ἢ ἄψυχον, ἂν ἐνεργεῖ κατ' ἐπίγνωσιν ἢ ὄχι, ταῦτα εἶναι ἀδιάφορα· ὅθεν λέγεται τύπτομαι, ἀδικοῦμαι, συκοφαντοῦμαι ὑπότινος, παρασύρεται ὑπὸ τοῦ ρεύματος, ὑπὸ τοῦ κύματος, κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος, κτλ.

§. 7. Ἡ δὲ παρὰ μετὰ τοῦ αἰτίου προσσημαίνει καὶ τὴν ἑκ τινος, μάλιστα δὲ προσώπου, ἀρχὴν καὶ κίνησιν, ὅθεν τὸ ἑκ τινος ἀρχῆς, σωματικῆς ἢ πνευματικῆς, προερχόμενον, ὡς παρὰ τινος πέμπεσθαι—αἰχμαλωτίδων παρὰ—παρὰ πατρός—ὁμολογεῖται παρὰ πάντων—οἶμαι γὰρ παρὰ σοῦ σοφίας πληρωθήσεσθαι, καὶ τὰ ὅμοια· διὸ ἐπὶ προσώπου τίθεται τὰ πολλά. Ἡ πρὸς μετὰ τοῦ αἰτίου προσσημαίνει ὅτι τὸ γινόμενον γίνεται καὶ μετὰ τινος σκοποῦ· ὅθεν καὶ αὐτὴ τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ προσώπων ἢ προσωποποιημένων, ὡς πρὸς θεῶν—πρὸς φίλων—πρὸς ἀνδρῶν—πρὸς παθῶν—εὐεργετεῖσθαι πρὸς τινος—πρὸς ἀπάντων θεραπεύεσθαι, κτλ. Εἰς λοιπὸν ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα κατ' ἀκρίβειαν εὐρίσκομεν ὅτι ἐν τούτοις ἐξηγεῖται μᾶλλον ἢ ἑκ τινος ἀρχὴ παρὰ τὸ καθ' αὐτὸ αἷτιον, ἢ τοῦλάχιστον ἀμφοτέρω.

§. 8. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῆς Προθέσεως ἐκ ἧς ἐξηγεῖται δηλ.: δι' αὐτῆς ἐν τούτοις μᾶλλον τὸ ἑκ μέρους παρὰ τὸ καθ' αὐτὸ αἷτιον, ὡς ἐκ Διός, ἐκ ἀνθρώπων, κτλ. Μετὰ τῶν Παθητικῶν τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ καθ' αὐτὸ ποιητικοῦ αἰτίου, μάλιστα μὲν παρ' Ἰωσιν, ἐνίοτε παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς, σπανίως δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς πεζογράφοις, οἷον τὸ προσταχθὲν ἐκ τοῦ Κύρου—τὸ ποιηθὲν ἐκ Ψαμμιτίχου—τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ἐξ Οτάνεος (Ηρόδ. Α', 114. Β', 151. Γ', 71)—σφαγεῖς παιδὸς ἐκ μισαιφόνου (Εὐρ. Εκ 24)—εἰ δ' ἡμελήθην ἐκ θεῶν (παρὰ Μ. Αντων. Ζ', 41)—αἱ πόλεις ἐκ βασιλέως δεδομέναι. Καθεὶς λοιπὸν βλέπει τὴν διαφορὰν τοῦ ἀπορρίπτεσθαι ὑπὸ τῶν βουλευτῶν καὶ ἀπορρίπτεσθαι ἐκ τῶν βουλευτῶν (ἐκ τῆς τάξεως τῶν βουλευτῶν)—καθίστασθαι ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ καθίστασθαι ἐκ τῶν ἀρχόντων.

§. 9. Η δὲ ἀπὸ Πρόθεσις ἡ ὁποία τόσον πολὺ συγγενεῦει μὲ τὴν ἐκ τίθεται μετὰ τῶν Παθητικῶν Ρημάτων ἵνα σημάνῃ τὸ πορρώτέρω αἷτιον, ὡς παρασκευήτε προεπανεσεῖσθαι ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων (Θουκ. Ε', 17)· ὅθεν ἐννοεῖται ἡ διαφορὰ τοῦ οἱ ὑπὸ συμμαχῶν λόγοι καὶ οἱ ἀπὸ συμμαχῶν λόγοι· τὸ α' = οἱ ὑπ' αὐτῶν τῶν συμμαχῶν λεχθέντες λόγοι, τὸ δὲ β' = οἱ ἀπὸ μέρους τῶν συμμαχῶν λεχθέντες λόγοι, ἔσω καὶ ἄλλος ὁ λεξας αὐτούς. Πολλὰ προφανεστέρα εἶναι ἡ διαφορὰ ὅταν σημαίνεται τὸ τοπικὸν ἢ πραγματικὸν ἐκ μέρους, ὡς ἀρπάζεσθαι ὑπότινος καὶ ἀρπάζεσθαι ἀπότινος, οἶον, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων ἀφηρπάσθησαν (Λυσίας, Αριστοφ. Χρημ. 31). Φέρονται δὲ καὶ τινὰ χωρία ὡς παραδείγματα ἐνθα σημαίνει αὐτὸ τὸ ἄμεσον ποιητικὸν αἷτιον, μετὰ τῶν ρημάτων μάλιστα λέγεσθαι καὶ πράττεσθαι, ὡς ἄλλαι τε γινώμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο—ἐπράχθητε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον (Θουκ. Γ', 36. Α', 17)· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ηροδότου (Β', 54) ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ τὸ πορρώτέρω αἷτιον· κατ' ἀπαραίτητον δὲ ἀνάγκην τῆς ἐκδοχῆς ἐπὶ τοῦ προσεχοῦς αἰτίου εἶναι ἐν ἡ καὶ οὐδὲν ἴσως (περὶ τούτων καὶ τῶν προηγουμένων ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς ἀπὸ καὶ ἐκ Προθέσεως).

§. 10. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ γενικῆς, περὶ δὲ τῆς δοτικῆς παρατηρεῖται· α'. ὅτι τίθεται καὶ μετ' ἄλλων μὲν χρόνων, μάλιστα δὲ μετὰ τῶν Παθητικῶν Παρακειμένων, ἐκείνων ἐξαιρέτως τῶν ρημάτων τῶν ὁποίων ὁ ἐνεργητικὸς Παρακείμενος δὲν εἶναι πολὺ εὐχρηστος· ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν συνάγεται οὔτε ὅτι τὸ λέλεχα π, χ. δὲν ἀπαντᾷται οὐδαμῶς, οὔτε ὅτι τὸ λέλεκταί μοι δὲν ἡμπορεῖ νὰ σημάνῃ ἐλέχθη εἰς ἐμὲ ὑπὸ ἄλλου· β'. ὅτι ἡ δοτικὴ αὕτη δυνατόν νὰ ᾖ προσωπικὴ ἢ πραγματικὴ, ὡς τὰ ἄνω παραδείγματα δεικνύουσι· καὶ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης μετὰ τοῦ αἰτίου ἀποβλέπεται καὶ σκοπός, διὰ δὲ τῆς πραγματικῆς σημαίνεται μᾶλλον ἡ ἀφορμὴ· ὅθεν τὸ μὲν λέλεκταί μοι = ἐλέχθη ὑπ' ἐμοῦ, διὰ τὸ τέλος μου· εἰς δὲ τὸ δώροις ἐπαίρεται, τὰ δῶρα εἶναι ἡ ἀφορμὴ διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐπαίρομενος ἐπαίρει ἐαυτόν· ὅθεν τὸ μὲν ῥῆμα σαλεύει τρόπον τινὰ μεταξὺ Μέσου καὶ Παθητικοῦ, ἡ δὲ πτώσις καὶ ἐν τούτοις καὶ ἀπανταχοῦ ἐνθα ἐκφέρει αἷτιον ὀργανικόν (πατάσσειν ξύλῳ) ὕλικόν (κεράεσσι τετεύχεται), κτλ. εἶναι μᾶλλον ἀφαιρε-

τική παρὰ δοτική· ἡ δὲ προσθεμένη ὑπὸ πρόθεσις προσσημαίνει καὶ τὸ ὑποκάτω, εἴτε ἐπ' ἀγαθῷ εἴτε ἐπὶ κακῷ (ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς ὑπὸ προθέσεως).

§. 11. Ἀν εἰς πᾶσαν τοιαύτην ἀπρόθετον δοτικὴν ἐννοεῖται ἀναγκαίως ἡ ὑπὸ πρόθεσις ἢ ὅχι, τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν θεωρίαν περὶ τῆς ὁποίας λαλοῦμεν ἐν τῷ περὶ Προθέσεων· ὥς πρὸς τὴν χρῆσιν ἐνταῦθα λαμβάνομεν πάλιν ὡς λῆμμα τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν ὅτι ἡ πρόθεσις ἀναπτύσσει τὴν ἐν τῇ πτώσει περιεχομένην ἐννοίαν· ὅθεν φθάνει ὁ σπουδαστὴς νὰ γνωρίζῃ κατ' ἀρχὰς ἂν ἐκφέρεται ἀπροθέτως ἢ ἐμπροθέτως ἢ καὶ κατὰ τοὺς δύο τρόπους. Ὡς πρὸς τοῦτο λοιπὸν σημειοῦται ὅτι λέγεται συνηθέστερον ἀπροθέτως καὶ σπανιώτερον ἐμπροθέτως, καὶ τοῦτο παρ' Επικοῖς.

§. 12. Ἀλλὰ καθὼς ἡ δοτικὴ τίθεται ἐνίοτε ἐμπροθέτως, οὕτως ἐκ τοῦ ἐναντίου τίθεται καὶ ἡ γενικὴ ἐνίοτε ἀπροθέτως. Γίνεται δὲ τοῦτο· α'. μετὰ τῶν ῥημάτων ἡττᾶσθαι, νικᾶσθαι, κρατεῖσθαι καὶ τῶν ὁμοίων· β'. ἐπὶ τινων παθητικῶν μετοχῶν, οἷον

α'. εἰ μὲντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εἰς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιῶντες — κρεισσόνων νικώμενοι — πολὺ κρατεῖται τὸ γένος τοῦ γένους (Ξ. Ἀν. Β', γ', 23. Εὐρ. Μ. 315. Πλάτ. Πολιτ. Ε', 455).

β'. κρατίστου πατρὸς γραφεῖς — σᾶς ἀλόχου σφαγεῖς — πληγεῖς θυγατρὸς τῆς ἐμῆς (Σοφ. Φιλ. 3. Εὐρ. Ηλ. 123. Ορ. 497).

§. 13. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων ὁ λόγος εἶναι προφανής· ἡ γενικὴ τίθεται ὅχι κατ' ἔλλειψιν προθέσεως, ἀλλὰ δυνάμει τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης συγκρίσεως· διότι τὸ μὲν ἡττησόμεθα = ἐσόμεθα ἡττοῦνες, τὸ δὲ κρατεῖται τὸ γένος = ἐστὶν ἐνδεέστερον (δι' ἔλλειψιν ὅρου συσσίχου πρὸς τὸ κρατεῖται)· εἶναι λοιπὸν ἐνταῦθα μετάπτωσις ἐξ ἐνεργείας εἰς κατάσασιν. Τοιαῦτα καὶ τὰ λειπόμενος ξύνεσιν οὐδενός — νομίζειν τὴν στρατιὰν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν (Θουκ. Α', 10). Οὐδὲ τὸ μειονεκτεῖν καὶ πλεονεκτεῖν τινος εἶναι διαφόρου φύσεως· οὕτως ὑστερεῖν καὶ προτερεῖν τινος, κατὰ τὸ ὕστερον καὶ πρότερόν τινος. Ἀλλὰ τὸ περὶ τοῦ ἡττᾶσθαι σημειωθὲν ἀπρόθετον δὲν ἐμποδίζει ὥστε τὸ ῥῆμα τοῦτο νὰ λάβῃ ἄλλοτε καὶ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν κατὰ

τὴν τῶν ἄλλων παθητικῶν σύνταξιν, ὡς πολλοὶ ὄντες ὑπ' ὀλίγων τῶν ἐν Πειραιεῖ ἠγτῆθησαν (Λυσ. Εὐάνδρ. 19).

§. 14. Ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων μὲ φαίνεται ὅτι ἔχει δίκαιον ὁ τελευταῖος ἐκδότης τοῦ Σοφοκλέους Βούνδερος (*Wunder*) ὅστις ἀποδοκιμάζει τὴν γνώμην τοῦ Βρυτιμάννου, θέλοντος ὅτι τὰ τοιαῦτα εἶναι ἑλλειπτικὰ προθέσεως. Αἱ μετοχαὶ πρέπει νὰ ἐκλαμβάνονται ἐν τούτοις ὀνοματικῶς = τρόφιος ἢ γόνος τοῦ κρατίστου πατρός — σφάγμα ἤτοι θῦμα σῆς ἀλόχου· κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ τὸ τρίτον. Περὶ τούτων εἶπαμεν κάτι τι καὶ ἀνωτέρω, λαλοῦντες περὶ συντάξεως τοῦ εἶναι καὶ γίγνεσθαι, ἔνθα ἐφέραμεν παράδειγμα τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἐνταῦθα. Ἐξηγεῖ δὲ τὸ πρᾶγμα κάλλιστα τοῦ Αἰσχύλου ἄλλο χωρίον παράλληλον (Αγ. 1413 οὗτός ἐστιν Αγαμέμνων ἐμὸς πόσις, νεκρὸς δὲ τῆςδε δεξιᾶς χειρός. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ ἀντίθετα τῶν ξυνίστῳρ κακὰ καὶ τῶν ὁμοίων· ὡς ἐκεῖνα ἐκλαμβάνονται μετοχικῶς, οὕτω ταῦτα ὀνοματικῶς· ξυνίστῳρ κακὰ = ξυνειδώς κακὰ· πεφυκώς τινος = γέννημα, υἱός τινος (*natus*)· σφαγεῖς τινος = θῦμά τινος ἢ νεκρός τινος, κατὰ τὸ τελευταῖον παράδειγμα τοῦ Αἰσχύλου.

§. 15. Καθὼς τὸ δυνατός εἰμι εἶναι ἰσοδύναμον μὲ τὸ δύναμαι καὶ ὁμοιοσύντακτον μὲ αὐτό· καὶ καθὼς ἤθελαν εἶναι τὰ ἀνάλογα ῥήματα τοῦ ἰκανός εἰμι, οὔτός εἰμι καὶ τῶν ὁμοίων, ἐὰν ἦσαν εὐχρηστα, οὕτω καὶ πολλὰ παθητικὰ ἐκφέρονται ἀναλελυμένως, χωρὶς ὅμως νὰ ἀλλάξῃ ἡ σύνταξις· ὅθεν λέγεται πληγὰς λαμβάνειν ὑπό τινος = πλήττεσθαι· ἐπαινον ἔχειν = ἐπαινεῖσθαι· ἄνευ τοῦ δίκην διδόναι ὑπό τῶν βελτιόνων (Ξεν. Κ. Π. Γ', α', 22). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ αἰτίαν ἔχειν, τόσον μάλιστα εὐκολώτερον, ὅσον τὸ αἰτιῶμαι κατήντησεν ἀποθετικόν, ἐνεργητικὸν δηλ. εἰς μαι.

§. 16. Ἐκ τῶν προεκτεθέντων παραδειγμάτων δῆλον γίνεται ὅτι, θέλοντες νὰ μετατρέψωμεν τὸ Μεταβατικὸν ἐνεργητικὸν εἰς Παθητικόν, πρέπει τὸ μὲν ἀντικείμενον ἐκείνου νὰ τὸ κάμωμεν ὑποκείμενον τούτου, τὸ ῥῆμα νὰ τὸ φέρωμεν εἰς παθητικὸν εἶδος, τὸ δὲ ὑποκείμενον τοῦ Μεταβατικοῦ νὰ τὸ κάμωμεν ἀντικείμενον τοῦ Παθητικοῦ, ὡς τὰ παραδείγματα δεικνύουσι. Καὶ ἐπειδὴ τὰ Παθητικὰ καθὼς καὶ τὰ Μέσα σφριζονται, ὡς εἶδαμεν, εἰς τὰ Μεταβατικά, διὰ τοῦτο καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν αὐτὴν διαίρεσιν.

Παθητικὰ ἐκ Μοτοπτώτων Μεταβατικῶν γινόμενα.

§. 17. Αδιαφοροῦντες τί γίνεται ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως εἰς τὴν Λατινικὴν καὶ Γερμανικὴν γλῶσσαν λέγομεν ὅτι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, καθ' ὅποιανδὴποτε πτώσιν ἐκφέρεται τὸ ἀντικείμενον εἰς τὸ μεταβατικὸν ἐνεργητικόν, ὅταν αὐτὸ εἰς τὸ παθητικὸν μετατρέπεται, ἰσχύει πάντοτε ὁ αὐτὸς κανὼν· ὅθεν ἐκ τοῦ ἀμελῶ τινος γίνεται ἀμελοῦμαι ὑπό τινος· ἐκ τοῦ ἐπιβουλεύω τινὶ ἐπιβουλεύομαι ὑπό τινος, καὶ συνηθέστα ἐκ τῶν κατ' αἰτιατικὴν, οἷον ἐκ τοῦ Ἀχιλλεύς κτείνει τὸν Ἐκτορα ὁ Ἐκτωρ κτείνεται ὑπ' Ἀχιλλέως· οὕτως ἄλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν — εἰπὼν οὖν ταῦτα κατεφρονήθη ὑπ' αὐτοῖν (Πλάτ. Φαίδ. 69. Εὐθυδ. 273) — Παλαμήδης διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς ἀπώλετο (Απομν. Δ', β', 33) — οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπιστοῦνται ὑπὸ πάντων Πελοποννησίων (Ισοκρ.) — ἐπαινοῦνται καὶ ζηλοῦνται ὑπὸ τῶν ἄλλων — εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι — εἴτε ὑπό τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι — εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιόις θαυμάζεσθαι, κτλ. (Απομν. Β', α', 19. 28).

§. 18. Επαναλαμβάνομεν δὲ ὅτι ἡ προθετύπτως αὕτη γενικὴ εἶναι ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας, ὅχι ὅμως ὑποκείμενον τοῦ λόγου· διότι ὁ λόγος εἶναι περὶ τοῦ πάσχοντος. Τοῦτο εἶναι οἶκοθεν φανερόν, δεικνύεται δὲ καὶ ἐκ δύο τῶν ἐξῆς· πρῶτον ὅτι ὁ λόγος δυνατόν νὰ ᾖ ὅχι μόνον περὶ ἐνεργείας ἀλλὰ καὶ περὶ πάθους, καὶ περὶ καταστάσεως· εἰ μὲν λοιπὸν πάντοτε τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας ἦτον καὶ ὑποκείμενον τοῦ λόγου εἰς πᾶσαν πρότασιν, τότε ὅλα τὰ οὐδέτερα ῥήματα ἤθελαν μείνει χωρὶς ὑποκειμένου· ποῖον ἤθελεν εἶναι π: χ: τὸ ὑποκείμενον εἰς τὸ ὁ Νικόλαος ζῇ; κατὰ τὴν ἄνω ἀρχὴν οὐδέν, διότι δὲν ὑπάρχει τὸ ἐνεργοῦν· δεύτερον τὸ ὁ Ἐκτωρ κτείνεται δυνατόν νὰ ἀπαρτίσῃ πλήρη λόγον, ὡς ἔχον ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς προτάσεως, ὅχι ὅμως τὸ κτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος.

§. 19. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτως· εἰς τὸ ὁ Νικόλαος ζῇ ὑποκείμενον τοῦ λόγου εἶναι ὁ Νικόλαος· καί, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα σημαίνει κατάστασιν, εἶναι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον τοῦ λόγου καὶ ὑποκείμενον τῆς ἐξηγουμένης καταστάσεως, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ὑποκείμενον ἐνεργείας ἢ ὁποία λείπει· εἰς τὸ ὁ Νικόλαος τύπτει

ὑποκείμενον τοῦ λόγου εἶναι ὁ Νικόλαος· καί, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα εἶναι ἐνεργητικόν, συμπίπτει ὑποκείμενον ἐνεργείας καὶ ὑποκείμενον λόγου· ἐξ ἐναντίας εἰς τὸ ὁ Νικόλαος τύπτεται ὑποκείμενον τοῦ λόγου εἶναι μὲν ὁ Νικόλαος, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα εἶναι παθητικὸν διὰ τοῦτο διαφέρει ὑποκείμενον ἐνεργείας καὶ ὑποκείμενον λόγου· ὑποκείμενον τοῦ λόγου εἶναι ὁ τυπτόμενος Νικόλαος, διότι περὶ τοῦ πάσχοντος ὁ λόγος, ὅθεν συμπίπτει ὑποκείμενον λόγου καὶ ὑποκείμενον πάθους· ὑποκείμενον δὲ τῆς ἐνεργείας εἶναι ἡ προθετόπτωτος γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ, ἐκεῖνος δηλ. ὑπὸ τοῦ ὁποίου τύπτεται ὁ Νικόλαος· οὕτως ἐκλεψεν (ὁ κλέπτης) καὶ ἐκλέφθη (ὁ κλεφθεὶς)· ἔσφαξαν καὶ ἐσφάγησαν, κτλ.

Παθητικὰ ἐκ Διπτῶτων Μεταβατικῶν γινόμενα.

§. 20. Ἐνταῦθα ἐπικρατοῦσιν ἐν γένει τὰ περὶ Μέσων σημειωθέντα, τιθεμένου, ἀντὶ τῆς ἐν ἐκείνοις περιεχομένης συνθέτου ἀντωνυμίας, τοῦ ἐνεργοῦντος αἰτίου· ὅθεν ὡς λέγομεν ἀφίεμαι, παύομαί τινος (ἔργου, κτλ.), οὕτω καὶ ἀφεθῆναι τῆς στρατιᾶς, ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφεθῆναι τοῦ ἐγκλήματος, κτλ. ὡς λέγομεν προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι (Θουκ. Ε', 62) καὶ μίξασθαί τινι — οὕτω καὶ προσετέθησαν Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι — μιχθῆναι ὑπὸ τινός τινι, κτλ. καὶ ὡς ἐνδύσασθαι χιτῶνα, οὕτω καὶ ἐνδύεσθαι ὑπὸ τινος χιτῶνα· καὶ ὡς καλεῖσθαι σοφόν, οὕτω καὶ κληθῆναι ὑπὸ τῶν πολλῶν σοφόν. Καὶ ταῦτα μὲν γενικώτερα, μερικώτερον δὲ οὕτω.

Παθητικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Γενικῆς συντασσομένων γινόμενα.

§. 21. Ἐν τούτοις ἡ μὲν Αἰτιατικὴ μετατρέπεται εἰς ὑπακείμενον, ἡ δὲ Γενικὴ μένει, ὡς ἦτον καὶ ἐπὶ τοῦ Μεταβατικοῦ, οἷον ἀπάντων ἀπεστερήκασιν αὐτὸν τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀπάντων ἀπεστέρεται τῶν ἐν τῇ πόλει (Δημ. Μειδ. ΚΔ') — οἱ Ἡλείοι εἶρξαν τοὺς Λακεδαιμονίους τοῦ ἱεροῦ, καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ τῶν Ἡλείων εἶρχθησαν (Θουκ. Ε', 49) — ἡμεῖς δὲ αὐτὸν ἐξηλάσατε ἐκ τῆς πόλεως — καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε (Δυσ. Ἀνδοκ. 29 Ἀγορ. 47).

*Παθητικά ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Δοτικῆς
συντασσομένων γινόμενα.*

§. 22. Καὶ ἐν τούτοις τρέπεται ἡ Αἰτιατικὴ εἰς ὑποκείμενον, ἡ δὲ Δοτικὴ μένει, ὡς ἦτον καὶ ἐπὶ τοῦ Μεταβατικοῦ, οἷον ὁ βασιλεὺς ἔδωκε τῷ Τισσαφέρνει τὰς πόλεις, αἱ πόλεις ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῷ Τισσαφέρνει — τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα παρηνέθη, καὶ παρήνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε (Θουκ. Ε', 69. 5', 8).

§. 23. Ἐπὶ τῶν δύο τούτων περιστάσεων, ὅταν τὸ παθητικὸν ᾖ ἐκ μεταβατικοῦ μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσομένου, γίνεται πολλάκις καὶ ἀντιστρόφως ἡ μετατροπὴ· ἀντὶ δηλ. τῆς αἰτιατικῆς δυνατόν νὰ τραπῇ ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ εἰς ὑποκείμενον, ἡ δὲ αἰτιατικὴ νὰ μείνῃ ἀμετάβλητος· ὅθεν ἐκ τοῦ οἱ λησταὶ ἀρπάζουσίν μου τοὺς θησαυροὺς ἐκ χειρῶν γίνεται ὅχι μόνον οἱ θησαυροὶ ἀρπάζονται μου ἐκ χειρῶν ὑπὸ τῶν ληστῶν, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἀρπάζομαι ὑπὸ τῶν ληστῶν τοὺς θησαυροὺς ἐκ χειρῶν· ἐκ τοῦ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιτρέπουσιν Ἀριστείδῃ τὴν δίαιταν, ἡ δίαιτα ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τῷ Ἀριστείδῃ, καὶ ὁ Ἀριστείδης ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τὴν δίαιταν· οὕτως τήνδ' ἐκ χειρῶν ἀρπάζομαι (Εὐρ. Ἀνδρ. 662) — τὸ δὲ ὑπὸ πυρὸς πάχους τὸ νοτερόν πᾶν ἐξαρπασθέν (Πλάτ. Τιμ. 60)· ὡσαύτως ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τὴν φυλακὴν, καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν (Θουκ. Α', 126) — καὶ ἄλλο τι μεῖζον ἐπιταχθήσεσθε (Θουκ. Α', 140) — καὶ ἄλλο τι μεῖζον ὑμῖν ἐπιταχθήσεται — οὐδ' ἂν ὁ Ἀρης ὁ σὸς ἐπιτραπῇ τὴν δίαιταν (Λουκιαν.) — ἄτε τὴν νυκτερινὴν φρουρὰν ἐκ περιόδου ἐγκεχειρισμένος (Ηρωδιαν.), κτλ.

*Παθητικά ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς
συντασσομένων γινόμενα.*

§. 24. Ἐν τούτοις τρέπεται συνήθως τὸ προσωπικὸν ἀντικείμενον εἰς ὑποκείμενον, τοῦ πραγματικοῦ μένοντος ἀμεταβλήτου· ὅθεν ἐκ τοῦ οἱ Πέρσαι διδάσκουσι τοὺς παῖδας τὴν δικαιοσύνην γί-

γεται οἱ παῖδες διδάσκονται ὑπὸ τῶν Περσῶν τὴν δικαιοσύνην—ἀφαιρῶ τινα τὰ ὄπλα, ἀφαιρεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ τὰ ὄπλα· οὕτως οὐχ' ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων, εἰρήνης οὔσης, ἀφηρέθητε τὰ ὄπλα (Λυσ. Κατ' Ερατ. Φόν. 95.)—μὴ ἀπαιρεθῆω τὴν ἀρχήν—ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν (Ηρόδ. Γ', 65. 126)—ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες (Θουκ. Α'. 121)—τῆς φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα (Δημ. Μειδ. Γ').

§. 25. Ἐν πολλοῖς τῶν προηγουμένων ἡ αἰτιατικὴ λαμβάνει τὴν ὄψιν τοῦ γενικοῦ προσδιορισμοῦ κατὰ τι, ὡς ἀρπάζομαι κατὰ τοῦτο—ἐπιτάσσομαι κατὰ τοῦτο—ἀφαιροῦμαι κατὰ τοῦτο, κτλ. καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐνταῦθα ἡ περὶ Μέσων γενομένη παρατήρησις, ὅτι τὸ εἰς τὸ μέρος ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα συμβαῖνον θεωρεῖται ὡς εἰς αὐτὸ τὸ ὅλον ἀνῆκον· ὅθεν ὡς λέγομεν νίπτομαι τοὺς πόδας, οὕτω καὶ ἐκκώπτομαι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀφαιροῦμαι ταῦτα, κτλ. Κατ' ἄλλον δὲ λόγον, πάντοτε ὅμως κατὰ τὰ Μέσα καὶ τὰ Μεταβατικὰ τὰ ὅποια εἶναι ἡ βάσις πάντων, λέγομεν τύπτομαι ὑπό τινος πληγᾶς, ὡς τύπτομαι (=τύπτω ἐμαυτὸν) πληγᾶς, καὶ τύπτω τινὰ πληγᾶς· λέγεται δὲ καὶ φυλάττονται φυλακάς (Απομν. Γ', 5, 11), ὡς φυλάττω φυλακάς, κτλ.

§. 26. Γίνεται δὲ καὶ ἐν τούτοις ὡς ἐπὶ τῶν Μέσων ἡ εἰς τὸ Μεταβατικὸν ἐνεργητικὸν ἐπάνοδος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ὅθεν

Ἐπὶ τῶν Μοροπτῶτων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω Περσικῶν εὐκόλως φθάνομεν εἰς τὰ οἰκεῖα Μεταβατικά· οὕτω καὶ ἐκ τοῦ οὐκ ἡξίου οὗτοι ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν—διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἐτέρων (Θουκ. Γ', 61. 5, 18) φθάνομεν εἰς τὸ ἡμεῖς ἀξιοῦμεν ἡγεμονεύειν τούτων, καὶ εἰς τὸ αὐτῶν (ἡμῶν) ἕτεροι ἀρχοιεν· ἐκ τοῦ ἡμεῖς ὑπ' Αθηναίων ἐπιβουλευόμεθα (Θουκ. Α', 82) εἰς τὸ οἱ Αθηναῖοι ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν· ἐκ τοῦ ταῦτα τοῖς ἀστοῖς φθονεῖται (Θουκ. 5, 16) εἰς τὸ οἱ ἀστοὶ φθονοῦσι τούτοις· ἐκ τοῦ πάντα ἡμῖν ἡτοιμάσται (Θουκ. Ζ', 62) εἰς τὸ πάντα ἡμεῖς ἡτοιμάκαμεν· ἐκ τοῦ Ἰμέρα ὥκισθη ὑπὸ Εὐκλείδου (Θουκ. 5, 5) εἰς τὸ Εὐκλείδης ὥκισεν Ἰμέραν.

§. 27. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν Διπτῶτων· ὅθεν, ὡς ἐκ τῶν προεκτεθέντων Παθητικῶν καὶ Μέσων παραδειγμάτων φθάνομεν εἰς τὰ οἰκεῖα μεταβατικά, οὕτω καὶ ἐκ παντὸς ἄλλου.

Αἰτιατικῇ καὶ Γενικῇ.

Ὡς ἐκ τοῦ ἀπαλλάττομαί τινος φθάνομεν εἰς τὸ ἀπαλλάττω ἑμαυτῶν τινος, καὶ εἰς τὸ ἀπαλλάττω τινὰ τινος, οὕτως ἐκ τοῦ ἐκβάλλομαι (ὑπό τινος) δωμάτων (Εὐρ. Ορ. 430⁹) φθάνομεν εἰς τὸ ἐκβάλλω σε δωμάτων· ἐκ τοῦ παρ' ὑμῶν τοῦ δικαίου στερηθεῖς (Λυσίας ὑπὲρ τοῦ Στρατιώτου, 20) εἰς τὸ στερῶ σε τοῦ δικαίου· ἐκ πάντων δὲ τούτων εἰς τὸν γενικὸν τύπον ἀποστερεῖν τινὰ τινος.

§. 28. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν Καταγνωσικῶν ὀνομασθέντων τὸ κατηγορεῖτο αὐτοῦ Μηδισμός (Θουκ. Α', 95) θέλει τραπῇ εἰς τὸ κατηγοροῦν αὐτοῦ Μηδισμόν — τὸ ὑπὸ τῶν δικαστῶν κατεγνώσθη αὐτοῦ θάνατος (Απομν. Δ', η', 1) καὶ τὸ παιδίον θάνατον κατεκρίθη (άνωτ. Κεφ. ΚΑ', § 20) θέλουν τραπῇ εἰς τὸ καταγιγνώσκω, κατακρίνω τινὸς θάνατον, κτλ. Ἀλλὰ τὸ κατεκρίθη θανάτου, κατεψηφίσθη θανάτου ἢ φυγῆς μᾶς φέρουσιν εἰς ἄλλην μετατροπὴν ἀνάλογον τοῦ διώκω τινὰ φόνου — τῶν μὲν ἰδίᾳ πρὸς τινὰ ἀδικημάτων εὐθύνη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν (Θουκ. Α', 95) καὶ τῶν ὁμοίων. Περὶ τούτων ὁμοίως, ὡς καὶ περὶ τῆς μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς ἀναφερομένης συντάξεως τῶν τοιούτων ῥημάτων (Πλάτ. Θεαιτ. 206), παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

Αἰτιατικῇ καὶ Δοτικῇ.

§. 29. Καθὼς ἐκ τοῦ πορίζομαι χρήματα φθάνομεν εἰς τὸ πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, καὶ ἐκ τούτου εἰς τὸ πορίζω τινὶ χρήματα, οὕτως ἐκ τοῦ ἢ ἡγεμονία ὑπὸ τῆς πόλως πεπίστευτο τῷ ἀνδρὶ ἢ ὁ ἀνὴρ ὑπὸ τῆς πόλεως πεπίστευτο τὴν ἡγεμονίαν φθάνομεν εἰς τὸ ἢ πόλις ἐπεπιστεύκει τὴν ἡγεμονίαν τῷ ἀνδρὶ· ὡσαύτως ἐκ τοῦ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης (Θουκ. Ε', 31) εἰς τὸ ἐπέτρεψαν δίκην Λακεδαιμονίοις καὶ εἰς τὸ ἐπιτρέπειν τινί τι· ἐκ τοῦ δέλτος ἐγγεγραμμένα νόμους, ῥήτρας καὶ ξυνθήματα εἰς τὸ νόμους,

ρήτρας καὶ ξυνθήματα ἐγγεγράφασι τῇ δέλτῳ, καὶ ἐκ τούτου εἰς τὸ ἐγγράφειν τινὶ τι ὡσαύτως ἐκ τοῦ τίς ἐκηρύχθη πρώτην φυλακὴν; (Γύρ. Ρήσ. 538) εἰς τὸ κηρύττεται τινι πρώτη φυλακὴ, κηρύττειν τινὶ πρώτην φυλακὴν, κηρύττειν τινὶ τι ὁμοίως καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεσταλμένοι ἀπὸ τε τοῦ Ξενάρχους καὶ Κλεοβούλου (= ἀπὸ μέρους) ἑκάτεροι ἀνεχώρουν κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων ὧν περ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν (Θουκ. Ε', 37).

Διπλῇ Αἰτιατικῇ.

§. 30. Οὕτω δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσομένων ἐκ τοῦ Δημοσθενείου οὗτινος τὴν γνῶσιν ἀφῆρηται, τούτου κατηγορεῖ προχειρότατα φθάνομεν εἰς τὸ ἀφαιρεῖν τινα τὴν γνῶσιν τινος ἐκ τοῦ οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξηρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλῶδους τῆς παρασκευῆς (Θουκ. ζ', 24) εἰς τὸ τὸ ὀχλῶδες τῆς παρασκευῆς οὐκ ἐξεῖλεν αὐτοὺς τὸ ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ ἐκ τούτων δὲ εἰς τὸν γενικὸν τύπον ἀφαιρεῖν τινὰ τι οὕτω δὲ ἐκ τοῦ Προμηθεὺς ὑπ' αἰτοῦ ἐκείρετο τὸ ἦπαρ φθάνομεν, διὰ τοῦ ὁ αἰτὸς ἐκείρε τὸν Προμηθεῖα τὸ ἦπαρ, εἰς τὸν τύπον κείρειν τινὰ τι, τοῦτο δὲ = ἀφαιρεῖν τινὰ τι, ὡς περικείρειν, περιελεῖν τείχη, κτλ. Καὶ τούτων δὲ πάλιν τὰ παθητικὰ ἔχουσι τὴν αὐτὴν σύνταξιν, ὡς ἐκάθησο τοὺς πλοκάμους περικειρόμενος ὑπ' αὐτῶν (Λουκ. Τίμ. Μισ.) — περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα (Δημ. Μειδ. ΔΗ' ἴδε καὶ Κοραὴν εἰς Ισοκρ. Β', 291). Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ οὗτος γὰρ εἰσεπέπρακτο ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν τὰς χιλίας δραχμάς (Δημ. πρὸς Απατούριον) θέλει τραπῇ εἰς τὸ ἐγὼ εἰσεπεπράγμην τοῦτον τὰς χιλίας δραχμάς· τοῦτο δὲ μᾶς φέρει εἰς τὸ εἰσπράττομαί τινα δραχμάς, χρήματα, κτλ.

§. 31. Ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ὑποδιαίρεσεως τῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσομένων ῥημάτων ἡ Αἰτιατικὴ τὴν ὁποίαν ὠνομάσαμεν κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου μετατρέπεται εἰς ὀνομασικὴν ἐπὶ τῶν Παθητικῶν· ὅθεν ἐκ τοῦ καλῶ σε Σωκράτην γίνεται σὺ καλεῖ ὑπ' ἐμοῦ Σωκράτης, ἐκ τοῦ καλῶ τινα τοῦτο τὸ ὄνομα, καλεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ τοῦτο τὸ

ὄνομα· οὕτω καὶ οἱ ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη γεγυ-
νότες καλοῦνται γεραίτεροι — πᾶν δὲ τὸ ἐναντι-
ούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται — οἱ
Πέρσαι ἐνομίζοντο ἀλκιμώτατοι, ὅπου ἡ ἐξυπονόησις
τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι δὲν φαίνεται ἀναγκαία. Ἐκ τοῦ κατέ-
στησαν ἐκεῖνον στρατηγὸν γίνεται ἐκεῖνος κατέστη
στρατηγός· οὕτω κατέστη ἀρχή, Ἑλληνοταμίαι κα-
τέστη ἀρχή (Θουκ. Α', 96). Ὡς δὲ λέγεται ἦν, γέγονε
τῶν τριακοντα, κτλ. οὕτω καὶ οὐδὲ τῶν τρισχιλίων
κατελέγην (Λυσ. Νικομ. Γραμ.). Τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι καὶ
ἐπὶ Μέσων, ὅταν τις ἦναι στρατηγός αὐτοχειροτόνητος, ὅταν μόνος
τοῦ κρίνεται, νομίζεται καὶ καλῆται τοιοῦτος· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα
διὰ τὸ σαφέστερον ἐκφέρονται διὰ τοῦ Μεταβατικοῦ καὶ τῆς συν-
θέτου ἀντωνυμίας, καλεῖν ἑαυτόν, νομίζειν ἑαυτόν, κτλ.

§. 32. Γίνεται δὲ καὶ ἐν τούτοις κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ
εἰς τὸ Μεταβατικὸν ἐπάνοδος· ὅθεν ἐκ τοῦ Γωβρύας ἀπε-
δείχθη ὑπὸ Κύρου στρατηγός ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ Κύρος
ἀπέδειξε Γωβρύαν στρατηγόν· ἐκ τοῦ ἐπειδὴ δὲ ἀπε-
χειροτονήθη μὲν ὑφ' ὑμῶν στρατηγός (Δημ. πρὸς Τιμόθ.)
κατ' ἀναλογίαν μὲν εἰς τὸ ἀπεχειροτονήσατε αὐτὸν στρα-
τηγόν, κατὰ τὸ σύνηθες δὲ εἰς τὸ ἀπεχειροτονήσατε αὐτὸν
τῆς στρατηγίας, ὡς ὁ μὲν δῆμος ἀπεχειροτόνησεν
αὐτὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἐφήβων ἐπιμελείας (Δεῖν. κατὰ
Φιλοκλ.), τοῦ ὁποίου τὸ ἀνάλογον παθητικὸν ἤθελεν εἶναι ἀπε-
χειροτονήθη ὑφ' ὑμῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἐφήβων ἐπιμε-
λείας, κτλ. οὕτω τὸ μὲν κεχειροτόνημαι ἀρχή ἤθελεν
εἶναι κατ' ἀναλογίαν = διὰ χειροτονίας κατεστάθην ἀρχή,
τὸ δὲ κεχειροτόνημαι ἀρχήν (Αρισ. Εκκλ. 517) = διὰ
χειροτονίας ἐπιτέτραμμαι ἀρχήν, ὡς ἀποκεχειροτό-
νημαι ἀρχήν = διὰ χειροτονίας ἀφήρημαι ἀρχήν·
διάφορον δὲ εἶναι τὸ (Αρισ. Σφ. 502) τὴν Ἰππίου καθί-
σταμαι τυραννίδα.

§. 33. Εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα ἡ διαφορὰ τῶν Παθητικῶν
καὶ Μέσων εἶναι φανερά· καὶ πολλαὶ μὲν πράξεις τὰς ὁποίας λαμ-
βάνει ἑξωθεν βιαίως τὸ ὑποκείμενον δυσκόλως ἢ καὶ ἀδυνάτως
τὰς κάμνει μόνον του· οὐδεμία ὁμως ἐξωτερικὴ πρᾶξις ἐκουσία
ὑπάρχει ἥτις δὲν δύναται νὰ πραχθῇ εἰς αὐτὸ καὶ βιαίως
ὑπ' ἄλλου· καὶ ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, τῶν περισ-
σοτέρων χρόνων οἱ τύποι εἶναι κοινοὶ εἰς Παθητικὰ καὶ εἰς Μέσα,

διὰ τοῦτο τὸ αὐτὸ ῥῆμα δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ Παθητικὸν ἢ Μέσον, καθ' ὅσον τὸ παρ' αὐτοῦ σημαίνονμενον γίνεται ἄνευ ἢ μετὰ τῆς θελήσεως τοῦ ὑποκειμένου· οὕτω π. χ. τὸ κείρομαι εἰς τὸ θιαίως κειρόμενον παιδίον, εἰς τὸ ἀνερώτητα κουρευόμενον πρόβατον εἶναι Παθητικόν· εἰς τὸν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκουσίως κουρευόμενον ἢ καὶ πληρόνοντα νὰ τὸν κουρεύσουν εἶναι Μέσον· οὕτω περιτέμνεται ἢ τις ἡλικιωμένος ἐκουσίως (*si fa circoncidere*) καὶ περιτέμνεται μικρὸς ἢ μέγας θιαίως (*= vien circunciso*), κιλ. οὕτω λούομαι, κτενίζομαι, ξυρῶμαι, σφάττομαι, κτλ.

§. 34. Πολλὰ ὅμως ἄλλα, ὡς τὰ φόβον π. χ. καὶ πάθημα ὅποιονδήποτε ψυχῆς σημαίνοντα, σαλεύουσι μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων, καὶ ἤθελαν δυσκολεύσει καὶ τὸν γυμνασμένον Συντακτικὸν ἵνα τὰ χαρακτηρίσῃ ὡς τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα, διότι ἔπρεπε νὰ ἀναγκασθῇ νὰ προσδιορίσῃ πρῶτον τὸν παρὰ Νομικοῖς διασελλόμενον νικητὸν καὶ ἀνίκητον φόβον καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλ' ἀφίνοντες τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν εἰς τὸν φιλόσοφον οἱ σπουδασαὶ ἀρκεῖ μόνον νὰ παρατηρῶσι πῶς ἐθεώρησε τὸ πρᾶγμα ὁ ἀνὰ χεῖρας συγγραφεύς, ὡς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω περὶ τοῦ ἐκπλήττεσθαι, καὶ κατ' αὐτὸ νὰ ὁδηγῇται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν. Πολλάκις δὲ εἶναι καὶ ἡ ἐρμηνεία ἥτοι ἡ ἔκφρασις ἀμφιῤῥεπής, ὡς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι μικτὸν ἐκ θίας καὶ θελήσεως, ἡ λεγομένη πειθανάγκη· οὕτω π. χ. παρὰ Θουκυδίδῃ (Ζ', 11) νῦν οὖν ἡμεῖς μέν, παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἡσυχάζομεν· οὕτω καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων.

Παθητικὰ Αὐτοπαθῆ.

§. 35. Τούτων τῶν ῥημάτων τὴν φύσιν ἐν γένει μὲν ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω· ἐπειδὴ δὲ ὁ νοῦς δυνατόν νὰ θεωρήσῃ κατὰ διαφόρους τρόπους τὸ πάθος τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ὡς ἐξωθεν λαμβανόμενον, ἢ ὡς κατὰσασιν ἐν ἧ αὐτὸ εὐρίσκεται ἤδη, κτλ. καὶ ἐπειδὴ ἡ σύνταξις κρέμαται ἐκ τῆς ἐννοίας, διὰ τοῦτο τροπολογεῖται καὶ τούτων τῶν ῥημάτων ἡ σύνταξις, ὡς καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν σημαίνονμενον πάθος. Ὅσον δὲ εἶναι δυνατόν νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς κλάσεις αἱ τοιαῦται διάφοροι λεπταὶ βαθμολογίαι, τὰ ῥήματα ταῦτα παρίστανται, φαίνεται εἰς ἐμέ, ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ὑπὸ τρεῖς ὅψεις· α'. ὡς τὰ προηγούμενα Κύρια Παθητικά· β'. ὡς ἀπλῆς ἐμπαθοῦς σημαντικῆς καταστάσεως· γ'. ὡς συνεπτυγμένα Παθητικά.

α'. Ως τὰ προηγούμενα Κύρια Παθητικά.

§. 36 Ως τοιαῦτα παρίστανται τὰ ῥήματα θνήσκω, ἀποθνήσκω, ἐκπίπτω, φεύγω, κτλ. οὕτω

θνήσκει ὑπὸ Διονυσίου — ἐκεῖνος τέθνηκεν ὑφ' ὑμῶν — πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνασι (= εἶναι φονευμένοι) — ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν γυναικὸς ἀδελφῶν — οἱ φυγάδες οἱ κατὰ τὴν στάσιν ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐκπεσόντες (= διωχθέντες) κατήλθον εἰς τὴν πόλιν — οἱ Τρῶες ἔφυγον ὑπ' Ἀχιλλέως — Σωκράτης φεύγει ὑπὸ Μελίτου (= κατηγορεῖται ἐν τῷ δικαστηρίῳ), κτλ.

§. 37. Τοιοῦτον καὶ τὸ πάσχω, ἀλλ' αὐτὸ συντάσσεται πολυειδῶς· α'. δέχεται τὴν ἀνωτέρω σύνταξιν πάσχειν ὑπὸ τινος, ἀλλὰ συνήθως μετὰ τῶν ἐπιρρήμάτων εὖ ἢ κακῶς· β'. μετὰ αἰτιατικῆς ἀντὶ τῶν ἐπιρρήμάτων· γ'. μόνον μετὰ τοῦ ἐπιρρήματος· δ'. μόνον μετὰ τῆς αἰτιατικῆς, σημαίνουσης τὸ λαμβανόμενον πάθος· ε'. ἀπτότως καὶ χωρὶς ἐπιρρήματος, ὡς

α'. ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου (Ξενοφ. Αν. Α', γ', 4) — κακῶς πεπονθὼς ὑπ' αὐτῶν — ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων κακῶς πάσχειν (Θουκ. Λυσ.)· ταῦτα δέ = εὐποιεῖσθαι, κακοποιεῖσθαι ὑπό τινος.

β'. οὓς ἔθεν εἶνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἀρης παλαμάων (Ιλ. Γ', 128) — μεγάλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήτας καὶ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνων (Ηρόδ.) — ἃ ἐξ ἐμοῦ μὲν ἔπαθες οἷα φῆς παθεῖν (Εὐρ. Εκ. 252).

γ'. εὖ πάσχω — κακῶς πάσχοντος ἐμεῖο (Οδ. Π. 75).

δ'. ἀλγεα, πῆματα, δεινά, ἀνήκουστα, ἀφόρητα, χαρτὰ πάσχειν, κτλ. τοῦτο εἶναι τὸ συνηθέστερον παρ' Ὀμήρῳ, ὡς σπανιώτερον τὸ προηγούμενον, Περὶ τοῦ πολυθρυλλήτου πέποσθε κακὰ (Ιλ. Γ, 99, κτλ.) ἴδε Δ. Π.

ε'. ὁ πάσχων, τὸ πάσχον μέρος, κτλ. ἴδε κατωτέρω § 39. 40.

§. 38. Επειδὴ δὲ εἰς τὴν ιδέαν τοῦ πάσχειν περιέχεται ἡ ιδέα τοῦ ἐξωθεν λαμβάνειν τι, ἐκ τούτου ἐγεννήθησαν τὰ τί παθῶν = ποῖον αἷτιον λιβῶν, ἢ, ὡς ἡμεῖς λέγομεν, πῶς τὸ ἔπαθε, ἢ τί ἔπαθε καὶ ἔκαμε τοῦτο (ἴδε καὶ Κοραῖν Ισ. Β', 262), κτλ. οὕτως ἐπιλέλλησται καὶ ὧν ἡ ψυχὴ πάσχουσα τῆς σωφροσύνης ἐπιθυμεῖ (Απομν. Α', β', 21)

— ὑπὸ τῶν ὁποίων κινουμένη, κτλ. ἢ, ὡς ὁ Ἰταλὸς ᾔθελεν εἰπεῖ, *si scorda ancora di quelle cose delle quali avendone l'anima l'impresione si fa desiderosa della virtù*. Ἡ δὲ ἰδέα τοῦ λαμβάνειν εὐκόλως μεταπίπτει εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπολαύειν, ὡς χρὴ πρὸς μακάρων τυγχάνοντα εὖ πασχέμεν (Πίνδ. Π. Γ', 104)· ὡς δὲ τὰ Απολαυστικά ἐν γένει, οὕτω καὶ τοῦτο ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας συντάσσεται μετὰ γενικῆς, οἷον οὐκ ἔραμαι πολὺν ἐν μεγάρῳ πλοῦτον κατακρύψαις ἔχειν, ἀλλ' ἐόντων εὖτε παθεῖν καὶ ἀκούσαι φίλοις ἐξαρκέων (Πίνδ. Ν. Α', 32)—τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν (Θέογν. 623. W.)· καὶ τὰ ἄλλα δέχονται ποικιλίαν συντάξεως καὶ μάλιστα τὸ φεύγω περὶ οὗ ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΕ'. §. 37.

β'. Ως ἀπλῆς ἐμπαθοῦς σημαστικὰ καταστάσεως.

§. 39. Ως τοιαῦτα παρίστανται τὰ νοσῶ, ἀλγῶ, ἀτυχῶ, δυστυχῶ, ἐρυθριῶ, ὠδίνω, πυρέττω καὶ τὰ ὅμοια. Επειδὴ δὲ εἰς ταῦτα δὲν ἀναφαίνεται ἐξωτερικὸν αἷτιον ἐνεργεῖν, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐνθα ἐξηγεῖται τὸ αἷτιον τοῦ πάθους κατὰ τὸν τρόπον τῶν κυρίων παθητικῶν, διὰ τοῦτο προσφυῶς ὀνομάζονται οὐδέτερα Παθητικά ἢ Οὐδετεροπαθῆ. Εκφέρονται δὲ καὶ ταῦτα, ὡς καὶ τὰ ἄλλα προεξηγηθέντα οὐδέτερα, τὰ σημαίνοντα κατάστασιν ὅχι ἐμπαθῆ, ἢ ἀπτῶτως ἢ τοὺς κοινούς προσδιορισμούς δεχόμενα, οἷον νοσῶ, νοσῶ καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ ὄμματα — ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν — ἀτυχεῖν ἐν πολέμῳ — δυστυχεῖν ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, κτλ. Ως δὲ ἐν ἐκείνοις λέγομεν ζῶ ζωὴν, οὕτω καὶ ἐν τούτοις νοσῶ νόσον, πυρέττω πυρετόν, κτλ.

§. 40. Διὰ τὴν γενὴν δὲ συγγένειαν τῶν ὑπὸ τούτων σημαινόμενων ἐννοιῶν καὶ τὰ πρῶτα μεταπίπτουσιν εἰς τὰ δεύτερα καὶ τὰ δεύτερα εἰς τὰ πρῶτα· τότε δὲ εἶναι φανερόν ὅτι δέχονται τὴν ἀνάλογον σύνταξιν· ὅθεν λέγεται ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι — τέθνηκεν ὁ ἀνὴρ, κτλ. καὶ ὅχι μόνον πάσχει τις ὑπό τινος ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς πάσχει = εὐρίσκεται ἐν καταστάσει ἐμπαθεῖ, ὁ πάσχων (*le patient.*), κτλ. καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ὅχι μόνον ἀσθενεῖ, νοσεῖ διὰ τὸν κόπον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κόπου νοσεῖ· καί, κατὰ τὸν τρόπον τῶν κυρίων Παθητικῶν, νοσεῖ ὑπὸ λύπης — ὑφ' ᾧν ἀπώλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ Ελλάς (Δημ. Φίλιπ. Γ').

§. 41. Πρὸς ταῦτα συγγενεύουσι καὶ τὰ Παθηματικά ῥήματα, τὰ ῥήματα δηλ: τὰ σημαίνοντα ψυχῆς πάθημα, χαράν, λύπην, ὀργήν, ἀγανάκτησιν καὶ τὰ ὅμοια. Εκφέρεται δὲ ἐν τούτοις τὸ αἷτιον τοῦ παθήματος, ἥτοι τὸ ἐφ' ᾧ ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται τοῦτο, κατὰ δοτικὴν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀφαιρετικὴν, ἄνευ ἢ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ, οἶον

οὐδενὶ οὕτω χαίρεις ὡς φίλοις ἀγαθοῖς—χαίροντες τῇ ἐταίρᾳ οὐ τοῖς ἐταίροις, καὶ τῷ οἴνῳ οὐ τοῖς συμποταῖς—ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι ταῦτα ἐλυπεῖτο ὁρῶν—μύθῳ γηθήσας—γεγηθὼς ἐπὶ τοῖς τῶν ἄλλων εὐτυχήμασιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ἀλγῶ λαμβάνει ἐνίστε τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὅταν σημαίνῃ λύπην ἠθικὴν καὶ ὄχι πόνον σωματικόν, ἀλγῶ τοῖς κακοῖς τῶν φίλων—ἀλγεῖν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκῶσιν· οὕτως ἀγανακτῶ καὶ τὰ ὅμοια, ἠδίκουν ἄν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. Τινὰ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι καὶ παθητικὴν φωνὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, ὡς δυσφορῶ καὶ δυσφοροῦμαι, χαλεπαίνω καὶ χαλεπαίνομαι.

§. 42. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν δέχονται καὶ τὰ συγγενῇ τῶν προηγουμένων εἰς μαι ἀποθετικά ἢ μέσα, ὡς ἠδομαι τοῖς χρήμασι—ἀγάλλονται τῇ τιμῇ—λυποῦμαι τῇ δυστυχίᾳ—οὕτω τοῖς παροῦσιν ἄχθομαι, κτλ. Καὶ τὰ πρῶτα δέ, τὰ εἰς ω, καὶ τὰ δεύτερα, τὰ εἰς μαι, ἐξαιρέτως δὲ τὰ δεύτερα, συντάσσονται καὶ μετὰ μετοχῆς, κατ' ὀνομαστικὴν ἢ δοτικὴν, ἐξηγουμένης, ὡς καὶ ἡ ὀνομαστικὴ πτώσις, τὸ ἐφ' ᾧ τὸ ὑποκείμενον λαμβάνει τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον αἶσθημα, οἶον τέτηκά κλαίουσα—ἀνιᾶται δαπανῶν—ἄχθονται ἐλεγχόμενοι—τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυρόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι (Απομν.)—οὐχ ὡς ἀνιωμένους ἀλλ' ὡς ἠδομένους τοῖς γιγνομένοις.

§. 43. Σαλεύουσι δὲ τρόπον τινὰ μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τῶν δευτέρων τὰ φθίνω, φθινύθω, τάλαιπῶρῳ, κτλ. ὡς φθίνει Κλέων—μηνὸς φθίνοντος—τούςδε δ' ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο (Ιλ. Β, 346)—φθινύθει δὲ ἄμφ' ὅστέοφι χρώς (Οδ. Π, 145)—οἱ μὲν σύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν—οὐκ εἰώθοτες οὐδὲ βουλόμενοι τάλαιπωρεῖν (Θουκ.).

§. 44. Ταῦτα δὲ ἐκλαμβάνονται καὶ μεταβατικῶς, ἔχοντα καὶ φωνὴν εἰς μαι, ἐπὶ παθητικῆς σημασίας, ὡς φθίσει σε τὸ σὸν

μένος — τοκῆας μὲν φθίσαν θεοί (Ιλ. Ζ, 407. Οδ. Υ, 67) φθινύθεσκε φίλον κῆρ (Ιλ. Α, 491). Λαμβάνεται δὲ ἡ μὲν παθητικὴ αὕτη σημασία συνηθέστερον ἐκ τοῦ φθίω, ἡ δὲ μεταβατικὴ ἐκ τοῦ φθίνω. Εἶναι δὲ παθητικὴ καὶ μέση φωνὴ εἰς τὰ ἔφθιμαι, φθίσθω, φθίμενος, ἔφθιόμην, φθίσομαι· οὕτω καὶ ὁ πόλεμος πάντα τρόπον τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς — ὁρᾶς ὡς τεταλαιπώρηνται διὰ τὸν πόλεμον (Ισοκρ.). Ἐκ τούτου δὲ δυνατόν ἐκλαβεῖν τὸ μὲν φθίνουσα νύξ = φθινομένη, φθίνουσα ἑαυτήν· τὸ δὲ ταλαιπωρεῖν (= ταλαιπωρεῖσθαι) = ταλαιπωρεῖν ἑαυτόν = κακοπαθεῖν· πολυειδῶς δὲ τὰ μογέω, μοχθέω καὶ πονέω· α'. = ἀμεταβάτως = κοπιῶ· β'. μετὰ αἰτιατικῆς = μετὰ πόνου ποιεῖν τι· γ'. κακοπαθεῖν· δ'. ἀπροσώπως (ἴδε Λ. Ε. 1819. σελ. 696 — 708)· τὸ δὲ συγγενὲς ἀποθετικὸν δειδίσσομαι = ἐκφοβῶ καὶ = ἐκφοβοῦμαι.

γ'. Ὡς συνεπτυγμένα Παθητικά.

§. 45. Ὡς τοιαῦτα παρίστανται τὰ ταρβῶ, πτήσσω, δειμαίνω, φρίσσω, κτλ. οὕτω ταρβήσας χαλκύν (Ιλ. Ζ, 469) — θεῶν οὐχ ὑποπτήσσω χόλον — οὐ τοῦτο δειμαίνεις πλέον; — πέφρικα τὰν ὠλεσίοικον θεόν (Αἰσχ. Προμ. 29. 41. Επτ. 726)· οὕτω δὲ καὶ τὸ δέδια καὶ δέδοικα ἢ δεΐδια καὶ δεΐδοικα, ὡς δεΐδια Αἰνείαν — δεΐδοικα Πηλεϊῶνα (Ιλ. Ν, 482. Σ, 261) — καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιε (Δημ. Φιλ. Α', 4)· οὕτω καὶ καταρρώδηςας τοὺς Πέρσας (Ηρόδ. Θ', 46). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ προθετοπτότως ἐπὶ ἄλλης ὁμῶς ἐννοίας (ἴδε κατωτέρω ἐν τῇ προθέσει περὶ).

§. 46. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγονται καὶ τὰ κλαίω, πενθῶ, θρηνῶ, οἰμώζω, στένω, στενάχω, κτλ. ὡς τοὺς κλαίοντας Πολυνείκη — τίνα δὲ καὶ πενθήσομεν (Αἰσχ. Επτ. 1075. Πέρσ. 296) — ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει — ὦμωξα ἀδελφὸν σόν — ὦμωξα πατρός δυσπραξίας (Εὐρ. Ιφ. Τ. 490. Ηλ. 248. Ιππ. 1405) — στένω σε τὰς οὐλομένας τύχας — τό τ' ἐπερχόμενον πῆμα στενάχω (Αἰσχ. Προμ. 397. 99). Γίνεται δὲ τὸ στενάχω ἐκ τοῦ στένω, ὡς ἐκ τοῦ διώκω τὸ διωκάθω· ἐκ δὲ τοῦ στόνος καὶ στοναχῆ γίνεται στοναχίζω καὶ στοναχίζομαι (ἴδε Σπίτσνέρου *Excursus* εἰς Ιλ. Β, 95).

§. 47. Οτι δὲ ταῦτα περιέχουσι συνεπτυγμένην παθητικὴν

έννοιαν εἶναι δῆλον· διότι ἡ ἐπιφερομένη αἰτιατικὴ σημαίνει ὅχι τὸ δεχόμενον, ὡς εἰς τὰ καθ' αὐτὸ Μεταβατικά, ἀλλὰ τὸ ποιῶν εἰς τὸ ὑποκείμενον τὴν ἐνέργειαν αἴτιον· ὅθεν ἐν ᾧ εἰς τὸ τύπτει ὁ Νικόλαος τὸν Δημήτριον ἡ ἐνέργεια μεταβαίνει ἐκ τοῦ Νικολάου εἰς τὸν Δημήτριον, ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ Νικόλαος φρίσσει τὸν Δημήτριον ὁ Δημήτριος ἐνεργεῖ εἰς τὸν Νικόλαον, ἐμπνέων εἰς αὐτὸν φρίκην. Τοιαῦτα ἐκ τῆς εἰς μαι φοινῆς τὰ φοβοῦμαι, ὀδύρομαι, μύρομαι, κτλ. Ταῦτα δέ, χωρὶς τῆς αἰτιατικῆς, μεταβαίνουσιν εἰς τὴν προεξηγηθεῖσαν τάξιν τῶν φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικῶν ἀμεταβάτων, καὶ μάλιστα τὸ μύρομαι.

§. 48. Δὲν διέφυγε τοὺς ἐδικούς μας Γραμματικούς ἡ φύσις τῶν τοιούτων ῥημάτων ἐπιστάσεως ἄξια τὰ τοιαῦτα, τρέμω σε, φεύγω σε, φρίσσω σε, καὶ τῶν παθητικῶν δὲ τὸ τοῦτου φοβοῦμαι, ἄ, οὐδεμιᾶς ὄντα ἐνεργείας ἐμφαντικά, φέρεται ἐπ' αἰτιατικὴν· μᾶλλον γὰρ αὐτοπάθειαν σημαίνει τὸ φρίσσειν καὶ τρέμειν διὰ φόβον, καὶ τὰ παραπλήσια· βεβαιῶ δὲ τὸν λόγον καὶ τὸ μὴ γίνεσθαι ἐπὶ τῶν τοιούτων παθητικῶν διαθέσεις· οὐ γάρ, ὡς περ ὕβριζομαι καὶ δαίρομαι λέγομεν, οὕτω καὶ τρέμομαι, φεύγομαι, φρίσσομαι· ἔχει δὲ μάλιστα ἐλ- λειψιν τῆς διὰ ἡ τούτων αἰτιατικῆς, τῆς συντάξεως ἐν πλήρει λόγῳ οὕτως ἐχούσης, τρέμω διὰ σέ, φεύγω διὰ σέ· ὅθεν δὴ καὶ Παθητικὰ ἐπὶ τούτων οὐ γίνεται.»

§. 49 Ταῦτα λέγει ὁ πολυθρύλλητος Αθανάσιος ὁ Πάριος, ὑπομνηματίζων τὸ ὁλοενεργητικὸν οὐδέτερον Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ· καὶ ἡ μὲν ἐξήγησις τῆς τῶν ῥημάτων τούτων φύσεως ὀρθή, περιττὴ ὅμως ἡ διὰ τῆς προθέσεως ἀναπλήρωσις εἰς τὴν χρῆσιν· πολλῷ μᾶλλον δυνατόν εἶπεῖν ὅτι, καθὼς ἡ αἰτιατικὴ ἐτάχθη εἰς δῆλωσιν τοῦ δεχομένου τὴν ἐνέργειαν ἀντικειμένου, οὕτως ἐπὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἐτάχθη κατ' ἀντίθετον λόγον καὶ εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐνεργοῦντος αἰτίου· κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἤθελαν εἶναι τὰ ἀντίθετα τῶν μεταβατικῶν. Ἡθελε φανῇ πιθανώτερον ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ τοιαύτη σύνταξις καὶ ἐκ τοῦ γενικοῦ προσδιορισμοῦ κατὰ τί· ὅθεν ὡς ἐλέγετο δεινὸς τὴν ῥητορικὴν, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, κτλ. οὕτω καὶ δέδοικα τοῦτο = εἶμαι φοβισμένος ὡς πρὸς τοῦτο, καὶ ἐπομένως δέδοικά σε, πέφρικά σε, κτλ. Οἱ ἀμφότερα ταῦτα καταντῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ θέλομεν τὸ ἰδεῖ ἀλλαχοῦ. Λέγεται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ παρ' Ἑλλήσι, τὸν κλαίω καὶ τὸν θρηνῶ, τὸν κλαίω καὶ τὸν

μύρομαι, τὸν φοβοῦμαι καὶ τὸν τρέμω, τὸν τρέμω καὶ τὸν τρομάζω, κτλ. Τοῦτο δὲ τὸ τελευταῖον ἐκλαμβάνεται καὶ μεταβατικῶς, ὡς τρομάζω τὸ παιδίον· καὶ τοῦτο μὲν — κάμνω τὸ παιδίον νὰ τρέμῃ, ἐπὶ τῆς ἄλλης δὲ σημασίας — πίπτω εἰς τρόμον, διὰ τι τρομερὸν ἀντικείμενον.

§. 50. Τὸ παθητικὸν εἶδος τῆς συντάξεως δέχονται πολλάκις καὶ καθ' αὐτὸ οὐδέτερα, ἀπαθοῦς καταστάσεως σημαντικά, καὶ καθ' αὐτὸ ἐνεργητικὰ ῥήματα, ἀμετάβατα καὶ μεταβατικά, ὑπὸ παθητικὴν ἔννοιαν ἐλκόμενα, ὡς

ὧν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν (Θουκ. Γ', 15)
— ἐνθα κεν αὐτὲ Τρῶες Ἰλίου εἰσανέβησαν ὑπ' Ἀχαιῶν
— πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις (Ιλ. Ζ, 74, 456) —
ἐποίησε ταῦτα ὑπ' ἀμαθείας — ὑπὸ μέθης ὕβρισε, κτλ.

§. 51. Ἐν τούτοις ἡ ἔννοια τοῦ πάθους εἶναι συνεπτυγμένως ἐκφρασμένη, καὶ τὸ μὲν πρῶτον — ἐν τιμῇ ὧν, ἧτοι τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἀστῶν· οὕτω καὶ ἀξιος τιμῆς, θανάτου τῇ πόλει — ἀξιος τιμηθῆναι, θανατωθῆναι ὑπὸ τῆς πόλεως· ταῦτα δὲ ἤθελαν εἶναι — ἀξιοτίμητος καί, συγχωρούσης τῆς γλώσσης, ἀξιοθανάτωτος τῇ πόλει· τὸ δὲ δεύτερον ἐκ τῶν προηγούμενων παραδειγμάτων — ὑπ' Ἀχαιῶν νικώμενοι ἢ ἀναγκαζόμενοι· οὕτω παρ' Ἡροδότῃ (Ε', 61) οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες, ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀναχωρεοῦσι· τὸ πρὸς ἄλλης ὑφαίνοις — πρὸς ἄλλης κελευομένη, τὰ δὲ ὑπ' ἀμαθείας, ὑπὸ μέθης καὶ τὰ ὅμοια — κινούμενος, συρόμενος ὑπ' ἀμαθείας, κτλ. ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς ὑπὸ προθέσεως.

§. 52. Εἰς ὅλα ταῦτα, ὡς καὶ εἰς τὰ προηγούμενα, πρέπει νὰ διασέλλεται τὸ ἄμεσον αἷτιον τοῦ πορρώτερω, τὸ ἐνεργοῦν δηλ. καὶ ποιητικὸν τοῦ προτρεπτικοῦ, ἀναγκαστικοῦ, συνοδευτικοῦ, ὀργανικοῦ. κτλ. καὶ νὰ παρατηρῇται ποῖον ἠθέλησε νὰ ἐξηγήσῃ ὁ συγγραφεὺς καὶ ποῖον ὄχι. Καὶ ἐπὶ τινων μὲν καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι σαφές καὶ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀκριβῶς διασέλλεται, ἐπὶ τινων δὲ ἄλλων καταντᾷ τὸ πρᾶγμα δυσκολώτερον· οὕτω π. χ. εἰς τὰ ἠρέθη ὑπὸ τῶν φυλετῶν — ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων κακῶς πάσχειν καὶ τὰ ὅμοια ἐκφέρεται μόνον τὸ ποιητικὸν αἷτιον· εἰς τὸ Δημοσθένους ἐστεφανώθη ἀρετῆς ἔνεκα ἐκφέρεται μόνον τὸ προτρεπτικόν, παραλειπομένου τοῦ ποιητικοῦ· εἰς δὲ τὸ Δημοσθένους ἐστεφανώθη ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, χρυσῷ στεφανῷ, ἀρετῆς

ἕνεκα διασέλλεται τὸ ποιητικόν, προτρεπτικὸν καὶ ὑλικὸν αἷτιον· ὡσαύτως εἰς τὸ διὰ τούτους ἐστερέθητε ὑπὸ τῶν πολεμίων τῆς ἐλευθερίας διασέλλεται προσεχὲς καὶ πορρωτέρω αἷτιον· εἰς τὸ τοῦ Λυσίου (Στρατ. 2) ὑπὸ τῶν διαβολῶν πεισθέντας ἐκφέρεται μᾶλλον τὸ μέσον παρὰ τὸ ποιητικὸν αἷτιον· εἰς τὸ ὑπὸ μέθης ὕβρισεν ὁ μὲν ὕβρις παρίσεται ὡς ἐνεργῶν, ἡ δὲ μέθη ὡς αἷτιον πορρωτέρω, ἀοράτως ἔλκον αὐτὸν εἰς τὴν πρᾶξιν. Δυσκόλως ἤθελεν ἀποφασίσει τις ἂν εἰς τὸ ἔκθανε γέλῳ (ἀπέθανεν ἀπὸ τὰ γέλια) ἐκφέρεται τὸ προσεχὲς ἢ τὸ πορρωτέρω αἷτιον, καὶ πρὸς δυσκολώτερον ἐπὶ πολλῶν ἄλλων. Εὐρίσκονται δὲ περιστάσεις τῶν ὁποίων ἡ ἀκριβοὺς διάκρισις ἤθελε φέρεται εἰς ἀπορίαν ὅχι μόνον τὸν Συντακτικὸν ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Φιλόσοφον· οὕτω π. χ. εἰς τὸν γνωστὸν σίχον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πολλὰ ποιούμεεν κακά ποῖον εἶναι τὸ ποιητικὸν καὶ ποῖον τὸ ὀργανικὸν αἷτιον;

§. 53. Αλλ' ἀφίνων τὰ τοιαῦτα εἰς τοὺς ἐκ προθέσεως ἐξετάζοντας τὴν φύσιν τῶν διαφόρων αἰτίων φιλοσόφους ἅς προσκολλᾶται ὁ σπουδαστής, ὅσον τὸ δυνατόν, εἰς τὴν ἐρμηνείαν ἤτοι ἐκφρασιν, ἐρευνῶν ἂν ἐκφέρεται ὁ λόγος κατ' ἄμεσον ποιητικὸν ἢ κατὰ προτρεπτικὸν αἷτιον. Πρὸς πληρεστέραν ἰδέαν τοῦ πράγματος ἅς παραβάλλῃ καὶ ὅσα περὶ τούτου ἀνωτέρω ἐλέχθησαν ἐν τῷ περὶ Αἰτίου καὶ ἐν τῷ περὶ κυρίων Παθητικῶν, καὶ ὅσα θέλομεν εἰπεῖ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ τῆς τελευταίας τῶν Προθέσεων ὑπό.

Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ρηματικῶν.

§. 54. Ἐκ τοῦ τρίτου προσώπου τῶν Παθητικῶν Παρακειμένων παράγονται τριῶν εἰδῶν ῥηματικά· α'. ἐνεργείας· β'. παθους· γ'. ἀνάγκης σημαντικά· τὰ πρῶτα λήγουσιν εἰς ης, ηρ, ωρ, οῖον ἀγοραστής, ποιητής, σωτήρ. ἰχνευτήρ, πράκτωρ, διάκτωρ· τὰ δεύτερα εἰς ος, οῖον ἀγοραστός, πλεκτός, ὀρατός, ποιητός, στρεπτός· τὰ τρίτα εἰς εος, οῖον ἀναγνωστέος, γραπτέος, ἐατέος, λεκτέος, κτλ. εἶναι δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐσιαστικά, τὰ δὲ δεύτερα καὶ τρίτα ἐπίθετα. Περὶ τῶν πρώτων δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τίποτε ἐνταῦθα, διότι ἀλλαχοῦ περὶ αὐτῶν ἐλαλήσαμεν (Κεφ. ΙΑ'. 63), καὶ εἶδαμεν ἀκόμη (Κεφ. ΙΕ'. § 8) ὅτι αὐτά, ῥήματα γινόμενα, τρέπουσιν εἰς αἰτιατικὴν τὴν ὁποίαν ὡς ὀνόματα ἔχουσι γενικὴν, οῖον ποιητὴς τινος — ποιεῖν τι — σωτήρ τινος — σώζειν τινὰ ἢ πρᾶγμα τι, κτλ. Μένουσι λοιπὸν ἐνταῦθα μόνον τὰ δεύτερα καὶ τρίτα, διότι

αὐτὰ ἔχουσι σχέσιν μὲ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος Παθητικά, ὡς σώζοντα τὴν σημασίαν τοῦ Παθητικοῦ Παρακειμένου ἐκ τοῦ ὁποίου γεννῶνται. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀκριβῆ τῶν τρίτων, τῶν εἰς τέος, ἀνάλυσιν προὔποτίθεται γνῶσὴ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ σύνταξις, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα δὲν ἠμποροῦμεν νὰ διαλάβωμεν παρὰ μόνον περὶ τῶν δευτέρων.

§. 55. Τὰ εἰς τέος ῥηματικά ἐπίθετα ἔχουσι δύο σημαινόμενα διάφορα· α'. σημαίνουνσι πάθος γενόμενον ἤδη καὶ ληφθὲν ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου· β'. μόνον τὸ δυνατόν γενέσθαι· οὕτω

α'. πλεκτός — ποιητός — χυτός, κτλ.

β'. ὁρατός — ἀκουστός — στρεπτός.

Επὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὴν μετοχὴν τοῦ Παθητικοῦ Παρακειμένου· ὅθεν πλεκτός = πεπλεγμένος, ποιητός = πεποιημένος, κατασκευαστός, οὐχὶ φυσικός· οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἀνοικτός, κλειστός, πλεκτός, στρεπτός, ὑφαντός, κτλ. ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ δυνατός γενέσθαι· ὅθεν ὁρατός, ἀκουστός = ὁραθῆναι, ἀκουσθῆναι δυνάμενος, καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ ἄλλα ἐπίθετα εἰς ἰμος λήγοντα.

§. 56. Μόνη ἡ δευτέρα σημασία ἣτις καὶ ἡ συνηθεστέρα ἀνάγεται εἰς τὸ ἐνταῦθα προκείμενον· καὶ ὡς πρὸς τοῦτο δέχονται τὰ ῥηματικά ταῦτα τὴν κατὰ δοτικὴν σύνταξιν τοῦ Παθητικοῦ Παρακειμένου ἐξ οὗ γίνονται· ὅθεν ὡς λέγεται εἴρηταί μοι τοῦτο, οὕτω καὶ ἔστι μοι ῥητόν τοῦτο = δύναμαι εἰπεῖν τοῦτο· ὡσαύτως οὐκ ἔστι μοι ῥητόν = οὐ δύναμαι εἰπεῖν τοῦτο, κτλ.

§. 57. Σημειόνομεν δὲ περὶ τούτων· α'. ὅτι τοιαῦτα ἐπίθετα γίνονται ὅχι μόνον ἐκ κυρίων Παθητικῶν ἀλλὰ καὶ ἐξ Αποθετικῶν τῶν ὁποίων ὁ Παρακείμενος ἢ ὁ Αόριστος ἐκλαμβάνεται παθητικῶς, ἔτι δὲ καὶ ἐξ Ενεργητικῶν ἀμεταβάτων καὶ ἐξ Οὐδετέρων· β'. ὅτι ἐπὶ τινων ἐξ αὐτῶν συνεστιάσθη τόσον πολὺ ἡ παθητικὴ σημασία ὥστε μόλις πλέον γνωρίζεται, καὶ παρίσται ὡς ιδιότητος σημαντικὴ ἥτοι οὐδετέρα· γ'. ἐπὶ τινων ἄλλων κατήντησε διόλου ἐνεργητικὴ, ὡς

α'. ι. κτητός, χρηστός, ὠνητός, ἐκ τοῦ κέκτῃται κέχρησται ἢ ἐχρήσθη, ἐωνῃται (ἴδε ἀνωτέρω περὶ Αποθετικῶν)· οὕτω λέγεται δόξῃ μὲν χρήματα κτητά, δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή.

2. ἄμβατός, γρυκτόν, ἐξιτόν, ὡς ἀρα γρυκτόν ἐστιν ὑμῖν; — τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστιν.

3. βιωτόν· καὶ ταῦτα μὲν τὰ τελευταῖα ἰσοδυναμοῦσι μὲ ἀπρόσωπα, τὸ δὲ ἄτος, ἄπληστος καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἐκ Μέσων ῥημάτων γινόμενα, ἔχουσι καὶ σημασίαν μέσην.

β'. βροτός, λεπτός, κυρτός, μοτός καὶ μοτόν, κτλ. τῶν ὁποίων ἡ ἐτυμολογία πρέπει νὰ μᾶς ἀποκλινήσῃ εἰς τὸ μέρω μέρος (*mors*), μορτός καὶ βροτός (ἴδε Βουτ. λεξιλ. Α', 176), εἰς τὸ λέπω = ξεφλουδίζω, εἰς τὸ κύρω = γύρω· λοιπὸν κυρτός = γυρτός, καὶ εἰς τὸ μόω = στουπόνω.

γ'. μενετός, καλυπτός, μεμπτός, κτλ. (Θουδ. Α', 142. Σοφοκ. Αντ. 1011. Τραχ. 446).

§. 58. Ἡ σημασία τοῦ δυνατοῦ ἐξηγεῖται καθαρώτερον ἐν τούτοις· α'. διὰ τῶν συνθέτων· β'. διὰ τῶν, ὡς εἶπαμεν, εἰς ἱμος ἐπιθέτων· οὕτω

α'. ἀδάμαστος, ἄτρωτος, δυσέκπλυτος, δυσέκνιπτος, δυσάποσπαστος, δύσπεπτος, κτλ.

β'. ἀλώσιμος (ἀλωθῆναι δυνατός) — πράσιμος (δυνατός πραθῆναι) — ὤνιος (δυνατός ἀγορασθῆναι) — ἀρόσιμος, γεωργήσιμος, ἐπιλήψιμος, κτλ. Τοιοῦτον τὸ παλαιὸν παρ' ἡμῖν φαγώσιμος καὶ τὸ νέον διαθέσιμος, κατὰ τὰ ὅποια δυνατὸν εἰπεῖν καὶ αἰρέσιμος, ἐκλέξιμος ἢ ἐκλόγιμος, ἀποκαλύψιμος, ἐπιδείξιμος, κτλ. ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὰ Ἰταλικά *disponibile*, *eligibile*, *revelabile*, *ostensibile*, κτλ.

§. 59. Σημειωτέον δὲ ὅτι οὔτε ἐν τούτοις οὔτε ἐν ἄλλοις φαίνει ἡ γλῶσσα μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἀλλὰ πολλὰ τῶν ἀπλῶν εἰς τος ἐφύλαξαν καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην σημασίαν, κτλ. πολλὰ ἄλλα καθιέρωσεν ἡ χρῆσις εἰς τὴν μίαν. Καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων δὲ παρατηροῦνται ποικιλίαι, ὡς πολύπλεκτος = πολυπλοκος, ἐπίτριπτος· α'. = ἐπιτετριμμένος· β'. = ἐπιτριβῆς ἄξιος. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν εἰς ἱμος, οἷον κάλλιμος = κάλλος ἔχων, ἀνθιμος = ἀνθηρός, ἀνύσιμος = ἐπιτελεσιτικός, εἰς ἐπιτέλεσιν χρησιμεύων· πλώϊμος· α'. = πλεῦσαι δυνατός· β'. = πλευσθῆναι δυνατός· οὕτω λέγεται πλώϊμοι νῆες — πλώϊμος θάλασσα ἐκ Διονυσίων. Ἰδε Δ. Π. ἐνθα εἶναι καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐδικήν μας γλῶσσαν παράθεσις, ὡς ποτιστικὸν χωράφιον καὶ τὰ ὅμοια.

§. 60. Τὰ εἰς τὸς ἐπὶ τῆς πρώτης σημασίας ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὴν μετοχὴν τῶν Λατίνων εἰς *tus*, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μενος, ὡς *auditus* ἡκουσμένος, ἀκουστός· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας σημασίας τοῦ δυνατοῦ, ὡς καὶ τὰ εἰς ιμος, ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὴν Λατινικὴν κατάληξιν *ilis*, ὡς στρεπτός *versatilis*, ὁρατός *visibilis*, καὶ *flexibilis* καμπτός, λυγιστός ἢ λυγίσσιμος, *facilis*, ποιητός ἢ ποιήσιμος, εὐκόλος, *difficilis* δυσποίητος, δύσκολος.

§. 61. Ἡ Λατινικὴ αὕτη κατάληξις εἰς *ilis* εἶναι, ὡς καὶ τὰ περισσότερα, ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρμένη ἐν οἷς, ἂν καὶ συνηθέστερον ἐτάχθη εἰς ἄλλα σημαινόμενα, σώζεται ὁμῶς ἀρκετὰ φανερά καὶ εἰς τοῦτο ἐπὶ τινῶν λέξεων, ὡς φύξηλις, στρόβιλος, ἐξίτηλος, ἀνεξίτηλος, ἐπὶ χρώματος π. χ. τὸ ὅποιον τρέπεται καὶ χάνεται ἢ ὄχι, κτλ. Τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, φαίνεται εἰς ἐμέ, εἶναι καὶ ἡ λέξις δάμαλις = δαμάσιμος, ὄχι ἀκόμη δεδαμασμένη, ὡς εἶναι ἡ δάμαρ ἐκ τοῦ ὁποίου ἠθέλησάν τινες ἐτυμολόγοι νὰ παράξωσι τὸ *dame* καὶ *dama*, περιπαιχθέντες διὰ τοῦτο ὑπὸ ἄλλων ἐτυμολόγων (ἴδε *Dictionnaire Etymologique de la Langue françoise par M. Menage* ἐν λ.), τοὺς ὁποίους τούτους τελευταίους ἐμιμήθη καὶ ὁ ἡμέτερος Οἰκονόμος, ἂν δὲν λανθάνωμαι. Τοῦτο ἤθελεν εἶναι Ἰταλιστὶ *da domare*, ὡς *giovane da maritare* = ἄγαμος· ἀλλέως ἡ σημασία τῆς λέξεως καταντᾷ ἀνεξήγητος.

§. 62. Καὶ ἐκ τῶν Λατινικῶν δὲ τινὰ ἔτρεψαν τὴν παθητικὴν εἰς οὐδετέραν σημασίαν· οὕτω π. χ. τὸ *gracilis* = *cracilis* (ἐκ τῆς πεποιημένης φωνῆς γράω, γράκω, γράφω, *scribo*, *graver*) = ξεστός, ἐξεσμένος, λεπτός. Καὶ ἐν πολλοῖς μὲν τούτων εἶναι προφανὴς ὁ λόγος τῆς ἐκ τῆς μιᾶς σημασίας εἰς τὴν ἄλλην μεταπτώσεως, διότι τὰ δυνατὰ ὄντα γενέσθαι καὶ γίνονται καὶ εἶναι· οὕτω π. χ. *fictilia* εἶναι τὰ ἐκ πηλοῦ πλασθῆναι δυνατὰ καὶ ἐπομένως τὰ ἐκ πηλοῦ πλαττόμενα, ὅθεν = πήλινα ἢ πηλόπλαστα· οὕτω *fossilia* = ὀρυκτά, κτλ. ἐν ἄλλοις δὲ ἀπ' ἀρχῆς ἐτάχθη ἡ σημασία τοῦ ὄντος καὶ ὄχι τοῦ δυνατοῦ, ὡς *humilis* = χαμηλός, ταπεινός, *sterilis* = στείρος, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Σύντομος ἐπιθεώρησις τῶν προηγουμένων καὶ τροπολογία
εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν.

Σύντομος ἐπιθεώρησις τῶν προηγουμένων.

§. 1. Αφ' οὗ ἐτελειώσαμεν τὴν τῶν ῥημάτων σύνταξιν, εἶναι τοῦ κόπου ἀντάξιον ἢ ἐξέτασις ἂν εὐρίσκεται συμφωνία καὶ ἀρμονία ἐν τούτοις μὲ ὅσα εἶπαμεν περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων συντάξεως, ἢ ἄλλοι κανόνες ἐπικρατοῦσιν ἐπὶ ἐκείνων καὶ ἄλλοι ἐπὶ τούτων διάφοροι. Εἰ μὲν εἶναι τὸ δεύτερον, τότε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίσῃ οὐδὲ νὰ φαντασθῇ τις θεωρίαν καὶ ἀρχὰς συντάξεως· τότε πρέπει, ἐφαρμόζοντες καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τὸ περὶ προσωδίας λεχθὲν *Graeca per Ausoniae fines sine lege vagantur*, νὰ προσθέσωμεν *Græciaeque*, καὶ νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐν γένει καθ' Ἑλλάδα καὶ κατὰ Λάτιον ἄνομα καὶ ἄτακτα φέρονται τὰ Ἑλληνικά. Οὔτε τὸ ἐν ὁμῳς οὔτε τὸ ἄλλο ἀληθεύει ἀπολύτως· οὔτε ἡ ἐν τῇ προσωδίᾳ φαινομένη ἀνομία εἶναι πάντῃ ἀκόλαστος καὶ διόλου ἀπεριόριστος, οὔτε ἡ ἐν τῇ συντάξει ποικιλία καταντᾷ παντελὴς ἀταξία· ἀλλὰ καθὼς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν φαινομένην ἀνομίαν ὑποκρύπτεται νόμος, οὕτως ἐνταῦθα μ' ὅλας τὰς τροπολογίας κρατοῦσι κανόνες.

§. 2. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ Παθητικὰ καὶ Μέσα σφριζονται, ὡς εἶπαμεν, ἐπὶ τῶν Ενεργητικῶν. Ταῦτα λοιπὸν καὶ τὰ Οὐδέτερα τὰ ὅποια εἶναι κυρίως ἢ ἄλλη διαίρεσις τῶν ῥημάτων (διότι τὸ ὑπὸ τῶν Παθητικῶν σημαινόμενον πάθος εἶναι αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, θεωρουμένη ὡς ἐκ μέρους τοῦ δεχομένου, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν Μέσων σημαινόμενον εἶναι, ὡς ἐξηγήσαμεν, μικτόν τι) μ' ὅλας τὰς τροπολογίας τῶν ἔχουσι κανόνας καὶ νόμους.

§. 3. Τὰ οὐδέτερα ῥήματα βαίνουσι κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων περιέχουσι τὴν ἔννοιαν ὡς πληρὲς ὕδατος, γέμει ὕδατος — διάφορος τούτου, διαφέρει τούτου — ὅμοιος τῷ πατρί, ἔοικε τῷ πατρί — σύμφωνός τινι, συμφωνῶ τινι — χωλὸς τὸν πόδα καὶ κωφὸς τὰ ὦτα, χωλαίνει τὸν πόδα καὶ κωφεύει τὰ ὦτα.

§. 4. Τὰ Ενεργητικὰ ῥήματα, ὅσα μάλιστα πλησιάζουσιν εἰς τὰ Οὐδέτερα, βαίνουσι ὡσαύτως, ἀρχὸς Ἑλλάδος, ἄρχω Ἑλ-

λάδος — ἀμελής τῶν θείων, ἀμελῶ τῶν θείων· οὕτω καὶ κρατύνων χώρας, χθονός, κτλ (Σοφ Τ. 14. Φ. 366. Εὐρ. Β. 659) — ἀκόλουθός τινι, ἀκολουθῶ τινι — πιστός τινι, πιστεύω τινί, κτλ.

§. 5. Τὰ ῥήματα τὰ ὅποια γίνονται ἐκ τῆς κλάσεως τῶν ἐνεργητικῶν ῥηματικῶν τρέπousι τὴν ἐκείνων γενικὴν εἰς αἰτιατικὴν ἢ ὅποια εἶναι τεταγμένη νὰ σημαίνει τὸ ἀντικείμενον τὸ δεχόμενον κατ' εὐθείαν, ἀμιγῶς καὶ χωρὶς ἄλλης παρασχέσεως, τὴν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ὁρμωμένην ἐνέργειαν, οἰκοδόμος οἰκίας, οἰκοδομῶ οἰκίαν. Ἐκ τούτου καὶ πολλὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς γενικοσυντάκτων ἢ δοτικοσυντάκτων ὀνομάτων ἔννοιαν καὶ συντάσσονται τῷ ὄντι μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς τρέπousι πολλάκις τὴν γενικὴν ἢ δοτικὴν εἰς αἰτιατικὴν· ταῦτα πάντα εἶδαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ ΙΕ' Κεφαλαίου.

§. 6. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ὅσα ῥήματα ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως ἀπαιτοῦσι δύο ἀντικείμενα, περιέχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ιδέαν τῶν γενικοσυντάκτων καὶ δοτικοσυντάκτων, φυλάττουσι μὲν τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν ἀλλ' ὡς ἀπωτέρω ἀντικείμενον, τὸ δὲ προσεχές ἀντικείμενον τὸ ὅποιον δέχεται τὴν πλήρωσιν καὶ ὁμοίωσιν ἐκφέρουσιν κατ' αἰτιατικὴν· οὕτω τὸ μὲν οὐδέτερον γέμει, ὡς σημαῖνον μόνον τὸ ὑποκείμενον τὸ ἔχον τὴν πλήρωσιν, ἐκφέρεται κατ' εὐθείαν καὶ ἀπλῶς διὰ γενικῆς, γέμει κληματίδων· οὕτω καὶ ἔοικε τῷ πατρί· τὸ δὲ μεταβατικὸν γεμίζω φυλάττει μὲν τὴν γενικὴν τὴν σημαίνουσαν τὴν πλήρωσιν, ἀλλὰ προσλαμβάνει καὶ τὴν αἰτιατικὴν τὴν δεικνύουσαν τὸ λαμβάνον αὐτὴν τὴν πλήρωσιν· οὕτω καὶ τὸ ὁμοίῳ· ὅθεν γεμίζω τὴν νῆα κληματίδων, καὶ ἀφομοιοῖ γάρ μου τὴν φύσιν ταῖς Σειρήσιν — ἐνεχείρησε δ' ἀπεικάζειν με Διονυσίῳ (Αἰσχ. Κτησ. Παραπρ.).

§. 7. Εἵμεθα λοιπὸν καὶ ἐν τούτοις πάντοτε ἐντὸς τῶν ἐν ἀρχῇ τεθέντων ὁρίων ὡς πρὸς τὰς περιστάσεις καθ' ἃς πρέπει νὰ τεθῇ γενικὴ, δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ· καί, εἰ μὲν ἐκ τῶν διαφόρων τροπολογιῶν τῶν πτώσεων ἠθέλαμεν τώρα νὰ εὕρωμεν μίαν κυρίαν σημασίαν ἐν πᾶσιν ἐπικρατοῦσαν, δὲν ἦτον ἀδύναστον νὰ γένη. Καὶ τοῦτο μὲν θέλωμεν κάμει ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν ὅτι ἐπὶ τῆς γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς γίνεται εὐκολώτερον, ὅχι ὁμῶς ἐπὶ τῆς δοτικῆς· ποία σχέσις π. χ. δυνατόν νὰ εὑρεθῇ μετὰξὺ εἰς τὰ εὐχομαι θεοῖς, δίδωμί σοι χρήματα καὶ τὰ ὅμοια,

καὶ εἰς τὰ βάλλω σε τοῖς λίθοις, παίω σε τοῖς ξύλοις καὶ τὰ ὅμοια; οὐδεμία βεβαία.

§. 8. Εἰς ἐξήγησιν τούτου καὶ πρὸς εὐκολωτέραν τῶν ἐπαμένων κατάληψιν πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὑπὸ τὸν τύπον τῆς δοτικῆς περιλαμβάνουσιν οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν παρὰ Ῥωμαίοις Ἀφαιρετικήν ἢ, κατὰ Κοραῆν, Ἀπενεκτικήν, ἢ ὅποια εἶναι φύσεως διαφόρου. Εἴτε διότι ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων πλησιάζουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ὑπὸ τῆς ἀφαιρετικῆς καὶ δοτικῆς ἐξηγούμεναι σχέσεις (περιβάλλειν κακοῖς), εἴτε διότι ἐθεώρησαν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ γενικωτέραν ἔννοιαν καὶ μᾶλλον περιληπτικήν (ἐμβάλλειν τῇ θαλάσῃ, εἶναι ἐν τῇ θαλάσῃ), εἴτε δι' ἄλλον ὅποιονδήποτε λόγον, δὲν διέσειλαν οἱ Ἕλληνες, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, διάφορον αὐτῆς τύπον. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δὲν διέσειλαν ἀπανταχοῦ ὅχι π. χ. εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἐν γένει, ὅχι πάντοτε εἰς τὸν ἐνικόν, ὡς *deo* καὶ *deo*, *acri* καὶ *acri*, *forti* καὶ *forti*, κτλ.

§. 9. Ἀλλ' ἂν καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουσιν ὁλοτελῶς τοιοῦτον τύπον, ἂν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις αὐτὸς πολλάκις ταυτίζεται μετὰ τὸν τῆς δοτικῆς, ἂν καὶ συμπίπτουσιν ἐνίοτε ἢ συγγενεύουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ σχέσεις αὗται, ἢ λογικὴ ὁμῶς ἀκρίβεια ἀπαιτεῖ νὰ διασέλλωνται, τοῦλάχιστον ὅπου ἐνδέχεται, δύο πράγματα φύσεως διαφόρου. Ἡ δοτικὴ δηλοῖ τὸ πρόσωπον ἢ ὡς πρόσωπον εἰς ὃ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ἀποτείνεται, ἢ δὲ ἀφαιρετικὴ σημαίνει ᾧ ἐν τόπῳ ἢ ἐν χρόνῳ, περιστατικὸν τυχαῖον, ὄργανον, μέσον, ἀφορμὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰς τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα δεικνύεται προφανέστατα ἡ διαφορὰ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης πτώσεως, προηγόρευε (Περικλῆς) τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (Θουκ. Β', 13) — βοηθῶ, κατὰ τὸν ὅρκον, καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ πᾶσιν οἷς δύναμαι (Αἰσχ. Κτησ.). Ἀλλαχοῦ θέλομεν ἐξετάσει τὸ τοιοῦτον πλατύτερον, ἐν τοσοῦτῳ σημειωθῆτω ἐνταῦθα, διότι θέλει χρησιμεύσει εἰς τὰ ἐπόμενα. Ἀλλὰ πῶς ἐξηγοῦνται πᾶσαι αἱ ἀπαντῶμεναι τροπολογίαι; τοῦτο θέλομεν ἰδεῖ ἐν τῇ ἐπομένῃ ὑποδιαίρεσει τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Τροπολογίαι εἰς τὴν Σύνταξιν τῶν Προηγουμένων.

§. 10. Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν τοῦ πράγματος ἐκάμαμεν μέχρι τοῦδε τόσας διαιρέσεις καὶ ὑποδιαίρεσεις ἐν τοῖς προηγουμένοις ὥστε εὐκόλως δυνατόν νὰ βαρυνθῇ ὁ ἀσυνείθιστος εἰς τὰς

τοιαῦτα, καὶ ὁ μὴ ἀνεχόμενος λεπτολογίαν· καὶ ὅμως ἤθελεν εἶναι τύχη, εἰ μὲν ὅχι διὰ τὴν γλῶσσαν, βίβαια διὰ τὸν νέον σπουδαστήν, ἐὰν τὸ πρᾶγμα περιωρίζετο μέχρι τούτου, καὶ ἐὰν ἡ σύνταξις δὲν παρέβαινε τὰ προεκτεθέντα ὅρια· ἀλλὰ πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Αἱ ἔννοιαι συγγενεύουσι τόσον πολὺ πρὸς ἀλλήλας ὥς εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ ἀντικαθίσταται πολλάκις ἢ μία εἰς τὴν ἄλλην· ἡ δὲ γλῶσσα, ἡ ἀποία καὶ ἄλλως εἶναι ὑγρόν, εὐκίνητον καὶ εὐμετάβλητον πρᾶγμα, ὑπηρετοῦσα τὴν ἔννοιαν, κάμνει ὥς πολλότατα ἐκ τῶν προεξηγηθέντων νὰ ἀπαντῶνται καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἐκφερόμενα.

§. 11. Οτι τὸ ἀποστειρῶ συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς ἢ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς· ὅτι πολλὰ ἀντιτρέφουσι τὴν σύνταξιν, ὥς θαυμάζω σε τούτου καὶ θαυμάζω σου τοῦτο· ὅτι ῥήματα οὐδέτερα λαμβάνουσιν ἐνίοτε σημασίαν καὶ σύνταξιν ἐνεργητικὴν καὶ ἀντιτρόφως· ὅτι πολλάκις τὰ μεταβατικά ἐκλαμβάνονται ὥς μέσα, οἷον ἄγω = ἄγομαι· ὅτι τὰ αὐτοπαθῆ παθητικὰ παρίστανται ὑπὸ πολλὰς ὀψεις· ὅτι τὰ μογέω καὶ πονέω ἐκλαμβάνονται πολυειδῶς, ταῦτα καὶ ἄλλα τινὰ παρόμοια ἐλάβαμεν καὶ ἀνωτέρω ἀφορμὴν νὰ σημειώσωμεν. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένεν ἐν μέρει, καὶ τὰ ἐψαύσαμεν μόνον διὰ τὴν σειρὰν τοῦ λόγου, ἀκολουθοῦντες τὴν φυσικὴν αὐτῆς ὑφήγησιν, τὸ δὲ πρᾶγμα εἶναι πολὺ σπουδαιότερον, καὶ ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν ἐξέτασιν· ἐλπίζοντες ὅμως ἄλλαχοῦ νὰ τὸ πραγματευθῶμεν πλατύτερον ἀρκούμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ὀλίγα τινὰ τὰ ἀναγκαιότερα.

§. 12. Αἱ διάφοροι τροπολογίαι προκύπτουσιν ἐξαιρέτως· I. ἐκ τῆς διαφόρου ὀψεως τοῦ πράγματος χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας· II. ἐκ τῆς μεταπτώσεως τῶν ῥημάτων ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην τάξιν κατὰ μείζονα ἢ ἐλάττονα μεταβολὴν ἐννοίας· III. ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἐλάττον, κατὰ τὴν χρείαν, ἀνεπτυγμένης ἐρμηνείας ἥτοι ἐκφράσεως. Διὰ τοῦτο λοιπὸν κατὰ ταῦτα θέλομεν διαίρεσει καὶ τὸν περὶ τούτου λόγον.

I. Ἐκ τῆς διαφόρου ὀψεως τοῦ πράγματος χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας.

§. 13. Τὰ ἀνωτέρω περὶ ὀνομάτων παρατηρηθέντα ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων δέχονται καὶ δοτικὴν ἐνίοτε, οἷον πατήρ τινος καὶ πατήρ τινι, ἀδελφός τινος καὶ ἀδελφός τινι, κτλ. καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἡ ἐννοια, συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων· οὕτω π. χ. ἀνάσσειν Δα

ναῶν καὶ ἀνάσσειν Δαναοῖς· διότι ὁ ἀναξ ὢν τῶν Δαναῶν εἶναι καὶ ἀναξ ἐν Δαναοῖς. Ὡσαύτως, κατὰ τὰ ἐπιστεφῆς οἴνου καὶ κατακορῆς οἴνω, πληροῦσθαι πνεύματος καὶ πληρούμενος πνεύματι — βρύων δάφνης καὶ βρύων ἔλκεσιν.

§. 14. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ περισσότερα τῶν μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς συντασσομένων ῥημάτων δέχονται καὶ αἰτιατικήν, ὡς αἰσθάνομαί τινος καὶ αἰσθάνομαί τι — μέμνημαί τινος καὶ μέμνημαί τι — μέμφομαί τινι καὶ μέμφομαί τινα (ἴδε κατωτέρω §. 36). Ἐν τούτοις ὁμῶς γίνεται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ μικρά τις ἐννοίας μεταβολή, τοῦλάχισον βαθμολογική· δια τῆς αἰτιατικῆς δηλ. ἐξηγεῖται, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις παρατηρήσαμεν, καθαρώτερον τὸ μεταβατικὸν τῆς ἐνεργείας· ὅθεν ἡ διὰ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἐκφερομένη ἐλάχιστων ἐνεργειᾶ τρέπεται εἰς μείζονα· τὰ τοιαῦτα λοιπόν, κυρίως εἰπεῖν, ἀνάγονται εἰς τὴν Μετάπτωσιν (ἴδε κατωτέρω § 16).

§. 15. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῆς ἐμπροθέτου καὶ ἀπρόθετου ἐρμηνείας, εἴτε τῆς αὐτῆς μενούσης πτώσεως, εἴτε καὶ πτώσεως καὶ προθέσεως ἀλλασσομένης, πάντοτε χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας, οἷον ἐμπείρως ἢ ἀπείρως ἔχειν τινὸς καὶ ἐμπείρως ἢ ἀπείρως ἔχειν περί τινος ἢ πρὸς τι· οὐκ ἀπείρως οἶμαι ἔχειν πρὸς θήραν ἀνθρώπων — ἐπιμελεῖσθαι τινος καὶ ἐπιμελεῖσθαι περί τινος — ἀμελεῖν τινος καὶ ἀμελεῖν περί τινος — ὀλιγώρως ἔχειν τῶν βραβευομένων — ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς πᾶσαν αἰσχύνην· ὡσαύτως χωρίζειν τινὸς καὶ χωρίζειν ἀπὸ τινος — ἐξελαύνειν τῆς πόλεως καὶ ἐξελαύνειν ἐκ τῆς πόλεως — ἡττᾶσθαι τινος καὶ ἡττᾶσθαι ὑπὸ τινος (ἴδε ἄνωτέρω Κεφ. ΚΔ'. §. 13) — τυγχάνειν τινὶ καὶ ἐντυγχάνειν τινί — ταῦτά μοι πέπρακται καὶ ὑπὸ Τυδεΐδῃ κλονέοντο φάλαγγες — ἀλγῶ τῇ συμφορᾷ καὶ ἀλγῶ ἐπὶ τῇ συμφορᾷ — δυσχεραίνω τι καὶ δυσχεραίνω περί τι — γράφω τινὶ καὶ γράφω πρὸς τινα — χαλεπαίνω τοῖς κατηγόροις καὶ χαλεπαίνω πρὸς τὴν μητέρα. Αἱ προθέσεις ἐν τούτοις καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις δὲν κάμνουσιν ἄλλο παρὰ νὰ ἀναπτύσσωσιν, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπαμεν, τὴν ἐν τῇ πτώσει περιεχομένην ἐννοιαν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μέχρι τινός, διότι πολλάκις τὸ ἐμπρόθετον ἢ ἀπρόθετον τῆς ἐρμηνείας φέρει διαφορὰν εἰς τὴν ἐννοιαν.

II. *Εκ τῆς μεταπτώσεως τῶν ῥημάτων ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην τάξιν, κατὰ μείζονα ἢ ἐλάττωτα μεταβολὴν ἐννοίας.*

§. 16. Ἡ μετάπτωσις τῶν ῥημάτων ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην τάξιν ζηρίζεται εἰς αὐτὴν τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν· διότι τὴν ἡρεμίαν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων διαδέχεται κίνησις, καὶ οὕτως ἡ κατάστασις μεταβαίνει εἰς ἐνέργειαν· τὰς ἐνεργείας διαδέχεται παῦσις, καὶ ἐπομένως μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια εἰς κατάστασιν· τὸ πρᾶγμα π. χ. τὸ ὁποῖον μαυρίζει (= εἶναι μαῦρον) κινούμενον μαυρίζει (= ποιεῖ μαῦρον) τὸ ἐφ' οὗ διέρχεται· τὸ λάμπουν (= λαμπρὸν ὄν) καταλάμπει ἤτοι φωτίζει τὸ περιϋψόμενον· τὸ βρῖθον (= βαρὺ ὄν) βαρύνει τὸ ἐφ' οὗ πίπτει· ὁ κάμνων τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὠχρῶσι θάνατος λέγεται ὠχρός (*pallida mors. Hort. 1, Od. IV, 13*)· τὸ γλισερὸν πρᾶγμα κάμνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ γλισρῶσιν, ὅθεν παρ' ἡμῖν γλιστροῦν οἱ δρόμοι. Ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους αὐτὰ ταῦτα λαμβανόμενα δεικνύουσι τὰ ἐνεργητικὰ γινόμενα οὐδέτερα, ὡς τὸ βρῖθον (βαρύνον) βρίθει (ἐστὶ βαρὺ)· τὸ καταλάμπουν (= φωτίζον) λάμπει (ἐστὶ λαμπρόν)· οὕτω καὶ ἀλγύνω τινά, ἀλγύνεται ἐκεῖνος καί, τελευταῖον, ἀλγεῖ — πλουτίζω τινά — πλουτίζεται ἐκεῖνος καί, τελευταῖον, πλουτεῖ.

§. 17. Οὕτω καὶ ὅταν τις ἄνθρωπον ἱσάμενον ὀρθὸν τὸν βάλη νὰ καθίσῃ τότε κάμνει ἐνέργειαν, ὡς καὶ ὅταν αὐτὸς ἐαυτὸν καθίζῃ· καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ περιστάσεων ἀφ' οὗ τελειώσῃ τὸ κάθισμα, παύει πλέον ἢ ἐνέργεια, καὶ γίνεται κατάστασις· ταύτην τὴν κατάστασιν ἐξηγεῖ ἡ γλῶσσα διὰ νέου ῥήματος τοῦ κάθηναι· τὸ κάθηναι λοιπὸν τὸ ὁποῖον σημαίνει εἶμαι καθισμένος, τὸ ἀποτέλεσμα ὄν τοῦ καθίζειν, εἶναι ῥῆμα οὐδέτερον.

§. 18. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ θέτων τι ἐν τινι μέρει ἐνεργεῖ· τὸ τεθὲν πρᾶγμα, ἀφ' οὗ παύσῃ ἡ ἐνέργεια, εὐρίσκεται πλέον ἐν καταστάσει· ταύτην τὴν κατάστασιν ἐξηγεῖ ἡ γλῶσσα διὰ νέου ῥήματος τοῦ κεῖσθαι· τὸ κεῖσθαι λοιπὸν, ἀποτέλεσμα ὄν τοῦ τίθεσθαι καὶ σημαῖνον κατάστασιν, εἶναι ῥῆμα οὐδέτερον· οὕτως ὁ προσφέρων ἀφιέρωμα ἀνατίθῃσι, τὸ πρᾶγμα ἀνατίθεται καὶ ἀνατελὲν ἀνάκειται, κτλ. οὕτως ἔχει τὸ ἐπὶ τίθεται πρὸς τὸ ἐπιτίθεται, τὸ παρὰ τίθεται πρὸς τὸ παρατίθεται, τὸ ἀντί τίθεται πρὸς τὸ ἀντιτίθεται, κτλ. ὁ παρ' ἄλλου τὸν ἄρτον ἢ τὰ χρήματα σερούμενος λαμβάνει παρ' ἐκείνου ἐνέργειαν,

μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁποίας εὐρίσκεται πλέον ἐν καταστάσει σε-
ρήσεως· τοῦτο δὲ λέγεται δεῖσθαι· λοιπὸν στερεῖσθαι, δεῖ-
σθαι, ἐνδεᾶ εἶναι χρημάτων εἶναι τὸ αὐτό· οὕτω παρ'
ἡμῖν ἐστερήθη τὸ ψωμίον καὶ στερεῖται τὸ ψωμίον.

§. 19. Ο ὑπάγων νὰ κοιμηθῇ κάμνει ἐνέργειαν, θέτων καὶ
πλαγιαζὼν ἑαυτὸν εἰς τὴν κλίνην· ὅταν δὲ παύσῃ αὐτὴ ἡ ἐνέρ-
γεια, τότε ἔρχεται ἡ κατάστασις ἡ ὑπνηλή, καθ' ἣν ὁ πρῶην ἐνερ-
γήσας δὲν ἐνεργεῖ πλέον· ὅθεν τὸ κοιμῶμαι, τὸ ὁποῖον σημαίνει
κυρίως πλαγιαζὼ ἤτοι θέτω ἑμαυτὸν εἰς τὴν κοίμην
(=κοίτην = κλίνην) μετέπεσεν εἰς τὴν οὐδετέραν σημασίαν τοῦ
εὔδω. Απόδειξις δὲ ὅτι τὸ κοιμῶμαι = πλαγιαζὼ εἶναι τὰ ἐξῆς·
κοιμηθέντι (Οδ. Υ, 4) τὸ ὁποῖον ὁ Ησυχίος ἐρμηνεύει «κατα-
κλιθέντι, οὐ πάντως ὑπνώσαντι» — ἐκβὰς δὲ (Ομηρος)
ἐκ τοῦ πλοίου ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κυματωγῆς (Ηρόδ. περὶ
τῆς Ομ. Γενέσ. 34) — ἦν (φρουράν) κοιμώμενος (Αἰσχ. Αγαμ. 2)
= ἐν κοίμῃ φρουρῶν· οὕτως ἵσταμαι = σταίνομαι
καὶ = στέκω· ἀναπαύομαι = θέτω ἑμαυτὸν εἰς
ἀνάπαισιν καὶ = στέκω ἀναπαυμένος, ἥσυχος, κτλ.
Εκ τούτου δέ, εἶδαμεν ἀνωτέρω, καὶ πολλὰ ῥήματα ἐν οἷς ἐπι-
κρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ εἶναι, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν μερικωτέραν
προσσημασίαν, δέχονται τὴν σύνταξιν τοῦ εἶναι, ὡς ἵσταμαι
ὀρθός, κάθηται κεκαλυμμένος, κτλ.

§. 20. Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι ἐπὶ τινων
μὲν ἡ γλῶσσα ἔχει τὸν αὐτὸν διὰ τὴν οὐδετέραν καὶ ἐνεργητικὴν
σημασίαν τύπον, ἐπὶ τινων δὲ διάφορον, καὶ τοῦτο πάλιν ἐκ τῆς
αὐτῆς ἢ ἐξ ἄλλης ῥζης· οὕτως εἰς τὸ πρῶτον ἀνάγονται καὶ
τὰ γέμει γεμίζει, ἀλγεῖ ἀλγύνει, πλουτεῖ πλουτίζει,
κτλ. εἰς τὸ δεύτερον τὰ διαφέρει (=διάφορον ἐστὶ)
καὶ διαστέλλει ἢ διακρίνει (=διάφορον ποιεῖ). Τοῦτο
κρέμαται ἐκ τῆς μεγαλητέρας ἢ μικροτέρας ἀναλογίας τῆς ἐν
πάσῃ γλώσσῃ ἐπικρατούσης.

§. 21. Καὶ ταῦτα μὲν γενικώτερον, μερικώτερον δὲ ἡ φύσις
τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ νὰ διαιρεθῇ ὁ περὶ τούτου λόγος εἰς τὰ
ἐξῆς ἐννέα α'. εἰς Οὐδέτερα γινόμενα Ενεργητικὰ καὶ ἀντιστρόφως
εἰς Ενεργητικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα· β'. εἰς Οὐδέτερα γινό-
μενα Παθητικὰ καὶ ἀντιστρόφως εἰς Παθητικὰ γινόμενα Οὐδέτερα·
γ'. εἰς Οὐδέτερα μεταπίπτοντα εἰς Αντιμεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως
εἰς Αντιμεταβατικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα· δ'. εἰς Ενεργη-
τικὰ Αμετάβατα γινόμενα Μεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως εἰς Ενερ-

γητικὰ Μεταβατικὰ γινόμενα Αμετάβατα· ε'. εἰς Μεταβατικὰ μιᾶς κλάσεως μεταπίπτοντα εἰς Μεταβατικὰ ἄλλης· ζ'. εἰς Μεταβατικὰ γινόμενα Αντιμεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως εἰς Αντιμεταβατικὰ γινόμενα Μεταβατικά· η'. εἰς Μεταβατικὰ γινόμενα Παθητικὰ καὶ ἀντιστρόφως εἰς Παθητικὰ γινόμενα Μεταβατικά· θ'. εἰς Αντιμεταβατικὰ γινόμενα Παθητικὰ καὶ ἀντιστρόφως εἰς Παθητικὰ γινόμενα Αντιμεταβατικά.

§. 22. Εἰς τὸ Δ. Π. μὲ ἀρκετὴν ἔκτασιν καὶ μὲ ἀφθονίαν παραδειγμάτων γίνεται λόγος περὶ τῆς ὕλης ταύτης, κατὰ τὴν ἄνω διαίρεσιν, ἐν τέλει δὲ προστίθεται ὡς παράρτημα ἰδιαιτέρως περὶ Αναλογίας Τύπου καὶ Σημασίας καὶ τῶν ἐν τοῦτοις Ἀνωμαλιῶν, ἐνθα, ὅσον ἡ δύναμίς μου συγχωρεῖ, ἐξετάζεται ἡ περίεργος αὕτη ὑπόθεσις· ἐνταῦθα δὲ μόνον τὰ γενικώτερα.

Α'. Οὐδέτερα γινόμενα Ενεργητικὰ καὶ ἀντιστρόφως Ενεργητικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.

Οὐδέτερα γινόμενα Ενεργητικά.

§. 22. Πολλάκις κινουμένης, ὡς εἶπαμεν, τῆς ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένης καταστάσεως καὶ εἰς ἐνέργειαν τρεπομένης, τὰ οὐδέτερα ῥήματα, ἢ οὕτως ἀπλᾶ ἢ διὰ προσθήκης τινὸς προθέσεως, λαμβάνουσι σημασίαν μεταβατικὴν· καὶ ἐπειδὴ ἡ σύνταξις κρέμαται ἐκ τῆς σημασίας, διὰ τοῦτο λαμβάνουσι καὶ τὴν μεταβατικὴν σύνταξιν· οὕτω

βρίθει = ἐστὶ βαρὺ· βρίθουσιν σταφυλῇσιν (Ιλ. Σ, 561. Παράβ. καὶ Σοφ. Αἴ. 130) — βρίθουσιν μήλοισ· τοῦτο δὲ ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν φορτωμένη εἰς τὰ μῆλα — ὅς περ καὶ Κινύραν ἔβρισε πλούτῳ (Πίνδ. Νερμ. Η', 17. = τὸν ἐφόρτωσεν, *colmare*) — τάλαντα βρίςας (Αἰσχ. Πέρσ. 344)· οὕτω λάμπειν, ζῆν, μένειν, ρέπειν, κτλ.

Ενεργητικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.

§. 24. Ἀντιστρόφως ἢ ἐπὶ τῶν προηγουμένων, τρεπομένης τῆς ἐνεργείας εἰς κατάστασιν, τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα γίνονται οὐδέτερα. Δυνατὸν δὲ τὰ ἐνεργητικὰ νὰ ᾖναι Αμετάβατα ἢ Μεταβατικά· οὕτω

1.

προβεβήκας πάντων = εἶσαι ὑπέρτερος πάντων — ὅ,τε κράτει προβεβήκη (Ιλ. Ζ, 125. Π, 54) —

περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης (Ιλ. Ζ, 320 = περὶ ἧς, περιέκειτο)· τὸ θέειν ἐνταῦθα δηλοῖ τὴν ὑπὸ τοῦ κύκλου σχηματιζομένην ἀδιάσπαστον σειράν· οὕτω λέγεται καὶ περὶ τῶν ὀδόντων.

2.

§. 25 Τὰ Μεταβατικά γίνονται οὐδέτερα ἢ μεταβατινότητος τῆς ἐνεργείας εἰς κατάστασιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων, ἢ κατὰ παράλειψιν τῆς συνθέτου ἀντιωνυμίας ἢ ἄλλου συνήθους ἀντικειμένου· τὰ πρῶτα ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, περὶ τοῦ δευτέρου Παρακειμένου ὁμιλοῦντες· εἰς τὰ δευτέρα ἀνάγονται μεταξὺ ἄλλων τὰ ἔχω, διάγω καὶ τὰ ὅμοια· οὕτω π. χ. μεταβατικῶς μὲν ἔχω χρυσόν — γνώμην — πόθον βορᾶς, κτλ. ἀμεταβάτως δὲ καὶ οὐδετέρως ἔχει καλῶς, ἐξέχει, ὑπερέχει, ἀπέχει. Ὁρμήθη βέβαια ἡ φράσις ἐκ τοῦ ἐξέχει, ὑπερέχει ἐαυτὸν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ διὰ τῆς τριβῆς κατήντησεν = ἐστὶν ἐξέχων, ἐστὶν ὑπερέχων, κτλ. ὅθεν, κυρίως εἰπεῖν, μεταβατίνουσιν εἰς Οὐδέτερα διὰ τῶν Μέσων ἢ Ισομέσων εἰς τὰ ὁποῖα μένουσι πολλάκις, ὡς οἱ ἔχοντες περὶ τὴν θήραν = οἱ ἔχοντες ἐαυτούς, οἱ ἀσχολούμενοι. Πολλάκις δὲ μένουσιν καὶ εἰς τὰ ἐνεργητικά· οὕτως ὅχι μόνον λέγεται ὑπερέχει πάντων = ἐστὶν ὑπέροχος πάντων ἀλλὰ καὶ πάντας ὑπερέχων (Εὐρ. Ιππ. 1365 = νικῶν)· οὕτω διάγω βίον καὶ διάγω καλῶς — διατρίβει Αθήνησι καὶ διατρίβει χρόνον, κτλ.

Β'. Οὐδέτερα γινόμενα Παθητικά καὶ Παθητικά γινόμενα Οὐδέτερα.

Οὐδέτερα γινόμενα Παθητικά.

§. 26. Τοῦτο γίνεται ὅταν δι' ἔλλειψιν καταλλήλου Παθητικοῦ, ἢ δι' εὐφωνίαν ἢ δι' ἄλλον λόγον, τὸ καθ' αὐτὸ οὐδέτερον ἦτοι καταστάσεως σημαντικὸν ῥῆμα, τὴν παθητικὴν σύνταξιν δεχόμενον, ἐξηγῇ ὅ,τι ἤλελεν ἐξηγήσει καὶ τὸ Παθητικόν· οὕτω π. χ. ὅχι μόνον λέγεται εὖ πράσσειν ὑπό τινος — δυστυχεῖν ὑπό τινος ἀλλὰ καὶ διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου, διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν (Θουκ. Ζ', 77. Ξεν. Ελλ. Δ', α', 32). Καὶ Ἐνεργητικά δέ, μεταβατικά τε καὶ ἀμετάβατα, δέχονται τὴν τοιαύτην σύνταξιν (ἴδε περὶ Παθητικῶν καὶ περὶ τῆς ὑπὸ Προθέσεως). Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ εἶναι ἐκλαμβάνεται ἀκόμῃ κατ' αὐτὸν τὸν

τρόπον, ὡς ὁ Πανσανίας ὢν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ελλήνων (Θουκ. Α', 130) — τιμώμενος.

Παθητικὰ γινόμενα Οὐδέτερα.

§. 27. Ενταῦθα ἀρμόζουσι τὰ περὶ τούτου ἄνωτέρω (§ 17—18) περὶ Μέσων καὶ Παθητικῶν ἐν γένει ῥηθέντα· οὕτω π. χ. τέτυκται κυρίως = ἐστὶ κατεσκευασμένον· ἐπειδὴ δὲ δυνατόν ἐστι νοῦς νὰ ἀποβλέπῃ μᾶλλον τὸ ἀποτέλεσμα παρὰ τὴν πρᾶξιν, διὰ τοῦτο κατήντησεν = ἐστὶν· ὅθεν λαμβάνει καὶ τὴν αὐτοῦ σύνταξιν, οἷον ὅς περ γένεσις πάντεσσι τέτυκται (Ιλ. Ε, 246. Παράβ. καὶ Ιλ. Δ, 84. Ζ, 7). Ὡσαύτως ἑρῥώται, τὸ ὁποῖον κυρίως σημαίνει ἐδυναμώθη, καταντᾷ = εἶναι ὑγιής· ὅθεν ἑρῥώσο = ὑγίαινε ἢ, ὡς κοινῶς λέγομεν, στάσου γερὸς καὶ καλὰ ἀφήρηται τὴν γνῶσιν τοῦ πράγματος = ἐστὶν ἀδαής τοῦ πράγματος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Αὐτοπαθῶν ἦτοι Οὐδετεροπαθῶν, ὡς θνήσκει = μεταβαίνει ἐκ τοῦ ζῆν εἰς τὸ μὴ ζῆν = τέθνηκεν = ἐστὶ νεκρός, κτλ.

*Γ. Οὐδέτερα μεταπίπτοντα εἰς Αντιμεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως
Αντιμεταβατικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.*

Οὐδέτερα μεταπίπτοντα εἰς Αντιμεταβατικά.

§. 28. Τοῦτο γίνεται εἰς τοιαῦτα ῥήματα ἐν οἷς σαλεύει τρόπον τινὰ ἡ σημασία μεταξὺ καταστάσεως καὶ ἐνεργείας λαμβανομένης, ὡς μελάνει = ἐστὶ μέλαν καὶ = μελαίνεται ἦτοι γίνεται μέλαν — οἰδάνει = εἶναι πρησμένον καὶ = γίνεται πρησμένον — ἀγριαίνει = εἶναι ἄγριον καὶ = γίνεται ἄγριον — ταγεύω = εἶμι ταγός καὶ = γίνομαι ταγός (περὶ τοῦ ἐν Αἰσχύλῳ Επτ. 58· τάγευσαι ἴδε Δ. Π.), κτλ. Ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ εἶμι μέλας εἰς τὸ γίνομαι μέλας, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ γίνομαι μέλας εἰς τὸ εἶμι μέλας εἶναι τόσον εὐκόλος καὶ ἀνεπαίσθητος ὥστε λαμβανομένη ἐνέργεια καὶ κατάστασις σχεδὸν ταυτίζονται, καὶ διὰ τοῦτο ἐν πολλοῖς τούτων ὁ αὐτὸς τύπος χρησιμεύει εἰς ἀμφότερα.

§. 29. Ἐν ἄλλοις δέ, τῆς σαφηνείας χάριν, ἡλλάχθη ὁ τύπος, οἷον κυδιάω = εἶμι ἐν κύδει, γαυριῶ· κυδάνω καὶ κυδαίνω = δοξάζω (Ιλ. Β, 579. Ε, 73. Ε, 448, κτλ.)· ρυπάω καὶ ρυπόω = εἶμι ρυπαρός· ρυπαίνω = ποιῶ ρυπαρόν (Οδ. Ζ, 59. 87. Ψ, 115). Καὶ περὶ μὲν τούτων ἴδε τὸ

περί Αναλογίας Τύπου και Σημασίας ἐν Δ. Π. περί δὲ τοῦ μελάνει πόντου ὑπ' αὐτῆς ἢ μελάνει πόντος ὑπ' αὐτῆς (Ιλ. Η, 64) ἴδε αὐτόθι *Excurs.* Σπιτσνέρου. Ἐν ἄλλοις τελευταῖον ἔμεινεν ἢ μὲν ὦ φωνῇ διὰ τὴν ἐνεργητικὴν, ἢ δὲ εἰς μαι διὰ τὴν παθητικὴν, εἰς οὐδετέραν πολλάκις μεταπίπτουσιν, σημασίαν, ὥς λεύκαινον ὕδωρ (Οδ. Μ, 172) — αἱ δ' ὑπολευκαίνονται ἀχυρμαί (Ιλ. Ε, 502). Λέγεται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν μαυρίζει ἡ θάλασσα, ἀσπρίζουν τὰ βουνὰ καὶ τὰ ὅμοια, τὰ ὅποια καὶ οὐδετέρως (= εἶναι μαύρη, εἶναι ἄσπρα) καὶ ἰσομέσως (= γίνεται μαύρη, γίνονται ἄσπρα) ἐκλαμβάνονται· οὕτω καὶ ἡσυχάζω = εἰμὶ ἡσυχος καὶ = ποιῶ ἑμαυτὸν ἡσυχον, ἡσυχάζομαι τρόπον τινὰ ἑαυτῷ δὲ καὶ μεταβατικῶς = ποιῶ τινὰ ἡσυχον, ὑπερ ὅμως συνηθέστερον λέγεται καθησυχάζω.

Ἀντιμεταβατικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.

§. 30. Τοιαῦτα εἶδαμεν ἐν ταῖς προηγουμένοις τὰ κάθημαι, κεῖμαι, πένομαι, καὶ τοιαῦτα δυνατόν νὰ ᾔναι τὰ μαίνομαι (μαίνει; = καλὲ εἶσαι τρελός;), χειροῦμαι καὶ τὰ ὅμοια, ὅποταν δὲν σημαίνωσιν τὴν ὅλω γινομένην μεταβολὴν ἐκ τῆς φρονήσεως εἰς τὴν μανίαν, ἐκ τῆς εὐπορίας εἰς τὴν ἀπορίαν, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης μεταβολῆς, ἐπομένως κατάσασιν· ὅθεν στέρομαι = εἰμὶ ἐστερημένος· πένομαι = εἰμὶ πένης· κρέμαται = ἐστὶ κρεμάμενον. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τοῦ Παρακειμένου· οὕτως ἐστεφανώνεται = ἐστὶν ἐστεφανωμένος — ἐζωσται τὸ ξίφος = ἐστὶν ἐζωσμένος τὸ ξίφος, ἔχει περὶ ἑαυτὸν ἐζωσμένον τὸ ξίφος — Μάγοι δὲ κεχωρίδαται τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων (Ηρόδ. Α', 140) = εἰσὶ κεχωρσμένοι, διαφέρουσιν.

2. *Ενεργητικὰ Ἀμετάβατα γινόμενα Μεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως
Ενεργητικὰ Μεταβατικὰ γινόμενα Ἀμετάβατα.*

Ενεργητικὰ Ἀμετάβατα γινόμενα Μεταβατικά.

§. 31. Τοῦτο γίνεται ἢ ἀπλῶς τῆς αὐτῆς ἀμεταβάτου ἐνεργείας μεταβαλλομένης εἰς μεταβατικὴν ἢ διὰ συμπτύξεως.

1.

γελῶ, καταγελῶ τινος — φωνῶ, φωνῶ τινά — παίζω, προσπαίζω τινί — ἐλληνίζω = λαλῶ ἐλληνι-

στὶ καὶ ἐλληνίζω := ἐξελληνίζω ἤτοι ποιῶ τι Ἑλληνικόν — βοῶ καὶ καταβοῶ τινα — κράζω καὶ κατακράζω τινα — κραυγάζω καὶ κατακραυγάζω τινα = καταβάλλω τινα ταῖς βοαῖς, κραυγαῖς, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τινα τῶν Αὐτομέσων ὀνομασθέντων· οὕτως αἵτσω ἢ ἄσσω, ἀττικώτερον, = φέρομαι μεθ' ὁρμῆς· β' = παρορμῶ (Σοφ. Αἷ. 32. Εὐρ. Εκ. 1071) — τρέχω = βαδίζω μετὰ ταχύτητος· ὑποτρέχω = τρέχω ὑποκάτω καὶ ὑποτρέχω = διώκω τινα (ξετρέχω παρ' ἡμῖν) ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ, ὥς τὸν Ἀλέξανδρον ὑποτρέχει καὶ πλησιάζει — ληστὰς ὑποδραμεῖν (Αἰσχ. Κτησ. Ξεν. Κ. Π. Α', 6, 12)· οὕτω παρατρέχω τι, περιελθεῖν τοὺς πολεμίους — ὑποπείσων τὸν δεσπότην (Αρισ. Ιππ. 47), κτλ.

2.

§. 32. Ἡ δὲ σύμπτυξις ἤτοι γίνεται προσiθέμένου τοῦ αἰτίου ἐν εἴδει ἀντικειμένου, ὡς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, ἢ ἐκ δύο ἐννοιῶν συμπτυσσομένων προκυπτούσης μιᾶς· οὕτω κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον εἶναι τὰ καὶ ἀλλαχοῦ σημειωθέντα θρηνῶ, πενθῶ ὀλοφύρομαί τινα — φεύγω τινα, κτλ. κατὰ τὸν δεύτερον εἶναι τὰ διαρρέει ὁ ποταμός τὴν χώραν = ῥέων διαιρεῖ — ἐπέρχεται ὁ Νεῖλος τὸ Δέλτα (Ηρόδ. Β', 19) = ἐπερχόμενος σκεπάζει, πλακόνει· οὕτω καὶ ἀφηγοῦμαι, διηγοῦμαι, διέρχομαι — ταῦτ' οὖν αὐτὰ διελθέ μοι τῷ λόγῳ — διὰ βραχείων πάλιν ἐπ' ἀνελθε αὐτὰ (Πλ. Πρωτ. 329. Τιμ. 17)· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ Ἰταλικὸν *riandare la cosa*. Ὡσαύτως ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσση ἤδη τὰ πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον = ξυνελθόντες ἐποίησαν — καὶ ἐκδήμους στρατείας οὐκ ἐξήεσαν οἱ Ἕλληνες = οὐκ ἐξιόντες ἐποιοῦν, *non ne intraprendevano italici* — ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα = *si riscusava d'imbarcare e ritirava le sue parole* (Θουκ. Α', 3. 15. Δ', 28). Περὶ τοῦ λέχους ξυστάσα (Σοφ. Τραχ. 28) καὶ τῆς περὶ τούτου γνώμης τοῦ Ερμάννου ἴδε Δ. II. ἐνθα τολμᾶται καὶ ἡ ἐδική μου ἐπίκρισις.

§. 33. Μεταβατικοῦ χαρακτῆρα λαμβάνουσι καὶ τὰ τρέχω τὸ στάδιον, βαδίζω ὁδὸν καὶ τὰ ὅμοια· ὅχι βέβαια τὸ πρῶτον = κάμνω τὸ στάδιον νὰ τρέξῃ, ἀλλὰ = πατῶν

διατρέχω καὶ διαπερῶ τὸ στάδιον· διότι τρέχω εἰς τὸ στάδιον ἤθελεν εἰπεῖ ὁ ἀλλαχοῦ εὐρισκόμενος καὶ τρέχων νὰ φθάσῃ εἰς τὸ στάδιον, ἐν ᾧ τρέχω τὸ στάδιον λέγει ὁ ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκτελῶν τὴν ἐνέργειαν τοῦ τρέχειν· οὕτως ἀναβαίνω τὸν ἵππον, ἀναβαίνω τὸ ὄρος—ἵκετο οὐρανόν·=ἐφθασεν, ἐπλάκωσε, κτλ. Τὸ δὲ πλέω=πλέω τὴν θάλασσαν καὶ=κύμνω τινὰ νὰ πλεύσῃ, ὡς ἐπλευσαν νάϊον ὄχημα=ἐποίησαν πλεῦσαι (Εὐρ. Ἰφ. Τ. 410).

Ενεργητικὰ Μεταβατικὰ γινόμενα Αμετάβατα.

§. 34. Τοιαῦτα, εἶδαμεν ἀνωτέρω, δυνατόν νὰ γένωσι κατὰ παράλειψιν τοῦ ἀντικειμένου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν Οὐδετέρων, οἷον βλέπω, ἐργάζομαι, ἐσθίω καὶ τὰ ὅμοια, τὰ ὅποια πάλιν, λαμβάνοντα τὸ ἀντικείμενον, μεταβαλίνουσιν εἰς τὰ Μεταβατικά. Οὕτω δειπνῶ καὶ δειπνῶ ἄρτον (Ησ. Ερ. 442).

Ε'. Μεταβατικὰ μιᾶς κλάσεως μεταπίπτοντα εἰς Μεταβατικὰ ἄλλης.

§. 35. Οτι μὲν τὰ γενικοσύντακτα ῥήματα δέχονται πολλάκις δοτικὴν τὸ ἐσημειώσαμεν καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος Κεφαλαίου καὶ ἀλλαχοῦ· οὕτως ἀπαντῶμεν τῷ ὄντι τὰ ῥήματα ἀνάσσειν καὶ σημαίνειν, ἄρχειν καὶ ἀρχεύειν, βρίθειν καὶ βρύειν, θίγειν καὶ θιγγάνειν, οἷον

Τενέδοιο Ἴφι ἀνάσσεις—αἴθ' ὠφελεις στρατοῦ ἄλλου σημαίνειν, μὴδ' ἄμμιν ἀνασσέμεν (Ιλ. Α. 38. Ξ, 84)—πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν, πᾶσι δὲ σημαίνειν (Ιλ. Α, 288)—ἄρχειν πολιτῶν—δηρὸν γὰρ οὐκ ἄρξει θεοῖς (Ζεὺς)—βάρβαροι δ' ὄντες γένος Ἑλλησιν ἄρξουσιν; (Αἰσχ. Αγαμ. 1648. Προμ. 939. Εὐρ. Ανδ. 667. Παράβαλ. Ιλ. Ο, 95. Π, 65. Ε. 200)—ταρσοὶ μὲν τυρῶν βρίθου—βρίθῃσι δὲ δένδρεα καρπῷ (Οδ. Ι, 219. Τ, 112. Παράβ. καὶ Ιλ. Σ, 561)—χωρὸς δ' ὅδ' ἱερός, βρύων δάφνης, ἰλαίας, ἀμπέλου (Σοφ. Κ. 16)—βρύετε, βρύετε χλοηρᾷ σμίλακι—ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἔλκεσι βρύων (Εὐρ. Βάκχ. 107. καὶ Αποσπ. Λων. 211. Παράβ. καὶ Ιλ. Ρ, 56)—βούλει θίγω σου;—τῶν σῶν γουνάτων θιγγάνω (Εὐρ. Ορ. 218. 382)—ἀρεταῖς θίγοισα νᾶσος (Πίνδ.

Π. Η', 24), κατὰ τὸ ἐγγίζειν τινί — πατήρ δέ νιν θίγων κραταιᾶς χειρός (Εὐρ. Η. Μ. 964) κατὰ τὸ ἐλεῖν τινά τινος (Κεφ. Κ', §. 22)· οὕτω δὲ καὶ τὸ ἄπτεσθαι καὶ τὸ ψαύειν· τὸ δὲ καθικνεῖσθαι αἰτιατικῇ μὲν παρ' Ομήρῳ, γενικῇ δὲ παρὰ τοῖς μεθ' Ομηρον (Ἰδε Δ. Π.).

§. 36. Πολὺ συχνότερον δέχονται αἰτιατικὴν τὰ γενικοσύντακτα καὶ δοτικοσύντακτα ῥήματα ἐκ τῶν ὁποίων, ὥς καὶ ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΙΘ', §. 5. ἴδε καὶ Κεφ. ΙΕ', §. 8) ἐσημειώσαμεν ὀλίγα εἶναι τὰ ὁποῖα δὲν ὑπόκεινται εἰς ταύτην τὴν συντακτικὴν ποικιλίαν· ἐνταῦθα ἀρκούμεθα εἰς ὀλίγα παραδείγματα τὰ ἐξῆς·

ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι — ταῦτα ἀκροασάμενος — ταῦτα φροντίζοντί μοι (Αρισ. Εκκλ. 1175. Ιππ. 637) — εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν — αὐτὸν ὑπεριδόντες — τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας — (Θουκ. Ε', 18. 43. 5. 34) — στοχαζόμενοι τῶν δεόντων — στοχαζομένη τὰ ξυμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα (Απομν. Β', β', 5) — ὑπαντίαζε παιδί (Αἰσχ. Πέρσ. 836) — οἱ Σκῦθαι ὑπηντίαζον τὴν Δαρείου στρατιήν (Ηρόδ. Δ', 121) — ἐλθόντα δέ με ὁ ταύτη βίος οὐδαμῇ, οὐδαμῶς ἤρεσε (Πλάτ. Επισ. Ζ')· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ προαναφερθὲν θίγω ἀπαντᾶται καὶ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενον, ὥς μὴθ' ἅ μὴ θίγεις ποιοῦ σεαυτῆς (Σοφ. Αντ. 546). Θαυμασίως δὲ φαίνεται ἡ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἐννοίας διαφορὰ τῆς συντάξεως εἰς τὰ παλαίειν τινί, ὁμιλεῖν τινι καὶ καταπαλαίειν τινά, καθομιλεῖν τινά· οὕτως οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσι λόγους (Εὐριπ. Ιφ. Α. 1013) — τοὺς μὲν γνωρίμους καθομιλεῖν, τοὺς δὲ πολλοὺς δημαγωγεῖν (Αρισ. Πολιτ. Ε', θ', 20. ἴδε καὶ Κορ. Ισ. Β', 33)· τὸ δὲ καθομιλεῖν τοῖς καιροῖς = ὁμιλεῖν (*servire*).

§. 37. Εἶναι δὲ οἴκοθεν φανερόν ὅτι ἡ ἀνωτέρω μεταβολὴ τῆς συντάξεως γίνεται πολὺ εὐκολώτερον καὶ ἐλλογώτερον ἐπὶ μεγαλειότηρας μεταβολῆς τῆς ἐννοίας· οὕτω π. χ. τὸ φεύγω·

α. φεύγω ὑπό τινος = διώκομαι (ἴδε ἀνωτέρω Κεφ. ΚΔ', §. 36)·

β. φεύγω τοὺς πολεμίους — φεύγω τὸν ὑπὲρ πατρίδος κίνδυνον (ἴδε ὡς ἀνωτέρω § 45 — 48)·

γ. πεφυγμένος ἀέθλων — τῆς νόσου πεφευγέναι (Οδ. Α, 18. Σοφ. Φ. 1044. ἴδε καὶ Ξεν. Αν. Α', γ', 2) κατὰ τὸ ἀπαλλάττομαί τινος (Κεφ. ΚΑ', §. 20. Γνωστικά)·

οὕτως ἀποδρᾶν νηός, ἐκδράντες ἐκ τῆς ἐρκτῆς (Ηρ. Δ', 148), ἀποδιδράσκειν τὸν δεσπότην, κτλ. Ως δὲ λέγεται ἱστορεῖν εἶναι τι = εἰδέναι τι — ἔξαρνον εἶναι τι = ἀρνεῖσθαι τι — ἀνῆκοον εἶναι τι = οὐκ ἀκούειν τι, οὕτω καὶ φύξιμον εἶναι τι = δύνασθαι φεύγειν τι, καὶ οὐ φύξιμον εἶναι τι οὐ δύνασθαι φεύγειν τι· οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ (Αντ. 787) καὶ οὗτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς, οὗθ' ἀμερίων ἐπ' ἀνθρώπων = οὐδεὶς δύναται σε φυγεῖν· οὕτως ἀφίημί σοι τοῦτο (συγχωρῶ) καὶ ἀφίημί σε τούτου (= ἀπαλλάττω), κτλ.

§. 38. Δεχόμενοι δὲ ὡς ἰδιαιτέραν πτώσιν τὴν προεξηγηθεῖσαν ἀφαιρετικὴν πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι πολλάκις, θεωρουμένου ὡς ὀργάνου, ὡς μέσου, ἢ ὡς ὕλης, ἐκείνου τὸ ὅποιον ἤμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντικείμενον προσεχές ἢ πορρωτέρω, τίθεται ἀφαιρετικὴ ἀντὶ δοτικῆς· τοιαῦτα παραδείγματα εἶδαμεν καὶ ἀνωτέρω (Κεφ. Κ', §. 43) βρόχω περιέβαλε τὸν αὐχένα· τοιαῦτα εἶναι κακοῖς περιβάλλειν τὴν πόλιν καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ ἐν τούτοις μὲν δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ἡ πτώσις αὕτη ὡς δοτικὴ = ρίπτειν τὴν πόλιν εἰς κακά καὶ ὡς ἀφαιρετικὴ = περικυκλοῦν τὴν πόλιν κακοῖς (μὲ κακά)· ἐν ἄλλοις δὲ εἶναι καθαρὰ καὶ ἀμιγῆς ἀφαιρετικὴ, ὡς χρίειν τινὰ ἐλαίῳ, μύρῳ, κτλ. στεφανοῦν κισσῶ, στέφει ἑαυτὸν δόναξιν (Αἰσχ. Κτησ.)· οὕτως εἰς τὰ (Ησ. Εργ. 73) ἀμφὶ δὲ τὴν γε ὦραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσιν εἰριναῖσιν, πάντα δὲ οἱ χροὶ ἐφήρμωσε Παλλὰς Αθήνη, διατέλλεται προφανῶς ἡ ἀφαιρετικὴ καὶ ἡ δοτικὴ.

§. 39. Τὰ περὶ τῶν ἐνεργητικῶν λεχθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν οὐδετέρων, ἀπαθοῦς ἢ ἐμπαθοῦς σημαντικῶν καταστάσεως· οὕτως εἶδαμεν ὅτι τὰ ἀπόλυτα ἐκ τῶν πρώτων τρέπονται εἰς σχετικὰ καὶ τὰ σχετικὰ εἰς ἀπόλυτα· οὕτως ἐπὶ τῶν δευτέρων πάσχω ὑπότινος, πάσχω τι καὶ πασχω — ἀλγῶ τὸν πόδα, ἀλγῶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι, κτλ.

§. 40. Επειδὴ δὲ διὰ τῆς πτώσεως ἐν τούτοις ἐξηγεῖται τὸ αἷτιον, τὸ δὲ αἷτιον ἐκφέρεται, ὡς εἶδαμεν, διὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, διὰ τοῦτο δέχονται καὶ αὐτὰ τὴν τοιαύτην ποικιλίαν, ὡς μύθῳ γηθήσας (Ησ. Α. 116) — ταύτῃ γέγηθα (Εὐρ. Εκ. 279) — τίς ἄν τὰδε γηθήσειεν; (Ιλ. Ι, 77) — χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ' Οδυσσεύς (Ιλ. Κ, 277) — σὲ μὲν εὖ πράσσοντα ἐπιχαίρω (Σοφ. Αἷ. 136) — τοὺς γὰρ

εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσι (Εὐρ. Ιππ. 1340) — ἄχθομαι ὀδύναίς καὶ ἄχθομαι ἔλκος — καὶ τὰδ ἄχθονται βροτοί (Ιλ. Ε, 361. Εὐρ. Αποσπ. Υψιπ. δ') — δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα (Θουκ. Ζ', 71) — ὥς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι τὸ πρᾶγμα — τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐδυσχέραινε Κηφισόδωρον; (Δημ. Μειδ. ΚΔ'. Αἰσχ. Τιμ.). Τοῦτο δὲ τὸ ῥῆμα ἐκλαμβάνεται καὶ ἐπὶ μεταβατικῆς ἐννοίας, ἔχον καὶ παθητικὴν φωνὴν καὶ σημασίαν, ὥς ὑπὸ πολλῶν δυσχεραίνόμενοι, κατὰ τὸ ταλαιπωρῶ καὶ ταλαιπωροῦμαι.

§. 41. Διότι δὲ καὶ παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' ἄλλοις ἀπαντᾷται πολλάκις ἐν τούτοις ἡ μετοχὴ ἰδῶν ἢ ὀρῶν (Ιλ. Ν, 344. Οδυσ. Ε, 486. Εὐρ. Αλκ. 694. 71, κτλ.), δὲν ἔπεται ὅτι, οὕτως ἡ φράσις ἀρχίσασα κατὰ πρῶτον, ἔγινε μετέπειτα παραλειπτική, οὔτε ὅτι ἀπανταχοῦ πρέπει νὰ ἐννοῇται μετοχὴ ἢ μετοχῆς ἀνάλυσις (Ιλ. Α, 257)· τούναντίον ἡ διὰ μετοχῆς αὕτη ἐκφρασις εἶναι ὑπερωτέρα ἀνάπτυξις τῆς πρώτης συνεπτυγμένης ἐρμηνείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σημασία καὶ ὅχι ἡ φωνὴ εἶναι λόγος τῆς τοιαύτης συντάξεως, διὰ τοῦτο τίποτε δὲν ἐμποδίζει ὥστε νὰ γίνεταί καὶ ἐπὶ τῶν κυρίων παθητικῶν, ὥς τοῖς αὐτοῖς λυπεῖσθαι καὶ χαίρειν καὶ ταῦτά λυπεῖσθαι καὶ χαίρειν, κτλ.

§. 42. Οτι δὲ ταῦτα καὶ διὰ γενικῆς δυνατὸν νὰ συνταχθῶσιν καὶ ἐξ ὧσων ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΙΓ', §. 19 Κ', §. 23) εἵπαμεν εἶναι φανερόν καὶ διὰ παραδειγμάτων πιθοῦνται ὥς ἄχθομαι οἰκίας — τί δέ με τοῦ παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς; (Εὐρ. Εκ. 1256) κτλ. Ομοίᾳ μὲ τὰ ἀνωτέρω πρὸς αἰτιατικὴν φερόμενα εἶναι τὰ παρ' ἡμῖν, τὸν χαίρομαι, τὸν λυποῦμαι, τὸν ἐντρέπομαι, τὸν βαρύνομαι, τὸν καίομαι (τὸν βλέπω καὶ τὸν καίομαι)· οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑπερηφανεύθη — τὸ διεκρίθη μόνος του — τὸ ἐμανιώθη· οὕτω λέγεται ἐν Ητείρῳ ἐμανιώθη τὸ γλυκόν, τὴν ζάχαριν — ἐπρσκολλήθη καὶ μετὰ μανίας ζητεῖ. Ἀνάλογα εἶναι τὰ παρὰ Ρωμαίοις *ardere aliquem* = ἐρωτικῶς ἔχειν πρὸς τινα, ὑπερεπιθυμεῖν τινος, *Corydon ardebat Alexim* (Virg. Ecl. ΙΙ, 1. κτλ.).

ς'. Μεταβατικά γινόμενα Αντιμεταβατικά καὶ ἀντιστρόφως
 Αντιμεταβατικά γινόμενα Μεταβατικά.

Μεταβατικά γινόμενα Αντιμεταβατικά.

§. 43. Καὶ ἀνωτέρω ἤδη παρατηρήσαμεν ὅτι καθ' αὐτὸ Μεταβατικά ῥήματα ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε ὡς Μέσα, οἷον ἄγω = ἄγομαι, κτλ. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι ἀρκετὰ τὰ συνηθέστερον ὅμως λαμβάνοντα τοιαύτην σημασίαν, χωρὶς νὰ ἀποβάλωσι καὶ τὴν κυρίως μεταβατικὴν, εἶναι κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τὰ ἀκόλουθα, ἄγω, ἀέξω, ἀπαλλάττω, ἀπολείπω, βάλλω, δίδωμι, ἴημι, κάμπτω, κλίνω, κύπτω, μίγνυμι, ῥίπτω, στρέφω, συνάπτω, στηρίζω, φαίνω, φύω, κτλ. Παραδείγματα τῶν τοιούτων εὐρίσκονται σημειωμένα ὅχι μόνον εἰς τὸ ἐκ προθέσεως περὶ Ἑλληνικῶν Ἑλλείψεων σύγγραμμα τοῦ Λαμβέρτου Βοσίου, ἐκδοθὲν τελευταῖον μετὰ προσθηκῶν ὑπὸ Σχαίφερου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς διαφόρους Γραμματικὰς. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐπεὶ δ' ἐγγύς ἦγον οἱ Ἕλληνες — ἐκ τούτου δὲ ἀνῆγαγεν ὁ Αστυάγης — πότερον οἱ μάχεσθαι θέλοντες ῥᾶον ἀπαλλάττουσιν ἢ οἱ οὐκ ἐθέλοντες; (Ξεν. Αν. Δ', 6', 15. Κ. Π. Α', δ', 24. Δ', α', 45. *echapper* Γαλλιστί) — οὔτε πόλις γάρ, οὔτ' ἰδιώτης ἀνὴρ οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένους (Αἰσχ. Κτησ.)· τοῦτο δὲ καὶ μέσως· οὔτω παρὰ Δημοσθένει κακῶς ἀπαλλαγεῖεν, τὸ ὅποιον εἶναι αὐτὸ τὸ κατ' ἀνάλυσιν ἐν Ἡπείρῳ λεγόμενον κακὴ τῶν ἀπαλλαγῇ — βάλλ' εἰς κόρακας (= ἄμε εἰς τὸν διάβολον) — ἐπιβάλλον μέρος (= ἀνῆκον) — τρίτος δὲ ποταμῶν τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει — ὁ ποταμός ἐξίησιν εἰς θάλασσαν — εἰς λόγους συνῆψα Πολυνείκει (Εὐρ. Φ. 709) — καὶ ὅποτε εἰς καρδίαν στηρίζαι (Θουκ. Β', 49. Παράβ. καὶ Οδ. Μ, 434).

§. 44. Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρῆσις, εἰς τὴν θεωρίαν τῶρα ἐναπόκειται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν γέννησιν αὐτῆς, ἃν ὀηλ: ὅλα ταῦτα τὰ ῥήματα κατήντησαν εἰς ταύτην τὴν σημασίαν κατὰ παράλειψιν τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, ἢ καὶ ταῦτα καὶ πολλότατα ἀκόμη ἄλλα εἶχαν κατ' ἀρχὰς καὶ τὴν μεταβατικὴν καὶ τὴν ἰσόμεσον ταύτην σημασίαν, ἔπειτα δὲ ἐπὶ τινῶν διεσάλθη τύπος ἰδιαίτερος, ἐπὶ τινῶν δὲ ἔμεινεν ὁ αὐτός· οὔτω π. χ. εἰς τὸ λούειν.

ἔγινεν ἔλουσε καὶ ἐλούσατο, εἰς τὸ συμμιγνύναι τὸ συμμίξαι ἔμεινε καὶ — συμμίξαι τινά τινι καὶ — συμμίξαι ἑαυτὸν τινι ἤτοι — συμμίξασθαι.

§. 45. Περὶ τούτου πρέπει νὰ τεύῃ ὡς κανὼν, φαίνεται εἰς ἑμέ, τὸ ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΙΘ', §. 20.) λεχθέν, ὅτι εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν πρέπει νὰ ἀνάγωνται μόνον ὅσα ἀπαντῶνται ἀναντιρρήτως καὶ κατ' ἀνάλυσιν διὰ τῆς συνθέτου ἀντινυμίας· οὕτω π. χ. παρὰ μὲν Ηροδότῳ (Ε', 19) οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν οἶός τε ἦν, παρὰ Δημοσθένει (Μειδ. ΚΑ'.) κατασχάνθ' ἑαυτόν· οὕτω δυνατόν ἐκλαβεῖν τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Ηροδότῳ (Ε', 121) ἀνέλαβόν τε καὶ ἀνεμαχέσαντο οἱ Κῶρες, τιθεμένης τῆς ὑποστιγμῆς μετὰ τὸ τρώμα· τοῦτο δὲ παρὰ Θουκυδίδῃ (ς', 26) ἐκφέρεται πλήρες ἄρτι δ' ἀνελήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου· οὕτως ἦν (πενίην) δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον ρίπτειν, καὶ πετρίων, Κύρνε, κατ' ἡλιβατων (Θέογν. 533. W. ἴδε καὶ Εὐρ. Ελ 1341, καὶ Αποσπ. ἀδῆλ. 65)· παρὰ δὲ Εὐριπίδῃ (Αλκ. 186) κάρ' ῥίψει αὐτὴν αὐθις ἐς κοίτην πάλιν (ἴδε καὶ Ξεν. Κ. Π. Γ', α', 25). Ὡσαύτως καὶ ἀφείς εἰς τὸν ἐσπέριον Ὠκεανόν (Λουκ.) — καὶ ἀφῆκεν ἑαυτόν ἐπὶ τὰ θηρία (Λιβάν). Ολα τὰ ἐπίλοιπα πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἔχοντα τὴν διπλὴν σημασίαν· τοῦτο δέ, μὲ ἄλλους λόγους, θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ διασέλλεται θεωρία καὶ χρῆσις· ἡ θεωρία δυνατόν νὰ τὰ ἐκλάβῃ οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ χρῆσις τὰ θέλει ἢ καὶ οὕτως καὶ ἄλλως, ἢ μόνον οὕτως καὶ ὅχι ἄλλως· ἡ θεωρία δυνατόν νὰ δεχθῇ πολλὰ ῥήματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἡ χρῆσις κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ διασέλλῃ τὰς διαφοράς, ἔσωσαν αὐτοὶ καὶ ἐξ ἀπλῆς περιστάσεως. Καθότι τὰ ῥήματα ταῦτα δὲν ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, κατὰ τοῦτο εἶναι ἀμετάβατα· ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀμετάβατα ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ Μέσα, διὰ τοῦτο, πρὸς διάκρισιν, τὰ ὀνομάζομεν Ἀμετάβατα Ἰσόμεσα.

§. 46. Περὶ πάντων τούτων παραπέμπομεν εἰς Δ. Π. ἐνθα ἐξετάζεται ἀκριβέστερον ἡ φύσις καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὰ κυρίως Μέσα καὶ τὰ Αὐτόμεσα ὀνομασθέντα· αὐτόθι προσίθενται καὶ παραδείγματα τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης τὰ ὅποια ἀποδεικνύουσι δύο πράγματα· α'. ὅτι ὀλίγα ῥήματα εἶναι παρ' ἡμῖν τὰ ὅποια δὲν ἐκλαμβάνονται μεταβατικῶς καὶ ἰσομέσως, οἷον ἀσπρίζω, βαρῶ, βαρύνω, βράζω, γηράζω, γο-

νατίζω, δένω, δροσίζω, ελαφρύνω καὶ ελαφρόνω, ζεσταίνω, ἡμερόνω, θολόω, ἰσάζω, καθίζω, λερώνω, μεγαλύνω καὶ μεγαλόνω, νοτίζω, ξυνίζω, ὁμονοιάζω, πηγώ, σκυρπίζω, στεγνόνω, τρέφω, χαλῶ, χαμηλόνω (χαμηλόνουν τὰ θουνά), ψωμόνω, ψοφῶ, ὠριμάζω· β'. ὅτι, ἂν καὶ ἐπὶ τῆς ἰσομέσου ταύτης σημασίας ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ Μέσα, ἢ χρῆσις ὁμῶς εἶναι τόσον ἰσχυρὰ ὥς· ἐν πολλοῖς ἢ μεταβολὴ τῆς καταλήξεως, ὅπου δὲν ἔμεινε πάντῃ ἀσυνείθιστος, ἀλλάσσει ἔννοιαν· οὕτω λέγομεν ἔβρασε τὸ κρέας, ὅχι ὁμῶς ἔψησεν ἀλλ' ἐψηθή — ἔβάρησε τὸ παιδίον (ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀπὸ πεσηματίας, κτλ.) καὶ ἐβαρέθη ὁ ἄνθρωπος (= ἐπληρώθη εἰς τὸν πόλεμον, κτλ.) — ἔβαρυνεν ὁ ἄρρωστος καὶ ἐβαρύνθη ὁ κοπιᾶζων καὶ ὑπομένων — ἔβαψε τὸ νῆμα ὥς ἐκ τοῦ πράγματος (ἐπίασε βαφήν) καὶ ἐβάφη ὥς ἐκ τοῦ τεχνίτου — ἐγλύκανεν ὁ καιρὸς καὶ ἐγλυκάνθη ἡ γραῖα εἰς τὰ σῦκα — ἔδεσεν ὁ χυλὸς καὶ τοῦ ἐδέθη ἡ γλῶσσα — ἔκλεισεν ἡ πληγὴ, ἔκλεισεν ἡ θύρα καὶ τοῦ ἐκλείσθη ἡ θύρα — ἔθρεψεν ἡ πληγὴ καὶ ἐθρέφθη τὸ πρόβατον — ἐπότισε τὸ χαρτίον (νεροποτάω ἐν Ηπείρῳ, κατὰ τὸ Ὀμηρικὸν οἶνοπότάζω, Ιλ. Υ, 84. κτλ.) — ἐστράβωσε τὸ δένδρον (ἀφ' ἑαυτοῦ) καὶ ἐστραβώθη ὁ ἄνθρωπος (ὑπὸ θεοῦ, ὑπ' ἀρρώστιας, κτλ.). Ἐν τῷ Δ. Π. ἐπροσπάθησα κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἀνάξω τὰ τοιαῦτα εἰς κλάσεις.

§. 47. Τοῦτο δὲ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἐφαρμοζόμενον μᾶς ἐνθυμίζει τὸ ἀλλαχοῦ ρηθέν (Κεφ. ΚΓ', §. 19· ἴδε καὶ κατωτέρω § 58), ἐν ταύτῳ δὲ μᾶς δεικνύει πόσον ποικίλη εἶναι τῶν γλωσσῶν ἡ χρῆσις, καὶ ὅτι δὲν κατέχομεν μίαν τινὰ γλῶσσαν ὅταν ἐννοῶμεν τὰ ἀναγινωσκόμενα ἢ λαλῶμεν τὰ συνηθέστερα· ἵνα κατέχη τις μίαν τινὰ γλῶσσαν πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅλας αὐτὰς τὰς λεπτολογίας. Ἀλλὰ ἐπὶ μὲν τῶν νεκρῶν γλωσσῶν ἡμπορεῖ τις νὰ καυχῇ περὶ τούτου ἐλευθερώτερον, διότι οἱ κριταὶ σπανιώτεροι, ὅχι ὁμῶς εἰς τὰς ζώσας.

Ἀντιμεταβατικὰ γινόμενα Μεταβατικά.

§. 48. Ἐνταῦθα ἐξαιρέτως πρέπει νὰ διασεύλωμεν διπλὴν τινα μετάπτωσιν, σταθερὰν καὶ περισσάτικὴν· εἰς τὴν πρώτην ἀνάγονται· α'. ὅλα τὰ Αποθετικά τὰ ὁποῖα, ἐκ σημασίας εἰς σημασίαν μεταπίπτοντα, ὡς εἶδαμεν, κατήντησαν τελευταῖον Ἐνεργητικά εἰς μα ε,

τινὰ τῶν ὁποίων οὐδὲ σώζουσι πλέον ἔχνη μεσότητος, καὶ τοῦτο ἢ καθ' ὅλους τοὺς χρόνους ἢ μόνον εἰς τινας· β'. εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται φυσικῶς τῷ λόγῳ καὶ τὰ ἀνωτέρω κατὰ σημασίαν ὀνομασθέντα Αποθετικά, τὰ ὅποια δὲν ἀπέβαλαν μὲν τὸν ἐνεργητικὸν τύπον ἀλλὰ ἐπὶ ὁρισμένων τινῶν σημασιῶν σταθερῶς τίθενται κατὰ φωνὴν μέσσην· γ'. τὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀπλῆς μεταβατικῆς σημασίας ἔχοντα καὶ τὸν εἰς ω καὶ τὸν εἰς μαι τύπον, οἷον

α'. 1. ἀρνοῦμαι τὸ πρᾶγμα —δέχομαι τὸν οἰωνόν —ἐαυτὸν διαχρήσεται—ἐαυτὸν παραλογίζεται, καὶ ὅσα ἄλλα ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν.

α'. 2. ἀκούσομαι, ἀγνοήσομαι καὶ ὅλοι οἱ προσημειωθέντες ἀνώμαλοι μέσοι Μέλλοντες (Κερ. ΚΒ', §. 17)· ὡσαύτως καὶ πᾶς ἄλλος σταθερῶς εἰς διάφορον σημασίαν παρ' ὅ,τι ὁ τύπος δεικνύει ἐκλαμβάνομενος χρόνος.

β'. ἐλόντο, ἀπέδοντο (ἐπώλησαν), κήδομαι (= κήδω = θέτω τινὰ εἰς μέριμναν, λυπῶ· ὅθεν κήδομαι = τιθεμαι εἰς μέριμναν = φροντίζω).

γ'. νήχω καὶ νήχομαι, τίκτω καὶ τίκτομαι, ὀρῶ καὶ ὀρῶμαι, ἰδεῖν καὶ ἰδέσθαι (Οδ. Η, 276. 280. Αἰσχ. Χ. 125. Ιλ. Α, 56. Δ, 476).

§. 49. Εἰς τὴν περισσῆν μεταπτώσιν ἡ ὁποία καὶ μόνη ἐνταῦθα θεωρητέα ἀνάγονται· α'. Μέσοι τινὲς χρόνοι ἐπὶ ἀπλῆς μεταβατικῆς σημασίας λαμβανόμενοι, χωρὶς ὅμως νὰ σταθερῶσι καὶ τὴν μετότητα τὴν ὁποίαν φυλάττουσιν ἐπὶ ἄλλων περιστάσεων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον· β'. καὶ ἄλλοι ἀκόμη χρόνοι ἐπὶ τῆς αὐτῆς κατηγορίας μὲ τοὺς προηγούμενους εὐρισκόμενοι, ὡς

α'. ἐπελύσαο δεσμῶν = ἐπέλυσας — νοέω τιμῆσασθαι = τιμῆσαι (Ιλ. Α, 401. Χ, 235) — τὸ διδάξασθαι δέ τοι εἰδότι ῥάτερον (Πίνδ. Ολ. Η', 59) — πέμψασθαί τινα (Σοφ. Τ, 556) — προτρέψασθαί τινα = προτρέψαι, συχνότατον τοῦτο παρὰ Ξενοφῶντι καὶ ἄλλοις. Αναντίρρητος εἶναι προσέτι ἡ ἀπλῆ ἐνίοτε μεταβατικὴ σημασία τοῦ τρέψασθαι, ὡς, ἐτρέψαντο τοὺς πολεμίους, κτλ. ἀδίκως ὅμως, φαίνεται εἰς ἐμέ, θέλουσι νὰ εἰσβιάσωσιν ἐνταῦθα τὸ τοῦ Ηροδότου (Ζ', 105) Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτα ἐτρέψατο· ἢ παρὰ Ουαλκεναίρου ἐξήγησις αὐτοῦ, ἔτρεψε τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα, ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν χάριν τῆς κατὰ μέσσην σημασίαν ἐκδοχῆς, ἐτρέπη εἰς γέλωτα· τοῦτο λέγεται κοινότερον παρ' ἡμῖν ἔβαλε τὰ γέλια, ἐν δὲ Ηπείρῳ καὶ ἀπό-

λυσε τὰ γέλια. Διότι δὲ παρὰ Θουκυδίδῃ (Σ', 35) λέγεται εἰς γέλωτα ἔγρεπε τὸ πρᾶγμα, καὶ παρ' Αἰριοφάνει (Σφ. 1260) κᾶτ' εἰς γέλων τὸ πρᾶγμ' ἔτρεψας, δὲν ἔπεται ὅτι καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὡσαύτως· πρῶτον ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦμεν κατὰ τὰ συνηθέστερα νὰ παραβιάσωμεν καὶ τὰ ὀλιγώτερον συνήθη· δεύτερον ὅτι ἐκεῖ μὲν ὑπάρχει τὸ οὐσιαστικὸν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα λείπει. Καὶ τὸ ἐπόμενον δὲ οὐκ ἐποίησατο ὀργὴν οὐδεμίην ὑπὲρ ταύτης τῆς ἐξηγήσεως, μὲ φαίνεται, εἶναι (ἴδε καὶ Οὐεσσελίγγιον εἰς τὸ ἄνω χωρίον τοῦ Ηροδότου).

β'. τὸ γὰρ θανεῖν ἐλευθεροῦται φιλαιοκτῶν κακῶν (Αἰσχ. Ικέτ. 809)—ὦν ὅδ' ἐξαγγέλλεται—Τεύκρω τὰ πό τοῦδ' ἀγγέλλομαι—ἅπανθ' ὁ μακρὸς χρόνος φύει τ' ἄδηλα καὶ φανέντα κρύπτεται—κυδάζεται τοῖς πᾶσιν Ἀργείοις—οἶσθα γορ ὅν γ' αὐδῶμαι (Σοφ. Τ. 148. Αἴ. 1376. 647. 722. Φ. 852. Παράβ. Τραχ. 339).

§. 50. Απαντῶνται δὲ μάλισα τὰ τοιαῦτα πρῶτον μὲν παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, ἔπειτα δὲ παρὰ τοῖς Αἰτικισαῖς, οὔτε ὅμως παρ' αὐτοῖς τούτοις οὔτε παρ' ἄλλοις ἐκλαμβάνονται πάντοτε σθερῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθά τινα ἐπιδέχονται παρατήρησιν· εἰ μὲν τις π. χ. ἤθελε νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς μεσότητος τοῦ ἀγγέλλομαι καὶ κυδάζομαι ἦτον δυνατὸν νὰ τὰ παραβάλῃ μὲ τὸ ἀποφαίνομαι καὶ λοιδοροῦμαι· ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἦτον δυνατὸν νὰ ἐπινοήσῃ τίς τι, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσκανδάλισον ταῦτα μὲν ἀφεθήτωσαν κατὰ χώραν. Οτι δὲ καὶ τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Τ. 1021) ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδα μ' ὠνομάζετο; πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀπλοῦν ἐνεργητικὸν τοῦτο εἶναι παντελῶς ἀπαράδεκτον, καὶ εἶναι παντάπασιν περιττὴ ἢ μετατροπὴ αὐτοῦ εἰς τὸ ὠνόμαζεν, ὡς πολλοὶ ἐπρόβαλαν, διότι τὸ ῥῆμα εἶναι προφανῶς μέσον = ὠνόμαζέ με ἐαυτοῦ νιόν, ὡς ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΚΑ', 36. α'.) τὸ ἀνελύσαμεν. Περὶ δὲ τοῦ σώζεται τὴν εὐλάβειαν (Σοφ. Ηλ. 993) καὶ τῆς περὶ τούτου γνώμης τοῦ Εὐσταθίου (Ιλ. Θ, σ. 694) ὅστις ἀνάγει καὶ τοῦτο εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τοῦ νήχειν καὶ νήχεσθαι, γῆμαι καὶ γήμασθαι καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε Δ. Π.

§. 51. Παραβάλλοντες τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα τῆς σθεραῆς μεταπτώσεως εὐρίσκομεν ὅτι τὰ μὲν σημειωμένα διὰ τοῦ α'. 1. (§. 48.) ἔπαθαν μετάπτωσιν γενικὴν καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ ῥήματος καὶ καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις, ὥς δὲ διασέλλονται πλέον τῶν

ἐνεργητικῶν· τὰ διὰ τοῦ α'. 2. σημειωμένα ἔπαθον ὡσαύτως τὴν τοιαύτην μεταβολὴν ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ὠρισμένων χρόνων· ὑποδιαιρεῖται λοιπὸν κατὰ τοῦτο ἢ σταθερὰ μετάπτωσις εἰς ὀλικὴν καὶ μερικὴν. Τὰ διὰ τοῦ β' σημειωμένα ἔπαθον ὡσαύτως τὴν τοιαύτην μεταβολήν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ὠρισμένης σημασίας, ὥς καὶ αὐτὰ χωρίζονται τρόπον τινὰ ἐν μέρει τῶν ἰδίων ἐνεργητικῶν, εἰς ἄλλην σημασίαν λαμβανομένων τούτων καὶ εἰς ἄλλην ἐκείνων. Τὰ δὲ διὰ τοῦ γ' σημειωμένα ἔχουσι τὸ ἐναντίον τῶν προηγουμένων· ἐφύλαξαν δηλ. καὶ τὴν εἰς ω φωνὴν ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς μετὰ τὴν εἰς μαι σημασίας. Ἀλλ' ἐν τούτοις εἶναι μεγάλης προσοχῆς χρεῖα, ὥς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, νὰ μὴ ἐπεκτανθῇ ἡ ἀδιαφορία αὕτη τῶν τύπων ὅπου δὲν πρέπει, διότι πολλὰ ῥήματα, φαινόμενα πάντῃ συνώνυμα κατὰ πρώτην προσβολήν, ἔχουσιν ἐπιστητὴν διαφορὰν εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον τύπον· οὕτω π. χ. κηρυκεύω (=εἰμὶ κήρυξ) καὶ κηρυκεύομαι (=πραγματεύομαι διὰ κηρύκων)· οὕτω πρεσβεύω καὶ πρεσβεύομαι· ἄλλα δὲ ἔχουσι λεπτοτέραν καὶ δυσπαρακολούθητον, ὥς φιλανθρωπεύω καὶ φιλανθρωπεύομαι (ἴδε Κεφ. ΚΑ', §. 19).

§. 52. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν εἰς τὴν σταθερὰν μετάπτωσιν ἀναγομένων, ἄλλος δὲ ὁ λόγος τῶν κατὰ τὴν περιστατικὴν μετάπτωσιν· διότι αὕτη εἶναι μετακινήτῃ καὶ σαλεύουσα· ἡ δὲ πολυλίκις ἀπαντωμένη προσθήκη τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας δεικνύει ὅτι ἡ μέση σημασία ἐν τούτοις εἶχεν ἐξασθενήσει καὶ λοιπὸν ἦτον ἀνάγκη νὰ προσλάβῃ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὥς καὶ τὰ λοιπὰ μεταβατικά, τὴν ἀντωνυμίαν ταύτην· οὕτω π. χ. οὐδὲ γὰρ ἐπεγράψαντο ἑαυτοὺς — ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι (Θουκ. Α', 31. 33).

§. 53. Ἡ τοιαύτη ἐξασθένεις τῆς μέσης σημασίας ἐγένεν καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ῥήματα, καὶ εἰς δόσεως δὲ καὶ ἀφαιρέσεως σημαντικά, καὶ τοῦτο πάλιν ἐπὶ τινων περιστάσεων, ἐν ᾧ ἐπὶ ἄλλων παρατηρεῖται ἀντιμετάβασις· οὕτω π. χ. εἰς τὸ (Ιλ. Ζ, 234) Γλαυκῷ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς ἤθελεν εἶναι καὶ δύσκολον καὶ ἄτοπον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ μέση σημασία· ἄτοπώτατον δὲ π. χ. ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ ψώραν ἀφείλετο, διότι τοῦτο ἤθελε σημαίνει ὅτι ὁ ἀφαιρέσας τὴν ψώραν τοῦ ἀρρώστου ἰατρὸς τὴν ἔλαβεν αὐτός· οὕτω καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει (κατὰ Φιλ. Α', 9) ἀφελεῖν τὰς προφάσεις, μέσως (ἀφελέσθαι) γραφόμενον καὶ ἐκλαμβάνομενον, ἤθελε παρέξει ἄτοπον ἔννοιαν, διότι ἤθελε σημαίνει ὅτι οἱ

Ἀθηναῖοι ἔπρεπε νὰ ἀφαιρέσουν τῆς προφάσεις ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς καὶ στρατιώτας καὶ νὰ τὰς λάβωσιν αὐτοί. Εἶναι δὲ καὶ τῶν μέσων τούτων χρόνων καὶ τῶν ἄλλων τῶν διὰ τοῦ β' (§. 49) σημειωμένων ἀπροσδιόριστος ὁ ἀριθμός, καὶ ὡς ἐκ τῶν πρώτων οὕτω καὶ τῶν δευτέρων εὐρίσκονται δι' ἐξασθενήσεως εἰς μεταβατικούς μεταπεσόντες, ἐτρέψαντο καὶ ἔτρεψαν, ποιεῖσθαι ταφάς καὶ ποιεῖν ταφάς.

§. 54. Ολίγον ἀπέχουσι τῆς εἰς τὰ Μεταβατικὰ μεταπτώσεως καὶ ἐκεῖνα τὰ Μέσα τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐξηγεῖται ἀπλούστερον διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου, προσέχοντος τοῦ νοῦς μᾶλλον εἰς τὸ προκύψαν ἀποτέλεσμα παρὰ εἰς τὴν προγενομένην σύνθετον πρᾶξιν· οὕτω π. χ. ὁ μεμνημένος τινὸς κάμνει ἐνέργειαν δι' ἧς μιμνήσκει ἑαυτὸν περὶ τινος, ἀλλ' ὁ νοῦς, προσέχων εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, παραβλέπει διόλου τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ θεωρεῖ τὸ μέμνημαι ὡς ἀπλοῦν μεταβατικόν = κατέχω, δὲ ἐλησμόνησα· οὕτως ὁ ἀπτόμενός τινος ἄπτει (απτο Λατ.) = προσκολλᾶ καὶ δένει, τρόπον τινά, ἑαυτὸν ἔκ τινος (πιάνεται ἀπό τι)· ἀλλὰ προσέχων ὁ νοῦς εἰς μόνον τὸ ἀποτέλεσμα λησμονεῖ καὶ παρατρέχει τὴν προσκόλλησιν ταύτην καὶ μετατρέπει τὸ ῥῆμα εἰς μεταβατικόν, λοιπὸν ἄπτομαι = ψαύω· ὅθεν Ἀφροδίτης ἄψασθαι (Πίνδ. Ο. 5', 35) καὶ γάμων ψαῦσαι (Εὐρ. Ἰππ. 14) καταντῶσιν ἰσοδύναμα· ὡσχύτως εὐνῆς θιγεῖν (Εὐρ. Ἰππ. 885), φιλοτήτων ἐπιψαύειν (Πίνδ. Πυθ. Δ', 92) καὶ τὰ ὅμοια· ὁ ὑπερβαλόμενός τινα ἔβαλεν ἑαυτὸν ὑπὲρ τινα· ὁ πάντας ἀρετῇ κεκασμένος εἶναι ὑπὲρ πάντας ἀρετῇ κεκασμένος, ἀλλ' ὁ νοῦς τὰ θεωρεῖ = ὑπερβαλὼν τινα = νικῶν πάντας· οὕτω τὸ ὁδὸν τρέψονται = λήψονται, τὸ ἀποδίδομαι γίνεται = πωλῶ, τὸ αἰροῦμαι = ἐκλέγω, τὸ κήδομαι = φροντίζω, τὸ συναίρομαί τινι = βοηθῶ τινι, καὶ συναίρεσθαί τινι πόλεμον = συνδιαφέρειν, συμπολεμεῖν τινι πόλεμον, συναίρεσθαί τινι κινδύνου (Θ. Δ', 10) = συμμετέχειν, συναίρεσθαι Κύπριν (Αἰσχ. Προμ. 651) = συμμερίζεσθαι Κύπριν, κτλ.

§. 55. Ἀντίθετος ἀνωμαλία τούτων εἶναι εἰς πολλὰ ἄλλα τὰ ὁποῖα, μέσως συνηθέστερον τιθέμενα, ἀπαντῶνται καὶ εἰς ἐνεργητικὸν τύπον· οὕτω δειλίαν, ὕγκον, θάρσος αἶρειν (Σοφ. Αἷ. 75. 129. Εὐρ. Ἰφ. Α. 1598), ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου αἶρεσθαι· ὡσαύτως δέκην ἐψήφισαν — κλέος ἐπισπάσειν — φορ-

βὰν ἔτι προσφέρων — σύγκλητον γερόντων λέσχην πέμψας — ὑμᾶς ἔστειλ' ἱκέσθαι (Σοφ. Αἷ. 449. 769. Φ. 1108. Αντ. 161. 165), ἀντὶ τῶν συνηθεσέων ἐψηφίσαντο, ἐπισπᾶσεσθαι, προσφερόμενος, πεμψάμενος καὶ ἔστειλάμην (ἴδε Λοβέκκιον εἰς Σοφ. Αἷ. στ. 129). Τὸ τοιοῦτον διατέλλει ἀκριβῆ καὶ ἀνακριβῆ ὁπωσοῦν ἐρμηνείαν, ἀλλὰ ἡ δευτέρα δὲν ἀναιρεῖ οὐδαμῶς τὴν πρώτην, ὥς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἐμοί-
 ρασαν οἱ ἀδελφοί, καὶ ἐχώρισε τὸ ἀνδρόγυνον δὲν ἀναιροῦσι τὴν ἀκριβεστέρα ἐρμηνείαν ἐμοιράσθησαν οἱ ἀδελ-
 φοί, καὶ ἐχώρισθη τὸ ἀνδρόγυνον.

Ζ'. Ενεργητικὰ Αμετάβατα ἢ Μεταβατικὰ γινόμενα Παθητικὰ καὶ ἀντιστρόφως Παθητικὰ γινόμενα Ενεργητικὰ.

Ενεργητικὰ γινόμενα Παθητικὰ.

§. 56. Ενταῦθα ἰσχύει ἡ ἀνωτέρω περὶ τῶν Οὐδετέρων γενο-
 μένη παρατήρησις ὅτι τὰ Ενεργητικὰ, Μεταβατικὰ ἢ Αμετάβατα, τὴν Παθητικὴν σύνταξιν δεχόμενα, ἐξηγοῦσιν ὅ,τι ἤθελεν ἐξηγήσει καὶ τὸ Παθητικόν, ὥς ἔνθα κεν αὐτὲ Τρῶες ὑπ' Ἀχαιῶν Ἰλίου εἰσανέβησαν (Ιλ. Ζ, 74) — Ἀχαιοὶ ὑφ' Ἐκτορος φεύγοντες — Σωκράτης φεύγει ὑπὸ Μελίτου (=διώ-
 κεται, κατηγορεῖται ἐν δικαστηρίῳ)· ὡσαύτως μαθεῖν ὑπ' ἀνάγ-
 κης — ὑπ' ἀρετῆς δὲ καὶ προθυμίας Πλαταιέες συνε-
 πλήρουν τοῖς Ἀθηναίοις τὰς νέας (Ηρόδ. Η', 1).

§ 57. Ἰδιαιτέρως δὲ ὡς Ενεργητικὰ Μεταβατικὰ Παθητικῶς ἐκλαμ-
 βανόμενα ἀναφέρονται τὰ κεύθει, ἐάλωκε καὶ ἐάλω, ἀνάψει, ἐτραφέτην, κτλ. οἷον ὁ δὲ θανὼν κεύθει κάτω δὴ γῆς (Σοφ. Τ. 968 = κεύθεται) — ἡ Μιτυλήνη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτο-
 βοεῖ ἐάλωκεν (Θουκ. Η', 23) — νέφος οἰμωγῆς ὡς τάχ' ἀνά-
 ψει (Εὐρ. Μ. 107) — ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ (Ιλ. Ε, 555). Ἀλλὰ
 τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσι μᾶλλον ὡς κατασάσεως
 σημαντικά, οἷον κεύθει = ἐστὶ κεκρυμμένος, τινὰ δέ, κατὰ
 τὰ προεξηγηθέντα ἰσόμετα· τὸ ἀνάψει π. χ. = ἀνάψει ἑαυτό
 (ὁ ἀνάψει καὶ παρ' ἡμῖν)· τὸ δὲ ἐτραφέτην ἢ ἐκ τοῦ τρέφω
 ἰσομέσως ἐκλαμβανομένου ἢ = ἐτραφήτην. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον
 ὅλα σχεδὸν τὰ παρόμοια τὰ ὡς Παθητικὰ ἀναφερόμενα δυνατὸν
 νὰ ἐκληφθῶσιν ἢ ὡς Οὐδέτερα ἢ ὡς Αμετάβατα ἰσόμετα· οὕτω
 πλήθων (Ιλ. Ε, 87. Λ, 49a) = πλήρης ὢν — ἐνιπλή-

ξωμεν (Ιλ. Μ, 72. Ο, 244) — ἐμπλέξωμεν — βαρύθει
 δέ μοι ὤμος ὑπ' αὐτοῦ (Ιλ. Π, 5, 19) — αὔξει (Σοφ.
 Τραχ. 117), κτλ.

§. 58. Ταιαῦτα ἤθελαν εἶναι παρ' ἡμῶν, ἐκτὸς πολλῶν ἐκ τῶν
 ἀνωτέρω, τὰ κτυπᾷ ἢ θύρα, κτυποῦν αἱ ὥραι, δέν καίει
 τὸ λάδι, δέν ἀνάπτουν τὰ ξύλα καὶ τὰ ὅμοια, τὰ ὑποῖα
 ὅμως ἐπίσης δυνατόν νὰ ἐκληφῶσι = κτυπᾶται ἡ θύρα,
 καίεται τὸ λάδι, ἀνάπτονται τὰ ξύλα, ὡς καὶ = ἡ θύρα
 κάμνει κτύπον, τὸ λάδι δέν κάμνει καῦσιν, τὰ ξύλα
 δέν κάμνουν ἀναμμα ἥτοι φλόγα, κτλ. Ἦθελε μείνει λοιπὸν
 μόνον τὸ δέν γράφει τὸ χαρτίον = δέν γράφεται, ἀλλὰ
 καὶ τοῦτο δέν πειράζει τίποτε νὰ ἐκληφθῇ = δέν χρησιμεύει
 εἰς γραφήν, ὡς λέγομεν καὶ δέν γράφει τὸ μελάνι, ἐν ᾧ
 κυρίως ὁ ἄνθρωπος γράφει· οὕτω καὶ ἐχιόνισαν, ἔβρεξαν τὰ
 βουνά, κτλ. ὡσαύτως λέγομεν ἐζημίωσεν ὁ πραγματευτῆς
 ἀντὶ ἐζημιώθη, ἀλλ' αὐτὸ καταντᾷ μᾶλλον = ἔχασεν.

Παθητικὰ γινόμενα Ἐνεργητικά.

§. 59. Ἰνα ἐφαρμοσθῇ μὲ ἀκρίβειαν καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐν τοῖς
 προηγουμένοις, ἔπρεπε ῥήματα τὰ ὅποια τῷ ὄντι ἐκλαμβάνονται
 παθητικῶς νὰ ἀπαντῶνται καὶ ἐπὶ ἐνεργητικῆς σημασίας· ἀλλὰ
 ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο φερομένων παραδειγμάτων τινὰ μὲν εἶναι ἐνερ-
 γητικὰ εἰς μαι ἥτοι Αποθετικά, μιᾶς ἢ ἄλλης κλάσεως ἐκ τῶν
 προεξηγημένων, τινὰ δὲ εἶναι καθ' αὐτὸ Μέσα, οὕτως ἐστήκει
 δεδοκῆμένος (Ιλ. Ο, 730) — τῆς ἐλπίδος ἔρχομαι
 δεδραγμένος (Σοφ. Αντ. 235) — τῶν ἄλλων Πελο-
 ποννησίων δίχα ἐψηφισμένων (Θουκ. Α', 40. 120)·
 ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον εἶναι συνώνυμον μὲ τὸ
 ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ Ποιητῇ δεδεγμένος καὶ δέγμενος, κατ'
 ἐνεστωτικὴν σημασίαν ἐκλαμβάνόμενον (ἴδε Ιλ. Δ, 107. Β, 794, κτλ.)
 = ἐκδεχόμενος καὶ ἐπιτηρῶν (Απολλων. Λεξ.)· τὸ δεύτερον
 καὶ τρίτον εἶναι Αποθετικά κατὰ σημασίαν· εἶναι λοιπὸν ταῦτα
 μᾶλλον Μέσα ἀτελῇ ἢ ἐντελῇ, εἰς Ἐνεργητικὰ μεταπεσόντα, παρὰ
 Παθητικά. Ἀνωμαλία δὲ σχηματισμοῦ ἢ, ὀρθότερον εἰπεῖν, μετα-
 τροπὴ καὶ ἑλξίς σχηματισμοῦ κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἐννοίας εἶναι εἰς
 τὸ πεφυγμένον εἶναι (Ιλ. Ζ, 488) = πεφευγέναι,
 κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν γλυτωμένος ἐκ τοῦ γλυτόνω, καὶ ὑπα-
 γεμένος ἐκ τοῦ ὑπαγένω. Καθ' αὐτὸ δὲ Μέσα εἶναι, κατὰ
 τὴν ἐμὴν γνώμην, τὰ οἰκημένοι καὶ κατωκημένοι (Ηρ.

Α', 28. Θουκ. Α', 120) ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸ Ἰταλικὸν *stabiliti*. Μένουσι λοιπὸν ὡς καθαρὰ Παθητικὰ ἐνεργητικῶς ἐκλαμβάνόμενα τὰ ἐν ἡλλακται (Σοφ. Αἷ. 208) καὶ ἐπαλλαχθεῖσα = ἐπαλλάξασα τοῦ αὐτοῦ Σοφοκλέους παρὰ Ησυχίῳ (Ἰδε Γραμ. Θειρσχ. σελ. 503). Καὶ περὶ μὲν τοῦ δευτέρου δὲν ἤξεύρω, εἰς τὸ πρῶτον ὅμως φαίνεται ὅτι ὑπόκειται μεσότητος ἵχνος, ἡλλακται ἀλλαγήν = ἡλλάξατο ἀλλαγήν, κτλ. ἀμφίβολα δὲ εἶναι τὰ διόλλυνται καὶ διεβέβληντο (Θουκ. Γ', 40. Η', 83). Περὶ πάντων τούτων παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνθα καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ δεδόκημαι τὸ ὁποῖον προϋποτίθεται τοῦ ἀνωτέρω δεδοκημένος, καὶ τοῦ δεδόκημαι ἐκ τοῦ δοκέομαι (Αριστοφ. Σφ. 726) ἐξ οὗ καὶ τὸ δοκηθεῖς (Εὐριπ. Μηδ. 1417. Αλκ. 1164), ὡς καὶ περὶ τῆς συγγενείας τούτου μὲ τὸ ἐδικόνμας δοκεοῦμαι, ὡς τὸ ἐδοκήθη, δὲν τὸ ἐδοκήθη, κτλ. (*accorgersi*)· ὡσαύτως περὶ τοῦ δόκανον, δόχια, κτλ.

Η'. *Αντιμεταβατικὰ μιᾶς κλάσεως μεταπίπτοντα εἰς*

Αντιμεταβατικὰ ἄλλης.

§. 60. Διότι τὸ δεῖνα ἢ δεῖνα ῥῆμα ἀπαντᾶται ἐπὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς κλάσεως τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἴδους τῶν Αντιμεταβατικῶν ῥημάτων, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπαντηθῇ καὶ ἐπὶ ἄλλης τοῦ αὐτοῦ. Ἡ περίστασις αὕτη χαρακτηρίζει τὸ ῥῆμα ὡς εὐχρηστότερον κατὰ τὴν μίαν ἢ ἄλλην ἐκδοχήν, δὲν τοῦ ἀναιρεῖ ὅμως τὴν δεκτικότητα ἄλλης· οὕτω π. χ. εἶδαμεν ἀνωτέρω ὅτι τὰ τῆς πρώτης κλάσεως τῶν ἐκ μονοπτῶτων γινομένων Αντιμεταβατικῶν μετατρέπονται εἰς τὰ τῆς δευτέρας καὶ ἀντιζρόφως (λούομαι καὶ λούομαι τοὺς πόδας)· οὕτως ἐπὶ τῶν ἐκ διπτῶτων μεταβατικῶν γινομένων τὸ προσφέρωμαι, κατ' αἰτιατικὴν ἀναλυόμενον, ἀναφέρεται εἰς μίαν κλάσιν = προσφέρω ἐμαυτὸν (*s' offrir*) ἢ = φέρομαι καλῶς ἢ κακῶς (*se porter bien ou mal*)· οὕτω παρὰ Δημοσθένει (Μειδ. ΜΓ') ἐγὼ μὲν οὕτως ὑμῖν προσευήνευμαι· κατὰ δοτικὴν δὲ τὸ αὐτὸ ἀναλυόμενον εἰς ἄλλην κλάσιν τοῦ αὐτοῦ εἴδους = προσφέρω ἐμαυτῷ τι = ἐσθίω, ὡς τὸ προεξηγήσαμεν· δουλοῦμαι τῷ ἄρχοντι καὶ δουλοῦμαι τὸν ἄρχοντα· οὕτω προβάλλομαι ἀσπίδα, νόμους, τὸ ὄνομα τῆς εἰρήνης, κτλ. = πρὸ ἐμαυτοῦ βάλλω (Κεφ. ΚΑ', § 20)· οὕτω καὶ μάλα ἐπίπροσθεν ποιούμενον τοὺς προσάγοντας (Ξεν. Κ. Π. Α', δ', 24) — τούτου προβέβλην-

ται Πολύευκτος, Τιμοκράτης, Εὐκτῆμων ὁ κονιορτός (Δημ. Μειδ. ΛΗ').) = προβεβλήκασιν ἑαυτοὺς τούτου — οἱ ἄν κομίζονται ἀπὸ τῆςδε τῆς θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα — κομιεύμεθα ἐς Σίριν — καὶ σὺ τῶνδ' ἔξω κομίζου τειχέων (Ηρ. Α', 185. Η', 62. Εὐρ. Φ. 596) = πορεύεσθαι = *se transferre* — ἐκομίσαντο τὸν ἀδριάντα — κομίζομαι τὸν κατθανόντα παῖδα (Ηρ. Ζ', 118. Εὐρ. Βάκχ. 1223) = παραλαβεῖν (*prendersi*) — καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι (Θουκ. Ε', 62. Παράβ. Ζ', 80) = προσέθηκαν ἑαυτοὺς — τῷ λόγῳ τῷ λεχθέντι προστίθεμαι (Ηρ. Β', 120) = προστίθηναι ἑμαυτὸν ἥτοι τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην — τὸν δῆμον προσθέμενος (Ηρ. Ε', 69) = προσθεῖς ἑαυτῷ, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ (εἰς τὸ μέρος του) — κινδύνους μὴ προστίθεσθαι (Θουκ. Α', 144) = μὴ προστιθέναι ἑαυτοῖς κινδύνους — ὀρέξαμένη ἀπὸ δίφρου (Ησ. Α. Η. 456) = ὀρέξασα ἑαυτήν, ἥτοι τὰς ἑαυτῆς χεῖρας — οὗ παιδὸς ὀρέξατο (Πλ. Ζ, 466) = ὥρεξεν ἑαυτὸν οὗ παιδός (= ἠβουλήθη λαβέσθαι ἢ, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ, ἅπλωσε πρὸς τὸ παιδίον του). Περὶ δὲ τούτου παραβαλλομένου πρὸς τὸ σῖτόν τ' ὄρεξαι (Εὐρ. Ορ. 303) ἴδε Δ. Π.

§. 61. Οχι μόνον ἐκ κλάσειω εἰς κλάσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ εἶδους εἰς εἶδος δυνατόν νὰ γένη μετάπτωσις· οὕτω π. χ. ἐτύψαντο δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ· α'. εἰς τὸ ἐτύψαν ἑαυτοὺς (εἰς τὸ πρῶτον εἶδος τῶν Μέσων)· β'. εἰς τὸ ἐτύψαν ἀλλήλους (εἰς τὸ δεύτερον εἶδος)· γ'. εἰς τὸ ἐτύψαν ἑαυτοὺς δι' ἄλλου (εἰς τὸ τρίτον εἶδος)· τὸ λύομαι τὴν ζώνην ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν κλάσιν τοῦ πρώτου εἶδους, τὸ λύομαι τὸν παῖδα εἰς τὸ τρίτον εἶδος τῶν Μέσων, κτλ.

Θ'. *Ἀντιμεταβατικὰ γινόμενα Παθητικὰ καὶ ἀντιστρόφως Παθητικὰ γινόμενα Ἀντιμεταβατικά.*

§. 62. Περὶ τούτου εἶδαμεν ἀνωτέρω ὅτι πολλοὶ χρόνοι, ὠρισμένοι νὰ σημαίνωσιν ἀντιμεταβατικὴν ἥτοι μέσσην ἐνέργειαν, πολλάκις σημαίνουσι πάθος καὶ ἀντιστρόφως. Οἱ δὲ χρόνοι οἱ ὅποιοι ἔχουσι κοινὸν τὸν τύπον διὰ τὴν παθητικὴν καὶ μέσσην σημασίαν εὐκόλως μετατρέπονται ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, προστιθεμένου ἢ ἀφαιρουμένου τοῦ ἐξωτερικοῦ αἰτίου· οὕτω π. χ. κείρεται ὁ παῖς ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ κείρεται ὁ παῖς· ἐνταῦθα

οὔτε τὸ Παθητικὸν ῥῆμα ἔγινε Μέσον οὔτε τὸ Μέσον Παθητικόν, ἀλλ' ὁ τύπος, κοινὸς ὢν καὶ εἰς τὰ δύο, τίθεται, κατὰ τὴν περίσασιν, ἵνα σημάνῃ τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο.

§. 63. Καθεὶς δὲ καταλαμβάνει ἐν πᾶσι τούτοις ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον ἢ κατὰσασιν νὰ ᾔῃαι ἐν ταύτῳ καὶ ἐνέργεια, ἢ ἐνέργεια καὶ πάθος, ἀλλὰ μόνον διαδέχονται ἀλλήλα τὰ τοιαῦτα εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ὡς ἐξηγήσαμεν, αἱ τοιαῦται μετατροπαὶ ἄλλο δὲν σημαίνουσι παρ' ὅτι, ὡς ὁ αὐτὸς τύπος ἐχρησίμευεν ἐν πολλοῖς πρὸς δῆλωσιν καταστάσεως καὶ ἐνεργείας, οὕτως ἐν ἄλλοις πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας καὶ πάθους (ἴδε περὶ Αναλογίας Τύπου καὶ Σημασίας ἐν τῷ Δ. II.). Επειδὴ δὲ ἡ ἢ σαφήνεια ἢ ἡ περίσασιν ἔφερεν ὥστε τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ῥῆμα, ἐν τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ τύπῳ, νὰ τίθεται συχνότερον ἐπὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς σημασίας, ἢ ἐπίσης εὐχρήτως ἐπὶ τῆς μιᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης, διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν ἅπαν ἀπαντῶμενον ῥῆμα νὰ ἐξετάζεται ὑπὸ τὰς ἀκολουθούσας δύο ὁψεις· α'. ἔχασε διόλου τὴν πρώτην αὐτοῦ σημασίαν, βεβαίαν ἢ πιθανήν; β'. ἐκτὸς ταύτης τῆς σημασίας ἔχει τὸ ῥῆμα καὶ ἄλλην ἐν τῷ αὐτῷ τύπῳ ἢ ὄχι;

§. 64. Επὶ τῆς πρώτης περιστάσεως εἶναι ἀληθινὴ Μετάπτωσις, γενικὴ ἢ μερικὴ, σταθερὰ ἢ περιστατικὴ. Επὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως δὲν εἶναι οὐδεμία μετάπτωσις, ἀλλὰ τροπολογία διάφορος τὴν ὁποίαν ἐξ ἰδίας αὐτοῦ φύσεως δέχεται τὸ ῥῆμα, χωρὶς νὰ σερηθῇ πᾶσαν ἄλλην ἀρμόζουσαν εἰς αὐτό. Τότε πρέπει νὰ ἐξετάζεται ποῖον τὸ μᾶλλον καὶ ποῖον τὸ ἔλαττον σύνηθες, κατὰ τὸ πρῶτον νὰ χαρακτηρίζεται καὶ νὰ σημειοῦται τὸ σπανιώτερον καὶ παρὰ χρῆσιν, ὡς εἶναι τὰ ἀνωτέρω (§. 55) σημειωθέντα, καὶ ὡς εἶναι ἀκόμη τὰ ἄγειν γυναῖκα (παρὰ τοῖς μετέπειτα) ἀντὶ τοῦ συνηθεσέρου ἄγεσθαι — πέπλους ῥηγνύσιν ἀμφὶ σώματι (Αἰσχ. Πέρσ. 199. 468), ἀντὶ τοῦ συνηθεσέρου ῥηγνύσθαι — δόξαν φέρειν (Πίνδ. Ολ. Η', 64. Ξεν. Απομν. Γ', ιδ', 1), ἀντὶ φέρεσθαι — δρέπειν (Πίνδ. Ολ. Α', 13), ἀντὶ τοῦ δρέπεσθαι — ἐδώρησαν θυσίας Ερμᾶν (Πίνδ. Ολ. Γ', 78), ἀντὶ τοῦ ἐδώρησαντο, ὡς παρ' Ηροδότῳ (Ζ', 27) ὅς τοι τὸν πατέρα ἐδώρησατο τῇ πλατανίστῳ τῇ χρυσέῃ. Καὶ ἐν τούτοις μὲν εἶναι ἀφαιρετικὴ ἢ πτώσις = φιλοδωρῶ τινα μὲ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, δοτικὴ δὲ ἐν τῇ ἀντιστρόφῳ συντάξει, ὡς τῷ Δαρεῖος Μιτυλήνην ἐδώρησατο (Ηρ. Ε', 37. Ἰδε καὶ Β', 126, κτλ.). Οταν τούναντίον ἢ χρῆσις ἐπίσης συγχωρῇ καὶ τὰς δύο ἢ πλείονας σημασίας εἰς τὸν αὐτὸν τύπον, τότε

πᾶσα μία κατέχει τὸν τόπον τῆς, καὶ δὲν εἶναι οὔτε παρὰ χρήσιν οὔτε μετάπτωσις· οὕτω πολλὰ ῥήματα ἐκ τῶν ἀναφερθέντων εἰς τὸ τρίτον εἶδος τῶν Μέσων ἐκφέρονται, ὥς καὶ ἐκεῖ ἐσημειώσαμεν, ἐπίσης εὐχρήσως καὶ κατὰ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον.

§. 65. Καὶ ἡ διαφορὰ δὲ τῆς χρήσεως παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις καὶ μεταγενεστέροις τὴν ὁποίαν παρατηρήσαμεν ἐν τῷ περὶ Μέσων καὶ Αποθετικῶν καὶ περὶ τῶν Αὐτοπαθῶν ἐπικρατεῖ καὶ ἐνταῦθα· οὕτω π. χ. τὸ κληρονομεῖν παρὰ μὲν ἀρχαίοις δέχεται καὶ τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὥς ἐπικλήρου κληρονομεῖν, οὐσίας κληρονομεῖν, κτλ. καὶ συνηθέστερον ἔτι κληρονομῶ τῶν χρημάτων τινός, Φίλωνος, Κύνωνος, κτλ. « κληρονομῶ τόνδε ἡ ἀρχαία χρῆσις οὐ λέγει. » Τούναντίον δὲ παρὰ τοῖς μετέπειτα ἀμφοτέρω κατ' αἰτιατικὴν, ὥς ἐκληρονόμησε τὴν οὐσίαν, προσέτι δὲ καὶ κληρονομεῖ τινα τῆς οὐσίας, διεδέξατο τὸν πατέρα τῆς οὐσίας, κτλ. Καὶ παρὰ Λυκούργῳ τῷ ῥήτορι (Λεωκρ. Κ') τίθεται αἰτιατικὴ πραγματικὴ, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ λαμβάνειν ὥς κληρὸν (*partager*) ὥς ὑπὲρ ἧς γὰρ ζῶντες οὕτω σφόδρα ἐσπούδαζον, δικαίως ταύτης καὶ τεθνεῶτες ἐκληρονόμουν (Ἰδε Λοβέκκιον εἰς Φρόνιχον, σελ. 129).

III. *Περὶ Ἑρμηνείας ἥτοι ἐκφράσεως μᾶλλον ἢ ἔλαττον, κατὰ τὴν τὴν χρείαν, ἀνεπτυγμένης.*

§. 66. Ο τρίτος λόγος δι' ὃν ἀπαντῶμεν ποικιλίαν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ῥημάτων εἶναι ἡ μᾶλλον ἢ ἔλαττον ἀνεπτυγμένη ἑρμηνεία ἥτοι ἐκφρασις. Τὰ ἀνωτέρω περὶ παραλείψεως τοῦ ὑποκειμένου, κατηγορουμένου καὶ ἀντικειμένου λεχθέντα μᾶς ἀπαλλάττουσιν ἀπὸ λόγους μακροὺς περὶ τούτου· ὥς δηλ. ποτὲ μὲν ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν γράφω, ποτὲ δὲ πρέπει νὰ εἴπωμεν ἐγὼ γράφω· Σωκράτης ἐστὶ σοφός, Σωκράτης σοφός, καὶ σοφός, ἢ ἐστὶ μόνον, οὕτω, κατὰ τὴν διάφορον περίσασιν, λέγομεν ἐπιθυμῶ τινος ἢ ἐπιθυμῶ, ἀμελῶ τῶν μαθημάτων ἢ ἀμελῶ, βοηθῶ τοῖς πτωχοῖς ἢ βοηθῶ, κτίζω οἰκίαν ἢ κτίζω, διδάσκω σε γράμματα, διδάσκω γράμματα, ἢ μόνον διδάσκω· ἀκούω σου ταῦτα, ἀκούω σου, ἀκούω· ἀπαλλάττω σε τῆς νόσου, ἀπαλλάττω σε, ἀπαλλάττω τῆς νόσου, ἀπαλλάττω· λέγω σοι τοῦτο, λέγω σοι, λέγω

τοῦτο, κτλ. ὑπείκειν τινός τινι, ὑπείκειν τινὶ καὶ ὑπείκειν τινός.

§. 67. Εν τούτοις πρέπει νὰ ἐξετάζεται πρὸ πάντων εἰς τίνα κλάσιν ἀνάγεται ἅπαν ἀπαντώμενον ῥῆμα, τίς εἶναι ἡ πληρέστερα αὐτοῦ σύνταξις, τίνα ἔχει ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως, τί παρελείφθη καὶ διὰ τίνα λόγον· δεύτερον ἂν τὰ ὅσα ἔχει παρεπόμενα καὶ ἐξαρτήματα ἰδιάζουσιν εἰς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα κλάσιν τῶν ῥημάτων ἢ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς πλείονας, ὡς εἶναι οἱ κοινοὶ λεγόμενοι προσδιορισμοί· τρίτον ἂν εἶναι μία ἀπλῶς τῶν ἐξηγημένων κλάσεων ἢ πλείονες ἡνωμέναι· οὕτω π. χ. ὠνέομαι σῖτον οἴνου—ὠνέομαι χρημάτων παρὰ τῶν ἐμπόρων σῖτον τοῖς στρατιώταις—ὠνέομαι σῖτον παρὰ τῶν σιτοπωλῶν καὶ διανέμω τοῖς ἐνδεέσιν.

§. 68. Παραβάλλων ὁ σπουδαστὴς πρῶτον μὲν τὴν φύσιν τῶν διαφόρων κλάσεων τῶν ῥημάτων, δεύτερον δὲ τὸν πληρέστερον τρόπον τῆς τούτων συντάξεως θέλει ἐξηγεῖ εὐκολώτερον καὶ πολλοὺς ἄλλους οἵτινες ἔγιναν συντομώτεροι καὶ τρόπον τινὰ παραλειπτικοί, ὡς ἄγαμαί σου τοῦτο καὶ ἄγαμαί σου· ἀποδέχομαι ταῦτα καὶ ἀποδέχομαί σου (Πλάτ. Πρωτ. 324. Φαίδ. 92. κτλ.)· ὡσαύτως μετέχω τάφου μέρος—μοῖραν τιμέων μετέχοντες (Λίσχ. Αἰγ. 516. Ηρόδ. Δ', 145) καὶ μετέχω ἀνδρίας, σοφίας, κτλ. παρὰ δὲ Λυσία (Νικομ. Γραμματ. 1) ὁλόκληρος λόγος ἐπέχει τόπον τῆς αἰτιατικῆς, ὡς ἐπειδὴ καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε, ἐάν τι ἀγαθὸν φαίνωται τὴν πόλιν πεποιηκότες, ἐὰν δὲν ἦναι καὶ τοῦτο = ἀποδέχεσθε τὸν τῶν ἀπολογουμένων λόγον, ἐάν, κτλ. οὕτω προσέχω τοῖς λεγομένοις τὸν νοῦν καὶ προσέχω τοῖς λεγομένοις· λοιπὸν προσέχω τοῖς χρήμασι = προσέχω τὸν νοῦν τοῖς χρήμασι = ἔχω τὸν νοῦν μου εἰς τὰ χρήματα.

§. 69. Εκ τούτου δυνατόν πολλὰς κλάσεις τῶν μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων ῥημάτων νὰ ἐκλάβῃ ὡς συνεπτυγμένους τρόπους οἵτινες ἤθελαν εἶναι πληρέστεροι, προλαμβάνοντες καὶ τὴν αἰτιατικὴν, ὡς ἀπολαύω σου = ἀπολαύω σου τοῦτο, προσπελάζω τινί = προσπελάζω ἑμαυτὸν τινι—προσέμιξε Πελοποννήσῳ = προσεμίξατο = προσέμιξεν ἑαυτὸν Πελοποννήσῳ, κτλ. Οὕτω δὲ καὶ πάσσειν (= πασσίζω, κοκκίζω, πασπαλίζω δὲ ἐν Ηπείρῳ) ἄλως—ὀπτῆσαι κρεῶν—τυρῶν δαίνυμένους—ἔδατος πίνειν

(*dell'acqua*), κτλ. ὅπου, τιθεμένου τοῦ ὅλου, οἴκοθεν ἐννοεῖται τὸ μέρος. Ὡσαύτως δὲ καὶ παρ' ἡμῖν ἐγὼ δὲ ν τρώγω ἀπὸ αὐτοῦ τὸ φαγητόν, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ κρασίον ἐγὼ δὲ ν πίνω, κτλ.

§. 70. Αἱ διασπαλθεῖσαι κλάσεις τῶν Μονοπτῶτων καὶ Διπτῶτων, πολλαὶ τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν, δὲν εἶναι τόσον ἀκριβῶς διακεκριμέναι ὥστε νὰ μὴ ἡμπορῶσι νὰ μεταπίπτωσιν εἰς ἀλλήλας· τὰ μονόπτωτα κατηγορῶ σου, καταγιγνώσκω σου γίνονται δίπτωτα κατηγορῶ σου ταῦτα, καταγιγνώσκω σου ἀσέβειαν — ἀνέχομαί σου καὶ οἷας δὲ Κράτης ὀργὰς ὑμῶν ἠνέσχετο καὶ στυφελισμούς (Αρ. Ιππ. 537) — συγχωρεῖν τινι καὶ συγχωρεῖν τινί τι — διακουεῖν τινι καὶ μέθυ μοι διακουεῖτω (Ανακρ. Δ', 6). Καὶ τῷ ὄντι οὐδεμία κλάσις ῥημάτων ὑπάρχει σχεδὸν ἢ ὁποία δὲν δέχεται τὴν πραγματικὴν αἰτιατικὴν κοντὰ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν, ὡς ἀπολαύω σου ταῦτα — οὐκ ἔχω ὅ,τι τοῦτα χρήσωμαι (= δὲν ἤξεύρω τί νὰ τὸ κάμω) — τοῦτο σοι φθονῶ, κτλ. ὅθεν καὶ τὸ ἀπλὸν φθονῶ σοι δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ = ἐπάγω σοι φθόνον· οὕτω καὶ τὸ Λατινικὸν *invideo tibi* = ἐπιβλέπω σοι, ὡς ποιοῦσιν οἱ φθονοῦντες. «*invidia a nimis intuendo fortunam alterius*» (ἴδε Κορ. σημ. εἰς Θεοφ. Χαρακτ. σελ. 259 — 263).

§. 71. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τοῦτο χρησιμεύει μόνον πρὸς ἀναγωγὴν τῶν ῥημάτων εἰς τὰς οἰκείας τάξεις καὶ πρὸς εὐκολίαν τῆς χρήσεως, ἂν ὁμῶς εἶναι τῷ ὄντι ἱστορικὴ ἢ τοιαύτη γένεσις ἢ ὅχι τοῦτο ἂς τὸ ἀφῆσθαι εἰς τὴν μετέπειτα θεωρίαν. Τὸ πᾶν ἐν τούτοις ὅσον νὰ γνωρίζωμεν· α'. τί ἐξηγεῖ τὸ καθὲν τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, τί τὸ σημαντικώτερον καὶ τί τὸ κατὰ δεύτερον λόγον· β'. ἂν πανταχοῦ τίθεται ἀδιαφόρως πρόσωπον καὶ πρᾶγμα· ἂν π. χ. ὡς ἐπὶ τῆς μεταβατικῆς χρήσεως τῶν ἀμεταβάτων Ἑνεργητικῶν λέγομεν βαίνειν τε νὰ ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν καὶ σπεύδειν τινὰ ἢ μόνον σπεύδειν τι· γ'. ἂν ἀντιστρέφεται ἡ τάξις τῆς συντάξεως ἢ ὅχι· ἂν π. χ. ὡς λέγομεν θαυμάζω σε τῆς σοφίας καὶ θαυμάζω σου τὴν σοφίαν, ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν καὶ ἀπολαύω σε τούτου ἢ μόνον ἀπολαύω σου τοῦτο καὶ φθονῶ σε τούτῳ ἢ μόνον φθονῶ σοι τοῦτο, κτλ. εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τούτων ἤθελε χρησιμεύσει μεγάλως μεθοδικὸν Συντακτικὸν Λεξικόν.

§. 72. Καὶ τὰ Συντακτικὰ δὲ λεγόμενα Σχήματα φέρουσιν εἰς

τὸν λόγον τροπολογίας· οὕτω π. χ. ἀπαντῶμεν, κατὰ τὸ Πενδαρικὸν σχῆμα, ὕμνοι τέλλεται, ἀντὶ ὕμνοι τέλλονται· κατὰ τὴν Ελξιν ἢ Εφέλκυσιν, ἀπολαύω ὧν ἔχω ἀγαθῶν, ἀντὶ ἀπολαύω ἀγαθῶν ἃ ἔχω· κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ νοούμενον, Διὸς τέκος ἦ τε μοι αἰεὶ παρίσταται (Ιλ Κ', 278)· κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ συνώνυμον, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε κυανέη, τό (νέφος) μὲν οὐ ποτ' ἐρωεῖ (Οδ. Μ, 75)· καὶ κατὰ τὸ ἐν διαὶ δυοῖν, ζήλω καὶ τύχαις, ἀντὶ ζηλωταῖς, τύχαις, κτλ. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἀλλαχοῦ ἐκ προθέσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Εγκλίσεων.

§. 1. Ονομάζεται Εγκλισις εἰς τὴν Γραμματικὴν ἢ διάφορος τροπὴ τῆς ληγούσης τοῦ ῥήματος, ἵνα ἐξηγήσῃ πῶς τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος σημαινόμενον εἶναι ἢ γίγνεσθαι παρίσταται, ὡς ἀπόλυτον, ὡς ἐκ τινων συνθηκῶν ἐξαρτώμενον, ὡς ἀναγκαῖον, ἢ ἀπλῶς δυνατόν καὶ εὐκτόν. Καθὼς δὲ εἰς τὰς πτώσεις τῶν ὀνομάτων πρέπει νὰ ὁρμηθῶμεν ἀπὸ μίαν ἀρχὴν ἵνα προσδιορίσωμεν τὰς λοιπὰς, οὕτως ἐνταῦθα πρέπει νὰ ὁρμηθῶμεν ἀπὸ μίαν κατάληξιν τοῦ ῥήματος, ὡς πρώτην τῶν ἄλλων καὶ ὡς βάσιν θεωρουμένην, ἵνα προσδιορίσωμεν τὰς ἄλλας. Καὶ ἐκεῖ μὲν εἶναι ἡ ὀνομαστική, ἐνταῦθα δὲ εἶναι ἡ λεγομένη Ἀπαρέμφατος ἢ ὁποία σημαίνει τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, χωρὶς προσδιορισμοῦ προσώπου καὶ ἀριθμοῦ.

§. 2. Ἐκ τῶν ἡγουμένων ἔπεται ὅτι ἡ Ἀπαρέμφατος ἦτοι τὸ Ἀπαρέμφατον, κυρίως εἰπεῖν, ἐγκλισις δὲν εἶναι, καθὼς οὐδὲ ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι πτώσις, ἀλλὰ πηγὴ τῶν ἐγκλίσεων, ὡς ἡ ὀνομαστικὴ πηγὴ τῶν πτώσεων. Καὶ καθὼς ἡ ὀνομαστικὴ τροπολογουμένη ἀποτελεῖ τὰς πτώσεις, οὕτως ἡ Ἀπαρέμφατος, διαφόρως ἐφαρμοζομένη, γεννᾷ τὰς Παρεμφατικάς λεγομένας Εγκλίσεις. Εἶναι δὲ αὗται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν αἱ ἐξῆς τέσσαρες, Οριστική, Υποτακτική, Εὐκτική, Προστακτική.

§. 3. Τὸ ὄνομα Παρεμφατικάί, κατὰ ἀντιδιαστολὴν τῆς Ἀπαρεμφάτου ὄν, πηγάζει ἐκ τῆς θεωρίας ὅτι καὶ ἡ Ἀπαρέμφατος εἶναι ἐγκλισις, ὡς τὸ τῆς Ονομαστικῆς ἐκ τῆς ὑποθέσεως ὅτι καὶ αὕτη εἶναι πτώσις, Ἀπαρέμφατος (ἐγκλισις), Ονομαστικῆς, Εὐθεῖα (πτώσις), Πλάγαι (πτώσεις), κτλ.

Τεθεῖσα δὲ ὡς ἔγκλισις ἡ Απαρέμφατος ἔχει ἔννοιαν ἀποφατικὴν, δὲν παρεμφαίνει δηλ: οὐδὲν τῶν ἐπόσα αἱ παρεμφατικάι, ὡς καὶ ἡ ὀνομαστική, οὐδεμίαν σχέσιν ἐξηγοῦσα τῶν πλαγίων πτώσεων.

§. 4. Αἱ τρεῖς Εγκλίσεις, Οριστική, Υποτακτική καὶ Εὐκτική τίθενται εἰς τὸν λόγον ἢ καθ' ἑαυτὰς καὶ ἀπολύτως, ἐναρκτικῶς δηλ: καὶ οὐδενὸς ἄλλου κώλου προηγουμένου, ἢ ἐν συνδέσει, ἄλλου κώλου προηγουμένου καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμεναι, ὡς π λ ο υ τ ῶ, λέγουσιν ὅτι π λ ο υ τ ῶ—ἴδωμεν, ἐρχόμεθα ἵνα ἴδωμεν—εἶην πλούσιος—ἐπραττον ταῦτα ἵνα εἶην πλούσιος. Ἡ δὲ προσακτική τίθεται μὲν συνήθως μόνον καθ' ἓνα τρόπον, ἀπολύτως, ὡς ἐλθέ, ἐλθέτω, ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ ἐν συνδέσει λόγου (ἴδε κατωτέρω §. 202 — 203). Κυρίως εἰπεῖν μόνον τὸ πρῶτον, ἢ ἐν ἀρκτικῷ λόγῳ δηλ: χρήσις τῶν Εγκλίσεων, ἀνάγεται εἰς τοῦτο τὸ τμήμα, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὸ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων· διὰ τὴν στενωτάτην ὁμῶς αὐτῶν σχέσιν πρέπει νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα καὶ περὶ ἀμφοτέρων τὰ γενικώτερα, παραπέμποντες ἐκείσε τὴν ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν, εἴτι ἐνταῦθα παραλειφθῇ.

Παρεμφατικάι Εγκλίσεις.

I. Καθ' ἑαυτὰς ἤτοι ἐπὶ λόγου Εναρκτικοῦ.

Οριστική.

§. 5. Ἡ Οριστική Εγκλίσις τίθεται καθ' ἑαυτὴν ἤτοι ἐπὶ ἐναρκτικοῦ ἢ ἀπολύτου λόγου, ἐπὶ λόγου δηλ: οὕτινος λόγος ἄλλος δὲν προηγείται, εἰς τὰς ἀκολουθούς περιπτώσεις· α'. ἐπὶ καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως ἀπολύτου καὶ ἀνεξαρτήτου· β'. ἐπὶ ἐρωτήσεων αἰτινες ἀπαιτοῦσι θετικὴν ἀπόκρισιν· 1. ἂν εἶναι τὸ πρᾶγμα ἢ ὄχι· 2. τί, πῶς καὶ πόσον εἶναι τὸ πρᾶγμα· 3. εἰς ζήτησιν τοῦ διατί· γ'. παρ' Ἀττικοῖς μετὰ τοῦ οὐ μὴ καὶ τοῦ Μέλλοντος, μετὰ ἢ ἄνευ ἐρωτήσεως, ἐπὶ ἐννοίας κελευστικῆς, ἀπαγορευτικῆς ἢ ἀποφατικῆς· δ'. ἐπὶ εὐχῆς πραγμάτων περασμένων τὰ ὅποια δὲν ἠμπόρεσαν ἢ δὲν ἠμποροῦσι νὰ ἐκπληρωθῶσι, τὸ πρῶτον δι' Ἀορίστου, τὸ δεύτερον διὰ Παρατατικοῦ· οὕτω

α'. τάδ' ἐστίν, ὦ ξένε, — ἐπεμπόμην πρὸς ταῦτα, καὶ τὸ πᾶν φράσω — τέθνηκ' Ορέστης — ἐν τῷ δ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι—οὐκ ἔστι τάδε—πέποιθα μέντοι μητρί, κοῦ πέποιθ' ἄμα.

β'. 1. ἔστι ταῦτα ἢ οὐχί; — ἔσται τι νέον;

2. σὺ δὲ δὴ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε, καὶ τί τὸ σὸν ἔργον; — τί φῆς, τί φῆς, ὦ ξεῖνε; — ποῖον; ποῖόν τε τοῦτο;

3. τί γελᾷς, ὦ Χάρων; — τί οὐχὶ ἔφρασας; — τί οὐκ ἀπεκρίνατο; τὰ ὁποῖα τελευταῖα περιέχουσι καὶ τὴν ἔννοιαν φράσον, ἀποκρινάσθω.

γ'. 1. ὦ μιαιώτατε, τί ποιεῖς; οὐ μὴ καταβήσει; (Αριστ. Σφ. 970)

2. οὐ μὴ ἔξεγερεῖς τὸν ὑπνω κάτοχον (Σοφ. Τραχ. 978) — οὐ μὴ δυσμενὴς ἔσει φίλοις, κτλ. (Εὐρ. Μηδ. 1151).

3. οὐ τοι μήποτέ σ' ἐκ τῶνδ' ἐδράνων, ὦ γέρον, ἄκοντά τις ἄξει (Σοφ. Κ. 176).

δ'. 1. εἴθε σοι, ὦ Περικλείς, τότε συνεγενόμην, ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ταῦτα ἦσθα (Απομν. Α', 6, 46).

2. εἴθ' εἶχον χρήματα.

§. 6. Τῶν παραδειγμάτων α' ἡ ἔννοια εἶναι προφανής· τὰ μὲν καταφατικὰ δηλοῦσιν ὅτι ἔστιν, ἦν, ἢ ἔσται τι, τὰ δὲ ἀποφατικὰ ὅτι οὐκ ἔστιν, οὐκ ἦν, οὐκ ἔσται τι· ἐκ τῶν παραδειγμάτων β' ἐπὶ μὲν τῶν 1 γίνεται ἐρώτησις ἀπλῶς περὶ ὑπάρξεως ἢ μὴ ὑπάρξεως τοῦ πράγματος, καὶ οὐδὲν ἄλλο· ἐν τούτοις ἤθελεν εἶναι ἡ ἀπόκρισις διὰ τοῦ ναί ἢ οὐχί· ἐπὶ δὲ τῶν 2 ὑποτίθεται μὲν ἡ ὑπαρξίς τοῦ πράγματος, ἡ δὲ ἐρώτησις γίνεται περὶ τῆς οὐσίας, ποιότητος, ἢ ποσότητος αὐτοῦ, κτλ. ἡ ἀπόκρισις ἐν ταύτοις ἤθελεν εἶναι διὰ τοῦ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, τοιοῦτον ἢ τοιούτον, τοσοῦτον ἢ τοσοῦτον, κτλ. (Ἰδε ἄνωτέρω περὶ Αντωνυμιῶν). Ἐπὶ τῶν 3 ὑποτίθεται ὡσαύτως ἡ ὑπαρξίς τῆς πράξεως, καὶ ζητεῖται ὁ λόγος αὐτῆς· ἐν τούτοις ἤθελε γένῃ ἡ ἀπόκρισις διὰ τοῦ ὅτι τοῦτο, ὅτι ἐκεῖνο, κτλ.

§. 7. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων γ' τὸ 1, τὸ μετ' ἐρωτήσεως, ἰσηδυναμεῖ μὲ καθαρὰν προσηκτικὴν = κατὰ βῆθι· οὕτω καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ δὲν θὰ καταβῆς; δὲν θὰ φύγῃς ἐδῶθεν; κτλ. τὸ 2, τὸ ἄνευ ἐρωτήσεως, ἔχει ἔννοιαν ἀπαγορευτικὴν ἢ παρακαλεστικὴν, κατὰ τὴν περίστασιν = μὴ ἐξέγειρε, μὴ δυσμενὴς ἔσο. Μετ' ἐρωτήσεως δὲ ἐκφερομένου καὶ τούτου, ὡς ὁ Εὐμολύς θέλει (ἴδε προσθήκας εἰς Γραμματικὴν Βουττμάννου σελ. 490) πρέπει τὸ μὴ νὰ ἐννοηθῇ ἡνωμένον μετὰ τοῦ δυσμενὴς καὶ μίαν ἔννοιαν, τὴν ἀντίθετον, μετ' αὐτοῦ ἀποτελοῦν = φίλη· ὅθεν τὸ ὅλον = οὐκ ἔσει αὐ· — δυσμενὴς; = οὐκ

ἔσει φίλη; — ἴσθι φίλη. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἤθελεν ἀρμόσει μόνον ἐπὶ δευτέρου προσώπου τοῦ Μελλοντος. Τὰ παραδείγματα 3 ἔχουσιν ἔννοιαν ἀποφατικὴν — οὐδεὶς ἄξει σε, κτλ. Τὴν τοιαύτην ἀποφατικὴν χρῆσιν θέλομεν ἀπαντήσῃ καὶ κατωτέρω ἐπὶ τῆς Ὑποτακτικῆς.

§. 8. Τὰ παραδείγματα δ' δηλοῦσιν εὐχὴν περὶ πραγμάτων ἀντιθέτων εἰς πράγματα ἡδὴ γενόμενα, ἐπομένως περιέχουσι τὴν ἔννοιαν ὅτι τὰ μὲν ἀντίθετα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν πλέον νὰ γένωσι, τὰ δὲ διὰ τῆς εὐχῆς ἐκφερόμενα ἔγιναν μὲν ἄλλ' ὅχι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας (ἴδε κατωτέρω §. 20). Καὶ τὸ μὲν δι' Ἀορίστου δηλοῖ τὸ ἅπαξ, τὸ δὲ διὰ Παρατατικοῦ ἀκολουθίαν· οὕτω π. χ. τὸ μὲν ἀνωτέρω 1 δηλοῖ ἄμποτε νὰ σὲ εἶχα συναναστραφῇ (ὅπου περιέχεται ἡ ἀντίθετος ἔννοια δέν σε συνανεστράφη), τὸ δὲ 2 — ἄμποτε νὰ εἶχα χρήματα ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν (ὅπου περιέχεται ἡ ἀντίθετος ἔννοια δέν ἔχω χρήματα)

Ὑποτακτικὴ.

§. 9. Ἡ Ὑποτακτικὴ τίθεται καθ' ἑαυτήν, εἰς τὸν ἀπόλυτον δηλ. λόγον, ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν μάλιστα περιστάσεων· α'. ἐπὶ προτροπῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· β'. ἐπὶ τῶν ἀπορητικῶν ἐρωτήσεων, ἐνθα τις αὐτὸς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον συμβουλευόμενον ἐρωτᾷ περὶ τοῦ πρακτέου· γ'. ἐπὶ ἐρωτήσεων μετ' ἀγανακτικῆς γενομένων· δ'. ἐπὶ ἐρωτήσεων μεθ' ὑποψίας γινομένων· ε'. ἐπὶ ὑπόπτων εἰκασιῶν· ς'. ἐπὶ τροτροπῶν καὶ παραινέσεων πρὸς τινα· ζ'. ἐπὶ ἀπαγορεύσεων· η'. μετὰ τοῦ οὐμὴ καὶ τοῦ Ἀορίστου ἐπὶ σημασίας μελλοντικῆς, οὕτως

α'. ἴωμεν — ἄγωμεν — εἰς κοινούς λόγους ἔλθωμεν — Ἐλένην κτάνωμεν (Εὐρ. Ορέσ.) λέγωμεν δὴ (Πλάτ. Θεαιτ. 173) — ἀποπέμψωμεν (Θουκ. Α', 144) — φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

β'. μείνω ἢ ἀπέλθω; — εἵπωμεν ἢ σιγῶμεν; — εἵπω τι τῶν εἰωθότων; — τί φῶ; — τί δρῶ; — ποῖ τράπωμαι; — τί δρῶμεν; ἀγγέλλωμεν ἐς πόλιν τάδε, ἢ οἷγ' ἔχωμεν ἀσφαλέστερον, φίλαι; (Εὐρ. Ορ. 1539).

γ'. ἐγὼ σιωπῶ τῷδε; — λῶσω σε φήεις;

δ. μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ; — ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος;

ε'. μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἢ τῶν ραδίως ἀποκτινύντων — μὴ οὐδὲν ὑγιᾶς οὐτ' ἀληθὲς ἔχῃ·

ς'. μὴ σὺ, γέρον, ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω — μὴ λάβωσί σ' ἄσμενοι.

ζ'. μὴ κλέψῃς — μὴ φονεύῃς — μὴ ἔλθῃς — μὴ εἴπῃς.

η'. οὐ μὴ ἀπέλθω — οὐκ ἀπελεύσομαι — οὐ μὴ πίθηται — οὐ πείσεται — οὔτι μὴ φύγῃ μόρον — οὐ φεύξεται — οὐδὲ μὴ γένηται — οὐδὲ γενήσεται.

§. 10. Τὸ α' ἐκ τῶν προηγουμένων γίνεται συνήθως ἐπὶ τῶν πρώτων πληθυντικῶν προσώπων τὰ ὅποια ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης ὀνομάζονται ὑπὸ τῶν Γραμματικῶν Αὐθυπότακτα. Εἰς ταῦτα προσίθενται ἐνίοτε καὶ τὰ ἄγε, φέρε, ὡς ἄγε ἴωμεν· ἄγε νεώμεθα (Ιλ. X, 391) — φέρε σκεψώμεθα, φέρε λάβωμεν, φέρε δείξωμεν· τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον παρὰ τοῖς μεθ' Ομηρον.

§. 11. Επὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ ἐνικὸν πρῶτον πρόσωπον, παρὰ μὲν Ομήρῳ μετὰ καὶ ἄνευ τοῦ ἄγε ἢ φέρε, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ομηρον μετ' αὐτῶν συνήθως· οὕτως ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρήματ' ἀριθμήσω καὶ ἴδωμαι — ἴδωμ' ὅτιν' ἔργα τέτυκται (Οδ. N, 213. Ιλ. X, 450) — φέρε νῦν στείχων χώραν καλέσω (Σοφ. Φ. 1452) — φέρε δὴ πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς πιθανώτερον ἀπολογήσασθαι (Πλάτ. Φαίδ. 63). Οχι κατὰ πάντα τὸ αὐτό, ὡς ἐν συνεπείᾳ λόγου εὐρισκόμενον, ἀλλὰ προσόμοιον εἶναι τὸ (Εὐριπ. Ηρακλ. 559) μὴ τρέσης μιάσματος τοῦμοῦ μετασχεῖν, ἀλλ' ἐλευθέρως θάνω. Τὸ φέρε προσίθεται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου προσώπου, ὡς φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθῃς (Σοφ. Φιλ. 300).

§. 12. Τὸ ἄγε εἶναι κυρίως προσακτικὴ τοῦ ἄγω, ὡς τὸ φέρε τοῦ φέρω· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐτίθετο μετὰ προσακτικῆς ἐπὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τιθεμένου, φυσικῶ τῷ λόγῳ, τοῦ ἄγετε ἐπὶ πληθυντικοῦ, ὡς, Διόγευες, ἄγε λέγε τίς ἔλαβέ σε μόρος ἐς Αἴδαο (Επίγρ.) — ἀλλ' ἄγετε μνηστῆρες (Οδυσ. Φ, 73). Περιλαμβανόμενου δὲ καὶ τοῦ προσκαλοῦντος προκύπτουσι τὰ προαναφερθέντα Αὐθυπότακτα, ἄγεθ', ἡμεῖς περ' μιν ἀποτρωπώμεν ὀπίσσω αὐτόθεν (Ιλ. Υ, 119) — ἄγετε τοίνυν καταλίπωμεν (Ξεν. Κ. Π. Ε', γ', 34). Ἐπεὶ δὲ κατήντησεν (ἴδε καὶ κατωτέρω καὶ τὸ ὠφελεον) εἰς ἐπιρρήματικὴν χρῆσιν, ὡς ἀλλ' ἄγε μίμνετε πάντες (Ιλ. Β, 331) — ἄγε δὴ

ἀκούσατε καὶ ἄλλα (Ξεν. Απολ. Σ. 14) καὶ μετὰ τῶν Αὐθυποτάκτων, ὡς ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείομεν (Ιλ. Α, 62). Ὡσαύτως τίθεται εἰς ἐξήγησιν προτροπῆς ἐπὶ δευτέρου προσώπου, μετὰ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς, οἷον ἄγ', ἔφη, ὅπως πρῶτ' παρέσει (Ξεν. Κ. Π. Ε'. β', 21)· καὶ παραλειπομένου τοῦ ἄγε, ὡς ἤθελεν εἶναι ὅπως παρέσει (περὶ τούτου ἴδε κατωτέρω §. 114—15). Ἐτι δὲ καὶ παραλειπομένου τοῦ ἐπομένου ῥήματος, οἷον ἄγε δὴ, ἄγε μοι (Αριστ. Πλούτ. 56) = ἄγε δὴ, εἰπέ μοι, οὕτω δὲ καὶ τὸ φέρε, ὡς φέρε δὴ πρὸς Διός (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χέρρῳ. θ')· κτλ.

§. 13. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις σώζεται, δυνατόν εἰπεῖν, ἂν καὶ μακρόθεν, ἡ ῥηματικὴ τοῦ ἄγε σημασία· οὕτω π. χ. ἄγε ἀκούσατε = ἐλθέ (μετὰ τῶν ἄλλων) καὶ ἀκούσατε — ἄγε ἴωμεν = ἐλθέ ἵνα ἴωμεν, κτλ. Ὡσαύτως περὶ τοῦ φέρε. Ὀλην δὲ σχεδὸν αὐτὴν τὴν ποικιλίαν τῆς χρήσεως τοῦ ἄγε ἔχει τὸ ἐδικόν μας ἔλα, οἷον ἔλα κάθισε, ἐλάτε καθίσατε, ἐλάτε νὰ καθίσωμεν, καὶ ἔλα καθίσατε, ἔλα ἄς καθίσωμεν, ἔλα νὰ καθίσωμεν, κτλ. Ὡσαύτως ἔλα δά = ἄγε δὴ· τὸ δὲ ἄγετε ἐσώθη παραμορφωμένον εἰς τὸ αἴτε καὶ ἄτε, ὡς ἄτε ἄς ὑπάγωμεν, κτλ.

§. 14. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν παραδειγμάτων α' (ἀνωτέρω § 9)· περὶ δὲ τῶν παραδειγμάτων β' (αὐτόθι) σημειοῦν οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ «πάντα τὰ ἀπορητικὰ ῥήματα ὑποτακτικὰ ὀφείλουσιν εἶναι» Εἰς ταῦτα παρ' Ἀττικοῖς προστίθεται καὶ τὸ βούλει, θέλεις, βούλεσθε, ἐπὶ πληθυντικοῦ, κτλ. ὡς βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν—φράσω; πόθεν βούλει ἄρξωμαι; — βούλει σκοπῶμεν; κτλ. εἰ δ' αὖ βούλεσθε καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν θεωρήσωμεν, οὐδὲν ἀποκωλύει (Πλάτ. Πολιτ. Β', 372· περὶ τούτου ἴδε καὶ ἐν τῷ περὶ Απαρεμφάτου) — τί σοι θέλεις ποιήσω; — τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω; (Σοφ. Τ. 651). Τὸ τρίτον πρόσωπον ἐν τοῖς τίθεται συνήθως ἐπὶ γενικῶν ἐκφράσεων, ὡς ποῦ τις ἔλθῃ; = ποῦ νὰ ὑπάγῃ κανεὶς; Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ δεύτερον πρόσωπον. Περὶ τοῦ δ' ἴδε κατωτέρω ἐν § 27· τὰ λοιπὰ εἶναι ἀρκετὰ σαφῆ, ἴδε μ' ὅλον τοῦτο περὶ αὐτῶν ἐν Κεφ. ΚΖ.

Εὐκτική.

§. 15. Ἡ εὐκτικὴ τίθεται καθ' ἑαυτήν· α'. ἐπὶ εὐχῆς καὶ ἀπενυχῆς πραγμάτων οὐ γενομένων· β'. εἰς ἐξήγησιν τοῦ ἀπλῶς

δυνατοῦ ἢ πιθανοῦ. γ'. Ἐπὶ ἐρωτήσεων εἰς δῆλωσιν ὡσαύτως τοῦ δυνατοῦ ἢ πιθανοῦ. δ'. μετριωτέρας ἐκφράσεως χάριν· 1. ἐπὶ τῶν συμπερασμάτων· 2. εἰς τόπον τοῦ τῆς Οριζικῆς Μέλ-λοντος· 3. εἰς τόπον τῆς Προσакτικῆς.

α'. τίσειαν Δαναοὶ ἐμὲ δάκρυα σοῖοι βέλεσσιν — γαῖά μοι χάνοι (παρ' ἡμῖν, ν' ἀνοίξῃ ἡ γῆ καὶ νὰ μὲ καταπίῃ) — εἶην βασιλεύς — εἶη μοι τὰ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος — μὴ γένοιτο — μὴ θ' αἵμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον· (Εὐρ. Ορ. 1086)

β'. τὰ πάντα γένοιτ' ἂν τῷ χρόνῳ (Ηρόδ.) — πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώπῳ (Δημ. Φιλ. Δ', 4) — ἴσως ἂν οὖν τινες ἐπιτιμήσειαν τοῖς εἰρημένοις (Ισοκρ.) καὶ θηρῶντες μὲν οὐκ ἂν ἀριστήσαιεν· (Ξεν.)

γ'. τί δῆτα δρῶμ' ἂν ἐκ τούτων ἐγώ; — ποῖ τις οὖν ἔτ' ἂν φύγοι; (Σοφ. Φ. 895. Εὐρ. Ορ. 597)

δ. 1. Οὐκοῦν ἡ Ρητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη (= ἐσί); 2. οὐκ ἂν κρύψαιμι (= κρύψω); 3. ἢ γ' ἂν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης (τλῆθι) ἐνι αὐτόν — (Οδ. Α, 288) — χωροῖς ἂν εἴσω (Σοφ. Ηλ. 1491).

§. 16. Τὰ παραδείγματα α' δηλοῦσιν εὐχὴν ἵνα ᾗναι ἢ νὰ μὴ ᾗναι, ἵνα γένη ἢ νὰ μὴ γένητι. Εἰς ταῦτα προσίθενται ἐνιότε καὶ τινα μόρια, εἴ, εἴθε, εἰγάρ, ὥς, οἷον ἀλλ' εἴ μιν ἀεικισσαίμεθ' ἐλόντες (Ιλ. Π, 559) — εἴ μοι γένοιτο φθύγγοις ἐν βραχίοσι (Εὐρ. Εκ. 836) — εἴθε γὰρ θεοὶ τούσδ' ὀλέσειαν ἐν γῇ — εἴθε γενοίμαν ἐν σοῖς δαπέδοις (Αἰσχ. Επτ. 573. Σοφ. Ιππ. 230) — εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν σταίῃ (Οδ. Α, 255.) — ὥς ὁ τάδε πορὼν ὅλοιγ' εἴ μοι θέμις τὰδ' αὐδᾶν (Σοφ. Ηλ. 126). Παρ' Ομήρῳ εἰς τόπον τοῦ εἰ εἶναι συνηθέστερον τὸ αἶ, ὅθεν αἶ γάρ, αἶθε (Ιλ. Β, 371. Δ, 189. Οδ. Γ', 205).

§. 17. Καὶ διὰ μὲν τῆς ἀπλῆς Εὐκτικῆς, παρατηρεῖ ὁ Ερμᾶννος (εἰς Βιγ. σελ. 757) εὐχόμεθα τὰ ὄντως ἐπιθυμητὰ καὶ πιθανὰ γενέσθαι, μετὰ δὲ τοῦ αἶθε ἢ εἴθε τὰ οὔτε ὄντως ἐπιθυμητὰ οὔτε τὰ ὥς πιθανῶς ἐσόμενα παριζάμενα. Ἀλλὰ τὰ ἐπιφερόμενα παραδείγματα (Οδ. Η, 331. Ε, 440. Σ, 202. Υ, 61) δὲν μοι φαίνεται ὅτι ἀποδεικνύουσι τὰ λεγόμενα· οὐδὲ εἶναι εὐκόλον νὰ ἐννοηθῇ πῶς τὸ παρ' αὐτοῦ φερόμενον παράδειγμα γένοιτο τῖσαι τοὺς ἐχθροὺς εἶναι πιθανόν καὶ

πισυτόν, τὸ δὲ εἶθε γὰρ θεοὶ τοὺς δ' ὀλέσειαν (Αἰσχ. Επτ. 573) εἶναι ἀπίθανον καὶ ἀπίστευτον.

§. 18. Ωσαύτως τίθεται καὶ τὸ οὕτως, ὅταν ὁ παρακαλῶν εὐχεται εἰς τὸν παρακαλούμενον κἀνὲν ἀγαθόν, ἵνα τὸν καταπείσῃ εὐκολώτερον, οἷον οὕτως ἔρως σοι πρὸς θεῶν τελεσφόρος γένοιτο παίδων, καὐτὸς ὀλβιος θάνοις (Εὐριπ. Μ. 714)· τὸ τελευταῖον κῶλον ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν ἔτσι νὰ καλοθανατήσῃς, συχνότατον ἐν Ηπείρῳ.

§. 19. Διαβεβαιώσεως δὲ καὶ ἐπομόσεως τρόπον τινὰ ιδέαν λαμβάνει ἡ εὐκτική διὰ τοῦ οὕτως, ὅταν ὁ λαλῶν προσπαθῇ νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν ἀκούοντα τόσον βέβαιον τὸ λεγόμενον, ὅσον εἶναι τὸ ὁποῖον εἰς ἐαυτὸν εὐχεται ἀγαθόν, οἷον οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον (Αρισ. Θεσμ. 469)· οὕτω παρ' ἡμῖν ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου, ἔτσι νὰ χαρῶ τὸ φῶς μου, ἔτσι νὰ ζήσω, κτλ. Καὶ τὸ πῶς δέχεται ἡ εὐκτική ἐνίοτε, καὶ τότε λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ πῶς νὰ ᾔητον δυνατόν! οὕτω π: χ: τὸν γ' εἴ πως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαθέσθαι — ὦ Ζεῦ . . . πῶς ἂν τοῦ αἰμυλώτατον ἐχθρόν . . . ὀλέσας τέλος θάνοιμι καὐτός· (Οδ. Δ, 388 Σοφ. Αἴ. 388).

§. 20. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ εὐχῆς πραγμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἔγιναν· δυνατόν ὅμως νὰ εὐχθῶμεν καὶ περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα ἔγιναν μὲν, δὲν μᾶς ἀρέσκουσιν ὅμως, ὅθεν θέλομεν νὰ φανερώσωμεν ὅτι εὐχῆς ἔργον νὰ μὴ εἶχαν γένη. Τοῦτο ἐξηγεῖται· α'. διὰ τῶν παρωχημένων τῆς ὀριστικῆς (§. 5. δ'.) καὶ τῶν αὐτῶν ἀνωτέρω μορίων· β'. δι' ἀπαρεμφάτου καὶ τοῦ ὥφελον, ὥφελες, ὥφελε, μετὰ ἢ ἄνευ τῶν ἀνωτέρω μορίων, ὡς α'. εἶθε σοι τότε συνεγενόμην (Απομν: Α', β', 46) — εἴθ' εἴχες, ὦ τεκοῦσα, βελτίους φρένας (Εὐρ. Ηλ. 1061), ἐνθα περιέχεται, ὡς καὶ προλαβόντες παρετηρήσαμεν, ἡ ἔννοια οὐ συνεγενόμην, οὐκ ἔχεις, κτλ.

β'. αἴθ' ὄφελον (= ὥφελον) μεῖναι παρὰ Φαιήκεσσιν αὐτοῦ — ὡς πρὶν ὥφελλον (= ὥφελον) ὀλέσθαι — αἴθ' ὄφελες (ὥφελες) παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπῆμων ᾗσθαι — ὡς μ' ὄφελ' Ἐκτωρ κτεῖναι (Οδ. Ν, 204. Ηλ. Ω, 764. Λ, 415. Φ, 279) — ὀλέσθαι δ' ὥφελον τῇδ' ἡμέρᾳ (= νὰ εἴχα σκίαση) — ὄφελον οἴκεῖν μετὰ τῆςδε δόμους — ἔμπας τις αὐτὴν ἄλλος ὥφελεν λαχεῖν (Σοφ. Τ. 1157. Εὐριπ. Αλκ. 883. Αἰσχ.

Πρ. 48). Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ἀπαιχῆς διὰ τοῦ μή, εἴθε μή-
ποτ' ὥφελον λιπεῖν τὴν Σκῦρον, — εἴθ' ὥφελ' Ἀρ-
γούς μὴ διαπτᾶσθαι σκάφος — ὥφελε γὰρ μηδεὶς
ἄλλος Ἀριστογείτονι χαίρειν (Σοφ. Φ. 969. Εὐρ. Φ. I.
Δημ. Ἀριστογ. Α', 10).

§. 21. Καὶ τὸ μὲν αἶ εἶναι ὁ πλατύτερος Αἰῶλο — Δωρικὸς
σχηματισμὸς τοῦ εἶ, ὡς κταίνω καὶ φθαίρω, = κτείνω
καὶ φθείρω, μείνας καὶ παρ' Ἐπικοῖς, τὸ δὲ θε εἶναι μόριον
παρελκυστικὸν « εἴθε τὴν δευτέραν συλλαβὴν παρέλκεσθαι φησιν »
(Πλούτ. περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς Εἶ). Ως δὲ προσίθεται τὸ θε,
οὕτω καὶ τὸ ποτέ, ὅθεν εἶποτε, ὅποιον τὸ πολυθρύλλητον
εἶποτ' ἔην (Ιλ. Ω, 426. Οδ. Ο, 268). Αντικατασταθέντος
δὲ τοῦ ἄν εἰς τὸ εἶ, ἐγεννήθη, κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν
τοῦ μακαρίτου Κοραῆ (Ηλιοδ. Β', σ. 71) τὸ παρ' ἡμῖν ἄμποτε.

§. 22. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ εἶ καὶ εἴθε, τὸ δὲ ὥφελον
εἶναι ἀόριστος δεύτερος τοῦ ῥήματος ὀφείλω· καὶ κατ' ἀρχὰς
μὲν, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν, ἐτίθετο ῥη-
ματικῶς, τροπολογούμενον κατὰ τὰ διάφορα πρόσωπα, ἔπειτα
δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ἔλαβε χρῆσιν ἐπιρρήματικὴν, ὡς ὥφελε
μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νῆες (Καλλ. Ἐπιγρ. 16, κτλ.). Ο
Σουΐδας, ἐξηγῶν τὸ ὥφελον λέγει « ὄφελος (ὄφελος) καὶ ὄφε-
λον· εἴθε, μακάρι εὐκτικῶς· τὸ δὲ μακάρι τῶν ἀπαιδεύτων εὐ-
κτικὸν ἐπιρῥημα, ἀντὶ τοῦ εἴθε καὶ αἴθε (ἴδε καὶ Ησυχίου καὶ
Φωτίου λεξικὸν ἐν λ.). Ἡ κοινὴ χρῆσις καθιέρωσε τὸ καταδι-
καζόμενον μακάρι, ὡς καὶ τὸν δατισμὸν χαίρομαι.

§. 23. Παρ' ἡμῖν τίθεται τὸ συνώνυμον τοῦ ὀφείλω χρεωσῶ
ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας μόνον ἐπὶ πραγμάτων μελλόντων μετὰ
τοῦ μή, ὡς ὁ θεὸς νὰ μή μου τὸν χρεωστῇ = ὁ θεὸς
νὰ μή μου τὸ δώση = εἴθε νὰ μή μου συμβῇ. Προῆλθε
δέ, ὡς φαίνεται, καὶ παρ' Ἑλλησι καὶ παρ' ἡμῖν ἡ σημασία αὕτη
ἐκ τῆς ιδέας ὅτι τὰ ὀφειλόμενα δίδονται καὶ πληρόνονται παρὰ
τοῦ ὀφειλέτου, εἴθ' ὥφελές μοι δοῦναι — εἴθ' ὥφελον
μικρὰ ἀποτῖσαι, κτλ. ὅθεν καὶ δίκην ὀφλισκάνειν, γέ-
λωτα ὀφλισκάνειν· οὕτω καὶ ὥφελον μεῖναι = εἴθε νὰ
ἐχρεώσουν τὸ μεῖναι, εἴθε νὰ ἔμενα.

§. 24. Τὰ παραδείγματα β' ἐκ τῶν ἀνωτέρω (§ 15) δηλοῦσιν
ὅτι τὸ οὕτως ἐκφερόμενον δὲν εἶναι ἀδύνατον ἢ ἀπίθανον νὰ
γένη· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Ηροδότου ἀνωτέρω χωρίον = πᾶν

πρᾶγμα δυνατόν νὰ γένη με τὸν καιρὸν· τὸ τοῦ Ἰσοκράτους = ἤθελαν ἴσως ἐπιτιμήσει, ἤτοι πιθανὸν νὰ ἐπιτιμήσωσιν· ἐπομένως, τῆς ἀρνήσεως προσθεμένης, ἐκφέρεται τὸ ἀδύνατον ἢ τὸ ἀπίθανον γενέσθαι· οὕτω π. χ. τὸ παρὰ Θουκυδίδη (Β', 89) οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ τις, ὡς χρὴ ἐς ἐμβολήν, οὔτε ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντε = δὲν ἤθελαν εἶναι δυνατόν, κτλ. ὡσαύτως καὶ τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ξενοφῶντος· τὸ παρ' Ἡροδότῳ (Β', 41) οὔτ' ἀνὴρ Αἰγύπτιος, οὔτε γυνὴ ἄνδρα Ἑλληνα φιλήσειε ἂν τῷ στόματι = ἀπίθανον ἢ δύσκολον ὥστε, κτλ.

§. 25. Οὐδὲ τὰ παραδείγματα δ' ἔχουσι τίποτε δύσκολον. Ἡ εὐκτική καθιστᾷ ἐν τούτοις τὸν λόγον ἡπιώτερον καὶ μετριώτερον παρὰ τὸν ἀπόλυτον τρόπον τῆς Οριζικῆς καὶ τὸν ἀπότομον τῆς Προσακτικῆς. Ἡ Οριζικὴ ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα ἀποφαντικῶς, ἡ Εὐκτικὴ ὑπὸ μορφήν τοῦ δυνατοῦ = ὅτι τοῦτο ἤθελε προκύψει ἐκ τῶν προηγουμένων, ἢ ὡς ἔγγιστα, κατὰ τὴν περίστασιν, οἷον ἐπειδὴν δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη διατελέσωσιν, εἶησαν μὲν ἂν οὗτοι πλεῖόν τι ἢ πεντήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ γενεᾶς (Ξεν. Κ. Π. Α'. 6', 13).

§. 26. Ἡ Προσακτικὴ δίδει τόνον ὑπεροχῆς εἰς τὴν ἔκφρασιν, ἡ Εὐκτικὴ ὑποβάλλει τὸ πρᾶγμα, εὐγενικώτερον, ὑπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀκούοντος νὰ κάμῃ ἢ νὰ μὴ κάμῃ τὸ προβαλλόμενον· καὶ ἄλλοτε μὲν πλησιάζει εἰς τὴν καθ' αὐτὸ προσαγὴν, ἄλλοτε εἰς τὴν συμβουλήν, ἄλλοτε εἰς τὴν παρακάλειν· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Αριστοφάνους (Σφ. 725) — πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης, οὐκ ἂν δικάσαις = ἐξηγεῖ συμβουλήν καὶ νουθεσίαν = μὴ δικάσης· τὸ ἀνωτέρω χωροῖς ἂν εἴσω = ἤμπορεῖτε νὰ ἔμβετε, ἢ ὀρίσατε παρακαλῶ. Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ δι' ἐρωτήσεως, οἷον, ὦ τέκος, οὐκ ἂν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο Ἀλκινόου; (Οδυσσ. Η', 22) Κυρίως εἰπεῖν λοιπὸν ἡ Εὐκτικὴ καὶ ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἀντὶ ἄλλης ἐγκλίσεως, ἀλλ' ἐκφέρει μετριώτερον τὰ δι' ἄλλων ἐγκλίσεων τραχύτερον ὅπως οὖν ἐκφερόμενα. Ἡ διαφορὰ αὕτη παρτηρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτον εἰς ὅλας τὰς γλώσσας.

§. 27. Μένει κάποια δυσκολία περὶ τῶν παραδειγμάτων γ'. Παρατηροῦντες δηλαδὴ τὰ παραδείγματα β' ἐν §. 9, τὰ παραδείγματα δ', ε', ἐν §. 8, τὰ παραδείγματα γ' ἐν §. 11, βλέπομεν ὅτι καὶ δι' ὀριζικῆς καὶ δι' ὑποτακτικῆς καὶ δι' εὐκτικῆς

ἐκφέρεται ἐρώτησις. Καὶ ἡ μὲν διαφορὰ τῶν τῆς πρώτης πρὸς τὰ τῆς δευτέρας ἀνευρίσκεται εὐκολα· ἐπὶ τῶν πρώτων ἀπαιτεῖται θετική ἀπόκρισις, ἐπὶ δὲ τῶν τῆς δευτέρας ἡ ψυχὴ, διαβουλευομένη καὶ σαλεύουσα μεταξὺ ἐνὸς καὶ ἄλλου, εὐρίσκεται εἰς ἀπορίαν, μεταβαίνουσα πυχλάκις ἐξ ἐρωτήσεως εἰς ἐρώτησιν. Λεῖπεται τώρα ἡ διαφορὰ τῶν τῆς δευτέρας πρὸς τὰ τῆς τρίτης, αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐξῆς. Τὰ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ τί νὰ κάμω; = ἀπορῶ τί πρέπει νὰ κάμω· τὰ διὰ τῆς Εὐκτικῆς μὲ τὸ τί δύναμαι ἢ τί ἤτον δυνατόν νὰ κάμω; Καὶ εἰς μὲν ταῦτα, προσιθέμενος συνήθως ὁ ἄν, παραλείπεται ἐνίοτε, τὰ δὲ δι' Εὐκτικῆς ἐκφέρονται χωρὶς αὐτοῦ (Ἰδε κατωτέρω ἐν Κεφαλαίῳ ΚΖ').

§. 28. Ἀλλὰ καὶ Ορισικὴ τίθεται ἐν τοῖς τοιούτοις ἐρωτήμασιν, ὅταν ἡ ἐρώτησις συνοδεύεται μετὰ γνώμης ὅτι δὲν πιστεύεται τι ἢ μετ' ἐπιθυμίας νὰ μὴ ᾔηται ἢ νὰ μὴ γένη, οἷον ἢ μὴ πούτινα δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν; (Θδ. Ζ, 200) — μὴ πρῶκας σιτίζεσαι, ὥσπερ ὁ τέττιξ; (Θεόκρ. Δ', 16) — μὴ τι νεώτερον ἀγγάλλεις; (Πλάτ. Πρωτ. 310). Ἡ ἔννοια ἐν τούτοις εἶναι δὲν πιστεύω δὲ ὅτι, κτλ. Εἰς τοῦ μὴ καὶ οὖν ἐγεννήθη τὸ μῶν· κατὰ τὰ ἄνω λοιπὸν ἤθελεν εἶναι διαφορὰ μεταξὺ εἰς τὸ μῶν μὴ τοῦτο δράσεις; καὶ εἰς τὸ μῶν μὴ τοῦτο δράσης; τὸ πρῶτον ἀρμόζει εἰς τὸν πιστεύοντα ὅτι δὲν θέλει γένη ἢ πράξις, τὸ δεύτερον εἰς τὸν φοβούμενον ὅτι θέλει γένη. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς κατ' ἐγκλισιν ταύτης διαφορᾶς παρατηρεῖται ἀκόμη ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ τοῦ οὐ καὶ μὴ, τῆς αὐτῆς μενούσης ἐγκλίσεως, οἷον οὐ καὶ καλὸν σοι δοκεῖ τὸ ἀγαθὸν εἶναι; — μὴ σοι καὶ καλὸν δοκεῖ τὸ ἀγαθὸν εἶναι; Ἀλλὰ περὶ τούτων κατωτέρω.

Προστακτικὴ.

§. 29. Ἡ Προστακτικὴ τίθεται εἰς τὸν ἀπόλυτον λόγον, ὡς εἶναι ἡ συνηθεστέρα χρῆσις αὐτῆς, ἵνα ἐξηγήσῃ ὅτι πρέπει νὰ γένη ἢ νὰ μὴ γένη τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον. Τίθεται λοιπὸν· 1. ἐπὶ προσαγῆς· 2. προτροπῆς ἢ παρακελεύσεως· 3. συμβουλῆς ἢ παραινέσεως· 4. δεήσεως· 5. ἀποτροπῆς ἢ ἀπαγορεύσεως καὶ τῶν τοιούτων·

1. ἐλθέ, ἀπελθε — ἄγετε, φέρετε, ῥίπτετέ νιν, δαίνυσθε τοῦδε σάρκας (Εὐρ. Ἰρ. 769) — κολασθήτωσαν δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς ἀδικίας. (Θουκ. Γ'. 39).

2. θάρρει, ὦ φίλε, — ἔσο ἄλκιμος — μνήσασθε
Θούριδος ἀλκῆς.

3. εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεούς — τίμα τὸ δαι-
μόνιον — ἠδέως μὲν ἔχε πρὸς ἅπαντας, χρῶ δὲ
τοῖς βελτίστοις — βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει
δὲ ταχέως — πείθου τοῖς νόμοις — θήρα τὰ καλὰ.

4. μῆνιν ἄειδε θεά — ἀλλ' αἰδεῖο θεούς, Ἀχιλλεῦ,
αὐτόντ' ἐλέησον (Ιλ. Ω, 503) — ταῦτ, ὦ Λύκει
Ἀπολλον, ἴλεως κλύων δὲς πᾶσιν ἡμῖν, ὥσπερ ἐξαι-
τούμεθα (Σοφ.)

5. μὴ κατόκνει τοῦτο ποιεῖν — πονηρῶ πρᾶ-
γματι μήτε παρίστασο μήτε συνηγόρει — μηδένα
ζήλου τῶν ἐξ ἀδικίας κερδαινόντων — μὴ λέγε — μὴ
πράττε τοῦτο — μὴ κλέπτε, κτλ.

§. 30. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων γίνεται φανερόν ὅτι
ἡ αὐτὴ ῥῆσις δυνατὸν νὰ ἐκληφθῇ ὡς προσαγή, ὡς προτροπὴ ἢ
ὡς παραίνεσις, κτλ. κατὰ τὴν περίστασιν. Ὅσα πρέπει ἐξ ἀνάγκης
νὰ ὑπακούσωμεν εἶναι προσαγή· ὅσα ἐφ' ἡμῖν κεῖται νὰ δεχθῶ-
μεν ἢ ὅχι εἶναι παραίνεσις, κτλ. ὡσαύτως καὶ περὶ ἀποτροπῆς
καὶ ἀπαγορεύσεως (ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΖ', περὶ ὀνομάτων τῶν
Εγκλίσεων). Καὶ ἡ μὲν Προσακτικὴ ἐν τούτοις τίθεται ἐπὶ Ἐνεσῶτος,
ἐπὶ δὲ Λορίσου Ὑποτακτικὴ, ὡς μὴ λέγε, μὴ λέξης ἢ μὴ εἴ-
πης, μὴ θαύμαζε, μὴ θαυμάσης (ἴδε κατωτέρω περὶ Χρό-
νων τῶν Εγκλίσεων). Καὶ ἐπὶ Προσακτικῆς δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τόπον
τῆς Προσακτικῆς ἐχούσης Ὑποτακτικῆς τίθεται ἐν τούτοις μὴ καὶ
ὅχι οὐ (ἴδε κατωτέρω περὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ).

§. 31. Πολλὰ λοιπὸν τὰ ὅποια, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν, ἐκφέ-
ρονται ἐνίοτε διὰ τῆς Εὐκτικῆς, ἔχουσι τὴν συνήθη αὐτῶν ἐκφρα-
σιν διὰ τῆς Προσακτικῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτων τίθεται ἡ Προσακτι-
κὴ κατὰ τρίτον πρόσωπον· 1. εἰς ἐξήγησιν ὅτι συγχωρεῖται τι
νὰ γένη· 2. ἐπὶ παραλαμβάνομένης ὑποθέσεως ὅτι συνέβη τι εἰς
τὸ παρελθόν, καὶ ἀφίναται ἀπροσδιόριστον ἂν τῷ ὄντι συνέβη ἢ
ὅχι, καὶ τοῦτο κατὰ Παρακείμενον, οἶον

1. ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα, οὐδὲν ἀντιλέγω (Δημ.
περὶ τῶν ἐν Χέρρων· γ', κτλ.).

2. ἐκπεπορθήσθω ἡ Τροία ἐννέα ἔτεσι πρότερον
— δεδόσθω ὅτι ἡ Τροία ἐξεπορθήθη, κτλ. (ἴδε κατωτέρω περὶ
Χρόνων τῶν Εγκλίσεων).

§. 32. Η Εγκλισις αὕτη πρῶτον πρόσωπον δὲν ἔχει, διότι τὰ ὑπ' αὐτῆς σημαινόμενα ἀποτείνονται εἰς πρόσωπον διάφορον τοῦ προσάσσοντος ὑποκειμένου· « κεχωρίσθαι φασὶ δεῖν τὸν προστάσσοντα τοῦ προσασσομένου, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπινοῆσαι ἐν πρώτῳ προσώπῳ καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἐπινοῆσαι ἑαυτὸν τινα προσκαλούμενον διὰ τὸ ἀχώριστον τοῦ προσώπου, οὕτως οὐδὲ ἑαυτῷ προσάσσοντα διὰ τὸ ἀχώριστον τοῦ προσώπου· πᾶν γὰρ προσакτικὸν ἐκ προσώπου ἐπικρατοῦντος συνέστηκεν ὡς πρὸς ἐπικρατούμενον. »

§. 33. Ταῦτα λέγει ὁ Απολλώνιος (περὶ Συντ. Βιβλ. Γ', 25)· ἄλλον δὲ λόγον ἀποδίδει τοῦ πράγματος ὁ Ερμᾶννος (*de Emendanda, cet. p. 215*), τὸ σπάνιον δηλ. τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ὁ ἄνθρωπος εἰς ἑαυτὸν ἐπιβάλλει ἀνάγκην ὁποία εἶναι ἡ φύσις τῆς Προσακτικῆς, καὶ τὴν δι' ἄλλου συνηθεσέρου τρόπου ἐρμηνείαν, διότι τὸ τοιοῦτον ἐκφράζεται καὶ διὰ τοῦ πρώτου προσώπου τῆς Υποτακτικῆς, φέρε ἴδω, ἢ καὶ κατ' εὐθείαν διὰ τῆς Οριστικῆς τοῦ ῥήματος θέλω· διότι ὡς τὸ γράφε = κελεύω ἢ θέλω ἐγὼ ἵνα σὺ γράφῃς, οὕτω καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον τῆς Προσακτικῆς, εἰ μὲν ὑπῆρχεν, ἤθελεν ἔχει τὴν ἔννοιαν κελεύω ἑμαυτῷ γράφειν, ἢ θέλω τὸ γράφειν. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐκρίθη περιττὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τὸ πρῶτον πρόσωπον τῆς Προσακτικῆς· αἱ δὲ νεώτεραι γλῶσσαι, ἐν αἷς καὶ ἡ ἐδική μας, οὐδὲ τρίτον πρόσωπον ἔχουσι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀναπληροῦσαι αὐτὸ διὰ τῆς Υποτακτικῆς, *scrivi, che scriva* — γράφε, ἃς γράφῃ = κελεύω ἵνα γράφῃ.

§. 34. Εἰς τρίτον πρόσωπον ἀποτεινομένη ἡ Προσακτικὴ Εγκλισις (περὶ τῶν λοιπῶν δὲν εἶναι τίποτε σημειώσιμον ὡς πρὸς τοῦτο) δέχεται τριτοπρόσωπον ὑποκείμενον, ἴστω Ζεὺς — ἐλθέτω ὁ παῖς — ἴλεως ὁ θεὸς ἔστω — οἱ ἐταῖροι προσελθέτωσαν, κτλ. Εἰς δεύτερον πρόσωπον ἀποτεινομένη δέχεται ὑποκείμενον τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τὸ ὁποῖον ὁμως καὶ ἐνταῦθα συνήθως παραλείπεται, τιθέμενον μόνον ἐπὶ ἀντιδιαστολῆς καὶ ἀντιθέσεως· οὕτως ἔσο δίκαιος — ἔστε ἀγαθοί — γράφε — θαρρ' εἴτε — καὶ σὺ ἔσο ἄλκιμος — ὑμεῖς μὲν ἀπέλθετε, ἐκεῖνοι δὲ μενέτωσαν. Προσιθέμενος δὲ προσδιορισμὸς τοῦ προσώπου τίθεται, κατὰ φυσικὸν λόγον, εἰς κλητικὴν πτῶσιν, ὡς θαρρ' εἴτε, παῖδες, κτλ. τὰ δὲ ἄλλ' ἄγε λαοὶ μὲν σκίδνασθε — οἱδ' ἄλλοι μένετ' αὐτοῦ (Οδ. Β, 252. Γ, 427.) καὶ

τὰ ὅμοια δὲν εἶναι διάφορα τῶν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντων (Κεφ. Ε', §. 24) ὅπαντες ἐσμεν θνητοί, κτλ. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν φαίνεται ὅτι ἀνάγονται καὶ τὰ πέλας τις ἴθι· παῖε, παῖε, πᾶς τις ἄν ἴσχε πᾶς τις ἴσχε πᾶς δόρυ (Εὐρ. Ρ. 675, κτλ) — χώρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης· τόξευε πᾶς τις (Αριστ. Ορν. 1186). ἐν εἰς τριτοπρόσωπον ὡσαύτως ὑποκείμενον φέρεται πρὸς δευτεροπρόσωπον ῥῆμα, διότι ὁ λόγος ἀποτείνεται εἰς ἀόριστον πρόσωπον, καὶ λοιπὸν τὸ παῖε πᾶς τις = παῖε σὺ πᾶς τις (= ὅποιοσδήποτε ὢν). Ἀλλὰ περὶ τοῦ τοιούτου ἴδε καὶ Δ. Π.

§. 35. Οὕτε περὶ ἀριθμοῦ εἶναι κάμνις δυσκολία ἐν τούτοις· ἐλθέ, ἐλθετε, ἐλθέτω, ἐλθέτωσαν, κτλ. τὰ δὲ χαίρετε, Λυγκῆος γενεή, (Ησ. Α. Ηρ. 327.) καὶ τὰ ὅμοια δὲν ἔχουσι τίποτε καινότερον τῶν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντων (Κεφ. Ε', §. 13. 15) ἢ πληθὺς ἔφασαν, κτλ. διότι καὶ τὸ γενεά εἶναι περιληπτικόν, ὡς τὸ πληθὺς· οὐδὲ τὰ προσέλθετε, ὦ παῖ, πατρὶ καὶ δότε, — χωρεῖτε τοίνυν, ὦ Διόνυσ', ἔσω (Σοφ. Κ. 1104. Αριστ. Β. 1479) καὶ τὰ ὅμοια διαφέρουσι τῶν κωλυόμεσθα μὴ μαθεῖν (Κεφ. Ζ', §. 18)· καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα ἀναφέρονται, καίτοι πληθυντικὰ ὄντα, εἰς ἐνικὸν ὑποκείμενον. Οὐδὲ τὸ εἶπέ μοι, ὦ Σώκρατες τε καὶ Ἰππόκρατες (Πλάτ. Πρωτ. 311) καὶ τὰ ὅμοια διαφέρουσι τῶν εἶπε Σωκράτης καὶ Ἰππόνικος, ἢ ἐστρατηγεῖ Ἀριστεύς καὶ Καλλικράτης, κτλ. (Κεφ. Ζ', §. 16). Ἡ χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἰς ἐνικὸν ὑποκείμενον μεσκοπὸν εὐγενείας, ὡς συνειθίζεται εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, *venite* = *veni* — ὀρίσατε = ὀρισε, δὲν φαίνεται καθαρῶς παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἄν καὶ δὲν ἤμποροῦμεν νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ἐν ἄλλοις ἐδείκνυν ἐξαίρετόν τινα κλίσιν οἱ Ἀττικοὶ πρὸς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν, ὡς μεγαλοπρεπέστερον (ἴδε κατωτέρω περὶ τῶν εἰς τέως ῥηματικῶν).

II. Παρεμφατικαὶ Εγκλίσεις ἐπὶ λόγον ἐξαρτωμένου.

Οριστική.

§. 36. Εἰς τὸν ἐχρτῶμενον λόγον τίθεται ἡ Οριστικὴ Εγκλίσις· α'. ἐπὶ θεβαίας καὶ ὠρισμένης χρονολογίας· β'. ἐπὶ θεβαίας αἰτιολογίας· γ'. ἐπὶ ἀναφορᾷ εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα· δ'. ἐπὶ διηγήσεως, ἀγγελίας, δοξασίας, γνώσεως καὶ τῶν τοιούτων,

ὡς βεβκίων λαμβανομένων· εἰ ἐπὶ ὑποθετικῶν λόγων ἔχόντων συνέπειαν βεβαίαν, εἰς ὅποιονδήποτε χρονικὸν τμήμα, ὡς

α'. οἱ δ' ὅτε δὴ ῥ' εἰς χώρον ἓνα ξυνιόντες ἴκοντο, σὺν ῥ' ἔβαλον ῥινούς — ἐγένετο γὰρ τοῦτο ὅτε πρῶτοι μὲν Κροτωνιῆται ἰητροὶ ἐλέγοντο ἀνὰ τὴν Ελλάδα εἶναι — ἡνίκα δὲ αὐτοῖς διεδίδου ὦν ἔλαβεν, ἔλεξεν ὧδε.

β'. ἐπεὶ ἡσθένει Πλάτων, οὐ παρῆν Σωκράτει τελευτῶντι — ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν, πάντας εἰς πόλεμον κατέστησαν — ὅτι τῷ δεσπότῃ διακο- νῶν χρυσίου ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Αθη- ναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν (Δημ.).

γ'. κλυθίμεν, ἀργυρότοξ, ὅς Χρῦσην ἀμφιβέ- βηκας — ἀλλ' ἐν Ὠρεῶ Φιλιστίδης μὲν ἔπραττε Φι- λίππῳ καὶ Μένιππος καὶ Σωκράτης καὶ Θόας καὶ Αγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν (Δημ.) — ἀμφὶ Τιταρήσιον, ὅς ῥ' εἰς Πηνειὸν προΐει καλὸν ῥέον ὕδωρ (Ομ.) — ἔτυχε γὰρ ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Δῆλον Αθηναῖοι πέμπουσι (Πλάτ.). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ περιληπτικοῦ ὅστις, οἷον Ζεὺς, ὅστις ἐστὶν ὁ Ζεὺς — καὶ οὐκ ἔστι νόμος, ὅστις ἀπείρξει τοῦτου (Θουκ. Γ', 45).

δ'. ἀποκρινοῦμαι δὴ, εἶπον, ὅτι τοῦ Ηρακλέ- ους ἦν ὁ Ιόλεως ἀδελφιδούς — λέγοντες ὡς ἐκεῖνος πολεμεῖ τῇ πόλει — ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθε- νῶν ἢ τεθνεώς, ἀφείτε τὸν ἀπόστολον — οἶομαι ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει — ἐγὼ οἶδα ἀκριβῶς ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως, κτλ. (Δημ.).

ε'. εἰ κλυστήρσιν ἐχρῆτο, οὐκ ἂν ἐτεθνήκει — εἰ μὲν εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί — εἰ δὲ φοβησό- μεθα τοὺς κινδύνους, εἰς πολλοὺς κινδύνους κατα- στήσομεν ἡμᾶς αὐτούς.

§. 37. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων α', β', γ', δ', ε', τὰ διὰ τῆς Οριστικῆς ἐκφερόμενα δεύτερα κῶλα (οὐ παρῆν, οὐκ ἂν ἐτεθνήκει, κτλ.) ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον, διότι προϋπεθέτουσιν ἄλλον λόγον τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦσι τὴν συμπλήρωσιν. Ἐκ τῶν πρώτων κῶλων ὅσα ἀρχίζουσι μὲ μόριον εἶναι ἀπόλυτα μὲν καθ' ὅ,τι δὲν ἐξαρτῶνται ἀπ' ἄλλων ἡγουμέ-

νων, ἀναγκαίως ὁμῶς ἀπαιτοῦσιν ἀκολουθίαν πρὸς συμπλήρωσιν. Ἐπίσης ὁμῶς καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα δυνατόν νὰ τεθῶσιν πάντα ἀπόλυτα καὶ ὡς πρὸς ἡγούμενα καὶ ὡς πρὸς ἐπόμενα, ἀφαιρούμενων τῶν μορίων· οὕτω π. χ. τὸ εἰσὶ βωμοὶ εἶναι λόγος ἀπόλυτος καὶ ὡς πρὸς ἡγούμενα καὶ ὡς πρὸς ἐπόμενα· τὸ εἰμέν εἰσι βωμοὶ εἶναι μόνον ὡς πρὸς τὰ ἡγούμενα, ὡς πρὸς τὰ ἐπόμενα δὲ εἶναι σχετικὸς λόγος καὶ ἐν συνδέσει, ἀναγκαίως ἀπαιτῶν ἀκολουθίαν καὶ ἐπιφορὰν ἄλλου λόγου· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξάρτησις ἐν τούτοις εἶναι μόνον ἐξωτερικὴ (ἴδε κατωτέρω ἐν Κεφαλαίῳ ΚΖ').

§. 38. Ταῦτα μὲν περιλαμβάνουσι τὴν ἐν γένει χρῆσιν τῆς Οριστικῆς Ἐγκλίσεως, ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν ἄλλων Ἐγκλίσεων λόγῳ θέλομεν προσσημειώσαι ποῦ καὶ αὐτὴ ὡσαύτως εἰσχωρεῖ· οὕτω π. χ. θέλομεν ἰδεῖ κατὰ ποίαν περίεσσιν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον τίθεται Οριστικὴ ἐπὶ τῶν τελικῶν, χρονικῶν, ὑποθετικῶν καὶ ἀναφορικῶν λόγων, ἐπὶ τῶν ὁποίων τόσον πολὺ ἐπικρατοῦσιν ἡ Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ.

Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ.

§. 39. Αἱ δύο αὗται Ἐγκλίσεις τίθενται συνήθως, ἐν συνδέσει καὶ συνεπείᾳ λόγου, εἰς δήλωσιν τέλους, χρόνου, ἀναφορᾶς καὶ ὑποθέσεως, ἐπομένως προηγουμένων τῶν τελικῶν, χρονικῶν, ὑποθετικῶν καὶ ἀναφορικῶν μορίων.

§. 40. Ἦθελε φανῇ κατ' ἀρχὰς ἀδιάφορον πρᾶγμα τὸ νὰ πραγματευθῇ τις τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο ἐκ τῶν προηγουμένων πρότερον ἢ ὕστερον, ὡς τῷ ὄντι γίνεται εἰς πολλὰ γραμματικὰ πονήματα. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ διαφορὰ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν Ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν διαφόρων τούτων λόγων κρέμαται ἀπὸ τὸ θετικὸν ἢ ὑποθετικὸν τοῦ πράγματος καὶ τῆς τούτου ἐρμηνείας, διὰ τοῦτο ἐφάνη ὀρθότερον εἰς ἐμὲ νὰ ἀρχίσω τὴν τούτων ἐξέτασιν ἐκ τῶν ὑποθετικῶν λόγων· διότι ἡ ὑπόθεσις ἀνευρίσκεται εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους, ὅπου τὸ πρᾶγμα δὲν ἐκφέρεται ὀριστικῶς· οὕτω π. χ. ὅτε ἔλθοι = ὅτε ἐλεύσεται, εἰ ἔλθοι — ὅταν ἔλθῃ = ὅτε ἐλεύσεται, εἰ ἂν ἔλθῃ — ὅς ἂν δείξῃ = ὅς δείξει, ἂν δείξῃ.

Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ ἐπὶ Ὑποθέσεως.

§. 41. Ὑπόθεσις λέγεται ἐνταῦθα μία τις πρότασις ὡς ἀλήθεια λαμβανομένη, ἵνα δειχθῇ τὸ ἐκ ταύτης προκύπτον· Ὑποθετικαὶ

λόγοι οἱ τοῦτο ἐξηγοῦντες, καὶ ὑποθετικὰ μόρια τὰ εἰς τοῦτο χρησιμεύοντα, εἰ, εἰάν, ἂν, ἤν. Οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι εἶναι οἱ ἀντίθετοι τῶν θετικῶν· οἱ θετικοὶ ἐξηγοῦσιν ὅτι ἀκωλύτως εἶναι, γίνεται, ἦτον, ἐγίνετο, ἢ ἐγινε, θὰ εἶναι ἢ θὰ γένητι ἢ ὄχι, χωρὶς περιστάσεως καὶ χωρὶς περιορισμοῦ οὐδενός· οἱ ὑποθετικοί, τούναντίον, ὅτι εἶναι ἢ γίνεται, θὰ ἦτον ἢ θὰ ἐγίνετο, θὰ εἶναι ἢ θὰ γένητι μετὰ τινος περιορισμοῦ, εἰάν προηγηθῇ ἢ εἰάν δὲν προηγηθῇ ἄλλο τι· ἢ δὲν θὰ γένη, εἰάν προηγηθῇ ἢ ὄχι ἄλλο τι. Ἐπὶ τῶν πρώτων παρίσταται τὸ πρᾶγμα ὡς γινόμενον ἀκωλύτως, ἐπὶ τῶν δευτέρων πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ κάποιον κώλυμα ἵνα προκύψῃ τι ἄλλο· ἐπεὶ νενικήκαμεν, ἐσμέν ἐλεύθεροι — εἰάν νικήσωμεν, ἐσόμεθα ἐλεύθεροι. Ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ παρίσταται ὑπάρχουσα ἡδὴ ἡ ἐλευθερία, ἐπειδὴ προὔπηρξεν ἡ νίκη, ἐν τῷ δευτέρῳ παρίσταται λείπουσα καὶ λείψουσα ἡ ἐλευθερία, ἐν ὅσῳ κρατεῖ τὸ ὑπάρχον κώλυμα, ἢ μὴ νίκη, καὶ οὕτω καθεξῆς.

§. 42. Οἰκοθεν λοιπὸν διαιροῦνται οἱ τοιοῦτοι λόγοι εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν πρότασιν ἣτις ἐξηγεῖ τὴν ὑπόθεσιν καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἣτις ἐξηγεῖ τὴν ἐκ ταύτης συνέπειαν· ἡ πρότασις ὀνομάζεται προσέτι ἡγούμενον, καὶ ἐπόμενον ἡ ἀπόδοσις. Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, ἀλλέως δυνατὸν νὰ προταχθῇ εἰς τὸν λόγον ἡ συνέπεια καὶ νὰ ἐπιταχθῇ ἡ ὑπόθεσις, ὡς ἐσόμεθα ἐλεύθεροι, εἰάν νικήσωμεν. Ἀμφότερα ἐννοοῦνται ὡς ἀχώριστα· τοῦ ἐνὸς τεθέντος συντίθεται καὶ τὸ ἄλλο, καὶ συναφαιρεῖται ἀφαιρεθέντος, καὶ τοῦτο ἀναγκαίως, πιθανῶς, ἢ ἐνδυναμῶς, κατὰ τὴν σχέσιν μεταξὺ προτάσεως καὶ ἀποδόσεως.

§. 43. Οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολιώτερα τῆς Ἑλληνικῆς συντάξεως· διότι ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως ἐξ ἐνὸς μέρους· ἡ σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ ἄλλου· ὁ χρόνος καθ' ὃν τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο τίθενται· ἡ σχέσις προσέτι τοῦ καταφατικοῦ ἢ ἀποφατικοῦ τοῦ πρώτου κώλου πρὸς τὸ δεύτερον· ἡ ποικίλη χρῆσις τῶν διαφόρων ἑγκλίσεων μετὰ ἢ ἄνευ μορίων· ὁ διάφορος πρὸς τούτοις τρόπος μὲ τὸν ὅποιον διάφοροι συγγραφεῖς θεωροῦσι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὅλα ταῦτα, ἐπ' ἄπειρον σχεδὸν ποικίλλοντα, καθιστάνουσι τοὺς λόγους τούτους τόσον πολυειδεῖς καὶ δυσκόλους ὥστε πολλάκις γίνονται ἀληθινοὶ σκόπελοι τῶν Γραμματικῶν καὶ τῶν Φιλολόγων οἱ ὅπου, ἔλκοντες τὰ πάντα ὑπὸ κανόνας φιλοσοφικούς, ἀναγκάζονται νὰ ἀλλάξωσι πολλὰ χωρία τῶν συγγραφέων ἢ νὰ τὰ παρεξηγήσωσιν, ἵνα τὰ ἐφαρ-

μόσωσιν εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ταῦτα δὲ ἄλλοι πάλιν ὑπερασπίζοντες ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν, καὶ ἐκ τούτου αἱ ἀτελεύτητοι μεταξὺ αὐτῶν ἔριδες. Ἡ ἀτέλεια τῆς ἐδικῆς μας γλώσσης καὶ ἡ ἀνικανότης αὐτῆς ἵνα ἐξηγήσῃ τὰς διαφόρους εὐφυεῖς λεπτολογίας τῆς Ἑλληνικῆς καθιστᾷ τὰ περὶ τούτου ἔτι δυσκολώτερα εἰς ἡμᾶς. Ἐχει δὲ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐν συντόμῳ οὕτω.

§. 44. Ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων πρόκεινται εἰς ἐξέτασιν τρία τινά· I. ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως· II. ἡ σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν· III. ὁ χρόνος καθ' ὃν ἀμφότερα ταῦτα ἐννοοῦνται.

I. Φύσις τῆς ὑποθέσεως.

§. 45. Ἡ φύσις τῆς ὑποθέσεως εἶναι· α'. ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος· β'. δυνατὴ· γ'. ἀπροσδιόριστος.

α. ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος ὑπόθεσις.

§. 46. Τὸ ἀδύνατον τῆς ὑποθέσεως λαμβάνεται· 1. ἐκ πραγμάτων γενομένων ἤδη καὶ μὴ ἀπογινομένων, ἐπομένως βεβαίως οὔτε ὄντων οὔτε δυνατῶν κατὰ τὸ παρὸν ἢ μέλλον· 2. ἐκ πραγμάτων προφανῶς μαχομένων εἰς τὴν πείραν· 3. τὸ ἀπίστευτον λαμβάνεται ἐκ πραγμάτων προφανῶς μὴ πιστευομένων ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος, καὶ ὡς μὴ ὄντων ὑπὸ τοῦτου παρισταμένων. Καὶ τὰ τρία ταῦτα ἐκφράζονται διὰ Παρωχημένου τῆς Οριζικῆς, ὡς

1. εἰ κλυστῆρσιν ἐχρῆτο (ὁ θανὼν) — εἰ χθὲς ἤρχετο — εἰ τότε ἐπείσθην.

2. εἴ μοι χρυσοῦν ὄρος ἦν — εἰ οἱ ἄνθρωποι δεικέφαλοι ἦσαν. Τοιοῦτον ἠθέλεν εἶναι παρ' ἡμῖν τὸ ὡς παροιμιῶδες ἂν ἔκαμναν αἱ μυῖναις μέλι.

3. εἰ ταῦτα ἀληθῆ ἦσαν — εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί — εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὔτίθετο.

β'. δυνατὴ ὑπόθεσις.

§. 47. Τὸ δυνατόν τῆς ὑποθέσεως θεωρεῖται· 1. ὡς ἀπλῶς ἰδεατόν, ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ νοὸς παραλαμβανόμενον καὶ τίποτε ἄλλο· 2. ὡς δυνατόν καὶ ἀκωλύτως ἐκτελέσιμον ἐν τῷ μέλλοντι· 3. ὡς ἐκτελέσιμον μὲν, ἀλλὰ πάντοτε εἰς ἀμφιβολίαν ὑποκείμενον. Τὸ πρῶτον ἐκφέρεται δ' Εὐκτικῆς μετὰ τοῦ μορίου εἰ, τὸ δεύτερον διὰ Μέλλοντος τῆς Οριζικῆς, ὡσαύτως μετὰ τοῦ εἰ, τὸ τρίτον διὰ τῆς Υποτακτικῆς μετὰ τοῦ εἰ, ἂν, ἢν, ὡς

- α'. εἰ τοῦτο εἶη—εἰ μὲν τοῦτο γένοιτο
 β'. εἰ μὲν τοῦτο ἔσται—εἰ μὲν τοῦτο γενήσεται,
 γ'. εἰ μὲν τοῦτο ἦ—εἰ μὲν τοῦτο γένηται

γ'. ἀπροσδιόριστος ὑπόθεσις.

§. 48. Τὸ ἀπροσδιόριστον τῆς ὑποθέσεως εἶναι ὅταν παραλαμβάνεται τι πρὸς ἐξέτασιν τῆς συνεπειᾶς του, ἀφίνεται ὅμως ἀμφίβολον ἢ ἀδιάφορον ἂν ὑπάρχει ἢ ὄχι, ἂν εἶναι δυνατόν ἢ ἀδύνατον· τοῦτο ἐκφράζεται δι' Οριστικῆς μετὰ τοῦ εἰ κατὰ τὸν ἀνήκοντα χρόνον, ὡς εἰ μὲν εἰσι βωμοί—εἰ τέθνηκε Φίλιππος, κτλ.

§. 49. Ο Παρωχημένος χρόνος εἰς τὸ ἀδύνατον τῆς ὑποθέσεως (§. 46) χαρακτηρίζει τὸ ἀμετάβλητον τοῦ πράγματος· ἡ ἐν τούτοις λοιπὸν περιεχομένη ἔννοια εἶναι· 1. ὅτι τότε μὲν οὐκ ἐχρῆτο κλυστῆρσιν, ἐπομένως τώρα εἶναι ἀδύνατος ἡ τοιαύτη χρῆσις· 2. οὐκ ἔστι μοι ὄρος χρυσοῦν· 3. οὐκ εἰσι ταῦτα ἀληθῆ—οὐ περὶ καινοῦ πράγματος προτίθεται.

§. 50. Εἰς τὸ δυνατόν τῆς ὑποθέσεως τὸ διὰ τῆς Εὐκτικῆς ἐκφερόμενον τίθεται ὑπὸ τοῦ νοῦς ὡς δυνατόν, ὃχι δηλ· ἀντιφάσκον εἰς τοὺς νόμους τοῦ νοεῖν, ἀδιαφοροῦντος ὅμως ἂν εἶναι ἐκτελέσιμον ἢ ὄχι· τὸ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς ἐκφερόμενον θεωρεῖται μὲν ὡς ἐκτελέσιμον, ἀλλὰ πάντοτε εἰς ἀμφιβολίαν ὑποκείμενον, καὶ ἐκ περιστάσεων ἐξαρτώμενον ἐξωτερικῶν· λοιπὸν ὃχι μόνον κρίνεται ὑπὸ τοῦ νοῦς δυνατόν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πείρας προσδοκᾶται ἢ ὑπαρξίς ἢ μὴ ὑπαρξίς αὐτοῦ. Τὸ μὲν δι' Εὐκτικῆς λέγει εἰ μὲν ἦτον δυνατόν νὰ γένη τοῦτο, τὸ δι' Ὑποτακτικῆς λέγει εἰ μὲν γένη τοῦτο. Τὸ δεύτερον λέγει ὁ ἔχων μεγάλην ἢ μικράν τοῦ πράγματος προσδοκίαν, τὸ πρῶτον δυνατόν νὰ εἴπῃ καὶ ὁ οὐδὲ προσδοκίαν οὐδὲ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων, ὡς εὐχὴν τρόπον τινά· εἰ μὲν γένωμαι βασιλεὺς δὲν θέλει εἰπεῖ οὐδέποτε ὁ οὐδεμίαν προσδοκίαν περὶ τούτου ἔχων· εἰ γενοίμην βασιλεὺς δυνατόν νὰ εἴπῃ ὅτιςδήποτε. Τὸ πρῶτον λέγεται, κατὰ τοὺς Φιλοσόφους, ἐξ ὑποκειμένου, τὸ δεύτερον ἐξ ἀντικειμένου. Τὸ δὲ διὰ Μελλοντος τῆς Οριστικῆς ἐκφέρει μὲν τὸ αὐτό, ἀλλ' ὡς βεβαιότερον, καὶ ὃχι εἰς ἀμφιβολίας ὑποκείμενον τὰς ὁποίας ἐξηγεῖ ὁ ἐν τῇ Ὑποτακτικῇ εἰ μὲν.

§. 52. Τὸ ἀπροσδιόριστον τῆς ὑποθέσεως ἔχει ταύτην τὴν ἔννοιαν, ἀγνοῶ ἂν ὑπάρχει ἢ ὄχι, ἀδιαφορῶ ἂν εἶναι δυνατόν

ἢ ἀδύνατον, ἂν ὁμῶς τεθῇ, ἔχει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν συνε-
 πειαν· τὸ ἀπροσδιόριστον τοῦτο ἐννοεῖται καθ' ἑαυτὴν λαμβανο-
 μένης τῆς ὑποθέσεως, διὰ τοῦ τρόπου ὁμῶς μὲ τὸν ὁποῖον ἡ
 ἀπόδοσις ἐκφέρεται ὑποδεικνύεται πολλάκις πῶς ὑπὸ τοῦ συγγρα-
 φέως παραλαμβάνεται· οὕτω π. χ. εἰς τὸν λόγον εἰ ἡμέρα
 ἐστίν, φῶς ἐστίν, ἡ ὑπόθεσις μένει πάντοτε ἀπροσδιόριστος
 καὶ πρὸ τῆς ἀποδόσεως καὶ μετὰ τὴν ἀπόδοσιν· τοῦναντίον εἰς
 τὸν λόγον εἰ πᾶσι ταῦτό καλὸν ἔφυ σοφὸν θ' ἅμα,
 οὐκ ἦν ἂν ἀμφίλεκτος ἀνθρώποις ἔρις (Εὐρ. Φ. 502),
 ἡ μὲν ὑπόθεσις καθ' ἑαυτὴν λαμβανομένη δυνατόν, ἐπὶ ἐφαρμο-
 γῆς, νὰ σημάνῃ πᾶσι ταῦτό καλὸν ἔφυ σοφόν τε, καὶ
 οὐ πᾶσι ταῦτό καλὸν ἔφυ, κτλ. ὡς ὁμῶς εἶναι μετὰ
 τῆς ἀποδόσεως συνηρμοσμένον, μόνον τῷ δεύτερον ἀλγυθεύει (ἴδε
 κατωτέρω §. 74). Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑποθέσεως, τῶρα
 δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὴν σχέσιν τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

II. Σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

§. 53. Ἡ σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ῥέκει εἰς
 τοῦτο, νὰ φανερόνῃ ἂν ἡ συνέπεια προκύπτει ὡς βεβαία ἐκ τῆς
 τεθείσης ὑποθέσεως ἢ ἐνδοιασῆ καὶ ἐνδεχομένη· τὸ πρῶτον ἐκφρά-
 ζεται δι' Οριστικῆς κατ' Ἐνεστῶτα καὶ Μέλλοντα ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος
 καὶ μέλλοντος χρονικοῦ τμήματος, καὶ κατὰ παρωχημένον μετὰ
 τοῦ ἂν ἐπὶ τοῦ παρελθόντος· τὸ δεύτερον δι' Εὐκτικῆς μετὰ τοῦ
 ἂν, ὡς

1. εἰ μὲν εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί — εἰ μὲν
 ἔσται Ἀλφα, ἔσται καὶ Βῆτα — εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο,
 οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.

2. εἴ τις ταῦτα πράττοι, μεγ' ἂν ὠφελήσειεν.

III. Χρόνος καθ' ὃν ταῦτα ἐννοοῦνται.

§. 54. Ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ συνέπεια ἐννοοῦνται,
 δυνατόν νὰ ᾔῃ· α'. ὅλος ἐκ τοῦ παρελθόντος· β'. ὅλος ἐκ τοῦ
 ἐνεστῶτος· γ'. ὅλος ἐκ τοῦ μέλλοντος· δ'. μέρος ἐκ τοῦ ἐνὸς καὶ
 μέρος ἐκ τοῦ ἄλλου, ὡς

α'. εἴ τι εἶχεν, ἔδωκεν ἄν·

β'. εἰ ἔστιν Ἀλφα, ἔστι καὶ Βῆτα·

γ'. εἰ ἔσται Ἀλφα, ἔσται Βῆτα.

§. 55. Ἐπὶ δὲ τῶν τῆς δ' περιστάσεως δυνατόν νὰ ᾔῃ· 1.
 ἡ ὑπόθεσις ἐκ τοῦ παρωχημένου καὶ ἡ συνέπεια ἐκ τοῦ ἐνε-

ἔωτος, ἢ καὶ τάνάπαλιν· 2. ἡ ὑπόθεσις ἐκ τοῦ παρωχημένου καὶ ἡ συνέπεια ἐκ τοῦ μέλλοντος, ἢ καὶ τάνάπαλιν· 3. ἡ ὑπόθεσις ἐκ τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἡ συνέπεια ἐκ τοῦ μέλλοντος, ἢ καὶ τάνάπαλιν, ὥς

1. εἰ ἐπεείσθην (τότε), οὐκ ἂν ἡσθένουν (νῦν) — εἰ μὲν ἐστὶ (νῦν) ζῶν, οὐκ ἦν χθὲς τεθνεώς·

2. εἰ μὲν Φίλιππος (χθὲς) τέθνηκεν, ἔσται καὶ αὔριον τεθνηκώς — εἰ μὲν αὔριον ἔσται τεθνηκώς, χθὲς ἔζη·

3. εἰ μὲν σήμερόν ἐστι διήμερος, αὔριον ἔσται τριήμερος — εἰ μὲν ἔσται αὔριον τριήμερος, σήμερόν ἐστι διήμερος.

§. 56. Ωσαύτως δυνατόν νᾶ λαμβάνεται ἡ ὑπόθεσις ἐκ πλεονόντων χρονικῶν τμημάτων ἐν ταύτῳ, ὡς τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονομίους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονομίους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅταν κάκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι, μὴ σφίσιν ἐπιτηδείως αὐτανομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἐκάστοις, ὡς βούλονται (Θουκ. Α', 141) — ἄτοπος μὲντ' ἂν εἴη μου, ὦ Σώκρατες, ἡ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπῶην ὡς τοῦ ἀξία (Πλάτ. Κρατ. 391) — δεινὸν ἂν εἴη, εἰ νῦν μὲν . . . συγγνώμην ἔχοιτε, ἐν δὲ τῷ τέως χρόνῳ . . . θανάτῳ ἐκολάζετε (Λυσίας, Εὐργοκλ. 3.) — εἴ τις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς, ἢ νῦν λέγων ἔστ', ἢ πάλιν μέλλει λέγειν, ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω (Εὐρ. Εκ. 1178).

§. 57. Κατέχοντες τῶρα τὸν τρόπον τῆς ἐκφράσεως τῆς προτάσεως καὶ ἀποδόσεως τῶν ὑποθετικῶν λόγων κατέχομεν, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν. Ἀπαντῶντες τὸ εἰ τοῦτο ἐγίνετο εἴμεθα βέβηκοι ὅτι τὸ τοῦτο δὲν ἐγίνεν· ἀπαντῶντες τὸ εἰ τοῦτο γέναιτο ἐννοοῦμεν ὅτι τὸ τοῦτο εἶναι δυνατόν, ὅχι προσδοκώμενον· ἀπαντῶντες τὸ εἰ τοῦτο γένηται ἐννοοῦμεν ὅτι τὸ τοῦτο καὶ δυνατόν καὶ προσδοκώμενον. Ωσαύτως ἀπαντῶντες τὸ εἰ μὲν εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοὶ ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τῶν βωμῶν τίθεται ὡς ἀπροσδιόριστος, ἢ ἐκ ταύτης ὁμῶς συνέπεια βεβαία· ὡσαύτως εἰ ἀστράψει, καὶ βροντήσῃ, εἰ ἡστράψε, καὶ ἐβρόντησῃ, κτλ.

§. 58. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον οἱ παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν ἀπαντῶμενοι ὑποθετικοὶ λόγοι· οὕτω π. χ.

I. ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος ὑπόθεσις.

Μετὰ βεβαίας συνεπείας.

1. εἰ δὲ ἔπος Πηληϊάδαο φύλαξεν, ἢ τ' ἂν ὑπέκφυγε Κῆρα κακὴν μέλανος θανάτοιο — τότε ἂν πάθον ἄλγεα θυμῷ, εἰ μὴ μ' Εὐρυνόμη, Θέτις θ' ὑπεδέξατο κύλῳ (Ιλ. Π, 686. Σ, 398) — εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν (Σοφ. Αντ. 755).

2. εἰ τοῦ μεθύσκεσθαι πρότερον τὸ κραιπαλᾶν παρεγίνεθ' ἡμῖν, οὐδ' ἂν εἰς οἶνόν ποτε προσίετο πλεῖν τοῦ μετρίου (Αλεξίς παρ' Αθηναίῳ) — εἰ γὰρ ἡμευ νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; (Θουκ. Α', 143)

3. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦτε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς (Πλάτ. Φαίδ. 107) — εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὔτίθετο (Δημ. Φ. Α', 1) — καὶ εἰ ὥμην πείσειν, ὑμᾶς αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δηῶσαι (Θουκ. Α', 143).

§. 59. Εἰς τὰ παραδείγματα 1 ἐκ τῶν προηγουμένων ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἀδύνατος, ὡς ἀναφερομένη εἰς πρᾶγμα γεγόμενον ἤδη καὶ ἀμετάβλητον, ὅθεν ἔχει καὶ συνέπειαν ἀδύνατον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐπὶ δὲ τοῦ παρελθόντος βεβαίαν συνέπειαν, τὴν ἀντίθετον παρ' ὅτι ἤθελεν ἔχει ἔαν τὸ τῆς ὑποθέσεως συνέβαινε κατ' ἀντίθετον τρόπον· ὅθεν βεβαίως ὁ Πάτροκλος δὲν ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ὡς βεβαίως ἤθελε τὸν ἀποφύγει, εἰ μὲν ἐφύλαττε τὸν λόγον τοῦ Αχιλλέως· καὶ βεβαίως ὁ Ηφαιστος δὲν ἔπαθεν ἄλγη. Εἰς τὰ παραδείγματα 2 εἶναι ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις ὡς μαχομένη εἰς τὴν πεῖραν, διότι ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει ὅτι τὸ κραιπαλᾶν ἔρχεται μετὰ τὴν μέθην, ὡσαύτως ὅτι οἱ Αθηναῖοι εἶναι ἡπειρῶται καὶ ὄχι νησιῶται· ὅθεν καὶ ἐν τούτοις ἡ συνέπεια ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις. Εἰς τὰ παραδείγματα 3 ὁ Πλάτων λαμβάνει προφανῶς ὡς ὁμολογούμενον ὅτι ὁ θάνατος οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τοῦ παντός, καὶ ἀπίστευτον τὸ ἐναντίον, ὅθεν καὶ ἐν τούτοις ἡ συνέπεια ὡς ἐν ταῖς προηγουμένοις· ὡσαύτως περὶ τοῦ χωρίου τοῦ Θουκυδίδου, περὶ τοῦ χωρίου τοῦ Δημοσθένους.

νοῦς, περὶ ἄλλων χωρίων τοῦ αὐτοῦ Δημοσθένους, εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδὲν ἂν νῦν πεποίηκεν ἔπραξεν — (Δημ. Φιλίπ. Α', 3) — ὥσαύτως παρὰ τῷ αὐτῷ (Ολ. Β', 5) — εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν , οὐτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφίζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον, κτλ.

Μετὰ ἐνδεχομένης συνεπείας.

εἰ μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσαιο (Πλ. Φ. 89). Ἐν πολλοῖς ὁμῶς τούτων τὸ ἐκφερόμενον εἶναι θετικὸν καὶ γενόμενον πρᾶγμα, καὶ τότε ἡ ὑπόθεσις εἶναι μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, ὁ δὲ εἰ εἶναι — ἐπεὶ, ὅτι, κτλ. οἷον ὥστ', εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι μᾶλλον ἐτέρων προσεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην (Θ. Β', 60. Παράβ. Πλάτ. Απολ. ΙΖ'. ἴδε καὶ κατωτέρω §. 75).

II. δυνατὴ ὑπόθεσις.

α'. ὥς ἀπλῶς δυνατὴ.

Μετὰ ἐνδεχομένης συνεπείας.

εἰ μὲν νῦν ἐπ' ἄλλῳ ἀεθλεύοιμεν Ἀχαιοί, ἢ τ' ἂν ἐγὼ τὰ πρῶτα λαβὼν κλισίηνδε φερσίμην (Ιλ. Ψ, 274) — εἴ τις τοὺς κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους ἂν ὠφελήσειεν (Ισοκρ. πρὸς Νικοκλ. Β', Κορ.).

Μετὰ βεβαίας συνεπείας.

εἰ νικῶτο συμβαλὼν, ἀπάλλαξις οὐκ ἂν ἦν (Ηρόδ. θ', 13) — εἰ ῥ' αὐθυμία μᾶλλον ἢ πόνων μελέτη, καὶ μὴ μετὰ νόμων τοπλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρίας ἐθέλοισιν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμειν καί, εἰς αὐτὰ ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέρους τῶν αἰεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι (Θουκ. Β', 39) — εἰ θέλοισιν σκοπεῖν τὰς φύσεις τὰς τῶν ἀνθρώπων, εὐρήσομεν, κτλ. (Ισοκρ. πρὸς Νικοκλ. ΙΓ', Κορ.).

β'. ὥς δυνατὴ καὶ προσδοκωμένη, ἀλλ' ἐνδοιασῶς.

Μετὰ βεβαίας συνεπείας.

καὶ ἦν σφαλῶμεν, τὰ τῶν συμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσπόλλυται (Θουκ. Α', 143) — εἰν ἀληθεύσης, ὑπισχνουμαί σοι δέκα τάλαντα — καὶ τοῦτο, ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποιήται (Ξεν. Αναβ. Α', ζ, 18. η', 12).

Μετὰ ἐνδεχομένης συνεπείας.

τὰ μ' εἰν θέλης ἔπη κλύων δέχεσθαι . . . , ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν. (Σοφ. Τ. 216) — εἰν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἥττον δύναιντ' ἂν ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι (Ξεν. Αν. Ε', α', 9).

γ. ὥς δυνατὴ καὶ ἀνενδειάσως προσδοκωμένη.

Μετὰ βεβαίας συνεπείας.

εἰ γὰρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσύψεται ὀφθαλμοῖσιν ὤμησθης καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὅδε, οὐ σ' ἐλεήσει, οὐδέ τί σ' αἰδέσεται (Ιλ. Ω, 206) — εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν δῆμον τὸν Μιτυληναίων, ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσεως, ἐπειδὴ τε ὅπλων ἐκράτησεν ἐκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν, πρῶτον μὲν ἀδικήσετε, τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται μάλιστα (Θουκ. Γ', 47).

Μετὰ ἐνδεχομένης συνεπείας.

ἦτ' ἄρά γ' ὁψέ γ' ἄνδρες ἐξεύροιεν ἄν, εἰ μὴ γυναικες μηχανὰς εὐρήσομεν — (Εὐρ. Ιππ. 481) — εἰ ταῦτα εὐρήσομεν, θαυμάζοιμ' μ' ἄν — οὐδενὰ ἄν αὖ ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι; (Πλάτ. Γοργ. 461).

Μετὰ ἐνδεχομένης καὶ βεβαίας ἐν ταύτῳ συνεπείας.

φρούριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἂν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἱκανὸν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε, καὶ κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας εἰς τὴν ἐκείνων, καί, ἥπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι (Θουκ. Α', 142).

III. Απροσδιόριστος υπόθεσις.

Μετὰ βεβαίας συνεπείας.

εἰ δέ μοι αἵσα τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν, βούλομαι — εἰδ' ἔτεδ' ὃν παρὰ νηυσὶν ἀνέστη δῖος Ἀχιλλεύς, ἄλγιον τῷ ἔσσεσθαι — (Ιλ. Ω, 225. Σ, 305) — εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος (ἐστίν), ἐπιμελείας δεῖται (Πλάτ. Φαίδ. 107) — ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτά ἐστιν ἀληθῆ (Πλάτ. Απολ. ΛΒ').

Μετὰ ἐνδεχομένης συνεπείας.

ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, παθόντες ἂν ξυγγυνοῖμεν ἡμαρτηκότας (Σοφ. Αντ. 925) — ἀλλ' εἰ τὰ πλείω χρηστὰ τῶν κακῶν ἔχεις, ἄνθρωπος οὖσα, κάρτα γ' εὖ πράξεις ἂν (Εὐρ. Ιππ. 471) — εἰδ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἐστὶ, θεὸς ἦτι θεῖον ὁ Εἶρω, οὐδὲν ἂν κακὸν εἴη (Πλάτ. Φαίδρ. 242) — εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ χρεῶν ἄρχοιτε (Θουκ. Γ', 40).

§. 60. Ἐν πᾶσι τούτοις τὸ διὰ Παρωχημένου τῆς Οριζικῆς ἐν τῇ ὑποθέσει ἐκφερόμενον ἀνήκει, ὡς εἶναι οἷον φανερόν, εἰς τὸ παρωχημένον χρονικὸν τμήμα· τὸ δὲ Ἐνεσῶτος τῆς αὐτῆς εἰς τὸ ἐνεσῶς· τὸ διὰ τοῦ Μέλλοντος εἰς τὸ μέλλον εἰς τὸ ὅποιον πλησιάζει καὶ τὸ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς· τὸ δὲ διὰ τῆς Εὐκτικῆς δὲν ἰδιάζει εἰς οὐδένα χρόνον, ἀλλὰ, σαλεῦον εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἀπλῶς δυνατοῦ, ἔλκεται εἰς τὸ παρελθόν ἢ εἰς τὸ μέλλον· οὕτω π. χ. τὰ οὐχ οὖς, εἰ πολεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα; κτλ. — πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους (Δημ. Ολ. Β', 6. Φιλ. Γ', 3) ἀναφέρονται βέβαια εἰς τὸ δυνατόν κατὰ τὸ παρελθόν· τὸ καὶ προσέχουσιν ἅπαντες, οὐχ οἷς εἵπομεν ποθ' ἡμεῖς δικαίοις ἢ νῦν ἂν εἵποιμεν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεσῶς (Δημ. Φιλ. Δ', 2)· τὸ δὲ εἴ τις ταῦτα πράττοι, μεγ' ἂν ὠφελήσαιεν εἶναι παντὸς χρόνου, δυνάμενον ὑπὸ ἄλλην μορφήν νὰ ῥηθῇ καὶ εἴ τις ταῦτα πράττει, καὶ ὅστις ταῦτα πράττει.

§. 61. Καὶ ταῦτα μὲν γενικώτερον, ἐὰν δε θελήσωμεν, τὰ πάντα περιλαμβάνοντες, νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον τοὺς διαφο-

ρους συνδυασμούς καθ' οὓς αἱ ἐγκλίσεις τίθενται παρ' Ἑλλήσιν ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων, εὐρίσκουμεν ὅτι, ὡς ἑξέως λαμβανομένης τῆς ἐν τῇ προτάσει ἐπικρατούσης ἐγκλίσεως, ἔχομεν τρία ἀνώτατα γένη, καθ' ἃ τίθεται ἐν τῇ προτάσει,

I. Οριστική. II. Υποτακτική. III. Εὐκτική.

I. Εἰ μὲν ἔστιν Αλφα. II. Ἐὰν ἢ Αλφα. III. Εἰ εἴη Αλφα.

§. 62. Λαμβανομένων δὲ τῶν χαρακτήρων ἐκ τῆς ἐν τῇ ἀποδόσει ἐπικρατούσης ἐγκλίσεως καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐτὴ τίθεται, ἔχομεν πάλιν τρία εἶδη ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω γενῶν· ἢ δηλ. τίθεται καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει· α'. ἀπλῇ Οριστικῇ, ἢ β'. Οριστικῇ μετὰ τοῦ ἄν, ἢ γ'. Εὐκτικῇ μετὰ τοῦ ἄν· ὅθεν

I Γένος (Οριστικὴ ἐν τῇ προτάσει, εἰ ἔστιν Αλφα).

A' εἶδος αὐτοῦ (Οριστικὴ ἀπλῇ, ἄνευ μορίου, ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ ἔστιν Αλφα, ἔστι Βῆτα.

B' εἶδος (Οριστικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ ἔστιν Αλφα, ἔστι ἄν Βῆτα.

Γ' εἶδος (Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ τοῦτό ἐστιν, εἴη ἄν ἐκεῖνο.

II Γένος (Υποτακτικὴ ἐν τῇ προτάσει, ἐὰν ἢ Αλφα)·

A' εἶδος αὐτοῦ (Οριστικὴ ἄνευ μορίου ἐν τῇ ἀποδόσει)
ἐὰν τοῦτο ἢ, ἔστι καὶ ἐκεῖνο.

B' εἶδος (Οριστικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
ἐὰν τοῦτο ἢ, ἔστι ἄν ἐκεῖνο.

Γ' εἶδος (Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
ἐὰν τοῦτο ἢ, εἴη ἄν ἐκεῖνο.

III Γένος (Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ προτάσει, εἰ εἴη Αλφα)·

A' εἶδος αὐτοῦ (Οριστικὴ χωρὶς μορίου ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ ταῦτα εἴη, ἔστιν ἐκεῖνα.

B' εἶδος (Οριστικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ ταῦτα εἴη, ἔστιν ἄν καὶ ἐκεῖνα.

Γ' εἶδος (Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει)
εἰ ταῦτα εἴη, εἴη ἄν ἐκεῖνα.

§. 63. Ἐὰν δὲ τελευταῖον ἀποβλέψωμεν καὶ εἰς τοὺς διαφορὰς χρόνους ὅσοι εἶναι δυνατόν νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν πρότασιν καὶ ἀπόδοσιν, ὡς ἐνὸς λαμβανομένων τῶν παρωχημένων, γεννῶνται αἱ ἐξῆς περιπτώσεις·

Πρῶτον εἶδος τοῦ πρώτου γένους (Ορισικὴ ἐν τῇ προτάσει, Ορισικὴ ἀπλῇ ἐν τῇ ἀποδόσει).

α'. Ενεσῶς ἐν τῇ προτάσει· 1. Ενεσῶς· 2. Παρωχημένος· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

β'. Παρωχημένος ἐν τῇ προτάσει· 1. Παρωχημένος· 2. Ενεσῶς· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

γ'. Μέλλων ἐν τῇ προτάσει· 1. Μέλλων· 2. Ενεσῶς· 3. Παρωχημένος ἐν τῇ ἀποδόσει.

Δεύτερον εἶδος τοῦ πρώτου γένους (Ορισικὴ ἐν τῇ προτάσει, Ορισικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει).

α'. Ενεσῶς ἐν τῇ προτάσει· 1. Ενεσῶς· 2. Παρωχημένος· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

β'. Παρωχημένος ἐν τῇ προτάσει· 1. Παρωχημένος· 2. Ενεσῶς· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

γ'. Μέλλων ἐν τῇ προτάσει· 1. Μέλλων· 2. Παρωχημένος· 3. Ενεσῶς ἐν τῇ ἀποδόσει.

Τρίτον εἶδος τοῦ πρώτου γένους (Ορισικὴ ἐν τῇ προτάσει, Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἐν τῇ ἀποδόσει).

α'. Ενεσῶς ἐν τῇ προτάσει· 1. Ενεσῶς· 2. Παρωχημένος· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

β'. Παρωχημένος ἐν τῇ προτάσει· 1. Παρωχημένος· 2. Ενεσῶς· 3. Μέλλων ἐν τῇ ἀποδόσει.

γ'. Μέλλων ἐν τῇ προτάσει· 1. Μέλλων· 2. Παρωχημένος· 3. Ενεσῶς ἐν τῇ ἀποδόσει, καὶ οὕτω καθεξῆς (ἴδε τὰ παραδείγματα ἐν Δ. Π.).

§. 64. Ἐχομεν λοιπὸν τρία ἀνώτατα γένη τῶν ὑποθετικῶν λόγων, χαρακτηριζόμενα ἐκ τῆς Ορισικῆς, Ὑποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς ἐν τῇ προτάσει τρία εἶδη ἐκάστου γένους, χαρακτηριζόμενα ἐκ τῆς ἐν τῇ ἀποδόσει ἐπικρατούσης ἐγκλίσεως καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐτὴ τίθεται, Ορισικῆς ἄνευ μορίου, Ορισικῆς μετὰ τοῦ μορίου ἄν, Εὐκτικῆς μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἄν. Ἐχομεν δὲ καὶ διαφόρους περιστάσεις ἐνὸς ἐκάστου εἶδους, χαρακτηριζόμενας ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν τίθεται ἡ πρότασις καὶ ἡ ἀπόδοσις μετὰ ἢ ἄνευ μορίου.

§. 65. Περὶ τῆς τοῦ ἄν συντάξεως μετὰ Ενεσῶτος τῆς Ορισικῆς ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ὑποθετικῶν λόγων καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει ἔγιναν εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ γίνονται ἀκόμη, μεγάλαι φιλονεικίαι, τινῶν μὲν δεχομένων, πολλῶν δὲ ἄλλων ἀρνούμενων τὸ πρᾶγμα. Ἐπειδὴ ὁ μὲν ἄν ἐκφέρει τι ἀμφίβολον,

ὁ Ενεσῶς ὀριστικῶς καὶ ὑπ' ὅψιν τρόπον τινὰ παριστᾷ τι γινόμενον, διὰ τοῦτο εὐρίσκοντες τὰ δύο ταῦτα ἀσυμβίβαστα ἀποβάλλουσιν οἱ πολλοὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος σύνταξιν τοῦ ἄν. Εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ὁ Αρτουγγ (*Hartung von den Partikeln der griech. Sprache II. 308*) ὠμίλησε συνετώτατα περὶ τούτου, ὅτι εἰμὲν τὰ περισσότερα χωρία ἐνθα ἡ τοιαύτη σύνταξις ἀπαντᾷται εἶναι ἐφθαρμένα ἢ ὑποπτα, οὐδεὶς ὁμῶς ἀποχρῶν λόγος νὰ τὰ καταδικάσωμεν ὅλα. Καὶ τῷ ὄντι ἡ εὐφυΐα τῶν Ελλήνων περὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι ἀνυπέρβλητος, καὶ ἀνεξάντλητος ἡ γλῶσσά των εἰς τὴν περὶ τὸ βέβαιον ἢ ἀβέβαιον βαθμολογικὴν ἐρμηνείαν. Ἀλλως δὲ εἰς τὸν σκοπὸν μας τοῦτο δὲν ἐλάπτει, διότι ἡμεῖς τὸ ἐλάβαμεν ὡς τύπον Ὀριστικῆς Εγκλίσεως, καὶ εἰ μὲν ὁ χρόνος οὗτος δὲν ἀπαντᾷται, ὡς οὐδὲ ὁ Παρακείμενος δὲν ἀπαντᾷται, ἀπαντᾷται ὁ Παρατατικός, ὁ Αόριστος, ὁ Μέλλων, κ. λ. (ἴδε κατωτέρω ἐν Κεφαλαίῳ ΚΖ').

§. 66. Ως δὲ ἐπὶ Ενεσῶτος, συνήθως μὴ τιθέμενος ὁ ἄν, δυνατόν ἐνίοτε νὰ τεθῇ, οὕτως ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῶν παρωχημένων, συνήθως τιθέμενος, ἐνίοτε παραλείπεται. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐπὶ τῶν χρῆν, ἔδει, προσῆκεν, εἰκὸς ἦν καὶ τῶν ταῦτοσῆμων ῥηματικῶν εἰς τέον· ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ὠφελου, ἰξῆν, ἐβουλόμην, ἔμελλον, καλῶς εἶχεν, ἄριστον ἦν, κρεῖττον, αἰσχροῦν, δεινόν, ἄξιον ἦν καὶ τῶν ὁμοίων, καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀκόμη παρωχημένων, καὶ τοῦτο ὅσάκις θέλουσι νὰ ἀφαιρέσωσι πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀπὸ τῆς συνεπειᾶς ἣτις ἤθελε προκύψει ἐκ τῆς προτιθεμένης ὑποθέσεως, καὶ οὕτως ἐκφέρουσι τὸ ὑποθετικὸν ὡς θετικόν, καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ γένη, ὡς γινόμενον· οὕτως

εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι εἶχε τελευτήσῃν με, ἢ ἄλλου τευ ὅτι τούτῳ ἔοικε, χρῆν δὴ σε ποιέειν τὰ ποιέεις (Ηρόδ. Α', 39) — οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, ἀκαθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶναι (Σοφ. Τ. 255) — εἰ μὲν τοίνυν αἰσχροῦν τι ἔμελλον ἐργάσασθαι, θάνατον ἀντ' αὐτοῦ προαιρετέου ἦν (Απομν. Β', ζ', 10) — ἦν τι αὐτῷ ἔργον, ὃ εἰ μὴ πράττοι οὐκ ἐλυσαιτέλει ζῆν; (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 406. Ἰδε καὶ Γοργ. 514) — καὶ τραυμάτων μὲν εἰ τόσων ἐτύγχανεν ἀνὴρ ὁδε, ὡς πρὸς οἶκον ὠχετεύετο φάτις, τέτρωται δικτύου πλέω λέγειν (Αἰσχ. Αγαμ. 876). Ἐν πᾶσι τούτοις ἐξηγεῖται τι θετικόν, ὑπάρχον καὶ χωρὶς ὑποθέσεως, τὸ

ὅποιον, κατ' Ενεσῶτα ἐκφερόμενον, παρίσταται ὡς γνώμη γενικὴ καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ ὑποθέσεως· οὕτω π. χ. τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ξενοφῶντος ἤθελεν εἶναι αἰσχροὺν γάρ ἐστι, κτλ. Ως εἶναι τὸ ἔχω εἰπεῖν πρὸς τὸ ἔχοιμι ἂν εἰπεῖν, οὕτως εἶναι ἐν τούτοις ὁ ἄνευ τοῦ ἂν πρὸς τὸν μετὰ τοῦ ἂν παρωχημένον. Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ὑποκεκρυμμένον ἐκφερομένης τῆς ὑποθέσεως (Ηρόδ. Α', 75), ἢ ὑπονοουμένης, καὶ κατ' ἄλλας δὲ πολλὰς τροπολογίας ἐξηγουμένων τῶν τοῦ λόγου κώλων· ἀλλὰ περὶ τούτων ἴδε πλατύτερον Δ. Π.

§. 67. Ωσαύτως τὸ βέβαιον τῆς συνεπειᾶς τρέπεται πολλάκις εἰς ἀναγκαῖον, καὶ τότε ἐκφέρεται διὰ Προστακτικῆς, διὰ τοῦ δεῖ καὶ Απαρεμφάτου, ἢ διὰ τοῦ ἰσοδυναμεῖν εἰς τέου ῥηματικοῦ· οὕτω π. χ. εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεύσασθε ὅν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντῃ ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου (Δημ. Ολ. Β', 4) — εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος ἄγει, καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μηδέεν, μήτε συσκευάζεται πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς, οὐδὲν δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰρήνην ἀκτέον (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. Β'). Ἀλλοτε πάλιν τὸ ἐνδοιασὸν καὶ ἐνδεχόμενον τῆς συνεπειᾶς ἐπαυξάνεται διὰ τῆς προσθήκης μορίου ἐνδοιαστικοῦ· οὕτω π. χ. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἀπάντων, ἴσως ἂν, ἴσως καὶ νῦν ἔτι βελτίω τὰ λοιπὰ γένοιτο (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. ΙΗ')· ἢ καὶ τρέπεται εἰς τὸ πᾶντῃ ἄπορον, καὶ τότε ἐξηγεῖται ἢ διὰ τοῦ ἀπορῶ, οὐκ ἔχω ὅ,τι εἶπω, κτλ. ἢ δι' ἐρωτήσεως, ὡς ἂν ταῦτα λέγωσι, τί ἐρουῦμεν ἢ τί φήσομεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. Θ', Παράβ. αὐτόθι Β', Θουκ. Γ', 58, κτλ.)

§. 68. Ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς προτάσεως ἀνώτατα γένη ἐπιδέχονται τινὰς τροπολογίας· οὕτω π. χ. ὁ ἐν αὐτῇ τιθέμενος εἰ δέχεται ἐνίοτε καὶ τὸν σύνδεσμον ἂν, ὡς εἰ πάντα δ' ὡς πράσσοιμ' ἂν, εὐθαρσῆς ἐγώ (Αἰσχ. Ἀγαμ. 939) — εἴτι γὰρ ἂν πάσχοι τις ἀμήχανον, ἀλκᾶς οὐ σπάνις εὐγενέταις (Εὐρ. Ἀνδρ. 772) — εἰδ' ἐπιδεῆς λόγου τινὸς ἔτι ἂν εἴης . . . , ἐπάκουε (Πλάτ. Ν. 905. Παράβ. Ξ. Κ. Π. Γ', γ', 55. Ἀγης. ἀρχ.). Ενίοτε δὲ τίθεται ὁ ἂν καὶ εἰς τὸν Παρατατικὸν τῆς Οριστικῆς, ὡς εἰ τοίνυν τοῦτο ἰσχυρὸν ἂν ἦν τούτῳ πρὸς ἡμᾶς τεκμήριον, κτλ. (Δημ. Τιμ.).

Ἄλλοτε πάλιν τίθεται καθαρὰ Ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ εἰ, ὡς δυσσταλαινα τ' ἄρ' ἐγώ, εἴ σου στερηθῶ (Σοφ. Κ. 1442. Ἰδε κατωτέρω ἐν κεφαλ. ΚΖ'). Ἄλλοτε δέ, ἀλλὰ σπανιώτερον, ἐὰν δὲν ᾦναι διόλου ἐμφαλμένα τὰ χωρία, ἀπαντᾶται καὶ τὸ ἦν μετ' Εὐκτικῆς, ὡς ἦν περί τινος ἐξαμάρτοιεν, οὐκ ἂν ἐθελήσαιμεν δίκας ὑποσχεῖν (Ἰσοκρ. Συμμ. ΙΓ'. Κορ. ὅστις ὁμῶς γράφει εἰ καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδη (Γ', 44) ἦν τε εἶεν παρ' ἄλλοις ἀντιγράφοις φέρεται εἰ).

§. 69. Οὕτω δὲ καὶ παρ' Ομήρῳ α'. παραλείπεται ἐν τῇ ἀποδόσει, ἐπὶ τῶν παρωχημένων χρόνων, ὁ ἂν β'. τίθεται ἐν τῇ προτάσει Οριστικῆς Παρωχημένος μετὰ τοῦ ἂν ἢ κέν γ'. τίθεται Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν ἢ κέν δ'. τίθεται ἀπλῆ Ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ μορίου εἰ ε'. τίθεται Ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ κέν ἢ ἂν.

α'. εἰ μὲν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι, ὦλετο μέν μοι νόστος, (Ιλ. Ι, 412. Παράβ. καὶ Θεόκρ. ΙΓ', 43. 54. Εὐρ. Αλκ. 904).

β'. εἰ δὲ κ' ἔτι προτέρω γένετο δρόμος ἀμφοτέροισιν (Ιλ. Ψ, 526. Ἰδε καὶ Οδυσ. Ν, 205).

γ'. εἰ τούτῳ κε λάβοιμεν—εἰ καὶ νύ κεν οἴκοθιν ἄλλο μεῖζον ἐπαιτήσεως (Ιλ. Θ, 196. Ψ, 593, κτλ.). Εὐκτικῆς δὲ μετὰ τοῦ ἂν εἶναι, κατὰ τὸν ὁμηρικώτατον Θειρσχιον, μοναδικὸν παράδειγμα τὸ (Ιλ. Β, 598) εἴπερ ἂν αὐταὶ Μοῦσαι ἀείδοιεν.

δ'. εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κύτον—εἴπερ γάρ τ' ἄλλοι κερηκομόωντες Ἀχαιοὶ δαιτρὸν πίνωσιν, σοὶ δὲ πλεῖον δέσας αἰεὶ ἔστηκε (Ιλ. Α, 81. Δ, 262).

ε'. τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἔψεται, εἴ κεν Ἀχαιοὶ Τρώας δηώσωσιν (Ιλ. Δ, 415). Ὡσαύτως καὶ ἄλλων μορίων μεσολαβούντων, ὡς εἰ γὰρ κ' ἐν νύσση γε παρεξελάσῃσθα (Ιλ. Ψ, 344). Τὸ δὲ εἰ ἂν μετὰ Ὑποτακτικῆς τίθεται πάντοτε, κατὰ Θειρσχιον, μεσολαβούντος τοῦ δέ, οἷον εἰ δ' ἂν ἐμοὶ τιμὴν . . . τίνειν οὐκ ἐθέλωσιν, κτλ. (Ιλ. Γ, 288).

§. 70. Ο ὀρθὸς λόγος θέλει ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ τροπολογίαι ἔχουσι λεπτὴν βαθμολογικὴν διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν· ἀλλὰ τίς τολμᾷ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τὴν γνωρίζει; Ἰνα εὐρεθῇ τοῦτο, πρέπει νὰ ὀριοθῇ πρὸ πάντων ἡ φύσις τοῦ ἂν· ἀλλὰ τοῦτο πῶς

εἶναι δυνατόν νὰ γένη παρὰ ἐπαγωγικῶς, παραβαλλομένων τῶν διαφορῶν περιστάσεων καθ' ἃς τὸ πολυθρύλλητον τοῦτο μῶριον ἀπαντᾷται; Κατὰ δυσυχίαν ἐγένε το ἐναντίον· πρῶτον ἐπροσπάθησαν νὰ ὀρίσωσι τὴν φύσιν τοῦ ἄν, καὶ κατ' αὐτὴν ἔπειτα νὰ μεθερμύσωσι τὰ διάφορα χωρία τῶν συγγραφέων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν συμφωνοῦσι περὶ τούτου οἱ Φιλολόγοι (ἴδε κατωτέρω ἐν Κεφαλαίῳ ΚΖ). Τώρα καθεὶς βλέπει ὅτι ἤθελεν εἶναι μεγάλη θρασύτης ἐκ μέρους μου νὰ θελήσω νὰ ἀποφασίσω πρᾶγμα περὶ τοῦ ὁποίου διαφωνοῦσιν οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα δεινότατοι καὶ οἱ λόγιοι Ἡρακλεῖς· Ὅτι ἡ ἀπ' ἀρχῆς καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις τηρουμένη λεπτὴ διαφορὰ μετὰ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου ἀθετεῖται παρὰ τῶν μετέπειτα τοῦτο καὶ ὁ λόγος τὸ θέλει καὶ ἡ πεῖρα τὸ μαρτυρεῖ· ἀλλὰ τίς ἦτον ἡ ἀπ' ἀρχῆς καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις; τοῦτο εἶναι τὸ δυσἀποφάσιζον.

§. 71. Ἐκ πάντων τούτων γίνεται κατάδηλον πόσον πολυπληθεῖς καὶ ποικίλοι εἶναι οἱ διάφοροι συνδυασμοὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐξηγουμένη λεπτὴ βαθμολογικὴ διαφορὰ τῶν ἐννοιῶν. Καί τοι δέ τινες ἐκ τῶν συνδυασμῶν τούτων δὲν ἀπαντῶνται, καὶ τινες ἄλλοι πλησιάζουσι πρὸς ἄλλους αὐτῶν συγγενεῖς τόσον πολὺ ὥστε ταυτίζονται σχεδὸν ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν (οὕτω π. χ. τὸ εἴτι ἔχεις, δώσεις δυνατόν νὰ ἐκλάβωμεν ἰσοδύναμον σχεδὸν μετὰ τὸ εἴτι ἔχεις, δός), μ' ὅλον τοῦτο μενοῦσι πάλιν τόσον πολλοὶ ὥστε εἰς τὴν ὀλοσχερῇ καὶ ἀνελλιπῇ τούτων μεθερμηνεύσιν ὄχι ἡ ἀτελὴς ἐδική μας, ἀλλὰ δυσκόλως ἤθελεν ἐξαρκέσει πᾶσα ἄλλη τελειοποιημένη γλῶσσα. Τούτων ἡ ἐξακρίβωσις καὶ πολλῶν ἄλλων ἀκόρη τροπολογιῶν, ἐν τῇ προτάσει καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει ἀπαντωμένων, ἀπαιτεῖ πραγματείαν ἰδιαιτέραν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι τοῦ παρόντος σκοποῦ (ἴδε Δ. II.).

§. 72. Ἡ δύναμις τῶν ὑποθετικῶν λόγων ἐννοεῖται εὐκολώτερον, ὅταν μετατρέπωνται εἰς θετικούς· ὁδηγούμεθα δὲ εἰς τοῦτο, ὡς εἶπαμεν (§. 52), ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται· ἔχει δὲ τὸ πρᾶγμα ἐν τούτοις οὕτω· 1. ὅπου ἐν τῷ ὑποθετικῷ λόγῳ εἶναι καταφατικὴ ἡ πρότασις καὶ ἀποφατικὴ ἡ ἀπόδοσις, ἐν τῷ θετικῷ γίνεται τὸ ἀντίστροφον, ἀποφατικὴ ἡ πρότασις καὶ καταφατικὴ ἡ ἀπόδοσις· 2. ὅπου ἐν τῷ ὑποθετικῷ εἶναι ἀποφατικὴ ἡ πρότασις καὶ καταφατικὴ ἡ ἀπόδοσις, ἐν τῷ θετικῷ γίνεται πάλιν τὸ ἀντίστροφον, καταφατικὴ ἡ πρότασις καὶ ἀποφατικὴ ἡ ἀπόδοσις· 3. ὅπου ἐν τῷ ὑποθετικῷ εἶναι ἀποφατικὴ πρότασις καὶ ἀπόδοσις, τότε ἐν τῷ θετικῷ γίνονται ἁπλό-

τεραι καταφατικά· 4. ὅπου ἐν τῷ ὑποθετικῷ εἶναι πρότασις καὶ ἀπόδοσις καταφατικά, ἐν τῷ θετικῷ γίνονται ἀμφότεραι ἀποφατικά· ὥς

1. εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, οὐκ ἂν ἐτεθνήκει
— ἐπεὶ κλυστῆρσιν οὐκ ἐχρήτο, διὸ τέθνηκε.

2. εἰ μὴ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, ἐτεθνήκει ἂν —
ἐπεὶ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, διὸ οὐ τέθνηκε.

3. εἰ μὴ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, οὐκ ἂν ἐτεθνήκει
— ἐπεὶ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, διὸ τέθνηκε.

4. εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, ἐτεθνήκει ἂν — ἐπεὶ
κλυστῆρσιν οὐκ ἐχρήτο, διὸ οὐ τέθνηκε.

§. 73. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ παρελθόντος τὸ ὅποιον, ὥς γενόμενον ἤδη, εἶναι ἀμετάβλητον, ἄλλως δὲ ἔχει τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τοῦ ἐνεσῶτος καὶ μέλλοντος· ἐπειδὴ δηλ. ταῦτα δυνατόν νὰ ᾦναι ἢ νὰ μὴ ᾦναι, νὰ γένωσιν ἢ νὰ μὴ γένωσιν, ὁ διὰ τούτων ἐκφερόμενος ὑποθετικὸς λόγος μετατρέπεται εἰς θετικὸν κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην περίσασιν· οὕτω π. χ. τὸ εἰ μὲν εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί, δυνατόν νὰ μετατραπῇ εἰς τὸ ἐπεὶ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί, καὶ εἰς τὸ ἐπεὶ οὐκ εἰσι βωμοί, οὐκ εἰσι θεοί· τὸ ἐὰν ᾦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής εἰς τὸ ἐπεὶ εἶ φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής, καὶ εἰς τὸ ἐπεὶ οὐκ εἶ φιλομαθής, οὐκ ἔσει καὶ πολυμαθής.

§. 74. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις πολλάκις ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται καὶ ὅλη ἡ συναρμογὴ τοῦ λόγου χειραγωγεῖ εἰς τὴν κατάληψιν ἂν ἐν τῇ ὑποθέσει ὑποκρύπτεται παρὰ τοῦ συγγραφέως καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ ἔννοια· οὕτω π. χ. εἰς τὸν λόγον εἰ ἡμέρα ἐστίν, φῶς ἐστίν ἢ ὑπόθεσις μένει ἀπροσδιόριστος καὶ ἀμφίβηλος καὶ πρὸ τῆς ἀποδόσεως καὶ μετὰ τὴν ἀπόδοσιν (§. 52)· τούναντίον εἰς τὸ εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος ἄγει, κτλ. (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. Β') ὑποκρύπτεται ἡ ἔννοια οὐκ ἄγει· εἰς τὸ εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ Διοπεΐθης, κτλ. (Δημοσθ. ἐνθα ἄνωτ. Ζ') ὑποκρύπτεται ἡ ἔννοια οὐ δεινὰ ποιεῖ, εἰς τὸ εἰ γὰρ τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιασθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε, κτλ. (Δημ. ἐνθα ἄνωτ. Ζ') ὑποκρύπτεται ἡ θετικὴ ἔννοια δίδοτε· εἰς τὸ (Λομν. Δ', β', 31) — εἰ γὰρ μὴδὲ ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φαυλότερος ἂν εἶην προφανῶς ἀναφαίνεται ἡ ἔννοια οἶδα ταῦτα· τὸ δὲ εἰ τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, οὐκ

ἔτ' ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μεταβαλλόμενοι (Δημοσθ. ὑπὲρ Μεγαλοπολ. Ε') ὀλίγον διαφέρει τοῦ ὅτε τοῦτο οὕτως ἔχει (ἴδε τὸν ἐπόμενον παράγραφον καὶ ἀνωτέρω §. 59).

§. 75. Πολλάκις διὰ μετριοφροσύνην ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν τίθεται τὸ ὑποθετικὸν εἰ ὅπου κυρίως ἀρμόζει τὸ θετικὸν ὅτι, καὶ οὕτως ὁ λόγος ἔχει μὲν σχῆμα ὑποθετικόν, φύσιν δὲ θετικὴν· οὕτω π. χ. μηδὲν ἐπαρθῆς τῷ γεγονότι τῷδε πρῆγματι, εἰ ἀμπελίνῳ καρπῷ . . . δουλώσας ἐκράτησας παιδὸς τοῦ ἐμοῦ· (Ηρόδ. Α', 212)—σὺ δ' οὐκ ἐπαιδεῖ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς (Σοφ. Αντ. 510)· οὔτε ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ ἡ Τώμυρις εἶχε τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ φονευθέντος υἱοῦ της, οὔτε ὁ Κρέων, ἐν τῷ δευτέρῳ, ὅτι ἡ Αντιγόνη ἐφρόνει διαφόρως τῶν ἄλλων Καδμείων· τὰ θετικώτατα λοιπὸν γενόμενα ὅτι ἐκράτησας—ὅτι φρονεῖς, ὑπὸ μορφὴν ὑποθετικὴν ἐκφερόμενα, γίνονται εἰ ἐκράτησας, εἰ φρονεῖς (ἴδε προσθήκας εἰς Γραμ. Βουτρ. σελ 476). Γίνεται δὲ τοῦτο συνηθέστατα μετὰ τῶν ῥημάτων ἀγαπᾶν, θαυμάζειν, στυγεῖν, μέμφεσθαι, λυπεῖσθαι, δεινὸν ἡγεῖσθαι, μετὰ τῶν δεινόν, μωρόν, ἄτοπον, ὑπερφυές, αἰσχροῦν, σκαιότατόν ἐστι καὶ τῶν τοιούτων.

§. 76. Ἐν ἄλλοις ἐπέχει ὁ εἰ τὴν τόπον ὅχι τοῦ διηγηματικοῦ ἀλλὰ τοῦ αἰτιολογικοῦ ὅτι ἡ ἐπεῖ, ἐκφέρει δηλ. τὸ αἷτιον κατὰ μετριώτερον τρόπον ἢ, τοῦλάχιστον, ὑπὸ μετριοτέραν μορφὴν, ὡς δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἓν μοῦνον ἀλλὰ πανταχῇ, ἡ ἰσηγορίη ὡς ἐστὶ χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι . . . μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο (Ηρόδ. Ε', 78. Παράβ. Εὐρ. Μ. 88. Ἀνδρ. 205. Ἀπομν. Δ', γ', 12). Ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ καί τοι, ὡς εἰ καθ' Ἑλλάδ' ὄνομα δυσκλεές φέρω, μή μοι τὸ σῶμα γ' ἐνθάδ' αἰσχύνην ὀφλῇ (Εὐρ. Ελ. 66). Ἐν ταύτῃ τῇ σημασίᾳ λαμβάνει συνηθῶς καὶ τὸ μόριον περ, καὶ γίνεται εἴπερ· ὡσαύτως τὸ καὶ καὶ γίνεται εἰ καὶ ἢ, τοῦ καὶ προτιθεμένου, καὶ εἰ, περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ὁποίων τούτων ὅχι ὀλίγα ἐρίζουσιν οἱ Φιλολόγοι (ἴδε Σπιτσνέρου *Excurs. XXIII*, εἰς Ἰλ. Ν, 316)· ἔτι δὲ καὶ μεσολαβούσης ἄλλης λέξεως, ὡς εἴγω καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι (Θουκ. Β, 11).

Υποτακτική καὶ Εὐκτική ἐπὶ Τέλους.

§. 77. Τέλος ὀνομάζεται ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον πράττεται μία τις πράξις, τελικὸς λόγος ὁ τὸ τέλος τοῦτο ἐξηγῶν καὶ τελικὰ μόρια τὰ εἰς τοῦτο χρησιμεύοντα· εἶναι δὲ τοιαῦτα τὰ ἵνα, ὅπως, ὥς, ὅφρα· τὸ χρῶμαι φαρμάκοις, ἵνα ὑγιάνω εἶναι λόγος τελικός. Καὶ οἱ τελικοὶ λόγοι οἴκοθεν διαιροῦνται, ὥς οἱ προεξηγηθέντες ὑποθετικοί, εἰς δύο μέρη ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον δηλοῖ τὴν γινομένην πράξιν, τὸ δὲ δεύτερον τὸν ἐπὶ ταύτης προτεθέντα σκοπὸν· καὶ ἔσωσαν ταῦτα πράξεις καὶ σκοπὸς ἢ πραττόμενον καὶ σκοπούμενον, σαφηνείας χάριν, τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τοῖς τελικοῖς λόγοις δύο κώλων. Εὐνοεῖται δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ πρῶτον καὶ ὕψερρον, ὥς ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος καθ' ἣν προηγεῖται ἡ πράξις καὶ ἔπεται ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ, ἄλλως δυνατόν νὰ προτεθῇ εἰς τὸν λόγον τὸ σκοπούμενον, ἵνα ὑγιάνω, χρῶμαι φαρμάκοις.

§. 78. Ως πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν Εγκλίσεων ἐν τοῖς τελικοῖς λόγοις ὡς γενικὸς κανὼν ὀρίζεται ὁ ἐξῆς, ὅτι, Ενεσῶτος ἢ Μέλλοντος χρόνου προηγουμένου, ἢ καὶ Παρωχημένου μεταπεσόντος ἐκ τῆς σημασίας του, τίθεται Υποτακτική, Παρωχημένου δὲ ἡγουμένου ὅστις σώζει τὴν καθ' αὐτὸ σημασίαν του τίθεται Εὐκτική· ὅθεν εἶναι μὲν ὡς ἐν τύπῳ· I. ἔρχομαι, ἐλεύσομαι, ἵνα ἴδω — κέκτῃμαι, ἵνα χρῶμαι· II. ἤρχομην, ἐληλύθειν, ἦλθον, ἵνα ἴδοιμι· ὡσαύτως

I. σοὶ δ' ὦδε μνηστῆρες ὑποκρίνονται, ἵν' εἰδῆς αὐτὸς σῶ θυμῷ, εἰδῶσι δὲ πάντες Ἀχαιοί — ταῦτα δέ τοι μάλα πάντα τελευτήσουσιν Ἀχαιοί, ἵνα θᾶσσον ἴκηαι, κτλ. — τὸν δὲ μνηστῆρες λοχῶσιν, ὅπως ἀπὸ φύλον ὄληται — ἐγὼ δὲ ἵππων ἀποβήσομαι, ὅφρα μάχωμαι (Οδ. Β, ιιι. 306. Ξ, 181. Ιλ. Ρ, 480) — ἔλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῆς μοι δίκην — ὅπως δὲ καὶ βεῖδῃτε εἰς οἶον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδῶς διδάξω — πάντων πρὸς ἀστῶν εἰλίσσόμεθα, ὥς θάνω (Αριστ. Ιππ. 710. Ξεν. Αν. Α', ζ', 4. Εὐρ. Ορ. 446).

II. ἐνθ' αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἵν' ἐκδηλος μετὰ πᾶσιν Ἀργείοισιν γένοιτο, ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο — ἐν μὲν οἱ κραδίη θάρσος βάλε, παρ δὲ οἱ αὐτὸς ἔστη, ὅπως θανάτοιο βαρείας Κῆρας ἀλάλκοι (Ιλ. Ε, ἀρχ. Φ, 547) — νηὶ

δ' ἐνὶ πρύμνῃ ἕναρα βρογόεντα Δόλωνος θῆκ' Οδυσεύς, ὅφρ' ἱρὸν ἐτοιμασσαίατ' Ἀθήνῃ — ἐνθα ὁ μὲν κατέσχετ', ὅφρ' ἕταρον θάπτοι (Ιλ. Κ, 570 — 1. Οδ. Γ, 285) — εἴτ', ὦ σχετλιώτατε, ἀντέλεγες μὲν ἵνα, σώσεως, συνελάμβανες δέ, ἵνα ἀποκτείνῃς; (Λυσ. Κρατοσθ. 26) — ἐπεὶ δ' ἤκουσε (Καμβύσης) ἀνδρὸς ἥδη ἔργα διαχειριζόμενον τὸν Κῦρον, ἀπεκαλεῖ, ὅπως τὰ ἐν Πέρσῃς ἐπιχώρια ἀποτελοίῃ (Ξεν. Κ. Π. Α', δ', 25).

§. 79. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὰ περὶ Ἐνεσῶτος καὶ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς ἰσχύουσι καὶ περὶ Ἐνεσῶτος καὶ Λορίσου τῆς Ὑποτακτικῆς καὶ Προσакτικῆς, ὡς τὸ πρακτέον καὶ ὄχι τὸ πραχθέν ἀποβλεπόντων, οἷον νῦν δ' εἰσὶώμεν, ἵνα προσεύξῃ τὸν θεόν — ἔκφερε τὸ γραμματεῖον, ἵνα ἀναγνῶ λαβὼν — ἀλλ' ἐπιμεινάντων, ἵνα αὐτοῖσι κοινώσω τι πραγματιον ἐμόν — ἴθι νῦν κατὰβηθ', ὦ Σωκρατίδιον, ὡς ἐμέ, ἵνα μ' ἐκδιδάξῃς ὧν περ οὐνεκ' ἐλήλυθα — καὶ τήνδε νῦν πόρπασον ἀσφαλῶς, ἵνα μάθῃ σοφιστῆς ὢν, κτλ. (Αριστ. Πλ. 958. Νεφ. 19. 197. 237. Αἴσχ. Προμ. 61). Απαρεμφάτου δὲ ἡγουμένου, κατὰ τὸν χρόνον εἰς ὃν ἀναφέρεται, τίθεται εἰς τὸν τελικὸν λόγον Ὑποτακτικὴ ἢ Εὐκτικὴ· εἰμὲν δηλ. ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐνεσῶς ἢ μέλλον, Ὑποτακτικὴ, εἰ δὲ εἰς τὸ παρωχημένον, Εὐκτικὴ, οἷον δεῖ οὕτω ποιεῖν ἢ ποιῆσαι, ἵνα ἔχωμεν — ἐδεῖ οὕτω ποιεῖν ἢ ποιῆσαι, ἵνα ἔχοιμεν — οὐκ οὐν καὶ τῷ γείτονι βούλει σὺ ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐναύῃ, ὅταν τούτου δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τού σοι γίγνηται συλλήπτωρ, καί, ἄντι σφαλλόμενος τύχης, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; — καὶ βοῆς καὶ ἵππους εἶπε τούτῳ καὶ ἄλλα πρόβατα πολλὰ ἐλαύνειν, ὡς ἐπισφαγείῃ τῷ Ἀβραδάτῃ (Ξ. Ἀπ. Β, β', 12. Κ. Π. Ζ', γ', 7).

§. 80. Οὗτος εἶναι ὁ περίφημος Δαυησινὸς κανὼν τὸν ὁποῖον τόσον ἀκριβῶς ἠκολούθησάν τινες τῶν νεωτέρων Φιλολόγων ὥς, θέλοντες νὰ συμβιβάσωσι μὲ αὐτὸν τὰ μαχόμενα χωρία τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἐτόλμησαν διορθώσεις βιαιοτάτας· τὰ μαχόμενα ὁμῶς χωρία εἶναι τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ὥς εὐκολώτερον νὰ ἀπαυδήσωσιν οἱ διορθωταὶ παρὰ νὰ ἐξαρκέσωσιν αἱ διορθώσεις· οὕτω π. χ. πρέπει νὰ ἀλλάξωσι τὸ ἕμισυ τοῦ Θουκυδίδου, κατ' αὐτὴν τὴν ἀρχήν. Ἐκ τούτου παρακινούμενοι ἄλλοι Φιλολόγοι, καὶ παρατηροῦντες καλλιώτερον, ἠναγκάσθησαν νὰ δέχθωσι

καὶ ἐξαιρέσεις. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ταύτας πάλιν τὰς ἐξαιρέσεις τινὲς μὲν, ὡς σταθεραὶ ἀπαντῶμεναι, γίνονται τρόπον τινὰ κανόνες, ἄλλαι δὲ πάλιν δυσκολώτερον δέχονται τὸν τοιοῦτον χαρακτῆρα. Εἶναι δὲ καὶ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας τάξεως ἐξαιρέσεις ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν· ἀπαντᾶται δηλ. καὶ Εὐκτική Ενεστώτος ἢ Μελλοντος ἡγουμένου, καὶ Ὑποτακτική Παρωχημένου ἡγουμένου.

Α'. Εὐκτική Ενεστώτος ἢ Μελλοντος ἡγουμένου.

§. 81. Αἱ ἐνταῦθα ὡς κανονικαὶ ἀναφερόμεναι ἐξαιρέσεις ἀνάγονται εἰς τὰ ἑξῆς· 1. ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρεται εἰς παρελθόν καὶ γενόμενον ἤδη πρᾶγμα· 2. ὅταν δηλοῦται σκοπὸς τις προτεθεὶς μὲν ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλὰ προφανῶς ἐψευσμένος· 3. ὅταν προηγῇται Εὐκτική Εγκλισις εἰς τὸ πρῶτον κῶλον ἐπὶ εὐκτικῆς ἐννοίας· 4. ὅταν τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ κῶλῳ ἐξηγούμενον τέλος θεωρῇται ὅχι ὡς βεβαίως προαχθισόμενον ἐκ τοῦ προηγουμένου, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἐπιθυμία καὶ κλίσις παρὰ ὡς προτιθέμενος σκοπός.

1. ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἶη (Ηρόδ. Ζ', 103).

2. αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὄχῳ, ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο, μηδ' ἄχθος φέροι; (Αρισ. Β. 24).

3. εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὅφρα μετ' ἄλλων κωμάζοιμι — ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με Φοῖβος Απόλλων, ὅφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων (Θέογ. 941. 985. W.) — ἡλιβάτοις ὑπὸ κευθμῶσι γενοίμαν, ἵνα με πτεροῦσσαν ὄρνιν θεὸς ἐν πταναῖς ἀγέλαισι θείη (Εὐρ. Ιππ. 732)· οὕτω καὶ παρ' Αἰσχύλῳ (Αγαμ. 953) ὑπαί τις ἀρβύλας λύσι τάχος πρόδουλον ἔμβασιν ποδός . . . μῆτις πρόσωθεν ὀμματος βάλοι φθόνος.

4. ἐν δ' αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας, ὅφρα δι' αὐτῶν ἱππηλασίῃ ὁδὸς εἶη (Ιλ. Η, 340) — μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ φέρουσιν ἄνδρες Φωκέων, ὅπως πατρώας τύμβον ἐκλάχαι χθονός — εἴτ' ἄψορρον ἤξομεν πάλιν, ὅπως λόγῳ κλέπτουντες ἠδεῖαν φάτιν φέροιμεν αὐτοῖς (Σοφ. Ηλ. 760. 57) — ἄρ' οὖν καὶ οἱ καθιστάντες μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν οὐχ', οὗ ἔνεκα τινὲς οἴονται, καθιστᾶσιν, ἵνα τῇ μὲν τὸ σῶμα, τῇ δὲ τὴν ψυχὴν θεραπεύοιντο (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 410).

§. 83. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 1 ὁ λόγος ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὸ παρελθόν· τὸνναντίον τὸ ὁ λόγος εἰρημένος ἢ ἢ ῥηθῇ ἤθελεν ἀναφέρεται εἰς πρᾶγμα σκοπούμενον καὶ ὄχι ἀκόμη γενόμενον· τὸ πρῶτον == μήπως ἔχασες τὸν λόγον σου, τὸ δεύτερον == μήπως χάσῃς τὸν λόγον σου· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 2 ὁ Διάνυσος αἰσθάνεται ὅτι ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον ἀπ' ἀρχῆς εἶχεν ἵνα μὴ ταλαιπωρῇται ὁ δοῦλός του Ξανθίας ἀπέτυχεν· ὅθεν καὶ αἱ δύο περιστάσεις, ὡς εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμεναι, καταντῶσι σχεδὸν κανονικαί.

§. 84. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ὁ ἱστορικὸς λεγόμενος Εὐεσῶς, ἂν καὶ κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα ἀνήκει εἰς τὸ ἀνωτέρω I, κατὰ τὴν σημασίαν ὅμως ἀνήκει ἐνταῦθα, ὡς εἰς παρωχημένον πρᾶγμα ἀναφερόμενος· οὕτω πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα πατήρ, ἵν', εἴπογ' Ἰλίου τείχη πέσοι, τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου (Εὐρ. Εὐκ. 10) — φευγόντων δὲ τούτων, βουλὴν ἐνταῦθα σοφωτάτην Πεισίστρατος ἐπιτεχνᾷται, ὅπως μήτε ἀλίσθεϊεν ἔτε οἱ Ἀθηναῖοι, διεσκεδασμένοι τε εἴεν (Ηρόδ. Α', 63).

§. 85. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 3 τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ ἐξηγούμενον τέλος ἀναφέρεται ὡς συνέχεια τῆς ἐν τῷ πρώτῳ εὐχῆς, καὶ τὸ ὅλον θεωρεῖται ὡς σειρὰ εὐχῶν. Τὸνναντίον δὲ ἡ Εὐκτική Ἐγκλιτις, τὴν Προσακτικὴν ἀναπληροῦσα, ὡς εἰς τὸ ἐνεσῶς ἢ μέλλον ἀναφερομένη, δὲν ἀνάγεται ἐνθαῦτα, ἐπομένως ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως ἔπεται Ὑποτακτικὴ· οὕτως ἤθελεν εἶναι ἔλθοις ἄν, ὅπως σωτήρ γένῃ· οὕτω καὶ οὐκ ἄν δῆ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα, ἵνα πρήσωμεν ὁδοῖο; (Ιλ. Ω, 263).

§. 86. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 4 ἡ ἐπιτυχία τοῦ τύμβου εἶναι ἰδεατὸν καὶ εὐκτὸν μᾶλλον παρὰ σκοπὸς ἀναμφίβολος καὶ ἀποτυχίας ἀνεπίδεκτος, κτλ. Ἐνταῦθα ἤθελαν ἀναχθῇ καὶ τὰ ἐπόμενα χωρία· ἀλλὰ τοὶ ἐξεπίτηδες κτώμεθα ἐταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα, ἐπειδὴν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνώμενοι σφαλλώμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπανορθοῖτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις (Πλάτ. Γοργ. 461) — συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέοι τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ εἴη ἡμῖν, κτλ. (Ξεν. Ἀν. Α', ε', 9) — στήσόν με κάξιδρυσον ὡς πυθοίμεθα (Σοφ. Κ. 12). Οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ καλὸν εἶσθαι

μάχισθαι, ὅπως μή τις δοῦλος μέλλοι γενήσεσθαι —
 δὲ τοῖς πτωχοῖς, ἵνα καὶ αὐτὸς παρ' ἄλλων λά-
 βῃ (Γραμματ. Ρώσου, σελ. 625), κτλ.

B'. Υποτακτικὴ παρωχημένου χρόνου ἡγουμένου.

§. 87. Αἱ ἐνταῦθα ὡς κανονικαὶ ἀναγόμεναι ἐξαίρεσεις εἶναι·
 1. ὅταν ἡ ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ ἐκφερομένη ἐνέργεια ᾗται μὲν
 περασμένη, ὁ σκοπὸς ὅμως δι' ὃν αὐτὴ ἐγίνε διαρκὴ ἀκόμῃ καθ'
 ἣν σιγμὴν ὁ λόγος γίνεται· 2. ὅταν ὁ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ
 ἐκφερόμενος σκοπὸς θεωρῇται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὡς ἀναγκαῖον
 ἢ βεβαίον παρεπόμενον τοῦ ἡγουμένου, οἷον

1. ἀλλὰ σοὶ ἄμ' ἐσπόμεθ' (= ἡκολουθήσαμεν), ὅφρα
 σὺ χαίρης — καί τοι Ζεὺς ἐγγυάλιξεν σκῆπτρόν
 τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλευῇσθα — τὸν δὲ
 θεοὶ μὲν τεῦξαν, ἐπεκλώσαντο δ' ὄλεθρον ἀνθρώποις,
 ἵνα ᾗσι καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ (Ιλ. Α, 158. Ι, 99. Οδ.
 Θ, 580) — οὐκοῦν ἐπίτηδες ξυνελέγημεν ἐνθάδε,
 ὅπως προμελετήσωμεν ἅ' κεῖ δεῖ λέγειν (Αρισ. Εκκλ.
 116) — θεοὶ δέ, οἰκτεῖραυτες τὸ τῶν ἀνθρώπων
 ἐπίπονον πεφυκὸς γένος, ἀναπαύλας τε αὐτοῖς
 τῶν πόνων ἐτάξαντο τὰς τῶν ἐορτῶν ἀμοιβὰς τοῖς
 θεοῖς, καὶ Μούσας, Απόλλωνά τε μουσηγέτην καὶ Διό-
 νυσον ξυνεοργαστὰς ἔδοσαν, ἵνα ἐπανορθῶνται τὰς
 γενομένας τροφὰς ἐν ταῖς ἐορταῖς μετὰ θεῶν (Πλάτ.
 Ν. Β', 653).

2. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτὰς (τὰς γυναῖκας), ἵνα μὴ σφρων
 τὸν σῆτον ἀναισιμώσωσι (Ηρόδ. Γ', 150) Ἀριστεὺς
 ξυνεβούλευε μὲν, πλήν πεντακοσίων, ἄνεμον τηρή-
 σαι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλείον ὁ
 σῆτος ἀντίσχη — οἱ πλείους (τῶν ξυμμάχων), ἵνα μὴ
 ἀπ' οἴκου ᾧσι, χρήματα ἐτάξαντο φέρειν (Θουκ. Α',
 65. 99) — πολλὰ κίς ἡ γυνὴ ἀπῆει κάτω καθευδήσουσα
 ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῶ καὶ μὴ
 βοᾷ (Λυσ. Ερατ. Φόν. 10).

§. 88. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς περιστάσεως 1 ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ
 πράξις καθ' ἣν ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ τῶν ἄλλων Ελλήνων ἡκολού-
 θησε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰς τὴν Τροίαν ἦτον περασμένη, ὁ σκοπὸς
 ὅμως αὐτῆς, ἡ ἐκ τούτου εὐχαρίστησις τοῦ Ἀγαμέμνονος, διήρκει
 ἀκόμῃ ὅτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλάλει οὕτως εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον

παράδειγμα. Τιοῦτον δὲ καὶ τὸ περιώνυμον ἀχλὺν δ' αὖ τοι ὀφθαλμῶν ἔλουν, ἢ πρὶν ἐπῆεν, ὅφρα εὖ γιγνώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα (Ιλ. Ε, 127), ἐνθα εἶναι ὡσαύτως φανερόν ὅτι, ἐν ᾧ ἡ Αθηνᾶ ἔλεγε τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸν Διομήδην, ἡ μὲν πρᾶξις τῆς ἀφαιρέσεως τῆς ἀχλὺς εἶχε παύσει, ὁ σκοπὸς ὅμως διὰ τὸν ὁποῖον αὕτη ἐγίνετο, ἡ διάκρισις θεῶν καὶ ἀνδρῶν, διήρκει ἀκόμη. Τοῦτο δὲ ἱστορικῶς διηγούμενος ὁ Πλάτων (Αλκιβ. Β', ἐν τέλει) ἐκφέρει κατ' Εὐκτικὴν ἔγκλισιν, «ὥσπερ τῷ Διομήδει φησὶ τὴν Αθηνᾶν Ὀμηρος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφελεῖν τὴν ἀχλὺν, ὅφρα εὖ γιγνώσκοι ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα (ἴδε καὶ Πολιτ. Γ', 393), ὅπου ὡσαύτως κατ' Εὐκτικὴν ἐκφέρονται τὰ ἄλλα δύο χωρία τοῦ ποιητοῦ (Ιλ. Α, 28. 32), καθ' Ὑποτακτικὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐξηγούμενα.

§. 89. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 2 εἶναι φανερόν ὅτι ἡ μὴ κατεξόδευσις τοῦ σίτου εἶναι βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς τῶν γυναικῶν ἀποπνίξεως, ἡ χρονιωτέρα ἐξάρκεις τοῦ σίτου βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς ἀποπλεύσεως τῶν πολλῶν· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Εἶναι λοιπὸν ταῦτα τὰ ἐναντία τῶν ἀνωτέρω (§. 86) ἐξηγηθέντων. Ἐκεῖ θεωρεῖται τὸ σκοπούμενον ὡς εὐκτὸν μᾶλλον, ἐνταῦθα ὡς βεβαίως ἐπιτυχηθησόμενον. Ταῦτα δέ, ἐπὶ το σαφέστερον ἐκφερόμενα, ἤθελαν εἶναι τὸ μὲν διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς = ποιῶ τοῦτο, ἵνα λάβω (ὡς δὲν ἀμφιβαλλῶ) ἐκεῖνο, τὸ δὲ διὰ τῆς Εὐκτικῆς = ποιῶ τοῦτο, ἵνα λάβω (καὶ εἴθε νὰ τὸ λάβω, εἰ δυνατόν) ἐκεῖνο.

§. 90. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις εἶναι ἀδιάφορον εἰς τὸν συγγραφέα νὰ ἐξηγήσῃ ἂν ὁ σκοπὸς προγενομένης πράξεως σώζεται ἀκόμη καθ' ἣν στιγμήν ὁ λόγος γίνεται ἢ ὄχι, διὰ τοῦτο παρωχημένου χρόνου ἡγουμένου τίθεται Ὑποτακτικὴ ἢ Εὐκτικὴ, κατὰ τὴν ιδέαν τοῦ συγγραφέως· οὕτω π. χ. παρ' Εὐριπίδῃ ἐς οἶδμ' ἄλός μεθ' ἧς, ἵν' αὐτὸς χρυσὸν ἐν δόμοις ἔχῃ — χρυσὸν ὡς ἔχει κτανών; (Εὐρ. Εκ. 27. 713)· οὕτω καὶ ἐν Ικέτῃσι (206. 210) διεσταθμήσατο, ὡς τρέφῃ ὡς διαλλαγὰς ἔχοιμεν.

§. 91. Ἐκ τῶν προηγούμενων ἔπεται ὅτι δυνατόν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἐνεσῶτος χρόνου νὰ ἐξαρτᾶται συγχρόνως Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ, καὶ ἀντιστρόφως ἐκ τοῦ αὐτοῦ Παρωχημένου Εὐκτικὴ καὶ Ὑποτακτικὴ, καθ' ὅσον τὸ σκοπούμενον θεωρεῖται ὡς βεβαίως προσδοκώμενον ἢ ὡς εὐκτόν· οὕτω π. χ.

πηγὰς ποταμίας μετέρχομαι . . . ὡς ὕβριν δείξω-
μεν Αἰγίσθου θεοῖς, γόους τ' ἀφείην (Εὐρ. Ηλ. 56)
— καὶ ἐπτακοσίους λογαδας τῶν ὀπλιτῶν ἐξέκριναν
πρότερον . . . ὅπως τῶν τε Επιπολῶν εἶησαν
φύλακες καί, ἦν εἰς ἄλλο τι δέη, ταχὺ ξυνεστῶτες
παραγίγνωνται (Θουκ. Γ', 96).

§. 92. Ἐπὶ τοῦ πρώτου παραδείγματος τὸ δείξωμεν πα-
ρίσταται ὡς σκοπὸς ἀκωλύτως ἐπιτυγχανόμενος, ἡ δὲ τῶν γόων
ἀφesis ἠθελε γένη περιστάσεως δοθείσης· τὸ ἐναντίον ἐπὶ τοῦ
δευτέρου παραδείγματος ἦτον μεγαλητέρα ἐλπίς περὶ τῆς ταχείας
ἐλεύσεως τῶν ὀπλιτῶν παρὰ περὶ τῆς φυλάξεως τῶν Επιπολῶν·
οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ παρ' Ἡροδότῳ (Θ', 51) — εἰς τοῦτου
δὴ τὸν χῶρον ἐβουλεύσαντο μεταναστῆναι, ἵνα
καὶ ὕδατι ἔχωσι χρᾶσθαι ἀφθόῳ, καὶ οἱ ἵππες
σφέας μὴ σινοίατο, ἡ ἀφθονία τοῦ ὕδατος ἦτον ἀναντίρ-
ρητος, διότι ὁ τόπος εἰς τὸν ὅποιον ἀπεφάσισαν νὰ μεταστρα-
τοπεδεύσωσιν οἱ Ἕλληνες ἦτον περίρρυτος, τὸ δὲ μὴ βλάπτεσθαι
ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀμφίβολον. Ἡ ἐν τούτοις χρῆσις τῆς
Υποτακτικῆς εἶναι συνηθεστάτη παρὰ Θουκυδίδῃ.

§. 93. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, εἰ μὲν ὅχι ἀναντίρρητα, τοῦ-
λάχιστον πιθανά, ἀλλὰ ἐκτὸς τούτου ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι ἀνω-
μαλῖαι, δυσκόλως εἰς τὰς προηγουμένας ἐξαιρέσεις ἀναγόμεναι, καὶ
ἐπὶ τῆς 1 καὶ ἐπὶ τῆς 2 περιστάσεως· οὕτω π. χ. ἐπὶ τῆς περι-
στάσεως 1 καὶ ὅταν ἡ ἐνέργεια ᾖ παντελῶς περασμένη, αὐτὴ
καὶ ὁ σκοπὸς δι' ὃν ἐπράχθη, ἐνίοτε τίθεται Υποτακτικὴ μετὰ
χρόνον παρωχημένον, ὡς ἐμίμνομεν Ἡῶ δῖαν, Τηλέμαχον
λοχόωντες, ἵνα φθίσωμεν ἐλόντες αὐτόν — τὴν
μὲν θ' ἄρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ ἐξέταμ',
ὄφρα ἔτυν κάμψῃ περικαλλεῖ δίφρῳ (Οδ. Π, 368. Ιλ. Δ,
485). Ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτα εὐρίσκουσι θεραπείαν. Εἰς μὲν τὸ
πρῶτον ἐκ τῶν ἄνω παραδειγμάτων ἀποδίδεται οὗτος ὁ λόγος,
ὅτι οἱ μνηστῆρες παρίσανται καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ἀκόμη ὡς
ἐπιθυμοῦντες νὰ φονεύσουν τὸν Τηλέμαχον· ὅθεν ἡ ἐννοια εἶναι
ἵνα ἀφανίσωμεν (τότε) τὸν Τηλέμαχον, ὡς καὶ τῶρα
ἀκόμη θέλομεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν αὐτόν τὸν ἀφανισμόν
του. Εἰς τὸ δεύτερον, ὅτι τὸ πρᾶγμα παρίσταται ὅχι ὡς διή-
γησις πράγματος ἀπ᾽ γενομένου, ἀλλ' ὡς ἔργον συνήθως γινό-
μενον· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀλλαχοῦ, ὡς διήγησις πράγματος

ἄπαξ γενομένου λαμβανόμενον, τίθεται κατ' Εὐκτικήν (Ιλ. Φ. 38. Ιδε Γραμμ. Θεισχ. σελ. 658).

§. 94. Εκ τοῦ ἄλλου μέρους, ἐπὶ τῆς περιστάσεως 2, ποίας ποτὲ πράξεως εἶναι θεβαιότερον ἀποτέλεσμα παρὰ τὴν ἐκ τοῦ φόνου σιωπὴν; καὶ ὅμως ὁ Πλούταρχος καὶ ἐν τούτῳ μεταχειρίζεται τὴν συνήθη Εὐκτικήν, ὁ δὲ Καλλίας, ὁμότατος ἀνθρώπων καὶ παρανομώτατος γενόμενος, τὸν μὲν χρυσὸν ἀνείλετο, τὸν δ' ἄνθρωπον, ὥς μὴ κατείποι πρὸς ἐτέρους, ἀπέκτεινεν (Αἰτρείδ. Ε', Κορ.). Καὶ ὅχι μόνον ἐκ τοῦ Πλουτάρχου ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων συγγραφέων δυνατόν νὰ ἐπιφερῇωσι τοιαῦτα παραδείγματα.

§. 95. Εκτὸς ὅμως τῶν ἀνωτέρω ἀπαντῶνται καὶ ἄλλα εἰς τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἀρμόζει ἡ ἀνωτέρω ἐξήγησις· οὕτως ἀπαντᾶται

Εὐκτικὴ ἀντὶ Υποτακτικῆς.

τόν ποτ' ἐγὼν ἄξω τῇλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βίοντον πολὺν ἄλφοι — εἰ δ', ἄγε μοι κάλεσον τροφὸν Εὐρύκλειαν, ὅφρα ἔπος εἴποιμι, τό μοι καταθύμιόν ἐστιν (Οδ. Ρ, 250. Χ, 392. Πραβλ. Ιλ. Θ, 512. Οδ. Π, 297. Ψ, 135. κτλ. Ιδε καὶ κατωτέρω §. 97).

Υποτακτικὴ ἀντὶ Εὐκτικῆς.

ἐρύσσατο, μή τις βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔληται — ἐχάζετο πάντοσε παπταίνων, μή τις χρῶα χαλκῷ ἐπαύρη — τοὺς ἄλλους κελόμην νηῶν ἐπιβαινέμεν, μήπω τις νόστοιο λάθηται — κατέδει, ἵνα μή τι παρὰ πνεύσῃ ὀλίγον περ — μνηστῆρας δ' οὐ πάμπαν εἶα Ἀθήνη λώβης ἴσχεσθαι, ὅφρ' ἔτι μᾶλλον δὴ ἄχος κραδίην Λαερτιάδεω (Ιλ. Ε, 346. Ν, 649. Οδ. Ι, 102. Κ, 24. Σ, 347) — ταῦτα δὲ ἐποίεέ τε καὶ προηγόρευε Θρασύβουλος τῶν δὲ εἵνεκεν, ὅπως ἂν δὴ ὁ κῆρυξ ἀγγείλῃ Ἀλυσάττῃ — Σόλων ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῇ λῦσαι (Ηρ. Α', 22. 29) — ᾗχοντο πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως αὖ καὶ τὰ ἐκείνων κατίδωσιν — οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ἵνα μὴ διασπασθῶσιν, ἐπηκολούθουν (Ξεν. Κ. Π. Γ', 6', 27. Ελλ. Δ', β', 18) — ἐξέλειπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν, ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν (δύναμιν) κινδυνεύσωσι (Λυσ. Επιτ. 33). Ιδε διάφορα ἄλλα

παραδείγματα ἐν Θειρσχ. Γραμ. σελ. 658. Ματθ. σελ. 994 — 5, καὶ παρὰ Εἰνδόρφω, εἰς Πλάτ. Πρωτ. σελ. 502 — 4. Συχνότατα γίνεται τοῦτο ἐπὶ τοῦ ῥήματος φοβεῖσθαι καὶ τῶν ὁμοιοσήμων.

§. 96. Διαδέχεται δὲ ἡ Εὐκτική τὴν Ὑποτακτικὴν εἰς τὰ ἀκόλουθα χωρία, περὶ γὰρ δῖε ποιμένι λαῶν, μὴ τι πάθῃ, μέγα δέ σφας ἀποσφήλειε πόνοιο — Ἐκτορι γὰρ οἱ θυμὸς ἐβουλετο κῦδος ὀρέξαι, ἵνα νηυσὶ πῦρ ἐμβάλλῃ, Θέτιδος δ' ἐξαίσιον ἀρὴν πᾶσαν ἐπικρῆνει (Ιλ. Ε, 567. Ο, 596. Παράβλ. Ιλ. Ω, 586)· ἀντιστρόφως δὲ ἡ Ὑποτακτικὴ διαδέχεται τὴν Εὐκτικὴν ἐν Οδ. Γ, 78.

§. 97. Ἰνα εὐρεθῇ κατὰ πάντα ὀρθὸς ὁ κανὼν, καὶ εἰς ταῦτα ἐπενόησαν θεραπείαν. Ἐκ τῶν χωρίων τὰ ὁποῖα ἔχουσιν Εὐκτικὴν ἀντὶ Ὑποτακτικῆς ἐν ἄλλοις φέρεται, λέγουσι, καὶ ἄλλη τῶν ἀντιγράφων διάφορος γραφή, ἔχουσα Ὑποτακτικὴν· οὕτω π. χ. ἔλθῃ ἀντὶ ἔλθοι (Εὐρ. Φ. 94)· ἐπανορθώτε ἀντὶ ἐπανορθοῖτε (Πλάτ. Γοργ. 461), κτλ. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον γράφουσι τὴν σήμερον, ἀκολουθοῦντες τὴν γνώμην τοῦ Ερμάννου (*de Emendanda, cet. p. 263*), καθ' Ὑποτακτικὴν ἴδωμι ἀντὶ ἴδοιμι (Ιλ. Σ, 63) — εἵπωμι ἀντὶ εἵποιμι (ἀνωτέρω §. 95), ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων λόγων ὅχι τελικῶν, οἷον ἀγάγωμι ἀντὶ ἀγάγοιμι (Ιλ. Ω, 717), κτείνωμι ἀντὶ κτείνοιμι, ἐθέλωμι ἀντὶ ἐθέλοιμι, τύχωμι ἀντὶ τύχοιμι (Οδ. Τ, 490. Φ, 348. Χ, 7)· καὶ οὕτω προβάλλουσι γραπτέον τὸ ἀδιόρθωτον μέιναν τύχοιμι (Ιλ. Ε, 279. Η, 243), ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν κατ' Εὐκτικὴν προαναφερθέντων προτείνουσι νὰ τραπῶσιν εἰς Ὑποτακτικὴν (ἴδε κατωτέρω §. 100). Εἰς τὸ ἵνα ἄλφοι (Οδ. Ρ, 250) ἐκλαμβάνουσι τὸ ἵνα τοπικῶς = ἔνθα. Ἐν ἄλλοις ἐκλαμβάνουσι τὴν σύνδεσιν κατ' ἄλλον τρόπον (Ιλ. Σ, 88). Ἐν ἄλλοις τελευταῖον ἐκλαμβάνουσι τὴν Εὐκτικὴν ὅχι ἐν συνδέσει λόγου καὶ ἐν ἐξερτήσει ἐκ τοῦ προηγουμένου τελικοῦ μωρίου ἀλλ' ἀπολύτως (Ιλ. Θ, 512, Ο, 476. Ἰδε περὶ πάντων τούτων Θειρσχ. Γραμμ. σελ. 351 καὶ 659).

§. 98. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς εἰς τόπον Ὑποτακτικῆς παρισχμένης Εὐκτικῆς, ἐν δὲ τοῖς χωρίοις ἔνθα, τούναντίον, ἀπαντᾷται Ὑποτακτικὴ ἀντὶ Εὐκτικῆς ἢ ἀντικαθιστῶσιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω, διάφορον ἄλλην τῶν ἀντιγράφων γραφὴν, Εὐκτικὴν φέρουσαν, ὡς ἔλοιτο ἀντὶ ἔληται (Ιλ. Ε, 317. 346), ἢ τρέπουσιν ἐξ εἰκασίης, διὰ τὸν κανόνα, τὴν Ὑποτακτικὴν εἰς Εὐκτι-

κῆν, ὡς ὁ Ερμᾶννος τρέπει τὸ ἐμβάλη εἰς ἐμβάλοι (Ιλ. Ο, 598), ἡ ἀνάγουσι τὸν λόγον εἰς κύμμιαν ἐκ τῶν προεξηγημένων περιζάσεων· οὕτω π. χ. μεταφέρεται τὸ πρᾶγμα ἐκ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν ἔγινεν εἰς τὴν σιγμὴν τῆς διηγήσεως, καὶ τοῦτο ἀπαντᾶται παρ' Ομήρῳ ἐξαιρέτως ὅταν καὶ αὐτὸς ὁ λαλῶν συμπεριλαμβάνεται (ἴδε ἀνωτέρω §. 93 τὸ περὶ μνηστῆρων φθίσωμεν). Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ παρ' Ηροδότῳ, καὶ παρ' Ἀττικοῖς· ἴδε καὶ κατωτέρω περὶ χρήσεως τῆς Εὐκτικῆς ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ (§. 193). Ὡσαύτως καὶ ἐνθα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου διαδέχεται ἡ μία Εγκλισις τὴν ἄλλην προσπαθοῦσι νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν ἀνωτέρω (§. 82. 92.) δοθεῖσαν ἐξήγησιν, ὅτι ἡ μὲν Εὐκτικὴ ἐκφέρει τὸ ἀπλῶς δυνατόν, ἡ δὲ Ὑποτακτικὴ τὸ δυνατόν καὶ προσδοκώμενον (Πλάτ. Φαίδ. 88. κτλ.).

§. 99. Καὶ μὲ ὅλα ταῦτα ὁμως τὰ ἐπινοήματα τῆς Ερμηνευτικῆς καὶ Διορθωτικῆς Κριτικῆς δὲν ὑπάγονται ὑπὸ νόμους ὅλοι ἀνεξαιρέτως αἱ ἀπαντῶμεναι ἀνωμαλίας· ὅθεν ἐκ πάντων τούτων φαίνεται δύσκολον, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, νὰ μὴ δεχθῶμεν, ἐκτὸς τῶν προεξηγημένων, καὶ ἀπλῶς ἀνωμαλίαν γλώσσης ἢ ὁποῖα ἀπανταχοῦ ἐπικρατεῖ· διότι οὔτε ὅλοι οἱ ἐνδοξοὶ συγγραφεῖς (περὶ τῶν μεταγενεσέρων οὐδεὶς λόγος) ἦταν ἐπίτης φιλόσοφοι, οὔτε οἱ αὐτοὶ ἐπορεύοντο πάντοτε μὲ τὴν μεταφυτικὴν σάμην ἐἰς τὰς χεῖρας.

§. 100. Ἀλλὰ καὶ τούτου ὄντος, πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἐνταῦθα τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις ῥηθέντα, ὅτι τὸ ἀνακριβὲς δὲν ἀναιρεῖ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἐκφράσεως, καὶ ὅτι παντελὴς αὐθαιρεσία εἰς τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι, τὸ *graeca sine lege* δὲν ἀληθεύει ἀπολύτως. Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι οὐδὲ οἱ Φιλολόγοι συμφωνοῦσιν ὅλοι εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀπαντωμένων ἀνωμαλιῶν, καὶ μάλιστα τῆς περιζάσεως 4 (§. 82 — 86), τινὲς μὲν δεχόμενοι ἓνα, τινὲς δὲ ἄλλον τρόπον ἐξηγήσεως, ἄλλοι ἄλλως ἐκλαμβάνοντες καὶ διορθοῦντες τὰ διάφορα χωρία· οὕτω π. χ. τὸ ἀνωτέρω τοῦ Ομήρου παράδειγμα (Ιλ. Η, 340) ἵνα εἴη ὁ μὲν Θείρσχιος τρέπει μετ' ἄλλων ὁμοίων (Ιλ. Ψ, 487. Οδ. Ψ, 135) εἰς Ὑποτακτικὴν ἵνα εἴη, ἄλλοι ἄλλως, ὁ δὲ Ρεῖσίγιος (*Comment . . . Crit.* εἰς Σοφοκλέους Οἰδ. Κ. σελ. 169) τὸ ἀναφέρει εἰς τὴν γνώμην ὅχι τοῦ λέγοντος Νέστορος ἀλλὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς οὓς προβάλλεται.

§. 101. Ἐν γένει δὲ ὡς ἀρχὴν δεχόμενος ὁ Ρεῖσίγιος ὅτι ἡ Εὐκτικὴ Εγκλισις ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων σημαίνει τι ἐξ ἄλλο-

τρίας ἐννοίας ἐξαρτώμενον, ἄλλου δηλ. προσώπου καὶ ἄλλου χρόνου, ὅχι ἐκ τῆς τοῦ λαλοῦντος ἐννοίας, κατ' αὐτὴν προσπαθεῖν ἂν ἐξηγήσῃ διάφορα ἐκ τῶν προηγουμένων χωρία, ὅσα δὲν κρίνει ἐσφαλμένα καὶ διορθώσεως ἐπομένως χρήζοντα· οὕτω τὸ ἐν τινι ἐπιγράμματι τῆς Ἀνθολογίας ὅπου ὁ Πάν, ἐρωτώμενος τί πτε τῷδε κρέκεις δούνακι, ἀποκρίνεται ὄφρα μοι κατ' οὔρεα ταῦτα νέμοιντο πόρτιες, ἐρμηνεύων κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην, λέγει ὅτι τὸ νέμοιντο ἐξαρτᾶται ὅχι ἐκ τοῦ κρέκω ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἔκρεκον· ὅθεν τὸ ὅλον, κατ' αὐτόν, = τί πτε κρέκεις; Π. ἔκρεκον, ἵνα, κτλ.

§. 102. Ἄλλοι πάλιν προσπαθοῦσι νὰ ἀνάξωσι τὰ δι' Ὑποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων ἐκφερόμενα εἰς ἀνάλογον μὲ τὴν ἀνωτέρω (§. 82 — 92) ὑποδειχθεῖσαν ἀρχὴν, ὅτι ἡ μὲν Ὑποτακτικὴ ἐξηγεῖ τὸ ἀποτέλεσμα ὡς ἐν αὐτῇ τῇ πράξει περιεχόμενον καὶ καθ' ἑαυτὸ δυνατόν, ἡ δὲ Εὐκτικὴ ὡς διὰ τινος ἄλλης μεσολαβούσης ιδέας (Νίτσης εἰς Οδυσσ. Γ', 76 — 78). Καὶ ταῦτα εἶναι τὰ πολυθρύλλητα καὶ πολύκροτα ἐξ ἀντικειμένου καὶ ἐξ ὑποκειμένου (*objectif* καὶ *subjectif*), τῶν ὁποίων ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ δὲν εἶναι τόσον εὐπαρακολούθητος. Επειδὴ δὲ τὸ δι' ἄλλης ιδέας μεσολαβούσης δὲν εἶναι διάφορον παρὰ τὸ ἐκ ξένης ιδέας ἐξαρτᾶσθαι, φαίνεται ὅτι ἡ γνώμη αὕτη συμφωνεῖ μὲ τὴν προηγουμένην· καὶ ἐπειδὴ πάλιν μόνον τὸ ἐνεστὸς καὶ μέλλον παρίσταται ὡς σκοπὸς δυνατός νὰ ἐκτελεσθῇ, τὸ δὲ παρελθὸν μόνον ὡς ιδέα τοῦ τότε ἐνεργοῦντος ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ νῦν ὁμιλοῦντος ἢ γράφοντος, διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι ἀμφότεραι αὗται αἰ γινώμει δὲν μακρύνονται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω (§. 78) τεθέντος γενικοῦ κανόνος ὅτι ἐπὶ ἐνεστώτων καὶ μελλόντων τίθεται Ὑποτακτικὴ, ἐπὶ δὲ παρωχημένων Εὐκτικὴ. Ἀλλὰ πόσον αἰ γινώμει αὗται συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλας καὶ πόσον ὅχι, πῶς ἐξηγοῦνται αἰ ἐξαιρέσεις κατὰ τὴν μίαν καὶ πῶς κατὰ τὴν ἄλλην, καθ' ἃ διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, εἰς τούτων καὶ τῶν παραπλησίων τὴν ἐξακρίβωσιν δὲν ἠμποροῦμεν, τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, νὰ εἰσχωρήσωμεν.

§. 103. Οἱ δι' Ὑποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς ἐκφερόμενοι λόγοι πολλάκις λαμβάνουσι καὶ τὸν σύνδεσμον ἄν. Συχνότατα παρ' Ομήρῳ ἀπαντᾶται μετὰ τοῦ ἄν τούτου ἢ τοῦ ἰσοδυναμοῦ κέν τὸ ὡς καὶ ἵνα, μάλιστα δὲ τὸ ὄφρα

σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν, ὅφρα κ' ἔτι γνῶμεν
 Τρώων νόον — ὅτε δ' ἄρα Ζεὺς συνεχές, ὅφρα κε θᾶσ-
 σον ἀλίπλοα τείχεα θείη — τὸν ξεῖνον δύστηνον
 ἄγ' ἐς πόλιν, ὅφρ' ἂν ἐκεῖθι δαῖτα πτωχεύῃ — ἀλλ'
 ἴθι, μὴ μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νήηαι — ὥς
 ἂν μοι τιμὴν μεγάλην καὶ κῦδος ἄρῃαι. — οἱ δὲ
 κακὰ φράσσονται, ὥς κε δόλῳ φθίῃς — καί μιν μα-
 κρότερον καὶ πάσσονα θῆκεν ιδέσθαι, ὥς κεν Φαιή-
 κεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο — κνυζώσω δέ τοι
 ὅσσε, ὥς ἂν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης (Ιλ.
 X, 382. M, 26. Οδυσ. P, 10. Ιλ. A, 32. Π, 84. Οδυσ.
 B, 367. Θ, 21. N, 402). Ωσαύτως καὶ μετὰ τοῦ ἵνα
 (Οδυσ. M, 157) — ἵνα εἰδότες ἦ κε θάνωμεν, ἦ κεν
 ἀλευάμενοι θάνατον καὶ Κῆρα φύγοιμεν, ἐνθα ἡ
 μὲν Ὑποτακτικὴ ἐξηγεῖ τὸ προσεχές ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως,
 ἡ δὲ Εὐκτικὴ τὸ πορρωτέρω καὶ μόνον ἰδεατόν· οὕτω καὶ παρ'
 Ηροδότῳ (ἴδε Α', 75. 99. 110, κτλ.).

§. 104. Παρὰ δὲ Ἀττικοῖς συνηθέστατα μὲν τὸ ὅπως, ἔπειτα
 δὲ καὶ τὸ ὥς·

Ὑποτακτικὴ.

ὅπως δ' ἂν εἰδῇ μὴ μάτην κλύουσά μου, φράσω
 (Αἰσχ. Προμ. 823.) — λαβόντα (τὸν Κέδρον) πτωχικὴν
 στολήν, ὅπως ἂν ἀπατήσῃ (Λυκ. Λεωκρ. σιλ. 23.
 Κορ.) — ὥς ἂν διδαχθῇ τὴν Διὸς τυραννίδα στέρ-
 γειν (Αἰσχ. Προμ. 10, καὶ πολλαχοῦ) — ἐπίσχες, ὥς
 ἂν προὔξερυνήσω στίβον — ὥς οὖν ἂν εἰδῇτ', εἴμι
 καὶ σώσω πόλιν — καθείρξατ' αὐτὸν ἱππικαῖς πέλας
 φάτναισιν, ὥς ἂν σκότιον εἰσορᾷ κνέφας (Εὐρ. Φ.
 92. 1004. Βάκχ. 510) — κάθησθε τοίνυν, ὥς ἂν ἀνέ-
 ρωμαι τάδε ὑμᾶς. (Αρισ. Εκκλ. 57.), κτλ. Παρατηροῦσι
 δὲ ὅτι ὁ Αριστοφάνης σπανιώτατα μεταχειρίζεται τὸ ὥς μετὰ
 Ὑποτακτικῆς χωρὶς τοῦ ἂν, ἐν ᾧ τοῦτο εἶναι συχνὸν παρὰ
 τοῖς Τραγικοῖς.

Εὐκτικὴ.

Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι τὸν τάδε πρά-
 ξαντ', ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ τείνοντα πάλαι τόξον, ὅπως
 ἂν μήτε πρό καιροῦ, μήθ' ὑπὲρ ἄσטרων βέλος ἡλίθιον

σκήψειεν (Λίσγ. Αγαμ. 374) — τὰς γὰρ πρῶρας καὶ τῆς νεῶς ἄνω ἐπὶ πολὺ κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἢ χεὶρ ἐπιβαλλομένη (Θουκ. Ζ', 65).

§. 105. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ὅπως καὶ ὡς, τελικῶς ἐκλαμβάνομένων, περὶ δὲ τοῦ ἵνα ἀρνοῦνται παντελῶς τὴν τοιαύτην σύνταξιν, μετὰ Υποτακτικῆς ἢ Εὐκτικῆς, θέλοντες ὅτι ἅπανταχοῦ ἔνθα τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾶται, ὁ σύνδεσμος ἵνα ἐκλαμβάνεται ὡς τοπικὸν ἐπίρρημα == ὅπου. Ἀλλ' ὁ Ἀρτουγγ (ἔνθα ἄνωτέρω, Β', 290) ἐπροσπάθησε νὰ ἐλέγξῃ ὡς ἐσφαλμένην τὴν γνώμην ταύτην· πρῶτον διότι τὸ σπάνιον τῆς χρήσεως δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀνύπαρκτον τοῦ πράγματος· ἔπειτα, εἰ μὲν ὡς τελικὸς σύνδεσμος τὸ ἵνα δὲν δέχεται τὸν ἄν, οὐδὲ ὡς τοπικὸν ἐπίρρημα δὲν ἤθελε τὸν δεχθῆ· καὶ τρίτον ὅτι, εἰ μὲν συγχωρεῖται μετ' Εὐκτικῆς, διὰ τί ὄχι καὶ μετὰ Υποτακτικῆς; Φέρει δὲ παράδειγμα Υποτακτικῆς μὲν ἐκ Σοφοκλέους (Κ. 188) ἄγε νῦν σύ με, παῖ, ἵν' ἄν, εὐσεβίας ἐπιβαίνοντες, τὸ μὲν εἵπωμεν, τὸ δ' ἀκούσωμεν καὶ μὴ χρεῖα πολεμῶμεν, Εὐκτικῆς δὲ παράδειγμα φέρει ἐξ Εὐριπίδου (Ιφ. Α. 1579) λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν, ὁμοιον τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ Θεοκρίτειον (ΚΕ', 61) ἐγὼ δέ τοι ἠγεμονεύσω αὖτις ἐς ἡμετέραν, ἵνα κεν τέτμοιμεν ἄνακτα. Ἀλλὰ ἐπὶ τῶν δύο πρώτων δυνατὸν νὰ γένη ζήτησις ἂν τὸ ἵνα ἐκλαμβάνεται τελικῶς μᾶλλον ἢ τοπικῶς, ὡς φαίνεται νὰ ἀρμόζῃ εἰς τὸ τοῦ Θεοκρίτου (ἴδε περὶ τοῦ πρώτου Θεισχ. Γραμμ. σελ. 662).

§. 106. Ἐκ τούτου γεννᾶται ζήτημα ποία τις ἡ βαθμολογικὴ διαφορὰ ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων διὰ τῆς Υποτακτικῆς ἢ Εὐκτικῆς Ἐγκλίσεως ἐκφερομένων ἄνευ ἢ μετὰ τῶν μορίων τούτων, ὅπως ἀκούσω καὶ ὅπως ἂν ἀκούσω — ὡς ἀφείην καὶ ὡς ἂν ἀφείην. Αἱ περὶ αὐτοῦ ὄχι μικραὶ τῶν Φιλολόγων ἐριδες δεικνύουσιν ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν εἶναι ἀκόμη ἀκριβῶς γνωρισμένη.

§. 107. Τὰ αὐτὰ τελικὰ μόρια συντάσσονται καὶ μετὰ παρωχημένων τῆς Οριστικῆς Ἐγκλίσεως ἐπὶ πραγμάτων τὰ ὅποια ἤθελαν γένη, ἐὰν ἐτελεῖτο ἡ ὑπόθεσις, οὔτε ἔγιναν ὅμως οὔτε θέλουν γένη πλέον, διότι ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐτελέσθη.

ἵν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν — ὡς ἔδειξα μὴ ποτ' ἐμαυτοῦ ἀνθρώποισιν ἔνθεν ἦν γεγώς; (Σοφ.

Τ. 1389. 1392) — ἵν' εἶχον μηδὲ προσφωνεῖν τινα (Εὐρ. Ιππ. 647) — ὅπως τῶν πάντων πόνων ἀπηλλαγῇ; (Αἰσχ. Προμ. 749.) — ἵν' ἀπηλλάγμεθα (= ἀπηλλαγμένοι ἡμεν) τούτου τοῦ δημαγωγοῦ (Λεὺκ. κατὰ Δημ.). Ἰδε Ερμᾶννον εἰς Βιγέρων σελ. 851.

§. 108. Κατ' ἄλλην δὲ ἔννοιαν λαμβανόμενα τὰ ἀνωτέρω μόρια ἄλλην σύνταξιν δέχονται· οὕτω π. χ. τὰ ὡς καὶ ὅπως θέλομεν ἀπαντήσῃ κατωτέρω καὶ εἰς τὰ χρονικά· τὸ ἵνα ἐκλαμβάνεται καὶ τοπικῶς = ὅπου· στήσῃ δ' ἄγων ἵν' Αθηναίων ἴσταντο φάλαγγες (Ιλ. Β, 558) — ἵν' ἦν Αχαιῶν σύλλογος στρατεύματος (Εὐρ. Ιφ. Α. 1545) — ποιῶν (ὁ Ζεὺς) τὸν Ολυμπικὸν ἀγῶνα, ἵνα τοὺς Ἕλληνας ἀπαντας αἰεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρῃ, κτλ. (Αριστ. Πλούτ. 584). Ωταύτως καὶ ἐπὶ μέλλοντος πράγματος δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἄν, ὡς καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομῆσαι μοι τοὺς θεοὺς, ἵν' ἄν κελεύσω ἰγώ σε; (Αριστ. Νεφ. 1232. ἴδε Γραμμ. Θεωρ. σελ. 662). Εἰς τοῦτο δέ, ὡς εἶδαμεν (§. 105), προσπαθοῦσι νὰ ἀνάξωσιν ὅλους τοὺς οὕτως ἐκφερομένους τελικοὺς λόγους.

§. 109. Τὸ ὅπως ἐκλαμβάνεται καὶ ὡς τροπικὸν ἐπὶ ῥήμα, ὅχι = ἵνα γένη, ἀλλὰ = τίνι τρόπῳ νὰ γένη τὸ πρᾶγμα, καὶ αὕτη εἶναι ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία. Ἐπὶ ταύτης δὲ συντάσσεται· α'. μετὰ Μέλλοντος Οριστικῆς, ἔσω Ἐνεσῶς, Μέλλον, ἡ Παρωχημένος ὁ ἡγούμενος χρόνος ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται· β'. μετὰ ὑποτακτικῆς ἐχούσης ἢ ὅχι τὸν ἄν· γ'. μετὰ Εὐκτικῆς ὡσαύτως ἐχούσης ἢ ὅχι τὸν ἄν.

α'. δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ μαντεῖ, ὕριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν — ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δεῖ σοφισθῆναι, κλοπεὺς ὅπως γενήσῃ τῶν ἀνικητῶν ὅπλων — οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως πόλιν κείνην ἐρείψῃς — ἐγὼ μὲν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι (Σοφ. Τ. 406. Φ. 78. Κ. 1372. Αριστ. Πλούτ. 18. Παράβ. Σοφ. Αντ. 750. Φ. 522) — καὶ τὰ μὲν πολλὰ οὐδὲν θαυμαστὸν τὸ τοῖς μὲν τὸν ὅρον εἶναι τῶν δικαίων ὅπως ἄρξουσίν τινες ἐν τῇ πόλει τοῖς δ', ὅπως πλουτήσουσι οἱ δὲ καὶ ξύνδου νομοθετοῦνται, πρὸς ἀμφω βλέποντες, ἐλεύθεροί τε ὅπως, ἄλλων τε πόλεων ἔσονται δεσπόται (Πλάτ. Ν. 1Β', 962) — οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως

ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται, Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ,τι βούλεται (Δημ. Φ. Γ', 1.) — γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτου πρόνοιάν τινα ἔχοντας ἡμᾶς, καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχροῦ ποιῆσαι δόξετε, καὶ ὅπως . . . ἀφαιρήσεται, καὶ ὅπως . . . ἔξουσιν τὰ δοθέντα (Δημ. Λεπτ. Κ') — ἐπράττετο γὰρ οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους πρέσβεις ἀλλὰ πρὸς Φιλοκράτην καὶ Δημοσθένη, πρῶτον μὲν ὅπως μὴ περιμενεῖτε τοὺς πρέσβεις . . . , δεύτερον ὅπως ψηφιεῖσθε (Αἰσχίν. Κτησ.) — ἐπρασσον ὅπως τις βοήθεια ἦξει (Θουκ. Γ', 4). Μετὰ τοῦ σκοπεῖν, ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῶν τοιούτων εἶναι ἡ συνήθης σύνταξις.

β'. διαμηχανήσομαί θ', ὅπως ἂν ἰστίον σαπρὸν λάβῃς. (Αρισ. Ιπ. 917) — ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω — οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἴπω ὃ νοῶ (Πλάτ. Μέν. 91. Εὐθύφ. 11). Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ λόγῳ πολλάκις διαδέχεται ἡ Ὑποτακτικὴ τὴν Εὐκτικὴν ἢ τὸν Μέλλοντα, ὡς παρὰ Πλάτωνι (Τιμ. σελ. 18). Ἐν δὲ Γοργίᾳ τοῦ αὐτοῦ Πλάτωνος (σελ. 481) τὴν ἄνευ τοῦ ἂν Ὑποτακτικὴν διαδέχεται Ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν, ἔπειτα ἀκολουθεῖ Μέλλων.

γ'. γενοίμαν ἵν' ὑλᾶεν ἔπεστι πόντου πρόβλημ' ἀλίκλυστον τὰς ἱεράς ὅπως προσείποιμ' ἂν Αθήνας (Σοφ. Αἴ. 1217) — ἀλλὰ σκόπει ὅπως ἂν ἀποθάνοιμεν ἀνδρικώτατα, (Αρισ. Ιππ. 81) — τὸ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περὶ τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὐτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν (Πλάτ. Πρωτ. 318) — ἔστηκα παίζουσα, ὅπως ἂν περιλάβοιμ' αὐτῶν τινα παριόντα (Αρισ. Εκκλ. 881). οὕτω δὲ καὶ τὸ ὥς, οἷον ὥς δὴ σκότος λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν (Εὐρ. Ιφ. Τ. 1025).

§. 210. Ἐπὶ πολλῶν χωρίων ἐφαρμοζομένης τῆς τοῦ ὅπως τροπικῆς ἐννοίας ἐλαττοῦται πολὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξχιρέσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων καθ' ἃς, Ἐνεσῶτος ἡγουμένου, ἔπεται Εὐκτικὴ, οἷον διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δὴλον γέννηται ἢ ἐπιμέλονται ὥς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται — καὶ αὐτός τε

θηρᾶ, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται ὅπως ἂν θηρῶεν — καὶ προσφέρουσιν ὡς ἂν ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπιότατα τῷ μέλλοντι πίνειν (Ξεν. Κ. Π. Α', β', 5. 10. γ', 8. ἴδε Ρεῖσίγιον *Comm. Crit.* εἰς Σοφ. Κ. σελ. 172)· οὕτω καὶ Μέλλοντος ἡγουμένου, πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα, ὅπως ἂν ἄριστα ἀγωνιζοίμεθα (Ξεν. Κ. Π. Β', α', 4).

§. 111. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ὅτι δὲ τὸ ὅπως, χωρὶς τοῦ ἂν, παρ' Ἀττικοῖς, μόνον ἐπὶ τοιαύτης τροπικῆς ἐννοίας, ἢ ἐνθα, Εὐκτικῆς προηγουμένης, τὸ ὅλον συγκροτεῖ εὐχῶν σειράν, ὡς ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων (§. 82 — 85) εἶπαμεν, ἢ καὶ ἐπὶ πλαγίου λόγου (ἴδε κατωτέρω §. 185), ὡς θέλει ὁ Μαθίας, τοῦτο δὲν ἡξεύρω ποῦ στήριζεται· διότι ἀπαντῶνται, φαίνεται εἰς ἐμέ, ἀπ' εὐθείας μαχόμενα πολλὰ ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων χωρία, ἐν οἷς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμία τῶν προηγουμένων περιστάσεων, ὁ λόγος εἶναι καθαρῶς τελικός· οὕτως

ἐθρέψντ' οἰκιστῆρας ἀσπιδηφόρους πιστούς, ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε — καὶ τόνδ' ἐπεμψα σῶν δόμων ἐφέστιον, ὅπως γένοιτο πιστὸς εἰς τὸ πᾶν χρόνου (Αἰσχ. Επτ. 20 Εὐμεν. 672) — πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος (Σοφ. Αντ. 1185) — ἐπέστελεν αὐτῷ ἥκειν, ὅπως σύμβουλος γίγνοιτο — ἔδωκεν αὐτῷ μαστιγοφόρους, ὅπως τιμωροῖεν (τοὺς παῖδας), ὅτε δέοι (Ξεν. Κ. Π. Ε', ε', 1. Λακεδ. Πολιτ. Β', 2).

§. 112. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν Αἰσχυλείων παραδειγμάτων, καθ' ἑλξιν ὅν — ἐθρέψατο ὅπως γένοισθε πιστοί, κτλ. δυνατόν ἴσως νὰ παραβιασθῇ εἰς τὴν τροπικὴν ἐννοιαν· δυσκόλως ὁμῶς τινὰ ἐκ τῶν λοιπῶν, τινὰ δὲ καὶ ἀδυνάτως. Εἶναι δὲ ὁ λόγος τοῦ τοιούτου ὅχι δυσεξήγητος· ὁ σκεπτόμενος περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ νὰ γένη τὸ πρᾶγμα σκέπτεται ἀναγκαίως καὶ ἵνα γένη. Ἐκ τούτου λοιπὸν εὐκόλως μεταπίπτει ὁ τροπικὸς λόγος εἰς τελικόν (ἴδε προσθήκας εἰς Γραμματικὴν Βουττμάννου σελ. 477)· καὶ λοιπὸν τὸ τροπικὸν ἐπὶ ῥήμα ὅπως, τελικὸς ἦτοι ἀποτελεστικὸς σύνδεσμος γινόμενον, ἔλαβε καὶ τὴν τελικὴν σύνταξιν, σπανιωτέραν μὲν, ἀναντίρρητον ὁμῶς.

§. 113. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον, ἐπειδὴ διὰ τῶν τελικῶν λεγομένων Ἀπαρεμφάτων ἐξηγεῖται συγγενές τι, πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖται δι' Ὑποτακτικῆς ἢ Εὐκτικῆς καὶ τοῦ ὅπως, ῥημάτων τινὲς κλάσεις ἔλαβαν ὡς συνήθη τὴν τοιαύτην

σύνταξιν μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἂν ἢ τοῦ ἰσοδυνάμου κέν, ἐν ᾧ ἄλλα συγγενῇ δέχονται τὴν δι' Απαρεμφάτου, οἷον προθυμεομένου δὲ Λοξίεω, ὅπως ἂν κατὰ τοὺς παῖδας τοῦ Κροίσου γένοιτο τὸ Σαρδίῳ πάθος (Ηρόδ. Α', 91)· οὕτω δὲ καὶ διὰ τοῦ ὡς, οἷον πειρήσω ὡς κ' ὑμῖ κακὰς ἐπὶ Κῆρας ἰήλω (Ιδυσ. Β, 316)· ὡσαύτως καὶ διὰ Μελλοντος τῆς Οριστικῆς, ὡς παρ' Ηροδότῳ (Γ', 133, κτλ.). Ἰδε περὶ τούτων κατωτέρω περὶ Απαρεμφάτου ἐν Κεφαλαίῳ ΚΗ'.

§. 114. Εκ τῶν προηγουμένων ὡσαύτως προκύπτει καὶ ἄλλη τις χρῆσις τοῦ ὅπως· παραλειπομένου δηλ. τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, ὃ διὰ τοῦ ὅπως λόγος ἐπέχει τόπον προτροπῆς, καὶ μάλιστα ἐντονωτέρας, οἷον ὅπως ἀνὴρ ἔσει (Εὐρ. Κύκλ. 591) — ἔσα ἀνὴρ — νῦν οὖν ὅπως σώσεις με, ἐπεὶ κάπῳλεσας (Αρισ. Νεφ. 1177) — ὅπως καὶ αὐτὸς παρέσει καὶ ἄλλους ἄξεις (Πλάτ. Ἰππ. Μ. 286). Τοῦτο δὲ διὰ τοῦ μὴ γίνεται, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἀπαγόρευσις ἢ νουθεσία πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαπειλουμένου κακοῦ, ὡς μόνον ἐκεῖν' ὅπως μὴ ῥεῖς — μὴ εἴπῃς — ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος — πρόσεχε νὰ μὴ σὲ ἀποθάνουν ἀπὸ τὸ ξύλον (Αρισ. Β. 6. Ξεν. Κ. Π. Α', γ', 18). Τούτων ἡ πλήρης ἔκφρασις ἔθελεν εἶναι σκόπει, φύλαττε, φρόντιζε ὅπως, κτλ. ἢ ἄγε ὅπως, κτλ. ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶδαμεν (§. 12)· καὶ οὕτως ἀπαντῶνται ἐνίοτε, οἷον ὅρα ὅπως μηδεὶς ἀκούσεταιί σου ἀναγινώσκοντος αὐτό (Λουκιαν.) — φύλαττέ θ', ὅπως μὴ τὴν βάλανον ἐκτρώξεται — ἀλλ' ὅπως ἀγωνιεῖ φρόντιζε τὰ πῖλοιπ' ἄριστα — ἄγε νῦν, ὅπως, ὅταν τι προβάλωμαι σοφὸν περὶ τῶν μετεώρων, εὐθέως ὑφαρπάσεις (Αρισ. Σφ. 155. Ἰππ. 688. Νεφ. 490).

§. 115. Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον ὅπως οὖν ἔσασθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, κτλ. (Ξεν. Αναβ. Α', ζ', 3) — ὅπως μὴ ποιήσετε ταῦτα (Δημ. Φ. Α', 8)· καὶ ἐπὶ τρίτου προσώπου, οἷον καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθέλῃσιν (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. Ι'). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πρώτου πληθυντικοῦ, οἷον ὅπως δὲ τὸ σύμβουλον λαβόντες ἔπειτα πλησίοι καθεδούμεθα (Αρισ. Εκκλ. 296. Παράβ. καὶ Λυσιστρ. 289). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐνικοῦ, οἷον ὅπως ἐξάρξω ἐγὼ μολπάν (Εὐρ. Τρ. 148). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ταῦτα προσεγγίζουσιν εἰς τὰ ὀνομασθέντα καὶ προεξηγη-

θέντα Αὐθυπότακτα. Αντικατασθέντος δὲ τοῦ ὥς εἰς τὸ ὅπως, καὶ τῆς Ὑποτακτικῆς εἰς τὸν Μέλλοντα, ἤθελαν εἶναι ὥς ποιήσωμεν, ὥς ποιήσωσι, κτλ. καὶ τοῦτο πιθανολογεῖ ὄχι ὀλίγον τὴν γνώμην ὅτι τὸ παρ' ἡμῖν ἄς εἶναι ἄς ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὥς, κατὰ τὰ Ἀπειρωτῶν = Ἡπειρωτῶν, πρῶτος = πρῶτος, τράγω = τρώγω· ἴσως δὲ καὶ τὸ Αἰολικὸν ἄστε τὸ ὁποῖον Δωρικῶς λέγεται ἔστε = ἔως (ἴδε κατωτέρω §. 151) δὲν εἶναι ἄλλα παρὰ ὥστε, κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος τραπὴν καὶ κατὰ τὸ ἀδάσουντον τῶν Αἰολέων «οἱ γὰρ Αἰολεῖς ἀγνοοῦσι τὴν δασεῖαν». Αναντιρρήτως δέ, κατὰ ταῦτα καὶ κατὰ τὸ τραῦμα, τρωῦμα καὶ τρώμα, εἶναι καὶ τὸ αῦς = ὦς. Καὶ καθὼς ἐκ τοῦ ὦς = οὔς (Μῶσα, Μοῦσα) ἐγεννήθη τὸ ὠτίον, οὕτως ἐκ τοῦ αῦς παρήχθη τὸ παρ' ἡμῖν αὐτίον (ἴδε περὶ τοῦ τελευταίου καὶ Κοραῆν Ἠλ. Β', σελ. 345).

§. 116. Ἐν πᾶσι ταῖς προηγουμένοις εἴτε λείπει τὸ μὴ εἴτε εἶναι, ἀνατρέπεται μὲν ἡ ἔννοια, ἡ σύνταξις ὅμως δὲν ἀλλάσσει· τὸ ἐν δηλοῖ ὅτι εἶναι σκοπὸς νὰ γένητι, τὸ ἄλλο ἵνα μὴ γένη, ἵνα ἀκούσῃ, ἵνα μὴ ἀκούσῃ, κτλ. Ἀν δὲ καὶ τὰ πράγματα τοῦτο φαίνεται σαφές, ἔδωκεν ὅμως ἀφορμὴν εἰς πολλὰς φιλονεικίας μεταξὺ τῶν Φιλολόγων. Ὁ γνωστὸς περὶ τούτου Δαυητινὸς κανὼν ὀρίζει ὅτι τὸ ὅπως, τοῦ μὴ ἐπομένου (ὅπως μὴ, καὶ σπανιώτερον ὥς μὴ), συντάσσεται· 1. μὲ Μέλλοντα τῆς Ὀριστικῆς· 2. μὲ δεύτερον Ἀόριστον, ἐνεργητικὸν ἢ μέσον, τῆς Ὑποτακτικῆς· 3. μὲ παθητικὸν Ἀόριστον πρῶτον ἢ δεύτερον τῆς Ὑποτακτικῆς, ὄχι ὅμως μὲ πρῶτον Ἀόριστον ἐνεργητικὸν ἢ μέσον τῆς Ὑποτακτικῆς· ὅθεν

1. ὅπως μὴ σουργάν οἰκτιεῖς (Αἰσχ. Προμ. 68).

2. ὅπως μὴ λάβῃ, μὴ μάθῃ—ὅπως μὴ δῶ δίκην, μηδὲ ἔλθῃ (Πλάτ. Γοργ. 481)—ὅπως μὴ γένηται·

3. ὅπως μὴ ληφθῇ—ὅπως μὴ ἀνατραπῇ.

ταῦτα ἤθελαν εἶναι ὀρθά· τῶναντίον τὰ ὅπως μὴ δὴ τοῦτο διδάξῃς μηδένα (Αριστοφ. Ν. 824)—ὅπως μὴ βουλευσῇσθε—ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν (Θουκ. Α'. 73. Δ', 66) καὶ τὰ ὅμοια ἤθελαν εἶναι, κατὰ τὸν ἄνω κανόνα, σόλνικα, καὶ πρέπει νὰ τραπῶσιν εἰς τὰ διδάξεις, βουλευσούσιν, ἐπιβοηθήσωσιν.

§. 117. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀπεδείχθη ὅτι ὁ κανὼν οὗτος δὲν εἶναι κατὰ πάντα ὀρθός (ἴδε Γραμ. Βουτ. ἐκδόσεως Κερκύρας, 1829. σελ. 478)· τὸ ὀρθὸν εἶναι ὅτι, σπανιώτερον μὲν, συν-

τάσσεται ὁμῶς τὸ ὅπως μὴ καὶ μετὰ πρώτου Αορίστου τῆς Ὑποτακτικῆς. Θέτουσι δὲ καὶ διαφορὰν μεταξὺ τούτων τῶν δύο συντάξεων, ὅτι ἡ διὰ τοῦ Μέλλοντος σημαίνει διχρῆς τι, ἡ δὲ διὰ τοῦ Αορίστου περαστικόν· ὅθεν ὅπως μὴ πεισόμεθα = ἵνα μὴ πάσχωμεν — ὅπως μὴ πεισώμεθα = ἵνα μὴ πάθωμεν· κλίνει δὲ ἡ μὲν πρώτη πρὸς τὴν τροπολογικὴν, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὴν τελικὴν ἔννοιαν. Τὰ περὶ τοῦ ὅπως μὴ λεγόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ ἀπλοῦ ὅπως.

§. 118. Τὸν περὶ τοῦ ὅπως μὴ ἀνωτέρω κανόνα ἠθέλησε νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ οὐ μὴ εἰς τὸ ὅποτον δὲν φέρει διαφορὰν ἄλλου μορίου μεσολάβησις, ὡς οὐποτε μὴ — οὐκέτι μὴ — οὐτι μὴ, κτλ. ὅθεν κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον εἶναι ὀρθὰ τὰ οὐ μὴ περιόψομαι — οὐ μὴ παραβῶμεν (Αριστ. Β. 509. Ορν. 461) — οὐ μὴ πίθηται — οὐ μὴ θάνωσις — οὐποτε μὴ πάθῃς — οὐκέτι μὴ καθέλωσιν — οὐτι μὴ λίπω ποτέ (Σοφ. Φ. 103. 418. Ηλ. 1029. Αριστ. Λυσ. 492. Αἰσχ. Εὐμ. 225) καὶ τὰ ὅμοια· ἠθέλαν εἶναι σόλοικα ὁμῶς τὰ οὐ μὴ λαλήσης ἀντὶ τοῦ οὐ μὴ λαλήσεις, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἰσχύουσι τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ ὅπως μὴ ῥηθέντα· οὕτω π. χ. παρὰ Σοφοκλεῖ (Κ. 408) ἀπαντᾶται οὐκ ἄρ' ἐμοῦ γε μὴ κρατήσωσιν ποτέ. Θέτουσι δὲ καὶ ἐνταῦθα διαφορὰν, ὅτι διὰ τοῦ Μέλλοντος σημαίνεται ἐντονωτέρα ἢ ἀπαγόρευσις παρὰ διὰ τοῦ Αορίστου (ἴδε Ρεῖσιγιον ὡς ἄνω σ. 248).

§. 119. Τὸ δέδοικα καὶ τὰ ταυτόσημα ῥήματα, ἂν καὶ δὲν σημαίνουσι τέλος, συντάσσονται ὁμῶς κατὰ τοὺς τελικοὺς λόγους, οἷον δέδοικα μὴ θάνῃ καὶ ἐδεδοίκεν μὴ θάνοι — περιδείδια μήτι πάθωμεν (Ιλ. Ν, 52) — δέδοικα δ' αὐτὴν μήτι βουλεύσῃ νέον (Εὐρ. Μ. 37) — παίδων δ' ἔδεισε μὴ φθονηθεῖν φύον (Εὐρ. Ηλ. 30) — οὐ φοβουμένω (οὐκ ἐφοβοῦντο) μὴ ζημιοῖντο ἢ παίοιντο ὑπὸ Σωκράτους (Απομν. Α', β', 18). Τίθεται δὲ πολλάκις ἐν τούτοις ἀντὶ τοῦ μὴ τὸ ὅπως μὴ, ἢ μόνον τὸ ὅπως ἢ τὸ ὡς, οἷον δέδοιχ' ὅπως μὴ κ' τῆς σιωπῆς τῆςδ' ἀναρρήξει κακὰ — ὁμῶς δὲ καὶ νῦν μὴ τρέσης, ὅπως σέ τις σὺν παισὶ βωμοῦ τοῦδ' ἀποσπάσει βία — μηκέτ' ἐκφοβοῦ μητρῶον ὥς σε λῆμ' ἀτιμάσει ποτέ (Σοφ. Τ. 1075. Εὐρ. Ηρακλ. 249. Σοφ. Ηλ. 1426). Ὡσαύτως δέχονται, ὡς οἱ τελικοὶ λόγοι, τὸν σύδεσμον ἄν (ἴδε τὸν ἐπόμενον παρὰ γράφον).

§. 120. Ἀνωτέρω ἤδη (§. 95) παρατηρήσαμεν ὅτι συχνότατα ἀπαντῶνται καὶ ἐνταῦθα αἱ προσημειωθείσαι ἐξαιρέσεις καθ' ἃς, παρωχημένου χρόνου ἡγουμένου ἔπεται Ὑποτακτικὴ οὕτως ἐνθαῦτα Ὑδάρυνης καταρρώδησας μὴ οἱ Φωκέες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι εἴρετο (Ηρόδ. Ζ', 218) — ἔδεια, μὴ σοι πολέμιος λειφθεῖς ὁ παῖς Τροίαν ἀθροίσῃ, καὶ ξυνοικίσῃ πάλιν (Εὐρ. Εὐκ. 1138. Παράβ. Θουκ. Α', 50. Β', 101)· οὕτω καὶ μετὰ τοῦ αὖν, δέδοικα γὰρ μὴ πρῶ λέγοις αὖν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ (Σοφ. Τραγ. 631. Παράβ. καὶ Θουκ. Β', 93. Ε. Ἀν. Ε', 6', 28. Σν.).

§. 121. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι, ὅταν ὁ φόβος ἀναφέρεται ὄχι εἰς γενησόμενον ἀλλὰ εἰς γενόμενον πρᾶγμα, τότε φυσικῶς τῷ λόγῳ τίθεται Ορισική, ὡς δείδω. μὴ δὴ πάντα θεὰ νημερτέα εἶπεν (Ὀδυσσ. Ε, 300) — νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν (Θουκ. Γ', 53) — ἐξεπλάγησαν, μὴ διὰ τὸ γῆρας ἐξέστηκα τοῦ φρονεῖν (Ἰσοκρ. πρὸς Φιλ. Ζ'. Κορ.).

Ὑποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ ἐπὶ Χρόνου.

§. 122. Οἱ λόγοι ἐν οἷς διὰ πράξεως γνωστοτέρας προσδιορίζεται ἄλλη πράξις ὀλιγώτερον γνωστὴ κατὰ ποίου χρόνου σημεῖον ἐγένεν ἢ θὰ γένη λέγονται χρονικοί, καὶ χρονικὰ τὰ εἰς τοῦτο χρησιμεύοντα μόρια· εἶναι δὲ χρονικὰ μόρια τὰ ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπ' αὖν, ἐπ' ἣν, ἐπειδ' αὖν, κτλ. τὰ ὅτε ὁ ἥλιος κατέδυ, ἐκοιμήθημεν — ὅταν καταβῶ, δειπνήσω καὶ ἀμφιέσομαι καὶ καθευδήσω εἶναι λόγοι χρονικοί. Καὶ οἱ χρονικοὶ λόγοι, ὡς οἱ προεξηγηθέντες τελικοὶ καὶ ὑποθετικοί, ἀναγκαίως διαιροῦνται εἰς δύο μέρη ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐκφέρει τὴν γνωστοτέραν, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ὀλιγώτερον γνωστὴν πράξιν· ὀνομάζομεν, συντομίας καὶ σαφηνείας χάριν, τὸ μὲν πρῶτον προσδιορίζον, τὸ δὲ δεύτερον προσδιοριζόμενον. Ἐννοοῦνται δὲ καὶ ἐν τούτοις τὰ περὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος καθ' ἣν προηγᾶται ἡ γνωστοτέρα πράξις ἢ λαμβάνεται ὡς προηγουμένη, ὅταν ἀμφότεραι ἦναι σύγχρονοι, ἄλλως εἶναι δυνατόν νὰ προτεθῇ εἰς τὸν λόγον καὶ τὸ προσδιοριζόμενον, τότε ἐκοιμήθημεν, ὅτε ὁ ἥλιος κατέδυ.

§. 123. Τίθενται δὲ αἱ Εγκλίσεις ἐπὶ τῶν χρονικῶν λόγων ὡς ἀκολουθεῖ.

Εὐκτική.

Ἡ Εὐκτική τίθεται μετὰ τῶν μορίων ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ εἰς δύο περιπτώσεις· I. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ἀναφερομένης εἰς τὸ παρελθόν· II. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ἀναφερομένης εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ εἰς τὸ μέλλον· πᾶσα μία δὲ ἐξ αὐτῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο ἄλλας μερικωτέρας· α'. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ὅχι εἰς ὠρισμένον χρόνον σημεῖον ἀναφερομένης ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης· β'. εἰς δήλωσιν ἐνεργείας ὅχι κατ' ἐπανάληψιν ἀλλ' ἅπαξ εἰς δοθεῖσάν τινα περίσασιν γινομένης. Εἶναι λοιπὸν ὡς ἐν τύπῳ· I. ὅτε βλέποι = ὅσάκις ἔβλεπε· II. ὅτε θάνατός μιν ἰκάνοι = ὅταν τὸν εὖρη ὁ Χάρος. Μερικώτερον δέ.

I. α'. ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι—ὅτ' ἔς πεδίου τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειεν, θαύμαζεν πυρὰ πολλά (Ιλ. Α, 610. Κ, 11)—καὶ αἰεὶ, ὁπότε μὴ ἄλλο τι σπουδαιότερον πράττοιεν, ταύτῃ τῇ παιδιᾷ ἐχρῶντο—καὶ ὁπότε μὲν συνδειπνοῖεν τινες, οὐδ' ἐκάθιζε Γαδάτας, ἀλλ' ἐπεμελεῖτο—ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευν ἀπὸ ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους—ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροντο, ἀνεχάζετο εὐπετῶς (Ξ. Κ. Π. Β', γ', 20 Η', δ', 2. Αν. Α', β', 7. Δ', ζ', 10)—ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη (τὸ δεσρωτήριον) = εὐθὺς ἀφ' οὗ ἡνοίγετο (Πλάτ. Φαίδ. 59)—ἐπειδὴ δὲ ἐκάστοις ἑτοῖμα γίγνοιτο, ξυνήεσαν τὰ δύο μέρη ἀπὸ πόλεως ἐκάστης ἐς τὸν Ἰσθμόν (Θουκ. Β', 10).

I. β'. ἐπὶ δὲ χλαῖναν βάλεν αὐτῷ ἐννυσθαι, ὅτε τις χειμῶν ἐκπαγλος ὕροιτο—ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτοιο καὶ ὕπνου μιμνήσκοιτο (Οδ. Ξ, 522. Υ. 138). Ἐνταῦθα ἀνάγεται βέβαια καὶ τὸ (Ιλ. I, 191) δέγμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν αἰεῖδων, ἃν καὶ παρὰ πολλῶν ἀναφέρεται εἰς τὸ προηγούμενον.

II. α'. μὴ σύγε κεῖθι τύχοις, ὅτε ροιβδήσειεν (Οδ. Μ, 106) = ὅταν ἀναρροιβδήσῃ.

II. β'. ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσαι, αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμι—αἱ γάρ μιν θανάτοιο δυσηχέος ὥδε δυναίμην νόσφιν ἀποκρύψαι, ὅτε μιν μόρος αἰνὸς ἰκάνοι—μηδ' ἀντιάσειας ἐκείνῳ, ὁπότε νοστήσει (Ιλ. Θ, 24. Σ. 465. Οδ. Σ, 148).

§. 124. Τὰ Ι. α'. εἶναι πολὺ συχνότερα τῶν Ι. β'. τῶν ὁποίων τούτων πολλὰ κλίνουσι πρὸς τὰ πρῶτα, καὶ χωρὶς πολλῆς δυσκολίας μεταπίπτουσιν ἐνίοτε εἰς αὐτά· ὅθεν δυνατόν εἶπεν ὅτι ἡ Εὐκτική ἐν τοῖς χρονικοῖς λόγοις τίθεται μάλιστα ἐπὶ παρελθόντων, καὶ συνήθως ἐπὶ πράγματος πολλάκις ἐπαναλαμβανομένου μετὰ ὀλίγων ἐξαιρέσεων. Τὰ δὲ ΙΙ. α'. β'. γίνονται ὅταν καὶ εἰς τὸ ἄλλο κῶλον τοῦ λόγου ὑπάρχῃ Εὐκτική, καὶ οὕτω θεωρῆται τὸ ὅλον ὡς συνεχὴς εὐχή, ἢ ἦναι ἀπλῶς ἰδεατὴ περίστασις. Ἐκτὸς ἐνὸς μέρους (Οδυσ. Ω, 343) τηρεῖται ἀπανταχοῦ παρ' Ομηρῶν τὸ τοιοῦτον· τρὺναντίον παρὰ τοῖς μεθ' Ομηρον συνηθέστα ἀπαντᾶται Ορισικὴ ἐν τῷ πρώτῳ κῶλῳ, ὡς ἐπὶ τοῦ προσημειωθέντος χωρίου τῆς Οδυσσεΐας (ἴδε Θεισχ. Γραμμ. σελ. 619).

§. 125. Ο χρονικὸς οὗτος λόγος ἐκφέρεται πολλάκις διὰ τοῦ εἰ, ὡς εἶπεν φίλων βλέψειεν οἴκετῶν δέμας, ἔκλαιεν ἢ δύστηνος εἰσορωμένη (Σοφ. Τραχ. 908) — εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο (Θουκ. Ζ', 79). Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τροπολογία τοῦ διὰ τοῦ ἐπεὶ ἐκφερομένου· τὸ ἐπεὶ ἐπίοιεν καὶ εἰ ἐπίοιεν καταντᾶ = ὅσάκις ἐπίοιεν.

§. 126. Εἴτε διὰ τοῦ ὅτε, εἴτε διὰ τοῦ εἰ ἐκφέρεται τὸ χρονικὸν κῶλον τὸ προσδιορίζον, ἐν τῷ ἄλλῳ κῶλῳ τῷ προσδιοριζομένῳ τίθεται Παρατατικός, ὡς δεικνύουσι τὰ προηγούμενα παραδείγματα μετὰ πολλῶν ἄλλων, ἢ τῷ Παρατατικῷ ἰσοδύναμος Ὑπερσυντελικός· εἰς τούτους δὲ προστίθεται ἐνίοτε ὁ σύνδεσμος ἄν, σημαينوμένου κατ' αὐτὸν τον τρόπον τοῦ κατ' ἐπανάληψιν γινομένου, ὡς ἐπεὶ δὲ φρουρὰ φανθείη, τότε ἦκεν ὁ συντεταγμένος· λαβὼν δ' ἄν (= ἐπεὶ λάβοι) τὸν ἵππον καὶ ὅπλα, ὅποια δοίη αὐτῷ, ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἄν ἐστρατεύετο (Ξ. Ελ. ζ', δ', 11) — καὶ οἱ μὲν ὕνοι, ἐπεὶ τις διώκοι, προδραμόντες ἄν εἰσγήκεσαν (= ἔσεκαν. Ξεν. Αν. Α', Ε', 2. Ἰδε καὶ Αρισ. Εἰρ. 212, κτλ.). Ἐνίοτε δὲ τίθεται ἐν τῷ δευτέρῳ κῶλῳ καὶ Ἀόριστος, ὡς εἰ μὲν τινες ἴδοιέν πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησαν τε ἄν καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν ἐτρέποντο (Θουκ. Ζ', 71. Περσ. καὶ Ιλ. Γ, 232).

§. 127. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τοῦ ὅπως καὶ ὡς, χρονικῶς ἐκλαμβανομένων, οἷον ὅπως μὲν εἶη ἐν τῇ γῇ καρπὸς ἀδρός, τηνικαῦτα ἐσέβαλλε τ' ὅν στρατιήν . . . ὡς δὲ εἰς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα μὲν τὰ

ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὔτε κατέβαλλε, οὔτε ἐνεπίμπερ ἤ, οὔτε θύρας ἀπέσπα, ἕα δὲ κατὰ χώρην ἐστάμεναι· ὁ δέ, τά τε δένδρεα καὶ τὸν καρπὸν τὸν ἐν τῇ γῇ ὁκῶς διαφθείρειε, ἀπαλλάσσετο ὀπίσω (Ηρόδ. Α', 17).

Υποτακτική.

§. 128. Η Υποτακτική τίθεται μετὰ τῶν χρονικῶν μορίων ὅταν, ὁπόταν, ἐπ' ἂν, ἐπ' ἤν, ἐπειδ' ἂν, τὰ ὅποια εἶναι αὐτὰ τὰ προηγούμενα ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ μετὰ τοῦ συνδέσμου ἂν· I. εἰς δήλωσιν πράξεως πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι· II. εἰς δήλωσιν πράξεως εἰς τὸ μέλλον ἀναφευμένης καὶ ὠρισμένως ἅπαξ γενησομένης· εἶναι λοιπὸν ὡς ἐν τύπῳ· I. ὅταν βλέπωσι· II. ὅταν θάνωσιν· ὡσαύτως.

I. ὅτ' ἂν (= ὅταν) τίνα θυμὸς ἀνώγῃ — ὁππότε' ἂν (= ὁπόταν) ἐθέλῃσι — ἐπ' ἤν κεκάμω πολεμίζων (Ιλ. I, 101. O, 209. A, 168) — εὔτ' ἂν (= ὅτ' ἂν) μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ πόλι ἢ ἔθνει ἔσσεσθαι (Ηρόδ. Γ', 27) — ὅταν περὶ ἱατρῶν αἰρέσεως ἢ τῇ πόλει σύλλογος — ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηται τίς τι (Πλάτ. Γοργ. 455. Φαίδ. 74) — ὁπόταν στρατοπεδεύωνται, τάφρον περιβάλλονται εὐπειτῶς διὰ τὴν πολυχειρίαν (Ξ. Κ. Π. Γ', γ', 26) — ἐπ' ἂν δὲ ἀρ' ῥώστημά τι συμβῇ (Δημ. Ολ. Α', 7) — ἐπειδ' ἂν ἡμεῖς οἰμώζωμεν καὶ στένωμεν. . . , ἐπιγελαῖ (Λουκιαν.). Συχνότατον τοῦτο ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν, οἷον ὅταν συνειδῇ μητρὸς ἢ πατρὸς κακὰ — ὅταν δὲ κρηπίς μὴ καταβληθῇ γένους (Εὐρ. Ιππ. 425. Ηρ. Μ. 1261).

II. ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἂν ὀλώλῃ Ἰλιος ἱρή — οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ ἂν σύγχε πότμον ἐπίσπῃς (Ιλ. Δ, 164. Ζ, 412) — τάφος δὲ ποῖος δέξεταί μ', ὅταν θάνω; (Εὐρ. Ιφ. Τ. 625) — ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους (Θουκ. Δ', 60) — ὅταν ἡ δίκη σοι ἢ καὶ ἡ κρίσις (Πλάτ. Γοργ. 526) — ἐπειδ' ἂν ἅπαντα ἀκούσητε (Δημ. Φ. Α', 6)· ὡσαύτως ἐνίοτε καὶ διὰ τοῦ ὡς, οἷον ὡς ἕκαστος οἱ μιχθῇ (Ηρόδ. Δ', 172). Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἴσως χωρὶς ἄλλων παραλλήλων παραδειγμάτων.

§. 129. Εκ τῶν διὰ τῆς Εὐκτικῆς σημαινομένων τὸ εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον, εἴτε κατ' ἐπανάληψιν εἴτε ὡς ἅπαξ θεω-

ρεῖται, διασέλλεται προφανῶς τοῦ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐξηγεῖται πάντοτέ τι εἰς τὸ ἐνεστῶς ἢ μέλλον. Καὶ τὸ δι' Εὐκτικῆς δὲ εἰς τὸ ἐνεστῶς ἢ μέλλον ἀναφερόμενον, κατ'ἐπα-
νάληψιν καὶ αὐτὸ ἢ ὡς ἅπαξ θεωρούμενον, διασέλλεται τοῦ διὰ
τῆς Ὑποτακτικῆς· καθότι διὰ μὲν τῆς Εὐκτικῆς ἐκφέρεται μία τις
ὑπὸ τοῦ νοῦς παραλαμβανομένη περίσσις, χωρὶς προσδοκίας ἐκ-
τελέσεως, τοῦναντίον διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς ἐξηγεῖται τι ὡς προσδοκώ-
μενον· καὶ εἰ μὲν δὲν θέλει εἰπεῖ ἂν γένωμαι βασιλεὺς
ὁ οὐδεμίαν περὶ τούτου ἐλπίδα ἔχων (§. 50), πολλὰ ὀλιγώτερον
θέλει εἰπεῖ ὅταν γένωμαι βασιλεὺς, ὅπου περιλαμβάνεται
καὶ ὁ χρόνος· πολὺ εὐκολώτερον ἤμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὁ αὐτὸς ὅτε
γενοίμην βασιλεὺς· τὸ πρῶτον ἀναπτυσσόμενον δηλοῖ =
ὅταν γένω βασιλεὺς, ὡς ἐλπίζω καὶ προσμένω· τὸ
δεύτερον = ὅτε ἦτον δυνατόν νὰ ἐγενόμην βασιλεὺς,
τὸ ὁποῖον δὲν ἐλπίζω.

§. 130. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ ὅταν εἰς τὸ τῆς ἀποδό-
σεως κῶλον ὑπάρχῃ Εὐκτικὴ Εγκλισις ἐπὶ καθαρᾷς εὐκτικῆς ἐννοίας·
εἰ μὲν δηλ. ἐν τῇ προτάσει μετὰ τοῦ χρονικοῦ μορίου εἶναι
Ὑποτακτικὴ, τότε σημαίνεται ὑπόθεσις δυνατὴ καὶ προσδοκωμένη,
εἰ δὲ εἶναι Εὐκτικὴ, τότε πάντοτε ἀμφίβολος ἢ ἐκπλήρωσις τῆς
ὑποθέσεως· ὅθεν ὁ λέγων π. χ. τεθναίην, ὅτε κεῖνον ἀπο-
πνεύσαντα πυθοίμην (Καλλιμ. Αποσπ. 219) οὔτε προσ-
μένει οὔτε ἐλπίζει τὴν ἀπόπνευσιν· τοῦναντίον τεθναίην ὅτε
ἢ ὅταν πύθωμαι ἤθελεν εἰπεῖ ὁ προσμένων αὐτήν (ἴδε Ερ-
μᾶνον εἰς Βιγέρον, σελ. 320). Τὸ πρῶτον ἤθελεν εἶναι παρ'ἡμῖν
νὰ ἔσκαζα ὅτε ἤκουα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ βαθμὸν
διαφέρει τοῦ νὰ ἔσκαζα πρὶν ἤθελα τὸ ἀκούσει· τὸ
δεύτερον ἤθελεν εἶναι νὰ σκάσω ὅταν τὸ ἀκούσω, κατὰ
βαθμὸν διαφέρον τοῦ νὰ σκάσω πρὶν τὸ ἀκούσω.

§. 131. Συνήθως μεταχειρίζονται ἐν τούτοις οἱ Ἀττικοὶ τὴν
μὲν Ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, τὴν δὲ Εὐκτικὴν χωρὶς· παρ'
Ομήρῳ δὲ ἀπαντᾷται καὶ ἀντιγράφως, καὶ Ὑποτακτικὴ δηλ. μετὰ
τῶν ἀπλῶν μορίων ἐπεὶ, ὅτε, χωρὶς τοῦ ἄν, καὶ Εὐκτικὴ μετὰ
τῶν μορίων τούτων ἐχόντων τὸ ἄν, ὡς ὀππότε Ἀχαιοὶ Τρώων
ἐκπέρσωσι πτολίεθρον—ὅτε μιν θάπτωσιν Ἀχαιοί—
ἐπεὶ οὖν ποιήσῃ (Ιλ. Α, 163. Φ, 323. Ο, 363)—ἐπεὶ
ἄν μαλατοὶ σχεδὸν ἔλθοι—ἐπὴν τισαίμεθα λώβην.
(Ιλ. Ι, 304. Τ, 208. Ἰδε καὶ Ιλ. Ω, 227. Οδυσ. Δ, 222).

§. 132. Εἶναι δὲ συνηθεσάτη παρ' Ομήρῳ ἡ σύνταξις τοῦ ὅτε

μετὰ Ὑποτακτικῆς ἐπὶ τῶν Παραβολῶν, εἴτε ἐν ἀρχῇ αὐτῶν μετὰ τοῦ ὡς, ὅθεν ὡς ὅτε, ὡς δ' ὅτε, ὡς δ' ὅτε τις, κτλ. εἴτε ἐν τῇ ἐπομένῃ ἐπεξεργασίᾳ διὰ τοῦ ἀπλοῦ ὅτε. Ἀλλὰ καὶ Ορισικὴ τίθεται παρ' Ομήρῳ ἐπὶ τῶν Παραβολῶν, καὶ διάφοροι μάλιστα χρόνοι αὐτῆς, ἐτι δὲ καὶ Εὐκτικὴ ἀναφέρεται. Πάντων λοιπὸν συμπεριλαμβανομένων ἔχει, ὡς ἐν τύπῳ, ἡ χρῆσις τῶν Ἐγκλίσεων παρ' Ομήρῳ ἐπὶ τῶν Παραβολῶν ὡς ἀκολουθεῖ· α'. τίθεται Ορισικῆς Ἐνεσῶς· β'. Ορισικῆς Αόριστος· γ'. Ορισικῆς Μίλλων· δ'. Ἐνεσῶς ἢ Αόριστος τῆς Ὑποτακτικῆς· ε'. Εὐκτικὴ· οὕτω

α'. ὡς ὅτε κύμα . . . αἰγιαλῷ βρέμεται — ὡς δ' ὅτε χεῖμαρροι ποταμοὶ . . . συμβάλλετον ὕδωρ — ὡς δ' ὅτ' ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαίνετ' ἀριπρεπέα (Ιλ. Β, 209. Δ, 452. Θ, 556. Ἰδε καὶ Ιλ. Κ, 361. Οδ. Ν, 31. Ρ, 518).

β'. ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη — ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπύλος ἀνὴρ (Ιλ. Γ, 33. Δ, 275. Ἰδε καὶ Ιλ. Ε, 902. Ν, 389. Π, 823).

γ'. ὡς ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθύ' ληϊον — ὡς δὲ κύνες δυσωρήσουσιν (Ιλ. Β, 147. 395. Κ, 184).

δ'. ὡς δ' ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου ἢ λέοντος ἄπτηται — ὡς δ' ὅτε πού τις θηρητὴρ κύνας ἀργιόδοντας σεύη — ὡς δ' ὅτ' Ἀρης οὔρεσι μαίνηται — ὡς δ' ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀράρη (Ιλ. Θ, 339. Λ, 292. Ο, 606. Π, 212. Ἰδε καὶ Ιλ. Ε', 597. Ζ, 506, κτλ.)· οὕτω καὶ ὡς δέ . . . ὅτε δὴ (Ζεὺς) χαλεπήνῃ (Ιλ. Π, 386. Ἰδε καὶ Ιλ. Ε, 91). Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τῶν ὅτ' αὖ = ὅταν (Ιλ. Λ, 269)· ὡσαύτως διὰ τῶν ὡς ὁπότε (Ιλ. Λ, 305), ὡσεὶ (Ιλ. Ι, 481), ὥστε (Ιλ. Λ, 68. Μ, 278. Ο, 382), ἢ ὅτε (Ιλ. Ρ, 547).

ε'. ὡς ὅτε τις τρυπῷ δόρυ νήϊον ἀνὴρ τρυπάνῳ, ὡς τοῦ, κτλ. (Οδ. Ι, 384).

§. 133. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένον δυσκολίας καὶ ἔριδος· οὕτω π. χ. ὅλοι οἱ Ἐνεσῶτες τῆς Ορισικῆς, σημειωμένοι ἀνωτέρω διὰ τοῦ α', εἶναι, ὡς θέλουσιν οἱ ἀκριβολογοῦντες σφόδρα, μόνον φαινόμεναι ἀνωμαλίας· διότι κυρίως εἶναι Ὑποτακτικῆς χρόνοι, ἔχοντες, διὰ τὸ μέτρον, συνεχισμένον τὸ μακρὸν φωνῆεν. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα παρίστανται ὡς Ορισικῆς χρόνοι δι' ἀνακρίβειαν

ὀρθογραφίας, ὡς ἐέργει ἀντὶ ἐέργη, ἐκποτέονται ἀντὶ ἐκποτέωνται, ἡερέθονται ἀντὶ ἡερέθωνται, ἔχονται ἀντὶ ἔχωνται, προΐησι ἀντὶ προΐησι, κτλ. (Ιλ. Δ, 131. Τ, 357. Φ, 12. Οδ. Ε, 433. Μ, 253). Ο λόγος ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἐκφέρεται, ὡς θέλουσι, μετὰ τινος ὑποθέσεως· οὕτω π. χ. ὅχι = καθὼς ὅτε τὰ ἄστρα φαίνονται, ἀλλὰ = καθὼς εἰ τὰ ἄστρα φαίνονται (Θειρσχ. Γραμμ. σ. 615).

§. 134. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ Μέλλοντος· καὶ αὐτὸς κρίνεται περιττός, ὡς ὑπὸ τῆς Ὑποτακτικῆς ἀναπληρούμενος· ὅθεν ἢ εἶναι ἐφθαρμένα τὰ χωρία ἐνθα ἀπαντᾷται Μέλλων (τεμεῖ ἀντὶ τέμει, Ιλ. Ν, 707), ἢ εἶναι φαινόμενοι Μέλλοντες, ἔχοντες, ὡς καὶ οἱ προαναφερθέντες Ενεσῶτες, συνεσαλμένον τὸ μακρὸν φωνῆεν, διὰ τὸ μέτρον (ἴδε Θείρσχ. ἐνθα ἀνωτέρω, καὶ Νίτσην εἰς Οδυσ. Ε, 249 — 51).

§. 135. Καὶ ἡ Εὐκτικὴ φαίνεται ἀνάρμοστος, διότι ἡ παραβολὴ πρέπει νὰ ζηρίζεται εἰς πράγματα ὑπάρχοντα ἢ γινόμενα, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι χαρακτὴρ τῆς Εὐκτικῆς, τούναντίον ἀρμόζει πρὸς τοῦτο ἡ Ὑποτακτικὴ, ὡς σημαίνουσα πράγματα προσδοκώμενα. Τὸ ἀνωτέρω φερθὲν παράδειγμα εἶναι μοναδικόν, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ ὅχι περισσιν δυνατὴν καὶ προσδοκωμένην, ἀλλ' ἰδεατὴν· ὅθεν τὸ ὡς ὅγε = ὡς εἰ· καὶ τὸ ὅλον = ὡς εἰ τις τρυπάοι, κτλ.

§. 136. Ἰδιάζουσι λοιπόν, κατὰ τὰ ἄνω, εἰς τὰς Ομηρικὰς Παραβολὰς ὁ Αόριστος τῆς Οριστικῆς, ὁ Ενεσῶς καὶ ὁ Αόριστος τῆς Ὑποτακτικῆς. Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 43) περὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἵπαμεν, ὅτι οἱ Φιλολόγοι, θέλοντες νὰ φέρωσι τὰ πάντα ὑπὸ κανόνας σταθεροῦς, διορθόνουσι, μεταβάλλουσι καὶ τροποποιοῦσι πολλὰ χωρία συγγραφέων καὶ ποιητῶν, καὶ πολλάκις, κατὰ δυσυχίαν, χωρὶς ἀποχρῶντος λόγου· ὅθεν πολλοὶ ἄλλοι, συγκαταβατικώτεροι ὄντες, ἀνέχονται, εἰ μὲν ὅχι τὸν Μέλλοντα, τούλαχισον τὸν Ενεσῶτα τῆς Οριστικῆς, τινὲς δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Μέλλοντα. Εἰς ἐμὲ φαίνεται ὡς ὀρθὸν ἐν γένει ὅτι ἐλλόγως τίθεται Οριστικῆς Ενεσῶς ἐπὶ πραγμάτων αἰέποτε ὄντων ἢ συνήθως γενομένων· ὅθεν τὰ ἀνωτέρω ἔχονται, λιλαίεται, κτλ. (Οδυσ. Ε, 433. Ν, 31) ἤθελα τολμήσαι νὰ μὴ τὰ δεχθῶ ὡς Ὑποτακτικῆς χρόνους μετὰ φωνήεντος συνεσαλμένου, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὀμηρικωτάτου Θειρσχίου. Ο Αόριστος τῆς Οριστικῆς τίθεται ὅταν

παραλαμβάνεται τι ὡς ἅπαξ γινόμενον, εἰς ἔνδειξιν τοῦ συνήθως γινομένου, καὶ τοῦτο δυνάμει τῆς φύσεως τοῦ Ἀορίστου (ἴδε κατωτέρω περὶ Ἑρόνων τοῦ Ρήματος). Τίθεται δὲ τελευταῖον Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν Παραβολῶν παρ' Ὀμήρῳ εἰς ἔνδειξιν μιᾶς τινος χρονικῆς περιστάσεως τῆς ὁποίας ἡ ἐρμηνεία, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκφερομένη, ἤθελεν εἶναι — τοῦτο εἶναι ὡς εἴναι τις, κτλ.

§. 137. Ἀλλὰ καθεὶς βλέπει ὅτι τὰ ὅρια ταῦτα δὲν εἶναι φύσει σταθερὰ καὶ ἀμετακίνητα, διότι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ὡς συνήθως γινόμενον ἢ ὡς ἀπλῆ χρονικὴ περίστασις· ἔπειτα καὶ δι' αὐτῆς τῆς Ὑποτακτικῆς ἐκφέρεται, ὡς καὶ διὰ τῆς Οριστικῆς, πρᾶγμα συνήθως γινόμενον. Ἐκτὸς τούτων παρατηρεῖται διαφορὰ εἰς τὴν ἐν τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἐν τῷ ἐπομένῳ κώλῳ τῶν Παραβολῶν χρῆσιν τῆς Ὑποτακτικῆς, καὶ ἄλλη πάλιν διαφορὰ εἰς τὰ ὡς ὅτε, καὶ εἰς τὰ ἀπλᾶ ὡς, ὥστε, κτλ. (Νίτσης ἐνθα ἀνωτέρω). Ἐκ πάντων τούτων γίνεται κατὰδηλον ὅτι ἡ ἐξακριβωσις τῆς προκειμένης ὕλης ἤθελεν ἀπαιτήσῃ ὀλόκληρον πραγματείαν. Καὶ τῷ ὄντι αἱ Ὀμηρικαὶ Παραβολαί, ὡς ὑπὸ τὴν αἰσθηματικὴν ἦτοι καλλιλογικὴν ὄψιν εἶναι θαυμασιώταται, οὕτως ὑπὸ τὴν γραμματικὴν εἰς ἄκρον ποικίλαι· διὰ τοῦτο ἔκριναν τοῦ κόπου ἀντάξιον πολλοὶ Φιλολόγοι νὰ γράψωσι περὶ αὐτῶν, ὑπ' ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις θεωρουμένων, ἰδιαίτερα πονήματα.

§. 138. Καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντῶνται ἐνίοτε παραδείγματα Εὐκτικῆς Εγκλίσεως μετὰ τῶν χρονικῶν μορίων ἐχόντων τὸ ἄν, ὡς ὅταν ἐκσωζοίατο (Αἰσχ. Πέρσ. 451) — ὁπότε ἄν μάχη γένοιτο — ὁπότε ἄν γοῦν ἀναγκασθείημεν (Πλάτ. Ἀλκιβ. Β', 148. Συμπ. 219) — ὁπότε ἄν ἤκοι ἐπὶ τὸ δεῖπνον — ἐπειδὰν οἴκοι εἴης — ὁπότε ἄν ἐλαύνοιεν (Ξεν. Κ. Π. Α', γ', 11. 18. Η', α', 44).

§. 139. Πολὺ σπανιώτερα εἶναι παρ' Ἀττικοῖς τὰ ἄνευ τοῦ ἄν ἔχοντα Ὑποτακτικὴν, ὡς ἐπεὶ φανῇ — ἐπεὶ δ' ἀμάρτη (Σοφ. Κ. 1226. Αντ. 1025), συχνὸν τοῦτο παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς (ἴδε Θιόκρ. ΚΓ', 30. ΚΘ', 33), συχνότατον δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικισαῖς καὶ Γραμματικοῖς, ὡς καὶ τὸ ἀντίστροφον, ἡ χρῆσις τοῦ ὅταν καὶ ὁπότε ὅχι μόνον μετὰ Ἐνεσῶτος ἀλλὰ καὶ μετὰ Παρωχημένου τῆς Οριστικῆς, ὡς ὅταν μὴ ἐπίσταται (Κέβ. Πίν.) — ὁπότε μετὰ κῶας ἀνήγαγεν αὐτὸς Ἰήσων (Μίμνερος). Ταῦτα δὲ εἶναι μᾶλλον προοίμια τῶν παρ' ἡμῖν ὅταν ἤλθεν, ὅταν ἤκουσε, κτλ. ἀντὶ ὅτε

ἤλθεν, ὅτε ἤκουσε, παρὰ ἐφθαρμένα καὶ διορθώτως χρη-
 ζοντα χωρία (ἴδε Ερμᾶννον εἰς Βιγέρον, σελ. 792. 924). Καὶ
 ἐκ τῶν παρ' Αττικοῖς δὲ τοιούτων ἀνωμάτων χωρίων τινὰ
 ὑπόκεινται εἰς ἀμφιβολίας καὶ ἐρίδας μεταξὺ τῶν Φιλολόγων
 οὕτω π. χ. τὰ τῆς Εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ὅταν ἢ ὁπότεν ἢ
 νομίζουσιν ἐσφαλμένα καὶ διορθόουσιν, ὡς ὁ Βουττμᾶννος τὸ ἀνω-
 τέρω τοῦ Πλάτωνος (Αλκιβ. Β', 148) ὁπότεν διορθώνει ὁπότε,
 ἢ ἀνάγουσιν εἰς τινὰ χρῆσιν τῆς Εγκλίσεως ταύτης καθ' ἣν
 συγχωρεῖται ἡ προσθήκη τοῦ μορίου (Ματθ. σελ. 1007).
 Ωσαύτως καὶ τὸ τῆς Υποτακτικῆς ἀπλοῦν ἐπεὶ τρέπει ὁ Βρύγ-
 κιος εἰς τὸ ἐπὶ τὸν τούναντίον ἄλλοι τὰ ἀνέχονται, ὡς Ερμᾶννος,
 Ρεῖσίγιος, κτλ. Εἰς ἐμὲ φαίνεται ἀναντίρρητον ὅτι, ἂν καὶ οἱ
 Αττικοὶ ἔθεσαν διαφορὰν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν Εγκλίσεων ἐν
 τούτοις, διέσωσαν ὁμῶς καὶ πολλὰ τῆς ἀρχαίας Ομηρικῆς χρή-
 σεως, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις.

§. 140. Πολλὰ ἐκ τῶν προηγουμένων μορίων εἶναι καὶ χρο-
 νικά καὶ αἰτιολογικά ἐν ταύτῳ, ἄλλα εἶναι μόνον χρονικά, καὶ
 ἄλλα τελευταῖον μόνον αἰτιολογικά. Ἐκ τῶν πρώτων εἶναι τὸ
 ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτε· ἐκ τῶν δευτέρων τὸ ἡνίκα, ὁπότε
 καὶ τὸ ποιητικὸν ὄφρα· ἐκ τῶν τρίτων τὸ ὅτι καὶ διότι.
 Εἶσω δὲ ὁ λόγος περὶ χρόνου ἢ περὶ αἰτίας, εἴτε ἀναφέρεται
 εἰς τὸ παρωχημένον, εἴτε εἰς τὸ ἐνεσῶς, εἴτε εἰς τὸ μέλλον,
 τίθεται πάντοτε Ορισική, ὅταν τὸ πρᾶγμα ἐκφέρεται ὡς θετικὸν
 γεγονός· ὀριστικῶς καὶ χωρὶς ὑποθέσεως, ὡς καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς
 τοῦ παρόντος Κεφαλαίου εἶπαμεν (§. 36. Ἰδε καὶ κατωτέρω
 περὶ πλαγίου λόγου §. 197 — 199)· οὕτως ὁππότε μιν
 ξυνδῆσαι Ολύμπιοι ἠθελον ἄλλοι — οἳ δ' ὅτε δὴ
 λιμένος πολυβευθέος ἐντὸς ἵκοντο, ἰστία μὲν στεί-
 λαντο, θέσαν δ' ἐν νηϊ μελαίνῃ — ἡμος δ' ἐωσφό-
 ρος εἴσι, τῆμος πυρκαϊὴ ἐμαραίνετο — ἔρχεαι
 οἷος νύκτα δι' ὄρφναίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλ-
 λοι; ὁππότε δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσιν χεῖρας
 ἐφήσει (Ιλ. Α, 399. 432. Ψ, 226. Κ, 83. Οδ.
 Υ, 386)· οὕτω καὶ νῦν, ὅτε σοι παρέστακεν (Αἴσχ.
 Επτ. 711) — ἡνίκ' ἤλθεν Αλέξανδρος ὁ τούτων
 πρόγονος (Δημ. Φ. Β', 2)· κτλ. ἴδε διάφορα ἄλλα πα-
 ραδείγματα χρονικῶν λόγων ἀνωτέρω (§. 36.) καὶ κατωτέρω
 (§. 142.). Τὸν Μέλλοντα ἐν τοῖς τοιούτοις δὲν ἀνέχεται ὁ
 Θείρσχιος, ὅθεν τὸ ἀνωτέρω τῆς Οδυσσεΐας (Υ, 386) ἐφήσει

τρέπει εἰς τὸ ἐφείη, ὡς τὸ θῆσει (Οδυσ. Π, 282) εἰς τὸ θῆσιν. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἐξέσω ἐπέχειν, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς ἢ χρησίς τοῦ Μέλλοντος ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι παρὰ πᾶσι δεκτὴ καὶ ὁμολογουμένη, ὅποτε γε καὶ ἡμῖν τάξεις ἀ ἀν δέοι ποιεῖν (Ξ. Κ. Π. Η', γ', 7), κτλ.

§. 141. Ωσαύτως διὰ τοῦ ὡς καὶ ὅπως, οἷον ὡς ἴδον αἰόλον ὄφιν (Ιλ. Μ, 208) — ἡχῆς δ' ὅπως ἤκουσαν = εὐθύς ἀφ' οὗ ἤκουσαν (Εὐρ. Φ. 1155.) — τὸν δ' ὅπως ὄρᾳ Ξέρξης, πέπλους ῥῆγνυσιν — ὅπως τάχιστα τὸν πατρῶον ἐς θρόνον καθέζετο (Αἰσχ. Πέρσ. 198. Προμ. 229.), ἐνθα τὸ καθέζετο εἶναι Αόριτος δεύτερος καὶ ὄχι Παρατατικός· ὅθεν τὸ ἀνωτέρω τοῦ Αἰσχύλου παράδειγμα = εὐθύς ἀφ' οὗ ἐκάθισεν εἰς τὸν πατρικὸν θρόνον (παράβ. Σοφ. Κ. 1597, κτλ.). Αποδεικνύει δὲ ὁ Βουττμᾶννος (Διεξοδ. Γραμ. Β', 153.) ὅτι τὸ ἐζόμεν καὶ ἐκαθεζόμεν (καθεζόμεν παρὰ τοῖς Τραγικοῖς) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐκλαμβάνεται πάντοτε ὡς Αόριτος δεύτερος, καὶ εἶναι ἔδω ἐσδόμεν, ὡς ἔχω ἐσχόμεν, καὶ ἔπω ἐσπόμεν. Εἰς τὸ τοῦ Ξενοφῶντος (Αν. Α', ε', 9) δῆλος ἦν Κῦρος σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδόν, καὶ οὐ διατρίβων, ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἢ τινὸς ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο, φαίνεται ὅτι ἦτον δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ Παρατατικός, ἀλλὰ ὡς Αόριτος, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ συνήθως γινομένου (ἴδε κατωτέρω περὶ Χρόνων τοῦ Ρήματος) μὲ φαίνεται ὅτι εὐοδοῦται ἐξαίρετα.

§. 142. Ομοίως δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα αἰτιολογικῶς ἐκλαμβάνόμενα καὶ τὰ κυρίως αἰτιολογικὰ δέχονται τὴν Ορισικὴν, ὅταν ἐξηγῶσι θεβσίαν καὶ θετικὴν αἰτιολογίαν (§. 36.), οἷον ὅτε τοῖνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει — ὅτε δὴ τοῦτο ὁ ἔρως ἐστὶν ἀεὶ (Δημ. Ολ. Γ', 1. Πλάτ. Συμπ. 206) — χαλεπὰ τὰ παρούντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα — ὅποτε λελήθαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ ταύτην (τὴν ἄνοιαν) καὶ πράττοντες, κτλ. (Ξεν. Αν. Γ', β', 2. Πλάτ. Αλκ. Β', 143) — ἀλλ' ἐπεὶ κάτωθεν ἦλθον, εἶπε καὶ πέραινε πάντα (Αἰσχ. Πέρσ. 699) — ἐπεὶ ἀσθενὴς ἐστὶν ἡ ὄψις, βλεφάροις αὐτὴν ἐθύρωσε (Απομν. Α', δ', 6) — τὸ ὅσιον φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ ὅτι φιλεῖται

οσιόν ἐστιν; — τὸ φερόμενον, διότι φέρεται φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι; (Πλάτ. Εὐθύφ. 10).

§. 143. Τὰ ἀνωτέρω χρονικὰ μόρια σημαίνουνσι διάστημα χρόνου ἐπὶ τῆς διαρκείας τοῦ ὁποίου ἐγινεν, ἐγίνετο ἢ γίνεται τι, οἷον ὅτε ἔβλεπε ἐλυπεῖτο, ὅταν βλέπῃ λυπεῖται, κτλ. Εἶναι ὁμως, ἐκτὸς τούτων, καὶ ἄλλα τινά, δηλοῦντα χρονικὸν σημεῖον μέχρι τοῦ ὁποίου ἢ πρὸ τοῦ ὁποίου ἐγινεν, ἐγίνετο ἢ γίνεται τι. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ ἕως καὶ πρίν.

§. 144. Ἡ χρῆσις τῶν Εγκλίσεων ἐπὶ τούτων τῶν μορίων εἶναι σχεδὸν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς καὶ ἐπὶ τῶν προηγούμενων.

Ἔως.

§. 145. Τὸ μόριον τοῦτο δηλοῖ ἐν γένει σημεῖον χρονικὸν ὡς ὅριον τιθέμενον, ἐπέκεινα τοῦ ὁποίου δὲν προβαίνει μία τις πρᾶξις ἢ κατάστασις. Εἶναι δὲ καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ἄλλη πρᾶξις ἢ κατάστασις· ὅθεν καὶ ἐν τοῖς λόγοις τούτοις διὰ πράξεως ἢ καταστάσεως γνωστοτέρας προσδιορίζεται πρᾶξις ἢ κατάστασις ἄλλη ὀλιγώτερον γνωστή. Αναφέρεται δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὸ ἐνεσῶς, ἢ εἰς τὸ μέλλον.

Εἰς τὸ παρελθόν.

§. 146. Εἰς τὸ παρελθόν ἀναφερόμενον τὸ ἕως συντάσσεται μετὰ Εὐκτικῆς χωρὶς τοῦ ἄν· 1. ὅταν τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον προσδιορίζει τὴν ἄλλην πρᾶξιν ἦναι πρᾶξις πολλάκις ἐπαναληφθεῖσα, καὶ ἡ προσδιοριζομένη πρᾶξις ἐγινεν ὡσαύτως κατ' ἐπανάληψιν· 2. ὅταν αὐτὴ ἦναι μὲν πρᾶξις ἅπαξ γενομένη, ἀλλὰ παρίσταται ὡς σκοπὸς τρόπον τινὰ ἄλλης πράξεως ὡσαύτως ἅπαξ γενομένης· 3. ὅταν διὰ τοῦ ἄλλου κώλου παραλαμβάνεται μία τις ὑποθετικὴ περίστασις, ὅχι προσδοκωμένη ἀλλ' ἀπλῶς ἰδεατὴ, δυνατὴ νῆ γένη ἢ νὰ μὴ γένη· τότε δὲ τίθεται καὶ τὸ ἄλλο κῶλον κατ' Εὐκτικὴν, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἕως μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἄν·

1. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμωτήριον (Πλάτ. Φαίδ. 59).

2. ἔδοξεν αὐτοῖς προιέναι εἰς τὸ πρόσθεν, ἕως Κύρῳ συμμίξειαν — πορεύεσθαι ἐκέλευεν ἡσύχως, ἕως ἄγγελος ἔλθοι (Ξεν. Αν. Β', α', 2. Κ. Π. Ε', γ'. 53).

3. καὶ τὸ μὲν ἄν, οἶμαι, ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ἂν ὅτι μάλιστα τὰ ἀνθρώπεια ἦθῃ, ἐς ὅσον ἐνδέχεται, θεοφιλῇ ποιήσειαν (Πλάτ. Πολιτ. ζ', 501) — ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδύναι λόγον, ὡσαύτως ἂν διδοίης ἄλλην αὐτὴν ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἕως ἐπί τι ἱκανὸν ἔλθοις (Πλάτ. Φαίδ. 101, ὅπου, κατὰ τὸν Εἰνδόρφον, περιμένετο ἕως ἂν ἔλθοις) — ἕως παρατείναιμι τοῦτον (Ξ. Κ. Π. Α', γ', 11) — καὶ ἐγὼ μὲν ἡξίουں αὐτοὺς μαστιγοῦν τὸν ἐκδοθέντα καὶ στρεβλοῦν, ἕως ἂν τὰ ληθῇ δόξειεν αὐτοῖς λέγειν (Ισokr. Τραπ. Θ, Κορ.).

§. 147. Συντάσσεται μετὰ Οριστικῆς εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον τὸ ἕως.

1. ὅταν δι' αὐτοῦ ἐκφέρεται πρᾶξις θετική, ὠρισμένη καὶ ἱστορική, ἅπαξ γενομένη, κατὰ Παρατατικὸν (= ἐν ὅσῳ) ἢ κατ' Αόριστον (= ἕως οὗ), ὡς εἶναι ἡ φύσις τῆς ἐξηγουμένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως, κατὰ παράτασιν ἢ ὅχι (ἴδε κατωτέρω περὶ Χρόνων τοῦ Ρήματος).

2. ὅταν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐκφέρεται ὑποθετικῶς, κατὰ τὴν ἐν ταῖς προηγουμένοις (§. 46. §. 58) ἐξηγηθεῖσαν περίσχεσιν, ἐπὶ τῆς σημασίας ἢ θελε γένῃ τοῦτο, εἰ ἂν ἐγίνετο ἐκεῖνο· καὶ τὸ μὲν 1 χωρίς, τὸ δὲ 2 μετὰ τοῦ ἂν ἐν τῷ πρώτῳ κώλῳ, οἶον

1. ἕως μὲν εἶχον ἡσυχίαν, οὐδὲν ἐνεκάλουν μετὰ τὸν τοῦ παιδὸς θάνατον ταῖς τύχαις ἔνθα δὴ — ἐγὼ ἀντέτρεφον ἐκεῖνον, ἕως ἔζη — ἕως ἐγκατελήφθησαν — πίνει μελαίνης μητρὸς εὖζωρον μέθυ, ἕως ἐθέρμην' αὐτὸν ἀμφιβᾶσα φλόξ οἴνου — ἕως ἀπάντων ἐξαπέφθειραν βίον — ἕως μιν κατέπεφνεν — ἕως με θεοὶ κακότητος ἔλυσαν (Ξ. Κ. Π. Ζ', β', 22. Η', γ', 38. Δημ. Φ. Γ', 14. Εὐρ. Αλκ. 761. Αἰσχ. Πέρσ. 464. Οδ. Ε, 124. Ν, 323). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ Ηροδότειον (Β', 143) ἀπεδείνυσαν..... διεξιόντες διὰ πασέων (τῶν εἰκόνων), ἕως οὗ ἀπέδεξαν ἀπάσας αὐτάς, ὅπου ὁ Κοΐνιος (Koen) ὑποπτέυει ὅτι τὸ οὗ εἶναι προσθήκη Γραμματικῶν ἐξηγητικῇ τοῦ ἄλλως συνήθως παρ' Ηροδότῳ ἐς ὁ, ἦ, κατ' ἄλλην γραφήν, ἐς οὗ (Α', 67. Γ', 31. Δ', 160. κτλ. ἐν δὲ Β', 157, ἐς τό = ἐς ὁ). Καὶ μετὰ τοῦ ὅτε δὲ

συμπλέκεται ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, ἕως ὅτε Αστυάγης ἡμᾶς ἀπέστρεψεν (Ξ. Κ. Π. Ε', α', 25).

2. ἡδέως ἂν Καλλικλείῃ τούτῳ ἔτι διελεγόμην, ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν, ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου (Πλάτ. Γοργ. 506 = ἕως νὰ τοῦ ἀπέδιδα) — ἐπισχῶν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων λέγειν γνώμην ἀπεφήναντο (Δημ. Φιλ. Α', 1).

Εἰς τὸ ἐνεστώς.

§. 148. Εἰς τὸ ἐνεστῶς ἀναφερόμενον τὸ ἕως παρίσταται ὑπὸ δύο ὄψεις· εἴτε δηλ. ἐκφέρει πρᾶξιν ἢ κατάστασιν διόλου ἐντὸς τῆς ἐνεσώσης σφαίρας περιεχομένην, εἴτε ἀρχίζουσιν ἐκ τῆς ἐνεσώσης σιγμῆς καὶ παρεκτεινομένην ἐπέκεινα πρὸς τὸ μέλλον. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως συντάσσεται μετὰ Ἐνεσῶτος τῆς Οριζικῆς, ἐπὶ τῆς δευτέρας μετὰ Ὑποτακτικῆς ἐχούσης συνήθως τὸν ἄν.

1. ἕως δ' ἔτ' ἐμφρων εἰμί (Αἰσχ. Χ. 1026) — ἀλλὰ καὶ ἐμὲ τὸν Ιόλεων παρακάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐστι (Πλάτ. Φαίδ. 89) — τί δ', ἔφη, ὦ Κῦρε, εἰ καὶ σὺ συγκαλέσας, ἕως ἔτι ἔξιστι, παρακελεύσαιο; κτλ. (Ξεν. Κ. Π. Γ', γ', 49) — ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα — καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμέν σῶοι, κτλ. (Δημ. Φ. Β', 7. Γ', 14) — καὶ χαίρομεν, ἕως ἐνεστι τὴν ψυχὴν τρέφειν (Σωτίων παρ' Ἀθηναίῳ, Η', 336).

2. ἕως ἂν αἴθῃ πῦρ ἐφ' ἐστίας ἐμῆς (Αἰσχ. Αὔ. 1444) — ἕως περ' ἂν ζῶ, σοῦ φονέως μεμνημένος (Σοφ. Κ. 1361) — ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἢ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, κτλ. (Πλάτ. Φαίδ. 66) — ἕως μὲν ἂν ἐρῶ-μένος ἢ τις — ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσι (Δημ. Ολ. Α', 7. Ἰδε καὶ Φ. Γ', 14).

Εἰς τὸ μέλλον.

§. 149. Εἰς τὸ μέλλον ἀναφέρεται τὸ ἕως ὅταν ἐκφέρῃ πρᾶξιν ἢ κατάστασιν τῆς ὑποίας ἢ ἀρχὴ δὲν ὑπάρχει οὐδαμῶς εἰς τὴν ἐνεσῶσαν ἀλλ' ὅλως διόλου μεταφέρεται εἰς τὴν μέλλουσαν σφαῖραν· καὶ τότε δὲ συντάσσεται ὡσαύτως μετὰ Ὑποτακτικῆς ἐχούσης συνήθως τὸν ἄν. αὐνδεσμον·

ἕως δ' ἂν οὖν πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθῃς, ἔχ' ἐλπίδα — καὶ σὺ μ' ἐξ ὁδοῦ πόδα κρύψον κατ' ἄλσος, τῶνδ' ἕως ἂν ἐκμάθῃς τίνας λόγους ἐροῦσιν (Σοφ. Τ. 835. Κ. 114) — εἶπε περιμένειν, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ (Πλάτ. Φαίδ. 59) — ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσῃσθε — εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολογήσῃ πολεμεῖν (Δημ. Ολ. Α', 10. Φ. Γ', 3). Δυνατὸν δὲ καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 104) εἰς τὰ τελικὰ ἀναφερθὲν ὥς = ὅπως, ἐπίσχες, ὥς ἂν προὔξερειυνήσω στίβον (Εὐρ. Φ. 92) νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα = ἕως ἐκλαμβάνόμενον, καθὼς ἐνίοτε καὶ τὸ ἕως ἐκλαμβάνεται = ὥς = ὅπως (Οδ. Δ, 800. Ζ, 80, κτλ.).

§. 150. Ἡ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξηγηθεῖσα μετάθεσις τοῦ λόγου ἐκ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν τὸ πρᾶγμα ἔγινεν εἰς τὴν σιγμὴν τῆς διηγήσεως καὶ ἐνταῦθα ἔχει χώραν, ὥς εἶπε περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ — ταύτην οὖν ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος διαφυλάττειν τὸν Αῤῥάσπην, ἕως ἂν αὐτὸς λάβῃ (Πλάτ. Φαίδ. 59. Ξ. Κ. Π. Ε', α', 3)· ἐν δὲ Κ. Π. Δ', ε', 36. Ε', γ', 53 εἶναι, κανονικῶς, ἐπὶ ὁμοίας περιστάσεως, ἡ Εὐκτική. Ἰδε καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Πλαγίου Λόγου §. 193.

§. 151. Ἡ ὡσαύτως ἐν τοῖς προηγουμένοις σημειωθείσα παράλειψις τοῦ ἂν ἔχει χώραν καὶ ἐν τούτοις, οἷον ἕως ἂν ἡ τὸ πῆμα τοῦτο τῆς νόσου τὸ νῦν παρόν — ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς — ἕως ἐγὼ τοῖς ἐνθάδ' αὐτοῦ λέξω τάδ' ἐλθόν — ἕως τις ἀντὶ παρθένου γυνὴ κληθῇ. (Σοφ. Φ. 764. Αἰ. 555. Κ. 79. Τραχ. 149) — περιμένετε, ἕως τὸν ὄχλον διωσώμεθα (Ξεν. Κ. Π. Ζ', ε'. 39).

§. 152. Τὰ αὐτὰ σχεδὸν μὲ τὰ περὶ τοῦ ἕως ῥηθέντα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ ἔστε. ἢ, ὀρθότερον ἴσως, ἔς τε, Δωρικῶς ἔς τε, Αἰολικῶς ἄς τε· τὸ ἄς = ὥς = ἕως.

Μετὰ Εὐκτικῆς.

καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον, ὥς εὐχοίτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν, ἔς τε νικῶν καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος — ἀλλ' ἐπιμεῖναι κελεύσαντες, ἔς τε βουλεύσαιντο, ἐθύοντο (Ξ. Αν. Α', θ', 11. Ε', ε', 2).

Μετὰ Υποτακτικῆς.

τοῦ δὲ σοῦ ψόφου οὐκ ἂν στραφείην, ἔς τ' ἂν ἦς, οἷός περ εἶ — ἀλλ' ἀρήγετ', ἔς τ' ἐγὼ μύλω τάφου μεληθεῖς τῷδε (Σοφ. Αἶ. 1117. 1183) — μηδέποτε ἀναμένειν τὸ πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἔς τ' ἂν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ — αἱ τοιαῦται δέσποιναι οὔποτε λήγουσιν αἰκιζόμεναι τὰς ψυχάς, ἔς τ' ἂν ἄρχωσιν αὐτῶν (Ξ. Κ. Π. Α', 5, 10. Οἶκον. Α', 23). Ἐν τούτοις ἰσοδυναμεῖ τὸ ἔς τε μὲ τὸ ἐν ὅσῳ ἢ ἐν ᾧ.

Μετὰ Οριστικῆς.

ἔς τε Σωκράτει συνήστην (Απομν. Α', 6, 18. = ἐν ὅσῳ. Ἰδε καὶ Κοραῆν αὐτόθι σελ. 276) — χρόνον τὰδ ἦν τοσοῦτον, ἔς τ' ἐν αἰθέρι μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος — ἔς τε νιν διφρηλάται . . . ἔλυσαν αἵματηρόν (Σοφ. Αντ. 415. Ηλ. 753 = ἕως οὔ).

§. 153. Τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὰ προηγούμενα εἶναι καὶ τὰ μέχρι καὶ ἄχρι τὰ ὅποια καὶ μετὰ τοῦ σ προφέρονται μέχρῃς καὶ ἄχρῃς, καί τοι παρὰ Φρυνίχου καταδικαζόμενα. « σὺν τῷ σ ἀδόκιμα. »

μέχρι οὗ ἀπίκειτο ἐς Ναύκρατιν (Ηρόδ. Β', 179) — μέχρῃς ἕως (αὐγὴ) ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχευ — μέχρῃς οὗ διὰ πνεῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν οἱ ἄνθρωποι (Πλάτ. Συμπ. 220. Ξεν. Αν. Α', γ', 6) — μέχρῃς οὐπερ ἂν ζῶσι — μέχρῃς ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν — μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἦκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων — κελεύει τοὺς κήρυκας περιμένειν, ἄχρις ἂν σχολάσῃ (Πλ. Πρωτ. 325. Ξ. Αν. Α', δ', 13. Β', γ', 24. γ'. 2). Καὶ ἐν τούτοις δὲ παραλείπεται ἐνίοτε ἐπὶ τῆς Υποτακτικῆς ὁ ἂν ὥς, μέχρῃς ἔλθῃ (Ξ. Ελλ. Α', γ', 11), κτλ. Καὶ περὶ τούτου δὲ καὶ περὶ τῆς μετὰ τοῦ σ αὐτῶν ἐκφωνήσεως, μέχρῃς καὶ ἄχρις, ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρυνίχον, σελ. 14.

§. 154. Ωσαύτως δὲ καὶ τὸ ποιητικώτερον ὄφρα, χρονικῶς ἀκλαμβανόμενον, καὶ τὸ εἰσόκεν, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως τὸ δεύτερον τείνει πρὸς τὸ μέλλον, τὴν ἀνάλογον ἐπομένως δεχόμενον σύνταξιν.

ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον πωλέσκετο δῖος Ἀχιλλεύς — ὄφρ' ἐν νηϊ θοῇ βρῶσίς τε πύσις τε (ἐστίν)

— ὄφρ' αὖν (παρ' ἄλλοις ἕως) ἵκηται (Ιλ. Ε, 788. Οδ. Κ, 176. Ιλ. Ν, 141) — ὄφρα τ' ἐλαφρὰ γούνατα καὶ κεφαλὴν ἀτρομέως προφέρω (Θέογ. 1601. W.) — ὄφρ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ (Τυρτ. Α', 28.) — ὄφρα με βίος ἔχῃ (Σοφ. Ηλ. 225) — εἰσόκ' Ἀχαιοὶ Ἰλιον ἔλοιεν — ὕστερον αὖτε μαχήσονται, εἰσόκε τέκμωρ Ἰλίου εὖρωσιν — δεδευμένος εἰσόκεν ἔλθῃς — εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὄγε δούλην — εἰσόκε μοι πάντα πατὴρ ἀποδώσει ἔεδνα (Ιλ. Θ, 71, Η, 30. Κ, 62. Γ, 409. Οδ. Θ, 318. Ἰδε καὶ Οδ. Ο, 543).

Πρίν.

§. 155. Τὸ μόριον τοῦτο προσδιορίζει τὸ χρονικὸν σημεῖον πρὸ τοῦ ὁποίου γίνεται τι. Δέχεται δὲ τὴν αὐτὴν σχεδὸν σύνταξιν μὲ τὸ ἕως.

Εἰς τὸ παρελθόν.

§. 156. Εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον τὸ πρίν συντάσσεται· α'. μετὰ Οριστικῆς· β'. μετὰ Εὐκτικῆς· τὸ πρῶτον ὅταν ἀναφέρεται εἰς θετικὸν καὶ ἱστορικὸν γενόμενον, τὸ δεύτερον ὅταν ἀναφέρεται ὡς ἀπλῇ ιδέα σκοπούμενη πρὸς ἐπιτυχίαν·

α'. οὐκ ἦν ἀλέξῃμ' οὐδέν . . . πρίν γ' ἐγὼ σφίσιν ἔδειξα (Αἰσχ. Προμ. 480) — ἡγόμενν δ' ἀνὴρ ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρίν μοι τύχῃ τοιάδ' ἐπέστη (Σοφ. Τ. 776. ἐν τούτῳ καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ παραδείγματι τὸ πρίν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἕως οὗ) — οὐ γὰρ πρότερον ἐπαύσαντο πρίν αὐτόν τε (τὸν πατέρα) ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψαντο, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον (Ἰσοκρ. περὶ Ζεύγους, Γ'. Κορ. = ὅχι πρότερον παρὰ ἀφ' οὗ, κτλ.) — οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρίν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε καὶ τοὺς Φωκίας ἀνείλεν (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. 1Ε') — οὐ πρόσθεν ἐνεγκείν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον, πρίν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον (Ξ. Αν. Γ', β', 29). Παρὰ δὲ Ομήρῳ καὶ μετὰ τοῦ ὅτε (Ιλ. Ι, 587. Μ, 437. Οδ. Δ, 180).

β'. Ἀγῆνωρ οὐκ ἔθελεν φεύγειν, πρίν πειρήσαιτ' Ἀχιλλῆος (Ιλ. Φ, 580) — ἀπηγόρευε (Ἀγυάγης)

μηδένα βάλλειν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθεῖη βάλλων — ἐδέοντο μὴ ἀπελθεῖν, πρὶν ἂν ἀπαγάγοι τὸ στρατεύμα (Ξ. Κ. Π. Α', δ', 14. Αν. Ζ', ζ', 57) — οὐχ ἡγοῦντ' οὐδὲν οἰοί τ' εἶναι κινεῖν τῶν καθεστῶτων, πρὶν ἐκ ποδῶν ἐκείνος γένοιτο (Ισ. περὶ Ζεύγους, γ. Κορ.).

Εἰς τὸ μέλλον.

§. 157. Εἰς τὸ μέλλον ἀναφερόμενον τὸ πρὶν συντάσσεται α'. μετὰ Υποτακτικῆς, β'. μετὰ Απαρεμφάτου

α'. οὐ δῆτα πρὶν ἔγωγ' ἂν ἐκ δεσμῶν λυθῶ (Αἰσχ. Προμ. 769) — οὐκ ἄπειμι πρὸς δόμους πάλιν, πρὶν ἄν σε γαίας τερμόνων ἔξω βάλω (Εὐρ. Μηδ. 278) — μηδαμῶς γε, πρὶν ἂν ἀκούσητε (Αρισ. Αχ. 296) — οὐκ ἀκούσει, πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφῆνῃ (Απομν. Δ', δ', 9). Οὕτω δὲ καὶ εἰς τὸ ἐνεσῶς, οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσῃτ' ἐχθρούς (Δημ. Χερρόν. ΙΕ').

β'. σὺ δὲ φράξαι πόλισμα, πρὶν καταιγίσει πνοᾶς Ἀρεος — χαλινὸν δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν, πρὶν αἱματηρὸν ἐξαφρίζεσθαι μένος (Αἰσχ. Επτ. 63. Αγαμ. 1076.) — ἀπωλόμεσθ' ἄρ', εἰ κακὸν προσοίσουμεν νέον παλαιῷ, πρὶν τόδ' ἐξηντληκέναι — οὐδὲ παύσεται χόλου, σάφ' οἶδα, πρὶν κατασκῆψαί τινα (Εὐρ. Μηδ. 78. 93. Ἰδε καὶ Ἰλ. Ε, 219. Ο, 557. Χ, 266), κτλ.

§. 158. Τὸ α' ἐκ τῶν προηγουμένων (§ 157) γίνεται ἀποφατικοῦ λόγου ἡγουμένου, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα μαρτυροῦσι· καταφατικοῦ λόγου ἡγουμένου σπανίως τίθεται Υποτακτικὴ, οἷον φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον λαβόν, πρὶν τέρμα ἱκῆται (Σιμωνίδ.) — πρὶν ἐμὲ φθάσῃ τὸ τέλος, παίξω, γελάσω, χορεύσω (Ανκκρ. ΚΔ', 7)· τὸ δὲ Απαρέμφατον τίθεται καὶ καταφατικοῦ καὶ ἀποφατικοῦ λόγου ἡγουμένου, ὡς τὰ παραδείγματα πάλιν μαρτυροῦσι.

§. 159. Διαδέχεται ἡ Υποτακτικὴ ἢ Εὐκτικὴ, κατ' ἄλλους, τὴν Απαρέμφατον ἐν Ἰλιάδῃ P, 504, καὶ ἀντιστρόφως ἡ Απαρέμφατος τὴν Υποτακτικὴν ἐν Οδυσ. Β, 375. Τίθεται δὲ καὶ Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ πρὶν ἐπὶ μέλλοντος, ὅταν καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ κώλῳ ᾦναι Εὐκτικὴ, σημαίνουσα τὸ δυνατόν γενέσθαι, οἷον λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς, ὡς

οὐκ αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν θάνοι τις (Σοφ. Τραχ. 1.). Ωσαύτως καὶ ἐπὶ ὑποθετικοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ τοῖςδὲ γ' αἰεὶ ἐναντίος εἰμί, οἳ οὐκ οἴονται καλὴν ἂν ἐγγενέσθαι ὀλιγαρχίαν, πρὶν ἂν ἐς τὸ ὑπ' ὀλίγων τυραννεῖσθαι τὴν πόλιν καταστήσειαν (Ξ. Ελλ. Β', γ', 48).

§ 160. Επειδὴ τὸ Απαρέμφατον ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον ἢ εἰς τὸ παρελθόν, κατὰ τὴν περίσασιν (ἴδε κατωτέρω περὶ Απαρεμφάτου), διὰ τοῦτο τίθεται καὶ ἐπὶ παρωχημένης πράξεως· ὅθεν τὸ πρὶν λαβεῖν = πρὶν ἢ λάβῃ καὶ = πρὶν ἢ ἔλαβεν· οὕτως ἂ πρὶν μολεῖν δεῦρο ἐκμεμόχθηκε φράσω (Ασχ. Προμ. 824. Ἰδε καὶ Οδ. Μ, 187) — καὶ ὁ μάγειρος ᾧχετο παραφέρων, πρὶν λαβεῖν αὐτόν ἕτερον (Ξεν. Κ. Π. Β', β', 4). Οὕτω δὲ καὶ εἰς τὸ ἐνεσὼς ἀναφερόμενον, οἷον πιθανοὶ δ' οὕτως εἰσὶ τινες ὥστε, πρὶν εἰδέναι τὸ προσταττόμενον, πρότερον πείθονται (Ξ. Κ. Π. Β', β', 10).

§. 161 Επειδὴ δὲ τὸ πρὶν ἔχει φύσιν συγκριτικὴν, διὰ τοῦτο ἐνίοτε προσλαμβάνει τὸν σύνδεσμον ἢ ἐπὶ Απαρεμφάτου, ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ὀνέκυς πρὶν ἂν... ἐλκυσθῆναι — πρὶν ἢ Ψαμμίτιχον βασιλεῦσαι — πρὶν ἢ ἀποστεῖλαι τὴν στρατιήν — πρὶν ἢ Ἰωνίην ἀποστῆναι (Ηρ. Α', 140. Β', 2. Δ', 167. Ε', 65) κτλ. — μηδὲ γράφειν νόμους πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι, (Πλάτ. Πολιτ. ζ', 501). Συνηθέστερον ὁμῶς παραλείπεται ὁ ἂν παρ' Αττικοῖς, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δηλοῦσι, καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη, οἷον πρὶν νῦν τὰ πλείον' ἱστορεῖν ἐκ τῆςδ' ἑδρας ἔξελθε (Σοφ. Κ. 37) — ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι πρὶν πληγὰς λαβεῖν (Δρις. Σφ. 1315) — πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι, ἐτυράννου Μεσσηνίων οἱ Φιλιάδου παῖδες (Δημ. περὶ τῶν πρὸς Αλέξ. Συνθηκῶν, Γ').

§. 162. Τὸ ἐναντίον δὲ ἢ Ὑποτακτικὴ τίθεται συνήθως ἐν τοῦτοις μετὰ τοῦ ἂν, εὐρίσκεται ὁμῶς καὶ κατὰ παράλειψιν αὐτοῦ, ἐξαιρέτως παρὰ ποιηταῖς, ὡς οὐ γάρ πω καταδυσόμεθ' εἰς Αἴδα ο δόμους, πρὶν μόρσιμον ἡμαρ ἐπέλθῃ (Οδ. Κ, 174) — οὐ γὰρ ἔσθ' ἢ γ' αὔριον, πρὶν εὔ πάθητις τὴν παροῦσαν ἡμέραν — μὴ στέναζε πρὶν μάθης —

πρίν τελευτηθῇ φόνος (Σοφ. Τραχ. 946. Φιλ 917. Εὐρ. Ορέσ. 1218. Ἰδε καὶ Αρισ. Εκκλ. 752).

§. 163. Αρνοῦνται τὴν τοιαύτην παράλειψιν τοῦ ἄν ἐπὶ τοῦ πρίν μετὰ τῆς Ὑποτακτικῆς παρὰ τοῖς πεζοῖς πολλοὶ Φιλολόγοι, ἀλλ' ὀρθότερον φαίνεται εἰπεῖν ὅτι εἶναι σπανιωτέρα· οὕτω πρίν γε δὴ ἱεροῖσι χρήσεται καὶ μάθη (Ηρ. Γ', 82) — πρίν φόνον φόνω ὁμοίῳ ὁμοιον ἢ δράσασα ψυχὴ τίση καὶ κοιμίσῃ (Πλάτ. Νόμ. Θ', 872. Ἰδε καὶ Φαίδ. 62. Λάχ. 187). Ο Εἰνδόρφος εἶναι ἐκ τῶν μὴ δεχομένων οὐδόλως τὴν τοιαύτην παράλειψιν παρὰ τοῖς πεζοῖς, ὅθεν προσθέτει τὸ ἄν εἰς ὅλα τὰ Πλατωνικὰ χωρία.

§. 164. Εἰς τὸ (Ἰλ. Α, 29) τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν, τὸ πρίν δὲν συνδέεται μὲ τὸ ἔπεισιν, ἀλλὰ τίθεται ἀπολύτως = πρότερον· ὅθεν σικτέον μετὰ τὸ λύσω· εἶναι δὲ τὸ ὅλον ὅχι = τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν καὶ γῆρας ἐπέλθῃ, ἀλλὰ = τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρίν μιν γῆρας ἔπεισιν = πρίν ἐμὲ αὐτὴν λῦσαι, γῆρας ἔπεισιν αὐτήν· « Πρίν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, ἐν Αργεὶ ἔφη γηράσειν μετὰ εὔ » (Πλάτ. Πολιτ. Γ, 393,). Οὕτω καὶ Ἰλ. Σ, 283. Ἰδε καὶ Ἰλ. Ω, 728. Οδ. Ν, 427.

§. 165. Τὰ ἕως, μέχρι καὶ πρίν ἀπαντῶνται καὶ ὡς προθέσεις μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι, οἷον ἕως λόγου, ἕως ἐνιαυτοῦ, κτλ. ἕως τῆς τελευτῆς Ηρώδου, ἕως τοῦ οὐρανοῦ, παρὰ τοῖς μετέπειτα· μέχρι τούτου — μέχρι τοῦ γούνατος — μέχρι ἐμεῦ (Ηρόδ. Α', 4. Β', 80. Ε', 114) — μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος — μέχρι τοῦ δυνατοῦ — ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας (Δημ. Φ, Γ', 6) — πρίν ὥρας (Πίνδ. Π. Δ', 43). Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἕς τε ἀπαντᾶται ὡς πρόθεσις μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσόμενη, πολλάκις προσλαμβάνουσα καὶ τὴν ἐπί, οἷον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἕς τε μέσας νύκτας (Ἀρρίαν. Γ', 4) — ἐνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἕς τε ἐπὶ τὸ δάπεδον (Ξ. Αν. Δ', ε' 6).

§. 166. Εκ τοῦ πρίν, μή, οὐ, ἐγεννήθη, πιθανῶς, τὸ παρ' Ηπειρώταις πριμηοῦ, ἄν δὲν ᾗναι πρινηοῦ = πρίν ἢ οὐ ἢ πρίν οὐ, ὡς οὐ πρότερον ἀφείσαν πρίν οὐ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε (Δημ. περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξ. Συνθήκων, Η'). Τοῦτο δὲ καὶ πρίν οὐ γραφόμενον, ὡς φέρεται ἐν τισιν ἐκδόσεσι, κατὰ

τὸ μέχρις οὗ, καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό. Τῶν ἐνδεχομένων ὁμῶς νὰ ᾔηται πριμιουῖ ἐκ τοῦ πριμός (= πρῶτος), ὡς διχῆ ἐκ τοῦ διχός, τριχῆ ἐκ τοῦ τριχός, κτλ. κατὰ τὰ ὅποια καὶ τὸ παρ' ἡμῖν πριχοῦ ἐκ τοῦ πριχός· τὸ δὲ παρεντιθέμενον ἰῶτα εἶναι ὡς τὸ ἴσιος ἀντὶ ἴσος.

Υποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ ἐπὶ Ἀναφορᾶς.

§. 167. Ἀναφορὰ λέγεται ἡ σχέσις κώλου πρὸς ἄλλο κῶλον λόγου καθ' ἣν τίθεται τὸ δεύτερον εἰς προσδιορισμὸν ἐνὸς μέρους τοῦ πρώτου, ὡς ἐκεῖ εἰσὶν οἱ κόρακες, ὅπου τὰ πτώματα, καὶ Ἀναφορικός λόγος λέγεται ὁ τοιαύτην σχέσιν ἐξηγῶν. Ὡς δὲ ὁ τελικός γίνεται διὰ τῶν τελικῶν, καὶ ὁ χρονικός διὰ τῶν χρονικῶν μερίων, οὕτως ὁ ἀναφορικός διὰ τῶν ἀναφορικῶν. Εἶναι δὲ τοιαῦτα τὰ τοπικά οὗ, ὅπου, ὅπη, ὅποι, ἵνα, ὅθεν, ἐνθα, ἐνθεν· τὰ χρονικά ὅτε, ὅποτε, ὅπηνίκα· τὰ τροπικά ὡς, ὅπως. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ ἀναφορικά κλιτά, ὡς αἱ προεξηγηθεῖσαι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅς, οἷος, ὅσος, κτλ.

§. 168. Καθ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν χρῆσιν τῶν Εγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων, τίθεται, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἀναφορᾶς, Οριστικὴ, Εὐκτικὴ, Υποτακτικὴ.

Οριστικὴ.

§. 169. Ἡ Οριστικὴ τίθεται ὅταν ἡ ἀναφορὰ ἀποβλέπη ὠρισμένον τόπον, χρόνον ἢ τρόπον, ἔσω τὸ χρονικὸν τμήμα ὁποιοιδήποτε, ὡς ὅφρα πύθῃαι πατρός, ὅπου κύθε γαῖα — ἀμφοτέροισι δ' ἀρήγεθ', ὅπη νόος ἐστὶν ἐκάστου — τρηχείης Ἰθάκης, ἵνα τ' ἐτράφεν ἡδ' ἐγένοντο — ἤματι τῷ (= τότε), ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροις ἐβαινον Ἀργεῖοι — ἔρξον ὅπως ἐθέλεις (Οδ. Γ, 16. Ιλ. Υ, 25. Οδ. Κ, 417. Ιλ. Β, 351. Δ, 37) — οὗ ἡ μάχη ἐγένετο (Ξ. Αν. Β', α', 6) — καὶ ὅπου τις ἐκείνον ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμυνεῖται (Δημ. περὶ τῶν ἐν Χερρόν. ΙΑ'.) — νῦν ἡδη ποιεῖν ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν οὕτως, ὅπως δύναμαι, λέγειν — ρητέον μὲν γάρ σοι παντὸς μᾶλλον οὕτως, ὅπως οἷός τε εἶ (Πλάτ. Φαίδρ. 228. 236) — ἐγὼ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιήσω, ὑμεῖς δέ, ὅπως γιγνώσκετε, οὕτω καὶ ποιεῖτε (Ξ. Κ. Π. Ε', α', 23).

§. 170. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ μετὰ τῶν πτωτικῶν ἀναφορικῶν, τῶν Ἀναφορικῶν δηλ: Ἀντωνυμιῶν, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς ὠρισμένον ποιὸν ἢ ποσόν (Κεφ. ΙΓ', §. 38)· οὕτω

μῆνιν ἄειδε, θεά, . . . ἡ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν—κλυθίμεν, Ἀργυρότοξ, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας Κίλλαντε Ζαθέην, Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις—ἀνέστη Κάλχας, ὃς ἤδη τὰ τ' εἶοντα τὰ τ' ἐσσόμενα πρότ' εἶοντα, κτλ.—τοῖος ἐών, οἷόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα—ὅσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατεύουσιν ἄριστοι, τόσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται (Ιλ. Α, 2. 37. 70. Οδ. Α, 257. 245)—Σουσιγενῇ θεόν, οἷον οὐπω Περσίς αἶ' ἐκάλυψεν—οἶαι Στρυμονίου πελάγους Ἀχελωῖδες εἰσὶ πάροικοι—οἶαν περ οὖν ἔλειπε (Αἰσχ. Πέρσ. 646. 871. Αγ. 616)—ὦν τοιοῦτος, οἷός ἐστι (Δημ.)—οἱ καιροὶ εἰσι τῇ πόλει τοιοῦτοι, ὁποίους αὐτοὺς ἡμεῖς ὑπολαμβάνομεν εἶναι (Αἰσχίν.)—τοὺς πάντας ἐχθαίρω θεούς, ὅσοι παθόντες εὖ κακοῦσι μ' ἐκδίκως—ὅσαι περ ἦσαν βαρβάρου στρατεύματος (Ασχύλ. Προμ. 975. Πέρσ. 423)—τοσαῦτα κλέψας, ὅσα νῦν κέκτηται—ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία . . . τοσαύτη τὸ πλῆθος, ὅσῃν ἀκούετε (Δημ. Φ. Δ', 2).

Εὐκτική καὶ Ὑποτακτική.

§. 171. Αἱ δύο αὗται Εγκλίσεις τίθενται ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων, ὅταν ἡ ἀναφορὰ ἀποβλέπῃ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ποιὸν ἢ ποσὸν ἀπροσδιόριστον, ὅπου ἀρμόζει τὸ ὅστιςδήποτε καὶ ὅποιοςδήποτε, ὅτιδήποτε καὶ ὅποιονδήποτε.

Εὐκτική.

§. 172. Ἡ Εὐκτική τίθεται, συνήθως χωρὶς τοῦ μορίου αὐ' α'. ἐπὶ παρελθόντων ὅχι εἰς ὠρισμένην περίσασιν ἀναφερομένων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων χρονικῶν λόγων· β'. ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων· 1. ὅταν διὰ τοῦ ἄλλου κώλου ἐκφέρεται εὐχή· 2. ὅταν διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ λόγου ἐξηγῇται περίσασις καθ' ὑπόθεσιν ὑπὸ τοῦ νουὸς παραλαμβανομένη, ὡς ἀπλῶς δυνατὴ καὶ οὐδὲν πλέον, ὡς ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων ὑποθετικῶν λόγων· οὕτως

α'. οὐτινα μὲν βασιλῆα καὶ ἑξοχον ἄνδρα
κιχείη, τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσακε παραστάς—
οὐδ' αὖ δῆμον τ' ἄνδρα ἴδοι, βοῶντά τ' ἐφεύροι, τὸν
σκήπτρῳ ἐλάσασκε (Ιλ. Β, 188. 198),—οὓς δ' Ἀρης ἔλοι
(Εὐρ. Τρ. 376)—πάντας ἐξῆς, ὅτῳ ἐντύχοιεν, καὶ
παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ προσέτι καὶ
ὑποζύγια, καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν (Θουκ. Ζ', 29)
—καὶ οὓς μὲν ἴδοι εὐτάκτως καὶ σιωπῇ ἰόντας,
προσελαύνων αὐτοῖς τίνες τε εἶεν ἤρετο, καὶ ἐπεὶ
πύθοιτο ἐπῆναι (Ξ. Κ. Π. Ε', γ', 55. Παράβαλε καὶ Αν.
Β', ε', 32, κτλ.).

β'. 1. ὥς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅτις τοιαῦτά γε
ρέζοι—εἴη δ' ὅστις ἐγαῖρος ἀπαγγεῖλειε τάχιστα
Πηλείδῃ (Οδ. Α, 47. Ιλ. Ρ, 640)—εἴθ' ἀνεμόεσσά τις
γένοιτ' ἐπουρος ἐστιῶτις αὔρα, ἥτις μ' ἀποικίσσειεν
ἐκ τύπων (Σοφ. Τραχ. 953).

β'. 2 καὶ δ' ἄλλῳ νεμεσῶτον, ὅτις τοιαῦτά γε ρέζοι
—καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥτις τοιαῦτά γε ρέζοι (Ιλ.
Ψ, 494. Οδ. Ζ, 286)—τοσοῦτῳ μᾶλλον δεῖ τοῖς νέοις
καὶ τοῖς ἀπείροις βοηθεῖν τοὺς δικαστάς, ὅσῳ περ
ἂν ἥττον ἐξαπατήσειεν αὐτοὺς (Δημ.). Τὸ ἀνωτέρω
(β'. 2) ὅτις τοιαῦτά γε ρέζοι ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ εἴ τις
ρέζοι=πράγτοι, κτλ.

Υποτακτική.

§. 173 Η Υποτακτική τίθεται, συνήθως μετὰ τοῦ ἂν παρ'
Αττικοῖς, ἐπὶ ἐνεσώτων καὶ μελλόντων· α'. ἐπὶ γενικῶν περιστά-
σεων· β'. ἐπὶ ὠρισμένης καὶ προσδοκωμένης περιστάσεως.

α'. ἢ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχη, ἀρίστη αὕτη (Ηρόδ.
Α', 32)—ἀνδρεῖόν γε πάνυ νομίζομεν, ὅς ἂν πεπλήγη
τὸν πατέρα νεοττός ὢν (Αρισ. Ορν. 1350)—αἱ δ', ὅτι
μὲν ἂν θῆλυ τέκῳσι κατέχουσιν αὐταί, τὰ δ' ἄρρ' ἐνα
κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν (Στράβ. ΙΑ', 504)—
τοιούτον οἶον ἂν ἡμεῖς βούλησθε (Δημ. Φ. Α', 2)—
ὁρᾷς δὲ καὶ τῶν πόλεων ὅτι ὅσαι ἂν, ἀγνοήσασαι
τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, κρείττοσι πολεμήσωσιν, αἱ μὲν
ἀνάστατοι γίνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων δοῦλαι
(Απομν. Δ', β', 29. Παράβ. καὶ Κ. Π. Α', α', 2. β', 5. 6. 7, κτλ.).

β'. ὅν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης νοήσω—
ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν, ὅς κε θάνησιν
(Ιλ. Β, 391. Τ, 228)—οἱ ἄν μὴ εὐρεθῶσιν εἰς ἀναί-
ρεσιν (Θουκ. Β', 34)—οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον,
ὅν ἄν λέγω (Πλάτ. Απολ. Ε'.)—ἐφ' ἃ ἄν ἔλθῃ—καὶ
ὅσα ἄν δαπανήσωμεν—πλὴν δι' ἃ ἄν ὑμῖν εἴπω δύο
—ὅ,τι ἄν ποτε ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχῃ (Δημ. Χερρόν. Γ'.
περὶ Εἰρ. Γ')—τοσοῦτον ἀναγνῶναι μέρος, ὅπου σὺν
ἄν αὐτοὶ βούλωνται, κτλ. Τοῦτο δεικνύεται καλλιώτερον
ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων (Ἰδε κατωτέρω §. 175. Υποτα-
κτική. 2. Ἰδε ὡσαύτως καὶ §. 181. β'.), ἐνθα καὶ ἄλλα παρα-
δείγματα χωρὶς τοῦ ἄν.

§. 174. Κατὰ τὴν ἀκριβολογικὴν ταύτην σάθμην τό, ἐν ἀρχῇ
τοῦ Πρυδρόμου τῆς Ελληνικῆς Βιβλιοθήκης, ὅσοι . . . ὀνο-
μάζονται κλασσικοί, κτλ. δυσκόλως ἀπολύεται τοῦ τῆς ἀνα-
κριβείας ἐλείμματος, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀνομαζομένων κλασ-
σικῶν συγγραφέων δὲν εἶναι ἀπροσδιόριστος, ἀλλὰ ὠρισμένος τὰ
μέγιστα, ὅθεν κυρίως ἔπρεπε κατὰ Οριστικὴν. Καὶ εἰ μὲν τοῦτο καὶ
εἴτε ἕτερον λέγεται περὶ Κοραῆ, τοῦ ἱκανωτάτου, εὐκόλως καθεῖς
ἠμπορεῖ νὰ φαντασθῇ τί ῥητέον περὶ πολλῶν ἄλλων οἱ ὅποιοι
οὐδὲ εἰς τὰ ἴχνη τοῦ ἐν μακαρίταις ἤδη σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς
πλησιάζομεν.

§. 175. Ο αὐτὸς λόγος ἐπικρατεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν
μορίων, ὅταν ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος ἐννοῶνται ὅχι
ὠρισμένως, ἐκεῖ καὶ ὅχι ἄλλοῦ, τότε καὶ ὅχι ἄλλοτε, οὕτως καὶ
ὅχι ἐκείνως, ἀλλὰ ἀπροσδιορίζως, ὅπουδὴποτε, ὅτεδὴποτε, ὅπωςδὴποτε.

Εὐκτική.

1. ὅπη γῆς πυυθάνοιθ' ἰδρυμένους (Εὐρ. Ηρακλ.
19)—αὐτὸς δὲ σὺν Τιγρᾶνι καὶ Περσῶν τοῖς ἀρί-
στοις ἐθήρα, ὅπου περ ἐπιτυγχάνοιεν θηρίοις—μαχό-
μενοι δ' οἱ πολέμιοι, καὶ ὅπη εἴη στενὸν χωρίον προ-
καταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους (Ξ. Κ. Π.
Γ, γ'. 5. Αν. Δ', β', 24)—ὅσσάκι δ' ὀρμήσειε δῖος Ἀχιλ-
λεὺς (Ιλ. Φ, 265).

2. τὰν Διὸς γὰρ οὐχ' ὀρῶ μῆτιν ὅπα φύγοιμ'
ἄν (Αἰσχ. Προμ. 905)—οὐκ οἶδ' ὅπως εἴποιμ' ἄν—οὐκ
ἔσθ' ὅπως ἄν τις φύγοι—τοῦτο οὖν ἐστὶν ὅπως τις
ἄν ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ;—περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ὅπως
ἄν ἀποβήσοιτο μαντευσομένους ἔπεμπεν εἰποιητέα

(Εὐρ. Ἰππ. 981. Πλάτ. Λάχ. 184. Ξεν. Αναβ. Ε', ζ', 7. Απομν. Α', α', 6) Παράβαλε πρὸς ταῦτα καὶ τὰ ἀνωτέρω (Κεφ. ΚΖ', §. 109) περὶ τῆς τροπικῆς σημασίας τοῦ ὅπως ρηθέντα, περὶ δὲ τοῦ ἂν ἐν τούτοις ἴδε κατωτέρω (§. 179).

Υποτακτική.

1. ὅπου δ' ἂν μένη, οὐδὲ μία ἐντεῦθεν ἀπέρχεται (Ξεν. Κ. Π. Ε', α', 24) — ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστήῃ καὶ πᾶσι ταῦτά συμφέρῃ . . . ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας τις ἰσχύσῃ, κτλ. (Δημ. Ολ. Α', 4) — ὅπως ἂν, οἶμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι (Εὐρ. Μηδ. 331) — ὥς γὰρ ἂν ὑμεῖς πρὸς ἕκαστον ἔχητε εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων δοκεῖ φρονεῖν (Δημ.).

2. ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντός μου ἀκροάσονται οἱ νέοι (Πλάτ. Απολ.) — καὶ λέγε ἐπισχὼν οὐ ἂν σε κελεύσω (Δημ.) — ἐπεὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνήν, κατὰ νώτου τε αὐτῆς γένη, σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν (Ηρόδ. Α', 9) — ὥς ἂν δύνωμαι μετριώτατα λέξω (Δημ.) — ὁμως δ' οὕτως ὁποίως ἂν οἶος ὧ πειράσομαι διαλεχθῆναι (Ισοκρ.).

§. 176. Ἡ ἀνωτέρω ἔκθεσις τῶν ἀναφορικῶν λόγων μᾶς εὐκολύνει εἰς τὴν ἐξηγησιν πολλῶν περιστάσεων τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ἐκλάβωμεν ὡς ἀνώμαλον χρῆσιν Εὐκτικῆς ἀντὶ Υποτακτικῆς, ἐὰν ἐδεχόμεθα ὅτι ἡ Εὐκτικὴ τίθεται μόνον ἐπὶ παρελθόντων· οὕτω π. χ. τὸ (Ἰλ. Γ, 299) ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὄρκια πημήνεαν, ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι· τὸ (Ἰλ. Ζ, 58) μὴδ' οὐτινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον εὐντα φέροι, μὴδ' ὅς φύγοι, ἀνάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω (§. 172. β'. 1) περίσασιν, καθ' ἣν εἰς τὸ πρῶτον κῶλον ἐξηγεῖται εὐχή· τὸ (Οδ. Η, 33) οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι ἀνάγεται εἰς τὴν ἀνωτέρω (§. 172. β'. 2) περίσασιν καθ' ἣν ὁ ἀναφορικὸς λόγος ἐξηγεῖ δυνατόν τι· Υποθετικῶς δὲ ἐκφερόμενον τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ἤθελεν εἶναι εἴτις ἄλλοθεν ἔλθοι· οὕτω καὶ Ἰλ. Ζ, 521. Μ, 228, κτλ. Τοιοῦτον τὸ (Αρισ. Σφ. 1431) ἔρδοι τες ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην = εἴτινα εἰδείη τέχνην· οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι (Κ. Π. Α', ε', 19) τοῦ μὲν αὐτὸν λέγειν ἂ μὴ σαφῶς εἰδείη φείδεσθαι δεῖ, ὧ παῖ = εἴτίς τινα μὴ σαφῶς εἰδείη = ὅσα τυχὸν δὲν ἤθελεν ἠξεύρει, κτλ.

§. 177. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὲ ἐξαιρέσεων αἱ περισσότεραι ἐξηγοῦνται κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐκτεθέντα· οὕτω π. χ. ἀπαντᾶται Ὑποτακτικὴ ἐνθα, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἐπροσμένετο Εὐκτική, ὅταν γίνεται μετάβασις ἐκ τοῦ πλαγίου εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὅταν δηλ. ὁ λόγος μεταφέρεται ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεσῶς, ὡς ἐπὶ τῶν προεξηγηθέντων (ἀνωτέρω §. 93.) τελικῶν λόγων· οἷον ὀρκίοισι μεγάλοισι κατεείχοντο δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι, τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται (Ηρόδ. Α', 29), ὡς ἐὰν ἐλέγετο οἱ Ἀθηναῖοι κατέχονται ὀρκίοισι χρήσεσθαι νόμοις τοὺς ἄν σφι Σολων θῆται.

§. 178. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἰδιαιτέρως δὲ περὶ τῶν ἐν-
ταῦθα ἀναφερομένων πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι, παρὰ τὰ ἐξη-
γηθέντα, ἀπαντᾶται καὶ Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν ἢ τοῦ ἰσοδυ-
νάμου κέν, καὶ Ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν ἢ κέν.

Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν.

§. 179. Τὸ τριούτον γίνεται μάλιστα ὅταν ἡ Εὐκτικὴ τίθεται μετὰ τῶν ἀναφορικῶν κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν σημασίαν καθ' ἣν τίθεται καὶ καθ' ἐαυτὴν ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι, καὶ τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν ἀνωτέρω (§. 172. β'. 2) περίσασιν αὐτῆς.

οὗ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἱες Ἀχαιῶν,
οἳ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν βασιλῆων πάντῃ
ἐποιχόμενοι; (Ιλ. Κ, 166) — οὐκ ἔστ' ἀδελφός ὅστις
ἄν βλάστοι ποτέ (Σοφ. Αντ. 912) — οὐκ ἔστι τοῦτον
ὅστις ἄν κατακτάνοι (Εὐρ. Ηρακλ. 972) — οὐκ ἔστιν
ὅτι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι (Πλάτ. Φαίδ. 89. Παράβ. καὶ Θουκ. Β', 39. Ζ', 48. Ξεν. Κ. Π. Δ', ε', 49. 50, κτλ.). Ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν μορίων
ἵνα, οὗ (ὅπου), ὡς, ὅπως, οἷον μηδ' ἵν' ἄν σαυτοῦ κρα-
τοῖς (Σοφ. Κ. 405) — ἔστι δ' οὗ σιγὴ λόγου κρείσ-
σων γένοιτ' ἄν (Εὐρ. Ορ. 638) — οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
μί' ἡμέρα γένοιτ' ἄν ἡμέραι δύο (Αριστ. Νεφ. 1181).
Εἰς ἐσφαλμένην δὲ γραφὴν θέλουσιν ὅτι σφριζονται τὰ κινδυ-
νεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν ἀναγκαῖον
εἶναι, εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὅς ἄν
αὐτὸν ἀρέσκοι τρόπος τοῦτον ἐκλέξασθαι (Πλάτ. Πολιτ. Η', 557) — ὅσους μὲν ἄν αἰσθάνοιτο (Ξεν. Αν. Β', 5, 25). Πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα διορθούμενα ἐκ χειρογράφων,

ἐκφέρονται δι' ὑποτακτικῆς· τὸ δὲ δηλοῖ εἰς τὸ (Σοφ. Τ. 77)
ὅς ἂν δηλοῖ θεὸς εἶναι ὑποτακτικὴ καὶ ὄχι Εὐκτική.

ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ἄν.

§. 180. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ διασεῖλωμεν δύο εἰδῶν πράγματα· I. πράγματα τὰ ὅποια κανονικῶς καὶ ἀναγκαίως εἰς ὠρισμένους καιροὺς συμβαίνουσιν, ὡς φυσικὰ φαινόμενα, πράγματα ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρισμένα νὰ γίνωνται, ὡς ἑορταί, πανηγύρεις καὶ τὰ ὅμοια, ὡσαύτως ἔθιμα, κτλ. II. πράγματα τὰ ὅποια δὲν εἶναι βέβχιον ἂν γένωσιν ἢ ὄχι· Ἐπὶ τῶν πρώτων τίθεται Οριστική, ἐπὶ τῶν δευτέρων ἔχει χώραν ἡ ὑποτακτική, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις πάλιν γίνεται ὑποδιαίρεσις· α'. περιστάσεων γενικωτέρων· β'. περιστάσεων ὠρισμένων καὶ ἐφηρμοσμένων. Κρατεῖ δὲ ὁ αὐτὸς κανὼν εἴτε εἶναι μόρια εἴτε πτωτικά τὰ ἀναφορικά.

§. 181. Καὶ παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' Ἐπικοῖς καὶ παρὰ Λυρικοῖς παραλείπεται εὐκολώτερον ὁ σύνδεσμος ἂν ἐπὶ τῶν γενικωτέρων καὶ ἀορίστων περιστάσεων παρὰ ἐπὶ τῶν ὠρισμένων. Ὅχι τόσον συχνὰ παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, παρὰ δὲ τοῖς Ἡζυῖς σπανιώτερον καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων.

α. Ἐπὶ γενικωτέρων καὶ ἀορίστων περιστάσεων.

Μόρια.

Ομηρος.

« ὅππῃ τ' ἰθύσῃ, τῇ τ' εἴκουσι σίχες ἀνδρῶν — ὅς τε διδωσιν
« ἀνδράσιν ἀλφησῆσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάσῳ » (Ιλ. Μ, 48. Οδ.
Α, 349).

Λυρικοὶ καὶ ἄλλοι μὴ Ἀττικοί.

« ὅκα θεοῖσιν ἄδη πολύφανος ἑορτά (Ἀλκμάν) — ἐπεὶ δ'
« ὀδυνηρὸν ἐπέλθῃ γῆρας (Μίμνερμος) — λευκὸν τὸ κρίνον ἐσί·
« μαραίνεται ἀνίκα πίπτῃ » (Θεόκρ. ΚΓ', 30).

Τραγικοί.

« πολλὰ γὰρ εὔτε πτόλις δαμασθῇ δυσυχῇ τε πράσσει —
« ὅθι θάνατος ἀπῇ (Αἰσχ. Ἐπτ. 344. Ικέτ. 130) — ἐνθα μὴ
« καθεστῆκε δέος (Σοφ. Αἶ. 1074. περὶ δὲ τῶν ἐπεὶ φανῇ — ἐπεὶ
« δ' ἀμάρτη, Σοφ. Κ. 1226. Αντ. 1025, ἴδε ἀνωτέρω §. 139)
« — ὅπου δ' Ἀπόλλων σκαιὸς ᾗ, τίνες σοφοί; » (Εὐρ. Ηλ. 972).

Πεζοί.

« τῶν δ' ὡς ἕκαστος οἱ μιχθῇ διδοῖ δῶρον (Ηρόδ. Δ', 172.
 « ἀλλὰ περὶ τούτου ἴδε καὶ ἀνωτέρω §. 128. II.) — οὐ μὲν βραχεῖς
 « (λόγοι) ἀρκῶσι » (Θουκ. Δ', 17).

Πρωτικά.

Ομηρος.

« δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅστις σέθεν ἀντίον εἶπη — ἀλλὰ μάλ'
 « εὐκηλος τὰ φράζει, ἅσ' ἐθέλησθα — ὃν περ ἄλλαι χειμέρια
 « εἰλέωσιν, ὀρινομένη τε θάλασσα — ὅττι μάλ' οὐ δηναιὸς ὅς ἀθα-
 « νάτοις μάχεται — τὴν γὰρ αἰοδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
 « ἥτις ἀκούοντεςσι νεωτάτη ἀμφιπέληται — ῥεῖα δ' ἀρίγνωτος
 « γόνος ἀνέρος, ὥτε Κρονίων ὄλβον ἐπικλώσῃ (ἐπικλώσει παρ'
 « ἄλλοις) γαμέοντί τε γεινομένῳ τε » (Ιλ. Α, 230. 554. Β, 294.
 Ε. 407. Οδ. Α, 351. Δ, 207). Εξαιρέτως δὲ εἰς τὰς Παραβολὰς
 (ἴδε Ιλ. Γ, 62. Ε, 137. Κ, 185. Μ, 423. Χ, 23. Ψ, 518.
 Οδ. Θ, 524. Ν, 32, κτλ.). Επίσης ὁμοῦς τίθεται καὶ Οριζικὴ
 ἐν τούτοις (Ιλ. Ο, 620. Π, 4.), κτλ. Ἰδε Γραμμ. Θειρσχ. σελ.
 675, παράβαλε δὲ καὶ τὰ ἀνωτέρω §. 132. §. 133. §. 136.
 περὶ τῶν χρονικῶν λόγων ῥαθέντα.

Λυρικοί.

« πάντας δ' ἐπαίνημι καὶ φιλέω ἐκὼν, ὅς τις ἔρδῃ μηδὲν
 « αἰσχρόν. » (Σιμωνίδης).

Τραγικοί.

« γυναικὸς ἥτις ἄνδρα νοσφίσῃ — τοῖσιν ξυμπέσωσι — οἷσι μὴ
 « ἐλάψῃ θεός — μοχθηρόν (γένος) ὡς περ ἄνδρας ὧν ἀλῶ πόλεις
 « (Αἰσχ. Εὐμ. 211. 338. 664. Επτ. 263) — τῶν δὲ πημονῶν
 « μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι — γέροντα δ' ὀρθοῦν, φλαῦ-
 « ρον, ὅς νέος πέσῃ (Σοφ. Τ. 1230. Κ. 395. Παράβ. Τραχ.
 « 251. 1008. κτλ.) — σέργουσιν ὅς τις μὴ κακῶς οἰκεῖν θέλῃ. »
 (Εὐρ. Ἀνδρ. 180. Παράβ. Αλκ. 77. Μηδ. 516. κτλ.).

Πεζοί.

« Τοῖσι ἂν ἀπογένηται ἐκ τῶν οἰκιῶν ἄνθρωπος τοῦ τις
 « καὶ λόγος ἦ (Ηρόδ. Β', 85. ἴδε καὶ Δ', 46) — παρὰ τίνας
 « ἐλθῇ — ὧ γὰρ ἐξουσία μὲν ἦ ποιεῖν ὅ,τι βούλεται νοῦν δὲ
 « μὴ ἔχῃ (Πλάτ. Μέν. 92. Αλκιβ. Α', 134) — ὅστις δὲ ὢν

« ἂν γνῶ εὐφυᾶ ὄντα, διδάσκων ὅ,τι ἂν ἔχη ἀγαθόν, φίλον
 « ποιῇται. » (Απομν. Α', ς, 13). Εν πολλοῖς τούτων
 παραλείπεται ἴσως ὁ ἂν ἐξυποννούμενος ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου
 πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως.

β'. *Επὶ ὀρισμένων περιστάσεων.*

Μόρια.

« ὅπῃ περάσητε (Οδ. Ο, 453. Ἰδε καὶ Οδ. Ξ, 139) —
 « ἄφες, ὡς θελωσιν κεῖσθαι (Ανακρ. ΚΘ', 8.) — ἐπεὶ τε
 « ἀνενειχθῇ (Ηρ. Η', 22) — νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ διέλθωσιν
 « ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς. » (Θουκ. Α', 107).

Πτωτικά.

Ομηρος.

« ἀλλ' αὖθι κυνῶν μέλπηθρα γένοιτο ὅσις ἐπ' ἡματι τῷδε
 « ἐκὼν μεθήσῃ μάχεσθαι. » (Ἰλ. Ν. 234. Παράβαλε Ἰλ. Υ, 363.
 Π, 76) — λάβε μισθόν, ὅσον εἶπῃς (Ανακρ. ΚΘ', 42).

Αττικοὶ Ποιηταί.

« εἰς ὅσον τά τ' ἐκ νεῶς σείλωσι ναῦται (Σοφ. Φιλ. 1076) —
 « χῶσις προθύμως ξυλλάβῃ τῶν σχοινίων, τοῦτον τὸν ἄνδρα μὴ
 « λαβεῖν πυτ' ἀσπίδα. » (Αρισ. Εἰρ. 437.)

Πεζοί.

« ὅς ἀπαιτέῃ (Ηρ. Ϛ', 86) — ὅς ἐγγύτατα Σωκρά-
 « τους ἦ (Πλάτ. Λάχ. 187) — μὴ ἄλλα τι ἡγησάμενος ἕκαστος ἦ,
 « ἐν ᾧ ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος
 « κρατήσας ἔξειν. » (Θουκ. Ζ'. 77). Παράβαλε περὶ πάντων τούτων
 τὰ περὶ τῶν χρονικῶν λόγων ἀνωτέρω (§ 151. 152. 162. ῥηθέντα.

§. 182. Η Εὐκτική καὶ ἡ Υποτακτική τίθεται παρ' Ομήρῳ
 μετὰ τῶν ἀναφορικῶν καὶ εἰς τέλους δηλώσιν, ὡς παρὰ Λατί-
 νοις, κατὰ τοὺς περὶ τῶν τελικῶν λόγων ἐξηγηθέντας κανόνας,
 Παρωχημένου ἢ Ενεσῶτος ἡγουμένου, οἷον καὶ τότε ἄρ' ἀγ-
 γελον ἦκαν, ὅς ἀγγεΐλειε γυναικί — κλητοὺς ὀτρύ-
 νομεν, οἵ κε τάχιστα ἔλθωσ' ἐς κλισίην Ἀχιλλῆος
 (Οδ. Ο. 458. Ἰλ. Ι. 165). Διὰ τοῦτο καὶ ἐν Ἰλιάδι (Α,
 64) προτιμᾷ ὁ Ματθίας τὴν γραφὴν ὅς κ' εἶπῃ = ἵνα
 εἶπῃ· τὸ δὲ ὅς κ' εἶποι, ὡς εἶναι τώρα, = ὅστις ἴσως

ἤθελεν εἰπεῖ ἢ, ὀρθότερον, = ὅστις ἤθελε δυνήθῃ νὰ εἴπῃ, *che potesse dire*.

§. 183. Καὶ παρ' Αττικοῖς ἀπαντᾶται ἡ Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (Μέν. 89.) καὶ δὴ καὶ νῦν εἰς καλὸν ἡμῖν ὅδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως — καὶ αὐτῶν (τῶν νηῶν) μία μὲν εἰς Πελοπόννησον ᾧχετο, πρέσβεις ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσι, κτλ. (Θουκ. Ζ', 25.) — καὶ ὅπλα κτῶνται, οἷς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας (Απομν. Β', α', 14). Ο Γερμανὸς Ρώσῃς τὴν μὲν Ὑποτακτικὴν ἀντὶ Προσακτικῆς ἐκλαμβάνει ἐν τούτοις, τὴν δὲ ἀναφορικὴν ἰσοδύναμον τῇ δεικτικῇ, χωρὶς ἀνάγκης, ὡς ἐγὼ κρίνω. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι τοιαῦτα παραδείγματα παρ' Αττικοῖς εἶναι ὀλίγα, καὶ ταῦτα ὅχι πάντοτε ἀνύποπτα. Ἡ Αττικὴ χρῆσις ἐν τούτοις εἶναι διὰ τοῦ Μέλλοντος τῆς Ὑριστικῆς, πρὸς Θετταλοὺς πρεσβεῖαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ (Δημ. Ολ. Α'. 5. Ἰδε καὶ Φ. Δ', 9).

Χρῆσις τῆς Εὐκτικῆς εἰς τὸν πλάγιον Λόγον.

§. 184. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κοινὴ καὶ παράλληλος χρῆσις τῶν δύο τούτων Εγκλίσεων· ἡ δὲ Εὐκτικὴ ἔχει, ἐκτὸς τούτων, καὶ ἰδιαιτέραν ἄλλην χρῆσιν εἰς τὸν πλάγιον λεγόμενον ἥτοι διηγηματικὸν λόγον. Οταν τὸ ὑπ' ἄλλου λεχθὲν ἐκφέρεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὡς ξένη γνώμη, διηγηματικῶς ὅμως, χωνευμένη δηλ. κατὰ τὴν τάξιν τῆς διηγήσεως καὶ ὅχι δι' αὐτῶν τῶν λέξεων τοῦ εἰπόντος διακρινομένη, τοῦτο καλεῖται λόγος πλάγιος· οὕτω π. χ. τὸ ἢ ὁδὸς φέρει εἶναι λόγος ὀρθός, λεγόμενος ἀπολύτως ὑπὸ τοῦ λέγοντος, καὶ ἀνήκει εἰς τὸ ἐνεσῶς· τὸ λέγει ὅτι ἢ ὁδὸς φέρει, καθ' ὅσον ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀναφέρεται εἰς ἄλλον παρ' οὗ τὸ ἤκουσεν, ἤθελεν εἶναι λόγος πλάγιος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἀνήκει εἰς τὸ ἐνεσῶς καὶ παριστᾷ τρόπον τινὰ τὸν λέγοντα ὡς παρόντα καὶ ἰδίαις λέξεσιν ἐξηγούμενον· τοῦτο δὲ μεταφερόμενον εἰς τὸ παρελθὸν ὅπου κυρίως ἀνάγεται ἡ διήγησις εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ πλάγιος λόγος, δι' οὗ ὁ ὁμιλῶν ἢ γράφων παρίσταται ὡς λέγων ὅ,τι παρ' ἄλλου ἤκουσεν.

§. 185. Ἐπὶ ταύτῃ τῆς περιστάσεως, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ ὡς καὶ ὅτι τίθεται ἡ Εὐκτικὴ χωρὶ τοῦ ἄν, οἷον ἔλεγε μοι ὅτι ἢ ὁδὸς φέρει (= ἔφερον) εἰς τὴν πόλιν ἣν ὀρώην (= ἔβλεπα). Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ λέγει ὅτι ἢ ὁδὸς φέρει

ἢ ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔφερεν παραλαμβάνεται καὶ ἡ γνώμη τοῦ συγγραφέως, ἢ τοῦλάχιστον ἀφίνεται ἀπροσδιόριστος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς φέροι ἀποποιεῖται ὁ συγγραφεὺς πᾶσαν ἐδικήν του γνώμην, καὶ ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα ὅλως διόλου εἰς τὸν παρ' οὗ τὸ ἤκουσεν· οὕτω πλὴν γε δὴ (ἀγγεῖλαι) ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι (Πλάτ. Φαίδ. 57) — Αἰχάρνης ἐκάκιζον τὸν Περικλέα ὅτι, στρατηγὸς ὢν, οὐκ ἐπέξεγοι (Θουκ. Β', 21) — τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἤκεν ἄγγελος, λέγων ὅτι λελοιπῶς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα — τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι — καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον, ὡς εὐχοίτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν, ἕς τε νικῶν τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιούντας ἀλεξόμενος — τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Αλκιβιάδης, ἐκκλησίαν ποιήσας, παρεκελεύετο αὐτοῖς, ὅτι ἀνάγκη εἴη καὶ ναυμαχεῖν, καὶ πεζομαχεῖν, καὶ τειχομαχεῖν (Ξεν. Αναβ. Α', β', 21. ἡ, 13. θ', 11. Ἑλλην. Α', α', 14) — λέγει λόγον πάντων δεινότατον, ὡς ἐγὼ καὶ Μενέξενος, διαφθείραντες καὶ πείσαντες αὐτόν, ἐπὶ τῇ τραπέζῃ καθήμενον, ἔξ τάλαντα ἀργυρίου παρ' αὐτοῦ λάβοιμεν (Ισ. Τραπεζ. Ζ'. Κορ.)· οὕτω δὲ καὶ Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ (Ξεν. Αναβ. Α', α', 3), ἐνθα τὸ διαβάλλει εἶναι ἱστορικὸς Ενεσῶς = διέβαλεν.

§. 186. Ἐν πᾶσι τούτοις ὁ διηγούμενος συγγραφεὺς δὲν ἐξηγεῖ γνώμην καὶ πληροφορίαν ἐδικήν του, ἀλλὰ ξένην τὴν τοῦ εἰπόντος· οὕτω π. χ. τὸ ὃ ἄγγελος ἔλεξεν ὅτι Σωκράτης φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι δηλοῖ, ἐπὶ τὸ σαφέστερον φερόμενον, ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπέθανεν ἀφ' οὗ ἔπινε τὸ φάρμακον, ὡς εἶπεν ὁ ἄγγελος· ὁ διηγούμενος συγγραφεὺς οὔτε βεβαιώνει οὔτε ἀναιρεῖ τὸ ἤκουσα ὅτι Περικλῆς πολλάς (ἐπιδάς) ἐπίσταιτο (Απομν. Β', Γ', 13) δηλοῖ ὅτι ὁ Περικλῆς ἤξευρε πολλάς ἐπιδάς, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀνθρώπου παρ' οὗ τὸ ἤκουσεν ὁ Σωκράτης. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ προηγούμενων περιπτώσεων ὁ Παρατατικὸς τῆς Οριστικῆς ἠθέλεν ἐπιφέρει, τοῦλάχιστον κατ' ἀκριβοῤῥημοσύνην, γνώμην καὶ πληροφορίαν αὐτοῦ τοῦ διηγουμένου = εἶπεν ὁ ἄγγελος καὶ παρ' αὐτοῦ ἔμαθα καὶ ἤξεύρω τῷ ὄντι ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπέθανε, καὶ = ἤκουσα καὶ ἤξεύρω τῷ ὄντι ὅτι ὁ Περικλῆς

ρικλῆς ἐγνώριζε πολλάς ἐπωδάς, κτλ. ὁ Κοραῆς ὁμῶς γράφει ἐπίστατο.

§. 187. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ περὶ μέλλοντος ὄντος τοῦ λόγου, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, δηλῶσαι περὶ τοῦ παντός ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη (Θουκ. Α', 72. Ἰδε καὶ Ηρόδ. Θ', 41. Σοφ. Φ. 346, κτλ.). Καὶ διὰ Μέλλοντος δὲ τῆς Εὐκτικῆς ἐκφέρεται τὸ αὐτό, ὡς καὶ δεινὰ προῦφάνη (ὁ Φοῖβος) λέγων, ὡς μητρὶ μὲν χρεῖη με μιχθῆναι, γένος δ' αἰτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρᾱν, φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός (Σοφ. Γ. 790)—προϊδόντες γὰρ οἱ Θηβαῖοι ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, κτλ. (Θουκ. Β', 2). Ενίοτε δὲ καὶ Ενεσῶς τίθεται ἐπὶ μελλοντικῆς ἐννοίας, καὶ τοῦτο ἴσως διὰ τὸ βέβαιον περὶ ἐκπληρώσεως τῆς προῤῥήσεως, οἷον ἐμποιέων εἰς τὰ Μουσαίου χρησμάτων, ὡς αἱ ἐπὶ Λήμνου ἐπικείμεναι νῆσοι ἀφανιζοίατο κατὰ τῆς θαλάσσης (Ηρόδ. Ζ', 6).

§. 188. Καὶ ἡ ἐρώτησις, ὅταν ᾖ ἐν διηγήσει, ἀνάγεται ἐνταῦθα ὅθεν ἐκφέρεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· οὕτω π. χ. ἐπ' εὐθείας ἐρωτήσεως ἤθελεν εἶναι ἐρωτῶ τί χρὴ λέγειν—πῶς ἔχει τὰ πράγματα—ὕμᾱς ἐρωτῶ, θρέμματα οὐκ ἀνασχετά, ἢ ταῦτ' ἄριστα καὶ πόλει σωτήρια; (Αἰσχ. Επτ. 188). Ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως ἐν διηγήσει ἤθελεν εἶναι ἡρώτα πῶς ἔχοι τὰ πράγματα—εἴρετο τὸν Ἐπιάλτεια ποδάρκην εἴη ὁ στρατός (Ηρόδ. Ζ', 218)—διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν (Πλάτ. Απολ. Ζ')—οἱ δ' Ἰνδοὶ εἰσελθόντες ἔλεξαν ὅτι πέμψειε σφᾶς ὁ Ἰνδῶν βασιλεύς, καὶ κελεύσειεν ἐρωτᾶν ἐξ ὅτου ὁ πόλεμος εἴη Μηδοῖς τε καὶ τῷ Ασυρίῳ (Ξεν. Κ. Π. Β', δ', 7). Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα συμβαίνει τὸ καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 93) σημειωθέν· τὸ πρᾶγμα δηλ. μεταφέρεται ἐκ τῆς σιγμῆς τῆς πράξεως εἰς τὴν σιγμὴν τῆς διηγήσεως· ὅθεν δυνατόν εἶπεῖν καὶ ἡρώτα πῶς ἔχει τὰ πράγματα, ἡρώτων εἰ . . ἀποχωροῦσιν . . εἰ φεύγουσιν (Θουκ. Ζ', 70. Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 193).

§. 189. Ἐνταῦθα ὡσαύτως ἀνάγονται καὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία ἐν οἷς ὄχι ἄλλου λόγος ῥητῶς ἐξηγημένος, ἀλλὰ ἀπλῶς ἄλλου εἰκασία καὶ ιδέα ἐκφέρεται, οἷον ἐκάλει τὸν ἡδὴ Λαΐου παλαι νεκρὸν, μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὧν

θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι (Σοφ. Τ. 1245).
 Ἐν τούτοις ἡ ἔννοια εἶναι ὑπὸ τῶν ὁποίων εἶχε φονευ-
 θῇ ὁ Δαῖος, καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ιδίαν τῆς λαλούσης Ιοκάστης,
 ἀπέχοντος τοῦ συγγραφέως ἀπὸ πάσης κρίσεως (ἴδε καὶ Σοφ.
 Ηλ. 629.).

§. 190. Καὶ εἰς μὲν τὰ προηγούμενα παραδείγματα εἶναι
 ἀπλῇ διήγησις τοῦ πράγματος, εἶναι ὅμως δυνατόν εἰς τὴν
 διήγησιν νὰ περιέχεται προφανῶς ἢ ὑποκεκρυμμένως καὶ ὑπόθεσις·
 τότε, φυσικῶς τῷ λόγῳ, τίθεται εἰς τὴν Εὐκτικὴν ὁ σύνδεσμος
 ἄν, οἷον καταλλαγεῖς δὲ οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ
 δοίη ἵππεας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας
 ἵππεας ἢ κατακαίνοι ἄν ἐνεδρεύσας, ἢ ζῶντας
 πολλοὺς αὐτῶν ἔλοι (Ξεν. Αναβ. Α', ε', 2. Παράβ. Β', α', 3)
 — γινώσκων ὅτε οὐδεὶς ποτ' αὐτοῖς τῶν ἐμῶν ἄν
 ἐμπέσοι ζῆλος ξυναίμων, κτλ. (Σοφ. Κ. 942).

§. 191. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγούμενοις
 (§ 196.), τὰ πράγματα δὲν εἶναι πάντῃ ἀπηλλαγμένον δυσκολίας
 καὶ ἔριδος, πότε ἀναγκάως τίθεται καὶ πότε παραλείπεται ἢ
 ἀδιαφόρως τίθεται καὶ παραλείπεται ὁ σύνδεσμος ἄν. Ἰδε Σχαι-
 φέρου Κριτικὰ Μελετήματα, σελ. 102, καὶ Ρεῖσίγιον ἐν τῷ περὶ
 δυνάμεως καὶ χρήσεως τοῦ μορίου ἄν, σελ. 115. αὐτόθι φιλο-
 νεικεῖται περὶ τοῦ Ξενοφωντείου (Ελλην. Γ', β', 23) ἀποκρι-
 ναμένων δὲ τῶν Ηλείων ὅτι οὐ ποιήσεται ταῦτα
 ἄν πρέπει νὰ δεχθῇ ἢ ὄχι τὸν σύνδεσμον ἄν.

§. 192. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἄν· ἐνίοτε δὲ παραλείπονται
 καὶ τὰ μόρια ὡς ἢ ὅτι παρὰ τῇ Εὐκτικῇ ταύτῃ, οἷον ὥσπερ
 οὗν ἄν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθών
 τις ἔψεγε, λέγων ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου
 τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν· οἱ γὰρ ὀφθαλ-
 μοί, καλλιστον ὄν, οὐκ ὀστρεῖῳ ἐναληλιμμένοι εἶεν,
 ἀλλὰ μέλανι — ἤκουον μὲν ἔγωγε Γοργίου πολλὰ-
 κίς, ὡς ἢ τοῦ πείθειν (δύναμις) πολὺ διαφέρει πα-
 σῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα δι' ἐκόν-
 των, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο (Πλάτ. Πολιτ. Δ', 420.
 Φιλῆς. 58. Παράβ. Αἴσχ. Αγαμ. 615. Σοφ. Φ. 617).

§. 193. Ως δὲ ἐπὶ τῶν τελικῶν λόγων πολλάκις διὰ ζωη-
 ρότητα ἐκφράσεως μεταφέρεται ὁ λόγος ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς
 τὸ ἐνεσῶς, ἐκ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν τὸ πρᾶγμα ἔγινεν εἰς τὴν
 σιγμὴν τῆς διηγήσεως, καὶ ἐπομένως τίθεται Ὑποτακτικὴ ἀντὶ

Εὐκτικῆς (§. 93), οὕτω καὶ ἐνταῦθα, διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τίθεται Οριστικῆς Ἐνεσῶς ἀντὶ Εὐκτικῆς· οὕτω π. χ. ὁ δὲ Ἀρπαγος . . . ἐπολιόρκεε αὐτοὺς, προῖσχύμενος ἔπεα, ὥς οἱ καταχρᾶ, εἰ βούλονται οἱ Φωκαῖέες, κτλ. (Ηρόδ. Α', 164) — ἡ δὲ εὐνοία παραπολὺ ἐπήει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως τε καὶ προειπόντων ὅτι τὴν Ελλάδα ἐλευθεροῦσιν (Θουκ. Β', 8) — καὶ δῆσας ἡρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιῶν (Λυσ. Ερατοσθ. Απολογ. 25) — προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὥς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις, καὶ τὰ τείχη περιαιρεῖν (Ξεν. Ἑλλην. Β', β', 22).

§. 194. Εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων παρίσταται τρόπον τινὰ ὁ Ἀρπαγος εἰς τὸ μέσον λέγων καταχρᾶ μοι (= ἄρκει μοι), κτλ. εἰς τὸ δεύτερον παρίστανται οἱ Λακεδαιμόνιοι προλέγοντες ἐλευθεροῦμεν τὴν Ελλάδα· εἰς τὸ τρίτον παρίσταται ὁ ἀπολογούμενος ἔχων τὸν Ερατοσθένην δεμένον καὶ ἐρωτῶν αὐτὸν διὰ τί ὑβρίζεις εἰς τὴν ἐμὴν οἰκίαν εἰσιῶν· εἰς τὸ τέταρτον παρίσταται ὁ Θηραμένης λέγων χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις, ὦ ἄνδρες, κτλ. Ως δὲ τὸ παρελθόν, οὕτω καὶ τὸ μέλλον μεταφέρεται εἰς τὸ ἐνεσῶς, οἷον . . . εἴθ' ὅποτε ἤκοι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, λέγοιμ' ἂν ὅτι λουῖται (Ξεν. Κ. Π. Α', γ', 11). Τὸ τοιοῦτον θέλομεν ἀπαντήσῃ καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Χρόνων τοῦ Ρήματος.

§. 195. Ἐνίοτε δὲ ἀρχίζει μὲν ὁ λόγος μὲ τὸ ὅτι, ὥς μὲ σκοπὸν νὰ ἐκτεθῇ τὸ πρᾶγμα διηγηματικῶς κατὰ τρίτον πρόσωπον, μετατρέπεται δὲ εἰς τὸ πρῶτον ἢ δεύτερον πρόσωπον, ὥς τύγχάνει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸν προσφωνοῦντα ἢ προσφωνούμενον· οὕτω π. χ. ὁ δὲ (Ορόντης) ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην (φίλος), ὦ Κῦρε, σοί γ' ἂν ἔτι ποτὲ δόξαιμι — ὁ δὲ Κῦρος, ἰδὼν αὐτὸν (Τιγράνην), ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφιλοφρονήσατο αὐτῷ, εἶπε δ' ὅτι εἰς καιρὸν ἤκεις (Ξεν. Ἀν. Α', ς', 8. Κ. Π. Γ', α', 8)· ὥς τὸ ὅτι ἐν τούτοις μένει ἀνανταπόδοτον διὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου.

§. 196. Ἀλλοτε πάλιν, χωρήσας ὁ λόγος μέχρι τινὸς κατὰ διήγησιν, τρέπεται μετέπειτα ἀποτεινόμενος εἰς πρῶτον ἢ εἰς δεύτερον πρόσωπον, οἷον εἷς δὲ δὴ εἶπε . . . πέμψαι προ-

καταληψομένους τὰ ἄκρα, ὥπως μὴ φθάσωσι μήτε ὁ Κῦρος, μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἡρπακότες — ἐνταῦθα δὴ τὸν Κῦρον γελάσαί τε ἐκ τῶν πρόσθεν δακρύων, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ ἀπιόντα θαρρῖεῖν, ὅτι παρές ται αὐθις ὀλίγου χρόνου ὥστε ὁρᾶν σοι ἰξέσται καὶ ν βούλῃ ἀσκαρδαμυκτί — οὐκ ἐν καλῷ ἔφη (Αλκιβιάδης) αὐτοὺς ὀρμεῖν, ἀλλὰ μεθορμίσαι ἐς Σηστόν παρῆναι πρὸς τε λιμένα καὶ πρὸς πόλιν· οὐ οὐντες ναυμαχήσετε, ἔφη, ὅταν βούλησθε (Ξεν. Αναβ. Α', γ', 14. Κ. II. Α', δ', 28. Ἑλλην. Β', α', 25)· ὥς ἐν τούτοις γίνεται μίξις πλαγίου ἤτοι διηγηματικοῦ καὶ ὀρθοῦ ἤτοι εὐθέως λόγου.

§. 197. Ἐκ τούτου δὲ τίθεται πολλάκις καὶ ἀπλῶς Ορισικὴ Ἑγκλισις ἐν τοῖς διηγηματικοῖς λόγοις, ὡς καὶ εἰς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων, ἡ γέλθῃ αὐτῷ ὅτι Μέγαρα, ἀφέστηκε καὶ Πελοποννησῆσιν αἰοὶ μέλλουσιν ἐσβάλλειν ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον (Θουκ. Α', 114) — ἐλθόντες δὲ (οἱ φύλακες) ἔλεγον ὡς ἄνθρωπος ἦκοι ἐπ' ἵππου ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Μήδων, ὅς ἄλλο μὲν οὐδὲν παραγυμνοῖ ἔπος, στρατηγοὺς δὲ ὀνομάζων ἐθέλειν φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν (Ηρόδ. Θ', 44)

§. 198. Πολλάκις δὲ ἡ μία Ἑγκλισις διαδέχεται τὴν ἄλλην, οἷον ἔλεγε δὲ ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σολων . . . , καὶ θεησάμενος πάντα τὸν ἔωυτοῦ ὄλβον ἀποφλαυρίσετε — ἀγγέλεται τοῖσι ἄλλοις Ἑλλησι . . . ὅτι μάχη τε γέγονε καὶ νικῶεν οἱ μετὰ Πausανίῳ (Ηρόδ. Α', 86. Θ', 69) — ἤκουσα . . . ὡς Μενέλαος οὐπω μελαμφαὲς οἷχεται δι' ἔρεβος, ἀλλ' ἔτι, κατ' οἶδμ' ἄλιον τρυχόμενος, οὐπω λιμένων ψαύσειε πατρίας γᾶς (Εὐρ. Ελέν. 525) — λέγοντες ὅτι ῥαδίως ἂν Ἀκαρνανίαν σχόντες καὶ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας κρατήσουσι, καὶ ὁ περίπλους οὐκ ἔτι ἔσοιτο Ἀθηναίοις ὁμοῖος περὶ Πελοπόννησον (Θουκ. Β', 80) — οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πείφει γῶς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη . . . ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὠρμῶντο, καὶ λέγοι ὅτι ταύτην τὴν

ἡμέραν περιμείνειεν ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἤκειν — καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταῦτά ὅτι παντὸς ἄξια λέγει Σεύθης· χειμῶν γὰρ εἴη, καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ βουλομένῳ δυνατόν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἶόν τ' εἴη (Ξεν. Αναβ. Β', α', 3. Ζ', γ', 13)· ὅπου ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ τοῦ δευτέρου παραδείγματος παραλείπεται, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 192), τὸ μόριον ὅτι.

§. 199. Αναφύεται τώρα τὸ ἔλλογον τοῦτο ζήτημα, Ἄν ἡ μὲν Οριζική, ὡς ἐξηγοῦσα τὴν γνώμην τοῦ συγγραφέως, ἐκφέρει θετικόν τι γενόμενον, ἡ δὲ Εὐκτική, ὡς ἐξηγοῦσα τὴν γνώμην τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὅποιον ὁ συγγραφεὺς παρεισάγει, ἐκφέρει πρᾶγμα δυνατόν καὶ ἐλπιζόμενον, ὅχι ὁμῶς μετὰ βεβαιότητος. Ἡ φύσις τῶν Εγκλίσεων καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος ἀπαιεῖ βέβαια τὴν τοιαύτην διαφοράν, καὶ πολλὰ χωρία τὴν βεβαιοῦσιν· οὕτω π. χ. εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα· οὕτως εἰς τὸ τοῦ Ηροδότου (Θ', 38) λέγων ὡς ἐπιρρέουσι οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην, καὶ ἀπολάμψοιτο συχνούς· οὕτως εἰς τὸ τοῦ Πλάτωνος (Εὐθύφ. ἐν τέλει) ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἦδη παρ' Εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα, καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω, οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην, ἡ διαφορὰ εἶναι προφανής.

§. 200. Τῆς αὐτῆς ιδέας ἔχονται καὶ τὰ Ηροδότεια (Ε', 97) — ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Αρισταγόρης ταῦτα ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ, περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι, εὐπετέες τε χειρωθῆναι εἶησαν· ταῦτά τε δὴ ἔλεγε, καὶ πρὸς τοῖσι τὰδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Αθηναίων εἰσὶ ἀποικοι, καὶ οἰκὸς σφεας εἴη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα. Ἡ χρῆσις τῆς ἀσπίδος καὶ τοῦ δόρατος παρὰ τοῖς Πέρσαις ἦτον πρᾶγμα θετικώτατον, ὅθεν καὶ διὰ Οριζικῆς, τὸ δὲ εὐχείρωτον πιθανόν, ὅθεν δι' Εὐκτικῆς· ὡσαύτως ὅτι οἱ Μιλήσιοι ἦσαν ἀποικοι τῶν Αθηναίων διὰ Οριζικῆς, ὅτι δὲ καὶ ἔπρεπε νὰ τοὺς σώσουν δι' Εὐκτικῆς.

§. 201. Οὐδὲ τὸ ἄλλο τοῦ Ηροδότου χωρίον (Η', 70) ἀρρῶδεον δέ, ὅτι αὐτοὶ μὲν, ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῆς Αθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν· νι-

κηθέντες τε, ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἐωῦτῶν ἀφύλακτον, μάχεται, ὡς θέλει ὁ Μαθίας· διότι ἡ πολιορκησις ἦτον βεβαία, τῆς ἡττης ὑποθεθείσης, ἀλλὰ ἡ ὑπὲρ γῆς μόνον τῶν Αθηναίων ναυμαχία ἐνδεχομένη, διότι νικῶντες ἤθελαν ναυμαχήσει καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκυτῶν. Καὶ ἐνταῦθα μὲν τὸ ὅτι ἐκλαμβάνεται ὅχι εἰδικῶς, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ αἰτιολογικῶς = διότι τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ δι' ἄλλων μορίων, ὡς ἀναφορικῶν π. χ. οἷον ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζοντες, ὅποι ποτὲ τρέψονται οἱ Ἕλληνες καὶ τί ἐν τῷ ἔχοιεν (Ξεν. Αν. Γ', ε', 13). Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἂν δὲ τὸ τοιοῦτον ἐφαρμόζεται καὶ ἀπανταχοῦ μὲ ἀκρίβειαν, ὡς πολλοὶ τῶν Φιλολόγων δοξάζουσι, περὶ τούτου ἐξέσω ἀμφιβάλλειν (ἴδε Δ. Π.).

Προστακτική.

§. 202. Ἡ Προστακτικὴ ἔγκλισις τίθεται συνήθως, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις εἵπαμεν, ἀπόλυτος εἰς τὸν λόγον, οἷον ἴθι — ἄπελθε — οἴκτειρον — μὴ μ' ἐρέθιζε — μὴ κεῦθενόφω — σώθητι — ἐλέησον καὶ σῶσον νυνὶ τὸν σαυτοῦ πλησιόχωρον (Αρισ. Σφ. 393). Ἡ ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ὑποθετικῶν λόγων χρῆσις τῆς Ἐγκλίσεως ταύτης εἶναι βεβαία ἐν συνδέσει, ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω — εἰ δὲ μὴ, σκεψάσθωσαν (Δημ. Φ. Δ', 7. Χερρόν. Γ'). Ἀλλὰ ταῦτα δυνατὸν νὰ τεθῶσι καὶ ἀπολύτως εἰς τὸν λόγον, ἔστω σκεψάσθωσαν, κτλ. ὡς καὶ περὶ Οριστικῆς (§. 37) εἵπαμεν. Ἐκτὸς τούτου ὅμως ἀπαντιῶνται καὶ παραδείγματα ἐνθα ἡ Προστακτικὴ Ἐγκλισις τίθεται ἐν συνδέσει καὶ ἐξαρτήσῃ λόγου, κατὰ τρόπον ἀνάλογον μὲ τὸν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐξηγηθέντα. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ πολυθρύλλητα οἷσθ' ὡς ποίησον; — οἷσθ' οὖν ὁ δρᾶσον; — οἷσθ' ὁ μοι σύμπραξον; (Σοφ. Τ. 543. Εὐρ. Εκ. 225. Ἡρακλ. 452).

§. 203. Διὰ τὸ ἀσυνείθιστον τῆς τοιαύτης χρήσεως ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ἀνωτέρω διὰ τῆς συμπτύξεως δύο λόγων εἰς ἓνα· ὅθεν ἐκ τοῦ ποίησον, οἷσθα ὡς; ἐγεννήθη, κατὰ σύμπτυξιν καὶ μετάθεσιν, τὸ οἷσθ' ὡς ποίησον; ἐκ τοῦ δρᾶσον οὖν, οἷσθα ὁ; τὸ οἷσθ' ὡς δρᾶσον; κτλ. προσεπιβεβαιῶσι δὲ τοῦτο διὰ τοῦ Λατινικοῦ *tange, sed scin quomodo?* (*Plautus*). Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ Προστακτικὴ συγγενεύει μὲ τὴν Ὑποτακτικὴν (ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΚΖ'), διὰ τοῦτο ἡ ἀναλογία

συγχωρεῖ νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ οἶσθ' ὡς ποιήσων; = οἶσθ' ὡς ποιήσης; Επειδὴ δὲ πάλιν ἡ Ὑποτακτικὴ συγγενεύει μὲ τὸν Μέλλοντα τῆς Οριστικῆς, διὰ τοῦτο λοιπὸν τὸ ὡς ποιήσων; = ὡς ποιήσης; τοῦτο δὲ πάλιν = ὡς ποιήσεις; κτλ. καὶ οὕτως ἐπ' ἄλλων παραλλήλων χωρίων ἀπαντᾶται Μέλλων· οὕτω παρ' Εὐριπίδῃ (Κ. 131) οἶσθ' οὖν ὃ δράσεις, καὶ (Μηδ. 600) οἶσθ' ὡς μετεύξεις; (ἴδε *Hartung*, ἐνθα ἀνωτέρω, Β', σελ. 144).

§. 204. Γίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τρίτου προσώπου, ὡς Τηλεμάχῳ δ' ἐν πᾶσιν ἐγὼν ὑποθήσομαι αὐτός, μητέρ' ἐὴν ἐς πατρός ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι (Οδ. Β, 195) — κάτισον φυλάκους, οἳ λεγόντων (Ηρόδ. Α', 89) — οἶσθα νῦν ἅ μοι γενέσθω; (Εὐριπ. Ιφ. Τ. 1203). Καὶ εἰ μὲν εἰς τὸ τοῦ Ομήρου χωρίον δυνατόν, τιθεμένης σιγμῆς μετὰ τὸ αὐτός, νὰ ἀρχίζῃ νέος λόγος ἐκ τοῦ μητέρα, ὡς παρὰ Οὐολφίῳ ἀναγινώσκεται, δυσκόλως ὁμῶς δέχεται θεραπείαν τὸ Ηροδότειον, ἐκλαμβανόμενου τοῦ οἶ = οὔτοι, καὶ ἔτι δυσκολώτερον τὸ τοῦ Εὐριπίδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ολίγαι Σημειώσεις εἰς τὰς Παρεμφατικὰς Εγκλίσεις

§. 1. Ἀν καὶ ὁ περὶ Εγκλίσεων λόγος ἔγινεν ἄρκετὰ διεξοδικός, πολλὰ ὁμῶς ἄλλα εἶναι δυνατόν νὰ προσεθῶσι πρὸς πλήρη αὐτῶν ἐξήγητιν, καὶ πολλὰ ἄλλα προκύπτουσιν, ὡς πορίσματα, ἐκ τῶν προηγουμένων. Ἐκ τούτων δὲ ὀλίγα τινά, ἐν εἵδει σημειώσεων, παραθέτομεν ἐνταῦθα.

§. 2. Ἐν τῷ προηγουμένῳ Κεφαλαίῳ ἐξετάσαμεν τὴν χρῆσιν τῶν Εγκλίσεων, καθ' ἑαυτὰς ἦτοι ἀπολύτως καὶ ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου θεωρουμένων. Ἐὰν τῶρα θελήσωμεν νὰ παραβιῶμεν τὰ τῆς μιᾶς καὶ ἄλλης χρήσεως εὐρίσκωμεν ὅτι ἡ μὲν Οριστικὴ Εγκλίσις, ὡς καὶ προηγουμένως ἐσημειώσαμεν, δὲν φέρει δυσκολίαν. Οἱ δι' Οριστικῆς Εγκλίσεως ἐκφερόμενοι λόγοι, ἔσωσαν καθ' ἑαυτοὺς ἢ ἐν συνδέσει, ἐξηγοῦσι πάντοτε θετικόν τι, καὶ οἱ αὐτοί, ἐν συνδέσει ὄντες, δυνατόν νὰ ἐκφερθῶσι καὶ ὡς ἀπόλυτοι. Λέγουσιν ὅτι ἦλθεν = ἦλθε, λέγουσι τοῦτο ἢ ἐξάρτησις εἶναι μᾶλλον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ εἰς τὴν ἐνδόμυχον αὐτῶν φύσιν (ἴδε κατωτέρω §. 27. §. 28)· διάφορον ὁμῶς τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῆς Ὑποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς.

Υποτακτική.

§. 3. Εάν εξετάσωμεν τὴν χρῆσιν τῆς Εγκλίσεως ταύτης εἰς τὸν ἀπόλυτον καὶ ἐξαρτώμενον λόγον εὐρίσκομεν ὅτι πολλὰ παραδείγματα, εἰς τὴν πρώτην ἀνκφερόμενα, ὁμοιάζουσι πρὸς ἄλληλα· οὕτω π. χ. τὸ γ' ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἀπολύτου χρήσεως σημειωμένων (Κεφ. ΚΓ', §. 9), ἐγὼ σιωπῶ τῷδε; εἰ μὲν δὲν εἶναι τὸ αὐτό, εἶναι βέβαια πολλὰ ὅμοιον μὲ τὸ δεύτερον, μείνω ἢ ἀπέλθω; ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ βούλει ἐγὼ σιωπῶ τῷδε; ὡς τὸ ἄλλο μὲ τὸ βούλει μείνω ἢ ἀπέλθω; τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον συγγενεύουσι μεγάλως πρὸς ἄλληλα· προῦκυψε δὲ τὸ μὲν τέταρτον μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ; ἐκ τοῦ πυνθάνομαι μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ, τὸ δὲ πέμπτον, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἦ, κτλ. ἐκ τοῦ δέδοικα μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἦ. Εὐκόλον δὲ ἀμφότερα νὰ προῆλθον ἐκ τοῦ αὐτοῦ δέδοικα, δέος, δεινόν, φόβος ἐστὶ μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ, κτλ. τὸ πέμπτον εἶναι αὐτὸ τὸ τέταρτον ἄνευ ἐρωτήσεως· τὸ τέταρτον ἤθελεν εἶναι, πληρέστερον ἐκφραζόμενον, οὐκ ἐστὶ δέος μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ; τὸ πέμπτον ἤθελεν εἶναι δέος ἐστὶ μὴ ταῦτα οὕτως ἔχῃ· τὸ ἕκτον καὶ ἑβδομον εἶναι σχεδὸν τὰ αὐτά, τὸ ἐν = ὄρα μὴ λάβωσί σε, τὸ ἄλλο = ὄρα μὴ εἴπῃς· τὸ αὐτὸ δὲ καὶ περὶ τοῦ ὀγδῆου δυνατὸν εἰπεῖν = οὐ δέος μὴ ἀπέλθω = οὐκ ἀπελεύσομαι· ὅθεν εἰς ὅλα ἐπικρατεῖ μία τις κοινὴ ἀρχὴ διαφόρως τροπολογουμένη.

§. 4. Φαίνεται λοιπὸν κατ' ἀρχὰς ὅτι, ἐξαιρουμένης τῆς πρώτης περιστάσεως, τῆς τῶν Λύθυποτάκτων, ὅλαι αἱ λοιπαὶ μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον παρίστανται ὡς ἀπόλυτοι, πραγματικῶς δὲ εἶναι ἐν ἐξαρτήσῃ καὶ συνδέσει λόγου, κατὰ παραλειπτικὸν τρόπον, ἀλλαχρῶ ἀπαντῶμεναι ἀνελλιπῶς, ὡς ἀνωτέρω ἀνελύθησαν. Παρατηροῦντες δὲ ὅτι καὶ ἡ πρώτη περίσασις, διὰ τοῦ φέρε ἢ ἄγε ἐκφερομένη, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ φέρε ἵνα ἄγωμεν, ἄγε ἢ ἐλθέ ἵνα φάγωμεν, κτλ. ἡμποροῦμεν νὰ περιλάβωμεν καὶ ταύτην ἀκόμη ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, καὶ οὕτω νὰ συνάξωμεν ὡς γενικὸν συμπέρασμα ὅτι ἡ Υποτακτικὴ Εγκλισις μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον παρίσταται, καὶ τοῦτο ἐν μέρει, ὡς ἀπόλυτος, πραγματικῶς δὲ πάντοτε εἶναι ἐξηρτημένη.

§. 5. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων παρ' Ομήρῳ ἡ χρῆσις τῆς Υποτακτικῆς εἶναι πλέον ἐκτεταμένη, διότι τίθεται καὶ ἐπὶ ἀπλῆς

μελλοντικῆς ἐννοίας, προηγουμένης ἢ ὅχι ἀρνήσεως, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ μορίου ἂν ἢ κέν, ὡς πληθύν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω — εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι — οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι (Ιλ. Β, 488. Α, 137. 262). Εἰ μὲν λοιπὸν δεχθῶμεν καὶ τοῦτο κατὰ παράλειψιν, ὡς θέλει ὁ Ερμᾶννος, = οὐκ ἔχοιμι ὅπως ὀνομήνω — ἔχοιμι ἂν, ἢ ἔξω ὅπως ἂν ἔλωμαι, κτλ. τότε δὲν μένει περὶ τούτου τίποτε πλέον σημειωτέον.

§. 6. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν μὲν, εὐκολίας χάριν, δυνατόν νὰ ᾖναι δεκτὴ· ὅτι ὅμως καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἱστορικόν, καὶ ὅτι, τοιαύτην ἀρχὴν λαβοῦσα ἡ χρῆσις, ἐγένεν ἔπειτα παραλειπτική, τοῦτο εἶναι πολὺ δυσασπόμενον. Εἰς πολλὰ παραδείγματα μάλιστα δυσκόλως ἢ καὶ ἀδυνάτως ἐφαρμόζεται ἡ Ερμᾶννειος αὕτη ἀνάλυσις· οὕτω π. χ. εἰς τὸ δύσομαι εἰς Αἶδαο, καὶ ἐν νεκρῶσσι φαείνω (Οδυσ. Μ, 383).

§. 7. Πολὺ ὀρθότερον φαίνεται νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ τοιαύτη χρῆσις τῆς Ὑποτακτικῆς ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς μετὰ τῆς διαφορᾶς ταύτης, ὅτι ὁ μὲν Μέλλων ἐξηγεῖ τὸ πρᾶγμα ὡς ἀδίστακτον, ὡς βεβαίως γενησόμενον καὶ προφητικῶς, οὕτως εἰπεῖν, προλεγόμενον, ἡ δὲ Ὑποτακτικὴ μετὰ τινος διζαγμοῦ ὁ ὅποιος εἰς αὐτὴν ἰδιάζει.

§. 8. Ἀλλ' ἀφίνοντες τὴν τοιαύτην ζήτησιν ἐπὶ τοῦ παρόντος λέγομεν ὅτι ἡ Ὑποτακτικὴ ἐν τούτοις εἶναι μᾶλλον ἀπθλυτος παρὰ ἐξαρτωμένη· καὶ αὕτη εἶναι βέβαια ἡ ἀρχαιοτάτη αὐτῆς χρῆσις, σωζομένη μὲν ἀκόμη παρ' Ἑπικοῖς, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς ἐκλείψασα.

Εὐκτική.

§. 9. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ὑποτακτικῆς· περὶ δὲ τῆς Εὐκτικῆς παρατηροῦμεν ὅτι ὁ μὲν τὸ δυνατόν γενέσθαι σημαίνων ἦτοι ὁ δυνητικὸς λόγος, σημειωμένος διὰ τοῦ β' ἐν τῇ ἀπολύτῳ τῆς Εγκλίσεως ταύτης χρήσει (Κεφ. ΚΖ', §. 15. β') εἶναι κυρίως τρόπος ὑποθετικὸς κατὰ παράλειψιν τῆς ὑποθέσεως, ὡς εὐκόλως ἐννοουμένης· οὕτω π. χ. ἡδέως ἂν θεασαίμην ταῦτα = ἡδέως ἂν θεασαίμην, εἰ τύχοι — ἡδέως ἀκούσαιμι = ἡδέως ἀκούσαιμι, εἴ τις λέγοι — βουλοίμην = βουλοίμην ἂν, εἰ ἐξῆν (ρογρεῖ), κτλ. ἡ δὲ διὰ τοῦ δ' ἐκεῖ σημειωμένη περίσασις εἶναι τροπολογία τῆς προηγουμένης· ὅθεν τὸ χωροῖς ἂν = χωροῖς ἂν, εἰ βούλοιο· καὶ τοῦτο συνειθίζεται, ὡς

καὶ ἐκεῖ παρατηρήσαμεν, εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς γλώσσας ὡς εὐγενικώτερον παρὰ τὸν ἀπότομον προσακτικὸν τρόπον. Μένει λοιπὸν καὶ τῆς Εγκλίσεως ταύτης κατ' ἀπόλυτον χρῆσιν μόνον ἢ καθ' αὐτὸ εὐκτική ἔννοια, καὶ τοῦτο διότι εἰς τὴν εὐχήν, ἰδεατὸν πρᾶγμα οὖσαν, ὀλίγον φροντίζει ὁ ἄνθρωπος περὶ τῶν εἰς ἐκτέλεσιν ἀπαιτουμένων ὄρων καὶ συνθηκῶν.

§. 10. Οὕτω λοιπὸν ἐξαιρουμένης μιᾶς μόνης περιστάσεως τῆς Ὑποτακτικῆς, ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς ἐννοίας, καὶ μιᾶς τῆς Εὐκτικῆς, ἐπὶ τῆς καθ' αὐτὸ εὐκτικῆς ἐννοίας, καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς τίθενται εἰς τὸν λόγον αἱ Εγκλίσεις αὗται ἐξαρτώμεναι, φανερώς ἢ ἐννοουμένως· τοῦναντίον δὲ ἡ Προσακτική, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν περιστάσεων, τίθεται πάντοτε ἀπολύτως.

§. 11. Εὰν δὲ παραβάλωμεν καὶ τὴν διάφορον χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν δύο τούτων Εγκλίσεων ἐπὶ ὑποθέσεως, ἐπὶ τέλους, χρόνου καὶ ἀναφορᾶς, εὐρίσκομεν ὅτι οἱ διάφοροι διὰ πάσης μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἐκφερόμενοι λόγοι, μὲ ὅλην τὴν φαινομένην διαφοράν, ἔχουσί τι κοινόν· εἰς τὸ ὅτε ἔλθοι, ὡς εἵπαμεν (Κεφ. ΚΖ', §. 40) περιέχεται τὸ εἰ ἔλθοι· εἰς τὸ ὅς τις ἔλθοι τὸ εἴ τις ἔλθοι· εἰς τὸ ὅταν ἔλθῃ περιέχεται τὸ εἰ ἔλθῃ· εἰς τὸ ὅς τις ἂν ἔλθῃ ἢ ὅς τις ἔλθῃ τὸ ἂν τις ἔλθῃ, κτλ. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ ὁμοιότης τῆς συντάξεως, ἐκ τούτου πολλὰ παραδείγματα τῶν χρονικῶν λόγων χρησιμεύοντα καὶ εἰς τοὺς ἀναφορικούς. Εἰς ὅλα δὲ τὰ ἄνω περιέχεται πάλιν, τροπολογουμένη, ἡ ἔννοια τοῦ ἀπλοῦ ἔλθοι ἂν ἢ ἔλθοι καὶ ἔλθῃ.

§. 12. Ταῦτα πάντα μᾶς φέρουσιν εἰς τὸ ῥηθὲν συμπέρασμα ὅτι ἡ φύσις καὶ τῶν δύο τούτων καὶ πασῶν τῶν Εγκλίσεων εἶναι μία, καὶ μία τις πρέπει νὰ ᾖ καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἀλλὰ διαφόρως τροπολογουμένη λαμβάνει διάφορον ὄψιν. Ὅθεν ἤθελεν εἶναι τοῦ κύπου ἀντάξιον νὰ ἐξετασθῇ τίς εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ ἐν γένει ἔννοια καὶ σημασία πάσης Εγκλίσεως, καὶ ἂν αὕτη εἰς τὰς διαφόρους περιστάσεις, ἐν ἀπολύτῳ ἢ ἐξαρτωμένῳ λόγῳ, ἐφαρμόζεται, ποίαν τροπολογίαν λαμβάνει, διὰ τί, κτλ. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀπέχει τοῦ προκειμένου σκοποῦ. Καθὼς δὲ ἐκ τῶν διαφόρων τροπολογιῶν εἰς τὰς σημασίας τῶν πτώσεων θέλομεν προσπαθήσει ἀλλαχού νὰ ἀνεύρωμεν τὴν κυρίαν αὐτῶν σημασίαν ἐξ ἧς ὅλαι αἱ λοιπαὶ πηγάζουσιν, οὕτω θέλομεν κάμει καὶ περὶ τῶν Εγκλίσεων· ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐκτεθέντων διαφορῶν τρόπων τῆς τούτων χρήσεως θέλομεν προσπαθήσει νὰ προσδιορίσωμεν ἀκρ. βέσερον τὴν φύσιν αὐτῶν, καὶ ἐκ ταύτης νὰ παράξωμεν τὴν συγγένειαν, τὴν

ἐπαλλαγὴν καὶ μετάπτωσιν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐν τούτῳ ἀρκείωσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ ἐξῆς.

§. 13. Ελλόγως ἠμποροῦμεν ἐκ τῶν προηγουμένων νὰ συνάξωμεν ὅτι ἡ μὲν Οριστικὴ Εγκλισις ἐξηγεῖ τὸ ἀπολύτως ὑπάρχον ἢ οὐχ' ὑπάρχον. «Ἡ μὲν γὰρ καλουμένη Οριστικὴ καλεῖται καὶ Αποφαντικὴ καὶ δῆλον ὅτι κοινῆς μὲν ἐννοίας εἶχετο καλεῖσθαι αὐτὴν Αποφαντικὴν, εἶγε καὶ τὸ ἀποφαίνεσθαι κατὰ πάσης φράσεως παραλαμβάνεται» (Απολλώνιος περὶ Συντάξ. Γ', 19). Ἡ Ὑποτακτικὴ τὸ ὠρισμένως οὐχ' ὑπάρχον ἀλλ' ἐκ περιστάσεων ἐξαρτώμενον ἵνα ὑπάρξῃ ἢ μὴ· ἡ προσδοκία λοιπὸν εἰς τὸ μέλλον καὶ ὁ δισταγμὸς εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς Εγκλίσεως ταύτης, καὶ τοῦτο παρατηρεῖται ἀπανταχοῦ· εἰς τὸ ἄγωμεν π. χ. εἶναι μόνον προτροπὴ καὶ σκοπός, ὅχι ὅμως ἀκόμῃ κίνησις ἢ ὁποία δυνατόν νὰ γένη ἢ ὅχι· τοῦναντίον τὸ ἄγωμεν σημαίνει κίνησιν γινομένην, τὰ ἄξομεν κίνησιν βεβαίως γενησομένην· ὡσχύτως εἰς τὸ ἐὰν ὑγιάνω προφανῶς παρίσταται λείπουσα ἡ ὑγεία, καὶ ἀβέβαιον εἶναι ἂν ὑγιάνω ἢ ὅχι· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν· «ἐξῆς ῥητέον καὶ περὶ τῆς Ὑποτακτικῆς ἣν τινες καὶ διστακτικὴν ἀποφαίνονται ἀπὸ τοῦ ἐξ αὐτῆς δηλουμένου, καθάπερ καὶ αἱ προκατειλεγμένοι ταῦτόν ἀνεδέξαντο· σαφές γὰρ ὅτι τὸ ἐὰν γράφω καὶ τὰ τὰ τούτοις ὅμοια δισταγμὸν τοῦ ὡς ἐσομένου πράγματος σημαίνει» (Απολλώνιος Περὶ Συντάξ. Γ', 28).

§. 14. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῆς Εὐκτικῆς· μ' ὅλας δηλ. τὰς πολυπλόκους αὐτῆς χρήσεις δυνατόν νὰ παρατηρηθῇ μία τις γενικὴ ἐννοία, διαφόρως τροπολογουμένη· σημαίνει δηλ. καὶ αὕτῃ τὸ ὠρισμένως οὐχ' ὑπάρχον ἀλλ' ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ νοός παραλαμβάνομενον καὶ ἰδεαζόμενον. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς εὐκτικῆς ἐννοίας τὸ πρᾶγμα εἶναι προφανές· διότι μόνον τὰ λείποντα εὐχόμεθα· «ἐπὶ τοῖς μὴ συνοῦσι αἱ εὐχαὶ γίνονται· οὐ συνόντος γὰρ τοῦ φιλολογεῖν, φαίμεν ἂν φιλολογοῖμι, οὐ συνόντος τοῦ πλουτεῖν, τὸ πλουτοῖμι» (Απολλώνιος, ἐνθα ἄνωτέρω 24). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐννοεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν ἐνθα περιλαμβάνεται, ὡς εἶδαμεν, καὶ ὁ δυνητικὸς λόγος. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ περιστάσεων, ἐπὶ μὲν τῶν ἀδυνάτων (εἴην θεός—εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο) οἴκοθεν παύει πᾶσα ἐλπίς καὶ προσδοκία· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ τοιούτων (γένοιο εὐτυχέστερος—εἴ τις ταῦτα πράττοι) δὲν ἀναιρεῖται μὲν τὸ δυνατόν τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ δὲν παρίσταται οὔτε ὡς ὑπάρχον, ὡς τὸ διὰ τῆς Οριστικῆς (πράττει τις ταῦτα),

οὔτε ὡς προσδοκώμενον, ὡς τὸ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς (ἐάν τις ταῦτα πράττῃ· Ἰδε Κεφ. ΚΖ, §. 50).

§. 15. Ἐπὶ τοῦ διηγηματικοῦ λόγου ἡ Εὐκτική Εγκλισις μεταφέρει τὴν κατάφασιν ἐκ τοῦ λέγοντος εἰς τὸ πρόσωπον παρ' οὗ τὸ ἤκουσεν, ἤκουσα (παρά τινος) ὅτι ἐπίσταίτο· καὶ κατὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν σημαίνει ὑπάρχον καὶ βέβαιον ὡς ἡ Ορισική, ἐπίσταται—οἶδα ὅτι ἐπίσταται, κτλ. Ἐπὶ τοῦ χρονικοῦ λόγου ἡ Εὐκτική Εγκλισις ἀφίνει τὸ ἐκφερόμενον πρᾶγμα σαλεῦον καθ' ὅλην τὴν σφαῖραν τοῦ, παρωχημένου ἐξαιρέτως, χρονικοῦ τμήματος, χωρὶς νὰ τὸ προσκολλᾷ εἰς ὠρισμένον χρόνου σημεῖον, ὡς κάμνει ἡ Ορισική, ὅτε ἔλθοι—ὅτε ἦλθε. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἀνάγκης ιδέαν ἔχοντα χῶρει, ἔστω, κτλ. μετατρέπει εἰς ἀπλῶς δυνατά, χωροῖς ἂν εἴσω—εἶεν, κτλ. ἐπομένως παρὶς τὸ πρᾶγμα ὅχι ὡς ὑπάρχον. Οὕτω λοιπὸν ἐκάστη Εγκλισις εἰς πάντα λόγον δι' αὐτῆς ἐκφερόμενον δίδει τοιάνδε ἢ τοιάνδε τροπολογίαν, σύμφωνον πάντοτε καὶ ἀνάλογον μὲ τὴν ἰδίαν αὐτῆς φύσιν.

§. 16. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω χαρακτηρίσιν ἡ Εὐκτική εἶναι κατ' εὐθείαν ἀντίθετος εἰς τὴν Ορισικήν. Ἡ Ορισική ἐκφέρει τὰ ἀπόλυτα (ὑπάρχοντα, ὑπάρξαντα, ἢ ὑπάρξοντα), ἡ Εὐκτική τὰ ἰδεατά, εἴτε ὅχι ἀδύνατα ὑπάρξαι εἴτε καὶ ἀπλῶς εὐκτά, δυνατά ἢ ἀδύνατα. Ἐπὶ τῆς πρώτης παρίσταται τὸ κατηγορούμενον ὡς ἀληθῶς καὶ ἐνεργείᾳ ἐνυπάρχον, ἐνυπάρξεν, ἢ ἐνυπάρξον εἰς τὸ ὑποκείμενον (ἔσιν ἡμέρα—ὕγιαίνω—ἐλεύσομαι, κτλ.). Ἐπὶ τῆς δευτέρας ὅχι ὡς τοιοῦτον (εἶη ἂν—εἶη—ὕγιαίνομι ἂν—ὕγιαίνομι). Ἡ δὲ Ὑποτακτική μετέχει τρόπον τινὰ τῆς Εὐκτικῆς καὶ Ορισικῆς· τῆς μὲν Εὐκτικῆς καθ' ὅσον τὸ κατηγορούμενον δὲν παρίσταται ὡς ἐνυπάρχον εἰς τὸ ὑποκείμενον, τῆς δὲ Ορισικῆς καθ' ὅσον παρίσταται ὡς ἐνυπάρξον μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανῶς (ἵνα ἦ—ἵνα ὑγιαίνω). Εἶναι λοιπόν, κατὰ τὰς φράσεις τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, μέρος μὲν ἐξ ὑποκειμένου (*subjectif*) καὶ μέρος ἐξ ἀντικειμένου (*objectif*). Κατὰ τὴν πρώτην ὅψιν ἐξηγεῖ ἔννοιαν καὶ κλίσιν πρὸς τι, καὶ κατὰ τοῦτο συγγενεύει μὲ τὴν Εὐκτικήν· κατὰ τὴν δευτέραν ἐξηγεῖ ἐλπίζομένην ἐπιτυχίαν ἢ προσδοκίαν ἐκτελέσεως, καὶ κατὰ ταῦτα συγγενεύει μὲ τὴν Ορισικήν.

§. 17. Ἡ Προσακτική σημαίνει καὶ αὐτὴ τὸ ὠρισμένως οὐχ' ὑπάρχον· ἀλλὰ τὸ ἀναγκαῖον νὰ γένη, γράφε, φύγε, κτλ. « πάλιν γὰρ τὰ οὐ γενόμενα προσάσσεται » (Ἀπολλώνιος, ἐνθα ἀνωτέρω 24). Ἡ ἐγκλισις αὕτη ὁμοιάζει ἐν γένει μὲ τὰ εἰς

τέος τῶν Ελλήνων καὶ εἰς *dum* τῶν Ρωμαίων ῥηματικὰ (*gerundia*· ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς τούτων συντάξεως ἐν Κεφ. Α').
 Ἡ διαφορὰ εἶναι ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ῥηματικῶν ἡ ἀνάγκη θεωρεῖται ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, ἐπὶ δὲ τῆς Προσακτικῆς ὡς ἐκ τοῦ κελεύοντος ὑποκειμένου· γραπτέον = ἀνάγκη τοῦ γράφειν — γράφε = ἐγὼ κρίνω ἀναγκαῖον τὸ σὲ γράφειν· οὕτω *scribendum* καὶ *scribe*· τὸ πρῶτον εἶναι ἐξ ἀντικειμένου, κατὰ τοὺς φιλοσόφους, τὸ δεύτερον ἐξ ὑποκειμένου.

§. 18. Εννοοῦνται δὲ τὰ περὶ σημασίας καὶ φύσεως τῶν Εγκλίσεων λεγόμενα ὡς ἐκ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμιγυῖς αὐτῶν χρήσεως· ἀλλέως καὶ μεταλλάσσουσι καὶ μεταπίπτουσιν εἰς ἀλλήλας, ὡς ὅλα τὰ συγγενῇ καὶ προσεχῇ· οὕτω π. χ. ἡ Ορισικὴ Εγκλισις διὰ τῶν εὐκτικῶν μορίων μετατρέπεται εἰς Εὐκτικὴν, ἐπὶ πραγμάτων ἀμεταβλήτων, ὡς εἶναι τὰ παρελθόντα (εἴθε συνεγενόμεν)· « ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ εἴθε ἔγραψε Τρύφων, εἴθε ἐλάλησε καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων δῆλον ὅτι ἐν τῷ δέοντι παράκειται τὸ εἴθε, ἵνα ἡ Ορισικὴ Εγκλισις διὰ τοῦ παρακειμένου εὐκτικοῦ ἐπιρρήματος εὐκτικὴν σύνταξιν ἀναδέξηται » (Απολλώνιος, ἐνθα ἀνωτέρω 23). Μετὰ τῶν ὑποθετικῶν μορίων ἀναπληρόναι τὴν παρ' ἄλλοις ἰδιαιτέραν Ὑποθετικὴν Εγκλισιν (*modus conditionalis* — εἰ ταῦτα οὕτως ἦν, π. χ. = *se fessero*), κτλ.

§. 19. Ἡ συγγένεια τῶν Εγκλίσεων δεικνύεται εἰς ἐκεῖνα μάλιστα τὰ χωρία τὰ ὁποῖα, λαμβάνοντα πολλάκις διάφορον παρὰ τὴν συνηθὺς ἀπαντωμένην, ἢ ἔχοντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὴν μίαν ἐν ταύτῃ καὶ τὴν ἄλλην, φέρουσι τὸν ἀναγνώστην εἰς εὐλογον ὑποψίαν ὅτι ἡ χρῆσις αὐτῶν εἶναι ἀδιάφορος, καὶ μόνον πολυχρόνιος τριβὴ καὶ λεπτὴ φιλοσοφία ἢ ὁποῖα χαρακτηρίζει πάντα τὰ Ἑλληνικὰ προϊόντα δυνατόν νὰ τὸν μεταπείσῃ· οὕτω π. χ. ἀπαντᾶται ὅχι μόνον Ὑποτακτικὴ ἀντὶ Εὐκτικῆς, ὡς εἶδαμεν, ἀλλὰ καὶ Μέλλων ἢ καὶ Ενεσῶς Ορισικῆς ὅπου συνηθέστερον τίθεται Ὑποτακτικὴ, οἷον πόθεν οὖν δὴ ἀρξόμεθα, καὶ τί πρῶτον ὑποθησόμεθα; — οὐχ ἔξει ὅ,τι χρήσεται αὐτοῖς — (Πλάτ. Παρμ. 137. Γαργ. 521). Ωταύτως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου τίθενται πολλάκις ἀμφοτέρω, ὡς τί πάθω; τί δὲ μήσομαι; — εἵπωμεν, ἢ σιγῶμεν, ἢ τί δράσομεν; (Σοφ. Τραχ. 972. Εὐρ. Ιων. 758),

§. 20. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπαντᾶται ἡ Εὐκτική ἐνίοτε, ὡς παρατηρήσαμεν, ἀντὶ Υποτακτικῆς, ὡς ἀκόμη καὶ εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ Οριστικὴν ἢ Προσακτικὴν. Καὶ τούτου δὲ τὸν λόγον ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΖ', §. 25. §. 26). Τῆς αὐτῆς ιδέας ἔχονται καὶ τὰ τίς κέν μοι τελέσειε; (Ιλ. Κ, 303) = τελεσάτω τις — εἴ τις καλέσειε (Ιλ. Ω, 74) = καλεσάτω τις. Ὡσαύτως ἀπαντᾶται Εὐκτική μετὰ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου, οἷον οὕτω δὴ οἶκόνδε, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, Ἀργεῖοι φεύξονται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης; κάδ δέ κεν εὐχολὴν Πριάμφ καὶ Τρωσὶ λίποιεν Ἀργεῖην Ελένην; (Ιλ. Β, 158) — ἔψομαί τοι καὶ οὐκ ἂν λειφθείην (Ηρόδ. Δ, 97) — οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος, τά τε ἡμέτερα προσγενήσεται, πάθοιμεν τ' ἂν δεινότερα ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες (Θουκ. Γ', 13).

§. 21. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ συγγένεια ἡ ὁποία συγχωρεῖ τὴν τοιαύτην ἐναλλαγὴν καὶ ἀνάμιξιν δὲν ἀποτελεῖ ἀκριβῆ ταυτότητα φύσεως καὶ οὐσίας. Πᾶσα μία Εγκλισις ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ φυλάττει ἀμετάβλητον καὶ προφανῶς διακρινομένην τὴν ἰδίαν αὐτῆς φύσιν, ἢ ἀλλάσσεται πρὸς ἄλλην ὁμοίαν διὰ τὸ περιττὸν πολλάκις τῆς ἀκριβολογίας ἥτοι ἀκριβοῤῥημοσύνης, ἢ παραχωρεῖ τὸν τόπον εἰς ἄλλην διὰ τὴν διάφορον ὄψιν τοῦ πράγματος, κτλ. Καὶ τοῦτο ὅμως ἔχει ὅρια τὰ ὁποῖα δυσκόλως παραβκίνονται· οὕτω π. χ. ἡ Εὐκτική δυνατόν νὰ ἀντικαταστήσῃ, διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, τὴν Υποτακτικὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς ὅλας σχεδὲν τὰς χρήσεις αὐτῆς, ὅχι ὅμως καὶ ἀντιστρόφως· εἰς τὸν πλᾶγιον λόγον πάλιν ἰδιάζει ἡ Εὐκτική, κτλ. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων τὰ ὁποῖα εὐρίσκουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὴν βεβαίαν ἢ πιθανὴν ἐξήγησιν, ἀπαντῶνται καὶ καθαφαὶ ἀνωμαλῖαι αἱ ὁποῖαι παρὰ τοῖς Αἰολοδωριεῦσιν εἶναι πολὺ περισσότεραι, καὶ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς παρ' ἡμῖν ἀνωμάλου καὶ ἀνακριβοῦς χρήσεως (ἴδε Δ. Π.).

§. 22. Ἡ Προσακτικὴ Εγκλισις τῆς ὁποίας ἀνωτέρω εἶδαμεν τὴν πρὸς τὰ εἰς τέον τῶν Ελλήνων καὶ εἰς *dum* τῶν Λατίνων ῥηματικὰ σχέσιν συγγενεύει ἐν πολλοῖς καὶ μὲ τὴν Υποτακτικὴν, ὅχι μόνον καθότι τὸ γράφε π. χ. εἶναι συνεπτυγμένος τρόπος τοῦ κελεύω σοι ἵνα γράφῃς, ὅχι μόνον καθότι

ἡ Ὑποτακτικὴ παρέχει τὰ εἰς ἐκείνην λείποντα πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ διότι τίθεται ἐπὶ πολλῶν ὁμοίων χρήσεων· οὕτω π. χ. εἰς τὴν ἀκόλουθον ῥῆσιν τοῦ Θουκυδίδου (Α΄, 86) μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἔατε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξύν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας, δεικνύεται προφανῶς πῶς ἡ Ὑποτακτικὴ παρέχει τὰ εἰς ἐκείνην λείποντα πρόσωπα· εἰς δὲ τὰ μὴ λέγε καὶ μὴ εἶπης, μὴ θαύμαζε καὶ μὴ θαυμάσης δεικνύεται μεγαλητέρα ἔτι αὐτῶν ἡ συγγένεια (περὶ τῆς διαφορᾶς τούτων ἴδε κατωτέρω περὶ Χρόνων τοῦ Ρήματος, ἐν Κεφ. ΚΘ΄).

§. 23. Εὐκόλως ἐκ τῶν ἡγουμένων ἐννοεῖται ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀπατώμεθα ὑπὸ τῶν ὀνομάτων καὶ ἐνταῦθα, καθὼς οὔτε εἰς τὰς πτώσεις καὶ ἀλλαχοῦ· διότι ταῦτα ἔδωκαν οἱ Γραμματικοὶ ἀποβλέποντες εἰς μίαν μόνην χρῆσιν αὐτῶν τὴν ὁποίαν ἔκριναν κυριωτέραν, χωρὶς βέβαια νὰ ἀποκλείσωσι πᾶσαν ἄλλην· οὕτω π. χ. ἡ Γενικὴ ἐκ τῶν πτώσεων δὲν τίθεται μόνον εἰς δῆλωσιν τῶν γενῶν, ὅθεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις, ὡς εἶδαμεν. Ἡ Δοτικὴ ὅχι μόνον τίθεται εἰς δόσιν ἀλλὰ καὶ εἰς λῆψιν καὶ εἰς ἀφαίρεσιν, δέξατο οἱ σκῆπτρον — τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἡμᾶρ (Ιλ. Β, 186. Οδ. Α, 9). Ὡσαύτως ἐκ τῶν Εγκλίσεων ἡ Οριστικὴ ἀπέχει πολὺ τοῦ ἐκφέρειν πάντοτε καὶ ἀπανταχοῦ ὀρισμοὺς ἢ καὶ τοῦ ἐξηγεῖν τὸ πρᾶγμα ὀριστικῶς (τὶ φῆς; — ἔστι ταῦτα;), ἢ δεῖξιν κατὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίοις αὐτῆς ὄνομα (*modus indicativus*)· οὕτως ἡ Πρωτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ.

§ 24. Εἰς τὴν ὀνοματοθεσίαν τούτων ἔπρεπεν, ἐπειδὴ ἦτον δύσκολον νὰ εὑρεθῶσιν ὀνόματα πασῶν τῶν σχέσεων ἐξηγητικά, ἢ νὰ ἐκλέξωσιν ὀνόματα διόλου ἄσημα, προσδιορίζοντες ἔπειτα τὰς διαφόρους ἐκάστης χρήσεις, ἢ νὰ κάμωσιν ὡς ἔκαμαν, ἀποβλέποντες εἰς τινὰ σηνήθη καὶ κυρίαν χρῆσιν· ἀλλέως ἔπρεπε νὰ διασεύλωσι πολὺ περισσοτέρας Πτώσεις καὶ Εγκλίσεις, ὡς τῶ ὄντι παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐπροσπάθησάν τινες (*modus potentialis, conditionalis*, κτλ.). Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀλίγην ὠφέλειαν ἤθελε φέρει· διότι ἢ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ γένοιτ' ἂν εἶναι Εγκλίσις Εὐκτικὴ σημαίνουσα τὸ δυνατόν γενέσθαι, ἢ νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶναι Δυνητικὴ Εγκλίσις ὡς πρὸς τὴν εὐκολίαν ἤθελεν εἶναι τὸ αὐτό, ἐὰν μὴ καὶ χειρότερον, ἀναγκαζομένων πάντοτε, ἐν ᾧ εἶναι ὁ αὐτὸς τύπος, νὰ ἀλλάσσωμεν τὸ ὄνομα κατὰ τὴν ἐννοιαν,

ἀλλασσομένην πάλιν ἢ καθ' ἑαυτὴν ἢ δυνάμει τοῦ συνοδεύοντος μορίου· οὕτως ἤθελεν εἶναι ἐστὶ θεός, ὀριστική· ἔστι ταῦτα; ἐρωτηματική· διὰ τί οὐκ ἔστι ταῦτα; ἐρωτηματική· ὅτι ἔστι ταῦτα, αἰτιολογική· ἐπεὶ ἐγένετο ταῦτα, χρονική· εἰ μὲν ἔστι ταῦτα, ὑποθετική· οὕτω καὶ γένοιτο, εὐκτική· εἰ γένοιτο, ὑποθετική· εἰ γένηται, διςακτική· ὅπως γένηται, ἀποτελεσματική· ἦλθεν ὁ νόμος, ἵνα πλεονάσῃ ἡ ἁμαρτία, αἰτιολογική· ὡσαύτως ἤθελεν εἶναι Εγκλίσις βουλευτική, συγχωρητική, παρακαλεστική, προτρεπτική, κτλ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποβλέπεται μᾶλλον ἢ διάφορος χρῆσις καὶ φύσις αὐτῶν παρὰ τὰ δοθέντα ὀνόματα.

§. 25. Ἡ Ὑποτακτική φαίνεται ὅτι ἔχει τι γενικώτερον καὶ περιεκτικώτερον ὄνομα, ἂν καὶ ὅχι ἐκ τῆς τοῦ πράγματος φύσεως, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶδους λαμβανόμενον· διότι εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χρήσεις τίθεται πάντοτε κατόπιν λεγομένου ἢ νοουμένου συνδέσμου, εἰάν, ἵνα, ὅταν, κτλ. τὸ ὁποῖον λέγεται ἐν τῇ Γραμματικῇ ὑποτάσσεσθαι, ὅθεν καὶ τὰ ὑποτακτικὰ ἄρθρα. Θαυμάσιως περὶ τούτου φιλοσοφεῖ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ ὁποῖος, ἐξηγῶν ὅτι αἱ λοιπαὶ Εγκλίσεις δὲν λαμβάνουσι τὸ ὄνομα ἐκ τῆς συνδισμικῆς συντάξεως, ἀλλὰ ἐκ τῆς φύσει αὐταῖς ἐγκειμένης ἐννοίας προσθέτει «ὅθεν εἰ τῇ καλουμένῃ διςακτικῇ ἐγκλίσει παρείπετο τὸ ἐκτὸς συνδέσμου σημαίνειν τι, καὶ πάντως τὴν ἐκ τούτου ὀνομασίαν ἀνεδέξατο· νυνὶ δὲ οὐδέποτε ἐμόνασεν ἐκτὸς συνδέσμου, καὶ οὕτως ἄδηλον ἔσχε τὸ σημαίνόμενον, καὶ διὰ τοῦτο αὐτό, οὐκ ἔχουσα ἰδίᾳ δηλούμενον, παρεδέξατο ἐκ δυνάμεως τοῦ συνδέσμου τὴν τοῦ ὀνόματος θέσιν εἰληφέναι» (περὶ Συντάξ. Γ', 28). Ἐν τέλει δὲ συμπεραίνων λέγει «ὕγιως ἄρα ἀπὸ ἐνὸς τοῦ παρακολουθοῦντος τῇ προκειμένῃ Εγκλίσει, τοῦ μὴ συνίστασθαι αὐτὴν εἰ μὴ ὑποταγεῖν τοῖς προκειμένοις συνδέσμοις, εἴρηται Ὑποτακτική.» Ἐκ τοῦ γενικοῦ τούτου χαρακτηριστικοῦ ἤθελεν εἶναι ἐξαίρεσις ἡ ἄνωτέρω (§. 5 — 6) σημειωθείσα μελλοντική αὐτῆς χρῆσις παρ' Ἑπικοῖς, ὅταν ὑποτεθῇ ὡς τὴν παρεδέχθημεν· οὕτω καὶ παρὰ Ῥωμαίοις *subjunctivus* ὀρθότερον βέβαια παρὰ *conjunctivus*.

§. 26. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ Ὑποτακτική μὲν δὲν γίνεται, κατὰ τὰ προηγούμενα, προτακτική, οὕτως εἰπεῖν, ὅχι ὁμῶς καὶ ἀντιτρόφως ὅτι καὶ ἡ Ὀριστική, προτακτική οὖσα, δὲν γίνεται ἐνίοτε ὑποτακτική, ὅτι δηλ. δὲν τίθεται ἐν ἐπιφορᾷ λόγου καὶ συνδέσμου ἡγουμένου. Τοῦτο καὶ τὰ παρ' Ἀπολλωνίου φιλοσοφούμενα ἱκανῶς ἀποδεικνύουσι, καὶ τὰ προεκτεθέντα δὲ καὶ τὰ ἀπανταχοῦ ἀπαν-

τώμενα παραδείγματα βεβαιούσιν· οὕτω π. χ. ἐπειδὴ, ὦ Σώκρατες, ἀγνοεῖς, τάδε σοι προαγορεύομεν — ἤκουσα γὰρ δὴ τὴν ἐμὴν ξυνάορον ὡς οὐ τέθνηκεν, ἀλλ' ἄφαντος οἴχεται (Απομν. Α', β', 35. Εὐριπ. Ορ. 1556), κτλ.

§. 27. Καὶ ἡ μὲν διαφορὰ τοῦ διὰ τῆς Οριστικῆς ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ ἐκφερομένου καὶ τοῦ διὰ τῆς Υποτακτικῆς εἶναι, ὡς προεξηγήθη, φανερά· διὰ τῆς πρώτης ἀνενδοιάσως καὶ ἀνυπόπτως ἐκφραζομένη ἡ ἔννοια παρίσταται ὡς ἀνεξάρτητος καὶ αὐθύπαρκτος· τοῦναντίον ἡ διὰ τῆς Υποτακτικῆς εἶναι ἐξαρτωμένη, ἐξαιρουμένης τῆς μελλοντικῆς σημασίας παρ' Επικρίσεως (ἴδε ἀνωτέρω §. 5). Πρόκειται τώρα εἰς ἐξέτασιν τίς ἡ διαφορὰ τοῦ δι' Οριστικῆς ἐν συνδέσει καὶ ἐξαρτήσει πολλάκις ἐκφερομένου λόγου καὶ τοῦ διὰ τῆς Υποτακτικῆς, τῆς ὁποίας ἡ φύσις καὶ ἡ χρῆσις εἶναι τοιαύτη. Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο δὲ ἡ διαφορὰ εἶναι πάντοτε ἀνάλογος· εἰς τὴν Υποτακτικὴν τὸ ὑποτακτικὸν τῆς θέσεως εἶναι καὶ ὑποτακτικὸν τῆς ἐννοίας, ἀναφέρεται δηλ· ὅχι μόνον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φύσιν τῶν ἐννοιῶν· τοῦναντίον εἰς τὴν Οριστικὴν ἡ σύνδεσις εἶναι μόνον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος καὶ ἐπιπλοκῆς χάριν, αἱ δὲ ἔννοιαι εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ αὐθύπαρκτοι, καὶ δυνατόν νὰ τεθῶσι καθ' ἑαυτὰς ὡς θετικόν τι ἐξηγουῦσαι, ἐν ᾧ εἰς τὴν Υποτακτικὴν τὸ ἐπόμενον περιέχεται ἀπολύτως εἰς τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, καὶ οὔτε αὐθύπαρκτον εἶναι οὔτε καθ' ἑαυτὸ δυνατόν νὰ τεθῇ· οὕτω λέγουσιν ὅτι ἦλθεν ὁ βασιλεύς = ἦλθεν ὁ βασιλεύς, καὶ λέγουσι τοῦτο — ἐπεὶ πράττουσιν ἵνα ἔλθῃ ὁ βασιλεύς· εἰς τὸ δεύτερον παράδειγμα μόνον τὸ πράττουσιν εἶναι θετικόν καὶ δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ καθ' ἑαυτό, ὅχι ὅμως τὸ ἄλλο (ἴδε καὶ κατωτέρω περὶ Απαρεμφάτου). Οὕτω πως ἐφιλοσόφησαν καὶ οἱ Γάλλοι τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος (ἴδε *Encyclopedie Methodique, Art: subjonctif*).

§. 28. Καὶ ἐν τούτοις μὲν εἶναι βέβαια προφανὴς ἡ διαφορὰ· πᾶσα Εγκλισίς φυλάσσει τὴν ἰδιαιτέραν φύσιν τῆς. Αλλ' εἰς τὰ χρονολογικὰ ἐπεὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον, ἤρξάμην ἀναγινώσκειν; καὶ ἐπειδὴν λάβω τὸ βιβλίον, ἄρξομαι ἀναγινώσκειν, ἡ ἀνάγνωσις κρέμαται βέβαια ἐκ τῆς λήψεως, τῆς ὁποίας ἀφαιρεθείσης συναφαιρεῖται καὶ ἡ ἀνάγνωσις· μετὰ τὴν διαφορὰν ὅμως καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τοῦ πρώτου δηλοῦνται πράγματα τετελεσμένα καὶ θετικά, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ παρωχημένου χρόνου τῆς Οριστικῆς Εγκλίσεως, σημαίνοντος ὅτι ἐγινέ τι, ἢ ὅχι, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου πράγματα προσδοκώμενα, ὡς εἶναι ἡ φύσις

τῆς Υποτακτικῆς Εγκλίσεως καὶ τοῦ Μέλλοντος χρόνου. Ἐὰν δὲ μετατρέψωμεν τὸ ἐπεὶ ἔλαβον, ἤρξάμην ἀναγινώσκειν εἰς τὸ ὅτε λήψομαι ἄρξομαι ἀναγινώσκειν, τότε μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπειδὰν ἢ ὅταν λάβω, ἄρξομαι ἀναγινώσκειν ἡ διαφορὰ μένει κατὰ βαθμόν· τὸ μὲν ἄρξομαι δηλαδὴ σημαίνει ἀπανταχοῦ ἀνενδοίασον ἐτοιμασίαν πρὸς ἐκτέλεσιν, τὸ ὅτε λήψομαι ἀνενδοίασον προσδοκίαν, τὸ δὲ ὅταν λάβω προσδοκίαν ἐνδοιασῆν· τὸ ἐν λέγει ληψομαι, αὖριον, μετὰ τὴν αὖριον, κτλ. τὸ ἄλλο λέγει ληψομαι, εἰ λήψομαι = λήψομαι ἴσως, κτλ.

§. 29. Εννοοῦνται δὲ ταῦτα ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν Εγκλίσεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐκ τούτου ὁμῶς δὲν ἔπεται ὅτι ὅλαι αἱ γλῶσσαι ἔχουσιν ἐν τούτοις πάντοτε τὴν αὐτὴν χρῆσιν. Τούναντιον πολλάκις γλῶσσα γλώσσης διαφέρει, ὥςτε ἐνθα ἡ μία μεταχειρίζεται Υποτακτικὴν ἢ ἄλλη Ορισικὴν· οὕτω π. χ. παρ' ἐμοὶ οὐδεὶς μισθοφορεῖ, ὅστις μὴ ἰκανός ἐστιν ἴσα πονεῖν ἐμοί — *qui non possit — che non sia capace* — οὐδε πώποτ' αὐτὴν οὕτ' εἶπα, οὕτ' ἐποίησα οὐδὲν ἐφ' ᾧ ἡσχύνθη — *propter quod erubesceret — onde ella dovesse vergognarsene* (Ἐν Ἑλλ. Γ', α', 4. Απομν. Β', β', 8).

§. 30. Παραβαλλόντες ὡς πρὸς τοῦτο τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ρωμαϊκὴν γλῶσσαν εὐρίσκομεν ὅτι ἡ μὲν δευτέρα μόνον ἓνα τύπον ἔχει διὰ τὴν Υποτακτικὴν καὶ Εὐκτικὴν, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ ἔχει ἰδιάζοντα τὸν τῆς Εὐκτικῆς ὅστις ἀποτελεῖ μέρος τῶν θαυμασίων αὐτῆς προτερημάτων. Χωρὶς νὰ χρειάζεται μόνον κἀνέν, μόνον διὰ τοῦ ἰδιάζοντος τούτου τύπου, ἡμπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ ὁ νοῦς τὴν καθαρὰν ἐπιθυμίαν του, δυνατὴν ἢ ἀδύνατον, πλουτοῖμι — εἶην βασιλεύς, κτλ. ὡς διὰ τοῦ ἀνδρε ἐξηγεῖ δύο ἄνδρας, κτλ. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐλλείπει Παρατατικοῦ καὶ Υπερσυντελικοῦ εἰς τὴν Υποτακτικὴν τοὺς ὁποίους ἔχει ἡ Ρωμαϊκὴ, καὶ τοὺς ὁποίους μεταχειρίζεται ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ τὴν Εὐκτικὴν, μεταχειριζομένη τὸν Ἑνεσῶτα τῆς αὐτῆς ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ τὴν Υποτακτικὴν, οὐκ ἔχω ὅποι τράπωμαι, *non habeo quo me vertam*· οὐκ εἶχον ὅποι τραποίμην, *non habebam quo me verterem*.

§. 31. Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων περὶ φύσεως τῶν Εγκλίσεων, καὶ μάλιστα τῆς Υποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς. Ἀλλ' αὐταί, πρὸς περισσοτέραν τοῦ πράγματος δυσκολίαν, παρισῶσι καὶ ἄλλο τι φαινόμενον τὸ ὁποῖον τώρα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν. Παρατηροῦντες

τὰ διάφορα παραδείγματα τῆς Υποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς βλέπομεν ὅτι ἐπὶ τινων μὲν τίθεται ὁ σύνδεσμος ἄν (γένοιτ' ἄν), ἐπὶ τινων δὲ ὄχι (γένοιτο)· ὡσαύτως ὅτι ἐπὶ τινων μὲν τίθεται ὁ εἰάν (εἰάν νικήσωμεν), ἐπὶ τινων δὲ ὁ εἰ (εἰ νικήσειαν), κτλ. Ἐκ τούτου λοιπὸν εἶναι φανερόν ὅτι πρὸς ἐξχκρίωσιν τῆς τῶν Εγκλίσεων τούτων χρήσεως εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἡ ἐξχκρίσεις τῶν μορίων τούτων, καὶ μάλιστα τοῦ ἄν· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ δύσκολον.

§. 32. Περὶ τοῦ μονοσυλλάβου τούτου μορίου ἐγράφησαν τόσα εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους ὑπὸ τῶν ἀλλογενῶν Ἑλληνιστῶν, ὅσα εἶναι ἱκανὰ νὰ συμπληρώσωσι τόμον παχύτατον. Εὐχῆς ἔργον ἦταν τοῦλάχιστον εἰάν ἔφεραν διὰ αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα πλησιέστερον εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, ἐπειδὴ αἱ γινώμαι περὶ αὐτοῦ εἶναι ὄχι διάφοροι ἀλλ' ἐκ διαμέτρου ἀντικείμεναι, τῶν μὲν δεχόμενων ὅτι τὸ μῆριον τοῦτο καθιστᾷ τὸ ἀβεβαίον ἔτι ἀβεβαιότερον, τῶν δὲ ὅτι ἐλαττόνει τὴν ἀβεβαιότητα, διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν περισσοτέρων ἐξ αὐτῶν ἤξεύρει τις περὶ τούτου ὅσα καὶ πρότερον, εἰάν μὴ καὶ ὀλιγώτερα. Ὁ περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐσχάτως συγγράψας Ἀρτουγγ ὁμολογεῖ ὅτι, ἀναγνώσας ὅλα τὰ περὶ τούτου πονήματα, ἄλλο παρὰ τὰ παραδείγματα δὲν ἠμπόρεσε νὰ λαβῇ ἐξ αὐτῶν.

§. 33. Πραγματευόμενοι τὰς διαφορὰς χρήσεις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος δύο Εγκλίσεων καὶ διὰ τῶν παραδειγμάτων ἐδείξαμεν καὶ εἰς τὴν ἐρμηνείαν ἐσημειώσαμεν ἐν γένει ποῦ τίθεται καὶ ποῦ ὄχι ὁ ἄν σύνδεσμος. Δείξαντες δὲ τὸ γενικώτερον τῆς χρήσεως παρατηρήσαμεν ἐν ταύτῳ ὅτι καὶ ὅπου συνήθως τίθεται ἐνίοτε παραλείπεται, καί, τὸναντίον, ἀπαντᾷται ἐνίοτε ὅπου συνήθως δὲν τίθεται. Θέλοντες δὲ τώρα νὰ περιλάβωμεν ὑπὸ γενικὴν ὄψιν τὸ πρᾶγμα ἐκθέτομεν ἐνταῦθα συντόμως τὰς διαφορὰς αὐτὰς περι-
στάσεις, ἐλπίζοντες νὰ λαλήσωμεν ἀλλαχοῦ περὶ τούτου πλατύτερον καί, εἰ δυνατόν, ἀκριβέστερον. Ακολουθοῦντες τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ Κεφαλαίῳ τάξιν εὐρίσκομεν.

α'. ὅτι ἐπὶ τῆς ἀπολύτου χρήσεως τῆς Υποτακτικῆς δὲν τίθεται παρὰ μόνον ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς ἐννοίας παρ' Ἑπικοῖς (ἐγὼ δέ κεν ἔλω = λήψομαι).

β'. ἐν τῇ ἀπολύτῳ χρήσει τῆς Εὐκτικῆς δὲν τίθεται ἐπὶ τῆς κυρίως εὐκτικῆς ἐννοίας, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἤτοι δυνατικοῦ λόγου (εἴην βασιλεύς — τὰ πάντα γένοιτ' ἄν

— δυοῖν ἄν, ἔφη, ἐπιμελητέον ἡμῖν εἶη (Ξεν. Κ. Π. Δ', δ', 5).

§. 34. Ἐκ ταύτης τῆς περιστάσεως ὁ σύνδεσμος οὗτος καλεῖται ὑπὸ τῶν Γραμματικῶν δυνητικός, *potentialis* παρὰ τῶν Λατινιστῶν. Ἐννοεῖται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ συνηθεσέρου, ἀλλέως ἀπαντῶνται καὶ παραδείγματα ἐπὶ τῆς εὐκτικῆς ἐννοίας μετὰ τοῦ ἄν, καὶ πολὺ περισσότερα παραδείγματα τοῦ δυνητικοῦ λόγου χωρὶς αὐτοῦ, οἷον

1. ὥς κέ οἱ αὖθι γαῖα χάνοι — Τηλέμαχ', εἰ γάρ κεν σὺ πολὺ χρόνον ἐνθάδε μίμνῃς — Δῆλ', εἰ γάρ κ' ἐθέλοις ἔδος ἔμμεναι νῆος ἐμεῖο (Ιλ. Ζ, 281. Οδ. Ο, 545. Ὑμν. Απόλλ. 51).

2. μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν — ἦ ῥά νύ μοί τι πίθοιο; (Ιλ. Ε, 303. Η, 48) — πείθοι' ἄν, εἰ πείθοι, ἀπειθοίης δ' ἴσως (Αἰσχ. Αγ. 1058) — ποῦ Τεῦκρος; ὥς ἄκμαῖος, εἰ βαίῃ, μύλοι — οὐδεὶς πρὸς τὰδ' ἀντείποι βροτῶν (Σοφ. Αἴ. 921. Εὐρ. Ιφ. Α. 1210) — πάννυ γὰρ ἠδέως τὰ ἐπίλοιπα περὶ τῶν ὀνομάτων ἀκούσαιμι (Πλάτ. Κρατ. 397) — καὶ χάριν ἔγω γέ σοι εἰδείην — ὅσα ἄνῆρ φέροι μόλις (Ξεν. Κ. Π. Δ', α', 21. Αν. Ε', δ', 25). Καὶ περὶ τούτου εἶναι μεγάλη παρὰ τοῖς Φιλολόγοις φιλονεικία ἂν ἡ παράλειψις αὕτη προῆλθεν ἐξ ἀβλεψίας τῶν ἀντιγραφέων ἢ ἐγένετο ἐξεπίτηδες, καὶ ἂν φέρει διαφορὰν εἰς τὸν λόγον καὶ ποίαν.

§. 35. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν συμπλοκῇ καὶ συνδέσει χρήσεως τῶν Ἐγκλίσεων τούτων τίθεται· α'. ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων ἐν τῇ ἀποδόσει, ὅταν σημαίνεται τὸ δυνατόν γενέσθαι (εἴ τις ταῦτα πράττοι, μέγ' ἄν ὠφελήσειεν)· β'. ἐπὶ τῶν χρονικῶν τίθεται συνήθως ἐπὶ Ὑποτακτικῆς καὶ ὄχι ἐπὶ Εὐκτικῆς (ὅταν ἔλθῃ — ὅτε ἴκοιτο· γ'. ἐπὶ τῶν τελικῶν, μὴ τιθέμενος συνήθως, ἀπαντᾷται ἐνίοτε· δ'. ἐπὶ ἀναφορᾷ τίθεται συνήθως καὶ παραλείπεται ἐνίοτε (ὅς ἄν ἔλθῃ — ὅς ἔλθῃ)· ε'. εἰς τὸν πλάγιον λόγον συνήθως δὲν τίθεται (ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἶη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται (Θουκ. Β', 72).

§. 36. Ἐὰν τώρα, περιλαμβάνοντες πάντα ταῦτα, ζητήσωμεν ποία τις ἡ καθ' αὐτὸ φύσις καὶ δύναμις τοῦ μορίου τούτου, ἀπαντῶμεν δυσκολίας ὄχι μικράς. Παρατηροῦντες ὅμως ἀκριβῶς τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους αὐτοῦ χρῆσιν εἶναι δύσκολον νὰ λάβωμεν περὶ αὐτοῦ ἄλλην ἰδέαν παρὰ ὅτι περιέχει ἐν ἑαυτῷ συνεπτυγμένως τὸν ὑποθετικὸν ἑάν, καὶ εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ἔμβρυον

αὐτοῦ, ἐπομένως σημαίνει ὅτι ὁ λόγος δὲν ἐκφέρεται ἀδιστάκτως ἀλλὰ εἰς ἀμφιβολίαν ὑποκείμενος· ὅθεν τὸ ἔλθοι ἄν = δυνατὸν ἐλθεῖν, ἄν μὴ κωλυθῇ· ὅταν (= ὅτε ἄν) ἔλθῃ = ὅτε ἔλθῃ, ἐὰν ἔλθῃ = ὅτε ἐλεύσεται, εἰ ἐλεύσεται (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 40).

§. 37. Ἐκ τούτου λοιπὸν τίθεται ὅχι μόνον ἐπὶ Εὐκτικῆς ἢ ὁποῖα σημαίνει, ὡς εἵπαμεν, τὸ ἀπλῶς δυνατόν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης Ἐγκλίσεως, ἐν ἀπολύτῳ ἢ ἐξαρτωμένῳ λόγῳ, ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου, ἐπὶ Μετοχῆς, ὅπου εἶναι σκοπὸς νὰ ἀναιρεθῇ ἢ ἀπόλυτος βεβαιότης, ἢ νὰ παρεμβληθῇ ἀμφιβολία· οὕτω

1. Ἐπὶ Οριτικῆς, κατὰ πάντας σχεδὸν τοὺς χρόνους.

εἴπερ εἶδες τόπερ ἐγὼ, κάρτα ἄν ἐθώμαζες — ἢ κιστ' ἄν ἠθέλησα — εἰ δὲ μία μόνον μετέπεσεν, ὑπερώριστ' ἄν ἢ ἀπέθανεν — ἐγὼ δὲ οὕτω μὲν πολλὰ ἔχω, ὡς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ ἄν αὐτὸς εὐρίσκω — ἀπισχυρισάμενοι δέ, σαφὲς ἄν καταστήσετε αὐτοῖς — οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἄν σοι ἐκ ὧν εἶναι πείσεται, κτλ. (Ἡρόδ. Α', 68. Σοφ. Φ. 427. Αἰσχ. Κτησ. Ξ. Συμπ. Δ', 37. Θουκ. Α', 140. Πλάτ. Φ. 61).

§. 38. Ἡ ἐπὶ τῶν παρωχημένων χρήσις δεικνύει τρανώτερον τὴν φύσιν τοῦ μορίου· ὅταν παραβῶμεν τὸ εἰ εἶχον, ἐδίδουν μὲ τὸ εἰ εἶχον, ἐδίδουν ἄν εὐρίσκομεν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἐξηγεῖ θετικῶς καὶ ἀκωλύτως τὸ ἔχειν καὶ διδόναι = ὅτε εἶχον, ἐδίδουν = εἶχον καὶ ἐδίδουν, τὸ δεύτερον ἐξηγεῖ διόλου ἐμποδισμένην τὴν δόσιν = ἐδίδουν ἄν εἰ μὴ ἐκωλύομεν, ἀλλὰ κωλυόμενος οὐκ ἐδίδουν (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 41. 46. 59). Ἀμφισβητήσιμα δὲ καὶ εἰς πολλὰς φιλονεικίας ὑποκείμενα τὰ περὶ Ἐνεστῶτος καὶ Μέλλοντος· μετὰ δὲ Παρακειμένου κρίνουνσι πάντῃ ἀσυμβίβαστον τὸν ἄν. Καὶ γραμματικὸν δὲ παράγγελμα λέγει «Ἐνεστῶτι καὶ Παρακειμένῳ οὐ συντάσσεται (ὁ ἄν).»

2. Ἐπὶ Ὑποτακτικῆς.

οὐκ ἄν τοι χραίσμη κίθαρις — τῶν κέν τις (= ἄν τις) τόδ' ἔχησιν (Ιλ. Γ, 54. Οδ. Α, 396).

3. Ἐπὶ Προσακτικῆς.

ἔδρασ' ἄν, εὔ τοῦτ' ἴσθ' ἄν (Σοφ. Τ. 1438) — νῆ Δί, ὦ πάτερ, ἐξελθε δῆτ' ἄν — φηλήσατόν με μαλθακῶς, ὦ χρυσίῳ, τὸ περιπεταστὸν κάπιμανδαλωτὸν

ἄν (Αριστ. Ιππ. 725. Αλχ. 1200) — εἰ δ' αὖτε καὶ πλούτῳ προσέχεις, καὶ κατὰ τοῦτο οἶει τι εἶναι, μηδὲ τοῦτο ἄν ἡμῖν ἄρρήτον ἔστω (Πλάτ. Αλκ. Α', 122) — ἀλλ' ἰόντων ἄν (Ξεν. Αν. Α', δ', 8). Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου εἶναι ἀμφισβητήσεις. Πολλοὶ διορθόνουσι τὰ ἄνω χωρία. Ὑπάρχει δὲ ὡσαύτως γραμματικὸν παράγγελμα λέγον « πέντε Εγκλίσεων οὐσῶν, μετὰ προσακτικοῦ ῥήματος οὐ συντάσσεται· οὐδεὶς γὰρ λέγει ἀνάγνωθι ἄν. »

4. Ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

ἦν (παρασκευήν) ἀπαλλάξαι ἄν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι (Δημ. Φιλίπ. Α', 6) — ὅτι ἤθελε δυνηθῆναι σᾶς ἀπαλλάξῃ· χωρὶς τοῦ ἄν τὸ ἀπαλλάξαι ἤθελεν ἀναφέρεται θετικῶς εἰς τὸ παρελθόν (= ὅτι σᾶς ἀπῆλαξε)· οὕτω καὶ πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐθέλειν ἄν ἰέναι ἄκλητος ἐπὶ δεῖπνον; (Πλάτ. Συμπ. 174) — προμναταί τίμοι γνώμα τάχ' ἄν δώσειν (Σοφ. Κ. 1076) — τοὺς Αθηναίους ἤλπιζεν . . . ἴσως ἄν ἐπεξελθεῖν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἄν περιῖδεῖν τμηθῆναι (Θουκ. Β', 20. Ἰδε περὶ Ἀπαρεμφάτου ἐν Κεφ. ΚΗ').

5. Ἐπὶ Μετοχῆς.

νῦν δέ, Αθηναίους ἄν τις λέγων σωτήρας γενέσθαι τῆς Ελλάδος, οὐκ ἄν ἀμαρτάνοι τὸ ἀληθές (Ηρόδ. Ζ', 139) — ὡς οὕτω περιγενόμενος ἄν τῶν ἀντιστασιωτῶν (Ξεν. Αν. Α', α', 10) — καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἄν ἔχων εἰπεῖν — πάλαι τις ἠδέως ἄν ἴσως ἐρωτήσων καθεῖται (Δημ. Ολ. Β', 9. Φιλ. Γ', 14. Ἰδε περὶ Μετοχῆς ἐν Κεφ. Α').

§. 39. Ὡς τροπολογίαν τῆς ἀνωτέρω πρώτης σημασίας τοῦ ἄν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὴν ἄλλην τοῦ αὐτοῦ σημασίαν, καθ' ἣν δίδει εἰς τὸν λόγον ὅχι τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐπὶ ὑποθέσει δυνατοῦ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ τὴν τοῦ εἰωθέναι· διότι τὸ ἐθίζειν καὶ ἐθίζεσθαι προϋποθέτει τὸ βούλεσθαι καὶ τὸ δύνασθαι· οὕτω

1. Εἰς τὸν Παρατατικὸν καὶ Ἀόριστον τῆς Οριστικῆς.

αὐτὸς ἄν τάλας εἰλυόμην δύστηνος — ταῦτ' ἄν ἐξέρπων τάλας ἐμηχανώμην (Σοφ. Φλ. 290. 294) —

ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν (Δημ. περὶ Στεφ. ΞΔ') — καὶ οἱ μὲν ὄντοι, ἐπεὶ τις διώκοι προδραμόντες ἂν εἰστήκεσαν (= ἔσαντο. Ξεν. Αν. Α', ε', 2) — ὅποτε προσβλέψειέ τινας τῶν ἐν ταῖς τάξεσι, τοτὲ μὲν εἶπεν ἂν . . . τοτὲ δ' αὖ ἐν ἄλλοις ἂν ἔλεξεν (Ξεν. Κ. Π. Ζ', α', 10).

2. Ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

φασί γαρ αὐτὸν οἱ παῖδες, οἱ ξυνεφοίτων, τὴν Δωριστὶ μόνην ἂν ἀρμόττεσθαι θαμὰ τὴν λύραν (Αρισ. Ιππ. 988) — ἡδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ρίπτειν (Θουκ. Β', 49).

3. Ἐπὶ Μετοχῆς.

τῶν δὲ συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους, αἰτίας ἂν προστιθέντες (Αρισ. Εἰρ. 640) κινδυνεύω κἀγὼ εἰς εἶναι . . . τῶν ἡδίου ἂν ἐξελεγχομένων ὑπὸ τῶν τοιούτων λογῶν ἢ ἐξελεγχόντων (Πλάτ. Εὐθυδ. 304).

§. 40. Ὅσον δὲ ἀποβλέπει τὴν θέσιν τοῦ συνδέσμου τούτου παρατηρεῖται ὅτι πολλάκις μὲν τίθεται τακτικῶς πλησίον τῆς λέξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, προτασσόμενος ἢ ἐπιτασσόμενος, πολλάκις δὲ δι' εὐφωνίαν ἢ δι' ἄλλον λόγον χωρίζεται, οἷον

1. ἄμα χοντ' ἂν εἴη καὶ πολλῷ κράτιστον πάντων ἐθνέων — καὶ πολὺν γε μισθὸν φέροιτ' ἂν (Ηρόδ. Ε', 3. Ξεν. Οἰκ. Α', 4).

2. σὺ δ', εἴπερ εἴ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι, ἂν, ὥς ἐγὼ λέγω, ποιοῖς (Πλάτ. Φαίδ. 101) = οἶμαι ποιοῖς ἂν, ὥς ἐγὼ λέγω — ἰδούκει ἂν ἡμῖν ἡδέως πάντα διαπραῖξαι = διαπραῖξαι ἂν = ὅτι διαπραξείεν ἂν — τίς οὖν ἄν τις εἴποι ταῦτα, λέγεις ἡμῖν νῦν (Δημ. Ολυνθ. Γ', 6) = τί οὖν, εἴποι ἄν τις, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν — οὐκ ἂν οἶδ' εἰ δυναίμην ἅπαντα ἐν μνήμῃ πάλιν λαβεῖν (Πλάτ. Τιμ. 26) = οὐκ οἶδα εἰ δυναίμην ἂν, κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν ὅρια· αὐθαίρετον τὸ π. ἄγμα δὲν εἶναι· ἰδιαιτέρως προσκυλλᾶται τὸ μόριον τοῦτο εἰς τινὰς λέξεις, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐπιρρήματα, εἰς τὸ γάρ, εἰς τὸ οὖν, τοῦ ὁποίου σπανίως προτάσσεται, κτλ.

§. 41. Καὶ ὅχι μόνον μετατίθεται ἐκ τῆς θέσεώς τοῦ ἀλλᾶ πολλάκις ἐπὶ λόγων ὅπως οὖν συνθέτων διπλασιάζεται καὶ τριπλασιάζεται ὁ σύνδεσμος οὗτος, καὶ τοῦτο· 1. ὅταν μετὰ μακρὰν παρένθεσιν συνδέῃ τὸν διακοπέντα λόγον· 2. ὅταν ἀναφέρεται ὁ μὲν εἰς τὸ ῥῆμα, ὁ δὲ εἰς μετοχὴν ἢ εἰς ἄλλην λέξιν ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ μετὰ τινος ἀμφιβολίας.

1. ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ' ἄθαρπτον ἐσχόμην νέκυν, κείνοις ἂν ἤλγουν (Σοφ. Αντ. 466).

2. ἡ δ' Ἑλλάς ἂν ἐξερημωθείς ἂν ὑμᾶς ἔλαθεν (Αριστ. Εἰρ. 664. τὸ πρῶτον ἂν ἀναφέρεται εἰς τὴν μετοχὴν, τὸ δεύτερον εἰς τὸ ἔλαθεν) — ὅς τις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανών, τάχ' ἂν καμ' ἂν τοιαύτῃ χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι (Σοφ. Τ. 139. τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὸ καμέ, τὸ δεύτερον εἰς τὸ θέλοι· ἴδε καὶ Σοφ. Τ. 339. Αἰσχ. Αγαμ. 351. Πλάτ. Φαίδρ. 276). Ἐν τούτοις δὲν γίνεται βέβαια διαφορὰ ἐννοίας, ἀλλὰ πρὸς μείζονα ἐνδειξιν τίθεται εἰς πλείονα μέρη τοῦ λόγου ὁ ὑπὸ τοῦ μορίου τούτου ἐξηγούμενος περιορισμός (ἴδε κατωτέρω περὶ τοῦ οὗ). Ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν μαθηματικὴν ἀκρίβειαν ἀπανταχοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο, ὡς θέλει ὁ Ερμᾶννος (εἰς Βιγ. σελ. 814 — 1) μὲ φαίνεται δύσκολον· οὕτω π. χ. καὶ γὰρ ἂν μαινοίμεθ' ἂν — οὐκ ἂν γενοίμην Ἡρακλῆς ἂν (Αριστ. Θεσμ. 196. Βατρ. 581).

§. 42. Γίνεται φανερόν ἐκ τῶν προηγουμένων ὅτι ὁ ἂν οὗτος δὲν πρέπει νὰ συγχέεται ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν μὲ τὸν ὑποθετικὸν ἂν, γινόμενον ἐκ τοῦ εἰ καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τούτου δυνητικοῦ ἂν, ὅθεν εἰ ἂν, εἰ ἂν, ἂν, καὶ συνηθέστερον, παρ' Ἀττικοῖς, ἦν· 1. ὁ ὑποθετικὸς ἂν δυνατόν καὶ νὰ ἀρχίζῃ τὸν λόγον, ὁ δυνητικὸς τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν ἀρχήν· 2. ὁ ὑποθετικὸς συντάσσεται συνήθως μὲ ὑποτακτικὴν, ὁ δὲ δυνητικὸς τίθεται εἰς πᾶσαν Ἐγκλισιν· 3. ὁ ὑποθετικὸς ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως ἀπόδοσιν, ὁ δυνητικὸς ὅχι· ὁ διὰ τοῦ ὑποθετικοῦ δηλ. λόγος εἶναι πάντοτε ἡγούμενον μέρος, ἀπαιτοῦν συνήθως καὶ τὸ ἐπόμενον, τὸ περιέχον τὴν ἀπόδοσιν· ὁ διὰ τοῦ δυνητικοῦ εἶναι πάντοτε ἐπόμενον μέρος λόγου, προϋποθέτον τὸ ἡγούμενον τὸ ὅποῖον συνήθως παραλείπεται· οὕτω

1. ἂν διδῶ χρήματα — ἦν δὲ χειμῶνος βρουτὴ γένηται (Ηρ. Δ', 28) — ἦν τε δεχώμεθα, ἦν τε συνάπτωμεν (Ξεν. Κ. Π. Γ, γ', 17) — εἴποι τις ἂν — οὐκ ἂν φύγοις.

2. εἰ ἂν σπονδαὶ γένωνται. Περὶ δὲ τοῦ ἂν μετὰ πασῶν τῶν Εγκλισεων ἴδε ἄνωτέρω §. 37. §. 38.

3. εἰ ἂν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής—(εἵτις λέγοι) ἀκούσαιμι ἂν—τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο (Θουκ. Α', 11. εἰ μὴ μάχῃ ἐκράτησαν).

§. 43 Ως δὲ τὸ ἡγούμενον παραλείπεται συνήθως εἰς τὸν δυνητικὸν λόγον ἢ καὶ ὑποκρύπτεται πολλάκις εἰς μετοχὴν ἢ εἰς ἄλλην λεξιν, οἷον τὰ ὅπλα ρίψας (= εἰ ἔρριψεν) ἐσώζετ' ἂν—καὶ γὰρ ἑαυτὸν οὕτω γ' ἂν (= εἰ ταῦτα ἔλεγεν, ὁ Σωκράτης) ᾤετο δεῖν παίεσθαι (Απομν. Α', 6', 59), οὕτως ἐνίοτε ἀποσιωπᾶται διὰ ῥητορικοῦ σχήματος καὶ τὸ ἐπόμενον ἦτοι ἢ ἀπόδοσις εἰς τὸν διὰ τοῦ εἰ, εἰ ἂν, ἂν, ἦν, ἐκφερόμενον ὑποθετικὸν λόγον, ὡς εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Αχαιοί! εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, κτλ. — εἰ δὲ θέλεις πολέμοιο δαήμεναι! ὅφρ' εὖ εἰδῆς, κτλ. (Ιλ. Α, 135. Φ, 487) = σὺ εἰ μενέεις αὐτοῦ, καὶ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός! εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις τὴν Ελλάδα (Ηρόδ. Η', 62) — εἰ ἂν μὲν ἐκὼν πείθηται! εἰ δὲ μὴ, ὥσπερ ξύλον διαστρεφόμενον καὶ καμπτόμενον εὐθύνουσιν (Πλάτ. Πρωτ. 325) — Χ. καὶ μὴν ἂν σε λάβω ποτέ· Μ. ἂν λάβῃς, ὦ βέλτιστε, δὲς δὲ οὐκ ἂν λάβοις (Λουκ. Νεκρ. Διαλ.)· οὕτω καὶ κατ' ἡμῖν ἂν σὲ πιάσω. Ἡ ἀποσιώπησις ἔχει τι δυνατώτερον παρὰ τὴν πλήρη ἔκφρασιν. Αληθεύει δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ περὶ ἄλλων λεγόμενον ἔστι δ' οὐ σιγὴ λόγου κρείσσων γένοιτ' ἂν.

§. 44. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἂν τὸ ὁποῖον, διὰ τὴν πολυειδῆ καὶ πολύτροπον αὐτοῦ χρῆσιν, διὰ τὴν μετατροπὴν καὶ εἰς ἄκρον ῥοπουλογίαν τῶν ἐννοιῶν ἦτον ἄξιον βέβαια τόσων μιν νογραφιῶν παρὰ τῶν Φιλολόγων (ἴδε Αργουγγ, ἐνθα ἄνωτέρω)· τὸ δὲ εἰ ἔχει, ὅσον ἐνταῦθα ἀναφέρεται, δύο σημαινόμενα κυριώτερα· α'. διζακτικὸν ἢ ἀπορητικόν· β'. ὑποθετικόν. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ συντάσσεται συνηθέστερον μὲν μετὰ Οριστικῆς καὶ Εὐκτικῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ Ὑποτακτικῆς, ὡς

α'. εἰ διζακτικὸν ἢ ἀπορητικόν.

§. 45. Ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας τίθεται μάλιστα μετὰ τῶν ἀνάλογον ἐννοιῶν ἐχόντων ῥημάτων, ἀπορῶ, οὐκ οἶδα, σκέπτομαι, φοβοῦμαι, ἢ φόβος ἐστί, δέος ἐστί, κτλ.

1. Μετὰ Οριστικῆς·

σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστι (Ιλ. Ε, 183) — ἀτὰρ φόβος εἰ πείσω δέσποιναν ἐμὴν (Εὐρ. Μηδ. 184) — σκέψαι τοίνυν εἰ ὁ Ελλήνων νόμος κάλλιον ἔχει (Ξεν. Αν. Ζ', γ', 37).

2. Μετὰ Εὐκτικῆς·

εἴ κως δέ διαφυλάξαιεν τὰ τείχεα, τούτου σφε ἔμελε πέρι (Ηρόδ. Ζ', 101) — οὐκ οἶδ' ἔγωγε εἴ τινα λίποις ἂν τῶν πολέμιων (Κ. Π. Α', Ζ', 41).

3. Μετὰ Υποτακτικῆς·

τὰ δὲ ἐκπώματα . . . οὐκ οἶδ' εἰ Χρυσάντα τούτῳ δῶ (Κ. Π. Η', δ', 16) — ἐπειρωτᾶν τὰ χρηστήρια εἰ στρατεύηται — ἐχρηστηριάζοντο εἰ ἀνέλωνται τὰ οὐνόματα (Ηρόδ. Α', 53. Β', 52) — οὐ μὰν οἶδ' εἰ αὐτε . . . πρώτη ἐπαύρηται (Ιλ. Ο, 16) — ἦδε δὲ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνεται βουλή, ἐλθεῖν εἰς Ἰδην εὖ ἐντύνασαν ἑ αὐτήν, εἴπως ἰμείραιτο παραδραθέειν φιλότῃτι ἢ χροίῃ, τῷ δ' ὕπνου ἀπήμονά τε λιαρόν τε χεύῃ ἐπὶ βλεφάροισιν ἰδὲ φρεσὶ πενκαλίμησιν (Ιλ. Ε. 161 — 65).

§. 46. Εἰς τὸ τελευταῖον παράδειγμα εἶναι παρατηρητέα ἡ διαφορὰ τῆς Εὐκτικῆς καὶ Υποτακτικῆς· διὰ τῆς πρώτης ἐξηγεῖται τὸ ἄδηλον τῆς γνώμης τοῦ Διὸς ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ηρας, διὰ τῆς δευτέρας ἐξηγεῖται ὁ γνωστὸς, ἀναμφίβολος αὐτῆς σκοπός. Ἀλλην τοιαύτην ἐναλλαγὴν τῆς Εὐκτικῆς πρὸς τὴν Υποτακτικὴν εἰς ἄλλο χωρίον τοῦ Ομήρου (Ιλ. Π, 650 — 51) προσπαθεῖν ἵνα ὑπερασπίσῃ ὁ Σπίτσηρος διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς γνώμης εἰς τὴν διάσκεψιν τοῦ Διός. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ ὑπερισχύσασα βουλή ἦτον ἵνα μὴ φονευθῇ τότε ὁ Πάτροκλος, ἔπρεπε, φαίνεται εἰς ἐμέ, ἐπὶ τοῦ πρώτου κώλου ἵνα ᾖναι Εὐκτικὴ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου Υποτακτικὴ, ὅχι τὸ ἀντίστροφον, ὡς εἶναι τώρα.

6'. εἰ Υποθετικόν.

1. Μετὰ Οριστικῆς·

εἰ δὲ θεὸν ἀνὴρ τις ἔλπεταί τι λαθίμεν ἔρδων, ἁμαρτάνει (Πίνδ.).

2. Μετὰ Εὐκτικῆς.

εἰ θέλομεν σκοπεῖν—εἵτις ταῦτα πράγτοι (ἴδε διάφορα παραδείγματα ἐν Κεφ. ΚΖ', §. 58).

3. Μετὰ Υποτακτικῆς.

τέλει γὰρ εἴ τι νύξ ἀφῆ, τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται — ὕβρις εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν — ἀλλ' ἄνδρα, κεῖτις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν πόλλ' αἰσχροῦ οὐδέεν (Σοφ. Τ. 199. 814. Αντ. 710) — εἵτε τις ἄρρην εἵτε τις θῆλυς ἢ — πάντες γὰρ μὲν οἱ ποταμοί, εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι, προῖουσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίνονται (Πλάτ. Ν. ΙΑ', 958. Ξεν. Αν. Γ', β', 22).

§. 47. Τὸ αὐτὸ ἀπορητικὸν σημαίνοντον ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰς πλαγίας ἥτοι ἐν διηγήσει ἐρωτήσεις, ὡς ἡρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά — ἐνθα δὲ λέγεται Κῦρος ἐρέσθαι τὸν νεανίσκον εἰ δέξαιτ' ἂν τὴν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ ἵππου (Ξεν. Αν. Δ', ζ', 7. Κ. Π. Η', γ', 26). Ἐκ τούτου δὲ προκύπτει καὶ ἄλλο τι σημαίνοντον τοῦ εἰ τὸ ὁποῖον, τιθέμενον μετὰ ῥημάτων ὅχι σημαίνοντων ἀπορίαν ἢ φόβον, κτλ. περί τινος ἀλλὰ διαβούλευσιν καὶ ἀπόπειραν περί τινος πρακτέου, δυνατόν νὰ ὀνομασθῇ διαβουλευτικὸν ἢ ἀποπειρατικόν. Τοιαῦτα ῥήματα εἶναι τὰ ὀρῶ, πειρῶμαι, σπουδάζω, μελετῶ, κτλ. πρότερον δὲ πυρὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι, εἰ δύναιντο πνεύματος γενομένου ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν οὔσαν οὐ μεγάλην· πᾶσαν γὰρ δὴ ιδέαν ἐπενόουν, εἴ πως σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσαχθείη (Θουκ. Β', 77) — ὁπόθεν δὲ χρὴ ἄρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτόν, τοῦτο πρὸς σὲ ἀποβλέπω εἴ μοι ἐθελήσῃς ἂν ἐξηγήσασθαι (Απομν. Δ', β', 30) — βουλομένην δὲ εἴ κως ἀμφότεροι γενοίατο βασιλῆες (Ηρόδ. Ζ', 52).

§. 48. Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ διαβουλεύεσθαι μελετωμένη ἀπόπειρα μεταβοίνει καὶ εἰς τὴν πράξιν, διὰ τοῦτο ἡ αὐτὴ σύνταξις μεταφέρεται καὶ εἰς ῥήματα σημαίνοντα ἐνέργειαν καὶ ἀγῶνα πρὸς ἐπιτυχίαν τινός, ὡς ἐπέκειντο, καὶ μάλιστα τοῖς ὑστάτοις προσπίπτουντες, εἴ πως, κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι, πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν (Θουκ. Ζ', 79. Ἰδε καὶ Α', 58. Β', 12, κτλ.). Συχνότατον τοῦτο παρ' Ομήρῳ οὕτω π. γ.

ὁ μὲν ἀντίος ἤλυθε γούνων, εἴ πως εὐ πεφίδοιτο, λαβών, καὶ ζωὸν ἀφείη (Ιλ. Υ, 463. Ἰδε καὶ Ιλ. Κ, 206). Ἐν τούτοις περιέχεται ἡ ἔννοια, πειρώμενος, ἵνα ἴδῃ, κτλ. Τοῦτο δὲ εἰς τὸ ἐνεσῶς ἢ μέλλον ἀναφερόμενον ἐξηγεῖται δι' ὑποτακτικῆς, ὡς αἴ κε πίθῃται — ἦν τινα πέφυη (Ιλ. Α, 420. Υ, 172) οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἀττικοῖς μετὰ τοῦ εἰάν, ὡς σκέψαι εἰάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν — ὄρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, εἰάν σοι ἱκανῶς λέγεται — μηδὲ τοῦτο ἂν ἡμῖν ἄρρητον ἔστω, εἰάν πως αἴσθῃ οὗ εἶ (Πλάτ. Μέν. 89. Κρίτ. 48. Ἀλκιβ. Α', 122. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ἀνδρ. 44, κτλ.). Περιέχεται δὲ καὶ ἐν τούτοις ἡ ἔννοια ἵνα ἴδῃς, ἵνα αἴσθῃ, ἢ, ὡς ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν, μήπως αἰσθανθῇς, κτλ. Ἰδιαίτερον δὲ σημαίνονμενον ἔχει τὸ μόριον τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ τὸ προτρεπτικόν, ἢ μετὰ τοῦ δὲ καὶ ἄγε, εἰ δ' ἄγε (Ιλ. Θ, 18. Ι, 167, κτλ.), ἢ μόνον, δυσκόλως διασελλόμενον τότε τοῦ ἱκετευτικοῦ ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἔχον τὴν μίαν ἐν ταύτῳ καὶ τὴν ἄλλην σημασίαν (ἴδε Ερμᾶννον εἰς Ὑμν. Απόλλ. σίχ. 51). Τὸ ἀνωτέρω εἰδ' ἄγε ἐξηγοῦσιν, ὁρμώμενοι ἐκ τοῦ Εὐσταθίου, καὶ κατὰ παραλειπτικὸν τρόπον = εἰ δὲ βούλει, ἄγε. Ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ τοιοῦτον ἀρμόζει εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ μάλιστα ἐνθα κατ' εὐθείαν, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἄλλο τίποτε προϋποθέτον τὸ εἰ δέ, ἀρχίζει ἡ προτροπή (ἴδε Ιλ. Ζ, 376. Η, 667. Ρ, 685. καὶ μάλιστα Χ, 381).

§. 49. Ἡθελεν εἶναι τώρα τοῦ κόπου ἀντάξιον ἡ ἐξέτασις τίς εἶναι ἡ πρώτη σημασία τοῦ μορίου τούτου ἢ ὁποία ἐπικρατεῖ, τροπολογουμένη, ἀπανταχοῦ τίς αὐτοῦ ἡ συγγένεια πρὸς τὸ ἢ καὶ πρὸς τὸ ἄν· ποίαν διαφορὰν ἔλαβεν ὁ ἐξ αὐτῶν τῶν δύο γεννηθεὶς καὶ ἀναπτυχθεὶς εἰάν (εἰ ἄν)· διὰ τί ὁ ἄν προσκολλᾶται συνηθέστερον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὑποθετικῶν λόγων, ἐν ᾧ καὶ εἰς τὴν πρότασιν αὐτῶν ἐπικρατεῖ ἀμφιβολία, δι' Εὐκτικῆς ἐκφερομένων καὶ τῶν δύο· εἰ μὲν τὸ Ἑλληνικὸν ἄν συγγενεύει μὲ τὸ δισακτικὸν μόριον τῆς Λατινικῆς γλώσσης, an, κτλ. Πολλὰ ἐκ τούτων ἐξετάζονται παρὰ τῶν Μοριολόγων (ἴδε Ἀρτουγγ, ἐνθα ἀνωτέρω Β', 190, κλ. 198. κλ. Περὶ τῆς συγγενείας τοῦ εἰ πρὸς τὸ αἴ ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 21). Ἀνεξέταστον ἔτι μένει, ἄδηλον τοῦλάχιστον εἰς ἐμέ, ἂν τὸ εἰ τοῦτο εἶναι τὸ ἔμβρυον τοῦ προτρεπτικοῦ εἶα, ὡς τὸ ἄν εἶναι τοῦ εἰάν, ἢ ὄχι. Ἐκ τούτου τοῦ εἶα καὶ τοῦ μάλα παράγει, ὡς εἶναι γνωστόν, ὁ μακαρίτης Καραῆς τὸ παρὰ τοῖς ναύταις εἶα μόλα (Ἡλιοδ. Α', 05'),

εὐφύεστατα ἴσως, ἀμφίβολον ὅμως ἂν καὶ ἀληθέστατα, τοῦλάχιστον περὶ τοῦ μὶοῦ· τὸ μάλα εἰς τὸ εἶα μάλα σώζει τὴν ἐπιτακτικὴν αὐτοῦ σημασίαν· ὅθεν ἡ ἔννοια εἶναι = εἶπατε πολλάκις τὸ εἶα « ἔτι σφοδρότερον, προθυμότερον » Σχολ. τὸ δὲ παρ' ἡμῶν μὶοῦ δυνατόν νὰ σημαίνῃ ἄλλο τι, βέβαια ὅμως δὲν σημαίνει τὸ Ἑλληνικὸν μάλα.

§. 50. Εὐκόλως ἐκ τῶν προεξηγηθέντων ἀνευρίσκεται ἡ διαφορὰ πολλῶν λόγων κατὰ διαφόρους Εγκλίσεις ἐκφερεμένων καὶ φαινομένων ὁμοίων· οὕτω π. χ. ὅρα τί ποιοῦμεν = τί κάμνομεν· τί ποιῶμεν = τί νὰ κάμωμεν· τί ποιοῖμεν ἂν = τί ἡμπορούσαμεν νὰ κάμωμεν — διαρρ' αὐγείη = νὰ σκάσῃ — εἴθε διερρ' αὐγή = νὰ ἔσκαζε, νὰ εἶχε σκάσει, νὰ ἦτον σκασμένος ἕως τῶρα — ἄγομεν καὶ ἄγωμεν, κτλ. — εἰ εἶη καὶ ἂν ἦ — ἐπεὶ ἔφαγον = ἀφ' οὗ ἔφαγαν καὶ ἐπεὶ φάγοιεν = ἀφ' οὗ ἔτρωγαν — ἐπεὶ ἐπύθετο καὶ ἐπεὶ πύθοιτο — ἐπεὶ ἐν τῇ πόλει διέτριβε, καὶ ἐπεὶ ἐν τῇ πόλει διατρίβοι — ἡνίκ' ὁμολογῇ καὶ ἡνίκ' ἂν ὁμολογῇ ἢ ὁμολογήσῃ — ὅς ἐστι καὶ ὅς ἂν ἦ — οἷς (ὅπλοις) ἀμύνονται = συνειθίζουσι νὰ ἀποκρούωσι καὶ οἷς ἀμύνονται = δι' ὧν νὰ ἡμποροῦν νὰ ἀποκρούωσιν = ἵνα — ἐφ' ᾧ ἡσχύνηθῃ = διὰ τὸ ὁποῖον ἐντραπή καὶ ἐφ' ᾧ αἰσχυνθείη = διὰ τὸ ὁποῖον ἠθέλεν ἐντραπή — ὅπως δύναμαι, καὶ ὅπως ἂν δύνωμαι, κτλ.

§. 51. Δυσκολώτερον διασέλλονται τὰ φέροισι καὶ φέροισι ἂν, καταθείην καὶ καταθείην ἂν, οὐκ ἀνασχοίμην καὶ οὐκ ἂν ἀνασχοίμην — τί φαίης καὶ τί ἂν φαίης — τάχ' ἂν ποτε θυμὸν ὀλέσῃ (Ιλ. Α, 205) καὶ θυμὸν ὀλέσει — εἴτι ἐγένετο καὶ εἴτι ἂν ἐγένετο — εἴτι πάσχοι καὶ εἴτι ἂν πάσχοι — ἂν στερηθῶ, εἰ στερηθῶ καὶ εἰ στερήσομαι — ὡς ἀφῶ, ὡς ἀφείην καὶ ὡς ἂν ἀφῶ, ὡς ἂν ἀφείην — ὅς ἔλθῃ καὶ ὅς ἂν ἔλθῃ, κτλ.

§. 52. Καὶ ἐκ τούτων ὅμως τὰ περισσότερα ἐξηγοῦνται κατ' ἀναλογίαν τῶν προεκτεθέντων. Τὰ ἄνευ τοῦ ἂν ἐκφέρουσι τι ἀπεριόριστον, τὰ μετὰ τοῦ ἂν περιέχουσι συνεπτυγμένως περιορισμὸν καὶ ὑπόθεσιν, πάντοτε δὲ κατὰ τὴν φύσιν τῶν Εγκλίσεων. Καὶ ὡς τὰ πρῶτα προσεγγίζουσι τὸν δυνατικὸν λόγον εἰς τὰ ἀπλῶς εὐκτὰ καὶ ἰδεατὰ, οὕτως, ἐξ ἐναντίας, τὰ δεύτερα προσεγγίζουσι τὰ εὐκτὰ καὶ ἰδεατὰ εἰς τὰ δυνατὰ καὶ ἐκτελέσιμα· ὅθεν εἶην = ἡμποροῦν νὰ ἦμην καὶ εἴθε νὰ ἦμην· εἶην ἂν =

ἤθελα εἶμαι ἐπὶ τοιαύτῃ ὑποθέσει—καταθείην (Θεόκ. Η', 20)
 — εὐχαρίστως ἤθελα καταθέσει· καταθείην ἄν —
 ἤθελα καταθέσει, εἰμὲν εἶχα, κτλ. — οὐκ ἀνασχοίμην
 — δὲν ἐπιθύμουν νὰ ὑποφέρω — δὲν ἤθελα ὑποφέρει
 εὐχαρίστως ἢ — κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελα ὑπο-
 φέρει — οὐκ ἂν ἀνασχοίμην — τούτων οὕτως ἐχόν-
 των, δὲν ἤθελα ὑποφέρει. Καὶ ὁ Μέλλων δὲ ἐν τούτοις
 φυλάττει ἀπανταχοῦ τὴν σημασίαν του ὡς πρὸς τὸ ἀδίσκατον τῆς
 ὑποθέσεως· ὅθεν τὸ εἰ λέξεις = ἂν τῷ ὄντι εἰπῆς· τὸ εἰ
 σωθήσεται = ἂν τῷ ὄντι σωθῇ. Ἡ Ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ
 ἄν ὑποβάλλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς διζαγμόν. Ἡ δὲ Ὑποτακτικὴ ἄνευ
 τοῦ ἄν κεῖται τρόπον τινὰ μεταξὺ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

§. 53. Ταῦτα μὲ φαίνεται ὅτι δυνατόν νὰ ἐκλεχθῶσιν ὡς
 ὀρθότερα ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τούτου παρὰ τῶν Φιλολόγων φιλο-
 νεικουμένων, τοῦλάχιστον ἤθελαν εἶναι λογικὴ συνέπειά ἐκ τῶν προη-
 γουμένων· ἂν ὁρῶς ἐφαρμόζονται ἀπανταχοῦ καὶ ἀνεξαιρέτως τοῦτο
 δυσκόλως ἀποφασίζεται. Ἀλλὰ καὶ μετὰ Εὐεσῶτος, ὡς εἶδαμεν
 (§. 37) συμπλέκεται ὁ ἄν. Καὶ ἐν τούτοις δέ, ἀφθάρτων
 ὑποτιθεμένων τῶν χωρίων, πρέπει νὰ δοθῇ ἀνάλογος ἐννοία· ὅθεν
 τῷ καὶ κέ τις εὐχεται ἀνὴρ (Ιλ. Ξ, 484) = ἤμπορεῖ
 νὰ εὐχεται. Εἶναι ὅμως μεγάλης προσοχῆς χρεία νὰ μὴ ἀπο-
 δοθῇ εἰς τὸν Εὐεσῶτα ὁ ἀλλαχοῦ ἀνήκων ἄν· οὕτω π. χ. οὐκ
 οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι (Εὐρ. Μηδ. 941) = οὐκ οἶδα εἰ
 πείσαιμι ἄν — ἐγὼ γὰρ αὐτός οὐκ ἂν οἶδα ὅ,τι ἄλλο
 εἶχον ψηφίσασθαι (Δημ. κατὰ Στεφ. Α', 2) = οὐκ οἶδα
 ὅ,τι ἄλλο εἶχον ἂν ψηφίσασθαι· καὶ οὕτω συχνάκις ἐπὶ
 τοῦ οἶμαι ἂν ὁ ἂν ἀνήκει πάντοτε εἰς τὸ ἐπόμενον Ἀπαρέμ-
 φχτον (ἴδε ἄνωτ. §. 40. καὶ κατωτ. §. 58.). Ὡσαύτως δὲν πρέπει
 νὰ συγχέεται ἡ παρ' Εὐπλοῖς συνεσταλμένη Ὑποτακτικὴ μετὰ τῆς
 Οριστικῆς· ὅθεν βούλεται, ἴομεν (Ιλ. Α, 67. Φ, 438) =
 βούληται, ἴωμεν· οὕτω δὲ καὶ στρέφεται, συμβλήσεαι
 (Ιλ. Μ, 42. Υ, 335. οὕτω καὶ Οδ. Ω, 89, κτλ.). Ἀλλὰ καὶ
 τὸ ἀνώγει (Οδ. Α, 316) θέλουσι γραπτέον ἀνώγη, ὡς καὶ
 κῆται ἀντὶ κεῖται (Ιλ. Τ, 32. Ω, 554).

§. 54. Ἀλλὰ καὶ μετὰ Μέλλοντος ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ὑπο-
 θετικῶν λόγων (ἴδε ἄνωτέρω §. 37) συμπλέκεται ὁ ἄν σύν-
 δεσμός· οὕτω π. χ. παρ' Ομήρῳ (Οδυσ. Ρ, 540) εἰ δ' Οδυσ-
 σεύς ἔλθοι, αἰψά κε σὺν ᾧ παιδὶ βίας ἀποτίσεται
 ἀνδρῶν· ἐνταῦθα φαίνεται ὅτι ἡ ἐν τῇ ὑποθέσει ἀβεβαιότης τῆς

τοῦ Οδυστέως ἐλεύσεως προσίθεται καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει, ὡς ἐξ ἐναντίας ἐνίοτε ὁ ἐν τῇ ἀποδόσει ἰδιάζων ἂν παλινδρομικῶς μεταφέρεται καὶ εἰς τὴν πρότασιν· ὅθεν τὸ ὅλον = ἂν ἔλθῃ ὁ Οδυσσεύς, βεβαίως θέλει τιμωρήσῃ τὰς βίας τῶν ἀνδρῶν, ἀβέβαιον ὅμως ἂν ἔλθῃ. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ (Ιλ. Ε, 267) ἐγὼ δὲ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὀπλοτεράων δώσω ἤθελε σημαίνει θέλω σὲ δώσει μίαν τῶν Χαρίτων, ἂν ἐκτελέσῃς τὴν παρακάλεσίν μου, ἀβέβαιον ὅμως ἂν ὁ ὕπνος ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν αἴτησιν τῆς Ηρας, νὰ κοιμίσῃ τὸν Δία· ὅθεν καταντᾷ τοῦτο = ἡμπορῶ νὰ σὲ δώσω. Δὲν ἤθελεν εἶναι διαφορετικὸν τὸ κατ' Ενεσῶτα ἐκφερόμενον ἐγὼ δὲ κέ τοι εἰδέω χάριν (Ιλ. Ε, 235). Ὡσαύτως ἀπαντᾷται ὁ Μέλλων μετὰ τοῦ ἂν παρὰ Λυρικοῖς καὶ Αττικοῖς, ἐπὶ Ὑποθετικῶν καὶ μὴ Ὑποθετικῶν λόγων (ἴδε Πίνδ. Ν. Ζ', 68. Εὐρ. Ηλ. 484. Αρισ. Ορν. 1314. Ὡσαύτως παρὰ Θουκυδίδῃ, Πλάτῳ, Ξενοφῶντι, Ισοκράτει, κτλ. Ἰδε καὶ ἀνωτ. §. 37). Εξαιρέτως δὲ γίνεται, τοῦτο ἐπὶ ἐρωτήσεως (Θεόκρ. ΚΖ', 38. Εὐρ. Βάκ. 639. Αρισ. Νεφ. 465)· καὶ ταῦτα ὅμως ὑπόκεινται εἰς φιλονεικίας (Ἰδε Ρεῖσίγιον περὶ τοῦ Μορίου ἂν, σελ. 100). Ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἡ ἐξακρίβωσις ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ παρόντος πονήματος. Ἰδε Αρτουγγ ἐνθα ἀνωτέρω Β', 282, κτλ.

§. 55. Ἐκ τούτου λοιπὸν εἶναι πρόδηλον ὅτι εἰς τὸν προχωρημένον σπουδαστὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπίκειται τὸ μέγα τοῦτο καὶ βαρὺ ἔργον νὰ ἐξετάζῃ εἰς πᾶσαν περίσασιν ποῦ ἀνάγεται πᾶσα ἀπαντωμένη Ἐγκλισις· α'. ἂν εἰς τὸν ἀπόλυτον ἢ εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον· ἐπὶ τῆς πρώτης περιζάσεως ἂν εἶναι τῶ ὄντι ἢ φαινομένως· ἐπὶ τῆς δευτέρας περιζάσεως εἰς ποίαν ἀνάγεται ἀπὸ τὰς προεξηγηθείσας κλάσεις ὡς κανονικὰς ἢ ὡς κατ' ἐξαίρεσιν· ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τῶν περιζάσεων ἐξετασέον τίς ὁ λόγος τῆς προσθήκης ἢ παραλείψεως τῶν συνήθων μορίων· ποίαν τροπολογίαν δίδει εἰς τὸν λόγον ἄλλου μορίου προσκόλλησις, τοῦ τέ, τοῦ γάρ, τοῦ αἶρα, τοῦ πέρ, τοῦ γέ, κτλ. οὕτω π. χ. οὐδὲ ἡ γῆ μὲν τοι χρήματά ἐστιν, εἴπερ, ἀντὶ τοῦ τρέφειν, πεινῆν παρασκευάζει—εἴγε πεινήσουσι, καὶ διψήσουσι, καὶ ῥιγώσουσι, καὶ ἀγρυπνήσουσι, κτλ. (Ξεν. Οἰκ. Α', 8. Απομν. Β', α', 17). Προσίθεται εἰς ταῦτα ἡ διαφορὰ τῆς Ομηρικῆς καὶ Αττικῆς χρήσεως καὶ τὰ ὅμοια.

§. 56. Καὶ ταῦτα καὶ πᾶν εἴτι ἀποβλέπει τὴν πλήρη ἐξηγήσιν τοῦ πράγματος πρέπει νὰ ἐξετάζῃ ὁ σπουδαστὴς καὶ πολὺ

περισσότερον ὁ διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅλαις δυνάμεσι προσπαθῶν νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ ἀπαντῶμενον εἰς τινὰ τῶν γνωστῶν καὶ δεκτῶν τύπων, ἢ νὰ τὸ συνδέσῃ πρὸς τι ὅμοιον ἢ ἀνάλογον. Ὅταν δὲ μετὰ ἀρκετὴν σκέψιν καὶ μελέτην ᾖναι ἀδύνατον νὰ ἀνάξῃ τὸν λόγον εἰς τινὰ τῶν προεξηγημένων περιζάσεων, τότε ἄς ἐκλάβῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἀπλὴν ἀνωμαλίαν γλώσσης, ὅποῖαι, ὡς εἶπαμεν, ἀπαντῶνται· οὕτω π. χ. ἀντὶ κέν ἀπώλετο ἀπαντᾶται κέν ἀπόλοιτο (Ιλ. Ε, 311. Ἰδε καὶ Ιλ. Ρ, 70). Κατόπιν τῶν ἀνωμαλιῶν ἔρχεται ἡ σπανιωτέρα χρῆσις· οὕτως ἀπαντῶνται ἠνωμένα τὰ δύο ἰσοδύναμα μόρια ἤν ἦτοι ἄν καὶ κέν, ὡς ἐπὶ κ' αὐταῖς ὑπακοίσω—ἄν κ' ἐθέλῃς (Θεόκρ. ΙΑ', 78. ΚΖ', 35). Ἀλλὰ πρὶν καταντήσῃ εἰς τὰς τοιαύτας κρίσεις πρέπει νὰ προσέξῃ πολὺ, ἵνα μὴ τοῦ διαφύγῃ ἡ τροπολογία τὴν ὁποίαν ἠθέλησεν ὁ συγγραφεὺς νὰ δώσῃ εἰς τὸν λόγον, καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ σκοπούμενη λεπτότης.

§. 57. Ἐννοοῦνται δὲ ταῦτα περὶ τῶν ἐνδόξων ἢ, ὡς λέγεται, κλασικῶν συγγραφέων· διότι οἱ μεταγενέστεροι τολμῶσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πολλὰς παραβάσεις τῶν προεκτεθέντων κανόνων, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλάβαμεν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονήσῃ μαθητὴς καὶ διδάσκαλος ὅτι καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἐνδόξοις ἀπαντῶνται ἀνωμαλῖαι καὶ παραβάσεις αἱ ὅποῖαι πρέπει νὰ νομίζωνται ὡς ἀρχὴ καὶ ρίζα τῆς παρ' ἡμῖν κανονικῆς γενομένης ἔπειτα χρήσεως· οὕτω π. χ. ἀπαντᾶται παρ' Ἡροδότῃ ἤν προθυμέαι—ἤν μὴ ἐστὶ (Α', 206. Ε', 69).

§. 58. Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ ἀκόμη ὅτι πολλὰ τῶν προαναφερθέντων χωρίων θέλει ἀπαντήσῃ ἀλλέως παρ' ὅ,τι ἐνταῦθα γραμμένα, ἐνίοτε μὲν κατὰ διάφορον γραφὴν ἀντιγράφων, ἐνίοτε δὲ κατὰ ἀπλὴν εἰκασίαν (ἴδε Κεφ. ΚΓ', §. 43. §. 137). Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ τελευταῖον ὅτι πολλὰ χωρία, ἀναμφιβόλως ἐφαρμομένα ὄντα, χρήζουσιν ἔτι κριτικῆς χειρὸς πρὸς διόρθωσιν, καὶ ὡς τοιαῦτα προβάλλονται καὶ δεικνύονται ὑπὸ τῶν Φιλολόγων· οὕτως εὐρίσκουσιν ὅτι ἐν πολλοῖς προῆλθεν ὁ ἄν' α' ἐκ τῆς παραφθορᾶς τοῦ ἄρα· ὅθεν γραπτέον οὐκ οἶδ' ἄρ' εἰ φθαίης ἄν (Αριστ. Ορν. 1017), ἀντὶ οὐκ οἶδ' ἄν. Καὶ οὕτω θέλουσι τρεπτέον τὸ ἄν, ὅπου ἀπαντᾶται μετὰ τοῦ οἶδα. Ἐν τούτοις περιλαμβάνουσί τινες καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 53) οὐκ οἶδ' ἄν εἰ πείσαιμι, ἐπαναλαμβανομένον καὶ ἀλλαχοῦ (Αλκ. 49, κτλ.). Ὡς αὐτῶς ἐν τούτοις ἐφέλκουσιν καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους εὐ τοῦτ' ἴσθ' ἄν (ἴδε ἀνωτέρω §. 38. 3).

β'. ἐκ τῆς παραφθορᾶς τοῦ αὖ ὅθεν γραπτέον ἀλλ' ὁ κεραυνὸς πόθεν αὖ φέρεται; (Αρισ. Ν. 395), ἀντὶ αὖ φέρεται — πιοῦσα δ' αὖ χορεύω (Ανακρ. Θ', 30). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐννοεῖται καὶ περὶ πολλῶν Μελλόντων μετὰ τοῦ αὖ (Σοφ. Φ. 1089. Αρισ. Νεφ. 1157. Σφ. 942).

γ'. ἐκ τῆς παραφθορᾶς τοῦ ἐν ὅθεν γραπτέον ὑπόσα περ ἔνεστιν (Αρισ. Ορν. 1070), ἀντὶ αὖ ἔστιν.

δ'. ἐν ἄλλοις δὲ τὸ κ' δὲν εἶναι κε ἀλλὰ καί· οὕτως ἢ ῥ' α' τί οἱ χ' ἡμεῖς προσαμύνομεν (Ιλ. Β, 238. Ἰδε καὶ Ιλ. Ζ, 260. Ν, 734. Οδυσ. Β, 246. Ζ, 282, κτλ.).

§. 59. Καὶ περὶ τῶν τεσσάρων ὁμῶς τούτων δὲν εἶναι πάντες οἱ Φιλολόγοι σύμφωνοι· διότι, ἀντὶ νὰ δεχθῶσι τὴν παρ' ἄλλων προβαλλομένην ταύτην διόρθωσιν, κρατοῦσι πολλοὶ τὴν γραφὴν αὖ, διαφόρως ἐξηγοῦντες τὸ μέρος· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος ἐξηγοῦσιν = εἴωθα χορεύειν (*Möbius* αὐτόθι. Ἰδε ἀνωτέρω §. 39). Ἀλλὰ ἡ μεγαλητέρα φιλονεικία εἶναι περὶ τῆς δ' περιστάσεως· διότι, ἐν ᾧ πολλοὶ ἐν πολλοῖς δέχονται τὸ κ' = καί, ἄλλοι, ἐξ ἐναντίας, ἀρνούμενοι διάλου τὴν ἐκθλιψιν καὶ κρᾶσιν τοῦ καὶ παρ' Ὀμήρῳ, ἐκλαμβάνουσιν ἀπανταχοῦ τὸ κ' = κεν. Πολυθρύλλητον καὶ πολυομίλητον εἰς ταύτην τὴν φιλονεικίαν καὶ δυσασποράσιον παρὰ τοῖς Φιλολόγοις εὗρέθη τὸ τάδε κ' αὐτὸς ὅτεαι (Οδ. Γ, 255. Ἰδε αὐτόθι Νίτσην, ἐξετάζοντα καὶ τὸ ἐπόμενον μέρος τοῦ σίχου, ἀμφισβητήσιμον καὶ αὐτό). Εἶναι δὲ ἐκ τῶν πρώτων μὲν εἰς ταύτην τὴν γραμματολογικὴν ἐριδα Οὐόλφιος (ἐν Αναλέκτοις Β', 494), Θεῖρσχιος ἐν μέρει (Ἑλλην. Γραμ. σελ. 248. 629, ἐνθα προβάλλει πολλὰς μεταβολὰς τοῦ κειμένου), Ἀρτουγγ (ἐνθα ἀνωτέρω, Β', 311)· ἐκ δὲ τῶν δευτέρων, τῶν μὴ δεχομένων ἐκθλιψιν καὶ κρᾶσιν τοῦ καὶ παρ' Ὀμήρῳ, εἶναι Ερμᾶννος (περὶ τοῦ Μορίου αὖ) καὶ Σπίτσνερος (*Excurs. XIII*, εἰς Ιλ. Ζ, 165) ὃς τις ἀφαίρεσεν εἴ τις εἶχε μείνει μέχρι τοῦδε κρᾶσις ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Ὀμήρου, κα' γώ — κα' μοί (Ιλ. Φ, 108. 110, κτλ.). Ἐν τῷ Δ. Π. θέλω ἐπιτολμήσει καὶ ἐγὼ τὴν περὶ τούτου γνώμην μου.

§. 60. Θαυμασία γύμνασις ἤθελεν εἶναι· α'. ἡ παράθεσις τῆς τῶν αὐτῶν ἐννοιῶν ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων, ἐνδόξων καὶ κατωτέρων, ἐρμηνείας σύγκρισις, ὡς πρὸς τὴν ὁλοσχερὴς καὶ ἑλλειπὴς, ὡς πρὸς τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀνακριβές, ὡς πρὸς τὸ χαρίεν καὶ ἄχαρι τῆς ἐκφράσεως· β'. ἡ πρὸς ἄλλας γλώσσας τῶν τοιούτων ἀντεξέτασις, τὸ δὲ πάντων χρησιμώτατον ἢ πρὸς τὴν πτωχὴν καὶ ἀτελεῖ

ἐδικήν μας, ἵνα δεικνύεται πάντοτε κατὰ τί ἐλλείπει τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ποίαν βελτίωσιν ἐπιδέχεται. Ἀλλὰ τὸ ταιούτον ἔχει τόσην τὴν δυσκολίαν ὅσην φέρει τὴν ὠφέλειαν· εἶναι ἔργον καὶ χρόνου μακροῦ, καὶ κόπου ὅχι ὀλίγου, καὶ σπουδῆς ὅχι τῆς τυχούσης. Εἰς ἐλλείψιν ἄλλων καλλιωτέρων, δυνατόν τὰ ἐνταῦθα ἐξηγηθέντα νὰ γρησιμεύσωσιν ὡς νύξιν εἰς πορρώτέρῳ ἔρευναν καὶ ἐπίδοσιν μεγαλειοτέραν· ἡ δὲ ἀναλογία τῆς γλώσσης, παραβαλλομένης αὐτῆς πρὸς ἑαυτήν, καὶ ἡ ἰδιαιτέρα μελέτη τῶν ἐνδόξων συγγραφεῶν καὶ ποιητῶν θελεῖ ἀποτελέσει τὸ πᾶν.

§. 61. Καθὼς δὲ τὰ ἀνωτέρω περὶ τῶν εἰς τὰς Εγκλίσεις χρησιμευόντων μορίων ῥηθέντα πρέπει νὰ νομισθῶσιν ὡς ἐλάχιστον τεμάχιον τοῦ περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης λόγου, οὕτω καὶ τὰ περὶ αὐτῶν τῶν Εγκλίσεων ὡς μικρότατον ἀπόσπασμα τῆς περὶ τούτων πραγματείας. Καὶ καθὼς τὸ πρῶτον εἶναι ἀχανὲς πελαγὸς τὸ ὅποῖον μόλις ἤρχισε νὰ γνωρίζεται (Ἀρτουγγ, ἐνθα ἀνωτέρω Α', VI.), οὕτω τὸ δεύτερον εἶναι ὕλη σχεδὸν ἀνεξάντλητος, εἰς τὴν ὑποίαν καὶ μετὰ πολυχρόνιον σπουδὴν πάντοτε θέλει εὐρίσκει τις καὶ τί νὰ μάθῃ, καὶ τί νὰ μεταβάλλῃ, καὶ τί νὰ ἀμφιβάλλῃ. Οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο ἦτον ὁ σκοπὸς μας ἐνταῦθα νὰ ἐξακριβώσωμεν, ἀλλὰ μόνον νὰ διαλάβωμεν, διὰ τὴν συνάφειαν τοῦ λόγου, ὅσον ἀποβλέπει πρὸς ἐνδειξιν καὶ χαρακτήρισιν τῆς φύσεως τῶν Εγκλίσεων, καὶ πρὸς γενικὴν γνῶσιν τῆς αὐτῶν χρήσεως πρὸς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν σκοπόν.

§. 62. Ἐν τῷ Δ. Π. θέλομεν ἐξετάσει τὸ πρᾶγμα πλατύτερον καὶ ἀκριβέστερον, παραλαμβάνοντες καὶ τὰς ἐδικὰς μας Εγκλίσεις ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους προσπαθοῦμεν, ἰσχυριζόμενοι καὶ χωλαίνοντες, νὰ ἐξαρκέσωμεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν Ἑλληνικῶν Εγκλίσεων. Ἐν τοσούτῳ ἤμποροῦμεν νὰ σημειώσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὅτι κοντὰ εἰς τόσας ἐλλείψεις ἔχομεν καὶ τινα πλεονεκτήματα ὡς πρὸς τοῦτο περίεργα· οὕτω π. χ. τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐξηγοῦμεν τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς ἱπποκτικῆς ὅς τις ἀρμόζει, φυσικῶς τῷ λόγῳ, εἰς πράγματα ὅχι ἀκόμη γενόμενα, ὅποια εἶναι τὰ ἐνεσῶτα καὶ μέλλοντα, παλινδρομικῶς μεταφέροντες καὶ εἰς τὰ παρελθόντα, καὶ τοῦτο ἐπὶ παντὸς προσώπου καὶ ἐπὶ παντὸς χρόνου· ὅθεν λέγομεν ὅχι μόνον ἄς γράφῃ, ἄς γράψῃ, ἄς μὴ κοιμᾶται, ἄς μὴ πίνῃ, ἄς μὴ ἔλθῃ, κτλ. ἀλλὰ καὶ ἄς ἔγραφα, ἄς ἔγραφες, ἄς ἔγραφευ, ἄς ἔγραψα, ἄς ἔγραψες, ἄς ἔγραψεν, ἄς μὴ ἐκοιμᾶτο, ἄς μὴ ἐπινεν, ἄς μὴ ἤρχετο, κτλ. τοῦτο δὲ δυσκόλως

εἰς ἄλλας γλώσσας ἐκφέρεται κατ' ἄλλον τρόπον παρὰ περιγραφικῶς, ὡς *perchè non scrivea? — dovevate scrivere? ec.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Απαρεμφάτου.

§. 1. Ἡ Απαρέμφατος ἦτοι τὸ Απαρέμφατον σημαίνει, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΖ', §. 1) εἶπαμεν, τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος. Καθὼς δὲ ἅπαν γένος περιέχει τὰ ὑπ' αὐτὸ εἶδη, οὕτω τὸ Απαρέμφατον περιέχει πᾶσαν Ἑγκλισιν· «Απαρέμφατον, γενικώτατον καθεστὼς τῶν ἄλλων ῥημάτων.» Ἀπολλώνιος.

§. 2. Τὸ Απαρέμφατον ἐκλαμβάνεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σύνταξιν κατὰ δύο τρόπους, ὡς ὄνομα καὶ ὡς ῥῆμα. Κυρίως εἰπεῖν μόνον τὸ πρῶτον ἀνάγεται ἐνταῦθα, τὸ δὲ δευτέρον εἰς τὸ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων Τμήμα· ἵνα μὴ διασπάσωμεν ὅμως τὰ εἰς τοῦτο ἀναφερόμενα, θέλομεν εἰπεῖ ἐνταῦθα καὶ περὶ ἀμφοτέρων τὰ ἀναγκαιότερα, ἀναπληροῦντες ἐκεῖ τὰ ἰδιαζόντα εἰς πάντα τρόπον συνδέσεως. Θέλομεν ἀρχίσει ἀπὸ τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ ἐκδοχὴν, ὡς ἀναγκαίαν εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ὀνοματικῆς· ἐπειδὴ δὲ αἱ διάφοροι αὐτοῦ χρήσεις καὶ ὡς ῥήματος καὶ ὡς ὀνόματος ἔχουσιν τι κοινόν, διὰ τοῦτο θέλομεν πασχίσει νὰ τὰς ἀνάξωμεν. Θέλομεν διαίρειται λοιπὸν τὸν περὶ τούτου λόγον εἰς τὰ ἐξῆς τέσσαρα· I. τὸ Απαρέμφατον ὡς ῥῆμα· II. τὸ Απαρέμφατον ὡς ὄνομα· III. Ἀναγωγὴ τῶν διαφορῶν χρήσεων τῆς τοῦ Απαρεμφάτου συντάξεως· IV. ἐν εἵδει παραρτήματος θέλομεν εἰπεῖ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἐξηγήσεως τοῦ Απαρεμφάτου.

I. Τὸ Απαρέμφατον ὡς Ῥῆμα.

§. 3. Ὡς ῥῆμα θεωρούμενον τὸ Απαρεμφατον δέχεται τὴν ῥηματικὴν σύνταξιν, ὑποκείμενον δηλ. ἀντικείμενον ἢ ἀντικείμενα, ὅταν τὸ ῥῆμα ᾖ μεταβατικόν, καὶ προσδιορισμούς. Ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα ἡ φύσις τοῦ εἶναι τὸ νὰ τίθεται ὡς συμπλήρωμα ἄλλης ἐννοίας, διὰ τοῦτο δὲν ἡμπορεῖ νὰ τεθῇ εἰς τὸν λόγον μόνον του, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τινος ἄλλου εἰς τοῦ ὁποίου τὴν συμπλήρωσιν χρησιμεύει, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου λέγεται εἰς τὴν Γραμματικὴν ὅτι ἐξαρτᾶται. Ἰνα ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτοῦ μὲ ὀλί-

γωτέραν ὡς ὅν ἀτέλειαν, πρέπει νὰ διαλάβωμεν ἐνταῦθα· α'. ποῖα ῥήματα συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου· β'. πότε καὶ πῶς τίθεται τὸ ὑποκείμενον εἴτε τὰ ὑποκείμενα τοῦ Ἀπαρεμφάτου· γ'. πῶς τίθεται τὸ κατηγορούμενον εἴτε τὰ κατηγορούμενα τοῦ Ἀπαρεμφάτου· δ'. πῶς τίθενται οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου· ε'. πῶς τίθεται τὸ ἀντικείμενον εἴτε τὰ ἀντικείμενα τοῦ Ἀπαρεμφάτου· ς'. περὶ χρήσεως Μορίων τινῶν ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου· ζ'. πῶς ἀλλῶς ἐκλαμβάνεται τὸ Ἀπαρέμφατον.

Α'. Ποῖα Ῥήματα συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου.

§. 4. Επειδὴ ἡ φύσις τοῦ Ἀπαρεμφάτου εἶναι συμπληρωτική, διὰ τοῦτο μετ' Ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τοιαῦτα ῥήματα τὰ ὅποια, ἀτελῇ ἔχοντα ἰδέαν, χρήζουσι συμπληρώσεως· « φαρμέν γὰρ προαιροῦμαι ἀναγινώσκειν καὶ φιλῶ γράφειν· οὐ μὴν γελῶ γράφειν, οὐδὲ σκάλλω λέγειν, ὅπερ εἰ κατὰ τὸν λόγον ἦν τῶν Ἐπιρρήμάτων ἐπὶ ῥήματα φέρεσθαι ἤμελλεν. »

§. 5. Ταῦτα λέγει ὁ Ἀπολλώνιος (περὶ Συντάξ. Γ', 13), ἀναιρῶν τὴν γνώμην τῶν δεχομένων τὰ Ἀπαρέμφατα ὡς ἐπιρρήματα· ἀλλ', ἐκτὸς τοῦ προαιροῦμαι καὶ τῶν τοιούτων, καὶ τὸ δύναμαι ζητεῖ Ἀπαρέμφατον, καὶ τὸ λέγω καὶ τὸ ἀγγέλλω, κτλ. Επειδὴ δὲ ἡ ἀτέλεια αὕτη καὶ ἡ χρεια τῆς συμπληρώσεως εἶναι κινή, ὡς εἶδαμεν, εἰς ὅλα τὰ Μεταβατικὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥς, προσθεμένου τοῦ ἀντικειμένου, λαμβάνουσιν αὐτοτέλειαν, διὰ τοῦτο δυνατόν εἶπεῖν ὅτι καί ποιοι μεταβατικῶν ῥημάτων κλάσεις συντάσσονται ἰδιαιτέρως μετὰ Ἀπαρεμφάτου, δέχονται δηλ. Ἀπαρέμφατον ἀντικειμένου τύπον ἐπέχον. Εἶναι δὲ αἱ ἀκόλουθοι μάλιστα κλάσεις.

α'. τὰ βουλήσεως σημαντικὰ ἐνθα, ἐκτὸς τοῦ βούλομαι καὶ θέλω, ἀνάγονται καὶ τὰ συγγενῇ τούτων, ἐφίεμαι, ἰμείρομαι, γλίσχομαι, ἐπιθυμῶ, προαιροῦμαι, προθυμοῦμαι, κτλ. καὶ τὰ ἐξηγουῦντα ἐνέργειαν προκύπτουσιν ἀμέσως ἀπὸ τὴν βουλευτικὴν καὶ διανοητικὴν δύναμιν, ὡς βουλεύω, λογιζομαι, διανοοῦμαι, συμβουλεύω, προτρέπω, πείθω, νουθετῶ, συμβουλεύω, ἐῶ, συγχωρῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, καὶ τὰ ἐναντία, κωλύω, ἀποτρέπω, κτλ. αἰτῶ, ἀξιῶ, δέομαι, λίσσασθαι, ἱκετεύω, ἐπιχειρῶ, τολμῶ, πειρῶμαι, παρασκευάζομαι, κτλ.

β'. τὰ δηλοῦντα φύσιν καὶ ιδιότητα, ἔθος, ἰκανότητα καὶ δύναμιν, ἢ ἀνικανότητα καὶ ἀδυναμίαν πρὸς τι, ὡς πέφυκα,

φιλῶ, εἴωθα, δύναμαι, ἀδυνατῶ, εἰς τὰ ὅποια ἤμποροῦμεν νὰ προσθέσωμεν καὶ ὀλίγα τινὰ παθηματικά, ὡς αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι, ὀκνῶ, κτλ.

γ'. τὰ δοξασίας καὶ εἰκασίας σημαντικά καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀμέσως προκύπτοντα, ὡς δοξάζω, κρίνω, νομίζω, οἶμαι, ἡγοῦμαι, πέποιθα, φαίνομαι, δοκῶ, ἐλπίζω, καὶ ἰσχυρίζομαι, ὁμολογῶ, ἀρνοῦμαι, κτλ.

δ'. τὰ διηγηματικά, ἐπαγγελτικά καὶ ὁμοτικά, ὡς λέγω, φημί, ἀγγέλλω, ὑπισχνοῦμαι, ἀπειλῶ, ὁμνυμι, κτλ. οὕτω

α'. βούλομαι αὐτὴν ἔχειν — βούλομαι θεάσασθαι — τίς ἀγορεύειν βούλεται; — θέλω λέγειν Ἀτρείδας — ἐφίεμαι μανθάνειν — ἐπιθυμῶ τιμᾶσθαι — τῆς τιμῆς ἐμὲ ἀποστερῆσαι γλίσχεται — ὀρμῶ αὖξασθαι — νίροῦμαι σιωπᾶν — προθυμεῖται παίειν — Ἀνδρομάχην κτανεῖν ἐβούλευσεν — μέλλω φράζειν — πείθω σε μάχεσθαι — παροξύνω σε πολεμεῖν — ἐντέλλονται ἐπιμελεῖσθαι εὐκοσμίας — παρηγγείλαμεν ἀλλήλοις ἡκεῖν ὡς πρῶϊαίτατα — διακωλύουσι τοῦτο ποιεῖν — ἀξιοῖς θαυμάζεσθαι — ἐζήτουν ἀθροίζεσθαι — δέομαι δὲ πάντων ὑμῶν καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου — ἐπεχείρουν βωμοὺς ἰδρύνεσθαι — τολμᾷ πανουργεῖν — πειράσομαι λέγειν, κτλ.

β'. ὁ ἄνθρωπος πέφυκε φιλεῖν — πάντα πέφυκε καὶ ἐλαττοῦσθαι — εἰώθειμεν φοιτᾶν — εἴθισμαι ζῆν ἐπ' ἴσοισιν — ἔμαθον τοὺς προδότας μισεῖν — αἱ ἐπιφάνειαι καὶ λαμπρότητες οὐκ ἐκ τῆς ἡσυχίας, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀγώνων γίγνεσθαι φιλοῦσιν — ἐπίσταμαι γράφειν — ἄλλους σοι παμπόλλους ἔχω λέγειν — ποιῶ τινα φιλεῖν με — Σωκράτης πολλοὺς ἐποίησεν ἀρετῆς ἐπιθυμεῖν — οὐ πάνυ γέ με νῦν δὴ γελασεῖοντα ἐποίησας γελάσαι — κατειργάσατο τοὺς γνωρίμους καλεῖν αὐτὸν ἐπὶ δεῖπνον — διεπράξατο γενέσθαι ἰατρὸς τῆς πόλεως — αἰσχυνοίμην ἂν ἔγωγε τοῦτο ὁμολογεῖν — ὀκνῶ εἰπεῖν, κτλ.

γ'. ἀλκιμώτατος δοξάζεται εἶναι — τυραννὶς εἶναι θεῶν βίος νομίζεται — οἶμαί γε εἰδέναι — εἰ μὴ οἴονται ἐνδηλοὶ εἶναι — οἶει τι εἶναι — οὐκ οἶει ἀναγκασθῆσεσθαι — οἴονται σφίσι τὸ αὐτὸ ποιήσκειν —

ὑπολαμβάνετε αὐτὰ σεμνὰ εἶναι — παρ' ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς — εὗξαντο θεωρίαν ἀπάξειν — ἀστρονομικὰ ἄττα ἐφαίνοντο διερωτᾶν — κινδυνεύει (= φαίνεται) ἄχθεσθαι — ὁμολογῶ ἀδικεῖν — διῖσχυρισαίμην ἂν οὕτως ἔχειν, κτλ.

δ. ἐν Αἰγίνῃ ἐλέγοντο εἶναι — ἔφη σπουδάζειν — ἀνεῖλε (ἀπέκρινατο, ὁ θεὸς) κατὰ κράτος πολέμουσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι (Θουκ. Β', 54) — ἀγγέλλουσιν Ἀργείων δόξαι ψήφῳ (Εὐρ. Εὐκ. 196) — ὑπισχνεῖτο δώσειν — ὁμνυθι μὴ μὲν ἐκὼν τὸ ἐμὸν δόλῳ ἄρμα πεδῆσαι — ὦμοσέ με σώσειν.

§. 6. Τὰ Ἀπαρέμματα τὰ εἰς συμπλήρωσιν λαμβανόμενα τῶν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλάσεως καλοῦνται ὑπὸ τῶν Γραμματικῶν Τελικά, ἰσοδυναμοῦντα, ὥς ἐκ τῆς θεωρίας, μὲ τὰ τελικὰ μόρια καὶ μὲ τὴν Ὑποτακτικὴν Ἐγκλισιν, τὴν ὁποίαν ἀνάλυσιν μόνην, ἀσυνεΐθιζον ἐν γέει οὔσαν εἰς τὴν παλαιάν, γνωρίζει ἡ σημερινὴ ἡμῶν γλῶσσα, λέγουσα ὅχι μόνον θέλω νὰ ἀναχωρήσῃς, θέλω νὰ μοῦ εἴπῃς, κτλ. ἀλλὰ καὶ θέλω νὰ ἀναχωρήσω, ἐπιθυμῶ νὰ φάγω, στοχάζομαι νὰ ἐπιστρέψω, κτλ. τὰ δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῶν τῆς τρίτης καὶ τετάρτης κλάσεως λαμβανόμενα καλοῦνται Εἰδικά, ὥς εἰδικεύοντα τὴν διὰ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως ἐκφερομένην γενικὴν ἔννοιαν, καὶ ἰσοδυναμοῦντα μὲ τὴν Οὐριστικὴν Ἐγκλισιν καὶ τὸ μόρον ὅτι, ὥς ἡγοῦμαι καλῶς ἔχειν = ἡγοῦμαι ὅτι ἔχει καλῶς. Ἡ ἀνάλυσις αὕτη εἶναι πάλιν ἡ μόνη παρ' ἡμῖν, παρὰ δὲ Ἕλλησι συνυπάρχει μετὰ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν χρήσει.

§. 7. Περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς ὀνομασίας ταύτης θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω (§. 24)· ἐνταῦθα δὲ ἀκολουθοῦντες αὐτὴν σημειώνομεν ὅτι τὸ αὐτὸ ῥῆμα, κατὰ τὴν διάφορον ἔννοιαν, δυνατόν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὰ τελικὰ ἢ εἰδικά· εἰ μὲν δηλ. τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται σημαίνει ἀπόφασιν τοῦ ποιῆσαί τι, εἶναι τελικόν, εἰ δὲ διήγησιν, εἰκασίαν ἢ πληροφορίαν περὶ γενομένου ἢ γενησομένου καὶ τὰ ὅμοια, εἰδικόν· οὕτω π. χ. ἔγνωκα ποιεῖν = ἀπεφάσισα νὰ κάμω — γιγώσκω μὴ οὕτως ἔχειν = κρίνω ὅτι οὐκ ἔχει οὕτως — δοκεῖ μοι οὕτω ποιεῖν = μὲ ἀρέσκει νὰ κάμω οὕτως — ἔδοξα ἀκούσαι = μ' ἐφάνη ὅτι ἤκουσα — διανοοῦμαι γράφειν = ἔχω σκοπόν, καὶ διανοοῦμαι παιδευτὴν εἶναι

ἀρετήν = νομίζω — πολλοὺ γε ποιοῦμαι ἀκούσαι
 Πρωταγόρου = νὰ ἀκούσω, καὶ πολλοὺ γε πεποίη-
 μαι ἀκηκοέναι ἢ ἀκήκοα Πρωταγόρου = τὸ ὅτι ἤκου-
 σα — προεῖπον αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν = ἐκέλευ-
 σαν, καὶ προεῖπον ἐκλειψιν γενήσεται — πείθω τινὰ
 πολεμεῖν, καὶ πόσιν πείθει τεκεῖν (Εὐρ. Φ. 31) =
 πληροφορεῖ τὸν ἄνδρα ὅτι ἔτεκε.

§. 8. Ωσαύτως ἐπαίρω τινὰ ποιεῖν τι, καὶ ἐπαίρο-
 μαι (= καυχῶμαι) προέχειν (Θουκ. Α', 25) — ἀγ-
 γέλουσιν Ἀργείων δύξαι ψήφῳ, καὶ ἐπειδὴ ἦλθεν
 αὐτῷ (= ἡγγέλθη = παρηγγέλθη, προσετάχθη)
 ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν βοηθεῖν τῇ πατρίδι (Ξεν. Ἀγησ.
 Α', 36) — ἀρνοῦμαι κτανεῖν = ὅτι ἔκτανον — ἡρνού-
 το μὴ αὐτόχειρες γενέσθαι (Ξεν. Ζ', γ', 7. ἐνταῦθα
 τὸ ἀρνοῦμαι = οὐχ ὁμολογῶ, nego) — οὐκ ἔστι, οὐδὲ
 ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι — οὐκ ἡρνούμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὔξειν (Ιλ. Ξ, 212. Εὐρ. Ιφ. Α. 966. ἐν-
 ταῦθα τὸ ἀρνοῦμαι = ἀποποιοῦμαι, *ricuso, rifiuto*).
 Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν τὰ ῥήματα τὰ ὁπῖα συνήθως
 συντάσσονται μετὰ τελικοῦ Ἀπαρεμφάτου ἀπαντῶντι ἐνίοτε,
 δυνάμει τῆς περιεχομένης ἐννοίας, μετὰ εἰδικοῦ, καί, τούναντίον,
 τὰ μετὰ εἰδικοῦ Ἀπαρεμφάτου συνήθως συντασσόμενα ἀπαντῶνται
 ἐνίοτε, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, μετὰ τελικοῦ· οὕτω τὰ ἡγοῦμαι,
 λογίζομαι, οἶομαι, δοκῶ, νομίζω, κτλ. μετὰ τελικοῦ
 Ἀπαρεμφάτου ἀπαντῶμενα πρέπει νὰ ἐκλαμβάνονται = κρίνω,
 καὶ ἀξιῶ, χωρὶς νὰ ὑπονοῇται ἔξωθεν τὸ δεῖν· οὕτω καὶ
 Σιμωνίδης ἡγήσατο καὶ αὐτὸς ἢ τύραννον ἢ ἄλλον
 τινὰ τῶν τοιούτων ἐπαινέσαι καὶ ἐγκωμιάσαι οὐχ
 ἐκῶν, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος (Πλάτ. Πρωτ. 346. Παράβ.
 Εὐρ. Ορ. 554. Λυσ. κατὰ Ερατ. 26).

§. 9. Καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος θέλει καὶ πολλὰ τῶν προεκτεθέν-
 των παραδειγμάτων δεικνύουσιν ὅτι τὰ περὶ Μεταβατικῶν λε-
 γόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ Παθητικῶν καὶ περὶ Μέσων, ὡς ἀναγ-
 κάζω σε σιγᾶν, ἀναγκάζομαι σιγᾶν — παρασκευάζω
 σε πολεμεῖν καὶ παρασκευάζομαι πολεμεῖν. Ἡ δὲ
 συγγένεια τῶν ἐννοιῶν πείθει ὅτι τὰ περὶ τοῦ ἀναγκάζομαι
 λεγόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ ὀφείλω, τὰ περὶ τοῦ κινδυ-
 νεύει ἄχθεσθαι καὶ περὶ τοῦ φαίνεται ἄχθεσθαι· τὰ
 δὲ περὶ τῶν προσωπικῶν ἀναγκάζομαι καὶ ὀφείλω ἰσχύουσι

καὶ περὶ τῶν ἀπροσώπων χρή, δεῖ, καὶ περὶ τοῦ ἠθικὴν ἀνάγκην καὶ ὑποχρέωσιν περιέχοντος προσήκει, κτλ. (Ἰδε περὶ τῆς τούτων ἰδιαιτέρας συντάξεως κατωτέρω ἐν Κεφ. Α΄). Ὡς αὐτῶς δὲ τὰ περὶ τῶν Ενεργητικῶν καὶ Παθητικῶν ἰσχύουσι περὶ τῶν συγγενῶν οὐδετέρων, ὅθεν συγχωρῶσι λέγειν, καὶ ἔξεστί σοι λέγειν, κτλ.

§. 10. Οἴκοθεν δὲ εἶναι φανερόν ὅτι οὐδεμίαν διαφορὰν φέρουσιν εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τὰ ἐπινοῶ ἀργύριον τελεῖν καὶ ἐν νῶ ἔχω ἀργύριον τελεῖν — παρσκευάσμαι καὶ ἔτοιμός εἰμι — παρασκευάζομαι καὶ ἔτοιμος ἔσομαι — προθυμοῦμαι καὶ προθυμίαν ἔχω — ἐλπίζω καὶ εὐελπίς εἰμι, ἐλπίς ἐστι, κτλ. νομίζεται καὶ νόμος ἐστὶ καθαρεύειν τὴν πόλιν — δύναμαι, ἀδυνατῶ μαθεῖν, καὶ δυνατός, ἀδυνατός εἰμι μαθεῖν — αἰδοῦμαι καὶ αἰδώς μ' ἔχει οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ ἐστὶν ἱκανὸς λέγειν τε καὶ πράττειν — οὔτε φέρειν ὅπλα, οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν, κτλ. οὕτως ἀγγέλλεται καὶ ἡ γγελος ἔρχεται καὶ τὰ ὅμοια.

§. 11. Ἀν καὶ ἐν γένει τὰ προσημειωθέντα ῥήματα συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου, τινὰ ὅμως ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενῇ τούτων, χρῆζουσιν ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως. Ὡς τοιαῦτα σημειοῦμεν ἐκ τῆς κλάσεως α΄. 1. τὰ σημαίνοντα ἐπιθυμίαν, παρακάλεισιν, κέλευσιν, προτροπὴν καὶ τὰ τοιαῦτα 2. τὰ σημαίνοντα τὰ ἐναντία τούτων ἀπαγόρευσιν, κώλυσιν καὶ τὰ ὅμοια. ἔνθα καὶ τὰ ἀρνητικὰ ἐκ τῆς κλάσεως γ΄. 3. τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ σκοπεῖν, ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν, φοβεῖσθαι, κτλ. ἐκ τῆς κλάσεως β΄ τὸ ἔχω (= δύναμαι), ποιῶ, κτλ. καὶ ὀλίγα τινὰ ἐκ τῆς κλάσεως γ΄ καὶ δ΄.

Α΄. 1. Τὰ σημαίνοντα ἐπιθυμίαν, κτλ.

§. 12. Τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται πολλάκις, ἀντὶ Ἀπαρεμφάτου, τὸν Μέλλοντα τῆς Οριστικῆς, τὴν Υποτακτικὴν ἢ Εὐκτικὴν μετὰ τῶν μορίων ὥς, καὶ ὅπως, τὸ ὅπῃ εἶναι ἀνάλυσις τῆς τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐννοίας.

ὥς δὲ στρατηγήσεις αὐτῆς (Ελλάδος) γλίχεται (Ηρόδ. Ζ΄, 161) — τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι (Θουκ. Ε΄, 36) — διακελεύονται ὅπως τιμωρήσεται (Πλάτ. Πολιτ. Η΄, 549) — πειρᾷ ὥς κεν Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται (Ιλ. Φ, 459) — οἱ ἔνδεκα λύουσι Σωκράτην καὶ παραγγέλλουσιν

ὥπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτᾷ (ἢ τελευτήσῃ· Πλάτ. Φαίδ. 59) — λίσσετο δ' αἰεὶ Ἡφαιστον κλυτοεργόν ὥπως λύσειεν Ἀρηα (Οδ. Θ, 344) — ἐδέοντό τε τῶν στρατηγῶν ὥπως ἀπαγάγοιέν σφεας ὀπίσω (Ηρόδ. Θ', 117)· οὕτω δὲ καὶ διανοοῦμαι, προθυμοῦμαι, μηχανῶμαι, παρασκευάζομαι, κτλ. Διὰ δὲ τὴν συγγένειαν τῶν ἐννοιῶν διαδέχεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ἐνίοτε ἡ Ὑποτακτικὴ τὸν Μέλλοντα (Ηρόδ. Η', 15)· ἄλλοτε δὲ ὁ Μέλλον μετὰ τοῦ ὥπως διαδέχεται τὸ Ἀπαρέμφατον (Ηρόδ. Γ', 135).

§. 13. Ἐτι λεπτοτέρα τροπολογία ἐν τούτοις εἶναι ἡ χρῆσις τῆς ὑκτικῆς μετὰ τοῦ εἰ, ὡς ἐδέοντο Ἀρισταγόρεω, εἴ κως αὐτοῖσι παρύσχοι δυνάμιν τινα καὶ κατέλθοιεν — βουλομένην εἴ κως ἀμφοτέρω γενοίετο βασιλῆες — πυθόμενος δὲ ταῦτα ἐβουλεύετο εἴ κως τούτους πρῶτον ἔλοι (Ηρόδ. Ε', 30. Ζ', 52. Θ', 14). Τοῦτο εἶναι βέβαια εὐγενικώτατος τρόπος ἐκφράσεως = θέλω, εἰμὲν εἶναι δυνατόν, παρακαλῶ εἰμὲν εἶναι τρόπος, κτλ. Ὅτι δὲ ἀποδεικνύει τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν πρῶτον ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἶναι ὅτι καὶ εἰς τὸν Ὀμηρον ἦτον γνωστὸν τὸ τοιοῦτον . . . ἢ λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν, καὶ εἴματα δοίη (Οδ. Ζ, 144. Ἰδε καὶ Οδ. Μ, 113. Ἰλ. Υ, 464).

*Α'. 2. Τὰ σημαίνοντα τὰ ἐναντία τούτων,
ἀπαγόρευσις, κτλ.*

§. 14. Τὰ ῥήματα τῆς κλάσεως ταύτης, καὶ τοὶ φύσει ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἄρνησιν, τὴν δέχονται μ' ὅλον τοῦτο καὶ εἰς τὸ Ἀπαρέμφατον, ἀπαγορεύω σοι μὴ ποιεῖν τοῦτο — ἀρνοῦμαι μὴ εἰδέναι — Δαρεῖος ἀπαγορεύει ὑμῖν μὴ δορυφορέειν Οροίτεια (Ηρόδ. Γ', 128) — ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ Ἀδραστου εἰς γῆν τήνδε μὴ παρίεναι (Εὐρ. Ικ. 467) — καὶ τοῖς νέοις ἀπειπέτην μὴ διαλέγεσθαι (Απομν. Α', 6', 33) — φῆς ἡ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; (Σοφ. Αντ. 442) — ἕξαρνός ἐστι μὴδ' ἰδεῖν με πώποτε (Αριστ. Πλούτ. 241). Ὡσαύτως τὰ κωλύω, ἔχω, ἐπέχω (= κωλύω), ἐρύκω, εἴργω, ἀποστερῶ, ῥύομαι, ἀφαιροῦμαι, μεταγινώσκω, παύω, λήγω, ἀπέχομαι, ἐναντιοῦμαι, φυλάσσωμαι, κτλ. (Ἰδε κατωτέρω περὶ τοῦ οὐ καὶ μή. Ἰδε προσέτι καὶ προσθήκας εἰς Βουτμ. σελ. 497). Κρατοῦσι δὲ τὴν ἄρνησιν τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ ὅταν δέχωνται τὴν ἀνωτέρω

κατ' ἀναλυσιν σύνταξιν, οἷον πῶς λέγεις μὴ ἀποκρίνωμαι ὧν προεῖπες μηδέν; — ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρινοίμην (Πλάτ. Πολιτ. Α', 337. 339).

Α' 3. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ σκοπεῖν, κτλ.

§. 15. Ἡ κλάσις τῶν τοιούτων ῥημάτων, καὶ τοι συγγενεύουσα μὲ τὰ τῆς προηγουμένης Α'. 1. ὡς πρὸς τὴν χρεῖαν τῆς συμπληρώσεως, μετέτρεψεν ὁμῶς τὰς παρ' ἐκείνοις ὡς ἐξαιρέσεις ἀπαντωμένας εἰς χρῆσιν σχεδὸν σταθεράν, ἔλαβε δηλ. ὡς συνήθη σύνταξιν τὴν διὰ παρεμφατικῶν Εγκλίσεων καὶ τῶν ἄνω μορίων, οἷον σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσι (Πλάτ. Πρωτ. 326) — ἐπιμελειῖσθαι ὅπως μὴ ἐξαγγεληθεῖη — σκόπει δὲ ὅπως μὴ πᾶσι τούτοις ἔνοχον σεαυτὸν ποιήσεις — ἐγὼ γὰρ εἰς τοὺς πλουσίους σπεύσω σε ὅπως ἐγγραφῆς (Αριστ. 1ππ. 925. Ἰδε Κεφ. ΚΖ', §. 109).

§. 16. Ἐκ τῆς κλάσεως β' εἶναι τὸ ἔχω = δύναμαι, τὸ ποιῶ (= ἐνεργῶ, κατερθόνω) καὶ εἴτι ἕτερον, ὡς οὐκ ἔχω ὅπως ἂν ἀπιστῶ (ἢ ἀπιστοῖην) — ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστεύσω — οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἴπω ὁ νοῶ· οὕτω καὶ ποίειε ὅπως ἐκείνην τὴν (γυναιῖκα) θεήσεται γυμνὴν (Ηρόδ. Α', 8. Ἰδε Κεφ. ΚΖ', §. 109).

§. 17. Τὰ τῆς γ' καὶ δ' κλάσεως ἰσοδυναμοῦσιν, ὡς προείπαμεν, ὅσον ἐκ τῆς θεωρίας, μὲ τὴν Οριστικὴν καὶ τὸ ὅτι λέγουσι τὸν ἄνδρα τεθνάναι = λέγουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τέθνηκεν. Ἡ ἔννοια μένει πάντοτε ἡ αὐτή, ὅλα ὁμῶς δὲν ἐπιδέχονται μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν τὴν τοιαύτην ἀναλυσιν· εὐκολώτερον π. χ. τὰ λεκτικὰ παρὰ τὰ ἐπαγγελίας σημαντικά· Ἀμφότερα δὲ ἀντὶ τοῦ ὅτι ἢ ὡς δέχονται ἐνίοτε, ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως, τὸ ὅπως = ὅτι· οὕτω π. χ. ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε οὐτ' ἂν δυναίμην μὴτ' ἐπισταίμην λέγειν — καὶ τῶνδε μέντοι μηκέτ' ἐλπίνης ὅπως τεύξει ποτέ (Σοφ. Αντ. 685. Ηλ. 963. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ηρακλ. 161. Παράβ. καὶ προσθ. Βουτ. σελ. 479). Ὅταν τὸ Ἀπαρέμφατον ἐκφέρῃ ἔννοιαν ὅχι θετικὴν ἀλλὰ δυνατήν, ἀναλύεται κατ' Εὐκτικὴν· οὕτω τὸ οὐκ ὂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην (Θουκ. Ε', 9) = ἐπεξελθεῖν ἂν (ἴδε περὶ τούτου κατωτέρω §. 61). Εἶναι δὲ ἐν τούτοις παρατηρήσεως ἄξιον ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν λόγων ὅτι, ἐν ᾧ τὸ Ἀπαρέμφατον συνήθως ἔχει

τὸ μή, ἢ καθ' Ορισικὴν αὐτοῦ ἀνάλυσιν δέχεται συνήθως τὸ οὐ· λέγει μὴ καλῶς ἔχειν = λέγει ὅτι οὐ καλῶς ἔχει (ἴδε κατωτέρω περὶ τοῦ οὐ καὶ μή).

§. 18. Καὶ αἱ μὲν προηγούμεναι τῶν ῥημάτων κλάσεις ἰδιαιτέρως καὶ ἀναγκαίως τρόπον τινὰ συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου, ἢ κατ' ἀνάλυσιν αὐτοῦ· δυνατόν ὅμως καὶ πᾶσα κλάσις ῥημάτων, ἐντελῶν καὶ ἀντικείμενον ἄλλο ἐχόντων, νὰ συνταχθῇ μετὰ Ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἐκτὸς τῆς ἰδιαζούσης συντάξεως προσίθεται καὶ ὁ σκοπὸς δι' ὃν γίνεται τι, οἷον ἔλαβον χρήματα, ὠνέσασθαι βιβλίον (Κεφ. ΙΓ', §. 23). Συνηθέσατον δὲ τοῦτο· α'. εἰς τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν ιδέαν τῆς δόσεως ἐν γένει· β'. τὰ ἔχοντα τὴν ἐννοιαν τοῦ πορεύεσθαι καὶ φέρεσθαι πρὸς τι, τοῦ πέμπειν πρὸς τι καὶ τὰ ὅμοια, ὡς

α'. παρέχειν ἑαυτὸν τέμνειν καὶ κᾶειν — παρέχειν ἑαυτὸν ἐρώτᾶν — τύπτειν — δεῖν — (Ελένην) δώομεν Ἀτρεΐδῃσιν ἄγειν (Ιλ. Η, 351) — (Λαῖος) δίδωσι βουκολοῖσιν ἐκθεῖναι βρίφος (Εὐρ. Φ. 25) — τοῖς Αἰγινήταις οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν οἰκεῖν καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι (Θουκ. Β', 27) — ἐπιτρέψαι ἢ παῖδας ἄρρενας παιδεῦσαι, ἢ θυγατέρας παρθένους διαφυλάξαι, ἢ χρήματα διασῶσαι, κτλ. (Απομν. Α', ε', 2).

β'. ἦλθον ἰδεῖν σε — μανθάνειν γὰρ ἤκομεν (Σοφ. Κ. 12) — βῆ δ' ἐλάαν — ὅσσάκι δ' ὁρμήσειε ἀντίον αἵξασθαι (Ιλ. Ν, 27. Χ, 194) — ἐπεμπε Ξέρξης κατάσκοπον ἱππέα ἰδέσθαι (Ηρόδ. Ζ', 208) — ἐπεμψε Λοξίας δίκην παρασχεῖν (Εὐρ. Ιφ. Τ. 943, κτλ.). Ἀλλὰ τὰ κινήσεως ταῦτα σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται καὶ μετὰ Μετοχῆς, ἐνίοτε δὲ τὸ ἐν διαδέχεται τὸ ἄλλο εἰς τὸν αὐτὸν λόγον (Θουκ. Α', 72. Ἰδε περὶ Μετοχῆς ἐν Κεφ. ΛΑ').

§. 19. Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ μετὰ τῶν ἀπλῶν γάσιν δηλούντων ῥημάτων, ὅταν καὶ εἰς αὐτὰ προσίθεται ὁ σκοπὸς δι' ὃν γίνεται ἡ τοιαύτη γάσις, ὡς οὐδ' ὑπέμεινεν γινώμεναι (Οδυσ. Α, 410. Ἰδε καὶ Α, 422) — ὅθι κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται, λειμῶν τ' ἄνθεσι θάλλων χλωροῖς, καὶ ῥόδον τ' ἄνθεα ὑακίνθινά τε, θεαῖσι δρέπειν (Εὐρ. Ιφ. Α. 1294).

§. 20. Ἐκ τούτου δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι δέχεται ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὡς νηυσὶ μὲν ἐν μέσσησιν ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἄλλοι — χεῖρες ἀμύνειν εἰσὶ καὶ

ἡμῖν (Ιλ. Ν, 312. 814. Ἰδε καὶ Οδυσ. Α, 261. Χ, 106. Εὐρ. Ἀνδρ. 49, κτλ.)· οὕτω καὶ ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερὰ ἦν (Ξεν. Ἀν. Β', β' 3) = τὰ ἱερὰ ἦν ἡμῖν καλὰ ἐπὶ τῷδε τῷ σκοπῷ. Διὰ δὲ τὴν συγγένειαν τοῦ εἶναι πρὸς τὸ γίγνεσθαι (Κερ. ΙΖ', §. 5 — 8) καὶ ἐμοὶ θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ τὸν βασιλέα οὐκ ἐγίνετό μοι (Ἀν. αὐτόθι) = τὰ ἱερὰ οὐκ ἐγίνετό μοι ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν βασιλέα ἰέναι. Ὅτι δὲ ἐν ἀναλύσει τὸ ἔστι ἢ γίνεταί μοι καλὰ ἱερὰ, τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ σύνθετον καλλιερεῖν· ὅθεν παρ' Ἡροδότῳ (Ζ', 76) οὐ γὰρ οὐδαμῶς ἐκαλλιέρειε διαβαίνειν μιν. Καθὼς δὲ ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα δυνατόν νὰ παραλειφθῇ τὸ εἶναι, οἷον δῶρα δ' ἐγὼν ὅδε πάντα παρασχεῖν = εἶμαι ἐδῶ νὰ δώσω τὰ ὑποσχεθέντα δῶρα (Ιλ. Τ, 140. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ὀρ. 1473. Ἰφ. Α. 1478, κτλ.).

§. 21. Καὶ εἰς ταῦτα μὲν προσίθεται τὸ Ἀπαρέμφατον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀναγκαίως, ἵνα ἐξηγήσῃ σαφέστερον τὸν σκοπὸν τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει δηλουμένης πράξεως, γάσεως ἢ ὑπάξεως φαίνεται δὲ προσθίμενον πολλάκις, κατ' ἀναλογίαν μᾶλλον ἢ κατ' ἀνάγκην· α'. καὶ εἰς ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι τοιαύτη ὥστε εὐκόλως ἐννοεῖται καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ὑπ' αὐτῶν σημεινομένης ἐνεργείας, ὡς εἶναι τὰ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας σημαντικά· β'. εἰς ῥήματα τὰ ὁποῖα περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν σκοπὸν τῆς πράξεως, ὡς· α'. στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτέων εἶναι Μελάνθιον (Ἡρόδ. Ε', 97. 99)· β'. ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν καίεσθαι (Ἡρόδ. Α', 176, κτλ.). Ἀλλὰ ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων μόνον τὸ εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὡς πλεονάζον, ὅταν προηγῇται τὸ ἐκλογῆς σημαντικὸν ῥῆμα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἢ προσθήκη τοῦ Ἀπαρεμφάτου εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία, ὡς κυβερνᾶν κατασταθεῖς — ἰππαρχεῖν ἡρημένος, κτλ. ἢ δὲ λεπτολόγος φιλοσοφία εὐλόγως ἡμπορεῖ νὰ πεκρατηρήσῃ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων ἐνίοτε ἢ ἔλλειψις τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἤθελε προξενήσῃ ἀσάφειαν εἰς τὸν λόγον, προερχομένην ἀπο τὴν ἀδηλότητα τοῦ σκοποῦ· ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι ὄχι περιττὸν ἐνίοτε. Ἐν τοσοῦτῳ εἴτε ἀναγκαίως εἴτε πλεοναστικῶς, ἐκ περισσοῦ καὶ κατὰ πληρεστέραν ἐκφράσιν, καὶ ἐν τούτοις διὰ τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐκφέρεται ὁ σκοπὸς τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥήματος.

§. 22. Εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις τὸ Ἀπαρέμφατον

εὐρίσκεται ἐξαρτώμενον ἐξ ἄλλου ῥήματος τοῦ τῆς κυρίας προτάσεως· τοῦτο ὁμῶς δὲν ἐμποδίζει ὥστε καὶ ἐκ τοῦ Απαρεμφάτου νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλο Απαρέμφατον, καὶ οὕτω νὰ ᾔηται σειρά ἐξαρτήσεων, οἷον πῶς οὐκ' οἶεσθαι χρὴ τούτους καὶ ποιεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ζῆν εὐφραινομένους; κτλ. (Απομν. Β', α', 19) — φάσκων ἕτοιμος εἶναι παραδοῦναι βασανίζειν τὸν παῖδα (Ισοκρ. Τραπ. Θ', Κορ.).

§. 23. Ἡμποροῦμεν τώρα, ἀνακεφαλαιοῦντες, νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἐν γένει ὅπου ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα τὸ ἀπλοῦν νὰ, τὸ ἵνα, τὸ διὰ νὰ, εἰς τὸ νὰ, μετὰ τῆς Ὑποτακτικῆς, καὶ τὸ ὅτι μετὰ τῆς Οριστικῆς, οἱ Ἕλληνες δυνατόν νὰ μεταχειρισθῶσιν Απαρέμφατον. Θαυμαστὴν δὲ γύμνασιν ἤθελε φέρει εἰς τὸν νέον ἡ ἀκριβοῦς ἐξέτασις εἰς ποίαν τάξιν ἀνάγεται πᾶν ἀπαντῶμενον ῥῆμα ἐξ οὗ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται, τίνι λόγῳ ἐξαρτᾶται, ποίαν ἔννοιαν περιέχει τὸ Απαρέμφατον, ἂν εἶναι δηλ: ἐκ τῶν τελικῶν ὀνομαζομένων ἢ εἰδικῶν, ἂν ἡ προκειμένη περίστασις εἶναι ἡ συνθεστέρα ἢ ἡ σπανιωτέρα καὶ τὰ ὅμοια.

§. 24. Τὸ ὄνομα Τελικὸν Απαρέμφατον καὶ συντομίας καὶ εὐκολίας χάριν, καὶ ὥς ὑπὸ τῆς χρήσεως καθιερωμένον, ἐμεταχειρίσθημεν ἀνωτέρω πρὸς χαρακτήρησιν τῶν διὰ τοῦ νὰ ἐξηγουμένων παρ' ἡμῖν Απαρεμφάτων, κυρίως ὅμως εἰπεῖν δαν εἶναι ἀκριβές, καὶ δὲν ἐξηγεῖ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· τὸ μανθάνειν δὲν εἶναι τέλος τοῦ ἐπιθυμεῖν εἰς τὴν ῥῆσιν ἐπιθυμῶ μανθάνειν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον πρὸς ὃ ἡ ἐπιθυμία ἀποτείνεται, χωρὶς νὰ ἐξηγῇται τὸ τέλος δι' ὃ ἐπιθυμεῖ τις αὐτό· πολλὰ ὀλιγώτερον τὸ ὠφελεῖν εἰς τὸ δύναμαι ὠφελεῖν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ βούλομαι μανθάνειν = βούλομαι τὴν μάθησιν, καὶ τὸ δύναμαι ὠφελεῖν = δύναμαι τὴν ὠφέλειαν = δυνατός εἰμι τὴν ὠφέλειαν, ὥς καὶ δυνατός τὴν ῥητορικὴν, ἔπρεπε καὶ αἱ αἰτιατικαὶ αὗται νὰ ὀνομάζωνται τελικαί. Τὸ τέλος ὑποθέτει πρᾶξιν τινα γινομένην ἵνα προκύψῃ τι ἐξ αὐτῆς, ὥς ἔρχομαι ἰδεῖν σε = ἵνα σε ἴδω — δίδωμί σοι τοῦτο φορεῖν, κτλ. ὅθεν τὸ ὄνομα τοῦτο ἀρμόζει κυρίως εἰς τὰ ἀνωτέρω (§. 18 — 20) σημειωθέντα Απαρέμφατα. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ διὰ τὴν συντομίαν καὶ διὰ τὴν συνήθειαν, ὥς εἶπαμεν, καὶ ἐκλαμβάνοντες προσέτι τὸ τέλος = τέρμα, ὥς εἶναι ὅχι μόνον ἅπας σκοπός, φυσικός τε καὶ ἠθικός, ἀλλὰ καὶ πάσης ἐπιθυμίας καὶ ἀποφάσεως ἀντικείμενον, ἡμποροῦμεν νὰ κρατήσωμεν τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀφ' οὗ μάλιστα πολλῶν ῥημάτων ἔννοια,

τροπολογούμεναι, τόσον προσεγγίζουσιν πρὸς ἀλλήλας ὥς ἀντικείμενον καὶ σκοπὸς τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ῥήματος ὀλίγον διαφέρουσι, πειράσομαι λέγειν καὶ πειρᾶ ὥς κεν Τρῶες ἀπόλωνται (Ιλ. Φ, 459) — βουλεύομαι ποιεῖν καὶ φράζεσθαι ὅπως κε μνηστῆρας κτείνῃς (Οδ. Α, 294). Περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ εἰδικοῦ Απαρεμφάτου δὲν ἔχομεν τίποτε νὰ παρατηρήσωμεν.

Β'. Πότε καὶ πῶς τίθεται τὸ ὑποκείμενον ἢ τὰ ὑποκείμενα τοῦ Απαρεμφάτου.

§. 25. Επειδὴ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἄλλο ῥῆμα τοῦ ὁποίου εἶναι συμπλήρωμα, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἂν εἰς τὸ συμπληρούμενον ῥῆμα καὶ εἰς τὸ συμπληροῦν Απαρέμφατον εἶναι τὸ αὐτὸ ἢ διάφορον ὑποκείμενον· ἡ πρώτη περίστασις καλεῖται αὐτοπροσωπία, ἡ δευτέρα ἑτεροπροσωπία.

Αὐτοπροσωπία.

§. 26. Επὶ αὐτοπροσωπίας δὲν τίθεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον εἰς τὸ Απαρέμφατον, ἀλλὰ ἐννοεῖται τὸ τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, ὡς ἐγὼ βούλομαι λέγειν — ἐγὼ μὲν οὐ βούλομαι ταχὺ θέειν — ἐγὼ ὁμολογῶ ἀδικεῖν — βούλει καὶ τοῦτο ἐλέγχειν; — σύ μοι δοκεῖς νῆεσθαι — ἕκαστος ἐπιθυμεῖ ζῆν — καί μοι ἐδόκει ὁ Πρωταγόρας ἤδη τετραχύνθαι τε καὶ ἀγωνιᾶν καὶ παρατετάχθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι (Πλάτ. Πρωτ. 333)· οὕτω καὶ ἡ παιδεία ἔδουξε δεῖσθαι — καλῶς ἐφαίνετο ἡ νῆσος κεῖσθαι, κτλ. Καὶ παραλειπόμενον δέ, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως πάλιν ἐννοεῖται εἰς τὸ Απαρέμφατον, ὡς θέλω λέγειν Ἀτρεΐδας — φῆς ἀδικεῖν; — φαμέν τι εἶναι δίκαιον; — φαίητε ἂν οὕτως ἔχειν; κτλ.

Ἑτεροπροσωπία.

§. 27. Ἡ ἑτεροπροσωπία ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο περιπτώσεις· ἡ δὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου εἶναι αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται, ἢ διάφορον· ἐπὶ τῆς πρώτης περιπτώσεως ὡσαύτως δὲν τίθεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον εἰς τὸ Απαρέμφατον, ὡς δέομαί σου ἐλθεῖν — συγχωρῶ σοι διαβαίνειν — προτρέπω· εἰσελθεῖν — ἀναγκάσω σε μαρτυρεῖν, κτλ. Επὶ δὲ τῆς δευτέρας περιπτώσεως, ὅταν δηλ. τὸ

ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἦναι διάφορον καὶ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, τότε τίθεται ὑποκείμενον ἰδιαίτερον τοῦ Ἀπαρεμφάτου, καὶ τίθεται κανονικῶς κατ' αἰτιατικὴν, ὡς βοῦλομαί σε λέγειν — ἀλλ' ἦδε πατέρη οὐκ ἀξιῶσαι κακῶς ἀκούσαι (Εὐρ. Εὐλ. 973) — ἔφη δὲ αὐτὸν λέγειν — φασὶ Πέλοπα ἐξ Ἀσίας ἐλθεῖν — οἶμαι δεῖν ἡμᾶς παρ' ῥησίαν διδόναι — ἐγὼ μὲν ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μὲν, ἐρίζειν δὲ μὴ — καὶ ἐγὼ οἶμαι τοῦτο λέγειν Σιμωνίδην, καὶ Πυρόδικόν γε τόν — δε εἰδέναί (Πλ. Πρωτ. 337. 341).

§. 28. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγονται καὶ τὰ ἀπρόσωπα δεῖ, χρῆ, προσήκει, κτλ. ὡς τί γὰρ δεῖ με ζῆν; — ἡμᾶς δὲ οὐδὲν δεῖ συμφιλονεικεῖν οὔτε Σωκράτει οὔτε Πρωταγόρᾳ, ἀλλὰ κοινῇ ἀμφοτέρων δεῖσθαι μὴ διαλυῖναι τὴν συνουσίαν — χρῆ γὰρ ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποφαίνεσθαι (Πλάτ.) τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Ἀθηνησιν ἐμέ; — τί ἔχρην με ποιεῖν; (Δημ.) — ἔξεστι ἀρίστου πατρὸς παῖδα καλεῖσθαι, κτλ. Ωταύτως δὲ καὶ τὰ δυνατόν ἐστι, ἀδύνατόν ἐστι, ῥάδιον, χαλεπόν, δίκαιον, ἀδικον, ἀναγκαῖον, δεινόν, αἰσχρὸν ἐστι, κτλ. τὰ ὅποια εἶναι, ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τοῦλαχιστον, ἀπρόσωπα ἀναλελυμένον, ὡς ἀδύνατον πολλὰ τεχνώμενον ἄνθρωπον πάντα καλῶς ποιεῖν — ἡμᾶς οὖν αἰσχρὸν τὴν μὲν φύσιν τῶν πραγμάτων εἰδέναί, σοφωτάτους δὲ ὄντας . . . μηδὲν τούτου τοῦ ἀξιώματος ἀξιου ἀποφύνασθαι, κτλ. (Πλάτ. Πρωτ. 337. Ἰδε κατωτέρω περὶ Ἀπροσώπων Ρημάτων ἐν Κεφ. Λ').

§. 29. Ἡ τοιαύτη τοῦ Ἀπαρεμφάτου σύνδεσις, τὸ ἔχειν τὸ ὑποκείμενον κατ' αἰτιατικὴν, ἐπὶ τῶν λεκτικῶν μάλιστα ῥημάτων, καλεῖται ἰδιαίτερος Ἀπαρεμφατικὴ Σύνταξις. Ἡ ἀλλόκοτος αὕτη χρῆσις παρ' Ἑλλήσι καὶ Ρωμαίοις προῆλθε πιθανῶς ἐκ τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων ῥημάτων· διότι πρῶτον μὲν τιθεμένου Ἀπαρεμφάτου εἰς τόπον τῆς πραγματικῆς αἰτιατικῆς δὲν γίνεται οὐδεμίᾳ μεταβολή· διδάσκω σε λόγους, διδάσκω σε λέγειν — πείθουσι τὸν ἄνδρα σωφροσύνην, πείθουσι τὸν ἄνδρα σωφρονεῖν· ἔπειτα δὲ, τρεπομένης τῆς προσωπικῆς αἰτιατικῆς εἰς ὑποκείμενον τοῦ Ἀπα-

ρεμφάτου, εὐκόλως γεννᾶται ἡ ἀπαρεμφατική σύνταξις· ὅθεν ὡς τὸ διδάσκω σε λόγους = διδάσκω σε λέγειν, οὕτω τὸ διδάσκω σε (ἀντικείμενον) λέγειν = διδάσκω σε (ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου) λέγειν· τὸ πρῶτον = διδάσκω σε τὸ λέγειν, τὸ δεύτερον = διδάσκω λέγειν, ἢ δηλ. διδάσκω = διδάσκω τὸ σὲ λέγειν· οὕτω πείθω σε γράφειν = πείθω τὸ σὲ γράφειν — ἰκετεύω σε σιγᾶν = ἰκετεύω τὸ σὲ σιγᾶν = ἰκετεύω σε σιγήν. Πολὺ εὐκολώτερον ἐννοεῖται τοῦτο εἰς τὸ ποιῶ σε σοφὸν καὶ ποιῶ σε σοφὸν εἶναι, ὅπου τὸ εἶναι ἔχει τὸν αὐτὸν λόγον ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω (§. 21) ἀποδέξαντες στρατηγὰν εἶναι, κτλ. Ἐν τέλει δὲ ἐκ τῶν μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντασσομένων ῥημάτων μετέβη τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συνταστούμενα· ὅθεν ἐκ τοῦ δέομαί σου ἐλθεῖν ἔγινε δέομαι ἐλθεῖν σε· καὶ τὸ μέν τοι Πάνακτον ἐδέοντο τοὺς Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι (Θουκ. Ε', 36.) = ἐδέοντο παραδοῦναι τοὺς Βοιωτοὺς τὸ Πάνακτον· ἐκ τοῦ κελεύω σοι ἐλθεῖν ἔγινε κελεύω ἐλθεῖν σε· οὕτως ἀλλ' ἦτοι μνηστῆρας ἀγήνορας οὔτι μεγαίρω ἔρδειν ἔργα βίαια (Οδ. Β, 235).

§. 30. Δυνατὸν ὁμῶς νὰ προῆλθεν ἡ χρῆσις αὕτη καὶ ἐκ μονοπτῶτων ῥημάτων, πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· δυνατὸν δηλ. ἡ αἰτιατικὴ ἀρχῆθεν νὰ ᾔτον καθ' αὐτὸ ἀντικείμενον τοῦ προηγουμένου κώλου, τὸ δὲ Ἀπαρέμφατον νὰ ἐπροσέθη μετέπειτα, ἐν εἴδει παραρτήματος, πρὸς μείζονα διασάφησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ πράγματος· οὕτω π. χ. λέγουσι τὸν σεισμόν = διηγοῦνται τὸν σεισμόν· εἰς τοῦτο δὲ προσεθὲν ἔπειτα τὸ γενέσθαι ἔδωκεν εἰς τὸ ὅλον τὴν ἐννοίαν διηγοῦνται τὸν σεισμόν, ὅτι ἔγινε δηλ. οὕτως ἀγγέλλουσι τὸν πόλεμον, εἶναι, παῦσαι, βλάψαι, ἔσεσθαι, παύσεσθαι, κτλ. Τοῦτο δὲ τραπὲν ἔπειτα εἰς ὅλον ὀργανικὸν ἔγινε λέγουσι σεισμόν γενέσθαι — λέγουσι τὸν πόλεμον παῦσαι, βλάψαι, κτλ. καὶ τελευταῖον ἐκ τούτου ὀρμηθεῖσα ἡ χρῆσις, παρεκτεινομένη κατὰ μικρὸν καὶ ἀπομακρυνομένη, ἐφηρμόσθη καὶ εἰς πολλὰ ἐνθα δυσκόλως γίνεται ἡ ἀνωτέρω ἀνάλυσις.

§. 31. Καὶ τὰ μὲν περὶ ἀρχῆς τοιαῦτα ἴσως (ἴδε καὶ κατωτέρω περὶ Ἀπροσώπων, ἐν Κεφ. Α'), ἐπὶ δὲ τῆς τωρινῆς χρήσεως δυνατὸν εἶναι, τῆς ἐθκολίας χάριν, τὸ Ἀπαρέμφατον μετὰ

τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῶν αὐτοῦ ἐξαρτημάτων, ὅλον λοιπὸν τὸ δεῦτερον κῶλον, νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς ἀντικείμενον τοῦ πρώτου κώλου ἐξ οὗ τὸ Ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται· οὕτω π. χ. τὸ λέγουσι σεισμὸν γενέσθαι = λέγουσι τὸ σεισμὸν γενέσθαι. Τοῦτο δὲ γίνεται καταληπτότερον ὅταν, συγχωρούσης τῆς γλώσσης, γίνεται σύνθεσις, ὡς καὶ ἄλλαχοῦ ἐξηγήσαμεν· ὅθεν, ὡς τὸ γιγάντων μάχη γίνεται γιγαντομαχία, οὕτω τὸ λέγουσιν ἐκλιπεῖν τὸ ὕδωρ γίνεται, διὰ συνθέσεως, λέγουσιν ἢ διηγοῦνται λειψυδρίαν, κτλ.

§. 32. Πρόκειται τώρα εἰς ἐξέτασιν ἂν τὸ Ἀπαρέμφατον δέχεται ποτε τὸ ὑποκείμενον κατ' ὀνομασικὴν ἢ ὄχι. Πρὸς λύσιν τοῦ τοιοῦτου ζητήματος πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὰ ἀκόλουθα· α'. ὅτι τὰ πρὸς τοῦτο φερόμενα παραδείγματα Ἀλέξανδρος ἡβούλετο εἶναι θεὸς καὶ τὰ ὅμοια δὲν ἀρμόζουσι· διότι τὸ θεὸς ἐνταῦθα εἶναι κατηγορούμενον, ὡς εἰς τὸ αὐτὸς ὑπέσχετο ποιήσῃν τὸ αὐτὸς εἶναι προσδιορισμὸς καὶ ὄχι ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου· β'. ὅτι ἐπὶ αὐτοπροσωπίας, ὅταν ᾖναι χρεῖα νὰ ἀντιδιασταλθῇ τὸ ὑποκείμενον, καὶ τότε ἐκφέρεται κατὰ αἰτιατικὴν τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας· οὕτω π. χ. τὸ μὲν λέγω ὅτι ἀδικοῦμαι ἤθελεν εἶναι Ἑλληνισί κατ' ἀπαρέμφατον, φημὶ ἀδικεῖσθαι, τὸ δὲ μετ' ἀντιδιαστολῆς λέγω ὅτι ἐγὼ ἀδικοῦμαι, φημὶ ἐμὲ ἀδικεῖσθαι· οὕτω παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ν, 269) οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμέ φημι λελασμένον ἔμμεναι ἀλκῆς· καὶ παρὰ Πλάτωνι ταῦτ' οὖν πάνυ μὲν οὖν οὐκ οἶομαι οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ἐμέ φαῦλον εἶναι ζητητήν — οἶμαι δὲ καὶ ἐμέ τῶν ἔτι πόρρωθεν ἀφεστηκότων εἶναι (Χαρμ. 175. Σοφισ. 234). Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ ὅταν δι' ἄλλον λόγον κρίνῃ εὐλογον ὁ συγγραφεὺς νὰ προσθέσῃ τὸ ὑποκείμενον, ὡς οἶμαι μὲν ληρεῖν με — οἶμαι γὰρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθῆσθαι (Πλάτ. Χαρμ. 173. Συμπ. 175)· παρὰ δὲ Ηροδότῳ καὶ δι' αἰτιατικῆς τῆς συνθέτου ἀντωνυμίας, ἐνόμισε (Κροῖσος) ἐωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατον (Α', 34). Ο τρόπος οὗτος ὅς τις παρὰ Λατίνοις ἔμεινε συνήθης, καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἀπ' ἀρχῆς ὦν, ἔμεινεν ἔπειτα πολλὰ σπάνιος, ὡς δεικνύουσι τὰ ὀλίγα ἀκόμη ἀπαντώμενα συγγραφέων καὶ παιητῶν χωρία.

§. 33. Περίσας λοιπὸν κατὰ τὴν ὁποίαν δέχεται τὸ Ἀπαρέμφατον, ἐπὶ αὐτοπροσωπίας, τὸ ὑποκείμενον κατ' ὀνομασικὴν μένει μόνον μία· καὶ αὕτη εἶναι ὅταν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος

ἐξαρτῶνται δύο Ἀπαρέμματα, τὸ μὲν καθ' ἑτεροπροσωπίαν τὸ δὲ κατ' αὐτοπροσωπίαν, οἷον ἐμὲ οἶεσθε τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐμβήσεσθαι; . . . ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαί σου, αὐτὸς δὲ τυπτήσῃ; καὶ ἡμᾶς μὲν ἀποψηφιεῖσθαί σου, σὺ δὲ οὐδὲ παύσεσθαι; (Δημ. Μειδ ΝΕ'). Καὶ ἐνταῦθα κρατεῖ ἡ προεξηγηθεῖσα (Κεφ. ΙΓ', §. 1) ἔμφασις· ὅθεν ἐπὶ τρίτου προσώπου τίθεται ἡ αὐτός, οἷον (Ξέρξης) οὐκ ἔφη ὁμοῖος ἔσεσθαι Λακεδαιμονίοις· κείνους μὲν γὰρ συγχέαι τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντας κήρυκας, αὐτὸς δὲ ταῦτα οὐ ποιήσῃ (Ηρόδ. Ζ', 136)· οὕτω παρ' Ἀριστοτέλει Ρητορ. (Α', ΙΓ', 19) οὐ γὰρ, εἰ ἐπάταξε, πάντως ὕβρισεν· ἀλλ' εἰ ἔνεκά του, οἷον τοῦ ἀτιμάσαι ἐκεῖνον ἢ αὐτὸς ἡσθῆναι· οὕτω καὶ (Μουσώνιος, παρὰ Στοβαίῳ) εἶγε μέλλομεν συστοιχεῖν ἀρίστῳ ὄντι τῷ λόγῳ Σωκράτους, ὃς ἔφη τοὺς μὲν πολλοὺς ἀνθρώπους ζῆν ἵνα ἐσθίωσι, αὐτὸς δὲ ἐσθίειν ἵνα ζῇ· ἐνθα παρατηρεῖται ὅτι ἀρχίζει νὰ χάνῃ κατὰ μικρὸν ἡ ἀντωνυμία αὕτη (Κεφ. ΙΓ', 18) τὴν ἔμφασιν τῆς ἀντιδιαβολῆς καὶ ἀντιθέσεως, καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸν τύπον σχεδὸν τοῦ ἀπλοῦ ὑποκειμένου.

§, 34. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς ἀντιθέσεως φαίνεται ὅτι ἡ μὲν ὀνομαστικὴ εἶναι μόνον δυνατὴ καὶ ἀνεκτὴ κατ' ἐξαίρετόν τινα τρόπον ἔλξεως, ὅχι δὲ καὶ ἀναγκαία, ἡ δὲ κανονικὴ καὶ συνήθης σύνταξις εἶναι καὶ ἐνταῦθα κατ' αἰτιατικὴν, ὥς τῷ ὄντι δεικνύουσι πολλότατα παραδείγματα· οὕτω π. χ. καὶ σχεδὸν τι οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα εἰργάσθαι ἢ ἄλλους σὺνδουο, οὓς τινὰς βούλει τῶν σοφιστῶν (Πλάτ. Ιππ. Μ. 282. Ἰδε καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο προηγουμένων παραδειγμάτων τοῦ αὐτοῦ Πλάτωνος, Χαρμ. 175) — οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπιέναι αὐτὸν ἐκέλευσαν· αὐτοὺς γὰρ νῦν στρατηγεῖν, οὐκ ἐκεῖνον — ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο, σφύδρ' ἄν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργατῆν ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέραν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι (Ξεν. Ἑλλ. Β', α', 26. Απομν. Β'. α'. 27). Τὰ περὶ ἐνὸς ὑποκειμένου λεγόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ πλειόνων, ὥς ἐπὶ τῶν παρεμφατικῶν Εγκλίσεων.

Γ'. Πῶς τίθεται τὸ κατηγορούμενον ἢ τὰ κατηγορούμενα τοῦ Απαρεμφάτου.

§. 35. Ως εἶδαμεν, περὶ τῆς Απλῆς Προτάσεως ὁμιλοῦντες, ὅτι μόνον τὸ εἶναι καὶ τὰ αὐτοῦ συνώνυμα δέχονται τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων εἶναι ἠνωμένον, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ Απαρεμφάτου. Τίθεται δὲ τὸ κατηγορούμενον τοῦτο ἐπὶ μὲν ἑτεροπροσωπίας κατ' αἰτιατικήν, καθ' ἣν καὶ τὸ ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου, λεγόμενον ἢ νοούμενον, ἐπὶ δὲ αὐτοπροσωπίας, ὅταν δὲν τίθεται ἰδιαίτερον ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου, τότε τίθεται κατ' ὀνομαστικήν, ὡς εἶναι ἢ ἐννοεῖται τὸ ὑποκείμενον τοῦ πρώτου κώλου ἐξ οὗ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται, οἷον

α'. βούλομαι ἐγὼ λαὸν σῶον ἔμμεναι — οὐχ ἡγοῦμαι διδακτὸν εἶναι τὴν ἀρετὴν — ὑπολαμβάνω τοιαύτην ἔσεσθαι τὴν μάθησιν — ἐγὼ τὴν σοφιστικήν τέχνην φημὶ μὲν εἶναι παλαιάν — ἡγοῦμαι ἐγὼ ὑμᾶς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους καὶ παλίας ἅπαντας εἶναι φύσει, οὐ νόμῳ — ἐγὼ γὰρ Αθηναίους φημὶ σοφοὺς εἶναι· οὕτω δὲ καὶ τὸ γίγνεσθαι, διὰ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ πρὸς τὸ εἶναι, οἷον ἡγοῦμαί σε πολλῶν ἔμπειρον γενέσθαι.

β'. ἐγὼ ἔπεισα αὐτοὺς εἶναι σοφός — ὁμολογῶ εἶναι σοφιστής — σὺ ἔφασκες εἶναι δεσπότης — ὁ Αλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός· οὕτω καὶ ἵνα ὁ παῖς ζηλῶν μιμῆται καὶ ὀρέγεται τοιοῦτος γενέσθαι.

§. 36. Όταν δὲ ἦναι μὲν ἑτεροπροσωπία, ἀλλὰ ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου ἦναι τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ ἀντικείμενον τοῦ προηγούμενου κώλου ἐξ οὗ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται, τότε τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ ταύτην τὴν πτώσιν, γενικήν, δοτικήν ἢ αἰτιατικήν, ὡς

α'. ἐδέοντο αὐτοῦ εἶναι προθύμου — τῶν δοκούντων εἶναι φίλων — τιμωρητῆρων γενέσθαι (Ηρ. Ε', 80).

β'. ἐπ' ἐμοὶ κεῖται εἶναι εὐδαίμονι — ἀπεῖπεν αὐτοῖς εἶναι ναύταις — ἄρ' οὐν μοι κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σὺ γενέσθαι (Πλάτ. Εὐθύφ. 5) — καὶ οὐκ ἐνδύσομεν πρόφασιν οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι (Θουκ. Β', 87)· οὕτω καὶ παρὰ Ρωμαίοις *licet illis esse beatis*.

γ'. ἰκετεύω σε εἶναι πρόθυμον — μήτ' ἀναγκάσης
ἐμὲ κακὴν γενέθαι (Εὐρ. Ἰφ. Α. 1183)

§. 37. Ἡ τελευταία κατ' αἰτιατικὴν περίσσις συμφωνεῖ μὲ τὴν
ἀνωτέρω (§. 35. α') περίσσειν τῆς ἑτεροπροσωπίας ἢ ὅποια εἶναι, πι-
θανῶς, ἢ πρώτη ἀρχὴ τῆς παρεμφατικῆς συντάξεως (§. 30) καὶ ἢ
ὅποια λαμβάνεται ὡς γενικωτέρα καὶ κανονικὴ, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι νομίζονται
ὡς κατὰ τὸ πάθος τῆς γραμματικῆς ἑλξεως γενόμεναι· ἐνίοτε δὲ ἀκο-
λουθεῖ ἢ μία σύνταξις τὴν ἄλλην εἰς τὸν αὐτὸν λόγον, οἷον οἷς ἐξ
ἀρχῆς ὑπῆρξεν ἢ βασιλέων υἱέσιν εἶναι, ἢ αὐτοὺς
τῇ φύσει ἰκανοὺς, κτλ. (Πλάτ. Γοργ. 492). Οἱ δὲ αἱ πτώσεις
αὗται εἶναι κατηγορούμενον καὶ οἷοθεν φανερόν εἶναι καὶ εὐκο-
λῶτατα ἀνευρίσκεται, φερομένου τοῦ λόγου εἰς τὸν τύπον τῆς
ἀπλῆς προτάσεως, ὡς ἐγὼ ἀπαγορεύω σοι εἶναι ναύτην,
σὺ ἀπαγορεύεις ὑπ' ἐμοῦ εἶναι ναύτης, σὺ οὐκ
εἶ ἢ οὐκ ἔσει ναύτης — ἐγὼ ἰκετεύω σε εἶναι πρό-
θυμον, σὺ ἰκετεύεις ὑπ' ἐμοῦ εἶναι πρόθυμος, σὺ
εἶ πρόθυμος. Ως κατηγορούμενον δὲ ἢ ὡς προσδιορι-
κὸν τοῦ κατηγορουμένου ἐκληπτέον τὰς τοιαύτας πτώσεις καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων ῥημάτων ὅσα εἶδαμεν ὅτι συντάσσονται μετὰ δύο
ὀνομαστικῶν, ὡς βούλομαι καλεῖσθαι πλούσιος — εἶναι
βούλομαι καὶ οὐχὶ δοκεῖν δίκαιος — ὁ Ἀλκιβιάδης
ἐπεθύμει χειροτονηθῆναι στρατηγός — ταῖς πόλεσι
τοῦτο μᾶλλον λυσιτελεῖ ἢ δούλαις ὀφθῆναι γινο-
μέναις· οὕτω καὶ πατρὸς ἀρίστου παῖδα κεκληῆσθαι
— φαίνεσθαι ἐρυθροτέραν, κτλ. (ἴδε καὶ ἀνωτέρω §. 34,
ἐν τέλει).

§. 38. Ἡ χρῆσις τοῦ ἄρθρου, ἢ προσθήκη προθέσεως καὶ
τὰ τοιαῦτα, δὲν φέρουσιν οὐδεμίαν μεταβολὴν ὡς πρὸς τοῦτο·
ἔθεν λέγεται οὐ γὰρ ἐκπέμπονται ἐπὶ τῷ δούλοι, ἀλλ'
ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι — πρὸς τὸ
συμφέρον ζῶσι, διὰ τὸ φίλαυτοὶ εἶναι — ἐφ' ἡμῖν ἐστι
τὸ ἐπικέσι καὶ φαύλοις εἶναι — ἐπέδειξε τὰς
πολιτείας προεχούσας τῷ δικαιοτέρας εἶναι (ἴδε κα-
τωτέρω §. 85-90). Τὰ περὶ ἐνὸς κατηγορουμένου ἰσχύουσι καὶ
περὶ πλειόνων.

Δ'. Πῶς τίθεται οἱ Προσδιορισμοὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου.

§. 39. Τὰ περὶ τοῦ κατηγορουμένου λεχθέντα κρατοῦσι καὶ
ἐπὶ τῶν προσδιορισμῶν, ἐπιθετικῶν καὶ μετοχικῶν, ὡς ἔφησθα

Κρουίωνι οἷη ἀθανάτοισιν ἀεικέα λοιγὸν ἀμῦναι (Ιλ. Α, 397) — ἐβουλετο γὰρ μόνος αὐτὸς λέγειν — βούλομαι πονῶν τιμᾶσθαι — Σωκράτης ἤθελε διδάσκων ὠφελεῖν — εὐχεο Απόλλωνι ῥέξειν ἑκατόμβην οἵκαδε νοστήσας· οὕτω καὶ φασὶν Ηρακλέα ἐξελθόντα καθῆσθαι — οὐδενὶ τρόπῳ φαιμέν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι; Καὶ ἐν τούτοις δὲ τὸ ἄρθρον δὲν φέρει οὐδεμίαν διαφορὰν εἰς τὴν σύνταξιν, ὡς Δημοσθένης σεμνύνεται τῷ γραφεῖς ἀποφυγεῖν — οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχει τὸ κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς.

§. 40. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν μετοχικῶν προσδιορισμῶν γίνεται, διὰ τῆς γραμματικῆς λεγομένης ἑλξέως, καὶ τις ποικιλία· εἶναι δηλ. δυνατόν νὰ συμφωνήσῃ ἡ Μετοχή ἢ μὲ τό, κατ' αἰτιατικήν, ἐννοούμενον ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἢ μὲ τὴν πτώσιν τοῦ προηγουμένου κώλου ἐξ οὗ τὸ Ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, ὡς δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι τῶν λεγομένων ἐνθυμουμένων ὅτι, κτλ. καὶ δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι (ὕμᾱς) τῶν λεγομένων ἐνθυμηθέντας ὅτι, κτλ. εἴρηται αὐτοῖς ἀπαντᾶν ἐνθάδε βουλευσομένοις ἢ βουλευσομένους· τοῦτο συμβάλλει καὶ εἰς εὐφωνίαν καὶ εἰς σαφήνειαν· Ὡσαύτως δέομαι ὑμῶν ψηφίσασθαι τὰ δέοντα ἐνθυμηθέντας — ἔδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας — τὰ κάλλιστα πρότερόν κοτε καὶ γενναιότατα ἡμῖν ἦν, ἔστε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας φοιτέοντας εὐδοκιμέειν (Ηρόδ. Α', 37). Ενίοτε δέ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κατηγορουμένων, συναλλάσσονται αἱ δύο αὗται συντάξεις εἰς τὸν αὐτὸν λόγον. Ἰδε κατωτέρω περὶ Μετοχῶν ἐν Κεφ. ΛΔ'.

§. 41. Καὶ εἰς μὲν τὰ ἀνωτέρω καὶ τὰ παρόμοια παραλειπομένου τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ὡς μὴ ἀναγκαίου ἢ ὡς ἐκ τῶν προηγουμένων παραλαμβανομένου, εἴτε κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ προηγουμένου ῥήματος, εἴτε ὡς ἀπαιτεῖ τὸ Ἀπαρέμφατον, διαφέλλεται προφανῶς ὁ προσδιορισμὸς ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς περὶ ὠρισμένης περιστάσεως ὄντος τοῦ λόγου (σὺ νοστήσας, αὐτοῖς βουλευσομένοις, ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας, κτλ)· ὅταν δὲ ἀναφέρεται εἰς γενικωτέραν περίστασιν, δυνατόν ἡ αἰτιατικὴ νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου· οὕτω π. χ. τὸ ἡδὺ πεινῶντα ἐσθίειν ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ ἡδὺ ἐστὶ τινὰ

πεινῶντα ἐσθίειν καὶ εἰς τὸ ἡδύ ἐστὶ τὸν πεινῶντα
(ὁ πεινασμένος) ἐσθίειν.

*Ε'. Πῶς τίθεται τὸ Ἀντικείμενον ἢ τὰ Ἀντικείμενα
τοῦ Ἀπαρεμφάτου.*

§. 42. Τὸ ἀντικείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου τίθεται, ὡς ἡ φύσις τῆς τοῦ ῥήματος σημασίας ἀπαιτεῖ, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας κανόνας, κατὰ γενικὴν, δοτικὴν, αἰτιατικὴν, κατὰ αἰτιατικὴν, καὶ γενικὴν, αἰτιατικὴν καὶ δοτικὴν, διπλὴν αἰτιατικὴν καὶ γενικὴν καὶ δοτικὴν, ὡς θέλω σου ἄψασθαι — οὐ δύναμαί σοι βοηθεῖν — βούλομαί σε ἰδεῖν — οὐχ οἷός εἰμι ἀπαλλάξαι σε τῶν δεινῶν — ἔλεγον τὸν βασιλέα ἀπαγορεῦσαι τοῖς ὑπηκόοις τὸν πλοῦν — ἐπίσταμαι διδάσκειν σε γράμματα — δεῖ τοὺς νέους παραχωρεῖν τῆς ὁδοῦ τοῖς πρεσβυτέροις, κτλ. Τὰ δὲ περὶ ἐνὸς ἀντικειμένου λεγόμενα ἐννοοῦνται καὶ περὶ πολλῶν.

Ζ'. Περὶ χρήσεως Μορίων τινῶν ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 43. Τὰ Μόρια τὰ ὅποια, συχνάκις ἀπαντῶμενα μετὰ Ἀπαρεμφάτου, τροπολογοῦσιν αὐτοῦ τὴν ἐννοίαν καὶ φέρουσι δυσκολίαν εἰς τὸν λόγον, εἶναι μάλιστα τὰ ἑξῆς· 1. τὸ ὥς· 2. τὸ ὥστε· 3. τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧ τε· 4. τὸ ἄν· 5. τὸ ὡς, χρονικῶς ἢ αἰτιολογικῶς ἐκλαμβανόμενον, τὸ ὅτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι· 6. τὸ οὐ καὶ μή. Παραπέμποντες τὰ δύο τελευταῖα (οὐ καὶ μή) εἰς τὸ περὶ Αποφατικῶν Μορίων, ἐνταῦθα διαλαμβάνομεν περὶ μόνων τῶν πέντε πρώτων.

1. Τὸ ΩΣ ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 44. Τὸ Μόριον ὥς τίθεται ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου

α'. εἰς ἐνδειξιν βαθμοῦ, οἷον οὕτω δὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη ταῦτα ὡς τὰναντία γενέσθαι τοῖς προσδοκωμένοις (Δεῖν. κατὰ Δημ.) — κατεπαγγέλλεται γὰρ τοσοῦτους ἐκκαλέσεσθαι παρὰ τῶν δικαστῶν θορύβους ὡς οὐδὲ ἀπαντησεσθαί με ἐπὶ τὸ δικαστήριον (Ἀσχ. κατὰ Τιμ.) — οὐκ οἶδ' ὅπως βραδύς εἰμι καὶ χωλὸς ἁμφοτέροις ὡς μόλις τελεῖν ἐπὶ τὸ τέρμα (Λουκιαν.)

β'. ἐπὶ συγκρίσεως, οἷον ἄλλ' ἐκεῖνο (τὸ θεῖον) μεγαλοπρεπέστερον ἢ γοῦμαι ἢ ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδεῖσθαι (Ἀπορν. Α', δ', 16. Ἰδὲ καὶ Ηρόδ. Β', 135)

γ'. ἐπὶ τινῶν φράσεων, παρενθετικῶς τιθεμένων, οἷον ὥς εἰπεῖν — ὥς ἔπος εἰπεῖν — ὥς συνελόντι φάναι — ὥς πλείονι λόγῳ εἰπεῖν — ὥς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι — ὥς γ' ἐπείκάζειν ἐμέ, κτλ.

δ'. ἐπὶ περιορισμῶν, οἷον ὥς ἐμὲ εὖ μεμνηῆσθαι — ὥς γ' ἐμοὶ χρῆσθαι κριτῇ — ὥς γέ μοι δοκεῖν· οὕτω δὲ καὶ τὸ ὅσον, ὅσον γε εἰδέναι — ὅσα γε κάμῃ εἰδέναι, κτλ.

§. 45. Τὰ δύο τελευταῖα (γ', δ') εἶναι τὰ συνηθέστερα καὶ τὰ μὲν α' ἀνάγονται εἰς τὰ τελικά = ἵν' οὕτως εἴπω, κτλ. τὰ δὲ β' φαίνεται ὅτι ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς ὁμοιωματικῆς τοῦ μορίου σημασίας = ὥς ἔστιν ἐμὲ μεμνηῆσθαι· ὅθεν καὶ ὅσα γέ (ἔστι) κάμῃ εἰδέναι, κτλ. τὸ δέ, χωρὶς τὸ ὥς, ἐμοὶ δοκεῖν = καὶ τοῦτό ἐστιν ἐμοὶ δοκεῖν = ἢ ἐμὴ γνώμη, κτλ.

2. Τὸ ΩΣΤΕ ἐπὶ Απαρεμφάτου.

§. 46. Τὸ ὥστε τὸ ὁποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ ὥς, ἐνδυναμούμενον διὰ τοῦ τε, καθὼς τὸ ὅς τε = ὅς, ἔχει συχνωτέραν τὴν χρῆσιν ἐπὶ Απαρεμφάτου. Τίθεται δὲ ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς μάλιστα περιστάσεων.

α'. Ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν λόγων, ὅταν δηλ. τὸ πρὸ τοῦ Απαρεμφάτου κῶλον ᾖ ἀποφατικόν, οἷον οὐδεὶς ἐστὶν οὕτω μωρὸς ὥστε ἐπαινεῖν τὸ αἰσχρόν — οὐ δέομαί γε τούτων οὐδενὸς ὥστε σὲ κινδυνεύειν (Ξεν. Κ. Π. Α', δ', 10) — οὐ μακρὰν γὰρ τειχέων περιπτυχὰί ὥστ' οὐχ' ἅπαν-α' εἰδέναι τὰ δρώμενα (Εὐρ. Φ. 1366. ἴδε καὶ Ικ. 876).

β'. Ἐπὶ ἐρωτήσεως, οἷον ἄρ' οὕτως ἀναισθήτως ἔχεις ὥστε μὴ ἀγανακτεῖν μηδὲ τοῖς ὕβρει χρωμένοις; — τί δὲ δὴ; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος, πότε καὶ τί χρήσιμον ὥστε μὴ ἄξιον εἶναι μίσους; (Πλάτ. Πολιτ. Β', 382. ἴδε καὶ Σοφ. Φ. 323). Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐρώτησις καὶ ἡ ἀπόφασις ἦτοι ἄρνησις συγγενεύουσι, διὰ τοῦτο ἐκφέρονται καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

γ'. Ἐπὶ συγκρίσεως, οἷον ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μέζονος κατέζευχθε ἢ ὥστε ἀπίστασθαι (Ηρ. Η', 22) — σοφώτερος ἐστὶν ἢ ὥστε ἐξαπατᾶσθαι — νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἷων πατέρων ἐστέρηνται (Λυσ. Επιτ. 72). Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ ψυχρόν (τὸ ὕψος) ὥστε λού-

δασθαι — γέρων μὲν ἐκεῖνος ὥστε ἐμοὶ βοηθεῖν —
 ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέ-
 σθαι — ὀλίγοι ἐσμέν ὥστε ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν
 (Πλάτ. Πρωτ. 314. Ε. Κ. Π. Δ', ε', 15. Παράβ. καὶ ὅσα περὶ
 Συγκριτικῶν, ἐν Κεφ. ΙΒ', §. 61. εἶπαμεν).

δ'. ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων, ὅταν δηλ.: τὸ πρὸ τοῦ Απα-
 ρεμφάτου κῶλον ᾗναι λόγος ὑποθετικός, ὡς εἰ τοιοῦτον ἔσται
 τὸ μέγαλα πράττειν ὥστε μὴ οἶόν τε εἶναι μήτ'
 ἀμφ' αὐτὸν σχολὴν ἔχειν μήτε μετὰ τῶν φίλων
 εὐφρανθῆναι, ἐγὼ μὲν χαίρειν ταύτην τὴν εὐδαιμο-
 νίαν κελεύω — εἰὰν παρέχωνταί σοι τοὺς ἵππους οἱ
 μὲν οὕτω κακὸποδας ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν,
 οἱ δὲ οὕτως ἀναγώγους ὥστε μηδὲ μένειν, κτλ. (Απομ.
 Γ', γ', 4). Ἐνταῦθα ἀναφέρονται καὶ οἱ διὰ τοῦ ὅστις ἀρχί-
 ζοντες λόγοι, οἷον ὅστις οὕτως ἐργάζεται τὴν γῆν ὥστε
 ζημιουῖσθαι, τούτου οὐ χρήματά ἐστιν ἡ γῆ (Ξεν.
 Οἰκ. Α', 5). Τοῦτο δὲ δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ καὶ διὰ τοῦ εἴτις.

ε' ὅταν τὸ διὰ Απαρεμφάτου σημαινόμενον παρίσταται ὡς
 σκοπὸς τοῦ προηγουμένου ῥήματος ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, οἷον Πελο-
 ποννηῆσιοι δὲ ἐν τῇ Ηπείρῳ στρατοπεδευόμενοι, καὶ
 προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες και-
 ρόν, εἴτις παραπέσοι, ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι
 (Θουκ. Δ', 23) — οἱ τριάκοντα ἐβουλήθησαν Ἐλευ-
 σῖνα ἐξιδιώσασθαι ὥστε εἶναι σφίσι καταφυγὴν —
 ὥστε ἀπελάσαι Χαλδαίους (Ξ. Ελλ. Β', β', 8. Κ. Π. Γ', ε',
 16). οὕτω ποιῶ, διαπράττομαι ὥστε, κτλ.

ς'. ὅταν δηλοῦται μόνον τὸ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τῆς τοῦ
 προηγουμένου ιδιότητος, οἷον πάγκαλος ἦν ὥστε θαυμά-
 ζεσθαι ὑπὸ πάντων.

§. 47. Ἄν καὶ τὸ ὡς εἶναι τῆς αὐτῆς ἀρχῆς μὲ τὸ ὥστε,
 ἡ χρῆσις ὁμῶς τὰ θέτει ὅχι μόνον εἰς ὁμοίας ἀλλὰ καὶ εἰς
 διαφόρους, ὡς εἶδαμεν, περιστάσεις, οὕτως αἱ ἐν §. 44 διὰ τοῦ
 γ' καὶ δ' σημειωμέναι εἶναι διάφοροι, αἱ δὲ ἄλλαι δύο ὁμοιαί·
 καὶ εἰς αὐτὰς ὁμῶς τὰς ὁμοίας καὶ κοινὰς περιστάσεις ἡ χρῆσις
 τοῦ ὥστε εἶναι πολὺ συχνότερα παρὰ τὴν τοῦ ὡς.

§. 48. Τίθεται δὲ ἐν τούτοις τὸ ὥστε πρὸς σαφεσέραν ἐν-
 δεῖξιν τῆς συναφείας τοῦ διὰ τοῦ Απαρεμφάτου ἐκφερομένου λόγου
 καὶ τοῦ λόγου τοῦ προηγουμένου ἐξ οὗ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται,
 καὶ μάλιστα ἄλλων τινῶν ἐν τῷ μέσῳ παρεντιθεμένων· οὕτω π. χ.

εἰς τὰ θέλω λέγειν, δύναμαι γράφειν καὶ τὰ ὅμοια ἢ συνάφεια εἶναι τόσον σενή καὶ προφανής ὥστε γίνεται περιττὸν ἅπαν. σημεῖον συνδέσεως· τούναντίον εἰς τὸ τὴν δὲ ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἀπαλό-τητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος φαίνε-σθαι, τὸ δὲ σχῆμα ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύ-σεως εἶναι (Απομν. Β', α', 22), χωρὶς τοῦ ὥστε ἤθελε δει-κνύεται ὀλιγώτερον ἢ συνάφεια.

§. 49. Εἰς πληρεσέραν ἐξήγησιν τῆς ἀμοιβαίας ταύτης σχέ-σεως καὶ ἀνταποκρίσεως τῶν δύο κώλων πρὸς ἄλληλα προτάσ-σονται συνήθως τὰ δεικτικά οὕτως, εἰς τόδε, τοιοῦτος καὶ τὰ ὅμοια, ὡς προετοιμαστικά τρόπον τινὰ τοῦ ἐπομένου· ἐνίοτε ὁμως καὶ χωρὶς αὐτῶν, ὡς δεικνύουσι καὶ τῶν προηγουμένων τινὰ καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα. Σπανίως τίθεται τὸ ὥστε μετὰ τῶν βουλευτικῶν ἢτοι προαιρετικῶν ῥημάτων ἐνθα, ὡς πα-ρετηρήσαμεν, δὲν εἶναι ἀνάγκη· οὕτω π. χ. Κύπρις γὰρ ἤθελ' ὥστε γίγνεσθαι τάδε (Εὐρ. Ιππ. 1327. Ἰδε καὶ Σοφ. Κ. 1350. Θεόκρ. ΙΔ', 58). Συχνότερον μετὰ τοῦ πείθω, ὡς ἔπειτα γ' ἡ θανούσ' ἀνάλωσε γυνὴ λόγων ἐλέγχους ὥστε σὴν πείσαι φρένα (Εὐρ. Ιππ. 1336) — οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑαυτῷ δοῦναι νέας (Ηρόδ. Γ', 5).

§. 50. Τὸ αὐτὸ ὥστε εὐρίσκεται συντασσόμενον καὶ μετὰ Οριστικῆς ἐπὶ παντὸς χρονικοῦ τμήματος· α'. ὅταν ὁ λόγος ᾖ περὶ θετικοῦ γενομένου· β'. ἐπὶ συμπερασμάτων.

α'. ἃ δὲ καὶ οὕτως ἡμῖν δοκεῖ παντὸς ἄξια εἶναι ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μά-λιστα φεύγομεν (Απομν. Β'. β', 3) — συνείθισθε ἤδη τὰ δικήματα αὐτοῦ ἀκούειν, ὥστ' οὐ θαυμάζετε (Αἰσχ. Κτησ) — ὥστε αἱ πᾶσαι ἐβδομήκοντα ἐγένοντο (Θουκ. Δ', 23) — ὥστ' οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγω-νιοῦμαι τὸν ἀγῶνα τουτονί (Δημ. Νεαίρ. 1).

β'. ὥστε, εἰ οὗτοι ῥήτορες ἦσαν, οὔτε τῇ ἀλη-θινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο οὔτε τῇ κολακικῇ (Πλάτ. Γοργ. 517) — ὥστε ἔγωγε, ἐξ ὧν ἀκούω, οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλησθαι, οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων (Ξ. Κ. Αν. Α', θ', 23. Ἰδε καὶ Ξ. Κ. Π. Α', δ', 1. 3. 5. Ζ', ε', 39. 50. Αναβ. Α', θ', 19. ι', 19. Οἶκον. Α', 22, κτλ.)

§. 51. Αναφέρεται τώρα τὸ ἔλλογον τοῦτο ζήτημα τίς ἢ

διαφορὰ εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς μετὰ Οριστικῆς καὶ μετὰ Ἀπαρεμφάτου συντάξεως τοῦ μορίου τούτου. Καὶ ὁ μὲν Πιαθίας ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εὐτύχησε νὰ εὕρῃ τὴν διαφορὰν ταύτην, ἀλλ' οὐδὲ γνωρίζει ἂν ὑπάρχει (Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 1286), ἄλλοι δὲ ἐπροσπάθησαν τὴν λύσιν τοῦ τοιούτου κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχῶς. Εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι, ἐὰν ἀκριβῶς παρατηρήσωμεν τὰς διαφορὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὸ ὥστε συντάσσεται μετὰ Ἀπαρεμφάτου εὐρίσκωμεν· α'. ὅτι εἰς ὅλας αὐτὰς παρίσταται τι (τὸ διὰ τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐξηγούμενον) ὡς ἐξ ἄλλου (τοῦ προηγουμένου ῥήματος) προκύπτει· β'. ὅτι οὐδεμία ἀναφέρεται εἰς θετικὸν καὶ ἱστορικὸν γενόμενον. Ἐκ τούτου λοιπὸν συνάγεται ὅτι τὸ ὥστε μετὰ Ἀπαρεμφάτου δηλοῖ σκοπούμενόν τι, ἀναγκαῖον νὰ προκύψῃ ἐκ τῶν προηγουμένων, ὅχι ὅμως θετικὸν γενόμενον καὶ πραγματικῶς προκύψαν· τούναντίον μετὰ Οριστικῆς δηλοῖ γενόμενον θετικόν, πραγματικῶς προκύπτει, προκύψαν ἢ προκύψον ἐκ τῶν προηγουμένων, ἀναγκαιῶς ἢ μή, ὅχι ὅμως σκοπούμενον· τὸ πρῶτον = ὥστε νὰ ἡμπορῇ νὰ· τὸ δεύτερον = ὥστε ἐξ ἐκείνου προῆλθε τοῦτο.

§. 52. Δηλοῦται λοιπὸν διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἢ κατ' ἰδέαν γενικὴ ἢτοι λογικὴ συνάφεια, ὅτι τεθὲν τὸ ἡγούμενον τοιαύτην πρέπει νὰ ἔχῃ ἀναγκαίαν ἀκολουθίαν, ἐπὶ τοῦ δευτέρου δηλοῦται ἀληθὲς καὶ θετικὸν γενόμενον, προκύψαν (προκύπτει ἢ προκύψον) ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐπὶ τῆς δεινῆς περιστάσεως, χωρὶς γενικῆς ἐννοίας· οὕτω π. χ. τὸ μὲν τοιοῦτος ἦν ὁ ἀνὴρ ὥστε πάντας θαυμάζειν ἤθελε σημαίνει ὅτι ὁ ἀνὴρ εἶχε τοιαύτας ἀρετὰς ὅποιας εἶναι αἱ ἀναγκάζονται τοὺς ἀνθρώπους εἰς θαυμασμόν, χωρὶς μερικῆς καὶ περιστατικῆς ἐφαρμογῆς· τὸ δὲ τοιοῦτος ἦν ὁ ἀνὴρ ὥστε πάντες ἐθαύμαζον ἤθελε σημαίνει ὀριστικῶς ὅτι ἐθαύμαζον οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς νὰ προσσημαίνῃ, ὡς τὸ προηγούμενον, ὅτι αἱ ἀρεταὶ τοῦ εἶχαν τοιοῦτον ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα. Εἰσαίρετα δεικνύεται ἡ διαφορὰ εἰς τὸ ἐπόμενον παράδειγμα οἱ δ' ὕστεροι, σκοταῖοι προσιόντες, ὡς ἐτύγχανον ἕκαστοι, ἠύλιζοντο, καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥστε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων (Ξ. Αναβ. Β', 6, 17). Ενταῦθα τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς ἦτον ἄμεσον καὶ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τῆς ἐκ τοῦ πλησίον δυνατῆς κραυγῆς, ὅχι ὅμως καὶ ἡ φυγὴ τῶν πολεμίων.

§. 53. Καὶ ὅταν μὲν ὁ λόγος ᾖ περὶ ἐνεσώτων καὶ μελόντων, εἴτε εἰς γενικὴν εἴτε εἰς ὠρισμένην περίσασιν ἀναφερομένων, φαίνεται ὅτι εὐδοῦται τὸ πρᾶγμα ἐξαίρετα· ἀλλὰ ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, καὶ εἰς ὠρισμένην περίσασιν, πῶς ἔχει τότε; εἰς τὰ ὥστε φυγεῖν, (= ἔφυγαν), ὥστε φοβεῖσθαι (ἰφοβήθησαν), ὥστε ἰδεῖν, κτλ. τί σημαίνει τὸ Ἀπαρέμφατον; Εξήγησέ τα μέχρι φυγῆς ἢ μέχρις οὗ ἔφυγον, μέχρι φόβου ἢ μέχρις οὗ ἐφοβήθησαν, εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ φυγή, ὁ φόβος, κτλ. εἶναι γινόμενα θετικά, προκύψαντα ἐκ τῶν προηγουμένων· οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι ὅσον δ' αὖ χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστῇ, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στρατεύμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπλου εἶναι, καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπληχθαι θεωροῦντα (Ξ. Κ. Αν. Β', δ', 26). Ἐνταῦθα πλησιάζει βέβαια τὸ Ἀπαρέμφατον εἰς τὴν Οριζικὴν· τὸ στρατεύμα ἐφάνη πάμπλου, ὁ ἔχρβαρος ἐξεπλάγη. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ ἐν τούτοις φυλάσσεται ἡ προσημειωθεῖσα διαφορὰ· τὸ Ἀπαρέμφατον περιέχει ταύτην τὴν ἔννοιαν, τὸ πρᾶγμα ἦτον τοιοῦτον ὥστε ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ φέρῃ τοῦτο καὶ τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ἐπομένως τὸ ἔφερεν· ὅθεν καὶ ἐνταῦθα τηρεῖται ἡ σκοπούμενη καὶ ἀναγκαία συνέχεια· ἡ Οριζικὴ ἤθελεν ἐξηγήσει ἀπλῶς τὸ γινόμενον καὶ οὐδὲν πλέον.

§. 54. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εὐρίσκουσιν, φαίνεται εἰς ἐμέ, τὴν πιθανὴν ἐξήγησιν· δὲν ἡμποροῦμεν ὅμως νὰ φέρωμεν ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τὸ ξυνέβη ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἄφασθαι μηδετέρους (Θουκ. Ε', 14)· διότι τὸ ἄφασθαι ἐνταῦθα, θετικώτατον γινόμενον ἐξηγοῦν, εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὸ ξυνέβη=κατὰ συμβεβηκὸς οὐδέτεροι ἦσαν το πολέμου. Ἐνταῦθα φαίνεται ἀνωμαλία ἀνάλογος μὲ ἄλλας ἀπαντωμένας εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ ὥς, ὅτε, κτλ. (ἴδε κατωτέρω §. 63-68), ὡς καὶ ἡ ἐν πολλοῖς συγγενούουσα πρὸς τὸ τελικὸν Ἀπαρέμφατον Ὑποτακτικὴ τῆς ὁποίας ὁ χαρακτήρ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶπαμεν, εἶναι ἡ εἰς τὸ μέλλον προσδοκία φέρεται καὶ αὐτὴ ἀνωμάλως ἐνίοτε πρὸς τὸ παρελθόν (ἴδε κατωτέρω περὶ Χρόνων τῶν Εγκλίσεων, ἐν Κεφ. ΚΘ').

§. 55. Τὸ ὥστε μετὰ τῆς Οριζικῆς τίθεται ὅχι μόνον ἐπὶ ἀποφαντικῶν ἐκφράσεων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεων, ὅταν ὁ ἐρωτῶν

ἐξηγῇ τρόπον τινὰ τὴν γνώμην του ὅτι τὸ ἐν τῇ ἐρωτήσει ἐκφερόμενον τὸ νομίζει ὡς ἀληθές καὶ θετικόν· οὕτω παρὰ Δημοσθένει (Ολυνθ. Α', 8) εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε ὥστε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα γέγυονε τῆς πόλεως, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ὅπου πλαγίως κατηγορεῖ ὁ ῥήτωρ τοὺς Αθηναίους ὅτι ἔπασχαν τὴν ἀνοησίαν ταύτην.

§. 56. Οταν δὲ ἡ συνάφεια τῶν δύο κώλων παρίσταται οὔτε ἀναγκαία, ὡς ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου, οὔτε ἱστορική, ὡς ἐπὶ τῆς Οριζικῆς, ἀλλ' ὡς ἀπλῶς δυνατήν, τότε μεταβαίνει ὁ λόγος, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, εἰς τὴν σφαῖραν τῆς Εὐκτικῆς· τότε λοιπὸν τὸ ὥστε δέχεται Εὐκτικὴν Εγκλισιν μετὰ τοῦ ἄν· οὕτω π. χ. τοσοῦτον διήνεγκε (Κῦρος) τῶν ἄλλων βασιλέων ὥστε ὁ μὲν Σκύθης ἄλλου μὲν οὐδενὸς δύναιτ' ἂν ἔθνους ἐπάρξαι, ἀγαπῶν δ' ἂν εἰ τοῦ ἑαυτοῦ ἔθνους ἄρχων διαγένοιτο (Ξ. Κ. Π. Α', α', 4).

§. 57. Ἐκ τῶν προηγουμένων γίνεται φανερόν ὅτι τὸ ὥστε μετὰ Οριζικῆς, χωρὶς τοῦ οὕτω καὶ τῶν ὁμοίων, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ὅθεν, ἄρα, ἢ τὸ παρ' ἡμῖν λοιπόν, καὶ διὰ τοῦτο τίθεται μετὰ τῆς αὐτῆς Εγκλίσεως ἐχούσης τὸν ἄν, ὅπου ἤθελε τεθῇ τὸ ὅθεν, ὥστε τὴν πόλιν οὕτως ἡγήσω ἂν πολέμου ἐργαστήριον εἶναι (Ξ. Αγ. Α', 26). Δυνάμει δὲ τῆς αὐτῆς ἐννοίας φέρεται καὶ πρὸς Προσακτικὴν καὶ πρὸς Ὑποτακτικὴν ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, ὥστε μὴ λίσαν στένε (Σοφ. Ηλέκ. 1172) — ὥστε θάρσει (Ξεν. Κ. Π. Α', γ', 18) — ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης, κτλ. (Πλάτ. Κρίτ. 45), μετὰ τὸ ὅποιον ἔπεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον πάλιν Προσακτική. Παρὰ δὲ Ομήρῳ τίθεται τὸ ὥστε καὶ ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου ἐνίοτε (Ιλ. Ι, 42. Οδ. Ρ, 21), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιωματικοῦ ὡς, οἷον ὥστε θεός — ὥστε κρήνη μελάνυδρος (Ιλ. Γ, 381. Ι, 14. Ἰδε καὶ Σοφ. Τραχ. 112, κτλ.).

§. 58. Ἄλλο πρᾶγμα τὸ ὅποιον πρόκειται εἰς ἐξέτασιν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ὥστε ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου εἶναι ἂν μετὰ τὸ οὕτως ἐκφερόμενον Ἀπαρέμφατον εἶναι δυνατόν ἐπὶ αὐτοπροσωπίας νὰ τεθῇ προσδιορισμός, ἐπιθετικός ἢ μετοχικός, καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἢ ἀναγκαίως καὶ ἀπαραβιάζως μόνον κατ' ὀνομασικὴν· οὕτω π. χ. λέγεται παρὰ Σοφοκλεῖ (Φιλ. 322) ἔχεις ἔγκλημ' Ἀτρεΐδαις ὥστε θυμοῦσθαι παθῶν; παρὰ Θουκυδίδῃ (Α', 12) ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε

καί μετωκίζετο ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι· καὶ (Α', 91) ἡ μὲν πόλις σφῶν τετεείχισται ἤδη ὥστε ἱκανὴ εἶναι σῶζειν τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· παρὰ Δημοσθένει μηδεὶς τηλικούτος ἔστω ὥστε τοὺς νόμους παραβὰς μὴ τιμωρεῖσθαι. Ζητεῖται τώρα ἅν ἦτον δυνατόν νὰ τεθῇ αἰτιατικὴ ἐπὶ τῶν προηγουμένων χωρίων, παθόντα, ἡσυχάσασαν, ἱκανήν, παραβάντα. Περὶ τούτου ἐρίζουσιν οἱ Φιλολόγοι, ἡ ὀνομαστικὴ ὁμῶς φαίνεται κατάλληλος, τοῦλάχιστον συνήθης.

Εφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧ τε.

§. 59. Τὸ ἐφ' ᾧ τὸ ὅποιον εἶναι δοτικὴ τοῦ ὅς, καὶ τὸ ὅποιον διὰ τῆς προσθήκης τοῦ τὲ γίνεται ἐφ' ᾧ τε χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας, ὡς τὸ οἶόν τε = οἶον, κτλ. συντασσόμενον μετ' Απαρεμφάτου δίδει εἰς αὐτὸ τὴν ἐννοιαν τοῦ ἐπὶ συμφωνίᾳ, ἐπὶ συνθήκῃ (*a patti che*), ὡς διαλλαγὴ σφί ἐγένετο, ἐπ' ᾧ τε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμάχους (Ηρόδ. Α', 22) — οἱδ' ἔφασαν ἀποδώσειν, ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας (Ξ. Κ. Αν. Δ', β', 19, Ἰδε καὶ Γ', δ', 22.). Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ σημασίας συντάσσεται καὶ μετὰ Οριστικῆς, οἷον ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι, καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς — σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται (Θουκ. Δ', 103. 113). Εἶναι δὲ τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧ τε (καὶ ἐφ' ἧ τε παρ' Αἰσχίν. κατὰ Κτησ.) = ἐπὶ τούτῳ ᾧ = ἐπὶ τούτῳ ὅ = καθ' ὅ, κατὰ Θείρσχιον (Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 684)· δυνατόν δὲ ἴσως τὸ ὅ νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὀνομαστικὴ, κατὰ τὸ τοῖον οἶον, τόσον ὅσον μετὰ Απαρεμφάτου. Ἰδε κατωτέρω §. 67. §. 81. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ δε, ἐπὶ τοῖςδε ὥστε, κτλ. (Θουκ. Γ', 114).

§. 60. Τὰ ἀνωτέρω καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα ἀκόμη δεικνύουσιν ὅτι ὅχι ὀρθῶς διατέλλει ὁ Ολλανδὸς Οογέβηνος (*Hoogeven*) εἰς τὸ διεξοδικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ Μορίων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ ἐφ' ᾧ τε, ὡς μόνον μετ' Απαρεμφάτου συντασσόμενον ἐκ τοῦ ἐφ' ᾧ, τὸ ὅποιον θέλει ὡς μετ' Απαρεμφάτου καὶ Οριστικῆς συντασσόμενον· τὸ προαναφερθὲν ἐπὶ τοῖςδε συντάσσεται μόνον μετὰ Απαρεμφάτου. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ μόνον σφάλμα τοῦ ἄλλως πολυμαθεστάτου τούτου πονήματος. Καὶ τὸ ὥστε δὲ ἀπαντᾶται ἐνίοτε ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, οἷον ὥσε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν (Θουκ. Γ', 75) — ὥστ' αὐτὸς ἄρχειν (Εὐριπ. Φ. 481).

4. Ὅτι ἂν ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 61. Τὸ ἂν προσίθεται εἰς τὸ Ἀπαρέμφατον ὅταν ἐν αὐτῷ περιέχεται ὑποθετικὴ ἐννοία, ἥ ὁποία ἐπεμένως δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ· α'. εἰς παρωχημένον τῆς Οριστικῆς μετὰ τοῦ ἂν· β'. εἰς Εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἂν. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ περιπτώσεων ἀπαρτίζεται ἐπόμενον μέρος ἥτοι ἀπόδοσις ὑποθετικοῦ λόγου ἢ λόγος δυνητικός, ἀνήκων καὶ αὐτός (Κεφ. ΚΖ', §. 9) εἰς τὸν ὑποθετικόν· ὅθεν τὸ θέλειν ἂν· α'. = ἡθέλον ἂν· β'. = θέλοισι ἂν· τὸ θελήσαι ἂν = ἡθέλησα ἂν, ἢ ἐθελήσαιμι ἂν· τὸ θελήσειν ἂν = θελήσοισι ἢ, κατ' ἀναλογίαν, θελήσοισι ἂν· οὕτως

α'. οὐδὲ γὰρ ἂν τοσαῦτα δύνασθαι ζῶειν σφέας, εἰ μὴ τῷ πόματι τῷδε ἀνέφερον (Ηρόδ. Γ', 22) = εἰ μὴ ἀνέφερον, κτλ. οὐκ ἂν ἐδύναντο ζῶειν—αὐτὸς (Περικλῆς) προέγνω καὶ πάνυ ἂν ῥαδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν (Θουκ. Β', 65) = ὅτι ἡ πόλις περιεγένετο ἂν· β'. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἤλπιζεν (Ἀρχίδαμος) ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιῖδεῖν τμηθῆναι (Θουκ. Β', 20) = ἤλπιζεν ὅτι ἐπεξέλθοιεν ἂν καὶ οὐκ ἂν περιῖδοιεν—διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἐτέρων αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν (Θουκ. Γ', 18) = διότι κίνδυνος ἂν αὐτοῖς εἴη ὑπ' ἄλλων ἀρχθῆναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν—καὶ τοῖς μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι πάντα (δοκεῖν), τοῖς δὲ οὐδὲν ἂν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίνεσθαι τε καὶ ἀπολλύσθαι, τοῖς δὲ οὐτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν οὔτε ἀπολέσθαι (Απομν. Α', α', 14) = ὅτι οὐδὲν ἂν ποτε κινηθεῖη, γένοιτο, ἀπόλοιτο. Οὕτω δὲ καὶ τὸ (Θουκ. Β', 80) νομίζοντες, εἰ πρώτην ταύτην λάβοιεν, ῥαδίως ἂν σφίσι τ' ἄλλα προσχωρήσειν, καὶ τὸ (Ξ. Πολιτ. Λακ. 8) μᾶλλον ἂν . . . καταπλήξειν, ἤθελαν εἶναι, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, προσχωρήσειεν ἂν, καταπλήξειεν ἂν, μ' ὅλον ὅτι ἀμφιβάλλουσί τινες περὶ τοῦ ἂν μετὰ τοῦ Μιλλοντος τῆς Εὐκτικῆς (ἴδε Ἀρτουγγ, ἐνθα ἀνωτέρω Β', 319—20).

§. 62. Δύο τινὰ πρέπει νὰ σημειωθῶσιν ἐνταῦθα· α'. ὅτι ὁ ἂν δίδει καὶ ἐπὶ τῆς τοιαύτης μετὰ τοῦ Ἀπαρεμφάτου συμπλοκῆς, ὅχι μόνον τὴν ἐννοιαν τοῦ ἐπὶ ὑποθέσει δυνατοῦ ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ εἰσθῆναι (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 39. 2)· β'. ὅτι καὶ

ἐν τούτοις ἔχει χώραν ἡ παράλειψις τοῦ ἄν, ὡς εἴ πῃ ὁ μὲν φαίνεται βέλτιον λεχθῆναι (Πλάτ. Φαίδ. 84). Γίνεται δὲ μάλιστα ἡ τοιαύτη παράλειψις μετὰ τῶν ῥημάτων δοκῶ, νομίζω, εἰκάζω, οἶμαι, φημί (λέγω κατὰ νοῦν, πιστεύω), κτλ. καὶ τότε ὁ Λόριστος ἰσοδυναμεῖ μὲ Εὐκτικήν καὶ τὸ ἄν· ὅθεν τὸ ἀνωτέρω λεχθῆναι = λεχθῆναι ἄν = ὅτι λεχθεῖη ἄν· οὕτω καὶ τοῦτο δὲ οἶεται οἱ μάλιστα γενέσθαι (= γένοιτο ἄν) εἰ σοὶ συγγένοιτο (Πλάτ. Πρωτ. 316), κτλ. Μετὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων καὶ καθ' αὐτὸ μελλοντικὴν ἔννοιαν λαμβάνει ὁ Λόριστος, ἐνόμισαν κρατῆσαι = κρατήσειν (Θουκ. Β', 3). Ἀλλὰ περὶ τούτου κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Χρόνων τοῦ ῥήματος (ἐν Κεφ. ΚΘ').

5. Τὰ μόρια ὡς, χρονικῶς ἢ αἰτιολογικῶς ἐκλαμβανόμενα, ὅτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι, κτλ. ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 63. Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Ἀπαρεμφάτου ὑπερέχει πολὺ τῶν νεωτέρων, καὶ αὐτῆς τῆς Λατινικῆς, ἢ Ἑλληνικῆς γλῶσσαι· α'. μεταχειρίζεται αὐτὸ ὅχι μόνον ἐπὶ αὐτοπροσωπίας, ὡς αἱ νεώτεραι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, τὸ ὅποιον αὐταὶ δὲν ἔχουσι κατ' ὅλην τὴν ἔκτασιν· οὐκ ἔθελον δέξασθαι, κτλ. (Ιλ. Α, 112) *perchè io non voleva accettare — parceque j' ai refusé de recevoir, ec.* βούλομ' ἐγὼ λαὸν σῶον ἔμμεναι — (Ιλ. Α, 117) *io amo che il mio popolo sia salvo — ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα, que l' on doit honorer le sacrificeur, ec.* β'. εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐνθα ἡ Λατινικὴ μεταχειρίζεται τὴν διὰ τοῦ μορίου *ut* (= ἵνα) καὶ τῆς Ὑποτακτικῆς ἀνάλυσιν, δέομαί σου ἐλθεῖν = *oro te ut venias* — ἐπεισάς με γράφειν = *persuasisti mihi ut scriberem*· γ'. ἀρχίζουσα τὸν λόγον ἐπὶ τῆς διηγήσεως μὲ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ἐξαρτώμενον ἐκ τινος λεκτικοῦ ῥήματος, ἔφη, λέγουσι, κτλ., τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ παραλείπεται πολλάκις ἐξυπονοούμενον, δυνατόν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ κατὰ μακρὰν συνέχειαν, σελίδας ἐνίοτε ὁλοκλήρους, πάλιν διὰ Ἀπαρεμφάτου, ἐννοουμένης πάντοτε τῆς πρώτης ἐξαρτήσεως (ἴδε Ηρόδ. Α', 23-24. Πλάτ. Πολιτ. Ι', 614), εἰς τὸ ὅποιον ἐν μέρει τὴν παρακολουθεῖ ἡ Λατινικὴ διὰ τοῦ ἱστορικοῦ λεγομένου Ἀπαρεμφάτου (*infinitivus historicus* ἢ *narratorius*)· δ'. θέτουσα καὶ εἰς τὸ Ἀπαρέμφατον τὸ πολυθρύλλητον ἄν τροπολογεῖ ποικιλοτρόπως τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, καὶ ταύτην τὴν χρίν δὲν ἔχουσιν οὔτε γλῶσσαι παλαιαὶ οὔτε νεώτεραι.

§. 64. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ἔχει καὶ ἰδιαιτέραν τοῦ Ἀπαρεμ-

φάτου χοῆσιν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τινων μορίων κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπολείπονται αὐτῆς αἱ ἄλλαι ἅπασαι. Οταν προηγῇται ἐν διηγήσει ἡ προεξηγηθεῖσα Ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις, καὶ εἰς αὐτὴν προσίθεται ἄλλη πρότασις προσδιοριστικὴ διὰ τῶν μορίων ὡς, ὅτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι, κτλ. τότε καὶ αὕτη ἡ δευτέρα, ἀντὶ νὰ τεθῇ εἰς Ορισικὴν, τίθεται ὡσαύτως κατ' Ἀπαρέμφατον, (λέγοντες) τοὺς Λυδοὺς τέως μὲν διάγειν λιπαρέοντας· μετὰ δέ, ὡς οὐ παύεσθαι (τὴν σιτοδητήν) ἄκεα δίζησθαι (Ηρόδ. Α', 94) — λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμαίῳ τῷ Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ὑλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρὸς, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν (Θουκ. Β', 102) — τιμᾶν δὲ Σαμίους ἔφη διότι ταφῆναι οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων (Ηρόδ. Γ', 55).

§. 65. Τὸ τοιοῦτον γίνεται προφανῶς διὰ τῆς γραμματικῆς ἑλξεως καθ' ἣν ἔλκεται τὸ ἐπόμενον ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸν πλάγιον ἥτοι διηγηματικὸν λόγον καθ' ὃν παρείσάζεται ξένη γνώμη, καὶ ἐπομένως ἐκφέρεται καὶ τὸ δεύτερον κατὰ τὸ πρῶτον, εἰς ἐνδειξιν ὅτι καὶ τὰ δύο εἶναι τῆς αὐτῆς κατηγορίας. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ὁ συγγραφεύς, ἐξηγήσας πρῶτον τὴν ἐδικήν του γνώμην ὡς ἱστορικὸν γεγόμενον, μεταβαίνει ἐπεὶτα εἰς ἐκθεσιν γνώμης ξένης, διὰ τοῦτο καὶ ὁ λόγος μεταβαίνει πολλάκις ἐκ τῆς Ορισικῆς εἰς τὴν τοιαύτην Ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν· οὕτω π. χ. ἐθαύμαζε δὲ (Σωκράτης), εἰ μὴ φανερόν αὐτοῖς ἴσθιν ὅτι ταῦτα οὐ δυνατόν ἐστιν ἀνθρώποις εὐρεῖν· ἐπεὶ καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταῦτα δοξάζειν ἀλλήλοισι, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους (Απομν. Α', α', 13). Ἐνταῦθα προτάσσεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ λόγου, καὶ ἔπεται ἡ καθ' αὐτὸ πρότασις διὰ τοῦ ἐπεὶ, ὡς συνήθως ἐν τοῖς τοιούτοις· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ξενοφῶντος ἐκφερόμενον, ἐτέθη κατ' Ορισικὴν, τὸ δὲ δεύτερον, ὡς ἐκ τῆς τοῦ Σωκράτους ιδέας, ἐτέθη κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν.

§. 66. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰ μὲν ἡ ἀκόλουθος ῥῆσις, ὡς δὲ τοῦ ἡλθε τοῦτο κατὰ νοῦν, ἀναστενάξας ὠνόμασε τρεῖς τὸν Σόλωνα, μετεφράζετο Ἑλληνιστὶ ὡς δὲ οἱ τοῦτο ὑπῆλθεν, ἀναστενάξας ἐς τρεῖς ὠνόμασε Σόλωνα, ἤθελεν εἶναι τὸ ὅλον ἐκ μέρους τοῦ συγγραφέως, ὡς θετικὸν καὶ ἱστορικὸν γεγόμενον· εἰ δὲ μετεφράζετο ὡς δὲ οἱ τοῦτο

ὑπῆλθεν, (φασίν) ἀναστενάζαντα εἰς τρεῖς ὀνομάσαι Σόλωνα, ἤθελεν εἶναι τὸ πρῶτον μέρος ἐκ τοῦ συγγραφέως, τὸ δὲ ἀκόλουθον ὡς ξένη ὁμολία· ὡς δὲ εἶναι τώρα παρ' Ἡροδότῳ, θεωροῦνται καὶ τὰ δύο ὡς ξένοι λόγοι, ὡς δὲ ἄρα μιν προστῆναι τοῦτο, ἀναστενάζαντα εἰς τρεῖς ὀνομάσαι Σόλωνα (Ἡρόδ. Α', 86). Λέγει δὲ ταῦτα, διηγηθεὶς πρῶτον ὁ συγγραφεύς, ὡς ἐξ ἰδίας του γνώμης, κατ' Οριζικὴν Εὐχλίσιν, πῶς ὁ Κῦρος ἀνεβίβασε τὸν Κροῖσον εἰς τὴν πυράν, κτλ.

§. 67. Ἡ τοιαύτη γραμματικὴ ἔλξις γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν πτωτικῶν ἀναφορικῶν, ὡς ἄνδρα οἱ δοκέειν ὀπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν κατασκιάζειν (Ἡρόδ. Γ', 117) — ἔφη παρελθεῖν χώραν, ἣν καλεῖν τοὺς ἐπιχωρίους ζώνην (Πλάτ. Αλκ. Α', 123. Ἰδε καὶ Πλάτ. Φαίδ. 110. Θουκ. Β. 13. Σοφ. Ηλ. 422, κτλ.). Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ᾖ ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρέμφατου, ὡς δικαστὰς μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὗς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι, κτλ. (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 614) — λοιποὺς δὲ περὶ αὐτόν (τὸν Φίλιππον) εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι (Δημ. Ολυνθ. Α', 7. Ἰδε καὶ Ξ. Κ. Π. Ε', β', 4).

§. 68. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων καὶ μετὰ τῶν μορίων ὡς καὶ ὅτι συμπλέκεται τὸ Ἀπαρέμφατον κατ' ἀνώμαλον τρόπον, ὅχι μόνον τιθέμενον εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ἐνθα προηγῆθη Οριζικὴ μετὰ τῶν λεκτικῶν ῥημάτων καὶ τῶν ἄνω μορίων (Ἡρόδ. Η', 118. Θουκ. Η', 78, κτλ.), ἀλλὰ καὶ κατ' εὐθεῖαν ἀρχίζον τὸν λόγον, προηγούμενων τῶν ἄνω μορίων μετὰ τῶν αὐτῶν ῥημάτων, ἐνθα ἔπρεπε κυρίως νὰ ἀκολουθήσῃ Οριζικὴ, ὡς ἡδὴ γὰρ ἔσχατος ἐλπίδ', ὡς ἐμοῦ θεοὺς ὦραν τιν' ἔξειν, ὥστε σωθῆναί ποτε; (Σοφ. Κ. 385) — οἶμαι μὲν πρὸς ταῦτα τόδ' αὐτὰς ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν . . . ὅτι, καθάπερ ἔμπροσθεν ἐρρήθη, τὸ μόνον καὶ ἔρημον εἰλικρινές εἶναί τι γένος (Πλάτ. Φιλήβ. 63. Ἰδε καὶ Πλάτ. Φαίδ. 108. Ξ. Ελλην. Γ', ε', 42). Καὶ μετὰ τοῦ εἰ ἀκόμη, ἐνθα ὡσαύτως ἔπρεπε νὰ ἀκολουθῇ Οριζικὴ, εἰ μὴ προλαμβάνειν (Ἡρόδ. Γ', 105. Ἰδε καὶ 108 αὐτόθι). Ἐτι δὲ καὶ μετὰ τοῦ ὅπως, ἐνθα ἔπρεπε νὰ ἀκολουθῇ Ὑποτακτικὴ, πειρᾶσθαι ὅπως διαπράττεσθαι, κτλ. (Ξ. Οἰκ. Ζ', 29). Ἀλλ' αἱ τοιαῦται ἀνωμαλῖαι οὔτε εἰς μίαν καὶ

αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται, οὗτε ἐνταῦθα νὰ ἐξακριβωθῶσιν εἶναι δυνατόν.

Ζ'. Πῶς ἀλλέως τίθεται τὸ Απαρέμφατον.

§. 69. Τὸ Απαρέμφατον τίθεται ἀκόμη ὡς ῥῆμα· 1. ἀντὶ Προστακτικῆς· 2. ἀντὶ Υποτακτικῆς· 3. ἀντὶ Εὐκτικῆς.

1. Τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Προστακτικῆς.

§. 70. Ἀντὶ Προστακτικῆς τίθεται τὸ Απαρέμφατον πρὸς ἐξήγησιν προσαγῆς περί τινος πρακτέου, ἢ ἀπαγορεύσεως περί μὴ πρακτέου. Γίνεται δὲ τοῦτο ἢ ἐν γένει πρὸς ἀόριστον ἢ πρὸς ὠρισμένον ὑποκείμενον ἀποτεينوμένου τοῦ λόγου. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιπτώσεως ἐκφέρεται τὸ Απαρέμφατον ἀπτῶτως, χωρὶς ὑποκειμένου, ὡς ἐπὶ γενικῶν παραγγελμάτων, ποιεῖν, μὴ ποιεῖν, μὴ κλέπτειν, κτλ. ὅπου ἐπίσης δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, καὶ ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν ὑποκείμενον· οὕτω τὰ Πυθαγορικά σύμβολα φεύγειν ἀργίαν — μὴ γεύεσθαι μελανούρων — μηδὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν — μηδὲ ἐπὶ χοίνικι καθίσαι — μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιάν — μὴ φορεῖν στενὸν δακτύλιον — πρὶν δ' αὖ τελευτήσῃ, ἐπισχέειν, μηδὲ καλέειν κω ὄλβιον ἀλλ' εὐτυχέα (Ηρόδ. Α', 32).

§. 71. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περιπτώσεως ἢ ἀπατείνεται ὁ λόγος ὠρισμένως εἰς δεύτερον ἢ εἰς τρίτον πρόσωπον· ὅταν ἀπατείνεται εἰς δεύτερον πρόσωπον, συντάσσεται τὸ Απαρέμφατον, ὡς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς καθ' αὐτὸ Προστακτικῆς Εγκλίσεως, δέχεται δηλ. ὡς ὑποκείμενον τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, σὺ, ἢ ὑμεῖς, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα (Κεφ. ΚΖ', §. 34), προσδιοριζόμενον, ὅταν ἦναι χρεῖα, διὰ τῆς ὀνομαστικῆς κλητικῆς, καὶ κατ' αὐτὸ τίθενται καὶ οἱ προσδιορισμοί· οὕτω θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι (= μάχου) — ὑμεῖς δ' ἄλλοθεν ἄλλος ἐρητύειν ἐπέεσσιν — εἰπέμεναί μοι, Τρῶες — εἶπατέ μοι (Ιλ. Ε', 124. Β, 75. Ξ, 501.) — οἷς μὴ πελάζειν (Αἰσχ. Πρωμ. 711) — φασκεῖν Μυκῆνας ὀρεῖν (Σοφ. Ηλ. 9) — νὰ εἴπῃς ἦτοι εἶπε πῶς βλέπεις τὰς Μυκῆνας — σὺ δ' αὖ τι ἔχῃς βέλτιόν πόθεν λαβεῖν, πειρᾶσθαι καὶ ἐμοὶ μεταδιδόναι — αὖ δ' ἄρα τι τῷ μήκει πονῶν ἄχθῃ, μὴ ἐμὲ αἰτιᾶσθαι τούτων (Πλάτ. Κρατ. 426.

Σοφιστ. 218, κτλ.) — σὺ δέ, Κλεαρίδα, ὕστερον . . . ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμίξαι (Θουκ. Ε', 9). Συχνότατον τοῦτο παρὰ ταῖς Ποιηταῖς, καὶ μάλιστα παρ' Ομήρῳ, ἀλλ' ὅτι καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς σύνηθες, ὡς ἤθελε πάλαι ποτὲ ὁ Γερμανὸς Γραΐβιος, τοῦτο ἐλέγχεται ἐκ τῶν προηγουμένων καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ἀκόμη χωρίων τῶν πεζῶν.

§. 72. Όταν δὲ ἀποτείνεται εἰς τρίτον πρόσωπον, τότε δέχεται τὸ ὑποκείμενον συνήθως κατ' ὀνομαστικὴν, ὡς ἡ δὲ ξυνάγουσα γηραιάς, οἷξασα θύρας ἱεροῖο δόμοιο, πέπλον θεῖναι Αθηναίης ἐπὶ γούνασι, καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς, κτλ. — ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Αχαιοὶ εὐρύν θ' ὑψηλόν τε τιθήμεναι (Ιλ. Ζ, 92. Ψ, 247) — ἀμφιπολὼν τις ῥιψάτω . . . ἄψ δὲ νέεσθαι ἄστρεπτος (Θεόκ. ΚΔ', 93). Φανερώς δεικνύεται ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ Ἀπαρεμφάτου, ὅταν εἰς τὸν αὐτὸν λόγον τὸ πρῶτον κῶλον ἐκφέρεται διὰ Προσακτικῆς, τὸ δὲ δεύτερον δι' Ἀπαρεμφάτου, ὡς εἰ μὲν κεν ἐμὲ κεῖνος ἔλῃ, τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας, σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν (Ιλ. Η, 78). Τὰ δὲ ἐξ Εὐριπίδου φερόμενα τρία παραδείγματα, ὡς γενέσθαι, διορθήσουσιν, ἐξ ἀντιγράφων, ὡς γενέσθω.

§. 73. Εἴτε δὲ εἰς τρίτον εἴτε εἰς δεύτερον πρόσωπον ἀποτείνεται ὁ λόγος, τίθεται τὸ ὑποκείμενον ἐνίητε καὶ κατ' αἰτιατικὴν, ὡς εἰ δὲ κ' Αλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς Μενέλαος, Τρῶας ἐπειθ' Ελένην καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι (Ιλ. Γ, 285), ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ Ἀπαρεμφατικὴ δύναμις — τότε τοὺς Τρῶας ἀποδοῦναι δεῖ, κτλ. Ο Θεῖρσχιος ὁμῶς (Ελλην. Γραμμ. σλ. 523) τρέπει καὶ τοῦτο εἰς ὀνομαστικὴν, Τρῶες, κατὰ τὸ (Ιλ. Α, 20.) παῖδα δ' ἐμοὶ λῦσαί τε φίλην, τὰ τ' ἀποινα δέχεσθαι, ἀζόμενοι Διὸς υἱόν (ἴδε Κεφ. ΚΑ', §. 69. λύειν καὶ λύεσθαι). Δυνατὸν ἴσως, ἵνα ὁμοιάσῃ καλλιώτερα μὲ τὸ προηγούμενον, νὰ ὑπονοηθῇ τὸ ὑμεῖς (ὑμεῖς οἱ Τρῶες), ἀλλὰ παρὰ πάντων ἀναφέρεται κατ' αἰτιατικὴν Τρῶας (ἴδε καὶ Ηρόδ. Θ', 48). Αναντιρρήτως ὁμῶς πρέπει νὰ ἐννοηθῇ τὸ ὑποκείμενον κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου προσδιορισμοῦ, εἰς τὰ ἐπόμενα τοῦ Ησιόδου γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βωτεῖν, γυμνὸν δ' ἀμάαν (Εργ. 391). Καὶ ὁ μὲν

Βουττμᾶννος θέλει ὡς ὑποκείμενον τὴν αἰτιατικὴν τῆς ἀορίσου τῆς, ἀλλὰ μὲ τοῦτο δὲν συμφωνεῖ τὸ ἐπόμενον εἴ χ' ὥρια πάντ' ἐθέλησθα ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερος· πρέπει λοιπὸν νὰ ἐννοηθῇ ἡ αἰτιατικὴ τῆς δευτεροπροσώπου σύ, ὡς καὶ ὁ Βιργίλιος τὸ μετέφρασε *nudus ara, sera nudus*· τὸ τινὰ δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ εἰς τὸ ἐπὶ δ' αἶθοπα πινέμεν οἶνον ἐν συκῇ ἐζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς (Ησ. αὐτόθι, 592).

2. Τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Υποτακτικῆς.

§. 74. Ἀντὶ Υποτακτικῆς τίθεται τὸ Απαρέμφατον εἰς τὸν λόγον· α'. ἐκκληροῦν τὰ τῶν Αὐθυποτάκτων λεγομένων· β'. πρὸς ἐνδειξιν θαυμασμοῦ καὶ ἀγανακτήσεως· τὸ δεύτερον μετὰ ἢ ἄνευ ἄρθρου, οἶον

α'. ἐκ μὲν δὴ πολέμων τῶν νῦν θέσθαι λησμοσύναν, θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς παννύχοις πάντας ἐπέλθωμεν — ἀλλά, εὖ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρεὺν ἡμῖν, νῦν μὲν ἐν τῇ Ελλάδι καταμείναντες ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν οἰκετέων (Σοφ. Αντ. 151. Ηρ. Η', 109).

β'. τὸ δ' ἐμὲ τὸν ἄθλιον ὁδοῦ περιελθεῖν στάδια πλεῖν ἢ χίλια! — τῆς μωρίας· τὸ Δία νομίζειν ὄντα τηλικουτονί! (Αρισ. Ορν. 5. Νεφ. 818) — ἐνταῦθα δὴ ἐκεῖνος πάνυ ἀνίαθεις δῆλος ἐγένετο, καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτόν· τῆς τύχης· τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν! (Ξ. Κ. Π. Β', 6, 3) — ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ! ἐμὲ παλαιόφρονα κατὰ γὰρ οἰκεῖν ἀτίετον, φεῦ, μύσος! (Αἰσχ. Εὐμ. 840) — ἄρχειν παρόν μοι, τῷδε δουλεύσαι ποτε! (Εὐρ. Φ. 523) — ἐγὼ νὰ δουλεύσω ποτὲ εἰς τοῦτον, ἐν ᾧ ἡμπορῶ νὰ ἄρχω! Τοιαῦτα καὶ τὰ Λατινικὰ *me ne incepto desistere victam!* (Virg. Aen. I, 37). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ χαρᾶς τίθεται τὸ τοιοῦτον παθητικὸν ἐπιφώνημα, ᾧ φίλτατον φώνημα· φεῦ τὸ καὶ λαβεῖν πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ! (Σοφ. Φ. 234), κτλ.

3. Τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Εὐκτικῆς.

§. 75. Ἀντὶ Εὐκτικῆς τίθεται τὸ Απαρέμφατον ἢ εἰς ἐνδειξιν εὐχῆς περὶ τινος ἐπιθυμητοῦ, ἢ ἀποτροπιασμοῦ τινος ἀπευκταίου. Τίθεται δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκείμενον ἢ κατ' ὀνόμασιν ἢ

κατ' αἰτιατικήν, ἄνευ ἢ μετὰ τῶν εὐκτικῶν μορίων, ὡς αἶ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Αθηναίη καὶ Ἀπολλων, τοῖος εἶναι, οἷός ἐσσι, τά τε φρονέων, ἅτ' ἐγὼ περ, παῖδα τ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι, αὖθι μένων (Οδ. Η, 311. Ἴδε καὶ Οδ. Ω, 376-80). Ἰσοδυναμοῦσι δὲ ταῦτα μὲν τὰ εἶθε ἔχοις καὶ καλοῖο (ἴδε Οδ. Δ, 341 — 46), ἐνθα ἐπὶ ὁμοίας περιστάσεως τίθεται Εὐκτική)· εἶναι δὲ ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ Ἀπαρεμφάτου ὅχι τόσον συνήθης. Ὡσαύτως Ζεῦ κύδιστε μὴ πρὶν ἐπ' ἡέλιον δῦναι — Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι ἐν ἀνδράσιν ὄλβιον εἶναι, καὶ οἱ πάντα γένοιθ', ὅσσα φρεσὶν ἤσι μενοινᾶ (Ιλ. Β, 413. Οδ. Ρ, 354) — θεοὶ πολῖται μή με δουλείας τυχεῖν (Αἴσχ. Επτ. 259). Ἐν δὲ τῷ ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Αθηναίους τίσασθαι (Ηρ. Ε', 105), ἡ αἰτιατική ἢ ὁποία ἔπρεπε νὰ ᾔηται ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου τίσασθαι ἐστράπη εἰς δοτικήν, δυνάμει τῆς τοῦ γίγνεσθαι συντάξεως (Κεφ. ΙΖ', §. 6)· εἶναι λοιπόν = γένοιτό μοι. Ἐπὶ δὲ παρελθόντων πραγμάτων λαμβάνει καὶ τὸ ὦφελε, ὡς εἶθ' ὦφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτᾶσθαι σκάφος (Εὐρ. Μηδ. Ι. Ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 20, β').

§. 76. Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρῆσις, εἰς τὴν θεωρίαν δὲ ἀφίεται νὰ ἀποφασίσῃ ἂν τὰ τοιαῦτα ἐγεννήθησαν κατὰ παράλειψιν ἢ ὅχι. Τὰ ἀντὶ Προσακτικῆς δηλ. καὶ Εὐκτικῆς ἀνωτέρω παραδείγματα τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἀπαντῶνται καὶ κατὰ ὁμαλώτερον, συνηθέστερον τοῦλάχιστον, τρόπον ἐκφερόμενα, ὡς μήτε σύ, Πηλεΐδη, ἔθελ' ἐριζέμεναι βασιλῆϊ — ἴσχεο, μὴδ' ἔθελ' οἷος ἐριζέμεναι βασιλεῦσιν — φράζεο Τυδεΐδην καὶ χάζεο, μὴδὲ θεοῖσιν ἴσ' ἔθελε φρονέειν — μὴδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι (Ιλ. Α, 277. Β, 247. Ε, 440. Η, 111) — ὦ Ζεῦ, δός με τίσασθαι μύρον πατρὸς (Αἴσχ. Χοηφ. 16). Ἐκ τούτου ἦτον δυνατόν νὰ εἰκάσῃ τις ὅτι καὶ τὰ προηγούμενα ἐγεννήθησαν κατὰ παράλειψιν τινά, τὰ μὲν προσακτικά τοῦ θέλε, ἢ τινος τοιούτου, τὰ δὲ εὐκτικά τοῦ δός, εὔχομαι, λίσσομαι, γένοιτο, κτλ. καὶ οὕτω τῷ ὄντι τινὲς ὑπέλαβαν· ὁ Εὐστάθιος τὸ ἀνωτέρω τῆς Οδυσείας (Η, 311) ἀναπληρόνει διὰ τοῦ ἐθέλοις.

§. 77. Ἀλλ' ἐπίσης δυνατόν νὰ κρατῇ τοῦτο ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς γλώσσης, ὅτε τὸ Ἀπαρέμφατον, πρὶν ἔτι ταχθῇ εἰς τὰ μετέπειτα ὅρια, ἐχρησίμευε πρὸς πάντας αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς.

Τοῦτο μάλιστα πιθανολογεῖται ἀπὸ τοὺς μανθάνοντας ξένας γλώσσας εἴτινες ἐν ἀρχῇ μεταχειρίζονται τὸ Απαρέμφατον, κατὰ τὸν τρόπον τῶν παιδίων, ὡς εὐκολώτερον· οὕτω καὶ παρὰ Θεοφράστῳ (Χαρακτ. Κ', Κορ.) λαλεῖν τι ἡμῖν ὅπως ἂν ἡμᾶς ὕπνος λάβῃ. Ἐπειτα δέ, μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γλώσσης, ἵνα τὰ φέρωσιν εἰς ὁμαλώτερον τύπον, ἐπρόσθεσαν τὰ θέλε, μέμνησο, δός, δεῖ, κτλ. (ἴδε Γραμμ. Θειρσ. σελ. 523). Ταῦτα δέ, εἰ μὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ ἀναπληρόνωνται, ἔπρεπε βέβαια νὰ τροπολογῶνται κατὰ τὴν περίστασιν· εἰς τὸ Διόμηδες μάχεσθαι νὰ προστίθεται τὸ μὴ θέλε, εἰς τὸ ὑμεῖς ἐρητύειν τὸ θέλετε, εἰς τὸ ἐρυκακέειν τὸ μέμνησο, κτλ. τὰ ὅποια ὁμῶς ἐν πολλοῖς γίνονται σχολαστικώτερα τοῦ δέοντος.

§. 78. Πολὺ εὐκολώτερον νὰ ἔγινε κατὰ παράλειψιν ἢ ἀντὶ Ὑποτακτικῆς χρῆσις τοῦ Απαρεμφάτου, διότι ἐπὶ θαυμασμῷ καὶ ἀγανακτήσεως τὸ πάθος ἐμποδίζει καὶ πνίγει τὴν συμπλήρωσιν τοῦ λόγου· οὕτω π. χ. τὸ σὲ ταῦτα δρᾶσαι ἤθελεν εἶναι, συμπληρούμενην, σὲ ταῦτα δρᾶσαι θαυμαστόν· τὸ δουλεῦσαι τῷδε ἤθελεν εἶναι κελεύεις με δουλεῦσαι τῷδε; ἢ πῶς οὐ δεινόν; καὶ οὕτως ἀπαντῶνται ἐνίοτε (Ξ. Κ. Π. Α', Γ', 7). Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνομεν τὸ ἀλλαχοῦ ρηθέν, ὅτι διασαλτέα ἡ χρῆσις τῆς θεωρίας. Ἡ χρῆσις εἶναι αὐτῇ, καὶ εἶναι ὀρθὴ ἀναντιρρήτως, ὡς σφριζομένη εἰς μαρτυρίας ἐνδόξων συγγραφέων καὶ ποιητῶν· θεωρία δυνατόν νὰ ᾔηται αὕτη ἢ ἐκείνη, μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανή, ὀρθὴ ἢ ἐσφαλμένη, καὶ βεβαιότατον εἶναι ὅτι τὰ τοιαῦτα, εἰ μὲν κερδιζουσιν εἰς σαφήνειαν μὲ τὴν συμπλήρωσιν, χάνουσιν ὁμῶς ὡς πρὸς τὸ ἔντονον.

II. Τὸ Απαρέμφατον ὡς ὄνομα.

§. 79. Ὡς ὄνομα τὸ Απαρέμφατον τιθέμενον δέχεται κατὰ πάντα τὴν τῶν ὀνομάτων σύνταξιν, ἐκλαμβάνομενον καὶ ὡς ὑποκειμενον καὶ ὡς κατηγορούμενον καὶ ὡς πανταύτης προσδιορισμός, οἷον τὸ φιλοσοφεῖν ἐστὶ τερπνόν — τὸ ὑγιαίνειν ἐστὶν ἄριστον — οὗτοι οὕτως ἡδύ ἐστὶ τὸ ἔχειν χρήματα, ὡς ἀνιάρὸν τὸ ἀποβάλλειν — οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν ἐστὶν εὖ πράττειν, οὐδὲ τὸ ἀνιᾶσθαι κακῶς — τὸ ὀρᾶν γίγνεται ἐρᾶν — ἐπιμελοῦμαι τοῦ λέγειν — μέμφομαι τῷ ἀδικεῖν — μανθάνω τὸ φιλοσοφεῖν — μεῖζον μὲν κακὸν φαμέν τὸ ἀδικεῖν, ἔλαττον δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι — τῷ ζῆν ἐστὶ τι ἐναντίον,

ὥς περ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεῦδεν — τὸ μὲν προσ-
ταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῶ οὐδεὶς πρόθυμος ἦν.

§. 80. Συνηθεσάτη εἶναι τοῦ Απαρεμφάτου ἡ χρῆσις πρὸς
ἐξήγησιν τοῦ προσδιορισμοῦ κατὰ τί, τιθεμένου ἐξαιρέτως μετὰ
τοιούτων ἐπιθέτων μεθ' ὧν καὶ ἡ Αἰτιατική (Κεφ. ΙΑ', §. 7.
Κεφ. ΙΖ' §. 15.), ὡς καλὸς ἰδεῖν — ἐπιτήδειος πράτ-
τειν — οὐ δεινός ἐστι λέγειν, ἀλλ' ἀδύνατος σιγᾶν —
δειναὶ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας — πιθανώτατοι λέ-
γειν — λευκυτέρα πακτᾶς ποτιδεῖν (Θεόκρ. ΙΑ', 20)· με-
τὸ ὁποῖον παραβάλλουσι τὸ τοῦ Ορατίου (*Od. IV. β', 59.*) *niveus*
videri — ἰδεῖν ἐξαρνητικός (Αρισ. Νεφ. 1172)· οὕτω
ῥῆδιος, χαλεπός, δίκαιος, ἡδύς, βαρύς, κακός, κτλ.
Ὡσαύτως θείειν ἀνέμοισιν ὁμοῖοι (Ιλ. Κ, 437) — λέγεται
εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτῇ ἰδεῖν (Πλάτ. Φαίδ. 110), κτλ.

§. 81. Ενταῦθα ἀνάγεται τὸ οἶος καὶ ὅσος, ὡς οἶοι
πονηροῦ τινος ἔργου ἢ αἰσχροῦ ἐφίεσθαι — οὐ γὰρ
ἦν ἡ ὥρα οἷα τὸ πεδίου ἀρδεῖν — ἀλλὰ μοι δοκεῖ . . .
τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λό-
χοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι
τῶν πολεμίων κεράτων (Ξ. Κ. Π. Α', β', 3. Αν. Β', γ',
13. Δ', η', 12). Ὡρμήθη δέ, ὡς φαίνεται, ἡ τοιαύτη σύνταξις τοῦ
οἶος ἐκ τῆς συσχετικῆς αὐτοῦ ἐννοίας, τοιοῦτός ἐστιν οἶός
ἐστιν ὁ ἱκανός λέγειν, ἥτοι τοιοῦτος, οἶός ἐστιν
ὥστε λέγειν· οὕτω καὶ ὅσον ἀποζῆν (*Θουκ. Α', 2*) =
ὅσον ἐστὶν ἀποζῆν· ἔπειτα δὲ ἐκ τοῦ τοιοῦτος καὶ οἶος
ἀνεπτύχθη ἡ ἐννοια τοῦ οἶος = ἱκανός, δυνατός· ὅθεν καὶ
οἶόν τε λέγειν, οἶόν τε ἀκούειν = δυνατόν, κτλ. ἐπὶ
δὲ ἑτεροπροσωπίας κατ' Αἰτιατικὴν, οἶους μεθυσθέντας ὀρ-
χεῖσθαι (ἀνωτέρω §. 67)· τελευταῖον δὲ προσήγγισεν τὸ
οἶος καὶ οἶον εἰς τὸ ὥστε.

§. 82. Καὶ μετὰ Μετοχῆς, ὀνοματικῶς ἐκλαμβανομένης, τί-
θενται τὰ τοιαῦτα Απαρέμφατα, ὡς αἰκισθέντα ἰδεῖν (*Σοφ.*
Αντ. 206) = αἰκιστόν· ἔτι δὲ καὶ μετὰ οὐσιαστικῶν, οἶον εἰς
ἐκπληξιν μεγέθεσι κάλλεσιν τε ἔργων ἰδεῖν τὴν οἴκη-
σιν ἀπειργάσατο (Πλάτ. Κριτία, 115) = τοιαύτην οἶαν
ἐκπλήττειν = ἐκπληκτικὴν. Ὡς δὲ περὶ τῶν προσδιορισμῶν
λαλοῦντες (Κεφ. ΙΒ', §. 16) εἶδαμεν ὅτι καὶ πρόθεσιν αἰ πτώσεις
ἐνίοτε δέχονται, οὕτω καὶ τὰ τοιαῦτα Απαρέμφατα, ῥῆσται ἐς
τὸ βλάπτεσθαι (*Θουκ. Ζ', 67*)· καὶ ὡς ἀκόμη αὐτόθι (§. 68)

εἶδαμεν ὅτι καὶ δοτικὴ ἐνίοτε τίθεται ἀντὶ αἰτιατικῆς, οὕτω καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον δοτικὴν ἐνίοτε, ἀντὶ αἰτιατικῆς, παριστᾷ, δυνατὸς τῷ νοῆσαι (Πλούταρχος).

§. 83. Εἶναι δὲ ἐνταῦθα σημειωτέον ὅτι συχνότατα καὶ ἐνεργητικὰ ὄντα τὰ τοιαῦτα Ἀπαρέμφατα ἔχουσιν ἔννοιαν παθητικὴν, ὅχι ὅτι τὸ ἐνεργητικὸν τίθεται ἀντὶ παθητικοῦ, ὥς παρὰ πολλῶν λέγεται, ἀλλὰ διότι ἡ ἐνέργεια θεωρεῖται ἐξ ἄλλου ὑποκειμένου καὶ ὅχι ἐκ τοῦ προσδιορισμένου διὰ τοῦ Ἀπαρεμφάτου· οὕτω δεινὸς Φίλιππος πολεμῆσαι = ὁ Φίλιππος ἐστὶ δεινὸς ὥστε πολεμῆσαι αὐτῷ τινι = δυσπολέμητος — πόλις χαλεπὴ λαβεῖν = ὥστε λαβεῖν αὐτὴν τοὺς πολεμίους = δυσάλωτος — ἀλγίστη δαμάσασθαι (Ιλ. Ψ, 655), ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἀλλαχοῦ (Ιλ. Κ, 402) λέγει ὁ ποιητὴς ἀλεγεινοὶ δαμήμεναι — ἐλεεινὸς εἰσορᾶν ἐγὼ (Αἰσχ. Προμ. 246) — χῶρος ἄγνός πατεῖν (Σοφ. Κ. 37) — ἀνὴρ ῥάων φυλάσσειν (Εὐρ. Μ. 320) = εὐφυλακτότερος — ἀξία στυγεῖν (Εὐρ. Ορ. 1153) = ἀξιοστυγῆτος — καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἐτέρου ἀξιος (Θεμιστοκλῆς) θαυμάσαι (Θουκ. Α', 138) = μᾶλλον ἀξιοθαύμαστος· τὸ δὲ παρὰ ποιητῇ θαῦμα ἰδέσθαι = θαῦμα ἰδεῖν (Κεφ. ΚΕ', 48. γ'). Τίθενται ὁμῶς ἐνίοτε καὶ ἐπὶ παθητικῆς ἐννοίας κατὰ παθητικὴν φωνὴν τὰ τοιαῦτα Ἀπαρέμφατα, οἷον θηλυφανῆς ὀφθῆναι· μετὰ τοῦτο δὲ παραβάλλεται ὥς πρὸς τὴν σύνταξιν τὸ *niveus videri* τοῦ Ορατίου, καθὼς ὥς πρὸς τὴν ἔννοιαν μετὰ τοῦ Θεοκρίτου λευκοτέρα πακτᾶς ποτιδεῖν (ἀνωτέρω §. 80). Ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν εἰς τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι ἐν τῷ ἀκοῦσαι μὲν ἴσως τισὶν ἀηδῇ, ῥηθῆναι δὲ οὐκ ἀσύμφορον (Ισοκ. Παναθ. ΞΕ', Κορ.).

§. 84. Ἡ ὀνοματικὴ χρῆσις τοῦ Ἀπαρεμφάτου δὲν τοῦ ἀφαιρεῖ οὐδαμῶς τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλά, ὥς αἱ μετοχαὶ διαφέρουσι τῶν ἐπιθέτων, οὕτω καὶ τὰ Ἀπαρέμφατα τῶν οὐσιαστικῶν ὄθεν, ὥς λέγομεν φίλος τινός καὶ φιλῶν τινι (ἴδε κχτωτέρω ἐν Κεφ. ΛΑ'), οὕτω καὶ ἡ χρῆσις τῶν πραγμάτων καὶ τὸ χρῆσθαι τοῖς πράγμασι, ἡ κτίσις τῆς οἰκίας καὶ τὸ κτίσαι οἰκίαν, κτλ. Συμπτῖπται δὲ τὸ ἀπολαύειν ἀγαθῶν μετὰ τὸ ἀπόλαυσις ἀγαθῶν, διότι τὸ ἀπολαύω ἔμεινεν, ὥς εἶδαμεν, εἰς τὰ γενικοσύντακτα. Ως καθ' αὐτὸ οὐσιαστικὰ κατὰ σύνταξιν ἤθελαν εἶναι τὰ Ἀπα-

ρέμματα ἐν τοῖς τὸ εἶναι τοῦ πράγματος, τὸ ζῆν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ εὖ ἔχειν τοῦ ἀνδρός, κτλ.

§. 85. Ἐκ τῆς ῥηματικῆς αὐτοῦ φύσεως προέρχεται ὅτι, καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ λόγου τιθέμενον τὸ Ἀπαρέμφατον, δυνατόν νὰ ἔχη καὶ ἰδιαίτερον ὑποκείμενον, καὶ κατηγορούμενον, ἐπὶ τοῦ εἶναι, καὶ ἀντικείμενον ἐπὶ τῶν Μεταβατικῶν, καὶ προσδιορισμούς· ὅθεν δυνατόν εἶπεν ὅχι μόνον τὸ ἁμαρτάνειν ἐστὶ συγγνωστόν, ἀλλὰ καί, μετὰ ὑποκειμένου, τὸ τοὺς ἀνθρώπους ἁμαρτάνειν ἐστὶ συγγνωστόν, καί, μετὰ κατηγορουμένου, τὸ τοὺς ἀνθρώπους ἀδυνάτους εἶναι οὐδὲν θαυμαστόν, καί, μετὰ ἀντικειμένου, τὸ τοὺς ἀνθρώπους τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀγνοεῖν οὐδὲν θαυμαστόν· οὕτω καὶ ἄρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δειλὸν καὶ ἁμαθῆ· —μεῖζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἡγοῦμαι, ὅσῳ περ μεῖζον ἀγαθὸν ἐστὶ αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι τοῦ μεγίστου κακοῦ ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι (Πλάτ. Γοργ. 477. 458) — τὸ μὲν οὖν λεκτικούς καὶ πρακτικούς ἢ μηχανικούς γίγνεσθαι τοὺς συνήθεις οὐκ ἔσπειδεν — ἀλλὰ μέντοι καὶ τὸ προειδέναι γε τὸν θεὸν τὸ μέλλον, καὶ τὸ προσημαίνειν ᾧ βούλεται, καὶ τοῦτο, ὥς περ ἐγὼ φημι, οὕτω πάντες καὶ λέγουσι καὶ νομίζουσι — καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπειδὴ γε δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν φίλων, καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα μᾶλλον ἔμοιγε δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι (Ξ. Απομν. Δ', γ', ι. Απολ. ιβ. Αν. Α', θ', 24).

§. 86. Περὶ τοῦ ἄρθρου εἰς τὴν ὀνοματικὴν χρῆσιν τοῦ Ἀπαρέμφατου πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα τὴν ὁποίαν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐκάμαμεν διασολήν, περὶ Ἀρθρου ὁμιλοῦντες (Κεφ. ΙΔ') μεταξὺ Ομηροῦ καὶ Ἀττικῶν. Ο μὲν Όμηρος καὶ ἐν γένει ἢ Ἐπικὴ ποίησις δὲν μεταχειρίζεται ἄρθρον εἰς οὐδεμίαν περίσασιν ἐπὶ Ἀπαρέμφατου, οἱ δὲ Ἀττικοὶ δυνατόν νὰ τὸ παραλείψωσι μόνον ἐπὶ ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς, ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου ὄντος, ὅχι ὁμῶς κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν, ὡς πᾶσιν ἡμῖν κατθανεῖν ὀφείλεται — αὐτὸ τοῦτ' ἐφέλκεται κακῶς ἀκούειν (Εὐρ. Ἀλκ. 421. Τρωάσ. 643) — παρσκάλει ἐπιμελεῖσθαι

τοῦ ὡς φρονιμώτατον εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον — τοῦ δραπετεύειν (τοῦς οἰκέτας) δεσμοῖς ἀπείργουσιν οἱ δεσπόται (Απομν. Α', β', 55. Β', α', 16) — ἵνα ἔτι μᾶλλον ἀπιστῶσι τῷ ἐμὲ τιμηθῆσθαι ὑπὸ δαιμόνων (Ξ. Απολ. 14). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ παντοίων προσδιορισμῶν, ὡς εἰ πέρας μηδὲν ἔσται τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου (Θουκ. Ζ', 42) — τὸ ψευδόμενον φαίνεσθαι εὖ ἴσθαι ὅτι καὶ τοῦ συγγνώμης τινὸς τυγχάνειν ἐμποδῶν μάλιστα ἀνθρώποις γίγνεται — τί τούτου μακαριώτερον τοῦ γῆμιχθῆναι; (Ξ. Κ. Π. Γ', α', 9. Η', ζ', 25) — ἔτρεψαν καὶ ἔστιν οὗς καὶ καταπατηθέντας τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν (Θουκ. Ε', 72) — διότι οὐκ ἔφθησαν — ἐτειχίσθη δὲ καὶ Αταλάντη . . . τοῦ μὴ λησιὰς κακουργεῖν τὴν Εὐβοίαν (Θουκ. Β', 32) — ἔνεκα — τὸ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέγειν μικροῦ δεῖν ὁμοίον ἔστιν τῷ ὄνειδίξειν (Δημ. περὶ Στεφ. ΠΑ') — δοκεῖ τούτῳ διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζώων τῷ τιμῆς ὀρέγεσθαι (Ξ. Ἱέρ. Ζ', 3)· οὕτω καὶ τῷ μὴ θέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ (Πλάτ. Φαίδ. 60) — οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι χρονίους τὰς μάχας . . . τῷ μένειν ποιοῦνται (Θουκ. Ε', 73) — διὰ τοῦ (ἀφαιρετική) — τῷ καταλιπόντας αὐτὸν ἔρημον οἷχεσθαι (Ξ. Κ. Π. Δ', ε', 9).

§. 87. Ἰδιαιτέρως ἀναγκαῖα εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ ἄρθρου, ἀντὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς ἐκλαμβανομένου τοῦ Απαρεμφάτου, προθέσεως ἡγουμένης, ὡς ἀντὶ τοῦ ἤδη λῆξαι τοῦ βίου — τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐκ δυοῖν τούτοις τὸ πείθεσθαι μαρθάνουσιν, ἐκ τε τοῦ, ὅταν ἀπειθεῖν ἐπιχειρῶσι, κολάζεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ, ὅταν προθύμως ὑπηρετῶσιν, εὖ πάσχειν (Ξ. Απολ. 8. Οἰκ. Η', 6) — ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ προστατιζόμενον (Ἰσοκρ. Αρειοπ. ΚΖ', Κορ) — ἀνευ τοῦ σωφρονεῖν (Απομν. Δ', γ', 1) — προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἔνεκα τὰς σπονδάς (Θουκ. Α', 45) — μέχρι τοῦ γινῶναι (Απομν. Δ', ζ', 5) — ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἡδιστος βίος (Σοφ. Αἰ. 554) — ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδωσαν ἐπὶ τῷ δικαίως χρῆσθαι τούτοις (Πλάτ. Γοργ. 456). Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ ὅταν ὡς αἰτιατικῇ ἐκλαμβάνεται, εἶον διὰ τὸ ξένος εἶναι (Απομν. Β', ε', 15. Ἰδε καὶ Δ', γ', 4) — ἥττον ἀφεθήσεται ὑφ' ἡμῶν

πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 472) — πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι (Απομν. Α', β', 1).

§. 88. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα αἱ ποικιλίαι δὲν λείπουσι· α'. ἀπαντᾷται τὸ Ἀπαρέμφατον ἄναρθρον ἐπὶ περιστάσεων καθ' ἃς συνήθως τίθεται ἐνάρθρως· β'. ἀπαντᾷται ἄναρθρον καὶ προθέσεως ἡγουμένης.

α'. τὸ Ἀπαρέμφατον ἄναρθρον, κτλ.

1. μετὰ οὐσιαστικῶν.

αὕτη γὰρ ἦν σοι πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ (Σοφ. Φιλ. 1034) — ἐπεγίγνετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι (Θουκ. Α', 16) — πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ ξυνοῦσιν ἐξουσίαν ἐγώ γε παρέχω (Απομ. Β', α', 25)· οὕτω συνήθως μετὰ τὰς λέξεις διδάσκαλος, ἐμποδών, ἥρως, ἥμερος, συγγνώμη, κτλ. (Ἰδε Γραμμ. Θεωρ. 527).

2. μετὰ ἐπιθέτων.

τῶν ἡ ἐτέρη μὲν λέγει τοὺς ἐτησίαις ἀνέμους εἶναι αἰτίους πληθύνειν τὸν ποταμόν (Ηρόδ. Β', 20) — οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν (Σοφ. Αντ. 1173. Ἰδε καὶ Τραχ. 1233). Ἀλλὰ παρὰ τῷ αὐτῷ Ηροδότῳ (Γ', 12) καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἰτιόν ἐστι.

3. μετὰ ῥημάτων ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ κωλύειν, σώζειν, κτλ.

Ἀριστόδικος . . . ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαίους (Ηρόδ. Α', 158. Ἰδε καὶ Θουκ. Α', 73. Σοφ. Ηλ. 517) — σπονδαῖς πεποιθὼς αἱ σε σώζουσιν θανεῖν (Εὐρ. Φ. 603. Ἰδε καὶ Αλκ. 11). Ἀλλὰ καὶ ὁ γὰρ ἄσκός δύο ἄνδρας ἔξει τοῦ μὴ καταδῦναι (Ξ. Αν. Γ', Ε', 11).

β'. τὸ Ἀπαρέμφατον ἄναρθρον καὶ προθέσεως ἡγουμένης.

ἀντὶ δὲ ἄρχεσθαι ὑπ' ἄλλων ἄρχειν (ἐποίησας) ἀπάντων — ἀντὶ δὲ εἶναι νησιώτας, ἡπειρώτας (Ηρόδ. Α', 210. Ζ', 170).

§. 89. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι μόνον παρ' Ηροδότῳ.

Ἐνταῦθα ἤθελαν ἀναχθῆ καὶ τὰ πάρος γάρδε γενέσθαι — πρὶν πυθέσθαι (Ιλ. Ζ, 348 — 465) τὰ ὅποια, κατὰ τὸν συνηθέ-
 ρον τρόπον ἐκφερόμενα, ἤθελαν εἶναι πάρος τοῦ γενέσθαι
 καὶ πρὶν τοῦ πυθέσθαι = πρὸ τοῦ γενέσθαι καὶ πρὸ
 τοῦ πυθέσθαι, ὡς καὶ τὰ Ηροδότεια ἤθελαν εἶναι ἀντὶ τοῦ
 ἄρχεσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ εἶναι. Ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ σχεδὸν ἀνάρ-
 θρου Ομήρου, εἰς τὸν ὅποιον ἐν πολλοῖς προσεγγίζει ὁ Ηρόδοτος,
 ἐκφέρονται χωρὶς ἄρθρου· τοῦτο δὲ ἐπέρασε, μετ' ἄλλων Ομηρικῶν,
 καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 157. 6').

§. 90. Μεγαλειότερα εἶναι ἡ ποικιλία ὅταν τὸ Ἀπαρέμφατον
 τίθεται ὡς ὑποκείμενον τοῦ λόγου· διότι τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾷται
 καὶ μετὰ καὶ ἄνευ ἄρθρου, χωρὶς εὐλήπτου καὶ προφανοῦς
 διαφορᾶς· τὸ δίκην δίδόναι πότερον πάσχειν τί ἐστὶν
 ἢ ποιεῖν; (Πλάτ. Γοργ. 476.) — τὸ μὲν οὖν ἐπίορ-
 κον καὶ ἄπιστον καλεῖν, ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα
 δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δι-
 δικαίως (Δημ. Ολυνθ. Α', 3) — καὶ πῶς γένοιτ' ἂν
 πατέρα τύπτειν ἐν δίκῃ; (Λρις. Νεφ. 1333) — οἷον στέ-
 ρεσθαι πατέρα γίγεται τέκνων (Εὐρ. Ικ. 1090) — κάκ
 τῶνδ' ἐμοὶ λαβεῖν ὁ ὁμοίως καὶ τὸ τητᾶσθαι πέλει
 (Σοφ. Ηλ. 264).

§. 91. Οτι τὸ ἑναρθρον Ἀπαρέμφατον ἐξηγεῖ ἐν τούτοις γε-
 νικὴν ἔννοιαν, τὸ δὲ ἄναρθρον τὸ ἅπαξ, ὡς θέλει ὁ Ρώσης, καὶ
 λοιπὸν τὸ μὲν θηρᾶν ἐστὶν ἡδύ = τὸ ἀσχολεῖσθαι περὶ
 τὴν θήραν ἐν γένει — θηρᾶν ἐστὶν ἡδύ = ἅπαξ θη-
 ρᾶν, κτλ. περὶ τούτου ἐξέσω ἀμφιβαλλεῖν· οὔτε τὰ ἀνωτέρω οὔτε
 πολλὰ ἄλλα παραδείγματα φαίνονται βεβαιοῦντα τὴν γνώμην
 ταύτην· καὶ παρ' ἄκοντας ἤλθε σωφρονεῖν — αἰεὶ γὰρ
 ἡβᾶ γέρουσιν εὖ μαθεῖν (Αἰσχ. Αγ. 189. 593). Πολλῶ
 μᾶλλον ἰσχύουσιν ἐνταῦθα τὰ ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΙΔ', §. 19) περὶ
 γενικῶν ἐννοιῶν λεχθέντα, τιμὴ ἐστὶ θεῖον, καὶ ἡ τιμὴ ἐστὶ
 θεῖον. Διὰ τοῦ ἄρθρου παρίσταται πανταχοῦ τὸ Ἀπαρέμφατον
 ὡς ὠρισμένον, καὶ πλησιάζει εἰς τὴν αὐθύπαρκτον τοῦ οὐσιαστικοῦ
 ιδέαν. Οτι οἱ Δραματικοὶ ποιηταὶ πλησιάζουσι περισσότερο εἰς
 τὸν Ὅμηρον ὡς πρὸς τὴν παράλειψιν τοῦ ἄρθρου ἐν γένει τὸ
 ἐσημειώσαμεν ἐκεῖ· ὅτι δὲ καὶ οἱ πεζοὶ αὐτῶν τὸ παραλείπουσιν
 ἐνίοτε καὶ τοῦτο τὸ ἐσημειώσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις παραγράφοις.

III. *Αναγωγή τῶν διαφόρων χρήσεων τῆς τοῦ Απαρεμ-
φάτου συντάξεως.*

§. 92. Επειδὴ καὶ ὡς ὄνομα λαμβανόμενον τὸ Απαρέμφατον δὲν σφρεῖται τὴν ῥηματατικὴν αὐτοῦ φύσιν· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τὴν τοιαύτην διάκρισιν πολλάκις παραλείπεται, καὶ ἐπομένως γίνεται ἀδιάφορον εἴτε ὡς ὄνομα εἴτε ὡς ῥῆμα ἐκληφθῇ καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τὸ ῥῆμα καὶ κατ' ἄλλην Εγκλίσιν δυνατόν νὰ δεχθῇ, ὡς εἶδαμεν, τὸ ἄρθρον (τὸ λέγω, τὸ εἶπέ, κτλ.), διὰ τοῦτο εἶναι καλὸν νὰ ἴδωμεν ἂν εἶναι δυνατόν κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἀναχθῶσιν αἱ διάφοροι τοῦ Απαρεμφάτου χρήσεις, εἴτε ὡς ῥήματος εἴτε ὡς ὀνόματος λαμβανομένου.

§. 93. Τοῦτο ἤθελε γένη, ὀριζομένου ἂν τὸ Απαρέμφατον τίθεται εἰς τὸν λόγον· α'. ὡς ἀπόλυτος καὶ αὐθύπαρκτος ἔννοια· β'. ὡς ἔννοια συμπληρωτική. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τίθεται· 1. ὡς ὑποκείμενον τῆς προτάσεως ὄν, καθὼς καὶ πᾶν οὐσιαστικὸν ἢ ὡς οὐσιαστικὸν ἐκλαμβανόμενον· 2. ὡς Προσακτική· 3. ὡς Ὑποτακτική· 4. ὡς Εὐκτική, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα. Κατὰ τὸν δεῦτερον τρόπον τίθεται καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς χρήσεις, ὡς ἀντικείμενον, ὡς προσδιορισμός, ἐμπρόθετος ἢ ἀπρόθετος, καὶ ὡς συμπλήρωμα ἄλλων ῥημάτων ἐννοίας, *μανθάνω τὸ φιλοσοφεῖν — δεινός λέγειν — καλός ἰδεῖν — διὰ τὸ γίνεσθαι — βούλομαι λέγειν — ἐπίσταμαι γράφειν, κτλ.*

§. 94. Οταν τὸ Απαρέμφατον ἐπέχη τόπον ὑποκειμένου ἐκπληροῦ τὰ τῆς Ονομαστικῆς ἐπὶ τῶν Παρεμφατικῶν Εγκλίσεων (τὸ ἀδικεῖν ἐστὶ μέγα κακόν), ἐπὶ δὲ ἄλλου Απαρεμφάτου τὰ τῆς Αἰτιατικῆς (φημί τὸ ἀδικεῖν μέγα κακόν εἶναι — τὴν ἀδικίαν). Οταν δὲ ἐπέχη τόπον ἀντικειμένου, τότε παρὶς αὐτῆς ἐκείνην τὴν πτώσιν τὴν ὑποίαν ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως, γενικὴν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικὴν. Καὶ ὅταν μὲν ᾔηται ἑναρθρον, δὲν φέρει οὐδεμίαν δυσκολίαν, ὅχι ὁμως καὶ ὅταν ᾔηται ἀναρθρον. Διὰ τοῦτο δὲν ἤθελεν εἶναι κακὴ γύμνασις νὰ ἐξετάζεται ἐπὶ πάσης περιστάσεως εἰς ποίαν πτώσιν ἤθελε τεθῇ τὸ Απαρέμφατον, εἰς ὄνομα τρεπόμενον, ἐνάρθρως δηλ. ἐκφερόμενον· οὕτω π. χ. τὸ φροντίζω *μανθάνειν* — τοῦ *μανθάνειν*, τῆς *μαθήσεως* — *ἀπιστῶ* *τετιμῆσθαι* ὑπὸ *δαιμόνων* — *ἀπιστῶ* τῷ *τετιμῆσθαι*

ὑπὸ δαιμόνων, τῇ ὑπὸ δαιμόνων τιμῇ — βούλομαι πολεμεῖν = τὸ πολεμεῖν, τὸν πόλεμον — κωλύω σε λέγειν — τοῦ λέγειν, τοῦ λόγου, κτλ.

§. 95. Γίνεται δὲ τοῦτο πρῶτον μὲν ἐξεταζομένης τῆς φύσεως τῶν διαφορῶν κλάσεων τῶν ῥημάτων μεθ' ὧν τὸ Ἀπαρέμφατον ἀπαντᾷται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα· δεύτερον δὲ τῶν διαφορῶν περιστάσεων καθ' ἃς τὸ αὐτὸ ῥῆμα ποτὲ μὲν δέχεται τὸ Ἀπαρέμφατον ἄναρθρον, ποτὲ δὲ ἑναρθρον, ὡς τλήσομαι θανεῖν καὶ τλήσομαι τὸ καταθανεῖν (Λίσχ. Αγ. 1298) — θέλω δρᾶν καὶ τὸ δρᾶν οὐκ ἠθέλησαν. (Σοφ. Κ. 443) — ἄρ-νοῦμαι ἐρᾶν καὶ τὸ ἐρᾶν ἔξαρνος εἶ (Πλάτ. Λύσ. 205) κτλ. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προσδιορισμῶν, καλὸς ἰδεῖν, καλὸς τὸ ἰδεῖν, τὴν ὄψιν, δεινὸς λέγειν = τὸ λέγειν, κτλ. (ἴδε Γραμμ. Θεισχ. σελ. 526).

IV. Περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἐξηγήσεως τοῦ Ἀπαρεμφάτου.

§. 96. Ἀπαρέμφατον κατὰ δυσυχίαν δὲν ἔσωσεν οὐδαμῶς ἡ ἐδική μας γλῶσσα, καὶ τοῦτο εἶναι μία τῶν μεγάλων ἑλλειψεῶν τῆς ἀντ' αὐτοῦ μεταχειριζόμεθα τὸν ἀνωτέρω σημειωθέντα ἀναλελυμένον τρόπον, ἐπὶ πάσης περιστάσεως, καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ καθ' ὅλους τοὺς ἀριθμούς, οἷον θέλω νὰ λέγω, θέλω νὰ εἶπω = βούλομαι λέγειν, βούλομαι εἶπεῖν — θέλεις νὰ λέγῃς, θέλεις νὰ εἶπῃς = βούλει λέγειν, βούλει εἶπεῖν — θέλει νὰ λέγῃ, θέλει νὰ εἶπῃ = βούλεται λέγειν, βούλεται εἶπεῖν — ἐπιθυμῶ νὰ τρώγῃ καλὰ καὶ νὰ πίνῃ καλλιώτερα — σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃς, σὲ παρακαλῶ νὰ ἔρχῃσαι = δέομαί σου ἐλθεῖν, δέομαί σου θαμίζειν — προσπαθοῦμεν νὰ τὸ κατορθώσωμεν — ἀναγκάζεσθε νὰ ὁμολογήσετε — βιάζονται νὰ ἐπιστρέψωσι — πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ — σὲ τὸ δίδω νὰ τὸ χαρῆς — τὸ ἔκαμε διὰ νὰ τὸ φορῇ — τὸ νὰ λαλῇ τις πολλὰ καὶ ἀπροβούλευτα λέγεται λαλιά καὶ ἀδολεσχία — εἶναι καλὸς εἰς τὸ νὰ παίζει καὶ νὰ γελά, ἀνάξιος ὅμως εἰς νὰ πράξῃ τίποτε σπουδαῖον — διὰ τὸ νὰ παρήκουσα τὰς συμβουλὰς σου, σήμερον πάσχω — διὰ νὰ τὸν ἀκούσω (διὰ τὸ πεισθῆναι αὐτῷ) ἐδυστύχησα — λέγουσιν ὅτι ἔγινε μάχη δυ-

νατῇ — ἄδεται ὅτι γίνεται εἰρήνη — συμπεραίνουσιν ὅτι ἐφέτος θὰ γένη βαρὺς χειμῶν, κτλ.

§. 97. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις φέρει ἀναντιρρήτως σαφήνειαν εἰς τὸν λόγον ἢ ὁποῖα δυνατὸν νὰ λείπη ἐνίοτε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀπαρέμφατον διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου· οὕτω π. χ. τὸ νόμιζε ὁρᾷ τινα δυνατόν, ὡς ἐκ τῆς συντάξεως, νὰ ᾔηται = νόμιζε ὅτι ὁρᾷ τινα, καὶ = νόμιζε ὅτι ὁρᾷ σέ τις, ὡς εἶναι εἰς τὸ ὅ,τι δ' αὖ ποιῆς δεινόν, νόμιζε ὁρᾷ τινα. Ὡσαύτως εἰς τὸ λέγουσι Πομπηῖον νενικηκέναι Καίσαρα ἄδηλον τίς ὁ νικητὴς καὶ τίς ὁ νικημένος· διότι ἐπίσης δυνατόν ν' ἀναλυθῇ εἰς τὸ ὅτι νενίκηκε Πομπηῖος καὶ εἰς τὸ ὅτε νενίκηκε Καίσαρ. Οὕτω καὶ εἰς τὸ φασὶ δ' οἱ σοφοὶ καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν συνέχειν καὶ φιλίαν (Πλάτ. Γοργ. 508), καὶ εἰς τὸ τὰς δέ γε Σειρήνας πάντας φασὶν ὑπομένειν (Απομν. Β', ζ', 31) ἤθελεν ἐπικρατεῖ, ὡς ἐκ τῆς πλοκῆς τῶν λέξεων, ἡ αὐτὴ ἀμφιβολία· καὶ διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σύνταξις δὲν ἐγκρίνεται εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ ἡ σαφήνεια αὕτη εἶναι πολλὰ μικρὰ ἀναπλήρωσις τῆς σερήσεως τῶν ἄλλων καλῶν καὶ χαρίτων τοῦ Ἀπαρεμφάτου.

§. 98. Περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀπαρεμφάτου ὁμιλοῦντες ἀνωτέρω (§. 12-17) εἶδαμεν ὅτι πολλάκις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μεταχειρίζεται τοιαύτας, ὡς τὰς ἐδικὰς μας, ἀναλύσεις. Εἶναι ἀληθές ὅτι πολλὰ ἐξ ἐκείνων δέχονται διαφορὰς τροπολογίας· τὸ ὅπως π. χ. ὅχι = ἵνα γένη, ἀλλὰ = τίνι τρόπῳ νὰ γένη· ἐν πολλοῖς ἄλλοις δίδουσιν οἱ Φιλολόγοι ἄλλην σημασίαν εἰς τὰ μόρια· οὕτω π. χ. τὸ ἢ ἐθέλεις ὅφρ' αὐτὸς ἔχης γέρας; (Ιλ. Α, 133.) θέλουσι γραπτέον ὅφρ' αὐτὸς ἔχειν γέρας; καὶ ἐξηγητέον ἢ θέλεις ἐν τοσοῦτῳ μόνος σὺ ἔχειν γέρας; Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πρώτου πολλαχοῦ καὶ πολλάκις παρετηρήσαμεν ὅτι ἡ ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἐννοίαν μετάβασις εἶναι τόσον εὐκόλος καὶ κατὰ φύσιν ὥστε λανθάνουσα κατὰ μικρὸν σχεδὸν ταυτίζεται· τὸ δὲ δεῦτερον εἶναι ἀπλῆ Φιλολόγων νεωτέρων εἰκασία, ἔχουσα ἐναντίον της ὅλον τὸ βάρος τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν. Ἐν τέλει δὲ ὅταν παραβάλωμεν τὰ βούλει οὖν εἶδη δύο θῶμεν πειθοῦς; — θῶμεν οὖν βούλει δύο εἶδη τῶν ὕψων; —

εἴτε τι βούλει προσθῆς ἢ ἀφέλῃς — εἰ δ' αὖ βού-
 λεσθε καὶ φλεγμαίνουσιν πόλιν θεωρήσωμεν, οὐδὲν
 ἀποκωλύει (Πλάτ. Γοργ. 454. Φαίδ. 79. 95. Πολιτ.
 Β', 372. Ἰδε καὶ Κερ. ΚΖ', §. 14.) εἰάν, λέγω, παραβάλω-
 μεν πάντα ταῦτα μὲ τὰ ἐδικά μας θέλεις νὰ θέσωμεν; —
 θέλεις νὰ θεωρήσωμεν; — εἴτε θέλεις νὰ προσθέσῃς
 ἢ νὰ ἀφαιρέσῃς, κτλ. εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ φηάσωμεν εἰς
 τὴν ἀδίτακτον πληροφορίαν ὅτι τὰ τοιαῦτα εἶναι λείψανα ἀνα-
 λύσεως τοῦ Απαρεμφάτου κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν τρόπον, καὶ ὅτι
 ἐκ τῶν τοιούτων ὀρμηθεῖσα ἡ ἐδικήμας γλῶσσα κατήντησεν εἰς
 τὴν γενικωτάτην χρῆσιν τοῦ κατ' ἀνάλυσιν τρόπου ἣτις ἐπέφερε
 τὴν παντελῆ σέρησιν τοῦ Απαρεμφάτου (ἴδε περὶ πάντων
 τούτων Δ. Π.).

§. 99. Ζητήσεως δὲ ἄξιον εἶναι ἂν ἀρχαιοτέρας χρήσεως ὣν
 τὸ Απαρέμφατον μετέπειτα ἐδέχθη τὰς τοιαύτας ἀναλύσεις ἧ,
 τῶναντίον, ἀρχίσασα ἡ γλῶσσα ἐκ τούτων ἔφθασεν ἔπειτα, ὡς
 ἐπὶ τελειότητα, εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Απαρεμφάτου, ἡ δὲ ἐδι-
 κήμας γλῶσσα ἀνέτρεξεν, ὡς ἐπὶ πολλῶν ἄλλων, εἰς τὰ ἀρχαῖα,
 ἡ καὶ ἐφύλαξε τὴν καὶ παρ' Ἑλλήσιν ἴσως παρὰ τῷ ὄχλῳ
 συνειθιζομένην ἀνάλυσιν. Ὅτι τὸ Απαρέμφατον σημαίνει τὴν γε-
 νικὴν καὶ ἀφηρημένην ἐννοιαν τοῦ ῥήματος δὲν ἤθελεν εἶναι, μὲ
 φαίνεται, λόγος ἀποχρῶν ἵνα ἀποβληθῇ ἄκριτος καὶ ἀνεξέταστος
 ἡ δευτέρα ὑπόθεσις· διότι καὶ τὸ εἶναι σημαίνει τὴν ἀφηρη-
 λένην ἐννοιαν τῆς ἀπλῆς συνδέσεως τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατη-
 γορουμένου, ἀλλὰ ζητήσιμον ἂν αὐτὸ προσηύρξε τῶν ἄλλων
 ῥημάτων, τοῦλάχιστον εἰς ταύτην τὴν σημασίαν· καὶ τὸ δένδρον
 καὶ τὸ φυτὸν εἶναι ἀφηρημένα, ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ἦλθαν εἰς
 χρῆσιν βέβαια τὰ μηλέα, λάχανα, κτλ. καὶ μάλιστα αὕτη
 ἡ μηλέα, τοῦτο τὸ λάχανον, κτλ.

§. 100. Τῆς ὀνοματικῆς τοῦ Απαρεμφάτου χρήσεως ἔμειναν
 εἰς τὴν σημερινὴν ἡμῶν γλῶσσαν ὀλίγα τινὰ ἵχνη· τοιαῦτα εἶναι
 τὸ ἔχει του (= ἔχειν), καλὸς εἰς τὸ ἰδεῖ του (καὶ
 χυδαῖκωτέρον εἰς τὴν ἰδὴν του = ἰδεῖν) — τὸ φαγεῖ του,
 τὸ πιεῖ του, κτλ. ἐντελέστερον δὲ εἰς τὰ ἔχει καλὸν λέ-
 γειν, κτλ. Τῆς δὲ ῥηματικῆς χρήσεως πολλὰ σημεῖα ἀπαν-
 τῶνται εἰς τὰ σώματα τῶν ὁπωσοῦν πεπαιδευμένων, ὡς τολ-
 μῶ εἰπεῖν, κυρίως εἰπεῖν, κτλ. εἶναι δὲ ἐλπίς ὅτι οὔτε
 ταῦτα θέλει παραμορφώσῃ ἀλλόκοτος Απαρεμφατοφοβία εἰς τὸ

τολμειπεῖν, κυριωσειπεῖν, κτλ. ὡς ἄλλο πάθος προσόμοιον ἔπλασε τῶντι, ἐνῶ, ἀχρισοῦ, ἐξεναντίας, κτλ. με τὸν καιρὸν δὲ ἴσως, θεοῦ θέλοντος, κατὰ πρόοδον μείζονα, καὶ ἱξαπροσεξίας, ἱξαμαρτιῶν, καταξίαν, καταμάνναν, κατακύριν, κτλ. οὔτε τὰ προηγούμενα θέλει ἐξοστρακίσει· πολλῶ μᾶλλον καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα θέλουσι χρησιμεύσει ὡς νύξιν εἰς εὐκολωτέραν εἰσαζὶν ἄλλων ἐπὶ περιστάσεων ἐνθα παρειαγόνται χωρὶς βίας· οὕτω π. χ. ἤθελεν εἶναι τὰ δυνατόν εἰπεῖν, ἀνάγκη σιωπᾶν, κτλ. Ὡσαύτως ἐπὶ τῆς ὀνοματικῆς χρήσεως τοῦ Ἀπαρεμφάτου, καὶ μάλιστα ὅταν λείπη τὸ κατ' αἰτιατικὴν ὑποκείμενον, ὡς τὸ ἀμαρτάνειν, τὸ συλλογίζεσθαι, κτλ. Ἐπὶ τινων μάλιστα περιστάσεων ἡ τοιούτη χρῆσις γίνεται ἀπαραιτήτως ἀναγκασία, ὡς τέχνη τοῦ γράφειν, τέχνη τοῦ νοεῖν, καιρὸς τοῦ ἀναχωρῆσαι, καιρὸς τοῦ παίζειν, καιρὸς τοῦ σπουδάζειν, τόπος τοῦ κοιμᾶσθαι, κτλ. τὰ ὅπου ἤθελαν εἶναι ἀφόρητα, τρεπόμενα εἰς τὰ τέχνη τοῦ νὰ στοχάζεται κανεῖς, κτλ.

§. 101. Ο τρόπος καθ' ὃν τώρα γράφομεν τὸν Μέλλοντα, θέλω γράφει, θέλω γράψει, ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου θέλω γράφη καὶ θέλω γράψη, εἰ μὲν ὅχι ἄλλο, τοῦλάχιστον μᾶς συνειθίζει περισσότερον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀπαρέμφατον, γραφόμενος μάλιστα μὲ τὸ ν, γράφειν, γράψειν· ἂν ὅμως μετέχει κομχότητος διὰ τοῦ ν γραφόμενος, καὶ μάλιστα εἰς τὸ παθητικὸν καὶ ἐπιτασσομένου τοῦ βοηθητικοῦ (δαρθῆν καὶ φυλακωθῆν θέλει ἢ καί, πληρέστερον, δαρθῆναι καὶ φυλακωθῆναι θέλει), καὶ ἂν ὅλως μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ν εἶναι ὀρθότερος τοῦ πρώτου τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα (ἴδε Δ. II.). Εἴτε δὲ γραφθῇ διὰ τοῦ εἰ εἴτε διὰ τοῦ η, εἶναι προφανὲς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ θέλει γράψει ἢ γράψη καὶ θέλει νὰ γράψη — θέλει φάγει ἢ φάγη καὶ θέλει νὰ φάγη· τὸ πρῶτον εἶναι χρόνος Μέλλον, τὸ δεύτερον εἶναι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνάλυσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀπαρεμφάτου· θέλει νὰ φάγη λέγει ὁ πεινασμένος, εἴτε ἔχει εἴτε μὴ, εἴτε τῷ ὄντι θὰ φάγη εἴτε μὴ — θέλει θανατωθῇ λέγει ὁ εἰς θάνατον καταδικασμένος, θελων καὶ μὴ· τὸ θέλει γράψει ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γράψει, ὡς τὸ θέλω γράψει ἢ θέλει γράψω ἢ θὰ γράψω εἰς τὸ Ἑλληνικὸν γράψω· τὸ θέλει νὰ γράψη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν βούλεται ἢ θέλει γράψαι, ὡς τὸ θέλω νὰ γράψω, θέλω νὰ εἴπω εἰς τὸ βούλομαι ἢ

θέλω γράψαι, βούλομαι ἢ θέλω εἰπεῖν· οὔτε ὁμῶς εἰς τὸ βούλομαι γράψειν οὔτε εἰς τὸ θέλω εἰρεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Χρόνων τοῦ Ρήματος.

§. 1. Χρόνος τοῦ ῥήματος ὀνομάζεται εἰς τὴν Γραμματικὴν ἢ διάφορος τροπὴ τῆς ληγούσης αὐτοῦ, ἵνα φανερώσῃ κατὰ ποῖον τμήμα τοῦ φυσικοῦ χρόνου γίνεται ἢ ὑποτίθεται τὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος σημαίνόμενον, γράφω, γράψω, γέγραφα. Τὸ τοῦ χρόνου παρεπόμενον εἶναι τὸ χαρακτηριστικώτατον τοῦ ῥήματος γνώρισμ· δι' οὗ διασέλλεται τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ λόγου. Θέλομεν ὀνομάζει εἰς τὸ ἐξῆς, πρὸς διάκρισιν, φυσικὸν καὶ γραμματικὸν χρόνον, μὴ ἔχοντες ἰδιαίτερον ὄρον, ὥς οἱ Ἀγγλοὶ οἱ ὑποῖσι καλοῦσι *time* τὸν πρῶτον καὶ *tense* τὸν δεύτερον. Διαιροῦμεν δὲ τὸν περὶ τούτου λόγον εἰς τὰ ἐξῆς τέσσαρα· I. εἰς τὸ περὶ φύσεως καὶ σημασίας τῶν Ἑλληνικῶν Χρόνων· II. εἰς τὸ περὶ μεταπτώσεως τῶν Χρόνων πρὸς ἀλλήλους, ἥτοι περὶ τῶν λεγομένων Ἀντιχρονισμῶν· III. εἰς τὸ περὶ σχέσεως τῶν Χρόνων πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς σημασιμένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως· IV. εἰς τὸ περὶ Χρόνων τῶν ἄλλων Εὐκλίσεων ἐκτὸς τῆς Οριζικῆς.

1. Περὶ φύσεως καὶ σημασίας τῶν Ἑλληνικῶν Χρόνων.

§. 2. Ο φυσικὸς χρόνος διαιρεῖται εἰς τρία μεγάλα τμήματα, τὸ ἐνεσῶς, τὸ παρῳχημένον καὶ τὸ μέλλον. Ἐνεσῶς εἶναι τὸ παρόν, παρῳχημένον εἶναι τὸ παρελθόν ἥτοι περασμένον, καὶ μέλλον τὸ οὔτε γενόμενον ἥτοι παρελθόν, οὔτε γινόμενον ἥτοι παρόν, ἀλλὰ τὸ περιμενόμενον νὰ γένη, γράφει—ἔγραψε—γράψει. Ταῦτα δὲ δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσι καὶ σφαῖραι χρονικαί. Τὸ ἐνεσῶς, μεταξὺ τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος κείμενον, εἶναι ἡ βᾶσις τῶν ἄλλων δύο τμημάτων, ὁ ὅρος πρὸς ὃν αὐτὰ παραβάλλονται, καὶ ὁ κανὼν δι' οὗ γνωρίζονται.

§. 3. Ἐὰν παραβάλωμεν τὸν χρόνον μὲ γρημνὴν ἀπέραντον εἰς ἓν ἀπὸ τὰ σημεῖα τῆς ὁποίας ἡμεῖς εὕρισκόμεθα βαδίζοντες, τότε τὸ ὀπισθὲν μας εἶναι τὸ διαπερασθὲν καὶ διατρεχθὲν παρελθόν, τὸ

ἔμπροσθέν μας εἶναι τὸ ἄγνωστον καὶ σκοτεινὸν μέλλον, τὸ δὲ πατούμενον σημεῖον εἶναι τὸ ἐνεσῶς. Ἐὰν δὲ παραβάσωμεν αὐτὸν μὲ ποταμὸν πάλιν ἄπειρον, καὶ αὐτὸν μὲν ἀεικίνητον ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην πάντοτε εὐθεῖαν διεύθυνσιν, ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς ἀκινήτους, τότε πάλιν τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὅποιον ἡμεῖς σέκομεν εἶναι τὸ ἐνεσῶς, τὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν ῥέον εἶναι τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον μᾶς εἶναι γνωστὸν ὡς ἐνώπιον ἡμῶν διατρέξαν, τὸ δὲ ὀπίσθεν ἡμῶν εἶναι τὸ ἀόρατον καὶ ἄγνωστον μέλλον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θεωρεῖ ὁ Ομηρος τὸν χρόνον, ὅθεν ἡ ἰδέα τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτοῦ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ὀπίσω.

§. 4. Κατὰ πάντα τρόπον λοιπὸν κυρίως ἐνεσῶς ἐνταῦθα εἶναι ἡ σιγμὴ καθ' ἣν ὁ λόγος περί τινος γίνεται. Ἐπειδὴ ὁμως αἱ συμβαίνουσαι καταστάσεις καὶ αἱ γινόμεναι ἐνέργειαι δὲν γίνονται εἰς μίαν ἀλλ' εἰς πολλὰς σιγμάς, διὰ τοῦτο κυρίως ἔπρεπεν ὅλαι αἱ ἐνέργειαι, καὶ αἱ μικρόταται, νὰ θεωρῶνται ὡς παρωχημέναι, ὡς ἐνεσῶσαι καὶ ὡς μέλλουσαι· οὕτω π. χ. εἰς τὴν διδασκαλίαν τριῶν λεπτῶν, ἐν ᾧ ἐπικρατεῖ ἡ τοῦ πρώτου λεπτοῦ διδασκαλία, αὕτη μὲν ἤθελεν εἶναι κυρίως ἐνεσῶσα ἥτοι ἐνεσῶτος χρόνου, ἡ δὲ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου λεπτοῦ ἤθελεν εἶναι μέλλουσα ἥτοι μέλλοντος χρόνου· ἐν ᾧ ἐπικρατεῖ ἡ τοῦ δευτέρου, αὕτη πάλιν ἤθελεν εἶναι χρόνου ἐνεσῶτος, ἡ δὲ τοῦ πρώτου ἤθελεν εἶναι παρωχημένου, καὶ ἡ τοῦ τρίτου ἤθελεν εἶναι χρόνου μέλλοντος· καὶ ἐν ᾧ τελευταῖον ἐπικρατεῖ ἡ τοῦ τρίτου, ἡ τῶν δύο προηγουμένων, τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ πρώτου, ἤθελεν εἶναι χρόνου παρωχημένου.

§. 5. Τοῦτο κατ' ἀκρίβειαν μείζονα ἤθελεν ἀρμόζει καὶ εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ λόγου σήμερον γράφω γράμματα· τὸ σημεῖον τοῦ χρόνου ἐν ᾧ ἐκφωνῶ τὴν λέξιν σήμερον αὐτὸ μὲν ἤθελεν εἶναι κυρίως ἐνεσῶς, τὰ δὲ σημεία ἐν οἷς θέλει ἐκφωνῶνται αἱ λέξεις γράφω γράμματα εἶναι μέλλοντα· ὅταν φθάσω εἰς τὸ σημεῖον ἐν ᾧ ἐκφωνῶ τὴν λέξιν γράφω, τότε τὸ μὲν σημεῖον τῆς τοῦ σήμερον ἐκφωνήσεως εἶναι ἤδη παρωχημένον, τὸ δὲ τῆς τοῦ γράμματα μέλλον. Ὅταν δὲ τελευταῖον φθάσω εἰς τὸ σημεῖον ἐν ᾧ ἐκφωνῶ τὴν λέξιν γράμματα, τότε εὐρίσκομαι εἰς τὴν ἀντίθετον τῆς πρώτης περίσασιν· τὰ σημεία δηλ. τῆς ἐκφωνήσεως τῶν λέξεων σήμερον γράφω εἶναι παρωχημένα, τὸ δὲ τῆς τοῦ γράμματα ἐνεσῶς. Κατὰ δὲ ἄκραν καὶ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ γράφω τὴν ἐκφώνησιν.

§. 6. Ἀλλὰ καθείς εὐκόλως καταλαμβάνει ὅτι τὸ τοιοῦτον δυνατόν ἴσως νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐπισημονικὴν, ἀστρονομικὴν, π. χ. ἀκριβολογίαν, εἰς τὸν κοινὸν βίον ὅμως ἤθελεν εἶναι διόλου ἄχρηστον, ἀλλὰ καὶ ὀχληρότατον· διότι ἤθελεν ἀναγκάζεται ὁ ἄνθρωπος νὰ κατακερματίζῃ καὶ τὰς μικροτάτας ἐνεργείας, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας πολλάκις ἔχει χρεῖαν καὶ μακροτάτης, εἰς πολλὰ χρονικὰ σημεῖα παρατεινομένης, διαρκείας. Διὰ τοῦτο ὁ νοῦς μας, προσθέτων σιγμὴν εἰς ἄλλην σιγμὴν, κάμνει συνέχειαν σιγμῶν τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὡς ἓν ὅλον, καὶ τοῦτο ὡς ἐνεσῶς, διότι ἡ σιγμὴ καθ' ἣν ὁ λόγος γίνεται, συνδέεται κατὰ σειρὰν ἀδιάσπαστον, μετὰ τὰς προηγουμένας, καὶ λοιπὸν γεννῶνται ὅλα μικρότερα καὶ μεγαλειότερα, ὡς ἐνεσῶτα ὑπὸ τοῦ νοῦς ἐκλαμβάνόμενα· οὕτω λέγομεν ἡ ἐνεστῶσα στιγμή, ἡ ἐνεστῶσα ὥρα, ἡ ἐνεστῶσα ἡμέρα, ἡ ἐνεστῶτα ἐβδομάς, ὁ ἐνεστῶς μῆν, τὸ ἐνεστῶς ἔαρ, τὸ ἐνεστῶς ἔτος, ὁ ἐνεστῶς αἰών, κτλ. Καὶ πάλιν χωρίζονται, ὅταν ᾖναι χρεῖα, τὰ διάφορα ταῦτα ὅλα εἰς ἄλλα μικρότερα, καὶ οὕτω λέγομεν ὁ μῆν τοῦ ἔτους, ἡ ἐβδομάς τοῦ μηνός, ἡ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, ἡ ὥρα τῆς ἡμέρας, τὸ λεπτόν τῆς ὥρας. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὸ διάστημα, ὡς στάδιον, ὀργυιά, πῆχυς, κτλ.

§. 7. Κατὰ τὸν φυσικὸν χρόνον ἦτον ἀνάγκη νὰ διαιρεθῶσι καὶ οἱ γραμματικοὶ Χρόνοι· νὰ διορισθῶσι δηλ. τύποι ἰδιάζοντες εἰς ἐξήγησιν ἐκάστου τῶν τριῶν τούτων χρονικῶν τμημάτων, καὶ τοῦτο ἐγένε· γράφω εἶναι τύπος ἐξηγῶν τὸ ἐνεσῶς τμήμα, ἔγραψα τύπος τοῦ παρωχημένου, καὶ γράψω τοῦ μέλλοντος. Οἱ τοῦ κόσμου αἱ γλῶσσαι πρέπει νὰ ἔχωσι τοὺς διαφόρους τούτους τύπους, οὐδὲ εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῶμεν γλῶσσαν, ὅσον πτωχὴ καὶ ἂν ᾖναι, μὴ διακρίνουσαν τύπον ἐνεσῶτος, παρωχημένου καὶ μέλλοντος τμήματος· διότι καὶ τεθέντος ὅτι μία τις φωνὴ διόλου ἀμετάβλητος ἤθελε χρησιμεύει ἀδιαφόρως εἰς πᾶν τμήμα, ἡ φωνὴ γράφ, π. χ., ἀναγκαίως πρέπει, πρὸς διάκρισιν, νὰ προσίθεται κανὲν μόριον, ὡς τῶρα γράφ, πάλαι γράφ, ἐξῆς γράφ, καθὼς ἡ προσθήκη ἄλλων μορίων, τῶν ἀντωνυμιῶν, π. χ., ἤθελεν ἀναπληρῶναι τὴν ἑλλειψιν τῶν προσώπων, ὡς ἐμὲ γράφειν, σὲ γράφειν, κτλ. γλῶσσα γλώσσης ὅμως διαφέρει ὡς πρὸς τὴν πλουσιότητα τῶν τύπων δι' ὧν διασέλλεται ἀκριδέστερον παρωχημένου, μέλλον μέλλοντος, κτλ. καὶ οὗτοι δὲ τροπολογοῦνται διαφόρως. Τοῦτο ἐρχόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τῶρα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

ἐνεστὼς τμήμα.

§. 8. Ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος τμήματος ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἓνα μόνον γραμματικὸν Χρόνον, ἓνα δηλ: τύπον πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ἰδιάζοντα· ὀνομάζεται δέ, ὡς καὶ ὅλον τὸ τμήμα, Χρόνος **Ενεστῶς**· οὗτος σημαίνει· α'. ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν διαρκοῦσαν ἔτι καθ' ἣν σιγμὴν ὁ λόγος γίνεται, ὡς γράφω, εὔδω, κτλ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ γράφειν εἰς τὸ πρῶτον καὶ ἡ κατάστασις τοῦ εὔδειν εἰς τὸ δεύτερον παράδειγμα εἶναι μὲν ἀρχισμένη, ἀλλ' ἀτελείωτος ἀκόμη καὶ διαρκοῦσα καθ' ἣν σιγμὴν γίνεται περὶ αὐτῶν ὁ λόγος. Ἐνταῦθα θεωροῦνται δύο σημεῖα, τὸ τῆς ἐνεργείας ἢ καταστάσεως (γράφει) καὶ τὸ τῆς διηγήσεως (λέγω ὅτι γράφει)· ἀμφότερα δὲ συμπίπτουσιν, νοοῦνται δηλ: συγχρόνως· β. ιδιότητα ἐνυπάρχουσαν σταθερῶς εἰς τὸ ὑποκείμενον, χωρὶς νὰ προσδιορίζεται ἂν ἐνεργεῖται ἢ ὄχι καθ' ἣν σιγμὴν γίνεται ὁ λόγος, ὡς ὁ ἥλιος λάμπει — τὸ πῦρ καίει — ὁ Ζεῦξις ζωγραφεῖ ἄριστα, κτλ. πρὸς ἀποφυγὴν πάσης δυνατῆς συγχύσεως, εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις, περὶ ἀπλῆς προτάσεως ὁμιλοῦντες (Κεφ. Γ', §. 22), ὅτι τὸ πρῶτον ἐξηγεῖται πολλάκις ἀναλελυμένως, ὡς ἐγὼ εἰμι γράφων, κτλ. γ'. ἐνέργειαν συχνάκις ἐπαναλαμβανομένην κατ' ἔθος, ὡς ὁ Νικόλαος ἐσθίει πολλάκις τῆς ἡμέρας.

παρωχημένον τμήμα.

§. 9. Ἐκ τοῦ παρωχημένου τμήματος ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τοὺς ἀκολούθους τέσσαρας γραμματικοὺς Χρόνους, τὸν Παρατατικόν, τὸν Παρακείμενον, τὸν Ὑπερσυντελικόν καὶ τὸν Ἀόριστον.

Παρατατικός.

§. 10. Ὁ Παρατατικός σημαίνει· α'. ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν διαρκοῦσαν κατὰ τινὰ σιγμὴν τοῦ παρελθόντος, καθ' ἣν ἄλλο τι συγχρόνως ἐγίνετο ἢ ἐγένεν, ὡς ὅτε Ξέρξης ἐστράτευεν, Λακεδαιμόνιοι ἠγωνίζοντο — ὅτε Σωκράτης ἐτελεύτησε, Πλάτων ἠσθένει. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀγωνίζεσθαι διήρκει ἀκόμη ἐπὶ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν ἐγίνετο ἡ στρατεία τοῦ Ξέρξου, καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἀσθενείας διήρκει καθ' ἣν σιγμὴν ἐγένεν ἡ τελευτὴ τοῦ Σωκράτους. Ἐνταῦθα εἶναι τρία χρονικὰ σημεῖα, τὸ τῆς διαρκούσης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως (ἠγωνίζοντο, ἠσθένει),

τὸ τῆς προσδιορίσεως (ἐστράτευεν, ἐτελεύτησε) καὶ ἡ τῆς διηγήσεως (ἐγὼ ὁ Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφῶν λέγω ὅτι, κτλ.). β'. ιδιότητα τὴν ὁποίαν σταθερῶς εἶχε τὸ ὑποκείμενον, ὡς ἄριστα ἐδημηγόρει Δημοσθένης—ἄριστα ἐδίδασκε Σωκράτης. γ'. ἐνέργειαν πολλάκις κατ' ἔθος ἐπαναλαμβανομένην, ὡς Μίλων ἠσθιε πολλάκις τῆς ἡμέρας.

§. 11. Εἶναι λοιπὸν ὁ Παρατατικὸς εἰς τὸ παρελθὸν ὅ,τι ὁ Ἑνεῶς εἰς τὸ παρὸν τμήμα· εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ὁ Ἑνεῶς τοῦ παρωχημένου τμήματος. Καὶ τὸ ὄνομα δὲ ἐξηγεῖ τὴν φύσιν τοῦ χρόνου, παράτασιν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως σημαίνων. Επίσης δὲ καὶ ἡ Ἰταλικὴ προσηγορία τὸν χαρακτηρίζει καλῶς, *passato imperfecto* καὶ *pendente* = κρεμάμενος ἢ ἐκκρεμής.

Παρακείμενος.

§ 12. Ο Παρακείμενος σημαίνει ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν περασμένην καὶ τελειωμένην ὡς πρὸς τὸ παρὸν, μεταβάσαν λοιπὸν ἐκ τοῦ ἐνεῶτος εἰς τὸ παρελθὸν τμήμα. Ο ἀτελείωτον ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν σημαίνων Ἑνεῶς, τελειωθείς, γίνεται Παρακείμενος· τὸ γράφω γίνεται γέγραφα· “καὶ ἐντεῦθεν δὲ πειθόμεθα ὅτι οὐ παρωχημένου συντέλειαν σημαίνει ὁ Παρακείμενος, τὴν γε μὴν ἐνεῶσαν.” (Απολλώνιος περὶ Συντάξ, Γ', 6). Θεωρεῖ λοιπὸν ὁ Χρόνος οὗτος τὸ πρᾶγμα ὡς τελειωμένον· γέγραφα = ἤρχισα καὶ ἐτελείωσα τὴν γραφήν. Δὲν ἠξεύρω ἂν ὁ Παρακείμενος ὠνομάσθῃ παρὰ τῶν Γραμματικῶν οὕτω διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι σημαίνει ἐνέργειαν παρακειμένην τῷ ἐνεῶτι, ὡς ἐξεληθούσαν ἤδη ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐνεργοῦντος, ἢ δι' ἄλλον, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ πρὸ ὀλίγου, ὡς ἐλέγετο εἰς τὰ παλαιὰ σχολεῖα, δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν φύσιν τοῦ Παρακειμένου. Ἐς ὡ μεταξὺ μυρίων παραδειγμάτων τὸ τετείχισται πύλαι πύργος (Πίνδ. Ἰσθμ. Δ', 44).

Υπερσυντελικός.

§. 13. Ο Υπερσυντελικὸς σημαίνει ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν περασμένην καὶ τελειωμένην κατὰ τινὰ στιγμήν τοῦ παρελθόντος καθ' ἣν ἐγένεν ἢ ἐγένετό τι ἄλλο· ὅτε ἦλθεν ὁ ἀνὴρ, ἐγεγράφειν = εἶχα γραμμένον, ὅτε ἦλθεν ὁ ἀνὴρ· ἡ ἐνέργεια τῆς γραφῆς ἦτον τελειωμένη ὅτε ἐγένεν ἢ ἔλευσις τοῦ ἀνδρός· οὕτω καὶ ἐγεγράφειν, ὅτε ἦλιος ἔδυε, κτλ. Ἡ ὀνομασία Υπερσυντελικός, δηλοῦσα πλέον παρὰ τετελεσμένον, ὡς μετεφράσθη

ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (*plusquamperfectum*) φαίνεται ὅτι ἐδόθη κατ' ἀντιθεσιν εἰς τὸν Παρακείμενον· ἴσως διότι τὸν μὲν ἐνόμιζαν σημαίνοντά τι πρὸ ὀλίγου τετελεσμένον, τὸν δὲ πρὸ πολλοῦ. Εἰς τοῦτο ὅπωςδῆποτε, τὸ ὄνομα δὲν ἐξηγεῖ βέβαια τὴν φύσιν τοῦ Χρόνου τούτου.

Αόριστος.

§. 14. Ο Αόριστος σημαίνει ἐνέργειαν ἢ κατὰστασιν περασμένην καὶ τελειωμένην εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀπείρους σιγμὰς τοῦ παρελθόντος, χωρὶς ἄλλης οὐδεμιᾶς σχέσεως, οὔτε τῆς συνεχείας καὶ τοῦ συγχρονισμοῦ, ὡς ὁ Παρατατικός, οὔτε τῆς συγχρόνου ὡσαύτως σχέσεως, ὡς ὁ Ὑπερσυντελικός, οὔτε τῆς πρὸς τὸ παρὸν σχέσεως ὡς ὁ Παρακείμενος, ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον — Ἀντίβας διέβη τὰς Ἀλπεις — Πλάτων ἡσθένησε — Καλλίας ἐπλούτησεν — Ἀλκιβιάδης οὐκ ἐτωφρόνησε. Καὶ εἰς τὰ προηγούμενα δὲ καὶ εἰς ὅποιονδῆποτε ἄλλο παράδειγμα εὐκόλως ἠθέλεν ἐννοήσῃ καθεὶς τὴν διαφοράν τοῦ Αορίστου ἐκ τῶν ἄλλων παρωχημένων· διέβαινε τὰς Ἀλπεις, διεβεβήκει (τὰς εἶχε περασμένας), διαβέβηκε (τὰς ἔχει περασμένας) — ἡσθένει Πλάτων (ὅτε Σωκράτης ἐτελεύτα), ἡσθενήκει, ἡσθένηκε (εἶναι ἀσθενής), κτλ.

§. 15. Ο Αόριστος καὶ ὁ Παρατατικός εἶναι πρὸς ἐξήγησιν τῶν παρελθόντων ἐπιτήδειοι καὶ ὠρισμένοι Χρόνοι· καὶ ἐπειδὴ εἰς τοῦτο ἑκείνη ἡ ἱστορία, διὰ τοῦτο καλοῦνται καὶ ἱστορικοὶ χρόνοι. Τίθενται δὲ οὗτοι κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ μὲν δηλ. ἡ διήγησις ἀποβλέπει παρελθόν τι τελειωμένον, τίθεται Αόριστος, εἰ δὲ διαρκοῦν ἢ ἐπαναλαμβανόμενον Παρατατικός, ὡς Περικλῆς προὔτρεπε τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὸν πόλεμον — Σωκράτης ἐποίει τοὺς νέους βελτίους — Ξέρξης ἐστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος — Θουκυδίδης ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. Οθεν εἶναι φανερόν ὅτι τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ τίθενται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ἀμφότεροι, κατὰ τὴν περίστασιν· νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὤρσεν, ὀλέκοντο δὲ λαοί — τοὺς πελαστὰς ἐδέξαντο καὶ ἐμάχοντο.

§. 16. Τὸ τοῦ Παρατατικοῦ σημανόμενον λέγεται κατὰ πράγμασιν, τὸ δὲ τοῦ Αορίστου κατὰ συντέλεσιν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ἀρκετὰ σαφῆ· τὸ ἐν δηλ. σημαίνει διάρκειαν, τὸ δὲ τελείωσιν καὶ παῦσιν διαρκείας. Ἀλλὰ τὸ τοῦ Αορίστου σημανόμενον λέγεται

καὶ σιγμιαῖον, καὶ τοῦτο ἔχει χρεῖαν διασαφήσεως. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν πάσης συγχύσεως σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὸ σιγμιαῖον τοῦτο δὲν ἐννοεῖται ἐκ μέρους τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἐκ μέρους τοῦ νοός· ὁ νοὺς δηλ. θεωρεῖ μόνον καὶ μόνον τὴν σιγμὴν καθ' ἣν ἐτελείωσιν ἡ ἐνέργεια ἢ ἡ κατάστασις καὶ οὐδὲν πλέον· αὕτη ὁμῶς ἡ ἐνέργεια δυνατόν νὰ διήρκεσε σιγμάς, ἔτη καὶ αἰῶνας· οὕτω π. χ. εἰς τὰ Θουκυδίδης ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Αθηναίων—οἱ Αθηναῖοι ἐπολέμησαν τὸν πρὸς Πελοποννησίου πόλεμον, οὐδεὶς ἐννοεῖ βέβαια ὅτι ὁ συγγραφεὺς καὶ ὁ πόλεμος ἐτελείωσαν εἰς μίαν σιγμὴν· τούναντίον εἰς τὰ Θουκυδίδης ξυνέγραφεν—οἱ Αθηναῖοι ἐπολέμουν ἐξηγεῖται σιγμῶν ἀπείρων συνέχεια, καὶ ἐν ταῦτῳ ὑποτίθεται ἄλλου συμβεβηκὸς προσδιοριστικοῦ συνύπαρξις.

§. 17. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ὄχι ἀπλῶς ἐκ τῆς τοῦ πράγματος φύσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ λέγων ἢ συγγράφων θέλει νὰ παραστήσῃ τὸ ἐκφραζόμενον, ὀρίζεται ἡ χρῆσις τοῦ Αορίστου καὶ Παρατατικοῦ. Ὃταν ὁ νοὺς θέλῃ μόνον νὰ ψαύσῃ καὶ παροδικῶς νὰ ἀναφέρῃ τι, τότε μεταχειρίζεται Αόριστον· ὃταν σκοπῇ νὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτὸ ὡς σημαντικόν τι, μεταχειρίζεται Παρατατικόν· οὕτω π. χ. ἐτελεύτησε Σωκράτης—ἐτελεύτα Σωκράτης. Ἐὰν ἐφαρμόσωμεν καὶ ἐνταῦθα τὴν προγενομένην παραβολὴν τοῦ χρόνου πρὸς τὴν γραμμὴν, ἡ μὲν δι' Αορίστου ἐκφρασις ἄπτεται μόνον τοῦ τελευταίου σημείου τῆς ἰδιαιτέρας γραμμῆς τοῦ παρελθόντος καθ' ἣν αὕτη παύει, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ τὰ προηγούμενα σημεῖα· ἡ δὲ διὰ Παρατατικοῦ δηλοῖ τὴν διάτρεξιν τῶν ἀπ' ἀρχῆς σημείων χωρὶς νὰ περικλείῃ τὸ τέλος. Εἰς τὴν πρώτην δὲν ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἀκούοντα ἰδιαιτέραν καὶ ἐξαίρετον προσοχὴν ὁ συγγραφεὺς· τούναντίον ἐπὶ τῆς δευτέρας σκοπεῖ νὰ στήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ὅποῖον διηγεῖται πρᾶγμα· οὕτως εἰς τὸ προηγηθὲν παράδειγμα Σωκράτης ἐτελεύτα τίθεται τρόπον τινὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Σωκράτης ψυχομαχῶν, ὄχι ὁμῶς ἀποθανών· δηλοῦται δι' αὐτοῦ γινόμενόν τι, ὄχι ὁμῶς τελειωμένον. Ἀπὸ τοιαύτην ἀρχὴν κινούμενοι καὶ οἱ παλαιοὶ τεχνῖται τῆς Ἑλλάδος ἔγραφαν καὶ εἰς τὰ τελειότατα ἔργα των Παρατατικόν, δεικνύοντες ὅτι τὰ ἐθεώρουν ὡς ἀτελῆ ἀκόμη οἷοι Απελλῆς ἔγραφε—Σαλπίων ὁ Αθηναῖος ἐποίει. Μόνον τρία τοιαῦτα ἔργα ἀναφέρει Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος ὅτι εἶχαν ἐπιγεγραμμένον τὸν Αόριστον (ἴδε Δ. Π.).

§. 18. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ χρῆσις

τοῦ Παρατατικοῦ· εἰς πολλὰς περιστάσεις παρ' Ομήρῳ καὶ Ηροδότῳ ἔνθα ἦτον φυσικωτέρα ἢ χρῆσις τοῦ Αορίστου, ὡς ἡμεῖβετο, ἐκάλεε, ἐκέλευε, ἐπεμπε γράμματα, κτλ. Τοῦτο ἐπὶ πράξεων εἰς τῶν ὁποίων τὴν τελείωσιν ἀπαιτεῖται χρόνος ἀρκετὸς ἀρμόζει ἐξαίρετα· εἶναι ὁμῶς καὶ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας δυσκόλως ἐφαρμόζεται τὸ τοιοῦτον. Αὗται δὲ δυνατόν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο τάξεις· α'. εἰς περιστάσεις ἔνθα ἡ γλῶσσα δὲν διέσειλε τύπον Αορίστου καὶ Παρατατικοῦ ἰδιαίτερον, καὶ ἐπομένως ὁ αὐτὸς τύπος ἦτον ἀνάγκη νὰ χρησιμεύσῃ καὶ εἰς τὰς δύο σημασίας, ὡς ἔκλυον, ἔτρεφον ἔφλεγον, κτλ. ἡ καθαρὸς Παρατατικὸς ὢν ἐχρησίμευε μόνον εἰς τόπον τοῦ Αορίστου, οὕτως ἐπικρατήσαντος τοῦ ἔθους, οἷον ἔφατο = εἶπεν — ἔφην, ἔπλετο, κτλ. καὶ κατὰ τοῦτο ὁμοιάζεν ἡ χρῆσις τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλληνικῆς γλώσσης μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς Γερμανικῆς καὶ Ἀγγλικῆς (ἴδε κατωτέρω §. 64) β'. εἰς περιστάσεις ἔνθα ἔχει μὲν ἡ γλῶσσα διεσπασμένον τύπον Αορίστου καὶ Παρατατικοῦ, ἀλλ' ἡ χρῆσις ἔμεινεν ἄσφατος· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον — ἐκ δ' ἐκατόμβην βῆσαν — μίστυλλον τ' ἄρα τᾶλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν — μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα, περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος, ποσοὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα· ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον (Ιλ. Α, 437. 438. 465. Β, 42 — 45) εἶναι δύσκολον νὰ δεχθῇ τις ὅτι τὴν ἀπόβασιν τῶν ἀνθρώπων, τὸ λιάνισμα τῶν κρεάτων, τὴν ἐνδυσιν τοῦ χιτῶνος, τὴν περιβολὴν τοῦ φάρους τὴν ἐνόει ὁ ποιητὴς κατὰ διάρκειαν, τὴν δὲ ἀπόβασιν τῆς ἐκατόμβης, τὸ διωβέλισμα ἢ τοι σούβλισμα τῶν κρεάτων, τὴν θέσιν τῶν πεδίων, τὴν περιβολὴν τοῦ ξίφους ἀδιάρκῃ· τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ λείπε εἰς τὸ αὐτὰρ ὁ Ἀγαμέμνωνι λείπε φορῆναι (Ιλ. Β, 107) τὸ ὁποῖον εἰς τὸν προηγούμενον σίχον εἶπεν ἔλιπεν. Εξαίρουμένων ὁμῶς ὀλίγων τινῶν, ὡς τούτων καὶ τῶν τοιούτων, ἀνωμαλιῶν πρὸς τὰς ὁποίας συνέβαλλεν ἴσως ἐν μέρει καὶ τὸ μέτρον, ἐν ταῖς λοιποῖς παρατηρεῖται καὶ παρ' Ομήρῳ ἐπὶ διηγήσεως ἡ προεξηγηθεῖσα διαφορὰ Παρατατικοῦ καὶ Αορίστου. Καὶ παρ' Ομήρῳ δὲ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντᾷται Παρατατικὸς ἀντὶ Αορίστου, ὅχι δὲ Αόριστος ἀντὶ Παρατατικοῦ (ἴδε Δ. Π.).

μέλλον τμήμα.

§. 19. Ἐκ τοῦ μέλλοντος τμήματος ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει δύο γραμματικούς Χρόνους, τὸν Μέλλοντα καὶ τὸν Μετ'

(Θουκ. Α', 95), ἔνθα ὁ Θείρσχιος ἐφαρμόζει τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ Παρατατικοῦ καὶ Αορίστου σημειωθέντα, ὅτι ὁ μὲν Ενεσῶς ἐτέθη εἰς δῆλωσιν τοῦ σημαντικωτέρου, ὁ δὲ Λόριστος εἰς δῆλωσιν τοῦ ὀλιγώτερον σημαντικοῦ, τὸ ὅποιον μόλις ψάυεται. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις δὲν μετατρέπεται τὸ παρελθὸν εἰς ἐνεσῶς, ἀλλὰ ἡ συνέχεια τῶν σιγμῶν καθ' ἃς τὸ ἀναφερόμενον ἔγινε παρατείνεται ὑπὸ τοῦ νοῦς μέχρι τοῦ σημείου ἐν ᾧ ἡ διήγησις γίνεται, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ καλούμενος Ιστορικός Ενεσῶς.

Ε'. εἰς δῆλωσιν συμβεβηκότος, τελειωθέντος εἰς τὸ παρελθὸν πρό τιнос ἄλλου, ἔνθα κατ' ἀκρίβειαν ἔπρεπε νὰ τεθῇ Ὑπερσυντελικός, ἀλλὰ μεταφέρει ὁ νοῦς τὸ πρᾶγμα ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεσῶς, ὡς ταύτην δὴ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος (Ξ. Αν. Α', γ', 16) = ἐπεποιήκει).

Υ'. εἰς ἐξήγησιν πραγμάτων τὰ ὅποια ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν αὐτῶν σώζονται ἀκόμη, ὡς ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι κόμαν (Εὐρ. Φ. 326), ἔνθα κυρίως ἔπρεπε νὰ τεθῇ Παρακείμενος, κέκαρμαι, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ ἐξηγεῖται. Ενταῦθα πρέπει νὰ ἀναχθῶσι καὶ τὰ ῥήματα ἤκω καὶ οἶχομαι, σημαίνοντα συνήθως ὄχι ἔρχομαι καὶ ὑπάγω ἢ ἀναχωρῶ, ἀλλὰ ἦλθα καὶ ὑπῆγα, ἥτοι εἶμαι ὑπαγεμένος ἢ ἀναχωρημένος· οὕτως ἄρτι ἦκεις ἢ πάλαι; (Πλάτ. Κρίτ. ἀρχ.) = ἦλθες; κυρίως δέ = ἔρχεσαι καὶ εἶσαι παρών; — ἦδη μὲν γάρ τοι Εὐνοσίγαιος οἶχεται εἰς ἄλλα δῖαν (Ιλ. Ο, 222) = ὑπῆγεν, ἥτοι εἶναι ὑπαγεμένος· ὅθεν καὶ τὸ (Ιλ. Ε, 472) πῇ δὴ τοι μένος οἶχεται, ὅ πρὶν ἔχεσκες; = *one andd quel valore?* *es.* ἦ, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ, τί ἔπαθες; — ἐκπέφευγ', οἶχεται φρουδος (Αρισ. Αχαρ. 208) — πόσον χρόνον δὲ μητρὸς οἶχονται πνοαί; (Εὐρ. Ορ. 421. Ἰδε διάφορα παραδείγματα παρὰ Βουττμ. Διεξ. Γραμ. Β', σ. 196). Ἐκ τούτου λοιπὸν τὸ οἶχομαι καὶ ἀποίχομαι λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ λείπω. Ἐν τοῖς τοιούτοις δὲ καὶ ἡμεῖς πολλάκις μεταχειρίζομεθα Ενεστῶτα, λέγοντες, π. χ. περὶ ἀνθρώπου ἡδὴ ἐλθόντος πόθεν ἔρχεται; καὶ, περὶ ἀνθρώπου ἀφανοῦς γενομένου τί γίνεται ὁ δεῖνα; τὰ ὅποια ἐπίσης δυνατόν νὰ λεχθῶσι καὶ πόθεν ἦλθε; τί ἔγινε; κτλ. Ενταῦθα ὡσαύτως ἐν μέρει ἀνάγονται καὶ τὰ τίκτω, ἀκούω,

κλύω, πυνθάνομαι, αἰσθάνομαι, ὥς πολλοῦ σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατήρ = σὲ ἔχει γεννημένον, ἔχει σε υἷόν· οὕτω παρ' Ἰταλιῶς *nasce da una famiglia illustre* = κατ' ἀγεται — νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις (Οδ. Ο, 403. Ἴδε καὶ Σοφ. Φ. 263) — Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα; (Πλάτ. Γοργ. 503) = δὲν ἔχεις ἐξ ἀκοῆς; οὕτω δὲ καὶ θνήσκω καὶ φονεύω, ἐξαιρέτως παρὰ τοῖς Τραγικοῖς (Σοφ. Τ. 118. 716).

δι. εἰς δὴλωσιν πραγμάτων τὰ ὅπῃ κατ' ἔθος ἕως τοῦ νῦν συνέβησαν· ἐν τούτοις δὲ παρατίθεται καὶ ἐπὶ ῥῆμα δηλοῦν τὸ τοῦ παρελθόντος τμήμα, παρ' Ομήρῳ μὲν τὸ πάρος, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ομηρον τὸ πάλαι καὶ ποτέ, ὥς οἱ τὸ πάρος περ Τρωσὶν ἀμύνουσιν (Ιλ. Υ, 123. Ἴδε καὶ Ιλ. Μ, 346, κτλ.)· ἔθεν καὶ (Ιλ. Σ, 386) πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις = δὲν συνειθίζεις νῦν συχνάζης, ὥς ἕως τῶρα συνέβη — οὐκ οὐν πάλαι δήπου λέγω; σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκούεις (Αρισ. Πλ. 263) — στηρίζει ποτέ (Σοφ. Αἷ. 195). Ἴδε Γραμ. Θεισχίου σελ. 509, ὅστις καὶ τὸ (Ιλ. Χ, 303) πάρος εἰρύατο προβάλλει τρεπτόν εἰς τὸ εἰρύεται, ἀκολουθήσας, ὥς φαίνεται, τὴν γνώμην τοῦ Βεντλείου δεχομένου ὅτι τὸ ἐπὶ ῥῆμα πάρος μόνον πρὸς Ἐνεσῶτα φέρεται. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο μάχονται ὅχι ὀλίγα χωρία τοῦ Ομήρου (Ἴδε Ιλ. Α, 111. Π, 557. Ρ, 270. Ψ, 604. Οδ. Β, 119, κτλ.).

§. 25. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ παρελθόντος, ἐλκομένου, τρόπον τινά, εἰς τὸ ἐνεσῶς τμήμα· ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἔλκεται τὸ αὐτό· ὅθεν τίθεται πρὸς τούτοις ὁ Ἐνεσῶς Χρόνος.

ε'. εἰς δὴλωσιν τοῦ ὀρισμένως καὶ ἀναμφιβόλως προσδοκωμένου, οἷον γίγνεται γάρ, ὥς ὁ χρησμὸς οὕτως ἰλέγει, ἄνῃρ μέγιστος (Αρισ. Ἰππ. 177. Ἴδε αὐτόθι καὶ 181)· οὕτως ἐξαιρέτως ἐπὶ χρησμῶν πρὸς βεβαιότεραν πρὸ ῥῆσιν τοῦ μέλλοντος, ἐκφερομένου τοῦ γενησομένου ὥς γεγονότος, οἷον μένει, λείπεται, πέλει, (Ηρ. Ζ', 140) — Πέργamos ἀλίσκεται — τότε γὰρ μεγάλας ἐξανίστανται Λακεδαιμόνος (Πίνδ. Ολ. Η', 42. Πυθ. Δ', 49). Μετὰ τὸ ἀλίσκεται τοῦ πρώτου Πινδαρείου παραδείγματος ἀκολουθεῖ Μέλλων ἄρξεται, ὁ μὲν Ἐνεσῶς ὥς ἐκ τοῦ ἀδυσάκτως προφητεύοντος Απόλλωνος, ὁ δὲ Μέλλων ὥς ἐκ τοῦ μετριώτερα φρονούντος ποιητοῦ, κατὰ τὴν παρατήρησιν Βαϊκίου

καὶ τοῦ μακαρίτου Δισσενίου, τῶν σεβαστῶν μοι διδασκάλων. Εν-
ταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ παρ' ἡμῖν αὖριον ἀνατέλλει ὁ
ἥλιος — ὑπαγε καὶ ἔρχομαι, κτλ. ὅθεν καὶ τὸ παρ' Ομήρῳ
(Ιλ. Α, 365) ἢ θήν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἤθελεν
εἶναι παρ' ἡμῖν σὲ τελειόνω καὶ ὕστερον = σὲ φονεύω.

ς'. εἰς δῆλωσιν ὅχι τελεσθείσης οὐδὲ ἀνενδοιάσως προσδο-
κωμένης, ἀλλ' ἐνεργείας σκοπούμενης καὶ προσπαθουμένης, ἄδη-
λον δὲ ἂν τελεσθῇ ἢ ὅχι, ὡς οἶκον ἄτιμον ἔδεις, μνάα
δὲ γυναῖκα, παῖδα δ' ἀποκτείνεις = σκοπεῖς ἀπο-
κτεῖναι (Οδ. Π, 431). Οὕτω τὰ ῥήματα φονεύειν, ἀπολ-
λύναι, ἐκβάλλειν, δρᾶν, διδόναι, κτλ. οὕτω πείθει =
προσπαθεῖ νὰ πείσῃ· καὶ τὸ μὲν τέλος ἄδηλον, ὁ Ενεσῶς ὁμως
ἐξηγεῖ τὴν ἐπὶ τῆς προσπαθείας διάρκειαν.

§. 26. Διὰ τοῦτον τὸν Ενεσῶτα τὸν δηλοῦντα σκοπόν, ἀγῶνα
ἢ κλίσιν τοῦ ποιῆσαί τι ἔχει ἐπὶ τινων περιστάσεων ἡ Ἑλληνικὴ
γλῶσσα ἰδιαίτερον τύπον, ὡς εἶναι ἐπὶ τῶν ἐφεττικῶν λεγομένων
ῥημάτων, ληγόντων εἰς αω, αινω, καὶ ειω, ὡς δραίνω = ἐπι-
θυμῶ, ὀρέγομαι δρᾶν· φαγητῖαω = ὀρέγομαι φαγεῖν (*esurio*
Λατινισί). θανατάω ἢ θανατιάω = ἐπιθυμῶ θανεῖν, τὸν
θάνατον· κακκείω = ἐπιθυμῶ κακκείειν = κατακείειν
= κατακεῖσθαι· πολεμῶ = ἐπιθυμῶ πολεμῆ-
σαι· γελασείω, κλαυσείω, κτλ. οὕτω, ἀλλ' εἴτι δραίνεις
— ἔβαν κακκείοντες — ὀψείοντες αὐτῆς καὶ πολέ-
μοιο (Ιλ. Κ. 96. Οδ. Α, 424. Ιλ. Ε, 37). Εἰς τὸ τελευ-
ταῖον παράδειγμα τὸ ὀψείοντες, διὰ τὸ ἀσυνείθιστον τῆς πρὸς
γενικὴν συντάξεως, ὀψαῖοντες διώρθονεν ὁ Ζηνόδοτος = ὀψέ-
ῖοντες ἢ ὀψέ αῖοντες, ὅχι πολὺ ἐπιτυχῶς βίβλια· οὐδ' ἡ
παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Επιθέτου διόρθωσις οὐ ψαύοντες εἶναι
ἄξιοσύντατος. Ἡ γενικὴ ἐνταῦθα εἶναι δυνάμει τῆς ἐν τῷ ὀψείον-
τες περιεχομένης ἐπιθυμητικῆς ἐννοίας = ἐπιθυμῶντες· « ὀπτικῶς
ἔχοντες· ἰδεῖν θέλοντες· » Ησύχ. ἤθελεν εἶναι δὲ τοῦτο, ἀκρι-
βέστερον εἰπεῖν, = ὀψιν καὶ θέαν τῆς μάχης λαβεῖν βου-
λόμενοι, κατὰ τὸ τόξων εὖ εἰδότες = εἰδημοσύνην
καὶ ἐμπειρίαν τῶν τόξων ἔχοντες (ἴδε Κερ. ΙΒ', §. 51).

Παρατατικός.

§. 27. Καὶ ὁ Παρατατικός ἐκλαμβάνεται, ὡς ὁ Ενεσῶς, ἐπὶ
σκοπούμενης καὶ ἐπιχειρουμένης ὅχι ὁμως ἀκόμη ἐκτελουμένης
ἐνεργείας, οἷον ἐμίσθουτο παρ' οὐκ ἐκδιδόντος τὴν αὐ-

Λ' υ (= ἐπεθύμει καὶ ἐπροσπάθει νὰ ἀνοικιάσῃ τὴν αὐλήν)
 — ὁ μὲν Περίανδρος ἐστέλλετο εἰς τὴν Κέρκυραν —
 ἐπεθύμησε τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν προσελθὼν ὠνέετο
 (Ηρ. Α', 68 Γ, 53. 139.). Ἀμφίβουλον ἂν καὶ τὸ ἄλλο τοῦ
 Ηροδότου χωρίον (Θ', 77) πυνθανόμενοι δὲ τοὺς Μη-
 δους τοὺς μετὰ Ἀρταβάζου φεύγοντας, τούτους
 ἐδίωκον (Μαντινέες) μέχρι Θεσσαλίας· Λακεδαιμόνιοι
 δὲ οὐκ ἔων φεύγοντας διώκειν σημαίνει τὸ αὐτό, ὡς
 τὸ ἐξέλαβαν μετὰ Λαρχήρου καὶ ἄλλοι (Ἀρτουγγ, ἐνθα ἄνω-
 τέρω, Β', 233) ἢ πολλῶ μᾶλλον σημαίνει καθ' αὐτὸ ἐκτελεσθεῖ-
 σαν ἐνέργειαν. Μὲ τὸ δεύτερον φαίνεται ὅτι συμφωνεῖ τὸ παρὰ
 Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ (ΙΑ', 32) « Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ καὶ
 Πλαταιεῖς καὶ Θεσπιεῖς τοὺς ἐπὶ Θηβῶν ὀρμήσαν-
 τας ἐδίωξαν· Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυνῶνιοι καὶ Φλια-
 σιοι καὶ τινες ἕτεροι (? Μαντινεῖς) τοῖς μετὰ Ἀρτα-
 βάζου φεύγουσιν ἐπηκολούθησαν. » Ἡ τοιαύτη ἐννοία τῆς
 προσπαθείας φαίνεται πολλῶ μᾶλλον εἰς τὸ οὐκ ἔων = ἐκώ-
 λυνον = ἐβούλουντο κωλύειν· ὅθεν τὸ ὅλον καταντᾷ =
 καὶ τοὶ Λακεδαιμονίων κωλυόντων (*dissuadentibus*
licet Lacedaemoniis) οἱ Μαντινεῖς ἐδίωκον, κτλ. Ἀναν-
 τιρρήτως δὲ ἀνάγονται ἐνταῦθα τὰ τοῦ αὐτοῦ Ηροδότου (Ζ',
 221) τὸν μάντιν φανερὰς ἐστὶ Λεωνίδης ἀποπέμπων·
 τὸ τοῦ Αἰσχύλου (Επτ. 1027) στράτευμ' ἐπακτὸν ἐμ-
 βαλὼν ἤρει πόλιν· τὰ τοῦ Σοφοκλέους οἱ μ' ἀπωλλύτην
 — εἴ τίς σε κτεῖνοι — πράσσων = ἐπιχειρῶν πράτ-
 τειν· Σχολ. (Τ. 1454. Κ. 993. Ηλ. 320)· τὰ τοῦ Εὐρι-
 πίδου ἐσκύλευέ νιν — ἐλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἢ τάλαινα
 ἐκαινόμην ξίφει — καὶ σ' ἀπέκτεινον λάθρα (Φ.
 1426. Ιφ. Τ. 27. Ιων. 1544).

§. 28. Συγγενεῦει μὲ ταύτην ἡ σημασία τοῦ Χρόνου τούτου
 καθ' ἣν ὄχι ἐπιχειρήσεις καὶ προσπάθεια ἡ ὁποία προϋποτίθεται,
 ἀλλὰ προσέγγισιν ἐπιτυχίας τῆς τοιαύτης προσπάθειας σημαίνεται·
 οὕτω π. χ. ὅτε μιν κατέμαρπτε διώκων (Ιλ. Π, 598) =
 ἔμελλε καταμάρπτειν = ἦτον κοντὰ νὰ τὸν πιάσῃ.
 Ἐπὶ τῆς τοιαύτης σημασίας λέγεται παρὰ τῶν Ρωμαίων Γραμ-
 ματικῶν ὅτι ὁ Ενεσῶς καὶ ὁ Παρατατικὸς ἐκλαμβάνεται ἐπὶ
 προσπάθειας (*de conatu*)· ἀλλὰ τοῦτο ἦτον δυνατόν νὰ ἀρμόσῃ
 μόνον εἰς τὸ προηγούμενον (§. 27).

Παρακείμενος.

§. 29. Ο Παρακείμενος σημαίνει, ὡς εἶδαμεν, ἐνέργειαν τελειωμένην ὡς πρὸς τὸ ἐνεστὼς τμήμα· ὅθεν τελειόνων ὁ Ενεστὼς Χρόνος γίνεται Παρακείμενος. Ο εἰς τὸ γράφειν ἀσχολούμενος λέγει γράφω· ὁ αὐτὸς δέ, τελειώσας αὐτό, λέγει γέγραφα. Ἐκ τῆς πρώτης ταύτης σημασίας τοῦ Παρακειμένου προκύπτει καὶ ἄλλη τοῦ αὐτοῦ, καὶ αὕτη πολλὰ χαρακτηριστική· σημαίνει δηλ., κατὰ δεύτερον λόγον, ἐνέργειαν τελειωμένην μὲν ἀλλὰ τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα σώζονται· οὕτω γέγραφα = ἤρχισα καὶ ἐτελείωσα τὴν γραφήν, καὶ σώζεται τὸ γραφθέν· ἐάλωκεν ἡ πόλις = ἐκυριεύθη καὶ μένει κυριευμένη· ἐκτίσται ἡ οἰκία = ἤρχισθη, ἐτελειώθη ἡ κτίσις τῆς οἰκίας, καὶ ἡ οἰκία σώζεται κτισμένη — ἡσκήκατε μὲν τὰ εἰς τὸν πόλεμον πολὺ μᾶλλον τῶν πολεμίων, συντέτραφθε δὲ καὶ συντέταχθε ἐν τῷ αὐτῷ πολὺ πλείω ἤδη χρόνον ἢ οἱ πολέμιοι, καὶ συννενηκήκατε μετ' ἀλλήλων — τεταπείνωται μὲν ἡ τῶν Αθηναίων δόξα πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα πρὸς τοὺς Αθηναίους (Ξ. Κ. Π. Γ', δ', 14. Απομν. Γ', ε', 4) — πεποίηκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν, κτλ. — παρελήλυθα γὰρ οὐ χαριούμενος οὐδὲ χειρτονίαν μνηστεύσων, κτλ. (Ισοκ. Συμ. Β'. Ε', Κορ.) — Δημοσθένης τὴν πατρώαν οὐσίαν ἀνάλωκεν (Αἰσχ. κατὰ Τιμάρχου).

§. 30. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ ἔννοια τοῦ Παρακειμένου, δηλοῦντος γενόμενόν τι καὶ καὶ σωζόμενον, σύγκειται ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος, ὁ δὲ νοῦς ἤμπορεῖ νὰ ἀποβλέψῃ πολλάκις εἰς τὸ ἀποτέλεσμα μᾶλλον παρά εἰς τὴν πράξιν δι' ἧς αὐτὸ προῆλθε, διὰ τοῦτο εὐκόλως μεταπίπτει ὁ Παρακείμενος εἰς ἔννοιαν Ενεστῶτος· οὕτω κέκτημαι = ἔχω ἀποκτημένον (*acquistato*), ἐπομένως δέ = ἔχω ὡς κτῆμα (*possedo*)· μέμνημαι = ἔλαβον καὶ κρατῶ ἐν τῇ μνήμῃ = κατέχω· κέκλημαι = ἔλαβον καὶ ἔχω τὴν κλῆσιν = καλοῦμαι· οἶδα = ἔχω ἰδεῖ ἤτοι ἔχω ἰδωμένον (*horvisto*) = γνωρίζω· δέδοικα καὶ δέδια = ἔλαβον καὶ ἔχω φόβον = εἰμι πεφοβημένος, φοβοῦμαι· οὕτως ἐπιτεθύμηκα, τεθαύμακα, τεθάρρῆκα, σεσίγηκα, κέκραγα, κτλ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ βέβρυχεν μέγα κῦμα (Ιλ. Ρ, 264)

— λισσὴ δ' ἀναδέδrome πέτρη (Οδ. Κ, 4)· ἐξαιρέτως δὲ τὰ ἀμφιβέβηκας (Ιλ. Α, 37.) — αὐτὴ τε πτόλεμός τε ἄστυ τόδ' ἀφιδέδηε (Ιλ. Ζ, 329), τὰ ὅποια διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Παρακειμένου ἐξηγουμένην συνένωσιν τοῦ παρελθόντος καὶ ἐνεσῶτος, καὶ διὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἀμφι σημαίνουμένην κύκλωσιν, καθίστανται ὄντως σκηνογραφικὰ καὶ δυσκόλως εἰς ἄλλην γλῶσσαν μεταφράσιμα (ἴδε περὶ τῆς ἀμφι ἐν τῷ περὶ Προθέσεων).

§. 31. Εκ τούτου ἔπεται· α'. ὅτι ὁ Παρακείμενος τίθεται καὶ ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν, ἐνθα ἐπίσης ἀρμόζει ὁ Ενεσῶς· β'. ὅτι, ἀποβλέποντες τοῦ νοῦς μᾶλλον εἰς τὴν ἐκ τῆς τετελεσμένης ἐνεργείας προελθοῦσαν κατάστασιν, λαμβάνει πολλάκις οὐδετέραν σημασίαν·

α'. τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀνανταγωνίστῳ ἐννοίᾳ τετίμηται (Θουκ. Β', 45) = αἰείποτε τετίμηται = τιμᾶται — ὁ γὰρ κρατῶν ἅμα πάντα συνήρπακε (Ε. Κ. Π. Δ', β', 26) — ὁ δὲ ἄνθρωπος ἅμα ἐώρακε καὶ ἀναθρεῖ καὶ λογίζεται (Πλάτ. Κρατ. 399).

β'. ὄλλυμι = ἀφανίζω· ὄλωλα = εἶμαι ἀφανισμένος· τέτυκται κυρίως μὲν = ἐστὶ κατασκευασμένον, ἐπομένως δέ = ἐστὶν (ἴδε Κεφ. ΚΒ', §. 19. Κεφ. ΚΕ', §. 27. καὶ §. 30).

§. 32. Πολλάκις δὲ τίθεται ὁ Παρακείμενος εἰς δήλωσιν τοῦ τυχέως καὶ εὐθὺς γινομένου. Γίνεται δὲ τοῦτο μεταφερομένου ὑπὸ τοῦ νοῦς τοῦ ἐνεσῶτος εἰς τὸ παρελθόν, καὶ ἐκφερομένου ἐπομένως τοῦ νῦν γινομένου ὡς ἤδη γενομένου· οὕτως εἴτ' ἀναρπάσας ὅ,τι αὐτὲς ἡμῶν σκευάση, τῷ δεσπότην Παφλαγῶν κεχάρισται (Αρισ. Ιππ. 54. Ἰδε αὐτόθι καὶ 63) = εὐθὺς καὶ το ἔχει χαρισμένον — ἐπειδὴν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθη, εἰ μὲν βούληται, ἀποδέδωκεν ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον (Πλάτ. Πρωτ. 328) = πληρόνει εὐθὺς. Πρὸς μείζονα δὲ τοῦ τοιούτου ἐνδειξιν προσίθενται ἐν τούτοις καὶ κατάλληλα ἐπιρρήματα, ὡς τὸ μὲν ὁρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα . . . οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν . . . ἡ δὲ ψυχὴ . . ., ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, εὐθὺς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν; (Πλάτ. Φαίδ. 80).

§. 33. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὸ τέλειον τῆς πράξεως καὶ τὸ ἀνυπέρθετον τῆς ἐκτέλεσεως ἀποβλέπων ὁ νοῦς θέτει τὸν Παρακείμενον ἐνθα ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἤθελεν ἀπαιτήσῃ

Μέλλοντα. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ προηγουμένου (§ 32) μεταφέρεται τὸ ἐνεσῶς, ἐνταῦθα δὲ τὸ μέλλον εἰς τὸ παρελθόν ἢ, ὅπερ τὸ αὐτό, τὸ παρελθόν ἐφέλκεται εἰς τὸ ἐνεσῶς ἢ εἰς τὸ μέλλον· ἐκεῖ μὲν παρίσταται τὸ γινόμενον ὡς γενόμενον, ἐνταῦθα δὲ τὸ γυνησόμενον ὡς γενόμενον. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ περιστάσεων ὁ νοῦς προσπαθεῖ νὰ μεταδώσῃ τὸ βεβαιον, ἀμετάτρεπτον καὶ ἀναμφίβουλον τοῦ παρωχημένου τμήματος εἰς τὸ ἐνεσῶς ἢ μέλλον τμήμα· εἰς τὸ ἀτελείωτον ποιῶ καὶ εἰς τὸ σκοπούμενον ποιήσω παρεφέλκεται ἡ βεβαιότης τοῦ πεποίηκα· ὥστ', εἴ με τόξων ἐγκρατὴς αἰσθήσεται, ὕλωλα, καὶ σὲ προσδιαφθερῶ ξυνών (Σοφ. Φ. 75) = εἶμαι ἀφανισμένος — ὡς, εἰ παλαισθεὶς πτώμα θανάσιμον πεσεῖ, τέθνηκα καὶ γώ, μηδέ με ζῶσαν λέγε (Εὐρ. Ηλ. 686), τὰ ὅποια, ἐξηγουντα τὸ πρᾶγμα ὡς τετελεσμένον, εἶναι πολὺ δυνατώτερα καὶ ἐκφαντικώτερα τῶν Μελλόντων ἀλαῦμαι καὶ θανοῦμαι.

Υπερσυντελικός.

§. 34. Καὶ ὁ Υπερσυντελικός, ὡς ὁ Παρακείμενος, λαμβάνει ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ σημασίας καθ' ἣν δηλοῖ τι πρό τινος ἄλλου γινόμενον ἐν τῷ παρελθόντι, τὴν ἄλλην σημασίαν καθ' ἣν δηλοῖ ὅτι ἡ ἐνέργεια ὅχι μόνον ἦτον τελειωμένη ἀλλὰ καὶ ἐσώζετο ἐν τῇ αὐτῇ ἀποτελέσμασιν, πάντοτε εἰς τὸ παρελθόν· ἐγεγράφειν = ἦτον τελειωμένη ἡ ἐνέργεια τοῦ γράφειν, καὶ ἐσώζετο κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔγγραψεν τὸ γραφθέν — ἐκτίστο ἡ οἰκία = ἦτον τελειωμένη ἡ κτίσις τῆς οἰκίας καὶ ἐσώζετο τότε αὐτὴ ἡ κτιθεῖσα οἰκία· οὕτως ἡ Οἰνύη ἐτετείχιστο — Πολύδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφῖκτο ἐς Σικελίαν (Θουκ. Β', 18. Δ', 2.) — καὶ ἤδη μετεπεπτώκει τὰ πράγματα (Λυσ. Πυλ. 14). Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, ὡς ὁ Παρακείμενος, τίθεται καὶ ὁ Υπερσυντελικός ἐνίστε εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐν τάχει γινομένου ἐν τῷ παρελθόντι· ὅθεν ὡς τὸ κεχάρισται = εὐθύς τὸ ἔχει χαρισμένον, οὕτω τὸ ἐκεχάριστο = εὐθύς τὸ εἶχε χαρισμένον· οὕτως ἡ δ' Οὐλυμπόνδε βεβήκει (Ιλ. Α, 221) = ὑπῆγεν εὐθύς· κυρίως δὲ = ἦτον ὑπαγεμένη — βεβλήκει πρὸς στῆθος (Ιλ. Δ, 108). Ἐν τούτοις τὰ τότε γινόμενα, εἰς ἐνδειξιν τῆς ταχύτητος, μεταφέρονται ὑπὸ τοῦ νοῦς εἰς τὴν τάξιν τῶν ἤδη προγενομένων, διὰ τοῦ ὁποίου ἀφαιρεῖται πᾶσα ὑπόψα συμβάσεως βραδύτητος· τὸ βεβλήκει ἔχει πρὸς τὸ ἔβαλεν, ὡς τὸ

ἔβαλε πρὸς τὸ βαλεῖ· τὸ βεβήκει εἰς τόπον τοῦ ἔβη δηλοῖ, τρόπον τινά, ὅτι εἶχευ ὑπάγει πρὶν ὑπάγῃ (τέθνηκα πρὶν θανεῖν), ὃ ἐστὶ δὲν ἐμεσολάβησε χρόνος.

§. 35. Οτι μὲν ὁ Ὑπερσυντελικός, ὡς καὶ ὁ Παρακείμενος, πολλάκις ἐκφέρεται διὰ Μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος εἶναι, ἑωρακῶς ἦν, ἡδικοημένος ἦν, κτλ. τοῦτο εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ Τυπικοῦ ἤτοι Τεχνολογικοῦ Μέρους τῆς Γραμματικῆς· ὅτι δὲ προσλαμβάνων τὸν σύνδεσμον ἂν τίθεται εἰς τὰς ἀποδόσεις τῶν ὑποθετικῶν λόγων, ἐπὶ ἀδυνατοῦ ἢ ἀπιστεύτου ὑποθέσεως, τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει — οὐκ ἂν ὑβρίκει (Δημ.) — ἦσθα ἂν με τετιμωρημένος (Λυσίας περὶ τοῦ Σηκοῦ, 20), τοῦτο δεικνύουσι τὰ προεκτεθέντα παραδείγματα (Κεφ. ΚΖ', §. 59). Ενταῦθα πρέπει νὰ ἐπισημειώσωμεν ὅτι μόνον ἐν ἀκριβοῦς χρείᾳ τίθεται ὁ Χρόνος οὗτος, ἀλλέως ἀναπληροῦται διὰ τοῦ Αόριστου, ὡς ὁ ἀνὴρ αὐτὸς πρὸς τὸν τῶν Βακτριανῶν βασιλέα ὥχετο· ἐπεμψε δ' αὐτοῦ (= ἐπεπόμφει) ὁ Ασσύριος περὶ συμμαχίας. (Ξ. Κ. Π. Ε', α', 3). Εν δὲ ταῖς προηγουμένοις (§. 24. β') εἶδαμεν ὅτι καὶ δι' Ενεσῶτος ἐνίοτε.

Αόριστος.

§. 36. Οτι ὁ Αόριστος, σημαίνων γενόμενόν τι ἐν τῷ παρελθόντι χωρὶς τινος σχέσεως, διαφέρει πάντων τῶν ἄλλων παρωχημένων ἐν οἷς καὶ ὁ Παρακείμενος ὅστις ἐξηγεῖ τὸ γενόμενον καὶ τελειωμένον σχετικῶς ὡς πρὸς τὸ παρόν, τὸ εἶδαμεν ἀνωτέρω. Διαφέρει δὲ τοῦ Παρακειμένου καὶ κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν δευτέραν αὐτοῦ σημασίαν· ἐν ᾧ δηλ. ὁ Παρακείμενος σημαίνει ἐνέργειαν τῆς ὁποίας σῶζονται τὰ ἀποτελέσματα, ὁ Αόριστος οὔτε ἐξηγεῖ οὔτε προσδιορίζει τὸ τοιοῦτον. Λέγει ὅτι συνέβη τι εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ παρελθόντος, καὶ οὐδὲν πλέον· ἐκτίσται ἢ οἰκία = εἶναι κτισμένη — ἐκτίσθη ἢ οἰκία = ἡ κτίσις ἐγένεν, ἄδελον ὁμῶς ἂν σῶζεται τὸ κτισθέν. Ως δὲ ἀνωτέρω εἶδαμεν ὅτι ἐπὶ διηγήσεως ἐναλλάξ τίθεται Παρατατικός ἢ Αόριστος, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, οὕτω καὶ Αόριστος καὶ Παρακείμενος, πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· ὁ μὲν γοῖνυν πόλεμος ἀπάντων ἡμᾶς τῶν εἰρημένων ἀπεστέρηκε· καὶ γάρ τοι πενεστέρους πεποίηκε, καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομένειν ἠνάγκασε, καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαβέβληκε, καὶ πάντα

ὀλίγον μέλλοντα. Ο Μέλλων σημαίνει ἀπλῶς ἐνέργειαν ἢ κατὰ-
 ρασιν ἢ ὁποῖα οὔτε ἔγινεν οὔτε γίνεται, ἀλλὰ μέλλει νὰ γένη
 εἰς ἀπροσδιόριστον στιγμήν τοῦ μέλλοντος, γράψω· ὁ Μετ' ὀλίγον
 μέλλων σημαίνει ἐνέργειαν ἢ κατὰρσιν ἢ ὁποῖα θέλει εἶναι
 τελειωμένη εἰς τινά στιγμήν τοῦ μέλλοντος, γεγράφεται. Ακο-
 λυθοῦντες καὶ ἐνταῦθα τὴν προγενομένην παραβολὴν τοῦ χρόνου
 πρὸς τὴν γραμμὴν εὐρίσκομεν ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Μέλλοντος θεω-
 ρεῖται τὸ σημεῖον τῆς ἀρχῆς, ἐπὶ δὲ τοῦ Μετ' ὀλίγον μέλλον-
 τος τὸ σημεῖον τοῦ τέλους. Ο χρόνος οὗτος ὡς πρὸς τὴν στιγμήν
 τῆς ἐκφωνήσεως εἶναι μέλλων, ὡς πρὸς τὴν στιγμήν τῆς μελετωμένης
 τελειώσεως εἶναι παρωχημένος· ὅθεν εἶναι μικτόν τι, ὡς καὶ ὁ σχη-
 ματισμός του δηλοῖ, γεγράφομαι, κεκοσμήσεται, κτλ.

§. 20. Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τὸν Μετ' ὀλίγον μέλλοντα
 μόνον ἐπὶ τῆς μαι φωνῆς, τὸν δὲ τῆς φωνῆς ω ἐκφέρει πε-
 रिφρασικῶς διὰ τοῦ Παρακειμένου τῆς Μετοχῆς τοῦ ῥήματος καὶ
 τοῦ Μέλλοντος, τοῦ εἶναι οἷον ἔσομαι γεγράφως, ἔσται
 δεδουρκώς, κτλ. τὸν καντίον ἡ Λατινικὴ γλῶσσα τοὺς ἔχει ἐπὶ
 τῆς υ φωνῆς· ὅθεν γίνεται γράφομαι, γράψομαι, γέγρα-
 ψαι, γεγράφομαι, *scribo, scribam, scripsi, scripsit*. Δύο
 μόνον Μετ' ὀλίγον μέλλοντες φωνῆς ω ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἑλ-
 ληνικὴν γλῶσσαν, τεθυήκω καὶ ἐστήξω· ἀλλὰ καὶ τούτους
 δέχονται οἱ νεώτεροι ὡς πρώτους Μέλλοντας τῶν νέων θεμάτων
 τεθυήκω καὶ ἐστήκω (ἴδε Γραμμ. Θεωρητ. σελ. 513.)

*II. Περί Μεταπτώσεως τῶν Χρόνων πρὸς ἀλλήλους ἤτοι περί
 τῶν λεγομένων Αντιχρονισμῶν.*

§. 21. Πολλάκις ἀναγινώσκομεν παρὰ τοῖς Γραμματικοῖς ση-
 μειούμενον ὅτι τίθεται Χρόνος ἀντὶ Χρόνου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζου-
 σιν ἀντιχρονισμόν, ὡς λέγουσιν ἀντίπτωσιν τὴν χρῆσιν
 πτώσεως ἀντὶ πίώσεως. Τοῦτο, ἀπολύτως ἐκλαμβανόμενον, ἤθε-
 λεν εἶναι ἄτοπον· διότι ἤθελεν ὑποθεσεῖ ὅτι τὸ παρελθὸν γίνεται
 ἐνεσώς, τὸ μέλλον παρελθόν, τὸ χθесινὸν λοιπὸν σημερινόν, κτλ.
 Οτι ὅμως οἱ γραμματικοὶ Χρόνοι παραβαίνουναι τὰ ἀνωτέρω
 ταχθέντα ὅρια τοῦτο εἶναι ἀναντίρρητον· διότι δυνατόν εἶπεν
 καὶ σήμερον ἀκόρη Ξέρξης στρατεύει κατὰ τῆς Ἑλλά-
 δος, ἐν ᾧ ἀπὸ τότε ἕως τώρα εἶναι χιλιετηρίδες περασμέναι·
 τὸ πρᾶγμα λοιπὸν χρήζει μικρᾶς διασαφήσεως.

§ 22. Ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν ὅτι οἱ γραμματικοὶ Χρόνοι
 λαμβάνονται μὲν ἐκ τοῦ φυσικοῦ χρόνου, ἀλλ' ὅτι τὰ ὅρια τῶν

χρονικῶν τμημάτων, ἐν πολλοῖς τοῦλάχιστον, τίθενται παρὰ τοῦ νοῦς εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτείνῃ τὴν συνέχειαν τῶν χρονικῶν στιγμῶν καὶ νὰ κάμῃ νυχθήμερον, ἐβδομάδα, κτλ. ἢ νὰ τὴν συσείλῃ καὶ νὰ κάμῃ ἡμέραν, νύκτα, ὥραν, κτλ. Ἐκ τούτου λοιπὸν προκύπτει ὅτι ἡ ἐνέργεια ἡ ὁποία καθ' ἓνα τρόπον ἀνάγεται εἰς τὸ παρελθὸν κατ' ἄλλον ἀνάγεται εἰς τὸ ἐνεσῶς, καὶ οὕτω τίθεται Ἐνεσῶς ἀντὶ Παρατατικοῦ ἢ Αορίστου. Οὗτος λοιπὸν ὁ φαινόμενος ἀντιχρονισμὸς δὲν εἶναι ἐναλλαγὴ Χρόνου πρὸς Χρόνον, ἀλλὰ μόνον διάφορος ὄψις ὑπὸ τὴν ὁποίαν θεωρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένη ἐνέργεια ἢ κατάστασις. Οὕτως ἐξεταζομένων πάντων κατὰ μέρος τῶν Χρόνων εὐρίσκονται εὐεξήγητοι αἱ ἀπκντῶμεναι ποικιλίαι καὶ παραλλαγαὶ εἰς τὴν χοῆσιν αὐτῶν.

Ἐνεσῶς.

§. 23. Ο Ἐνεσῶς, ὡς εἶδαμεν, σημαίνει ὅχι μόνον ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν διαρκουσαν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ λόγος γίνεται ἀλλὰ καὶ ιδιότητα σταθερῶς ἐνυπάρχουσαν εἰς τὸ ὑποκείμενον. Ἡ σημασία αὕτη προκύπτει ἐκ τῆς πρώτης, διότι καὶ τὸ σημεῖον καθ' ὃ ὁ λόγος γίνεται, καὶ καθ' ὃ ἐκφέρεται, διὰ τοῦ Ἐνεσῶτος Χρόνου, ὁ ἥλιος λάμπει — τὸ πῦρ καίει, κτλ. συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ ἄπειρα χρονικὰ σημεῖα τοῦ ἐνεσῶτος τμήματος. Ως δὲ ἐκ τῆς πρώτης προκύπτει αὕτη, οὕτως ἐκ ταύτης προκύπτει ἡ τρίτη, ἡ τῆς κατ' ἔθος ἐπαναλήψεως, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ λόγον.

§. 24. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἢ ἀνάλογον τροπολογίαν ἐκλαμβάνεται πρὸς τούτοις ὁ Ἐνεσῶς.

α'. εἰς διήγησιν παρελθόντων, ἵνα δίδεται μεγαλειότερα ζωηρότης εἰς τὴν ἐκθεσιν καὶ ἵνα παριστάνωνται τὰ πράγματα τρόπον τινὰ ὑπ' ὅψιν· τοιαῦτα εἶναι ἐλθὼν δ' ἐπ' Ἰνάχου ῥοὰς παιδεύεται κατ' Ἀργος — πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα (Εὐρ. Ικ. 890. Εκ. 10)· καὶ πάλιν μετὰ τρεῖς σίχους ἐμεταχειρίσθη Αορίστον, ὑπεξέπεμψε. Καὶ ἐν συνδέσει μετ' ἄλλου παρωχημένου, ὡς κάμοί τις φράζει γε κάδ' ἠλώσεν· εὐθέως δ' ἐγὼ κατ' ἵχνος ἄσσω, καὶ τὰ μὲν σημαίνομαι, τὰ δ' ἐκπέπληγμαι (Σοφ. Αἷ. 29-33) — ἐπεὶ δ' ἐγενόμην, αὐθις ὁ σπείρας πατήρ κτείνει με (Εὐρ. Φων. 1595) — τῶν μὲν ἰδίᾳ πρὸς τινὰ ἀδικημάτων εὐθύνη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν

(Θουκ. Α', 95), ἔνθα ὁ Θείρσχιος ἐφαρμόζει τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ Παρατατικοῦ καὶ Αορίστου σημειωθέντα, ὅτι ὁ μὲν Ενεσῶς ἐτέθη εἰς δῆλωσιν τοῦ σημαντικωτέρου, ὁ δὲ Λόριστος εἰς δῆλωσιν τοῦ ὀλιγώτερον σημαντικοῦ, τὸ ὅποιον μόλις ψαύεται. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις δὲν μετατρέπεται τὸ παρελθὸν εἰς ἐνεσῶς, ἀλλὰ ἡ συνέχεια τῶν σιγμῶν καθ' ἃς τὸ ἀναφερόμενον ἔγινε παρατείνεται ὑπὸ τοῦ νοῦς μέχρι τοῦ σημείου ἐν ᾧ ἡ διήγησις γίνεται, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ καλούμενος Ἱστορικός Ενεσῶς.

Β'. εἰς δῆλωσιν συμβεβηκότος, τελειωθέντος εἰς τὸ παρελθὸν πρό τιнос ἄλλου, ἔνθα κατ' ἀκρίβειαν ἔπρεπε νὰ τεθῇ Ὑπερσυντελικός, ἀλλὰ μεταφέρει ὁ νοῦς τὸ πρᾶγμα ἐκ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεσῶς, ὡς ταύτην δὴ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος (Ξ. Δν. Α', γ', 16) = ἐπεποιήκει).

Γ'. εἰς ἐξήγησιν πραγμάτων τὰ ὅποια ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν αὐτῶν σώζονται ἀκόμη, ὡς ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι κόμαν (Εὐρ. Φ. 326), ἔνθα κυρίως ἔπρεπε νὰ τεθῇ Παρακείμενος, κέκαρμαι, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ ἐξηγεῖται. Ενταῦθα πρέπει νὰ ἀναχθῶσι καὶ τὰ ῥήματα ἤκω καὶ οἶχομαι, σημαίνοντα συνήθως ὅχι ἔρχομαι καὶ ὑπάγω ἢ ἀναχωρῶ, ἀλλὰ ἦλθα καὶ ὑπῆγα, ἥτοι εἶμαι ὑπαγεμένος ἢ ἀναχωρημένος· οὕτως ἄρτι ἦκεις ἢ πάλαι; (Πλάτ. Κρίτ. ἀρχ.) = ἦλθες; κυρίως δέ = ἔρχεσαι καὶ εἶσαι παρών; — ἦδη μὲν γάρ τοι Εὐνοσίγαιος οἶχεται εἰς ἄλλα δῖαν (Ιλ. Ο, 222) = ὑπῆγεν, ἥτοι εἶναι ὑπαγεμένος· ὅθεν καὶ τὸ (Ιλ. Ε, 472) πῆ δὴ τοι μένος οἶχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες; = *one andd quel valore?* *es.* ἦ, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ, τί ἔπαθε; — ἐκπέφευγ', οἶχεται φρουδος (Αρισ. Αχαρ. 208) — πόσον χρόνον δὲ μητρὸς οἶχονται πνοαί; (Εὐρ. Ορ. 421. Ἰδε διάφορα παραδείγματα παρὰ Βουττμ. Διεξ. Γραμ. Β', σ. 196). Ἐκ τούτου λοιπὸν τὸ οἶχομαι καὶ ἀποίχομαι λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ λείπω. Ἐν τοῖς τοιούτοις δὲ καὶ ἡμεῖς πολλάκις μεταχειρίζομεθα Ενεστῶτα, λέγοντες, π. χ. περὶ ἀνθρώπου ἡδὴ ἐλθόντος πόθεν ἔρχεται; καὶ, περὶ ἀνθρώπου ἀφανοῦς γενομένου τί γίνεται ὁ δεῖνα; τὰ ὅποια ἐπίσης δυνατόν νὰ λεχθῶσι καὶ πόθεν ἦλθε; τί ἔγινε; κτλ. Ενταῦθα ὡσαύτως ἐν μέρει ἀνάγονται καὶ τὰ τίκτω, ἀκούω,

κλύω, πυνθάνομαι, αίσθάνομαι, ὡς πολλοῦ σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατήρ = σὲ ἔχει γεννημένον, ἔχει σε υἱόν· οὕτω παρ' Ἰταλοῖς *nasce da una famiglia illustre* = κατ' ἀγεται — νῆσός τις Συρίη κικλήσκεται, εἴ που ἀκούεις (Οδ. Ο, 403. Ἰδε καὶ Σοφ. Φ. 263) — Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα; (Πλάτ. Γοργ. 503) = δὲν ἔχεις ἐξ ἀκοῆς; οὕτω δὲ καὶ θνήσκω καὶ φονεύω, ἐξαιρέτως παρὰ τοῖς Τραγικοῖς (Σοφ. Τ. 118. 716).

δι. εἰς δῆλωσιν πραγμάτων τὰ ὅπῃα κατ' ἔθος ἕως τοῦ νῦν συνέβησαν· ἐν τούτοις δὲ παρατίθεται καὶ ἐπίρρημα δηλοῦν τὸ τοῦ παρελθόντος τμήμα, παρ' Ομήρῳ μὲν τὸ πάρος, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ομηρον τὸ πάλαι καὶ ποτέ, ὡς οἱ τὸ πάρος περ Τρωσὶν ἀμύνουσιν (Ιλ. Υ, 123. Ἰδε καὶ Ιλ. Μ, 346, κτλ.)· ὅθεν καὶ (Ιλ. Σ, 386) πάρος γε μὲν οὔτι θαμίζεις = δὲν συνειθίζεις νῦν συχνάζης, ὡς ἕως τῶρα συνέβη — οὐκ οὐν πάλαι δήπου λέγω; σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκούεις (Αρισ. Πλ. 263) — στηρίζει ποτέ (Σοφ. Αἷ. 195). Ἰδε Γραμ. Θειρσχίου σελ. 509, ὅστις καὶ τὸ (Ιλ. Χ, 303) πάρος εἰρύατο προβάλλει τρεπτόν εἰς τὸ εἰρύεται, ἀκολουθήσας, ὡς φαίνεται, τὴν γνώμην τοῦ Βεντλείου δεχομένου ὅτι τὸ ἐπίρρημα πάρος μόνον πρὸς Ἐνεσῶτα φέρεται. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο μάχονται ὅχι ὀλίγα χωρία τοῦ Ομήρου (ἴδε Ιλ. Α, 111. Π, 557. Ρ, 270. Ψ, 604. Οδ. Β, 119, κτλ.).

§. 25. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ παρελθόντος, ἐλκομένου, τρόπον τινά, εἰς τὸ ἐνεσῶς τμήμα· ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἔλκεται τὸ αὐτό· ὅθεν τίθεται πρὸς τούτοις ὁ Ἐνεσῶς Χρόνος.

ε'. εἰς δῆλωσιν τοῦ ὀρισμένως καὶ ἀναμφιβόλως προσδοκωμένου, οἷον γίγνεται γάρ, ὡς ὁ χρησμὸς οὕτωςι λέγει, ἄνθρωπος μέγιστος (Αρισ. Ιππ. 177. Ἰδε αὐτόθι καὶ 181)· οὕτως ἐξαιρέτως ἐπὶ χρησμῶν πρὸς βεβαιότεραν πρύρρησιν τοῦ μέλλοντος, ἐκφερομένου τοῦ γενησομένου ὡς γεγονότος, οἷον μένει, λείπεται, πέλει, (Ηρ. Ζ', 140) — Πέργamos ἀλίσκεται — τότε γὰρ μεγάλας ἐξανίστανται Λακεδαιμόνος (Πίνδ. Ολ. Η', 42. Πυθ. Δ', 49). Μετὰ τὸ ἀλίσκεται τοῦ πρώτου Πινδαρείου παραδείγματος ἀκολουθεῖ Μέλλων ἄρξεται, ὁ μὲν Ἐνεσῶς ὡς ἐκ τοῦ ἀδυστάκτως προφητεύοντος Απόλλωνος, ὁ δὲ Μέλλων ὡς ἐκ τοῦ μετρίωτερα φρονούντος ποιητοῦ, κατὰ τὴν παρατήρησιν Βαϊκίου

τρόπον τεταλαιπώρηκεν ἡμᾶς (Ἰσοκρ. Συμμ. Θ', Κορ. Ἰδᾶ καὶ Ε. Κ. Π. Η', 5, 23).

§. 37. Ἀλλὰ ὁ Αόριςτος ἀπαντᾷται πολλάκις ἐπὶ περιστάσεων ἔνθα, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἤρμιζε Παρακείμενος· οὕτω, π. χ. ὅτε ὁ Θουκυδίδης συνέγραφε τὴν ἱστορίαν του, ἐσώζοντο βεβαίᾳ τὰ ἐπὶ Θεμιστοκλέους κτισθέντα τείχη, καὶ ὁμῶς αὐτὸς μεταχειρίζεται, εἰς τὴν ἔκθεσιν τούτου, Αόριτον· τούτῳ τῷ τρόπῳ αἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ (Α', 93)· ὡσαύτως παρὰ Ξενοφῶντι (Απομν. Α', 5, 14) λέγει ὁ Σωκράτης καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πάλαι σοφῶν οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες διέρχομαι, ἐν ᾧ τότε οἱ θησαυροὶ οὗτοι ἐσώζοντο, καὶ ἐπομένως κατ' ἀκρίβειαν ἔπρεπε νὰ ᾦναι καταλελοίπασιν. Καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν δὲ περιστάσεων ποτὲ μὲν ἀπαντᾷται Παρακείμενος, ποτὲ δὲ Αόριςτος, ὡς τί μ', ᾧ ξένε, δέδρακας; (Σοφ. Φ. 923) καὶ πάλιν (αὐτόθι 929) οἷά μ' εἰργάσω, οἷ' ἠπάγηκας. Πρόκειται τώρα εἰς ἐξέτασιν ἂν ἀδιαφόρως ὁ εἰς Χρόνος ἀντικαθίστῃ τὸν ἄλλον, ἢ ἐπὶ ὠρισμένων περιστάσεων· τοῦτο θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐξηγήσωμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις.

§. 38. Ὁ Παρακείμενος, σημαίνων τετελεσμένον τι ἐν γένει, ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο μὲ τὸν Αόριτον· προσσημαίνων δὲ ὅτι αὐτὸ τὸ τετελεσμένον εἶναι ὡς πρὸς τὸ παρὸν τετελεσμένον καὶ ἐπομένως σώζεται, κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ Αορίστου. Ἐκ τούτου λοιπὸν εἶναι φανερόν ὅτι ὁ Αόριςτος μόνον ὡς πρὸς τὴν πρώτην σχέσιν δυνατόν νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Παρακείμενον, ὅχι δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν δευτέραν. Γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν ὁ συγγραφεὺς ἀποβλέπῃ μᾶλλον εἰς τὴν γενομένην ἐνέργειαν παρὰ εἰς τὴν ἀκολουθίαν αὐτῆς τὴν ὁποίαν παρατρέχει ἢ ὡς γνωστὴν ἢ ὡς ἀδιάφορον· διότι πολλάκις τὸ τοιοῦτον κρέμαται ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ συγγραφέως. Εἶναι λοιπὸν τοῦτο τὸ ἐναντίον παρὰ τὸ προηγούμενον (§. 30. §. 31.) εἰς τὸ ὅποῖον ὁ νοῦς, ἀποβλέπων τὸ ἀποτέλεσμα μᾶλλον ἢ τὴν προγενομένην ἐνέργειαν, δίδει εἰς τὸν Παρακείμενον ἐνεστωτικὴν σημασίαν.

§. 39. Ἡ ἀνωτέρω διαφορὰ τοῦ Παρακειμένου καὶ Αορίστου τηρεῖται ἀκόμη καὶ ἐπὶ τοιούτων ἐνεργειῶν καὶ καταστάσεων αἱ ὁποῖαι ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως δὲν ἐπιδέχονται τὴν προεξηγηθεῖσαν διαστολὴν τῆς ἀκολουθίας καὶ μὴ ἀκολουθίας· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ ἀποβάλλω, καταβαίνω καὶ τὰ ὅμοια ἐννοεῖται εὐκόλως ἢ διαφορὰ τοῦ ἀπέβαλε καὶ ἀποβέβληκε, κα-

τέβη καὶ καταβέβηκε — εἶναι καταιβασμένος· ὡσαύτως οἱ μὲν γεννηθέντες δυνατόν νὰ μένωσιν ἐν τοῖς ζῶσιν ἢ νὰ ἀποθά-
νωσιν· ὅθεν ἀναφαίνεται πάλιν ἡ διαφορὰ εἰς τὸ γέγονε καὶ
ἐγένετο, τέτοκε καὶ ἔτεκε, τεχθέντες καὶ τετεγμένοι
(συγχωρείσθω ἡ λέξις διὰ τὸ παράδειγμα)· τούναντίον οἱ θα-
νόντες, νόμῳ φύσεως, μένουσι πάντοτε κατ' ἀκολουθίαν ἐν τοῖς
θανοῦσιν· ἤθελε φανῇ λοιπὸν ὅτι ἔθανε καὶ τέθνηκε, θα-
νόντες καὶ τεθνεῶτες εἶναι τὸ αὐτό· καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα
δὲν ἔχει οὕτω. Καὶ ἐν τούτοις δυνατόν ὁ νοῦς νὰ θεωρήσῃ ἢ
τὴν ἐνέργειαν μόνον, καὶ τότε ἀρμόζει ὁ Αόριτος, ἢ τὴν προ-
κύψασαν κατάσασιν, καὶ τότε ἀρμόζει ὁ Παρακείμενος· τὸ ἔθανε
λέγεται ὅταν ἀποβλέπεται ἐκεῖνο ἐκ τῶν ἀπείρων σημείων τοῦ
παρελθόντος ἐν ᾧ συνέβη ἡ ἐνέργεια καθ' ἣν ἔπαυσε τοῦ ζῆν
ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, χθές, προχθές, πέρυσι, προπέρυσι, κτλ. τὸ
τέθνηκε λέγεται ὅταν, παρατρεχομένης τῆς προγενομένης ταύ-
της ἐνεργείας, θεωρῆται μόνον ἡ ἐκ ταύτης προκύψασα κατὰστα-
σις ὡς σωζομένη τὴν σιγμὴν καθ' ἣν ὁ λόγος γίνεται.

§. 40. Εὐληπτότερον καθίσταται τὸ πρᾶγμα εἰς ἐκεῖνα τὰ
χωρία ἐν οἷς παράκεινται οἱ δύο οὗτοι Χρόνοι, οἷον ὁ μὲν ὡς
ἀπόλωλε — τοῦ δ' ὦλετο νόστιμον ἡμᾶρ (Οδ. Α, 166. 168)· καὶ μάλιστα ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ συνυπάρχωσιν,
ὡς τεθναῖσιν οἱ θανόντες — τί τοὺς θανόντας οὐκ
ἐᾶς τεθνηκέναι; (Εὐρ. Αλκ. 544. Μελαννίπ. Αποσπ. ΙΘ', 1) — διὰ τί δὲν ἀφίνεις τοὺς ἀποθανόντας νὰ ἦναι ἀπο-
θαμένοι; — τέθνηκ' ἐγώ γε, πρὶν θανεῖν, κακῶν ὑπο
(Εὐρ. Εκ. 431) — εἶμαι ἀποθαμένη πρὶν ἀποθάνω. Θαυμασίως
χαρακτηρίζεται ἡ φύσις τοῦ Παρακειμένου ἐν τῷ (Εὐρ. Αλκ. 530) τέθνηχ' ὁ μέλλων, χ' ὡ θανὼν οὐκ ἔστ' ἔτι —
ὁ θανὼν τέθνηκε (ἴδε Νίτσην ἐν Οδ. Α, 162).

§. 41. Προκύπτει λοιπὸν ἐκ τῶν προηγουμένων ὅτι ὁ Αόρι-
τος τίθεται ἐν μέρει ἀντὶ τοῦ Παρακειμένου, ὅχι ὅμως ὁ Πα-
ρακείμενος ἀντὶ τοῦ Αορίτου· διότι κοντὰ εἰς τὸ ἐντελές προσ-
σημαίνει, ὡς εἶδαμεν, καὶ ἄλλο τι ὁ Παρακείμενος· ὅθεν ἤθελε
τεθῇ πλέον τι ἐνθα ἀπαιτεῖται ἔλαττον· οὕτω π. χ. τὸ ἀνωτέρω
τοῦ Εὐριπίδου παράδειγμα (Εκ. 431.) δὲν ἡμπόρει νὰ ἐκφρασθῇ
ἀντιστροφῶς· οὐδὲ εἰς τὸ (Πλάτ. Κρίτ. 45) εἷς δὲ καὶ
κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανὸν ἦτον
δυνατὸν νὰ τεθῇ Αόριτος· διότι ἡ ἐννοια εἶναι — ἔφερεν
ἀργύριον καὶ τὸ ἔχει ἑτοιμον διὰ τὸν σκοπὸν. Αλ-

λος δε ὁ λόγος ὅταν δι' εὐφωνίαν γίνεται προτιμότερος ὁ Αόρι-
τος τοῦ κατὰ τύχην τραχυτέρου Παρακειμένου, ὥς οὐχ ὁ
ἐσκεμμένος οὐδ' ὁ μεριμνήσας (ἀντὶ μεμεριμνηκῶς) τὰ
δίκαια λέγειν (Δημ. Μ. ΝΒ'), ἢ ὅταν, ἀχρήστου μείναντος
τοῦ Παρακειμένου, καταντᾷ ὁ Αόριτος ἀναγκαῖος, ὥς ἐπὶ τῶν
εἰς αθω καὶ εθω ῥημάτων (διωκάθω, σχέθω), ἐπὶ τοῦ ζῶ, κτλ.

§. 42. Ο Αόριτος ὡς Αόριτος τίθεται ἀκόμη· α'. εἰς δήλω-
σιν τοῦ συνήθως γινομένου· β'. εἰς δήλωσιν τοῦ βεβαίως καὶ
ἀνενδοιάτως προσδοκωμένου· γ'. ἐπὶ προσπαθείας καὶ ἐπιχειρήσεως,
ὥς ὁ Ενεστῶς καὶ ὁ Παρατατικός· δ'. μετ' ἀποφατικῆς ἐρωτήσεως
εἰς τόπον καταφατικῆς προσαγῆς.

α. ὁ Αόριστος εἰς δήλωσιν τοῦ συνήθως γινομένου.

§. 43. Τοῦτο γίνεται ὅταν λαμβανόμενόν τι ὡς ἅπαξ γεγόμε-
νον παριστᾷ καὶ γεγόμενον καὶ γενησόμενον, καὶ ἐπομένως τὸ συνή-
θως γινόμενον. Συνειθίζεται δὲ μάλιστα· 1. ἐπὶ παραβολῶν· 2.
ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν, οἷον

1. ὥς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος
ἀπέστη (ἴδε Κεφ. ΚΖ, §. 132. β'. καὶ §. 136.)

2. ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα
ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε (Δημ. Ολυνθ. Α', 4) — κάλλος
μὲν γὰρ ἢ χρόνος ἀνάλωσεν, ἢ νόσοι ἐμάρανε . . .
ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ
ταύτης πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε· καὶ τὰ μὲν
σώματα τῶν ἀσκούντων ἐκόσμησε, ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς
ἐπιμελείας ἐπεσκότησε (Ισ. Δημ. Β'). Αὐτόθι δὲ
σημειώνει ὁ μακαρίτης Κοραῆς « ἀντὶ τοῦ ἀναλίσκει, μαραίνει,
ὠφελεῖ, βλαπτει, κοσμεῖ, ἐπισκοτεῖ, ἢ τοῦ φιλεῖ
ἀναλίσκειν, μαραίνειν, κτλ. πολλάκις γὰρ οὐ τὸ γεγόμε-
νον, ἀλλὰ τὸ γιγνόμενον ἢ φιλοῦν γίγνεσθαι δηλοῦσιν οἱ Αόρι-
τοι, οἷόν ἐστι καὶ τὸ μικρῷ πρόσθεν εἰρημένον καὶ τὰς μὲν
τῶν φάουλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε. »

§. 44. Εννοεῖται δὲ τοῦτο καλλιώτερον ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ
λόγῳ συνυπάρχοντες Ενεστῶς καὶ Αόριτος δεικνύωσιν ὅτι ἀμφότε-
ροι τίθενται παραλλήλως καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, οἷον αἱ
μὲν ἄλλαι πανηγύρεις, διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖ-
σαι, ταχέως διελύθησαν, ἡ δὲ ἡμετέρα πόλις ἅπαντα
τὸν αἰῶνα τοῖς ἀφικνουμένοις πανηγυρίς ἐστίν (Ισ.
Πανηγ. ΙΒ', Κορ.) — ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ

καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφύδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχη (Διμ. Ολ. Α', 4. Ἰδε καὶ Πλάτ. Πολιτ. Γ', 495. 508. Θ', 586, κτλ.).

β'. ὁ Αόριστος εἰς δήλωσιν τοῦ βεβαίως καὶ ἀνενδοιάστως προσδοκωμένου.

εἵπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ολύμπιος οὐκ ἐτέλεσ-
σεν, ἔκ τε καὶ ὧς τελεῖ· σὺν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
σὺν σφῆσι κεφαλῇσι, γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν·
(Ιλ. Δ, 160. Ἰδε καὶ Ιλ. Ι, 412) ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες
ἤνυσαν γάδε, χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὥς δοῦναι δίκην
(Σοφ. Αντ. 302. Ἰδε καὶ Πλάτ. Γοργ. 484).

§. 45. Εν τοῖς προηγουμένοις (§. 25. ε'.) εἶδαμεν ὅτι, ἐφελκο-
μένου τοῦ ἐνεσῶτος τμήματος εἰς τὸ μέλλον καὶ συνδεομένου
λοιπὸν τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸ ἄλλο, τίθεται ὁ Ενεσῶς εἰς τόπον
Μέλλοντος· ὡσαύτως δὲ (§. 31) καὶ ὁ Παρακείμενος. Τὸ αὐτὸ λοι-
πὸν γίνεται καὶ διὰ τοῦ Αορίστου ἐπὶ τῶν προηγουμένων παραδειγμά-
των ἐν οἷς, διὰ τὸ βέβαιον καὶ ἀνενδοιάστον τῆς προσδοκωμένης ἐκ-
βάσεως, μεταφέρεται τὸ μέλλον εἰς τὸ παρελθὸν καὶ παρίσταται
τὸ γενησόμενον ὡς ἤδη τετελεσμένον. Παραβάλλονται μὲ ταῦτα
καὶ τὰ Ρωμαϊκὰ (T. Liv. XXI, 43) *si tales animos in
proelio habebitis quales hic ostenditis, vicimus*, νενικήκα-
μεν ἢ ἐνικήσαμεν (Ἰδε Ματθ. Ελλην. Γραμμ. σελ. 961.
Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 65). Δὲν εἶναι ἡ τοιαύτη χρῆσις καὶ
παρ' ἡμῖν ξένη, ὥς εἰάν τοῦτο ἐπιτύχωμεν, ἐκερδίσαμεν
τὰ πάντα· συνηθεσάτη δὲ ἐπὶ ἀπειλῶν, ὥς τῶρα σὲ διώρ-
θωσα, σὲ ἔπιασα, σὲ ἐσκότωσα, κτλ.

§. 46 Εἰς τὰ προηγούμενα α'. 2 καὶ β'. ἀνάγεται βέβαια
καὶ ἡ χρῆσις ἐκείνη καθ' ἣν ἐμφατικῶς ἐξηγεῖται διὰ τοῦ Αο-
ρίστου ὅ,τι κυρίως ἔπρεπε δι' Ενεσῶτος ἢ καὶ Μέλλοντος ἐνίοτε·
ἐκφέρεται δηλ. ὡς πρώην συμβάν ὅ,τι τῶρα συμβαίνει ἢ μέλ-
λει νὰ συμβῇ, καὶ τοῦτο εἴτε ἐπὶ γνώμης γενικῆς, ὥς ἐπὶ
τῶν προηγουμένων, εἴτε ἐπὶ ὠρισμένης καὶ μερικῆς περιστάσεως·
οὕτως οὐδ' ἄστυν ἤνεσ' ὅστις, αὐθάδης γεγώς, πικρὸς
πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὑπο — ἀπέπτυσσα τοιάνδε
συγγένειαν ἀλλήλοιιν πικράν (Εὐρ. Μ. 223. Ιφ. Α.
509) — ἐπήνεσ' ἔργον καὶ πρόνοιαν ἣν ἔθου —
ἦσθην πατέρα τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε — καὶ σοὶ
ταῦτ', Αχιλλέως τέκνον, παρήνεσα — ἐδεξάμην τὸ
ρ' ἦθ' ἐν (Σοφ. Αἷ. 536. Φ. 1314. 1434. Ηλ. 668. Ἰδε καὶ

Αρις. Νεφ. 174) — *ἐδάκρυσα* = πρέπει νὰ δακρύσω,
ἐγέλασα (Λουκ. Νεκρ. Διαλ.) = πρέπει νὰ γελάσω.

γ'. ὁ *Αόριστος* ἐπὶ προσπαθείας καὶ ἐπιχειρίσεως,
 ὡς ὁ *Ενεστώς* καὶ ὁ *Παρατατικός*.

ἔκτεινά σ' ἄκουσα (Εὐρ. Ιων. 1500) = *ἡβουλήθην*
σε κτεῖναι.

δ'. ὁ *Αόριστος* μετ' ἀποφατικῆς ἐρωτήσεως εἰς τόπον
 καταφατικῆς προσταγῆς·

τί οὖν οὐ διηγῆσω ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν; — τί οὐχὶ
καὶ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας; (Πλάτ. Πρωτ. 310. Γοργ. 503)
 = *διήγησαι*, φράσον. Ἐκ τοῦ μετ' ἀπορίας ἐρωτηματικοῦ τρό-
 που, διὰ τί δὲν ἔγινε τὸ πρᾶγμα ἕως τώρα, συνάγεται ὅτι πρέπει
 νὰ γένη (Κεφ. ΚΖ', §. 5. β'. 3.)· ὅθεν καὶ τὸ *τί οὐκ ἐποιή-*
σαμεν; κατὰ τὴν ἄνω ἀναλογίαν = *ἄγε ποιήσωμεν*· τὸ δὲ
τί δῆτ' ἔγωγ' οὐ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἄναξ, ἐξελευ-
σάμην; (Σοφ. Τ. 1002) = *φέρει ἐκλύσωμαί σε*, κτλ.

§. 47. Παρατηροῦντες τὰ μέχρι τοῦδε εὐρίσκομεν· I. ὅτι αἱ
 γενικαὶ ἔννοιαι ἐκφέρονται παρ' Ἑλλήσιν ὅχι μόνον δι' *Ενεσῶτος*
 ἀλλὰ καὶ δι' *Αορίστου*, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ *Παρακειμένου*· II. ὅτι ἐπὶ
 σκοπούμενης ἐνεργείας καὶ προσπαθείας ἐν τῷ παρελθόντι τίθεται
Παρατατικός καὶ *Αόριστος*. Ἡθελεν εἶναι τώρα τοῦ κόπου ἀντά-
 ξιον ἢ ἐξέτασις ἂν ἀδιαφόρως τοῦτο γίνεται, ἢ μετὰ διαφορᾶς
 ἐννοίας. Λέγομεν δὲ καὶ περὶ τούτου διὰ ἑραχέων τὸ κατὰ δύναμιν.
I. Ενεσῶς, Αόριστος καὶ Παρακείμενος ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν.

§. 48. Ο Γερμανὸς Ρώτης (Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 572)
 προσπαθεῖ νὰ ὀρίσῃ ἐν τούτοις τὴν ἐξῆς διαφυράν· α'. ὅτι ὁ
 μὲν *Αόριστος* τίθεται· 1. εἰς γνώμας ἐμπειρικάς, ἐξηγούσας μὲν
 πράγματα τὰ ὅποια γίνονται κατ' ἔθος, πολλάκις δηλ. φαίνονται
 εἰς τὸν κόσμον, ὅχι ὁμῶς ἀπολύτως καὶ ἀναγκαίως ἰσχυούσας·
 2. εἰς γνώμας ἐμφατικῶς καὶ μετ' ἐνεργείας ἐξηγουμένας· β'. ὁ
 δὲ *Ενεσῶς* τίθεται εἰς γενικὰς ἐννοίας αἱ ὅποια περιέχουσιν εἴτε
 λογικὴν ἀλήθειαν εἴτε ἐμπειρικὴν κρίσιν ἀπολύτως ἐπαληθεύουσιν.

α'. 1. πολλὰ δ' ἀνθρώποις παρὰ γνώμαν ἔπεσεν
 (Πίνδ. Ολ. IB', 10. Ἰδε ἀνωτέρω §. 43. 2).

α'. 2. ἦνεσα, ἀπέπτυσσα, κτλ. (§. 46.)

β'. αἱ μὲν γὰρ πλεῖσται πόλεις . . . προσάττου-
 σιν αὐτοῖς (τοῖς παισὶ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις) μὴ κλέπτειν,
 μὴ ἀρπάζειν, . . . μὴ ἀπειθεῖν ἄρχουντι, καὶ τᾶλλα

τὰ τιαῦτα ὡσαύτως· ἦν δέ τις τούτων τι παραβαίνη, ζημίας αὐτοῖς ἐπέθεσαν (Ξ. Κ. Π. Α', β', 2).

§. 49. Ἀλλὰ ἡ διαβολὴ αὕτη ἐν γένει χρήζει ἀναπτύξεως καὶ ἀκριβεσέρου διορισμοῦ τίνα ἐκφέρονται μόνον διὰ τοῦ ἐνός, τίνα διὰ τοῦ ἄλλου Χρόνου, καὶ τίνα ἀδιαφόρως· ἐννοιαί, π. χ. αἱ ὅποιαι ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως δὲν εἶναι δεμέναι εἰς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἀλλὰ ἐγίναν, γίνονται καὶ γενήσονται, δυνατόν νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ διὰ τῶν τριῶν χρονικῶν τμημάτων, ὡς ὁ χρόνος δαμά, δαμάσει, ἐδάμασεν (ἴδε Δ. Π.). ὁ δὲ Παρακείμενος τὸν ὅποιον παρατρέχει ἐνταῦθα ὁ Ρώτης μένει τρόπον τινὰ μεταξὺ Ενεσῶτος καὶ Αορίσου, προσσημαίνων καὶ τὸ ταχέως, ὅθεν τὸ συνήρπακε (§. 31. α'.) = ἀρπάζει εὐθὺς καὶ κρατεῖ τὰ ἡρπαγμένα.

II. Ο Παρατατικὸς καὶ ὁ Αόριστος ἐπὶ σκοπούμενης ἐνεργείας καὶ προσπαθείας ἐν τῷ παρελθόντι.

§. 50. Ο Βρεταννὸς Φιλολόγος Ελμσλῦς ἤτοι, κατὰ τὴν ἐκλατίνισιν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, Ελμσλέϋς διίσχυρίζεται ὅτι ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας μόνον ὁ Παρατατικὸς τίθεται καὶ οὐδέποτε ὁ Αόριστος. Ἀλλ' ὀρθότερον φαίνεται εἰπεῖν ὅτι ὁ Παρατατικὸς μὲν τίθεται πρὸς τοῦτο συνηθέστερον, ἀπαντᾶται ὅμως ἐνίοτε καὶ ὁ Αόριστος· ὅθεν, ἐκτὸς τοῦ προαναφερθέντος παραδείγματος (§. 46. γ') εἶναι καὶ ἑκτεῖνα δ' ὄντα πολέμιον δόμοις ἐμοῖς (Εὐρ. Ἰων. 1291) τὸ ὅποιον ὁ Ελμσλῦς ἔτρεπεν εἰς τὸ κτείνοντα — δίκαια γὰρ τόνδ' εὐτυχεῖν κτείναντά με; (Σοφ. Αἴ. 1126) κτείνοντα κατὰ τὸν Ελμσλῦν.

§. 51. Εἶναι δὲ διαφορὰ ἐν τούτοις ὅτι διὰ μὲν τοῦ Παρατατικοῦ ἐκφέρεται ἐνέργεια ἡ ὁποία ἔμελλε καὶ ἐπροσπαθεῖτο νὰ γένη, δὲν ἐγένεν ὅμως (τὸ Λατινικὸν τοῦ Χρόνου τούτου ὄνομα, *imperfectum*, μαρτυρεῖ τὸ αὐτοῦ ἐπιτήδειον καὶ προσφυές εἰς ἐξήγησιν τοῦ βουλευθέντος μὲν, ἀτελέσθου δὲ καὶ ἀτελοῦς μέιναντος)· διὰ δὲ τοῦ Αορίσου ἐκφέρεται ἐνέργεια ἡ ὁποία ὅχι μόνον ἦτον σκοπούμενη ἀλλὰ καὶ ἐγένεν, ὅμως ἀπέτυχεν· οὕτως εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῦ Εὐριπίδου (Ἰων. 1500) ἡ μὲν Κρέουσα λέγει πρὸς τὸν Ἰωνα ἑκτεῖνα σ' ἄκουσα, ὁ δὲ Ἰων ἀποκρίνεται εἰς αὐτὴν ἐξ ἐμοῦ τ' οὐχ ὅσι' ἔθνησκες, καὶ ταῦτα κατὰ τὰ προεξηγηθέντα· διότι ἡ μὲν Κρέουσα ἠτοίμασε τῷ ὄντι εἰς τὸν Ἰωνα τὸ δρασθήριον φάρμακον, ἀλλ' ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ, ἐπειδὴ αὐτός, ἐκλαβὼν ὡς κακὸν οἶωνόν τὴν ἀκουσθεῖ-

σαν βλασφημίαν, τὸ ἔχουσε καὶ ἐπρόσαξε νὰ τῷ ἐτοιμάσωσιν ἄλλον κρατῆρα (Εὐρ. Ιων. 1185 — 95)· ὁ Ιων πάλιν ἐκ μέρους τοῦ ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ τὴν Κρέουσαν διὰ τὴν προμελετηθεῖσαν φαρμάκωσιν, ἀλλὰ πρὶν κάμῃ τοῦτο τὴν ἐγνώρισεν ὡς μητέρα, ὅθεν ἀφέθη τοῦ σκοποῦ (ἴδε Ερμᾶννον εἰς Σοφ. Αἰ. 1105-6, τῆς ὑπὸ Ερφούρτου μικρᾶς ἐκδόσεως = 1126-7 Βρυγίου).

§. 52. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκληπτέον καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ανδρ. 810) πόσιν τρέμουσα μὴ ἀτίμως ἀποσταλῇ ἢ κατθάνῃ κτείνασα τοὺς οὐ χρῆν κτανεῖν· διότι ἡ Ερμιόνη ἐμποδίσθη ἀπὸ τοῦ μελετωμένου φόνου ὅχι ἐκ μεταμελείας ἀλλὰ διὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ Πηλέως (Ματθ. Ἑλλην. Γραμμ. σ. 955)· οὕτω δὲ καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου (Γ', 47) ὅς (δῆμος) οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσεως, ἐπειδὴ τε ὅπλων ἐκράτησεν ἐκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν· διότι ὁ δῆμος τῶν Μιτυληναίων ἠθέλησε νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε (Αρτουγγ Β', 233).

• *Μέλλον.*

§. 53. Ο Μέλλον τῆς Οριστικῆς, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΖ, §.5, γ', 1. καὶ §. 7.) εἶδαμεν, μετ' ἐρωτήσεως τιθέμενος, ἐκπληροῖ πολλάκις τὰ τῆς Προσακτικῆς, ὡς οὐκ ἀπελευθεῖ; = ἄπελθε. Πολλάκις δὲ καὶ χωρὶς ἐρωτήσεως γίνεταί τὸ αὐτό, ὡς ἀλλὰ σὺ μὲν πλουτῶν οἴκει μενεῖς — καὶ ὑμεῖς οὖν, ἐὰν σωφρονῇτε, οὐ τούτου ἀλλ' ὑμῶν φείσεσθε (Ξ. Κ. Π, Η', γ', 47. Ἑλλην. Β', γ', 34. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ηρ. Μ. 792. Αρισ. Πλούτ. 488). Επειδὴ δηλ. δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς τοῦ προσασσομένου ἐκτελέσεως, διὰ τοῦτο ἐκφέρεται διὰ Μέλλοντος ὡς ἀνενδοιάζως γενησόμενον, μετὰ προφητικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀδιστάκτου προῤῥήσεως.

Μετ' ὀλίγον μέλλον.

§. 54. Επειδὴ ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλον ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ὡς προπαρετηρήσαμεν, καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Παρακειμένου, διὰ τοῦτο φυλάττει πολλάκις καὶ τὴν δευτέραν αὐτοῦ σημασίαν, τὴν τῆς διαρκείας· οὕτως ἐγγεγράφεται = θέλει ἐγγραφῇ καὶ μένει ἐγγεγραμμένος, ὡς τὸ ἐγγέγραπται = ἐνεγράφη καὶ ἐστὶν ἐγγεγραμμένος· οὕτως οὐκ οὐν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται; (Πλάτ. Πολιτ. Ζ', 506) = δὲν θέλει εἶναι ἡ πολιτεία κεκοσμημένη; — μάτην ἐμοὶ κεκλεύσεται; (Αρισ. Νεφ. 1436)· Ἐν δὲ καὶ τὴν σημασίαν τοῦ εὐθέως γενησομένου

λαμβάνει ἐνίοτε ὁ τοιοῦτος Χρόνος, ὥς ὁ Παρακείμενος, αἶον εἰ δὲ μή, πεπαύσεται (Σοφ. Τραχ. 587) — φράζε καὶ πεπράζεται (Αρισ. Πλούτ. 1027) — εὐθὺς θέλει εἶναι τελειωμένον — εἰ γὰρ ἄρα ἐμοὶ δόξη τινὰ τουτωνὶ τῶν ἀνθρώπων, ὧν σὺ ὁρᾷς, αὐτίκα μάλα δεῖν τεθνᾶναι, τεθυήξεται οὗτος ὅν ἂν δόξη, κἂν τινὰ δόξη μοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγῆναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα μάλα, κἂν θοιμάτιον διεσχίσθαι, διεσχισμένον ἔσται (Πλάτ. Γοργ. 469). Εἰς ταύτην δὲ τὴν σπανιωτέρην χρῆσιν ἀποβλέποντες, ὥς φαίνεται, οἱ Γραμματικῶν ὠνόμασαν τὸν Χρόνον τοῦτον Μετ' ὀλίγον μέλλοντα. Ενταῦθα δὲ πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ καὶ ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΚΖ', §. 23) λεχθὲν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὀδηγώμεθα εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως ἀπολύτως καὶ ἀνεξαιρέτως ἐκ τῶν ὀνομάτων.

§. 55. Εκτὸς τούτων ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλον λαμβάνει καὶ ἰδιαιτέραν τινὰ σημασίαν τοῦ ἐξ ἅπαντος· οὕτω π. χ. παρὰ Σοφοκλεῖ (Αἷ. 1141) ὁ μὲν Μενέλαος εἶχεν εἰπεῖ ἔν σοι φράσω τόνδ' ἐστὶν οὐχὶ θαπτέον, ὁ δὲ Τεῦκρος ἀποκρίνεται εἰς αὐτόν σὺ δ' ἀντακούσει τοῦτον ὥς τεθάψεται (= τοῦτον τεθάψεσθαι) τοῦ ὁποίου ἡ ἔννοια εἶναι θέλει ταφῇ ἐξ ἅπαντος· καὶ τοῦτο δὲν ἤθελεν ἐξηγηθῆ διὰ τοῦ ἀπλοῦ ταφῆσεται. Οἱ δὲ πολλάκις καὶ περιφραστικῶς, ὥς εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, διὰ μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος εἶναι, καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὸν Παρακείμενον καὶ Ὑπερσυντελικόν, σχηματίζεται παρ' Ἑλλήσιν ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλον εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ τυπικοῦ ἢ τεχνολογικοῦ μέρους τῆς Γραμματικῆς· οὕτω τετελεσμένον ἔσται (Ιλ. Α, 212) — ὁ χρησμὸς ἔσται δεδορκῶς (Αἰσχ. Αγ. 1188. Ἰδε καὶ ἀνωτέρω, §. 54, τὰ τοῦ Πλάτωνος παραδείγματα, καὶ κατωτέρω, §. 60, ἐν τέλει).

§. 56. Οἱ Μετ' ὀλίγον μέλλοντες ἐκείνων τῶν ῥημάτων τῶν ὁποίων ὁ Παρακείμενος μετέπεσεν εἰς σημασίαν ἧτις παρίσταται ὥς νέου Ενεσῶτος σημασία, εἶναι, φυσικῶς τῷ λόγῳ, οἱ καθ' αὐτὸ ἀπλοῖ Μέλλοντες αὐτῶν· οὕτω π. χ. κекτήσομαι, μεμνήσομαι τῶν κέκτημαι, μέμνημαι, λείλειψεται τοῦ λείλειπται· ὅχι δηλ. ὅτι οἱ Χρόνοι οὗτοι δὲν σημαίνουσι τελειότητα καὶ διάρκειαν ἐνεργείας, ἀλλ' ὅτι τὸ τοιοῦτον τὸ παραλαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν Ενεσῶτων· ὅθεν ὥς ὁ Μέλλον διατελέσω, φέρ' εἰπεῖν, ἔχει τὴν κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀνάλογον σημασίαν τοῦ διατελῶ, ὁ Μέλλον διαγενήσομαι τὴν τοῦ

διαγίγνομαι, οὕτως ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων μεμνήσομαι ἔχει τὴν τοῦ ὡς νέου Ενεσῶτος μεμνήμαί μελλοντικὴν ἔννοιαν.

§. 57. Καὶ ἐν τούτοις μὲν οὕτως· ἄλλων δὲ ῥημάτων ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων ἐπέχει τόπον ἀπλοῦ παθητικοῦ Μέλλοντος, ἀχρήστου γενομένου παρ' Ἀττικοῖς· ὡς τοιαῦτα ἀναφέρει ὁ Βουτ-
τμᾶννος τὸ πεπράσσομαι καὶ δεδήσομαι, ἀντὶ τῶν ἀχρήστων
πραθήσομαι καὶ δεθήσομαι· ὡσαύτως πεπαύσομαι, κε-
κόψομαι καὶ εἰρήσομαι ἐκ τοῦ εἶρημαι, ἀντὶ τοῦ σπανιω-
τέρου παρ' Ἀττικοῖς ῥηθήσομαι (Ισ. πρὸς Φίλ. ἀρχ. Θουκ. Α',
73. Λίσχ. Κτησ. Δ').

§. 58. Εἰς τὸν Ηλιοδωρον (Μ. Β', σελ. 67) ἔχει ὁ μακα-
ρίτης Κοραῆς μακρὰν σημείωσιν περὶ σημασίας τῶν Μετ' ὀλίγον
μελλόντων, ἐν ᾗ περιέχονται ἀξιόλογα πράγματα. Αὐτόθι περιλαμ-
βάνει καὶ τὸ βεβλήσομαι καὶ λελέξομαι τὰ ὅποια ὁ Βουτ-
τμᾶννος δέχεται ὡς ἀπλοῦς παθητικοὺς Μέλλοντας, οἱ ὅποιοι
μόνον βεβιασμένως σύρονται εἰς τὴν τάξιν τῶν Μετ' ὀλίγον μελ-
λόντων· ὁ Κοραῆς μὲ φαίνεται ὅτι ἔχει δίκαιον κατὰ τοῦτο,
τούλάχιστον εἰς τὰ παρ' αὐτοῦ φερόμενα παραδείγματα. Καὶ περὶ
τοῦ κεκτῆσονται δὲ γίνεται αὐτόθι πολὺς λόγος παρὰ Κοραῆ.
Τοῦτο εἶναι βέβαια Μετ' ὀλίγον μέλλων, ἀναγόμενος εἰς τὴν κατη-
γορίαν τῶν ἀνωτέρω (§. 56) ἐξηγηθέντων· δὲν εἶναι δηλ. = κτή-
σονται τὸ ὅποιον εἶναι Μέλλων τοῦ κτάσμαι καὶ σημαίνει
θέλουν ἀποκτήσει, ἀλλ' εἶναι Μέλλων τοῦ ὡς νέου θέματος,
κατὰ τὴν σημασίαν, κέκτημαι καὶ σημαίνει ἔξουσιν, ὡς καὶ
τὸ κέκτημαι σημαίνει ἔχω. Εἶναι λοιπὸν Μετ' ὀλίγον μέλλων,
τόπον ἐπέχων τοῦ καθ' αὐτό Μέλλοντος τοῦ κέκτημαι.

§. 59. Κατὰ ταῦτά λοιπὸν εὐρίσκονται ἑπτὰ γραμματικοὶ
Χρόνοι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς ἓκ τοῦ χρονικοῦ τμήματος
τοῦ παρόντος, τέσσαρες ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ δύο ἐκ τοῦ μέλ-
λοντος. Επειδὴ ὁμοῦς ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων ὑπάγεται εἰς τὸν
Μέλλοντα, διὰ τοῦτο μένουσιν ἕξ, τρεῖς ἀρκτικοὶ λεγόμενοι,
ὁ Ενεσῶς, ὁ Παρακείμενος καὶ ὁ Μέλλων, καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῶν
γινόμενοι, ὁ Παρατατικός, ὁ Ὑπερσυντελικὸς καὶ ὁ Αόριστος. Οἱ
λεγόμενοι δεῦτεροι Παρακείμενοι, Ὑπερσυντελικοί, Αόριστοι καὶ
Μέλλοντες δὲν διαφέρουσι τῶν ὁμωνύμων πρώτων παρὰ μόνον
κατὰ τὸν σχηματισμόν· καὶ οἱ μὲν δεῦτεροι Παρακείμενοι καὶ
Ὑπερσυντελικοὶ μόνον ἐπὶ τῆς ω φωνῆς ἀπαντῶνται, οἱ δὲ Μέλ-
λοντες καὶ Αόριστοι ἐπὶ τῆς ω καὶ μαι, παθητικῆς τε καὶ μέσης·
σπανίως δὲ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ἀμφότεροι εὐχρηστοί. Επίσης

ἤμπορούσαμεν, ἐπὶ τῶν διπλῶν θεμάτων, νὰ ὀνομάσωμεν πρῶτον καὶ δεύτερον Ενεσῶτα καὶ Παρατατικόν, ὡς σφάττω καὶ σφάζω, ἀρμόττω καὶ ἀρμόζω, κτλ. Οὐδὲ οἱ Ἀττικοὶ Μέλλοντες καὶ οἱ Αἰολικοὶ λεγόμενοι Αόριστοι ἔχουσι φύσιν καὶ σημασίαν διάφορον τῶν μὴ Ἀττικῶν καὶ μὴ Αἰολικῶν.

§. 60. Μόνοι οἱ Μετ' ὀλίγον μέλλοντες οἱ ὅποιοι καὶ τρίτοι Μέλλοντες ὑπὸ τῶν ἀλλογενῶν Ἑλληνιστῶν ὀνομάζονται διαφέρουσιν, ὡς εἶδχμεν, καὶ καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀπλῶν Μελλόντων· ὅθεν ἐν ᾧ οἱ ἀπλοὶ Μέλλοντες, ἐνεργητικοὶ ἢ παθητικοί, σημαίνουσι τὸ μελλοντικὸν μόνον τῆς ἐνεργείας, οἱ Μετ' ὀλίγον μέλλοντες σημαίνουσι τὸ τέλειον τῆς αὐτῆς ἐν τῷ μέλλοντι· οἱ πρῶτοι δηλοῦσιν ἐνέργειαν μέλλουσαν νὰ ἀρχίσῃ ποτὲ ἀδιορίστως ἐν τῷ μέλλοντι, οἱ δεύτεροι δηλοῦσιν ἐνέργειαν ἢ ὁποῖα μέλλει νὰ ᾖ τελειωμένη ἐν τῷ αὐτῷ μέλλοντι· οἱ πρῶτοι θεωροῦσι, κατὰ τὴν ἀνωτέρω παραβολήν, τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς γραμμῆς, τὸ τὸ τῆς ἐνάρξεως, οἱ δεύτεροι τὸ τελευταῖον, τὸ τῆς τελειώσεως, καὶ τῆς διαρκείας ἐνίοτε, ἀμφότεροι ἐν τῷ μέλλοντι. Οἱ Μετ' ὀλίγον μέλλοντες εἶναι ἐν τῷ μελλοντικῷ τμήματι, ὅ,τι ὁ Παρακείμενος ἐν τῷ παρωχημένῳ ὃν λόγον ἔχει τὸ κεκόσμηκε πρὸς τὸ ἐκόσμησε, καὶ τὸ κεκόσμηται πρὸς τὸ ἐκοσμήθη, τὸν αὐτὸν ἔχει τὸ ἔσται κεκοσμηκῶς πρὸς τὸ κοσμήσει, καὶ τὸ κεκοσμήσεται πρὸς τὸ κοσμηθήσεται· ὅθεν μίξει=θα μίξει—μίξεται=θα μίξει ἑαυτὸν—μιχθήσεται=θα μιχθῇ—μεμίξεται=θα εἶναι μεμιγμένος· οὕτως ἐμοὶ δὲ λελείψεται ἄλγεα λυγρὰ (Ιλ. Ω, 742)—ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν (Ησ. Ερ. 177)—Βόσπορος δ' ἐπ' ὠνυμος κεκλήσεται (Αἰσχ. Πρ. 733. Ἰδε καὶ 839 αὐτόθι. Εὐρ. Ηρ. Μ. 1330. Τρ. 13. ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλον τοῦ ῥήματος τούτου φαίνεται συνθετέρος παρ' Ἀττικοῖς τοῦ ἀπλοῦ παθητικοῦ Μέλλοντος κληθήσεται)—ἔπειθ' ὁ πολίτης ἐν καταλόγῳ οὐδεὶς κατὰ σπουδὰς μετεγγραφήσεται, ἀλλ' ὥσπερ ἦν τὸ πρῶτον ἐγγεγραφέται (Αρισ. Ἰππ. 1369)—θέλει μέινει ἐγγεγραμμένος—ἥς (πόλεως) μνήμη καταλείψεται (Θουκ. Β', 64)—πρεσβυτέρῳ μὲν νεωτέρων πάντων ἀρχεῖν τε καὶ κολάζειν προστετάσσεται (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 465)—νόμος ἔσται—οὐκ' ἐπειδὴν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν αὐτῶν σεσιγήσονται (Πλάτ. Επιστ. Β', 311)· οὕτω δὲ καὶ τειτι-

μωρηκότες ἔσσεσθε — ἐψηφισμένοι ἔσσεσθε — δίκην εἰλη-
φύτες ἔσσεσθε (Λυσίας Ἄγορ. 97. Σιτοπωλ. 19. Επικρ. 7).

III. *Περὶ σχέσεως τῶν Χρόνων πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς
σημαινομένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως.*

§. 61. Ιστορικῶς λοιπὸν καὶ ἐκ τῶν ὑσέρων ἐξετάζοντες τὸ
πρᾶγμα εὐρίσκωμεν τοὺς ἄνωτέρω Χρόνους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν
γλῶσσαν ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄλλη δυνατὸν νὰ ἔχῃ περισσοτέρους
καὶ ἄλλη ὀλιγωτέρους, περιορίζουσα μᾶλλον ἢ ἔλαττον τὴν ἔκτασιν
τοῦ παρωχημένου ἢ τοῦ μέλλοντος ἐν γένει. Δυνατὸν ὅμως νὰ
ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ τῶν προτέρων· δυνατὸν δηλ. ὁ
νοῦς, καθ' ἑαυτὸν συλλογιζόμενος καὶ ἐξετάζων κατὰ πάντα
συνδυασμὸν τὰς χρείας τὰς ὁποίας πᾶσα γλῶσσα ἔχει ὡς πρὸς
τοῦτο, νὰ προσδιορίσῃ ὅτι τόσοι Χρόνοι εἶναι ἀναγκαῖοι διὰ τὸ
τέλειον· καὶ κατὰ τοῦτο ἔπειτα παραβαλλομένη πᾶσα γλῶσσα
εὐρίσκεται πλουσιωτέρα ἢ πτωχοτέρα. Τοῦτο εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ
θεωρία τῶν Χρόνων τῆς ὁποίας τὸ παράδειγμα ἔδωκαν πρῶτοι
οἱ Στωϊκοί, οἱ δὲ ἄλλογενεῖς Ἑλληνισαί, ἀκολουθοῦντες ἢ τροπο-
λογοῦστές εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν Γραμματικὰς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης
τὴν τῶν Στωϊκῶν θεωρίαν, ἔστησαν διάφορα περὶ τούτου συστήματα.

§. 62. Κάμνουσι δὲ τοῦτο, παραβάλλοντες τὴν γᾶσιν εἴτε
τὸν βαθμὸν τῆς ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένης ἐνεργείας ἢ κα-
ταστάσεως πρὸς τὰ χρονικὰ τμήματα. Επειδὴ δὲ τριπλῇ εἶναι ἡ
τρίαύτη τῆς ἐνεργείας γᾶσις, ἀτελείωτος, τελειωμένη, ἢ
σκοπομένη, καὶ ἐκάστη αὐτῶν δυνατὸν νὰ ἀναφερθῇ εἰς ἕκαστον
τῶν τριῶν χρονικῶν τμημάτων, τὸ ἐνεσῶς, τὸ παρωχημένον καὶ
τὸ μέλλον, διὰ τοῦτο, πολλαπλασιαζομένου τοῦ τρία διὰ τοῦ
τρία, γεννῶνται ἐννέα. Ἐννέα λοιπὸν τρόποι γίνονται, ἐξηγοῦντες
ἐν ταύτῳ τὴν γᾶσιν ἢ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνεργείας καὶ τὴν σχέσιν
αὐτῆς πρὸς τὰ χρονικὰ τμήματα. Οἱ αὐταὶ αἱ διαφοραὶ ὑπάρ-
χουσιν εἰς τὴν φύσιν· αἱ γλῶσσαι ὅμως δι' ἄλλους ἐξ αὐτῶν
ἔχουσι τύπους ἰδιαιτέρους ἀπλοῦς, δι' ἄλλους τύπους συνθέτους,
καὶ δι' ἄλλους δὲν ἔχουσιν οὐδαμῶς, καὶ προσπαθεῖ πᾶσα μίς,
ἀπαντῶσα εἰς τὴν χρείαν, νὰ ἐξηγηθῇ ὅπως καλλιώτερα δύναται.
Τὸ τριπλοῦν τῶν Χρόνων κατὰ τὸν τριπλοῦν βαθμὸν τῆς ἐνεργείας.

I. *Χρόνοι τῆς ἀτελείωτου ἐνεργείας.*

α'. Ἐνεσῶς — γράφω — παύομαι.

β'. Παρωχημένος — ἔγραφον — ἐπαυόμην.

γ'. Μέλλον — γράψω — παύσομαι.

II. Χρόνοι τῆς τελειωμένης ἐνεργείας.

- α'. Ενεσώς — γέγραφα — πέπαυμαι.
 β'. Παρωχημένος — ἐγεγράφειν — ἐπεπαύμην.
 γ'. Μέλλων — ἔσομαι γεγραφώς — πεπαύσομαι.

III. Χρόνοι τῆς σκοπούμενης ἐνεργείας.

- α'. Ενεσώς — μέλλω γράφειν — μέλλω παύεσθαι.
 β'. Παρωχημένος — ἔμελλον γράφειν — ἔμελλον παύεσθαι.
 γ'. Μέλλων — ἔσομαι γράψων — ἔσομαι παυσόμενος.

§. 63. Καὶ ἐνταῦθα μὲν ἐτέθη ὡς βάσις ἢ ζάσις ἦτοι ὁ βαθμὸς τῆς ἐνεργείας καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφηρμόσθη τὸ τριπλοῦν χρονικὸν τμήμα· ἀντιτρόφως δὲ λαμβανομένου τοῦ πράγματος, ἐφαρμοζομένης τῆς ζάσεως τῆς ἐνεργείας εἰς τὰ χρονικὰ τμήματα, γεννᾶται τὸ ἐξῆς σχῆμα.

Ο τριπλοῦς βαθμὸς τῆς ἐνεργείας κατὰ τὸ τριπλοῦν χρονικὸν τμήμα.

I. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ ἐνεστὼς τμήμα.

- α'. ὡς τελειωμένη — γέγραφα — πέπαυμαι.
 β'. ὡς ἀναπτυσσομένη — γράφω — παύομαι.
 γ'. εἰς τὴν σιγμὴν τῆς ἐνάρξεως — μέλλω γράφειν — μέλλω παύεσθαι.

II. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ παρωχημένον τμήμα.

- α'. ὡς τελειωμένη — ἐγεγράφειν — ἐπεπαύμην.
 β'. ὡς ἀναπτυσσομένη — ἔγραφον — ἐπαυόμην.
 γ'. εἰς τὴν σιγμὴν τῆς ἐνάρξεως — ἔμελλον γράφειν — ἔμελλον παύεσθαι.

III. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ μέλλον τμήμα.

- α'. ὡς τελειωμένη — γεγραφώς ἔσομαι — πεπαύσομαι.
 β'. ὡς ἀναπτυσσομένη — γράψω — παύσομαι.
 γ'. εἰς τὴν σιγμὴν τῆς ἐνάρξεως — γράψων ἔσομαι — παυσόμενος ἔσομαι.

ἢ καὶ οὕτω

I. ἐνεστὼς τμήμα.

α'. ἐνεστὼς ἀτελής — γράφω — παύομαι.

β'. ἐνεστὼς τέλειον — γέγραφα — πέπαυμαι.

γ'. ἐνεστὼς μέλλον — μέλλω γράφειν — μέλλω παύεσθαι.

II. παρωχημένον τμήμα.

α'. παρωχημένον ἀτελής — ἔγραφον — ἐπαυόμην.

β'. παρωχημένον τέλειον — ἐγεγράφειν — ἐπεπαύμην.

γ'. παρωχημένον μέλλον — ἔμελλον γράφειν — ὀμελλον παύεσθαι.

III. μέλλον τμήμα.

α'. μέλλον ἀτελής — γράψω — παύσομαι.

β'. μέλλον τέλειον — γεγραφὼς ἔσομαι — πεπαύσομαι.

γ'. μέλλον σκοπούμενον ἤτοι μελλοντικὸν — ἔσομαι γράψων ἢ μελλήσω γράφειν.

Τὸ αὐτὸ δὲ μετὰ τῶν τεχνικῶν δρων.

I. ἐνεστὼς τμήμα.

α'. τοῦτο εἶναι ὁ γραμματικὸς **Ενεστῶς**· ἐνταῦθα θεωρεῖται ἡ ἐνέργεια, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ὡς ἀρχισμένη, ἀκολουθοῦσα καὶ ὄχι ἀκόμῃ εἰς τέλος φθασμένη, γράφω — παύομαι· «τὸ ἐνιστάμενον καὶ ἀτελής.» (Θ. Γαζῆς).

β'. τοῦτο εἶναι ὁ γραμματικὸς **Παρακείμενος**· ἐνταῦθα θεωρεῖται, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἡ ἐνέργεια ὡς τελειωμένη, γέγραφα — πέπαυμαι· «ἐντεῦθεν πειθόμεθα ὅτι οὐ παρωχημένου συντέλειαν σημαίνει ὁ Παρακείμενος, τὴν γε μὴν ἐνεστῶσαν» (Απολλώνιος) — «τὸ συντελὲς τοῦ ἐνεστῶτος, τὸ τοῦ παρελθόντος ἄρτι καὶ ἐντελὲς τοῦ ἐνεστῶτος.» (Θ. Γαζῆς).

γ'. πρὸς τοῦτο δὲν ἔχει ἡ γλῶσσα τύπον ἀπλοῦν ἀλλὰ περιφραστικόν· ἐνταῦθα θεωρεῖται ἡ ἐνέργεια ὡς μέλλουσα νὰ ἀρχίσῃ εἰς τὴν σιγμὴν, μέλλω γράφειν — ἔχω σκοπὸν νὰ γράφω· οὕτω καὶ μέλλω παύεσθαι· ἡ ἀπόφασις εἶναι ἐνεστῶσα, ἡ γραφὴ ὁμῶς μέλλουσα «ἐνιστάμενον καὶ ἐπικείμενον μέλλον.»

II. παρωχημένον τμήμα.

α'. τοῦτο εἶναι ὁ γραμματικὸς **Παρατατικός**· ἐνταῦθα θεω-

ρεῖται ἡ ἐνέργεια ὡς ἀρχισμένη καὶ ἀκολουθοῦσα, ὅχι ὁμῶς εἰς τέλος φθάσασα· ἔγραφον — ἐπαυόμην.

β'. τοῦτο εἶναι ὁ γραμματικὸς Ὑπερσυντελικός· ἐνταῦθα θεωρεῖται ἡ ἐνέργεια ὡς τελειωμένη τότε, ἐγεγράφειν — ἐπεπαύμην..

γ'. οὐδὲ περὶ τούτου δὲν ἔχει ἡ γλῶσσα τύπον ἀπλοῦν, ἐπομένως οὐδὲ ὄνομα· ἐνταῦθα θεωρεῖται ἡ ἐνέργεια ὡς μέλλουσα τότε νὰ γένη· ἔμελλον γράφειν — ἔμελλον παύεσθαι = εἶχα σκοπὸν νὰ γράψω ἐκείνην τὴν σιγμὴν, εἶχα σκοπὸν νὰ παύσω.

III. μέλλον τμήμα.

α'. τοῦτο εἶναι ὁ κυρίως λεγόμενος γραμματικὸς Μέλλων· ἐνταῦθα θεωρεῖται, ἡ ἐνέργεια ὡς μέλλουσα νὰ γένη εἰς ἀπροσδιόριστον σιγμὴν τοῦ ἀπείρου μέλλοντος, γράψω — παύσομαι.

β'. τοῦτο εἶναι ὁ Μετ' ὀλίγον μέλλων· ἐνταῦθα θεωρεῖται ἡ ἐνέργεια ὡς τελειωμένη· ἔσομαι γεγραφώς — πεπαύσομαι.

γ'. καὶ διὰ τοῦτον τὸν Χρόνον δὲν ἔχει τύπον ἰδιαίτερον ἡ γλῶσσα, ἐπομένως οὐδὲ ὄνομα· ἐνταῦθα ἡ ἐνέργεια θεωρεῖται ὡς μέλλουσα νὰ ἀποφασισθῇ ἵνα γένη, ἔσομαι γράψων ἢ μελλήσω γράφειν = θέλω λάβει σκοπὸν νὰ γράψω· δὲν θέλω εἶμαι λοιπὸν ἀσχολημένος εἰς τὸ γράφειν, ἀλλὰ εἰς τὴν περὶ τούτου ἀπόφασιν.

§. 64. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω τύπους ἦτοι γραμματικοὺς Χρόνους, μ' ὅλον ὅτι ἐλήφθησαν πάντες οἱ δυνατοὶ συνδυασμοί, ὁ Αόριστος δὲν εὐρίσκεται. Τοῦτο ἤθελεν ἀποδείξει ὅτι ὁ Χρόνος οὗτος εἶναι μὲν ἐκ περιουσίας πλουτισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅχι ὁμῶς ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖος· ὅθεν ἡ μὲν Γερμανικὴ καὶ Ἀγγλικὴ ἀναπληρῶναι αὐτὸν διὰ τοῦ Παρατατικοῦ· οὕτω τὸ *ich schrieb* καὶ *I wrote*. = ἔγραφον καὶ = ἔγραφα· ἡ δὲ Λατινικὴ διὰ τοῦ Παρακειμένου· ὅθεν τὸ *scripsi* = γέγραφα καὶ = ἔγραφα.

§. 65. Ἡ διαφορὰ τῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ τύπου ἐκφερομένων ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ δύο τούτων διαφόρων Χρόνων θαυμασίως δεικνύεται εἰς τὸ *vixi*, ὡς τὸ ἐκλαμβάνει ὁ Οράτιος εἰς τὸ (*Od. III. κθ', 42*) *ille potens sui laetusque deget, cui licet in diem dixisse, vixi*, καὶ ὡς ἐκλαμβάνεται εἰς τὰ *vixisse nimis satius est jam quam vivere — unum vidi mortuum efferri foras; modo cum vixisse ajebant* (Πλαῦτος). Τὸ πρῶτον σημαίνει ἔζησα, εὐφράνθην, ἀπῆλθον τοῦ κατὰ τὴν

ἡμέραν ζῆν (τοῦ φήμερον ζῆν ἡδέως, παρ' Αθηναίω. Ἰδε καὶ Πίνδ. Ἰσθμ. Γ', 40.)· τὰ δεύτερα = *morì* καὶ *mortuum esse*, θυήσκειν καὶ τεθνηκέναι· τοῦτο δὲ κυρίως = βεβιωκέναι, τελευτῆσαι τὸν βίου. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ περίφημον *vixerunt*, ὡς τὸ ἐξέλαβεν ὁ Κικέρων, ὅταν διὰ τῆς ὑπατικῆς προσαγῆς τοῦ ἐφονεύθησαν οἱ περὶ τὸν Κατιλίναν, = *τεθνῶσι*· καὶ μόνον δι' ἀχρησίαν τοῦ Παρακειμένου (ἐζήκασι) τὸ ἐξέφερεν ὁ Πλούταρχος δι' Αορίσου ἔζησαν (Κικ. ΚΒ', Κορ.).

§. 66. Αλλαι πάλιν γλῶσσαι δυνατόν νὰ ἔχωσιν ἄλλους Χρόνους, προκύπτοντας ἐκ τροπολογίας τῶν προηγουμένων, καὶ λείποντας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν· οὕτω π. χ. ἡ Λατινικὴ *hortans fueram* καὶ *hortatus sum*, ἡ Ἰταλικὴ *ho scritto* καὶ *ebbi scritto*, κτλ. Αλλ' ἐν πολλοῖς τούτων εἴτε ἡ λεπτὴ διαίρεσις τῶν τμημάτων καὶ ἡ ἀκριβολογία κάμνει τὰς τοιαύτας ποικιλίας δυσπαρακολουθήτους, ὡς ἐπὶ τῶν Ἰταλικῶν, εἴτε ἡ σύμπτωσις τῶν περιστάσεων διόλου ἀδιακρίτους, ὡς ἐπὶ τῶν Λατινικῶν.

§. 67. Αλλ' εἰ μὲν ὁ Αόριςτος δὲν εὕρισκει χώραν εἰς τὰ διαγράμματα κατὰ τὴν ἐκ τῶν προτέρων φιλοσοφίαν, εὔρηκεν ὅμως χώραν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν εὐφροεσχίων Ἑλλήνων οἱ ὅποιοι, ὀδηγηθέντες καὶ εἰς τοῦτο, ὡς καὶ εἰς ὅλα των τὰ ἔργα, ἀπὸ τὸν ὀρθὸν νοῦν, διεῖδαν ὅτι, εἰ μὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐνδειξις ὅτι σώζεται ἡ ἐκ τῆς ἐνεργείας· προελθοῦσα κατάστασις (ἐκτιςαι ἡ οἰκία), δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαία ἡ ἐνδειξις ὅτι ἐγινέ τι παντάπασιν ἀσχέτως καὶ ἀπολύτως, καὶ ὅτι ὁ Αόριςτος εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ἱστορίας. Ἐν τῷ Δ. Π. ἐνθα θέλομεν ἐξετάσει τὸ σχετικὸν καὶ ἄσχετον τῶν Ἑλληνικῶν Χρόνων, τὴν δυνατὴν μετατροπὴν αὐτῶν εἰς ἀλλήλους (εἰώθεσαν οἱ Ρωμαῖοι ποιεῖν ταῦτα — κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ) καὶ τὴν ἐν τούτοις τερουμένην διαφοράν, θέλομεν προσεξετάσει τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναγκαῖον ἑκατέρου τῶν Χρόνων τούτων, Παρακειμένου καὶ Αορίσου.

§. 68. Ἀν καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐλέχθησαν ἀρκετὰ περὶ τοῦ Χρόνου τούτου, μένουσιν ὅμως ἀκόμη πολλὰ ἄλλα πρὸς πλήρη τοῦ πράγματος ἐξήγησιν. Πρὸ πάντων ζητήσεως ἄξιον φαίνεται διὰ τί αὐτὸς μόνος ὀνομάζεται Αόριςτος, ἐν ᾧ τὸ μὲν αόριτον θεωρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων χρονικῶν τμημάτων, ὁ δὲ Αόριςτος γίνεται καὶ αὐτὸς ὠρισμένος· οὕτω π. χ. τὸ δις δύο ἐστὶ τέσσαρα, τὸ ἐπιμίξ δέ τε μαίνεται Ἀρης (Οδ. Δ, 537), εἶναι τόσον αόριστα ἐν τῷ Ἐνεσῶτι, καὶ τὸ σὺ δὲ φράσαι εἴ με σωώσεις (Ἰλ. Α, 83) ἐν τῷ μέλλοντι τμήματι,

ὅσον τὸ ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον ἐν τῷ παρελθόντι· καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου πάλιν μέρους τὸ κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ (Πλάτ. Πολιτ. Α', ἀρχ.) εἶναι τόσον ὠρισμένον ὅσον τὸ σήμερον δημηγορεῖ Δημοσθένης, καὶ τὸ αὐριον ἢν ἀρετὴν διαείσεται (Ιλ. Θ, 535)· δεύτερον ὡσαύτως ζητήσεως ὅξιον ἂν ὁ Παρακείμενος εἶναι ἀναγκαιότερος τοῦ Αορίστου ἢ ὄχι (§. 67)· τρίτον ἂν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ τίς ἐκ τῶν δύο τούτων ὁ ἀρχαιότερος· τέταρτον ἂν εἰς τὸν Ὀμηρον ἀπαντᾶται κατὰ πᾶσαν τὴν ἔκτασιν ἀνεπτυγμένον τὸ χρονικὸν σύστημα κατὰ τοὺς μετέπειτα Ἀττικοὺς ἢ ὄχι. Ἀλλὰ περὶ πάντων τούτων καὶ τῶν παραπλησίων παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσαι εἰς τὸ Δ. Π. διότι ἄλλέως ἤθελεν εἶναι παραμεγάλῃ Λορισολογία ἐνταῦθα.

§. 69. Δύο μόνον πράγματα, ὡς οὐσιώδη καὶ ἀνγκαιᾶ, θελομεν σημειώσαι ἐπὶ τοῦ παρόντος· τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ πρὸ πολλοῦ, ὡς ἐλέγετο πάλαι ποτὲ εἰς τὰ σχολεῖά μας, δὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Αορίστου, ὡς οὐδὲ ἡ τοῦ πρὸ ὀλίγου εἰς τὰ τοῦ Παρακειμένου (§. 12)· ὅθεν δυνατόν εἰπεῖν ἐγένετο πάλαι ποτὲ καὶ ἐγένετο χθὲς—τετεείχισται δὲ πάλαι πύργος (Πίνδ. Ισθ. Δ', 44)—ἐπεὶ κτίσθη (πύργος) νέον (Πίνδ. Ολ. Η', 37)· τὸ δεύτερον εἶναι ἑτεροῖα τις ἐξηγήσεις τῆς τοῦ Αορίστου φύσεως, παντάπασι διάφορος τῆς ἐνταῦθα ἐν τοῖς προηγουμένοις δοθείσης. Ὁ Αόριστος, λέγει ὁ Γερμανὸς Ρώσης (Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 570), σημαίνει γενόμενόν τι ἐν τῷ παρελθόντι, μόνον ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τῆς ἀρχῆς, καὶ ὄχι πρὸς τὰ τῆς ἐξακολουθήσεως, ὡς ὁ Παρατατικός, οὔτε ὡς πρὸς τὸ τῆς ἀποπερατώσεως ὡς ὁ Παρακείμενος, θεωρούμενος.

§. 70. Ἐκ τούτου ἤθελε συναχθῇ βέβαια ὅτι, ἐπειδὴ αἱ δύο ἐξηγήσεις εἶναι ἐκ διαμέτρου πρὸς ἀλλήλας ἀντικείμεναι, ἡ μία πρέπει νὰ ἀληθεύῃ ἢ δὲ ἄλλη νὰ ἦναι ψευδής, ἢ ὅτι ὁ Αόριστος ἐνίοτε σημαίνει τὴν ἀρχήν, ἐνίοτε τὸ τέλος τοῦ πράγματος· καὶ τοῦτο ἐδέχθησαν οἱ τελευταῖοι ἐκδόται τῆς τοῦ ἀποθανόντος Βυττμάννου Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς (ἐν Βερολίῳ 1833), προσθέτοντες ὅτι ἡ τῆς ἐνάρξεως ἦτον πιθανῶς ἢ ἀπ' ἀρχῆς σημασία τοῦ Χρόνου τούτου (σελ. 413).

§. 71. Εἰς ἐμὲ φαίνεται ἀναντέρρητον· α' ὅτι τὸ εἰθαύμασα, ἐνίκησαν, ἐπαιδεύθη, μετεπέμψατο, κτλ., τὰ ὅποια φέρονται παρὰ τοῦ Ρώσου ὡς παραδείγματα

τῆς κατὰ τὴν γνώμην του φύσεως τοῦ Αόριζου, δυσκόλως ἢ ἀδυνάτως ἐννοοῦνται ὡς ἐκ τοῦ σημείου τῆς ἐνάρξεως, ἐν ᾧ προφανῶς σημαίνουσι πρᾶγμα τετελεσμένον· β'. μὲ φαίνεται διόλου ἀκατανόητον πῶς ἤμποροῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Χρόνον δύο σημασίας παντάπασιν ἑτερουειδεῖς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκ διαμέτρου ἀντικειμένας, ὡς εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Τὰ ἐβασίλευσεν, ἐστρατήγησεν, ἤρξεν, ἰσχυσεν, ἐπλούτησε, κτλ. τὰ ὁποῖα φέρονται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τῆς Βουτμαννείου Γραμματικῆς ὡς παραδείγματα τοῦ τῆς ἐνάρξεως σημείου, καὶ αὐτὰ σημαίνουσιν, ὀρθῶς ἐκλαμβανόμενα, ὅ,τι ὅλοι οἱ ἄλλοι Αόριζοι, πρᾶγμα δηλ. τετελεσμένον καὶ ὄχι ἀρχισμένον· τὸ ἐβασίλευσε, π. χ. δὲν σημαίνει θέβαια ἐτελείωσε τὴν βασιλείαν, ἀλλ' ἐτελείωσε τὴν βασίλευσιν, τὴν ἐκ τῆς μὴ βασιλεύσεως δηλ. εἰς τὴν βασίλευσιν μετάβασιν, ἐπομένως ἔπαυσε τὴν μίαν καὶ τελειωτικῶς μετέβη εἰς τὴν ἄλλην κατὰσασιν, κατώρθωσε νὰ γένῃ βασιλεύς = ἐγένετο βασιλεύς· οὕτω τὸ ἐστρατήγησεν, ἤρξε, κτλ. ἐπείνησε, ἐδίψησεν· οὕτως ἤθελεν εἶναι, μὲ φαίνεται, ἄτοπον νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὸ ἐγεννηθῇ τὸ βρέφος, ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ σημαίνεται ἡ ἐναρξίς καὶ ὄχι ἡ τελείωσις τῆς γεννήσεως καὶ τῆς τελευτῆς, κτλ.

§. 72. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Αόριζος εὐρίσκεται ὅλος διόλου διωρισμένος ἵνα ἐξηγῇ τὸ ἐν τῷ παρελθόντι ἐντελῶς τελεσθὲν καὶ γενόμενον. Τὸ ὑπὸ Ρώσου εἰς τὸν Αόριζον ἀπονεμόμενον σημεῖον τῆς ἐνάρξεως θεωρεῖται πολλῷ μᾶλλον εἰς τὸν ἀπλοῦν Μέλλοντα, ὡς τὸ σημεῖον τῆς τελειώσεως εἰς τὸν Μετ' ὀλίγον μέλλοντα· τὸ ἐν δηλ. ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ πρῶτον, τὸ ἄλλο εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς γραμμῆς, κατὰ τὴν ἐν τοῖς προηγούμενοις γενομένην παραβολὴν τοῦ χρόνου πρὸς αὐτήν.

IV. Περί Χρόνων τῶν ἄλλων Εγκλίσεων, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς.

§. 73. Τὰ περὶ Χρόνων μέχρι τοῦδε ρηθέντα ἐννοοῦνται περὶ τῆς Οριστικῆς Εγκλίσεως ἡ ὁποία ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα κατ' εὐθείαν καὶ ἀπολύτως, καὶ εἶναι πληρεστέρα τῶν ἄλλων κατὰ τοὺς Χρόνους. Αἱ ἄλλαι Εγκλίσεις ὄχι μόνον δὲν ἔχουσιν ἴσους τὸν ἀριθμὸν Χρόνους μὲ τὴν Οριστικὴν ἀλλὰ καὶ ὅσους ἔχουσι τοὺς τροπολογοῦσι κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκάστη φύσιν, τοῦλάχιστον τινές. Ανωτέρω ἤδη παρατηρήσαμεν (Κεφ. ΚΖ', §. 18. §. 23) ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ σχηματισμὸς τῆς Οριστικῆς, τὸ ἔστι ταῦτα, π. χ. ἐρωτη-

πραγματικῶς ἢ ὑποθετικῶς ἐκφερόμενον, ἐκπίπτει, ἀκριβῶς εἰπεῖν, τῆς Οριστικῆς· διότι οὔτε ἡ ἐρώτησις οὔτε ἡ ὑπόθεσις ἐξηγοῦσιν ἀποφαντικῶς τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ἡ φύσις τῆς Οριστικῆς φέρει· πολλῷ μᾶλλον πρέπει νὰ συμβῇ τοῦτο εἰς τὸ ἔστω ταῦτα, εἴη ταῦτα, γράφε, γράφοιμι, γράψου, γράφοιμι, κτλ. εἰς τὰ ὅποια καὶ ἡ τροπὴ τῆς καταλήξεως μαρτυρεῖ φύσεως διαφορὰν. Καὶ τῷ ὄντι, εἰ μὲν ὁ Ενεστὼς τῆς Οριστικῆς σημαίνει πρᾶγμα ἄρχισμένον καὶ γινόμενον, ὁ Αόριστος αὐτῆς πρᾶγμα γενόμενον καὶ τελειωμένον, πῶς ἡμπορεῖ νὰ φανερώσῃ τὸ αὐτὸ ὁ Ενεστὼς καὶ ὁ Αόριστος τῆς Προσακτικῆς ἢ ὑποία ἐξ ἰδίας αὐτῆς φύσεως ἀποτείνονται εἰς μὴ γενόμενον; « ἐπὶ γὰρ μὴ γενομένοις ἢ μὴ γεγονόσιν ἢ πρόσαξις. » Απολλώνιος.

§. 74. Ἀλλ' εἰ μὲν τροπολογεῖται, δὲν φαίνεται ὁμῶς ὅτι ἀνατρέπεται ἡ φύσις τῶν Χρόνων εἰς τὰς ἄλλας Εγκλίσεις. Καὶ πρῶτον μὲν ὁ Παρακείμενος καὶ ὁ Μέλλων σώζουσιν ἀπανταχοῦ τὴν σημασίαν των, καὶ γνωρίζεται ἄρκετὰ ἡ φύσις των· εἴθε μου ὁ υἱὸς νενικήκοι — ἔλεγεν ὅτι ἥξοι· ὁ Παρακείμενος σημαίνει τὸ τέλειον τοῦ πράγματος, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Οριστικῆς, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν θετικῶς ὡς ἡδὴ γενόμενον, ἐνταῦθα δὲ ὡς εὐκτόν, κατὰ τὴν φύσιν ἑκατέρας τῆς Εγκλίσεως· νενίκηκεν = ἔχει νικημένον· νενικήκοι εἴθε νὰ ἔχῃ νικημένον· « καὶ δῆλον ὡς οὔτε ποιήσεται (πατὴρ ὑπὲρ παιδὸς ἀγωνισαμένου) εὐχὴν διὰ τῆς τοῦ ἐσομένου χρόνου, οὔτε μὴν τοῦ κατὰ τὸν Ενεστῶτα παρατεινομένου — τὰ γὰρ τοῦ παρωχημένου ἀντίκειται, — ἐξ οὗ ἂν ἀκόλουθος γένοιτο ἡ εὐχή· εἴθε νενικήκοι μου ὁ παῖς, εἴθε δεδοξασμένος εἴη. » (Απολ. περὶ Συντάξ. Γ', 24)· ὁ δὲ Μέλλων τῆς Εὐκτικῆς σημαίνει, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Οριστικῆς, τὸ μέλλον τῆς ἐνεργείας, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὡς ἐκ τοῦ σημείου τοῦ παρόντος, ἐνταῦθα δὲ ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος θεωρούμενον, πάλιν κατὰ τὴν φύσιν ἑκατέρας τῆς Εγκλίσεως· ἥξει = μέλλει νὰ ἔλθῃ· ἔλεγεν ὅτι ἥξοι = ὅτι ἔμελλε νὰ ἔλθῃ.

§. 75. Οἱ περισσότερον τῶν ἄλλων Χρόνων τροπολογούμεναι εἶναι ὁ Ενεστὼς καὶ ὁ Αόριστος, καὶ μάλιστα ὁ Αόριστος· διότι εἰ μὲν τὸ ἔγραψα σημαίνει τὸ ἅπαξ ποτὲ γενόμενον, τὸ γράψου σημαίνει τὸ προσασσόμενον ἵνα ἅπαξ ποτὲ γένη· μεταπίπτει λοιπὸν ἐκ τμήματος εἰς τμήμα. Ἦτον βέβαια δυνατόν νὰ εἴπωμεν καὶ ἐνταῦθα ὅτι ἀρμόζει τὸ ἀνωτέρω, ὅτι δηλ. ἡ φύσις καὶ τοῦ Ενεστῶτος καὶ τοῦ Αορίστου ἀνευρίσκειται τροπο-

λογουμένη κατὰ τὴν φύσιν τῆς Εγκλίσεως· διότι καὶ ἐνταῦθα ὁ Ενεστῶς σημαίνει τὸ κατ' ἀκολουθίαν ἢ ἐπανάληψιν, γράφε, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Οριστικῆς· καὶ ἐκεῖ μὲν ἐκφερόμενον ἐν διηγήσει ὡς γινόμενον, ἐνταῦθα δὲ ἐν προσαγῇ ὡς δέον γίνεσθαι, κατὰ τὴν φύσιν πάντοτε ἐκατέρας τῆς Εγκλίσεως· καὶ ὅτι ὡς ὁ Αόριστος καὶ ἐπὶ τῆς Οριστικῆς πολλάκις παριστᾷ τὸ γενησόμενον ὡς γινόμενον (ἀπέτισαν), οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως (ἀπότισον), ἔσω τοῦτο ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, ἢ ἐκ τῆς λεπτονοίας τῶν Ελλήνων (ἴδε Ἑλλην. Γραμμ. Θειρσχίου σελ. 516)· ἐκτὸς ὅμως τούτου συμβαίνει καὶ ἑτεροῖόν τι· εἰς τὸ ἔρχομαι ἵνα ἀκούω, π. χ., ἤθελεν ἀρμόζει, κατὰ τὰ ἄνω, ὁ Ενεστῶς, καὶ ἤθελεν ἀρμόζει ὁ Αόριστος εἰς τὸ ἔρχομαι ἵνα ἀκούσω· ἀλλὰ πῶς ἤθελεν ἀρμόσει εἰς τὸ ἡρχόμεν ἵνα ἀκούοιμι, καὶ ἡρχόμεν ἵνα ἀκούσαιμι; τὸ ἀκούοιμι ἐνταῦθα ἤθελεν εἶναι Παρατατικός (ἴδε κατωτέρω §. 123), τὸ δὲ ἀκούσαιμι τί ἤθελεν εἶναι;

§. 76. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα εἰς ἐξηγηθῶσι καθ' ἓνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ ἄλλαι ἀκόμη δυσκολίαι εἰς λυθῶσιν, ἀπαντῶμεν εἰς τὴν καθόλου παρακολούθησιν τοῦ τοιούτου, φαίνεται ὀρθότερον, τοῦλάχιστον εὐκολώτερον, τὸν Ενεστῶτα καὶ Αόριστον ἐπὶ τῶν ἄλλων Εγκλίσεων, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς, νὰ τοὺς ἐκλάβωμεν ὡς πράγμα καὶ ἔνομα ἀληθεῖς Αορίστους, ἥτοι ἀχρόνους, ὡς τύπους δηλ. ἰδιαζόντας εἰς ἐξήγησιν τὸν μὲν τοῦ κατὰ συνέχειαν ἢ ἐπανάληψιν, τὸν δὲ τοῦ κατὰ συντέλειαν ἥτοι συντελείωσιν, χωρὶς προσδιωρισμένου χρονικοῦ τμήματος. Τοῦτο ἐννοεῖται εὐκολώτερον ἐπὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου, οἷον βούλομαι γράφειν ἢ γράψαι — ἡβουλόμην, βεβούλημαι, ἐβεβουλήμην, ἡβουλήθην γράφειν ἢ γράψαι — βουλήσομαι γράφειν ἢ γράψαι (ἴδε κατωτέρω §. 121). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς Μετοχῆς, οἷον δειπνήσας ἀπῆλθε, καὶ δειπνήσας ἀπελθε (ἴδε περὶ Μετοχῆς ἐν Κεφ. ΑΔ'). Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει περὶ τούτου, τώρα δὲ ἐρχόμεθα εἰς τὴν κατὰ μέρος ἐξέτασιν τῶν Χρόνων τῶν ἄλλων Εγκλίσεων, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς.

Υποτακτική.

§. 77. Ἡ Υποτακτικὴ Εγκλίσις ἔχει τρεῖς Χρόνους, τὸν Ενεστῶτα, τὸν Αόριστον καὶ τὸν Παρακείμενον. Καὶ ὁ μὲν Ενεστῶς τίθεται εἰς ἐξήγησιν τοῦ κατὰ συνέχειαν ἢ ἐπανάληψιν, εἰς τὰς προεξηγηθείσας χρήσεις τῆς Εγκλίσεως ταύτης, ὁ δὲ Αόριστος εἰς

ἐξηγήσιν τοῦ ἀπαξ, ὡς ἄγωμεν, λέγωμεν — μὴ πειθώ-
μεθα αὐτοῖς τέχνη γράφειν (Πλάτ. Φαίδρ. 271) —
βούλει σκοπῶμεν; — φέρε σκεψώμεθα — βούλει
εἶπω; — πόθεν βούλει ἄρξωμαι; κτλ. Ἐπὶ δὲ χρονι-
κῶν, ὑποθετικῶν καὶ τελικῶν λόγων, ἐν ᾧ φυλάσσεται ἡ δια-
φορὰ αὕτη, σημαίνεται διὰ τοῦ Ἀορίστου καὶ τὸ τέλειον τοῦ πράγμα-
τος, καὶ κατὰ τοῦτο ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸν Μετ' ὀλίγον μέλλοντα
ἦτοι *futurum exactum* τῶν Λατίνων· ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον
ἐπίσπης (Ιλ. Ζ, 412) — χρὴ δὲ ὅταν μὲν τίθησθε
τοὺς νόμους ὁποῖοί τινές εἰσι σκοπεῖν· ἐπειδὴν δὲ
θῆσθε (= τοὺς ἔχετε θεμένους), φυλάττειν καὶ χρῆσθαι
— διαμεῖναι δυνήσεσθαι (αὕτη ἡ παρασκευή), ἕως ἂν
ἢ διαλύσωμεν τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν
ἐχθρῶν (Δημ. Φ. Α', 6) — ἢν κατορθωθῇ (Ισ. Πανηγ.
Α', Κορ.).

§. 78. Εἶναι δὲ σημειώσεως ἄξιον ὅτι ἐνίοτε ὁ Ἀορίστος τῆς
Υποτακτικῆς ἀναφέρεται ὅχι εἰς τὸ μέλλον ἀλλ' εἰς τὸ παρελ-
θόν, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει (Β. 1416) τὸν ἕτερον λαβὼν
ἄπει, ἵν' ἔλθῃς μὴ μάτην = ἵνα μὴ χάσῃς τοὺς
κόπους σου, κυρίως δέ = ἵνα μὴ ἔχῃς χαμένους τοὺς
κόπους σου. Δὲν εἶναι διάφορον τὸ παρ' ἡμῖν ὅταν,
ἀκούοντες περὶ τινος παθόντος τι, ἐπιχαίρωμεν λέγοντες καλὰ
νὰ πάθῃ = χαίρω ὅτι ἔπαθε, καὶ νομίζω ὅτι τὸν
πρέπουσι τὰ ὅσα ἔπαθεν· οὕτω καὶ νὰ μὴ ἐντραπῇ νὰ
κάμῃ τοιαύτην πράξιν! κτλ.

§. 79. Ο Παρακείμενος τῆς Υποτακτικῆς εἶναι πολλὰ σπά-
νιος, ἀναπληρούμενος διὰ τοῦ Ἀορίστου· ἀπαντᾷται δὲ συνηθέστερον
ἐπὶ ῥημάτων τῶν ὁποίων ὁ Παρακείμενος παρίσταται ὡς Ἐνεσῶς,
ἐπομένως εἰς ἐνεστωτικὴν σημασίαν, δεδίω τοῦ δέδια, τεθνή-
κω τοῦ τέθνηκα, κτλ. — ὄφρα πεποίθω — ὄφρα
πεποίθῃς — ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλῃ Ἰλιος
ἱρή (Οδ. Ω, 329. Ιλ. Α, 524. Δ, 164) — ἵνα, ἢν μὴ
ὑπακούσωσι, τεθνήκωσι (Θουκ Η', 74) = ἵνα μείνω-
σιν εὐθύς φονευμένοι· τοῦτο δὲ δυνατόν νὰ παραχθῇ καὶ ἐκ
τοῦ νέου ψευδοθέματος τεθνήκω, ὡς καὶ ὁ Μετ' ὀλίγον μέλ-
λων αὐτοῦ τεθνήξω (§. 20). Ἐνταῦθα δὲ ἀνάγονται καὶ οἱ
Παρακείμενοι τῶν μέμνημαι, κέκλημαι, κέκτημαι, ὡς
παρ' Ἐξ μεμνώμεθα (Οδ. Ε. 168.) — καὶ ἂ φημὲν
αὐτ' εἶναι μεμνώμεθα (Πλάτ. Πολιτ. 285.) — ἂν τινα

ἐνυμφοράν πρὸς τοῦτοίς κέκτηται (Πλάτ. Νόμ. ΙΑ', 936) — ἵν' ἀσφαλέστερον τοὺς οἴκους τοὺς ὑμετέρους κέκτησθε (Ισ. Νικ. ΙΒ', Κορ.). Καὶ οἱ μὲν παλαιότεροι ἔγραφαν τὰ τοιαῦτα προπερισπώμενα, κέκτῶμαι, κέκτῃσθε, κτλ. ὁ δὲ Βουττμᾶννος (Διεξ. Γραμμ. Α', σελ. 441) ἀποδεικνύει ὅτι ἀνκλογώτερον πρέπει νὰ παροξύνωνται κέκτωμαι, κέκτησθε, κτλ. ὡς κάθωμαι, θηται, ἐκ τοῦ κάθημαι.

§. 80. Εἰς τὰ ὀλιγώτατα παραδείγματα τῶν ἄλλων ῥημάτων ἐνθα ἀπαντᾶται ὁ Παρακείμενος τῆς Ὑποτακτικῆς σημαίνει κατὰ τὴν ἰδίαν του φύσιν, καὶ τοῦτο πρὸς ἐντονωτέραν ἔκφρασιν, τὸ τέλειον τοῦ πράγματος εἰς τὸ μέλλον, ὡς ὅταν μὴ πεπονθήκη τὸ σῶμα (Ιπποκρ. Διαιτ. Β', 46) — δὲν ἔχῃ κεκοπιασμένον — ὅπως ἂν ὀφλήκη δίκην ἐνθάδε πρὶν ἥκειν ὁ ξένος (Αρισ. Ορν. 1457) — ἵνα τελέως ἐκότερος αὐτῶν ἀπειλήφῃ — ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκουτος αὐτῷ μέτρον εἰλήφωσιν ἤδη χρόνον (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 614. Πολιτικ. 269)· οὕτω καὶ ὅπως ὅτι τάχιστα σὺν αὐτοῖς τοῖς κηρίοις ἐκτέτμησθον (Πλάτ. Πολιτ. Η', 564· περὶ τοῦ τόνου ἴδε ἄνωτέρω §. 79). Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τὰ τοιαῦτα ἐκφέρονται περιφραστικῶς διὰ τῆς οἰκείας Μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος εἶναι, ὡς ἵνα ἡ βουλόμεθα ὦμεν διωκημένοι — ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχροὺν μηδὲ ταπεινὸν ἢ πεπραγμένον (Δημ. περὶ Στεφ. ΝΔ') — καὶ ἐάν τις ἡδικηκῶς τυγχάνῃ (Δημ. περὶ Στεφ. ΔΖ'. Ἰδε Κεφ. Δ', §. 2).

Εὐκτική.

§. 81. Ἡ αὐτὴ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Ἐνεσῶτος καὶ Αορίσου τηρεῖται καὶ ἐνταῦθα, ὡς γράφοιμι καὶ γράψαιμι· « χρὴ μὲν τοι νοεῖν ὡς τὸ ἐξαιτούμενον ἐκ τοῦ εὐκτικοῦ ἢ εἰς πράτασιν τοῦ ἐνεσῶτος παραλαμβάνεται, ἵνα ἐν αὐτῷ διαγίνηται, ὡς εἴ τις φαίη ζῶοιμι, ὦ θεοί, ἢ εἰς τελείωσιν τῶν μὴ ὄντων πραγμάτων, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων εὐχεται, εἴθε, ὦ θεοί, πορθήσαιμι τὴν Ἰλιον . . . καθότι πάλιν κατὰ τὸ ἐναντίον ἔστιν ἐπινοῆσαι ἐπὶ τοῦ ζῶοιμι· οὐ γὰρ δὴ γέ τις παραλήψεται εἰς εὐχὴν τὴν τοῦ ζῆν συντέλειαν ἐν τῷ ζῆσαιμι· ἢ γὰρ τοιαύτη συντέλεια τῆς εὐχῆς δυνάμει περιγράφει τὴν τοῦ βίου διατριβήν. » (Απολλών. περὶ Συντάξ. Γ', 24). Ἀρμόζουσι δὲ καὶ εἰς ταύτην τὰ περὶ Αορίσου τῆς Ὑποτακτικῆς ῥηθέντα, ὅτι ἐπὶ χρόνῳ

κῶν, ὑποθετικῶν καὶ τελικῶν λόγων σημαίνει τὸ τέλειον τοῦ πράγματος.

§. 82. Καὶ τὰ περὶ Παρακειμένου δὲ τῆς Ὑποτακτικῆς ῥηθέντα ἰσχύουσιν ὡσαύτως ἐνταῦθα· α'. ὅτι ἀπαντᾶται συνηθέσερον ἐπὶ ῥημάτων τῶν ὁποίων οἱ Παρακείμενοι ἴσα δύνανται Ἐνεσῶτι, ἐπομένως εἰς ἐνεσωτικήν σημασίαν· β'. ὅτι εἰς τὰ ἄλλα ἐνθα ἀπαντᾶται φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν, δηλοῖ δηλ. τὸ τέλειον καὶ διαρκές τοῦ πράγματος· οὕτω

α'. οὐτέ κεν αἰεὶ μεμνήμην (Ιλ. Ω, 745) — ἵνα τοῦμόν ἱμάτιον φορῶν μέμνητό μου (Αρις. Πλ. 991) — σοφός τ' ἂν αὐτὸς κάγαθὸς κέκλη' ἅμα (Σοφ. Φ. 119) — κέκλημέθ' ἂν (Αρις. Λυσ. 253) — ποῖα ἂν τις (κτήματα) κεκτημένος ἐμμελεστάτην οὐσίαν κέκτητο (Πλάτ. Ν. ζ', 776· περὶ τοῦ τόνου ἴδε ἄνωτέρω §. 79). Οὕτω δὲ καὶ μεμνέωτο (Ιλ. Ψ, 361) ὅπερ παρὰ Πλάτωνι (Πολιτ. Ζ', 518) καὶ Ξενοφῶντι (Κ. Π. Α', ζ', 3) ἔγινε μεμνέωτο — κεκτώμεθα (Εὐρ. Ηρακλ. 283· περὶ τοῦ σχηματισμοῦ κεκτηοίμην, μεμνοίμην, τραπέντος εἰς τὸ κεκτεώμην, μεμνεώμην, καὶ τελευταῖον εἰς τὸ κεκτώμην, μεμνώμην, ἴδε Βουτρ. Διεξ. Γραμμ. Α', §. 98. Σημ. 17).

β'. εἴθε νενικήκοι μου ὁ παῖς, εἴθε δεδοξασμένος εἶη (§. 74) — τεθναίην = νὰ ἔσκαζα ἢ, ἀκριβέστερον, = νὰ εἶχα σκάση — εἴ τινες εἰσεληλύθοιεν = ἦσαν ἐμβασμένοι — εἴρετο εἰ γινώσκοι ὅτεν θηρίου τὰ κρέα βεβρώκοι — ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κῦρος Πέρσας πεποιήκοι (Ηρόδ. Α', 119. Γ', 75) — κατηγορεῖτο τοῦ Αἴαντος ὅτι μεμνηνοὶ καὶ ἑαυτὸν ἀπεκτόνοιο (Λουκ. Αληθ. Ιστορ. Β', 7).

§. 83. Ταῦτα εἶναι, ὡς εἶπμεν, σπάνια, ἀναπληρούμενα διὰ τοῦ Ἐνεσῶτος καὶ Αορίσου, ἢ καὶ διὰ τῆς Οριστικῆς ἐνίοτε· καὶ τίθινται μόνον ὅταν ὁ σκοπὸς ᾗναι πρὸς ἀποφυγὴν πάσης συγχύσεως, καὶ τότε δὲ συνηθέσερον διὰ Μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος εἶναι, ὡς ἀκηκόεε δὲ ὡς ἀλισμένη εἶη ταύτῃ στρατιῇ ὀλίγη (Ηρόδ. Ζ', 208) — ἔλεγον ὅτι Κροῖσος μὲν ἡγεμὼν καὶ στρατηγὸς πάντων ἡρημένος εἶη τῶν πολεμίων, δεδογμένον δ' εἶη πᾶσι τοῖς συμμάχοις βασιλεῦσι πάσῃ τῇ δυνάμει ἕκαστον παρεῖναι (Ξεν. Κ. Π. ζ', β', 9) — πεπορευμένος εἶη — λελυμένος εἶη — ἀπεκτονώς εἶην (Δημ. πρὸς Νικόστρ. Γ', Ε'). Οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ

ὑπὸ τὸν Παρακείμενον τῶν ἄλλων Εγκλίσεων, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς, περιλαμβάναν καὶ τὸν Ὑπερσυντελικόν· καὶ τῷ ὄντι, κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΚΖ', §. 185) εἰρημένων εἰς τὰ προηγούμενα παραδείγματα ἐνυπάρχει μᾶλλον Ὑπερσυντελικοῦ παρὰ Παρακειμένου ἰδέα· ὡς τὸ εἶρετο πῶς ἔχοι = πῶς εἶχεν, οὕτω τὸ εἶρετο ὅτεν θηρίου τὰ κρέατα βεβρώκοι = ἰβεβρώκει, εἶχε φαγωμένα (ἴδε κατωτέρω §. 124 §. 125).

§. 84. Ἡ Εὐκτικὴ ἔχει καὶ Μέλλοντα σημαίνοντα τὸ μέλλον ὡς ἐκ τοῦ παρελθόντος θεωρούμενον, καθὼς εἰς τὸν Μέλλοντα τῆς Οριστικῆς θεωρεῖται ὡς ἐκ τοῦ παρόντος (§. 74). Τίθεται δὲ μάλιστα ὁ Χρόνος οὗτος τῆς Εὐκτικῆς εἰς τὸν διηγηματικὸν λόγον εἰς δήλωσιν ὅτι ἔμελλε νὰ γένη τι ὑπειπουμένης θ', ὅτι εἰς ἐσπέραν ἤξοιμι (Αριστ. Πλούτ. 998) — καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἔσοιτο Αθηναίοις ὁμοῖος περὶ Πελοπόννησον (Θουκ. Β', 80) — ἀπεκρινάμην αὐτῷ ὅτι . . . εἶην αὐτῷ φίλος ἀληθινός, καὶ βοηθήσαιμι αὐτῷ, καὶ τὰς τε τριακοσίας ἀφείην αὐτῷ, χιλίας τε δραχμάς ἔρανεν αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα εἰσοίσοιμι (Δημ. πρὸς Νικόστ. Γ').

§. 85. Ἀλλὰ καὶ ὁ Χρόνος οὗτος μόνον ἐν ἀκριβοῦρη μυσύνης χρῆσις τίθεται, ἀλλίως ἀναπληρούμενος διὰ τοῦ Λορίσου ἢ καὶ διὰ τοῦ Ενεσῶτος τῆς Εὐκτικῆς. Πολλάκις δὲ ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ διηγηματικοῦ λόγου τίθεται Οριστικῆς Ενεσῶς ἀντὶ Εὐκτικῆς· καὶ ἐναλλάξ δὲ τίθενται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ἐνίοτε ἀμφότεροι. Ἀν δὲ ἀκριβῶς τηρεῖται ἀπανταχοῦ ἢ ἐκ τῆς φύσεως τῶν Εγκλίσεων διαφορὰ τοῦτο εἶναι ἀπορία τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν ἀναδέχομαι νὰ λύσω (Κεφ. ΚΖ', §. 201).

Προστακτικὴ.

§. 86. Καὶ περὶ φύσεως, καὶ περὶ Χρόνων τῆς Εγκλίσεως ταύτης, καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων ἀκόμη πολλὰ κινουῦνται τὰ ἄπορα· πολλὰ δὲ καὶ διάφορα ὑπὸ παλαιῶν καὶ νεωτέρων ἐγγραφθῆσαν περὶ τούτου, καὶ ταῦτα ὅχι σύμφωνα. Ὀλη ἡ λεπτὴ φιλοσοφία τοῦ Απολλωνίου δὲν εὔρηκε χάριν παρὰ τῷ Γερμανῷ Ερμάνῳ ὅστις καταδικάζει τὸν Αλεξανδρέα ὅτι δὲν διείδε κηλῶς τὴν φύσιν τῆς Εγκλίσεως ταύτης « *verum is rem minime exhausit non enim imperativi naturam satis perspexerat* » (de Emen-

danda, cct: σελ. 216). Τώρα τίς τολμᾷ νὰ ἐγερῇ κριτὴς μεταξὺ τοιούτων ἀγωνιζομένων; Φαίνεται ἐν τοσούτῳ εἰς ἐμὲ ὅτι ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν ἀρκοῦσι τὰ ἐπόμενα.

§. 87. Διὰ τοῦ προσηκτικοῦ τύπου, διὰ τῆς Προσηκτικῆς δηλ. καλουμένης Εὐκλίσεως, ἐκφέρεται, ὡς εἶδαμεν, ὅχι μόνον κυρίως προσηγὴ περί τινος πρακτέου ἀλλὰ καὶ ἀπαγόρευσις περὶ μὴ πρακτέου, καὶ δέησις, καὶ ἀποτροπή, καὶ ὑποθημοσύνη, κτλ. Οὐκ αὐτὰ δυνατόν νὰ ἐκφωνηθῶσι κατὰ παράτασιν ἢ συντελείωσιν· τὸ πρῶτον γίνεται δι' Εὐνισῶτος, τὸ δεύτερον δι' Αὐρίστου, κόμιζε, κόμισον, γράφε, γράψον, κτλ. « εἰς τὸ γίνεσθαι οὖν ἢ γενέσθαι ἢ πρόσαξις γίνεται, ἀποφασκομένη ἀπὸ τῆς τοῦ μέλλοντος ἐννοίας, εἰς μὲν παράτασιν, σκαπτέτω τὰς ἀμπέλους, εἰς δὲ συντελείωσιν, σκαψάτω τὰς ἀμπέλους » (Απολλώνιος περὶ Συντάξ. Α', 36).

§. 88. Τίθεται δὲ ὁ Εὐνισὼς τῆς Προσηκτικῆς εἰς δὴλωσιν· α'. ὅτι πρέπει νὰ γινεταί τι κατὰ παράτασιν ἢ ἐπανάληψιν ἐνεργείας ἀρχισμένης ἤδη καὶ γινομένης· β'. εἰς δὴλωσιν ἐνεργείας ἢ ὁποία τῶρα πρέπει νὰ ἀρχίσῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ κατὰ παράτασιν.

α'. βάλλ' οὕτως αἴ κέν τι φύως Δαναοῖσι γένηαι (Ιλ. Θ, 282).

β'. μῆνιν αἶιδε θεά, κτλ. (Ιλ. Α, 1)· ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης περιστάσεως ὁ Αἰγαμένηων λέγει πρὸς τὸν Τεῦκρον νὰ ἀκολουθῇ τὴν ὁποίαν ἐπραττεν ἐνέργειαν τοῦ βάλλειν· « φησὶ γάρ ἐν τῷ πολέμῳ καταγίνου εἰς τὸ βάλλειν » (Απολλώνιος)· ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας περιστάσεως παρακαλεῖ ὁ ποιητὴς τὴν θεάν ν' ἀρχίσῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὅχι ἀκόμη ἀρχισθεῖσαν ἐνέργειαν τῆς αἰοιδῆς.

§. 89. Ὁ δὲ Αὐρίστος τῆς Προσηκτικῆς τίθεται εἰς δὴλωσιν ἐνεργείας ἢ ὁποία πρέπει νὰ ἀρχίσῃ καὶ νὰ τελειώσῃ, χωρὶς παρατάσεως, γράψον, εἰπέ, κτλ. « ὅ γε μὴν λέγων κατὰ τὴν τοῦ παρωχημένου προφορὰν γράψον, σκάψον, οὐ μόνον τὸ μὴ γινόμενον προσάσσει, ἀλλὰ καὶ τὸ γινόμενον ἐν παρατάσει ἀπαγορεύει, εἴ γε καὶ τοῖς γράφουσιν ἐν πλείονι χρόνῳ προσφωνοῦμεν τὸ γράψον, τοιοῦτόν τι φάσκοντες, μὴ ἐμμένειν τῇ παρατάσει, ἀνύσαι δὲ τὸ γράφειν » (Απολλώνιος). Οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν Εὐνισὼς λέγει ὅτι πρέπει τις νὰ ἀσχολῇται περί τι, ὁ δὲ Αὐρίστος ὅτι πρέπει νὰ τελειώσῃ τὸ περί οὗ ὁ λόγος· ὁ μὲν ἀποβλέπει τὴν ἀκολουθίαν, ὁ δὲ τὸ τέλος τοῦ πράγματος.

§. 90. Καὶ αὕτη μὲν ἡ διαφορὰ τῶν Χρόνων τούτων ὡς πρὸς τὴν παράτασιν καὶ συντελείωσιν τῆς ἐνεργείας, ὡς ἐπὶ τοῦ παρελθόντος τὸ ἔγραφε καὶ ἔγραψεν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ προσασσόμενα δὲν ἔγιναν ἀκόμῃ, ἡ δὲ σιγμὴ καθ' ἣν ἀποτείνεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κατὰ παράτασιν ἢ συντελείωσιν δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ εἰς τὸ εὐθὺς ἢ εἰς τὸ μετέπειτα, πρόκειται πάλιν εἰς ἐξέτασιν ἂν οἱ δύο τῆς Προσακτικῆς οὗτοι Χρόνοι ἔχουσι καὶ πρὸς τοῦτο διαφοράν.

§. 91. Καὶ τινὲς μὲν, ἀποβλέποντες εἰς τὰ ὀνόματα Ἐνεστῶς καὶ Ἀόριστος, θέλουσιν ὅτι ὁ μὲν Ἐνεστῶς τίθεται ἐπὶ τοῦ εὐθὺς πρακτέου, ὁ δὲ Ἀόριστος ἐπὶ τοῦ εἰς ἀδιόριστον καιρόν· ὅθεν τὸ μὲν ἄκουε, φέρε, λέγε, κτλ. ἐννοοῦνται, κατ' αὐτούς, ἐπὶ τοῦ νῦν, τὸ δὲ ἄκουσον, ἔνεγκε, εἶπέ, κτλ. ἐπὶ ὁποιοῦδήποτε χρόνου εἰς τὸ ἐξῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἀόριστος σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ τελειωθῇ τὸ προσασσόμενον, διὸ τὸ εὐθὺς ἤθελεν ἴσως ἀρμόζει περισσότερον εἰς αὐτόν.

§. 92. Μ' ὅλον τοῦτο ὀρθότερον φαίνεται εἰπεῖν ὅτι καὶ ἐν ταῦθα ἐφαρμόζεται τὸ ἀνωτέρω περὶ τῶν δύο τούτων Χρόνων ὅλων τῶν ἄλλων Εὔκλισεων, ἐκτὸς τῆς Ορισικῆς, ῥηθέν, ὅτι πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς τύποι ἄχρονοι, τεταγμένοι μόνον πρὸς ἐξήγησιν τοῦ κατὰ παράτασιν ἢ συντέλεσιν, κατὰ τὴν φύσιν πάσης μιᾶς, χωρὶς προσδιορισμένου χρόνου, τὸ δὲ νῦν ἢ μετέπειτα κρέμαται ἐκ τῆς φύσεως τοῦ προσασσομένου καὶ ἐκ τῆς περιστάσεως· οὕτω π. χ. τὸ ἄκουε, λέγε, θάρρει, κτλ. δυνατόν νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν σιγμὴν καθ' ἣν ὁ λόγος γίνεται, νῦν ἄκουε, κτλ. τὸ θυῆσκε ὑπὲρ πατρίδος μαχόμενος ἀναφέρεται εἰς τὴν σιγμὴν τοῦ ὑπὲρ πατρίδος μάχεσθαι· τὸ δὲ πείθου τοῖς νόμοις — θήρευε τὰς ἡδονὰς τὰς μετὰ δοξης, κτλ. εἰς πάντη ἀόριστον χρόνον· οὕτω καὶ τλῆθι — τλῆθι δυστυχῶν, κτλ.

§. 93. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπόν, ὡς ἐπὶ τῆς Ορισικῆς τὸ μὲν νῦν ἀγορεύεις εἶναι σχετικὸν καὶ ὠρισμένον ἐνεστῶς, τὸ δὲ ἡ στάσις φθείρει τὰς πόλεις ἐνεστῶς ἀπόλυτον καὶ ἀόριστον, οὕτως ἐπὶ τῆς Προσακτικῆς, τὸ ἄκουε, λέγε (νῦν), καὶ στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω (ἀείποτε). Καὶ ὡς πάλιν, ἐπὶ τῆς Ορισικῆς, τὸ ἐγένετο μάχη εἶναι παρελθὸν ἀπόλυτον καὶ ἀόριστον, τὸ δὲ χθὲς ἐγένετο μάχη σχετικὸν καὶ ὠρισμένον, οὕτως, ἐπὶ τῆς Προσακτικῆς, τὰ τλῆθι — δόγε καὶ τούδε γενέσθαι (Ιλ. Ζ, 476),

καὶ τὰ νῦν ἐπικρήνηνον — νυν Δαναοῖσιν λοιγὸν
αμυνον — νῦν ἀπόστιχε, κτλ. (Ιλ. Α, 455 — 6. 522).

§. 94. Τὰ τρίτα πρόσωπα τῆς Προσακτικῆς Εγκλίσεως δὲν ἐκφέρουσι κυρίως ἄμεσον προσαγὴν, ὡς τὰ δεύτερα ἐν οἷς παραλαμβάνεται τὸ προσάσσον καὶ προσασσόμενον, καὶ ταῦτα ὡς παρόντα, ἀλλ' ἔμμεσον, διὰ δευτέρου, ὡς παρόντος, εἰς τρίτον ὡς ἀπὸν ἀποτεينوμένην, λεγέτω, κατηγορησάτω « τὸ δὴ οὖν λεγέτω καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα σημαίνει ἀπόντων προσώπων πρόσαξιν, ἀναγκαίως δευτέρου προσώπου ἐναλλασσομένως παραλαμβανομένου εἰς μετάδοσιν τῆς προσάξεως, ἐπεὶ πάλιν ἡ πρόσαξις ἐκτὸς δευτέρου προσώπου ἀσύστατός ἐστιν (Απολ. περὶ Συντ. Γ', 27)· οὕτως — ὃ δ' αὖν ἀποκρίνη, μήτε αὐτὸς ἐπιδεικνύσθω μηδενί, μήτε ἄλλον δοῦλον μήτε ἐλεύθερόν ποτε φανῇ διδάξας· ἢ κακὸς εἶναι δοξαζέσθω καὶ ἀπειθῆς τοῖς νόμοις — ἐκ μὲν ἀγορᾶς ἀγορανόμοι ἐξειργόντων αὐτόν... ἀγρονόμοι δὲ ἐκ τῆς ἄλλης χώρας εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐκπεμπόντων (Πλάτ. Νόμ. ΙΑ', 936). Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ εἰς τῶν, λεγόντων καὶ λεγύντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν *legunto* ἴδε προσθ. Γραμμ. Βουττμ. σελ. 483.

§. 95. Πολλοὶ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν ἐξελάμβαναν καὶ τὰ τρίτα ὡς δεύτερα πρόσωπα· ὁ δὲ Απολλώνιος, πολεμῶν τὴν γνώμην ταύτην, λέγει « πολὺ γὰρ πρότερον καὶ ἐπὶ τῆς Οριστικῆς Εγκλίσεως τὸ τοιοῦτον ἂν παρέπαιτο· ἀποφαινόμεθα γὰρ καὶ πρὸς τινα περί τινων, ὀρθῶς διαλέγεται Τρύφων, ἡμέρα ἐστὶ καὶ οὐ πάντως τὰ τοιαῦτα, ὅτι πρὸς τινά ἐστι, καὶ δεύτερα εἰρήσεται » (περὶ Συντάξ. Γ'. 27). Τὸ αὐτὸ δὲ ἐννοεῖται καὶ ὅταν ἡ προσαγὴ πίπτῃ εἰς τὸ ἐκτελεστέον πρᾶγμα καὶ ὅχι εἰς τὸ ἐκτελέσον πρόσωπον, ὡς τετολμήσθω ταῦτα, ἀπειργάσθω ἡμῖν καὶ αὕτη ἡ πολιτεία, κτλ.

§. 96. Ἐκ τοῦ τρίτου εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Προσακτικῆς πολλάκις γίνεται παρὰ ποιηταῖς μετάβασις, ὅταν, ἀποταθεὶς πρῶτον ὁ λόγος εἰς ἀόριστον πρόσωπον ἐκ πολλῶν παρόντων, αἰφνιδίως ἔπειτα καὶ μετὰ γοργότητος μεταφέρεται εἰς πρόσωπον δεύτερον διὰ τὸ ἀνυπόμονον τοῦ προσάσσοντος, ὡς ἴγω τις, εἰσάγγελλε Τειρεσίας ὅτι ζητεῖ νιν — στειχέτω τις ὡς τάχος, ἐλθὼν δὲ θάκους τούςδε μοχλοῖς τριαίνου κἀνάστρεψον ἔμπανιν (Εὐρ. Βάκ. 173. 346)

ἔθεν καὶ τὸ παῖς πᾶς τις τὸ ὁποῖον ἐθεωρήσαμεν ἀλλαχού (Κεφ ΚΖ', §. 34) — παῖς συ πᾶς τις, ὁποιοσδήποτε ὢν, δυνατόν ἐπίσης νὰ προῆλθε κατὰ σύμπτυξιν τῶν δύο τρόπων εἰς ἓνα = παῖς σύ, παιέτω πᾶς τις· οὕτω καὶ ἀλλὰ φύλαττε πᾶς τις αἴερα περινέφελον (Αρισ. Ορν. 1191).

§. 97. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς προσαγῆς καταφατικῶς ἐκφερομένης, ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς προσαγῆς ἦτοι ἀπαγορεύσεως τίθεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπαμεν, τὸ μὴ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ αὐτὸ τίθεται καὶ ἐπὶ Ὑποτακτικῆς (Κεφ. ΚΖ', §. 9. ζ') ζητεῖται ἡ διαφορά. Περὶ τούτου τίθεται παρὰ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν ὁ ἐξῆς κανὼν· «τὸ μὴ ἀπαγορευτικὸν ἐστὶ καὶ ἐπὶ μὲν Ἐνεσῶτος Προσακτικῶ συντάσσεται, ἐπὶ δὲ Ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων ὑποτακτικῶ· οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπὶ Ἐνεσῶτος μὴ τύπτῃς ἀλλὰ μὴ τύπτει· μὴ τύψῃς δὲ ἐπὶ Ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων Χρόνων· «Θωμάς Μάγιστρος.» Πολλοὶ τῶν νεωτέρων, ἀποδεχθέντες τὸν κανόνα τοῦτον ὡς ἔλλογον, ἐπροσπάθησαν καὶ νὰ τὸν αἰτιολογήσωσι, λέγοντες ὅτι ἡ μὲν προσαγὴ καὶ ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται ἐπὶ παρόντων καὶ ἐπὶ πραγμάτων περὶ τῶν ὁποίων ἐδόθη ἀφορμή, καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως τίθεται Προσακτικῆς Ἐνεσῶς· ἡ δὲ προτροπὴ καὶ ἀποτροπὴ, τὴν ὁποίαν σημαίνει ἡ Ὑποτακτικὴ, ἀναφέρεται εἰς ὁποιονδήποτε χρόνον· ὅθεν μὴ ποίει (νῦν) — μὴ ποιήσῃς (νῦν ἢ ποτέ, κτλ.), Αρτουγγ, Β', 151.

§. 98. Ἀλλὰ καὶ ἡ αἰτιολογία αὕτη ἔχει χρεῖαν ἀναπτύξεως, καὶ ἡ ὅλη τοῦ τοιούτου χρῆσις ἀκριβεσέρας ἐρμηνείας, καὶ περὶ τούτου παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν ὅτι ὁ ἀνωτέρω κανὼν δὲν εἶναι πάντῃ ἀνεξάιρετος· ἀπαντᾶται δηλ. τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ καὶ μετὰ Ἐνεσῶτος τῆς Ὑποτακτικῆς, καὶ πολὺ συχνότερον μετ' Ἀορίστου τῆς Προσακτικῆς.

Τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ μετὰ Ἐνεσῶτος τῆς Ὑποτακτικῆς.

ἔρως δὲ μὴ τις πρότερον ἐμπίπτῃ στρατῶ (Λισγ. Αγαμ. 349) — μὴ τις οὕτως οἴηται — μὴ οὖν κινῆτε ἀλλ' ἐᾶτε (Πλάτ. Νομ. Θ', 861. Συμπ. 175) — καὶ Κερκυραίους τε τούςδε μὴτε ξυμμάχους δέχησθε βία ἡμῶν, μὴτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι (Θουκ. Α', 43).

§. 99. Ἀλλὰ τὰ περισσώτερα ἐξ αὐτῶν καὶ ἄλλα ὡσαύτως τοιαῦτα τρέπουσιν εἰς Προσακτικὴν, μὴ κινεῖτε, κτλ. καὶ ἴσως ὅχι ὀρθῶς, διότι ὁ σκοπὸς ἐν τούτοις φαίνεται νὰ μετρίσσωσι τὴν ἀπότομον προσαγὴν, τρέποντες αὐτὴν εἰς προτροπὴν

καὶ παραίνεσιν· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Θουκυδίδου εἶναι — ὁρᾶτε ἢ βλέπετε μὴ δέχησθε (ἴδ. Γραμ. Θεωρ. σιλ. 524).

Τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ μετ' Αὐρίστου τῆς Προστακτικῆς.

τῷ μὴ μοι πατέρα^ς ποθ' ὁμοίῃ ἐνθεῖ τιμῇ — μή τις ἔπειτ' Οδυσῆος ἀκουσάτω ἐνδον εὐντο^ς (Ιλ. Δ. 410. Οδ. Π, 301).

§. 100. Ἐκ τῶν Ἀττικῶν μόνον δύο παραδείγματα ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν, καὶ ταῦτα ὡς σπένδιόν τι καὶ παράδοξον, μὴ νόμισον ἀντὶ μὴ νομίσης, ἐκ δράματος τοῦ Σοφοκλείους οὐ σωζομένου (Πηλέως), καὶ ἐξ Ἀριστοφάνους (Θεσμ. 870) μὴ ψεύσον ἀντὶ μὴ ψεύσης· τὴν σήμερον ὁμῶς ἀνευρίσκουσι πολὺ περισσότερα, ὡς μηδέ σοι μελησάτω — μὴ δοκησάτω τινι (Αἰσχ. Προμ. 332. Επτ. 1044) — μηδέ σε κινήσάτω τις — μηδ' ἡ βία σε μηδαμῶς νικησάτω (Σοφ. Αἴ. 1181. 1334. Ἰδε καὶ Τ. 1449) — μηδεὶς προσδοκησάτω (Πλάτ. Απολογ. ἀρχ. Ἰδε καὶ Ε. Κ. II. Ζ', ε', 73. Κυνηγ. Β', 2).

101. Πολὺ περισσότερον παρὰ τὸν Αὐρίστον φαίνεται εἰς τὴν φύσιν τῆς Προστακτικῆς μαχόμενος ὁ Παρακείμενος· διότι ἡ μὲν προσαγὴ ὑποθέτει πρᾶγμα ὃχι ἀκόμη γινόμενον, ὁ δὲ Παρακείμενος πρᾶγμα τελειωμένον καὶ σωζόμενον· τέθνηκε — εἶναι ἀποθαμένος, καὶ τέθναθι, πεφύλακται καὶ πεφύλαξο, ἐπιδέδεικται τὴν ἀρετὴν καὶ ἐπιδεδείχθω τὴν ἀρετὴν. Ἀλλὰ ἐξ ὧν περὶ αὐτοῦ τοῦ Χρόνου ἐν τῇ Ὑποτακτικῇ ἀνωτέρῳ εἶπαμεν καὶ τοῦτο ἐξηγεῖται ὃχι δυσκόλως. Ὡς ἐκεῖ διὰ τοῦ Παρακειμένου ἐξηγεῖται τὸ σκοπούμενον καὶ προσδοκώμενον ἐν τῷ μέλλοντι ὡς τέλειον καὶ διαρκές, οὕτως ἐνταῦθα τὸ προσασσόμενον ἐννοεῖται ὡσαύτως ὡς τελειωμένον καὶ διαρκές.

§. 102. Πρὸ πάντων ὁμῶς σημειωτέον ὅτι καὶ ταύτης τῆς Ἐγκλίσεως ὁ Παρακείμενος ἐν γένει εἶναι σπάνιος. Ἐκ μὲν τῆς φωνῆς ω τοῦ δευτέρου προσώπου εἰς ε ἀναφέρονται παραδείγματα τὰ ἄνωγε, γέγωνε, κεκράγετε, κεχῆνετε, καὶ ταῦτα ἐπὶ σημασίας Ἐνεσῶτος· τοῦ δὲ τρίτου προσώπου ἀναφέρονται τὰ βεβηκέτω, ἐοικέτω, γεγωνέτω, καὶ ταῦτα ἐπὶ σημασίας ὡσαύτως Ἐνεσῶτος. Ἐκ τῶν κατὰ συγκοπὴν εἰς θι γινομένων μόνον ἴσως τὸ τέθναθι (Ιλ. Χ, 365)· τοῦτο δὲ ἔχει σημασίαν καθ' αὐτὸ Παρακειμένου. Ἐκ τῆς φωνῆς μαι ἔχουσι συνήθῃ τοιοῦτον σχηματισμὸν τὰ εἰς σημασίαν Ἐνεσῶτος

μεταπεσόντα, ἐπομένως εἰς ἐνεστωτικὴν σημασίαν, ὡς μέμνησο ἐκ τοῦ μέμνημαι, κέκτησο ἐκ τοῦ κέκτημαι, κτλ.

§. 103. Συχνότερον εἶναι τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς φωνῆς μαι, τιθέμενον εἰς τὸν λόγον, κατὰ πλήρη ἔννοιαν Παρακειμένου, πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας ἢ ὁποία πρέπει νὰ ᾖ τελειωμένη εἰς τὸ μέλλον καὶ σωζομένη ἐν τοῖς αὐτῆς ἀποτελέσμασιν, μετὰ τῆς προσσημασίας τοῦ εὐθύς, καὶ κατὰ ἔντονον ἔκφρασιν. Ὡς τὸ ἵνα τεθυήκη = ἵνα ᾗ τεθυηκώς, οὕτω τὸ τέθναθι = ἔσο τεθνεώς ἦτοι κείσο θανών· ὡς τὸ κεκοσμήσεται = ἔσται κεκοσμημένον, οὕτω τὸ κεκοσμήσθω = ἔστω κεκοσμημένον· οὕτω δεδόχθω = ἔστω δεδογμένον ἢ δεδογμένα, ὡς δέδοκται = ἐστὶ δεδογμένον ἢ δεδογμένα· οὕτω καὶ ἀπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη ἡ πολιτεία, ἣν ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας — τετάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ. (Πλάτ. Πολ. Η', 553. 562) — ταῦτα μὲν οὖν, κεχρησµωδήσθω καὶ ἐπιδεδείχθω, κτλ. — τὰ μὲν τοίνυν περὶ τροφὴν τε ζωσῆς ψυχῆς καὶ παιδείαν νενομοθετήσθω — σπουδῇ πάσῃ παρακεκλήσθων (Πλάτ. Ν. Δ', 712. Θ', 874. Ι', 893). Ὡσαύτως τοῦτου δὴ διάγνωσις ἐπιτετράφθω τῷ τῆς παιδείας ὅλης ἐπιμελητῇ τῶν νέων (Πλάτ. Ν. ΙΑ', 936) = ἔστω ἐπιτετραμμένη, ὡς τὸ λαοὶ ἐπιτετράφαται (Ιλ. Β, 25) εἰσὶν ἐπιτετραμμένοι — μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὠρίσθω ἡ βραδυτής (Θουκ. Α', 71) = ἔστω ὠρισμένη ἦτοι = μενέτω μέχρι τοῦδε — τὸ ἀγκύριον ἀνεσπάσθω (Λουκ. Ν. Δ.) = ἀνασπασθήτω καὶ μενέτω οὕτως ἀνασπασμένον.

§. 104. Οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν λέγων κοσμηθήτω ὁ θάλαμος ἐκφέρει τὸ πρᾶγμα ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὁ δὲ λέγων κεκοσμήσθω ὡς ἐκ τοῦ τέλους· ὁ θέλων ἵνα ἀνοιχθῇ ἢ κεκλεισμένη πύλη ἢ νὰ κλεισθῇ ἢ ἀνοικτὴ ἤθελεν εἰπεῖ ἀνοιχθήτω ἢ πύλη, κλεισθήτω ἢ πύλη, ὁ δὲ θέλων ἵνα εὐρεθῇ ἀνοικτὴ, καὶ εὐρεθῇ κλειστὴ τὴν δεῖνα ὥραν, καὶ νὰ μένη οὕτως, ἤθελεν εἰπεῖ ἀνεώχθω ἢ πύλη, κεκλείσθω ἢ πύλη. Προφανέστατα δεικνύεται ἡ διαφορὰ τοῦ Παρακειμένου, τοῦ Ἀορίσου καὶ τοῦ Ἐνεστώτος τῆς Προσακτικῆς εἰς τὸ ἀκόλουθον χωρίον τοῦ Λουκιανοῦ (ἐνθα ἀνωτέρω) ὁ μὲν ληστῆς οὗτος Σώστρατος ἐς τὸν Πυριφλεγέθοντα ἐμβεβλήσθω (ἐμ-

βληθήτω καὶ μενέτω ἐμβεβλημένος)· ὁ δ' ἱεροσύλος ὑπὸ τῆς Χιμαίρας διασπασθήτω (ἐφάπαξ)· ὁ δὲ τύραννος, ὦ Ερμῇ, παρὰ τὸν Τιτυὸν ἀποταθείς, ὑπὸ τῶν γυπῶν κειρέσθω (κατὰ συνέχειαν) καὶ αὐτὸς τὸ ἦπαρ.

§. 105. Ἡ σημασία τῶν τοιούτων Παρακειμένων ἐννοεῖται εὐκολώτερον διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐκφέρεται ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ γλώσσῃ, διὰ μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος *esse, aperta sit porta — clausa sit porta.* — δεδίδαξο = *doctus es vel esto.* δεδιδάχθω *doctus sit vel esto* « *Apud Graecos etiam praeteriti temporis sunt imperativa: quamvis ipsa quoque ad futuri temporis sensum pertineant ut, ἀνεωχθήτω πύλη, aperta sit porta; videtur enim imperare, ut in futuro tempore sit praeteritum: ut si dicam, aperi nunc portam, ut crastino sit aperta (Priscianus Libr VIII. Cap. VIII. vol. 1. pag. 390 ἐκδ. Krehl).* Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Μακρόβιος· εἰπὼν πρῶτον ὅτι οἱ Λατῖνοι δὲν ἔκριναν ἀρμόζοντα τὸν Παρωχημένον εἰς τὴν Προσακτικὴν, οἱ δὲ Ἕλληνες, ὁξύτερον διῶδόντες τὴν φύσιν τῆς κελεύσεως, ἐνόησαν ὅτι τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ γένη, καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐκφέρεται Λατινιστὶ περιφραστικῶς, ἵνα δείξῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ τοιούτου Χρόνου παραλαμβάνει τὴν ἀκόλουθον περίσασιν « *Praeponamus, Senatum pugnaturus consuli vel militibus imperare conficiendi belli celeritatem,* πρὸ ὥρας ἑκτῆς ἢ συμβολὴ πεπληρώσθω, ἢ ἡ μάχη πεπλήσθω, ἢ ὁ πόλεμος νενικήσθω. (*Aur. Macrobius de differentiis et societatibus graeci latinique verbi, II, pag. 318, ἐκδ. Bionti).* Ἡ παρὰ Ρωμαίοις περιφραστικὴ ἔκφρασις τοῦ Παρακειμένου τῆς Προσακτικῆς Εγκλίσεως ἀπαντᾷται καὶ παρ' Ἑλλήσιν, ὡς ἡ τοῦ Παρακειμένου τῆς Οριστικῆς καὶ τοῦ Μετ' ὀλίγον μέλλοντος, πεπεισμένοι ἔστων (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 502).

§. 106. Τοιαύτην τινὰ ἐξήγησιν τοῦ Παρακειμένου τῆς Προσακτικῆς δίδει καὶ ὁ Απολλώνιος τοῦ ὁποίου τὰ ἔχνη ἀκολουθεῖ καὶ ὁ προαναφερθεὶς Πριτκιανὸς « *ejusdem (Apollonii) vestigia seguentes* »· καὶ ὁ Μακρόβιος. « Τὸ αὐτὸ ἄπορον μέτεισι καὶ ἐπὶ τὰ προσακτικὰ· πάλιν γὰρ τὰ οὐ γενόμενα προστάσσεται, καὶ ἀληθές ὅτι τὰ παρωχημένα γέγονε· καὶ κατὰ ταῦτόν οὐ χρὴ παρωχημένου χρόνου προσακτικὸν παραλαμβάνειν. Καὶ ἔστι γε πάλιν ἐπὶ τῶν τοιούτων ταῦτόν φάναι, ὅτι διαφέρει τὸ κλειέσθω ἢ θύρα τοῦ κεκλείσθω, καθὼς ἡ μὲν κατὰ τὸν Ενεσῶτα ἐκφορὰ ὑπαγορεύει τὴν ὑπόγειον πρόσαξιν, ὁ περ Ενεσῶτος τοῦ

παρατεινομένου ἦν ἴδιον, τό γε μὴν κεκλείσθω τὴν ἐκπαλαί
ὀφείλουσαν διάθεσιν γενέσθαι. » (Περὶ Συντάξ. Γ', 24).

§. 107. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ὁ Παρακείμενος τῆς Προσα-
κτικῆς ἐννοεῖται παρ' αὐτῶν περὶ ἐνεργείας ὅχι ἀκόμη γενομένης
ἢ ὁποία πρέπει νὰ ᾖ τειωμένη ἐν τῷ μέλλοντι, περὶ δὲ
διαρκείας ἐν τῷ αὐτῷ μέλλοντι δὲν λέγουσι τίποτε. Ἀλλὰ ἐκ
ταύτης πρέπει νὰ διασαλῇ, φαίνεται εἰς ἐμὲ, ἢ ἄλλη περίσσις
καθ' ἣν ὁ Χρόνος οὗτος τίθεται ἐπὶ γενομένης ἤδη ἐνεργείας,
προσαττοιμένης τότε μόνον τῆς διαρκείας τοῦ ἤδη τετελεσμένου,
νὰ μένη δηλ. τὸ τετελεσμένον ἐν αὐτῇ τῇ καταστάσει· ἢ ἤδη
κλεισμένη θύρα νὰ μένη κλεισμένη ἦτοι, κατ' ἐνεργητικὸν τύπον,
= φύλαττε τὴν θύραν, ὡς εἶναι, κλεισμένην. Καὶ ἐπὶ τούτου
ἴσως ἤθελεν ἀρμόζει ὁ Χρόνος οὗτος φυσικώτερον· ἀλλ' ὡς ἐπὶ
τῆς Οριστικῆς λέγεται ὅλῳ λα ἀντὶ ὀλοῦμαι καὶ τέθνηκα
ἀντὶ θανοῦμαι, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς Προσακτικῆς τέθνηθα =
θάναε καὶ ἔσο θανών, κεκλείσθω = κλεισθήτω καὶ
ἔστω κεκλεισμένη.

§. 108. Ἐπὶ μόνῃς τῆς διαρκείας τοῦ ἤδη γενομένου ἐκλαμ-
βάνεται ὁ Παρακείμενος τῆς Προσακτικῆς εἰς τὰ ἀκόλουθα,
ὥκνουν ἐγὼ εἰπεῖν τὰ νῦν ἀπογετολμημένα· νῦν
δὲ τοῦτο μὲν τετολμήσθω εἰπεῖν ὅτι τοὺς ἀκριβε-
στέρους φύλακας φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι (Πλάτ.
Πολιτ. Γ', 503), ὅπου τὸ τοιοῦτον ἦτον ἤδη τετολμημένον —
ταῦτα μὲν οὖν, ὦ Εὐθύδημέ τε καὶ Διονυσόδωρε,
πεπαίσθω τε ὑμῖν καὶ ἴσως ἱκανῶς ἔχει (Πλάτ. Εὐθυδ.
278), ὅπου ἡ παιδιὰ αὕτη εἶχε γένῃ· ὅθεν ἡ ἐννοια εἶναι =
ταῦτα ἔστωσαν πεπαιγμένα ὡς εἰσὶ πεπαιγμένα, ὅπου
περιέχεται καὶ ἡ ἐννοια καὶ παύσατε πλέον· τοῦτο δὲ
ἤθελεν εἶναι πάλιν, κατὰ Οριστικὴν Ἐγκλισιν, ταῦτα πέπαισται,
ὡς εἶναι τὸ παρ' Ἀριστοφάνει (Νεφ. ἐν τέλει) κεχόρευται γὰρ
μετρίως τό γε τήμερον ἡμῖν. Συνηθέσατον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
εἰρήσθω ἐν ἐπιλόγῳ τῶν εἰρημένων ἤδη, ὡς ταῦτα μὲν οὖν
ἱκανῶς περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ
ὑπερβολῶν εἰρήσθω (Πλάτ. Πολιτικ. 285).

§. 109. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Παρακείμενος τῆς Προσακτικῆς
τίθεται εἰς δήλωσιν ὁποιασδήποτε ὑποθέσεως ὅτι ἐγινέ τι ἐν τῷ
παρελθόντι, τὸ ὁποῖον ἀδηλον ἂν ἔγινεν ἢ ὅχι, ἢ καὶ ἐμυλο-
γουμένως παρῆλθεν, ὡς ἐκπεπορθήσθω ἢ Τροία ἐν νείᾳ
ἔτισι πρότερον· ἐνθα εἶναι φανερόν ὅτι οὔτε ἡ ἐνέργεια τῆς

πορθήσεως οὔτε ἡ διάρκεια τῆς αὐτῆς προσάσσεται, ἀλλὰ μόνον ἡ νόησις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ὑποτίθεται = νοεῖσθω ἡ Τροία ἐκπεπορθημένη, κτλ. οὕτω πεποιήσθω, δεδοσθω, τεθείσθω — ταῦτα οὕτω πεπράχθω — ὅμως δὲ εἰρήσθω μοι ἀδικώτερον εἶναι τὸν ἐκόντα ψευδόμενον τοῦ ἄκοντος (Απομν. Δ', 6', 19).

§. 110. Οὕτω λοιπὸν εὐρίσκεται ὁ Παρακείμενος τῆς Προσακτικῆς Εγκλίσεως τιθέμενος παρ' Ἑλλῆσι· α'. ἐπὶ ἐνεργείας ὅχι ἀκόμη τετελεσμένης ἡ ὁποία πρέπει νὰ ᾔῃ τελειωμένη ἐν τῷ μέλλοντι καὶ νὰ μένῃ οὕτω· κεκλείσθω ἡ θύρα = κλεισθήτω ἡ ἀνοικτὴ θύρα καὶ ἔστω κεκλεισμένη· β'. ἐπὶ ἐνεργείας τετελεσμένης ἡ ὁποία πρέπει νὰ διαμένῃ ἐπὶ τοιαύτης καταστάσεως ἐν οἷα εὐρίσκεται· εἰρήσθω ταῦτα = μενέτωσαν εἰρημένα τὰ ἤδη εἰρημένα· γ'. ἐπὶ ὑποθέσεώς τινος ἐν τῷ παρελθόντι· ἐκπεπορθήσθω ἡ Τροία, κτλ. = νοεῖσθω ἡ Τροία ἐκπεπορθημένη, κτλ. Ταῦτα πάντα δυνατόν νὰ ὑπαχθῶσιν ὑπὸ μίαν κοινὴν ἀρχήν· καὶ τοῦτο προσπαθεῖ ὁ Ερμᾶννος (*de Emendanda, cet. pag. 218*) λέγων ὅτι ὅλοι οἱ Παρωχημένοι τῆς Προσακτικῆς ἀναφέρονται εἰς μόνας τὰς νοήσεις τῶν παρελθόντων πραγμάτων αἱ ὁποῖαι παρίστανται ὡς παροῦσαι εἰς τὸν νοῦν, κτλ. Ὅσον ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ερμᾶννου δυνατόν νὰ συναχθῇ, φαίνεται ὅτι αὐτὸς περιλαμβάνει μόνον τὴν β' καὶ γ' σημασίαν· εἰς ἐμὲ ὅμως φαίνεται ὅτι, τῆς ἀκριθείας χάριν, πρέπει νὰ περιληφθῶσι καὶ αἱ τρεῖς· καὶ ὅτι, τῆς σαφηνείας χάριν, εἶναι καλὸν νὰ διασέλλεται πᾶσα μία ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῆς δοθείσης περιστάσεως.

§. 111. Ἀν ἡ Προσακτικὴ Εγκλισις ἔχει καὶ ἂν ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ Μέλλοντα ἢ ὅχι τοῦτο εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον, ἀπασχολήσαν τοὺς παλαιούς Γραμματικούς (Απολλ. περὶ Συντάξ. Α', 36), ἀνενεώθη παρὰ τῶν νεωτέρων (Ερμαν. *de Emend. p. 217*). Τούτου τὴν ἐξέτασιν παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνταῦθα δὲ σημειοῦμεν ὅτι τὸ οἶσε τὸ ὁποῖον φέρει ὁ Ερμᾶννος ὡς παράδειγμα Μέλлонτος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ᾔῃ Μέλλον καὶ διὰ τοῦτον ἀκόμη τὸν λόγον, ὅτι ὁ πληθυντικὸς αὐτοῦ ἀριθμὸς οἶσετε (Ιλ. Ο, 718) δὲν ἀποτείνεται κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὸ μέλλον, ἀλλὰ μάλιστα εἰς τὸ ἐνεσῶς καὶ εἰς τὸ πάραυτα· διότι ὁ Εκτωρ ἤθελε τὸ πῦρ εἰς τὴν σιγμὴν, ἵνα καύσῃ τὰς νῆας τῶν Ἀχαιῶν. Τί εἶναι λοιπὸν τὸ οἶσε μετὰ τῶν οἰσέτω, οἶσετε, ἄξετε, κτλ; (ἴδε Ιλ. Γ, 104. 105. Τ, 173. Οδ. Υ, 154. Χ, 106. Ἰδε καὶ Ιλ. Γ, 120. Οδ. Γ, 429, ἐνθα τὸ οἰσέμεν = οἶσαι, ὡς τὸ ἀξέμεν (Ιλ.

Ψ, 111) = ἄξει = ἀγαγεῖν. Μέλλων δὲ ἐν Ιλ. Σ, 191). Τὸ οἶσε εἶναι παλαιὸς σχηματισμὸς τοῦ Αορίστου τὸν ὁποῖον ἡ παρ' ἡμῖν χρῆσις ἀνεκάλεσεν, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα, καὶ τοῦτο κατ' ἀναλογίαν τοῦ Ενεσῶτος, γράφε, γράψε — πλέκε, πλέξε — παῖζε, παῖξε — δούλευε, δούλευσε, κτλ.

§. 112. Ἐκ τῶν λόγων τοῦ Απολλωνίου ἤθελε συνάξει τις τὸ αὐτό, καὶ τοῦτο ἤθελεν εἶναι ὀρθὸν συμπέρασμα, ὡς ἐκ τῶν φερομένων παραδειγμάτων, ὅχι ὁμῶς καὶ ὡς ἐκ τῆς γνώμης τοῦ Φιλοσόφου Γραμματικοῦ· διότι πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀνωμαλίας ταύτης προλαβὼν λέγει τοιαῦτα ὅποια ὅχι μόνον δὲν βεβαιοῦσιν ἀλλὰ μάλιστα τὸ ἀνατρέπουσι. Οἱ λόγοι του εἶναι οἱ ἐξῆς· «Τί δὲ τὸ παράξαν τοὺς παραδεξαμένους μέλλοντος προσεκτικά; Μόνον τὸ γραψέτω καὶ τὸ οἶσε θέειον γρη῏, ἃ περ ἀπολύεται ἐντελέστερον ἐν τῷ περὶ προσεκτικῶν ἀπαιτοῦντος δὲ καὶ νῦν τοῦ λόγου ὀλίγα παρατησόμεθα, ὅτι ποιητικώτερον μὲν τὸ οἶσε κατ' ἐναλλαγὴν εἴρηται φωνῆς τῆς φέρε, τῆς γραψέτω καὶ τὰ ὅμοια, οὐ κατὰ διάφορον μὲν χρόνον, κατὰ δὲ ἐκλογὴν ὀνόματος, ὁπότερον εἴη κατωρθωμένον, καθάπερ ἤδη προεμελετήθη τοιαύτη ζήτησις ἐν τῇ Ορισικῇ Εγκλίσει, ἔγραψας ἢ ἔγραψες, οὐ διαφορᾶς οὔσης χρονικῆς, αὐτὸ δὲ μόνον γραφῆς, δυναμένης οὐκ ἀπιθάνως παραλαμβάνεσθαι, ὡς ἐπιδείκνυμεν ἐν τῷ περὶ ῥημάτων» (περὶ Συντάξ. Α', 36).

§. 113. Ἐκ τούτου λοιπὸν συνάγεται ὅτι αὐτὸς ἐξελάμβανε τὸ οἶσε ὡς νέον Ενεσῶτα ἐκ τοῦ Μέλλοντος προκύψαντα· διότι ὁ συλλογισμὸς αὐτοῦ φαίνεται βαίνων κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· ὡς τὸ ἔγραψες δὲν εἶναι διάφορον τοῦ ἔγραψας, οὕτω τὸ οἶσε τοῦ οἶε ἦτοι φέρε· Αορίστοι τὰ δύο πρῶτα, Ενεσῶτες τὰ δύο δεύτερα· διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἀνωτέρω ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Απολλωνίου γραψέτω (κατ' ἐναλλαγὴν εἴρηται φωνῆς τῆς φέρε τῆς γραψέτω)· πρέπει νὰ τραπῇ εἰς τὸ γραψέτω, ὡς φέρουσιν αἱ διάφοροι γραφαί, ἵνα ᾖ αὐτὸς ἑαυτῷ σύμφωνος.

§. 114. Ὅτι τὸ οἶσε μετὰ τῶν ὁμοίων εἶναι Ενεσῶς ἦτον γνώμη καὶ πολλῶν ἄλλων παλαιῶν Γραμματικῶν· «καὶ τὰ παραγόμενα ἀπὸ Μέλλοντος εἰς Ενεσῶτα (οὐκ ἔχει Παρατατικόν), ὡς τὸ ὄρσω ἐξ οὗ τὸ ὄρσε καὶ ἄξω, ἄξετε Πριάμοιο βίην. — οἴσετε ῥῆμα Προσεκτικὸν Ενεσῶτος καὶ Παρατατικοῦ· ἔστι γὰρ οἴσω Μέλλων, καὶ μετὰγεται εἰς Ενεσῶτα» (Ετυμ. Μ, 232. 619)· — «ἡ διπλῇ πρὸς τὸ οἴσετε ὅτι οὐ Μέλλοντός ἐστι Χρόνου, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ φέρετε, ἀπὸ τοῦ οἴσαι (? οἶσε) ὃ ἐστι φέρε» (Σχολ. Βεν. Α', εἰς Ιλ. Γ, 103). Γνωρίζω τὴν ἀξίαν τῶν παλαιῶν Γραμμα-

τικῶν, δέχομαι τὸ κῦρὸς των, σέβομαι τὴν γνώμην των· «*quid enim Herodiani artibus certius? quid Apollonii scrupolosis quaestionibus enucleatius possit inveniri?*» (Πρισκιανὸς ἐν προοιμίῳ)· ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ μὴ πιστεύσω τοὺς παλαιοὺς Γραμματικούς, οὐδὲ τὸν ἄλλως ἀξιοπιστότατον Ἀπολλώνιον· τὸ οἶσε, οἶσετε καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι ἀναντιρρήτως Ἀόριστοι (ἴδε προσθήκας εἰς Γραμμ. Βουττμαν. σελ. 484, καὶ τοῦ αὐτοῦ Βουττμ. Διεξοδ. Γραμμ. Α', §. 96. Σημ. 10).

§. 115. Τὸ αὐτὸ ζήτημα ἐκινήθη καὶ περὶ τῆς Ὑποτακτικῆς, ἅν τὸ λέξω, λέξης, λέξη, κτλ. εἶναι Μέλλοντες ἢ Ἀόριστοι. Ο Ἀπολλώνιος, πολεμήσας μὲ πέντε λόγους ἰσχυροὺς, τὴν γνώμην τῶν δεχομένων τὰ τοιαῦτα ὡς Μέλλοντας (ἴδε Δ. Π.), συνάγει ἐν τέλει «δέδεικται ἄρα ὡς, Μελλόντων μὲν ὄντων οὐ μὴν Ἀορίστων, ἢ Ὑποτακτικῇ Ἐγκλισίῃ ἀκατάλληλος· Ἀορίστων δὲ ὄντων καὶ μὴ Μελλόντων, κατὰλληλος καὶ ἡ Ὑποτακτικῇ Ἐγκλισίῃ (περὶ Συντάξ. Γ', 30. Ἰδε καὶ Κοραῆν Ἰσ. Μ. Β', 313). Ταύτην δὲ τὴν φορὰν ἔχει καὶ τὸν Ερμᾶννον ὁμόφρονα «*Praeterea observandum est, conjunctivo futuri Graecos non esse usos. De qua re quum alii hic illic dixere grammatici, tum optime omnium Apollonius lib. III. de Syntaxi cap. 30 . . . Nec Latini hunc modum habent, nisi quam circumscriptioe utuntur.*» Ἐπειτα ὁμῶς ἀπὸ ταῦτα προσθέτει *quamquam causa nulla fuit, quare hic modus omitteretur* (de Emedanda, cet. 213).

Ἀπαρέμφατον.

§. 116. Τὸ Ἀπαρέμφατον ἔχει τέσσαρας Χρόνους, τὸν Ἐνεσῶτα, τὸν Ἀόριστον, τὸν Μέλλοντα καὶ τὸν Παρακείμενον.

Μέλλον.

§. 117. Ο Μέλλον τοῦ Ἀπαρεμφάτου δὲν ἔχει δυσκολίαν· ἐν τούτῳ θεωρεῖται ἡ μέλλουσα ἐνέργεια ἥτοι ὡς ἐκ τοῦ σημείου τοῦ ἐνεσῶτος, ὑπισχνεῖται δώσειν, ἢ ὡς ἐκ τοῦ σημείου τοῦ παρελθόντος, ὑπισχνεῖτο δώσειν (§. 74). Συνάπτεται δὲ κατὰ τὸ εἶδος ὁ Χρόνος οὗτος· α'. μετὰ τῶν ἐλπίδος, ἐπαγγελίας καὶ ἀπειλῆς σημαντικῶν ῥημάτων τὰ ὅποια ἐκ φύσεως των ἀποταίνονται εἰς τὸ μέλλον· β'. μετὰ τῶν λεκτικῶν, δοξαστικῶν, ὁροτικῶν καὶ τῶν ὁμοίων ῥημάτων, ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ μέλλον, ἄλλως δυναμένων νὰ ἀναφέρονται καὶ εἰς ἐνεσῶς, καὶ εἰς τὸ παρελθόν.

α. οὐκέτι νῶϊ ἔλπομαι αὐτῷ περ νοστήσέ μεν
ἐκ πολέμοιο — ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ἔλπετο πάμπαν ἐκπέρσειν
πτολίεθρον ἄνευ ἔθεν (Ιλ. Ρ, 239. 406) — στεῦται
γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα, αὐτὰς τ' ἐμπρή-
σειν· αὐτὰρ Αχαιοὺς δηώσειν — στεῦτο δ' ὄγ' ἀμφο-
τέρων ἀπολεψέμεν αὐατα χαλκῷ (Ιλ. Ι, 241. Φ, 455)
— σῖτον τῇ στρατιῇ ὑποδέχομαι παρέξειν — ὑπίσχοντο
πέμψειν (Ηρόδ. Ζ', 158. 168) — δώσειν ὑπέσχετο
(Εὐρ. Τρ. 930) — καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι
ἀπειλεῖς — ὥς Εκτωρ εἶως μὲν ἀπείλει μέχρι θα-
λάσσης ρέα διελεύσεσθαι (Ιλ. Α, 161. Ν, 143).

β. οὐδὲ μέ φησιν δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν
φάος ἡελίοιο — ὃν τέ μοι αἰεὶ φάσκεν ἐλεύσεσθαι (Ιλ.
Ε, 120. Οδ. Κ, 331) — ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι
(Δημ. περὶ Στεφ. ΚΖ'). — ὥθης με τρέψεσθαι — εἴπερ
ἐξελέγξειν ἐνόμιζεν — οὐκ οἰομένων τὸ δεινὸν ἥξειν
— τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν ὑπολαμβάνόντων —
οἶομαι δῆλον ὑμῖν ποιήσειν — φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ
εὐηθείᾳ ἔσεσθαι (Δημ. περὶ Στεφ. Ε'. Ζ', ΙΔ'. ΙΗ'. ΚΓ')
καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὠμνυσαν ἐμπεδώσειν ταῦτα
(Ξ. Ελλην. Ε', α', 32).

§. 118. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ ἐπὶ τῶν Μετ' ὀλίγον μελ-
λόντων, ὡς ἡγεῖται, ἡγεῖτο κεκοσμήσεσθαι τὴν πο-
λιτείαν, κατακεκόψεσθαι (Ξ', Αν. Α', ε', 16), κτλ. Ωσαύτως
καὶ ὅταν ἡ ἀπόφασις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον (§. 63. ΙΙΙ. γ'),
ὁμολογήσει ποιήσειν — ἡγήσεται ὅτως ἔξειν — ὁμοῦ-
μαι ψηφιεῖσθαι σὺν τῷ νόμῳ, κτλ.

Παρακείμενος.

§. 119. Ο Παρακείμενος φυλάττει καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀπαντα-
χοῦ, τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν· σημαίνει δηλ. τὸ τέλειον τῆς ἐνερ-
γείας μετὰ τοῦ διαρκοῦς· α'. ὡς πρὸς τὸ παρόν· Ε'. μεταφερόμε-
νον ὑπὸ τοῦ νοῦς εἰς τὸ μέλλον· γ'. μεταφερόμενον εἰς τὸ παρελθόν.

α'. τὰ σε προτί φασιν Αχιλλῆος δεδιδάχθαι (Ιλ.
Λ, 831) — αὐτοὺς δὲ αὐτῷ αἰεὶ τῷ νῆαυκλήρῳ (νόησον)
περικεχύσθαι (Πλάτ. Πολιτ. Ζ', 488) — καὶ τὸ μνημα
ὑπερμέγεθες ἐχώσθη, ὡς φασὶ καὶ νῦν τὸ μνημα μέ-
χρι τοῦ νῦν τῶν εὐνούχων κεχῶσθαι λέγεται· καὶ
ἐπὶ μὲν τῇ ἄνω στήλῃ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναι-

κός ἐπιγεγράφθαι φασὶ τὰ ὀνόματα, Σύρια γράμματα· κάτω δὲ εἶναι τρεῖς λέγουσι στήλας, καὶ ἐπιγεγράφθαι Σκηπτούχων (Ξ. Κ. Π. Ζ', γ', 17)· ὅπου τὸ προστιθέμενον μέχρι τοῦ νῦν προσεπέξηγεῖ, κατὰ πληρεστέραν ἔκφρασιν, τὴν ὑπὸ τοῦ Παρακειμένου σημαυνομένην διάρκειαν — δεδηλωσθαί μοι νομίζω (Δημ. περὶ Στεφ. ΛΒ').

β'. ἀλλὰ βουλεύου, μάλλον δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι· μία δὲ βουλὴ τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτός πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῦχθαι (Πλάτ. Κρίτ. 46) — ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅ πασι δεδόχθαι φημὶ δεῖν (Δημ. Φ. Α', 8) = εἶναι δεδογμένα — δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, συχνότατον ἐν τοῖς ψηφίσμασι, τὸ ὅποιον ἐκ μὲν τοῦ προβάλλοντος θεωρούμενον = δεῖ εἶναι δεδογμένον, καί, κατὰ Προσакτικήν, δεδόχθω, ἐκ δὲ τῆς μετέπειτα κυρώσεως τοῦ δήμου ἤθελεν εἶναι = δεδοκται, κτλ. — κινδυνεύεις δ' εἴτ' ἔτι δεῖ σε τοῦτο ποιεῖν, εἴτ' ἤδη πεπαῦσθαι (Δημ. περὶ Στεφ. Π') = εἶναι πεπαυμένον. Ως δὲ τὸ κέκλημαι (§. 30) = ἔλαβον καὶ ἔχω τὴν κλήσιν, ἥτοι καλοῦμαι, οὕτως εἰς τὸ καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκληῖσθαι (Θουκ. Ε', 9) τὸ κεκληῖσθαι = κεκλημένους εἶναι τοῦν τευθεν, καλεῖσθαι.

γ'. τὰ σμικρὰ συμφέροντα τῇ πόλει ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥσπερ οὗτοι, πεπρακέναι; (Δημ. περὶ Στεφ. Θ').

§. 120. Τὸ πεπρακέναι τοῦ παραδείγματος γ' = νὰ τὰ εἶχα πωλημένα; ὅθεν τοῦτο εἶναι μάλλον Ὑπερσυντελικὸς ἢ Παρακειμένος. Ωσαύτως εἰς τὸ (Λυκούργ. Λεωκρ. VIII, Κορ.) ἐπειδὴ χρόνος ἐγένετο, καὶ ἀφικνεῖτο Ἀθήνηθεν πλοῖα εἰς τὴν Ρόδον, καὶ φανερόν ἦν, ὅτι οὐδὲν δεινὸν ἐγγύονει περὶ τὴν πόλιν, τὸ ἐγγύονει, κατ' Ἀπαρέμφατον ἐκφερόμενον, ἤθελεν εἶναι Ὑπερσυντελικός (§. 83). Καὶ οἱ μὲν Ρωμαῖοι διέστειλαν τὸν Ὑπερσυντελικὸν τοῦ Παρακειμένου ἐπὶ τῆς Ὑποτακτικῆς Εγκλίσεως, *dixerim, dixisem*, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων μιμοῦνται τοὺς Ἕλληνας οὔτινες εἰς ὅλας τὰς ἄλλας Εγκλίσεις, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς περιλαμβάνουσιν ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπον τοὺς δύο τούτους Χρόνους (ἴδε κατωτέρω §. 125).

Ενεστώς καὶ Αόριστος.

§. 121. Εἰ μὲν ὁ Μέλλων λαμβάνει κάποιαν τροπολογίαν εἰς τὸ Απαρέμφατον, θεωρουμένου τοῦ γενησομένου ἥτοι ὡς ἐκ τοῦ σημείου τοῦ νῦν, ἢ ὡς ἐκ τοῦ σημείου τοῦ παρελθόντος, προσδοκᾷ ἐλεύσεσθαι καὶ προσεδόκα ἐλεύσεσθαι· εἰ μὲν ὁ Παρακείμενος τροπολογεῖται καὶ αὐτός, μεταφερόμενος ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο χρονικὸν τμήμα, ὁ Ενεστώς καὶ ὁ Αόριστος καταντῶσιν ἀληθεῖς ἄχρονοι τύποι εἰς ἐξήγησιν τοῦ κατὰ παράτασιν καὶ κατὰ συντελείωσιν, τὸ δὲ χρονικὸν αὐτῶν τμήμα προσδιορίζεται ἐκ τοῦ Χρόνου τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ τὸ Απαρέμφατον ἐξαρτᾶται· οὕτω π. χ. βούλομαι—ἡβουλόμην, βεβούλημαι, ἐβεβουλήμην, ἐβουλήθην—βουλήσομαι γράφειν, καὶ βούλομαι, ἡβουλόμην, βουλήσομαι, κτλ. γράψαι· τὰ πρῶτα δηλοῦσι βούλομαι, ἡβουλόμην, κτλ. τὴν γραφὴν ἥτοι τὴν κατὰ παράτασιν ἐνέργειαν τοῦ γράφειν, τὰ δεύτερα δηλοῦσι τὴν κατὰ συντελείωσιν ἐνέργειαν τοῦ γράφειν, τὸ γράψαι ἥτοι τὴν γράψιν, οὕτως εἰπεῖν. Ἐν αὐτῷ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδικῶν Απαρεμφάτων, δοκεῖ μοι οὕτως ἔχειν = ὅτι εἶχει· ἐδόκει μοι οὕτως ἔχειν = ὅτι εἶχε.

§. 122. Φέρονται δὲ πρὸς Ενεστῶτα καὶ πρὸς Αόριστον ὅλαι μὲν αἱ προεξηγηθεῖσαι κλάσεις τῶν ῥημάτων, μάλιστα δὲ τὰ προαιρετικὰ μετὰ τῶν ὁμοταγῶν· τὰ δὲ ἄλλα ὅταν ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐνεστὼς ἢ παρελθόν (ΚΗ'. §. 5), βούλομαι λέγειν — βούλομαι εἰπεῖν = οἶεσθέ με λανθάνειν — οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, κτλ. Ἡ μεταξὺ Παρακειμένου καὶ Αορίστου προεξηγηθεῖσα διαφορὰ τηρεῖται καὶ ἐνταῦθα, συμβαίνει ὁμῶς καὶ ἐν τούτοις ἐνίοτε ὅ,τι καὶ περὶ τῆς Οριστικῆς ἐσημειώθη (§. 37 - 41).

§. 123. Ἐκ τούτου ἔπεται πρῶτον ὅτι, κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἐνεργείας καὶ κατὰ τὴν χρείαν τοῦ συγγραφέως, τίθεται εἰς τὴν λόγον ἐπὶ Απαρεμφάτου Ενεστὼς ἢ Αόριστος ἢ διαδέχεται ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ὥστε καί, εἴ τι τοῦ βασιλέως δέοιντο, τοὺς παῖδας ἐκέλευον Κύρου δεῖσθαι, διαπράξασθαι σφίσιν. Ο δὲ Κύρος, ὅ,τι δέοιντο αὐτοῦ οἱ παῖδες, διὰ τὴν φιланθρωπίαν καὶ φιλοτιμίαν, περὶ παντός ἐποιεῖτο διαπράττεσθαι (Ξ. Κ. Π. Α', δ', ι)· ὅπου τὸ μὲν διαπράξασθαι ἐννοεῖται περὶ μιᾶς ἐκάστης παρακαλέσεως τῶν παίδων, τὸ δὲ διαπράττεσθαι περὶ τῆς παντατινῆς προσπάθειας τοῦ Κυρου· τὸ πρῶτον = νὰ κατορθώσῃ, τὸ δεύτερον

καὶ κατ' ὁρθὴν οὕτω καὶ (Κ. Π. Β', δ', ιο) δοκεῖ γάρ μοι, ἔφη, πάντα μὲν, οὓς ἂν τις βούληται ἀγαθοὺς συνεργοὺς ποιεῖσθαι ὁποιοῦτινοςοῦν πράγματος, ἡδίων εἶναι, εὖ τε λέγοντα καὶ εὖ ποιοῦντα παρορμᾶν μᾶλλον ἢ λυποῦντα καὶ ἀναγκάζοντα· οὓς δὲ δὴ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων ποιήσασθαι τις βούλοιτο συνεργοὺς προθύμους, τούτους παντάπασιν ἔμοιγε δοκεῖ ἀγαθοῖς θηρατέον εἶναι καὶ λόγοις καὶ ἔργοις· ὅπου πάλιν τὸ μὲν ποιεῖσθαι ἐννοεῖται περὶ ἐπαναλήψεως, ὡς δηλαδὴ καὶ τὸ προστιθέμενον ὁποιοῦτινοςοῦν πράγματος, τὸ δὲ ποιήσασθαι περὶ ἐνὸς ὁρισμένου πράγματος· ὡταύτως (Απομν. Α', α', 14) καὶ τοῖς μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι πάντα (δοκεῖν), τοῖς δὲ οὐδὲν ἂν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαι τε καὶ ἀπόλλυθαι, τοῖς δὲ οὐτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν, οὔτε ἀπολέσθαι, κτλ.

§. 124. Επεταὶ δεύτερον ὅτι εἰμὲν ἡ τοῦ ἐνεστωτικοῦ τύπου παρχάσις ἀναφέρεται εἰς τὸ παρόν, προσδιοριζόμενον, ὡς εἵπαμεν, ἐκ τοῦ χρόνου ἐξ οὗ τὸ Ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, τότε ὁ Χρόνος οὗτος εἶναι κυρίως Ενεσῶς (χρὴ λέγειν, δοκεῖ ἔχειν)· εἰδὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, τότε ἀποτελεῖ κυρίως Παρατατικόν (ἔχρην λέγειν, ἐδόκει ἔχειν). Οχι λοιπὸν ἀδίκως περιλαμβάνουσιν οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ καὶ τὸν Παρατατικὸν ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ Ενεσῶτος καθ' ὅλας τὰς Εγκλίσεις, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς, ὥς καὶ τὸν Ὑπερσυντελικὸν ὑπὸ τὸν τοῦ Παρακειμένου.

§. 125. Ο Γραμματικὸς Πρισκιανός, διασέλλων καὶ παρὰ Ρωμαίοις Εὐκτικὴν καὶ Ὑποτακτικὴν Εγκλίσιν, λέγει «*in hoc autem modo (optativo) duntaxat et infinito tempora conjuncta habent Latini, praesens cum praeterito imperfecto, et praeteritum perfectum cum plusquamperfecto ad imitationem Graecorum, quamvis haec quoque conati sunt quidam disiungere sed melius est esse conjuncta*» καὶ «*subjunctivus, cum apud Graecos conjuncta habet tempora, apud nos divisa habet omnia, quomodo indicativus*» ὡταύτως «*infinitus modus quoque conjuncta habet tempora, quomodo optativus, praesens et praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum et plusquamperfectum, quomodo apud Graecos*» (Lib. VIII. C. VIII. 18 καὶ Μακρόβιον *de differentiis, cet.*).

§. 126. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐδὲν τὸ παρατηρητέον, ἡ διάκρισις ὁμῶς τῆς Εὐκτικῆς καὶ Ὑποτακτικῆς παρὰ Ρωμαίοις δὲν

φαίνεται ὁρθή· διότι ἄλλο εἶναι εὐχῆς ἐξήγησις καὶ ἄλλο Εὐκτικὴ Εγκλίσις, ἰδιαίτερον τύπον ἔχουσα· τὸ πρῶτον δυνατόν νὰ γένη καὶ δι' ἄλλης Εγκλίσεως, διὰ τῆς Οριστικῆς, π. χ. παρ' Ἑλλήσιν, εἴθε συνεγενόμην (Κεφ. ΚΖ', §. 5. δ') καὶ ἡ Υποτακτικὴ παρὰ Ῥωμαίοις (*sint, essem.*) δυνατόν νὰ γένη Εὐκτικὴ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρῆζει εὐκτικῷ μορίου "*tamen eget adverbio optandi, ut plenum significet sensum*" (Priscianus ut supra, C. XIII)· τὸ δεύτερον, ὁ ἰδιαίτερος τύπος τῆς Εὐκτικῆς Εγκλίσεως, εἶναι χωριστὸν πλεονέκτημα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 30).

§. 127. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀνακεφαλαιουμένων τῶν προειρημένων, εὐρίσκεται ὅτι καθ' ὅλας τὰς Εγκλίσεις ὁ μὲν Ἑνεστῶς τίθεται εἰς δῆλωσιν τοῦ κατὰ παράτασιν, ὁ δὲ Αόριστος τοῦ κατὰ συντελείωσιν· οὕτως, ἐπὶ Προτακτικῆς· ἐπειδὴν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνετε (Δημ. Φ. Α', 6), ἔνθα τὸ μὲν κρίνατε, ὡς ἅπαξ γενησόμενον, τίθεται κατ' Αόριστον, τὸ δὲ προλαμβάνετε, ὡς κατὰ μικρόν, ἐπὶ πολλῶν σιγμῶν, κατὰ συνέχειαν ἢ ἐπανάληψιν, γινόμενον, κατ' Ἑνεστῶτα. Ἐπὶ Υποτακτικῆς· ἴν' ἢ διὰ τὸν φόβον . . . ἡσυχίαν ἔχη, ἢ παριδὼν ταῦτα ἀφύλακτος ληφθῇ (Δημ. ὡς ἀνωτ. 7), ἔνθα πάλιν τὸ μὲν ἔχη σημαίνει παράτασιν, τὸ δὲ ληφθῇ ἐνέργειαν ἅπαξ γενησομένην. Ἐπὶ Εὐκτικῆς οὕτω νικήσαιμί γ' ἐγὼ καὶ νομιζοίμην σοφός (Αρισ. Νεφ. 520) — βουλοίμην ἄν, θεασαίμην ἄν. Ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου· τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν, εἴγ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, κτλ. (Δημ. Φ. Α', 7), ἔνθα ὡς, καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων, τὸ μὲν παρασκευάσασθαι σημαίνει ἐνέργειαν ὡς ἐκ τοῦ τέλους θεωρουμένην, καὶ ἐπομένως τὸ ἅπαξ γενησόμενον, τὸ δὲ ἔχειν συνεχῇ κατάστασιν. Θαυμασίως ἐξηγεῖται ἡ διαφορὰ εἰς τὸ ἀκόλουθον χωρίον τοῦ Λουκιανοῦ (Νεκρ. Διαλόγ.) ὥστε λυε τὰ ἀπόγεια, τῆμ' ἀταβάθραν ἀνελώμεθα, τὸ ἀγκύριον ἀνασπάσθω, πέτασον τὸ ιστίον, εὐθυνε, ὦ πορθμεῦ, τὸ πηδάλιον.

§. 128. Πρέπει δὲ καὶ περὶ τούτων ὅλων τῶν Εγκλίσεων νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ περὶ Οριστικῆς ρηθέν, ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Αορίστου σημαινόμενον σιγμαῖον κρέμαται ἀπὸ τὸν τρόπον τοῦ θεωρεῖν· ὅθεν δυνατόν καὶ πράγματα ὀλιγοχρόνια, κατὰ παράτασιν θεωρούμενα, νὰ ἐκφερθῶσι κατ' Ἑνεστῶτα, λύω τὰ ἀπόγεια· καί, πολὺ περισσότερον, πράγματα πολυχρόνια, κατὰ συντελείωσιν θεωρούμενα,

νὰ ἐκφερθῶσι κατ' Λόρισον, οἷον λόγους δ' ἀκοῦσαι τοὺςδε καὶ ποθαυμάσαι διηνεκῶς θέλοισι' ἄν (Αἰσχ. Αὔ. 326) — αἰῶνα τὸν σύμπαντα δουλειῦσαι θέλω (Εὐρ. Εκ. 757) — ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; (Πλάτ. Κρίτ. 54). Εἰς ὅλα ταῦτα θεωρεῖται ἡ τελείωσις τῆς πράξεως· ὅθεν κρέματα πολλάκις ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ μεταχειρισθῇ Ενεσῶτα ἢ Λόρισον, μὴ λέγει ἢ μὴ λέξης—διαπράττη ἢ διαπράξῃ—λέγειν ἢ εἰπεῖν, κτλ. οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι καλέσας δὲ ὁ Κῦρος Αράσπην Μῆδον τοῦτον ἐκέλευσε διαφυλάξαι αὐτῷ τὴν ταγυναῖκα καὶ τὴν σκηνὴν . . . ταύτην οὖν ἐκέλευσεν ὁ Κῦρος διαφυλάττειν τὸν Αράσπην (Ξεν. Κ. Π. Ε', α', 2. 3), ὅπου τὸ ἐπόμενον ἕως ἄν αὐτὸς λάβῃ ἐπεξηγεῖ καλλιώτερον τὴν ἐν τῷ διαφυλάττειν περιεχομένην παράτασιν.

§. 129. Τὰ προεκτεθέντα παραδείγματα καὶ πολλότατα ἄλλα δεικνύουσιν ὅτι τὸ οἶομαι μετὰ τῶν ὁμοίων, ἐν γένει δοξασίαν σημαῖνον, συντάσσεται μετὰ Ενεσῶτος, Παρωχημένου, ἢ Μέλλοντος, καθόσον ἡ δοξασία ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν ἢ ἄλλο χρονικὸν τμήμα· τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν λεκτικῶν. Ἐκ τοῦ ἄλλου πάλιν μέρους τὸ ἐλπίζω, ὑπισχνοῦμαι, κτλ. τὰ ὁποῖα, πρὸς τὸ μέλλον φερόμενα, ἀπαιτοῦσι Μέλλοντα, μεταβάλλοντα ἔννοιαν, γενικεύοντα δηλ. τὴν μερικὴν ἔννοιαν, καὶ — οἶομαι — ὁμολογῶ ἐκλαμβάνόμενα, συντάσσονται μὲ τὸν ἀνάλογον Χρόνον, ὡς οὕτω που μάλα ἔλπειαι νῆας Ἀχαιῶν ἀπτολέμους τ' ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας; — οὐδ' ἐμὲ νῆϊδά γ' οὕτως ἔλπομαι γενέσθαι τε τραφέμεν τε—ἐπὴν ἡμέας ἔλπη ἀφῖχθαι (Ιλ. Ι, 40. Η, 198. Οδ. Ζ, 297) — ἐλπίζω προειρῆσθαι (Αἰσχ. Κτησ. Ε') — ἐγὼ οὔτε δέκα ἀνδράσι ὑπίσχομαι οἷός τε εἶναι μάχεσθαι—οὐδεὶς ὑπέσχετο (ὡμολόγησε) εἰδέναί (Ηρόδ. Ζ', 104. Β', 28). Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ προεξηγηθέντα (Κεφ. ΚΗ', §. 94) μὲ ἀπλοῦν πτωτικὸν ἀντικείμενον, ὡς ἔλπειτο νίκην (Ιλ. Ο, 539) — καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα ἐκέλευον καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ (Ηρόδ. Ε', 30).

§. 130. Τὰ τοιαύτην μελλοντικὴν ἔννοιαν φύσει ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα, μέλλω, ἐλπίζω, ὑπισχνοῦμαι, ὑποδέχομαι, ἀπειλῶ, αὐχῶ, καὶ τὰ δοξαστικὰ δοκῶ, ἡγοῦμαι, νομίζω, οἶομαι καὶ τὸ ὁμνυμι ὡσαύτως, εἰς τὸ μέλλον ἀναφερόμενα, συντάσσονται ὅχι μόνον μετὰ Μέλλοντος ἀλλὰ καὶ

μετ' Αορίστου, ἔμελλεν ἔσσεσθαι (Ιλ. Ο, 613) — οἷω ἔσσεσθαι (Ιλ. Φ, 533) — ἐλπώρῃ τοι τελευτῆσαι — οὐκ ἔλποίτο ἔλθέμεν (Οδ. Β, 280. Γ, 320). Ἐν πολλοῖς σαλεύει ἡ γραφή τῶν ἀντιγράφων μεταξὺ τοῦ ε καὶ α, ἔλπετο τεύξεσθαι καὶ τεύξασθαι (Ιλ. Π, 609) — ἔλπετο μαχήσεσθαι καὶ μαχήσασθαι (Ιλ. Ρ, 604) — ἔλπεο δειδίξεσθαι καὶ δειδίξασθαι (Ιλ. Υ, 201. Ἰδε Γραμμ. Θερσυχ. σελ. 518).

§. 131. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ομήρου· οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἡρόδοτῳ (Α', 24) ὑπεδέκετο ἑωυτὸν κατεργάσασθαι· καὶ παρὰ Δυριοῖς, Ἰλίου μέλλοντες ἐπὶ στέφανον τεύξαι — ἔλπομαι μὴ . . . βαλεῖν ἔξω — ἤλπετο δ' οὐκέτι οἱ κεῖνόν γε πράξασθαι πόνον (Πίνδ. Ολ. Η', 32. Πυθ. Α', 44. Δ', 243). Καὶ ὅχι διαφόρως παρ' Ἀττικοῖς, ποιηταῖς τε καὶ πεζοῖς, ὥς ἡὔχουν ἐκτελευτῆσαι θεούς (Αἰσχ. Πέρσ. 743) — ἐκτελευτήσειν — δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε (Αἰσχ. Αγαμ. 1662) — θανεῖσθαι — νόμιζε πεσεῖν (Σοφ. Αἰ. 1082) — πεσεῖσθαι — μῶρος εἰ δοκεῖς μετλήναι σὴν καθαιμάξαι δέρην — οὐπότε διὰ φρενὺς ἤλπισε παθεῖν (Εὐρ. Ορ. 1527. Ηρ. Μ, 746) — οὐμενοῦν με προσεδόκας, ὅτι ἡ καθόρνους εἶχες, ἀναγνώναί σ' ἔτι; (Αριστ. Β. 556) — πολλὴ ἐλπὶς κτήσασθαι τοῦτο — ἐλπὶς ἴστι τυχεῖν — οἷεταί οἱ γενέσθαι (Πλάτ. Φαίδ. 67. Πρωτ. 316. Ἰδε καὶ Συμπ. 193. Αλκιβ. Α', 105. Ε. Αν. ζ', γ', 17) — τοὺς δὲ μὴδὲ μελλήσοντας γενέσθαι (Θουκ. Ε', 98) — ὑποσχόμενος μὴ παύσασθαι — ὑπέσχετο βουλεύσασθαι — ὑπισχνουμένη γενέσθαι (Ε. Αν. Α', 6', 2. Β', γ', 20. Οἰκ. Ζ', 8), κτλ. παρὰ Θουκυδίδῃ (Δ', 70) οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον, καί, ὀλίγον τι κατωτέρω, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν. Καὶ ἡνωμένοι δὲ ἀπαντῶνται ἐνίοτε ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ Αόριστος καὶ Μέλλων, ἐκ τοῦ αὐτοῦ μελλοντικοῦ ῥήματος ἐξαρτῶμενοι, ὥς, παρὰ Λυσία, ἀπολογήσασθαι . . . ἀλλὰ κατηγορήσειν, ἢ Ενεσῶς καὶ Μέλλων, ὥσπερ ἔμελλον ὀρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι (Θουκ. ζ', 42), ἢ Ενεσῶς καὶ Αόριστος, εἶον μέλλοντες ἢ ἀπολέσθαι ἢ δουλεύειν (Δ. Κάτσιος ΝΕ', 12. Ἰδε Λοβέκκιον εἰς Φρόνιχον σ. 747).

§. 132. Τὴν τοιαύτην σύνταξιν τοῦ μέλλω μετ' Αορίστου καταδικάζει ὁ Φρόνιχος ὡς ἀμάσθημα ἀσυγχώρητον· «ἔμελλον

ποιῆσαι, ἔμελλον θεῖναι, ἀμάρτημα τῶν ἐσχάτων, εἴτις οὕτω συντάττει· τετήρηται γὰρ ἡ τῷ Ενεσῶτι συνταττόμενον ἡ τῷ Μέλλοντι· οἷον ἔμελλον ποιεῖν, ἔμελλον ποιῆσειν· τὰ δὲ συντελικά οὐδένα τρόπον ἀρμόσει τῷ ἔμελλον.» Ἀλλως· «ἔμελλον γράψαι· ἐσχάτως βάρβαρος ἡ σύνταξις αὕτη· Ἀορίσῳ γὰρ Χρόνῳ τὸ ἔμελλον οὐ συντάσσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἦτοι Ενεσῶτι, οἷον ἔμελλον γράφειν, ἢ Μέλλοντι, ἔμελλον γράψειν.» Τὰ μαχόμενα ὁμῶς παραδείγματα εἶναι, ὡς εἶδαμεν, τόσον πολυάριθμα ὥστε ὁ ὀρθὸς λόγος κελεύει νὰ ἀκολουθήσωμεν μᾶλλον τὸ ἔθος τῶν ἐνδόξων συγγραφέων παρὰ τὸν κανόνα τοῦ Γραμματικοῦ καὶ τῶν Γραμματικῶν, ἔσω καὶ ὁ κορυφαῖος αὐτῶν Ἀρίσταρχος.

§. 133. Περὶ τοῦ ἐλπίζω ἐσημείωσε καὶ ὁ μακαρίτης Κοραῆς «τὸ γὰρ ἐλπίζω μετ' Ἀορίστου οὐδὲν ἦττον ἢ Μέλλοντι φιλεῖ συνάπτεσθαι» (Ισοκρ. Μ. Β', 210). Ἰδιαιτέρως πραγματεύεται περὶ τῆς τοῦ μέλλω καὶ τῶν συγγενῶν ῥημάτων συντάξεως ὁ Λοβέκκιος ἐν Παρέργοις εἰς Φρύνιχον (σελ. 745), καὶ αὐτόθι παραπέμπονται οἱ ἐπιθυμοῦντες πλατυτέραν τοῦ πράγματος ἐκθεσιν· ἐνταῦθα δὲ θελομεν σημειώσει περὶ τῆς σημασίας τοῦ μέλλειν ἢ ὁποῖα δὲν εὐρίσκεται οὔτε παρὰ Κοραῆ οὔτε παρὰ Λοβεκκίῳ. Τὸ μέλλειν σημαίνει· Α'. μέλλει νὰ γένη· 1. κατ' ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν τῆς μοίρας (Ιλ. Β, 36. 39. Ε, 686, κτλ.)· τοῦτο δὲ λέγεται παρ' ἡμῖν καὶ εἶναι μελλοῦμενον ἢ μελλάμενον· 2. κατ' ἀνθρωπίνην ἀπόφασιν καὶ προδιάταξιν (Ιλ. Α, 700)· ἐνταῦθα παρὶς σκοπὸν προκείμενον· 3. κατὰ τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων (Ιλ. Α, 22)· ἐνταῦθα δηλοῦται ὅτι ἡ περίστασις τῶν πραγμάτων εἶναι τοιαύτη ὥστε πρέπει νὰ προκύψῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· Β'. πρέπει νὰ γένη· 1. κατὰ δίκαιον, πρέπον καὶ κατὰ χρέος (Οδ. Ι, 475. 477)· 2. κατὰ εἰκασικὴν συνέπειαν ἐκ τῶν προηγουμένων (Ιλ. Β, 116. Οδ. Δ', 181. Ἰδε Νίτσιν εἰς Οδ. Α, 232)· ἐνταῦθα τὸ μέλλειν = εἰσικέναι. Εκφέρεται δὲ παρ' ἡμῖν τὸ τοιοῦτον διὰ τοῦ θέλει ἢ πρέπει καὶ διὰ Χρόνου Παρωχημένου, περὶ παρελθόντων τοῦ λόγου ὄντος, ὡς τῶρα θέλει ἐφθασεν ὁ ἄνθρωπος — θέλει εἶναι πρὸ πολλοῦ τελειωμένον, κτλ.

§. 134. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τοῦ μέλλειν συντάξεως ἐπὶ τῆς μελλοντικῆς αὐτοῦ ἐννοίας, διὰ τῆς ὁποίας πολλάκις χρησιμεύει εἰς περιφραστικὴν ἐρμηνείαν τοῦ Μέλλοντος Χρόνου, μέλλει γίνεσθαι, μέλλει γενέσθαι· ἐπὶ δὲ σημασίας

τοῦ βραδύνειν ἢ ὑποία προκύπτει ἐκ τοῦ αἰείποτε μέλλειν καὶ οὐδέποτε πράττειν συντάσσεται τὸ μέλλω, κατὰ τὸ εἶκος, συνηθέστερον μετὰ Ενεσῶτος, παράτασιν σημαίνοντος, οἷον τί μέλλεις παῖδα σὴν κρύπτειν τάφῳ; — τί μέλλετ' ἄρδην πάντες ἐμπίπτειν πύλαις; (Εὐρ. Εκ. 726. Φ. 1153) — οὐ μέλλειν χρή σ' ἀλλ' ἀνύτειν (Αρισ.) — μὴ μέλλετε ποιεῖσθαι τιμωρίαν (Θουκ.). Ενίστε δὲ καὶ μετ' Αορίστου, ὥς τί μέλλετε σῶσαι βίον; (Εὐρ. Ρ'. 674) — σώσατε ταχέως· τίθενται δὲ ἀμφότεροι ἐν τῷ (Εὐρ. Φ. 305) τί μέλλεις ὑπώροφα μέλαθρα περᾶν, θιγεῖν τ' ὠλέναις τέκνους; καὶ τοῦτο πάλιν κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἐνεργείας.

§. 135. Καὶ τὴν τῶν λεκτικῶν ῥημάτων, εἰς τὸ μέλλον ἀναφερομένων, πρὸς Αορίστον σύνταξιν καταδικάζει ἄλλος Γραμματικὸς, Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος· «τὸ δὲ φημι αἰεὶ πρὸς Μέλλοντα καὶ Ενεσῶτα» (σελ. 166). Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ περὶ Φρυνίχου ἀνωτέρω ῥηθέν, ὅτι τὸ κῦρος τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ συγγραφέων εἶναι βαρύτερον τῶν γραμματικῶν παραγγελμάτων· φύτο γὰρ τίσασθαι ἀλείττην (Ιλ. Γ, 28) — οὐκ ἔφη δέξασθαι τοὺς ὄρκους (Ξ. Ἑλλην. Ε', α', 32) — ἐφάτην ἐπιδείξασθαι τὴν προτρεπτικὴν σοφίαν (Πλάτ. Εὐθυδ. 278). Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τοῦτο εἰς τὸ παρελθὸν ἀναφερόμενον — εἶπαν ὅτι ἐπέδειξαν, εἰς δὲ τὸ μέλλον, ὥς εἶναι ἐνταῦθα — ὑπεσχέθησαν ὅτι θέλουν ἐπιδείξει, ἢ νὰ ἐπιδείξουν· ὡσαύτως τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ἄλλων· οὕτω δὲ καὶ ὁμᾶσαι δέξασθαι (Ξ. Κ. Π. Ζ', δ', 3). Επίσης τηρεῖται ἡ διαφορὰ αὕτη καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Χρόνων· οὕτω π. χ. ἐν τῷ (Ξεν. Ἑλλην. Ε', δ', 7) ἐξιόντες δὲ εἶπον τὴν θύραν κέκλεισθαι, εἰδικὸν ἐκλαμβανόμενον τὸ Απαρέμφατον εἶναι — εἶπαν ὅτι ἡ θύρα ἦτον κλεισμένη· τελικὸν δὲ, ὥς εἶναι ἐνταῦθα — παρήγγειλαν νὰ ἦναι ἡ θύρα κλεισμένη.

§. 136. Επίσης ἀσύστατος εἶναι ἡ διαφορὰ τὴν ὑποίαν προσπαθεῖ ὁ αὐτὸς Μάγιστρος νὰ θέσῃ (σελ. 167) μεταξὺ εἰς τὸ προσδοκῶ καὶ ἐλπίζω, ὥς Μελλοντι συντασσόμενα καὶ Ενεσῶτι, καὶ εἰς τὸ ἐλπίδα ἔχω καὶ προσδοκίαν ἔχω καὶ πρὸς Παρωχημένον καὶ πρὸς Μέλλοντα φερόμενα. Οὔτε ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι καταληπτὴ, οὔτε λόγος ἀποχρῶν τῆς τοιαύτης ἐν τῇ συντάξει διαφορᾶς· ἀλλ' οὔτε διὰ παραδειγμάτων ἐκ τῶν ἐνδόξων συγγραφέων ἀποδεικνύεται (Λοβέκκιος εἰς Φρύνιχον σελ. 752. Ἰδε καὶ Κεφ. ΚΗ', §. 10).

§. 137. Ο Αόριστος ἐν τοῖς τοιούτοις ῥήμασιν ἀπαντᾶται καὶ μετὰ τοῦ ἄν, ὡς καὶ γάρ φατον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ποιῆσαι ἄν καὶ ἄλλον ὀντινοῦν τὰ αὐτὰ ταῦτα δεινόν (Πλάτ. Εὐθυδ. 272. Ἰδε καὶ Ξ. Κ. Π. Α', 5, 39. Αναβ. Β', α', 13. Γ', α', 38. 39. Απομν. Β', α', 27. Δημ. Μειδ. ΙΔ', κτλ.). Εἴτε λοιπὸν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, εἴτε θέλοντες νὰ ἐπιβεβαιώσωσιν ὡς ὀρθὸν τὸν κανόνα τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν, πολλοὶ τῶν νεωτέρων Φιλολόγων, ὡς Ἱερεμίας Μάρκλανδος, Ρεΐτκιος, Δαυέσιος, Βρύγκιος καὶ ἄλλοι διῃσχυρίσθησαν ὅτι ἀπανταχοῦ ἐνθ' τοιοῦτος Αόριστος ἀπαντᾶται ἢ πρέπει νὰ τραπῇ εἰς Μέλλοντα, ἢ πρέπει νὰ ἐξυπονοῇται ὁ ἄν. Τὴν γνώμην ταύτην ἀπεδέχθη ἐσχάτως μετ' ἄλλων καὶ ὁ Ελμσλῦς. Ἀλλὰ παρατηρητέον περὶ τούτου· α'. ὅτι ὁ μὲν ἄν, κατὰ τὰ προεξηγηθέντα, ἤθελε σηματίζει Μέλλοντα Ὑποθετικόν = ἤθελεν εἶναι, ἐν ᾧ ὁ καθ' αὐτὸ Μέλλον εἶναι τόσον θετικὸς ἐν τῷ οἰκείῳ χρονικῷ τμήματι, ὅσον καὶ ὁ Παρωχημένος ἐν τῷ αὐτοῦ· β'. ὅτι ἀπαντᾶται καὶ αὐτὸς ὁ Μέλλον μετὰ τοῦ ἄν. Πῶς λοιπὸν ἤθελεν εἶναι ὁ Αόριστος μετὰ τοῦ ἄν = Μέλλοντι ὅστις καὶ αὐτὸς δέχεται τὸν ἄν; τότε ἀφανίζεται πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ Αορίστου καὶ Μέλλοντος· τότε τοῖς οἶμαι δ' ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες δικασταί, πάντας ἄν ὁμολογήσαι, κοινὸν εἶναι τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι (Δημ. περὶ Στεφ. Γ') ἤθελεν εἶναι = οἶμαι τοίνυν ἅπαντας ἄν ὑμᾶς ὁμολογήσειν, τὰδε δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ (Αἰσχ. κατὰ Κτησ. ΝΕ').

§. 138. Μετὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἀπαντᾶται καὶ Ἐνεσῶς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἄν, ὡς τοιαῦτ' ἐφραζε πρὸς θεῶν εἰμαρμένα τῶν Ἡρακλείων ἐκτελευτᾶσθαι πάντων (Σηφ. Τραχ. 169) — οἶμαι γὰρ οὐκ ἄν ἀχαρίστως μοι ἔχειν, οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης (Ξ. Αν. Β', γ', 18. Ἰδε καὶ Σηφ. Κ. 91. Εὐρ. Ἡρ. 494. Αρισ. Β. 380. Ξ. Ελλ. Ε', α', 15. Οἶκον Β', ι. 7, 11). Πάντων λοιπὸν περιλαμβανομένων παρίστανται ἐν τοῖς μελλοντικαῖς ῥήμασιν· 1. καθαρὸς Μέλλον· 2. Μέλλον μετὰ τοῦ ἄν· 3. καθαρὸς Αόριστος· 4. Αόριστος μετὰ τοῦ ἄν· 5. Ἐνεσῶς ὡσαύτως μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἄν· διὰ τοῦτο ζητήσεως ἄξιον φαίνεται, τίς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τούτων. Καὶ ἡ μὲν τοῦ Ἐνεσῶτος πρὸς τὸν Αόριστον εἶναι ἢ προεξηγηθεῖσα κατὰ παράτασιν ἢ μ.ῆ· πλέον δυσάποφάσιτος εἶναι ἢ τοῦ Αορίστου καὶ Μέλλοντος, ἂν σέκη εἰς τὸ ταχύτερον καὶ βραδύτερον ἢ εἰς τὸ βεβαιότερον καὶ ἀβεβαιότερον τῆς ἐκτελέσεως,

διαφερομένων περὶ τούτου τῶν Φιλολόγων. Τεθείσης δὲ τῆς διαφορᾶς τῶν καθαρῶν Χρόνων, ὁ τοῖς πᾶσι κοινὸς ἂν δίδει εἰς καθένα τὴν ἀνάλογον τροπολογίαν, κατὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν φύσιν του (ἴδε Δ. II.).

§. 139. Τὸ ἐναντίον παρὰ εἰς τὰ προηγούμενα συμβαίνει εἰς τὰ βουλευτικά καὶ προαιρετικά, βούλομαι, θέλω, προαιρούμαι, κτλ. Τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ τὰ ὁμοταγῇ (Κεφ. ΚΗ', §. 5, α') ἀξιῶ, ζητῶ, παρακαλῶ, δέομαι, κτλ. ἂν καὶ κανονικῶς συντάσσονται μετὰ Ἐνεστῶτος καὶ Αορίστου (§. 122), ἀπαντῶνται ὁμῶς ἐνίοτε καὶ μετὰ Μέλλοντος, οἷον βουλομένοι ἐγγενήσεσθαι—ἠθελον θεήσεσθαι (Ηρόδ. Δ', 111, Η', 25)—πείσειν δυνησόμεσθα (Σοφ. Φ. 1394)—ζητεῖς ἀναπείσειν—οὐκ ἀξιῶ ἰσχύσειν (Αριστ. Πλούτ. 573. Ιππ. 182)—κωλύσει καταπλεύσειν (Δεῖν. Φιλοκλ.)—οὐτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες (Θουκ. Γ', 28). Ωσαύτως πείσεσθαι ἀνάγκη (Ξ. Αν. Ζ', β', 15, κτλ. Λοβ. εἰς Φρόν 748). Διὰ τῶν τοιούτων ἦτον ἴσως δυνατόν νὰ ὑπερασπίσῃ τις καὶ τὸν κατὰ Κοραῆν τρόπον τοῦ ἐκφέρειν τὸν Μέλλοντα παρ' ἡμῖν, θέλω γράφειν, κτλ. μεταφερομένης τῆς βουλευτικῆς καὶ ἐφετικῆς εἰς τὴν μελλοντικὴν ἔννοιαν. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλοτε.

§. 140. Καὶ κατὰ ταύτης δὲ τῆς συντάξεως καταφέρεται Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος· «ἴσέον δὲ ὅτι τὸ βούλομαι μετὰ Παρωχημένου καὶ Ἐνεστῶτος μόνον τίθεται, οὐδέποτε δὲ μετὰ Μέλλοντος» (σελ. 159). Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ ἀνωτέρω (§. 132. 135) περὶ Φρυνίχου καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Μαγίστρου ῥηθέν· καὶ εὐκαίρως, μὲ φαίνεται, δυνατόν ἐν τούτοις νὰ παραδῇ τὸ εἰς ἄλλας περιστάσεις κοινῶς λεγόμενον «ἀρχηγοῦ παρόντος, πᾶσα ἀρχὴ πυσάσθω»· διότι οἱ Γραμματικοὶ μόνον ὑπηρεταὶ καὶ θεράποντες εἶναι, κυρίως δὲ ἀρχηγοὶ ἐνταῦθα καὶ νομοθέται εἶναι οἱ ἔνδοξοι συγγραφεῖς· «ἐκ τούτων γὰρ καὶ περὶ τούτων ἡ γραμματικὴ θεωρία καὶ μέθοδος.»

§. 141. Ἀνωτέρω (§. 59) ἐσημειώσαμεν ὅτι οἱ δεῦτεροι λεγόμενοι Χρόνοι δὲν διαφέρουσι τῶν πρώτων κατὰ τὴν ἔννοιαν· ἐνταῦθα δὲ, ἐν τέλει τοῦ περὶ τῆς ὕλης ταύτης λόγου, πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἐκ τῶν δύο τούτων Αορίστων, ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ, οἱ μὲν Ἴωνες καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀττικοὶ μεταχειρίζονται τὸν πρῶτον, τὸναντίον οἱ νεώτεροι Ἀττικοὶ τὸν δεῦτερον ὡς μαλακώτερον, ἂν καὶ Στέφανος ὁ Γρῆρικός ὠριζε τὸ ἐναντίον, συγχείων, ὡς φαίνεται, ἀρχαίους καὶ νεωτέρους Ἀττικούς· ὅθεν ἀπὸ

ρίφθῃ (Αἰσχ. Ικ. 493), ἀπορρίφθῆσομαι (Σοφ. Αἷ. 1019) — ἀπαλλαχθῇ, ξυνηλλάχθῃς, καταλλαχθῇ — ἀποβλαφθεῖσαν (Σοφ. Κ. 786. Αἷ. 493. 744. 941).

§. 142. Ο περιώνυμος Ελληνιστῆς τῆς Ολλανδίας Γάσπαρος Ουαλκεναῖρος, μαθητῆς τοῦ Τιβερίου Εμπερρόουσιου, προτιμῶν παρ' Εὐριπίδῃ (Φ. 979, τῆς αὐτοῦ ἐκδόσεως) τὴν γραφὴν ἀπαλλαχθεῖς τῆς ἄλλης ἀπαλλαγεῖς, φέρει πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης χρήσεως μάρτυρα τὸν Εὐστάθιον ὅς τις, ἀναφέρων ἐξ Ομήρου τὸ στρεφθέντα ἀντὶ στραφέντα, καὶ ἐξ Εὐριπίδου τὸ θρεφθῆναι ἀντὶ τραφῆναι, κτλ. λέγει ἐν τέλει «προτιμῶνται γὰρ οἱ σοφοὶ τὴν καίριον τραχυφωνίαν τῆς ἀκρίτου τελειότητος» ὡσαύτως καὶ Θωμᾶν τὸν Μάγιστρον. Προσθέτει ἔπειτα ὁ Ολλανδὸς κριτικὸς ὅτι ἅπαξ ἀπαντᾶται τὸ ἀπαλλαγέντες παρ' Αἰσχύλῳ (Αγαμ. 344) καὶ ἅπαξ παρὰ Σοφοκλεῖ (ἐν Αντ. 422 εἶναι ἀπαλλαγέντος), παρὰ δὲ Εὐριπίδῃ οὐδέποτε ἀπαλλαγεῖς οὔτε ἀπαλλαγῆναι, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ πρῶτον Αόριστον (Ικπ. 1181. Ιφ. Τ. 44. Τρ. 994). Εἰ μὲν ἐννοεῖ μόνον τὴν ὀνομασικὴν ἀπαλλαγέντες, ὡς εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ συνέβαλλε, δὲν ἤξεύρω, κατ' ἄλλους ὁμῶς σχηματισμοὺς ἀπαντᾶται ἑββαία ἢ λέξις αὕτη· ἀπαλλαγῶ, ἀπηλλάγην (Αἰσχ. Προμ. 470. 749). Τὸ δὲ περιεργὸν εἶναι ὅτι, ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ουαλκεναίρου ἐκδόσει τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου (σίχ. 595) φέρεται ἀπαλλαγεῖσα παθημάτων. Ἀλλὰ καὶ ἐζύγην ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς Τραγικοῖς, καὶ ρίφέντα καὶ κρυβεῖς (Σοφ. Αἷ. 1145. Ἰδε Ἑρμ. εἰς Εὐρ. Εκ. 333). Ταῦτα δὲ καὶ τὰ παραπλήσια εἶναι ἱκανὰ νὰ μᾶς πείσωσιν ὅτι τὰ παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἀττικιστῶν καὶ παρὰ τῶν νεωτέρων Ελληνιστῶν ἐν γένει κανονιζόμενα δὲν πρέπει νὰ ἐκλωμβάνωνται πάντοτε ἀπολύτως καὶ ἀνεξαίρετα, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνηθεστέρου, ὅθεν *cum grano salis*.

§. 143. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Μέλλοντος· τὸ ἐξαπαλλαχθῆσεται π. χ. (Σοφ. Ηλ. 1002. Ἰδε καὶ Εὐρ. Μηδ. 878) ἤθελεν εἶναι συνηθέστερον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀττικοῖς τοῦ ἐξαπαλλαγήσεται· ἀλλὰ καὶ κρυβῆσονται ἀναγινώσκεται (Εὐρ. Ικ. 543), κτλ. Περὶ δὲ τῶν Ἀττικῶν λεγομένων Μελλόντων σημειωτέον ὅτι δὲν ἀληθεύει ἡ γνώμη τοῦ Ελμολῦ, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐμεταχειρίσθησαν οὐδέποτε τὸν κοινὸν τύπον τοῦ Χρόνου τούτου· οὕτω π. χ. ἀπαντᾶται κατοικτίσειν, διολέσω, φροντίσει (Εὐρ. Ηρακ. 153. Ελ. 894. Τρ. 1234), ἀντὶ κατοικτιεῖν, διολῶ, φροντιεῖ

— καλέσω, χαρίσομαι (Αρισ. Πλούτ. 964. Θεσμ. 939) — νεωτερίσειν, νομίσειν (Θουκ. Γ', 66. Η', 48) — κομίσωσιν, διατελέσουσι (Πλατ. Πολιτ. Β', 370. Δ', 425. Λυκ. κατὰ Λεωκρ. ἐν τέλει. Ἰδε Δοδέκκιον εἰς Φρύνιχον σελ. 746). Δὲν πρέπει δὲ νὰ παρατρεξωμεν ὅτι καὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων πολλὰ γράφονται διαφόρως ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐκδοτῶν· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Λυκούργου καταψηφίσασθαι γράφεται καὶ παρ' ἄλλων καὶ παρὰ Κοραῆ καταψηφίζεσθαι· τὸ τοῦ Σοφοκλέους κρυβεῖς γράφεται κρυφείς· τὸ τοῦ Αἰσχύνητος ἰσχύσειν (Ιππ. 181) γράφεται ἰσχύειν, κτλ.

§. 144. Περὶ τῶν Χρόνων τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνταῦθα δὲ θέλομεν κάμει ὅ,τι καὶ εἰς τὸ περὶ Εγκλίσεων, θέλομεν σημειώσῃ δηλ. κάποιον αὐτῆς πλεονέκτημα ὡς πρὸς τοῦτο. Παραβαλλομένη ἡ σημερινὴ μὲ τὴν παλαιὰν γλῶσσαν εὐρίσκεται καὶ κατὰ τοῦτο ἀτελεστέρα, ἀναγκαζομένη νὰ μεταχειρισθῇ δύο λέξεις πρὸς ἐξήγησιν μιᾶς ἐννοίας· ἔχω γραμμένον = γέγραφα· εἶχα γραμμένον = ἔγεγραψεν, *scripsi, scripseram*. Ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν δὲ τοῦ Μέλλοντος ἐλαττοῦται καὶ τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Ἰταλικῆς, θέλω γράψαι = *j' écrirai, scriverò* = *scrivere* ὁ = *ho da scrivere*. Ἐν ταύτῃ ὁμως ὑπερτερεῖ κατὰ τι καὶ τῶν τελευταίων δύο, καὶ τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Ἀγγλικῆς, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Λατινικῆς, καθότι σχηματίζει δύο Μέλλοντας, τὸν μὲν εἰς ἐξήγησιν συνεχείας ἢ ἐπαναλήψεως, τὸν δὲ εἰς ἐξήγησιν συντελειώσεως, τὸν μὲν δηλ. τοῦ αἰὲ ἢ πολλάκις, τὸν δὲ τοῦ ἅπαξ γενησομένου σημαντικόν, ὡς αἰωνίως θέλει λάμπει ὁ ἥλιος καὶ αὔριον θέλει λάμπει ὁ ἥλιος — θέλω γράφει καὶ θέλω γράψει, θέλω περιπατεῖ καὶ θέλω περιπατήσει· οὕτω δὲ καὶ κατὰ πάντας τοὺς τρόπους καθ' οὓς ἐκφέρεται παρ' ἡμῶν ὁ Μέλλον ὑπὸ πεταιδευμένων καὶ μὲ, θέλω γράφειν καὶ θέλω γράψειν, θέλει γράφω καὶ θέλει γράψω, θὰ γράφω καὶ θὰ γράψω· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς μαι φωνῆς, θέλω ἔρχεσθαι, φοβεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, εὐρίσκεισθαι, πατεῖσθαι, ἀγαπᾶσθαι· καὶ θέλω ἐλθεῖν, φοβηθῆν, εὔρεθῆν, πατηθῆν, ἀγαπηθῆν, κατὰ τὸν νεωστὶ προτεθέντα τρόπον ἢ, χωρὶς τοῦ ν, θέλω φοβηθῆ, ἐντραπῆ, ὡς οἱ περισσότεροι γράφουσι, κτλ. οὕτω δὲ καί, κατὰ τὸν ἀντίστροφον τρόπον, θέλει ἔρχωμαι, φοβοῦμαι, θέλει ἔλθω, θέλει φοβηθῶ, καί, κατὰ τὸν ἀπλούστατον, συντομώτατον, συνηθέστατον

καὶ ἐντονώτατον τρόπον, θὰ ἔρχωμαι καὶ θὰ ἔλθω, θὰ ἐντρέπωμαι καὶ θὰ ἐντραπῶ, θὰ εὐρίσκωμαι καὶ θὰ εὐρεθῶ, κτλ.

§. 145. Οἱ δύο περιφραστικοὶ Μέλλοντες τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μέλλω ποιεῖν, καὶ μέλλω ποιήσῃν ἢ ποιῆσαι, μέλλω γράφειν, καὶ μέλλω γράψῃν ἢ γράψαι, ὁμοιάζουσι με τοὺς δύο ἰδικοὺς μας ὡς πρὸς τὴν παράτασιν καὶ μὴ διαφέρουσιν ὁμῶς καθότι οἱ μὲν Ἑλληνικοὶ προσσημαίνουσιν ἐνέργειαν ἢ ὁποῖα μελλεῖ νὰ ἀρχίσῃ παρευθύς, ἐν ᾧ οἱ ἰδικοὶ μας ἐκφέρουσιν ἐνέργειαν μέλλουσαν ν' ἀρχίσῃ εἰς ἀόριστον σημεῖον τοῦ μέλλοντικοῦ χρονικοῦ τμήματος· ὁ λέγων Ἑλληνιστὶ μέλλω γράφειν ἐξηγεῖ ὅτι ἐτοιμάζεται ὁλονέν ἵνα ἀρχίσῃ καὶ ἀκολουθήσῃ τὴν ἐνέργειαν τοῦ γράφειν, ὁ λέγων μέλλω γράψῃν ἢ γράψαι ἐξηγεῖ ὅτι ἐτοιμάζεται νὰ ἀρχίσῃ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ γράψαι ἥτοι τὴν γράψιν (§ I.63. γ. §. 121)· ὁ δὲ λέγων παρ' ἡμῖν θέλω γράφει ἢ θέλω γράψῃ ἐξηγεῖ ὅτι σκοπεῖ νὰ πράξῃ τὴν ἐνέργειαν ταύτην κατ' ἀκολουθίαν ἢ κατὰ συντελείωσιν, δὲν προσδεικνύει ὁμῶς οὐδεμίαν ἐτοιμασίαν πρὸς τὴν ἄμεσον αὐτῆς ἑναρξιν.

§. 146. Ἡ αὐτὴ διαφορὰ τοῦ κατὰ παράτασιν καὶ συντελείωσιν τηρεῖται παρ' ἡμῖν καὶ εἰς ὅλας τὰς Εγκλίσεις· γράφε καὶ γράψε, ἔπαιρε καὶ ἔπαρε, φέρνε καὶ φέρε, δίδε καὶ δῶσε, δέχου καὶ δέξου, κρατεοῦ καὶ κρατήσου, ἐντρέπου καὶ ἐντραπῶ (φυλαχθὲν ἀπαράλλακτον κατὰ τὸ παλαιόν), ἔρχου καὶ ἐλθὲ ἥτοι ἔλα — νὰ ἀκούῃς καὶ νὰ ἀκούσης — νὰ φεύγῃς καὶ νὰ φύγῃς — νὰ κουρεῖται καὶ νὰ κουρευθῇ — εἶθε νὰ μοῦ δίδῃ καὶ εἶθε νὰ μοῦ δώσῃ — εἶθε νὰ ἔχω καὶ εἶθε νὰ λάβω — θέλω νὰ τρώγω καὶ θέλω νὰ φάγω — ἐπιθυμῶ νὰ χορεύω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ χορεύσω — ἢμπορεῖ νὰ κινῆται καὶ ἢμπορεῖ νὰ κινηθῇ — καλὸς νὰ παίζῃ καὶ καλὸς νὰ παίξῃ.

§ 147. Ἡ ἐν τῷ Μέλλοντι τῆς Οριστικῆς, ἐπὶ τῶν ἄλλων Εγκλίσεων καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου, σημειωθείσα διαφορὰ τῆς συνεχείας καὶ συντελείωσεως, τοῦ πολλάκις δηλ. ἢ τοῦ ἅπαξ, εἶναι χαρακτηριστικώτατον τῆς ἰδικῆς μας καὶ τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς θαυμασίας λεπτότητας καὶ τελειότητας αἱ ὁποῖαι λείπουσιν εἰς τὰς γνωστὰς νεωτέρας γλώσσας, ἐν ταύτῃ δὲ ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας καὶ δυσνικητοτέρας δυσκολίας εἰς τοὺς ξένους, οἱ ὅποιοι, μὴ ἔχοντες εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν γλώσσας τὴν διαφορὰν ταύτην, χωλαίνουσι, γράφοντες ἢ λαλοῦντες

τὴν ἰδικήν μας, ἐκ τοῦ ἑνὸς ἢ ἄλλου μέρους· τὸ *scrivere* π. χ. = θὰ γράφω καὶ θὰ γράψω, τὸ *scrivi* = γράφε καὶ γράψε, τὸ *che scriva* = νὰ γράφω καὶ νὰ γράψω, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας τὸν αὐτὸν Παρατατικὸν καὶ Αόριστον, Γερμανοὺς καὶ Ἀγγλοὺς, οἷον *ich schrieb* — *I wrote* = ἔγραφα καὶ ἔγραψα — *ich lies* καὶ *I read* = ἀνέγινωκα καὶ ἀνέγνωσα. Ταῦτα δὲ, ἀδιαφόρως τιθέμενα παρ' ἡμῖν, γίνονται βαρβαρισμοὶ ἀφόρητοι· οὕτω π. χ. ἤθελαν εἶναι τὰ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἐμπρὸς θὰ κοιμηθῶ εἰς τὰς ὀκτῶ καὶ θὰ ἐξυπνήσω εἰς τὰς ἐπτὰ — θὰ ἔλθω νὰ σ' εὐρίσκω συχνά, κτλ. ἀντὶ θὰ κοιμῶμαι, θὰ ἐξυπνῶ καὶ θὰ ἔρχωμαι· καὶ πολὺ περισσότερον τὰ θὰ ἔρχωμαι σήμερον νὰ σ' εὐρίσκω — αὐρίον θὰ τρώγω λάχανα — δίδε μου τοῦτο τὸ πρᾶγμα — εἰὰν ἔρχωμαι καὶ σὲ πιάνω — θέλω νὰ μοῦ γράφῃς τοῦτο τὸ γράμμα, κτλ. τὰ ὅποια ἤθελαν ἐλέγξει πάραυτα ἀλλόφυλον καὶ ὄχι γνήσιον Ἕλληνα.

§. 148. Καὶ πολλάκις μὲν ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἐπιδέχεται ἀμφότερα, ὡς τρώγε καὶ φάγε, πῖνε καὶ πῖε, ἐπὶ προτροπῆς ἐν τραπέζῃ, τρέχε καὶ τρέξε, ἄκουε καὶ ἄκουσε, θεωρουμένης τῆς συνεχείας ἢ τῆς συντελειώσεως· ἐνίοτε δὲ ἡ φύσις πάλιν τοῦ πράγματος ἐπιδέχεται μόνον τὸ κατὰ παράτασιν, ἐπομένως ἀπαιτεῖται Ἑνεσῶς, ὡς ὁ ἀδάμας πρέπει νὰ λάμπῃ — τὸ πῦρ πρέπει νὰ καίῃ — τὸ μαχαίριον πρέπει νὰ κόπτῃ, κτλ. ἄλλοτε δὲ τελευταῖον, ὅταν τὸ ἅπαξ γινόμενον ᾔηται ἱκανὸν νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ πολλάκις καὶ αἰετὶ γινόμενον, τότε εἶναι πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειος ὁ Αόριστος, οἷον εἶναι κωφὸς καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀκούσῃ — εἶναι βωβὸς καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ὁμιλήσῃ — εἶναι ὀκνηρότατος καὶ δὲν θέλει νὰ σπουδάσῃ ὀλόγελα (ἴδε Συνοπτικὸν παραλληλισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γραικικῆς γλώσσης Ιουλίου Δαβίδ, τοῦ Γάλλου, (σελ. 92 — 98) μετὰ εὐφυΐας φιλοσοφούντος περὶ τούτου. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ἐν τούτοις τηρεῖται ἡ διαφορὰ τοῦ κατὰ παράτασιν καὶ συντελείωσιν· οὕτω π. χ. τὸ εἶναι κωφὸς καὶ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀκούσῃ κυρίως ἀναφέρεται εἰς τὸ νῦν, ἐκ τούτου ὅμως συνάγεται ὅτι καὶ οὐδέποτε· τὸ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομά του περιέχει τὴν ἔννοιαν τοῦ οὐδὲ ἅπαξ προφερόμενον· ἐξ ἐναντίας τὸ δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὸν ἀκούῃ ἤθελεν ἀσέμνως λεγόμενον περὶ λάλου, καταπονοῦντος τὸν ἀκροατὴν μὲ τὴν ἀδολεσχίαν του· δὲν ἤμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμιλῇ περιέχει

τὴν ἐννοιαν ὅτι ἀπαυδᾷ ἀπὸ τὴν πολλὴν ὁμιλίαν ἢ ὅτι δὲν
 εὐργεῖ νὰ συχνομιλῇ, κτλ. Τοσαῦτα περὶ Χρόνων τοῦ ῥήματος
 καὶ περὶ τῶν προσωπικῶν ῥημάτων μετὰ τῶν εἰς αὐτὰ ἀναφε-
 ρομένων· νῦν δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὰ Ἀπρόσωπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ Ἀπρόσωπων Ῥημάτων καὶ τῶν εἰς τέος Ῥηματικῶν.

Περὶ Ἀπρόσωπων Ῥημάτων.

§. 1. Οταν παραβάλωμεν τὰς προτάσεις ὁ Δημοσθένης
 λέγει — ὁ Φίλιππος πολεμεῖ — Κλέων κινεῖται
 καὶ τὰς ὁμοίας μὲ τὰς προτάσεις δεῖ λέγειν, προσήκει
 γράφειν καὶ τὰς ὁμοίας, εὐρίσκομεν δύο διαφοράς· α'. μὲν
 ὅτι τῶν πρώτων τὰ ῥήματα δυνατόν νὰ τεθῶσιν, ἐπὶ περιστά-
 σεως, καὶ καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα, ὡς ἐγὼ λέγω, σὺ λέγεις
 — ἐγὼ πολεμῶ, σὺ πολεμεῖς, κτλ. ἐν ᾧ τῶν δευτέρων
 ἀπαντῶνται πάντοτε ἀμετάβλητα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας ὄντα·
 β'. ὅτι ἐν ᾧ εἰς τὰς πρώτας ὑπάρχει, καὶ δυνατόν νὰ ἐννοη-
 θῇ, παραλειπόμενον, τὸ ὑποκείμενον (Κεφ. ζ', §. 6), καὶ νὰ
 ἀλλαχθῇ, ὡς Ἀλέξανδρος πολεμεῖ — ὁ κάλαμος κι-
 νεῖται, κτλ. εἰς τὰς δευτέρας ὑποκρύπτεται καὶ λανθάνει.
 Ταῦτα τὰ δεύτερα ὀνομάζονται Ῥήματα Ἀπρόσωπα. Εἶναι δὲ
 τοιαῦτα καὶ ἐκ τῆς φωνῆς ω καὶ ἐκ τῆς φωνῆς μαι, ὡς δεῖ,
 προσήκει, χρῆ (ἀντὶ χρῆ), λέγεται, ἄδεται, κτλ.

§. 2. Φαίνεται λοιπὸν κατ' ἀρχὰς ὅτι τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα
 διαφέρουσι τῶν προσωπικῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω δύο, ὅτι τίθενται
 ἐπὶ τρίτου μόνον προσώπου, καὶ ὅτι δὲν ἔχουσιν ὑποκείμενον·
 ἐπὶ τοῦ πρώτου ζηρίζεται ἡ παρά τινων δοθεῖσα εἰς αὐτὰ νέα
 ὀνομασία Τριτοπρόσωπα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνω παραδείγματα
 καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δεικνύουσιν ὅτι οὔτε πρῶτον οὔτε δεύτερον
 οὔτε τρίτον πρόσωπον δέχονται τὰ ῥήματα ταῦτα· ὅθεν χρύ-
 σια χαλκείων ἀμείβουσιν οἱ νέοι ὀνομασιθεῖται. Ἡ παρὰ
 τῶν παλαιῶν ὀνομασίη ἐξηγεῖ θαυμασίως τὴν φύσιν αὐτῶν. Τὰ
 ἀπρόσωπα ῥήματα δὲν δέχονται οὐδέποτε πρόσωπον ὡς ὑπο-
 κείμενον· ὅθεν δὲν λέγεται ὁ Νικόλαος χρῆ, ὡς λέγεται ὁ
 Νικόλαος ὀφείλει· καί, ὅταν δέχωνται, μετατρέπονται εἰς

προσωπικά, ὡς λέγεται τὸν Κῦρον γενέσθαι καὶ λέγεται ὁ Κῦρος γενέσθαι.

§. 3. Επειδὴ τὰ ἀπρόσωπα ταῦτα ῥήματα δέχονται, ἐκτὸς τοῦ ὑποκειμένου, καὶ ἀντικείμενον, διὰ τοῦτο θέλομεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ ἐνὸς καὶ περὶ τοῦ ἄλλου ἰδιαίτερος. Επειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἐκ τοῦ ἀπροσώπου ἐξαρτώμενον Ἀπαρέμφατον τὸ ὅποῖον εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἀπομένως τοῦ ὅλου λόγου, δυνατόν νὰ ἔχη καὶ ἰδιαίτερον ὑποκείμενον, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν (Κεφ. ΚΗ', §. 85), διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἴδωμεν πῶς τίθεται τὸ ὑποκείμενον τοῦτο τοῦ Ἀπαρεμφάτου. Θέλομεν διαλάβει λοιπὸν ἐνταῦθα· I. περὶ ὑποκειμένου τῶν Ἀπροσώπων· II. περὶ ἀντικείμενου τῶν Ἀπροσώπων· III. περὶ ὑποκειμένου τοῦ ἐκ τοῦ Ἀπροσώπου ἐξαρτωμένου Ἀπαρεμφάτου, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν προσδιορισμῶν αὐτοῦ.

I. Περὶ ὑποκειμένου τῶν Ἀπροσώπων.

§. 4. Ὡς πρὸς τοῦτο διαιροῦνται τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα· α'. εἰς τὰ ἔχοντα ὑποκείμενον τὸν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον λόγον· β'. εἰς τὰ ἔχοντα ὑποκείμενον τὴν ἀφηρημένην ἰδέαν τῆς σημασίας των.

Α'. Ἀπρόσωπα ἔχοντα ὑποκείμενον τὸν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον λόγον.

§. 5. Ενταῦθα ἀνάγονται καὶ ἐκ τῆς φωνῆς ω καὶ ἐκ τῆς φωνῆς μαι τὰ ζητοῦντα ἐκ φύσεώς των Ἀπαρέμφατον, τὰ συγγενεύοντα δηλ. κατὰ τὴν ἔννοιαν μὲ ἐκεῖνα τὰ προσωπικά τὰ ὅποια συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου (Κεφ. ΚΗ', §. 5-9), ὡς δεῖ γράφειν — προσήκει λέγειν — χρὴ ἀπιέναι, λέγεται βροντῆσαι, κτλ. Τὸ ἐκ τῶν ἀπροσώπων ἐξαρτώμενον Ἀπαρέμφατον εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν, τὸ γράφειν δεῖ (= ἐς δέον) — τὸ βροντῆσαι λέγεται (= ἐς λεγόμενον) — ἐνδέχεται γενέσθαι, τὸ γενέσθαι ἐστὶν ἐνδεχόμενον — οὔτι χρὴ μῦθον ὀφέλλειν, ἀλλὰ μάχεσθαι (Ιλ. Π, 631) — εἰ πάντως ἔδεε πολεμέειν (Ηρ. Ζ', 9) — τὴν πεπρωμένην δὲ χρὴ αἴσαν φέρειν — δεῖ κάρτα θύειν (Αἰσχ. Προμ. 103. Ικ. 459) — ἔξεστι φωνεῖν (Σοφ. Κ. 83) — οὔτω προσήκει μηδὲ τὴν ὀργὴν ἔχειν ἀθάνατον (Εὐρ. Αποσπ. Φιλοκτ. Ι', 2) — λέγεται εἶπαι (Ηροδ. Ζ', 150) — ὅτι εἶπε, κτλ.

§. 6. Επειδή δὲ τὰ μὲν τελικὰ Απαρέμματα ἰσοδυναμοῦσιν, ὡς ἐκ τῆς θεωρίας, μὲ τὴν Ὑποτακτικὴν Εγκλισιν καὶ τὸ μόριον ἵνα, τὰ δὲ εἰδικὰ μὲ τὴν Οριστικὴν καὶ τὸ μόριον ὅτι, διὰ τοῦτο, καθὼς εἰς τὸ λέγεται ἀστράψαι ὑποκείμενον τοῦ λέγεται εἶναι τὸ Απαρέμματον ἀστράψαι, οὕτω καὶ εἰς τὸ λέγεται ὅτι ἥστραψεν ἤθελεν εἶναι ἡ ἀνάλυσις αὐτοῦ, τὸ ὅτι ἥστραψεν. Εἰς δὲ ὑπετίθετο εὐχρηστος ἡ ἀνάλυσις καὶ εἰς τὰ τελικὰ λεγόμενα Απαρέμματα, ἤθελεν ἰσχύει καὶ περὶ τούτων τὸ αὐτό. Καθὼς εἰς τὸν λόγον ἀπελθεῖν δεῖ ὑποκείμενον εἶναι τὸ ἀπελθεῖν = τὸ ἀπελθεῖν ἐστὶ δέον, οὕτω καὶ εἰς τὸν λόγον δεῖ ἵνα ἀπέλθω ἤθελεν εἶναι τὸ ἵνα ἀπέλθω ὑποκείμενον εἰς τὸ δεῖ, τὸ ἵνα ἀπέλθω δεῖ = τὸ ἵνα ἀπέλθω ἐστὶ δέον. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις δὲν εἶναι, ὡς εἶδαμεν, εὐχρηστος εἰς τὴν παλαιὰν γλῶσσαν, τούναντίον εἰς τὴν ἐδικήν μας εἶναι ἡ μόνη γνωρίζομένη.

§. 7. Ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν ἀπαντᾶται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὕτως ἀπαράλλακτον καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, ἀπαντῶνται ὅμως ἄλλα τινὰ ἀνάλογα, ἐκ τῶν ὁποίων ὁρμωμένη ἡ ἐδική μας γλῶσσα ἔφερεν ἀπανταχοῦ τὴν ἀνάλυσιν· οὕτω π. χ. τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Φιλ. 55) τὴν Φιλοκτήτου σε δεῖ ψυχὴν ὅπως ἐκκλέψεις, φαίνεται ὅτι εἶναι κατὰ παράλειψιν = δεῖ σε ὁρᾶν ἢ προσέχειν ὅπως (= τίνι τρόπῳ) ἐκκλέψεις, κτλ. τίποτε ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ ἐκλάβωμεν καὶ τὸ ὅπως ἐκκλέψεις = ὅπως ἐκκλέψῃς, ὡς ἀνάλυσιν Απαρεμμάτου καὶ ὑποκείμενον τοῦ ἀπροσώπου δεῖ· οὕτω παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Αἴ. 556) δεῖ σ' ὅπως πατρὸς δείξεις . . . οἷος ἐξ οἴου τράφῃς, κτλ.

Β'. Ἀπρόσωπα ἔχοντα ὑποκείμενον τὴν ἀφηρημένην ιδέαν τῆς σημασίας τῶν.

§. 8. Τοιαῦτα εἶναι μάλιστα τὰ ἐκ τῆς φωνῆς ω, οἷον δεῖ, ἐνδεῖ, προσδεῖ, προσήκει, μέλει, μεταμέλει, ἐλλείπει, χρεῖ, ἔξεστι, συμβαίνει, κτλ. ἀναλύονται δὲ ταῦτα εἰς τὰ ἐστὶ δεία (Ἡσύχιος), ἐστὶν ἐνδεια, μεταμέλεια ἢ μετάρμελος, ἔλλειψις, χρεῖα, ἐξουσία, κτλ. Ως λοιπὸν ἡ σύνταξις γίνεται εἰς τὸ ἐστίν, οὕτω καὶ εἰς ταῦτα τὰ ὁποῖα περιέχουσι τὴν ιδέαν αὐτῶν (ἴδε κατωτέρω §. 13)· ἃ ὅπερ ἐπινουῶ καὶ αὐτὸ ἀναδέχεσθαι νοουμένην εὐθείαν τὴν κατὰ

τοῦ παρυφισταμένου πράγματος ἐν τῷ μέλει » Απολ-
λώνιος. Καὶ ποτὲ μὲν ἡ γλῶσσα ἔχει καὶ οὐσιαστικὰ σύσσιχα, ὡς
μεταμέλει καὶ μεταμέλος, ποτὲ δὲ ὄχι, ὡς προσήκει, κτλ.

II. Περὶ ἀντικειμένου τῶν Ἀπροσώπων.

§. 9. Τὰ Ἀπρόσωπα τῆς πρώτης κλάσεως (§. 5), διὰ τοῦ
Ἀπαρεμφάτου συμπληρούμενα καὶ μίαν μετ' αὐτῶν ἔννοιαν ἀπο-
τελοῦντα, αὐτὰ μὲν δὲν δέχονται ἰδιαίτερον ἀντικείμενον, ἀλλὰ
δέχεται τὸ Ἀπαρέμφατον ἐν χρείᾳ, ὅταν ᾖ μεταβατικόν·
καὶ εἰς τοῦτο δὲν ὑπάρχει οὐδεμία παραλλαγή τῶν ὅσα ἐν τοῖς
προηγούμενοις περὶ τούτων ἐξηγήσαμεν (§. ΚΗ', §. 42). Τὸ
Ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ ἀντικείμενον καὶ ἐνταῦθα δυνάμει τῆς
ἐννοίας τῆς τῶν ῥημάτων τάξεως εἰς ἣν ἀνήκει, κατὰ τοὺς προεξη-
γηθέντας κανόνας, ἐπιμελεῖσθαι δεῖ εὐκοσμίας — χρὴ
προσέχειν ταῖς τῶν πρεσβυτέρων νοουθεσίαις — χρὴ
φέρειν τὴν πεπρωμένην αἴσαν, κτλ.

§. 10. Τοῦναντίον δὲ τὰ Ἀπρόσωπα τῆς δευτέρας κλάσεως
(§. 8), καθ' ἑαυτὰ ἀποτελοῦντα ἔννοιαν πλήρη, δυνατόν νὰ
δεχθῶσιν ἀντικείμενον πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμόν. Καθὼς δηλ.
τὸ εἰμί πένης ἀποτελεῖ μὲν ἔννοιαν πλήρη ἀλλὰ ἀπροδιόριστον
ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς πενίας, ὅθεν λέγεται εἰμί πένης χρη-
μάτων = πένομαι χρημάτων, κτλ. οὕτω καὶ τὰ ἀπρόσω-
πα. Τίθεται δὲ τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀπροσώπων τούτων πάν-
τοτε κατὰ τὴν συγγένειαν αὐτῶν πρὸς τὰ προσωπικά, κατὰ τὴν
ἐν αὐτοῖς δηλ. περιεχομένην ἔννοιαν. Λέγεται λοιπὸν μέτεστι
σοφίας, κατὰ τὸ μετέχω σοφίας — ἐνδεῖ χρημάτων,
κατὰ τὸ δέομαι χρημάτων, κτλ.

§. 11. Τὰ διάφορα ῥήματα, μεταπίπτοντα ἐκ σημασίας εἰς
σημασίαν, ἀλλάσσουν καὶ σύνταξιν, τυγχάνω τινός = ἐπι-
τυγχάνω — τυγχάνω τινί = ἀπαντῶ, κτλ. (Κεφ.
ΚΕ', §. 35). Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα· τὸ ἀπρόσω-
πον δεῖ ἀναλύεται ὄχι μόνον εἰς τὸ ἐστὶ δέον ἀλλὰ καί,
ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ ἐνδεῖ, εἰς τὸ ἐστὶν ἔνδεια. Ἐπὶ τῆς
πρώτης περιστάσεως συντάσσεται, ὡς εἶδαμεν, μετὰ Ἀπαρεμφάτου,
δεῖ λέγειν, ἐπὶ τῆς δευτέρας μετὰ γενικῆς, δεῖ μικροῦ
λόγου — πολλοῦ γε καὶ δεῖ — καὶ μάλ' ἡβῶν-
τας δὲ δεῖ — καὶ καθευδουσῶν τί δεῖ; (Αἰσχ. Χ.
879. Εὐμ. 94). Τοιοῦτον καὶ τὸ ἐξάκουσον τοῦ ῥήτορος καὶ
κῶσαν σιγμὴν ἀναφαινόμενον δεῖ δὲ χρημάτων (Δημ. Ολ. Γ',

8) = ἐστὶ χρεία χρημάτων· οὕτω καὶ τὸ χρῆ (ἴδε κατωτέρω §. 14. §. 17).

§. 12. Όταν λέγωμεν δεῖ χρημάτων ἐξηγοῦμεν· α'. τὴν ἔννοιαν ὅτι ἐστὶ χρεία· β'. τὸ τίνοος πράγματος ἐστὶ χρεία. Τοῦτο, ἀπολύτως ἐννοούμενον, χωρὶς νὰ ἀναφερθῇ εἰς ὠρισμένον πρόσωπον καὶ εἰς ὠρισμένην περίσασιν, γίνεται γενικὴ ἔννοια. Ἀλλὰ πολλάκις ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ καὶ τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει ἡ τοιαύτη χρεία· τότε λοιπὸν πρέπει νὰ προσεθῇ καὶ τὸ προσωπικὸν ἢ ὡς προσωπικὸν ἀντικείμενον εἰς δεῖξιν αὐτοῦ.

§. 13. Ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶδαμεν (Κεφ. ΙΖ', §. 2) ὅτι τὸ εἶναι δέχεται κατὰ δοτικὴν τὸ προσωπικὸν ἀντικείμενον τὸ ὅποιον παριστᾷ τὸν ἔχοντα τὸ διὰ τῆς ὀνομαστικῆς ἐξηγοῦμενον πράγμα, καὶ ὑποκείμενον αὐτοῦ τοῦ εἶναι ὄν. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀπρόσωπων τούτων τὰ ὅποια περιέχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸ εἶναι· ὅθεν, ὡς λέγομεν ἐστὶ μοι, οὕτω καὶ ἐνδεῖ μοι τὸ ὅποιον, ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ ἐστὶ μοι ἐνδεια, προσαπαιτεῖ γενικὴν πρὸς αὐτοτέλειαν, ἐνδεῖ μοι χρημάτων, πλούτου, κτλ. καὶ ὡς ἐστὶ μοι πλούτος σοφίας, λόγων, κτλ. οὕτω καὶ ἐνδεῖ μοι πλούτου, σοφίας, κτλ. τὸ ἐστὶ μοι χρήματα = ἔχω χρήματα = εὐπορῶ χρημάτων, τὸ δεῖ μοι χρημάτων = ἔχω ἐνδειαν χρημάτων — δέομαι χρημάτων. Οὕτω δὲ καὶ μέλει μοι φιλοσοφίας, ὡς ἐστὶ μοι φροντὶς φιλοσοφίας = φροντίζω φιλοσοφίας ἥτοι περὶ φιλοσοφίας· τὸ φιλοσοφίας εἶναι ἀντικείμενον εἰς τὸ ἀπρόσωπον μέλει, ὡς καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν φροντίζει Πλάτων φιλοσοφίας. Οἱ προεξηγηθέντες κανόνες ἰσχύουσιν καὶ ἐνταῦθα· — ὅτω δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων παιωνίων (Αἰσχ. Αὔ. 857) — σοί τε γὰρ παίδων τί δεῖ; (Εὐρ. Μ. 565) — δεῖ οὖν σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως (Πλάτ. Μ. 79) — ὅπως ὅτι ἐλαχίστων ἡμῖν τῶν φυλάκων δέοι (Ξ. Κ. Π. Ζ', ε', 9).

§. 14. Ἀλλὰ τὸ δεῖ δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ ὅχι μόνον εἰς τὸ ἐστὶν ἐνδεια ἥτοι χρεία ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἔχει χρεία, ὅθεν δεῖ μοι καὶ δεῖ με, ὡς πρέπει μοι καὶ πρέπει με, ἀρέσκει μοι καὶ ἀρέσκει με (Κεφ. ΚΕ', §. 36). Λέγεται λοιπὸν ὅχι μόνον δεῖ μοι τούτου ἀλλὰ καὶ δεῖ με τούτου. Ὡσαύτως χρῆ μοι τούτου καὶ χρῆ με τούτου· αὐτὸν γάρ σε δεῖ προμηθέως, κτλ. (Αἰσχ. Προμ. 86) — οὐ πόνου πολλοῦ με δεῖ — ἀλλὰ δεῖ με δὴ καινῶν

λόγων — τί γάρ με δεῖ παίδων; (Εὐρ. Ἰππ. 23. 688. Ἰλ. 789) — οὐ γὰρ σῶν με δεῖ θεσπισμάτων (Εὐρ. Φ. 928) = δὲν ἔχω χεῖραν τῶν σῶν μαυτευσμάτων — οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης — ὅττεό σε χρὴ — οὐ μέν σε χρὴ ἔγ' αἰδοῦς. (Ἰλ. Η, 109. Οδ. Α', 124. Γ, 14).

§. 15. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἀναλελυμένως ἐκφέρεται διὰ τοῦ χρεῶ ἢ χρεῖω καὶ τινος καταλλήλου ῥήματος, ὡς τίνα χρεῖω τόσον ἔκει; — ὅτε με χρεῖω τόσον ἔκοι — μεγάλη χρεῖω βεβίηκεν Ἀχαιοὺς (Οδ. Β, 28. Ε, 189. Ἰλ. Κ, 172). Ὡσαύτως καὶ διὰ τοῦ γίγνεται, ὡς ἐμὲ δὲ χρεῶ γίγνεται αὐτῆς (Οδ. Δ, 634). Καὶ διὰ τοῦ εἶναι, διὰ τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ γίγνεσθαι (Κεφ. ΙΖ', §. 5 — 8) οὐδέ τι μιν χρεῶ ἔσται τυμβοχύης (Ἰλ. Φ. 322), ἔνθα τὴν αἰτιατικὴν μιν, ἀνάρμοστον κρίναντες τινες τῶν νεωτέρων, ὡς δοτικὴν ἐξέλαβαν = *iht* Γερμανισί (Κεφ. ΙΓ', §. 7). Παραλειπτικὰ δὲ εἶναι τὰ μάλα δὲ χρεῶ πάντας Ἀχαιοὺς ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς (βου- λῆς) — οὔτι με ταύτης χρεῶ γιμῆς — τίπτε δέ σε χρεῶ; κτλ. (Ἰλ. Ι, 75. 607. Κ, 85), εἰς τὰ ὁποῖα εὐκόλως ὑπονοεῖται τὸ ἔχει, ἱκάνει, ἱκάνεται, κτλ. (Ερμᾶννος εἰς Βιγ. σελ. 872). Οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἀττικοῖς, ὅτου σε χρεῖα καὶ πόθος μάλιστ' ἔχει — ἀλλὰ τίς χρεῖα σ' ἐμοῦ; (Σοφ. Φ. 646. Εὐρ. Εκ. 976).

III. Περί ὑποκειμένου τοῦ ἐκ τοῦ ἀπροσώπου ἐξαρτωμένου Ἀπαρεμφάτου, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν προσδιορισμῶν αὐτοῦ.

§. 16. Διὰ τοῦ λόγου δεῖ γράφειν καὶ τῶν ὁμοίων ἢ ἀνάγκη τοῦ γράφειν δὲν ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐν γένει ἐξηγεῖται ὅτι πρέπει νὰ γίνεται ἢ νὰ γένῃ γραφή, *scribendum*, *bisogna scrivere*. Ἀλλὰ εἰ μὲν ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς γραφῆς ἐπίκειται ὠρισμένως εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ὑποκείμενον· εἰ μὲν δηλ. εἶναι χρεῖα νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ἐγὼ πρέπει νὰ γράφω, σὺ πρέπει νὰ γράφῃς, κτλ. τότε ἀνάγκη νὰ τεθῇ καὶ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐκ τοῦ ἀπροσώπου ἐξαρτωμένου Ἀπαρεμφάτου. Ζητεῖται λοιπὸν πῶς τίθεται αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον.

§. 17. Περὶ τούτου εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΗ', §. 28) ὅτι τὸ ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου μετὰ τῶν ἀπροσώπων τίθεται κατ' αἰτιατικήν, δεῖ με ποιεῖν — χρή με ἀπελθεῖν, κτλ. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν Ἀργεῖους; (Ιλ. Ι, 337. μοναδικὸν τοῦτο παρ' Ομήρῳ, μεταχειριζομένῳ τὸ χρή· ἀμφισβητήσιμον δὲ τὸ (Ιλ. Σ. 100) ἐμεῖο δὲ δῆσεν) — ἀκούσαθ' οἷα χρή πάθη τλῆναι πρὸς Ἡρας τήνδε τὴν νεάνίδα (Αἰσχ. Προμ. 702)· κατὰ δὲ τὰ ἀλλαχοῦ (Κεφ. ΚΗ', §. 32) ἐξηγηθέντα καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαί με χρή (Αἰσχ. Προμ. 641). Καὶ ἡ μὲν αἰτιατικὴ δυνατόν νὰ ἐκληρθῇ ὡς ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου· ὅταν δὲ προηγῇται δοτικὴ ὡς προσωπικὸν ἀντικείμενον εἰς τὸ ἀπρόσωπον, τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ ὡς ὑποκείμενον εἰς τὸ Απαρέμφατον, καὶ ὁμοιάζει τρόπον τινὰ μὲ τὴν αὐτοπροσωπίαν ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ῥημάτων· ἀμφότεροι ὁμῶς οἱ τρόποι καταντῶσιν εἰς τὸ αὐτό· τὸ ἐν = ἀνάγκη ἵνα ἐγὼ πράξω, τὸ ἄλλο = ἀνάγκη εἰς ἐμέ ἵνα πράξω· οὕτως ἄλλω γὰρ ἢ μοὶ χρή γε τῆςδ' ἄρχειν χθονός; — τοῖσι δ' ἐνδίκους ἱερὰ καθίζειν, ὅστις ἡδικεῖτ', ἐχρῆν (Σοφ. Αντ. 736. Εὐρ. Ιων. 1317) — νῦν σοι γὰρ λαμπρὰ ταῦτα δεῖ φαίνειν ἔπη (Σοφ. Κ. 721). Συνάπτονται δὲ ἀμφότεροι αἱ συντάξεις ἐν τῷ (Αρισ. Πλούτ. 91ε) οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἑμαυτοῦ μοι πόλιν εὐεργετεῖν με;

§. 18. Περὶ κατηγορουμένου τοῦ Απαρεμφάτου τοῦ ῥήματος εἶναι καὶ γίγνεσθαι μετὰ τῶν ἀπροσώπων δὲν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τίποτε περισσότερον τῶν ὅσα περὶ τούτων ἀλλαχοῦ εἶπαμεν (Κεφ. ΚΗ', §. 35 — 36)· ὅθεν λέγεται ἕξεστί μοι εἶναι εὐδαίμονι — λέγεται Κῦρον γενέσθαι κάλλιστον, κτλ. Καὶ οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ Απαρεμφάτου μετὰ τῶν ἀπροσώπων τίθενται, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ὁμοιοπτῶτως μὲ τὸ προσδιοριζόμενον ὑποκείμενον, ὡς δεῖ μοι πονοῦντι τιμᾶσθαι καὶ δεῖ με πονοῦντα τιμᾶσθαι.

§. 19. Καθὼς δὲ ἐπὶ ἄλλων περιζάτεων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, παραλειπομένου πολλάκις τοῦ ὑποκειμένου, τίθεται ὁ προσδιορισμός, καὶ ἐκ τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐννοοῦμεν κατὰ ποίαν πτῶσιν ἤθελε τεθῇ τὸ ὑποκείμενον, ὡς ἀστρογείτονας δὲ χρή κορυφὰς ὑπερβάλλουσαν (σέ) ἐς μεσημβρινὴν βῆναι κέλευθον (Αἰσχ. Προμ. 720) — δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρί, καὶ χαλενῶσαι δεῖ, καὶ

θωρακισθέντα αναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον (Ξεν. Αν. Γ', Δ', 35)· ὅπου ἐπὶ μὲν τοῦ δευτέρου Απαρεμφάτου ἐννοεῖται τὸ ὑποκείμενον ἐπὶ αἰτιατικῆς, κατὰ τὸν προσδιορισμὸν θωρακισθέντα, ἐν ᾧ εἰς τὸ πρῶτον τὸ ἐκφέρει διὰ δοτικῆς. Επαναλαμβάνομεν δὲ ἐνταῦθα· α'. ὅτι ἐπὶ τῶν μετοχικῶν προσδιορισμῶν γίνεται καὶ ἐναλλαγὴ συντάξεως (Κεφ. ΚΗ', §. 40)· β'. ὅτι πολλάκις ὁ προσδιορισμὸς δυνατόν νὰ καθέξῃ τόπον ὑποκειμένου, ὡς τί δεῖ δειλὸν οὐτ' εὐσώματεῖν; (Εὐρ. Ανδρ. 766) = τί δεῖ τὸν δειλὸν εὐσώματος εἶναι; = ὁ δειλὸς ἐστὶν εὐσώματος, κτλ. (Κεφ. ΚΗ', §. 41).

§. 20. Διαφόρους τρόπους συντάξεως τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶδαμεν μέχρι τοῦδε, δεῖ γράφειν — δεῖ χρημάτων — χρή μοι φεύγειν — χρή με φεύγειν — δεῖ σ' ὅπως δείξεις, κτλ. εὐκολον ὁμῶς νὰ δειχθῇ ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶναι τροπολογίαι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἀπανταχοῦ ἐπικρατούσης. Καὶ πρῶτον μὲν τὸ Απαρέμφατον δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀντικείμενον τῶν ῥημάτων ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται, ὅθεν πολλάκις τίθεται ὀνομαστικὴ πτώσις ὡς καθ' αὐτὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ (Κεφ. ΚΗ', §. 94)· διὰ τοῦτο δυνατόν εἶπεν καὶ ἐνταῦθα ὅτι χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας τὸ Απαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων τῆς πρώτης κλάσεως δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ἀντικείμενον, τὸ ἀντικείμενον τῶν τῆς δευτέρας δυνατόν νὰ τραπῇ εἰς ὑποκείμενον· οὕτω λοιπὸν τὰ τῆς πρώτης κλάσεως ἀπρόσωπα μετατρέπονται εἰς τὰ τῆς δευτέρας, τὰ τῆς δευτέρας εἰς τὰ τῆς πρώτης· οὕτω δεῖ λέγειν = τὸ λέγειν δεῖ = τὸ λέγειν ἐστὶ δέον, καὶ = δεῖ τοῦ λέγειν = δεῖ τοῦ λόγου· καὶ πάλιν τὸ δεῖ λόγου δυνατόν νὰ γένῃ δεῖ λέγειν, τὸ λέγειν δεῖ, ἐπομένως καὶ τὸ δεῖ τούτου γίνεται τοῦτο δεῖ, κτλ. Ἐκ τούτου δὲ καὶ πολλὰ ἐκ τῶν κυρίων ἀπροσώπων τρέπουσι τὴν γενικὴν εἰς ὀνομαστικὴν, καὶ λαμβάνουσιν τὴν μορφήν τῶν προσωπικῶν· μέλει μοι φιλοσοφίας καὶ μέλει μοι φιλοσοφία — προσήκει μοι τούτου καὶ προσήκει μοι τοῦτο — μῦθος δ' ἄνδρεςσι μελήσει (Οδ. Α, 358) — ἐν δεῖ μόνου μοι, τοὺς θεοὺς ἔχειν, ὅσοι δίκην σέβονται (Εὐρ. Ικ. 594). οὕτω λοιπὸν τοῦ Απαρεμφάτου ἐκλαμβανομένου ὡς ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου, καὶ ἀντὶ Απαρεμφάτου ὀνομαστικῆς πτώσεως τιθεμένης, προκύπτουσιν αἱ ἀνωτέρω τροπολογίαι.

§. 21. Παρατηρῶντας ἀκολουθῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μᾶς προσβάλῃ ἡ ὁμοιότης τοῦ ἀρέσκει μοι καὶ ἀρέσκει με,

πρέπει μοι καὶ πρέπει με, πρὸς τὸ δεῖ μοι καὶ δεῖ με, χρὴ μοι καὶ χρὴ με. Ως εἶναι τὸ (Αἰσχ. Ικ. 203) ἐπήλυδας πρέπει, οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ ἐπήλυδας δεῖ· ὡς τὸ (Αἰσχ. Ικ. 211) θρασυστομεῖν γὰρ οὐ πρέπει τοῦς ἡσσονας, οὕτω θρασυστομεῖν οὐ δεῖ τοῦς ἡγτονας· καὶ καθὼς ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ πρέπει εἰς τόπον τοῦ Απαρεμφάτου δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ ὀνομαστικὴ πτώσις, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ δεῖ· καὶ καθὼς εἰς τὸ πρέπει μοι λέγειν — ἔξεστί μοι λέγειν, κτλ. τὸ μοι εἶναι προσωπικὸν ἀντικείμενον εἰς τὸ πρέπει καὶ εἰς τὸ ἔξεστιν, οὕτως ἡ αἰτιατικὴ εἰς τὸ πρέπει με λέγειν, πρέπει με τοῦτο, κτλ. Χωρὶς δὲ νὰ παραλάβωμεν εἰς ἐοήθειαν τὰ Λατινικὰ *me decet, me pudet*, κτλ. καὶ τὰ παρ' ἡμῶν με πεινᾷ, με διψᾷ, με νυστάζει, ἡμποροῦμεν θαρρύντως νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὴν μετ' Απαρεμφάτου σύνταξιν τῶν ἀπροσώπων ἡ αἰτιατικὴ ἐτέθη κατ' ἀρχὰς δυνάμει τοῦ ἀπροσώπου, ἔπειτα δὲ παρελήφθη ὡς ὑποκείμενον τοῦ Απαρεμφάτου· πρῶτον ἦτον — δεῖ με τὸ λέγειν, ὡς πρέπει με τὸ λέγειν, ἔπειτα ἔγινε — τὸ ἐμὲ λέγειν ἐστὶ δέον, κτλ.

§. 22. Τοῦτο, μὲ φαίνεται, εἶναι μία ἀπὸ τὰς αἰτίας ἐκ τῶν ὑποίων λαβοῦσα τὰς πρώτας ἀρχὰς ἢ κατ' αἰτιατικὴν ἐξήγησις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ Απαρεμφάτου, ἥτοι ἡ ἀπαρεμφατικὴ λεγομένη σύνταξις, ἐκτάνθη κατὰ μικρὸν καὶ εἰς ῥήματα ἄλλα εἰς τὰ ὅποια δὲν φαίνεται, ὡς ἐπὶ τῶν πρώτων, ἡ συγγένεια, ἕως τοῦ τελευταίου ἡ κατάχρησις ἔκαμε καὶ ἐδῶ ὅ,τι καὶ ἀλλαχοῦ· ἐξέτεινε δηλ. τὸ πρᾶγμα τόσον μακρὰν ὥς ἢ ὀλίγον ἢ οὐδὲν ἶχνος φυλάττει πλέον τῆς ἀρχῆς του (ἴδε Κεφ. ΚΗ', 29 — 31).

§. 23. Ως τὸ δέον ἐστὶ καὶ τὸ προσήκον ἐστὶν εἶναι ἀπρόσωπα ἀναλελυμένα, οὕτω καὶ τὰ δυνατόν, ἀδύνατον, ῥάδιον, χαλεπόν, ἀναγκαῖον, δίκαιον, ἄδικον, ἄξιον, αἰσχροῦν, δεινόν ἐστὶ καὶ τὰ ὅμοια εἶναι καὶ αὐτὰ ὡς ἀπρόσωπα ἀναλελυμένα καὶ ἀνεπτυγμένα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ μὲν δέον ἐστὶ καὶ προσήκον ἐστὶν ἔχουσι καὶ τύπον συνεπτυγμένον, δεῖ καὶ προσήκει. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν φέρει διαφορὰν εἰς τὴν ἐννοιαν, ὡς καὶ τὸ ἱκανός εἰμι δὲν διαφέρει τοῦ δυνατός εἰμι, διότι τὸ μὲν λέγεται καὶ δύναμαι, τὸ δὲ ἄλλο δὲν ἔχει ῥῆμα σύνοιχον. Διὰ τοῦτο τὰ ἀνωτέρω δέχονται καὶ τὴν τῶν ἀπροσώπων μετὰ Απαρεμφάτου σύνταξιν· ἐμὲ τοι δίκαιόν ἐστι φράζειν (Ηρ. Α', 39) — οὐ δίκαιον πατέρα τὸν σὸν εἰδέναι; (Εὐρ.

Ικ. 1052) — ἀναγκαῖον. . . μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἵεναι (Θουκ. Α', 37. Ἰδε αὐτόθι καὶ 32) — τοιαῦτά σοι, ὦ Ηράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτῆσθαι (Απομν. Β', α', 33. Ἰδε αὐτόθι καὶ 34. Παράβαλε Κεφ. ΚΗ', §. 28).

§ 24. Τὰ τοιαῦτα δέχονται καὶ τινες τροπολογίαι συντάξεως, τρέποντα εἰς προσωπικὸν κατηγορούμενον τὸ ὑδέτερον, ὡς οὗτος παρ' ἐμοὶ τὸ ὄνομα τοῦτο, ὦ βασιλεῦ, δίκαιός ἐστι φέρεσθαι (Ηρ. Α', 32) — τοῦτον δίκαιόν ἐστι τὸ ὄνομα τοῦτο φέρεσθαι — ἐγὼ δ' ἐλεύθερος δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν — ἐγὼ δίκαιός εἰμ' ἀφηγεῖσθαι τάδε (Σοφ. Αντ. 399. Εὐρ. Ικ. 186) — ἡμεῖς γάρ που δίκαιοί ἐσμεν, σώσαντές σε, κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον (Πλάτ. Κρίτ. 45) — εἰσὶ μὲν ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι (Πλάτ. Γοργ. 449) — ἄξιοι μὲντοι γε ἐσμέν τοῦ γεγενημένου πράγματος τοῦτου ἀπαλαῦσαί τι ἀγαθόν (Ξεν. Κ. Π. Ε', δ', 19). ἀνελύθη δὲ τὸ Απαρέμφατον εἰς τὸ (Θουκ. Α', 93) καὶ δήλη ἡ οἰκοδομία ἔτι καὶ νῦν ἐστίν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο.

§. 25. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν κυρίως ἀπροσώπων δέχονται τινὰ τὴν τοιαύτην ποικιλίαν, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 20) μῦθος δ' ἀνδρεςσι μελήσει, καὶ κατὰ τὸ (Πλάτ. Φαίδ. 67) κάθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο συμβαίνει. . . ; ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ (αὐτόθι, 74) λέγει ἄρ' οὐν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων; ἄλλὰ καὶ εἰς καθ' αὐτὸ προσωπικὰ τρεπόμενα, εἰς πρόσωπα δηλ. ἀναφερόμενα, οἷον παρὰ μὲν Θουκυδίδῃ (Β', 77) καὶ τοὺς Πλαταιέας, τ' ἄλλα διαφυγόντας, ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι παρὰ δὲ Πλάτωνι (Ιππ. Μ. 283) πολλοῦ γε δέω (τοὺς Σπαρτιατῶν νίεις ἀμείνους ποιῆσαι)· οὕτω καὶ τοσοῦτου δέομεν τῶν ἴσων ἀξιοῦσθαι τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ὥς, κτλ.—οἱ (Θηβαῖοι) τοσοῦτου δέουσι μιμεῖσθαι τὴν πραότητα τὴν ὑμετέραν ὥστε, κτλ.—τοσοῦτου δέεις οὕτω, κεχρησθαι τοῖς λόγοις ὥστε, κτλ. (Ισοκρ. Πλαταϊκ. Γ'. Θ'. Βουσ. Β', Κορ.)· οὕτω καὶ ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγὼ (Σοφ. Αντ. 547) — ἀρκέσει ἐμὲ θνήσκειν. Ἡ διάφορος τροπολογία τῆς ἐρμην-

νείας δεικνύει τὴν διάφορον ὄψιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται, δὲν ἀλλάσσει ὁμῶς τὸ γενικὸν τῆς ἐννοίας.

§. 26. Τούναντίον παρὰ τὰ προηγούμενα πολλὰ καθ' αὐτὸ προσωπικὰ πολλάκις μεταπίπτουσιν εἰς ἀπρόσωπα, ὡς οὗτός ἐστι Πρωταγόρας ὁ σοφὸς καὶ οὕτως ἐστι δώμων ἀέκουσαν ἀπῶσαι (Οδ. Β, 130) = ἔξεστι — Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφῖκτο (Θουκ. Δ', 2) — ἀπὸ οἷας λαμπρότητος εἰς οἷαν ταπεινότητα ἀφῖκτο (Θουκ. Ζ', 75) = *ventum esset*. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσι καὶ τὰ εἰ δ' εἰς τόδ' ἔλθοι — ἐπεὶ δ' εἰς αὐλοὺς ἦκεν (Εὐρ. Τρ. 401. Ιων. 1177), ἂν καὶ δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἐν τούτοις ὡς ὑποκείμενον τὸ πρᾶγμα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ τὸ δαίς, τὸ συμπόσιον, κατὰ τὸν Βαρνέσιον. Τὸ δὲ δείξει δὴ τάχα (Αρισ. Β. 1261) = θέλει δείξει τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἑαυτό, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν θὰ δείξει = θὰ δειχθῇ — ἔδειξε πῶς θὰ βρέξει, κτλ. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐδηλώσε (Ξ. Κ. Π. Ζ', α', 30) = τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσεν αὐτὸ ἑαυτό.

§. 27. Ἀπρόσωπα κατὰ παθητικὴν φωνὴν εἶναι τὰ ὡς δέ σφι διετέτακτο — ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκευάστο (Ηρ. Γ', 112. Θουκ. Α', 46) = ἀφ' οὗ ἐγένεν ἡ διάταξις, ἀφ' οὗ ἐγένεν ἡ ἐτοιμασία. Καὶ ἐν τούτοις μὲν δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ καὶ ἔξωτερικόν ἀντικείμενον τὸ στρατόπεδον ἢ τὸ ναυτικόν, ὡς καὶ ἐν τῷ (Ηρ. Θ', 44) ὡς δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς προελήλατο δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ τὸ χρόνος· ἐν δὲ τοῖς ἐπομένοις ἀναγκαίως παραλαμβάνεται ὡς ὑποκείμενον ἢ ἐν τῷ ῥήματι περιεχομένη ἐννοια, ὑπῆρκε δ' αὐτοῦ (Πειραιῶς) — ἱκανὰ τοῖς πολεμίοις εὐτύχηται (Θουκ. Α', 93. Ζ', 77)· οὕτω καὶ παρὰ Πλάτωνι καλῶς ἂν σοι ἀπεκέκριτο; (Γοργ. 453) = καλῶς ἂν ἀπεκέκρισο; κυρίως δὲ = ἤθελε δοθῇ παρὰ σοῦ ἀπόκρισις; Περὶ τῆς παθητικῆς σημασίας τούτου ἴδε Κεφ. ΚΓ', §. 25.

§. 28. Ἀλλὰ τινὰ λαμβάνονται προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως, ὡς λέγεται Κῦρος γενέσθαι καὶ λέγεται τὸν Κῦρον γενέσθαι· ἐπὶ τοῦ πρώτου τὸ Κῦρος εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὸ λέγεται καὶ εἰς τὸ γενέσθαι, ἐπὶ τοῦ δευτέρου τὸ μὲν Κῦρον εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὸ γενέσθαι, τοῦτο δὲ ὅλον ὁμοῦ ὑποκείμενον τοῦ λέγεται, καὶ ἐπομένως τῆς ὅλης προτάσεως = τὸ τὸν Κῦρον γενέσθαι λέγεται ἥτοι ἐστὶ λεγόμενον.

Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα ᾖ ἐκ τῶν ἀπαιτούντων Μετοχήν, ὡς ἡγγεῖται Φίλιππον πολιορκεῖν τὴν Ὀλυνθον καὶ ἡγγεῖται Φίλιππος πολιορκῶν τὴν Ὀλυνθον.

§. 29. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐξ ὠρισμένου ὑποκειμένου προερχόμενα, ἂν καὶ ὅχι ὀνομαζομένου, τὰ ὅποια περὶ Παραλείψεως ὀμιλοῦντες (Κεφ. Γ', §. 6. β') ἐξηγήσαμεν, ὡς ὕει, νίφει, ἀστράπτει, κτλ. δὲν εἶναι κυρίως ἀπρόσωπα· διότι ἐν τούτοις ὑπονοεῖται, ὡς ἐκεῖ εἶδαμεν, ὠρισμένον πρόσωπον ἢ ὡς πρόσωπον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπαντῶνται ἀνελλιπῶς. Δυνατὸν ὅμως νὰ ἐκληφθῶσι καὶ ἀπρόσωπως, ὡς ὕει — ἔστιν ἢ γίνεται ὑετός — νίφει — ἔστιν ἢ γίνεται νιφετός· παρ' ἡμῖν δὲ μόνον ἀπρόσωπως ἐκλαμβάνονται τὰ τοιαῦτα, ὡς βρέχει, χιονίζει, ἀστράπτει, βροντᾷ καὶ τὰ ὅμοια.

Περὶ τῶν εἰς τέος Ρηματικῶν.

§. 30. Ὡς εἰς τέος ῥηματικὰ τῶν ὁποίων τὴν φύσιν ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω (Κεφ. ΚΔ', §. 54) δέχονται διπλὴν σύνταξιν, ὀμαλὴν καὶ ἀνώμαλον. Κατὰ τὴν ὀμαλὴν συντάσσονται, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον ὡς κατηγορούμενον τιθέμενον εἰς τὸν λόγον, οἷον εὐρετέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικός (Αρισ. Νεφ. 728) — ἐξελεκτέος ὁ λόγος — ὁ κακὸς κολαστέος ἐστὶ (Πλάτ. Γοργ. 508. 527) — λυτέος ὁ τοιοῦτος νόμος καὶ οὐκ ἐατέος κύριος εἶναι — οὐ σφι περιοπτέη ἐστὶ ἡ Ελλάδα — ὠφελητέα σοι ἡ πόλις ἐστίν (Ηρόδ. Ζ', Απομν. Γ', ς', 3) — τοῦτο μοί ἐστι ῥητέον — ζητητέαι γὰρ ἐστε (Αρ. Θεσμ. 604) — πολιορκητέους φημὶ εἶναι τοὺς ἄνδρας — ὅτε ἐδόκει ἡμῖν ζητητέα εἶναι ἐκ παντὸς τρόπου τὰ ἀποφευκτικά (Ξ. Κ. Π. Ζ', ε', 7. Απ. Σωκρ. 8)· οὕτω δὲ καὶ ὡς ὑποκείμενον δέδοκται τὸ ποιητέον (Ηρ. Θ', 60) — τὸ ποιητέον ἐστὶ δεδογμένον. Καὶ πολλάκις μὲν ἐν τούτοις παραλείπεται τὸ συνδετικόν (Κεφ. Γ', §. 4. β'), ὅχι ὅμως πάντοτε, ὡς τὰ ἀνωτέρω καὶ πολλὰ ἄλλα παραδείγματα δεικνύουσι.

§. 31. Κατὰ τὴν ἀνώμαλον σύνταξιν ἀπαντῶνται τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ οὐδετέρου γένους, συμπλεκόμενα μετὰ οὐσιαστικοῦ τὸ ὑποῖον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἀνωτέρω σύνταξιν ἔπρεπεν, ὡς κατηγορούμενον, νὰ ᾖ ὁμοιογενὲς καὶ ὁμοιάριθμον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, εἶναι ἑτερογενὲς καὶ ἑτεράριθμον, ὡς τὴν ἀρετὴν ἀσκητέον — μιμητέον τοὺς ἀγαθοὺς, κτλ. Διὰ ταύτην τὴν ἀνώμαλον σύν-

ταξιν ὠνομάσθησαν, πιθανῶς, ὑπὸ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν Θετικὰ Ἐπιρρήματα (Κοραῆς ἐν Προδρ. μβ').

§. 32. Εἰ μὲν ἀπηντᾶτο πάντοτε, κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, χωρὶς τοῦ συνδετικοῦ, ἦτον δυνατόν νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην ὑποθέτοντες ὑπονρούμενον τὸ Ἀπαρέμφατον εἶναι ἕκ τινος ῥήματος ἐξαρτώμενον, καὶ τότε τὸ ἀναγνωστέον τὴν ἐπιστολὴν ἤθελεν εἶναι = φημὶ τὴν ἐπιστολὴν εἶναι ἀναγνωστέον — τὸ ἀναγνωστέον τοὺς λόγους ἤθελεν εἶναι = φημὶ τοὺς λόγους εἶναι ἀναγνωστέον, τὰ ὅποια, φερόμενα εἰς τὴν Οριζικὴν Εγκλισιν, ἤθελαν εἶναι ἢ ἐπιστολὴ ἐστὶν ἀναγνωστέον — οἱ λόγοι εἰσὶν ἀναγνωστέον, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα ἢ σοφία ἐστὶν ἀθάνατον — οἱ παῖδες εἰσὶν ἀνιάρων, κτλ. (Κεφ. Ε', §. 3 — 5). Ἀλλ' αὐτὰ ἀπαντῶνται, ὡς εἶπαμεν, καὶ μετὰ τοῦ ἐστίν, ὡς ἀναγνωστέον ἐστὶ τὴν ἐπιστολὴν — ἀναγνωστέον ἐστὶ τοὺς λόγους, ὅπου εἶναι φανερόν ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀρμόσῃ ἢ ἀνωτέρω ἀνάλυσις.

§. 33. Εἰς ἐξήγησιν τῆς ἀνωμαλίας ταύτης πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὸ καὶ ἀλλαχοῦ ἀναφερθὲν σχῆμα πρὸς τὸ νοούμενον (Κεφ. Ι', §. 8 — 9) ὅπου ἀποβλέπεται μᾶλλον ἢ ἔννοια παρὰ τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος τῶν λέξεων. Τὰ εἰς τέρας ῥηματικὰ δυνατόν νὰ ἀναλυθῶσιν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ σήμασις των, ὅχι μόνον εἰς τὸ παθητικὸν Ἀπαρέμφατον τὸ ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ λαμβανόμενον καὶ εἰς τὸ ἀναγκάσιον ἢ ἄξιόν ἐστὶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεῖ καὶ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν Ἀπαρέμφατον τὸ ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ· οὕτω τὸ ἀναγνωστέον ἐστὶν ὅχι μόνον = ἄξιον ἢ πρέπον ἐστὶν ἀναγνωσθῆναι ἀλλὰ καὶ = δεῖ ἀναγνῶναι· τὸ λεκτέον ἐστὶν = ἄξιον λεχθῆναι καὶ = δεῖ λέγειν, κτλ. οὕτω καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνα (Γοργ. 527) καὶ παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸν ἀλλὰ τὸ εἶναι ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ ἀνάγκη ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μελετᾶσθαι, καὶ τότε τὸ δοκεῖν γίνεται ὑποκείμενον, καὶ εἰς τὸ προσήκει τῷ ἀνδρὶ μελετᾶν, καὶ τότε τὸ δοκεῖν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ μελετᾶν.

§. 34. Επειδὴ λοιπὸν τὰ εἰς τέρας οὐδέτερα ῥηματικὰ ἐξεληφθησαν ἰσοδύναμα μὲ τὸ ἀπρόσωπον καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον, διὰ τοῦτο δέχονται τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον καὶ ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον καὶ κατὰ πάντα.

Ως πρὸς τὸ ἀντικείμενον.

§. 35. Περὶ τούτου ἰσχύουσιν ὅσα ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΗ', §. 42) περὶ Απαρεμφάτου εἶπαμεν, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τίθεται ὡς ἡ φύσις τοῦ ῥήματος ἀπαιτεῖ, κατὰ γενικήν, κατὰ δοτικήν, κατὰ αἰτιατικήν, κτλ. ὅθεν ἀκουστέον τῶν προλόγων, ὡς ἀκούω τῶν προλόγων, βοηθητέον τοῖς πτωχοῖς, ταῦτα ποιητέον ἐστί, προσεκτέον τοῖς λόγοις τὸν νοῦν, κτλ. Ἰδε κατωτέρω (§. 39) διάφορα ἐκ τῶν συγγραφέων παραδείγματα.

Ως πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§. 36. Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἰσχύουσι τὰ ἀνωτέρω· ὡς λέγομεν δεῖ μοι ποιεῖν καὶ δεῖ με ποιεῖν (§. 17), οὕτω καὶ ποιητέον μοί ἐστι ταῦτα καὶ ποιητέον μέ ἐστι ταῦτα· τὸ πρῶτον εἶναι τὸ συνηθέστερον, ἀπαντᾷται ὁμῶς καὶ κατ' αἰτιατικήν, παρὰ Πλάτωνι μάλιστα τοῦτο εἶναι συχνότατον. Ἰδε κατωτέρω (§. 39) διάφορα παραδείγματα.

§. 37. Τὰ εἰς τέον ταῦτα ῥηματικά ἔχουσι παθητικὴν ἔννοιαν, ὡς ὁ παθητικὸς Παρακείμενος ἐξ οὗ γίνονται (Κεφ. ΚΔ', §. 54). Επειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀποθετικά ἐνίοτε ἐκλαμβάνονται παθητικῶς (Κεφ. ΚΓ', §. 25. §. 29), διὰ τοῦτο γίνονται καὶ ἐξ αὐτῶν τοιαῦτα, ὡς ἐργασιέον, εὐλαβητέον, μιμητέον, φειστέον, χρηστέον, κτλ. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἀνωτέρω (§. 30) τοῦ Ηροδότου περιοπτέη. Ὡσαύτως καὶ ἐξ ἀμεταβάτων ἐνεργητικῶν (Κεφ. ΙΗ', §. 2. 5'), ὡς ἰτέον ἢ ἰτητέον, πλευστέον, βαδιστέον, φευκτέον, κτλ. Ἀλλὰ καὶ ἐξ οὐδετέρων, ὡς πλουτητέον, ὀκνητέον, κτλ.

§. 38. Ἡ αὐτὴ παθητικὴ ἔννοια φυλάσσεται καὶ ἐπὶ τῆς ἐνεργητικῆς αὐτῶν ἀναλύσεως· διότι ἡ ἐνέργεια λαμβανομένη παρὰ τοῦ προσθεμένου ἀντικειμένου γίνεται, φυσικῶς τῷ λόγῳ, πάθος· ὅθεν ὡς εἰς τὸ Ἐκτωρ κτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως τὸ πάθος λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου Ἐκτωρ, εἰς δὲ τὸ Ἀχιλλεύς κτείνει Ἐκτορα ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου Ἐκτορα, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἡ ἀρεγὴ ἐστι τοῖς νέοις διωκτέα, καὶ τὴν ἀρεγὴν ἐστι τοῖς νέοις διωκτέον.

§. 39. Ἄλλος δὲ ὁ λόγος ὅταν τὸ ῥῆμα ᾖ καθ' αὐτὸ παθητικόν· οὕτω π. χ. τὸ οὐχ ἡσσητέον ἡμῖν τῶν πολεμίων δὲν ἀναλύεται εἰς τὸ οὐ δεῖ νικᾶν τοὺς πολεμίους,

ἀλλ' εἰς τὸ οὐ δεῖ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, ποιούντων τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν, ἐν ᾧ εἰς τὸ ἐπιθυμητέον τῆς ἀρετῆς ἢ ἐνέργεια, ἐπὶ πάσης ἀναλύσεως, πίπτει εἰς τὸ ἀρετῆς· σπάνια δὲ τὰ ἐκ τοιούτων παθητικῶν ῥηματικά. Καὶ τὰ ἐκ Μέσων δὲ ῥημάτων γινόμενα φυλάττουσι τὴν αὐτῶν μεσότητα, ὡς ἀποδυτέον = δεῖ ἀποδύσασθαι, παρασκευαστέον = δεῖ παρασκευάσασθαι, φυλακτέον = δεῖ φυλάξασθαι, ἀπαλλακτέον = δεῖ ἀπαλλαγῆναι, καί, κατ' ἀνώμαλον σχηματισμόν, τραπητέον = δεῖ τραπέσθαι· οὕτω δὲ καὶ πειστέον τινί = δεῖ πεισθῆναί τινι, πειστέον τινά = δεῖ πεῖσαι τινά, κτλ.

Διάφορα ἐκ τῶν συγγραφέων παραδείγματα —

Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον.

ὥς οὐδενός ἐστι φειστέον τῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γενομένων; — τῶν βουσκημάτων ἐπιμελητέον (Ισ. Πλατῆκ. Η', Κορ. Απομν. Β', α', 28) — καὶ τῇ ῥητορικῇ οὕτω χρηστέον — οὐκ ἀθυμητέον τοῖς παροῦσι πράγμασιν — ἐξοιστέον τ' ἄρ' ὅπλα Καδμείων πόλει (Πλάτ. Γοργ. 527. Δημ. Φ. Α', 2. Εὐριπ. Φ. 719) μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἶη — Θεραπευτέον τοὺς θεοὺς — τοὺς φίλους εὐεργετητέον — τὴν πόλιν ὠφελήτέον (Πλάτ. Γοργ. 487. Απομν. Β', α', 28).

Ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας.

ὥς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἶη, ἀλλ' ἐν πλείονι σκεπτέον — ὥς οὔτε μισθοφορητέον εἶη ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους (Θουκ. Α', 72. Η', 65).

Ὡς πρὸς ἀμφότερα.

καὶ οὐ δυσχεραντέον πολεμικοῖς ἀνθρώποις τὸν τοιοῦτον θεόν, ἀλλὰ τιμητέον (Πλάτ. Ν. Η', 829) — καὶ τούτῳ ταῦτα ποιητέον . . . καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐπαινέτας παρασκευαστέον· ἀλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον (Απομν. Α', ζ', 2) — θάνατον ἡμῖν αἰρετέον ἐστί (Ισ. Αρχιδ. ΔΘ', Κορ.) — οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς γε νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονούσιν (Ισ. Εὐαγ. Β', Κορ.) — τὸν βουλόμενον εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον,

ἀκολασίαν δὲ φιυκτέον — ἄνευ ποιμένου οὔτε πρόβατα οὔτε ἄλλο οὐδὲν πω βιωτέον, οὐδὲ δὴ παῖδας ἄνευ τινῶν παιδαγωγῶν, οὐδὲ δούλους ἄνευ δεσποτῶν (Πλάτ. Γοργ. 507. Ν. Ζ', 808, καὶ πολλαχοῦ παρὰ Πλάτωνι).

§. 40. Εἶναι δὲ οἰκοθεν φανερόν ὅτι πρέπει ἀκριβῶς νὰ διασέλλεται ἡ δοτικὴ καὶ ἡ αἰτιατικὴ ἐν τούτοις, ὡς ὑποκείμενον ἢ ὡς ἀντικείμενον λαμβανομένη, διότι κατ' αὐτὰ καὶ ἡ ἔννοια ἀλλάσσει· οὕτω π. χ. ταῦτα πάντα προστακτέον μαθηταῖς τε ἅμα καὶ τοῖς διδάξουσιν (Πλάτ. Ν. Ζ', 796) = προστακτέον ἡμῖν μαθηταῖς καὶ διδάξουσιν = δεῖ ἡμᾶς προσταξάσαι ταῦτα μαθηταῖς καὶ διδασκάλοις, κατὰ τὸ προστασσῶ τινὶ ταῦτα· ὡσαύτως μηδ' ἐκείνους αἰσχυντέον ἦν (Ξ. Κ. Π. Δ', 6', 40) = μηδ' ἐκείνους αἰσχυντέον ἦν ἡμῖν ἢ ἡμᾶς = μηδ' ἐκείνους δεῖ ἡμᾶς αἰσχυνθῆναι, κατὰ τὸ αἰσχύνομαί τινα.

Τὰ εἰς τέον ῥηματικὰ μετ' Ἀπαρεμφάτου ἢ ἀγαλύσεως αὐτοῦ ὡς ἀντικειμένου.

τὸν γε νομοθέτην . . . πειρατέον ταῖς πόλεσι φρόνησιν ἐμποιεῖν, τὴν δ' ἄνοιαν ἐξαιρεῖν — μηχανητέον ὅπως ἂν διαφύγῃ (Πλάτ. Ν. Ι', 689. Γοργ. 481).

Καὶ μετὰ Μετοχῆς.

παυστέον ἐστὶ προειδόμενος αὐτοῦς τὸν θάνατον — οὐ κατασιωπητέον ἀλλ' ἐπιδεικτέον τοὺς μὲν ἡμετέρους ὀψιμαθεῖς αὐτῶν γεγενημένους, Λακεδαιμονίους δὲ τὰ μὲν πρώτους, τὰ δὲ μόνους ἐξημαρτηκότας (Πλάτ. Γοργ. 523. Ισ. Παναθ. ΔΣ', Κορ. Ιδὲ καὶ κατωτέρω περὶ Μετοχῆς Κεφ. ΔΑ', §. 17. ἡ. θ').

Καὶ κατὰ παράλειψιν ὑποκειμένου.

οἰστέον δὲ τὴν τύχην (Εὐρ. Ιων. 1260) — ἡ τοὺς νόμους ἐξαλειπτέον ἐστὶν ἢ ἀπαλλακτέον τοῦ ἀνδρός (Λυσίας κατ' Ἀνδοκίδου 8).

Κατὰ παράλειψιν ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου.

βαρὺ μὲν, οἰστέον δ' ὁμως — πειστέον — τολμητέον (Εὐρ. Εὐλ. 275. Ιφ. Τ. 118. 121) — εἰ δέ τις ἄλλως λέγει, ἀκουστέον (Πλάτ. Ν. Ζ', 820).

§. 41. Τίθενται δὲ καὶ ἐνταῦθα οἱ διάφοροι προσδιορισμοί, ἐπιθετικοὶ ἢ μετοχικοί, κατὰ τὸ προσδιοριζόμενον, ὡς πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι (Δημ. Φ. Α', 7) = πλευστέον ἐστὶν ἡμῖν, αὐτοῖς ἐμβᾶσι καὶ οὐχὶ ξένοισι. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν μετοχικῶν προσδιορισμῶν γίνεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημειώσαμεν, ἐναλλαγὴ συντάξεως· δυνατόν δηλ. νὰ τίθεται κατὰ δοτικὴν τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐνεργείας εἰς τὸ ῥηματικόν, δυνάμει τοῦ ἀπροσώπου, ἢ δὲ Μετοχὴ κατ' αἰτιατικήν, δυνάμει τοῦ Ἀπαρεμφάτου, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα εἶναι μηδὲν ἀπολογησομένους, κτλ. (Θουκ. Α', 72) — οὐκουν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι . . . ἦτοι δελφῖνά τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν; κτλ. (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 453. Ἰδε καὶ κατωτ. περὶ Μετοχῆς).

§. 42. Ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς συντάξεως τὰ εἰς τέσς ῥηματικὰ (§. 30) ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς εἰς *aus* ληγούσας παθητικὰς Μετοχὰς τῶν Λατίνων, ἐπὶ δὲ τῆς ἀνωμάλου (§. 31) πρὸς τὰ εἰς *dum* ῥηματικά, *gerundia* παρ' αὐτῶν λεγόμενα, *amandus* φιλητέος, *eundum* ἰτέον. Ἀλλὰ δὲν ἀντιστοιχεῖ κατὰ πάντα ἡ χρῆσις τῆς μιᾶς γλώσσης εἰς τὴν τῆς ἄλλης· διότι ἡ Ρωμαϊκὴ, π. χ. μεταχειρίζεται συχνότερον τὴν ὁμαλὴν ὀνομασθεῖσαν σύνταξιν, ἢ δὲ Ἑλληνικὴ τὴν ἀνώμαλον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς μόνον, τὰς δὲ πλαγίας τῶν τοιούτων παρὰ Λατίνοις ῥηματικῶν ἐκφέρει δι' Ἀπαρεμφάτου ἐνάρθρου· οὕτω, π. χ. τὸ μὲν *legendus Homerus* ἤθελεν εἶναι ἀναγνώστεος ὁ Ὀμηρος, τὸ δὲ *legendi Homeri causa* ἤθελεν εἶναι ἐνεκα τοῦ ἀναγνῶναι Ὀμηρον· οὐδὲ τὸ *habendi senatus locus* τοῦ Κικέρωνος ἤθελεν εἶναι πολὺ Ἑλληνικό, μεταφραζόμενον τῆς ἐκτέας συγκλήτου. Ὡσαύτως τὰ *intelligendi Homerum — amandi virtutem — emendi mancipium causa*, κτλ. (ἴδε Πρισκιανὸν ἐν Βιβλ. Η', Κεφ. Θ').

§. 43. Ἀλλῃ ἐν τούτου; ἀνωμαλία εἶναι ὅτι πολλάκις ἐκφέρονται καὶ πληθυντικῶς, οἷον οὕτως ἀμυντέ· ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις, κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα (Σοφ. Αντ. 677) — οὐ γυναικῶν οὐδέ ποτ' ἔσθ' ἡττητέα ἡμῖν — ξυνεκοπτέ· ἐστὶ σοι καὶ τὴν τρύγα — οὐ μαλθακιστέ·, ἀλλὰ περικαλυπτέα (Αρισ. Λυσ. 450. Πλούτ. 1085. Νεφ. 727) — ἔδοξεν αὐτοῖς περιτητέα εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι — ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ δι-

καὶ καὶ λόγοις διακριτέα (Θουκ. Α', 72. 86. Ἰδε καὶ 88. 93 καὶ πολλαχοῦ).

§. 44. Ἡ χρῆσις αὕτη ἰδιάζει εἰς τοὺς Ἀττικοὺς οἵτινες ἐν πολλοῖς ἔθεταν κάποιαν μεγαλορρήμασύνην εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, λέγοντες, π. χ. συγγνωστὰ ἀντὶ συγγνωστόν, παλαιὰ ἀντὶ παλαιόν, πότερα ἀντὶ πότερον, ἀδύνατα (Θουκ. Α', 125) ἀντὶ ἀδύνατον, λοιπὰ (Πλάτ. Πολιτ. Η', 562) ἀντὶ λοιπόν (ἴδε Βρύγγιον εἰς Σοφ. Φ. 493. 524. καὶ πολλαχοῦ). Παρέμεινε δὲ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς, ὡς φαίνεται, τὸ ἔθος τοῦτο ἐκ τῶν Ἰώνων· οὕτως ἀπαντᾶται οὐκέτι πιστὰ γυναιξί (Οδ. Λ, 456) — τὴν πεπρωμένην μοίρην ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγέειν καὶ θεῶ — οὐκ ἂν ἦν βιώσιμα ἀνθρώποισι — χαλεπὰ εἶναι περιγίνεσθαι καὶ ἅπασιν ἀνθρώποισι (Ηρόδ. Α', 91. Γ', 109. Θ', 2), καὶ (Γ', 61) πρηρέοντα ὡς Σμέρδιος τοῦ Κύρου ἀκουστέα εἶη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω.

§. 45. Εἰς αἰρέτως δὲ οἱ Τραγικοὶ εὗρισκαν ἰδιαιτέραν ἔμφασιν εἰς τὴν τοιαύτην χρῆσιν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ὡς ἀχθεινὰ (Εὐρ. Εκ. 1240) — δεδουγμένα — ὦ γάμοι, γάμοι (Σοφ. Αντ. 576. Τ. 1403). Ὁ Λογγῖνος, λαλῶν περὶ τῶν τοιούτων λέγει « Ἀλλ' ἐκεῖνα μᾶλλον παρατηρήσεως ἄξια, ὅτι ἐστ' ὅπου προσπίπτει τὰ πληθυντικὰ μεγαλορρήματινέστερα, καὶ αὐτῷ δοξοκομποῦντα τῷ ὄχλῳ τοῦ ἀριθμοῦ. Τοιαῦτα παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τὰ ἐπὶ τοῦ Οἰδίπου. » Μετέπειτα φέρων εἰς παράδειγμα ἕξ σίχους τοῦ Σοφοκλέους (ἐνθα ἄνωτ. Τ. 1403) προσθέτει « Πάντα γὰρ ταῦτα ἐν ὀνομά ἐσιν, Οἰδίπους, ἐπὶ δὲ θατέρου Ἰοκάστη. Ἀλλ' ὁμῶς χυθεὶς εἰς τὰ πληθυντικὰ ὁ ἀριθμὸς συνεπλήθυνε καὶ τὰς ἀτυχίας » (περὶ Υψους ΚΓ').

§. 46. Ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς φαίνεται ὅτι ὁρμᾶται ἢ παρὰ τοῖς νεωτέροις χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ εἰς ἐνικὸν πρόσωπον ἀναφερομένου, vous, voi, σείς, ἀντὶ τοῦ tu, σύ, κτλ. καὶ παλὸν περισσότερον εἰς τὰς παρὰ τῶν ἡγεμόνων ἐκδιδόμενας προσηγάς, nos Maria Teresia memoriae commendamus tenore praesentium significantes, cet. — Louis, etc. . . . savoir faisons . . . enjoignons — voulons, etc. διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὅτι, ὡς τὰ πολλὰ εἶναι ἐπικρατέστερα τοῦ ἐνός, οὕτω καὶ τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ὁποῖον ἀπονέμεται ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἐκφέρεται ὡσαύτως οἷον ἀνώτερον τῶν ἄλλων, ὡς εἶναι τῷ ὄντι οἱ ἡγεμόνες, καὶ ὡς ἡ φιλοφροσύνη προσπαθεῖ νὰ παρρησιάσῃ τοὺς προσφωνουμένους.

Περὶ Μετοχῆς.

§. 1. Εἰς τὸ περὶ Συντάξεως Μετοχῆς θέλομεν διαλάβει. I. Περὶ φύσεως τῆς Μετοχῆς. II. Περὶ συνθέσεως τῶν Παρεμφατικῶν Εγκλίσεων εἰς Μετοχὴν καὶ ἀντιζρόφως περὶ ἀναλύσεως τῆς Μετοχῆς εἰς τὰς αὐτὰς Εγκλίσεις. III. Περὶ διαφορῶν εἰδῶν καὶ ὀνομάτων τῆς Μετοχῆς. IV. Περὶ τῶν μετὰ Μετοχῆς συντασσόμενων Ρημάτων. V. Περὶ πτώσεως καθ' ἣν τίθεται ἡ Μετοχή. VI. Περὶ Μετοχῆς ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων. VII. Περὶ Χρόνων τῆς Μετοχῆς. VIII. Περὶ ἀναγωγῆς τῶν διαφορῶν χρήσεων τῆς Μετοχῆς. IX. Περὶ ὁμοιότητος καὶ διαφορᾶς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου. X. Περὶ τινων μορίων ἐπὶ Μετοχῆς. Εν δὲ τῷ Δ. Π. ἀναλαμβάνοντες τὸ περὶ φύσεως τῆς Μετοχῆς ζήτημα θέλομεν διαλάβει καὶ περὶ παντὸς ἄλλου χρησιμεύοντος εἰς πληρεξέραν τοῦ πράγματος ἐξήγησιν, ὡς περὶ Ἀρθρου ἐπὶ Μετοχῆς, περὶ συνδέσεως τῶν Χρόνων αὐτῆς, περὶ ιδιοτήτων τῆς Μετοχῆς εἰς τὴν σύνταξιν, περὶ τῶν Μετοχῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης παραβαλλομένων πρὸς ἄλλων γλωσσῶν Μετοχάς, περὶ Μετοχῶν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, κτλ.

I. Περὶ φύσεως τῆς Μετοχῆς.

§. 2. Ζήτησις καὶ φιλονεικία μεγάλη ἐγένεε μετὰ τῶν Γραμματικῶν ἂν ἡ Μετοχή εἶναι ἰδιαίτερον μέρος λόγου ἢ παρεπόμενον τοῦ ῥήματος, ὡς εἶναι τὸ Ἀπαρέμφατον μετὰ τῶν Εγκλίσεων. Παρατρέχοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς περὶ τούτου φιλονεικίας τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων Γραμματικῶν (ἴδε *Encyclopedie Methodique, Art. Participes*) ἐπαναλαμβάνομεν ἐνταῦθα ὅ,τι ἄλλαχού εἶπαμεν, ἐκλαμβάνοντες τὴν Μετοχὴν ὡς ἰδιαίτερον μέρος λόγου (Κεφ. Α', §. 9).

§. 3. Ως δὲ τὸ ῥῆμα διὰ τοῦ Ἀπαρεμφάτου, σημαίνοντος τὴν ἀφηρημένην αὐτοῦ ἔννοιαν, μεταβαίνει εἰς τὰ οὐσιαστικά, χωρὶς νὰ ἀποβάλῃ τὴν ῥηματικὴν φύσιν, οὕτω διὰ τῆς Μετοχῆς τρέπεται εἰς πτωτικὴν μορφήν, πάλιν φυλάττον τὴν ῥηματικὴν φύσιν· « καὶ δὴ τὸ ῥῆμα εἰς τὸ πτωτικὸν μετηνέχθη σχῆμα. » Θ. Γαζής. Ἡ ἐν τῇ Μετοχῇ πτωτικὴ μορφή τοῦ ῥήματος εἶναι ἐπιθετική· ὅθεν ἡ Μετοχή θεωρεῖται ὑπὸ δύο ὄψεις, ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς ῥῆμα.

§. 4. Ως ἐπίθετον ἡ Μετοχή τίθεται εἰς τὸν λόγον κυρίως ὡς κατηγορούμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑποκείμενον, καὶ ὡς ἀντικείμενον, καθὼς πάντα τὰ ἐπίθετα, οἷον οἱ τυραννεύοντες, τοῦς

διδάσκοντας, κτλ. (Κεφ. Γ', §. 6. §. 10). Ως ῥῆμα ἡ Μετοχή δέχεται τὴν αὐτὴν σύνταξιν τῶν ῥημάτων, ἔχουσα ὑποκείμενον (γράφων ὁ Δημήτριος), κατηγορούμενον (σοφὸς ὢν), ἀντικείμενον, πάντοτε τὸ τοῦ οἰκείου ῥήματος, ἐπιθυμῶν ἀρετῆς, ὡς ἐπιθυμῶ ἀρετῆς, χρώμενός τινι, ὡς χρῆσθαί τινι, κτλ.

§. 5. Επειδὴ ἡ Μετοχή εἶναι ἡ πτωτικὴ ἐπιθετικὴ μορφή τοῦ ῥήματος, διὰ τοῦτο παριστᾷ τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος τραπεῖσαν εἰς ιδιότητα ἐνυπάρχουσαν εἰς τὸ δεῖνα ἢ δαῖνα ὑποκείμενον μετὰ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς περιστάσεως. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ Μετοχή διαφέρει τῶν ἐπιθέτων τὰ ὅποια σημαίνουσιν ιδιότητα σταθεράν, καὶ τῶν ῥημάτων τὰ ὅποια σημαίνουσιν ἀπλῶς κατὰξασιν, ἐνέργειαν, ἢ πάθος· οὕτω δειλός, δειλιῶν (= ἐν ᾧ ἐστὶ δειλός, ἐπεὶ ἐστὶ δειλός, εἰ μὲν ἐστὶ δειλός, κτλ.), φίλος, φιλῶν, φιλῶ.

*II. Περί συνθέσεως τῶν Παρεμφατικῶν Εγκλίσεων
εἰς Μετοχὴν καὶ ἀντιστρόφως περὶ ἀναλύσεως
τῆς Μετοχῆς εἰς τὰς αὐτὰς Εγκλίσεις.*

§. 6. Αἱ διάφοροι τῶν ῥημάτων Εγκλίσεις, παραλαμβάνουσαι ἐν ἑαυταῖς τὰ σημαντικὰ τῶν διαφόρων περιστάσεων πτωτικὰ ἢ μόρια, τρέπονται εἰς Μετοχάς· γυνὴ τις εἶχεν ὄρνιθα ἣτις ἔτικτε = τίκτουςαν — ἐπεσκεπτόμην τὸν φίλον ὅστις, ὅτε, ἐπεὶ ἐνόσει = νοσοῦντα — ἐὰν ᾗς φιλομαθῆς = φιλομαθῆς ὢν — εἴτις ταῦτα πράττοι = ταῦτα πράττων τις — ἀνάστηθι καὶ πορεύου = ἀναστὰς πορεύου, κτλ.

§. 7. Καὶ ἐν τούτοις μὲν τίθεται ἡ Μετοχή ὡς παρενθετικὴ πρότασις, εἰς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τοῦ ῥήματος ἢτοι τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως εἰς ἣν ἡ Μετοχή ἀναφέρεται, ὡς ὁ Δημήτριος περιπατῶν διαλέγεται = ὁ Δημήτριος, ἐν ᾧ περιπατεῖ, διαλέγεται — πταίσας κυλάζεται, κτλ. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ Μετοχή τίθεται καὶ ὡς συμπλήρωμα ἄλλων ῥημάτων τὰ ὅποια, ἀτελῇ ἔννοιαν ἔχοντα, ἀπαιτοῦσι πρὸς συμπλήρωσιν Μετοχήν, ὡς ἄλλα τινά, ὡσαύτως ἀτελῇ ἔννοιαν ἔχοντα, ἀπαιτοῦσιν Ἀπαρέμφατον· οὕτως οἶδα θνητὸς ὢν = οἶδα ὅτι εἰμὶ θνητὸς, ὡς λέγω θνητὸς εἶναι — ἐπεμψεν ἄνδρας ἐποψομένους, ὡς ἦλθον ἰδεῖν σε (Κεφ. ΚΗ', §. 18. β').

§. 8. Ως δὲ αἱ Εγκλίσεις γίνονται Μετοχαί, οὕτως αἱ Μετοχαί, περιέχουσαι ἐν ἑαυταῖς ῥῆμα καὶ πτωτικὸν ἢ μόριον περι-

τάσεως σημαντικόν (§. 6.), γίνονται, ἀναλυόμεναι, Παρεμφατικάι Εγκλίσεις, ὡς δεικνύουσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἀντιστρόφως λαμβανόμενα. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἡ Μετοχὴ ἀποτελῇ συμπλήρωμα ἀτελοῦς ἄλλου ῥήματος. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι χωρὶς τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν Εγκλίσεων καὶ τῶν εἰς αὐτὰς ἀναφερομένων Μορίων ἢ Πτωτικῶν εἶναι ἀδύνατος ἡ ὀρθὴ ἀνάλυσις τῶν Μετοχῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα τὰ διάφορα χρονικὰ τμήματα καὶ τὸ τέλειον ἢ ἀτελὲς τῆς πράξεως ἐπιδέχονται, ὡς εἶδαμεν, πολλοὺς συνδυασμούς.

III. Περὶ διαφόρων εἰδῶν καὶ ὀνομάτων τῆς Μετοχῆς.

§. 9. Προσδιοριζομένων τῶν περιστάσεων καθ' ἃς λαμβάνει χώραν ἡ τοιαύτη σύνθεσις καὶ ἀνάλυσις, γίνονται τόσοι τύποι σταθεροί· τούτους δὲ ὠνόμασαν εἶδη τῆς Μετοχῆς οἱ Γραμματικοὶ οἵτινες, ἀποβλέποντες εἰς τὸ διάφορον σημαίνόμενον, ἔδωκαν εἰς αὐτήν, κατὰ τὴν περίστασιν, καὶ διάφορον ὄνομα. Τὰ ὀνόματα ταῦτα, ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, ὀρθῶς λαμβανόμενα, μὲ φαίνονται χρησιμώτατα καὶ πρὸς συντομίαν καὶ πρὸς σαφήνειαν. Ἐχουσι δὲ οὕτω·

α'. ἡ Μετοχὴ ἀναφέρει τὸ περὶ οὗ ἔγινε λόγος πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, καὶ τότε λέγεται *Αναφορικὴ*, ὡς *Θαλάττου ἐκρίθη ἄξιος Σωκράτης*, ἀνθρώπων ἀπάντων δικαιοτάτος γενόμενος·

β'. ἀναφέρει ἀδιορίστως ὁποιονδήποτε πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, καὶ τότε λέγεται *Αοριστολογικὴ*, ὡς οἱ *διαπαιδευθέντες* — οἱ *διαγενόμενοι*·

γ'. προσδιορίζει τὸν χρόνον καθ' ὃν γίνεται, ἐγένετο, ἐγινεν ἢ γενήσεται τι, καὶ τότε λέγεται *Χρονικὴ*.

1. μεθύοντες οἱ ἄνθρωποι ἐκφαίνουσι τὴν ἀλήθειαν — ἐπιγιγνόμενον τὸ ἔαρ·

2. καθεύδων ὁ Ξέρξης εἶδεν ὄψιν·

3. Γύγης δὲ τυραννέσας ἀπέπεμψεν ἀναθήματα — καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, *Κᾶρας ἐξελάσας*·

4. Κανδαύλην ἀποκτείνας, ἐμέ τε καὶ τὴν βασιληϊὴν ἔχε τὴν Λυδῶν — ἀκούσαντες, κρίνατε·

δ'. προσδιορίζει τὸν τρόπον καθ' ὃν γίνεται τι, καὶ τότε λέγεται *Τροπολογικὴ*, ὡς οἱ Πέρσαι *θηρῶντες* ἐμάνθανον τὸ πολεμεῖν·

ε'. προσδιορίζει τὸ αἶτιον τινός, καὶ τότε λέγεται *Αἰτιολογικὴ* ἐν γένει, ὑποδιαιρουμένη ἔπειτα κατὰ τὸ εἶδος τοῦ αἰτίου·

1. ὑπὲρ πατρίδος τελευτήσας ἀθανασίαν ἐκτίσασατο·

2. ἀκούτίσαντες ἀπέκτειναν αὐτόν·

ζ'. σημαίνει ὑπόθεσιν ἢ ὁποία πρέπει νὰ προὑπάρχῃ, ἵνα προκύψῃ μία τις συνέπεια, καὶ τότε λέγεται Ὑποθετική·

1. κλυτῷρσι χρώμενος· 2. φιλομαθὴς ὢν· 3. ταῦτά τις πράττων,

ζ'. δεικνύει ἐναντίωμα τι μεταξὺ ἡγουμένου καὶ ἐπομένου, καὶ τότε λέγεται Ἐναντιωματική, ὡς οὐκ ἀκροώμενοι τοῦ ἄδοντος ὠμνύετε ἄδειν ἄριστα.

η'. ἐξηγεῖ τὸ τέλος τοῦ ῥήματος τῆς προηγουμένης προτάσεως, καὶ τότε λέγεται Τελική, ὡς ἦκω ἐρῶν — ἦλθε δουλωσόμενος τὴν Ελλάδα.

θ'. μερικεύει καὶ εἰδικεύει τὴν ἐν τῷ ῥήματι τῆς προηγουμένης προτάσεως περιεχομένην γενικὴν ἔννοιαν, καὶ τότε λέγεται Εἰδική, ὡς οἶδα ἐξαμαρτών — ὁρῶ σε δεξιὰν κρύπτοντα χεῖρα.

§. 10. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν, ἡ Αναφορικὴ Μετοχή, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν Οριστικὴν Εγκλισιν καὶ μὲ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν· γενόμενος = ὅς ἐγένετο. Ἡ δευτέρα, ἡ Αοριστολογική, διαφέρει τῆς προηγουμένης καθόσον ἢ μὲν ἀναφέρεται, ὡς εἵπαμεν, εἰς ὠρισμένα ἢ δὲ εἰς ἀόριστα· καὶ τὸ μὲν ὠρισμένην ἀνήκει κυρίως εἰς τὸ παρελθόν καὶ εἰς τὸ ἐνεσῶς, διότι αὐτὰ γνωρίζονται, ἢ δὲ ἀορισία εἰς τὸ μέλλον· ὅθεν ἰσοδυναμεῖ ἡ Αοριστολογικὴ Μετοχή μὲ τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν ὅστις, ἢ μὲ τὴν ὅς, ἀορίσως λαμβανομένην, καὶ μὲ τὴν Ὑποτακτικὴν Εγκλισιν, ἔχουσιν καὶ τὸν σύνδεσμον ἄν, οἱ διαπαιδευθέντες — οἳ ἄν διαπαιδευθῶσιν.

§. 11. Εἰς ὅλας τὰς Μετοχάς, ὡς τῆς τοῦ ῥήματος φύσεως μετεχούσας, παρατηρεῖται χρόνος, ἀλλὰ εἰς μὲν τὰς ἄλλας τοῦτο παραβλέπεται, ἄλλου σημαينوμένου ὄντος τοῦ κυριωτέρου· Χρονικὴ δὲ ὀνομάζεται ἢ ἐκ προθέσεως ἐξηγοῦσα χρόνον, ὡς εἶναι ἡ ἀνωτέρω γ'. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν περιστάσεων 1 καὶ 2, ὡς προσδιορίζουσά τι διὰ τινος ἄλλου συγχρόνως γινομένου, δυνατόν νὰ ὀνομασθῇ ἡ Μετοχή σύγχρονος ἢτοι συγχρονιστική, ἀναλυομένη εἰς τὸν προσήκοντα χρόνον, Ἐνεσῶτα ἢ Παρτατικόν, καὶ εἰς τὰ Μόρια ἐν ᾧ, ὅτε, κτλ. ἐπὶ τῆς περιστάσεως 3 προσδιορίζει τι δι' ἄλλου προγενομένου, καὶ ἀναλύεται εἰς τὸν προσήκοντα παρωχημένον Χρόνον καὶ τὸ Μόριον ἐπεὶ, κτλ. Ἡ Μετοχή αὕτη ὀνομάζετο ὑπό τινων τῶν ἡμετέρων Γραμμαστικῶν

Υστερόχρονος, καὶ τοῦτο διότι μεταφράζεται ἢ μεταφράζετο συνήθως διὰ τοῦ ὕστερον ἀφ' οὗ κυρίως ὁμως εἶναι προτερόχρονος, οὕτως εἰπεῖν, διότι σημαίνει τι προγινόμενον ἄλλου τινός· οὕτω π. χ. εἰς τὴν Γύγης τυραννέουσας ἀπέπεμψεν ἀναθήματα προηγεῖται ἢ τυράννευσις καὶ ἔπεται ἢ ἀπόπεμψις τῶν ἀναθημάτων. Ἐπὶ τῆς περιστάσεως 4 εἶναι ἢ αὐτὴ σχέσις, ὡς ἐπὶ τῆς 3· προσδιορίζεται τι καὶ ἐνταῦθα διὰ τινος ἄλλου προτέρου, ἀλλ' ἢ μὲν περίσασις 3 ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, ἢ δὲ 4 εἰς τὸ μέλλον· ἢ μία δηλοῖ πρῶτον ἔγινε τοῦτο καὶ ἔπειτα τὸ ἄλλο, ἢ ἄλλη δηλοῖ πρῶτον πρέπει νὰ γένη τοῦτο καὶ ἔπειτα τὸ ἄλλο· οὕτως εἰς τὸ Κανδαύλην ἀποκτείνας, τὴν βασιλείαν ἔχει προηγεῖται ὁ φόνος τοῦ Κανδαύλου καὶ ἔπεται ἢ βασιλεύσις τοῦ Γύγου. Αναλύεται αὕτη εἰς τὴν ὑποτακτικὴν Ἐγκλισιν καὶ εἰς τὸ Μόριον ἐπειδάν, κτλ.

§. 12. Ἡ Τριπικὴ Μετοχὴ ἀναλύεται εἰς τὰς προεξηγηθείσας τριπικὰς ἐκφράσεις (Κεφ. ΙΓ', §. 13)· οὕτω τὸ ἀνωτέρω θηρῶντες ἤθελεν εἶναι = τῷ θηρᾶν, διὰ τοῦ θηρᾶν, τῇ θήρᾳ, διὰ τῆς θήρας, κτλ. Ἡ Αἰτιολογικὴ Μετοχὴ ἀναλύεται ὡσαύτως εἰς τοὺς αἰτιολογικοὺς τρόπους, κατὰ τὸ εἶδος τοῦ αἰτίου (Κεφ. ΙΓ', §. 19-22)· οὕτω π. χ. τὸ ἀνωτέρω τελευτήσας, εἰς τὴν περίσασιν 1, ἐξηγοῦν τὸ ποιητικόν, ὡς λέγεται, αἷτιον ἦτοι, ὀρθότερον, τὸν ἀποχρῶντα λόγον, τὸ διότι, ἀναλύεται εἰς τὸ ἐπεὶ, ἐπεὶ ἐτελεύτησε, κτλ. τὸ ἀκοντίσαντες, εἰς τὴν περίσασιν 2, σημαῖνον τὸ ὀργανικὸν αἷτιον, ἀναλύεται εἰς τὸ τοῖς ἀκοντίοις, διὰ τῶν ἀκοντίων, κτλ. τὸ ὕλικόν αἷτιον, διὰ Μετοχῆς ἐκφερόμενον, ἤθελε συμπέσει μὲ τὸ ὀργανικόν, ὡς πλινθεύσαντες ἐδειμαν οἶκον· περὶ τοῦ τελικοῦ ἴδε κατωτέρω. Ἡ Ὑποθετικὴ Μετοχὴ ἀναλύεται ὡσαύτως εἰς τοὺς ὑποθετικοὺς τρόπους τῆς ἐρμηνείας· οὕτω, π. χ. τὸ ἀνωτέρω 1 κλυστῆρσι χρώμενος = εἰ ἐχρήτο· τὸ ἀνωτέρω 2 φιλομαθὺς ὢν = εἰάν ἦς φιλομαθής· τὸ ἀνωτέρω 3 ταῦτά τις πράττων = εἴ τις ταῦτα πράττει ἢ εἴ τις ταῦτα πράττοι. Ἡ Ἐναντιωματικὴ Μετοχὴ ἀναλύεται εἰς τὸ καίτοι καὶ εἰς τὴν Οριστικὴν Ἐγκλισιν, οὐκ ἀκροώμενοι = καίτοι οὐκ ἠκροᾶσθε. Ἡ Τελικὴ ἀναλύεται εἰς τὰς τελικὰς ἐκφράσεις· ὅθεν τὸ ἀνωτέρω δουλωσόμενος = δουλῶσασθαι, ἵνα δουλῶσῃται, ἢ ἵνα δουλῶσαιτο, κατὰ τὴν περίσασιν· ἔρχεται δουλῶ-

σόμενος = ἵνα δουλώσῃται — ἤρχετο δουλωσόμενος = ἵνα δουλώσαιτο. Ἡ Εἰδικὴ εἰς τὴν Οριζικὴν καὶ εἰς τὸ μόριον ὅτι, οἶδα ἐξαμαρτῶν = οἶδα ὅτι ἐξήμαρτον.

§. 13. Ἐκτὸς δὲ τούτων οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ διασέλλουσιν ὡς ἰδιαίτερα Μετοχῆς εἶδη καὶ τὰ ἀκόλουθα· ι'. Ἀπαρεμφατικὴν· ια'. Οργανικὴν· ιβ'. Εξαιρετικὴν· ιγ'. Ρηματικὴν· ιδ'. Ονοματικὴν· ιε'. Ἐπιρρήματικὴν. Ἀλλ' ἐκ τούτων ἡ μὲν Ἀπαρεμφατικὴ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ᾖ βέβαια διάφορος τῆς Τελικῆς καὶ Εἰδικῆς, ὡς καὶ τὰ Ἀπαρέμφατα διασέλλονται εἰς τελικὰ καὶ εἰδικὰ· ὀνομάζονται δὲ οὕτω ὡς ἐκπληροῦσαι τὰ τῶν τελικῶν καὶ εἰδικῶν Ἀπαρεμφάτων. Καὶ ἡ Τελικὴ δὲ καὶ ἡ Εἰδική, ὡς ἰδιαιτέρου λαμβανομένου τοῦ εἰδικοῦ λεγομένου αἰτίου, ὡς καὶ ἡ Οργανικὴ ἀκόμη, δυνατόν νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν Αἰτιολογικὴν ἐν γένει. Ἡ δὲ Εξαιρετικὴ, οὕτως ὀνομασθεῖσα ὡς ἀναλυομένη εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν μόριον ἄνευ, ταυτίζεται μὲ τὴν Ἐναντιωματικὴν, οἷον καὶ μὴ ἀκροώμενοι = ἄνευ τοῦ ἀκροῦσθαι = καίτοι οὐκ ἠκροῦσθε· ὅταν δὲ ἀναλύεται εἰς τὸ μόριον εἰμή, τότε ταυτίζεται μὲ τὴν Ὑποθετικὴν, ὡς ταῦτα πάντα γένοιτ' ἄν, θεῶν μὴ βλαπτάντων = εἰ μὴ τι θεοὶ βλάπτειεν.

§. 14. Ἀπὸ δὲ τὰς λοιπὰς Ρηματικὴν ὀνομάζεται ἡ Μετοχὴ ὅταν δὲν σημαίνει κανὲν τῶν προηγουμένων, ἀλλὰ τίθεται μόνον πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ διπλοῦ ῥήματος, ὡς Ἀλέξανδρος, Φιλίππου ὦν υἱός, ἦν Μακεδών = Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου υἱός, καὶ ἦν Μακεδών, ἀλλὰ τοῦτο δυνατόν νὰ ὑπαχθῇ ὑπὸ τὴν Αναφορικὴν Μετοχὴν = Ἀλέξανδρος ὅς ἦν, κτλ. Ονοματικὴ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν εἰς ὃ ἀναλύεται ἰσοδυναμῇ μὲ ὄνομα, ὡς οἱ γυμνάζοντες = οἵτινες γυμναζοῦσιν, οἱ γυμνασταί = οἱ μαθητεύοντες = εἰ μαθηταί, κτλ. Ἐπιρρήματικὴ τελευταῖον ὀνομάζεται ἡ Μετοχὴ ὅταν ἐκπληροῖ τὰ τοῦ Ἐπιρρήματος, ὡς τελευτῶντες ἐπείσθησαν = τελευταῖον + ἄσμενος ποιῶ ταῦτα = ἀσμένως.

§. 15. Ταῦτα δὲ δηλοῦσιν ἐν γένει ὅτι ἡ γλῶσσα δυνατόν νὰ ἐκφράσῃ καὶ διὰ Μετοχῆς ἐνίοτε ὅ,τι ἄλλοτε δι' ὀνόματος, δι' ἐπιρρήματος, κτλ. ταῦτα ὅμως δὲν ἀναιροῦσι τὴν ρηματικὴν φύσιν καὶ σύνταξιν τῆς Μετοχῆς· οὕτω π. χ. λέγεται οἱ γυμνάζοντες τοὺς νέους, ὅχι οἱ γυμνάζοντες τῶν νέων, ὡς λέγεται οἱ γυμνασταί τῶν νέων· λέγεται δὲ οἱ τυραννεύοντες τῶν πόλεων, ὡς οἱ τύραννοί τῶν

πόλεων — οἱ ἄρχοντες τῶν λαῶν, ὡς οἱ ἄρχοι τῶν λαῶν, διότι τὰ ῥήματα τούτων ἔμειναν εἰς τὰ γενικοσύντακτα. Τότε δὲ μόνον δέχεται τὴν ὀνομαστικὴν σύνταξιν ἡ Μετοχή, ὅταν τῷ ὄντι λαμβάνῃ φύσιν καὶ χαρακτῆρα ὀνόματος· ὡς σου τὴν τεκοῦσαν (= μητέρα) ὠλβισα — ὃ τ' ἐκείνου τεκὼν (= πατήρ) — τὸν ἄνδρα τῆς ἐμῆς κεκτημένης (= δεσποίνης) — τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον (Εὐρ. Ιων. 308. Ηλ. 335. Αῤῥ. Εκκλ. 1126. Πλάτ. Πολιτ. Α', 338. παρ' ἡμῖν τὰ σύμφερα, ὡς τὸν γέρον — γέροντα). Ενταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ ἀλλαχοῦ περὶ Υποκειμένου, καὶ Κατηγορουμένου, περὶ Αντικειμένου, περὶ τῶν Γενικοσυντάκτων καὶ περὶ τῶν Παθητικῶν ῥηθέντα (Κεφ. Γ', §. 6. Κεφ. ΙΒ', §. 51. Κεφ. ΚΔ', §. 12. β'. §. 14).

§. 16. Καὶ περὶ τῶν Τελικῶν δὲ καὶ Εἰδικῶν λεγομένων Μετοχῶν πρέπει νὰ ἐννοῇται τὸ πρᾶγμα μόνον ἐν γένει· καθόσον δηλ. σημαίνουσι τέλος καὶ εἰδικευσιν ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο μὲ τὰ Τελικὰ καὶ Εἰδικὰ Απαρέμφατα, ὅχι ὅμως ὅτι εἶναι ἀντὶ ἐκείνων· μὲ τὸ αὐτὸ δίκαιον ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ τὰ τοιαῦτα Απαρέμφατα εἶναι ἀντὶ τῶν ὁρωνύμων Μετοχῶν· διότι καὶ μὲν ἐπὶ τινων ῥημάτων δυνατόν νὰ τεθῇ Απαρέμφατον ἢ Μετοχή χωρὶς διαφορᾶς ἐννοίας, ἐπὶ ἄλλων ὅμως γίνεται πάντοτε διαφορά· ἐπὶ τινων μάλιστα ῥημάτων ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως Μετοχή καὶ ὅχι Απαρέμφατον καὶ ἀντιστρόφως (ἴδε κατωτέρω §. 68 - 76). Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἐνταῦθα τὴν καὶ ἀλλαχοῦ γενομένην παρατήρησιν ὅτι, ἂν καὶ συντομίας ἢ εὐκολίας χάριν, μεταχειρίζομεθα τὰ ἀνέκαθεν συνήθη ὀνόματα, πρέπει, πρὸς ἀποφυγὴν σφαλμάτων, νὰ προσδιορίζωμεν μὲ τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἐννοιαν. Εἶναι δὲ οἰκοθεν φανερόν ὅτι κατὰ τὴν περίσασιν ἡ αὐτὴ Μετοχή δυνατόν νὰ ᾔηται Αναφορική, Χρονική, Αἰτιολογική, κτλ. νοσῶν — ὅς, ὅτε ἐπεὶ νοσεῖ ἢ ἐνόσει, κτλ.

IV. Περὶ τῶν μετὰ Μετοχῆς συντασσομένων Ρημάτων

§. 17. Καθὼς ἀνωτέρω εἶδαμεν ὅτι πᾶσα μὲν ῥημάτων κλάσις ἐνθα προσίθεται ὁ σκοπὸς δι' ὃν γίνεται τι δυνατόν νὰ συνταχθῇ μετὰ Απαρεμφάτου, εἶναι ὅμως καὶ ἰδιαίτεραί τινες κλάσεις αἱ ὁποῖαι ἐκ φύσεώς των ἀπαιτοῦσιν Απαρέμφατον, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πᾶσα κλάσις μὲν ῥημάτων δυνατόν νὰ λάβῃ μετοχικὴν σύνταξιν, εἶναι ὅμως τινὲς κλάσεις αἵτινες ἰδιαίτερώς ἀπαιτοῦσι Μετοχὴν

μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναγκαίως· τὸ πρῶτον ἀρμόζει εἰς τὰ πρῶτα ἑπτὰ, τὸ δεύτερον εἰς τὰ δύο τελευταῖα εἶδη τῆς Μετοχῆς (§. 9). Ἰδιαιτέρως δὲ μετὰ Μετοχῆς συντάσσονται αἱ ἀκόλουθοι τῶν ῥημάτων κλάσεις·

α'. τὰ αἰσθητικά, ὡς ὁρῶ, ἀκούω, κτλ.

β'. τὰ γνωστικά, ὡς γιγνώσκω, οἶδα, ἐπίσταμαι.

γ'. τὰ κατανοητικά, ὡς κατανοῶ, ἐννοῶ, μανθάνω (— καταλαμβάνω), κτλ.

δ'. τὰ παρατηρήσεως καὶ πληροφορίας σημαντικά, ὡς αἰσθάνομαι (— παρατηρῶ), πυνθάνομαι, κτλ.

ε'. τὰ μνήμης καὶ λήθης, ὡς μέμνημαι, λέληθα, κτλ.

ς'. τὰ ἀνεκτικά ἢ παραβλεπτικά, ὡς ἀνέχομαι, καρτερῶ, περιορῶ, κτλ.

ζ'. τὰ ἐναντίαν ἔννοιαν τούτων ἔχοντα, ὡς εἶναι τὸ κάμνω (ἀπαυδῶ), ἐμπίπλωμαι (*mi stufo*), κτλ.

η'. τὰ δεικτικά, ὡς δείκνυμι, δηλόω, ἐλέγχω, κτλ.

θ'. τὰ ἐνάρξεως καὶ παύσεως σημαντικά, ὡς ἄρχομαι, παύω, λήγω, ἐπιλείπω, κτλ.

ι'. τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ καλῶς ἢ κακῶς ποιεῖν, ὅπου περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἔννοια τοῦ εὐτυχεῖν, ἀτυχεῖν, ἀδικεῖν, κτλ.

ια'. τὰ παθηματικά, λύπης δηλ: χαρᾶς καὶ τῶν τοιούτων σημαντικά, ὡς ἀλγῶ, ἄχθομαι, χαίρω, ἡδομαι, κτλ.

ιβ'. τὰ κινήσεως σημαντικά, ὡς εἶμι, ἔρχομαι, πέμπω, κτλ. (ἴδε τὰ παραδείγματα κατωτέρω ἐν §. 21).

§. 18. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα· α'. διαγίνομαι, διατελῶ, καὶ ἐν γένει τὰ διαρκείας σημαντικά· β'. ἐθέλω· γ'. τυγχάνω· δ'. λανθάνω· ε'. φθάνω. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπὶ τῶν προηγουμένων τὸ διὰ τοῦ ῥήματος εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον· τὸ δὲ διὰ Μετοχῆς τὸ κατὰ δεύτερον λόγον, τιθέμενον ὡς προσδιοριστικόν τι καὶ συμπλήρωμα, ἐν τούτοις συμβαίνει, τὸ ἐναντίον, τὸ διὰ Μετοχῆς ἐκφραζόμενον εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον, τὸ δὲ ῥῆμα ἐξηγεῖ ἔννοιαν συνήθως δι' ἐπιρρήματος ἐκφερομένην· οὕτω

α'. διατελῶ λέγων καὶ γράφω (— ἀδιαλείπτως λέγω καὶ γράφω) — ὅσην εὐνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ (Δημ. περὶ Στεφ. ἀρχ.). Ὡσαύτως καὶ κατὰ Παρωχημένον διδάσκων διετέλουν — διατετέλεκα φεύγων οὐ μόνον τὸ μανθάνειν τι παρά τινος ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι (Απομν. Δ', β', 4). Ἀνάλογον πρὸς ταῦτα καὶ τὸ (Ηρ. Θ', 45) λι-

παρέετε μένοντες· ὅχι διάφορα, φαίνεται εἰς ἐρέ, καὶ τὰ Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων—πολλὸς ἦν λισσομένος ὁ ξεῖνος (Ηρ. Ζ', 158. Θ', 91).

β. δωριῖσθαι ἐθέλουσι (Ξεν. Ιέρ. Ζ', 9) = ἀσμένως δωροῦνται· ἐν τούτοις λέγεται πάντοτε ἐθέλειν καὶ ὅχι θέλειν· οὕτω δὲ καὶ χαίρουσιν ἐπαινοῦντες (= ἐπαινοῦσι μὲ εὐχαρίστησιν. Περὶ τοῦ χαίροντες ἔψαλλον καὶ ἔχαιρον ψάλλοντες ἴδε Δ. II.).

γ. ἔτυχεν ἀπών (= ἀπὴν τυχαίως, κατὰ τύχην) — ἔτυχον παρόντες—ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀπλῖται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα (Θουκ. Δ', 113)—ἔτυχεν ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου (Πλάτ. Φαίδ. 58. Ἰδε Κεφ. Δ', §. 1-2. Περὶ δὲ τῆς παραλείψεως ἡ μὴ τῆς Μετοχῆς τοῦ εἶναι ἐν τούτοις καὶ ἐν τῷ διατελῶ ἴδε Δ. II.). Ποικιλωτέρον εἶναι τὸ ἐπόμενον·

δ. λανθάνω (λήθω, λάθω, λαθέω, *lateo*) = 1. εἰμι κεκρυμμένος, ἀφανής, πράττω ἢ πάσχω τι χωρὶς νὰ μὲ ἐννοήσουν· 2. πράττω ἢ πάσχω τι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, ὡς

1. ἔλαθεν ὑπεκφυγών (= ἔφυγε λεληθότως) — ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων (Ηρ. Η', 5)—ἡ θοιμάτια τ' ἀνδρείᾳ κλεψάσαις λαθεῖν ἦν χαλεπὸν αὐταῖς; (Αρισ. Εκκλ. 26).

2. ταῦτα τοίνυν ἐλελήθειν ἑμαυτὸν ἐπιστάμενος (= δὲν ἐγνώριζα ὅτι τὰ ἥξευρα)—λέληθεν ἑαυτὸν τοῖς ξυνοῦσιν ὦν βαρύν—ὁ Κροῖσος φονέα τοῦ παιδὸς ἐλάνθανε βόσκων (Ηρόδ. Α', 44)—ἔλαθε πεσών (= ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ). Ἐτι πολυπλοκώτερον εἶναι τὸ

ε. φθάνω· 1. καταφατικῶς=ποιῶ τι (τὰ ὑπὸ τῆς Μετοχῆς σημαινόμενον) πρότινος ἄλλου, προλαμβάνω· ὥφθη ὀρεξάμενος, πρίν (ἐκεῖνον) οὐτάσαι (Ιλ. Π, 322)—ὁ δὲ πεζὺς ἐχώρει εὐθύς δρόμῳ πρὸς τὰς Επιπολάς, καὶ φθάνει ἀναβάς κατὰ τὸ Εὐρύηλον, πρίν τοὺς Συρακουσίους παραγενέσθαι (Θουκ. Γ', 97)—καὶ μὴν πλείστου γε δοκεῖ ἀνὴρ ἐπαίνου ἄξιος εἶναι ὅς αὖ φθάνῃ τοὺς μὲν πολεμίους κακῶς ποιῶν, τοὺς δὲ φίλους εὐεργετῶν (Απομν. Β', γ', 14)· 2. ἀποφατικῶς μετὰ τοῦ καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον κῶλον, ὡς οἱ δὲ (Λακεδαιμόνιοι) οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Αττικὴν πόλεμον, καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ἤκου

ἡμῖν ἀμυνοῦντες (Ισ. Πανηγ. ΚΔ', Κορ.) = μόλις . . .
καί' 3. Καὶ καταφατικῶς δὲ καὶ ἀποφατικῶς πολλάκις διὰ τοῦ
φθάνειν ἐξηγεῖται ἡ ἔννοια τῆς ταχύτητος ἡ ὁποία προκύπτει
ἐκ τῆς προηγουμένης, ὡς φθάνει τὰ τόξα κατελόμενος
(Ηρ. Γ', 78) — φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες
(Λίσχ. Κτησ.) = εὐθὺς καταφεύγουσιν — οὐκ ἂν φθάνοις
λέγων (Απομν. Β', γ', 11. Ἰδε καὶ Γ', ια', 1) = λέγε τὸ
γρηγορώτερον· ἡ ἐξηγεῖται δι' αὐτοῦ ἡ ἔννοια τοῦ ἐξ ἅπαντος
τὸ ὁποῖον εἶναι τροπολογία τοῦ προηγουμένου, ὡς οὐκ ἂν φθά-
νοιμι ποιῶν = θέλω τὸ κάμει ἐξ ἅπαντος, δὲν θέλω
λείψει.

§. 19. Τὰ προηγούμενα παραδείγματα δεικνύουσιν ὅτι ὁ κα-
ταφατικός τρόπος, φθάνεις ποιῶν, καὶ ὁ ἀποφατικός, οὐκ ἂν
φθάνοις ποιῶν, συμπίπτουσιν εἰς τὴν ἔννοιαν = προλαμ-
βάνεις ποιῶν καί' = προλάβανε ποιῶν. Τὸ παρά-
δοξον τοῦτο προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Βουττμᾶννος (Ελλην. Γραμ.
σελ. 452), ὑποθέτων ὅτι τὸ οὐκ ἂν φθάνοις κυρίως ἦτον
τρόπος ἐρωτηματικός, ἰσοδύναμος μὲ προσαγὴν καταφατικὴν (Κερ.
ΚΘ', §. 46. δ')· κατὰ μικρὸν δὲ σερηθεὶς τὸν ἐρωτηματικὸν
τόνον κατήντησεν ὀριστικός καὶ θετικός, ὅθεν παρὰ ποιηταῖς καὶ
ἐπιτίθεται τὸ οὐ, ὡς φθάνοις δ' ἂν οὐκ ἐν τοῖςδε συγ-
κρύπτων δέμας (Εὐρ. Ηρ. 721). Αφ' οὗ δὲ τὸ οὐκ ἂν
φθάνοις ἔλαβε Προσακτικῆς ἔννοιαν, ἤρχισαν, φυσικῶς τῷ λόγῳ,
ἐπεὶ νὰ λέγωσι καὶ οὐκ ἂν φθάνοιμι — οὐκ ἂν φθάνοι.
Τὴν αὐτὴν σύνταξιν μὲ τὰ προηγούμενα δέχεται καὶ τὸ οἶχο-
μαι, ὥχετο ἀπιῶν, φεύγων, κτλ.

V. Περὶ πτώσεως καθ' ἣν ἡ Μετοχή τίθεται.

§. 20. Περὶ τούτου πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἂν ἡ Μετοχή εἶναι
ὡς προσδιορισμὸς ἢ συμπλήρωμα τοῦ Ὑποκειμένου, τοῦ κατηγο-
ρουμένου ἢ τοῦ Αντικειμένου τῆς κυρίας προτάσεως, ἢ ὁλοκλήρου
κώλου, προσδιοριζομένου διὰ τοῦ κώλου τοῦ ἔχοντος τὴν Μετοχήν.
Επὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ὀνομάζομεν τὴν Μετοχήν, εὐκολίας
καὶ συντομίας χάριν, Σχετικὴν, ἐπὶ τῆς δευτέρας Ἀσχετον ἢ τοὶ
Ἀπόλυτον, ὡς

1. Ἰππαρχος τυραννεύσας ἐφονεύθη — οὗτός ἐστιν
Ἰππαρχος ὁ τυραννεύσας — Ἰππαρχον τὸν τυραννεύ-
σαντα ἐφόνευσαν.

2. Καίσαρος τελευτήσαντος κομήτης ἀνεφάνη — σεισμοῦ γενομένου διελύθη τὸ στρατόπεδον.

Μετοχή Σχετική.

§. 21. Σχετική οὔσα ἡ Μετοχή τίθεται πάντοτε ὁμοιοπτῶς μετὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς προσδιοριζόμενον· οὕτω·

α'. ὄρω ἑξαμαρτάνων (Εὐρ. Μ. 350) — ἐώρων οὐ κατορθοῦντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους (Θουκ. Ζ', 47) — ἤκουσα δέ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ φίλων διαλεγόμενου (Απομν. Β', δ', 1) — ἠνίκ' αὖν ὀξύδαλον περ ἴδῃ (αἰσθῆται) θήγοντος ὀδόνται (Αρισ. Β. 815).

β'. οἶδα ἑξαπατῶμενος — ἀλλ' ἴσθι τοι τί σουσά γ' ἀξίαν δίκην (Σοφ. Ηλ. 298) — ἐν πολυτρόποις ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες (Θουκ. Β', 44) — Φίλιππος οὐκ ἀγνοεῖ (= γινώσκει) ταῦτα οὐ δίκαια (= ἄδικα) λέγων — καὶ μὲν Κρέοντά γ' ἴσθι σοι τούτων χάριν ἤξοντα (Σοφ. Κ. 396).

γ'. τάχα τις καὶ ἄλλος ἐκμαθήσεται ἀμαρτῶν (Ηρ. δ. Ε', 91) = θέλει ἐννοήσῃ — ἔγνωσαν ἀποπεμπόμενοι (Θουκ. Α', 102) — διαλλάγας ἔγνωσαν οὐ ποιομένας οὕτω καὶ φρονεῖν, ἐνθυμῆσθαι, κτλ.

δ'. ταῦτ' ἐννοηθῇς, ἡσθόμην ἀβουλίαν πολλὴν ἔχουσα καὶ μάτην θυμουμένη (Εὐρ. Μηδ. 882 = συλλογισθεῖσα, ἀφ' οὗ ἀνενοήθην — ἡσθῆσαι οὖν πώποτε μου ἢ ψευδομαρτυροῦντος ἢ συκοφαντοῦντος; — αἰσθόμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα (Απομν. Δ', δ', 11. Β', ε', 1) — Ερετριέες δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπιπλέουσιν (Ηρόδ. Γ', 100)· οὕτω καὶ τὸ εὐρίσκω = πληροφοροῦμαι.

ε'. θνατὰ μεμνάσθω περιστέλλων μέλη καὶ τελευτὰν ἀπάντων γὰρ ἐπιεσσόμενος (Πίνδ. Ν. ΙΑ', 15) — μέμνημαι καὶ τοῦτό σου λέγοντος — μέμνημαί σε λέγοντα — αἶψ' ὅγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται (ΗΣίοδ. Θεογ. 102).

ς'. σὺ δ' εἰσορόων ἀνέχεσθαι (Οδ. Η, 257) — ἀλωμένη ἠνεσχόμην (Αἰσχ. Λγ. 1282) — νικωμένη Παλλὰς οὐκ ἀνέζεται — μεταβαλλομένου δαίμονος ἀνέχου — καὶ ταῦτ' Ἰάσων παῖδας ἱξανέζεται πα-

σχοῦντας; (Εὐρ. Ηρ. 353. Τρ. 101. Μηδ. 74)· οὕτω καὶ τλη-
ναι, ὑπομένειν, φέρειν, στέργειν, ἀγαπᾶν (=σέργειν), κτλ.

ζ'. ἐπὴν κεκάμωσιν ἐϋξέστης ἐλάτῃσιν πόντον
ἐλαύνοντες (Ιλ. Η, 5) — οὐκ ἂν κάμοιμι τὰς κακὰς
κτείνων ἀεὶ (Εὐρ. Ορ. 1590). Ωσαύτως καὶ ἐπεὶ τάρ-
πησαν ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες (Ιλ. Ω, 633) — ὥς δὲ
ἄδην εἶχδν κτείνοντες (Ηρ. Θ', 39) = ἐχόρτασαν —
οὗτοι σὸν βλέπων ἐμπίμπλαμαι πρόσωπον (Εὐρ. Ιων.
925) — μεστὸς ἦν θυμούμενος (Σοφ. Κ. 768), κτλ.

η'. δεικνύσθω ἐνθαῦτα ἐὼν πολέμιος (Ηρ. Γ', 72)
— ἐξελήλεγκται ἡμᾶς ἀπατῶν — καὶ τήνδε δείξω μὴ
λέγουσαν ἔνδικα (Εὐρ. Τρ. 970) — ἡμεῖς ἀνταπο-
φαίνομεν πολλὰ δεινότερα παθοῦσαν τὴν ἡλικίαν,
κτλ. (Θουκ. Γ', 67). Ανάλογα πρὸς ταῦτα εἶναι καὶ τὰ ἔλεγεν
ὥς ἀγγέλλοιτο ὁ μὲν Πείσανδρος τετελευτηκῶς —
ζῶντες ἠγγελμένοι ἦσαν (Ξ. Ελλ. Δ', γ', 13. ζ', δ', 16).

θ'. ἄρχομαι λέγων — λήγω πονῶν — αἰκίζόμεναί
τὰ σώματα οὐποτε λήγουσι (Ξ. Οἰκ. Α', 23) —
παῦσαι φλυαρῶν (Αρισ. Πλούτ. 360) — ἀπαγε τὰ
πάρος εὐτυχήματ' αὐδῶν (Εὐρ. Φ. 1723) — ἐπιλείπω
λέγων (Πλάτ. Φιλήβ. 26) — εἰπὼν ἀπαλλάγηθι (Πλάτ.
Γοργ. 491) = εἰπέ το καὶ τελείωσε — παύσω τοῦτο
γιγνόμενον (Πλάτ. Γοργ. 523) — ἐπαυσαν αὐτὸν
στρατηγοῦντα, κτλ.

ι'. εὖ ἐποίησας ἀπικόμενος (Ηρόδ. Ε', 24) — εἰ τάδ'
εὐτυχήσομεν ἐλόντες — οὐδεὶς εὐτύχει λαβῶν (Εὐρ.
Ορ. 1212. Ιφ. Τ. 329) — δεινὰ ποιῶ τοὺς ἡτυχηκότας
τῶν πολιτῶν ὑβρίζων (Δημ.) — ἀδικεῖτε πολέμου
ἄρχοντες καὶ σπονδὰς λύοντες (Θουκ. Α', 53).

ια'. ἤδομαι μὲν σ' εἰσιδών (Σοφ. Φ. 882) — ἀλγεῖ
αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῶ (Εὐρ. Εκ. 376) — τιμώμενοι
ἀγαπῶσι (Πλάτ. Πολιτ. ζ', 475) — ἤδονται πράττοντες
(Απομν. Β', α', 33). Περὶ τοῦ χαίρουσι τιμῶντες, τι-
μώμενοι καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε §. 18. β')· οὕτω δὲ καὶ γέγηθα,
ἀσχάλλω, ἀγανακτῶ, αἰσχύνομαι, κτλ.

ιβ'. οὐ γὰρ ἤλυθον δεῦρο μαχησόμενος (Ιλ.
Α, 152) — πάντως τι καινὸν ἀγγελῶν ἐλήλυθε — ἐγώ
σε ταῦτα πορσυνῶν ἐλεύσομαι (Αἰσχ. Προμ. 942 Ικ.
531) — οἷας ὁ γλήμων ἀγγελῶν ἦκω τύχας! (Εὐρ.

Ανδρ. 1071) — ἤκω φράσεων τοῦτ', ἀγγελῶν θ' ὑμῖν (Λρις. Θισμ. 579) — παρελήλυθα οὐ χαριούμενος ὑμῖν, οὐδὲ χειροτονίαν μνηστεύσων, ἀλλ' ἀποφανούμενος, κτλ. (Ισ. Συμ. Ε', Κορ.) — ἰγέον ἂν εἴη θεασομένους (Απομν. Γ', ια', 1).

§. 22. Οὕτω λοιπὸν ἡ Μετοχή, σχετικὴ οὖσα, τίθεται πάντοτε κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, ὑποκειμένου, κατηγορουμένου ἢ ἀντικειμένου. Οὔταν δὲ ἡ Μετοχὴ ἔχῃ καὶ κατηγορούμενον, ὡς ἡ Μετοχὴ τοῦ ῥήματος εἶναι, γίγνεσθαι, καλεῖσθαι, κτλ. τότε αὐτὸ τίθεται ὁμοιοπτῶτως μετὰ τὴν Μετοχήν, τιθεμένην, ὡς μέχρι τοῦδε εἶδαμεν, ὁμοιοπτῶτως μετὰ τὸ προσδιοριζόμενον, οἷον μέμνησο ἄνθρωπος ὢν — ἴσθι λυπηρὸς ὢν — οὐδένες ἐόντες ἐναπεδεικνύατο (Ηρ. Θ', 58) — ἐνευόησα καταγέλαστος ὢν (Πλάτ. Συμπ. 198) — δείξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγώς, ἔπειτα σώφρων, εἴτα σοὶ μέγας φίλος (Εὐρ. Μ. 548) — ἡσθόμην αὐτῶν οὐτῶν σοφωτάτων — φθονοῦσιν αὐτῷ οὐτι σοφῷ — ὁρῶ σε ὑγιᾶ οὐτα, κτλ. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐν τούτοις κυρίως ἡ Μετοχὴ εἶναι ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ πτῶσις κατηγορούμενον αὐτῆς· οὕτω τὰ προηγούμενα παραδείγματα ἀναλύονται εἰς τὰ μέμνησο ὅτι ἄνθρωπος εἶ — μέμνησο τοῦ εἶναι ἄνθρωπος, κτλ. ἡσθόμην ὅτι αὐτοὶ εἰσιν ἢ ἦσαν σοφώτατοι — φθονοῦσι τῷ ὅτι αὐτὸς σοφός ἐστιν — αὐτῷ ὅς ἐστι σοφός — διότι ἐστὶ σοφός, ἥτοι τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ — ὁρῶ ὅτι σὺ εἶ ὑγιής· οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐπορεύοντο διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρακῶν — διὰ τῶν Θρακῶν οἵτινες καλοῦνται Μελινοφάγοι.

§. 23. Ωσχύτως καὶ ὅταν ἡ Μετοχὴ ᾖ ὡς προσδιορισμός, τίθεται ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, οἷον εἴρηται αὐτοῖς ἀπαντᾶν ἐνθάδε βουλευσομένοις. Επὶ τοιαύτης ὁμῶς περιστάσεως, ὅταν συμπίπτῃ μετοχικὸς προσδιορισμός καὶ Ἀπαρέμφατον, ἐκ ῥήματος δοτικῆς, ἐξ ἀπροσώπου ἢ ἐκ ῥηματικῆς εἰς τέον ἐξαρθώμενον (Κεφ. ΚΗ', §. 36. Κεφ. Λ', §. 18. §. 41) γίνεται καὶ ἐναλλαγὴ συντάξεως· ἂ. δυνατόν νὰ μὴ τεθῇ οὐδαμῶς δοτικὴ εἰς τὸ προηγούμενον ῥῆμα, καὶ τότε τίθεται ἡ Μετοχὴ κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ὑποκείμενον, λεγόμενον ἢ νοούμενον, τοῦ Ἀπαρέμφατου, ἔφη δὲ δεῖν ἂ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοὶ μανθάνειν (Απομν. Α', α', 9) — ἔφη δεῖν μαν-

θάνατον ὅσα οἱ θεοὶ ὥρισαν ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους μαθύντας, κτλ' β'. δυνατόν, καὶ προηγηθείσης δοτικῆς, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ προηγούμενον ῥῆμα, ἡ Μετοχὴ νὰ τεθῇ πάλιν κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ λεγόμενον ἢ νοούμενον ὑποκείμενον τοῦ Ἀπαρεμφάτου, ὡς γραπτέον ἡμῖν ὡς τὸν βασιλέα, τὴν τούτου εὐνοίαν προσεταιριζομένους. Τοιαύτης συντάξεως παραδείγματα ἀπαντῶνται πολλά παρὰ τοῖς Ἰραγικοῖς, ὡς κράτιστα δὴ μοι τῶν παρεστῶτων τότε ἐφαίνεται εἶναι, προσλαβόντα μητέρα Ζηνὶ συμπαραστατεῖν (Αἰσχ. Προμ. 216) — σοὶ δὲ συγγώμη λέγειν τὰδ' ἐστὶ μὴ πάσχουσαν, ὡς ἐγὼ κακῶς (Εὐρ. Μυδ. 814. Ἰδε αὐτόθι 660. 744. 888, κτλ.).

§. 24. Παρά τισι τῶν πρώην ἡμετέρων Γραμματικῶν ἐτίθετο ὡς κανὼν ἐν τοῖς τοιούτοις ὅτι, προτιθεμένου μὲν τοῦ Ἀπαρεμφάτου, ἡ Μετοχὴ ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν, ἐπιτιθεμένου δὲ κατὰ δοτικὴν· οὕτως ἤθελεν εἶναι ἅ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ θεοὶ διακρίνειν μαθύντας, καὶ ἅ τοῖς ἀνθρώποις μαθοῦσιν ἔδωκαν οἱ θεοὶ διακρίνειν. Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἦτον τὸ τοιοῦτον ἄλογον, τὸ νὰ δίδεται μία τις δύναμις περισσοτέρα καὶ μεγαλητέρα εἰς τὸ προσεχέστερον· καὶ ἀπαντῶνται παραδείγματα κατ' αὐτὸν τὸν κανόνα ὄχι μόνοις, ὡς βουλευομένῳ δὲ οἱ ἔδοξε ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν στρατὸν ἀποστέλλειν, ἐπὶ δὲ Ἀμμωνίους τοῦ πεζοῦ ἀποκρίναντα (Ηρ. Γ', 17) — Ξενία τῷ Ἀρκάδι ἤκειν παρήγγειλε λαβόντα τοὺς ἄνδρας (Ξ. Αν. Α', 6, 1).

§. 25. Ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος πολλοῦ γε καὶ δεῖ νὰ ἀκολουθῇται ἀκριβῶς· διότι καὶ ἐκ τῶν προηγούμενων ὄχι ὀλίγα, καὶ πολλότατα ἄλλα παραδείγματα ἀντιβαίνουν· οὕτω μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ (Ηρ. Γ', 36) ἐνετείλατο τοῖς θεράποισι λαβόντας μιν ἀποκτεῖναι· τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ (Νεκυορ.) ἔδοξέ μοι, ἐλθόντα πρὸς τοὺς καλουμένους τούτους φιλοσόφους, ἐγχειρίσαι ἑμαυτόν. Ἐνίοτε δὲ ἀπὸ δύο ἐπακολουθούσης Μετοχᾶς, ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἡ μία τίθεται κατὰ δοτικὴν, ἡ δὲ ἄλλη κατ' αἰτιατικὴν, ὡς ἐστὶν ἄρα τὴν τέχνην ταύτην ἐπισταμένῳ, τὸν ἄλλον οἴκου οἰκονομοῦντα, ὥς περ καὶ οἰκοδομοῦντα, μισθοφορεῖν (Ξ. Οἰκ. Α', 4). Ἀλλοτε δέ, τελευταῖον, ἀρχίζων ὁ λόγος κατὰ δοτικὴν ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας καὶ τρεπόμενος εἰς αἰτιατικὴν Μετοχῆς, πάλιν ἀνατρέχει εἰς δοτικὴν, ὡς ἐμοὶ δὲ τότε ἂν

πολὺ κέρδιον εἶη ἄντην ἢ Ἀχιλῆα κατακτείναντα νέεσθαι, ἢ ἐκεν αὐτῷ ὀλέσθαι (Ιλ. Χ. 108), ὅπου ὁμῶς ἄλλοι ἀναγινώσκουσιν αὐτόν. Οτι δὲ ἡ ἐναλλαγὴ τῆς συντάξεως αὕτη ἐπίσης γίνεται καὶ ὅταν τὸ ἀντικείμενον τοῦ προηγουμένου ῥήματος ἦναι γενικὴ τὸ εἶδαι ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΗ', §. 40).

§. 26. Οταν ἡ Μετοχὴ ἔχῃ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως, τίθεται κατ' ὀνομασικὴν, καὶ τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ὅταν τὸ ἔχῃ διάφορον, οἶδα ἐξαμαρτῶν — ὁρῶ σε ἐξαμαρτάνοντα· τοῦτο εἶδαμεν μέχρι τοῦδε. Ισχύουσι λοιπὸν καὶ ἐν τούτοις τὰ περὶ αὐτοπροσωπίας καὶ ἑτεροπροσωπίας τοῦ Ἀπαρεμφάτου ῥηθέντα (Κεφ. ΚΗ', §. 25 - 28). Οταν δὲ ἦναι σύνθετος ἄντωνυμία ὡς ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος καὶ ὑποκείμενον τῆς Μετοχῆς, τότε εἶναι τρόπον τινὰ αὐτοπροσωπία καὶ ἑτεροπροσωπία ἐν ταύτῳ, καὶ λοιπὸν ἡ Μετοχὴ δυνατόν νὰ τεθῇ ἥτοι κατ' ὀνομασικὴν συμφώνως μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος ἢ συμφώνως μὲ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀντικειμένου, ὡς σύνοιδα ἐμαυτῷ ἁμαρτάνων ἢ ἁμαρτάνοντι — ἦ δει ἐαυτὸν ἥττονα ὄντα ἢ ὦν — οὐδεὶς ὁμολογεῖ ἐαυτὸν ἀδίκοντα ἢ ἀδικῶν — πῶς οὖν ἐμαυτῷ τοῦτ' ἐγὼ ξυνείσομαι, φεύγοντ' ἀπολύσας ἄνδρα; (Αρις. Σφ. 999) — σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν (Ξ. Αν. Α', γ', 10) συγγινώσκομιν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς (Ηρ. Ε', 91) — ἐμαυτῷ ξυνῆδιν οὐδὲν ἐπισταμένῳ — ξύνισμεν ἡμῖν αὐτοῖς κηλοσυμένοις ὑπ' αὐτῆς (Πλάτ. Απολ. Η'. Πολιτ. Ι', 607)· καὶ κατὰ παράλειψιν τῆς ἄντωνυμίας, σύνοι-σθά γ' εἰς ἐμ' οὐκ εὖορκος ὦν (Εὐρ. Μηδ. 495). Καὶ μετὰ κατηγορουμένου τῆς Μετοχῆς, ξύνισμεν ἡμῖν αὐτοῖς ἀπὸ παίδων ἀρξάμενοι ἀσκηταὶ ὄντες τῶν καλῶν καὶ γαθῶν ἔργων (Ξ. Κ. Π. Α', ε', 11).

Μετοχὴ Ἀσχετος ἥτοι Απόλυτος.

§. 27. Οταν ἡ Μετοχὴ δὲν προσδιορίζῃ οὔτε τὸ ὑποκείμενον, οὔτε τὸ ἀντικείμενον ἀλλ' ὅλον τὸ κῶλον τῆς κυρίας προτάσεως, ἔχουσα διάφορον ὑποκείμενον ὡς ῥῆμα θεωρουμένη, τότε καλεῖται, ὡς εἶπαμεν, Ἀσχετος ἢ Απόλυτος, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος Καίσαρος τελευτήσαντος, κομήτης ἀνεφάνη, καὶ Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο, τοῦ Χριστοῦ δὲ γεννηθέντος

ἡ πολυθεΐα τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο, κτλ. Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις τίθεται μὲν καὶ ὀνομαστική, καὶ δοτική, καὶ αἰτιατική, λεγόμεναι ὑπὸ τῶν Γραμματικῶν Ονομαστική, Δοτική, Αἰτιατική Απόλυτος, ἡ συνκθεσάτη ὁμῶς ἀπασῶν εἶναι ἡ Γενική Απόλυτος, περίφημος εἰς τοὺς Γραμματικούς.

Γενική Απόλυτος.

§. 28. Ἰνα τεθῇ Γενική Απόλυτος εἰς τὸν λόγον ἀπαιτεῖται· α'. νὰ ἐκφέρεται δι' αὐτῆς κῶλον ἰδιαίτερον, προσδιοριστικὸν κατὰ τι τοῦ κυρίου κῶλου, ὥςτε τὸ προσδιορίζον καὶ προσδιοριζόμενον νὰ ἀποτελῶσι τέλειον λόγον, ὡς Καίσαρος τελευτήσαντος, κομητῆς ἀνεφάνη, ἐνθα τὸ μὲν πρῶτον κῶλον, Καίσαρος τελευτήσαντος, σημαίνει μὲν καθ' ἑαυτό τι τέλειον, ἀλλὰ, ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ ἐπεὶ Καῖσαρ ἐτελεύτησεν, ἀπαιτεῖ ἕτερόν τι πρὸς τελείαν συμπλήρωσιν τῆς σχετικῆς αὐτοῦ ἐννοίας (Κεφ. ΚΖ, §. 122)· β'. νὰ ᾖ ἡ ἐξερροσσωπία· ἄλλο ὑποκείμενον δηλ. νὰ ἔχῃ ἡ Μετοχή ὡς ῥῆμα θεωρουμένη καὶ ἄλλο τὸ δι' αὐτῆς προσδιοριζόμενον κῶλον, οἷον Αὐγούστου ἡγεμονεύοντος, Ἡρώδης τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτεινεν = ὅτε ὁ Αὐγούστος ἡγεμόνευεν, ὁ Ἡρώδης ἀπέκτεινε τὸν αὐτοῦ υἱόν — σεισμοῦ γενομένου, διελύθη ὁ στρατός = ἐπεὶ σεισμός ἐγένετο — λιμοῦ γενομένου πολλοὶ ἀπέθανον — θεοῦ θέλοντος, κτλ. — οὔτις, ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοις, σοὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει (Ἰλ. Α, 88) — σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων Περσέων, καὶ οὐ τολμώντων γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἀντίην τῇ προκειμένῃ, Ἀρτάβανος, πάτρως ἐὼν Ξέρξης, ἔλεγε τάδε (Ἡρ. Ζ', 10) — ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιάται ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον (Θουκ. Δ', 8) — προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης, καὶ τοῖς Ἑλλήσι φόβος ἐμπίπτει (Ξ. Ἀν. Β', β', 19) — ἣν δ' οὔτ' ἐν τῇ θαλάττῃ κρείττων τότε ὑμῶν, οὔτ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατός, μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούτων μήτε Θηβαίων διϊέντων (Δημ. περὶ Στεφ. ΜΗ').

§. 29. Ἐν τῷ Δ. Π. ἐξετάζομεν κατὰ πλάτος τὰ περὶ ὀνόματος, περὶ ἀρχῆς, περὶ χρήσεως, καὶ εἴτι ἄλλο ἀποβλέπει τὴν πολυθρύλλητον ταύτην Γενικὴν Απόλυτον· ἐνταῦθα νομίζομεν ἀρκετὸν περὶ μὲν τοῦ πρώτου νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι καὶ ἀνω-

τέρω εἶπαμεν (§. 9.), ὅτι τὰ ὀνόματα, ὡς πρέπει ἐκλαμβανόμενα, εἶναι χρησιμώτατα· περὶ τοῦ δευτέρου νὰ εἴπωμεν ὅτι, ὡς τὰ ἡοῦς, ἡμέρας, νυκτός καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι προσδιοριστικὰ τοῦ χρόνου (Κεφ. ΙΓ', §. 12. β'), οὕτω καὶ τὰ ἡμέρας οὔσης, ἡμέρας διαγελώσης, νυκτός ἐπιγενομένης, κτλ. καὶ ὅτι, ὡς εἰς τὸ ἡμέρας, νυκτός, κτλ. ὄχι δυνάμει προθέσεως ἐλλειπούσης ἀλλ' ἡ πτώσις καθ' ἑαυτήν, ἐξ ιδίας αὐτῆς φύσεως, ἔχει τὴν τοιαύτην ἔννοιαν, οὕτω τὸ ἡμέρας οὔσης, κτλ. περὶ τοῦ τρίτου σημειόνομεν ὅτι ἡ πρώτη χρῆσις αὐτῆς ἦτον ἡ χρονικὴ σημασία, ἔπειτα ὅμως ἐκ ταύτης ὁρμωμένη ἐκτάνθη καὶ εἰς παντοῖον ἄλλο σημαινόμενον, αἰτιολογικὴν (σεισμοῦ γενομένου), ὑποθετικὴν (θεοῦ θελόντος), κτλ. Ἐκ τούτου δὲ ἐγένετο παρεπόμενον ὅτι πρὸς διάκρισιν ἢ πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ πρώτου αὐτῆς σημαινόμενου, τοῦ χρονικοῦ, προσίθεται ἐνίοτε ἡ πρόθεσις ἐπὶ, ὡς ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος—ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου, κτλ.

§. 30. Εἰς ἄλλας περιστάσεις τὴν ὑπὸ πρόθεσιν δεχομένη ἡ Απόλυτος Γενικὴ φέρεται εἰς τὴν σχετικὴν σύνταξιν τῶν παθητικῶν (Ιλ. Β, 334. 465). Εἰς πολλὰς ἄλλας, μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον οὔσα τοιαύτη, ὑπάγεται κυρίως ὑπὸ τὴν σχετικὴν σύνταξιν, λαμβανομένη ὡς προσδιοριστικὴ ἄλλου τινὸς ὀνόματος (Ιλ. Β, 458. Θουκ. Δ', 12), καὶ τοῦτο λόγῳ τῶν γενικοσυντάκτων (Κεφ. ΙΑ'. §. 3-4)· ἡ δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀντικείμενον ῥήματος γενικὴν ἀπαιτοῦντος (Θουκ. Α', 20. Ισ. Ζεύγ. Δ', Κορ.). Ἐν ἄλλοις τελευταῖον ἡ Μετοχὴ ἐπίσης δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ ὡς Γενικὴ Απόλυτος καὶ ὡς ἄλλης γενικῆς προσδιορισμός, τιθεμένης ὡσαύτως κατὰ τινὰ λόγον τῶν γενικοσυντάκτων (Ιλ. Α, 301. Ηρ. Ζ', 10, κτλ.), τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ πάλιν τὴν γένεσιν καὶ τὴν κατὰ μικρὰν ἀνάπτυξιν αὐτῆς (§. 29).

§. 31. Δὲν εἶναι δὲ ἀδύνατον νὰ τεθῇ κατὰ Γενικὴν Απόλυτον καὶ αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι ἀντικείμενον εἰς τὸ ῥῆμα τοῦ κώλου τῆς κυρίας προτάσεως. Γίνεται δὲ τοῦτο προσθεμένῳ συνήθως ἐν τῷ κώλῳ τοῦ ῥήματος ἀντωνυμίας τινὸς δι' ἧς φαίνονται κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὡς δύο διάφορα πρόσωπα ἢ πράγματα, θεωροῦνται δηλ. μᾶλλον ὡς λέξεις παρὰ ὡς ἔννοιαι· τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι π. χ. τὸ τοῦ πάππου ἀσθενήσαντος οὐκ ἀπέλειπεν αὐτὸν ὁ Κύρος, ἀντὶ τοῦ ὁποῖου ὅμως εἶναι ἀντιθέτως ἀσθενήσαντος αὐτοῦ, οὐδέποτε ἀπέλειπε τὸν πάππον (Ξ. Κ. Π Α', δ', 2). Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ἀκόλουθα, ὀφείλεις γάρ, ἐμεῦ

προποιήσατος χρηστὰ ἐς σέ, χρηστοῖσί με ἀμείβεσθαι (Ηρ. Α', 41. Ἰδε καὶ Γ', 65. Ε', 22) — ἤδη μου ἐπιχειροῦντος φροντίσαι τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀπολογίας, ἠναντιώθη τὸ δαιμόνιον (Απομν. Δ', η', 5. Ἰδε καὶ Κ. Π. Ζ', α', 37) — δυσκόλου δ' ὄντος καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλευέσθαι, ἔτι πολλῶ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποήκατε (Δημ. Εἰρ. Α'. Παράβαλε καὶ Θουκ. Α', 114. Δ', 12. Ἰδε περὶ τούτου καὶ τὸ πολυθρύλλητον ὑπόμνημα Νεοφύτου τοῦ Καυσοκαλυβίτου εἰς τὸ τέταρτον Θ. Γαζῆ, σελ. 702-7). Τοιαύτης ἀρχῆς εἶναι ἡ ἐκ δοτικῆς εἰς γενικὴν πολλάκις μετάβασις· τοιοῦτον τὸ παρ' Ομήρῳ (Οδ. Ι, 256) ἡμῖν δ' αὖτε κατεκλάσθη φίλον ἦτορ, δεισάντων — δεισάντων (ἡμῶν), ἐκλάσθη ἡμῖν ἦτορ (ἴδε καὶ Οδ. Ζ, 155-7).

Δοτικὴ Απόλυτος.

§. 32. Ἡ Απόλυτος δοτικὴ τίθεται· α'. εἰς ἐνδειξιν χρόνου, αἰτίας, κτλ. ὡς καὶ ἡ γενικὴ· β'. εἰς φράσεις προκυπτούσας ἀπὸ τὴν ὀργανικὴν δοτικὴν ἦτοι ἀφαιρετικὴν.

α'. περιῖόντι δὲ τῷ ἐνιαυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ Εφοροὶ φρουράν (Ξ. Ελλ. Γ', β', 25) = ἐν ᾧ ἔσρεφεν ὁ ἐνιαυτός = περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐνιαυτοῦ — Αθηναῖοι δὴλον ἐποίησαν ὑπεραχθέντες τῇ Μιλήτου ἀλώσει τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δράμα Μιλήτοτυ ἀλώσιν καὶ διδάξαντι, ἐς δ' ἀκρυσά τε ἔπεσε τὸ θέητρον, καὶ ἐζημίωσάν μιν — θυομένῳ δὲ οἱ ἐπὶ τῷ Πέρσῃ, ὃ ἥλιος ἀμαυρώθη (Ηρ. Ζ', 21. Θ', 10) — εἰργομένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης, καὶ κατὰ γῆν πορθουμένος, ἐνεχείρησάν τινες πρὸς Αθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν (Θουκ. Η', 24).

β'. ἔτι καὶ νῦν τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις ἀπομνημονεύεται ὁποστὸς ἀφ' Ηρακλέους ἐγένετο (Ξ. Αἴγ. Α', 2).

Αἰτιατικὴ Απόλυτος.

§. 33. Ἡ Απόλυτος Αἰτιατικὴ τίθεται μάλιστα εἰς ἐνδειξιν ἀληθινῆς ἢ ὡς ἀληθινῆς αἰτίας, τὸ πρῶτον διὰ τοῦ ὡς (= ἐπειδὴ) τὸ δεύτερον διὰ τοῦ ὥσπερ (= ὡς εἰ)· διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες εἰργουσιν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὀμιλίαν ἀσκησιν οὐσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν

κατάλυσιν — καὶ εὐχέτο δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς τὰγαθὰ διδόναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδύτας ὅποια τὰγαθὰ ἐστὶ — φίλους κτῶνται (οἱ ἄνθρωποι), ὡς βοηθῶν δεόμενοι, τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμιλοῦσιν, ὡς περ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Απομν. Α', β', 20. γ', 2. Β', γ', 3. Ἰδε καὶ Κ. Π. Α', δ', 21. ζ', 1. Ἰδε ὡσαύτως Σ. φ. Κ', 1120. Πλάτ. Νομ. Θ', 856). Ἀλλ' ἡ χρῆσις τῆς Απολύτου Αἰτιατικῆς δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία, διότι ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων ἐπίσης δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ γενικὴ· ἐνίοτε δὲ τίθεται γενικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ (ἴδε Απομν. Β', β', 13. Θουκ. Ζ', 25).

Ονομαστικὴ Απόλυτος.

§. 34. Ἡ Απόλυτος Ονομαστικὴ τίθεται ὅταν διὰ τινὰ αἰτίαν, διχκοπτομένου τοῦ λόγου, γίνεται ἄλλη σειρά, ὡς ὃ δ' ἀγλαΐη φε πεποιθώς, ρίμφα ἐ γούνατα φέρει (Ιλ. Ζ, 510) — μέλλων δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος μαντεῖα σεμνὰ Λοξίου τ' ἐπ' ἐσχάρας, ἐν τῷ δ' ἐπεστράτευσαν Ἀργεῖοι πόλιν (Εὐρ. Φ. 290) — ἐκεῖνοι δὲ (οἱ ἑνδεκα) εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις, εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξ. Ελλ. Β', γ', 54).

§. 35. Κυρίως εἰπεῖν μόνον ἡ ὀνομαστικὴ ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἀληθῶς ἀπόλυτος· διότι ὁ μ' ἄλλην τάξιν ἀρχίζων λόγος διχκόπτεται καὶ μεθελκεται εἰς ἄλλην μορφήν καθ' ἣν ἡ ἀρχὴ εἰν συμφωνεῖ μὲ τὸ τέλος, καὶ τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ λεγόμενα Ἀνακόλουθα· αἱ δὲ τρεῖς πλαγαὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δὲν ἡμποροῦσι βέβαια νὰ ὀνομασθῶσι κυρίως ἀπόλυτοι, ἀλλ' εἶναι πολλῶ μᾶλλον προσδιορισμοὶ σύνθετοι ἄλλου κυριωτέρου κώλου, λαβοῦσαι τὴν ἀρχὴν των ἐκ τῆς φύσεως καὶ χρήσεως τῶν ἀπλῶν πλαγίων πτώσεων. Ὅθεν ὅ,τι ἀνωτέρω περὶ τῆς Γενικῆς Απολύτου εἶπαμεν, τὸ αὐτὸ ἀρμύζει καὶ εἰς τὴν Δοτικὴν Απόλυτον· ὡς ἐκ τοῦ ἡμέρας ἐγεννήθη τὸ ἡμέρας οὔσης, οὕτως ἐκ τοῦ ἐνιαυτῷ ἐγεννήθη τὸ ἐνιαυτῷ περιϊόντι, κτλ. καὶ ὡς εἶαι τὸ Τρωσὶν ἀέκουσιν ἔδν φάος (Κεφ. ΙΖ' §. 7), οὕτω καὶ τὸ θυομένῳ αἱ ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη (§. 32). Ὡσαύτως καὶ αἱ ἐξ ὀργανικῆς δοτικῆς ἔχουσιν τὴν ἀρχὴν των· ὡς τὸ ῥοπάλφ = διὰ τοῦ ῥοπάλου, τὸ ὀνόματι = διὰ τοῦ ὀνόματος, τὸ προγόνοις = διὰ τῶν προγόνων, οὕτως

εἶναι τὸ τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις = διὰ τῶν ὀνομαζομένων προγόνων = διὰ τοῦ ὀνομάσματος τῶν προγόνων, κτλ. Περὶ τοῦ εἶ σοι βουλομένῳ ἐστὶ καὶ τῶν ὁμοίων ἐλαλήσαμεν ἐν τῷ περὶ τῆς τοῦ εἶναι συντάξεως (Κεφ. ΙΖ', §. 3 - 4).

§. 36. Ἡ δὲ Αἰτιατικὴ λεγομένη Απόλυτος ἐγεννήθη πιθανῶς κατὰ παραλείψιν ὁλοκλήρου λόγου ἐνθα περιείχετο τὸ παρὰ τῆς Μετοχῆς προσδιοριζόμενον· οὕτω π. χ. τὸ ἐσιώπα ὡς πάντας εἰδότας δυνατόν νὰ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ἐσιώπα πρὸς αὐτοὺς ὡς πάντας εἰδότας (ἴδε Ισ. Συμ. Ε', ἐνθα ὁ Κοραῆς προσθέτει καὶ τὴν πρόθεσιν πρὸς εἰς τὸ δεύτερον κῶλον, ἐκ Διονυσίου τοῦ Αλικαρνασσεῶς). Ἐπίσης δὲ δυνατόν νὰ ἐγεννήθη καὶ κατὰ παραλείψιν τῆς Μετοχῆς εἰδώς, νομίζων, ὀρῶν, κτλ. = ἐσιώπα ὡς νομίζων ἢ ὡς γιγνώσκων πάντας εἰδότας (περὶ μὲν τοῦ ὡς ἐν τούτοις λέγομεν κατωτέρω §. 90^ο περὶ δὲ τῆς παραλείψεως ταύτης ἴδε Ερμᾶνον εἰς Βιγέρον σελ. 769). Ἐκ τούτων δὲ ὁρμηθεῖσα ἡ χρῆσις αὕτη ἐκτάνθη περαιτέρω καὶ εἰς ἄλλα, ὡς τὸ στρόφιον λυθέν, τὰ κάρυά μου ἔξεπιπτεν (Αρισ. ἐν Αποσπ.) = τοῦ στροφίου λυθέντος· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

§. 37. Τούτων οὕτως ἐχόντων πρόκειται νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ νὰ ἀναλυθῇ τὸ τοῦ Ηροδότου (Β', 41) τοὺς δὲ ἔρσενας (βοῦς) κατορύσσουσι τὸ κέρας τὸ ἕτερον ἢ καὶ ἀμφοτέρα ὑπερέχοντα· ταύτης τῆς ῥήσεως τὸ δεύτερον κῶλον ὀνομάζεται καὶ εἶναι βέβαια, κατὰ τὰ προηγούμενα, Αἰτιατικὴ ἢ Απόλυτος, ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ κατορύσσουσι τοὺς βοῦς, τὰ κέρατα ὑπερέχοντα ἔχοντας (= μὲ τὰ κέρατα ἔξω)· ἐγεννήθη δέ, πιθανῶς, ὁ τρόπος οὗτος διὰ προσκόλλησεως τοῦ δευτέρου πρὸς τὸ πρῶτον κῶλον κατ' ἀναλογίαν = κατορύσσουσιν τοὺς βοῦς, δηλ. τὰ κέρατα ὑπερέχοντα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναλύεται καὶ τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Ηροδότῳ (αὐτόθι 133) ἵνα οἱ δωδέκα ἔτεα ἀντὶ ἕξ ἐτέων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι = ἵνα γένηται ἕξ ἔτεα, αἱ ἡμέραι δηλ. ἕξ ἔτη (γίνονται), νύκτες ποιεύμεναι = ἵνα αἱ ἡμέραι, νύκτες ποιεύμεναι, γίνονται ἕξ ἔτη, κτλ.

§. 38. Οὕτω λοιπόν, ὅταν μὲν ἀναλύεται ἡ Μετοχή, πρέπει νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν πτώσιν ἢ τὸ μόριον, εἰς τὸ προσωπικὸν ἢ πραγματικὸν ὑποκείμενον, εἰς τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὸν Χρόνον καὶ

εἰς τὴν Εγκλισιν. Καὶ ἡ μὲν πτώσις εἶναι πάντοτε ὀνομαστική, τὸ μόριον καὶ ἡ Εγκλισις κατὰ τὴν ἔννοιαν, τὸ ὑποκείμενον, ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ Χρόνος μένουσι τὰ αὐτά· οὕτως ὁ Κῦρος, δικαιοτάτος γενόμενος, ἐτιμήθη παρὰ πάντων — ὁ Κῦρος, ἐπεὶ ἐγένετο — κᾶπειτα εὐρίσκειται πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι τῶν ἀνθρώπων, εἰδότων δὲ ἢ ὀλίγα ἢ οὐδέν — ἀνθρώπων οἵτινες οἴονται μὲν, ἴσασι δέ, κτλ. — σεισμοῦ γενομένου — ἐπεὶ σεισμὸς ἐγένετο, κτλ.

§. 39. Όταν δέ, τὸ ἀνάπαλιν, πρέπη ἡ Εγκλισις νὰ τραπῇ εἰς Μετοχήν, τότε πρέπει νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν πτώσιν καθ' ἣν αὕτη πρέπει νὰ τεθῇ, καὶ εἰς τὸν Χρόνον. Καὶ περὶ μὲν τοῦ Χρόνου οὐδεμία δυσκολία, διότι καὶ ἐπὶ ἀναλύσεως καὶ ἐπὶ συμπύξεως τηρεῖται πάντοτε ὁ αὐτός, ὡς γινόμενος, ὅστις γίνεται — γενόμενος, ὅστις ἐγένετο — πεπλευκώς, ὅστις πέπλευκε, κτλ. περὶ δὲ τῆς πτώσεως πρέπει νὰ ὀδηγώμεθα ἀπὸ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως ἂν ἡ Μετοχή, ὡς σχετική, προσδιορίζει τὸ ὑποκείμενον, κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον ἢ, ὡς ἄσχετος, προσδιορίζει ὅλον τὸ κῶλον· οὕτως οἱ δ' ἂν μὴ διαγίνωνται ἐν τοῖς ἐφήβοις οὐκ εἰσέρχονται εἰς τοὺς νέους — οἱ μὴ διαγενόμενοι — οὐ δὴπου καὶ σὺ εἰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἱ χρησιμώτερον νομίζουσι χρήματα ἢ ἀδελφόν; — ἀνθρώπων νομιζόντων — οἱ δ' ἂν παιδευθῶσι παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἔξεστιν αὐτοῖς — τοῖς δὲ παιδευθεῖσι, κτλ. — καὶ ἂν τις αὐτοῖς συμβουλευέσῃται, οὐκ ἂν εἴποιεν ἂ νοοῦσι, κτλ. — συμβουλευσαμένῳ δέ τινι οὐκ ἂν εἴποιεν, ἢ καὶ συμβουλευσαμένου δέ τινος αὐτοῖς, οὐκ ἂν εἴποιεν αὐτῷ (§. 31).

VI. Περὶ Μετοχῆς ἐπὶ τῶν Ἀπροσώπων.

§. 40. Τὰ Ἀπρόσωπα συντάσσονται μετὰ Μετοχῆς καὶ σχετικῶς καὶ ἀσχέτως.

Σχετικῶς

§. 41. Σχετικὴ οὖσα ἡ Μετοχή τίθεται εἰς τὸ προσωπικὸν ἀντικείμενον τῶν Ἀπροσώπων, ὡς καὶ εἰς τὸ ἐστὶ τοῦ ὁποίου τὴν ἔννοιαν αὐτὰ περιέχουσι (Κεφ. ΙΖ', §. 2. καὶ Κεφ. Λ', §. 8. §. 13). Ὅθεν, ὡς λέγεται ἐστὶ μοι ἢ γίγνεταιί μοι ποθοῦντι, κτλ.

οὕτω καὶ μεταμέλει μοι ἁμαρτύνει — ἔστι μοι μετάνοια
 ἁμαρτύνει — οὐδέποτε μετεμέλησέ μοι σιγή-
 σάντι, φθειγξαμένῳ δὲ πολλάκις (μετεμέλησέ μοι) —
 πῶς δὴ λέγομεν μηδὲν διαφέρειν τῷ κλέπτουσι
 μέγα ἢ σμικρὸν ὑφελομένῳ; (Πλάτ. Ν. Θ', 857) —
 οὐδεμία διαφορὰ ἐστὶ τῷ κλέπτουσι, κτλ.

Ἀσχέτως.

§. 42. Ἐκ τῶν Ἀπροσώπων δὲν σχηματίζεται ἡ ἄσχετος
 ἥτοι ἀπόλυτος Μετοχή οὔτε κατὰ γενικὴν οὔτε κατὰ δοτικὴν,
 ἀλλὰ κατὰ πτώσιν ἢ ὁποία, διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς ὀνομαστικῆς
 καὶ αἰτιατικῆς ἐν τοῖς οὐδετέροις, δυνατόν γὰρ ὀνομασθῆναι ὀνομα-
 σικήν ἢ αἰτιατικήν· ὅθεν παρά τινων μὲν καλεῖται Ὀνομαστική,
 παρ' ἄλλων δὲ Αἰτιατική ἀπόλυτος· ὀρθότερον δὲ τὸ πρῶτον. Ὅθεν
 γίνεται ἐκ τοῦ δεῖν δέον, ἐκ τοῦ χρὴ χρεών, ἐκ τοῦ προσή-
 κει προσῆκον, ἐκ τοῦ μέλει μέλον, ἐκ τοῦ ἔξεστιν
 ἐξόν, ἐκ τοῦ μέτεστι μετόν, καὶ ἐνόν, παρόν (παρεόν,
 Ηρ.) ἐκ τοῦ ἔνεστι καὶ πάρεστιν, ἐκ τοῦ ἔτυχε τυχόν, ἐκ
 τοῦ παρέχει (= βολεῖ) παρέχον, ἐκ τοῦ δοκεῖ, δοκοῦν, κτλ.
 οὕτως οἱ δ' οὐ βοηθήσαντες, δέον (ἐν ᾧ ἔπρεπε), ὑγιεῖς
 ἀπῆλθον (Πλάτ. Αλκ. Α', 115. Ἰδε καὶ Ξεν. Κ. Π. Δ', 5, 3)
 — χρεών γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν . . . , λέγει
 δ' ὧν τριῶν μηνῶν φάς εἶναι τὴν ἀνοδὸν (Ηρ. Ε', 50) —
 προσῆκον (Ἰσοκρ. Συσμ. Δ', Κορ. Θουκ. Δ', 95) — οὐ μέλον
 αὐτοῖς (Πλάτ. Γοργ. 501. Φαίδρ. 235) — τῶν μὲν ἀναλω-
 μένων αὐτοῖς μεταμέλον (Ἰσοκρ. πρὸς Καλλιμ. ΑΓ', Κορ.)
 — ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς (Εὐρ. Ιφ.
 Τ. 688. Ἰδε καὶ Απομν. Γ', α', 2) — οὐ μετόν αὐταῖς
 Ἐπιδάμνου (Θουκ. Α', 28) — παρεόν κατασχέσθαι, οὐκ
 ἐθέλησε (Ηρ. Ζ', 164) — θνήσκω, παρόν μοι μὴ θανεῖν
 (Εὐρ. Αλκ. 285. Μηδ. 448) — τυχόν δέ (Πλάτ. Αλκ. Β',
 150) — παρατυχόν (Θουκ. Ε', 60) — παρ' ἐχόν δὲ τῆς
 Ἀσίας πάσης ἄρχειν, ἄλλο τι αἰρήσεσθε; (Ηρ. Ε', 49)
 — εἴ δὲ παρασχόν (Θουκ. Α', 120) — τοῖς μὲν διδόν-
 ναι . . . τοῖς δ' οὐχὶ δοκοῦν (Εὐρ. Εκ. 120) — δόξαν
 ἡμῖν ταῦτα ἐπορευόμεθα (Πλάτ. Πρωτ. 314) — δοκῆσάν
 σοι τόδε (Εὐρ. Ικ. 129)· οὕτω καὶ ἐγχωροῦν — καλῶς
 ἤκον (Εὐρ. Αλκ. 292), κτλ.

§. 43. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ὡς ἀπρόσωπα ἀναλελυμένα ἐκ-

ληφθέντα (Κεφ. ΚΗ', §. 28, Κεφ. Λ', §. 23) ἄδηλον ὄν — ἀδύνατον ὄν (Θουκ. Α', 2. Ζ', 44) — αἰσχροὺν ὄν — ῥάδιον ὄν (Ξεν. Κ. Π. Β', 6', 20. Οἰκ. Κ', 10). Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ κατὰ παράλειψιν τῆς Μετοχῆς, ὡς ἀπόρρητον πόλει; (Σοφ. Αντ. 44) — ἀπηγορευμένου ὄντος; — καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ἄμεινον; (Πλάτ. Πολιτ. Ζ', 519). Ἡ τοιαύτη τῆς Μετοχῆς παράλειψις γίνεται καὶ ἐπὶ Γενικῆς Απολύτου, ἔξεστι φωνεῖν, ὡς ἐμοῦ μόνης πέλας (Σοφ. Κ. 83) — πέλας οὔσης.

§. 44. Οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῆς φωνῆς μαι, ὡς προσταχθέν (Δυσίας Νικομ. Β') — προσταχθέντος — χρησθέν — κυρωθέν (Θουκ. Γ', 96. Δ', 125) — καταχειροτονηθέν (Δημ. Μειδ. ΝΔ') — εἰρημένον (Αριστ. Λυσ. 13. Θουκ. Ε', 30) — δεδογμένον — γεγραμμένον — διαπολεμησόμενον (Θουκ. Α', 125. Ε', 56. Ζ', 25) — διηγγελμένον (Πλάτ. Επισ. Ζ'). Απολύτως ἐκλαμβάνεται καὶ τὸ (Ηρ. Γ', 91) ἄρξάμενον, ἀλλ' ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς τὰ τῶν Ρωμαίων εἰς δογματικά, *incipiendo* (ἀρχίζοντας), κτλ. Τὸ δὲ παρὰ Θουκυδίδου (Β', 47) ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Αθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκατασκῆψαι δυνατόν νὰ ἀναχθῇ καὶ εἰς τὸ πρὸς τὸ Συνώνυμον Σχῆμα· ὡς δηλ. λέγεται (Ιδ. Μ, 74) νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκεν, τὸ (=δ. νέφος) μὲν οὐποτ' ἱρώει, οὕτως εἶναι καὶ ἤρξατο ἡ νόσος, λεγόμενον (τὸ νόσημα), κτλ.

§. 45. Ως δὲ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ἡ φαινομένη Γενικὴ Απάλυτος δυνατόν ἐνίοτε νὰ ἀποδοθῇ ὡς πτώσις τοῦ ῥήματος, ἥτοι ὡς ἀντικείμενον (§. 30.), οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων. Κατ' αὐτὸν τὴν τρόπον ἐκλαμβάνει ὁ Κοραῆς τὸ τοῦ Ἰσοκράτους (περὶ Ζεύγου; ΙΒ') πολλακίς ἐγγενόμενον αὐτῷ ἄρχειν . . . οὐκ ἠθέλησεν = οὐκ ἠθέλησε τὸ ἄρχειν, πολλακίς αὐτῷ ἐγγενόμενον. Οὐχὶ διάφορον ἴσως καὶ τὸ παρὰ Ἰταίῳ (περὶ τοῦ Δικαιογένους Κλήρου), καὶ ἐγγενόμενον ἡμῖν αὐτόν ἀτιμῶσαι οὐκ ἠβουλήθημεν. Ως δὲ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν, κατὰ μικρὸν ἐκτροπομένη ἡ Μετοχὴ τῆς σχετικῆς ἥτοι ὁμαλῆς συντάξεως, κατήντησεν εἰς τὴν ἄσχετον ἥτοι ἀνώμαλον, οὕτω φαίνεται ὅτι συνέβη καὶ ἐνταῦθα· ἐκ τοῦ πάντες αὐτό (τὴν δικαιοσύνην) οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκοντες ἐπιτηδεύουσιν, ὡς ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐκ ὡς ἀγαθόν (Πλάτ.

Πολιτ. Β', 358) εὐκολον ἦτον νὰ προκύψῃ τὸ ὁρᾶς ὅτι σὺ πρῶτος, ὡς οὐκ ἀναγκαῖον τὸ κλέπτειν, αἰτιᾷ τὸν κλέπτοντα (Ξεν. Κ. Π. Ε', α', 13).

§. 46. Ανωτέρω εἶδαμεν ὅτι ἡ ἀπόλυτος αἰτιατικὴ ἐπὶ τῶν προσωπικῶν δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία (§. 33)· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων. Δὲν λείπουν παραδείγματα δοκίμων συγγραφέων ἔνθα ἡ Μετοχὴ τῶν τοιούτων ἐκφέρεται, ὡς ἐπὶ τῶν προσωπικῶν, κατὰ Γενικὴν, οἷον τοιούτου τούτου ξυμβάντος, καὶ σαφῶς δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ελλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο — καὶ συνδιαμύνειν δὲ παρακαλεῖται, ὡς ἐμοὶ τούτου συνδοκούντος (Θουκ. Α', 74. Ξεν. Κ. Π. Δ', ε', 53), καὶ δόξαντος, ἔτι δὲ καὶ δόξαντα (Ξεν. Ελλ. Α', α', 36. Γ', β', 19). Ἐπὶ χρονικοῦ δὲ προσδιορισμοῦ, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν Παθητικῶν τῶν ἀγγελίας σημαντικῶν, τίθεται ἡ Μετοχὴ κατὰ γενικὴν πληθυντικήν, ὡς ὁ Περικλῆς ὥχετο ἐπὶ Καύνου, εἰσαγγελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοῦ πλέουσι (Θουκ. Α', 116) = τῶνδε εἰσαγγελθέντων = τούτου εἰσαγγελθέντος (Κεφ. Α', §. 43-44) — σημανθέντων δὲ τῷ Αστυάγει ὅτι πολέμιοί εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ (Ξ. Κ. Π. Α', δ', 18). Ἐκ δὲ τοῦ ὕει καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ἡ Ἀπόλυτος Μετοχὴ κατὰ γενικὴν, ὡς ὕοντος πολλῶ (Ξ. Ελλην. Γ', α', 16) ὕμβρω ἢ ὕδατι, κτλ.

VII. Περὶ Χρόνων τῆς Μετοχῆς.

§. 47. Ἄν τὸ γράφων, γεγραφώς, γράψων, κτλ. εἶναι, κατ' ἀκριβῆ ἔννοιαν, Χρόνοι τῆς Μετοχῆς ἢ ἄχρονοι τύποι, δηλοῦντες μόνον τὴν σάσιν τῆς ἐνεργείας, τὴν ἀρχισθεῖσαν, τὴν τελειωθείσαν καὶ τὴν σκοπούμενην ἐνέργειαν (Κεφ. ΚΘ', §. 62), εἰς ὅποιονδήποτε χρονικὸν τρῆμα ἐλκόμενοι, περὶ τούτου γίνεται ζήτησις παρὰ τοῖς Φιλολόγοις. Ἡ γνώμη τῶν δεχόμενων τὸ δεύτερον πρέπει νὰ στηρίζεται βέβαια εἰς τοιοῦτόν τινα συλλογισμόν· τὸ μὲν γράψω, π. χ. ἀναφέρεται πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, οὐδ' ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν χθὲς γράψω· τὸ γράψων ὁμῶς δηλοῖ τὸν μέλλοντα νὰ κάμῃ τὴν ἐνέργειαν ταύτην εἰς χρόνον ἀπροσδιόριστον μὲν καθ' ἑαυτόν, προσδιοριζόμενον δὲ ἐκ τοῦ Χρόνου τοῦ ῥήματος εἰς ὃ ἀναφέρεται· ὅθεν δυνατόν εἶπεν εἰμὶ γράψων, ἦν γράψων, ἔσομαι γράψων· οὕτω καὶ περὶ τῶν λοιπῶν (Κεφ. Α', §. 9).

§. 48. Ἀλλὰ παρατρέχοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν τοιαύτην ζήτησιν, καὶ ὀνομάζοντες τοὺς Χρόνους, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐφαρμόζομεν εἰς αὐτοὺς ὅσα περὶ τῶν τοῦ Ἀπαρεμφάτου εὔταμεν, καὶ μάλιστα περὶ Ἐνεσῶτος καὶ Αορίστου οἱ ὅποιοι, φυλάττοντες πάντοτε τὸ τῆς παρατάσεως καὶ συντελειώσεως σημαινόμενον, ὡς πρὸς τὸ χρονικὸν τμήμα εἰς ὃ ἀναφέρονται προσδιορίζονται ἐκ τοῦ Χρόνου τῆς κυρίας προτάσεως, διαλέγεται περιπατῶν — διελέγετο περιπατῶν — μέλλει διαλέγεσθαι περιπατῶν· γράψας πέμπει — γράψας ἔπεμψε — γράψας πέμπει. Καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης σειρᾶς εἶναι οἰκοθεν φανερά· τὰ δὲ τῆς δευτέρας ἔχουσιν οὕτω· τὸ μὲν γράψας πέμπει δηλοῖ ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐτελείωσε τὴν ἐνέργειαν τῆς γραφῆς καὶ ἀσχολεῖται περὶ τὴν πομπήν· εἰς δὲ τὸ γράψας ἔπεμψε καὶ Μετοχὴ καὶ ῥῆμα ἀναφέρονται εἰς τὸ παρελθόν, ἐτελείωσε δηλ· καὶ ἡ τῆς γραφῆς καὶ ἡ τῆς πομπῆς ἐνέργεια· ἐπὶ τοῦ γράψας πέμπει τελευταῖον ἀναφέρονται ἀμφότερα εἰς τὸ μέλλον, καὶ ἡ γραφή καὶ ἡ πομπὴ δὲν ἐγιναν ἀκόμη. Δυνατὸν ὁμῶς ὥς ἡ μὲν Μετοχὴ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, τὸ δὲ ῥῆμα εἰς τὸ μέλλον, ὡς γράψας πεμψάτω — δειπνήσας ἄπελθε = ἐπεὶ ἐδείπνησας, ἄπελθε.

§. 49. Περὶ ἀκολουθίας καὶ συνδέσεως τῶν Χρόνων τῆς Μετοχῆς καὶ τῶν τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως θέλομεν ὁμιλήσει ἀκριβέστερον ἐν τῷ Δ. Π. (ἀνωτέρω §. 1)· ἐνταῦθα δὲ θέλομεν σημειώσαι ὅτι, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἐνεσῶς σημαίνει τὸ κατὰ παράτασιν ὃ δὲ Αορίστος τὸ κατὰ συντελειαν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τοῦ ῥήματος καὶ ὑπὸ τῆς Μετοχῆς σημαινομένη ἐνέργεια δυνατὸν νὰ ᾔῃαι σύγχρονοι ἢ ἐτερόχρονοι (§. 11), διὰ τοῦτο τὰ τέσσαρα ταῦτα πράγματα εἶναι περὶ ἃ σρέφεται ὁ περὶ Χρόνων τῆς Μετοχῆς λόγος, ἡ παράτασις καὶ ἡ συντελείωσις, ὁ συγχρονισμὸς καὶ ὁ ἐτεροχρονισμός.

§. 50. Δύο ἐνέργειαι σύγχρονοι δυνατὸν νὰ ᾔῃαι ἀμφότεραι κατὰ συντελείωσιν ἢ κατὰ παράτασιν, ὡς καθ' ἣν σιγμὴν ἤστραψε, σεισμὸς ἐγένετο — ὅτε ἤστραπτεν, ἡ πόλις ἐκαίετο. Ἀλλὰ διὰ τῆς συντελειώσεως προσδιορίζονται δυσκολώτερον αἱ σύγχρονοι ἐνέργειαι, καὶ μάλιστα διὰ τῆς Μετοχῆς, διότι τὸ ἀστράψαντος, σεισμὸς ἐγένετο ἤθελεν εἶναι — ἐπεὶ ἤστραψε, σεισμὸς ἐγένετο· οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι (Ἑλλαν. Α', α', 16) αἰθρίας γενομένης καὶ τοῦ ἡλίου ἐκλάμψαντος, καθορᾷ τὰς τοῦ Μινδάρου ναῦς. Εὐ-

κολώτερον γίνεται διὰ τοῦ κατὰ παράτασιν, ἀστράπτουτος — ὅτε ἤστραπτε — βρουτῶντος — ὄντος — αἰθρίας οὔσης — ἡμέρας διαγελώσης, κτλ. Οὕτως εὐρίσκεται ὁ μὲν Ενεσῶς ἐπιτήδειος διὰ τὰς συγχρόνους ἐνεργείας, ὁ δὲ Αόριστος διὰ τὰς ἐτεροχρόνους. Απαντῶνται λοιπὸν Μετοχή καὶ ῥῆμα κατ' Ενεσῶτα; ἐκφέρονται δύο ἐνέργειαι σύγχρονοι. Απαντῶνται κατ' Αόριστον ἀμφότεραι; ἐκφέρονται δύο ἐτερόχρονοι, ἔσω τοῦτο εἰς ὅποιονδήποτε χρονικὸν τμήμα· περιπατῶν διαλέγεται, περιπατῶν διελέγετο, μέλλει περιπατῶν διαλέγεσθαι — ἐλθόντες παρέδυσαν — τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους ἔστησαν τρόπαιον — ἀκούσαντες κρίνατε, κτλ. (§. 48).

§. 51. Εκτὸς δὲ τούτου δυνατόν νὰ ᾖ καὶ δύο ἐνέργειαι σύγχρονοι, ἡ μὲν κατὰ συντελείωσιν ἡ δὲ κατὰ παράτασιν, προσδιοριζομένη ἢ πρώτη διὰ τῆς δευτέρας, καὶ τότε τίθεται Ενεσῶς καὶ Αόριστος, διαλεγόμενος ἐπτάρῃ· ἡ σιγμὴ καθ' ἣν ἔγινεν ὁ πταρμός εἶναι μία ἐκείνων καθ' ἧς διήρκει ἡ διάλεξις. Διάφορον δὲ ἤθελεν εἶναι τὸ πταρεῖς διελέγετο· διότι ἤθελε σημαίνει ὅτι ἡ διάλεξις ἔλαβεν ἀρχὴν μετὰ τὸν πταρμόν· οὕτω ζυμμίξαντες ἐναυμάχουν, ναυμαχοῦσι, ναυμαχήσουσι (§. 50).

§. 52. Εἶναι ὁμῶς ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐν τούτοις ἡ γλῶσσα δὲν θαίνει πάντοτε μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας· καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπαντῶνται παραλλαγαὶ καὶ ἀνωμαλίαι· πολλὰς ἐνεργείας ἐτεροχρόνους τὰς ἐκφέρει ὡς συγχρόνους, καὶ ἀντιστρόφως πολλὰς συγχρόνους ὡς ἐτεροχρόνους· οὕτω π. χ. εἰς τὸ τοῦ Ομήρου (Ιλ. Ψ, 596) ἵππον ἄγων ἐν χεῖρεσι τίθει Μενελάου, ἡ μὲν λέξις ἐκφέρει δύο ἐνεργείας συγχρόνους, ἡ φύσις ὁμῶς τοῦ πράγματος δεικνύει ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαυνομένη ἐνέργεια γίνεται μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Μετοχῆς· ἔπρεπε νὰ πάσῃ τὸ ἄγειν, ἵνα γένη τὸ τιθέναι ἢ θεῖναι· οὕτω καὶ παρὰ Πλάτωνα (Χαρμ. 153) καὶ ἅμα με καθίζει ἄγων . . . διότι καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν περιστάσεων εἶναι ἄτοπον νὰ λάβωμεν τὴν φράσιν κατὰ γράμμα = συγχρόνως ἄγει καὶ τίθησι — ἄγει καὶ καθίζει. Ωσαύτως καὶ τὸ (Ιλ. Ρ, 707) στῆ δὲ θέων, κατὰ γράμμα λαμβανόμενον, ἤθελε σημαίνει ὅτι ἐν ᾧ διήκει ἡ ἐνέργεια τοῦ θέειν ἔγινε καὶ ἡ στάσις, ἐν ᾧ, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἡ στάσις ἔγινεν ἀφ' οὗ ἔπαυσεν τὸ θέειν — παύσας τοῦ θέειν ἔστη (§. 51. Ἰδὲ καὶ Ιλ. Α, 179). Ἐν τούτοις ὁ ὀξύς τῶν Ἑλλήνων νοῦς τὰς δύο ἐνεργείας τὰς

θεωρεῖ τόσον σφικτὰ ἡνωμένας καὶ ἀδιαχωρίτους ὥς προσπαθεῖ καὶ διὰ τῆς ἐρμηνείας νὰ δείξῃ τοῦτο.

§. 53. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ δῶκε ξίφος φέρων — ἔγχος θῆκ' ἐς ἀγῶνα φέρων — ἔγχος ἔστησε φέρων (Ιλ. Η, 303. Ψ, 886 Οδ. Α, 127)· οὔτε ὁ Εκτωρ ἔδωκε τὸ ξίφος εἰς τὸν Αἴαντα, οὔτε ὁ Πηλεΐδης ἔθηκε τὸ ἔγχος, οὔτε ὁ Τηλέμαχος ἔστησε τὸ ἔγχος, ἐν ᾧ τὸ ἔφεραν, ἀλλ' ἀφ' οὗ τὸ ἔφεραν. Συνάπτεται δὲ συνήθως ἡ Μετοχὴ φέρων μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, σημαίνουσα προθυμίαν τινὰ θελήσεως, ὥς ἐν τοῖς προηγουμένοις παραδείγμασιν, ἢ ὁρμήν, ὥς ἐν τῷ τοῦ Ηροδότου (Η', 87) διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Αττικῆς (νεός) φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ φιλίῃ. Ενίοτε δὲ καὶ ὁρμήν ἀπερίσκεπτον, ὥς καὶ εἰς τοῦτο φέρων περιέστησε τὰ πράγματα (Αἰσχ. Κτησ.). Επὶ ταύτης δὲ τῆς ἐννοίας ἐκφέρεται κατὰ μέσην φωνήν, οἷον ὥς δ' ἐπέπεσον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἕλληνας οἱ Μῆδοι, ἐπιπτον πολλοί (Ηρ. Ζ', 210) = ἐπέπεσαν κατακέφαλα, ὥς ἠθέλαμεν ἡμεῖς εἰπεῖ. Ἰδιαιτέρως περὶ τῆς Μετοχῆς φέρων συνέγραψεν ὁ περιώνυμος ἀρχηγὸς τῆς τῶν Ἑλληνικῶν Ολλανδικῆς σχολῆς Ερστερρόουσιος.

§. 54. Ὡσαύτως ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἤθελεν εἶναι μωρὸν νὰ νομίσωμεν ὅτι εἰς τὸ κάππεσεν οἰμώξας (Ιλ. Π. 290) πρῶτον ἐτελείωσεν ἀκριβῶς ἡ οἰμωγὴ καὶ ἔπειτα ἔγινεν ἡ κατάπτωσις· οὕτω τὸ ἀγωνισάμενος ἀνεῖλε πολλοὺς ἐναντίους = ἀγωνιζόμενος, ἐν τῷ ἀγῶνι· ἀλλέως ἤθελεν εἶναι ἄτοπον εἰπεῖν ὅτι ἐφόνευσεν τοὺς ἐναντίους, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐτελείωσεν τὸν ἀγῶνα (ἴδε Ερμᾶνν. εἰς Βιγέρ. σελ. 774-75)· οὕτω λάθε βιώσας = λάθε βιούς = λάθε ἐν τῷ βίῳ = ζῆθι λεληθότως. Ἀνωτέρω δὲ εἶδαμεν (Κεφ. ΚΘ', §. 71.) ὅτι τὸ Γύγης τυραννεύσας ἀπέπεμψεν ἀναθήματα ὅχι = ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν τὴν τυραννίδα, ἀλλὰ = ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν τὴν λῆψιν τῆς τυραννίδος = τύραννος γενόμενος· οὕτω στρατηγῆσας, ἄρξας, κτλ.

§. 55. Εἰς τὸ ὥς εἰπὼν ὠτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἐκάστου (Ιλ. Ε, 470) καὶ τὰ ὅμοια ἤθελεν ἐπίσης ἀρμόζει καὶ ὁ Αόριτος καὶ ὁ Ενεσῶς· διότι οὔτε πρὶν ἀρχίσῃ ὁ λόγος, οὔτε ἀφ' οὗ ἀκριβῶς ἐτελείωσεν, ἔγινεν ἡ παρότρυνσις, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἤρχισεν ὁ λόγος ἕως οὗ ἐτελείωσεν· ὅθεν = διὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους λεχθέντων, διὰ τῶν τοιούτων λόγων. Ὁ Ενεσῶς λοιπὸν ἤθελε σημαίνει τὴν ἀρχὴν καὶ ἀκολουθίαν, ὁ Αόριτος τὸ τέλος

τοῦ λόγου· τίθεται ὁμῶς συνήθως Ἀόριστος· οὕτω παρὰ Ξενοφῶντι (Απομν. Γ', ζ', 2) τοιαῦδε λέξας κατέσχευ (αὐτόν), παρὰ Θουκυδίδῃ (Δ', 93) τοιαῦτα παραινέσας ἐπείσειν.

§. 56. Τοιαύτη τις ἀνωμαλία παρκτηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ μελλοντικοῦ τμήματος· συνήθως δηλ. τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ Μέλλοντος Μετοχῆς, σημαίνοντος τὸν σκοπὸν τῆς ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένης κινήσεως· ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεται (Ηρ. Γ', 70) — ἐπὶ τὴν Ελλάδα δουλωσόμενος ἦλθε (Θουκ. Α', 18. Ἴδε καὶ Γ', 83. Ζ', 68) — ἐξέπεμψεν ἀποκρινόμενον (Ξ. Κ. Π. Ε', γ', 6. Ἴδε καὶ Ἰλ. Θ, 367. Οδ. Λ, 623. Εὐρ. Ηρ. 137. κτλ.). Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις πολλάκις ὁ νοῦς, θεωρῶν ὡς ἀχώριστα τὰ δύο ταῦτα, ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς στιγμῆς ἀρχόμενα ἀμφοτέρω, σκοπὸν καὶ κίνησιν, ἐκφέρει τὴν Μετοχὴν κατ' Ἐνεσῶτα. Ὡς λέγεται γίγναι ἀντὶ γενήσῃ (Κεφ. ΚΘ. §. 25) καὶ ἄγω ἀντὶ ἄξω, οὕτω δυνατόν εἶπεῖν καὶ ἄγων ἀντὶ ἄξων, κομίζοντα ἀντὶ κομίσοντα, κτλ. οὕτω κατέβαινον βοηθοῦντες — παραγίγνονται τοῖς Αθηναίοις ἀγγέλλουσαι (Θουκ. Δ', 25. Γ', 46) = βοηθοὶ = ἄγγελοι — τὸ ἐκ τῆς ἐταίρας παιδίον εἰσποιῶν ἦλθεν (Ἰσαῖος ὑπὲρ τοῦ Νικοςράτου Κλήρου) — ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἔτεσιν οὐτ' ἐγκαλῶν οὐδεὶς πώποτ' ἦλθεν, οὔτε μεμφόμενος (Δημ. περὶ Καλλικλέα Β'), κτλ.

§. 57. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ἐνεσῶτος ἐπὶ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων (ἴδε §. 82)· ὅτι δὲ καὶ ὁ Ἀόριστος ἐκλαμβάνεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας ἐν τούτοις, καὶ ὅτι, ὡς ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου λέγεται φημὶ δέξασθαι = δέξεσθαι, οὕτω καὶ ἐπὶ Μετοχῆς δυνατόν εἶπεῖν ἐπεμψε σώσαντας = σώσαντας, κτλ. τοῦτο εἶναι ἀμφίβολον, καὶ ἴσως πάντῃ ἐσφαλμένον. Εἰς τὰ περισσότερα παραδείγματα τῶν ἐπὶ τούτου φερόμενων ὁ Ἀόριστος φυλάττει τὴν οἰκείαν σημασίαν, σημαίνων ἐνέργειαν γενομένην καὶ ὄχι γενησομένην, εἰς ἄλλα πρέπει νὰ τραπῇ ὁ Ἀόριστος εἰς Μέλλοντα· οὕτω γράφεται καὶ παρὰ Κοραῆ (Λυκ. Λεωκρ. VI) σώσαντας ἀντὶ σώσαντας, καὶ (Απομν. Β', α', 7) ἀντιποιησομένους ἀντὶ τοῦ ἀντιποιησαμένους, ἅν καὶ ἄλλοι προτιμῶσι τὸν Ἀόριστον (ἴδε Ερμᾶννον εἰς Βιγέρον σελ. 773 - 75).

VIII. Ἀναγωγὴ τῶν διαφόρων χρήσεων τῆς Μετοχῆς.

§. 58. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰς μέχρι τοῦδε διαφόρους χρήσεις

τῆς Μετοχῆς εὐρίσκομεν ὅτι δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τρεῖς τάξεις. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰς Μετοχὰς αἱ ὁποῖαι τίθενται ὡς παρενθετικάι προτάσεις, εἰς προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως (§. 7). Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ τῶν ῥημάτων κλάσεις Α' - Ζ' (§. 9). Αὐταί, κλίνουσαι μᾶλλον πρὸς τὴν ἐπιθετικὴν φύσιν, εὐκόλως μεταπίπτουσιν εἰς ἀληθινὰ ἐπίθετα, καὶ ἐξ ἐπιθέτων εἰς οὐσιαστικά, ὁ σωφρονῶν ἀνὴρ, ὁ σωφρονῶν, ὁ σώφρων — ὁ μεθύων ἀνὴρ, ὁ μεθύων, ὁ μέθυσος.

§. 59. Ἡ δευτέρα τάξις περιλαμβάνει τὰς Μετοχὰς διὰ τῶν ὁποίων ἐξηγεῖται τι ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς κυρίας προτάσεως. Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ Μετοχαὶ Η' - Θ' (§. 9), περιέχουσαι τὰς κλάσεις τῶν ῥημάτων Α' - ΙΒ' (§. 17). Αἱ Μετοχαὶ αὗται, κλίνουσαι μᾶλλον πρὸς τὴν ῥηματικὴν φύσιν, συγγενεύουσι πρὸς τὰ τελικὰ καὶ εἰδικὰ Ἀπαρέμφατα εἰς τὰ ὁποῖα πολλάκις μεταπίπτουσι (ἴδε κατωτέρω §. 72 - 76). Ἐπειδὴ δὲ τὰ Ἀπαρέμφατα πλησιάζουσιν εἰς τὰ οὐσιαστικά, διὰ τοῦτο καὶ αὐταὶ δυνατόν νὰ τραπῶσιν εἰς ταῦτα, μέμνημαι εἰπών = μέμνημαι ὅτι εἶπον = μέμνημαι τῶν ἐμῶν λόγων, κτλ.

§. 60. Ἡ τρίτη τάξις περιέχει τὰς Μετοχὰς διὰ τῶν ὁποίων ἐξηγεῖται ἐπιρρήματικὴ ἔννοια. Ἐνταῦθα ἀνάγονται αἱ Μετοχαὶ τῶν διαρκείας σημαντικῶν ῥημάτων καὶ τῶν ἐμοίων (§. 18). Αἱ Μετοχαὶ αὗται εὐκόλως τρέπονται εἰς ἐπιρρήματα, φθάνων εὐποιῶ = εὐποιῶ πρότερον — διατελῶν στένω = ἀδιαλείπτως στένω, κτλ.

ΙΧ. Περί ὁμοιότητος καὶ διαφορᾶς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου.

§. 61. Ανακεφαλαιοῦντες τὰ μέχρι τοῦδε περὶ συντάξεως Μετοχῆς ῥηθέντα εὐρίσκομεν ὅτι αὕτη τίθεται εἰς τὸν λόγον διχῶς, ὡς ὄνομα καὶ ὡς ῥῆμα· καὶ κατὰ τοὺς δύο δὲ τρόπους τίθεται ἀπόλυτος ἢ ἐξαρτωμένη. Ἐπὶ τῆς ὀνοματικῆς ἐκδοχῆς τίθεται ἀπόλυτος, ὅταν ἐπέχη τόπον ὑποκειμένου εἰς τὴν πρότασιν, ἐξαρτωμένη δέ, ὅταν τίθεται ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον ἢ ὡς προσδιορισμὸς ἐν γένει· οὕτω

1. οἱ τυραννεύοντες — οἱ φιλοσοφοῦντες·

2. οὗτοί εἰσιν οἱ τυραννεύοντες — οἱ πλουτοῦντες νέοι — τοὺς τυραννεύοντας — τοὺς πλουτοῦντας νέους, κτλ.

§. 62. Ἐπὶ τῆς ῥηματικῆς ἐκδοχῆς τίθεται ἀπόλυτος ἐπὶ τῶν ἀπολύτων λεγομένων πτώσεων, ἐξαρτωμένη δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν προσημειωμένων κλάσεων· οὕτω π. χ.

1. σεισμοῦ γενομένου — θεοῦ θέλοντος, κτλ.

2. οἶδα ἡμαρτηκώς (= γινώριζω ὅτι ἡμάρτησα — γινώριζω ἑμαυτὸν πταίσῃν). Κατὰ πάντα ταῦτα ὁμοιάζει ἡ Μετοχή μὲ τὸ Ἀπαρέμφατον· διότι καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον τίθεται ἐν τῷ λόγῳ ὡς ὄνομα καὶ ὡς ῥῆμα, ἐπὶ ἐκατέρας δὲ τῆς περιστάσεως ἀπόλυτον καὶ ἐξαρτώμενον (Κεφ. ΚΗ', §. 93).

§. 63. Ὡσαύτως δὲ καὶ κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν δέχονται τὸ ἀντικείμενον ὁμοιάζουσι τὸ Ἀπαρέμφατον καὶ ἡ Μετοχή, ὡς ῥῆμα θεωρουμένη, διότι τὰ ἐκεῖ περὶ αὐτοπροσωπίας καὶ ἑτεροπροσωπίας λεχθέντα ἀρμόζουσι καὶ ἐνταῦθα· θέλω λέγειν καὶ ὁρῶ ἐξημαρτηκώς — δέομαί σου ἐλθεῖν καὶ ἀκούω Σωκράτους διαλεγομένου — θέλω σε λέγειν καὶ ὁρῶ τὸν Κῦρον περιπατοῦντα (Κεφ. ΚΗ', §. 25 - 28). Καθὼς τὸ λέγειν θεωρεῖται ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸ θέλω, ἀμφότερα δὲ ἔχουσι κοινὸν τὸ ὑποκείμενον, οὕτω καὶ τὸ ἐξημαρτηκώς εἰς τὸ ὁρῶ, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐναργέστερον ἐπὶ ἀναλύσεως, ὁρῶ ὅτι ἡμαρτον — ὁρῶ τὴν ἐμὴν ἁμαρτίαν· καὶ ὡς τὸ σοῦ εἶναι ἀντικείμενον εἰς τὸ δέομαι καὶ ὑποκείμενον εἰς τὸ ἐλθεῖν, οὕτω τὸ Σωκράτους εἶναι ἀντικείμενον εἰς τὸ ἀκούω καὶ ὑποκείμενον εἰς τὸ διαλεγομένου· καὶ ὡς εἰς τὸ θέλω σε λέγειν τὸ λέγειν εἶναι ἀντικείμενον εἰς τὸ θέλω, τὸ δὲ σε ὑποκείμενον εἰς τὸ λέγειν, οὕτω καὶ εἰς τὸ ὁρῶ τὸν Κῦρον περιπατοῦντα· διότι ὁ λόγος δὲν εἶναι ὅτι ὁρῶ τὸν Κῦρον, ἀλλὰ τὸν περιπατοῦντα Κῦρον = ὁρῶ τὸν περίπατον τοῦ Κύρου. Ὡς δὲ τὸ ἐμὲ φημί λαλασμένον (Κεφ. ΚΗ', §. 32), οὕτω καὶ ὁρῶ δ' ἐμ' ἔργον δεινὸν ἐξιργασμένην (Σοφ. Τρ. 706) — νῦν δ' οἶδα σαφῶς ἑμαυτὸν οὐκ ἐμμένοντα τῇ πραότητι (Ισ. Παναθ. Λζ', Κορ.).

§. 64. Παραβάλλοντες δὲ καὶ τὰ μετ' Ἀπαρεμφάτου πρὸς τὰ μετὰ Μετοχῆς συντασσόμενα ῥήματα εὐρίσκομεν ὅτι εἰς μὲν τὸ Ἀπαρέμφατον ἀνήκουσι ῥήματα· α'. εἰς τὴν βουλευτικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς ἀναφερόμενα, ἢ ἐξ αὐτῆς ἀμέσως προκύπτοντα (βούλομαι, κελεύω, ἐῶ, κτλ.)· β'. εἰς τὴν νοητικὴν καὶ κριτικὴν δύναμιν (διανοοῦμαι, κρίνω, αἶομαι, κτλ.)· γ'. εἰς τινὰ ἰκανότητα

(δύναμαι, πέφυκα, κτλ.). Εἶναι λοιπὸν ταῦτα ῥήματα προαι-
ρετικά, νοητικά καὶ δυνητικά (Κεφ. ΚΗ', §. 5). Εἰς
δὲ τὴν Μετοχὴν ἀνήκουσι ῥήματα· α'. εἰς ἐξωτερικὴν αἴσθησιν
ἀναφερόμενα (ὁρῶ, ἀκούω)· β'. εἰς ἐσωτερικὴν ἀδίστακτον πλη-
ροφορίαν (γινώσκω, ἐπίσταμαι, κτλ.)· γ'. εἰς ψυχῆς πάθημα (χαίρω,
ἀλγῶ, κτλ.). Εἶναι λοιπὸν ῥήματα αἰσθητικά, γνωστικά
καὶ παθηματικά, περιλαμβανομένων καὶ τῶν τούτοις συγγενῶν.

§. 65. Καὶ τὰ πρὸς Ἀπαρέμψατον καὶ τὰ πρὸς Μετοχὴν
φερόμενα ῥήματα ὁμοιάζουσι μὲ τὰ Μεταβατικά ἐν γένει ῥήματα,
τὰ ὁποῖα τότε μόνον λαμβάνουσιν ἐννοίας αὐτοτέλειαν, ὅταν ἐξη-
γηθῇ καὶ τὸ πρὸς συμπλήρωσιν ἀπαιτούμενον ἀντικείμενον (Κεφ.
ΙΗ', §. 7 Κεφ. ΚΗ', §. 5). Διαφέρουσι δὲ καθότι τὸ μὲν συμπλή-
ρωμα τῶν πρώτων, τὸ Ἀπαρέμψατον, εἶναι σκοποῦ ἢ ἱκανότητος
ἐξήγησις ἢ ἀπλὴ εἰκασία, ὅχι ἀκόμη πρᾶξις καὶ θετικὸν γενό-
μενον· τὸ δὲ συμπλήρωμα τῶν δευτέρων, ἡ Μετοχή, σημαίνει
πρᾶγμα γενόμενον, ὡς εἶναι ἡ αἴσθησις, τὸ ψυχικὸν πάθος, καὶ
ὡς πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ἡ ἀδίστακτος ἐπίγνωσις. Ταῦτα δέ, δια-
φορῶντα ἀπ' ἀλλήλων, δέχονται καὶ διάφορον σύνταξιν.

§. 66. Ἡ διαφορὰ τῶν ἐννοιῶν τῶν περιεχομένων εἰς τὰς
ἀνωτέρω κλάσεις δὲν εἶναι δυσεύρετος· οὕτω π. χ. ὁ βουλόμενος
ἢ δυνάμενός τι, κτλ. εὐρίσκεται ἀκόμη ἐν ἀποτάσει καὶ προσδοκίᾳ
τοῦ θελήματος καὶ τῆς ἱκανότητός του· ὁ δὲ ὁρῶν καὶ αἰσθα-
νόμενος εἶναι ἐν τέλει τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας· τὸ Ἀπαρέμ-
ψατον παριστᾷ τὸ σκοπούμενον, ἡ Μετοχή παριστᾷ τὸ τέλειον
τῆς πράξεως ὡς ποιότητα ἢ περίστασιν κατηγορουμένην ἐπὶ τοῦ
ὑποκειμένου εἰς ὃ ἀναφέρεται· οὕτω π. χ. εἰς τὸ βούλομαι
ἀμαρτάνειν τὸ ἀμάρτημα εἶναι ἀκόμη ὡς ἰδέα ἐντὸς τῆς ψυχῆς
τοῦ ὑποκειμένου· εἰς δὲ τὸ ὁρῶ ἐξαμαρτάνων τὸ ἀμάρτημα
εἶναι πλέον ἐκτὸς τῆς βουλήσεως, συμβεβηκὸς ἤτοι κατάστασις
ἐνυπάρχουσα εἰς τὸ ὑποκείμενον· τὸ πρῶτον ὀνομάζει ἡ νεωτέρα
φιλοσοφία ἐν ὑποκειμένῳ (*subjectif*), τὸ δεύτερον ἐν ἀν-
τικειμένῳ (*objectif*). Κάλλις ἤθελεν ἐξηγήσει τὸ πρᾶγμα
τὸ βούλεται ἐνδύσασθαι ἀναίδειαν καὶ ἀναιδείην
ἐπειμμένος (Ιλ. Ι, 372), ἔνθα ἡ ἀνχίδεια θεωρεῖται ὡς πε-
ρίβλημα ὁλόγου εἰς τὸ σῶμα.

§. 67. Ωσαύτως διάφορος εἶναι ἡ ἀπλὴ ἰδέα καὶ εἰκασία
περί τινος ὅτι ἔχει οὕτω· ἢ ἄλλως, καὶ ἡ ἀδίστακτος πληροφορία
καὶ ἐπίγνωσις ὅτι ἔχει οὕτω καὶ ὅχι ἄλλως, ἡ δόξα καὶ ἡ ἐπι-
στήμη, πλατωνικώτερον· τὸ πρῶτον ἐκφέρεται πάλιν δι' Ἀπα-

ρεμφάτου, τὸ δεύτερον διὰ Μετοχῆς. Τοῦτο τηρεῖται σαφέστατα εἰς τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα τοῦ Ξενοφῶντος εἰς ἃς γὰρ τινες οἶ, ὅταν μὲν ἴωσιν ἐπὶ τούτοις, ὧν ἂν οἴωνται κρείττους εἶναι, παντάπασιν ἀσθενεῖ δυνάμει ἔρχονται, ὥστε πολλάκις ἔπαθον ἃ ᾤοντο ποιήσειν· ὅταν δ' ἐπὶ τούτους, ὧν ἂν σαφῶς ἐπιστῶνται ἥτους ὄντες, πᾶσαν ὁσὴν ἂν ἔχωσι δύναμιν ἄγουσιν (Ιππαρχ. Η', 10).

§. 68. Ἐκ τούτου λοιπόν, κατὰ τὴν φύσιν τῶν ἐννοιῶν, εἶναι χωρισμέναι αἱ κλάσεις τῶν πρὸς Ἀπαρέμφατον καὶ τῶν πρὸς Μετοχὴν φερομένων ῥημάτων. Καθὼς δὲ ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶδαμεν ὅτι τὸ αὐτὸ ῥῆμα, τροπολογουμένης τῆς ἐννοίας, δυνατόν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὰ τελικὰ ἢ εἰδικὰ Ἀπαρέμφατα (Κεφ. ΚΗ', §. 7 - 8), ὡσαύτως καὶ πολλὰ ῥήματα, δεχόμενα ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἐννοιαν, δυνατόν νὰ συνταχθῶσι μετὰ Ἀπαρεμφάτου ἢ Μετοχῆς· οὕτως

ἀκούειν μετὰ Ἀπαρεμφάτου

λέγειν δὲ αὐτὸν περὶ τοῦ πάθεος ἤκουσα τοιόνδε τινὰ λόγον — ἀκούω καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι (Ηρ. ζ', 117. Ξεν. Αν. Β', ε', 13)· εἰς ταῦτα ἡ ἐννοια εἶναι = παρ' ἄλλων ἤκουσα, ἥτοι ἔχω ἐξ ἀκοῆς.

ἀκούειν μετὰ Μετοχῆς.

ἀκούσας ἡρημένος ἄρχειν (Θουκ. ζ', 8) — ἤκουσα δὲ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ φίλων διαλεγομένου (Απομν. Β', δ', 1)· οὕτω καὶ ἤκουσα Δημοσθένους, Περικλέους λέγοντος, κτλ. Ἐν τούτοις ἡ ἐννοια εἶναι = εἶμαι αὐτήκοος τοῦ πράγματος· οὕτω καὶ εἰ κλύεις εἴσω χθονὸς τέκνων καλούντων (Εὐρ. Ορ. 1231. Παρσβ. καὶ Κύκλ. 442. κτλ. Ξεν. Κ. Π. Γ', γ', 35).

εἰδέναι μετ' Ἀπαρεμφάτου.

τοιγὰρ τὸ λοιπὸν εἰσόμεσθα μὲν θεοῖς εἴκειν (Σοφ. Αἶ. 666) = θέλομεν μάθει (Κεφ. ΚΗ', §. 7 - 8) — ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα πίπτειν μάλιστα (Σοφ. Αντ. 473· τοῦτο εἶναι ὡς γνώμη τοῦ λέγοντος Κρέοντος).

εἰδέναι μετὰ Μετοχῆς.

τάδε δὲ οἶδα Μεταποντίοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγκυρήσαντα (Ηρ. Δ', 15) (ὡς ἀδίσακτος πληροφορία, ὡς πρᾶγμα γεγόμενον καὶ θετικόν).

γινώσκειν μετ' Απαρεμφάτου.

Αλυσάττεα ἔγνωσαν δοῦναι τὴν θυγατέρα Αστυάγει (Ηρ. Α', 74) = ἀπεφάσισαν ὥστε (Κεφ. ΚΗ', §. 7 - 8) — ἔγνωσαν Αριστόδημον ἔργα ἀποδέξασθαι μεγάλα (Ηρ. Θ', 71) = ἔκριναν.

γινώσκειν μετὰ Μετοχῆς.

ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον (Εὐρ. Ιφ. Τ. 316)

ἐπίστασθαι μετ' Απαρεμφάτου.

ἐπίστατο δαίδαλα πάντα τεύχειν — πάντες γὰρ ἐπιστάμεθα πτολεμίζειν (Ιλ. Ε, 60. Ν, 223) — ἡξέυρω νὰ (Κεφ. ΚΗ', §. 7 - 8) — ἀλλ' ἡπιστέετο ἐκ τῶν Αθηναίων ἐλθεῖν τὰ χρήματα (Ηρ. Η', 4).

ἐπίστασθαι μετὰ Μετοχῆς.

ἐπεὶ μιν ἐσθλὸν ὄντ' ἐπίσταμαι (Εὐρ. Ιππ. 1254).

αἰσθάνεσθαι μετ' Απαρεμφάτου.

αἰσθανόμενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνασθαι (Θουκ. Γ', 59) = εἰκάζων.

αἰσθάνεσθαι μετὰ Μετοχῆς.

αἰσθόμενος δέ ποτε Λαυπροκλέα πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα (Απομν. Β', β', 1) = παρατηρήσας.

μανθάνειν μετ' Απαρεμφάτου.

σπουδάζομεν, μισθοὺς διδόντες, μανθάνειν (Εὐρ. Εκ. 818) = νὰ μανθάνωμεν (Κεφ. ΚΗ', §. 7 - 8).

μανθάνειν μετὰ Μετοχῆς.

ἐπεὶ ἔμαθεν ἔγκυος ἐοῦσα (Ηρ. Α', 5) = ἐνόησεν — ἵνα μάθῃ σοφιστῆς ὢν Διὸς νωθρέστερος (Αἰσχ. Προμ. 62) = ἵνα καταλάβῃ ὅτι εἶναι.

μεμνήσθαι μετ' Απαρεμφάτου.

ὅστις ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι (Ξεν. Αν. Γ', β', 39) = νὰ ἦναι, νὰ σταθῇ.

μεμνήσθαι μετὰ Μετοχῆς.

μεμνήμεθ' εἰς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν (Εὐρ. Εκ. 244) — οὕτω καὶ μέμνησο ἄνθρωπος ὢν = ὅτι εἶσαι, κτλ.

περιορᾶν μετ' Απαρεμφάτου.

τούς Αθηναίους ἤλπιζεν ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιδῶν τμηθῆναι (Θουκ. Β', 20).

περιορᾶν μετὰ Μετοχῆς.

οἱ Αχαρνῆς οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθάρντα (Θουκ. Β', 20). Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἦτον ἡ γῆ ἀκόμη ἄτμχτος, ἐπὶ τῆς δευτέρας τὰ τῶν Αχαρνέων ἤρχιζαν νὰ διαφεύρωνται — μηδὲ περιορᾶν συλλεγομένους (Ηρ. Θ', 41. Ἰδε καὶ Ξ. Αν. Ζ', ζ', 40. κτλ.).

φαίνεσθαι μετ' Απαρεμφάτου.

ἅμα λέγων ταῦτα σαφῶς κλαίειν ἰφαίνεται (Ξεν. Συμπ. Α', 15) = ἔδειχνεν, ὑπεκρίνετο ὅτι ἔκλαιεν ὁ γελωτοποιὸς Φίλιππος.

φαίνεσθαι μετὰ Μετοχῆς.

φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ελλάς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη (Θουκ. Α', 2. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ανδρ. 343) = φανερόν εἶναι = σαφῶς δεικνύεσθαι οὕτω τὸ κλαίων ἰφαίνεται ἢ ἠθέλεν εἶναι = ἔδεικνύετο φανερά κλαίων ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, κλαιάμενος.

αἰσχύνεσθαι μετ' Απαρεμφάτου.

δούλη κεκληῖσθαι, βασιλὶς οὖσ', αἰσχύνομαι (Εὐρ. Εκ. 552).

αἰσχύνεσθαι μετὰ Μετοχῆς.

ἐγὼ δὲ ὑμῖν παραινῶν αἰσχυνοίμην ἂν — καὶ οὐτ' ἂν ζῶν εἴη αἰσχυνοίμην (Ξ. Κ. Π. Γ', γ', 35. Δ', ε', 7)· οὕτως αἰσχύνεται ποιῶν ὁ ἐν τῇ πράξει ὢν τοῦ αἰσχροῦ· αἰσχύνεται ποιήσας ὁ πράξας ἤδη τὸ αἰσχρόν· αἰσχύνεται ποιῆσαι ὁ ἔτι δισταζων παρὶ τῆς πράξεως τοῦ αἰσχροῦ. Προφανέστατα τηρεῖται ἡ τοιαύτη διαφορά ἐν τῷ (Ξ. Κ. Π. Ε', α', 21) καὶ τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύνομαι λέγων· τὸ δὲ ἦν μένητε παρ' ἐμοὶ ἀποδώσω, εἴ ἴστε ὅτι τοῦτο αἰσχυνοίμην ἂν εἰπεῖν· οὕτω δὲ καὶ τὸ αἰδεῖσθαι.

§. 69. Ἐντεῦθεν ὀρμωμένη ἡ γλῶσσα μετέφερε τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις χρῆσιν καὶ εἰς ἄλλας κλάσεις ῥημάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι πλέον δυσπαρακολούθητος ἡ διαφορά, τοῦλάχιστον ἐκ

πρώτης ὁψέως· οὕτω π. χ. παύω τι γιγνόμενον καὶ παύω τι γίγνεσθαι· ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον σημαίνει διακόπτειν τι ἐν τῷ γίγνεσθαι ἤδη ὄν, τὸ δὲ δεύτερον — ἀπαγορεύειν τι, οὐκ ἔαν γίγνεσθαι· ἀλλ' ἐγὼ παύσω τοῦτο γιγνόμενον — παυστέον ἐστὶ προειδόμενος αὐτοῦς τὸν θάνατον (Πλάτ. Γοργ. 523) — παύσω δέ σ' ὄντ' ἀπαιδα (Εὐρ. Μ. 717) — Κλεισθένης ῥα ψωδὸς ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι (Ηρ. Ε', 67) — ἀπηγόρευσε, κατήργησε τὸν ἀγῶνα — ἢ (συντυχίη) μιν παύσει (= κωλύσει) καταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην (Ηρ. Ζ', 54).

§. 70. Οὕτω καὶ τὸ ἄρχεσθαι· ἄρχομαι λέγειν καὶ ἄρχομαι λέγων, τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων ὡς τὸ ἄρχεσθαί τις καὶ ἄρχεσθαι ἀπὸ τινος ἢ ἐκ τινος· ἡ ἀπλή δὴλ· γενικὴ σημαίνει τὸ ἀρχισθὲν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἀκολουθήσῃ, ἡ δὲ προθετόπτωτος τὴν εἰγμὴν τῆς τοιαύτης ἐναρξέως ἡ ὁποία μετέπειτα παύει· οὕτω π. χ. τὰ βρέφη τοῦ ζῆν ἀπὸ λύπης ἄρχεται — ἐκ τῶν πρώτων πρῶτον ἄρξομαι λέγειν (Εὐρ. Μ. 475) — ἀπὸ τῶν πατέρων ἄρχονται καταφρονεῖν τῶν γεραιτέρων (Απομν. Γ', ε', 15). Καὶ τὸ μὲν Απαρέμφατον ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἀπλήν γενικὴν, σημαῖνον τὴν ἐναρξιν καὶ ἐξακολουθήσιν, μὴ ἀποβλεπομένου τοῦ σημείου τῆς ἐναρξέως, ἡ δὲ Μετοχή εἰς τὴν προθετόπτωτον, σημαίνουσα ὅτι ἀρχίζει ἐκ τούτου τοῦ σημείου καὶ ὄχι ἐξ ἄλλου· οὕτως ἄρχονται τρεφόμενα — ἄρχονται ἀπὸ τῆς τροφῆς· ὅθεν τὸ ἤρξαντο καὶ τὰ μακρὰ τείχη Ἀθηναῖοι οἰκοδομεῖν (Θ. Α', 107) σημαίνει τὴν ἐναρξιν καὶ ἐξακολουθήσιν τῆς οἰκοδομῆς· ἤρξαντο οἰκοδομοῦντες ἤθελεν εἶναι — ἤρχισαν ἀπὸ τὴν οἰκοδομήν, ὡς ἤρχομεθα δὲ πρῶτον ἀθροίζοντες οἷς ἀμφὶ θυσίας χρώμεθα (Ξεν. Οἰκ. Θ', 6). Κάλλισα ἤθελεν ἐξηγήσει τὸ πρᾶγμα τὸ ἤρξατο διδάσκων μᾶλλον ἢ διδασκόμενος.

§. 71. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ῥήματα τὰ ὁποῖα, ὡς μετὰ Μετοχῆς συντασσόμενα σημειωθέντα, φέρονται καὶ πρὸς Απαρέμφατον, μετὰ διαφορᾶς ἐννοίας. Καὶ τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει τούτου· πολλὰ δὴλ· ῥήματα τὰ ὁποῖα ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ὡς μετὰ Απαρεμφάτου συντασσόμενα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ Μετοχῆς, κατὰ τὴν προσημειωθεῖσαν διαφορὰν τῆς ἐννοίας, τοῦλάχιστον ἐν πολλοῖς· οὕτω π. χ. λέγειν, ἐννέπειν, φράζειν, πει-

ρᾶσθαι, παρασκευάζεσθαι, κτλ. (ἴδε Σοφ. Οἰδ. Κ. 1580 Ηλέκτρ. 676. Εὐριπ. Ιφ. Α', 802. Ηρόδ. Β', 73. Δ', 125. Θουκ. Β', 18).

§. 72. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις κρέμαται ἐκ τοῦ συγγραφέως νὰ θεωρήσῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἀληθὲς γενόμενον ἢ ὡς ἀπλὴν ἐν ὑποκειμένῳ ιδέαν· καὶ ἐπειδὴ πολλάκις ὁ διάφορος τρόπος τῆς συντάξεως φέρει εἰς τὸ αὐτό· καὶ ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἄλλαχοῦ, ὅλα τὰ συγγενῇ καὶ προσεχῇ ἐναλλάσσονται πρὸς ἄλληλα, διὰ τοῦτο πολλὰ ῥήματα, μετὰ Μετοχῆς κυρίως συντασσόμενα, ἀπαντῶνται καὶ μετ' Ἀπαρεμφάτου, καὶ ἀντιστρόφως, καὶ τοῦτο χωρὶς διαφορὰν ἐννοίας, τοῦλάχιστον προφανῇ.

§. 73. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πυνθάνεσθαι τὸ ὁποῖον συχνότατα καὶ μετὰ Ἀπαρεμφάτου ἀπαντᾶται (Ηρ. Α', 196. Θουκ. Δ', 29, κτλ.) δυνατόν ἴσως εἰπεῖν ὅτι συνδέεται μετὰ Μετοχῆς ἢ Ἀπαρεμφάτου καθόσον σημαίνει πλήρη πληροφορίαν ἢ ἀπλῶς ἀκοήν. Ἰσως καὶ περὶ τοῦ ἀκούειν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ὅθεν παρ' Εὐριπίδῃ (Ιων. 273) ἤκουσα λῦσαι παρθέτους τεύχος θεᾶς, καὶ πάλιν (Ελ. 739) ἄλλων τ' ἀκούειν δοῦλον ὄντα τῶν πέλας. Καὶ τὸ ἐπίστασθαι ἴσως βαίνει κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον· ὅθεν οἷα δὴ ἐπιστάμενοι αὐτὸν τότε τελευτῆσαι (Ηρ. Δ', 122) = νομίζοντες, καὶ (Ηρ. Ε', 42) εὖτε ἐπίστατο αὐτὸς σχίσων τὴν βασιληΐην. Τὸ προστιθέμενον εὖ εἰς τὸ τελευταῖον παράδειγμα τοῦ Ηροδότου καὶ τὸ δόξῃ, προστιθέμενοι εἰς τὸ (Ηρ. Η', 132) τὴν δὲ Σάμον ἐπιστέατο δόξῃ καὶ Ηρακλείας στήλας ἶσον ἀπέχειν ἤθελαν δεικνύει, φαίνεται, ὅτι τὸ μὲν ἐκλαμβάνεται περὶ ἀδυσάκτου πληροφορίας, τὸ δὲ περὶ ἀπλῆς εἰκασίας. Καὶ τὸ εἰδέναί ἴσως ἔχει οὕτως· ὅθεν ἴσθι . . . βαρβάρους κρατῆσαι (Αἰσχ. Πέρσ. 337), καὶ (Αρισ. Πλούτ. 962) ἴσθ' ἐπ' αὐτὰς τὰς θύρας ἀφειγμένη.

§. 74. Καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἦτον ἴσως δυνατόν εἰπεῖν τὸ αὐτό· ἄλλα ἢ ἀπανταχοῦ ἀνεξίρετος καὶ ἀναντίρρητος τῆς τοιαύτης διαφορᾶς ἐφαρμογὴ καὶ εἰς αὐτὰ ταῦτα καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἤθελεν εἶναι δύσκολος καὶ τολμηρά, τοῦλάχιστον εἰς ἐμέ· οὕτω π. χ. εἰς τὸ (Θουκ. Δ', 105) πυνθανόμενος Θουκυδίδην κτησίῳ τε ἔχειν, κτλ. εἰς τὸ (Θουκ. Ζ', 25) πυνθανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις γέμοντα χρημάτων προσπλεῖν, ἤθελεν ἀρμόσει, κατὰ τὰ ἄνω, Μετοχῇ. Ὡσαύτως εἰς τὰ ἐπίστασθε ἡμέας ὁμολογήσειν τῷ Πέρσῃ (Ηρ.

Z', 172) — εὖ τόδ' ἴσθι μὴ σε δις φράσαι — εὖ γὰρ τόδ' ἴσθι μηδ' αὖ ἡμέρα μιᾷ πλῆθος τοσουτὰριθμον ἀνθρώπων θανεῖν (Αἰσχ. Πέρσ. 173. 431. Ἰδε καὶ Σοφ. Ηλ. 616). Ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου μέρους εἰς τὸ (Εὐρ. Κύκλ. 449) σοφὸν τοί σ' ὄντα ἀκούομεν, κτλ. ἤθελεν ἀρμόσει Ἀπαρέμφκτον. Καὶ πάλιν παρὰ Ξενοφῶντι (Κ. Π. Α', γ, 1) ἰδεῖν ἐπεθύμει (ὁ Ἀστυάγης τὸν Κῦρον) ὅτι ἤκουε καλὸν καὶ γαθὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ (αὐτόθι Α', δ, 25) ἐπεὶ δ' ἤκουσεν αἰδρὸς ἡδὴ ἔργα διαχειριζόμενον τὸν Κῦρον ἀπεκάλει, εἶναι δύσκολον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ἀναφέρεται εἰς ἀπλὴν ἀκοήν, τὸ δὲ δεύτερον εἰς πληροφορίαν ἀδίστακτον. Τὸν ἀκριβῆ τοῦ συγγραφέως σκοπὸν καὶ τὴν ἐκλογὴν ἐπομένως τῆς ἐρμηνείας εἰς ἑλα τὰ τοιαῦτα δὲν θέλει τολμήσει βεβια οὐδεὶς νὰ διορίσῃ· ὁ ὀρθὸς ὁμῶς λόγος πείθει ὅτι καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ἡ συγγένεια τῶν ἐννοιῶν ἀναιρεῖ κατὰ μικρὸν τὴν ἀπ' ἀρχῆς τεθεῖσαν διαφοράν.

§. 75. Ὡσαύτως εἰς μὲν τὸ τοῦ Θουκυδίδου (Z', 6) μὴ περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος ἔχει καλῶς ἡ Μετοχή, κατὰ τὰ προειρηγηθέντα, διότι ἐκτίζετο τὸ τεῖχος· εἰς δὲ τὸ τοῦ Ἰσοκράτους (πρὸς Νικ. ΙΑ', Κορ) μὴ περιττῆς τὴν σαυτοῦ φύσιν ἅμα πᾶσαν διαλυθεῖσαν εἶναι ἀναντιρρήτως — διαλυθῆναι, κατὰ τὸ ἀναφερθὲν τοῦ Θουκυδίδου (B', 20) τμηθῆναι· διότι μόνον πρὸ τῆς διαλύσεως δυνατόν νὰ φροντίσωμεν· ἀφ' οὗ δὲ διαλυθῇ, δὲν εἴμεθα πλέον ἱκανοὶ οὔτε νὰ τὴν ἐπιμεληθῶμεν οὔτε νὰ τὴν παραβλέψωμεν, ὡς τὰ διαφθαρέντα πράγματα . . . εἰς τὸ ἄλλο παράδειγμα τοῦ Θουκυδίδου. Ὡσαύτως ἄρχω καθυβρίζουσα (Σοφ. Ηλ. 522) = ἄρχω καθυβρίζειν = ἀρχίζω νὰ ὑβρίζω, καὶ ὅχι = ἀρχίζω ἀπὸ τὰς ὑβρεῖς. Ἰδε πλείονα παραδείγματα ἐν Δ. Π.

§. 76. Οὕτως ἀκόμη τὸ εἶοικέναι ἐπὶ μὲν τῆς σημασίας τοῦ εἶναι ὅμοιον συντάσσεται μετὰ Μετοχῆς, κατὰ δοτικὴν, ὡς τὰ ὁμοιότητος σημαντικὰ, οἷον παντὸς μᾶλλον ἔοικας ἀληθῇ εἰρηκότι (Πλάτ. Αλκ. Α', 124) — ἔοικας τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφῇ καὶ πολυτέλειαν εἶναι (Απομν. Α', 5, 10), ἐπὶ δὲ τῆς σημασίας τοῦ φαίνεσθαι συντάσσεται μετ' Ἀπαρεμφάτου, οἷον ἔοικε μαρτυρεῖν (Πλάτ. Ν. Γ', 680). Ἀλλὰ ἡ συγγένεια τοῦ ὁμοιάζειν καὶ τοῦ φαίνεσθαι εἶναι τόσον στενὴ ὥς εὐκόλως τὸ ἐν μεταπίπτει εἰς τὸ ἄλλο· ὅθεν καὶ ἀντικαθίστανται πρὸς ἀλλήλα· ὅμοιοι ἦσαν

θαυμάζοντες (Ξ. Αν. Γ', ε', 13) — ἐφέσαν θαυμά-
ζοντες (ἴδε Ελλ. Γ', γ', 8)· ὡσαύτως τὸ σκεπτομένῳ
ἔοικας τὸ ὁποῖον κυρίως — ὁμοιάζεις μὲ σκεπτόμενον
ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν συλλογισμένος φαίνεσθαι. Ἡ δὲ συγ-
γένεια τῶν ἐννοιῶν φέρει καὶ τὴν ὁμοιότητα τῆς ἐκφράσεως· οὕτω
π. χ. τὸ ἀνωτέρω ὅμοιοι ἦσαν ἦτοι ἐφέσαν θαυμάζον-
τες ἦτον δυνατόν νὰ ἦναι καὶ θαυμάζειν· καὶ ἡ αὐτὴ ἐννοια
ἐκφέρεται διὰ τῶν προθυσόμενος ἔοικε τῆς ποιήσεως
(Αρισ. Θεσμ. 38) — ὀδύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς
λύπης κεκλημένη ἔοικεν (Πλάτ. Κρατ. 419), ὡς καὶ
διὰ τῶν ἐρεῖν ἔοικας — ἔοικεν εὐρῆσθαι (Αἰσχ. Προμ. 983.
Πέρσ. 745. Ἰδε καὶ Εὐρ. 903. Ικ. 916)· ὡσαύτως εἰκὸς δὲ
πράξειν (Αἰσχ. Επτ. 523) — ἔοικε πράξειν — ἔοικε πράξων,
ὡς ἔοικε προθυσόμενος.

§. 77. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς συγγενείας τῶν ἐννοιῶν προέρχεται
ἀκόμη ὅτι καὶ ὡς πρὸς τὴν κατ' ἀναλυσιν σύνταξιν ὁμοιάζουν τὸ
Ἀπαρέμφατον καὶ ἡ Μετοχή. Καθὼς τὸ εἰδικὸν Ἀπαρέμφατον,
μὲ τὴν Ορισικὴν καὶ τὸ ὅτι ἰσοδυναμοῦν, ἐκφέρεται πολλάκις
κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (Κεφ. ΚΗ', §. 6), οὕτω καὶ ὅλων σχεδὸν
τῶν προηγουμένων κλάσεων, τῶν μετὰ Μετοχῆς συντασσομένων
τὰ ῥήματα, ἀπαντῶνται ὡσαύτως δι' ἀναλύσεως καθ' Ορισικὴν καὶ
τὸ ὅτι ἢ ὡς· οὕτως οὐχ ὀρᾷς ὅτι ἡμαρτες — οἶδ'
ὅτι τραχὺς ὁ Ζεὺς (Αἰσχ. Πρ. 259. 186. Ἰδε καὶ Πλάτ.
Σοφισ. 226. Ξ Απομν. Α', ε', 6. Γ', ε', 2. 4. κτλ.) — ἔγνων
οὐκ καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ὅτι οὐ σοφία ποιοῖεν —
ξύνισμεν ὡς αὐτοί τε ἀντειπεῖν δεινοὶ τοὺς τε ἄλ-
λους ὅτι ποιοῦσι, κτλ. (Πλάτ. Απολ Ζ'. Σοφισ. 232) — ἐπι-
στάμεθα ὅτι πολλαπλασίη ἐστὶ τῷ Μήδῳ δυνάμεις
(Ηρ. Η', 143) — οὐς οὐκ ἄν ῥαδίως αἰσθαιτό τις
ὅτι οὐκ εὖ ἔχουσι (Πλάτ. Γοργ. 464) — οἱ Θεσσαλοὶ
διέδεξαν ὅτι οὐ σφι ἦν δανε τὰ οἱ Αλευάδαι ἐμη-
χανέωντο (Ηρ. Ζ', 172. Ἰδε καὶ Θουκ. Α', 93. Αρισ.
Ηλλοῦτ. 333) — ἤκουσα γὰρ δὴ τὴν ἐμὴν ξυνάορον
ὡς οὐ τέθνηκεν (Εὐρ. Ορ. 1556) — οὐ τεθνηκέναι
(Περὶ τῆς τοιαύτης ἑλξεως παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. II.). Παρὰ
δὲ Θουκυδίδη (Δ', 37) ὁ αὐτὸς λόγος, ἀρχίζων διὰ τοῦ ὅτι,
ἀκολουθεῖται διὰ Μετοχῆς.

§. 78. Πολλὰ ἐκ τῶν προηγουμένων ῥημάτων, ὡς μέμνημαι,
οἶδα, ἀκούω, κτλ. ἀπαντῶνται καὶ μετὰ τοῦ ὅτε ἀντὶ τοῦ

ὅτι (ἴδε Ἰλ. Ο, 18. Εὐρ. Εκ. 112. Θουκ. Β', 21. Πλάτ. Ν. ζ, 782)· ὡσχύτως δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἡνίκα, καὶ μετὰ τοῦ ἦμος παρὰ ποιηταῖς (Εὐρ. Εκ. 239. Τρ. 70. Σοφ. Τ. 1134). Οὕτω δὲ καὶ τὸ λανθάνειν παρὰ μὲν Πλάτῳ (Φαίδ. 64) σαφές γε οὐ λελήθασιν ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν· παρὰ δὲ Ομήρῳ (Ἰλ Ρ, 627) οὐδ' ἔλαθ' Αἴαντα Ζεὺς, ὅτε δὴ Τρώεσσι δίδου νίκην. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν τοιούτων μετὰ τοῦ ὅτι ἢ ὅτε παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. ἐνταῦθα δὲ ἐπισημειοῦμεν ὅτι ἀντὶ τῆς Οριστικῆς δυνατόν νὰ ᾖ κατὰ περίσασιν καὶ Εὐκτική (ἴδε Ηρ. Α', 122). Ωσαύτως δὲ ἡ ἀνάλυσις τῶν τοιούτων δυνατόν νὰ γένη καὶ διὰ τοῦ εἰ καὶ τῆς Εὐκτικῆς (ἴδε Ισ. Παναθ. ΚΙ', Αρχιδ. Γ', Κερ.) ἢ καὶ διὰ τῆς τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (Πλάτ. Γοργ. 455).

§. 79. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι, ἐπειδὴ, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν, ἡ Μετοχὴ ἐπέχει τόπον ἀντικειμένου ἐν τοῖς τοιούτοις ῥήμασι (§. 63), διὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τίποτε ὥς τε τὰ αὐτὰ ῥήματα νὰ δεχθῶσι καὶ ἀπλὴν πτώσιν ὡς ἀντικείμενον, καθὼς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου· ὅθεν ὁρῶ σε ὑγιαίνοντα καὶ φάος ὁρῶ (Εὐρ. Ορ. 386) — οἶδα ταῦτα οὕτως ἔχοντα καὶ οἶδα ταῦτα — οὐκ οἶδα τέρψιν (Αἰσχ. Λγαμ. 620) — μέμνημαι εἰπών καὶ μέμνημαι τῶν λόγων ἢ τοὺς λόγους — Τυδέα δ' οὐ μέμνημαι (Ἰλ. Ζ, 222) — παύω τὴν πόλιν δυστυχουσαν καὶ παύω τὴν πόλιν τῶν δυστυχίων — παύω τοὺς συνοῦντας τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν (Απομν. Α', β', 64). Ωσαύτως δὲ καὶ τὸ λανθάνω, καὶ τὸ φθάνω, ὡς λάθε δ' Ἐκτορα, παιμένα λαῶν — φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα (Ἰλ. Χ, 277. Φ, 262).

§. 80. Ως δὲ ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν ἐπὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου (Κεφ. ΚΗ', §. 10) ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ κατ' ἔννοιαν, ἐπομένως καὶ κατὰ σύνταξιν, τὸ δύναμαι λέγειν καὶ δυνατός εἶμι λέγειν, τὸ δοκεῖν καὶ ἐπίδοξον εἶναι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἢ νὰ εἴπωμεν δείκνυμι, δηλῶ ἢ δῆλον ποιῶ, σημεία φαίνω, ἢ φαίνομαι ἢ φανερός εἶμι, κτλ. οὔτε ἡ σύνταξις οὔτε ἡ ἔννοια ἀλλάττει· οὕτω σαφῆ σημεῖα φαίνεις ἐσθλός γεγώς (Σοφ. Ηλ. 24) — φανερός ἦν θεραπεύων τοὺς θεούς — δῆλοι γεγόνασιν ἀριστεύοντες (Απομν. Α', β', 64. Γ', ε', 10. Ἰδε καὶ Α', α', 2) — ὥμην ἐπιφανῆς εἶναι τοῖς ἀλαζονευομένοις πολεμῶν, κτλ.

(Ισ. Παναθ. Η', Κορ. Παράβ. αὐτόθι ΜΔ'. πρὸς Νικ. Α'. Πλάτ. Φαίδ. 88. Ηρ. Δ', 42, κτλ.).

§. 81. Μένει τώρα ζητήσεως ὅξιον ἄν, ὡς ἀντὶ τῆς εἰδικῆς Μετοχῆς εἰς ἣν ἀναφέρονται ἐξαιρέτως τὰ μέχρι τοῦδε τίθεται πολλάκις εἰδικὸν Ἀπαρέμφατον, χωρὶς προφανοῦς διαφορᾶς, συμβαίνει τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῆς τελικῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ τελικοῦ Ἀπαρεμφάτου ἄν, ὡς τὸ οἶδα ταῦτα ὀρθῶς ἔχειν ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε = οἶδα ταῦτα ὀρθῶς ἔχοντα, οὕτω καὶ τὸ ἔρχεται ἐλευθερώσων εἶναι ἀκριβῶς = ἔρχεται ἐλευθερώσαι, ἀμφοτέρων προφανῶς σημαίνοντων πρᾶγμα σκοπούμενον καὶ ὅχι ἀκόμη τετελεσμένον. Περὶ τούτου δὲν εὐρίσκεται τίποτε παρὰ τοῖς Γραμματικοῖς καὶ Φιλολόγοις, καὶ δυσκόλως δυνατόν εἶπεν θετικόν τι ἢ ἀναλογία ὁμῶς τῆς γλώσσης ἀπαιτεῖ, φαίνεται εἰς ἐμέ, νὰ ἐκλάβωμεν τὴν Μετοχὴν σημαίνουσαν τὸν σκοπὸν ὡς βαιβαιότερον θεωρούμενον, διότι αὕτῃ ἐξηγεῖ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ῥήματος, ὡς ἰδιότητα ἢ συμβεβηκὸς προσκολλημένον εἰς τὸ ὑποκείμενον (§. 5). Τούτου τεθέντος ὡς ἀληθινοῦ, τὸ ἦλθεν ἐλευθερώσων ἤθελεν εἶναι = ἦλθεν ἔχων τὴν ἐλευθέρωσιν ὡς βεβαίαν, ὡς τὸ ἦλθεν ἐλευθερώσας = ἔχων τὴν ἐλευθέρωσιν βεβαίως ἤδη τετελεσμένην· μεταξὺ δὲ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου ἤθελε κεῖται, κατὰ τὰ ἄνω, τὸ ἦλθεν ἐλευθερώσαι.

§. 82. Τὴν περὶ τούτου κρίσιν ἀφίνω εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα δεινούς· ἀναντίρρητον δὲ φαίνεται ὅτι διὰ τοῦ Ἐνεσῶτος ἐξηγεῖται σαφέστερον ἢ βαιβαιότης τοῦ σκοποῦ, ὡς ἦλθεν ἀγγέλλων = ἦλθεν ἀγγελῶν. Προῆλθε δὲ τοῦτο ἐκ περιστάσεων ἐνθα κυρίως ἡ Μετοχὴ δὲν ἐξηγεῖ σκοπὸν ὁ ὅποιος πρέπει νὰ τελεσθῇ ἀφ' οὗ τελεσθῇ ἢ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαυνομένη ἐνέργεια, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον διὰ τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ ῥήματος ἐκφέρονται δύο ἐνέργειαι συγχρόνως ἀρχίζουσαι· οὕτω, π. χ. τὸ (Ηρ. Θ', 4) ὁ Μαρδύνιος πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μουρυχίδην φέροντα τοὺς αὐτοὺς λόγους, κτλ. παριστᾷ τὸν Μουρυχίδην ἔχοντα τοὺς λόγους ἐπάνω του, ἐκ τῆς συγμῆς τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὡς τόσα γράμματα· οὕτω παρὰ Σοφοκλεῖ πέμπει μέ σοι, φέροντα τὰς δ' ἐπιστολάς (Λῖ. 781. Ἰδε καὶ Θουκ. Α', 116. Ε', 76. Γ', 7. 8, κτλ.)· ὅθεν τὸ ἔκει φέρων ἢ ἄγων καταντᾷ = ἦλθεν ἔχων (Θουκ. Α', 9) ἦλθεν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, ἦλθε μετὰ τοῦ, κτλ. (Αἰσχ. Επτ. 40. Εὐρ. Ορ. 852, κτλ.), σημαυνομένων οὕτω δύο συγχρόνων ἐνεργειῶν (§. 50). Περὶ τοῦ ἔχω κατακρύψας, ἔχω δουλώσας καὶ τῶν τοιούτων

εἶδαμιν ἄλλαχοῦ (Κεφ. Δ', §. 2) ὅτι εἶναι περιγραφικὴ ἐκφρασις τοῦ Παρακειμένου. Ταύτης δὲ τροπολογία εἶναι τὰ παρὰ Ῥωμαίοις *perspectum habeo, compertum habeo*, κτλ. τὰ ὅποια, σπανιότερα παρ' αὐτοῖς ὄντα καὶ ἀντὶ *perspectum, compertum mihi est*, ἐκλαμβάνόμενα, ἔδωκαν ἀρχὴν εἰς τὸν παρὰ τοῖς νεωτέροις σχηματισμὸν τοῦ καθ' αὐτὸ Παρακειμένου, ὡς *ho scritto*, κτλ. περᾶσαντα καὶ εἰς ἡμᾶς, ἔχω γραμμένον, κτλ. Περὶ δὲ τοῦ ληρεῖς ἔχων καὶ τῶν τοιούτων ἴδε Δ. Π.

§. 83. Ἐκ δύο συγχρόνων ἐνεργειῶν ὁρμωμένη ἢ κατ' Ἐνεσῶτα χρῆσις τῆς Μετοχῆς μετεφέρθη καὶ εἰς καθαροῦ σκοποῦ δήλωσιν, ἔνθα κατ' αὐτὸ πρέπει νὰ τελειώσῃ ἢ τοῦ ῥήματος ἐνέργεια, ἵνα ἀρχίσῃ ἢ τῆς Μετοχῆς, ὡς ἐπέξιμεν ἀμυνόμενοι (Ηρ. Η', 143) — οἰκειοῦντας ἰέναι (Θουκ. Γ', 23, κτλ.). Οὕτω φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἐκληφθῶσι καὶ τὰ ἢ ἐκπεμψίς μου γεγέννηται τὴν αἰτίαν ἱπαληθεύουσα — ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν (Θουκ. Δ', 85) ὅπερ κατωτέρω (86) ὁ αὐτὸς ἐπ' ἐλευθερώσει τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα λέγει. Εὐκόλως τώρα καθείς θέλει ἐννοήσῃ τὴν διαφορὰν τῶν ἡκεις λέγων (Πλάτ. Γοργ. 518) — ἔρχομαι φράσων (Ηρ. Α', 194) — ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἤξω, κτλ. (Ε. Αναβ. Ζ', γ', 41). Εἰς δὲ τὸ (Ηρ. Α', 122) ἥϊε ταύτην (τὴν γυναῖκα) αἰνέων διὰ παντός εἶναι φανερόν καὶ ἐκ τοῦ προσθεμένου διὰ παντός ὅτι περιέχεται ἡ ἐννοια — οὐκ ἔπαυεν ἐπαινῶν. Οὐδὲ εἶναι δύσληπτον ὅτι εἰς τὸ (Πλάτ. Εὐθύφ. 8) πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην ὁ σκοπὸς ἐννοεῖται σύγχρονος μὲ τὴν πρᾶξιν — πάντα ποιοῦσι, φυγεῖν πειρώμενοι, κτλ. (Κεφ. ΚΘ', 25, ζ').

§. 84. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι δυνατόν πολλάκις ὥς ὁ νοῦς νὰ θεωρήτῃ μίαν τινὰ πρᾶξιν ἢ ὡς ἀπλὴν ἐνέργειαν, καὶ ἐπομένως νὰ τὴν ἐκφέρῃ κατὰ Ἀπαρέμφατον τελικόν ἢ ὀνομαστικόν, ἢ ὡς ιδιότητα ἢ συμβεβηκὸς ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως νὰ τὴν ἐκφέρῃ καὶ κατὰ Μετοχήν, διὰ τοῦτο προκύπτουσί τινες τροπολογίαι καθ' αἷς πολλαχοῦ καταντᾷ πάλιν ἀδιάφορος ἡ χρῆσις τοῦ Ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς Μετοχῆς· οὕτω, π. χ. τοῦτο συμφέρει πράττεσθαι ἢ πραχθῆναι, καὶ τοῦτο συμφέρει πραττόμενον ἢ πραχθέν· ὡσαύτως, ἀποβλεπομένου καὶ τοῦ προσώπου ἢ ὡς προσώπου εἰς ὃ ἡ ὠφέλεια πίπτει, τοῦτο συμφέρει πράττοντι ἢ πράξαντι, κτλ. οὕτω συμφορώτατ' αὖ εἴη πραχθέντα — ὅποτερα συνοίσει πράξασιν (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 458. Αλκ. Α', 113) — εἰ

πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται (Θουκ. Α', 118) — τὸ πη-
 λεμεῖν ἄμεινον· οὕτω καὶ ἱκανῶ τῷ φύλακι κωλύοντες
 (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 465) — ἱκανῶ κωλύσαι — εἰ τὸδ'
 αὐτῷ φίλον κεκλημένῳ (Αἰσχ. Αγ. 170) — εἰ φίλον
 ἐστὶν αὐτῷ τὸδε κεκλησθαι — εἰ ἀρέσκει αὐτῷ
 οὕτω κεκλημένῳ, εἰ ἀρέσκεται οὕτω κεκλημένος —
 ἡ πόλις αὐτοῖς οὐκ ἐπιτρέψει παραβαίνουσι τὸν
 νόμον (Ισ. Παναθ. Ο', Κορ.) — οὐκ ἐπιτρέψει τοῦτο,
 τὸ παραβαίνειν, κτλ.

Χ. Περί τινων Μορίων ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 85. Ἐκ τῶν ἐπὶ Μετοχῆς προσθεμένων Μορίων θελομεν
 σημειῶσαι ἑνταῦθα· 1. τὸ ἄν· 2. τὸ ὥς μετὰ τῶν ταῦτοσήμων·
 3. τὸ εἴτα, ἔπειτα μετὰ τῶν ὁμοίων· 4. τὸ καί, καίτοι
 καίπερ, ὅμως, κτλ.

1. τὸ ἄν ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 86. Περί τοῦ ἄν ὁμιλοῦντες εἶδαμεν ὅτι τὸ μῆριον τοῦτο
 τίθεται καὶ ἐπὶ Μετοχῆς ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων καθ' ἃς καὶ
 ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου, δίδον τὰς αὐτὰς τροπολογίας (Κεφ. ΚΖ',
 §. 38-39. Κεφ. ΚΗ', §. 61). Λαμβάνουσα λοιπὸν ἡ Μετοχή
 τὸ ἄν περιέχει Ορισικὴν μετὰ τοῦ ἄν ἢ Εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν,
 εἰς τὰς ὁποίας δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ. Ἐπὶ τοιαύτης δὲ περιστάσεως
 ὁ λόγος· α', ἔχων πρότασιν καὶ ἀπόδοσιν, εἶναι κυρίως ὑποθετικὸς
 ἢ δυνητικός, ὑποθετικὸς δηλ· κατὰ παράλειψιν τῆς ὑποθέσεως· β'.
 ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰωθέναι·

α'. 1. πολὺ ἄμεινον ἂν ἔχοντα, εἰ νόμων ἔτυχεν
 (Πλάτ. Ν. Γ', 781) — εἶχεν ἂν, εἰ νόμον ἔτυχεν —
 χωρὶς τῆς περιστάσεως ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυ-
 φείμεθα (Δημ. Ολ. Β', 4) — ἦτις ἂν ἡμᾶς περιέστη· —
 καί, εἰ ἐπικρατήσῃς τίς . . . , ῥαδίως ἂν αὐτὸ λη-
 φθῇν (Θουκ. Ζ', 42) — ληφθείη ἂν.

α'. 2. ὦ πάντα τολμῶν, κάπὸ παντὸς ἂν φέρων
 λόγου δικαίου μηχανήμα ποικίλον (Σοφ. Κ. 761)
 — καὶ ὥς ἂν φέροις (εἰ τύχοι) — ἐνθένδε ἄνδρες οὔτε
 ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα λογοποιοῦσιν (Θουκ. Γ', 38) —
 ἂ οὐκ ἂν γένοιτο — εὐρίσκω γὰρ ταύτην ἂν μόνην
 γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν —
 τὰ δικαίως ἂν ῥηθέντα (Ισ. Αρειοπ. Γ'. Παναθ. ΚΓ', Κορ.)

β'. ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει, διαλεχθεῖς ἄν μοι καὶ συνημερεύσας ᾤχετο ἀπιὼν (Πλάτ. Συμπ. 217) — μὴ σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτιννύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τε ἦσαν (Πλάτ. Κρίτ. 48. Παράβ. Κεφ. ΚΖ', §. 39. 3).

§. 87. Όταν ἦναι Μέλλοντος Χρόνου ἡ ἔχουσα τὸ ἄν Μετοχή, τότε κατ' ἀναλογίαν πρέπει νὰ ἀναλυθῇ εἰς Εὐκτικήν μετὰ τοῦ ἄν, μ' ὅλον ὅτι κινοῦσιν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου (Κεφ. ΚΗ', §. 61. β'). πάλαι τις ἠδέως ἄν ἴσως ἐρωτήσων κἀθῆται (Δημ. Φ. Γ', 14) — ὅς ἐρωτήσοι ἄν — γνόντες νῦν μᾶλλον ἄν ἐνδεξομένους (Θουκ. Ε', 15. Ἰδε καὶ Γ', 20. Ἰσοκρ. Αρχιδ. ΚΖ', Κορ.). Ἐν πολλοῖς ἄλλοις φέρεται γραφὴ Αόριζον ἀντὶ Μέλλοντος ἔχουσα.

§. 88. Όταν ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἦναι καθ' Ὑποτακτικήν, εἰς Μετοχήν τρεπομένη, δὲν δέχεται συνήθως τὸν ἄν, οἷον ἦν θάνης σύ, παῖς ὃδ' ἐκφεύγει μόρον, σοῦ δ' οὐ θελούσης καταθανεῖν, τόνδε κτενῶ (Εὐρ. Ανδρ. 382): εὐρίσκονται ὅμως καὶ παραδείγματα δυσκόλως κατ' ἄλλον τρόπον ἀναλυόμενα, ὡς τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήση ἄκοιτις (Ἰλ. Γ', 138) — ὅστις ἄν νικήσῃ — ἐλὼν δ' ἄν ἀξιῶσαις με ἀποκτεῖναι (Αντιφ. σελ. 712).

§. 89. Καὶ ὡς πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Μορίου ἄν ἀρμόζουσι τὰ περὶ Ἀπαρεμφάτου ῥηθέντα: α'. διπλασιάζεται πολλάκις, τιθέμενος εἰς τὴν Μετοχήν ἐν ταύτῳ καὶ εἰς τὸ ῥῆμα: β'. τιθέμενος εἰς τὸ ῥῆμα ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν Μετοχήν: γ'. παραλείπεται:

α'. συθεῖς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον (Σοφ. Τ. 446. Ἰδε καὶ Αἷ. 155) — πόλλ' ἄν σὺ λέξας οὐδὲν ἄν πλέον λάβοις (Εὐρ. Αλκ. 73) — γράψας ἄν . . . ἐξαπατῶν ἄν (Πλάτ. Πολιτ. Ι', 598. Παράβ. καὶ Κεφ. ΚΖ' §. 41).

β'. οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ χρώμενος ἀπιατοίη (Θουκ. Α', 10).

γ'. ΗγΗΣΙΑΣ ὁ Μάγνης ἐπιπεφώνηκεν ἐπιφώνημα, κατασβέσαι τὴν πυρκαϊάν ἐκείνην ὑπὸ ψυχρίας δυνάμενον (Πλάτ. Αλεξ. Γ', Κορ.) — ὅπερ ἄν εἰδύνατο κατασβέσαι.

2. τὸ ὡς μετὰ τῶν ταῦτοσῆμων ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 90. Περὶ τῆς Αἰτιατικῆς λεγομένης Απολύτου ὁμιλοῦντες (§. 33) εἶδμεν ὅτι συνήθως ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὡς καὶ ὥς περ

τοῦ μὲν πρώτου ἐπὶ αἰτιολογίας ἀληθινῆς, τοῦ δὲ δευτέρου ἐπὶ αἰτιολογίας μὴ ἀληθινῆς ἦτοι προφάσεως, οἷον ὡς πάντα εἰδόμενος — ὥσπερ οὐ πάντα εἰδόμενος (Ισοκρ. Ζεύγ. Η', Κορ.). Τίθεται δὲ ἀκόμη τὸ ὡς ἐπὶ τῆς τελικῆς Μετοχῆς καὶ ἐπὶ τῆς εἰδικῆς· ἐκτὸς δὲ τούτου δίδει εἰς τὴν Μετοχὴν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐλπίζειν, πεποιθέναι, κτλ. Συμπεριλαμβανομένων λοιπὸν πασῶν τῶν τροπολογιῶν εὐρίσκεται ὅτι τὸ ὡς, ἐπὶ Μετοχῆς τιθέμενον, ἐκφέρει· α'. αἰτιολογίαν· β'. τέλος· γ'. τὸ ὅτι ἦτοι τὸ διὰ τῆς εἰδικῆς Μετοχῆς ἢ τοῦ εἰδικοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐξηγουμένον· δ'. ἐλπίδα, πεποίθησιν, κτλ. τὸ ὁποῖον εἶναι τροπολογία τοῦ προηγουμένου. Τίθεται δὲ τὸ ὡς ἐν τούτοις ἐπὶ πάσης πτώσεως τῆς Μετοχῆς, σχετικῶς καὶ ἀσχετῶς, καί, καθ' ὅσον ἡ φύσις τῆς ἐννοίας συγχωρεῖ, ἐπὶ παντὸς χρόνου.

α'. Αἰτιολογίαν.

οἶδ', ὡς θυτὴρ γε πολλὰ δὴ σταθείς ἄνω (Σοφ. Τραχ. 1192) — ἐπειδὴ ἡ, κοινότερον, ὡσάν ὁποῦ — ὡς πύρρῳ τῶν κινδύνων ὄντας (Ισ. Αρειοπ. Α', Κορ) — ἐκρήρυττον ἐξιέναι πάντα Θηβαίους, ὡς τῶν τυράννων τεθνεώτων (Ξ. Ελλ. Ε', δ', 9) — τούτων δὲ γενομένων, ὡς ἐξὸν ἤδη ποιεῖν αὐτοῖς ὅτι βούλοιντο, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινον, κτλ. (Ξεν. Ελλ. Β', γ', 21).

β'. τέλος.

Αἰνέας . . . ἰδὼν τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτόν . . . ἐπιλαμβάνεται ὡς αὐτὸν κωλύσων (Ξ. Αν. Δ', ζ', 13. Ἰδε καὶ Α', η', 10. Ελλ. Ζ', ε', 7. Θουκ. Ζ', 72, κτλ.).

γ' τό ὅτι ἦτοι τὸ διὰ τῆς εἰδικῆς Μετοχῆς ἢ τοῦ εἰδικοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐξηγούμενον.

§. 91. Τοῦτο γίνεται μάλιστα 1. μετὰ τῶν ῥημάτων εἰδέναι, ἐπίστασθαι, νοεῖν, λογίζεσθαι, διακεῖσθαι τὴν γνώμην, ἔχειν γνώμην, κτλ. 2. μετὰ τῶν δοξαστικῶν, λεκτικῶν, κτλ.

1. ὡς μηδὲν εἰδόμενος ἴσθαι μ' ὦν ἀνιστορεῖς — ὡς μηκέτι ὤντα κεῖνον ἐν φάει νόει (Σοφ. Φ. 253. 415. Ἰδε καὶ 567. Αντ. 1063, κτλ.) = νόει ἐκεῖνον ὡς μὴ ὄντα = ὅτι ἐκεῖνος οὐκέτι ἐν φάει — φρονεῖ νιν ὡς ἥξοντα (Σοφ. Τραχ. 289) — ὡς ᾧδ' ἐχόντων τῶνδ'

ἐπίστασθαι σε χρή (Σοφ. Αἰ. 281) = ἐπίστασθαι σε χρή ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, κατὰ τὸ (Πλάτ. Εὐθυδ. 273) ἐγὼ δὲ περὶ ὑμῶν διανοοῦμένην εἶμι ὡς δεινοῖν ὄντοιν ἐν ὅπλοις μάχεσθαι (ἴδε καὶ Πλάτ. Φαίδ. 94. Θουκ. Ζ', 15. Ε. Αν. Α', γ', 6. Κ. Π. Ζ', α', 40, κτλ.).

2. Καμβύσης Ἰωνας μὲν καὶ Αἰολίας ὡς δούλους πατρῷους ἐόντας ἐνόμιζε (Ηρ. Β', 1) — λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ὀλωλότας (Αἰσχ. Αγ. 681) — ὡς διδακτικοῦ οὔσης τῆς ἀρετῆς λέγει (Πλάτ. Μέν. 95. ἴδε καὶ Πλάτ. Νόμ. Α', 1. Ε. Αν. Α', γ', 15. Σοφ. Τ. 625).

δ. ἐλπίδα, πεποιθήσιν, κτλ.

ὅτ' ἐχθρὸς ἡμῖν ἐς τοσόνδ' ἐχθραντέος, ὡς καὶ φιλήσων αὐθις· ἔστε τὸν φίλον τοσαῦθ' ὑπουργῶν ὠφελεῖν βουλήσομαι, ὡς αἰὲν οὐ μενοῦντα (Σοφ. Αἰ. 679) = φίλει μὲν ὡς μισήσων, μίσει δὲ ὡς φιλήσων — ἅπαντα δόκει ποιεῖν ὡς μηδένα λήσων (Ισοκρ. Δημ. Δ', Κορ. ἴδε καὶ Εὐρ. Φ. 880. Θουκ. Δ', 5). Εἰς πάντα ταῦτα περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ νομίζων, διανοοῦμενοι, ἐλπίζων, πεποιθώς, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀπολύτων πτώσεων, εἶον ὡς κακόν τι πεισομένης πρὸς βασιλῆος (Ηρ. Η', 69) — οὐκοῦν ὡς διανοοῦμένου σου ταῦτα ἐρωτῶ ἃ φημί σε διανοεῖσθαι (Πλάτ. Αλκ. Α', 106) = ὑποθέτων ὅτι, κτλ. — ἤδεσθε τοῦδε εἵνεκα ὡς περισσομένους ἡμᾶς Ελλήνων (Ηρ. Θ', 42. κτλ.). Κατὰ δὲ τὰ (§. 31.) ἐξηγηθέντα, καὶ ὡς δεδιότων πειρῶ ἀναπείθειν, μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων (Πλάτ. Φαίδ. 77) = πειρῶ ἀναπείθειν ἡμᾶς, ὡς μὴ ἡμῶν δεδιότων (ἴδε καὶ Πλάτ. Χαρμ. 165) — κατηλόγησε τούτου, ὡς εὖν ἄμαχον (Ηρ. Α', 84. ἴδε καὶ Απομν. Β, β', 13, ὅπου ὑπάρχει ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ).

§. 92. Εἶναι εὐκόλον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὡς, καθ' ὅλας τὰς προεξηγηθείσας τροπολογίας, ἔχει τὰς ἀρχὰς ἐκ τῆς ὁμοιωματικῆς αὐτοῦ σημασίας, καὶ εἶναι σύμβολον τρόπου τινὰ τῶν δύο λόγων τῆς εἰς ἓνα συμπτύξεως, ἐπὶ τινων μὲν μᾶλλον, ἐπὶ τινων δὲ ἥττον σῶζον ἵχνη τῆς πρώτης σημασίας· οὕτω, π. γ. παρεσκευάζοντο ὡς οὐ περιοφόμενοι (Θουκ. Γ', 115) ἐν τούτοις εἶναι προφανῆ ἀκόμη τὰ ἵχνη τῆς ὁμοιωματικῆς σημασίας, διότι κυρίως = παρεσκευάζοντο

ὡς παρασκευάζονται οἱ οὐ περιοψόμενοι, κτλ. Εὐκόλως δὲ μεταπίπτουσι ταῦτα εἰς τὴ τελικὴν σημασίαν· διότι οἱ παρασκευαζόμενοι ὡς παρασκευάζονται οἱ οὐ περιοψόμενοι παρασκευάζονται μὴ περιῦδεῖν (εἰς ἔλλειψιν τοῦ συζοίχου Λορίσου)· καὶ ὁ ἐτοιμαζόμενος ὡς ἐτοιμάζεται ὁ μέλλων νὰ ἀναχωρήσῃ ἐτοιμάζεται νὰ ἀναχωρήσῃ, εἴτε ἀναχωρεῖ τῷ ὄντι εἴτε ὄχι· ὅθεν ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσουντες τὴν γνώμην εἶχον (Θουκ. Ζ', 72) = διελογίζοντο ὡς διαλογίζονται οἱ μέλλοντες ἀναχωρήσειν — δοκεῖτε πρὸς ἄστυ ὠρμῆσθαι ὡς ἀπιόντες (Πλάτ. Πολιτ. Α', 1). Τὸ αὐτὸ δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ ἄλλα, οἷον ὡς ἀπολωλότας ἡμᾶς λέγεις (Αἰσχ. Λγ. 681) = λέγεις ἡμᾶς ὡς λέγεις τοὺς ἀπολωλότας = μᾶς ἔχεις διὰ χαμένους — καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως (Πλάτ. Κρίτ. 52) = ἐπεὶ ἤρεσκε σοι ἡ πόλις· κυρίως δέ = ὡς ποιοῦνται ἐκεῖνοι οἷςτιςιν ἡ πόλις ἀρέσκει, κτλ. Γίνεται δὲ προφανεστέρα ἡ ὁμοιωματικὴ σημασία τοῦ Μορίου τούτου διὰ τῆς προσθήκης τοῦ συσχετικού οὕτω, οἷον ἀλλ' ὡς διὰ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν πολλαπλάσια πρὸς τὸν ἔπειτα χρόνον εὐφρανόμενοι, οὕτω παρασκευάζονται (Ξ. Κ. Π. Α', ε', 9).

§. 93. Τὸ ὡς, εἵπαμεν, τίθεται ἐπὶ ἀληθινῆς, τὸ δὲ ὥσπερ ἐπὶ μὴ ἀληθινῆς αἰτίας, ὡς τὴνδ' αἷμα χειμάζον πόλιν (Σοφ. Τ. 101) — ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Απομν. Β', γ', 3. Ἰδε ἀνωτέρω §. 33. §. 90). Τοῦτο ἐννοεῖται ἐκ τοῦ συνηθεσέρου, ἀλλέως δυνατόν νὰ ἀπαντηθῇ καὶ ἀντισρόφως, ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν, κτλ. (Πλάτ. Φαίδ. 86) — δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες (Πλάτ. Απολ. ΙΖ') = *comme si on savait avec certitude*. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς σημασίας προσλαμβάνεται συνήθως καὶ τὸ δὴ τὸ ὅποῖον ρίπτει εἰς τὴν ἔννοιαν βαφὴν εἰρωνείας, ὡς δὴ τούτοις κρατοῦντας τῶν Ελλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους (Πλάτ. Πρωτ. 342) = ὡς τάχα νᾶ, κτλ. Ωσαύτως καὶ ἡ ὁμοιωματικὴ ἔννοια παρατηρεῖται εἰς τὸ ὥσπερ (Ξ. Κ. Π. Α', β', 21). Ἡ συνάφεια τοῦ λόγου ὁδηγεῖ πρὸς τοῦτο ἢ πρὸς ἐκεῖνο· ἡ δὲ ἐξέτασις τῶν διαφορῶν τούτων τροπολογιῶν ἀφίνεται εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου.

§. 94. Μετὰ τοῦ ἂν συμπλεκόμενον τὸ ὡς, κατὰ τὴν προξηγηθεῖσαν αὐτοῦ ἔννοιαν (Κερ. ΚΖ', §. 36), τροπολογεῖ τὴν

Μετοχὴν ὡς ἐν ἄλλοις μείζουσιν οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην (Θουκ. Γ', 37) — νομίζοντες ὅτι οὐκ ἂν δηλώσειαν — ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσουντος ἄλλα (Πλάτ. Απολ. ΙΖ') — τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ὑπερορῶντες, ὡς οὐκ ἂν δυναμένας βοηθῆσαι, κτλ. (Ισ. Πανηγ. ΙΕ', Κορ.) — ὡς οὐδένα ἂν λήσουντα (Ξ. Κ. Π. Α', ς', 1. Ἰδε καὶ Απομν. Β', β', 3) — ὡς οὐδ' ἂν εἴτε γένοιτο ἔτι συμπνευσόντων ἂν ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων (Δημ. περὶ Στεφ. ΝΓ') — ἐλπίζων ὅτι, κτλ. — καὶ διαλεχθεῖς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως ὡς ἂν μεθύων, ὥστε μὴ μαθεῖν ὅ,τι λέγοι παρῆλθε (Δημ. κατὰ Κόνωνος Γ') — ὡς ἂν διαλεχθεῖη μεθύων. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐκ τούτου προῦκυψε τὸ ἰδικόν μας ὡς ἂν τὸ ὅποιον, προσλαμβάνον τὸ ὅπου, ἀναλογεῖ εἰς τὸ ὡς, ἐξηγοῦν αἰτιολογίαν, ὡς ἂν ὅπου· προσλαμβάνον δὲ τὸ νὰ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ὥσπερ, ἐξηγοῦν πρόφασιν, ὡς ἂν νὰ: = ὡς εἰάν.

§. 95. Καὶ μετὰ τοῦ εἰ συμπλέκεται τὸ ὡς, οἷον ὡς εἴτε κακὸν ῥέζουσιν (Ιλ. Ε', 374), καθὼς καὶ τὸ ὥσπερ, γινόμενον ὥσπερ εἰ, οἷον ἄνω κέχνηεν, ὥσπερ εἰ δεικνύεις τί μοι (Αρισ. Ορν. 51) ἢ καὶ ἀμφοτέρω, ὥσπερ ανεῖ. Καὶ τὸ ὡς δὲ καὶ τὸ ὥσπερ συμπλέκονται καὶ μετ' ἄλλων διαφόρων μορίων, μετὰ τοῦ δὴ π. χ. ὡς δὴ (§. 93), ὥσπερ δὴ, κτλ. τὰ ὅποια τροπολογοῦσι τὴν ἔννοιαν διαφόρως. Ἀλλὰ περὶ τούτων παραπέμπομεν εἰς τὸν Αρτουγγ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Μοριολόγους, χωρὶς νὰ παρατρέξωμεν καὶ τὸν ἡμέτερον Ἀνανίαν τὸν Ἀντιπάριον (Σπλάγχχον Γραμματικῆς, κτλ.), παρ' ᾧ εὐρίσκονται καὶ πράγματα ὅχι εὐκαταφρόνητα.

§. 96. Ως ταυτόσημα τοῦ ὡς μόρια θέτομεν ἐνταῦθα τὸ ὥστε, ἄτε, οἷον ἢ οἷα. Καὶ τὸ μὲν ὥστε εἶναι Ἰωνικώτερον, τιθέμενον μάλιστα ἐπὶ αἰτιολογίας ὥστε δὴ ταῦτα νομίζων — ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης εἰούσης τῆς θαλάσσης ταύτης, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἄρπαζόμενοι (Ηρ. Α', 8. ς', 44. Ἰδε καὶ ς' 94. Θ', 49, κτλ.) ὅθεν καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἀττικῷ Θουκυδίδῃ (Ζ', 24) ὥστε ταμείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι διορθόνουσιν ἐξ ἀντιγράφων ἄτε ταμείῳ τὸ δὲ (Αρισ. Ἐκκλ. 783) οὐχ ὥστε δώσουντα γράφοισιν ὥς τι δώσουντα.

§. 97. Τὸ δὲ ἄτε, παρ' Ἰωσι καὶ παρ' Ἀττικοῖς ἐν χρήσει ὄν, τίθεται καὶ αὐτὸ ἐπὶ αἰτιολογίας συνήθως, οἷον ἄτε τὸν

γρυπὸν ἔχων πάντα τὸν ἐκ τῶν Σαρδίων (Ηρ. Α', 154. Ἰδε καὶ 171. 190) — ἅτε τοῦ τε ἄνω στόματος καὶ τοῦ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιουμένων, ἐμελλέσφει συμβήσεσθαι (Ηρ. Ζ', 23. Ἰδε καὶ Ζ', 87. Η'. 86) — οὗτοι οἱ ἡλικες καὶ ἐγὼ ἔτι γιγνώσκουμεν τοὺς νεωτέρους, ἅτε τὰ πολλὰ κατ' οἰκίαν διατρίβοντες (Πλάτ. Λάχ. 185. Ἰδε καὶ Γοργ. 464. 465. 471. Πρωτ. 321)· οὕτω καὶ τὸ οἶον ἢ οἶα, ὡς οἶα δὲ χρημάτων εὖ ἤκουτες, καὶ εἶοντες ἄνδρες δόκιμοι ἀνέκαθεν ἔτι (Ηρ. Ε', 62. Ἰδε καὶ Γ', 4).

§. 98. Οτι μὲν τὸ ὥστε εἶναι αὐτὸ τὸ ὡς μετὰ τοῦ τέ, καθὼς καὶ τὸ ἐφ' ᾧ τε εἶναι τὸ ἐφ' ᾧ μετὰ τοῦ αὐτοῦ τέ, τὸ εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΗ', §. 46. §. 59)· φανερόν δὲ ὅτι καὶ τὸ ἅτε = ἅ μετὰ τοῦ τέ· ὅθεν ἅτε = καθ' ἅτε ἢ δι' ἅτε = διότι (Κεφ. ΙΓ', §. 39)· καὶ τὸ οἶον δὲ καὶ οἶα δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ αἰτιατικαὶ τοῦ οἶος τοῦ ὁποίου τὴν φύσιν ἐξετάσαμεν πρότερον (ΚΗ', §. 81). Ἡ συγγένεια πάλιν τοῦ οἶα πρὸς τὸ ἅτε καὶ πρὸς τὸ ὥστε καὶ ὡς, ἐπὶ πᾶσιν ἐπικρατούσης τῆς ὁμοιωματικῆς ἐννοίας, ἀνευρίσκεται χωρὶς πολλῆς δυσκολίας.

§. 99. Ἦθελεν εἶναι τώρα ζητήσεως ἄξιος ἂν ὑπάρχει διχοφορὰ καὶ ποία τις αὕτη εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἐκ τῶν μορίων τούτων ἐκφερόμενον λόγον. Ὁ ἡμέτερος Μοριολόγος Ἀνανίας ὁ Ἀντιπάριος ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἅτε καὶ οἶά περ λέγει «Τὸ ὁμοιωματικὸν ἅτε, πρὸς δὲ καὶ τὸ οἶά περ, εἰ καὶ τοῖς συγγραφεῦσι μᾶλλον ἐν χρήσει τὸ ἅτε, πρὸς Μετοχὴν ὡσαύτως τὴν σύνταξιν ἐκάτερον ἔχουσιν, οὐ μέντοιγ' εἰκασικὴν, καθὰ πολλάκις τὸ ὡς, ἀλλ' ὁμολογουμένην ἔχει τὴν ἐννοιαν, καὶ εἰ μὴ ἐκ τοῦ πράγματος, ἐκ γὰρ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος.» (Σπλάγχνον Γραμματικῆς, κτλ. σελ. 134). Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη τῶν μορίων τούτων εἶναι περιζητή, ὅτι τὸ μόριον ὡς ἐκλαμβάνεται πολλάκις καὶ κατ' εἰκασικὴν σημασίαν, μένει δὲ ἀνεξήγητον ἀκόμη ἂν ὑπάρχει διαφορὰ μετὰ τῶν δύο ἄλλων μορίων καὶ τοῦ ὡς, ὅταν δὲν ἐκλαμβάνεται εἰς εἰκασικὴν σημασίαν· ἅτε μεθύων — οἶα μεθύων — ὡς μεθύων εἶπε ταῦτα, κτλ.

§. 100. Ὡσαύτως ζητήσεως ἄξιον φαίνεται τίς ἡ διαφορὰ τοῦ διὰ τῆς Μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῶν μορίων τούτων ἐκφερομένου λόγου, μεθύων εἶπε ταῦτα — ὡς μεθύων εἶπε ταῦτα, κτλ. Εἰς ἐμὲ φαίνεται δυνατόν νὰ δοθῇ περὶ τοῦ ὅλου τοιαύτη τις ἰδέα, ὅτι ἡ Μετοχή, ἔσω ἢ πτωσίς ὅποιαδήποτε, χωρὶς μὲν τῶν μορίων τούτων, ἐξηγεῖ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐξ ἀντικειμένου, μετὰ τῶν

Μορίων δὲ ὥς ἐξ ὑποκειμένου, κατὰ τὴν φράσιν τῆς νεωτέρας Φιλοσοφίας ἢ, ὥς Ἑλληνικώτερον λέγει ὁ Ανανίας, ἐκ τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος· οὕτω π. γ. τὰ νυκτός γενομένης — μάχης οὔσης — τῶν πολεμίων ἐπιόντων καὶ τὰ ὅμοια ἐκφέρουσι τὸ πρᾶγμα ὁμολογουμένως ὑπάρχον, χωρὶς νὰ ἐμβαίνει ἡ γνώμη τοῦ λέγοντος· καὶ ὥς ἐσόμενον τὰ ἡμέρας ἐσομένης — μάχης ἐσομένης, κτλ· τούναντίον εἰς τὰ ὥς τῶν πολεμίων ἐπιόντων — ὥς μάχης ἐσομένης (Ξ. Ἑλλην. Ζ', ε', 20) ἐξηγᾶται καθαρῶς ἡ γνώμη τοῦ λέγοντος· ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ ὥς οὐχὶ συνδράσουσα νοουθετεῖς τάδε (Σοφ. Ηλ. 1025) — ὥς κακόν τι πεισομένης πρὸς τοῦ βασιλῆος (Ηρ. Η', 69) — φοβούμενοι μή, κτλ. Ἐκ τούτων δὲ μετεφέρθη ἡ χρῆσις καὶ εἰς τὰ τελικὴν ἔννοιαν ἔχοντα, οἷον ἦλθε δουλωσόμενος τὴν Ελλάδα — μέ βεβαίαν γνώμην καὶ μέ ἀδίστακτον πληροφορίαν — ὥς ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ — ὥς καταληψόμενος (Πλάτ. Απολ. Γ'. Ζ') — ἐπ' ἐλπίδι — ὥς ἀποδώσων τὴν ἀρχὴν (Πλάτ. Γοργ. 471) — ἐπὶ προφάσει.

§. 101. Περί δὲ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἄτε καὶ τοῦ οἷα πρὸς τὸ ὥς, ἐπὶ ὁμολογουμένης ἐννοίας ἐκλαμβάνομενον, δυσκόλως δυνατόν εἶπεν θετικόν τι. Παραβαλλομένου τοῦ (Ηρ. Α', 123) ἄτε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων πρὸς τὸ (Ηρ. Ε', 35) ὥστε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν· τοῦ (Ηρ. Ε', 83) ἄτε δὴ ἔόντες διάφοροι πρὸς τὸ (αὐτόθι) ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἔοντες ἀνευρίσκεται ἀναντίρρητον τὸ ταυτόσημον τῶν δύο τούτων Μορίων ἄτε καὶ ὥς παρ' Ἰωσιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄλλων χωρίων παραλλήλων σύγκρισις (ἴδε Ηρ. Θ', 59) δυνατόν νὰ ἀνεύρῃ καὶ τὴν ταυτότητα τῶν λοιπῶν, προερχομένην ἐκ τῆς ἐπὶ πᾶσιν ἐπικρατούσης ὁμοιωματικῆς ἐννοίας. Ἀλλὰ περὶ τούτων, ὥς ἀκόμη περὶ τῆς τροπολογίας τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὴν ἔννοιαν ἄλλων μορίων συμπλοκὴ μετὰ τῶν προκειμένων, εἰς τίνας συγγραφὰς ἰδιάζουσι ταῦτα ἢ ἐκεῖνα, περὶ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων παραπέμπομεν εἰς τοὺς Μοριολόγους.

§. 102. Επειδὴ ἀνωτέρω (§. 33.) εἶδαμεν ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων δυνατόν νὰ τεθῇ γενικὴ ἢ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, διὰ τοῦτο φαίνεται ἀπαράδεκτος ἡ γνώμη τοῦ Ανανίου (ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 132) «Τὸ μὲν γὰρ ὁμολογούμενον πρὸς τὴν γενικὴν, τὸ δὲ ἀμφιβαλλόμενον πρὸς τὴν αἰτιατικὴν ἀπονεύει·» πολλὰ μάλιστα ἐκ τῶν φερομένων παραδειγμάτων μάχονται ἀπ'

εὐθείας πρὸς τοῦτο· οὕτω π. γ. τὸ (Απομν. Α', β', 21) τοῦ εὐίου οἱ πατέρες εἵργουσιν ὁμῶς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν, κατάλυσιν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εὐδοῦται ἴσως ἐννοουμένου τοῦ ἀπονεύει = συχνότερον ἐκλαμβάνεται· ἀκατανόητον δὲ φαίνεται τὸ παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀνανίᾳ λεγόμενον περὶ τοῦ οἴου ὅτι σημαίνει, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τὸ οὐ κωλύον· ὡς οὐδὲν οἴον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὥς Σώκρατες (Πλάτ. Γοργ.) ἦτοι οὐδὲν κωλύον. » (σ. 29)· ἐν ᾧ ἡ ἀπαροβίατος ἐξήγησις τοῦ πράγματος φέρει εἰς τὸ οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον, οἴον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, *il n' y a rien de tel que*, κτλ. ἢ, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ, τὸ καλλιώτερον πάντων εἶναι νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὸν, *niente di meglio che*, κτλ. Οὕτω παρὰ Δημοσθένει (Μειδ. ΙΓ') οὐδὲν γὰρ οἴον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου· καὶ παρ' Ἀριστοφάνει (Ορν. 966) ἀλλ' οὐδὲν οἴόν ἐστ' ἀκούειν τῶν ἐπῶν· καὶ τοῦτο ὁ σχολιαστής, τοῦ ὁποίου τὴν γνώμην ἀκολουθεῖ ὁ Ἀνανίας, ἐξηγεῖ οὐ δὲν κωλύον ἐστίν.

3. τὸ εἴτα, ἔπειτα, οὕτω, κτλ. ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 103. Οταν προτάσσεται τὸ διὰ τῆς Μετοχῆς κῶλον καὶ ἔκεται τὸ διὰ τῆς κυρίας προτάσεως, τίθενται ἐνίοτε μεταξὺ τῶν δύο κῶλων, πρὸς μείζονα τῆς ἐννοίας ἀνάδειξιν, τὰ τοιαῦτα μόρια· διὰ τοῦτ' ὀδυνηθεῖς εἴτ' ἴσως κεῖται πυρέττων (Αρισ. Σφ. 283) — οὐδυναμένους εὐρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα οὐδὲ τὰς ὁδοὺς, εἴτα πλανωμένους ἀπολέσθαι — ὅταν γὰρ οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρα ἡγησάμενοι εὐεργετεῖν ἱκανόν εἶναι, ἔπειτα τοῦτον ἀνὰ στόμα τε ἔχωσιν ἐπαινοῦντες (Ξεν. Αν. Α', β', 25. Ιέρ. Ζ', 9) — ἐχρῆν αὐτὸν . . . καὶ τὰ ὄντα ἀναλίσκοντα, ὥσπερ ἐγώ, οὕτω με ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην (Δημ. Μειδ. Κ'. Ἰδε καὶ Σφ. Κ. 277. Αντιγ. 496. Εὐρ. Ικ. 230, κτλ.).

§. 104. Ἡ δύναμις τῶν Μορίων τούτων ἐννοεῖται εὐκολώτερον, ὅταν ἡ Μετοχὴ ὑποτεθῇ ἀναλελυμένη· οὕτω, π. γ. τό (Πλάτ. Χαρμ. 163) ὑποθέμενος σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, ἔπειτα οὐδὲν φησι κωλύειν, καὶ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων πράττοντας σωφρονεῖν = ἐπεὶ πρῶτον ὑπέθετο, ἔπειτα οὐδὲν φησί, κτλ. Ωσαύτως καὶ τὸ ἀνωτέρω ἐχρῆν αὐτὸν, κτλ. = ἐχρῆν αὐτὸν πρῶτον

ἀναλίσκειν καὶ οὕτω με ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην, κτλ. καὶ τὸ οὐ δυναμένους εὐρεῖν, κτλ. = ἐπεὶ οὐκ ἠδύναντο, κτλ. ἐπομένως ἀπώλουντο, κτλ.

§. 105. Τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα καὶ προτίθενται ἐνίοτε τῆς Μετοχῆς, ἀναφέρονται ὁμῶς πάντοτε εἰς τὸ ἄλλο κῶλον τὸ διὰ τοῦ ῥήματος, οὕτω π. χ. καὶ ὥδε ἐπαινῶν πολλὰ τοῦδ' ἐκλανθάνει (Σοφ. Κ. 1005) — εἶτα τῷ πατρὶ πειθόμενος ἐξάμαρτε (Αρισ. Νεφ. 860) = πειθόμενος τῷ πατρὶ εἶτα ἐξάμαρτε — ἔπειτα πλουτῶν οὐκέθ' ἡδεταί φακῇ (Αρισ. Πλούτ. 1004) = πλουτεῖ καὶ ἐπομένως οὐχ ἡδεταί φακῇ — ἔπειτ', ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς, ἐνθάδε μενεῖς; (Αρισ. αὐτόθι 1148. Ἰδε καὶ Λυσισρ. 654). Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προσιθεται εἰς τὴν Μετοχὴν καὶ τὸ μετὰ ταῦτα, διὰ τοῦτο, ἐκ τούτου, κτλ. (ἴδε Δ. Π.).

4. τὸ καί, καίτοι, καίπερ, ὁμῶς, κτλ. ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 106. Τὸ Μόριον καὶ τίθεται ἐπὶ Μετοχῆς· α'. ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω σημασίας τοῦ εἶτα, κτλ. β'. ἐπὶ τῆς ἐναντιωματικῆς σημασίας = καὶ εἰ = μ' ὅλον ὅτι·

α'. ὥς φημένῃ καὶ κερδοσύνῃ ἡγήσατ' Αθήνη (Ιλ. Χ, 247) — πρῶαν γε μὲν αὐτὸς ἐπενθὼν καὶ ποτὶ τῷ μάνδρᾳ κατελάμβανον (Θεόκρ. Δ', 60), ἂν δὲν ἦναι ὀρθότερον νὰ ἀναφερθῇ τὸ μόριον καὶ ἐμφατικῶς εἰς τὸ ποτὶ τὰ μάνδρα (ἴδε αὐτόθι τὴν σημείωσιν τοῦ ἐν Γοττίγγῃ συμμαθητοῦ μου Φριδ. Βυσεμάννου). Συχνὸν τοῦτο παρ' Αἰσχύλῳ διὰ τοῦ τέ (Αγαμ. 99. Χ. 555. Ἰδε Ερμᾶν. εἰς Βιγ. σελ. 772. καὶ εἰς Αρισ. Νεφ. σίχ. 180).

β'. Ἐκτορα, καὶ μεμαῶτα, μάχης σχήσεσθαι οὔτω (Ιλ. Ι, 655) — μενῶ σ' ἐγώ, καὶ νέρθεν ὦν, ἀραῖος εἰσαεὶ βαρὺς (Σοφ. Τραχ. 1201) — ἢ καὶ γιγνώσκοντες ὅτι κακὰ ἐστὶν ὁμῶς ἐπιθυμοῦσιν αὐτῶν; (Πλάτ. Μέν. 77) Ἡ χρῆσις αὕτη τοῦ καὶ εἶναι συχνοτέρα παρὰ τοῖς ποιηταῖς· ἐκ τούτων δὲ πάλιν ὀλιγώτερον εἰς τοὺς Τραγικούς (ἴδε Οὔκληναῖρον εἰς Εὐριπ. Φ. στίχ. 277).

§. 107. Ἐπὶ τῆς δευτέρας σημασίας ὁ καὶ σύνδεσμος, προσλαμβάνων τὸ τοὶ καὶ πέρ, γίνεται καίτοι, καίπερ. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι καὶ πολυσήμον καὶ πολυσύντακτον, ἔχον συνήθως καὶ τὸ γέ, ὥς ἀνιαρῶς φέρει τὴν τελευτήν, καίτοι γε τὸν πρότερον χρόνον διαχλευάζων τοὺς

μορμολυττομένους τὸν θάνατον (Αἰσχ. Σωκρ.)· τὸ δὲ καίπερ φέρεται συνηθέστερον μόνον πρὸς Μετοχήν, τοῦλάχιστον παρὰ τοῖς δοκίμοις· καίπερ ὄντα δυσμενῇ (Σοφ. Αἶ. 122) — συμβουλευώσοι, καίπερ νεώτερος ὢν — καίπερ εἰδότες (Ξ. Κ. Π. Δ', ε', 32. Αν. Α', ς', 10. Ἰδε καὶ Β', γ', 25. Ε', ε', 17, κτλ.). Καὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἀττικοῖς ἐκφέρονται τὰ δύο μύρια ἠνωμένα, καίπερ, παρὰ δὲ Ομήρῳ χωρισμένα διὰ μεσολαβούσης λέξεως (Ιλ. Α, 217. Β, 270. Α, 721. Ρ, 104). Εννοεῖται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ συνηθεστέρου, ἀλλέως ἀπαντῶνται καὶ παρ' Ομήρῳ ἠνωμένα (Οδ. Η, 224), καὶ παρ' Ἀττικοῖς χωρισμένα (Εὐρ. Ορ. 679), παρὰ δὲ Ηροδότῳ (Η', 53) προσκολλᾶται τὸ πέρ εἰς τὸ καίτοι, ὡς καίτοιπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου.

§. 108. Παρ' Ομήρῳ τίθεται καὶ τὸ πέρ μόνον του, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας, πολλάκις μὲν μετὰ τὴν Μετοχήν, ἀχνύμενός περ (Ιλ. Α, 241. Ἰδε αὐτόθι καὶ 586. 588. Ζ, 85, κτλ.), πολλάκις δὲ καὶ πρὸ τῆς Μετοχῆς, ἀγαθός περ ἐὼν (Ιλ. Α, 131. Ἰδε αὐτόθι καὶ 352. 546. 577. 587. Ν, 415). Καὶ παρὰ μὲν Ομήρῳ συχνὸν τὸ τοιοῦτον, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς δυσκόλως ἤθελαν εὑρεθῇ τοιαῦτα παραδείγματα, ἐξαιρουμένου ἴσως τοῦ καὶ κατὰ τοῦτο τολμηροτέρου Αἰσχύλου, ὡς ἐγὼ δ' οὐκ ἐθέλω . . . τάδε μὲν στέργειν, δύσκλητά περ ὄντα (Αγ. 1580). Συνηθέστατον δὲ παρ' Ἀττικοῖς, ποιηταῖς τε καὶ πεζογράφοις, τὸ καίπερ, (§. 107), καὶ τὸ οὐδέπερ ἐπὶ ἀρνήσεως (Εὐρ. Φ. 1618. Αρισ. Αχ. 222, κτλ.).

§. 109. Τὸ ὅμως (= μ' ὅλον τοῦτο) τίθεται μὲν καὶ ὁμολώτερον ὅπου κυρίως ἀνήκει, εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ἣτις περιέχει τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐναντιωματικῆς Μετοχῆς· καὶ οἱ μὲν ταῦτα κεκτημένοι (= καίπερ) ὅμως ἀδικοῦνται (Απομν. Β', α', 14) — οἱ πολιορκεόμενοι ὅμως ἀμύνοντο, καίπερ εἰς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀπιγμένοι (Ηρ. Η', 52). Πολλάκις δέ, καὶ τοι εἰς τὴν ἀπόδοσιν ὡσαύτως ἀνῆκον, παρενίρεται εἰς τὴν πρότασιν, ἐπιτιθέμενον ἢ προτιθέμενον τῆς Μετοχῆς, ὡς τὸ εἶτα (§. 103. §. 105)· οὕτω πείθου γυναιξί, καίπερ οὐ στέργων ὅμως (Αἰσχ. Επτ. 718) = καίπερ οὐ στέργων, πείθου ὅμως γυναιξί — κλυθίμου νοσῶν ὅμως (Σοφ. Τραχ. 1115) — κἀγὼ σ' ἰκνοῦμαι, καὶ γυνή περ οὐσ' ὅμως (Εὐρ. Ορ. 679) = καίπερ γυνή οὔσα (§. 107. Ἰδε καὶ Πλάτ. Πολιτ. Γ', 495). Ὡσαύτως πρὸς δὲ τὰς πράξεις

ὅμως, καὶ τηλικόσδ' ὦν, ἀντιδρᾶν πειράσομαι (Σοφ. Κ. 958) — Σιμμίας φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ καλλιον ὢν τοῦ σώματος προαπολλυηται (Πλάτ. Φαίδ. 91. Ἰδε καὶ Ξεν. Κ. Π. Ε', α', 26) — οἱ τετρακόσιοι ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο (Θουκ. Η', 93). Τὴν τοιαύτην χρῆσιν τοῦ ὅμως παρ' Ἑλλήσι πρῶτος παρετήρησεν ὁ Εἰσμηλῆς, καταπείσας μετέπειτα καὶ τὸν Ερμᾶννον (ἴδε Ρεῖσίγιον εἰς Σοφ. Κ. *Enarrat.* σ. 96.).

§. 110. Οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔμπας (ἔμπαν καὶ ἔμπα) ἢ ἔμπης Ἰωνικώτερον, ἐπιτιθέμενον καὶ αὐτὸ συνήθως, μετὰ τοῦ περ ἠνωμένον, πίνοντά περ ἔμπης (Ιλ. Ε, 1. Ἰδε αὐτόθι 98. Ρ, 229. Οδ. Ο, 361, κτλ)· ἐνίοτε δὲ καὶ προτασσόμενον τῆς Μετοχῆς (Σοφ. Αἴ. 1338. Πίνδ. Πυθ. Ε', 51). Καὶ εἰ μὲν τὸ ὅμως ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε = καίπερ καὶ ἐπομένως ἀνήκει εἰς τὴν πρότασιν ἢ ὅχι· εἰ μὲν τὸ ἔμπης ἐκλαμβάνεται πάντοτε = ὅμως καὶ ἐπομένως ἀνήκει εἰς τὴν ἀπόδοσιν, ἢ ἐνίοτε τίθεται καί = καίπερ καὶ ἀνήκει εἰς τὴν πρότασιν· ὅθεν ἄν, π. χ. τὸ πίνοντά περ ἔμπης (Ιλ. Ε, 1) = πίνοντά περ, ἔμπης οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ, ἢ = οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ, πίνοντά περ ἔμπης = καίπερ, περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν διαφόρων ἄλλων σημαυνομένων καὶ συντάξεων τῶν διαφόρων τούτων Μορίων ἐρευνηθήτωσαν οἱ Λεξικογράφοι καὶ οἱ Μοριολόγοι.

§. 111. Ἐπειδὴ πολλάκις τὸ ἀπλοῦν ἐπίθετον ἢ προσηγορικὸν ἀναπληρόνει τὴν Μετοχὴν, διὰ τοῦτο ὅλα τὰ προηγούμενα Μόρια συντάσσονται μετὰ ἐπιθέτου ἢ προσηγορικοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας· οὕτω τὸ ἄν — σὲ δ' ἄλλη τις γυνὴ κεκτῆσεται, σῶφρων μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως (Εὐρ. Αλκ. 180. Ἰδε καὶ Αρισ. Εἰρ. 627)· τὸ ὥς — κάμοι μὲν ἔλθοι φαῦλος, ὥς δούλω, ψόγος, σοί δ', ὥς ἀνάσσει (Εὐρ. Φ. 94)· τὸ ἄτε — ξυγγινώσκουσιν ἡμῖν . . . ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα, ἄτε τυραννίδος ὑμνητάς (Πλάτ. Πολιτ. Η', 568)· τὸ οἶα — αὐτὸς δὲ τὴν ἐν μέσῳ νῆσον, οἶα δὲ θεός, εὐμαρῶς διεκόσμησεν (Πλάτ. ἐν Κριτίᾳ 113)· τὸ καίπερ — καὶ θεός περ ἡμέρῳ πεπληγμένος (Αἰσχ. Αἴ. 1213), ἐνθα τὰ δύο Μόρια ἐχωρίσθησαν δι' ἄλλης μεσολαβούσης λέξεως (§. 107). Εἰ μὲν δὲ ὅχι πάντῃ ἀπαράλλακτον, συγγενέστατον εἶναι βέβαια τὸ (Ιλ. Λ, 654) τὰ χα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόωτο·

οὕτω δὲ καὶ φράδμων περ ἄνῃρ — οὐδ' ὑμῖν ποταμός
 περ . . . εὐρύροος ἀρκέσει (Ιλ. Π, 638. Φ. 130) — μένει
 τὸ θεῖον δουλίῃ περ ἐνὶ φρενί (Αἰσχ. Αγ. 1093)·
 ὡσαύτως τὸ ἔμπας (Σ. Αἴ. 122), καὶ μετὰ τοῦ περ — ἵϋξεν
 δ', ἀφωνήτω περ ἔμπης ἄχει (Πίνδ. Π. Δ', 237)

§. 112. Ἐν τῷ Δ. Π. ἐνθα παραπέμπομεν τὸ περὶ Μετοχῶν τῆς
 σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης (άνωτ. §. 1.) θέλομεν ἰδεῖ πόσον καὶ κατὰ
 τοῦτο αὐτὴ ἐλαττοῦται παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῆς Ἑλληνικῆς
 τελειότητα· ἐνταῦθα δὲ θέλομεν σημειῶσαι ὅτι πολλάς ἐλλείψεις
 αὐτῆς προσπαθεῖ νὰ ἀναπληρώσῃ ἡ γλῶσσα ἡμῶν διὰ τῆς ἀκλίτου
 Μετοχῆς εἰς τὰς τὴν ὁποίαν, κατὰ μίμησιν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν,
 μεταχειρίζεται ἐπὶ παντός γένους, ἀριθμοῦ καὶ προσώπου, σχετικῶς
 καὶ ἀπολύτως, ὡς ἐγὼ τρώγοντας ἀπεκοιμήθην —
 ἐκείνη περιπατῶντας ἔπescen — ἡμεῖς πωλῶντας καὶ
 ἀγοράζοντας ζῶμεν — γελῶντας καὶ κλαίοντας ἀπε-
 ράτε τὸν καιρὸν· ὡσαύτως ἐμβαίνοντας ἐγώ, ἐκβῆκεν
 ἐκεῖνος — ἐρωτῶντάς του ἐγώ, μὲ ἀπεκρίθη αὐτός —
 ζῶντας ὁ πατέρας μου, ἡμουν εὐτυχής — θέλοντας
 ὁ θεός, αὖριον ἀναχωροῦμεν. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὸ τοιοῦτον
 εἶναι ἡ Ἰταλικὴ ἀκλιτος Μετοχὴ εἰς *do* τὴν ὁποίαν, *gerundio* ὀνο-
 μαζομένην, ὁ μακαρίτης Βλαντῆς μετέφρασε Συνοχὴν, ὡς περιέ-
 χουσιν ἴσως πάντα ἀριθμόν, γένος καὶ πρόσωπον· μὲ τὸ αὐτὸ
 δὲ δίκαιον ἤθελε τὴν μεταφράσει καὶ Παρμετοχήν. Μεταχειρί-
 ζεται δέ, ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα τὴν ἀκλιτον ταύτην
 Μετοχήν κατὰ πάσας τὰς ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐδικῆς μας σημειωθείσας
 χρήσεις ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ ἐδικὴ μας παρέλαβεν ἐξ ἐκείνης αὐτάς.

§. 113. Τὰ περὶ σχετικῆς καὶ ἀσχέτου Μετοχῆς τῆς Ἑλλη-
 νικῆς γλώσσης προεξηγηθέντα μᾶς δεικνύουσιν ὅτι αἱ τοιαῦται
 ἀκλιτοι Μετοχαὶ εὐκόλως μετατρέπονται εἰς κλιτάς· οὕτω π. χ.
 τρώγων ὁ ἄνθρωπος ἀπεκοιμήθη — τρώγουσα ἡ
 γυνὴ — τρώγον τὸ παιδίον, κτλ. Ὡσαύτως τὸ κοινὸν πῶς
 ὑπάγουν οἱ τυφλοὶ στὸν ἄδην; βλέποντας ἕνας
 τὸν ἄλλον εὐκολώτατα γίνεται βλέποντες ὁ εἷς τὸν
 ἄλλον, κτλ. Οταν δὲ τὸ ἀκόλουθον ῥῆμα ᾗναι μεταβατικόν,
 ἡ δὲ ἀκλιτος Μετοχὴ προσδιορίζῃ τὸ εἰς αὐτὸ ἀνεφερόμενον ἀντι-
 κείμενον, τότε ἔχει ὀρθῶς, οἷον ἐκβαίνοντας εἰς τὸ πέ-
 λαγος μᾶς εὗρηκε τρικυμία — τρώγοντας καὶ πί-
 νοντας μᾶς πλακόνει ὁ θάνατος = ὁ θάνατος πλα-
 κόνει ἡμᾶς τρώγοντας καὶ πίνοντας. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ

ἀσχέτου· οὕτω π. χ. τὸ θέλοντας ὁ θεός, αὖριον ἀναχωροῦμεν δυνατὸν νὰ μεταβάλωμεν εἰς τὸ θεοῦ θέλοντος, ἀναχωροῦμεν ἢ, εἰάν ὁ θεὸς θέλῃ, κτλ. τὸ ἐρχόμενος σύ, ἐγὼ ἀναχωρῶ, εἰς τὸ ἐρχομένου ἢ ἐλθόντος σου, ἀναχωρῶ ἐγὼ ἢ, ὅταν ἔλθῃς σύ, κτλ. Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ κάμνωμεν καὶ ὅταν μεταφράζωμεν τὰ τῶν Ἰταλῶν ὀνομασθέντα *gerundj*· ὅθεν τὸ *Cesare leggendo la storia di Alessandro lagrimò* πρέπει νὰ μεταφράζεται ὁ Καῖσαρ, ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐδάκρυσε· τὸ *vivendo Cicero*, ἐποιοῦτο *Cesare*, ζῶντος τοῦ Κικέρωνος, ἀπέθανεν ὁ Καῖσαρ, τὸ ὁποῖον καὶ χυδαϊκώτερον λέγεται εἰς τὰ ζῶντα τοῦ Κικέρωνος.

§. 114. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τὴν γραφὴν καὶ εἰς τὰς σπουδίας ὁμιλίας πρέπει βέβαια νὰ γίνωνται, εἰς τὴν κοινὴν ὁμῶς ὁμιλίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν οἰκιακὴν, καὶ πολὺ περισσότερον εἰς τὸ κωμικὸν εἶδος, ἥθελεν εἶναι πολὺ δύσκολον τὸ τοιοῦτον, καὶ φορτικώτερα τοῦ δέοντος ἢ τοιαύτη μετατροπὴ· οὕτω π. χ. τὸ χυδαϊκὸν θέλοντας ὁ βλάχος καὶ μὴ θέλοντας ὁ ζωγράφος, βάστα καὶ σὺ Χριστέ κόκκινα ποδήματα ἥθελεν εἶναι φορικὸν τρεπόμενον εἰς γενικὴν. Εἰς πολλὰς περιστάσεις ἥθελε κάμει τὸν λόγον πολλὰ χαλαρὸν ἢ ἀνάλυσιν τῶν τειούτων· ἀπερῶντας τὸ Πάσχα—ἀρχίζοντας ἀπὸ πέρυσι—φθάνοντας ἢ ἄνοιξαις—τελειόοντας τὸ φθινόπωρον. Ἡθελε δὲ εἶναι παντελῶς ἀμετάτρεπον εἰς κλιτὴν Μετοχὴν τὸ βλέποντας καὶ κάμνοντας καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλὰ οὐδὲ ἀναγκαία φαίνεται ἡ τοιαύτη ἐξοστράκισις, ἴσως ἐν μέρει καὶ βλαπτικὴ. Τόσον δὲ εἶναι τοῦτο ῥιζωμένον εἰς τὴν γλῶσσαν ὥς διὰ τὴν εὐκολίαν σχηματίζονται τοιαῦται ἄκλιτοι Μετοχαὶ εἰς τὰς καὶ ἐκ ῥημάτων Ἀποθετικῶν, οἷον ἐκ τοῦ κάθημαι, κάθοντας, καὶ ἐκ τοῦ ἐρχομαι, κάμμιαν φοράν, ἐρχοντας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Μορίων.

§. 1. Μόρια μὲ κοινὸν ὄνομα καλοῦνται τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου (Κεφ. Α', §. 14). Σημαίνει δὲ τὸ μόρια μικρὰ μέρη· διότι τοιαῦτα εἶναι τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν, ὡς ὦ, ὠ, ἐν, εἰς, νῦν, ποτέ, καί, τέ, ἀλλά, κτλ. ἢ ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν· διότι τὸ παρὰ τούτων εἰς τὸν λόγον προστιθέμενον εἶναι μικρόν τι ὡς

πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν κλιτῶν σημαινόμενον, οἷον ἐγὼ εἰμι πλούσιος σήμερον — σὺ γράφεις καλῶς, κτλ.

§. 2. Τὰ Μόρια εἶναι διττά· α'. αἱ πρωτόγονοι λέξεις αἱ ὁποῖαι ἰσοδυναμοῦσιν εἰς πᾶσαν γλῶσσαν μὲ ὁλοκλήρους προτάσεις, ὡς εἶναι τὰ δηλωτικὰ πάθους ψυχῆς ἐπιφωνήματα, ᾗ, ὦ, βαβαί, φεῦ, ἰοῦ, εὐοῖ, εὐάν, κτλ. β'. τὰ δι' ὧν προσδιορίζεται ἡ ἔννοια ἄλλης λέξεως ἢ προτάσεως εἰς ἣν ἀναφέρονται, ὡς ἐκεῖ, χθές, εὔ, κτλ. εἴτε ἡ σχέσις προτάσεως πρὸς πρότασιν, καὶ ἐπομένως ἡ σύνδεσις καὶ ἡ ἐξ ἔννοιᾱς εἰς ἔννοιαν μετάβασις, οἷον καί, ἵνα, γάρ, ὅτι, ἐπεὶ, κτλ. Τινὰ ἐκ τῶν δευτέρων εἶναι πολλῶν ἄλλων μικροτέρων σύνθεσις, ὡς γοῦν = γέ οὔν, γάρ = γέ ἄρ, αὐτάρ = αὖ τε ἄρ, κτλ. Ταῦτα δὲ πάλιν τὰ μικρότερα εἶναι ἄλλων προτέρων λέξεων ὕστερα λείψανα, καὶ θραύσματα τρόπον τινὰ μεγαλητέρας καὶ πληρεστέρας ἄλλης συναρμογῆς, ὡς τὸ ἄρ καὶ ῥά τοῦ ἄρα, τὸ δὴ τοῦ ἤδη, τὸ μὲν συνασπόμενος τύπος τοῦ μήν, κτλ. καὶ ἐκ τούτου πιθανολογεῖται μᾶλλον ἡ πρώτη αἰτιολογία (§. 1) τοῦ αὐτῶν ὀνόματος.

§. 3. Καὶ πρότερον μὲν εὗρισκαν οἱ Φιλολόγοι τὴν ρίζαν τῶν μικρῶν τούτων Μορίων ἐντὸς τῶν Ἑλλαδικῶν ὀρίων, τοῦ τε, π. χ. εἰς τὸ τευ (αὖ τευ, *autem*), ρίζαν τοῦ ῥήματος τένω καὶ τείνω· τοῦ καί εἰς τὸ κί, ρίζαν τοῦ κίω = ἴω = πορεύομαι (Θείσχη. Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 568 - 69)· τοῦ κεν (= ἐάν) εἰς τὸ καί (Ερμᾶννος)· τὴν σήμερον ὁμῶς ζητοῦσι τὰ γενέθλια τούτων πολλὰ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ἱερὰν γλῶσσαν τῶν Ἰνδῶν, τὴν Σανσκριτὴν, καὶ εἰς τὰς συγγενεῖς αὐτῆς· τὸ καί, π. χ. εὗρισκουσιν ὅτι εἶναι τὸ Ἰνδικὸν Kâ· τὸ κεν εἶναι τὸ *can*, τὸ χθές εἶναι τὸ *ghas*, τὸ μή = *ma*· τὸ ἄγα = *saha*, τὸ ἅμα εἶναι τὸ Γοτθικὸν *sama*, κτλ. (Αρδουγγ).

§. 4. Μ' ὅλας τὰς καταχρήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἀνάγκη νὰ ὑποπέσῃ ἅπας συστηματομανής, προσβιάζων τὰ πράγματα εἰς τὴν θεωρίαν του, ἐν ἀρχῇ μάλιστα τῆς ἐξετάσεως, πρέπει κανεῖς νὰ τυφλώττῃ διόλου ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν ἀληθινὴν συγγένειαν πολλῶν Ἑλληνικῶν Μορίων καὶ λέξεων πρὸς τὰς Ἰνδο-Γερμανικάς. Τίς θέλει ἀμφιβάλει, π. χ. ὅτι τὸ *osthi*, *prothomo*, *etoron*, *druh*, *labho*, *piyote*, *sevyoti*, *osmi osi osti*, *dodami dodasi dodati*, κτλ. εἶναι τὰ Ἑλληνικὰ ὀστοῦν, πρῶτος, ἕτερον, δρῦς, λάβω, πῖει ἢ πῖεται, σέβει ἢ σέβεται, ἐσμί ἐσσί ἐστί, δίδωμι δίδως δίδωσι, κτλ. (Φριδερίχος Σλέγκελος περὶ Γλώσσης καὶ Σοφίας τῶν Ἰνδῶν, Βιβλ. Α', Κεφ. Β'). Ἀλλης

δὲ θεωρίας εἶναι ἢ ἐξέτασις πόσον ἐκ τῶν τοιούτων γίνεται ἀληθῶς εἰς τὸν σκοπὸν ὠφέλιμον, καὶ πόσον καταντᾷ ἀπλῇ μόνον περιεργίᾳ.

§. 5. Καὶ εἰμὲν εἶναι δυσεύρετος ἡ ἀρχὴ τῶν Μορίων, πολὺ πλείον δυσεύρετος ἀποβαίνει ἢ ἀληθῆς αὐτῶν ἔννοια καὶ δύνამις. Ἐπειδὴ δηλ: τὰ Μόρια ταῦτα δηλοῦσι τὰς γενικωτέρας σχέσεις τῶν πραγμάτων, διὰ τοῦτο εἰς πᾶσαν γλῶσσαν ἢ κατὰ ἕνα αὐτῶν κατάληψις γίνεται φευκτικὴ καὶ δυσέφικτος, ὥς εὐκόλως διαφεύγουσιν αἱ παρ' αὐτῶν ἐξηγούμεναι λεπταὶ σχέσεις. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ κατάληψις καὶ χρῆσις αὐτῶν εἶναι δύσκολος, εἶναι ἐν ταύτῳ καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαία. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ὅσον περισσότερον εἶναι τελειοποιημέναι αἱ ιδέαι ἐνός τινος ἔθνους, καὶ περισσότερον ἀνεπτυγμένη ἡ θεωρία τῶν λεπτοτάτων αὐτῶν σχέσεων, τόσον περισσότερα Μόρια ἔχει ἡ γλῶσσά του· καὶ εἰς τοῦτο δὲν φθάνει τὴν Ἑλληνικὴν οὐδεμίαν ἀπὸ τὰς γνωστὰς γλώσσας.

§. 6. Ἀπὸ τὰ δευτέρα Μόρια (§. 2) ἄλλα λέγονται Προθέσεις, ἄλλα Ἐπιρρήματα, καὶ ἄλλα Σύνδεσμοι. Ἡ φύσις ἐνός ἐκάστου αὐτῶν ἐξηγήθη καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης Εἰσαγωγῆς, ὥς ἀκόμη καὶ εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς ἀναπτύσσεται. Ὡσαύτως εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ἀναφέρεται τὸ περὶ γενέσεως καὶ διαφόρων καταλήξεων τῶν Μορίων, ὥς ἐν γένει τὸ περὶ γενέσεως λέξεων. Ἐνταῦθα δέ, ἐν τῷ Συντακτικῷ, ἐξετάζεται ἡ σύνταξις αὐτῶν, ἢ κατὰ τὴν διάφορον δηλ: σημασίαν διάφορος συμπλοκὴ των, καὶ ἢ κατὰ τὴν διάφορον συμπλοκὴν διάφορος σημασία των.

Προθέσεις.

§. 7. Τὴν μετὰ πτώσεως συμπλοκὴν ἔχουσιν ἀπαραίτητον χαρακτηριστικὸν αἱ Προθέσεις (Κεφ. Α', §. 10). Καὶ καθὼς αἱ Προθέσεις, σερούμεναι τῆς πτώσεως, γίνονται Ἐπιρρήματα, οὕτω τὰ Ἐπιρρήματα, λαμβάνοντα πτώσιν, γίνονται Προθέσεις, ἐν μέρει τοῦλάχιστον (ἴδε περὶ Ἐπιρρήματος). Αἱ ἄπρωτοι ἤτοι ἄτρεπτοι γλῶσσαι ἔχουσι περισσοτέραν χρείαν τῶν Προθέσεων, καὶ ὀλιγότεραν, τοῦναντίον, αἱ πτωτικαὶ ἤτοι τρεπταί· διότι, ἐξηγουμένων ἐν αὐταῖς διὰ τῆς τροπῆς τῆς ληγούσης τῶν κυριωτέρων σχέσεων, ὀλίγαι μένουσιν εἰς ἀπόλυτον χρείαν τῶν Προθέσεων, ἐξαιρέτως εἰς γλώσσας αἵτινες ἔχουσι δεκατρεῖς πτώσεις, ὥς ἡ Φιννικὴ ἢτοι Φινλανδική. Αἱ τοιαῦται πολύπτωτοι γλῶσσαι εἶναι τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον τῶν ἀπτῶτων· αὗται μὲν δὲν δύνανται οὐδεμίαν σχεδὸν τῶν τοιούτων ὀνοματικῶν σχέσεων νὰ ἐξηγήσωσι χωρὶς τῶν

Προθέσεων (τὸ σχεδὸν προσίθεται διὰ τὸ *Plato's books* καὶ τὰ ὅμοια), ἐκεῖναι δὲ εἰς ὀλίγων καὶ εἰς οὐδεμιᾶς ἴσως τοιαύτης σχέσεως ἐξήγησιν ἔχουσι χρεῖαν αὐτῶν.

§. 8. Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, οὔτε ἄπτωτος οὔτε πολύπτωτος οὔσα, κρατεῖ καὶ ἐν τούτῳ τὸν μέσον ὅρον· ὅθεν ἔχει καὶ χρεῖαν Προθέσεων πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν πτώσεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς διὰ τῶν πτώσεων ἐξηγουμένας σχέσεις τὰς ἐκφέρει πολλάκις καὶ διὰ Προθέσεων. Ἐκ τούτου γεννᾶται ποῦ μὲν ποικιλία ἐκφράσεως αἱ ὁμοιότης ἐννοίας (στέφανος λευκοῦτον καὶ πλοῖα ἐξ ἀκάνθης — φροντίζω τινὸς καὶ φροντίζω περὶ τινος Κεφ. ΙΓ', §. 20. Κεφ. ΚΕ', §. 15), ποῦ δὲ διαφορὰ εἰς ἀμφοτέρω, ἄρχομαί τινος καὶ ἄρχομαι ἀπὸ τινος (Κεφ. ΚΕ', §. 15, ἐν τέλει. Ἰδε καὶ Κεφ. ΔΔ', §. 70). Ἡθελε δὲ εἶναι ἔργον εὐπρόσδεκτον τὸ φιλοπόνημα ἐκείνου ὅστις, μὲ τὸν λύχνον τῆς κριτικῆς καὶ μὲ μαρτυρίας ἐκ τῶν ἐνδόξων συγγραφέων ἀντεξετάζων τὴν διὰ πτώσεων καὶ Προθέσεων ἐξήγησιν τῶν διαφόρων σχέσεων, ἤθελε δείξει ποῦ παύει ὁ εἰς τρόπος καὶ ποῦ ἀρχίζει ὁ ἄλλος.

§. 9. Ἰκανῶς ἀποδεικνύουσι τὰ ἀνωτέρω τὸ σημαντικὸν τῶν Προθέσεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὰ μόνα· διότι αὐταὶ χρησιμεύουσιν ἀκόμη καὶ εἰς ἀπείρων λέξεων σύνθεσιν, ὡς ὁ γω γῆ ἐξαγωγῇ, φορὰ προσφορὰ, θέσις πρόθεσις, βάσις ἀνάβασις, βολὴ μεταβολή, κτλ. δόξα ἐνδοξος, φορὰ πρόσφορος, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων ἀναβαίνω, καταβαίνω, διαβαίνω, κτλ. Εὐκολώτατα δυνατόν νὰ πληροφορηθῇ καθεὶς περὶ τούτου ὅταν, ὅποιονδῆποτε ῥῆμα λαβὼν, τὸ συνθέσῃ μὲ ὅλας τὰς προθέσεις καὶ θεωρήσῃ τὰς σημασίας του εἰς τὸ λεξικόν· οὕτω π. χ. ἀνάγω, εἰσάγω, ἐξάγω, συνάγω, προσάγω, προάγω, ἀπάγω, διάγω, κατάγω, κτλ. Ἀς προσθέσωμεν εἰς ταῦτα ὅτι καὶ μὲ δύο ἐν ταῦτῳ Προθέσεις συντίθεται πολλάκις τὸ ῥῆμα, ὡς ὑπεκφεύγω, προκαταλαμβάνω, ἔτι δὲ καὶ μὲ τρεῖς, ὑπεκπροθέω.

§. 10. Καὶ ἐν τῇ μετ' ὀνομάτων δὲ καὶ ἐν τῇ μετὰ ῥημάτων συνθέσει ἐνίοτε μὲν ἀναδεικνύουσι καὶ καθιστῶσι ψηλαφητοτέραν μόνον τὴν προϋπάρχουσαν σημασίαν τοῦ συντιθεμένου, ἐνίοτε μεταδίδουσι τὴν σημασίαν των αἱ Προθέσεις καὶ τὴν ἐνόνουσι μετὰ τῆς τοῦ συντιθεμένου, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν σύνταξιν τὴν ὁποίαν ἔχουσι, χωρισαὶ ἤτοι ἐν συντάξει, ὡς λέγεται, τιθέμεναι. Ονομάζομεν δέ, καὶ τοῦτο μόνον πρὸς διάκρισιν, τὸ μὲν πρῶτον διαγραφικὴν σύνθεσιν, τὸ δεύτερον ἐπιρρήματικὴν, τὸ δὲ τρίτον προθετικὴν.

α'. χωρίζω, διαχωρίζω — ἐνόω, συνενόω — εὕδω
καθεύδω.

β'. βάσις, ἀνάβασις — γραφή, καταγραφή — δόξα,
ἐνδοξος — Μοῦσα, ἔμμουσος.

γ'. συμμαχῶ τινι — συστρατεύομαί τινι — ἐξηλθε
τῆς οἰκίας — ἀπεσκίρτησαν Σωκράτους.

§. 11. Τὸ πρῶτον γίνεται καὶ ἐπὶ ἄλλων μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
ὀλιγοσυλλάβων ῥημάτων ἢ ἀπλῶς τοιούτων τὰ ὅποια χρήζουσι
τρόπον τινὰ συνδρομῆς ἵνα ἀναφανῶσιν. Ἐπὶ τῆς δευτέρας περι-
στάσεως ἡ Πρόθεσις εἶναι ὡς Ἐπίρρημα, οἷον ἡ εἰς τὰ ἄνω
βάσις — ὁ ἐντὸς ὧν τῆς δόξης — βαίνω ἄνω —
βαίνω κάτω, κτλ. Ἐπὶ τῆς τρίτης περιστάσεως ἡ Πρόθεσις, ἀντι-
νὰ τεθῇ εἰς τὴν πτώσιν, τίθεται εἰς τὸ ῥῆμα, οἷον ἐσκίρτησαν
ἀπὸ Σωκράτους, ἀπεσκίρτησαν Σωκράτους. Ἐν τοῖς
προηγούμενοις δὲ ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐνίοτε
τίθεται καὶ εἰς τὰ δύο, οἷον ἐξελαύνω ἐκ τῆς πόλεως —
εἰσελαύνω εἰς τὴν πόλιν (Κεφ. Κ', §. 17), κτλ. Ἐπὶ τῆς
πρώτης περιστάσεως τὰ ῥήματα σημαίνουν τὸ αὐτὸ καὶ χωρὶς τῆς
Προθέσεως ἡ ὁποία ὁμῶς ἀνχδεικνύει, ὡς εἶπαμεν, ζωηρότερον τὴν
φύσιν τοῦ ῥήματος καὶ περισσῶς ψηλαφητότερον τοὺς χαρακτῆρας τῆς
αὐτοῦ σημασίας· ὁμοιάζει δὲ τοῦτο μὲ τὸν ἐλαφρὸν χρωματισμὸν
τῶν δι' ἀπλῶν γραμμῶν προσχεδιασμένων· ἐπὶ τῆς δευτέρας καὶ
τρίτης περιστάσεως καθ' ἑκαστὰ μὲν λαμβανόμενα τὰ ῥήματα ση-
μαίνουν γενικόν τι τὸ ὁποῖον ἔπειτα αἱ Προθέσεις τροπολογοῦσι
διαφόρως· τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὴν διαφόρου σφραγίδος ἐπίθεσιν εἰς
μίαν τινὰ ζύμην.

§. 12. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαίρεσιν τῆς μετὰ Προθέσεων συν-
θέσεως δυνατόν ἴσως νὰ λυθῇ καὶ τὸ περὶ τούτου ζήτημα (Κεφ.
Κ', §. 17). Ἐχει δὲ τὸ πρᾶγμα οὕτω. Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς
ἐνεσώσης ἑκατονταετηρίδος φιλονεικία μεγάλη ἀνεφύη μεταξύ τοῦ
Γ. Παύλου καὶ Φριδ. Φισχέρου, δύο ἐπισήμων Γερμανῶν πεπαι-
δευμένων, Θεολόγου τοῦ πρώτου καὶ Φιλολόγου τοῦ δευτέρου,
ἂν τὰ μετὰ Προθέσεων συντιθέμενα ῥήματα σημαίνουν πάντοτε
κάτι τι πλέον τῶν ἀπλῶν ἢ καὶ τὰ σύνθετα ἐκλαμβάνονται ἀπα-
ράλλακτα ὡς τὰ ἀπλᾶ, χωρὶς τῆς παραμικρᾶς διαφορᾶς· τὸ
πρῶτον ἐδίδετο ὁ Θεολόγος, ὁ Φιλολόγος τὸ δεύτερον. Οἰκηθεῖσα
δὲ ἡ ζήτησις ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πρῶτον βιβλίων ἐκτάνθη με-
τέπειτα καὶ εἰς τοὺς κλασικοὺς Ἕλληνας· ὅθεν κατήντησε γενικὸν

ζήτημα περὶ δυνάμεως τῶν Προθέσεων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ μετὰ ῥημάτων συνθέσει.

§. 13. Ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ ζητήματος τούτου ἤθελεν εἶναι καὶ τόπου, καὶ καιροῦ καὶ σκοποῦ ἀκόμη ἐκτός· ἐν γένει ὅμως θεωροῦντες τὸ πρᾶγμα δυσκόλως ἤμποροῦμεν νὰ δεχθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἄλλως ἀξιοτίμου Φιλολόγου. Διότι εὐρίσκονται χωρία παράλληλα ἐν οἷς ἡ αὐτὴ λέξις, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἐκφέρεται ποτὲ μὲν ἀπλῇ ποτὲ δὲ σύνθετος (ἐρωτᾶν, Ματθ. ΙΕ', 23. ἐπερωτᾶν, Ματθ. ΙΓ', 1), δὲν εἶναι δίκαιον, μὲ φαίνεται, νὰ δεχθῶμεν ὡς ἀπολύτως ἀληθεύουσιν τὴν συνέπειαν τοῦ Φισχέρου « *ita, ut verba e praepositionibus coagmentata omnia in libris divinis per se potestate paria verbis simplicibus ponenda esse apparent.* » Ἡ ἐννοια δυνατὸν νὰ παρασθῇ γυμνή, σολισμένη, καλλωπισμένη καὶ ἐψιμμιθιωμένη, οὕτως εἰπεῖν, ὡς καὶ τὸ πρόσωπον. Ἡ χάρις, ἡ δύναμις, ἡ ἔμφασις, ἡ πομπή ἢ διὰ τῆς Προθέσεως προσλαμβανομένη εἶναι πάντοτε κάτι τι· εἰ μὲν δὲν προσθέτει εἰς τὴν ἐννοιαν, προσθέτει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος, δίδουσα ἐλαφρότερον ἢ βαθύτερον χρωματισμόν· ἂν δὲ τὸ φορτικὸν τοῦ χρώματος γίνεται ἀηδές, τοῦτο εἶναι δευτέρας σκέψεως· ὁ λόγος ἐνταῦθα εἶναι ὅτι τὸ φυσικὸν καὶ ἐπείσακτον κάλλος ἕτερον ἐκάτερον.

§. 14. Διότι εὐρίσκονται χωρία παράλληλα ἐν οἷς ἡ αὐτὴ λέξις ἀπαντᾶται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας ποτὲ μὲν διὰ μιᾶς ποτὲ δὲ δι' ἄλλης Προθέσεως συνθεμένη (συνθλίβειν, Μάρκ. Ε', 24. ἀποθλίβειν, Λουκ. Η'. 45), δὲν ἔπεται ὅτι ἡ χρῆσις τῶν Προθέσεων εἶναι ἀδιάφορος· ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἐννοια δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ διαφορὰς ὅψεως αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας. Ἐκ τούτου δὲ ὅχι μόνον τιθεταί ποτὲ μὲν μία ποτὲ δὲ ἄλλη πρόθεσις ἀλλὰ καὶ πολλαὶ ὁμοῦ ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως· καὶ πᾶσα μία φυλάττει τὴν σημασίαν της. Ὁ Εὐστάθιος, σχολιάζων τὸ ἐξυπανέστη τοῦ Ποιητοῦ (Ιλ. Β, 267) λέγει « φησὶ γοῦν σμῶδιξ ἐξυπανέστη, ἡγουν κάτωθεν εἰς εὐθὺ ὑψώθη· δηλοῖ γάρ, φασίν, ἐνταῦθα ἡ μὲν ὑπὸ πρόθεσις τοῦ κάτωθεν, ἡ δὲ ἐξ τὸ εἰς εὐθύ, ἡ δὲ ἀνὰ τὸ ὕψος, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπεξαναδύς καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. Ἰσέον γάρ, ὅτι οὐδαμοῦ σοιβὴν προθέσεων μάτην οὕτω τίθησιν ὁ Ποιητής, ἀλλ' ἐκάστη τῶν συγκειμένων σημαίνει τι. »

§. 15. Προσθήσομεν εἰς ὅλα ταῦτα· α'. ὅτι καὶ τεθείσης ἀληθινῆς τῆς γνώμης τοῦ Φισχέρου, δὲν ἤμποροῦμεν ἐκ τῶν συγγραφέων τοῦ παρακμάσαντος Ἑλληνισμοῦ νὰ συμπεράνωμεν περὶ

τῶν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς γλώσσης συγγραψάντων κλασικῶν β'. ὅτι καὶ παρὰ κλασικοῖς καὶ μὴ κλασικαῖς ἢ κατάχρησις δὲν ἀναιρεῖ οὐδέποτε τὴν χρῆσιν, οὐδὲ ἡ ἀκριβοῦς ἔκφρασις ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς ἀνακριθείας (Κεφ. ΚΕ' §. 55). Τοσαῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τούτου, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ἄλλοτε, ἀκριβέστερον ἐξετάζοντες τὸ πρᾶγμα, θέλομεν παραλάβει πρὸς σύγκρισιν καὶ τὰς λαλουμένας γλώσσας αἱ ὁποῖαι, ὡς γνωστότεραι, ἡμποροῦν νὰ βοηθήσωσιν εἰς διασάφητιν τῶν ἀγνωστοτέρων παλαιῶν.

§. 16. Αἱ διὰ τῶν Προθέσεων διδόμεναι τροπολογίαι τῆς σημασίας εἰς τὰ μετ' αὐτῶν συντιθέμενα, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ῥήματα, ἐκτείνονται σχεδὸν ἐπ' ἅπειρον, ἀποτελοῦσαι ἐνίοτε τὸ σύνθετον ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον τοῦ ἀπλοῦ, ὡς Ζεύγω, Διαζεύγω. Ο ὀρθὸς ὁμῶς λόγος θέλει νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν Προθέσεων, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μορίων καὶ ἐπὶ πάσης ἐν γένει λέξεως, ὡς κυρία καὶ ἀρκτική σημασία ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζουσιν αἱ λοιπαὶ μία πρέπει νὰ τεθῇ καὶ νὰ ἐκληφθῇ ὡς χαρακτηριστική. Αὕτη δὲ διὰ τινὰ ὁμοιότητος σχέσιν μεταβαίνει καὶ εἰς ἄλλας συγγενεῖς, καὶ κατὰ μικρὸν τροπολογουμένη καταντᾷ τελευταῖον εἰς σημασίαν ἀρκετὰ διάφορον, τοῦλάχιστον ὅχι εὐκτολὸν ἔχουσαν τὴν παραγωγὴν, ὡς κρίνω — ἀποκρίνω — ἀποκρίνομαι — αἶρω — ἀναιρῶ — ἀνείλεν ἡ Πυθία, κτλ.

§. 17. Ἡ ἀνεύρεσις τῆς πρώτης ταύτης σημασίας, ἡ διαδοχικὴ μετιάθασις ἐκ ταύτης εἰς ἄλλην καὶ ἐκ τῆς ἄλλης εἰς ἄλλην μέχρι τῆς τελευταίας καὶ ἀπωτάτω· ἡ βεβαία ἢ πιθανὴ ἐξήγησις τῆς μεταβάσεως, ἡ ἐξήγησις τῆς συγγενείας τῶν Προθέσεων πρὸς ἀλλήλας, ἀπό, παρά, ἐκ, καὶ τούτων πάλιν πρὸς τὰ ὁμοειδῆ καὶ ταυτόσημα Ἐπιρρήματα· ὁ ἀκριβοῦς προσδιορισμὸς τῶν ὀρίων ἐνὸς ἐκάστου καὶ ἡ ἀκριβοῦς πάντων τούτων ἐξέτασις ἤθελεν εἶναι ἔργον εὐπρόσδεκτον. Ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ πονήματος καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ συντάκτου ὑπερβαίνουνσι ταῦτα.

§. 18. Τὰ ἐνταῦθα σκοπούμενα εἶναι· α'. νὰ κατατάξωμεν, εὐκολίας καὶ σαφηνείας χάριν, χωρὶς καὶ κατὰ μέρος τὰ σημαίνόμενα πάσης Προθέσεως ὅσα ὡς διάφορα παρίστανται· καὶ ὅχι μόνον ἐπὶ τῆς ἀπλῆς αὐτῶν καταστάσεως ἢ, ἐν συντάξει, ὡς λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐν συνθέσει· τόσον μάλιστα περισσότερον, ὅσον πολλὰ σημαίνόμενα αὐτῶν ἐν συνθέσει δὲν προκύπτουσι τόσον εὐκόλῃ ἀπὸ τὰ νῦν συνήθη σημαίνόμενα τῶν αὐτῶν Προθέσεων ὡς ἀπλῶν θεωρουμένων, οἷον ἀντιτάττω — ἀναβαίνω, κτλ. β'. νὰ σημειώσωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς ἀπανταχοῦ ἐπικρατούσης σημασίας,

καὶ περὶ τῆς ὁμοειδέως ἢ πιθανῶς πρώτης ἢ ὁποία δὲν ἔρμηνευται πάντοτε καὶ ἀπανταχοῦ ἢ γενικωτέρα, ἐνίοτε μάλιστα κατήντησε πολλὰ σπανία· τελευταῖον δὲ νὰ προσθέσωμεν ὀλίγα τινα περὶ τῶν τῆς ἐδικῆς μας γλώσσης καὶ εἴτι ἐκ τῶν ξένων ἔχει σχέσιν ἄμεσον μὲ τὴν προκειμένην ὕλην, παραπέμποντες περὶ τῶν πλειόνων εἰς τὸ Δ. Π.

§. 19. Ἐκ τῶν Προθέσεων τινὲς μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς μόνης πλαγίας πτώσεως, τινὲς δὲ μετὰ δύο καὶ τινὲς μετὰ τριῶν. Ονομάζομεν δὲ αὐτάς, συντομίας χάριν, μονοπτώτους, διπτώτους, τριπτώτους. Ἀπὸ τὰς μονοπτώτους συντάσσονται μετὰ γενικῆς αἰ ἀκόλουθοι τέσσαρες, Ἀντί, Ἀπό, Ἐκ, Πρό. Μετὰ δοτικῆς αἰ ἀκόλουθοι δύο, Ἐν, Σύν. Μετὰ αἰτιατικῆς ἢ Εἰς. Δίπτωτοι εἶναι αἰ ἀκόλουθοι τέσσαρες, Ἀνά, Διά, Κατά, Ὑπέρ, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς. Τρίπτωτοι τελευταῖον μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι, εἶναι αἰ ἀκόλουθοι ἑπτὰ, Ἀμφί, Επί, Μετά, Παρά, Περί, Πρός, Ὑπό.

Περὶ τῶν Μονοπτῶτων Προθέσεων.

μετὰ γενικῆς.

§. 20. Ἀπὸ τὰς μονοπτῶτους συντάσσονται, ὡς εἵπαμεν, μετὰ γενικῆς αἰ Προθέσεις Ἀντί, Ὑπό, Ἐκ, Πρό.

1. Ἀντί.

§. 21. Ἡ Ἀντὶ Πρόθεσις σημαίνει·

α'. φυσικὴν ἀντικατάστασιν, θέσιν δηλ. ἐνὸς εἰς τόπον ἄλλου, ὡς ἀντὶ θησαυροῦ ἄνθρακες — βασιλεύει ἀντὶ τοῦ πατρὸς.

β'. φυσικὴν ἢ ἠθικὴν ἰσοδυναμίαν, ὡς ἔν ἀνθ' ἐνὸς — εἰς ἀνὴρ ἀντὶ πολλῶν λαῶν (= ἀξίζει ἴσα μὲ πολλούς) — ἀντὶ πολλῶν χρημάτων ἢ ἀρετῇ — ἀντὶ κυνὸς εἰ φύλαξ (Ἀπομν. Β', ζ', 14).

γ'. ἐκτίμησιν, ὡς τὴν βασιλείαν δέξασθαι ἀντὶ ἵππου — ἀντὶ ποίας ἀρετῆς τιμῆσωμέν σε; — ἄπο τισὸν με ἀνθ' ὧν σε διεπροθμευσάμην.

δ'. τὸ διότι, ὡς ἀνθ' ὧν ἀτερπῇ τήνδε φρουρήσεις πέτραν (Αἰσχ. Προμ. 31) ἀνθ' ὅτου — ἀντὶ τοῦ; (Σοφ. Εὐριπ.).

§. 22. Εν συνθέσει φυλάττει τὴν σημασίαν τῆς ἀντικαταστάσεως καὶ ἰσοδυναμίας, ὡς ἀντιστρατηγῶ, ἀνθύπατος, ἀντιβασιλεύς (*vicere*), ἀντίπτωσις, ἀντίμορφος, ἀντίπαλος, ἀντίσταθμος, ἀντιλέων, ἀντίπαις (Αἰσχ. Εὐμ. 38).

§. 23. Εκ τούτου προκύπτει καὶ ἡ σημασία τῆς ἀμοιβαιότητος καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς, ὡς ἀντευεργετῶ, ἀντιθεραπεύω, ἀντιφιλῶ, ἀντίχρησις, ἀντίδοσις, ἀντωνοῦμαι, ἀντιπαρέχω.

§. 24. Προσλαμβάνει δὲ ἐν συνθέσει καὶ σημαίνόμενα τὰ ὁπῖα δὲν ἔχει πλέον ἀπλῇ οὐσίᾳ.

εἰ. τὸ ἀντικρύ, ὡς ἀντιβλέπω, ἀντίθυρον (Οδ. Π. 159).

ς. τὸ ἐναντίον, ὡς ἀντιλέγω, ἀντιπράττω, ἀντιτείνω, ἀντιτοξιεύω, ἀντιπαταγῶ.

§. 25. Κατ' ἀναλογίαν τούτων ἐρμηνευτέον καὶ ἄλλα προσόμοια, ἔνθα, π. χ. προσλαμβάνεται καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ὀπίσω, ὡς ἀνταυγάζω ἀντανάκλασις· καὶ ἡ τῆς συγκρίσεως, ὡς ἀντεξετάζω, (*riscontrare*), ἀνταριθμῶ, κτλ. ἡ τοῦ πάλιν, ὡς ἀντιπερῶ, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, κτλ. τὸ δὲ ἀντιποιοῦμαι = παιῶμι ἐμαυτῶ ἀνθ' ἑτέρου (Κορ. Ισ. Β', 2). Οὐχὶ δὲ τόσον εὐληπτος ἡ σημασία τῆς ἀντὶ εἰς τὸ ἀντέχομαι· διότι ἡ μὲν γενικὴ, ἀντέχομαι ἀρετῆς, π. χ. τίθεται δυνάμει τοῦ ῥήματος, ὡς λέγομεν καὶ ἔχομαι τοῦ πράγματος, ἡ δὲ ἀντὶ δυνατόν διαφόρως νὰ ἐκληφθῇ· οὕτω δὲ καὶ ἀντιλαμβάνομαι, κτλ. (ἴδε Δ. Π.).

§. 26. Εἰν ἀκριβῶς παρατηρήσωμεν, εὐρίσκομεν ὅτι εἰς ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἐπικρατοῦσι, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, δύο σημαίνόμενα· α'. τὸ τῆς ἀντικαταστάσεως, θέσεως δηλ. τοῦ ἐνὸς εἰς τόπον τοῦ ἄλλου· β'. τὸ τοῦ ἀντικρύ, διαφόρως τροπολογούμενον. Εκ τούτων δὲ πάλιν τῶν δύο πρῶτον εἶναι τὸ σημαίνόμενον τοῦ ἀντικρύ τὸ ὁποῖον δὲν σώζεται πλέον ἐν συντάξει ἀλλὰ μόνον ἐν συνθέσει, καὶ ἐκ τούτου προκύπτουσι τὰ ἄλλα· διότι καὶ ὁ πολέμιος σέκει ἀντικρὺ ἵνα πολεμήσῃ, καὶ ὁ ἀγοράζων θέτει τὸ ἀργύριον ἀντικρὺ τοῦ ἀγοράσματος, καὶ ὁ λαμβάνων τὸ ἐν εἰς τόπον τοῦ ἄλλου θέτει ἀντικρὺ τὰ δύο, ἵνα τὰ ἀντεξετάσῃ, κτλ. Προῆλθε δὲ ἡ ἀντὶ ἐκ τοῦ ἀντα = ἀντικρύ, καὶ τοῦτο γράφουσι τώρα εἰς πολλὰ τοῦ Ομήρου χωρία (ἀντ' ἢ ἀνθ'), ἔνθα πρότερον ἐγράφετο ἀντὶ (ἀντ' ἢ ἀνθ') ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐναντίου. Περὶ τούτου καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς

τοῦ ἄντα καὶ ἀντὶ ἴδε Σπιτσνέρου *Excurs. XVII.* εἰς Ἰλ. Θ, 233, ἔνθα περιέχονται καὶ αἱ γινώμαι τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν.

§. 27. Εὐκόλως ἐκ τῶν ἡγουμένων συνάγεται ὅτι ἡ αὐτὴ λέξις δυνατὸν νὰ δεχθῇ ταύτην ἢ ἐκείνην ἢ καὶ ταύτην καὶ ἐκείνην τὴν σημασίαν τῆς Προθέσεως, ὡς ἀντικνήμειον = τὸ ἀντικρὺ τῆς κνήμες — ἀντιλέγω = ἐναντίον λέγω — ἀντίπτωσις = θέσις πτώσεως ἀντὶ πτώσεως καὶ = ἐναντία περίστασις — ἀντίπαλος = ἐναντίος καὶ ἴσος — ἀντίθεος = ἰσούθεος καὶ = ἐναντίος τῷ θεῷ. Ωσαύτως ὅτι ἡ συντιθεμένη λέξις συντάσσεται μὲ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πτώσιν καθόσον ἐπικρατεῖ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σημαινόμενον τῆς Προθέσεως· οὕτω παρὰ Θουκυδίδην (Β', 85) οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Αθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφειέρας δι' ὀλίγου μελέτης, ἔνθα τὸ ἀντιτιθέντες = θέτοντες εἰς τόπον τῆς = παραβάλλοντες· ὡσαύτως ἀνεγινώσκετο παρ' Ομήρῳ (Ἰλ. Ν, 447) τρεῖς ἐνὸς ἀντιπεφᾶσθαι (Ἰδε καὶ Ἰλ. Ε, 471), ἀλλὰ τὴν σήμερον ἐν τοῖς Ομηρικοῖς τούτοις χωρίοις γράφεται χωριστὰ ἡ ἀντὶ πρόθεσις. Καὶ ἐν γένει δὲ ἡ σημασία αὕτη, καὶ ἐπομένως ἡ μετὰ γενικῆς σύνταξις τῆς ἀντί, ἐν συνθέσει, κατήντησεν ἢ σπανιωτέρα, κοινοτέρα εἶναι ἢ μετὰ δοτικῆς αὐτῆς σύνταξις ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐναντίον.

§. 28. Ἡ ἐδική μας γλῶσσα ἔσωσε τὴν ἀντὶ Πρόθεσιν, ἃν καὶ ἀσχημισμένην ἐπὶ τινῶν εἰς τὰ σώματα τοῦ ὄχλου, λέγοντος ἀντίς ἀπὸ τοῦτο, ἀντίς ἀπὸ ἐκεῖνο, τὰ ὅποια ὅλα πρέπει νὰ ρυθμίζωνται κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν τύπον. Συχνοτέραν χρῆσιν ἔχει τῆς Προθέσεως ταύτης ἐν συνθέσει ἐπὶ τῆς σημασίας·

α'. τῆς ἀντικαταστάσεως, ὡς ἀντικλεῖδι = ψευδὲς κλειδίον εἰς τόπον τοῦ ἀληθινοῦ, ἀντίτοπος (= τοποτηρητής), ἀντιπρόεδρος, καὶ τὸ νεόγραφικον ἀντιπρόσωπος.

β'. τῆς ἐναντιότητος, ὡς ἀντίχριστος, ἀντίπαπας, ἀντίλογος, εἰς τὴν φράσιν λόγος καὶ ἀντίλογος.

γ'. τῆς ἀμοιβαιότητος, ὡς ἀντιχαιρετῶ, ἀνταποκρίνομαι, ἀντιλογοῦμαι.

δ'. τὸ ἀντικρὺ εἰς τὸ ἀντίπερα· τὸ δὲ ἀντήμερα = αὐθημερόν· οὕτως ἐν Ἠπείρῳ ἀντήμερα τὸ Πάσχα.

§. 29. Ἡ Ἑλληνικὴ Πρόθεσις ἀντὶ ἐπέρασεν εἰς τοὺς Ρωμαίους, ὡς ἀχώριστον προθετικὸν μόριον, μόνον εἰς Ἑλληνικὰς λέξεις ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐναντίον ἢ τοῦ ἀντικρὺ, ὡς *antithesis*, *antistrophe*, *antipodes*. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ σημασίας διέβη

καὶ εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας *antithese*, *antipodes*, κτλ. οὕτως ἔπειτα καὶ *antisocial*, *anticonstitutionel*, κτλ. Εἰς αἰρέτως δὲ συνειρρίζεται εἰς δὴλώσιν φαρμάκων τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἰδιαιτέραν δύναμιν πρὸς τι νόσημα καὶ καλοῦνται ἀντίδοτα. ὡς *antifebril*, *antispasmodique*, κτλ. Διὰ τῆς Προθέσεως ταύτης ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐναντίον ἐπεγράφθησαν πολλὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων, ὡς *Αντιλουκρέτιος*, *Αντιλούθηρος*, κατὰ μίμησιν τῶν *Αντιλαῖς* τοῦ *Επιχάρμου*, *Αντικάτων* τοῦ *Καίσαρος*, κτλ. Ἰδε ἐν τῷ Δ Π. πλείονα τοιαῦτα, καὶ πολλῶν πόλεων καὶ ὁρέων ὀνόματα ἐκ τῆς ἀντὶ παραχθέντα *Αντίκιρρᾶ*, *Αντίταυρος*, κτλ.

§. 30. Ἐκτὸς τούτου οἱ *Ρωμαῖοι* ἔχουσι καὶ ἄλλην πρόθεσιν, καὶ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἄντα προκύψασαν, τὴν *ante*, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν διαφόρων σημαινομένων τῆς πρὸ τιθεμένην, ὡς *ante ora patrum* = πρὸ τῶν προσώπων ἦτοι ἐνώπιον τῶν πατέρων — *ante annum* = πρὸ ἐνιαυτοῦ, κτλ. ὡσαύτως *antecedo*, *anterono*, κτλ. Καὶ αὕτη ἐπέρχσεν ὡσαύτως εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν *ante*, ὡς *antécédent*, εἴτε τραπεῖσα εἰς *anti*, οἷον *antichambre* = πρὸδομος ἢ προθάλαμος, *anticiper*, ὡς καὶ παρὰ *Ρωμαίοις* *anticipare* = προλαμβάνειν. Ὡς δὲ ἐκ τῆς ἀντί, κατὰ τὰ διάφορα αὐτῆς σημαινόμενα, ἔγιναν τὰ ἀντίος, ἀντικρὺ, κτλ. οὕτως ἐκ τοῦ *ante* ἔγινεν *antlicus* καὶ *antiquus* (*Πρισκιανὸς* Βιβλ. ΙΔ', Κεφ. Γ'). Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τινων λέξεων ἡ ἀντὶ πρόθεσις, τροπολογουμένη ἐκ τῆς κυρίας αὐτῆς σημασίας, μετέπεσε σχεδὸν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ πρότερον, ὡς ἐψέ, προψέ, ἀντίπροψε — χθές, προχθές, ἀντίπροχθες, ἐξαντίπροχθες — πέρυσι, προπέρυσι, ἀντιπροπέρυσι, ἀντιπρόπαππος, κτλ. τὰ ὁποῖα δυσκόλως εἰς ἄλλας γλώσσας ἐκφέρονται μονολεξεῖ.

2. Από.

§. 31. Ἡ ἀπὸ Πρόθεσις σημαίνει·

α'. τὴν ἐκ τόπου κίνησιν, ὡς ἀπὸ χθονὸς ὤρνυτο — λάμβανε ἀπὸ πασσάλου τὴν φόρμιγγα.

β'. ἀπομάκρυνσιν, ὡς φίλης ἀπὸ πατρίδος — ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχοιο — ἀπὸ νεῶν

§. 32. Κατὰ τροπολογίαν δὲ τῶν προηγουμένων σημαίνει συνηθως·

γ'. χωρισμόν καὶ διαίρεσιν, ὡς ἀπὸ τῶν ἀνθέων δρέπομαι — ἀπὸ τῶν ψυχίων ἐσθίει — ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν.

δ'. τὸ ἐξω, ὡς ἀπὸ σκοποῦ — ἀπ' ἐλπίδων — ἐξω τῶν ἐλπίδων, ὅχι ὡς ἠλπίζετο.

ε'. τὸ ὕστερον, ὡς ἀπὸ δείπνου — ἀπὸ λουτροῦ — ἀπὸ τοῦ σιτίου πίνειν — μετὰ τὸ φαγητόν.

ς'. συμφωνίαν, ὡς ἀπὸ συμμαχίας — κατὰ τὴν συμμαχίαν — ἀπὸ συνθήματος — ἀπὸ δολεροῦ νόου, κτλ. συνηθέστατα δέ,

ζ'. γένεσιν, ἀρχὴν καὶ ἀκολουθίαν ἐκ τινος ἐν γένει, προσώπου, χρόνου, τόπου, καταστάσεως, ὡς οἱ ἀφ' Ἡρακλέους, Περσέως — ἀφ' αἵματος — ἀφ' ἐσπέρας (ἀποσπεροῦ), ἀφ' ἡμέρας — ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος — ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ληστείας μεμάνηκε τὸ σιδηροφορεῖν — ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν — ἀπὸ καλλίπαιδος ἄπαις.

η'. τὸ ἐκ μέρους τὸ ὁποῖον εἶναι τροπολογία τῆς προηγουμένης σημασίας, ὡς οἱ ἀπὸ τῶν συμμάχων λόγοι — ὁ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβος.

θ'. τὸ ἄμεσον καὶ ποιητικὸν αἷτιον μετὰ τῶν ῥημάτων πράττεσθαι καὶ λέγεσθαι μάλιστα, ὡς ἄλλαι τε γινώμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο (Θουκ. Γ', 36. Ἰδε κατωτέρω §. 35).

ι'. τὸ καθ' αὐτὸ ὄργανον, ὡς ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο — ἢ ἀπὸ τόξων μάχη — κυκλοτερεῆς ὡς ἀπὸ τύρνου — ὡς ἐὰν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ τόρνου.

ια'. τὸ μέσον δι' οὗ τις πράττει τι, καὶ τρόπον τινὰ τὸν πόρον τοῦ ζῆν, ὡς ἀπὸ κλοπῆς — ἀπὸ προσόδων ζῆν, κτλ.

ιβ'. τὴν ὕλην ἐξ ἧς κατασκευάζεται τι, ἀλλὰ σπανίως, εἶον ἀπὸ κέδρου.

§. 33. Εἰς τὰς προηγουμένας σημασίας ὑπάγουνται καὶ πολλαὶ ἄλλαι φράσεις συγγενεῖς, ὡς ἀφ' ἵππων μάχεσθαι — ἀπὸ νεῶν πεζομαχεῖν, κτλ. — ἀπὸ ζεφύρου — ἀφ' ὑψηλοῦ — ἀπὸ χροῖης — ἀπὸ τῆς ὀψεως — ἀπὸ σάλπιγγος (= ἐκ τῆς πρώτης θεωρίας = ἐξ ἀρχῆς τῆς σάλπιγγος = εὐθύς ἀφ' οὗ τὸν εἶδεν = εὐθύς ἀφ' οὗ ἐσάλπισε) — τὸ ἀπὸ τούτου (= ἀπ' ἐδῶ κ' ἐμπρός) — τὸ ἀπὸ σεῦ — τὸ ἀπ' ἡμέων = τὸ σόν = τὸ ἡμέτερον (ἀπὸ μέρους μας), κτλ. — οἱ ἀπὸ Στοᾶς — οἱ ἀπὸ Ακαδημίας = οἱ Στωϊκοί — οἱ Ακαδημαῖκοί — οἱ ἀπὸ

παιδείας = οἱ πεπαιδευμένοι — οἱ ἀπὸ τῶν μεγάλων τιμημάτων = οἱ τὰ μεγάλα τιμήματα ἔχοντες — ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων — ἀπ' ἐλαχίστων χρημάτων = διὰ μικρῶν, κτλ. ἀπὸ χειρός — ἀπὸ γλώσσης — ἀπὸ φρενός = χειρί, γλώσση, φρενί. Οὐδεμίαν δυσκολίαν ἔχουσι τὰ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς — ἀπὸ σπουδῆς — ἀπὸ τοῦ κρατίστου — ἀπὸ τοῦ βελτίστου = προφανῶς, σπουδαίως, κράτις, βέλτις. Σημειώσιμα δὲ τὰ ὁ ἀπ' ὀμμάτων — ἢ ἀπ' ἀνδρός = ὁ ἄνευ ὀμμάτων = ἢ ἄνευ ἀνδρός

§. 34. Εὐκόλον εἶναι νὰ ἐννοηθῇ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Πρόθεσις αὕτη ἔχει πολλὰ σημαινόμενα διάφορα, δυνατόν νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐννοίας τινῶν φράσεων, καὶ εἰς τοῦτο πρέπει νὰ ὀδηγώμεθα ἐκ τῆς συναφείας τοῦ λόγου. Ἦθελεν εἶναι μωρόν, π. χ. νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ἀπὸ γνώμης σημαίνει πάντοτε κατὰ γνώμην ἢ γνωστικά· διότι δυνατόν νὰ ᾔηται καί, κατὰ τὸ ἀπ' ἐλπίδων, = παρὰ γνώμην· οὕτω τὸ ἀπ' ὀμμάτων = ἄνευ ὀμμάτων καὶ = ὅσον ἐστὶν ἐκ τῶν ὀμμάτων κρίνειν, κτλ. Ὡσαύτως οἱ ἀπὸ τῆς Βουλῆς — οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους = οἱ βουλευταί = οἱ δημόται — οἱ ἀπὸ τῆς ὑπατείας — οἱ ἀπὸ τῆς πρεσβείας = οἱ ἀποσάντες τῆς ὑπατείας, οἱ ἄνδρες δηλ. οἱ χρηματίσαντες ὑπατοί, στρατηγοί, πρέσβεις, κτλ.

§. 35. Περὶ τῶν παθητικῶν ῥημάτων ὁμιλοῦντες (Κεφ. ΚΔ'. §. 9) ἐσημειώσαμεν ὅτι ἡ ἀπὸ Πρόθεσις τίθεται συνήθως εἰς δήλωσιν τοῦ πρῶτον μόνον, σπανίως δέ, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ῥημάτων λέγεσθαι καὶ πράττεσθαι, τίθεται εἰς δήλωσιν τοῦ κυρίως ποιητικοῦ αἰτίου· ὅθεν ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐφθάρησαν (Θουκ. Α', 24) = ἐξ αἰτίας τινὸς πολέμου, κτλ. — ἀπὸ τούτων ὠφελεῖσθαι — ἀπὸ τῶν συμφορῶν διαβάλλεσθαι (Θουκ. Γ', 64. Ε', 17, κτλ.). Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς ἡ ἀπὸ ἐξηγεῖ τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἷτιον εἶναι ὀλίγαι, καὶ αὐταὶ δυνατόν ἴσως, κατ' ἀκριβολογίαν, νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὰς πρώτας (Κεφ. ΚΔ', §. 9)· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις καθ' ἃς ἐπίσης δυνατόν νὰ τεθῇ ἡ ἀπὸ ἢ ὑπό (ἴδε κατωτέρω περὶ τῆς ὑπό).

§. 36. Ἐν συνθέσει φυλάττει ἡ Πρόθεσις αὕτη, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, τὰ κυριώτερα σημαινόμενα. Σημαίνει

α'. κίνησιν ἔκ τινος καὶ ἀποχωρισμόν, ὡς ἀποστέλλω, ἀποβάλλω, ἀποκρούομαι, ἀφορίζω, ἀπείναι, ἀποκοιμᾶσθαι, ἀποσυσσιτεῖν.

β'. ἀπομάκρυνσιν, ὡς ἀπόδημος, ἀπόμαχος. Κατὰ τροπολογίαν δὲ τούτων σημαίνει

γ'. ἀπόλυσιν, ὡς ἀπυγιγνώσκω, ἀποψηφίζομαι.

δ'. τὸ ὑπόλοιπον, ὡς ἀποδειπνίδιος, ἀπολούτριος.

ε'. ἀπόδοσιν καὶ ἐπιστροφὴν, ὡς ἀποδίδωμι, ἀποτίννυμι, ἀπαιτῶ.

ς'. σέρησιν, κατὰ τὸ σερητικόν α, ὡς ἀπόμισθος, ἀπόπτολις, ἀπότομος, ἀποκηδήσαντες (Ιλ. Ψ, 413).

ζ'. ἄρνησιν καὶ ἀπαγόρευσιν, ὡς ἀπόφημι, ἀπαγορεύω.

η'. τὸ ἐντελές, ὡς ἀπεργάζομαι, ἀποπληρόω = ἀπογεμίζω, κτλ.

θ'. τὸ μέτριον καὶ εὐτελές, ὡς ἀποζῆν.

§. 37. Κατὰ τὰ ἄνω δὲ ἐξηγοῦνται καὶ ἄλλα προσόμοια, ὡς ἀποκόπτω = χωρίζω μέρος τοῦ ὅλου δια τῆς ἐκκοπῆς — ἀποφράττω = ἀποχωρίζω διὰ φραγμοῦ = περιφράττω — ἀποκρύπτω = κρύπτω πόρρῳ τινός — ἀποκαλύπτω = ἀφαιρῶ τὸ κάλυμμα καὶ φέρω ἔξω = φανερόνω — ἀποκαθιστῶ = ἀποδίδω τὴν προτέραν κατάστασιν· οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀποθαυμάζω (κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀπεργάζομαι) = λίαν θαυμάζω.

§. 38. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις ἐπικρατεῖ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἡ σημασία τῆς ἔκ τινος ἀρχῆς καὶ κινήσεως, φυσικῆς ἢ ἠθικῆς, διαφόρως τροπολογουμένη· διότι καὶ ὁ ἀπὸ πατρίδος ὢν, καὶ οἱ ἀφ' Ηρακλέους, καὶ οἱ ἀφ' ἡλίου ἀνίσχοντος πίνοντες, καὶ τὸ ἀπὸ κέδρου πρᾶγμα, καὶ οἱ ἀπὸ σάλπιγγος ὀρμήσαντες, καὶ οἱ ἀπὸ Στροῦς, κτλ. λαμβάνουσι τὴν ἀρχὴν τῆς οἰκείας πράξεως ἢ καταστάσεως ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ ὑπὸ τῆς γενικῆς σημαινόμενον μεθ' ἧς ἡ Πρόθεσις αὕτη συντάσσεται· οὕτω καὶ ὁ ἀπὸ τόξου μαχόμενος, καὶ ὁ ἀπὸ ληστείας ζῶν, καὶ ὁ ἀπὸ δολεροῦ νόου ἐνεργῶν, κτλ. πράττουσι ταῦτα ὀρμώμενοι, ἥτοι λαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, ὁ μὲν ἐκ τοῦ τόξου, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς ληστείας, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ δολεροῦ νόου, τὸ ὅπαιον, ὡς ἰσοδύναμον κατὰ τὴν ἔννοιαν, δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ καὶ διὰ γενικῆς, διὰ δολεροῦ νόου, ἢ διὰ δαιτικῆς ἀπροθέτου, δολερῶ νόῳ ἥτοι δολερονόως, εἰ μὲν ἡ γλῶσσα εἶχε τιοῦτον ἐπίρρημα.

§. 39. Η σημερινή ἡμῶν γλῶσσα ἐφύλαξε τὴν Ἀπὸ Πρόθεσιν εἰς πολλὰ σημαινόμενα, συντάσσουσα αὐτὴν μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ ὅλας σχεδὸν τὰς ἄλλας Προθέσεις ὅσας ἔσωπεν· οὕτω λέγει ἔρχεται ἀπὸ τὰς Ἀθήνας — ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν — ἀπὸ τὸ λουτρόν — ἀπὸ ἐμέ — ἀπὸ σέ, κτλ. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐν ἀπ' ὅσα κατηγοροῦσι βαρβαρισμοῦ τὴν γλῶσσάν μας οἱ ξένοι, ὡς συντάσσουσιν, παρὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἑλληνικῆς, τὴν Πρόθεσιν ταύτην μετὰ αἰτιατικῆς. Εἰάν ἦτον δυνατόν νὰ δικαιολογηθῇ τοῦτο, ἠθέλαμεν εἰπεῖ ὅτι, εἰ μὲν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν συντάσσει τὴν Ἀπὸ μετὰ αἰτιατικῆς ἐν παραθέσει, τὴν συντάσσει ὁμῶς ἐν συνθέσει, διότι τὸ ἀπαιτῶ σε χρήματα δὲν εἶναι βέβαια πολὺ διάφορον τοῦ αἰτῶ ἀπὸ σέ χρήματα, ὡς καὶ τὸ ἀφαιρῶ σε τὴν βίβλον — ἐπαίρω ἀπὸ σέ τὴν βίβλον, κτλ. Δυνατὸν ὅμως καὶ εὐκόλιν εἶναι ἐν πολλοῖς, χωρὶς εἰας, νὰ τραπῇ ἡ αἰτιατικὴ εἰς γενικὴν, ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, ἀπὸ μέρους μου, τὸ ὁποῖον εἶναι βέβαια χαριέστερον.

§. 40. Ἐν συνθέσει ἐφύλαξε παρ' ἡμῖν ἡ Ἀπὸ Πρόθεσις τὰ περισσότερα σημαινόμενα τῆς παλαιᾶς γλώσσης·

α'. χωρισμὸν φανερόναι εἰς τὰ ἀκόλουθα, ἀφωρισμένος, ἀπολυμένος, ἀποσυνάγωγος, κτλ. χωρισμὸν δὲ ἠθικὸν ἦτοι ἔκπτωσιν εἰς τὰ ἀπόπαπας καὶ ἀπόγαμβρος, κατ' ἀναλογίαν τῶν ὁποίων δυνατόν εἰπεῖν καὶ ἀποσυμπέθερος, ἀποκαθηγητής, ἀπαντιπρόσωπος, ἀποπρόεδρος, ἀπογραμματεὺς, ἀπαυτοκράτωρ (= *ex-empereur*), κτλ. κατὰ διαγραφικὴν δὲ σύνθεσιν (§. 10) εἶναι εἰς τὸ ἀπόχηρος = χῆρος.

β'. ἀπομάκρυνσιν εἰς τὸ ἀπ' ἀνεμον (= μακρὰν καὶ φυλαγμένον ἀπὸ τὸν ἄνεμον μέρος).

γ'. τὸ ὕστερον εἰς τὰ ἀπόβροχον (= τὸ μετὰ τὴν βροχὴν δροσερὸν τοῦ καιροῦ διάστημα), ἀπόγευμα, ἀπομεσήμερον, ἀπόπασχα.

δ'. τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὰ ἀποφάγια, ἀποπίματα, ἀπόφορα, ἀποδιαλέγουρα, κτλ.

§. 41. Η ἀπὸ ἐγίνε παρὰ Ρωμαίους *ab*, *abs*, *a*, ὡς *a pueritia* = ἀπὸ ἢ ἐκ παιδιότητος — *ab urbe condita* = ἀπὸ κτίσεως τῆς πόλεως (= Ρώμης), *abs te* = ἀπὸ σοῦ. Ὡσαύτως καὶ ἐν συνθέσει οἶον *abeo* = ἄπειμι — *ab alieno* = ἀπαλλοτριόω — *abduco* = ἀπάγω — *abstergo* = ἀπο-

μάττω. Παρὰ Γερμανοῖς ἔγινεν ὡσαύτως *ab*, οἷον *abfallen* = ἀποπίπτειν, ἀφίστασθαι, κυρίως δέ = ἀπβάλλειν ἢ τοῦ ἀποβάλλειν. Παρὰ Γάλλοις ἔγινε προθετικὸν ἀχώριστον μόριον *ab* καὶ *abs*, ὡς *absence* = ἀπουσία, *abstinence* = ἀποχή. Παρὰ δὲ Ἰταλοῖς ἔγινεν ὡσαύτως ἀχώριστον μόριον *ab* καὶ *a* οἷον *ablutione* = ἀπόνιψις, *assolvere* = ἀπολύειν, κτλ.

3. Εκ.

§. 42. Ἡ Ἐκ Πρόθεσις ἡ ὁποία πρὸ φωνήεντος, ὡς εἶναι γνωστόν, γίνεται Ἐξ, ἐν γένει μὲν ὁμοιάζει μὲ τὴν Ἀπὸ, ἔχει δὲ καὶ διαφοράς. Σημαίνει

α'. τὸ ἔξω, ὡς ἐκ βελέων — ἐκ καπνοῦ τὸ πηδά-
λιον — ἐκ μέσου κατῆστο (= ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ μέσου,
δὲν ἀνemiγνύετο πλέον. Ἡρόδοτος). Ἰωνικώτερα δὲ ταῦτα.

β'. τὴν ἐκ τόπου κίνησιν, ὡς ἐκ Τροίης — τῆς ὀλβίας
ἐξ Ἑλλάδος — ἐξ ἄλλης χθονὸς ἐπακτός (Εὐρ.).

γ'. ἀπομάκρυνσιν, ὡς ἐκ τῆς πόλεως ἀπιέναι,
φεύγειν, κτλ.

δ'. συμφωνίαν, ὡς ἐκ παρασκευῆς — ἐκ προνοίας —
ἐκ προαιρέσεως.

ε'. τὸ ὕψερρον, ὡς ἐκ τούτων τῶν λόγων — ἐκ τῆς
Θυσίης γενέσθαι — ἐπειδὴ τάχιστα με ἐκ τοῦ κό-
που ὁ ὕπνος ἀνῆκεν — ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, ἐκ
δὲ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι — γελαῖν ἐκ τῶν πρόσ-
θεν δακρύων. Συνηθέστατα δὲ σημαίνει

ς'. γένεσιν, ἀρχὴν καὶ ἀκολουθίαν ἔκ τινος ἐν γένει, προσώ-
που, τόπου, χρόνου, καταστάσεως, κτλ. ὡς εἶναι ἢ γίγνε-
σθαι ἐκ τινος — ἐκ Διός — ἐκ τῶν Καταδούπων ἀρξά-
μενος — ἐξ ἔω — ἐξ ἡμέρας — ἐκ παίδων — ἐξ οὗ — ἐκ
πένητος πλούσιος.

ζ'. τὸ ἐκ μέρους, ὡς τὸ ἐξ ἡμῶν.

η. ἐκλογὴν ἔκ τινος ὅλου, ὡς τὸν βασιλέα ὁ δῆμος
ἔρεϊτο ἐκ τῶν προκρίτων κατ' ἀνδραγαθίαν, κτλ.

θ'. σύστασιν ὅλου ἐκ μερῶν, ὡς ἡ βουλὴ ἐκ τῶν δε-
δοκιμασμένων καθίσταται.

ι'. Τὸ ὄργανον, ὡς ἐξ ὠκυβόλων τόξων (Σοφ.) —
ἐξ ἐμῆς χειρὸς θανεῖν ἐπομένως σημαίνει

ια'. τὸ μέσον ἐξ οὗ τις ὁρμώμενος ἐπιχειρεῖ τι, ὡς ἐκ διπλασίων μὲν χρημάτων, ἡμίσεων δὲ ἀναλωμάτων· οὕτω δὲ καὶ ἐκ σκῆπτρου ὁδοιπορεῖν (Σοφ. Κ. 848) — διά.

ιβ'. ὕλην, ὡς ἐκ ξύλων κορύνας ἔχοντες — ἐκ πέτρας εἰργασμένος (Ηρόδοτος. Αἰσχύλος).

ιγ'. τὸ διότι ἦτοι τὸ ἐξ αἰτίας, ὡς ἐκ τῆς ὀψεως τοῦ οὐείρου — ἐκ τούτου τοῦ λόγου — ἐκ τοῦ ἡσασθαι — ἐκ τοῦ πρέπουσαν ἔχειν σχέσιν.

ιδ'. τὸ ποιητικὸν αἷτιον, παρ' Ἰωτὶ μάλιστα, ὡς τετίμηται ἐκ παίδων (Ιδ. Η, 70) — τὰ ἐξ ἀνθρώπων πραχθέντα — τὰ λεχθέντα ἐξ Αλεξάνδρου (Ηρ. Ζ', 175) — ἐξ ἐμοῦ τιμῆσεται (Σοφ. Αντ. 210. Ἰδε Κεφ. ΚΔ', §. 8).

§. 43. Καὶ ταύτης δὲ τῆς Προθέσεως πολλαὶ ἄλλαι φράσεις κατ' ἀναλογίαν τῶν προηγουμένων ἐξηγητέαι· οὕτω, π. χ. τὰ Δάφνις ὥξ Αἴγνας (Θεόκρ.) — ὁ ἐξ Αθηνῶν Θεμιστοκλῆς — Πανσανίας ὁ ἐκ Λακεδαιμόνος, κτλ. σημαίνουσιν ἀρχὴν ἐκ τόπου ἦτοι καταγωγὴν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ ἐθνικὰ Αἰγναῖος, Αθηναῖος, Λακεδαιμόνιος, κτλ. οἱ ἐκ Πύλου = οἱ ἐκ Πύλου ἀχθέντες αἰχμάλωτοι. Ὡσαύτως τὰ χαλινοὶ καὶ ἐφίππια ἐξ ἱμάντων ἡρτημένα — ἐκ τῶν ζωστήρων φορεῖν φιάλας, κτλ. σημαίνουσι τὸ ἀπὸ ποῦ ἔχουσι τὴν ἀρχὴν ἦτοι ποῦ ῥέκουσιν· οὕτω λαμβάνειν ἵππον ἐκ τῆς οὐράς, σημαίνει τὸ μέρος ὅθεν, κτλ. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἐν τούτοις ἡ Πρόθεσις ἀναπτύσσει τὴν ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπάρχουσαν ἔννοιαν, δυνάμει τῆς ὁποίας καὶ ἀπροθέτως ἐκφέρονται πολλὰ τῶν τοιούτων (Κεφ. Κ', §. 22)· οὕτω καὶ τὰ ἐξ ὀλίγου, ἐξ ὀλίγων ἡμερῶν σημαίνουσιν ἀρχὴν χρόνου, καὶ δηλοῦσι μετὰ ὀλιγοχρόνιον, μετὰ ὀλιγοήμερον ἐτοιμασίαν· τὰ ἐκ τῶν ἐνόντων, ἐκ τῶν δυνατῶν σημαίνουσι τὸ μέσον ἐξ οὗ τις ὁρμώμενος ἐπιχειρεῖ τι, καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὰ διὰ τῶν ἐνόντων, διὰ τῶν δυνατῶν = κατὰ τὰ δυνατά· οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐκ γειτόνων = ἐγγύς — ἐκ τρίτου — ἐκ τρίτων (Εὐρ. Ορ. 1178. Πλάτ. Γοργ. 500, κτλ.) = τρίτος.

§. 44. Τα παραδείγματα τὰ δηλοῦντα τὴν ἐκ τόπου κίνησιν, τὴν ἀπεμάκρυνσιν, τὸ ἔξω, τὸ ὕψερρον, τὴν ἐκ προσώπου, τόπου, χρόνου, καταστάσεως ἀρχὴν, τὸ μέσον ἐξ οὗ τις ὁρμώμενος ἐπιχειρεῖ τι, κτλ. δεῖκνύουσι τὴν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν συγγένειαν τῆς Ἐκ πρὸς τὴν Ἀπὸ Πρόθεσιν. Αὕτη δὲ ἡ συγγένεια ἀναφαίνεται περισσότερον, ὅταν ἀντιπαραθέσωμεν τὰ ἀκόλουθα· Λαμβάνει

βάνομεν δὲ οὔτε ἐκ τῆς γῆς οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκιῶν — ἐξ Ελλάδος καὶ ἀπ' Εὐρώτα — ἐκ πόλεως καὶ ἀπ' οἴκου — ἐξ ὁμμάτων καὶ ἀπ' ὁμμάτων — ἐξ οὗ καὶ ἀφ' οὗ — ἐξ ἐσθλῶν καὶ ἀπ' ἐσθλῶν — ἐκ θυσίας καὶ ἀπὸ δείπνου — οἱ ἐξ Ακαδημίας καὶ οἱ ἀπὸ Στοᾶς — ἐκ γῆς ναυμαχεῖν καὶ ἀπὸ νεῶν πεζομαχεῖν (Θουκ. Ζ', 62. Δ', 14) — ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων — ἐκ διπλασίων χρημάτων καὶ ἀπὸ μεγάλων τιμημάτων.

§. 45. Ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶναι τόσον προφανὲς ἢ συγγένεια τῆς ἐννοίας ὥστε ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἄλλων προσομοίων ἤθελε νομίσαι τις ὅτι εἶναι πάντῃ ἀδιάφορος ἡ χρῆσις τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης Προθέσεως. Καὶ τῷ ὄντι μόνον πολυχρόνιος ἔξις καὶ τριβὴ δυνατόν ν' ἀποφασίσῃ ποῦ ἡ χρῆσις εἶναι ἀδιάφορος καὶ ποῦ ἀπαιτεῖ μᾶλλον τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην· οὕτω π. χ. ἐν τοῖς ἀνωτέρω δυσκόλως ἤθελεν εὑρεθῆ πραγματικὴ διαφορὰ· ὅτι δὲ εἰς μὲν τὸ ἐκ πόλεως φεύγειν ὑποτίθεται ἔνδον τῆς πόλεως ὁ φεύγων, εἰς δὲ τὸ ἀπὸ πόλεως πλησίον, τοῦτο εἶναι ἀνοπόδεικτον, τοῦλάχιστον ὅχι γενικόν· οὕτω παρ' Ησιόδῳ (Θεογ. 659) ἀπὸ ζόφου ἠερόεντος. Ἐν ἄλλοις εὐκόλως ἡ παρατήρησις εὑρίσκει διαφορὰν· εἰς τὸ Ἰσοκράτειον, π. χ. (Παναθ. Α') τοὺς μὲν ἀπὸ θεῶν, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν γεγυρότας, ἡ μὲν Α' ποὶ σημαίνει καταγωγὴν ἀπλῶς, ἡ δὲ Ε' ἄμεσον ἐκ θεῶν ἢ ὑπὸ θεῶν γένεσιν (Κορ. αὐτόθι).

§. 46. Ἡ παρατήρησις ὡσαύτως δεικνύει ὅτι ἡ ἔνδειξις τῆς χρονικῆς ἀρχῆς καὶ ἀκολουθίας εἶναι ὅπως οὖν διάφορος διὰ τῆς ἐκ ἢ διὰ τῆς ἀπό· διότι διὰ μὲν τῆς δευτέρας ἐκφέρεται καθαρώτερον καὶ ἀμιγέστερον ὁ χρόνος, διὰ δὲ τῆς πρώτης συμπεριλαμβάνεται συνήθως καὶ τὸ αἷτιον· ὅθεν ἀπὸ τούτων = ἀπὸ ταύτην τὴν περίσασιν, ἀπὸ τότε — ἐκ τούτου = ἀπὸ ταύτην τὴν περίσασιν καὶ διὰ ταύτην τὴν περίσασιν· ἐκ τούτων τεταπείνωται μὲν ἡ τῶν Αθηναίων δόξα, κτλ. (Λπομν. Γ', ε', 4). Καὶ τόσον συχνὰ συμβαίνει τοῦτο ὥστε δυσκόλως διακρίνεται χρόνος καὶ αἷτιον, ἀλλ' ἐπίτηδες ἐκφέρεται μικτόν τι. Ὡσαύτως εἰς τὴν ἐννοιαν τῆς ἐκλογῆς, τῆς ἐκ μερῶν συστάσεως καὶ τῶν τοιούτων ἰδιάζει μᾶλλον ἢ ἐκ Πρόθεσις. Ἐκ τούτων δὲ καὶ τῶν ὁμοίων ὁρμώμενοι θέλομεν προσπαθήσει ἐν τῷ Δ. Π. νὰ προσδιορίσωμεν, εἰ δυνατόν, ἀκριβέστερον τὴν διαφορὰν τῆς Ἐκ καὶ Ἀπὸ Προθέσεως.

§. 47. Εν συνήσει φυλάσσει ἡ Ἐκ πρόθεσις τὰ κυριώτερα σημαίνονμεν ὅσα ἔχει καὶ ἀπλῇ ὕδα. Σημαίνει

α'. τὸ ἔξω, ὡς ἔκβιος, ἔκδημος, ἔκμισθος, ἔκσπονδος, ἔκπαλαίω (ἐκνόμως παλαίω).

β'. τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν, ὡς ἐξέρχομαι, ἔξοδος.

γ'. ἀπομάκρυνσιν, ὡς ἐκκαλύπτω, ἐκστῆναι, ἐξαναγκάζω τὴν ἀργίαν πληγαῖς (Απομν.).

δ'. ἀφαίρεσιν, ὡς ἐκδύω, ἐκνεοττεύω (= ξεφωλεάζω).

ε'. ἐξαίρεσιν, ἥτοι ἐκλογὴν, ὡς ἐξαίρετος, ἐκλεκτός. Κατὰ τροπολογίαν τούτων σημαίνει

ς'. ὑπερβολὴν, ὡς ἔξοχος, ἐκλευκος. Κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐκπροθυμοῦμαι = πέραν τοῦ δέοντος ἢ λίαν προθυμοῦμαι.

ζ'. τὸ ἐντελές, ὡς ἐξοπλίζω (= καθοπλίζω), ἐκπράττω, ἐκπονῶ, ἐξελληνίζω, ἐκβαρβαρόω = καθιστῶ τελείως βάρβαρον.

§. 48. Τὸ ἔξεστιν = ἔστιν ἔκ τινος, οὐ κωλύεται τὸ ἀπὸ μέρους τινός, συγχωρεῖται· ὅθεν ἐξουσία = ἀδεια· τὸ ἐξήλλος = ἔξω τῶν ἄλλων, διάφορος. Περύεργον δὲ τὸ ἐκθυήσκω = τὴν ἔξω θεωρίαν τοῦ τεθνηκότος ἔχω, ὡς ἐκθυήσκειν γέλωτι = ξεκαρδίζομαι ἢ ἀποθυήσκω ἀπὸ τὰ γέλια· καὶ ἐκθυήσκειν τὰ πρῶτα, εἴτα ἀποθυήσκειν — ἔξοινος α'. = ἐκτὸς τῆς τοῦ οἴνου φύσεως, ἀπολέσαι τὴν τοῦ οἴνου φύσιν (τὸ ἔξω)· β'. = ἐξ οἴνου κινούμενος, μεθυσμένος (τὸ ἐξ αἰτίας, ὡς καὶ εἰς τὸ ἐκ μέθης μάχεσθαι)· ἐξανθεῖν α' = παράγειν ἔξω τὰ ἄνθη· β'. = ἀπανθεῖν, ἀποβάλλειν τὰ ἄνθη — ἐκκαίειν· α'. = ἄπτειν πῦρ, προάγειν εἰς τὸ μέσον τὸ καίειν· β'. = κατακαίειν — ἐκκλητεύειν· α'. = ἐκκαλεῖν τινα εἰς τὸ δικαστήριον ὡς κλητῆρα· β'. = ἐκκαλεῖν τὸν ἀντίδικον εἰς τὸ δικαστήριον διὰ κλητῆρος (*der Attische Process*, κτλ. σ. 389) — ἐκθειάζειν· α' = ἐκ θεῶν κατὰγειν· β' = θεοποιεῖν.

§. 49. Ωσαύτως ἐκτέμνω· α' = διὰ τῆς τομῆς ἀποχωρίζω μέρος ἐκ τινος ὅλου, κλάδον, π. χ. ἐκ δένδρου, ἢ καὶ διὰ τῆς τομῆς ἀποσπῶ τὸ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου τόπου (Ιλ. Μ, 149)· β'. = ἐκκαθαίρω τὸ ὅλον ἐκ περιττῶν μερῶν, ἐκκλαδεύω (Ιλ. Γ, 62. Ν, 391. Οδ. Ι, 320, κτλ.). Εἶναι δὲ ζητήσεως ἄξιον ἂν τὸ αὐτὸ ἀληθῶς ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ περὶ τῶν μηρῶν παρὰ τοῦ Ποιητοῦ λεγόμενα· ἂν τὸ μὲν ἐκ μηρία τάμνου (Οδ. Γ, 456) = ἀπεχώρισαν τὰ ὅσα (τὸ μέρος) ἐκ τῶν μηρῶν (τὸ ὅλον),

γυμνώσαντες αὐτὰ τῶν σαρκῶν, κατὰ τὸ ἀνωτέρω α', τὸ δὲ μηρούς ἐξέταμον (Ιλ. Α, 460, κτλ.) = ἐγύμνωσαν τοὺς μηρούς (τὸ ὅλον) ἐκ τῶν σαρκῶν (τὸ περιττὸν μέρος), κατὰ τὸ ἀνωτέρω β'. Εἰς τοῦτο στηρίζεται ἡ πολυθρύλλητος φιλονεικία τῶν Γραμματικῶν οἵτινες ἐρίζουσιν, ὡς λέγει ἀσείως ὁ Ρεΐμερος (Λεξικ. ἐν Λ. μηρίον) ὅχι περὶ ὄνου σκιᾶς ἀλλὰ περὶ ὄσων, ἂν οἱ παλαιοὶ ἔκαιαν ἐπὶ τῶν βωμῶν ὀλόκληρα τὰ ὀπισθινὰ τετάρτια τῶν ζώων (μηροί), ἢ μόνον τὰ ὄσα τῶν μηρῶν ἐκκρεατωμένα (μηρία ἢ μῆρα), καὶ ἐπομένως ἂν μηροὶ καὶ μηρία ἢ μῆρα εἶναι συνώνυμα ἢ διάφορα. Τὸ πρῶτον ἐδέχετο ὁ Εὐνιος καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Λεξικογράφος Σνεϊδέρος, τὸ δεύτερον ὁ Οὐόσσης καὶ Οὐόλφιος (ἴδε *Voss Mythologische Briefe*, II. Br. 38 - 40, καὶ τὴν μετὰ χολῆς καὶ πικρίας γραμμένην περιβόητον ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ Εὐνίου ἐκδόσεως τοῦ Ομήρου ἐν *Allgem. Litterat. Zeitung*, 1803. Jena, Ier B. N.º 125. p. 307).

§. 50. Ἐκ τῶν προηγουμένων ἤμποροῦμεν πιθανῶς νὰ συνάξωμεν ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ ἔξω, διαφόρως τροπολογουμένη, ἐπικρατεῖ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς τὰ προεκτεθέντα σημαινόμενα τῆς Προθέσεως ἐκ ἢ ἐξ· διότι καὶ ὁ ἐκ βελέων καὶ ὁ ἐξ Ἑλλάδος, καὶ ὁ ἐκ θυσίας, καὶ ὁ ἐκ πενήτων, καὶ ὁ ἐξ ἀνθρώπων, κτλ. εἶναι πλέον ὅχι ἐντὸς τῶν βελῶν, ὅχι ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, κτλ. καὶ ὁ ἐξαίρετος δὲν εἶναι πλέον ἐντὸς τῶν αἰρετῶν ἢτοι αἰρεσίμων, καὶ ὁ ἔξοχος ἔχει καὶ εὐρίσκεται ὅχι εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς ἄλλους σάσιν ἀλλ' ἔξω ὥστε νὰ βλέπεται εὐκολώτερον, καὶ ὁ ἔξωπλισμένος εἶναι ἐκτὸς πλέον τοῦ ὀπλιζεσθαι, ὁ ἐξελληνισμένος ἐκτὸς τοῦ ἐλληνίζεσθαι· οὕτω τὰ παρ' ἡμῖν ξεσχολισμένος — ξεβυζασμένον παιδίον τὸ παῦσαν καὶ ἐκτὸς ὄν τοῦ βυζάνεσθαι — ξεβυζασμένη μήτηρ ἢ ἐκτὸς τοῦ βυζάνειν οὔσα, κτλ.

§. 51. Ἡ Ἐκ Πρόθεσις παρ' ἡμῖν εἰς τὰ σώματα τοῦ λαοῦ δὲν γνωρίζεται παρὰ ἐπὶ ὀλίγων τινῶν, ὡς ἐξ αἰτίας, ἔξ ἀμαρτιῶν, ἀναπληρουμένη διὰ τῆς Ἀπό· σῴζεται, ὅμως ἐν συνθέσει, ἔχουσα ὅλα σχεδὸν τὰ Ἑλληνικὰ σημαινόμενα. Σημαίνει

α'. τὸ ἔξω εἰς τὰ ἐκδοσις, ἔκστασις, ἐκφωνῶ, ἐξευτερίζω, ἐξανοίγω, κτλ.

β'. τὴν ἐκ τόπου κίνησιν εἰς τὰ ἐκπόρευσις, ἐξαποστέλλω, ἐξεκίνησε, κτλ.

γ'. ἀφαίρεσιν καὶ χωρισμὸν εἰς τὰ ἐξαφρίζω, ἐξαλείφω, ἐκδύνω, ἐξυπνος, κτλ.

ε'. τὴν ἐκ τινος ἀρχὴν εἰς τὰ ἐξάδελφος (= ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς γεννημένος), ἐκδικοῦμαι (= λαμβάνω ἐκ τινος τὸ δίκαιόν μου).

ς'. ὑπερβολὴν εἰς τὰ ἔκλαμπρος, ἐξάκουστος.

ζ'. τὸ τέλειον εἰς τὰ ἐξέκαμε, ἐξεπληρώθη, ἐξεκλήρισε, κτλ.

§. 52. Εἶναι δὲ περὶ τῆς Προθέσεως ταύτης σημειωτέον ὅτι, ἂν εἰς πολλὰ συμπίπτῃ ἢ παρ' ἡμῖν αὐτῆς σωματῖα μὲ τὴν Ἑλληνικὴν, ὡς δεικνύουσι τὰ ἀνωτέρω καὶ ἄλλα πολλὰ παραδείγματα, ἐπὶ τινων ὁμῶς διαφέρει. Πολλάκις δηλ: οἱ Ἕλληνες σημαίνουν τὸ τέλειον τοῦ πράγματος διὰ τῆς ἐκ, σημαίνοντες διὰ τῆς ἀπὸ τὸ ἐναντίον παρ' ὅτι σημαίνει τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα· οὕτω π. χ. τὸ μὲν ἐξέμαθε τὴν ἰατρικὴν = ἐπέραςεν, ἐτελείωσε τὰ τῆς ἰατρικῆς μαθήματα, τὸ δὲ ἀπέμαθε τὴν ἰατρικὴν = κατέχων αὐτὴν πρότερον τὴν ἀπέβαλεν, ἤτοι τὴν ἐλησμόνησε. Παρ' ἡμῖν δέ, ἐξ ἐναντίας, τὸ μὲν ἐξέμαθε σημαίνει ἐλησμόνησε, τὸ Ἑλληνικὸν δηλ: ἀπέμαθε, τὸ δὲ παρ' ἡμῖν ἀπέμαθεν = ἐτελείωσε τὸ μαθεῖν, ὃ ἐστὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐξέμαθεν.

§. 53. Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Προθέσεως ἐξ ἰγεννήθη παρ' ἡμῖν ἡ Πρόθεσις ξε. Καθὼς ἡ χυδαία ἀκοή, ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τὴν αἰτιατικὴν τὸν ὦμον, τὸν ὕφαντήν, ἔπλασε καὶ ὀνομαστικὰς ὁ νῶμος, ὁ νυφαντῆς, κτλ. οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὴν ἐν τοῖς παρωχημένοις Χρόνοις φωνὴν ἐξέ, οἷον ἐξέμαθε, ἐξέγραψε, κτλ. μετέφερε καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Χρόνους, ἀφαιρέσασα τὸ πρῶτον ε τὸ ὁποῖον ἐξέλαβεν ὡς αὖξῃσιν· ὅθεν ὡς τὸν Ἑνεσῶτα τοῦ ἔγραψε σχηματίζει γράφω, οὕτω καὶ τὸν τοῦ ἐξέγραψε ξεγράφω. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν ἐμορφώθη χωριστῇ Πρόθεσις ξε, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ Ἑλληνικὴ ἐξ ἔγινεν ἀχώριστον προθετικὸν μόριον ξε, προτασσόμενον εἰς τὰ ἀπὸ φωνήεντος καὶ εἰς τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα· ὅθεν λέγομεν ὅχι μόνον ξανοίγω ἢ ἐξανοίγω, ἀπλόνω ἢ ἐξαπλόνω (ἀφαιρουμένου τοῦ δευτέρου ε), ἀλλὰ καὶ κλειδύνω ξεκλειδύνω, σχίζω ξεσχίζω, κτλ. Σημαίνει δὲ ἐν τούτοις ἡ Πρόθεσις αὕτη· α'. τὸ ἐξω, οἷον ξεφλουδίζω· β'. τὸ τέλειον, οἷον ξεσχίζω· γ'. τὸ κατόπιν, οἷον ξετρέχω· δ'. τὸ ἀναιρετικὸν τῆς τοῦ ἀπλοῦ σημασίας, οἷον λέγω, ξελέγω, μαυθάνω, ξεμαυθάνω· ὅθεν καὶ τὸ παροιμιῶδες μάθημα ξεμάθημα δύο καλὰ μαθήματα. Ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης εἶναι ἐκφραστικωτάτη. Περὶ ταύτης καὶ περὶ τῆς ἐκβαρβαρωθείσης ὅκ ἢ ὅχ κατὰ τὸ ὕξω] = ἐξω ἴδε κατὰ πλάτος εἰς τὸ Δ. II.

§. 54. Η ἐκ ἢ ἐξ ἔγινε παρὰ Ρωμαίοις *e* καὶ *ex* μὲ τὰ αὐτὰ σχεδὸν σημεινόμενα, ὡς *e Graecia — ex Aethiopia — ex quo* = ἐξ οὗ. Ωναύτως *elibo* = ἐκπίνω, *euoco* = ἐκκαλῶ, *exeo* = ἔξειμι. Παρὰ Γάλλοις ἔμειναν τὰ αὐτὰ ἀλλ' ὡς προθετικὰ ἀχώριστα μόρια, οἷον *exalter* = κλαδεύω (κυρίως = ξεκλαδίζω), *exalter* = ἐξαίρω. Παρ' Ἰταλοῖς ἔγινεν *e* καὶ *es* ἢ ἀπλοῦν *s*, οἷον *effeminare* = ἐκθηλύνειν, *esclamare* = ἐκφωνεῖν, *scavare* = ἰξορύττειν καί, κατὰ τὴν ἐδικήν μας *ξε*, *spolpare* = ξεψαχνίζειν, κτλ.

4. Πρό.

§. 55. Η Πρό ἐκ τῆς ὁποίας ὠνομάσθησαν καὶ αἱ Προθέσεις σημαίνει

α'. τὸ ἐμπρὸς ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει, ὡς ἴσταται πρὸ τῶν θυρῶν — πρὸ τῆς πόλεως — ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο — πρὸ βασιλείας — ἄγετε τὴν γραῦν πρὸ δόμων (Εὐρ. Εκ. 59).

β'. τὸ πρότερον, ὡς πρὸ τῶν Μηδικῶν — πρὸ χρόνων — πρὸ τῆς μάχης. Τὸ ἐναντίον τοῦ ἐμπρὸς εἶναι τὸ ὀπίσω, τὸ ἐναντίον τοῦ πρότερον εἶναι τὸ ὕστερον.

γ'. τὸ μᾶλλον, ἐξαιρέτως μετὰ τῶν ἐκτιμητικῶν ῥημάτων, τιμῶμαι, αἰροῦμαι, ἡγοῦμαι, ποιοῦμαι, ἄγω, κτλ. ὡς αἰροῦμαί τι πρὸ τινος — ποιοῦμαι τοῦτο πρὸ πάντων.

δ'. ὑπεράσπιν, ὡς πρὸ Πελοποννήσου ναυμαχεῖν — πρὸ Μιτυλήνης κινδυνεύειν (= ὑπὲρ σωτηρίας).

ε'. τὸ διότι, ὡς πρὸ φόβοιο (Ιλ. Ρ, 667) = ὑπὸ φόβου.

§. 56. Τὰ αὐτὰ δὲ σημαινόμενα ἔχει καὶ ἐν συνθέσει.

α'. τὸ ἔμπροσθεν, ὡς πρόκειται, προκάλυμμα, πρόφασις, προέρχομαι (ἔρχομαι ἐμπρός), προκύπτω (= κόπτω ἥιοι κυπῶ καὶ ὑπάγω ἐμπρός).

β'. τὸ πρότερον, ὡς προαγγέλλω, προλέγω (λέγω τὸ πρᾶγμα πρὶν γένῃ), προφητεύω, προορῶ.

γ'. τὸ μᾶλλον, ὡς προαιροῦμαι, προτιμῶ.

δ'. ὑπεράσπισιν, ὡς προθνήσκειν, προκινδυνεύειν τινός, προστατεύειν.

§. 56. Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων ἐξηγοῦνται καὶ ἄλλα προσόμια, ὡς πρὸ ὁδοῦ γενέσθαι = προχωρῆσαι καθ' ὁδόν = γενέσθαι εἰς τὸ πρῶτον τῆς ὁδοῦ, προδεῦσαι ὅθεν πρὸ

ὁδοῦ ἰμῖν γέγρονε = προκεχώρηκεν· ἐκ τούτου δὲ φροῦδος ὁ πρὸ ὁδοῦ γενόμενος καὶ ἄφαντος πλέον ὢν· πρὸ ὁδοῦ εἷς τι = τὸ ἀναγκαίως ἐτοιμασεῖν, πρὶν ἐπιχειρήσῃ τις ὁδόν, ὅθεν = χρήσιμον, ἀναγκαῖον· πρὸ ὁδοῦ γὰρ οὕτως ἔσται· οὕτω δὲ καὶ πρὸ ἔργου, προὔργου, προὔργιαίτερον, προὔργιαίτατον.

§. 57. Εἰς τὰ προχέω, προΐεμαι καὶ τὰ τοιαῦτα, σημαίνει ὡσαύτως τὸ ἐμπρὸς, ἀλλ' ἔχει καὶ τὴν παρασημασίαν τῆς ἀδιαφορίας καὶ ἀμελείας, τρόπον τινά = οὐκ ἀντέχουμαι τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἐῷ αὐτὸ χαίρειν, τὸ ἀφίνω νὰ φύγῃ ἐκ τῶν χειρῶν μου. Διπλῇ δὲ συνυπάρχει ἡ ἰδέα εἰς τὸ προκηρύττω = κηρύττω τι πρὶν γένη, καὶ = κηρύττω ἐνώπιον πάντων, δημοσίως (*proclamare*)· οὕτω καὶ πρόγραμμα καὶ προγραφὴ (*proscription*) = δημοσία εἰδήσις ὅτι καταδικάζεται τις εἰς θάνατον, καὶ δημεύονται τὰ ὑπάρχοντά του. Τὴν μίαν δὲ ἢ τὴν ἄλλην δέχεται, κατὰ τὴν περίστασιν, τὸ προαγορεύω, κτλ.

§. 57. Τὸ ἐμπροσθεν ὡσαύτως σημαίνει ἡ Πρόθεσις αὕτη εἰς τὰ πρόθυμος, πρόφρων καὶ τὰ τοιαῦτα = με τὸν θυμόν, με τὰς φρένας εἰς τὰ ἐμπρὸς κλίνων, ἔτοιμος, οὐχὶ ὀπισθοδρομῶν καὶ ἀναδυόμενος (*tergiversando*). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πρόρριζον δένδρον = ἀνατετραμμένον, ὥστε νὰ φαίνωνται ἐμπρὸς αἱ πρόην κεκρυμμέναι ῥίζαι· οὕτω καὶ προθέλυμος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὠνομάσθησαν κατ' ἀρχὰς πρόβατα ὅλα τὰ τετράποδα ζῶα, ὡς διὰ τῆς προτάσεως καὶ κινήσεως τῶν ποδῶν εἰς τὰ ἐμπρὸς βαίνοντα, κατὰ διαφορὰν τῶν ἑρπετῶν, νηκτῶν καὶ πτηνῶν. Ἐπειτα δὲ περιορίσθη ἡ λέξις εἰς τὰ κυρίως πρόβατα.

§. 58. Χρόνον δὲ σημαίνει εἰς τὰ πρότριτα = πρὸ τρίτης ἡμέρας, προχθές, προσίμιον = πρὸ τῶν λοιπῶν ἐκφερόμενον καὶ ἐκφωνούμενον, πρότυπον ἢ πρόπλασμα = τὸ πρότερον τυπούμενον καὶ πλαττόμενον ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα (*modello*). Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὸ πρότροπος οἶνος ὅπερ καὶ πρόχυμα λέγεται, οἶνος δηλ. ἐξερχόμενος ἐκ τῶν σαφυλῶν πρὸ τοῦ τραπηθῆναι (= πατηθῆναι), μόνον διὰ τὴν πολλὴν ὠριμότητα καὶ διὰ τὴν τῶν ἐπιτιθεμένων θλίψιν· σταμὸς τὸ τοιοῦτον λέγεται παρὰ Κερκυραίοις (ἴδε Δ. II.).

§. 59. Καὶ ἔνθα ὡς περιττεύουσα παρίσταται φυλάττει κανὲν σημαινόμενόν της ἡ Πρόθεσις αὕτη· τὸ προδιδάσκω π. χ. = εἰς ἐπήκοον πολλῶν διδάσκω = προχορεύεις (Ἐρ. Φ. 797) = πρὸ Θήβας χορεύεις, κτλ. Παραπέμποντες δὲ

εἰς τὸ Δ. Π. περὶ τοῦ προμήκης, πρόβαθος, πρό-
βραχυς, πρόχωλος, πρόπας (νῆας προπάσας Ιλ. Β, 493)
κακὰ πρόκακα (Αἰσχ. Πέρσ. 932), κτλ. ἐνταῦθα σημειόνομεν
περὶ τοῦ προλιπεῖν ὅτι οὐδὲ εἰς αὐτὸ δὲν περιττεύει ἡ Πρόθεσις,
ἀλλὰ, καθὼς εἰς τὸ ἀπολιπεῖν τινα ἐκφέρεται μὲν ἡ ἰδέα τοῦ
ὀπισθεν καὶ ἐννοεῖται ἡ τοῦ ἐμπρός = ἀφίνω τινα ἐξοπίσω
καὶ προχωρῶ, οὕτως ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ προλιπεῖν
τινα ἐξηγεῖται ἡ ἰδέα τοῦ ἐμπρός καὶ ἐξυπονοεῖται ἡ τοῦ ὀπισθεν
= ὑπάγω ἐμπρός καὶ ἀφίνω τινα ἐξοπίσω.

§. 60. Τὸ ἐμπρός φαίνεται ἡ πρώτη σημασία τῆς Προθέσεως
ταύτης, ἀνευρισκομένη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ εἰς τὰς
ἄλλας· οὕτω, π. χ. ὁ ἐρχόμενος πρὸ τῆς μάχης ἔχει τρόπον
τινα τὴν μάχην ἔμπροσθεν του, ὡς ὁ πρὸ τῆς θύρας, πρὸ
τῆς γεφύρας καὶ πρὸ τοῦ τείχους ἰστάμενοι. Ὡσαύτως
καὶ ὁ πρὸ τῶν παίδων μαχόμενος τίθεται ἔμπροσθεν τῶν
παίδων, ὡς αἱ ὄρνιθες καὶ ὄλαι αἱ μητέρες πρὸ τῶν νεογνῶν· καὶ
ὁ προστατεύων δέ τινος θέτει τὸ σῶμά του, τὰς πτέρυ-
γὰς του, τὰ χρήματά του, τὸν λόγον του, τὴν ἠθικὴν ἢ πολιτι-
κὴν του δύναμιν ἔμπροσθεν τοῦ προστατευομένου. Οὕτω καὶ τὸ
πρὸ φόβοιο φεύγειν κυρίως εἶναι = φεύγειν ἐμπρός
τοῦ φόβου, ὡς φεύγειν ἐνώπιον τοῦ κινδύνου, τῶν πολεμίων, κτλ.
Ὁμοιον μὲ τοῦτο ἤθελεν εἶναι τὸ Γερμανικὸν *die Flucht vor-*
jemanden ergreifen ἢ, ἀναλογώτερον, *die Flucht vor Furcht*
ergreifen. Παρομοίως δὲ καὶ ὁ προτιμῶν τι ἐνὸς ἄλλου τὸ μὲν
προτιμώμενον θέτει ἔμπροσθέν του, τὸ δὲ ἄλλο παρατρέχει τὸ
ὁποῖον θαυμασίως ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἐξηγεῖ διὰ τοῦ *postponere*.
Ορμηθεῖσα δὲ ἡ Πρόθεσις αὕτη ἐκ τῆς τοπικῆς ἐννοίας ἐξετάνθη ἔπειτα
εἰς τὰ ἄλλα· διότι ὁ ὢν π. χ. πρὸ τῆς θύρας δύναται νὰ τρέξῃ
προτῆτερα ἀπὸ τὸν ὄντα ἐν τῇ οἰκίᾳ· εὐκόλως λοιπὸν τὸ ἐμπρός
τινὸς γίνεται πρότεράν τινος, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἡ τοπικὴ
σημασία τῆς πρὸ εἶναι ἡ συχνοτέρα παρ' Ὀμήρῳ, καὶ σπανιω-
τέρα ἡ χρονικὴ (ἴδε Οδ. Ο, 524, Ρ, 476).

§. 61. Ἡ Πρὸ Πρόθεσις, ἐν συντάξει, ὀλίγην χρῆσιν ἔχει
παρ' ἡμῖν εἰς τὰ σώματα τοῦ λαοῦ· ἀρκετὴν παρὰ τοῖς λογίοις
καὶ ὁπωσοῦν εὐπολιτεύτοις, ὡς πρὸ ἡμῶν, πρὸ ἡμερῶν,
πρὸ χρόνων· καὶ κατὰ ταῦτα πρέπει νὰ ρυθμίζωνται τὰ παρὰ
χυδαίοις πρὸ πέντε ἡμέρας, πρὸ ἑξ μηνῶν, κτλ. Συχνο-
τάτη ὁμως εἶναι ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐν συνθέσει, ἐνθα σημαίνει

α'. τὸ ἐμπρός· 1. ἐν στάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς· 1. πρὸ-

θυρον, προπύλαιον, προκείμενον, προκοίλης (προγάζωρ, Ελληνισί)· 2. προβάλλω εἰς τὸ παράθυρον, προβοδῶ (= προπέμπω), προπόδια (κοντὰ τσουράπια ἢ κεντήματα εἰς τὸν γῦρον, ἐν Ἠπείρῳ), προποδιά (*pdata ἢ calcio*) προβολή, προὔμυτα, κτλ.

β'. τὸ πόρρω, ὡς προχωρημένος, προκεμμένος.

γ'. τὸ πρότερον, ὡς προβλέπω, προλέγω, προγόνος, πρόγονος, προχθές.

δ'. τὸ μᾶλλον, ὡς προτιμῶ, προκρίνω.

§. 62. Εκ τῆς πρὸ ἔγινε παρὰ Ῥωμαίοις ἡ *pro* μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ Ελληνικὰ σημαίνόμενα· οὕτω *pro libertate*, *pro patria*, κατὰ τὸ Ελληνικὸν πρὸ Πελοποννησίου ναυμαχεῖν, *profanus* (= *porro a fano*), κατὰ τὸ Ελληνικὸν προελθὼν = πόρρῳ ἐλθὼν. Εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν συνυπάρχει μετὰ τῆς *pro* καὶ Πρόθεσις ἄλλη ἡ *prae*, ἔχουσα πρὸς τὴν *pro* ὡς ἡ ἀπὸ πρὸς τὴν ἀπαί· οὕτω *prae moerore*, κατὰ τὸ Ομηρικὸν πρὸ φόβοιο, *praeestans* = προὔχων, κυρίως δέ = προϊστάμενος.

§. 63. Αἱ δύο αὗται Προθέσεις ἐπέρασαν εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν Γλῶσσαν ὡς προθετικὰ μόρια *pro*, *pre*, ἡ μὲν πρώτη καὶ εἰς ἄλλου μὲν δήλωσιν, ἐξαιρέτως δὲ τοῦ ἐμπρός, ἡ δὲ δευτέρα τοῦ πρότερον, ὡς *procéder*, *procedere* = προέρχεσθαι, προβαίνειν, *proposition*, *proposizione* = πρότασις, *précéder* *precedere* = προηγεῖσθαι, *prematur*, *premature* = πρόϊμος, *préposition*, *preposizione* = πρόθεσις. Οὕτω δὲ καὶ *provenire* (*prouvoir* Γαλλ.) = φροντίζειν τινός· *prevedere* (*prevue* Γαλλ.) = προβλέπειν, *provenire* καὶ *prevenire*, κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῶν λοιπῶν Μονοπτῶτων Προθέσεων

Μετὰ Δοτικῆς.

§. 1. Αἱ μετὰ μόνης δοτικῆς συντασσόμεναι Προθέσεις εἶναι δύο ἡ Ἐν καὶ ἡ Σύν.

1. *Εν*.

§. 2. Ἡ Ἐν Πρόθεσις σημαίνει

α'. γάσιν· 1. ἐν τόπῳ· 2. ἐν χρόνῳ ἥτοι διαμονήν, ὡς
1. ἐστὶν ἐν Λακεδαιμόνι — ἐν Αθήναις — ἐν Ελλάδι·

ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ — ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ. Παρα-
λειπτικὸν δὲ τὸ ἐν Αἰδοῦ καὶ τὰ ὅμοια — ἐν Αἰδοῦ τόπῳ.

β'. τὸ ἐνώπιον, ὡς ἐν δικασταῖς — ἐν ὀφθαλμοῖς
πάντων (= ἐμπρὸς εἰς τὰ ὄμματα πάντων).

γ'. κατάσασιν· 1. ἐξωτερικὴν· 2. ἐσωτερικὴν, ὡς· 1. ἐν
ἐσθῆτι λευκῇ — ἐν πορφύρᾳ. Ανάλογον τούτου ἤθελεν εἶναι
τὸ παρ' ἡμῖν εἰς τὸ ὑποκάμισον, εἰς τὰ μεταξωτά. 2.
ἐν φόβῳ εἶναι (= φοβεῖσθαι) — ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ.

δ'. συμφωνίαν, ὡς ἐν τῷ αὐτῶν τρόπῳ κινούμενοι
— ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις κρίνεσθαι.

ε'. ὄργανον, ὡς ἐν κερατίνοις ποτηρίοις πίνειν.

ς'. ἐξουσίαν τινὸς πρὸς τι, ἐπομένως ἐξάρτησιν ἀπ' αὐτοῦ·
τοῦτο γίνεται ἐξαιρέτως μετὰ τῶν προσωπικῶν ἄντωνυμιῶν, ἀλλὰ
καὶ μετὰ ἄλλων ἐνίοτε, ὡς ἐν σοί, ἐν ἐμοί, ἐν ἡμῖν, ἐν
ὑμῖν — ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἔστι ἢ καταδουλώσαι
Αθῆνας ἢ ἐλευθερώσαι (Ηρ. Γ', 109) — ἐν ταύτῃ τῇ
θειῷ πάντ' ἐστίν (Πλάτ. Κριτία, 108).

§. 3. Επειδὴ δὲ ἡ ἰδέα τοῦ ἐν τινι εἶναι παραπολὺ γενικὴ,
διὰ τοῦτο ἐν πολλοῖς τροπολογεῖται κατὰ τὴν περίσασιν· οὕτω,
π. χ. μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων σημαντικῶν τόπου καὶ μετ'
ἄλλων τινῶν χρονικῶν πρρηγορικῶν λαμβάνει τὴν ἰδέαν τοῦ
πλησίον, ὡς ἡ ἐν Μαντινείᾳ — ἡ ἐν Λεύκτροις — ἡ ἐν
Πλαταιαῖς μάχῃ — ἐν ποταμῷ = πλησίον — ἐν τέλει
εἶναι = πρὸς τῷ τέλει, κτλ. Τὸ ἐν ὑψηλοῖς δένδρεσιν
αἱ ἀνάπαυλαι = ὑποκάτω· τὸ ἐν ὄρεσιν αἱ ἀνάπαυλαι =
ἐπάνω· τὸ ἐν ἐχθροῖς — ἐν πολίταις εἶναι = μεταξὺ· τὸ
ἐν οἰκίᾳ = ἐνδον· τὸ ἐν γαστρὶ ἔχει = ἔγκυος, ἐγγαστρι-
μένη· τὸ ἐν φερνῇ — ἐν παρακαταθήκῃ = ἐν λόγῳ φερνῆς,
παρακαταθήκης, κτλ. οὕτω καὶ ἐν χάριτι, ἐν αἰσχύνῃ, κτλ.

§. 4. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὡσαύτως ἡ Ἐν πρόθεσις

α'. σάσιν· 1. ἐν τόπῳ ἦτοι ἐνδιατριβήν· 2. ἐν χρόνῳ ἦτοι
ἐμμονήν, ὡς· 1. ἐνδημος, ἐνοικος, ἐγγειος, ἐνυδρος,
ἐναέριος· 2. ἐνηβος, ἐνήλικος, ἐγκαιρος.

β'. τὸ ἐμπρὸς, ὡς ἐμπόδιος, ἐναντίος, ἐνώπιον.

γ'. κατάσασιν· 1. ἐξωτερικὴν· 2. ἐσωτερικὴν, ὡς· 1. ἐνδε-
δυμένος, ἐγκεκοσμημένος· 2. ἔμφρων, ἔγκοτος, ἔλ-
λυπος, ἔμφοβος, ἔμμαυής.

δ'. συμφωνίαν, ὡς ἔλλογος, ἔμμετρος, ἐνδικος, ἐν-
νομος.

ε'. τὸ ἐνδον, ὡς ἐνεργάζομαι, ἐγκολπίζομαι, ἐγκάπτω (= χάπτω)· οὕτω δὲ κατ' ἀναλογίαν καὶ πολλὰ ἄλλα.

§. 5. Ἡ παραβολὴ τῆς προθέσεως ἐν πρὸς τὸ ἐπὶ ῥήμα ἐνδον καὶ τὸ ἐντὸς ἐξ οὗ καὶ τὸ Λατινικὸν *intus* μᾶς δεικνύει ὅτι τὸ ἀρκτικὸν αὐτῆς σημαίνονμενον ἦτον ἢ ἐν τενι γάσις, ἐπὶ τύπου μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ ἐπὶ χρόνου καὶ τῶν ἄλλων. Τοῦτο δὲ καὶ τώρα ἀκόμη δυνατόν νὰ παρατηρηθῇ εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς τροπολογίας· διότι εἰς τὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ θεωρεῖ ὁ νοῦς μίαν τινὰ ἔκτασιν ἐντὸς τῆς ὁποίας κεῖται τὸ πρᾶγμα, ὡς καὶ εἰς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ· ὁ ἐν τῇ ἡβῇ ὢν εἶναι ὡς ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν τῇ εἰρκτῇ· ὁ ἐν φόβῳ εἶναι ὡς ὁ ἐν ὕδατι ἢ ἐν πυρὶ καὶ τοῖς τοιούτοις ὢν· ὁ ἐν κερατίνοις ποτηρίοις πίνων θέτει τὸν οἶνον καὶ τὰ χεῖλη του ἀκόμη εἰς αὐτά· καὶ τὸ ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε (Θουκ Ζ', 11) = ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς ὄντα γεγραμμένα, τὸ ὁποῖον ἐπίσης δυνατόν νὰ ῥιθῇ καὶ δι' ἄλλων ἐπιστολῶν. Καὶ τὸ ἐν ἐμοί, ἐν σοί, ἐν τούτῳ εἶναι, κτλ. ὁμοιάζουσι μὲ τὰ ἐν τῷ δένδρῳ ἢ ὀπώρα. Καθὼς ἐκ τοῦ δένδρου πρέπει νὰ ληφθῇ τὸ ἐν ἐκείνῳ εὐρισκόμενον ὀπωρικόν, οὕτως ἀπὸ ἐμέ, ἀπὸ σέ, ἢ ἀπὸ ἐκεῖνον πρέπει νὰ ληφθῇ ἢ ἐν ἐμοί ἢτοι ἐπ' ἐμοί, ἐπὶ σοί, ἐπὶ τούτῳ κειμένη ἐξουσία. Ὁ νοῦς μετέφερε τὴν ὁμοιότητα τῆς ἐκφράσεως, διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν ἐννοιῶν, ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ ὑλικῶν εἰς τὰ ἠθικά.

§. 6. Ἐν παραθέσει ἐσώθη παρ' ἡμῖν ἡ Ἐν Πρόθεσις·

α'. ἐπὶ γάσεως· 1. ἐν τόπῳ· 2. ἐν χρόνῳ, ὡς· 1. ὁ ἐν Βιέννῃ — ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει — ὁ ἐν Παρισίοις κύριος, κτλ. συνηθέστατον παρ' ἐμπόροις· 2. ἐν ὥρᾳ χρείας — ἐν καιρῷ θανάτου — ἐν τέλει — ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ.

β'. ἐπὶ τινων φράσεων, ὡς ἐν ἀληθείᾳ — ἐν ἀληθείαις — ἐν συνειδήσει — ἐν ἔργῳ (= ἐπίτηδες).

§. 7. Επαναλαμβάνομεν δὲ ἐνταῦθα τὸ καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν (Κεφ. ΚΗ', §. 100) ὅτι εὐχῆς ἔργον ὥς ἡ δοτικοφοβία νὰ μὴ μᾶς ῥίψῃ εἰς τὰ ἐναληθεία, ἐμφόβῳ, ἐνέργῳ, ἐρρύπῃ, ὡς καὶ εἰς τὰ ἐμπρώτοις, ἐμπαρόδῳ, κτλ. ἀλλὰ καὶ ταῦτα νὰ μείνωσιν ἀνέπαφα καὶ ἄλλα ὅμοια νὰ ἐκφέρωνται εἰς τὴν φυσικὴν των κατὰσασιν διαλελυμένα, ἐν πρῶτοις, ἐν παρόδῳ, ἐν ᾧ, κτλ. καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ χάριν τοῦ λόγου καὶ διὰ τὴν εὐκολον καὶ ἀπαρξίαν ἄλλων ἀναλόγων εἰσαξὶν εἰς τὴν

γλῶσσαν. Τὰς λοιπὰς περιστάσεις μεταφράζομεν διὰ τῆς Προθέσεως εἰς καὶ τῆς αἰτιατικῆς, ὡς εἶμαι εἰς τὸν κόσμον — εἶναι εἰς τὸν παράδεισον· οὕτω δὲ καὶ τὰ ἀνάλογα τῶν Ἑλληνικῶν ἐν ἐσθῆτι λευκῇ καὶ τῶν ὁμοίων λέγομεν εἶναι εἰς τὰ μαῦρα, εἰς τὰ ἄσπρα, κτλ. ὡσαύτως εἶναι εἰς ἀνησυχίαν, εἰς παντοτινὸν φόβον, κτλ.

§. 8. Ὡσαύτως ἐν συνθέσει ἐφύλαξε παρ' ἡμῖν ἡ Πρόθεσις αὕτη τὰ περισσότερα σημαινόμενα·

α'. γάσιν· 1. ἐν τόπῳ· 2. ἐν χρόνῳ· ὡς 1. ἐντόπιος, ἐνοικαίτωρ· 2. ἔγκαιρος (νερὸν ἔγκαιρον = *aqua fresca*) ἐνωρίς.

β'. κατάσασιν· 1. ἐξωτερικὴν· 2. ἐσωτερικὴν, ὡς· 1. ἐνθρονισμένος, ἐντρομος· 2. ἐμπαθής, ἐντιμος.

γ'. τὸ ἔνδον· 1. φυσικῶς· 2. ἠθικῶς, οἶον· 1. ἐμβάζω, ἐμφωλεύω, ἐμπήγω· 2. ἐντρέπομαι, ἐντήρησις (*soggezione*), ἐντηρεύομαι, ἐμπλέκω, ἐνέχομαι.

δ'. τὸ ἐμπρὸς, ὡς ἐμφανίζομαι, ἐμπόδιον, ἐγκαλῶ.

§. 9. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐν ἔγινε παρὰ Ῥωμαίοις *in*, ὡς *in Sicilia*, *in Syria*, *inaedifico* = ἐνοικοδομῶ, *inclino* = ἐγκλίνω. Ἀλλὰ ἡ Πρόθεσις αὕτη *in* συμπίπτει καὶ μὲ τὸ ἀρνητικὸν μόριον *in* = *sine* = ἄνευ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀχώριστον ἐν ταῖς συνθέσεσιν, ὡς *indignus* = ἀνάξιος, *injustus* = ἄδίκος, *infans* = νήπιος (= *non fans*, ἄνευ ἔπους), *innatus* = ἀγέννητος καὶ = ἐγγενής, ἔμψυτος.

§. 10. Μὲ τὴν αὐτὴν διπλὴν σημασίαν ἐπέρασεν ἡ Πρόθεσις αὕτη εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικὴν, ὡς *incarnation* = ἐνσάρκωσις, *infuser* = ἐγχέω, *inégal* = ἄνισος, *inui* = ἀνήκουστος. Οὕτω καὶ εἰς τὴν Ἰταλικὴν *incarnazione*, *infondere*, *ineguale*, *inaudito*. Εἰς τὴν πρώτην σημασίαν τὴν ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν ἐν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἄλλην Γαλλικὴν πρόθεσιν *en* γεννηθεῖσαν καὶ αὐτὴν ἐκ τῆς *in*, ὡς δεικνύουσι πολλὰ συγγενῆ, οἶον *inclination*, *encliner*, *inflamation* *enflamer* (περὶ τῆς Λατινικῆς, *endo*, ὡς *endo coelo* — *endoperator* = *imperator*, καὶ περὶ τῶν ὁμοίων ἴδε Δ. II. Περὶ δὲ τοῦ ἀποφατικοῦ *in* ἴδε Κεφ. ΑΖ').

2. Σὺν ἢ Ἐὺν

§. 11. Ἡ Σὺν ἢ Ἐὺν Πρόθεσις σημαίνει

α'. τὸ ὁμοῦ, ὡς σὺν τοῖς ἀρίστοις — βούλομαι εἶναι σὺν τοῖς Ἑλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τοῖς βαρβάροις

β'. τὸ συμφώνως, ὡς σὺν τῷ νόμῳ τιθέναι τὴν ψῆφον.

γ'. βοήθειαν, ὡς σὺν Αθηνᾷ — σὺν θεοῖς.

§. 12. Εἰς τὴν ὁμωνυμίαν δὲ τῆς λέξεως, εἰς τὴν διπλὴν δηλ. σημασίαν τοῦ ὁμοῦ καὶ τοῦ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ, ἔκει ἡ εὐφυΐα τοῦ παλαιοῦ σκώμματος πρὸς τὸν ὀλίγου μαθητὰς ἔχοντα διδάσκαλον σὺν θεοῖς πολλοὺς ἔχεις τοὺς μαθητάς· α'. = μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν· β'. = μαζῇ μὲ τοὺς ἐπὶ τῶν τοίχων ζωγραφισμένους θεούς.

§. 13. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὡσαύτως

α'. τὸ ὁμοῦ, ὡς συνοικῶ, συμμαχῶ, συγγενής, συμπόσιον.

β'. συμφωνίαν, ὡς σύμμετρος, σύμμορφος.

γ'. βοήθειαν, ὡς συλλαμβάνω, συνεργῶ, συνήγορος.

δ'. ἄθροισιν, ὡς συρρέειν, συγγράφειν, συγκεφαλαιοῦν, συνάγειν, συνοικίζειν, συντείνειν = concentrer.

ε'. ἀνάμιξιν, ὡς συγχεῖν, συμμιγνύναι.

ς'. σύντμησιν καὶ σύστασιν, ὡς συναιρεῖν, σύντομος, σύστομος (ὁ μαζωμένον σῶμα ἔχων).

ζ'. ἐπίτασιν, ὡς σύντονος, συνεστραμμένος, συντρίβω (= κάμνω λιανὰ κομμάτια).

§. 14. Ἡ συγγένεια τῆς Προθέσεως ταύτης μὲ τὸ ἐπίθετον ξυνός = κοινός μᾶς δεικνύει ὅτι ὁ ἀρχαιότερος αὐτῆς σχηματισμὸς ἦτον ξὺν ἦτοι κ σὺν, ἔπειτα δὲ κατ' ἀποβολὴν τοῦ κ ἔγινε σὺν. Τοῦτο λαμβάνοντες πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ ἀκριβῶς ἐξετάζοντες τὰ προηγούμενα, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ ὁμοῦ ἦτοι τῆς ἐνώσεως εἶναι το πρῶτον καὶ κύριον σημαινόμενον τῆς Προθέσεως ταύτης. Καὶ τοῦτο παρατηρεῖται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς ὅλας τὰς προηγουμένας τροπολογίας· διότι, ὡς εἶναι, φε' εἰπεῖν, ὁ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, οὕτω καὶ ὁ στρατιώτης σὺν τοῖς ὅπλοις τὰ ὅποια εἶναι ἡ πιστὴ συνοδία του· καὶ ὡς εἶναι ὁ σὺν τοῖς Ἑλλησιν, οὕτως ὁ σὺν τῷ νόμῳ· καὶ ὡς ὁ ἐνεργῶν σὺν τοῖς ξυμμάχοις, οὕτως ὁ σὺν Αθηνᾷ, κ.λ.

§. 15. Ἡ ἔννοια τῆς ἐνώσεως ἦτοι κοινωνίας ἡ ὁποία θεωρεῖται τρόπον τινὰ ἐπὶ ὁμοίων ἐξετάσθη ἔπειτα κατὰ μικρὸν καὶ εἰς ἑτεροειδῆ μὲν ἔχοντα ὁμῶς σημεῖον ἐπαφῆς καὶ ἐνώσεως πρὸς ἄλληλα, ὡς εἰς ὄργανα, εἰς πράξεις, εἰς ιδιότητες ἢ κατὰς αἰν, κτλ. ὅθεν, ὡς ἐλέγετο, π. χ. ἀνὴρ σὺν ἀνδρί, γυνὴ σὺν γυναικί, κτλ. οὕτω καὶ σὺν ἑντεσι πειραθῆναι — σὺν

σιδήρῳ — σὺν ὅπλοις ἵεναι — σὺν κτύπῳ — σὺν κρυυγῇ — σὺν ἀλκῇ — σὺν ἀληθείᾳ, κτλ. ἀπαντώμενα παρ' Ομήρῳ, Αἰσχύλῳ, Σοφοκλεῖ, Ξενοφῶντι, κτλ. Εἰς ὅλα ταῦτα ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα τοῦ ὁμοῦ, διαφόρως τροπολογουμένη. Ενίοτε ἡ σὺν ἐξηγεῖ τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν μέσον, ὡς τοῖ καὶ σὺν μάχαις δις πόλιν Τρώων πρᾶθον (Ιλίνδ. 1σθ. Δ', 35. Παράβ. Ιλ. Δ, 161). Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ὁμοῦ· διότι οἱ πυρρηταὶ εἶχαν ἀχώριστον κοινωνίαν τῶν ὅπλων, κτλ. Οὕτω δὲ καὶ εἰς τὰ συγγραφὴ καὶ σύμμιξις ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως, εἰς μὲν τὸ πρῶτον τακτικῆς, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἀτάκτου. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐπιτάσεως· τὸ συνεστραμμένον, π. χ. ἤθελε σημαίνει κυρίως σχολίον συγκείμενον ἀπὸ κλωσᾶς ὁμοῦ στειμμένας, ἐπομένως δυνατώτερον τοῦ μὴ ἐκ τοιούτων συγκειμένου.

§. 16. Εν μὲν παραθέσει οὐδεμίαν σχεδὸν χρῆσιν ἔχει παρ' ἡμῶν, εἰς τὰ σώματα τοῦ λαοῦ, ἡ Πρόθεσις Σύν· λέγεται δὲ παρὰ τοῖς ὁπωσοῦν γραμματισμένοις σὺν θεῷ, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις καὶ εἴτι ἕτερον· ἐν συνθέσει ὁμῶς ἐσώθη ἐπὶ ἱκανῶν σημαυνομένων. Σημαίνει

α'. τὸ ὁμοῦ, ὡς συνομιλῶ, συγκύμνω, συγχαίρομαι, συλλυποῦμαι· οὕτω καὶ καρύδια σύγχλωρα, ψάρι σύζωμον, σύβρασις, σύνταχα, συγκαλόκαιρα (ἐν Ηπ.), σύσσωμος, κτλ.

β'. ὁμοιότητα, ὡς συνομίληκος, συγκαύκαλος, κτλ.

γ'. ἐπίτασιν, ὡς συρρέουή, συμμαζεύω, σύφλογον.

δ'. ἄθροισιν, ὡς συνάγω, συγκαλῶ, κτλ. ἐνταῦθα ἀναφέρεται καὶ τὸ συνῆλθεν ἀπὸ τὸν φόβον του = συνήγαγε τὰς σκορπισμένας καὶ χαμένας δυνάμεις του· παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ο, 240) νέον ἐσαγείρετο θυμόν.

§. 17. Η παρὰ Ρωμαίοις *cum* εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ σὺν κατὰ τε ἀρχὴν καὶ σημασίαν, ὡς *coenare cum aliquo* = συνδειπνεῖν τινι. Εν δὲ συνθέσει γίνεται, κατὰ τὰ ἐπόμενα γράμματα, *co*, *col*, *com*, *con*, *cor*, ὡς *coeo* = συνέρχομαι — *colligo* = συλλέγω — *comptior* = συμπάσχω — *confluo* = συρρέω — *correus* = συνένοχος.

§. 18. Τὰ αὐτὰ δὲ μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν ἐπέρασαν ὡς προθετικὰ μόρια καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, οἷον *coopération* = συνεργία — *cohabiter* = συνοικεῖν — *collection* = συλλογή — *comparaison* = σύγκρισις — *connexion* = συμπλοκή — *confédéra-*

εἶον — συμμ.αρχοκρατία — *corrélatif* — συσχετικός. Οὕτω δὲ καὶ παρ' Ἰταλοῖς *cooperazione, coabitare*, κτλ. ἀλλ' αὐτοὶ ἐφύλαξαν καὶ ἐν παραθέσει τὴν Πρόθεσιν *con*, ὥς, *con* ποί, τὴν ὁποίαν καὶ κατ' ἀντιστροφὴν συνθέτοντες μετὰ τῶν προσωπικῶν Ἀντωνυμιῶν λέγουσι *meo, teco*, ὥς οἱ Λατῖνοι *mecum, tecum, secum*.

Προθέσεις μετὰ Αἰτιατικῆς μόνης συντάσσονται.

Εἰς

§. 19. Μετὰ αἰτιατικῆς μόνης συντάσσεται μόνη ἡ Πρόθεσις Εἰς ἢ Εἰς· σημαίνει δὲ ἐν γένει τὰ ἐναντία τῆς Εἵν.

α'. κίνησιν εἰς τόπον, ἐκ σημείου εἰς σημεῖον ὥς εἰς τέρμα, οἶον ἄγειν ἑκατόμβην εἰς Χρύσην (Ομ.) — πάντας εἰς πάτραν μολεῖν (Εὐρ.) — πορεύεται εἰς Αθήνας.

β'. κίνησιν εἰς χρόνον, ὡσαύτως ὥς εἰς τέρμα, οἶον εἰς τριακοστὸν ἔτος (= ἔδω καὶ τριάκοντα ἔτη) — εἰς τρίτην ἡμέραν (= ἔδω καὶ τρεῖς ἡμέρας).

γ'. κίνησιν εἰς πρόσωπον, ὥς ἔπεμπε θεοπρόπους ἐς τοὺς ἐξηγητάς — ἀπῖκετο ἐς τοὺς Ἕλληνας (Ηρόδ.) — ἐσπέπει γράμματα εἰς βασιλέα Ἀρταξέρξην (Θουκ. Α', 137).

δ'. τὸ κυρίως ἔνδον ἐν κινήσει (εἴσω), οἶον εἰς μέλαθρον, εἰς θαλασσαν, εἰς Αἶδην, εἰς ἄβυσσα χάσματα (Εὐρ. Φ. 1599).

ε'. ἡθικὴν διεύθυνσιν πρὸς πρόσωπα σημαίνει μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν, δεικνύναι, κτλ. λέγειν εἰς τινα — ἔδειξεν εἰς Ἕλληνας (= Ἕλλησιν) — ποιηταὶ εἰς πάντας μεμνηύκασιν (Πλάτ. Μενεξ. 239). Δὲν εἶναι διαφόρου φύσεως τὸ λέγειν τινά τι = λέγειν περὶ τινός τι (Κεφ. Κ', §. 41, Ε')· οὕτω καὶ φαίνεται, ἀποφαίνεσθαι, διαβάλλειν (Ξεν. Ἑλλην. Γ', ε', 2) — μαρτυρίαν παρέχεσθαι (Πλάτ. Συμπ. 179). Ομοίως μετὰ οὐσιαστικῶν αἰδῶς ἐς Μυκηναίους — μῖσος εἰς Ἕλληνας, κτλ.

ς'. τὴν πρὸς τι σχέσιν, οἶον δυστυχεῖν εἰς παῖδας — λοιδορεῖν τινα εἰς τι — εἰς πάντα φρόνιμον εἶναι.

ζ'. σκοπόν, ὥς εἰς ἀπαλλαγὰς πόνων (= ἵνα ἀπαλλαγῇ) — ἀσιτεῖ εἰς ἀπόστασιν βίου (= ἵνα ἀποζη βίου) — ὥστε οὐ μόνον πρὸς δόξαν ἀλλὰ καὶ εἰς χρημά.

των λόγον λυσιτελεῖ ὑμῖν μᾶλλον ἀποψηφίσασθαι (Λυσίας). Τοῦτο δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς, οἷον εἰς τοῦτο γεγέννημαι — εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ

§. 20. Εἰς τὰ προηγούμενα ἀνάγεται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἴτε ἕτερον ἀξιοσημεῖωτον ἔχει ἢ Πρόθεσις αὕτη· εἰς τὴν τοπικὴν σημασίαν, π. χ. ἀνάγεται καὶ ἡ ἐχθρικὴ κίνησις τὴν ὀκρίαν λαμβάνει ἢ Πρόθεσις αὕτη ἐνίοτε, ὡς ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν· εἰς τὴν αὐτὴν τοπικὴν ὡσαύτως ἀνάγονται καὶ τὰ παραλειπτικά, οἷον Βούλομαι εἰς τὸ βαλανεῖον (ἐλθεῖν) — εἰς κόρακας (ἄπελθε = ἄμα εἰς τὸν διάβολον). Παραλειπτικά δὲ εἶναι καὶ τὰ περίφημα εἰς Αἶδου μολεῖν (τόπον) — εἰς διδασκάλου — εἰς παιδοτρίβου (οἶκον, δώματα, κτλ.). Εἰς τὴν χρονικὴν δὲ ἀνάγονται καὶ τὰ σημαίνοντα ὅχι ἔσχατον χρόνου ὄρον, ὡς ἐπὶ τῶν προηγουμένων παραδειγματῶν, ἀλλὰ ἢ 1. χρονικοῦ διαστήματος παράτασιν καὶ μέτρον, ἢ 2. διωρισμένου χρόνου σημεῖον, ὡς 1. τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν = ὀλόκληρον ἔτος, ἐνθα κυρίως περιέχεται ἡ ἔννοια ἕως οὗ τελειώσῃ ὁ ἐνιαυτός — εἰς ἡμᾶς = μέχρις ἡμῶν· 2. ἢ εἰς θέρος ἢ εἰς ὀπώρην (Οδ. Ξ, 384) — εἰς ἡῶν = ἐν χειρὶ θεροῦς ἦτοι, κοινότερον, τὸ καλοκαίριον, τὸ φθινόπωρον, τὴν αὐγὴν, κτλ.

§. 21. Ἡ ἰδέα τοῦ τέρματος ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἡλικῶν, ὡς εἰς ἔριν ἐλθεῖν — εἰς ταῦτόν ἤκειν — ἔβησαν εἰς τ' ἀνδρεῖον — εἰς τοσοῦτον ἀφίκετο — εἰς πλησμονὰς θηρᾶσθαι, κτλ. ὅπου περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦτο ἦτον τὸ τέρμα εἰς ὃ ἔφθασεν. Ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς ἀριθμούς· ὁ πᾶς ἀριθμὸς εἰς τριακάδας δέκα (Αἰσχ. Πέρσ. 339), ὅπου περιέχεται ὡσαύτως ἡ ἔννοια ἕως αὐτοῦ ἔφθασεν ὁ ἀριθμὸς καὶ ὅχι περαιτέρω. Τροπολογία δὲ τοῦ μὲν χρονικοῦ τέρματος εἶναι τὸ εἰς ἐσπέραν = περὶ τὴν ἐσπέραν, τοῦ δὲ ἀριθμικοῦ τὸ εἰς τετρακοσίας = περὶ τὰς τετρακοσίας, εἰς δύο, εἰς ἑκατὸν = δύο δύο, ἑκατὸν ἑκατόν, κτλ. Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ τὰ εἰς δύναμιν = ἕως οὗ φθάνει ἡ δύναμις — τιμωρέειν εἰς τὰ μέγιστα — εἰς ἀκρίβειαν — εἰς κάλλος, εἰς τάχος γράφειν, κτλ. πολλὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐπιρρήματικῶς ἐκφέρονται, καλῶς, ταχέως, κτλ.

§. 22. Εἰς τὴν προσιπικὴν, οὕτως εἰπεῖν, σημασίαν φαίνεται ὅτι ἀνάγονται τὰ μαντεύσατο εἰς θεὸν ἐλθόν — εἰς

Αφροδίτην βαδίζειν, κτλ. εἶναι δὲ κυρίως — εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ἐλθών — εἰς τὸν ναὸν τῆς Αφροδίτης βαδίζειν, κτλ. Ἀλλὰ περὶ τῆς προσωπικῆς ταύτης χρήσεως τῆς Προθέσεως Εἰς θέλομεν λαλήσαι κατωτέρω ἐν τῷ περὶ τῆς Ως· ἐνταῦθα δὲ θέλομεν σημειώσαι ὅτι καὶ παρ' Ἰωσι καὶ παρὰ Δωριεῦσι καὶ παρ' Ἀττικοῖς πολλάκις τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα ἐκφέρονται διόλου ἀπρόθετα· ἴκεθ' ἵππους — μνηστήρας ἀφίκετο (Ιλ. Ν, 535. Οδ. Α, 332, καὶ πολλαχοῦ) — ὡς δ' ἄρα Στρώφιον ἐξίκετο (Πίνδ. Π. ΙΑ', 35) — ἀλώμενος ὦρεα καὶ δρυμῶς (Θεόκρ. ΙΓ', 66) — στείχ' ἀνηρότους γυῖα· Σκύθας δ' ἀφίξει (Αἰσχ. Προμ. 707) — Φωκίων πέδον ὑπεξεπέμφθην (Σοφ. Ηλ. 1349) — ἐλθὼν τὴν Αθηναίων πόλιν (Εὐρ. Ορ. 1648 καὶ πολλαχοῦ) — μετὰ Αθηναίων ἄδικον ὁδὸν ἰόντων (Θουκ. Γ', 64), κτλ. Εἶναι δὲ ὁ λόγος ἐν τούτοις ὅχι ὅτι παραλείπεται ἡ Πρόθεσις, ἀλλὰ διότι τὸ ῥῆμα, μεταβατικὴν ἔννοιαν λαμβάνον, διέγεται καὶ σύνταξιν ἀνάλογον· οὕτω π. χ. αὕτῃ δ' αὐρανόον ἴκεν (Ιλ. Β, 153) — ἐφθασε τὸν οὐρανόν — σὲ δ', ὦ τέκνον, τόδ' ἐλήλυθε πᾶν κράτος (Σοφ. Φ. 141) — αὐρῆκεν· οὕτω δὲ καὶ ἐμβατεύειν εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ ἐμβατεύειν πόλιν (Εὐρ. Ηλ. 1251. Αἰσχ. Πέρσ. 449)· ἔτι δὲ καὶ (Σοφ. Τ. 825) ἐμβατεύειν πατρίδος (Κεφ. ΚΕ', §. 36). Ἰδε περὶ τούτων κατὰ πλάτος ἐν Δ. Π. ἐνθα θέλομεν παραλάβει καὶ τῆς ἐδικῆς μας γλώσσης παραδείγματα, ὡς ὑπῆγε τὴν Σμύρνην, τὴν Πόλιν, κτλ. ὡσαύτως καὶ τῆς Λατινικῆς, ὡς *eo Romam — Italiam venit.* (*Virg. Aen. I, 2*).

§. 23. Ως ἡ ἐν συγγενεύει μὲ τὸ ἔνδον, οὕτως ἡ εἰς ἢ εἰς μὲ τὸ εἶσω ἢ ἔσω, τοῦ ὁποίου φυλάττει τὸ σημαίνον· ὡς ἐκείνη δηλ. σημαίνει τὸ ἔνδον ἐν φάσει, οὕτως αὕτη τὸ ἔνδον ἐν κινήσει — ἔσω. Ορμηθεῖσα δὲ καὶ αὕτη ἐκ τῆς τοπικῆς μετέβη εἰς τὴν χρονικὴν σημασίαν καὶ εἰς ἄλλας τροπολογίας. Θεωρεῖται δὲ ἡ αὕτη τάσις τοῦ νοῦς καὶ ἐπὶ τοῦ πορευομένου, π. χ. εἰς Αθήνας, καὶ ἐπὶ τοῦ μελετῶντος νὰ ἐνεργήσῃ τι εἰς αὔριον ἢ εἰς τρίτην ἡμέραν· τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ὁ νοῦς τείνει νὰ φθάσῃ τὸν προτεθέντα σκοπόν, καὶ νὰ πατήσῃ ὁ μὲν εἰς Αθήνας, ὁ δὲ εἰς τὴν προσδοκωμένην ἡμέραν. Ὡσαύτως καὶ ὁ διὰ σκοπόν τινα ἐνεργῶν, εἰς χρημάτων λόγον, π. χ. κτλ. Οὕτω λοιπὸν εὐρίσκεται ὅτι ἡ πρώτη σημασία τῆς Προθέσεως Εἰς εἶναι τὸ εἶσω, ἢ ἔσω· ὅλαι δὲ αἱ

ἄλλαι τροπολογίαι τὰς ὁποίας ἡμπορεῖ νὰ δεχθῇ ἡ Πρόθεσις αὕτη εἶναι παραφυάδες αὐτῆς καὶ κατ' αὐτὰς εὐκόλως ἐρμηνεύονται.

§. 24. Ἡ Πρόθεσις εἰς φυλάττει καὶ ἐν συνθέσει τὴν σημασίαν τοῦ ἔσω ἢ εἴσω, κατὰ διαφόρους τροπολογίας· οὕτως εἰσπηδῶ, εἰσκομίζω, εἰσάγω, εἰσβαίνω, εἰσδύω, εἰσβάλλω, εἰσπίπτω, εἰσφέρω (εἰσφέρει καινὰ δαιμόνια) — εἴσιδε Ἀρχίλοχον = κύψας εἰς τὸν τάφον ἴδε — εἰσπράττω = δεχμαι καὶ συνάγω εἰς τὸ ταμεῖον τοὺς φόρους· εἰσποιῶ = κάμνω νὰ ἔμβῃ τις εἰς τι, εἰς κτήματος κτῆσιν, εἰς τάξιν υἱοῦ, κτλ. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰσαγγέλλω, εἰσηγοῦμαι, εἰσκτῶμαι, εἰσορῶ, κτλ.

§. 25. Ἄν καὶ τὸ κύριον σημαίνόμενον τῆς Ἐν εἶναι ἡ ζάσις, τῆς δὲ Εἰς ἡ κίνησις, μὲ ὅλα ταῦτα ἀπαντᾶται καὶ ἡ πρώτη ἐπὶ κινήσεως καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ ζάσεως, κατὰ τινὰς περιστάσεις.

§. 26. Ἡ Ἐν τίθεται ἐν παραθέσει ἐπὶ κινήσεως· α'. ὅταν συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς κινήσεως ἡρεμία· β'. ἐπὶ συνθέσεως μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, ἐπομένης ἔπειτα συνήθως αἰτιατικῆς ἐχούσης τὴν εἰς· γ'. ἐπὶ καθαρᾷ κινήσεως, ἐνθα κυρίως ἀρμόζει ἡ εἰς· οὕτω

α'. κάππεσον ἐν Λήμνῳ (Ιλ. Α, 593) = πεσῶν ἐκείμην — ἵκανον ἐν ποταμῷ (Ιλ. Σ, 521)· οὕτω δὲ καὶ ἐν στήθεσι βίας (Ιλ. Ζ, 65), κτλ.

β'. εἰς ἀθάνατον αἰθέρ' ἐμπεσών — πέλεκυν εἰς τράχηλον ἐμβαλεῖν — ἐς ἄρκυστάταν μηχανὰν ἐμπλέκειν (Εὐρ. Ελ. 1022. Τηλέφου Ἀποσπ. ΙΓ'. Ορ. 1422) — εἰς τὴν Αθηναίων πόλιν ἐνέπεσε (Θουκ. Β', 48)·

γ'. ἔτι δὲ διαλαμβάνει ὡς ἀποστέλλει Κῆρος ἐν Περσίδι Πετισάκαν τὸν ἡμιάρρενα (ἐκ τῶν Κτησίου Περσικῶν Ἐκλογαί, 5. Ἐκδ. *Fel. Baehr*).

§. 27. Εἰς τὰ παραδείγματα α' ἀνάγεται καὶ τὸ καταριθμεῖν, τιθέναι τι ἐν τινι, κτλ. ἐνθα κυρίως ἀρμόζει ἡ αἰτιατική, τιθέναι, βάλλειν τι εἰς τι· ἀλλὰ διὰ τῆς δοτικῆς εἶναι = τιθέναι τι εἰς τι καὶ ἐὰν αὐτὸ ἐκεῖ μένειν. Συχνὸν τοῦτο παρ' Ὁμήρῳ, ὅστις καὶ μετ' ἄλλων Προθέσεων, ἐπί, παρὰ, κτλ. συντάσσει τὸ τιθέναι· ἔτι δὲ καὶ μετὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (Οδ. Κ, 333. Ν, 363), ἢ μετὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἐν ταύτῳ καὶ ἐμπροθέτου (Ιλ. Α, 441), κτλ. Τοιαῦτα δέ, ὡς τὰ προηγούμενα, εἶναι καὶ τὰ καταπεφευγένας ἐν τῇ γῇ (Θουκ.

Δ', 14) — ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν (Ξεν. Αν. Β', ε', 25. 1δε καὶ Ἑλλην. Γ', δ', 24).

§. 28. Εἰς τὰ παραδείγματα β' ἢ ἐν τῷ ῥήματι ἐνυπάρχουσα ἐν μετὰ τῆς ἐν τῇ πτώσει τιθεμένης εἰς, παρισώσαι ἢ μία τὸ ἔνδον ἐντάσει ἢ δὲ ἄλλη τὸ ἔνδον ἐν κινήσει, ἐξαγοῦσι τὸ πρᾶγμα γραφικώτερον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ αἰτιατικὴ μετὰ τῆς εἰς εἶναι ἀνάπτυξις τῆς δοτικῆς (Κεφ. Κ', §. 38), διὰ τοῦτο πολλάκις τὰ τοιαῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ μόνῃς δοτικῆς, ὡς ἐνέβαλε νηϊ (Ηρόδ. Η', 87) — ἐνέβαλεν εἰς νῆα, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ἐκφερόμενον, ἤθελεν εἶναι ἔβαλεν ἐν νηϊ καὶ ἤθελεν ἀνάγεται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν. Τὰ δὲ ἀλλαχού ῥηθέντα (Κεφ. Κ', §. 39) μᾶς βοηθοῦσιν εἰς διακριτικὴν ποῦ ἢ πτώσις αὕτη εἶναι δοτικὴ καὶ ποῦ ἀφαιρετικὴ ἐπὶ τούτων καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων. Ἀλλὰ καὶ αἰτιατικὴ ἀπρόθετος ἀπαντᾷται ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνίοτε, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ (Κ. 94a) οὐδεὶς αὐτοῦς ἄν ἐμπέσοι ζῆλος (Κεφ. ΚΕ', §. 36), ἔνθα ὁ Βρύκιος γράφει αὐτοῖς.

§. 29. Τὸ τελευταῖον (ἀνωτέρω §. 26. γ'.) ἦτον κοινότερον παρ' Αἰολεῦσιν· ὅθεν ἐν ταῖς Βοιωτικαῖς ἐπιγραφαῖς εὐρέθησαν πολλάι τοιαῦται συντάξεις, καὶ ὁ Πίνδαρος δὲ ἐν ταῖς κατ' Αἰολικὴν ἁρμονίαν ᾠδαῖς παρομοίως μεταχειρίζεται· ὅταν δίφρου ἐν θ' ἄρματα πεισιχάλινα καταζευγνύῃ σθένος ἵππιον — ἐν παντα δὲ νόμον εὐθύγλωσσος ἀνὴρ προφέρει — ἐν παντὶ πολιτεύματι ὑπερέχει, κτλ. (Πίνδ. Π. Β', 11. αὐτόθι 86. 1δε καὶ Π. Ε', 36. Νερμ. Ζ', 31). Ἐπειδὴ δὲ τὸ τοιοῦτον ἀπαντᾷται καὶ εἰς ᾠδὰς κατὰ Δωρικὴν ἁρμονίαν γραμμένας, διὰ τοῦτο πολλὰ μὲν διορθοῦνουσιν οἱ Κριτικοὶ (ἴδε Ἑρμᾶννον περὶ Διαλέκτου Πινδάρου σελ. ΚΑ')· ἐπὶ τινων ὁμῶς εἶναι τόσον σύμφωνα τὰ ἀντίγραφα ὥς πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τοῦτο ἦτον ἐν ἀπὸ τὰ κοινὰ τῆς Αἰολικῆς καὶ Δωρικῆς Διαλέκτου.

§. 30. Ἡ δὲ Εἰς τίθεται, μετὰ αἰτιατικῆς, ἐπὶ τῷ ῥήματι ἐνυπάρχουσα καὶ ἡ προηγηθεῖσα κίνησις, συνηθέστατα μετὰ τοῦ ῥήματος κεῖσθαι, ὡς ἐς τὴν (ἦν, Σαλαμίνα) ὑπέκκειται ἡμῖν τέκνα τε καὶ γυναῖκες (Ηρ. Η', 60) — εἰς ἀνάγκην κείμεθα (Εὐρ. Ιφ. Τ. 620) — εἰς ἀνάγκην ἐλθόντες, κείμεθα ἐν αὐτῇ· οὕτω καὶ ἰκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἡραῖον ἐδέοντο (Θουκ. Α', 24) — ἀναστῆτω ἐς ἐκεῖνο τό χωρίον (Θουκ. Α', 87) — ἀναστὰς πορευθήτω, κτλ. Διάφορα δὲ τὰ καὶ ἐν Ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντώμενα ΕΣΣΑΜΟΙ.

ΕΣΣΙΔΩΝΙ, ΕΣΣΤΗΛΗΙ = ἐν Σάμῳ, ἐν Σιδῶνι, ἐν Σήλῃ (Βαί-
κιος περὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας Ἀθηναίων, Β'. σελ. 178). Ταῦτα
εἶναι ὡς τὸ σύσσημος = σύνσημος, κτλ.

§. 31. Καὶ ἡ χρῆσις τῆς Εὔ ἐπὶ κινήσεως καὶ τῆς Εἰς ἐπὶ
στάσεως εὐρίσκεται ἐξηγήσιμος καθ' ὅσον ὑποτεθῇ ὅτι ἐκφέρεται ἡ
στάσις καὶ ὑπονοεῖται ἡ κίνησις (κᾶππεσον ἐν Ἀήμνῳ) ἢ, ἀντι-
στροφῶς, ἐκφέρεται ἡ κίνησις καὶ ὑπονοεῖται ἡ στάσις (εἰς ἀνάγκην
κείμεθα), καὶ οὕτως ὁ λόγος, συνεπτυγμένος ὢν, περιέχει κίνησιν
ἐν ταύτῳ καὶ ἡρεμίαν. Ἐκ τούτου λοιπὸν δυνατόν εἶπεῖν ἐνέ-
τεινε τὸν θρόνον ἐς τὸν ἴζων ἐδίκαζε (Ηρ. Ε', 25)
καὶ (αὐτόθι) ἐν τῷ κατίζων θρόνῳ δικάζει (ἴδε καὶ Ιλ.
Β, 793. Οδ. Π, 365), κτλ. Πάντα ταῦτα ἀνάγονται εἰς τινὰ
βραχυλογία καὶ ἦν λέγεται ὡσαύτως ἐβουλεύοντο
ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης (Ηρ.
Ζ', 100). Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ παρ' ἡμῖν λείπει εἰς τὴν
Ξενιτείαν, κτλ.

§. 32. Δυσκόλως ὁμῶς ἐξηγοῦνται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ
παραδείγματα γ', τὰ ἐν ταῖς Βοιωτικαῖς ἐπιγραφαῖς καὶ τὰ
Πινδαρικά. Περὶ τούτων πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι κρατοῦσιν ἐκ
τῶν ἀρχαίων χρόνων ὅτε ἐκ τοῦ ἐν καὶ εἰν δὲν εἶχαν ἀκόμη
διακριθῇ οἱ νέοι σχηματισμοὶ οἵτινες, διὰ τῆς προσλήψεως τοῦ σ,
ἔγιναν ἐνς, εἰνς, καὶ τελευταῖον ἐς καὶ εἰς (Θειρσχ. Ἑλλην.
Γραμμ. σ. 470), ἐπομένως ἡ ἐν ἐχρησίμευσεν εἰς ἡρεμίας καὶ
κινήσεως δῆλωσιν. Τὸ περὶ ἀδιαφόρου χρήσεως τῆς Προθέσεως Εὔ
πρέπει νὰ ᾔηται ὀρθότατον, περὶ δὲ τῆς ἀρχῆς εἰς ἐμὲ φαίνεται
πιθανώτερον ὅτι ἐνς κατ' ἀρχῆς οὕτα ἔγινεν ἔπειτα ἐς καὶ ἐν,
χωρὶς νὰ χάσῃ, πρὶν Ἀίολεῦσιν, ἢ δευτέρα τὸ ἀδιάφορον τῆς
χρήσεως· οὕτω τὸ τιθένς ἔγινε τιθεῖς καὶ τιθέν, τὸ ἰσάνς ἔγινεν
ἰσᾶς καὶ ἰσάν, κτλ.

§. 33. Οὔτε εἰς ταῦτα ὁμῶς οὔτε εἰς τὰ προηγούμενα πρέπει
νὰ ἀναχθῇ τὸ (Ηρ. Α', 21) ὁ μὲν δὴ (ὁ κήρυξ) ἀπό-
στολος ἐς Μίλητον ἦν, διότι τοῦτο εἶναι ὡς καὶ τὸ (Ηρ.
Ε', 38) αὐτὸς ἐς Λακεδαιμόνα ἀπόστολος ἔγινετο = ἀπε-
στέλλετο· τὸ δὲ (Ηρ. Γ', 80) τὸν αἰδρα στάντα ἐς
ταύτην τὴν ἀρχήν = κατασταθέντα εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ
δήμου. Τὰ δὲ παρ' Ἀττικοῖς ὀλίγα ἀπαντῶμενα προσόμοια παρα-
δείγματα, ἐφθαρμένα νομίζοντες οἱ Κριτικοί, διορθάνουσιν ἐξ ἀντι-
γράφων ἢ καὶ ἐξ εἰκασιῶν· οὕτω π. γ. τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ (Αἴ. 80)
εἰς δήμους μένειν διώρθωσιν ὁ Λοβέκκιος ἐξ ἀντιγραφῶν, ὡς

λίγαι, ἐν δύομοις· τὸ δὲ παρὰ Θουκυδίδην (Ζ', 17) ἀποστελοῦντες ὀπλίτας ἐν τῇ Σικελίᾳ διώρθωσεν ὁ Βέκκερος ἐξ ἀντιγράφων καὶ αὐτός, ὡς λέγει, ἐς τὴν Σικελίαν. Ἀλλὰ κύριος οἶδεν ἂν καὶ αὐτὰ δὲν εἶναι ἀρχαϊσμοῦ λείψανα καὶ ἔχνη τῆς ἀδιαφόρου χρήσεως τῶν δύο τούτων Προθέσεων τὰ ὅπῃα, συγκρυφθέντα καὶ διαλανθάσαντα παρ' Ἀττικοῖς, μόλις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναφαινόμενα, ἀποκατεσάθησαν πάλιν παρ' ἡμῖν καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν ἐπὶ τῆς μόνης τὴν ὁποίαν ἐσώσαμεν εἰς· εὐρίσκομαι εἰς τὸν φόρον καὶ ὑπάγω εἰς τὸν φόρον, κτλ.

§. 34. Ἀν καὶ ὁ σχηματισμὸς ἐν ἀναλογεῖ πρὸς τὸν σχηματισμὸν ἐς, ὁ δὲ εἶν πρὸς τὸν εἰς, ἔπαθαν ὁμῶς τὰ ἐναντία ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν· διότι ὁ μὲν ἐν ἔμεινεν ὁ κοινότερος, ὁ δὲ εἶν ὁ ἀρχαιότερος καὶ ποιητικώτερος· τοῦναντίον ὁ εἰς ἔμεινεν ὁ συνηθές, ὁ δὲ ἐς ὁ ἀρχαιότερος καὶ ποιητικώτερος. Παρ' Ὀμήρῳ φέρεται ἐν, ἐνί, εἶν, εἰνί, καί, κατὰ τὸ μέτρον, ἐς ἢ εἰς. Παρ' Ἡροδότῳ πάντοτε ἐν καὶ ἐς, ἐκτὸς τοῦ (Γ', 70) εἰσάγεται· παρὰ τοῖς Τραγικοῖς ἐν, σπανίως εἶν, καί, κατὰ τὸ μέτρον, εἰς ἢ ἐς. Ποικίλλουσι δὲ τὰ ἀντίγραφα συμφώνου ἐπομένου, εἰσπeseῖν καὶ ἐσπeseῖν· τὸ δεύτερον φαίνεται ὀρθότερον· διότι οἱ Τραγικοὶ ἔγραψαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν ἣτις ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Ἰωνικὴν. Παρ' Ἀριστοφάνει πάντοτε εἰς. Παρὰ Θουκυδίδην κατὰ τὴν εὐφωνίαν εἰς ἢ ἐς, καὶ συνηθῶς ἔπειτα παρὰ τοῖς πεζοῖς ἐν καὶ εἰς.

§. 35. Παρ' ἡμῖν ἐπέχει τόπον ἡ Εἰς Πρόθεσις καὶ τῆς ἐν καὶ τῆς εἰς, τιθεμένη ἐπὶ ἡρεμίας καὶ κινήσεως, ὡς φαίνεται βεβαίως ὅτι ἦτον ἐν χρήσει παρ' Αἰολεῦσι, καὶ πιθανῶς εἰς τὰ σώματα τοῦ λαοῦ καὶ ἄλλων γενῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Παρ' ἡμῖν ἔγινε καὶ ἀναγκαῖον τὸ τοιοῦτον διὰ τὴν ἑλλειψιν τῆς δοτικῆς εἰς τὴν ὁποίαν προσκολλᾶται ἡ ἐν εὐκολώτερον· οὕτω λέγομεν

α'. ἐπὶ γάσεως ἐν τόπῳ, εἶναι εἰς τὴν ξενιτείαν — εὐρίσκεται εἰς τὸν φόρον·

β'. ἐπὶ γάσεως ἐν χρόνῳ, εἰς τὰ νεάτα μου — εἰς τὰ γηράματά μου — ἔχε με εἰς τὰ ζῶντά σου κ' εἰς τὸν ἀποθαμὸν σου (Τραγ. δημ.) — εἰς τὸν χρόνον ἐγέννησεν = ἐντὸς τοῦ χρόνου = ἐν αὐτοῦ·

γ'. ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον, ὑπάγει εἰς Αθήνας — ἐπέρασεν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν. Ωταύτως ὑπάγω εἰς τοῦ θείου μου, εἰς τοῦ διδασκάλου, κτλ.

δ'. ἐπὶ κινήσεως εἰς χρόνον, εἰς τὸ ἐρχόμενον — ἐμβαίνει εἰς τὰ δεκαπέντε·

ε'. ἐπὶ καταστάσεως σωματικῆς ἢ ἠθικῆς, τὸν εὖρηκα εἰς τὸ ὑποκάμισον — τὸν εὖρηκα εἰς τὰ καλά του·

ς'. ἐπὶ ἠθικῆς διευθύνσεως, κυττάζει εἰς πρόσωπον. Ως δὲ ἐκ τῆς ἐξ ἐγεννήθη ἡ ξέ, οὕτως ἐκ τῆς εἰς ἢ ἐς ἐξεβαρβαρώθη ἡ σέ, οἷον σὲ κάθ' αὐτὸ μέρος καὶ καιρό (Βηλαράς. Ἰδε Δ. Π.)

§. 36. Ἐν συνθέσει, ἐξαιρουμένων τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδος καὶ εἰσὴδια καὶ τῶν εἰσοδεύω καὶ εἰσοδιάζω, κατὰ τὸ ἐξοδεύω καὶ ἐξοδιάζω, καὶ εἴτι ἕτερον, ὀλιγίστη εἶναι ἡ χρῆσις τῆς Προθέσεως ταύτης εἰς τὰ σόματα τοῦ λαοῦ. Ἐκ δὲ τῆς ἀδιαφόρου χρήσεως αὐτῆς ἐπὶ ἡρεμίας καὶ κινήσεως καταλαμβάνομεν πρῶτον μὲν τὸ ἀτελές τῆς ἐδικῆς μας γλώττης παραβαλλομένης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν· δεύτερον δὲ ὅτι ἡ ἀπαραβίαστος ἀντικατάστασις ἐν πολλοῖς τῆς Ἐν Προθέσεως εἰς ἐνδειξιν ἡρεμίας καὶ ἡ ἔντεχνος αὐτῆς χρῆσις ἀντὶ τῆς Εἰς φέρει ποικιλίαν καὶ χάριν.

§. 37. Ἡ *in* Πρόθεσις παρὰ Ῥωμαίοις χρησιμεύει εἰς ἐξήγησιν τῆς ἐν καὶ τῆς εἰς, τῆς μὲν πρώτης μετὰ ἀφαιρετικῆς, ὡς εἶδαμεν, τῆς δὲ δευτέρας μετὰ αἰτιατικῆς· οὕτως *in urbe* = ἐν τῇ πόλει, *in urbem* = εἰς τὴν πόλιν· καὶ τοῦτο πάλιν βεβαιοῖ το προειρημένον περὶ τῆς παρ' Αἰολεῦσιν ἀδιαφόρου χρήσεως ἐν πολλοῖς τῆς ἐν καὶ εἰς ἢ, τοῦλάχιστον, τῆς ἐν ἐπὶ ἡρεμίας καὶ κινήσεως. Τὸ ἀρχαιοτρόπον τῶν Αἰολο-Δωριέων ἠκολούθησαν καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις οἱ Ῥωμαῖοι. Ωσαύτως δὲ ἐν συνθέσει παρὰ Ῥωμαίοις. ὡς *indico* = ἐνδείκνυμι, *indico* = εἰσαγγέλλω, *induco* = εἰσάγω, κτλ.

§. 38. Ἡ αὐτὴ δὲ διέθεσις καὶ εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἡρεμίας τε καὶ κινήσεως, ὡς *essere in corte di Roma* καὶ *andare in corte di Roma*. Ωσαύτως καὶ ἐν συνθέσει, ὡς *includere* = ἐγκλείειν καὶ *indurre* = εἰσάγειν ἢ τοι κινεῖν εἰς τι. Παρὰ Γάλλοις ἔγινεν *en* ἐπὶ ἡρεμίας, ὡς *en Grèce, en France*· ἐν δὲ συνθέσει συνήθως ἐπὶ κινήσεως, ὡς *enjoindre*, κτλ. (§. 9.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῶν Δίπτωτων Προθέσεων.

§. 1. Δίπτωτοι Προθέσεις εἶναι, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ ἐσημειώσαμεν, αἱ ἀκόλουθοι τέσσαρες, Ἀνά, Διά, Κατά, Ὑπέρ.

1. *Ανά.*

§. 2. Η *Ανά* Πρόθεσις, ἔαν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν κοινὴν αὐτῆς χρῆσιν καὶ σύνταξιν, ἀνάγεται εἰς τὰς μονοπτώτους, μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη συνήθως· ἔαν δὲ ἀποβλέψωμεν καὶ εἰς τὴν σπανιωτέραν αὐτῆς σύνταξιν, τότε ἀνάγεται εἰς τὰς διπτώτους, μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς εὐρισκομένη ἐνίοτε· ἔαν δὲ τελευταῖον εἰς τὴν σπανιωτάτην, τότε ἀνάγεται εἰς τὰς τριπτώτους, μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς ἀπαντωμένη.

Η Ανά μετὰ Γενικῆς.

§. 3. Μετὰ γενικῆς συντασσομένη ἀπαντᾶται ἡ *Ανά* Πρόθεσις μόνον εἰς τρία μέρη παρ' Ομήρῳ (Οδ. Β, 416. Ι, 177. Ο, 284), καὶ σημαίνει τὸ ἐπάνω· οὕτως εἰς τὸ τελευταῖον χωρίον εἶναι ἄν δὲ καὶ αὐτὸς νηὸς ἐβήσατο ποντοπόροιο. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσυνειθίστου ταύτης συντάξεως δέχονται τὴν *ἀνά* (ἄν, κατὰ συγκοπὴν) ὡς ἐπίρρημα εἰς τὸ ῥῆμα ἀναφερόμενον = ἀνεβήσατο νηός. Επειδὴ ὁμως τὸ ἀναβαίνω συντάσσεται συνήθως μετὰ αἰτιατικῆς (ἀναβαίνω ἵππον), ἡ ἐκφέρεται ἀπτῶτως (Οδ. Β, 419. Ι, 562), διὰ τοῦτο ἄλλοι ἐπρόσ-τρεξαν εἰς ἀναπληρώσεις, ἰσοδυναμοῦντες τὸ ἄνω παράδειγμα μετὰ τὸ ἀναβαίνων ἐπέβη νηός. Ἀλλὰ παρὰ τὰ εἰαία ταῦτα βοηθήματα ἀπλούστερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν τοῦτο ὡς λείψανον ἀπαρχαιωθείσης συντάξεως τῆς *Ανά* Προθέσεως, ὡς καὶ τὸ συγγενὲς αὐτῆς ἐπίρρημα ἄνω προθετικῶς ἐκλαμβάνομενον, οἶον ἄνω ποταμῶν, κτλ.

Η Ανά μετὰ Δοτικῆς.

§. 4. Μετὰ δοτικῆς ἀπαντᾶται μόνον εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἰωνας καὶ Δωριεῖς (ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τοὺς Ἀττικούς) ποιητάς, σημαίνουσα καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐπάνω, ὡς ἀνά Γαργάρῳ ἕκρῳ — ἀνά σκάπτῳ Διός (Ιλ. Ο, 152. Πίνδ. Π. Α', 6). Οὕτω καὶ ἀνά παιδίμῳ ὦμφ — ἀνά βωμῷ θεῶς (Οδ. Λ, 128. Πίνδ. Ολ. ΙΓ', 75).

§. 5. Επειδὴ δὲ τὸ ἐπάνω τινὸς ὄν εἶναι καὶ ἐν τινι, διὰ τοῦτο ἐν πολλοῖς λαμβάνει ἡ *Ανά* τὴν ιδέαν τῆς *Εν*, οἶον ἀνά ναυσίν — ἀνά ἐλάταισι (Εὐρ. Ιφ. Λ. 754. 1058). Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ σχεδὸν καταντᾷ εἴτε ἡ ἀνά ἐν τῷ χρυσέαισιν ἄν' ἵπποις (Πίνδ. Ολ. Α', 41) καὶ ἐν τῷ ἵπποις

αν πτεροέσαις (Εὐρ. Ηλ. 466) ἐκληφθῇ = ἐπὶ ἢ = ἐν. Οὕτω καὶ εἰς τὸ Ομηρικὸν (Ιλ. Α, 15) χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ τὸ ἐν τῷ, τὸ ἐπὶ τοῦ ἢ περὶ τό, ὑπὸ διάφορον ὄψιν θεωρούμενα, ὅλα ἀρμόζουσιν.

Ἡ Ἀνὰ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 6. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ συννηθέσθαι, σημαίνει ἡ Ἀνὰ Πρόθεσις

α'. θέσιν ἐπάνω τινός, ὡς ἀνὰ χθόνα — θῆκεν ἀνὰ μυρίκην (Ιλ. Κ, 466)·

β'. κίνησιν ἐπάνω τινός ἢ διὰ τινος, ὡς χλωρὰν δ' ἀν' ὕλην — βαθεῖαν ἀνὰ χλόαν (Εὐρ. Ἰππ. 17. 1138).

γ'. κίνησιν ἐναντίαν τινός διευθύσεως, ἐπὶ τῆς φράσεως ταύτης ἀνὰ τὸν ποταμὸν πλέειν (Ηρ. Α', 194) = πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ.

δ'. κίνησιν εἰς τόπον ἐν γένει, σπανίως μὲν ὡς εἰς τέρμα, οἷον ἀνὰ δ' ἄντρον (Εὐρ. Ἰων. 1494)· συννηθέστατα δὲ κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς διαδόσεως καὶ διασκορπίσεως, οἷον δόξα δ' ἐχώρει ἀν' Ἑλλάνων στρατόν (Εὐρ. Εκ, 119)· καὶ ἡ ἐννοία αὕτη συνεννοεῖται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀπανταχοῦ σχεδόν

ε'. διεύθυνσιν, ἀνὰ πρόθυρον (Ιλ. Τ, 212) = πρὸς τὸ πρόθυρον·

ς'. ἔκτασιν τοπικὴν, ὡς ἀνὰ δώματα — ἀσίδιμος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα = καθ' ὕλην τὴν ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος.

ζ'. ἔκτασιν χρονικὴν ἢτοι διάρκειαν, οἷον ἀνὰ νύκτα — ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. Καὶ ἡ ἔκτασις δὲ καὶ ἡ διάρκεια ἐννοοῦνται ἐν τούτοις κατὰ μεγάλα διαστήματα.

η'. ἐπιμερισμὸν μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν, ὡς ἀνὰ τρεῖς — ἀνὰ τέσσαρας — ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, κτλ.

§. 7. Σημαίνουσα ἡ Ἀνὰ Πρόθεσις πάντοτε ἢ σχεδὸν πάντοτε τὴν διὰ πάσας τῆς ἐκτάσεως τοῦ ὀνομαζομένου πράγματος κίνησιν ἢτοι ἐξάπλωσιν καὶ διάδοσιν διαφέρει τῆς Εἰς ἢ ὁποία σημαίνει μόνον τὸ τέρμα. Διαφέρει δὲ καὶ τῆς Διὰ ἢ ὁποία σημαίνει διάβασιν καὶ περαστικὴν κίνησιν. Ὡσαύτως καὶ τῆς Ἐν ἢ ὁποία σημαίνει μέρος ὠρισμένον καὶ τοῦτο ἐν ζάσει, ἐν ᾧ ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀνὰ σημαίνει ἔκτασιν μεγάλην καὶ κίνησιν τινα ἐννοουμένην· οὕτω, π. χ. τὰ ἀνὰ τὴν Ἡπειρον, εἰς τὴν Ἡπειρον, διὰ τῆς Ἡπείρου, ἐν τῇ Ἡπείρῳ ἤθελαν

εἶναι διάφορα. Ἡ ἔννοια τῆς ἐξπλώσεως συνεννοεῖται, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον, ἀπανταχοῦ μετὰ τῆς Ἀνὰ οὕτως ὁ πιτόμενος ἀνὰ Διὸς αἰθέρα (Εὐρ. Ἀδελῶν Αποσπ. 138) ἵπταται καὶ ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ αἵθερος — ἀνὰ Πήλιον ἦλθον (Εὐρ. Ἰφ. Α. 1040) — καὶ ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Πηλίου οὕτως καὶ τὸ (Εὐρ. Φ. 1281) ἀνὰ στρατὸν κυρίως — ἀνὰ μέσον τοῦ στρατοῦ.

§. 8. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ Ἀνὰ Πρόθεσις

α'. τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν, ὡς ἀναβαίνω, ἀνατείνω, ἀνασύρω, ἀνατέλλω.

β'. τὴν εἰς τὰ ὀπίσω κίνησιν, ὡς ἀνακάμπω, ἀναποδίζω, ἀνακρούομαι πρύμναν.

γ'. κίνησιν ἐναντίαν τινὸς διευθύνσεως ἐπὶ τῆς φράσεως ἀναπλέειν τὸν ποταμόν (§. 6. γ').

δ'. ἐμπόδισιν καὶ μακρυσμόν, ὡς ἀναχαιτίζω, ἀναστέλλω, ἀνακαλύπτω.

ε'. τὸ πάλιν ἥτοι ἐπανάληψιν, ὡς ἀναδικάζω, ἀναζωπυρῶ, ἀνανεῶ.

ς'. τὸ ἐναντίον ἥτοι τὸ ἀναιρετικὸν τῆς τοῦ ἀπλοῦ σημασίας, ὡς ἀνακλώθω (= ξεκλώθω), ἀναπτύσσω (= ξεδιπλύνω) οὕτω καὶ ἀνατρέπω.

ζ'. ἐπίτασιν, ὡς ἀνακοχλάζω, ἀναβρυχώμαι, ἀνακυκῶ, ἀνάπλεω.

η'. διαμελισμόν, ὡς ἀνατέμνω, ἀναλύω.

θ'. ἀκρίβειαν, ὡς ἀνακαθαίρω, ἀνακρίνω, ἀναθεώρησις.

ι'. συμφωνίαν, ὡς ἀναλογῶ (= ἀνὰ λόγον ἥτοι κατὰ λόγον εἰμί). Κατὰ ταῦτα δυνατόν νὰ ἀναλυθῇ καὶ πᾶσα ἄλλη τροπολογία τῆς Προθέσεως ταύτης.

§. 9. Θέλοντες δὲ ἀπὸ τὰ διάφορα σημαινόμενα τῆς Ἀνὰ Προθέσεως νὰ ζητήσωμεν τὰ γενικώτερα εὐρίσκομεν ὅτι ὡς τοιαῦτα πηρὶς αὐτῶν 1. ἡ ἔννοια τοῦ ἄνω καὶ τῆς πρὸς τὰ ἄνω διευθύνσεως 2. ἡ τῆς κατ' ἔκτασιν διαδόσεως, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτουσι τὰ ἄλλα διότι τὸ ἀνὰ νύκτα, π. χ. τὸ ἀνὰ τὸν πόλεμον γινόμενον, κτλ. ἐκτείνεται ἐπάνω εἰς τὴν νύκτα, ὡς τὸ ἀνὰ χιθόνα καὶ τὸ ἀνὰ μυρίκην τιθέμενον. Τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ εἰς τὸ ἀνὰ στρατόν, ἀνὰ Ἑλλάδα καὶ τὰ ὅμοια ἢ φωνὴ δηλ. ἢ φήμη καὶ τὰ τοιαῦτα θεωροῦνται ὡς νεφέλη ἢ

ὀρίγλη ἐπιπολάζουσα· τοῦλάχισον ἐκ τούτου λαβὸν ἀρχὴν τὸ πρᾶγμα ἐφηρμόσθη ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλα ὅπου, ὕλικῶς λαμβανόμενον, δὲν ἐπαληθεύει.

§. 10. Ἀπὸ τὰ δύο πάλιν ταῦτα τὸ τοῦ ἄνω σημαινόμενον φαίνεται τὸ πρῶτισον καὶ τὸ κυριώτερον· διότι ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων ἐκ τῆς εἰς τὰ ἄνω κινήσεως προκύπτει ἢ κατ' ἐκτασιν διάδοσις, ἐκ ταύτης δὲ πάλιν ἄλλαι ἀνάλογοι· οὕτω, π. χ. ὁ ἄνω βαίνων καπνὸς ἐκτείνεται καὶ διαδίδεται, διαδιδόμενος διαιρεῖται· διαιρούμενον δὲ πᾶν πρᾶγμα κανονικῶς ἢ ἀτάκτως γίνεται μικρότερον· μικρότερον δὲ ὃν θεωρεῖται ἀκριβέστερον. Ἐκ τῆς σημασίας λοιπὸν τοῦ ἄνω προκύπτει ἢ τῆς ἐκτάσεως καὶ διαδόσεως, ἐκ ταύτης δὲ ἢ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ διαμελισμοῦ καὶ ἢ τοῦ ἐπιμερισμοῦ ἥτοι τῆς κανονικῆς διαιρέσεως (ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν = ἀκριβῶς διηρημένον εἰς πᾶσαν ἡμέραν)· ἐκ δὲ τῆς διαιρέσεως προκύπτει ἢ σημασία τῆς ἀκριβείας, διότι τὰ ὅλα διαιρούμενα εἰς μέρη θεωροῦνται, ὡς εἵπαμεν, ἀκριβέστερον· ἀνακρίνω = κρίνω ἀνὰ ἓν.

§. 11. Ἐκ τῆς τοῦ ἄνω κατ' εὐθεΐαν προκύπτει ἢ σημασία τοῦ ὀπίσω· διότι πολλάκις συρπύπτει τὸ ἓν μὲ τὸ ἄλλο· οὕτω, π. χ. οἱ ἀναχαιτίζοντες τοὺς ἔππους σύρουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ ὀπίσω, τὸ ὅποιον δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένη χωρὶς νὰ σύρῃ τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὰ ἄνω· ἐκ τούτου δὲ ἡ ἔννοια τῆς κωλύσεως. Ἐκ τῆς τοῦ ἄνω ὡσαύτως σημασίας προκύπτει κατ' εὐθεΐαν καὶ ἡ ἐπιτατική· διότι τὸ ἀνακυγλάζει, π. χ. κυρίως = πέμπει τὸ κόχλασμα ἐπάνω, τὸ ὅποιον ὑποθέτει δύναμιν μεγάλην ὅποια εἶναι ἡ ἰδέα τῆς ἐπιτάσεως· ἀνακλαίω = σύρω ἐπάνω φωνὴν κλαυθμηράν (ἀνιστάναι βοήν). Ἡ τῆς ἐπαναλήψεως σημασία προκύπτει ὡσαύτως ἐκ τοῦ ἄνω κατ' εὐθεΐαν, διότι σημαίνει ὅτι λαμβάνεται τὸ πρᾶγμα ἄνωθεν ἐκ τῆς ἀρχῆς· ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ ἀναιρετική σημασία, ὡς ἀνακλώθω, ἀναλύω, κτλ. Ἡ ἔννοια τοῦ ἄνω εὐκόλως παρατηρεῖται εἰς τὸ ἀνακαλύπτω = σύρω ἄνω τὸ κάλυμμα, εἰς τὸ ἀνατρέπω = τρέπω τὰ κάτω ἄνω, εἰς τὸ ἀναπλέω, διότι αἱ πηγαὶ εἶναι ἀνώτερον καὶ ὑψηλότερον παρὰ τὰς ἐκβολάς. Παρομοίως καὶ εἰς τὸ ἀνὰ στόμα ἔχειν· διότι τοῦτο δηλοῖ ὅτι τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης δὲν περιορίζεται ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀλλὰ ἀναβαίνει εἰς τὸ σῶμα καὶ ἀναδεικνύεται διὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐκφωνουμένων ἐπαίνων, κτλ.

§. 12. Ἡ ἔννοια λοιπὸν τοῦ ἄνω, διαφόρως τροπυλογουμένη, ἐπικρατεῖ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς τὴν Ἀνὰ Πρόθεσιν. Καὶ

καθὼς ἡ Ἐν καθ' ὅλας τὰς προεξηγηθείσας αὐτῆς τροπολογίας σημαίνει πάντοτε τὸ ἔν τινι κατὰ διάφορον τρόπον καὶ λόγον· καθὼς ἡ Πρὸ εἶναι ἀπανταχοῦ Πρὸ, ἡ Σύν σημαίνει πάντοτε τὸ ὁμοῦ, ἡ Εἰς τὴν εἰς τι γενομένην κίνησιν, οὕτως ἡ Ἀνὰ σημαίνει τὸ ἐπάνω, διαφόρως τροπολογούμενον. Ἀν ἐπὶ τινων, παραμεληθείσης τελευταῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἄνω, ἔμεινε καθαρὰ ἡ τῆς διαδόσεως καὶ διευθύνσεως καὶ μὲ βίαν ἤμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐννοια τοῦ ἄνω, τοῦτο οὔτε ἄλογον οὔτε παράδοξον φαίνεται. Ὅτι δὲ καὶ αὕτη ἡ Πρόθεσις, ὡς αἱ λοιπαί, δυνατόν νὰ λάβῃ ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ποτὲ μὲν τὴν μίαν ποτὲ δὲ τὴν ἄλλην τροπολογίαν τοῦτο γίνεται φανερόν ἐκ τῶν ὁπόσα περὶ τῆς Ἀντὶ ἄνωτέρω εἶπαμεν· οὕτω π. χ. ἀναχωρῶ· α' = μακρύνομαι ἐκ τοῦ δεῖνος σημείου καὶ ποδίζω εἰς τὰ ἐξ ὧν ὠρμήθην· β' = μακρύνομαι ἐκ τινος καὶ ὑπάγω εἰς ἄλλον τόπον.

§. 13. Ἐν παραθέσει παρ' ἡμῖν, εἰς τὰ σόματα δηλ. τοῦ λαοῦ, δὲν γνωρίζεται ἡ Ἀνὰ Πρόθεσις, ἐν συνθέσει ὁμῶς εἶναι ἀρκατὰ εὐχρηστος. Εφύλαξε σημεινόμενα

α'. τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν, ὡς ἀνασύρω, ἀνασηκόνω, ἀνάδοχος, ἀναδεκτός, ἀνάσαρκα (*carne cresciuta*)·

β'. τὸ ἀντίστροφον τῆς ὀρθῆς διευθύνσεως, ὡς ἀνάστροφα, ἀνάποδα, ἀνάσκελα (= μὲ τὰ σκέλη ἐπάνω), ἀνάλαιμα (μοῦ ἦλθε τὸ φαγητὸν ἀνάλαιμα), ἀνάχερα (Κερκ.)·

γ'. τὸ τῆς ἐπιτάσεως, ὡς ἀνατρομάζω, ἀναγελῶ, οἶον κάθισ' ἡ πομπὴ στὸν δρόμον, καὶ ἀναγέλα τοὺς διαβάτας—ἀναγορεύω=κακολογῶ (Ιλ. Β, 250. Ἰδε Δ. Π.)

δ'. τὸ τοῦ ἀπομακρυσμοῦ, οἶον ἀνάμερα, ἀναμερίζω (= θέτω κατὰ μέρος)·

ε'. τὸ τοῦ ἐπιμερισμοῦ, ὡς ἀνάραια = ἀνὰ ἀραιὰ διαστήματα·

ς'. τὸ τῆς ἐπαναλήψεως, ὡς ἀνανεοῦν· συνηθέστερος ὁμῶς ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας προσλαμβάνεται καὶ ἡ ἐξ ἢ ξε, ὡς ἐξανανεοῦν, ἐξαναῆλθε, ξαναγυρίζει, ξαναφορτόνει, κτλ.

§. 14. Περίεργον δὲ τὸ σημαινόμενον τῆς ἀνὰ παρ' ἡμῖν εἰς τὸ ἀναλήφω, σχηματισθὲν ἐκ τοῦ ἀνελήφθη· οὕτω λέγεται ὁ διάβολος τὸ ἀναλήφει = τὸ κάμνει ἄφαντον· τὸ ἀνάληψεν, ἀναλήφθη τὸ πρᾶγμα ἀπ' ἐμπρός μου, κτλ. Προκύπτει δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἄνω· διότι τὰ παραπολὺ ἄνω φερόμενα ἀληθῶς ἀναλήφονται ἥτοι γίνονται ἄφαντα

ἀόρατα. Ἡ τοιαύτη παραγωγή καὶ γραφή τοῦ ῥήματος μὲ φαίνεται ὀρθότερα παρὰ ἀναλείφω ὡς ἐξαλείφω.

§. 15. Ἡ Ρωμαϊκὴ Γλῶσσα μόνον εἰς τοὺς ἐπιμερισμούς, κατὰ τὰς ἱατρικὰς φαρμακοδοσίας, συνειθίζει τὴν Ἀνὰ Πρόθεσιν, ὡς *ana uncias sex*, τὸ ὅποιον ἐπέρασεν ἀμετάβλητον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς νεωτέρας γλώσσας. Μόνη ἡ Γερμανικὴ γλῶσσα ἔχει Πρόθεσιν *an*, ὁμοιάζουσαν εἰς πολλότατα σημαινόμενα μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀνὰ, τιθεμένην δηλ. καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς Ἐν, ὡς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνὰ· εἶναι δὲ τῶν ἐνδεχομένων ὅτι τὸ Γερμανικὸν *an* καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἀνὰ εἶναι τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, καὶ ὅτι αὐτὰ πάλιν, συγγενεύοντα κατὰ τὴν σημασίαν μὲ τὴν ἐν, συγγενεύουσι καὶ κατὰ τὴν ἀρχήν.

2. Διά.

Ἡ Διὰ μετὰ Γενικῆς.

§. 16. Ἡ Διὰ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει
α'. διάβασιν ἀνὰ μέσον τόπου, ὡς διὰ τῆς ἀγορᾶς —
διὰ πολεμίας πορεύεσθαι·

β'. διάβασιν διὰ χρόνου, ὡς δι' ἡμέρας — διὰ παντὸς τοῦ χρόνου·

γ'. διάστημα· 1. τοπικόν· 2. χρονικόν, ὡς· 1. δι' ὀλίγου, διὰ πολλοῦ, διὰ πλείστου διαστήματος — διὰ δέκα σταδίων· 2. δι' ὀλίγου, διὰ πολλοῦ χρόνου — διὰ πολλοῦ τοῦ χρόνου οὐχ' ἐωράκειν σι — δι' ἡμέρας (= ὀλημερίς)·

δ'. ἐπανάληψιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος, ἐξαιρέτως μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· 1. ἐπὶ τόπου· 2. ἐπὶ χρόνου, ὡς· 1. διὰ δέκα ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι· 2. διὰ τρίτου ἔτους — διὰ πεντετηρίδος = κάθε πέντε ἔτη·

ε'. τὸ μέσον καὶ ὄργανον, ὡς δι' ἀγγέλων λέγειν — διὰ θυσιῶν — δι' ὄρκων — διὰ τῶν ὀφθαλμῶν·

ς'. ὕλην, ὡς δι' ἐλέφαντος = ἐξ ἐλέφαντος·

ζ'. τὸ μᾶλλον ἢτοι ὑπεροχήν, ὡς εὐδοκιμήσας διὰ πάντων τῶν βασιλέων.

§. 17. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Πρόθεσις αὕτη σημαίνει
α'. τὸ διὰ μέσου, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον διὰ πόντιον κῦμα — δι' Ἀχέροντα· ἡ σημασία αὕτη ἀπαντᾶται παρὰ ποιηταῖς·

β'. τὸ διότι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ συνηθέστερον, ὡς διὰ ταῦτα — διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκολάσθη·

γ'. τὸ τέλος, ὡς διὰ τὰ χρήματα πάντα γίγνεται, κτλ.

§. 18. Κατὰ ταῦτα ἐρμηνεύονται πολλόταται φράσεις, γινόμεναι διὰ τῆς Προθέσεως ταύτης, μετὰ τῶν ῥημάτων ἐξαιρέτως εἶναι, γίγνεσθαι, ἔχειν, λαμβάνειν, ἰέναι, ἔρχεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων, ὡς διὰ φόβου εἶναι (= φοβεῖσθαι) — διὰ φιλίας — δι' ἐχθρας γίγνεσθαι τινι (= φιλιοῦσθαι, ἐχθραίνεισθαι — δι' ὀργῆς ἔχειν τινά (= ὀργίζεσθαι τινι) — δι' οἴκτου λαβεῖν (= οἰκτεῖραι), — διὰ μάχης ἰέναι — διὰ δίκης ἔρχεσθαι (= μάχεσθαι, δικάζεσθαι, κτλ.)· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ παρ' Αἰσχύλῳ (Προμ. 120) τὸν πᾶσι θεοῖς δι' ἀπεχθείας ἐλθόντα· παρὰ δὲ τοῖς μεταγινεσέροις καὶ παραλειπτικῶς ὁ διὰ μίσους μοι = ὁ μισητός μοι. Ωσαύτως παραλειπτικὸν εἶναι εἰς τὴν μετὰ αἰτιατικῆς τῆς Προθέσεως ταύτης σύνταξιν τὸ Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καί, εἰ μὴ διὰ τὸν Πρύτανιν, ἐνέπεσεν ἄν (Πλάτ. Γοργ. 516) = εἰ μὴ ἐκωλύοντο. Παρ' ἡμῖν μὴ ὁ δεῖνα, ἦτον χαμένος ὁ ἄνθρωπος.

§. 19. Ἐν συνθέσει σημαίνει, ὡς καὶ ἐν παραθέσει, ἡ Πρόθεσις αὕτη τὸ διὰ μέσου· 1. τοπικόν· 2. χρονικόν· 3. ἀντιπροσωπικόν· 4. ὀργανικόν, οἷον· 1. διέρχεσθαι, διαβαίνειν, διαρρεῖν, διαπύλιον (τέλος), διαγώγιον (*dazio di transito*)· 2. διημερεύω, διανυκτερεύω· 3. διακηρυκεύομαι, διαπέμπομαι, διάγγελος· 4. διακληρόω, διακοντίζω, κτλ.

§. 20. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς σημασίας προκύπτει ἄλλη ἀνάλογος, καὶ ἐκ ταύτης πάλιν ἄλλη καὶ οὕτω καθεξῆς. Εἶναι δὲ μάλιστα αἱ ἐξῆς·

α'. ἡ τοῦ χωρισμοῦ ἐν γένει, ἡ διαχωρισμοῦ, ὡς διαζεύγνυμι, ἡ ἀποχωρισμοῦ, ὡς διαλαμβάνω, διατειχίζω·

β'. ἡ τῆς διασάσεως, ὡς διάλευκος, διάχρυσος, διάλιθος·

γ'. ἡ τῆς διαφορᾶς καὶ διακρίσεως, ὡς διαφέρω, διαφωνῶ, διαστέλλω, διαγιγνώσκω·

δ'. ἡ τῆς σρεβλότητος, ὡς διαστρέφω·

ε'. ἡ τῆς ὑπεροχῆς, ὡς διαπρέπω, διάσημος, διαβόητος (ἐπὶ κακοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον)·

ς'. ἡ τῆς διανεμήσεως καὶ διατάξεως, ὡς διανέμω, διαδίδωμι, διατάσσω, διατίθημι·

ζ'. ἡ τῆς διασκορπίσεως, ὡς διαρρίπτω, διαχέω, διασπασσάσθαι·

η'. ἡ τῆς συνεχείας, ὡς διαμένειν, διατελεῖν·

θ'. ἡ τῆς τελειώσεως, ὡς διαπράττω, διεργάζομαι, διαπερῶ·

ι'. ἡ τῆς ἐπιτάσεως, ὡς διαμυρτύρομαι, διίσχυρίζομαι, διακωλύω·

ια'. ἡ τῆς ἀκριθείας, ὡς διαπυνθάνεσθαι, διεξιέναι·

ιβ'. ἡ τῆς ἀμοιβαιότητος καὶ διαγωνίσεως, ὡς διαξιφίζομαι, διαδορατίζομαι. Εἶναι δὲ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ μέσθην φωνήν (Κεφ. ΚΑ', §. 49. §. 57). Κατὰ ταύτας δὲ δυνατόν νὰ ἐμηνευθῇ καὶ πᾶσα ἄλλη τροπολογία.

§. 21. Εἰν τῶρα θελήσωμεν ἐκ τῶν διαφόρων τροπολογιῶν τῆς Προθέσεως ταύτης νὰ εὕρωμεν τὰς γενικωτέρας, ὡς τοιαῦται μᾶς παρίστανται τρεῖς· 1. ἡ τῆς διαβάσεως· 2. ἡ τοῦ χωρισμοῦ· 3. ἡ τοῦ αἰτίου ἐν γένει· διότι ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἐναυρίσκονται εἰς ταύτας· ὁ δὲ ὅλης τῆς ἡμέρας, φέρ' εἰπεῖν, ἐργαζόμενος περᾶ διὰ μέσου τῆς ἡμέρας, ὡς ὁ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορευόμενος· καὶ πάλιν ὁ διαφέρων, ὁ διαπολιτευόμενος, κτλ, εἶναι οὕτως ἀπ' ἀλλήλων ἠθικῶς χωρισμένοι, ὡς εἶναι φυσικῶς οἱ διεzeugμένοι ἵπποι. Ὡσαύτως ὁ διὰ τὴν μέλλησιν ζημιούμενος καὶ ὁ διὰ τὰ χρήματα πράττων τι ἔχουσι τὸν ἀποχρῶντα λόγον, ὁ μὲν τῆς ζημίας του εἰς τὴν μέλλησιν, ὁ δὲ τῆς πράξεώς του εἰς τὰ χρήματα.

§. 22. Εἰν δὲ θελήσωμεν καὶ ἀπὸ τὰς τρεῖς ταύτας γενικωτέρας τροπολογίας νὰ ἀνιχνεύσωμεν μίαν σημασίαν τὴν κυριωτέραν, πρέπει ὡς τοιαύτην νὰ δεχθῶμεν τὴν τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ διαχωρισμοῦ· διότι καὶ ἡ τῆς διαβάσεως καὶ ἡ τοῦ αἰτίου ὑπάρχονται τρόπον τινὰ εἰς αὐτήν· οὕτω, π. χ. ὁ διαρρέων τὴν πόλιν ποταμὸς τὴν διαιρεῖ, ὁ διαβαίνων τὸν ποταμὸν ἄνθρωπος τὸν διαχωρίζει. Ὡσαύτως τὸ διὰ γάλακτος, τὸ δι' ἐλέφαντος γινόμενον περᾶ διὰ τοῦ γάλακτος καὶ διὰ τοῦ ἐλέφαντος· οὕτω λοιπὸν τὸ γάλα καὶ ὁ ἐλέφας εἶναι τὸ δι' οὗ γίνεται ἡ διάβασις, εἶναι καὶ ἡ ὕλη ἐξ ἧς, ἐπιμένως αἷτιον ἢ συναίτιον. Ἡ ἰδέα τῆς Διὰ Προθέσεως ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ χωρισμοῦ σώζεται εἰς τὸ συγγενὲς ἐπίρρημα δίς τὸ ὅποιον πάλιν συγγενεύει μὲ τὸ δίχα καὶ διχῇ. Καὶ τὸ μὲν δίς ἐγινε κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ δυῖς, καὶ κατὰ συγκοπὴν πάλιν ἐκ τοῦ δίς ἐγινε δί, διοσσύλλαβος, δῖεννος = *biennis*, κτλ.

(18^{ος} Δ. Π.). Οτι δὲ εἰς τὸ δύο ἐν γένει περιέχεται ἡ ἐννοία τῆς διαιρέσεως εἶναι φανερόν· διότι τὸ ὁλόκληρον ἐν, γινόμενον δύο, διαιρεῖται, ὅ ἐστι λαμβάνεται διὰ = χωριστὰ, ἥτοι λαμβάνεται δῖς.

§. 23. Ἡ σημερινὴ ἡμῶν γλῶσσα μόνον τὴν μετὰ αἰτιατικῆς σύνταξιν γνωρίζει τῆς Διᾶ, ὡς καὶ τῶν περισσοτέρων Προθέσεων, εἰς τὰ σώματα δηλ. τοῦ λαοῦ. Σημαίνει δὲ

α'. τὸ διότι, ὡς διὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἔπαθα ταῦτα·

β'. σκοπὸν καὶ τέλος, ὡς ὑπάγει διὰ νερόν, διὰ ξύλα, σὲ ὁμιλῶ διὰ τὸ καλόν σου·

γ'. ὑπεράσπισιν, ὡς κάλλιον διὰ τὴν πατρίδα κἀνένας νὰ χαθῇ·

δ'. ἀντικατάστασιν, ὡς ἔρχομαι ἐγὼ διὰ τὸν πατέρα μου·

ε'. ἀρμοδιότητα, ὡς ἄξιος διὰ βασιλέα — καλὸς διὰ τὸ τουφέκι — νέα διὰ ὑπανδρείαν, κτλ. Εἶναι δὲ περίεργα τὰ καλὸς διὰ παπῶς (= διὰ νὰ ᾔῃ) — σπουδάζει διὰ ἰατροῦς (= διὰ νὰ γένη)· τὸ δὲ ἐσπούδασεν ἰατροῦς = ἐσπούδασε καὶ ἔγινεν ἰατρός.

§. 24. Ἐν συνθέσει ἐφύλαξεν ἡ Πρόθεσις αὕτη παρ' ἡμῖν

α'. τὴν σημασίαν τοῦ διὰ μέσου, ὡς διατρυπῶ, διαπερῶ·

β'. τὴν σημασίαν τοῦ χωρισμοῦ, ὡς διακόπτω, διαζύγιον, διαλυστήριον·

γ'. τὴν τῆς σρεβλότητος, ὡς διεστραμμένος·

δ'. τὴν τῆς ἐξαιρέσεως ἥτοι προτιμήσεως, ὡς διαλέγω, διαλεκτός·

ε'. τὴν τῆς διανεμήσεως καὶ διατάξεως, ὡς διαμοιράζω, διατάσσω, διάταξις.

§. 25. Οχι πλήρης ἡ διὰ πρόθεσις, τὸ δῖς ὁμῶς καὶ δι' ἐπέρασαν εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, ὅχι μόνον εἰς τὸ *bis* καὶ *bi*, οἷον *bissextus* καὶ *bivium* ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ *dis* καὶ *di*, ὡς ἀχώριστα προθετικὰ μόρια, σημαντικὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· 1. τοῦ χωρισμοῦ· 2. τῆς διασκορπίσεως· 3. τῆς διαφορᾶς. 4. τῆς ἐπιτάσεως, ὡς· 1. *disjungo* = διαζεύγνυμι· 2. *dissemino* = διασπείρω, *diripio* = διαρπαζῶ· 3. *dissonus* = διάφωνος, *dissimilis* = διάφορος, ἀνόμιμος· 4. *discupio* = *valde cupio*, ὡς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν διαψέγω, διαποροῦμαι. Ἐνίοτε δὲ καὶ

ἐπὶ ἄλλης σημασίας ἀναλόγου τῆς Ἑλληνικῆς διὰ, ὡς *dirigo* κατὰ τὸ διορθῶ, *diligo* κατὰ τὸ διαλέγω (§. 23. δ'. Ἰδε καὶ Πρόδρ. Ἑλλην. Βιβλ. ρν').

§. 26. Ἐκ τῆς Λατινικῆς ἐπέρασαν τὰ δύο ταῦτα προθετικὰ μόρια καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, τὸ μὲν *di* κατὰ σημασίαν ἐπιτατικὴν, ὡς *dilater* = διατείνω, τὸ δὲ *dis* ἐπὶ χωρισμοῦ, διασκορπίσεως, διαφωνίας καὶ ἀναιρέσεως, ὡς *disjunction* = διάζευξις, *dilacérer* = διασπαράττειν, *disparité* = ἀνισότης, *discréditer* = ἀναιρεῖν τὴν ὑπόληψιν τινος. Ὡς οὖτως καὶ εἰς τὴν Ἰταλικήν. Μένει τώρα ζητήσεως ἄξιον ἂν τὸ Λατινικόν, Γαλλικόν καὶ Ἰταλικόν *de* παράγεται ἐκ τοῦ *di* καὶ ἐπομένως ἐκ τοῦ διὰ, ὡς ἤθελε πάλαι ποτὲ ὁ Ἀμβρόσιος Καλεπῖνος, ἢ πολλῶ μᾶλλον εἶναι τὸ Ἑλληνικόν δὴ (ὅθεν *de*), δέ, *ibide* (π) ᾧδε, θε ἢ θεν, *inde* = ἐνθεν, καὶ *aliunde* = ἄλλοθεν = ἐξ ἄλλου μέρους, ὅθεν καὶ ἡ ιδέα τῆς ἀφαιρέσεως, *demo*, *demens*; κτλ. ἂν εἰς ταῦτα καὶ εἰς τὸ *dicere de re* = περὶ τοῦ πράγματος λέγειν — *mentio de pecunia* = περὶ χρημάτων μνεΐα· καὶ ἂν ἀπανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ *de* ἢ διάφορον. Περὶ πάντων τούτων παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

3. Κατά.

§. 27. Ἡ Πρόθεσις αὕτη ἡ ὁποία, ἂν καὶ ἀντίθετος εἰς τὴν προεξηγηθεῖσαν Ἀνά, ἔχει, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, πολλὰς ὁμοιότητας πρὸς αὐτήν, ὁμοιάζει ἀκόμη καὶ κατὰ τοῦτο, καθότι, μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς συνήθως συντασσομένη, δυνατόν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὰς τριπτώτους, ὡς καὶ μετὰ δοτικῆς ἐνίοτε ἀπαντωμένη. Ἀλλὰ τὸ μόνον παράδειγμα διὰ τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀποδοθῇ μετὰ τινος πιθανότητος ἡ τοιαύτη εἰς αὐτὴν σύνταξις εἶναι τὸ (Οδ. Κ. 238) κατὰ συφροῖσιν ἐέργυν· εἰς δὲ τὰ ἄλλα δύο (Οδ. Β, 425. Ο, 290) κατὰ προτόνοιεν ἔδησαν, ἢ κατὰ εἶναι· ἐπίρρημα ἀναφερόμενον εἰς τὸ ῥῆμα = κατέδησαν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ αὐτὸ δυνατόν νὰ ἀρμόσῃ καὶ εἰς τὸ πρῶτον = κατεέργυν, διὰ τοῦτο τὴν ἀφίνομεν εἰς τὰς διπτώτους, ὡς καὶ πᾶν Ἀνά.

Ἡ Κατὰ μετὰ Γενικῆς.

§. 28. Μετὰ γενικῆς συντασσομένη ἡ Κατὰ Πρόθεσις σημαίνει α'. τὸ σημεῖον τῆς ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω κινήσεως, ὡς ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ρέοντες (= ἐκ τοῦ ὄρους) — κατ'

αἰγίλιπος πάτρης (Ομ.) — κατὰ τοῦ τείχους κρεμάσαι
— κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνειν (Ηρόδ. Λυσίας).

β'. τὸ σημεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου πίπτει καὶ τελευτᾷ ἡ ἄνωθεν
κίνησις, ὡς κατὰ χθονὸς πήξας ὕματα (= ἐπάνω) —
δάκρυα κατὰ πέπλων — κατὰ γῆς πίπτειν.

γ'. τὸ ὑποκάτω, ὡς κατὰ γῆς (= ὑποκάτω εἰς τὴν γῆν)
— κατὰ χθονὸς ὥχετο (Ιλ. Ψ, 100) — ἀφανίζεσθαι,
καταδεδυκέναι κατὰ τῆς θαλάσσης.

δ'. τὸν ὅρον ἐξ οὗ γίνεται ἡ διεύθυνσις, χωρὶς ἄλλης σχέ-
σεως, ὡς κατὰ νώτου (= ἐκ μέρους τοῦ νώτου, ὀπισθεν)
— κατὰ προσώπου (= ἐμπροσθεν).

ε'. τὸν ὅρον πρὸς ὃν γίνεται ἡ διεύθυνσις, ὡσαύτως χωρὶς
ἄλλης σχέσεως, οἷον κατὰ σκοποῦ τυξεύειν, βάλλειν.

ς'. τὸ ἀντικείμενον περὶ ὃ γίνεται ἡ λέγεται τι, καλόν,
κακόν, ἢ ἀδιάφορον, ὡς ὁ κατὰ τῆς πόλεως ἔπαινος —
ἐγκώμιον καθ' ἡμῶν — ψεύδεσθαι κατὰ τινος — κατὰ
πασῶν τῶν τεχνῶν — καθ' ὅλου (= περὶ τοῦ ὅλου,
οὐχὶ περὶ μέρους).

ζ'. ἰδιαιτέρως ἐχθρικὴν διεύθυνσιν, ὡς κατὰ τῆς πόλεως
— κατὰ τῶν πολεμίων (ἐναντίον) — κατὰ κόρυς (=
κατακέφαλα) — ὁ κατὰ Κτησιφῶντος λόγος, κτλ.

η'. τὸ διὰ μέσου, ὡς κατ' ὀμμάτων (Εὐρ. Ιππ. 525)
— διὰ τῶν ὀμμάτων.

θ'. προσδιορισμὸν τόπου, ἐπὶ ξάσεως, ὡς κάθημαι κατὰ γῆς.

§. 29. Φανερόν εἶναι ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου παραδείγματος
ἀποβλέπεται μόνον τὸ ἐξ οὗ σημεῖον καὶ ἀφίνεται ἀπροσδιόριστον
τὸ εἰς ὃ ὁ ποταμός, π. χ. δυνατόν νὰ πίπτῃ ἐκ τοῦ ὄρους εἰς
λίμνην, θάλασσαν, πεδιάδα, κτλ. τόσον μόνον οἰκοθεν τίθεται ὡς
ὁμολογούμενον ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο ἐννοεῖται χαμηλότερον· οὕτω
κατ' ὅσων δάκρυ. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου παρα-
δείγματος, τούναντίον, μόνον τὸ εἰς ὃ σημεῖον ἀποβλέπεται, τὸ
δὲ ἐξ οὗ ἀφίνεται ἀπροσδιόριστον, πάντοτε ὁμῶς καὶ αὐτὸ ὑπο-
τιθέμενον ὑψηλότερον· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ ὕδωρ κατὰ χειρῶν
— δάκρυα κατὰ πέπλων, κτλ. καὶ ἡ χύνουσα τὸ ὕδωρ
χεῖρ, ἢ ὁποῖονδήποτε εἶναι τὰ χύνον, ὑποτίθεται ὑψηλότερον τῶν
χειρῶν αἱ ὁποῖαι δέχονται τὸ χειρόνιμα ἥτοι χειρονίσμῳ, ἢ
ἀπλῶς τὸ ὕδωρ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑψηλότεροι τῶν βρεχομένων
πέπλων, κτλ. οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου παραδείγματος. Ἐπὶ τοῦ
τετάρτου θεωρεῖται τὸ ἐξ οὗ χωρὶς τῆς ἄνωθεν σχέσεως· ἐπὶ

δὲ τῶν λοιπῶν μόνον τὸ πρὸς δ. Δυνατὸν δὲ νὰ θεωρῶνται καὶ ἀμφότερα, ὡς βῆ δὲ κατ' Ἰδαίων ὀρέων εἰς φύλαπιν αἰνὴν (Ιλ. Π, 677). Ἐπεταὶ λοιπὸν ὅτι ἡ αὐτὴ ῥῆσις δυνατὸν νὰ λάβῃ μίαν ἢ ἄλλην ἔννοιαν κατὰ τὴν περίσασιν· κατὰ πετρῶν — ἀπὸ τὰς πέτρας πρὸς τὰ κάτω, ὡς καὶ τὸ κατὰ κρημνοῦ, καὶ — εἰς τὰς πέτρας ἐπάνω — κατὰ πετρῶν ριπτεῖν (*in rupes detrudere*, Οράτ.). Οὕτω καὶ τὸ παροιμιῶδες κατὰ πετρῶν σπείρειν.

§. 30. Κατ' ἀναλογίαν τῶν προηγουμένων ἐρμηνεύονται καὶ τὰ προσόμοια· πίστιν τιθέναι κατὰ τῶν ἱερῶν (— ἐπάνω εἰς τὰ ἱερά) — καθ' ἱερῶν τελείων ὁμῶσαι (— ἐπιθέτων τὰς χεῖρας καὶ δεικνύων) — κατὰ κυνός, κατὰ χηνῶν ὁμνύναι (— ἐπάνω εἰς τὸν κύνα, εἰς τοὺς χῆνας· βάσις τοῦ ὅρκου εἶναι ὁ κύων, οἱ χῆνες — μὰ τὸν κύνα, κτλ.) — κατὰ βούς, καθ' ἑκατόμβης ὁμνύναι (— ἐπὶ ὑποσχέσει προσφθερῆς βούς, κτλ.) — κατὰ χιλίων χιμάρων εὐχὴν ποιεῖσθαι — τὸ ζῶον λέγεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου — κατηγορεῖται, ἀρμόζει ἐπάνω εἰς, κτλ.

Η Κατὰ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 31. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη σημαίνει ἡ Κατὰ Πρόθεσις
α'. κίνησιν εἰς τόπον, ὡς εἰς τέρμα, οἷον ἔβη κατὰ νῆας
Α χαιῶν — κατὰ στηθος βάλλειν·

β'. κίνησιν διὰ τόπου ἥτοι περιπλάνησιν, ὡς κατὰ Τηύγετον περιμήκετον ἢ Ερύμανθον (Οδ. Ζ, 102) — κατ' ὕρη Αργεμῖς ἱεμένα (Εὐρ. Φ. 153)·

γ'. ἔκτασιν τοπικὴν, ὡς κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν·

δ'. παράτασιν χρονικὴν ἥτοι διάρκειαν, ὡς κατὰ τὸν πόλεμον (— ἐν ᾧ ἐπικράτει ὁ πόλεμος) — κατὰ τὴν νόσον·

ε'. τόπου προσδιορισμόν, διεύθυνσιν — πρὸς, ἐνώπιον, ἀντικρύν, ὡς κατὰ βορέαν κεῖται — κατ' ὀφθαλμούς — κατὰ πρόσωπον λέγειν — ἡ Κεφαλληνία κεῖται κατὰ τὴν Ακαρνανίαν (ἀντικρύν)·

ς'. χρόνου προσδιορισμόν (πότε), οἷον καθ' ἡμᾶς (— εἰς τὸν καιρὸν μας) — κατὰ Αμασιν τὸν βασιλέα·

ζ'. τὸ κατὰ τι, ὅ, τι ἀποβλέπει τι, ὡς λαμπρὰ κατ' ὄμμα καὶ φύσιν — τὰ κατὰ Πανσανίαν καὶ Θεμιστοκλέα — τὸ κατ' ἐμέ — τῇ κατ' αὐτὸν ἐπιμελείᾳ (— τῇ ἐκυτοῦ) — διδάσκαλος τῶν κατὰ τὴν μουσικὴν·

η'. ἐπιμερισμόν, ὡς κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας (εἴκοσι τὴν φερέν) — καθ' ἑπτὰ — κατ' ὀλίγους — οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ μὲν ἓνα μαχεόμενοι·

θ'. τὸ δι' οὐ, ὡς κατ' ὀφθαλμοὺς ὁρᾶν — κατὰ γῆν — κατὰ θάλασσαν.

§. 32. Ως δὲ ἐκ τῶν προηγουμένων πολλάι σημεῖαι προκύπτουσιν ἢ μία ἐκ τῆς ἄλλης, οὕτω πάλιν ἐκ τούτων ἄλλα συγγενεῖς. Εἶναι δὲ αὗται μάλιστα αἱ ἑξῆς·

α'. ἡ ἐννοια τοῦ περίξ· 1. ἐπὶ τόπου (= πλησίον)· 2. ἐπὶ ἀριθμῶν (= περίπου), ὡς· 1. ἡ Πτερίη κατὰ Σινώπην πόλιν κειμένη· 2. κατὰ ἐξήκοντα·

β'. ἡ ἐννοια τοῦ ἐν, ἐνδον, μεταξύ, ὡς κατ' οἴκους — κατὰ χώραν ἔαν — κατὰ μέρος — κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας (ἴδε §. 7. καὶ κατωτέρω §. 41)

γ'. ἡ ἐννοια τοῦ χωρισμοῦ, ὡς κατ' ἑμαυτόν = μόνος μου·

δ'. ἡ ἐννοια τῆς συμφωνίας, φυσικῆς ἢ ἠθικῆς, ὡς κατὰ ποταμόν — κατὰ ῥοὴν — κατὰ νόμον, κατὰ καιρόν, κτλ.

ε'. ἡ τῆς αἰτιολογίας, ὡς κατὰ τὸ ἔχθος τῶν Λακεδαιμονίων — κατὰ φιλίαν — κατὰ διάφορον, κτλ.

ς'. ἡ ἐννοια τοῦ τέλους, μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, κατὰ πρῆξιν — κατὰ ληΐδα (Ὀδ. Γ, 72. 106) — κατὰ θέαν ἤκεν (Θουκ. Γ', 31)· ὅθεν κατὰ τί; = πρὸς τί; ἢ διὰ τί;

§. 33. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ Πρόθεσις αὕτη

α'. τὸ κάτωσε, οἷον καταβαίνω, κατασπῶ, καθέλκω·

β'. τὸ ἐπάνω, οἷον κατάγειος = ἐπίγειος·

γ'. τὸ ὑποκάτω, οἷον καταχθόνιος = ὑποχθόνιος·

δ'. τὸ ἐναντίον, ὡς καταγελαῖ — καταγιγνώσκω — καταχειροτονέω·

ε'. πλήρωσιν ἤτοι πλησμονήν, ὡς κατάκαρπος, κατὰμπελος, κατὰφυγος, κάθυγρος·

ς'. συμφωνίαν, ὡς καταθύμιος·

ζ'. κατάταξιν, ὡς κατατάσσω, καταλοχίζω, κατακληρῶ·

η'. διαμελισμόν, ὡς κατατέμνω, κατακόπτω, κατατεμαχίζω.

§. 34. Πολλὰ τῶν ἐν συνθέσει σημεινομένων προκύπτουσιν ἐπὶ ταύτης, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Προθέσεων, ἐκ τῶν ἐν παραθέσει, ἐπὶ γῆς, ἐπίγειος. Ἐκ τῶν κυριωτέρων δὲ σημα-

νομένων τούτων τῶν ἐν συνθέσει προκύπτουσιν πάλιν ἄλλα συγγενῇ, εἴτε ὡς ἀναγκαῖον ἐπακόλουθον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, εἴτε ὡς περιζυτικὴν συνοδεῦον συνήθως τὴν διὰ τῆς πρώτης σημασίαν σημαινομένην πράξιν, ὡς

α'. ἡ ἔννοια τοῦ κάτω ἐν γάσει, οἶον κατακείμαι, τὸ ὅποιον εἶναι ἀκολουθία τοῦ καταπίπτω καὶ κατακλίνομαι.

β'. ἡ ἔννοια τῆς ἐπιτάσεως, ὑπερβολῆς καὶ ἀκριβείας, ὡς κατελπίζω, κατυθλίβω, κατάμονος, καταμανθάνω = ἀκριβοῶς μανθάνω. Τοῦτα δὲ εἶναι ἐπακίλουθα τῆς σημασίας τῆς πλησμονῆς, ὡς ἀκόμη καὶ

γ'. ἡ σημασία τοῦ ἐξ ὁλοκλήρου, οἶον καταφαγεῖν, κατατίλλειν, κατατραυματίζειν· καὶ

δ'. ἡ σημασία τοῦ κακῶς, οἶον καταχρῶμαι, καταδιδάσκω, σύνηθες καὶ τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς πλησμονῆς καὶ ὑπερβολῆς.

§. 35. Εἶναι δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ἡ σημασία μικτῇ, οἶον καταλύω = λύω καὶ τίθημι κάτω· καταζεύγνυμι = ἐκζεύγω καὶ τίθημι κάτω. Περιεργοτάτη ὁμως εἶναι ἡ σημασία πολλῶν ῥημάτων ἐνθα ἡ μὲν Πρόθεσις σημαίνει τὴν καταδάμασιν ἢ τὴν φθοράν, τὸ δὲ ἄλλο μέρος τῆς συνθέσεως δηλοῖ τὸ εἰς ὃ ἢ δι' οὗ γίνεται ἡ καταδάμασις ἢ ἡ φθορά, ὡς καταγωνίζομαι = καταβάλλω τὸν ἐναντίον ἐν τῷ ἀγῶνι — καταπολεμῶ = καταβάλλω τὸν ἐναντίον ἐν τῷ πολέμῳ — καταγοητεύω = ἐκνικῶ διὰ γοητείας = καταμαγεύω· οὕτω καταρρήτορεύω = κατανικῶ διὰ τῆς ῥητορείας — καταβοῶ καὶ κατακράζω = ὑπερνικῶ τινα εἰς τὴν βοήν καὶ κραυγὴν. Ὡσαύτως κατακυβεύειν τὴν οὐσίαν = φθείρειν τὴν οὐσίαν εἰς τοὺς κύβους — καταμισθοφορεῖν = φθείρειν τὴν οὐσίαν εἰς μισθοφοράς — καταλειτουργεῖν, καθιπποτροφεῖν = εἰς λειτουργίας καὶ ἵπποτροφίας φθείρειν τὴν οὐσίαν. Ωραιοτάτον ἐν τούτοις τὸ παρὰ Δημοσθένει καὶ τὰ κατερρήθυμημένα ἀναλήψεσθε (Φ. Α', 4) = τὰ διὰ ῥαθυμίαν ἀπωλεσμένα.

§. 36. Ὡς ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἀνὰ εὐρέθῃ ἡ ἔννοια τοῦ ἄνω καὶ τῆς ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω διευθύσεως, οὕτως ἡ πρώτη σημασία τῆς Κατὰ εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ κάτω καὶ τῆς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω διευθύσεως. Καὶ ἐν πολλοῖς μὲν ἀνευρίσκεται τοῦτο ἐκ πρώτης προσβολῆς καὶ χωρὶς δυσκολίας, ὡς εἰς τὰ κατ' ὀρέων, καταβαίνω, κτλ. Ὡσαύτως εὐκολώτατα εἰς

τὰ κατατήκω, κατερείπω = ῥίπτω κάτω, μέχρι τῶν θεμελίων, καταβάλλω, καταγωνίζομαι, κτλ. Εν ἄλλοις εὐρίσκεται παρατηρουμένων τῶν διαφορῶν παρασχέσεων αἱ ὅποια προκύπτουσιν ἐκ τῶν πρώτων κυρίων σχέσεων τῆς πρώτης ἐννοίας τῆς Προθέσεως πρὸς τινὰ ἄλλην· οὕτω, π. χ. τὸ ἄνω εἶναι ἀντικρὺ τοῦ κάτω· ἐκ τῆς ιδέας τοῦ ἀντικρὺ προκύπτει ἡ ἐννοια τοῦ ἐναντίον (Κεφ. ΛΒ', . 26), κτλ.

§. 37. Ὡσαύτως καὶ ἐξ ἄλλων παρασχέσεων· ὡς εἰς τὸ ἀναποταμόν, π. χ. παρατηρεῖται ἡ ἐννοια τοῦ ἄνω (§. 6. §. 11.), οὕτως εἰς τὸ κατὰ ποταμόν ἡ ἐννοια τοῦ κάτω· τὸ κατὰ ποταμόν εἶναι καὶ σύμφωνον μὲ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ποταμοῦ· ἐκ τούτου ἡ ιδέα τῆς συμφωνίας ἡ ὁποία, ἐντεῦθεν ὀρμωμένη ἐνθα κυριολεκτικῶς ἀρμόζει, ἐκτάνθη καὶ εἰς ἄλλα ἐνθα μόνον κατ' ἀναλογίαν ἢμπορεῖ νὰ ἀρμόσῃ, ὡς κατὰ πατέρα, κατὰ μητέρα, κατὰ νόμον, κτλ. ἐνθα ὁ νόμος θεωρεῖται ὡς ὑπογραμμὸς ἢ ὡς σάθμη κατὰ τὴν ὁποίαν ἀντεξετάζονται αἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Εκ ταύτης δὲ τῆς παραγωγῆς σχέσεως παράγεται πάλιν ἄλλη· ὁ συμφώνως, π. χ. μὲ τὸ πάθος τοῦ ἐνεργῶν ἐνεργεῖ καὶ διὰ τὸ πάθος τοῦ, καὶ ἐκ τούτου ἡ ιδέα τῆς αἰτιολογίας.

§. 38. Εν ἄλλοις τελευταῖον δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἐννοια τοῦ κάτω ἐκ τινος ἀπλῆς περιστάσεως ἡ ὁποία, πραγματικῶς ἐνίοτε συνοδεύουσα μίαν τινὰ πράξιν, προσίθεται καὶ εἰς ἄλλην ὁμοίαν μὲν πράξιν, κατ' ἄλλον τρόπον ὁμῶς γινομένην, καὶ ἐπομένως μὴ ἀρμόζουσα· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ κατακρύπτω· διότι πολλάκις ὁ κρύπτων παραχώνει τὸ κρυπτόμενον εἰς μέρος χαμηλόν· οὕτω καὶ καταφεύγω· διότι πολλάκις ὁ καταφεύγων εἰσέρχεται εἰς μέρος χαμηλὸν καὶ ὑποκύπτει, ἵνα λανθάνῃ εὐκολώτερον· τοῦναντίον εἶναι τὰ ἀνακομίζω ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀνασυγυρίζω. Τοῦτο ὁμῶς δὲν ἐμποδίζει ὥστε νὰ καταφύγῃ τις καὶ εἰς τὰ βουνὰ καὶ νὰ ἀνασυγυρισθῇ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια. Ὡς ἐπὶ τῆς Ἀνασυννοεῖται ἐκτασις καὶ ἐξάπλωσις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, οὕτως ἐπὶ τῆς κατὰ ἐξάπλωσις ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἢ ὁποία ἢ κατ' εὐθεΐαν ἢ ἐκ πλαγίου, ἢ κυριολεκτικῶς ἢ ἐξ ἀναλογίας, παρατηρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπανταχοῦ. Ἀλλὰ καὶ τεθέντος ὅτι εὐρίσκονται περιστάσεις ἐν αἷς κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐφαρμόζεται, τοῦτο οὔτε παράδοξον ἤθελεν εἶναι (§. 12.) οὔτε τὰ προηγούμενα ἤθελεν ἀναιρεῖ. Ἡ ἐξακρίβωσις τούτου ἀνήκει εἰς τὴν Ἑρμηνευτικὴν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ παραπέμπομεν.

§. 39. Εν πολλοῖς χρησιμεύει ἡ Πρόθεσις αὕτη ἢ πρὸς καλλιώτερον ἀπαρτισμὸν τοῦ ἀδυνάτου θίματος ἢ πρὸς γραφικωτέραν ἀνάδειξιν· ὅθεν ὥς μένω καὶ ἐμμένω, σκορπίζω καὶ διασκορπίζω, κτλ. οὕτω φαίνω καταφαίνω, κυκλόω κατακυκλόω, ἐν οἷς ἡ Πρόθεσις τίθεται πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος μεγαλειότερον· οὕτω καὶ εὖδω καθεύδω, ἵζω καθίζω, κρημνίζω κατακρημνίζω, ἤμαι κάθημαι, κοιμῶ κατακοιμῶ, ἐνθα ἡ Πρόθεσις γραφικώτερον δεικνύει καὶ τὴν περὶ τὰς ἡμετέρας ἢ ὅποια συνοδεύει τὰ ὑπὸ τῶν ῥημάτων σημαίνόμενα, κρημνίζω, κρημνίζω κάτω — ἤμαι, ἤμαι κάτω, κτλ. (Κεφ. ΔΒ', §. 11).

§. 40. Ἡ ἀρχὴ τῶν δύο Προθέσεων Ἀνά καὶ Κατὰ δεικνύει ὅτι ἡ μία εἶναι ἀντίθετος εἰς τὴν ἄλλην· διότι ἡ μὲν πρώτη, συγγενεύουσα μὲ τὸ ἐπὶ ῥήμα ἄνω, σημαίνει τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν καὶ διεύθυνσιν καὶ ὅσα ἄλλα ἐκ τούτου προκύπτουσιν· ἡ δὲ Κατὰ, συγγενεύουσα μὲ τὸ ἐπὶ ῥήμα κάτω, τὴν πρὸς τὰ κάτω φοράν καὶ διεύθυνσιν δηλοῖ καὶ τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα. Καὶ πολλὰ δὲ παραδείγματα ἐκ τῶν προαναφερθέντων ἐξηγοῦσι τὸ πρᾶγμα τρανῶς, καὶ πολλὰ ἄλλα δυνατόν νὰ πρεσβεῶσιν· οὕτω, π. χ. ἀνά τὸν ποταμὸν, κατὰ τὸν ποταμὸν — ἀναβαίνω, καταβαίνω — ἀναβάλλω, καταβάλλω — ἀνάγω, κατὰ γω — ἀνανεύω, κατανεύω — ἀναπηδῶ, καταπηδῶ — ἀναπλέω, κατὰπλέω — ἀναρρέπω, καταρρέπω (ἐπὶ πλάσιγγος) — ἀναδενδράς, καταβολάς (= καταβολάδα) — ἀνάδυσσις, κατὰδυσσις, κτλ.

§. 40. Διὰ τὰς προεξηγηθείσας ὁμῶς τροπολογίας αὐτῶν συμπίπτουσιν εἰς πολλὰ, σημαίνουσαι τὸ αὐτό· διὰ τοῦτο καὶ πολυλόταται φράσεις ἐκφέρονται ἐπίσης διὰ τῆς μιᾶς καὶ διὰ τῆς ἄλλης. Εἶναι δὲ τὰ εἰς ἃ συμπίπτουσι ταῦτα μάλιστα·

α'. ἀμφότεραι σημαίνουσι μέγα τοπικὸν καὶ χρονικὸν διάστημα, ἐν κινήσει καὶ ἐν εἰρήσει· ὥς ἀνά δώματα, κατ' οἴκους — ἀνά τὸν πόλεμον ταῦτον, κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον. Ωσχύτως ἀνά ἄστυ, κατὰ πόλιν — ἀνά στρατόν, καθ' ὅμιλον (Ιλ. Δ, 209) — πολλαὶ Ἀχαιῖδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε (Ιλ. Ι, 395) — τοῦ κλέος εὐρύ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος (Οδυσ. Α, 344). Επαναλαμβάνομεν δὲ καὶ ἐνταῦθα ὅσα ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀνὰ πρὸς τὴν ἐν καὶ εἰς· οὕτω τὸ καθ' οὗδ' ὅδ' ἐν φαίνεται νὰ ᾖ κατὰ πάντα τὸ αὐτό

μέ τὸ ἐν οὐδῶ· οὐδὲ τὸ μέγαν κατ' οὐρανόν = ἐν τῷ μεγάλῳ οὐρανῷ οὐδὲ τὸ κατὰ πόλιν = εἰς τὴν πόλιν· τὸ τοῦ Ομήρου (Οδ. Β, 383) κατὰ πόλιν ᾧ χετο πάντῃ δεικνύει ὅτι καὶ εἰς τὴν κατὰ συνεννοεῖται, ὡς εἰς τὴν ἀνὰ ἡ ἰδέα τῆς ἐξαπλώσεως·

β'. δι' ἀμφοτέρων γίνονται ἐπιμερισμοί, ὡς ἀνὰ τρεῖς, κατὰ εἴκοσιν — ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, κατὰ πᾶν ἔτος·

γ'. ἀμφότεραι σημαίνουνσι τὸ μεταξύ, ὡς ἀνὰ πρώτους — κατὰ ῥωπήϊα (Ιλ. Φ, 559)·

δ'. ἀμφότεραι σημαίνουνσιν ἐπίτασιν, ὡς ἀνάπλεως, κατὰπλεως. Ως τροπολογία δὲ τούτου δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ τὸ ἀνὰ κράτος καὶ κατὰ κράτος = καθ' ὅλην τὴν ἐκτασιν τῆς ἰσχύος = ἐν πάσῃ ἰσχυί· ἐπομένως ἔπειτα = βία (*par force*)·

ε'. ἀμφότεραι ἐκφράζουσιν, τὸ ἐν τινι, ἀνὰ θυμόν, κατὰ θυμόν.

§. 42. Ομοιάζει ἀκόμη ἡ Ἀνὰ καὶ Κατὰ Πρόθεσις καὶ κατὰ τοῦτο ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς μεριστικῆς σημασίας σύνταξις αὐτῶν μετεφέρθη καταχρησικῶς ἐκ τῶν πλαγίων καὶ ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς εἰς ἀμφοτέρας παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις· ἐκ τοῦ ἀνὰ ἕνα καὶ ἀνὰ ἓν ἐγεννήθη ἀνὰ εἷς, ἐκ τοῦ καθ' ἕνα καὶ καθ' ἓν ἐγεννήθη καθ' εἷς· οὕτω καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου (Αποκαλύψ. κ', 21) — ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς (Ιωάν. Η', 9) — ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη (Παῦλ. Ρωμ. ΙΒ', 6), τὸ ὁποῖον καταδικάζεται ὡς σόλοικον ὑπὸ τῶν Κριτικῶν παρὰ Λουκιανῷ. Ἐκ τούτου δὲ ἐγεννήθη τὸ παρ' ἡμῖν καθ' ἕνα καὶ καθεῖς, τὸ ὁποῖον πρέπει βέβαια ὄχι νὰ περισπᾶται ἀλλὰ νὰ ὀξύνεται, ὡς καὶ ἄλλα τοῦ εἷς σύνθετα οὐδεῖς καὶ μηδεῖς.

§. 43. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν συνθέσει, οἷον ἀνασκάπτω, κατασκάπτω — ἀνακινῶ, κατακινῶ — ἀναγράφω, καταγράφω — ἀναπείθω, καταπείθω. Ἐν πολλοῖς τούτων ὁ λόγος εἶναι προφανής· διότι ἢ νὰ εἰπώμεν, π. χ. πλήρης ἐκ ποδῶν μέχρι τῆς κεφαλῆς ἄνω (ἀνάπλεως), ἢ πλήρης ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν κάτω (κατάπλεως)· ἢ νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἔφθειραν μίαν τινὰ πόλιν εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε ἔφεραν τὰ κάτω ἄνω (ἀνέσκαψαν), ἢ τὰ ἄνω κάτω (κατέσκαψαν)· ἢ νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀναλαμβάνει θάρρος ὁ ἄτολμος, ἀνερθεῖται ὁ ἄτονος καὶ τρόπον τινὰ ἀνεγείρεται ὁ πεπτωκώς (ἀναπείθεται)· ἢ νὰ εἰπώμεν νικάται ὁ ἀνθιστάμενος καὶ καταφέρεται (καταπείθεται), καταντᾷ

εἰς τὸ αὐτό. Ἦθελεν ὁμῶς λανθασθῇ μεγάλως ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι τοῦτο γίνεται ἀπανταχοῦ καὶ ἀδιαφόρως. Ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ χρῆσις εἶναι ὁ μόνος ὁδηγὸς ποῦ πρέπει νὰ εἴπωμεν ἀνιστᾶν καὶ ποῦ καθιστᾶν, ποῦ ἀνορθοῦν καὶ ποῦ κατορθοῦν — ἀναπίνειν καὶ καταπίνειν — ἀνακαίεσθαι καὶ κατακαίεσθαι. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, ὡς εἰς τὸ αὐτὸ φέροντα, φαίνονται ἀδιάφορα πολλάκις ἡ χρῆσις διασέλλει (ἴδε Δ. Π.).

§. 44. Παρ' ἡμῖν ἡ Κατὰ Πρόθεσις ἐφύλαξε τὴν μετὰ γενικῆς σύνταξιν ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν. Σημαίνει

α'. κίνησιν πρὸς τι, ὡς κατ' ἀνέμου — κατὰ διαβόλου·

β'. τὸ ἐπάνω, ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει ὡς ῥίπτω κατὰ γῆς — κοίτεται κατὰ γῆς·

γ'. συμφωνίαν, εἰς τὸ κατὰ θεοῦ, κατὰ νόμου — κατὰ θεόν, κατὰ νόμον· κυρίως δὲ — κατὰ θεοῦ — κατὰ νόμου κέλευσιν. Καὶ τὰ μὲν ἐν Βιέννῃ, ὑπὲρ πίστεως, κτλ. ἀκούονται ἀπὸ τὰ σώματα τῶν ὁπωσδὺν γραμματισμένων, τὰ δὲ κατὰ διαβόλου, κατὰ γῆς καὶ τὰ ὅμοια καὶ ἀπὸ αὐτοῦς τοὺς χυδαιοτάτους.

Μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 45. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Κατὰ Πρόθεσις παρ' ἡμῖν ἐν μὲν παραθέσει σημαίνει

α'. διεύθυνσιν, ὡς κατὰ τὸν ποταμὸν — κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος — κατὰ τὴν Αἴγυπτον·

β'. συμφωνίαν, ὡς κατὰ τὸν καιρόν — κατὰ τὸν τόπον — κατὰ τὸ πάπλωμα ἅπλωνε καὶ τὰ πόδια — κατὰ μάνναν κατὰ κύρην ἔκαμαν κ' υἱὸν Ζαφείρην. Ἐν συνθέσει σημαίνει ὡσαύτως τὰ αὐτά·

α'. διεύθυνσιν κατ' εὐθεῖαν ἐπάνω, τρόπον τινά, εἰς τὸ κέντρον, ὡς κατακέφαλα, κατάκαρδα, καταμεσῆς· διεύθυνσιν σημαίνει καὶ εἰς τὸ καταπόδιον·

β'. συμφωνίαν, ὡς καταθύμια·

γ'. ὑπερβολήν, ὡς καταχρεωμένος, καταλυπημένος·

δ'. τὸ ἐξ ὁλοκλήρου, ὡς κατακαίω, καταξηραίνω, καταμαραίνω, καταξεσχίζω, καταχαλῶ·

ε'. τὸ κάτω ἐν κινήσει καὶ ἐν ζάσει, ὡς καταιβαίνω, καταιβάζω, καταστατόν (ἄμυλον, Ἑλλην. ἀμῖδο, Ἰταλ.), κατάκοιτος· οὕτω καὶ εἰς τὸ καταρροή, τόσον ἐπὶ τῆς συνήθους σημασίας τῆς ἐν τῷ σώματι καταιβασίας τῶν

ὕγρῳ ν, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς ἀποπληξίας, ὡς ἐκλαμβάνεται ἐν Ἡπείρῳ, ἔνθα εἶναι συνηθεσάτη κατάρρα, παρὰ τῶν γυναικῶν μάλιτα, νὰ τοῦ πέση καταρρόη καὶ κακὴ σταλαγματιά· τὸ δυναμικὸν ἦτοι βαθμικὸν κάτω, σμίκρυνσιν δηλ· φαίνεται ὅτι σημαίνει εἰς τὸ οὐσιαστικὸν κατὰψυχος (ὁ, ἐν Ἡπ.) = δροσερὸς καιρὸς ἢ τόπος (*fresco*)· ὅθεν κυρίως καὶ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι = ὑποκάτω τοῦ ψύχους·

ς'. τὸ ἐναντίον, ὡς κατατρέχω, κατακρίνω, κατατρώγομαι.

§. 46. Ἡ κατὰ πρόθεσις δὲν ἐπέρασεν εἰς τὴν Λατινικὴν, οὔτε εἰς τὰς γνωστὰς νεωτέρας γλώσσας τῆς Εὐρώπης αἱ ὁποῖαι δι' ἄλλων ἰσοδυνάμων, κατὰ διαφόρους τρόπους, τὴν ἐρμηνεύουσιν.

4. Ὑπέρ.

Ἡ Ὑπὲρ μετὰ Γενικῆς.

§. 47. Ἡ Ὑπὲρ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει

α'. τὸ ὑπεράνω ἐπὶ τόπου· 1. ἐν στάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς 1. στῇ δ' ὑπὲρ κεφαλῆς (Ὀνειρος) — νεφέλην ἔστησε Κρονίων νηὸς ὑπὲρ γλαφυρῆς (Ιλ. Β, 20. Οδ. Μ, 406,· 2. ὁ ἥλιος τοῦ θέρους, ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος, σκιὰν αὐτῶν παρέχει (Ἀπομν. Γ', η', 9)·

β'. τὸ ὑπεράνω ἐν συγκρίσει, ὅθεν καὶ τὸ πλεον, ὡς πασάων ὑπὲρ ἥγε (Ἀρτεμις) κάρη ἔχει (Ὀδυσ. Ζ, 107) — ὑπὲρ πολλῶν·

γ'. τὸ πέραν· 1. ἐν στάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς· 1. ὑπὲρ πόντου — ὑπὲρ ἄλλος οἰκέων· 2. ὑπὲρ ποταμοῖο — ὑπὲρ νότοιο·

δ'. τὸ διότι ἦτοι ἐξ αἰτίας, ὡς ὑπὲρ βραδύτητος — ἀλγέων ὑπὲρ — ἔριδος ὑπὲρ·

ε'. τὸ τέλος, ἐξαιρέτως μετὰ τῶν ἀπαρεμφάτων, ὡς ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν — ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον·

ς'. ὑπερχάσπισιν, ὡς ὑπὲρ τῆς πόλεως — ὑπὲρ πατρίδος — ὑπὲρ Κτησιφῶντος·

ζ'. τὸ εἰς τόπον τινός, ὡς ἐπεὶ σιωπᾶς, ἐγὼ λέξω ὑπὲρ σου·

η'. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὡς προνοῶν ὑπὲρ τῶν μελλόντων·

θ'. βάσιν δεήσεως καὶ ἱκεσίας, ὡς λίσσεθ' ὑπὲρ τοκέων — ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος — λίσσομαι ὑπὲρ μακάρων. Ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς τοιούτοις, τὸ δὲ λίσσομαι γονάτων = λίσσομαι ἀπτόμενος γονάτων ἢ ποιῶμαι λῖτας γονάτων = τὰς διὰ γονάτων (Κεφ. ΙΑ', §. 3, κδ').

Ἡ Ὑπὲρ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 48. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Ὑπὲρ σημαίνει

α'. τὸ ἐπέκεινα ἐπὶ τύπου· 1. ἐν ζάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἶον· 1. Θρηξὶ τοῖς ὑπὲρ Ελλήσποντον· 2. ὑπὲρ τὸν δόμον — ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν·

β'. τὸ ἐπέκεινα, ἐπὶ χρόνου, ποσοῦ, βαθμοῦ, δυνάμεως, ιδιότητος, κτλ. ὅθεν καὶ τὸ πλεόν, οἶον ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη — ὑπὲρ τὰ στρατεύσιμα ἔτη — ὑπὲρ τὸ ἥμισυ — ὑπὲρ ἄνθρωπον — ὑπὲρ ἡμᾶς (= ὑπὲρ τὰς δυνάμεις ἡμῶν) — ὑπὲρ χιόνα λάμπειν·

γ'. τὸ διότι ἦτι τὸ ἐξ αἰτίας, ὡς Λεομεδοντίαν ὑπὲρ ἀμπλακίαν (Πίνδ. Ισθ. Ε', 29)· τοῦτο δὲ εἶναι σπάνιον·

δ'. ἀσυμφωνίαν καὶ παράβασιν, ὡς ὑπὲρ μοῖραν (= ὅχι κατὰ μοῖραν) — κατ' αἶσαν οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν.

§. 49. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω σχέσεων τόσον σενὰ συγγενεύουσι πρὸς ἀλλήλας ὥς ἐ δυσκόλως χωρίζονται μὲ ἀκρίβειαν· ὁ εἰς τόπον καὶ ἐν ὀνόματί τινος, λόγου χάριν, λαλῶν δυσκόλως ἠμπορεῖ νὰ ἐννοηθῇ ὡς μὴ καὶ ὑπὲρ βοηθείας αὐτοῦ λαλῶν· ἀπὸ δὲ τὸν ὑπὲρ βοηθείας τινὸς λαλοῦντα δυσκόλως χωρίζεται καὶ τὸ τέλος δι' ὃ λαλεῖ· οὕτω, π. χ. ὁ ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἀγορεύων Δημοσθένης πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἀλλέως παρὰ ὅτι πράττει τοῦτο μὲ σκοπὸν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τῆς κατηγορίας τοῦ ἐναντίου;

§. 50. Ἐκ τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων ἠμποροῦμεν εὐκόλως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ ὑπεράνω χαρακτηρίζει καθ' αὐτὸ τὴν Ὑπὲρ Πρόθεσιν, ἀνευρισκομένη εἰς τὰς διαφορὰς αὐτῆς τροπολογίας· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς ἔστι ἡ ἐννοεῖται ὁ Ονειρος κατ' εὐθείαν ἰσάμενος ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς, χωρὶς νὰ τὴν ἐγγίξῃ· εἰς τὸ ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος (Ὀδυσ. Α', 137) ἐννοεῖται τὸ ὕδωρ κατ' εὐθείαν χυνόμενον διὰ τῶν χειρῶν εἰς τὴν λεκάνην, χωρὶς αὕτη νὰ ἐγγίξεται ὑπὸ τῆς προχόης· εἰς τὸ ὑπὲρ καπνοῦ τὸ πηδάλιον ἐννοεῖται τὸ πηδάλιον κατ' εὐθείαν ὑπεράνω τοῦ καπνοῦ ὥς νὰ κτυπᾶται

ἐπ' αὐτοῦ· εἰς τὸ ὑπὲρ μαζοῖο (Ιλ. Δ, 528), ἐννοεῖται ἡ ἑσπέρη ὄχι ἐπάνω εἰς τὸν μαζόν, ἀλλὰ ὑπεράνω αὐτοῦ, ὑψηλότερα πρὸς τὴν κεφαλὴν· εἰς τὸ ἔστι λιμὴν καὶ πόλιν ὑπὲρ αὐτοῦ (Θουκ. Α', 46) ἐννοεῖται ἡ πόλις κειμένη ἀνωτέρω τοῦ λιμένος, εἰς τὸ μεσόγειον, ὄχι εἰς τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης.

§. 51. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὸ ὑπὲρ πόντου οἰκέων ἐννοεῖται ὅτι πρέπει νὰ περάσῃ τις τὸν πόντον διὰ νὰ φθάσῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὡς καὶ εἰς τὰ ἐκ Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάρου πόλειως — ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου (Θουκ. Α', 104. Β', 48). Κατὰ δὲ ὁμοιότητα τῆς τοῦ τόπου ἐννοίας πρὸς τὴν τοῦ χρόνου, καὶ τὸ ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ (Θουκ. Α', 41.) = ἐπέκεινα τῶν Μηδικῶν, ὃ ἐστὶ πρὸ τῶν Αἰθιοπικῶν, ὡς εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἡ Μάρεια κεῖται πρὸ τῆς Φάρου ἥτοι ἐπέκεινα τῆς Φάρου, καὶ ἡ Αἰθιοπία πρὸ τῆς Αἰγύπτου ἥτοι ἐπέκεινα τῆς Αἰγύπτου.

§. 52. Τὰ αὐτὰ δὲ παρατηροῦνται καὶ ἐν συνθέσει· τημαίνει
α'. τὸ ἐπέκεινα ἥτοι πέραν ἐπὶ τόπου, ὡς ὑπερορίζειν, ὑπερνεωλκεῖν, ὑπερισθμίζειν·

β'. τὸ πέραν ἐπὶ χρόνου, ἡλικίας, ιδιότητος, ὡς ὑπερήμερος, ὑπερήλιξ, ὑπέρκαλος, ὑπεράγαθος, ὑπερακριβής·

γ'. τὸ πέραν ἐπὶ μέτρου, ποιῶ, ιδιότητος, τὸ ὅποιον συνιστᾷ τὴν ιδέαν τοῦ πλέον καὶ τῆς ὑπερβολῆς, ὡς ὑπεράριθμος, ὑπέρμετρος, ὑπερεσθίειν, ὑπερφοβεῖσθαι·

δ'. παράβασιν, ὡς ὑπερβαίνειν νόμον, ὑπερβασία, ὑπερφιάλος (= ὑπερφυής, Βουττμ. ἐν Λεξιλ. Β', 209)·

ε'. ὑπεράσπισιν, ὡς ὑπερασπίζω, ὑπεραγωνίζομαι, ὑπερμάχομαι. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ὑπερέχειν χεῖρά τινι (Οδ' Ε, 184), ἀναλόγως τοῦ ὁποίου λέγεται καὶ παρ' ἡμῶν ὁ θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χεῖρι του·

ς'. ὑπεροχὴν, ὡς ὑπερβάλλειν, ὑπερφέρειν, ὑπεραίρειν·

ζ'. παρὰβλεψιν καὶ περιφρόνησιν, ὡς ὑπερορῶ, ὑπερόπτῃς·

§. 53. Παρ' ἡμῶν ἡ Πρόθεσις Ὑπὲρ μόνον εἰς ὀλίγας φράσεις ἐσώθη ἐν παραθέσει, ὡς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος — ὑπὲρ τὸ δέον, ὑπὲρ τὸ μέτρον. Συχνότερα δὲ εἶναι ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐν συνθέσει ἐπὶ τῆς σημασίας συνήθως τῆς ὑπεροχῆς καὶ ὑπερβολῆς, ὡς ὑπεράνθρωπος, ὑπερφυσικός, ὑπέρμετρος, ὑπέρπλουτος, ὑπέρκαλα ὅπερ καὶ περίκαλα λέγεται· οὕτω καὶ ὑπερέφαγεν, ὑπερέπιε, κτλ.

§. 54. Η Πρόθεσις *super* τῆς Ρωμαϊκῆς γλώττης ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὲρ εἰς τὰ περισσώτερά της σημαίνοντα, ὡς *super Sunium, super Demedriadem, super flumen* = ὑπὲρ τὸν ποταμόν = πέραν τοῦ ποταμοῦ, *super Priamo, super Hectore*, κτλ. Τὸ *s* ἐπέχει τόπον δασύτητος, ὡς εἰς τὰ *sex* = ἕξ — *septem* = ἑπτὰ, *serpo* = ἔρπω. Ἄλλος αὐτῆς σχηματισμὸς εἶναι τὸ *supra*, γαννηθὲν ἐκ τοῦ *supera*, ὡς τὸ *intra* ἐκ τοῦ *intera*, ἀντιστοιχοῦν μᾶλλον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπὶ, ὅχι ὁμῶς τόσον ἀκριβῶς. Η Πρόθεσις *super* ἐσώθη ἐπὶ τινων συνθέσεων τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς· ἐξ αὐτῆς δὲ ἔγινεν ἐν τῇ Γαλλικῇ ἡ *sur*· ἐν τῇ Ἰταλικῇ ἐκ τοῦ *supra* ἐγεννήθη τὸ *sopra*, τιθέμενον ἐν παραθέσει καὶ ἐν συνθέσει. Η δὲ Γερμανικὴ Πρόθεσις *iiber* πλησιάζει περισσώτερον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν εἶδος καὶ κατὰ τὴν δύναμιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τῶν Τριπτώτων Προθέσεων.

§. 1. Αἱ Τρίπτωτοι Προθέσεις, μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων συντασσόμεναι, εἶναι, ὡς καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις εἶδαμεν, αἱ ἀκόλουθοι ἐπτὰ Ἀμφί, Ἐπὶ, Μετά, Παρά, Περί, Πρός, Ὑπό.

1. Ἀμφί.

Ἡ Ἀμφί μετὰ Γενικῆς.

§. 2. Ἡ Ἀμφί Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει

α'. τὸ περίξ, ἥτοι ὁλόγυρα, ὡς τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκείουσι τῆς πόλιος (Ηρόδ. Η', 104)·

β'. τὸ θέμα περὶ οὗ ὁ λόγος, οἷον αὐτὰρ ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀεΐδειν ἀμφ' Ἀρεος φιλότητος, εὖστεφάνου τ' Αφροδίτης (Οδ. Θ, 266-7) — ἀμφὶ Πολυξένης — ἀμφ' Ορέστου — ἀμφὶ Πηλέως (Εὐρ.) — δίκη ἡ ἀμφὶ τοῦ πατρὸς (Ξ. Κ. Π. Γ', α', 8)·

γ'. τὸ ἐνεκὲν τινος, τὸ ἀντικείμενον δηλ. χάριν τοῦ οἵοιου γίνεται τι, ὡς τῆς δ' ἀμφὶ δύνην ἐμόγησε βαρεΐαν Αἰολίδης (Απ. Ρόδιος Α', 120)· οὕτω καὶ ἐπὶ ἐξορκισμῶν, Φοίβου τ' ἀμφὶ καὶ αὐτῆς εἵνεκεν Ἡρης λίσσομαι (Απ. Ρόδιος Β', 216) = *Apollinis gratia*· ὁμοιον πρὸς τοῦτο εἶναι τὸ *pour l'amour de Dieu*.

Ἡ Ἀμφὶ μετὰ Δοτικῆς.

§. 3. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Ἀμφὶ Πρόθεσις σημαίνει
 α'. τὸ πᾶν ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει, ὡς ἰδρῶσει τε-
 λαμῶν ἀμφὶ στήθεσιν (Ιλ. Β, 388) — κρέα ἀμφ' ὀβε-
 λοῖσιν ἔπειραν (Ιλ. Α, 465) — ἀμφὶ πλευραῖς μα-
 σχαλιστῆρας βάλε (Αἰσχ. Πρ. 71)· οὕτω καὶ ἀμφὶ
 βραχίονι — ἀμφὶ κρατί — ἀφ' ἰκίονα, κτλ.

β'. τὸ μεταξύ, ὡς ἀμφὶ πυρὶ στήσαι τρίποδα (Ιλ.
 Σ, 344) — ὄρνις ἀμφὶ κλάδοις ἐζομένα (Εὐρ. Φ. 1517)·

γ'. τὸ ἐπάνω, ὡς τραπέζαισι γ' ἀμφὶ δεύματα κρεῶν
 διεδάσαντο (Πίνδ. Ολ. Α', 50)·

δ'. τὸ πλησίον, ὡς ἤριπε δ' ἀμφ' αὐτῷ — τὴν κτεῖνε
 Κλυταιμνήστρα ἀμφ' ἐμοί (Ιλ. Δ, 493. Οδ. Δ, 422) —
 Ἰφιγένειαν ἀμφὶ δίναις Εὐρίπου ἔσφαξεν (Εὐρ. Ιφ. Τ. 6)·

ε'. τὸ περί τινος, τὸ θέμα δηλ: περί οὗ ὁ λόγος, ὡς καὶ μετὰ
 γενικῆς, οἷον ἀμφὶ νεκροῖσιν (Ιλ. Η, 408) — ἀμφὶ ἀπόδω-
 τῇ ἐμῇ (Ηρ. Ε', 19. Ἰδε καὶ Ε', 52) — ἀμφὶ νοστῶ τῷ
 βασιλείῳ (Αἰσχ. Πέρσ. 8)·

ς'. τὸ ἔνεκέν τινος, τὸ ἀντικείμενον δηλ: χάριν τοῦ ὁποίου
 γίνεται τι, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, ἐξαιρέτως μετὰ τοῦ ῥήματος
 μάχεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων, ὡς συμβάλετ' ἀμφ' Ελένη
 μάχεσθαι — τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ ἄλγεα πάσχειν
 (Ιλ. Γ, 70. 157)·

ζ'. τὸ διότι ἦτοι τὸ ἐξ αἰτίας, οἷον ἀμφὶ φόβῳ (Εὐρ. Ορ.
 823 = πρὸ φόβοιο (Κεφ. ΑΒ', §. 55. ε') — ἀμφ' ὀδύνη (=
 διὰ τὸν πόνον) — ἀμφὶ θυμῷ = *prae ira*·

η'. τὸ διὰ μέσου, ὡς κῆλα ἀμφὶ τε Λαγοῖδα σοφίᾳ
 βαθυκόλπων τε Μοισᾶν (Πίνδ. Π. Α', 12).

Ἡ Ἀμφὶ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 4. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Ἀμφὶ Πρόθεσις σημαίνει

α'. τὸ πᾶν ἐν 1. ἐπὶ τόπου· 2. ἐπὶ προσώπου, ἐν ζάσει
 καὶ ἐν κινήσει· 3. ἐπὶ χρόνου (= κοντά)· 4. ἐπὶ ἀριθμοῦ
 (= περίπου), οἷον 1. ἐλίσσεται ἀμφὶ ναόν, ἀμφὶ βωμόν
 (Εὐρ. Ιφ. Α. 1480)· 2. τοίδ' ἤδη ἀγακλυτὸν ἀμφ' Ὀδυσ-
 σῆα εἶατο — ἔδραμον ἀμφ' Ἀχιλλῆα (Οδ. Θ, 502. Ιλ. Σ, 39)·
 3. ἀμφὶ δειλῆν (= πρὸς τὸ δειλινόν)· 4. ἀμφὶ τὰ ἐκ-
 καίδεκα ἔτη γεγονώς·

β'. κίνησιν εἰς τόπον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' ἐγγύτητα, ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' ἀκρίβειαν, οἷον τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τοὺς καὶ ἀμφ' ἄλλα ἔλσαι Ἀχαιοὺς (Ιλ. Α, 409. — πρὸς, πλησίον) — ἐλθοῦσα δ' ἀμφὶ τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον (Εὐρ. Ορ. 114) — εἰς·

γ'. στάσιν ἐν τόπῳ, ὡσούτως κατ' ἐγγύτητα, οἷον ἀμφὶ φύλας Κάδμου θανόντων (= κατὰ, πλησίον)·

δ'. τὸ μεταξύ, ὡς ἀμφὶ ψάμαθον ἐκβεβλημένος (Σοφ. Αἷ. 1064)·

ε'. χρόνου παράτασιν, ὡς τὸν ὅλον ἀμφὶ χρόνον·

ς'. τὸ περί τινος, ὡς ἀμφὶ σέ, ἐξαιρέτως εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπικῶν ὕμνων.

ζ'. τὸ ὁμοῦ, ὡς ἄλυρον ἀμφὶ Μοῦσαν (Εὐρ. Φ. 1035) — συνωδευμένη μέ, κτλ. Περὶ τῆς σημασίας τῆς Ἀμφὶ μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων ἴδε κατωτέρω ἐν τῇ Περὶ.

§. 5. Ἡ μετὰ γενικῆς σύνταξις τῆς Ἀμφὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ πέριξ εἶναι ἡ σπανιωτάτη· καὶ τὸ ἐξ Ηροδότου ἀναφερθὲν παράδειγμα ὀλίγα ἄλλα ἔχει παράλληλα. Τὸ παρ' Ομήρῳ πίδακος ἀμφ' ὀλίγης (Ιλ. Π, 825) ἀναφέρεται ἴσως ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ δηλ. εἰς τὸ μάχομαι τὸ οὐ ἔνεκα ἐκφέρεται παρ' Ομήρῳ διὰ δοτικῆς, διὰ τοῦτο, σιζέως τιθεμένης μετὰ τὸ μάχεσθαι, τὸ πίδακος ἀμφ' ὀλίγης συνδέεται ὀρθότερον πρὸς τὸ προηγούμενον ἐβιήσατο· ὅχι λοιπὸν — ἔνεκα τῆς πίδακος, ἀλλ' — ὁ λόγος τῆς πίδακος.

§. 6. Ἡ μετὰ δοτικῆς σύνταξις ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ περὶ οὐ ὡσαύτως εἶναι ἡ σπανιωτέρα. Καὶ ἐν γένει ἡ Πρόθεσις αὕτη, Ἰωνικὴ καὶ ποιητικὴ οὔσα, εἰς τὴν μετὰ δοτικῆς σύνταξιν εἶναι Ἰωνικωτέρα καὶ ποιητικωτέρα. Εἰς τὴν μετ' αἰτιατικῆς σύνταξιν καθ' ἣν ἀπαντᾷται συχνότερον καὶ παρὰ τοῖς πεζοῖς τῶν Ἀττικῶν εἶναι μάλιστα σημειωτέαι αἱ φράσεις ἀμφὶ τι ἔχειν — ἀμφὶ λιτὰς ἔχειν (Αἰσχ. Ἐπτ. 102) — ἀμφὶ δεῖπνον — ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν (Ξ. Ἀν. Γ', δ', 1), κτλ. ἐνθα περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ ἀσχολεῖσθαι περὶ τι (ἴδε καὶ Ξ. Κ. Π. Ζ', ε', 52).

§. 7. Ἐάν τῶρα παρατηρήσωμεν τὰ διάφορα προεκτεθέντα καὶ τὰ ὅμοια παραδείγματα, εὐρίσκομεν ὅτι εἰς ὅλα ταῦτα ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ πέριξ, ἀλλὰ διαφόρως τροπολογημένη· οὕτω, π. χ. οἱ ἀμφὶ πόλεως οἰκοῦντες, τὰ ἀμφ' ὀβελοῖσι κρέατα, οἱ ἀμφὶ λέοντα κύνες εἶναι ὅλα πέριξ τινός, ἀλλὰ κατὰ διάφορον τρόπον· διότι ἀλλέως περικυκλοῦσι τὴν πόλιν οἱ περὶ

αὐτὴν κατοικοῦντες, ἀλλέως τὰ κρέατα τοὺς ὀβελοὺς, ἀλλέως οἱ κύνες τὸν λέοντα, αἱ Τρωάδες γυναῖκες τὸν Ἑκτορα (Ιλ, Ε, 476. Ζ, 238), κτλ.

§. 8. Καὶ πρῶτον μὲν εἶναι δυνατόν ὥς νὰ περικυκλῶνεται τε ὑπὸ τινος ἄλλου ὁλόκληρον, ὡς ἡ χεὶρ ὑπὸ τῆς χειρίδος ἦτοι τοῦ χειροκτίου, τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ χιτῶνος, κτλ. ἢ ἐν μέρει, ὡς ὁ δάκτυλος ὑπὸ τοῦ δακτυλίου· δεύτερον δὲ δι' ἐπαφῆς, ὡς οἱ ὦμοι ὑπὸ τοῦ περιτιθεμένου ξίφους, ἢ μακρόθεν, ὡς ἡ Μίλητος ὑπὸ τῶν ἀμφὶ αὐτὴν στρατευομένων (Ξ. Αν. Α', β', 3)· τρίτον ἐπὶ μὲν τῶν κρέα ἀμφ' ὀβελοῖσι — σάκος ἀμφὶ βραχίονι — τελαμῶν ἀμφὶ στήθεσι καὶ τῶν ὁμοίων ἢ μετὰ τῆς προθέσεως πτώσις εἶναι τὸ περικυκλούμενον· οἱ ὀβελοὶ περικυκλῶνται ὑπὸ τῶν κρεάτων, ὁ βραχίων ὑπὸ τοῦ σάκους, κτλ. τοῦναντίον ἐπὶ τῶν τρίποδα ἀμφὶ πυρὶ — ὄρνις ἀμφὶ κλάδοις καὶ τῶν ὁμοίων, ἢ μετὰ τῆς προθέσεως πτώσις εἶναι τὸ περικυκλῶν· τὸ πῦρ περικυκλῶναι τὸν τρίποδα, οἱ κλάδοι περικυκλῶνουν τὴν ὄρνιν· οὕτως ἡ παρ' Ἡσιόδῳ (Εργ. 205) ἀλδῶν ἦτον περιτριγυρισμένη καὶ περικαρφωμένη ὑπὸ τῶν ὀνύχων τοῦ ἱέρακος.

§. 9. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἦτον εὐκόλον νὰ προκύψῃ ἡ ἔννοια τοῦ μεταξὺ (ἀμφὶ κλάδοις), τοῦ ἐπάνω (ἀμφὶ τραπέζαις), τοῦ πλησίον (ἀμφ' αὐτῷ), καὶ οὕτω βαθμιδῶν νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν ιδέαν τοῦ ἐν τινι. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὸ τοπικὴν πέριξ (*intorno*) εὐκόλως γίνεται χρονικὸν πέριξ (*incirca*)· τοῦτο δὲ πάλιν λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐν τῷ ὁρισμένῳ χρόνῳ. ὡς ἀλίφ ἀμφ' ἐνί (Πίνδ. Ολ. ΙΓ', 37). Ως οὕτως εὐκόλως ἐννοεῖται ὅτι ἐκ τῶν ὕλικῶν μεταφέρεται τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ ἠθικά· οὕτω τὸ ἀμφὶ φόβῳ = περικυκλωμένος ἀπὸ φόβου, ὡς τὸ πρὸ φόβοιο = ἔχων ἐμπρὸς τὸν φόβον.

§. 10. Ἐκ πάντων τούτων ἡμποροῦμεν νὰ συνάξωμεν ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ πέριξ, ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς καθ' αὐτὸ περικυκλώσεως, ὁποῖα ἤθελεν εἶναι, π. χ. ἡ περὶ τὸ σῶμα περίθεσις τοῦ χιτῶνος ἢ τῆς χλαίνης, ἐξετάνηται ἔπειτα κατ' ἀναλογίαν εἰς τοὺς περὶ τὸν βωμὸν χορεύοντας, εἰς τὸ περὶ τοὺς ὦμους ξίφος, εἰς τὸ περὶ τὸν δάκτυλιν δακτύλιον, εἰς τοὺς περὶ τὴν πόλιν οἰκοῦντας, εἰς τὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων κρέατα, κτλ.

§. 11. Τὰ αὐτὰ δὲ παρατηροῦμεν καὶ ἐν συνθέσει.

α'. τὸ πέριξ· 1. ἐπὶ οὐσιαστικῶν· 2. ἐπὶ ἐπ'θέτων· 3. ἐπὶ ῥημάτων, ὡς τὸ μάχεσθαι, κτλ. οἶον· 1. ἀμφίβληστρον (= πᾶν τὸ περιβαλλόμενον, ἐν μέρει δὲ τὸ δίκτυον· 2. ἀμ-

φίαλος — ἀμφιδρυφής· 3. Ἴλιον ἀμφεμάχοντο — τῇ
ἀμφεστρατόωντο (Ιλ. Ζ, 461. Λ. 713) — Σαρπηδόνοσ
ἀμφιμάχεσθαι (Ιλ. Π, 496). Καὶ διὰ μὲν τῆς αἰτιατικῆς
ἐν τούτοις δηλοῦται τὸ τοπικὸν περίξ, διὰ δὲ τῆς γενικῆς τὸ
οὗ ἔνεκεν· καὶ διὰ δοτικῆς δὲ τὸ αὐτό, ἀλλὰ ἐν παραθέσει,
ὡς εἶδαμεν· οὕτω παρὰ τῷ Ποιητῇ.

β'. τὸ ἐκατέρωθεν ἢ ἐκατέρωθι, ὡς ἀμφιφορεύς, ἀμ-
φίβιος, ἀμφίστομος, ἀμφίβολος.

§. 12. Ἐκ τούτων δὲ προκύπτουσι πάλιν ἄλλαι σημασίαι
ἀνάλογοι, ὡς ἐκ μὲν τῆς πρώτης

α'. ἡ σημασία τοῦ προσατεύειν, οἷον Χρύσην ἀμφιβέ-
βηκας (Ιλ. Α, 37) = περισκέπεις· οὐδεμία λέξις εἶναι ἴσως
τόσον σκηνογραφικὴ ὅσον αὕτη· νομίζει τις ὅτι βλέπει τὴν κλώσσαν
σκεπάζουσιν τὰ μικρά της, ἵνα τὰ φυλάξῃ.

β'. ἡ τῆς ἐπιτάσεως, ὡς ἀμφιδάσεια = ὀλοδάσεια, καθ'
ὑπερβολὴν δασεῖα· ἐκ δὲ τῆς δευτέρας προκύπτει

γ'. ἡ τοῦ φιλονεικεῖν, ὡς ἀμφισβητῶ.

§. 13. Ἀμφὶ καὶ Ἀμφίς εἶναι τῆς αὐτῆς φυλῆς καὶ ἀρχῆς,
ὡς μέχρι καὶ μέχρις· ἀλλὰ παρὰ μὲν Ομήρῳ ἐκλαμβάνεται
συνήθως τὸ μὲν ἀμφὶ ὡς πρόθεσις, τὸ δὲ ἀμφίς ὡς ἐπὶ ῥῆμα
ἐπὶ τῶν σημασιῶν· α'. πανταχόθεν· β'. ἐκατέρωθεν· γ'. χωρὶς
ἤτοι χωρισά· δ'. δίχα ἤτοι εἰς δύο· ε'. μακράν. Ἀπαντᾶται ὁμως
ἐνίοτε καὶ τὸ ἀμφίς ὡς πρόθεσις, πάντοτε μετὰ τὴν πτώσιν
(Ιλ. Ε. 274. Οδ. Ζ, 266, κτλ.), καὶ τὸ ἀμφί, ὡς ὅλαι αἱ
προθέσεις, ἐπὶ ῥηματικῶς (ἴδε περὶ τοῦ ἀμφίς Βουττμ. Λεξιλ.
Β', σελ. 217). Παρὰ τοῖς μεθ' Ομήρον κατήντησε σπανία ἡ χρῆσις
τοῦ ἀμφίς (Ηρόδ. Α', 85). Παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἄχρηστος.

§. 14. Παρ' ἡμῖν, ἐξαιρουμένων ὀλίγων λέξεων, ὡς ἱερὰ ἀμφια,
ἀμφιθέατρον, ἐνθα ἐπικρατεῖ ἡ ιδέα τοῦ περίξ, τῶν ἀμφί-
βολος, ἀμφίβιος, ἀμφιβάλλω, ἀμφισβητῶ καὶ εἴτι
ἕτερον, ἐν οἷς ἐπικρατεῖ ἡ ιδέα τοῦ ἐκατέρωθεν, ἡ Ἀμφὶ
Πρόθεσις εἶναι διόλου ἀγνώριστος.

§. 15. Παρὰ Ῥωμαίοις ἔγινεν ἡ ἀμφὶ προθετικὸν ἀχώριστον
μόριον *ambi* τὸ ὁποῖον, κατὰ τὰ ἐπόμενα γράμματα, μένει *ambi*
ἢ γίνεται *amb*, *am*, *an*, ὡς *ambidexter* = ἀμφιδέξιος, *ambedo*
= περιέδω, *ambulo* = περιπατῶ (περιπολέω), *amicio* = ἀμφι-
βάλλω, περιβάλλω, *anceps* = ἀμφικέφαλος, ἀμφίστομος.

§. 16. Ἐπὶ τινων λέξεων διεπέρασε καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν
γλῶσσαν, ὡς *ambiant* = ὁ περιέχων, *ambigue* = ἀμφίβολος, ἀμ-

φιλόλογος· ἀλλὰ ταῦτα κατήντησαν πλέον ὥς ἀπλᾶ, ὥς καὶ τὸ *ambition*, κτλ. Ὡσαύτως καὶ παρ' Ἰταλοῖς *ambiente*, *ambiguo*. Ἀπέβαλε δὲ τὸ Λατινικὸν *ambi* τὴν δασύτητα τῆς Ἑλληνικῆς ἀμφί (*amphi*), ὥς καὶ τὸ *ambo*, ἄμφω (ἶδε Ἰόνιον Ἀνθολογίαν, Φάκ. Ε', σ. 177).

2. *Επί.*

Ἡ Επί μετὰ Γενικῆς.

§. 17. Ἡ *Επί* Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει

α'. τὸ ἐπάνω ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει, ὥς τὰ ἄχθῃ οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τῶν ὤμων—ἐβαινον νηὸς ἐπὶ γλαφυρῆς (Ἡρόδ. Οἰκ.)—ἐπ' ἠπείροιο ἔρυσσαν (Ιλ. Α, 485.)

β'. τὸ πλησίον, ὥς μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ—αἱ ἐπὶ Δήμου ἐπικείμεναι νῆσοι

γ'. τὸ ἐνώπιον, ὥς ἐπὶ μαρτύρων—ἐπὶ τῶν στρατηγῶν

δ'. ἐπιστάτην, ὥς οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων—οἱ ἐπὶ τῶν ὁδῶν.

ε'. ὁμοιότητα μετὰ τοῦ ῥήματος ὀνομάζεσθαι καὶ τῶν ὁμοίων, ὥς ἡ Λιβύη ἐπὶ μὲν Λιβύης λέγεται ἔχειν τὸ ὄνομα, γυναικὸς αὐτόχθονος, ἡ δὲ Ἀσίη ἐπὶ τῆς Προμηθέως γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίαν (Ἡρ. Δ', 45).

ς'. συνοδίαν καὶ συνύπαρξιν, ὥς ἐπὶ προσπόλου μιᾶς—ἐπὶ προστάτου οἴκειν

ζ'. τὸ κατὰ μέρος ἥτοι ἰδιαιτέρως, ὥς οἱ τύραννοι τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι

η'. ἐπιμερισμὸν ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς τάξεως, ὥς ἐπὶ τριῶν, ἐπὶ τεσσάρων, ἐφ' ἑνὸς τετάχθαι

θ'. τὸ περί τινος, μετὰ τοῦ ῥήματος λέγειν καὶ τῶν ὁμοίων, οἷον ὅπερ ἐπὶ τῶν δούλων γ' ἐλέγομεν

ι'. κίνησιν εἰς τόπον, οἷον πλεῖν ἐπὶ Σάμου, ἐπὶ Χίου—ἀπιέναι ἐπὶ Ἰωνίας

ια'. χρόνου προσδιορισμὸν· 1. ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος πότε·

2. ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος εἰς πόσον καιρὸν, οἷον· 1. ἐπὶ Κρόπος, ἐπὶ Κροίσου, ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων·

2. ἐπὶ ἡμέρας ἐκάστης.

Η Ἐπὶ μετὰ Δοτικῆς.

§. 18. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Ἐπὶ σημαίνει

α'. τὸ ἐπάνω ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον ὕζω ἐπ' ἀκροτάτῳ — κεῖμαι δ' ἐπ' ἀκταῖς — βαίνων ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης·

β'. τὸ πλησίον, ὡς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν — ἐπὶ τῇσι θύρῃσι — ἐπὶ τῷ Ἀληκε ποταμῷ·

γ'. τὸ ἐναντίον, ὡς μαργαίνειν ἀνέηκεν ἐπ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν (Ιλ. Ε, 882) — συνιστὰς τοὺς Ἀρκάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ — πάντων Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοί (Ηρ. Γ', 74. Ζ', 235)· οὕτω καὶ (Ηρ. Γ', 49) ἐπὶ σφίσι ἔχοντας = τὰ εἶχον μὲ αὐτούς — ἐπὶ Τροίᾳ τεῖναι τὰ θεῶν βέλη (Σοφ. Φ. 197. Ἰδε καὶ 1138. Εὐρ. Φ. 1388, κτλ)·

δ'. ἐπισασίαν, ὡς οἱ ἐπὶ ταῖς μηχαναῖς — πέμπειν τινὰ ἐπὶ στρατεύματι·

ε'. τὸ πρὸς τιμὴν, ἐξαιρέτως μετὰ τοῦ ῥήματος λιγεῖν, ὡς χειροτονῶν ὁ δῆμος τὸν ἐρουῦντα ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι.

ς'. ἀκολουθίαν ἐπὶ τόπου καὶ ἐπὶ χρόνου, ὡς τὴν ἐπὶ πάσης τεταγμένην (= τὴν τελευταίαν) — ἀνέστη ἐπ' αὐτῷ (ὑστερον) — φόνος ἐπὶ φόνῳ·

ζ'. χρόνου προσδιορισμόν· 1. ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος πότε· 2. ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος εἰς πόσον καιρόν, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον 1. ἐπὶ νυκτὶ (= ἐν καιρῷ νυκτός) — ἐπὶ ἡματι (= ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ)·

η'. τὸ ἐνεκέν τινος, ὡς ἐπὶ ποίῳ ἔργῳ; μάλιστα μετὰ τῶν παθηματικῶν ῥημάτων, οἷον χαίρειν ἐπὶ τινι — ἀνιάσθαι ἐπὶ τινι·

θ'. προσθήκην, οἷον ἐπὶ τῇσι — ἐπ' αὐτοῖς (Ιλ. Ι, 639) (Ξ. Κ. Π. Δ', ε', 38)·

ι'. ἐξουσίαν, ὡς ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνεσθαι — τὸ ἐπ' ἐμοί·

ια'. συνθήκην, ὡς ἐπὶ τοῖς δε — ἐπὶ τῇ τυραννίδι·

ιβ'. σκοπόν, ὡς ἐπὶ λείᾳ — ἐπὶ δουλείᾳ — ἐπὶ ἐλευθερώσει Ἑλλάδος·

ιγ'. συνοδίαν καὶ συνύπαρξιν, ὡς τελευτᾶν ἐπὶ παισὶ (ἔχοντα παῖδας) — ἐπὶ δακρυαῖς = μετὰ δακρύων — ἐπ' ἀδελῷ = ἀδελφῷ ὄντι, α' l' incertain.

Η *Επὶ μετὰ Αἰτιατικῆς.*

§. 19. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ *Ἐπὶ Πρόθεσις* σημαίνει
 α'. τὸ ἐπάνω ἐν κινήσει, ὡς ἀναβαίνειν ἐφ' ἱαπὺν
 — ἐπὶ θρόνον·

β'. κίνησιν εἰς τόπον ἢ εἰς πρόσωπον, ὡς ἐπορεύετο
 ἐπὶ τὴν θάλασσαν — ἐπὶ τινα ἐλθεῖν·

γ'. τὸναντίον, ὡς ἐπ' αὐτὸν μηχανᾶσθαι — στρα-
 τεύσας ἐπὶ τοὺς Πέρσας — δίκαιοί γ' ἐστὲ ἐπὶ τού-
 τος μεθ' ἡμῶν ἵέναι (Θουκ. Α', 40)·

δ'. σκοπόν, ὡς ἐπὶ ὕδωρ — ἐπὶ θήραν — ἐπὶ θεωρίαν·

ε'. διεύθυνσιν, ὡς κεῖσθαι ἐπ' ἀριστερά — θάσσουσιν
 ἐπ' ἀκτὰς·

ς'. χρόνου καὶ διαστήματος προσδιορισμόν, ὡς ἐπὶ δύο
 ἡμέρας — ἐπὶ ἑξ ἔτη — ἐπὶ τεσσαράκοντα στάδια
 διῆκον·

ζ'. τὸ περί τι, ὅσον ἀποβλέπει, οἷον τὸ ἐπὶ τὴν δε-
 τὴν κόρην·

η'. σειρᾶς προσδιορισμὸν ἐπὶ στρατιωτικῆς ἐκφράσεως, τὸ
 κατὰ βάθος λεγόμενον, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον ἐπὶ πολ-
 λούς τεταγμένοι·

§. 20. Η *Ἐπὶ Πρόθεσις* εἶναι, ὡς καὶ διὰ τῶν προειξηγηθέντων
 δεικνύεται, ἐκ τῶν διεξοδικωτέρων καὶ δυσκολωτέρων διὰ τὸ πο-
 λυειδὲς καὶ ποικίλον τῆς χρήσεως καὶ τὸ ἐκ τούτου προκύπτον
 πολύσημον. Καὶ ὅμως εὐκόλως παρατηρεῖται ὅτι ἀπανταχοῦ ἐπι-
 κρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω πολλαχῶς τροπολογουμένη, ὡς εἰς
 τὴν ὑπὲρ ἢ ἔννοια τοῦ ὑπεράνω, τοῦ μὲν δηλ. κατ' ἐπαφήν,
 τοῦ δὲ χωρὶς ἐπαφῆς. Εἰς τὸ πλησίον ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω
 παρατηρεῖται εὐκόλως· τὸ ἐπ' Αληκι = ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος
 τοῦ Αληκος ποταμοῦ· τὸ ἐπάνω εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ εἶναι
 ἐπάνω τοῦ ποταμοῦ. Εἰς τὸ ἐπὶ μαρτύρων οἱ μάρτυρες θεω-
 ροῦνται ὡς θάσις ἐφ' ἧς στήριζονται τὰ λεγόμενα, ὡς καὶ παρ'
 ἡμῖν λέγεται ἐπ' ἀληθείας. Εἰς τὸ (Οδ. Η, 120) ὕγχυη,
 ἐπ' ὕγχυη γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλφ τὰ ἀπίδια καὶ
 τὰ μῆλα παρίστανται τόσον πλησίον πρὸς ἀλλήλα ὥς θεωροῦνται
 ὡς τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἢ, ὡς κοινῶς λέγομεν, ἐπανωτά.
 Ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς προσθήκης παρίστανται τὰ πράγματα ὡς
 κολλητά. Ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ μετέπειτα παρίστανται τὰ πρά-
 γματα ὡς ζυγὰ τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐρχόμενα.

§. 21. Εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἐναντίον χωρὶς δυσκολίας εὐρίσκεται ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω· διότι τὸ ἐναντίον τινὸς ὑπάγειν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ μεθ' ὁρμῆς ἐπάνω τινὸς ὑπάγειν. Προφανέστατα δὲ εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπιστάσεως· διότι ἡ ἐπιστάσις δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ ἡθικὸν ἐπάνω· ὅθεν διὰ τῆς γενικῆς καὶ τῆς ἐπὶ προθέσεως ἐξηγῶνται Ἑλληνιστὶ πολλῶν ἐπαγγελμάτων ὀνόματα τὰ ὁποῖα οἱ Λατῖνοι διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς καὶ τῆς προθέσεως *ab* ἐκφέρουσιν, ὡς οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, οἱ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν (*ab epistolis*), οἱ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν σφραγίδων, κτλ. Τοῦτο εἶναι συχνότερον παρὰ τοῖς μεταγενέροις (ἴδε Βιγέρον σ. 612, καὶ Εῤῥίκον Στέφανον Θεσ. Ἑλλην. Γλώσσης ἐν λ. ἐπί)· ἀπαντᾶται ὁμως καὶ παρὰ τοῖς ἐνδόξοις, ὡς ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλῶν, αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι ἀρχαί (Πλάτ. Πολιτ. Ε', 460). Τὴν ἔννοιαν τῆς ἐξουσίας ἐξηγήσαμεν ἄνωτέρω ἐν τῇ προθέσει. Ἐν εἶναι δὲ τὸ αὐτὸ ἐν σοὶ κεῖται καὶ ἐπὶ σοὶ κεῖται, τὸ δεύτερον ὁμως εἶναι συνηθέστερον.

§. 22. Παρομοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς συνοδίας καὶ συνυπάρξεως παρατηρεῖται ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω· τὸ ἐπὶ προσπόλου, π. χ. = ἐπάνω προσπόλου σφριζομένη, ἔχουσα δηλ. τὴν συνοδίαν τῆς προσπόλου, ἐναντίον τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ ἐφ' ἑαυτοῦ = ἐφ' ἑαυτοῦ μόνου σφριζόμενος, χωρὶς συνοδίας. Εἰς δὲ τὴν σημασίαν τῆς ὁμοιότητος καὶ συμφωνίας τὸ ἐπάνω λαμβάνει τὸ εἶδος τοῦ τύπου ἢτοι προτύπου ἐπὶ τοῦ ὁποίου τυπούμενόν τι γίνεται ἔκτυπον, ἐπομένως ὁμοιον καὶ σύμφωνον μὲ τὸ πρωτότυπον· ὅθεν ἢ νὰ εἴπωμεν ὀνομάζεσθαι ἀπό τινος ἢ ἐπὶ τινος καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό· διότι τὸ μὲν πρῶτον σημαίνει ὅτι ἡ ὀνομασία λαμβάνεται ἐκ τινος, τὸ δὲ δεύτερον ὅτι ἡ ὀνομασία λαμβάνεται κατὰ τι πρωτότυπον· εἰς τὸν Ἡρόδοτον ἀπαντῶνται καὶ τὰ δύο συχνότατα.

§. 23. Ἐν συνθέσει ἡ Ἐπὶ Πρόθεσις, φυλάζασα τὰ περισσώτερα τῶν ἐν παραθέσει σημαινομένων, προσέλαβε καὶ τινὰ ἐξ ἐκείνων προκύπτοντα. Σημαίνει

α'. τὸ ἐπάνω ἐν ᾧ καὶ ἐν κινήσει, ὡς ἐπὶ κείμαι, ἐφίσταμαι, ἐπιτίθημι, ἐπιβάλλω·

β'. τὸ πλησίον· 1. ἐπὶ τόπου· 2. ἐπὶ χρόνου ὡς· 1. ἐπιθαλάσσιος, ἐπιποτάμιος· 2. ἐπίτεξ (= ἐτοιμόγεννη)·

γ'. συνοδίαν καὶ συνύπαρξιν, ὡς ἐπήρετμος (= ἐρετμοῖς ἐφωδιασμένος), ἐπώδυνος, ἐπιζήμιος, ἐπικίνδυνος·

δ'. τὸ ἐναντίον, ὡς ἐπιτειχίζειν, ἐπέρχασθαι, ἐπιστρατεύεσθαι·

ε. χρόνου διάρκειαν, ὡς ἐπέτειος, ἐφήμερος·

ς. τὸ ὕψερρον, ὡς ἐπίγονος, ἐπιμηθεύς, ἐπιμελέτης·

ζ. προσθήκην, ὡς ἐπιμετρεῖν, ἐπικύησις (= *superfetazione*)·

η. ῥοπὴν πρὸς τι, ὡς ἐπίχολος, ἐπίκοτος, ἔποινος·

θ. ἐπίτασιν, ὡς ἐπιποθῶ, ἐπιβεβαιῶ·

ί. ἐλάττωσιν, ὡς ἐπίλευκος, ἐπίξανθος, ἐπίσιμος, ἐπίγρυπος·

ια. ἀμοιβαιότητα, ὡς ἐπιμιγνύναι, ἐπιπλέκειν χειῖρας, ἐπιγαμία (= συμπενθερεία).

§. 24. Τὰ περισσότερα τῶν σημαινομένων τούτων προκύπτουσι κατ' εὐθεϊαν ἐκ τῶν ἐν παραθέσει· ἐπιθαλάσσιος = ἐπὶ θαλάσση ὦν· ἐπίτεξ = ἐπὶ τόκῳ οὔσα· ἐπιμήκης = ἐπὶ μῆκος ἐκτεινόμενος· ἐπέτειος ὁ ἐπὶ ἔτος παρατεινόμενος· ἐπιεικῆς = ἐπὶ τὸ εἶκος ἢ εἰκος πρὸς τι, κτλ. Καὶ εἰς ὅλα δὲ τὰ ἄλλα δυνατὸν νὰ ἀνευρεθῇ ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω, ἀνιχνευομένης τῆς γενεαλογίας τῶν ἐννοιῶν, περιστάσεώς τινος παρατηρουμένης ἢ ὁποία συνοδεύει τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πράξιν, κτλ. ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν ἐπὶ τῆς ἀνὰ καὶ κατὰ οὕτω, π. χ. ἐπήρετμος = ἐπὶ τοῖς ἐρετμοῖς ὦν (Οδ. Β, 403), ἐπομένως καί = ἐρετμὰ ἔχων· ἐπίξανθος = ἐπὶ τὸ ξανθὸν κλίνων, ἐπομένως ὄχι = ὀλόξανθος. Ἀλλὰ τινὰ δυσκολώτερα, ὡς ἐπαινῶ, ἐπιορκῶ, τόκος ἐπίτριτος, ἔφεκτος, ἐπόγδοος, πούς ἐπίτριτος ἐν τῇ Μετρικῇ, κτλ. παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

§. 25. Παρ' ἡμῖν ἡ Ε' πὶ Πρόθεσις μόνον εἰς ὀλίγας φράσεις σώζεται ἐν παραθέσει, ὡς ἐπ' ἀληθείας, ἐπὶ ταύτου καὶ εἴτι ἕτερον, αἱ ὁποῖαι κατήντησαν πλέον ὡς ἐπιρρήματα, ἔθεν καὶ γράφονται παρὰ τινων ἠνωμένως, ὄχι βέβαια μὲ κέρδος τῆς γλώσσης (ἴδε Κεφ. ΚΗ', §. 100. καὶ Κεφ. ΛΓ', §. 7)· ἐν συνθέσει δὲ ἔχει ὀλίγον τι περισσοτέραν χρῆσιν. Σημαίνει

α'. τὸ ἐπάνω, ὡς ἐπίγειος παράδεισος, ἐπουράνιος πατήρ, ἐπιτάφιος, ἐπιτιθημή (Ηπ.), ἐπίστομα = μὲ τὸ σόμα ἐπὶ γῆς ((ἐπίκοπα ἐν Ηπ.))·

β'. τὸ ὀπίσω, ὡς ἐπιστρέφω, ἐπιστροφή (Ηπ.)·

γ'. ἐπισκασίαν, οἷον ἐπιστάτης, ἐπίτροπος·

δ'. χρόνου προσδιορισμὸν εἰς τὸ ἐπὶρρήμα ἔφετος·

α'. τὸ ὕψιον εἰς τὴν λέξιν ἐπίλογος· νὰ εἴπῃ τὸν ἐπίλογον εἶναι κατὰρα παρὰ Ἰωαννίταις, σημαίνουσα ὅ,τι μάλλει νὰ εἴπῃ νὰ ἦναι τὸ ὕψιον, καὶ πλέον νὰ μὴ λαλήσῃ.

§. 26. Παρὰ Ρωμαίοις ἡ Πρόθεσις *super* ἀναπληρύνει καὶ τὴν ὑπὲρ καὶ τὴν ἐπὶ καὶ ἐν μὲν τῇ ὑπὲρ εἶδαμεν τὰ πρὸς τοῦτο παραδείγματα· προχειρότατα δὲ καὶ τὰ εἰς τὴν ἐπὶ ἀντιστοιχοῦντα, ὡς *super nave* — *super montium juga* — *alii super alios* — *superinstructus* — ἐπωκοδομημένος — *supervenit* — ἐπῆλθε, κτλ. Τὰ περὶ Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης ἐνταῦθα ἀναφερόμενα ἐσημεώσαμεν ἀνωτέρω ἐν τῇ ὑπέρ.

3. Μετά.

Ἡ Μετὰ μετὰ Γενικῆς.

§. 27. Μετὰ γενικῆς συντασσομένη ἡ Μετὰ Πρόθεσις σημαίνει
α'. τὸ ἐν τῷ μέσῳ, ὡς νεκρῶν μέτα κείσομαι — μὰ τὸν μετ' ἄστρον Ζῆνα (Εὐρ. Εκ. 209. Φ. 1013)·
β'. τὸ ὁμοῦ, ἐπὶ προσώπου, πράγματος, ιδέας, συστήματος, καταστάσεως, τρόπου, κτλ. ὡς μετὰ Βοιωτῶν ἐμάχοντο — οἱ μετὰ Κίρου βάρβαροι — μεθ' ὅπλων — μετὰ ξίφους — μετὰ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος — μετὰ τινος εἶναι (= ἐκ τῆς φαρίας, ἐκ τοῦ συστήματος τινος εἶναι) — μετὰ νόμων — μετὰ κινδύνων — μετὰ πενίας — μετὰ μέθης — μετ' οἴνου — μετ' εὐνοίας — μετ' ὀργῆς — μετὰ παιδίας — μετὰ δέους, κτλ.

Ἡ Μετὰ μετὰ Δοτικῆς.

§. 28. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Μετὰ Πρόθεσις, καὶ τοῦτο μόνον παρὰ τοῖς Εποποιοῖς τοὺς ὁποίους ἐνίοτε ἀκολουθοῦσιν καὶ οἱ Δραματοποιοί, σημαίνει

α'. τὸ ἐν τῷ μέσῳ, ὡς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον μετὰ τριτάτοισιν ἄνασσειν (Ιλ. Α, 252) — μετ' ἀθανάτησιν — μετὰ δμῶῃσιν — κραταιαῖς μετὰ χερσὶν ἰσχυων (Σοφ. Φ. 1110) — γυναιξί, παρθένοισι τ' ἀπόβλεπτος μέγα (Εὐρ. Εκ. 355)·

β'. τὸ ἐν τινι τὸ ὁποῖον εἶναι τροπολογία τῆς προηγουμένης ἐννοίας, ὡς μετὰ χερσὶν — μετὰ φρεσὶν (Ιλ. Ε, 344. Ι, 434)· ἐν χερσὶν ἐν φρεσὶν — μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο (Οδ. Β, 148, κτλ.).

Ἡ Μετὰ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 29. Μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Μετὰ Πρόθεσις σημαίνει πάλιν

α'. τὸ ἐν τῷ μέσῳ, ὡς καὶ ἀνωτέρω, 1. ἐν γάσει· 2. ἐν κινήσει, οἷον 1. μετὰ πάντας ὁμήλικας· 2. μετ' ἀπρήκτους ἔριδας καὶ νείκεα βάλλει (Ιλ. Ι, 54. Β, 376)·

β'. κίνησιν εἰς πρόσωπον, οἷον μετὰ Αἴσηπον καὶ Πήδασον (Ιλ. Ζ, 21). Συνήθως δὲ μετὰ τοῦ προσώπου συνεννοεῖται καὶ ὁ τόπος, ὡς ἐλθὲ μετὰ Τρῶας καὶ Αχαιοὺς — μετ' ἀμύμονας Αἰθίοπας·

γ'. σκοπόν, ὡς μεθ' ὕλην — μεθ' ὕδωρ εὐήρυτον — οἷχονται μετὰ δεῖπνον (Ὑμν. Δήμ. 106. Ιλ. Τ, 346) — μετὰ στέφανον ἰών (Πίνδ. Ολ. Δ', 23). Ποιητικώτερα δὲ ταῦτα·

δ'. τὸ κατόπιν (ἐπὶ τόπου) καὶ ὕστερον (ἐπὶ χρόνου), οἷον μετὰ τὸν κτίλον τὰ μῆλα — μετ' ἵχνια βαῖνε θεοῖο (Οδ. Β, 406) — μετὰ τήν ἐορτήν ἤκειν.

ε'. τὸ ἐν τινι, ὡς μετὰ χειρας ἔχειν (Θουκ. Α', 138) = ἐν χερσίν· σπανιώτερον τοῦτο. Ἐκ τούτου δὲ τὸ μεταχειρίζεσθαι, ὡς ἐκ τοῦ διὰ χειρὸς ἔχειν τὸ διαχειρίζειν. Καθὼς δὲ αἱ προηγούμεναι σημασίαι προκύπτουσιν ἢ μία ἐκ τῆς ἄλλης, οὕτως ἐκ τούτων πάλιν ἄλλαι ἀνάλογοι.

§. 30. Ἐν συνθέσει φυλάττουσα ἡ Μετὰ Πρόθεσις ὅλα σχεδὸν τὰ ἐν παραθέσει σημαινόμενα προσλαμβάνει καὶ ἕτερα τινά, ἐξ ἐκείνων πηγάζοντα. Σημαίνει λοιπόν·

α'. τὸ μεταξύ· 1. ἐπὶ τόπου, 2. ἐπὶ χρόνου· 3. ἐπὶ προσώπου· 1. μεταπύργιον, μεταίχμιον, μεταμάζιον, μετόπη (= ἡ μεταξύ τῶν τριγλύφων ὀπή) 2. μετάγγαλος, μεταδόρπιος· 3. μετεῖναι, μεταειπεῖν·

β'. τὸ ὁμοῦ, ὡς μεταδαινύσθαι, μεταίτιος·

γ'. τὸ ὕστερον καὶ κατόπιν, ὡς μεταχρόνιος, μετακλαίειν, μέτωπον, μετακάρπιον·

δ'. τὴν εἰς τι κίνησιν, ὡς καὶ ἐν παραθέσει, οἷον ἐγὼ δὲ Πάριν μεγελεύσομαι — κήρυξ μετ' ὄχετο θεῖον ἀοιδόν (Ιλ. Ζ, 280. Οδ. Θ, 47). Ἡ αὐτὴ δὲ ἔννοια ἐκφέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὡς βουσί μετέρχεται ἢ οἷεσιν (Οδ. Ζ, 132). Καὶ παρὰ μὲν ποιηταῖς ἐκφέρεται ἡ ἔννοια αὕτη διὰ τῆς Μετὰ Προθέσεως καὶ ἐν συνθέσει καὶ ἐν παραθέσει (§. 29 γ').

παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς μόνον ἐν συνθέσει ἐπὶ τῶν μετέρχισθαι (Εὐρ. Μ. 6), μετιέναι, μεταπέμπεσθαί τινα, κτλ. Τοιοῦτον ἢ ἀνάλογον καὶ τὸ παρ' Ἀριστεφάνει (Εἰρ. 261) μετατρέχω — τρέχω πρὸς τι ἤτοι ξετρέχω τι·

ε'. τὴν εἰς τὰ ὀπίσω κίνησιν, ὡς μεταστρέφομαι·

ς'. ἀλλαγὴν ἐν γένει, ὡς μεταβιβάζω, μεταβάλλω καὶ μεταβάλλομαι, μεταπείθω, μεταστάσις πολιτείας, κτλ. (= *revolution politique*) ὅπερ ἴσως καὶ μεταπολίτευσιν δυνατόν εἶπεῖν ἢ ἀναπολίτευσιν, κατὰ τὸ ἀνασύνταξις = μετάθεσις ἐκ τάξεως εἰς τάξιν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων διὰ τὰς συνεισφοράς (Βαίγκιος περὶ Πολιτ. Οἶκον. Ἀθην. Τόμ. Β', σ. 46), μετεμψύχωσις, μετωνυμία, κτλ.

ζ'. μέθεξιν, ὡς μετέχω, μεταλαμβάνω, μεταδίδωμι.

η'. ἀποβολήν, ὡς μετέμαθε τὴν ἐλευθερίαν·

§. 31. Ἐκ τῶν προεκτεθέντων παραδειγμάτων δῆλον γίνεται ὅτι ἐπὶ τῆς Μετὰ Προθέσεως ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ἐν μέσῳ, διαφόρως τροπολογουμένη. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν μέσῳ ὑποθέτει πάντοτε πλείονα, διὰ τοῦτο παρ' Ομήρῳ συντάσσεται ἡ Πρόθεσις αὕτη ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας μετ' ὀνομάτων πάντοτε πληθυντικῶν ἢ περιληπτικὴν ἔννοιαν ἔχόντων, ὡς μετὰ Τρώεσσι — μετὰ πρώτῃ ἀγορῇ — μετὰ στρατῷ (Ιλ. Σ, 130. Τ, 50. Χ, 49, κτλ.). Τοῦτο δὲ εἶναι σύμφωνον καὶ μὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, διότι ἡ Μετὰ Πρόθεσις συγγενεύει μὲ τὸ μέσος τὸ ὁποῖον διαλεκτικῶς λέγεται μέτος, ὡς πλητίον = πλησίον, τεῦτλον = σεῦτλον, μέταυλος = μέσανυλος, μέτην = μέσην (Ησύχ.).

§. 32. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς ἐννοίας τροπολογουμένης εὐκόλως προκύπτουσιν αἱ λοιπαί· οὕτω, π. χ. ἡ σημασία τοῦ ὁμοῦ. Καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τινων περιστάσεων διασέλλει ἡ χρῆσις τὴν μίαν ἔκφρασιν τῆς ἄλλης, ἡ ἔννοια ὅμως εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή· ἐπὶ τινων δὲ περιστάσεων καὶ ἡ ἔκφρασις καταντᾷ ἀδιάφορος· οὕτω, π. χ. ἐν μὲν τῷ (Οδ. Γ, 91) μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης δὲν ἤθελεν ἀρμόσει τὸ ὁμοῦ, διότι μὲ τὰ κύματα συντροφία δὲν γίνεται, ἀλλὰ τὸ ἐν μέσῳ· οὕτως ἠθέλαμεν εἶπεῖ καὶ ἡμεῖς μέσα εἰς τὰ κύματα ἢ, χυδαιέστερον, μέσ' στὰ κύματα· τούναντίον ἐν τῷ (Οδ. Α, 19) μετὰ οἷσι φίλοισι ἐπίσης ἀρμόζει τὸ ἐν τῷ μέσῳ καὶ τὸ ὁμοῦ. Ὡσαύτως ἡ ἔννοια τοῦ ἐν τῷ μέσῳ δυνατόν νὰ ταύτισθῇ μὲ τὴν τοῦ ἐν τινι· διότι ὁ ἐν τῷ μέσῳ ὢν εἶναι καὶ ἐν τινι· ὅθεν μετὰ τριτάτοι-

σιν ἄνασσειν (Ιλ. Α, 252), καὶ (Οδ. Η, 62) ἐν Φαίη-
ξιν ἄνασσειν. Ως δὲ ἐπὶ τῆς Εὔ Προθέσεως παρατηρήσαμεν
ὅτι ἡ ἔννοια αὐτῆς τροπολογεῖται πολλαχῶς, οὕτως ἐνταῦθα ἡ
ιδέα τοῦ ὁμοῦ τροπολογεῖται κατὰ τὰ διάφορα πράγματα τῶν
ὁποίων ἐν γένει παριστᾷ τὴν ἔνωσιν· διότι ἄλλην ἔωσιν ἔχει
φίλος μετὰ φίλου, ἄλλην πρᾶγμα μετὰ πράγματος, ἄλλην ἀνὴρ
μεθ' ὀπλων, κτλ.

§. 33. Ἐκ τῆς τοῦ ἐν μέσῳ ἐννοίας εὐκόλως προκύπτει
καὶ ἡ ἔννοια τῆς πρὸς τι κινήσεως ἐν γένει, τρεπομένης τῆς
ἡρεμίας εἰς κίνησιν· εἰμὶ ἐν τῷ μέσῳ, πορεύομαι εἰς τὸ
μέσον. Ἡ δὲ πρὸς τι κίνησις δυνατόν νὰ ᾖ ἐχθρική προσβολή, ὡς
οἶμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν (Ιλ. Χ, 140), σφαίρας ῥίψις,
ὡς σφαῖραν ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασιλεία (Οδ.
Ζ, 115), ὁμμάτων βολή, ὡς σκεψάμενος δ' ἐς νῆα
καὶ μεθ' ἑτέρους (Οδ. Μ, 247), κτλ. Ἡ ἔννοια τῆς πρὸς τι
κινήσεως γεννᾷ τὴν ἔνοιαν τοῦ κατόπιν καὶ ὕστερον· ὁ Τηλέμαχος
ὥς ἐπὶ ὑπήγαινε ὅπου ἡ Αθηνᾶ ὑπήγαινε κατόπιν τῆς Αθηνᾶς,
καὶ ἐβάδιζεν ὕστερον τῆς Αθηνᾶς· τὸ κατόπιν καὶ τὸ ὕστερον συγ-
γενεύουσι πρὸς ἄλληλα ὡς ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος.

§. 34. Ἡ ἔννοια τῆς πρὸς τι κινήσεως προϋποθέτει τὴν ἔννοιαν
τοῦ σκοποῦ, οἷχονται μετὰ δεῖπνον = ὑπάγουσιν εἰς τὸν
δεῖπνον = ὑπάγουσι νὰ δειπνήσωσιν. Ἐκ τούτων δὲ τῶν δύο
προκύπτει ἡ ἔννοια τῆς περὶ τι ζητήσεως, σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας·
οὕτω, π. χ. μετιέναι σοφίαν = ὑπάγειν ὅπου ἡ σοφία, πρὸς
ἀπόκτησιν αὐτῆς, ἐπομένως = ἐπιμελεῖσθαι, ζητεῖν, κτλ. ὁ με-
τιὼν ὑπατείαν, ἀγορανομίαν, κτλ. τρέχει κατόπιν αὐτῶν,
ὡς ὁ θηρευτὴς κατόπιν τῆς θήρας. Ὡσαύτως προκύπτει καὶ ἡ
ἐννοια τοῦ καλεῖν, οἷον μεταπέμπω καὶ συνηθέστερον μετα-
πέμπομαι = πέμπων πρὸς τινα καλῶ αὐτὸν πρὸς ἑμαυτόν. Περὶ
τῆς ἐννοίας τῆς μεταβολῆς, περὶ τῆς ἐννοίας τῆς ἐκδικήσεως
(μετελθεῖν, Εὐρ. Ιφ. Τ. 14, κτλ.), περὶ τοῦ μέτασσαι (Οδ.
Ι, 221), μέταξος, μέταξα, μεταξὺ καὶ τῶν τοιούτων
παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

§. 35. Ἀν δὲ ἡ σημασία τοῦ ἐν τῷ μέσῳ εἶναι, ὡς ἐση-
μειώσαμεν, ἡ πρώτη, ἡ χρῆσις ὅμως ἔκαμεν ὥστε μετὰ αἰτιατικῆς
μὲν εἶναι σπανία, μετὰ δὲ γενικῆς σπανιωτάτη· παρ' Ομήρῳ μάλιστα
ἐκτὸς τεσσάρων παραδειγμάτων δὲν ἀπαντᾷται, καὶ δὲν εἶναι
ἴσως παράδειγμα εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἀρμόζει ἐπίσης τὸ ὁμοῦ·
ἔμειναν δὲ ὡς κοινότερα σημαινόμενα ἐν παραθέσει μετὰ γενικῆς

μὲν τὸ ὁμοῦ, μετὰ αἰτιατικῆς δὲ τὸ ἔπειτα. Τὰ μεθ' ἡμέραν, μετὰ νύκτας, κτλ. εἶναι μὲν παρ' Ἀττικοῖς καὶ μὴ Ἀττικοῖς = τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα, κτλ. (Εὐρ. Ορ. 58. κτλ. Πλάτ. Φαίδρ. 251, κτλ. Πίνδ. Ν. 5, 6, κτλ.)· δυνατόν ὅμως νὰ ἀναχθῶσι καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἐννοιαν τοῦ ἔπειτα = μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἡμέρας, μετὰ τὴν ἐπίλυσιν τῆς νυκτός, κτλ. ἢ, ὡς ᾔθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν, μὲ τὴν ἡμέραν, μὲ τὴν νύκτα = ἀφ' οὗ φέξῃ, ἀφ' οὗ νυκτώσῃ. Ἐν συνθέσει τελευταῖον ἔμεινεν ὡς κοινότερον τὸ τῆς μεταβολῆς σημεινόμενον.

§. 36. Παρ' ἡμῖν ἡ Πρόθεσις αὕτη ἐν παραθέσει ὁλόκληρος καὶ ἀκολόβωτος μόνον ἐν ὀλίγοις διετώθη, ὡς μετὰ χαρᾶς, μετὰ βίας· ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, μετὰ τὸ πάσχα· κατ' ἀποκοπὴν ὅμως ἔγινε, φωνήεντος ἐπομένου, μετ' καὶ τελευταῖον κατήντησε μέ, συμφώνου ἢ καὶ φωνήεντος ἐπομένου, φωνήεντος δὲ ἐπομένου καὶ ἀποσροφημένη (μ'). Σημαίνει δὲ ἐν παραθέσει

α'. τὸ ὁμοῦ, ὡς μετ' ἐσένα, μετ' ἐκεῖνον μὲ τοῦτο — ἢ μετὰ σένα, μετὰ κεῖνον, μὲ ἄλλην εὐκαιρίαν, μ' αὐτὰ τὰ μυελά, ἢ μετ' αὐτὰ τὰ μυελά.

β'. τὸ ὄργανον καὶ μέσον, ὡς μὲ τὰ ξύλα, μὲ τοὺς λίθους, μὲ τὰ τροχάλα (Ηπ.), μὲ τὸν κόπον, μὲ τὴν ὑπομονήν.

γ'. τὸ ὕψερρον, ὡς μὲ τὸν καιρόν, μὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐδυατύχησεν ὁ νέος, μὲ τὸ ἔλθει τοῦ ἀνθρώπου, κτλ. τὰ ὅποια ὅμως εὐκολώτατα φέρονται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τύπον, ὡς μετὰ καιρόν, μετὰ τὸν θάνατον, κτλ.

§. 37. Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει

α'. τὸ ὕψερρον, ὡς μεθέορτα, μεθαύριον (τὸ μεταύριον ᾗθελεν ἐλέγξει ἀλλογενῇ)

β'. μέθεξιν, ὡς μεταλαμβάνω, μετάδοσις, μετόχιον·

γ'. μεταβολήν, ὡς μετατοπίζω, μεταγγίζω, μετανοῶ (= μεταβάλλω γνώμην).

δ'. ἐπανάληψιν, ὡς μεταγράφω, μεταλέγω, μετακάμνω, μεταὑπανδρεύομαι. Αὕτη ἡ σημασία τοῦ πάλιν εἴτε τῆς ἐπαναλήψεως ἀπαντᾶται ἀναντιρρήτως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ σημερινὸν μεταπράτης.

§. 38. Ἡ Ρωμαϊκὴ γλῶσσα δὲν γνωρίζει τὴν Μετὰ Πρόθεσιν, ὡς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς Γαλλικὴ καὶ Ἰταλική, μετα-

φράζομαι αὐτὴν δι' ἄλλων ἰσοδυνάμων, ὡς εἶναι, π. γ. ἡ μὲς τὴν Ἑλληνικὴν σὺν ἀντιστοιχοῦσα *cum*. Μόνη δὲ ἡ Γερμανικὴ ἀπὸ τὰς νεωτέρας γλώσσας ἔχει τὴν πρόθεσιν *mit*, καὶ ταύτην κατὰ πάσας σχεδὸν τὰς σημασίας τῆς Ἑλληνικῆς μετὰ ἢ σὺν, ὡς *mit jemand halten* = μετὰ τινος εἶναι· *mitschuldig* = μεταίτιος, συναίτιος, κτλ.

4. Παρά.

Ἡ Παρὰ μετὰ Γενικῆς.

§. 39. Ἡ Παρὰ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει
 α'. τὸ πλησίον ἐν ζάσει, ὡς φρουγίδα τὰν παρ πο-
 δός (Πίνδ. Π. 1', 62) — ναίων παρ ὕγρων Ἰομηνού
 ῥέεθρων (Σοφ. Αντ. 1123)·

β'. τὴν ἐκ τινος μέρους ἢ πράγματος κίνησιν, οἷον παρὰ
 μηροῦ — παρ' ἵππων — παρὰ νηῶν (Ιλ. Α, 190. Δ, 500.
 Μ, 114 — παρὰ πυρσῶν (Ηρ. Ζ', 182, κτλ.). Ἀλλὰ τοῦτο
 ἰδιάζει, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα δεικνύουσι, μᾶλλον εἰς τοὺς
 Ἴωνας, ἀπαντῶμενον καὶ εἰς τοὺς ποιητὰς τῶν Ἀττικῶν ἐνίοτε
 (Εὐρ. Βάκ. 118), μετὰ ὀλιγωτάτων ἐξαιρέσεων (ἴδε Πλάτ. Τιμ. 59)·
 κοινὸν δὲ ποιηταῖς καὶ πεζογράφοις εἶναι τὸ σημαινόμενον τῆς
 ἐκ προσώπου μάλισα κινήσεως, οἷον παρὰ Δ — παρ' Εὐ-
 ρύτου Οἰχαλιῆος (Ιλ. Β, 596) — παρὰ σοῦ — παρὰ
 Τραπεζουντίων — μανθάνειν παρὰ τινος — λαμβά-
 νειν παρὰ τινος (Κεφ. Κ', §. 6)· ὅθεν καὶ μετὰ τῶν πα-
 θητικῶν ῥημάτων σημαίνει τὸ ποιητικὸν αἷτιον (Κεφ. ΚΔ', §. 5. §. 7).

Ἡ Παρὰ μετὰ Δοτικῆς.

§. 40. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Παρὰ Πρόθεσις σημαίνει
 α'. τὸ πλησίον· 1. ἐν ζάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς· 1. παρὰ
 νηυσί — παρὰ Ζηνί — παρὰ μνηστῆρσιν — παρ' ἀνδρὶ
 Θρακί — μεῖνον παρ' ἐμοί· 2. θέσθαι παρὰ νηυσί —
 ἵέναι παρὰ Τισσαφέρνει (Ξ. Λν. Β', ε', 27). Ἐν τοῖς
 τελευταίοις ὅμως προσλαμβάνεται καὶ ἡ ἔννοια τῆς ζάσεως καὶ
 ἡρεμίας, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν περὶ τῆς Εὐ·

β'. τὸ ἐν τινι, κατὰ διαφόρους τρόπους τροπολογούμενον, ὡς
 παρ' ἐωυτοῖσι (= ἐν τῇ αὐτῶν γῇ) — παρ' Ἑλλήσι —
 παρὰ Ῥωμαίοις (= ἐν τῷ ἔθνει τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ῥωμαίων)
 — ἐμπειρία ἡ παρ' ἐμοί (= ἣν ἔχω ἐν ἑμαυτῷ) — παρ'

ἔμοί (ἐν τῇ ἐμῇ γνώμῃ) — παρὰ Δαρείῳ κριτῇ (= εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Δαρείου ἦτοι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δαρείου), κτλ.

Ἡ Παρὰ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 41. Μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Παρὰ Πρόθεσις σημαίνει

α'. τὸ πλησίον· 1. ἐν ζάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς 1. κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός (Ιλ. Α, 476) — ἀνὴρ παρ' ἄνδρα στήσεται (Εὐρ. Ελ. 1078) — ὅπως παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται (Θουκ. Ζ', 39)· 2. παρὰ τοὺς πόδας τιθέναι — παρὰ τὴν Βαβυλῶνα δεῖ παρίεναι (Ξ. Κ. Π. Ε', 6', 29)· τοῦτο τὸ τελευταῖον εἶναι συχνότερον·

β'. κίνησιν παράλληλον καὶ πλησίον πρὸς τι, ὡς βάτην παρὰ θῖν' ἄλός (Ιλ. Α, 327) — ἔπλεον παρὰ γῆν — παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ (Ξεν. Αν. Ε', 1, 1. Πλάτ. Γοργ. 511). Τοῦτο ἡμεῖς ἐκφέρομεν ἐπαναλαμβάνοντες τὴν πτώσιν, καὶ ἀπροθέτως, οἷον γιαλὸ γιαλὸ — τὴν ἄκραν ἄκραν — τὴν μέσην μέσην — τὸν τοῖχον τοῖχον. Ωσχύτως καὶ διὰ γενικῆς, ὡς τοῦ γύρου γύρου. Τοιοῦτον δὲ κατ' ἀναλογίαν καὶ τὸ (Εὐρ. Βάκ. 17) Ἀσία ἢ παρ' ἄλμυράν ἄλα κεῖται·

γ'. κίνησιν πρὸς τι ἄψυχον ἢ ἐμψυχον ὡς εἰς τέρμα, οἷον ἵτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν (Ιλ. Α, 347) — ἀπικόμενος παρὰ Κροῖσον — ἦγον παρὰ Κῦρον (Ηρ.) — τῆς παρ' ἐμὲ εἰσόδου — ποιήσας αὐτὰ ἦκε πάλιν παρ' ἐμέ (Ξεν. Κ. Π. Α', γ', 14. Δ', ε', 25). Ἡ ἐπὶ ἀψύχων χρῆσις τῆς παρὰ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας εἶναι Ἰωνικωτέρα. Παρ' Ἀττικοῖς ἔμειναν συνήθως αἱ πολεμικαὶ φράσεις παρὰ δόρυ, παρ' ἀσπίδα καὶ παρ' ἀσπίδας (Ξεν. Αν. Δ', γ', 26). Εἶναι δὲ ταῦτα = πρὸς τὸ μέρος τοῦ δόρατος ἦτοι πρὸς τὰ δεξιὰ = πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀσπίδος ἦτοι πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὰ αὐτὰ δὲ λέγονται καὶ ἐπὶ δόρυ, ἐπ' ἀσπίδα·

δ'. σύγκρισιν, ὡς παρ' σοφὸν ἀντιφερίζα (Πίνδ. Πυθ. Θ', 50) — παγκάλην λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν (Πλάτ. Φαίδρ. 276)·

ε'. ὑπεροχὴν ἐν τῇ συγκρίσει ἦτοι τὸ μᾶλλον, οἷον τῷ ῥαψωδῷ προσήκει παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους (Πλάτ. Ἰων. 539) — παρὰ τοὺς ἄλλους εὐτακτῶν — παρὰ τὰ

ἀλλὰ ζῶα κρατιστεύειν· καὶ μετὰ τῶν καθ' αὐτὸ συγκρι-
τικῶν, ὡς παρὰ τὴν ἐωυτῶν φύσιν ἀμείνονες (Ηρ.
Ζ', 103. Ἰδε καὶ Θουκ. Α', 23).

ς'. προσθήκην, οἷον παρὰ ταῦτα καὶ ἄλλα· μάλιστα
δὲ μετὰ τῆς ἀρνήσεως, ὡς οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα
(Αριστ. Ν. 698)· καὶ μετὰ ἐρωτήσεως, ὡς ἔχομέν τι παρὰ
ταῦτα ἄλλο λέγειν; (Πλάτ. Φαίδ. 80).

ζ'. ἐξαίρεσιν, ὡς παρὰ ἓν πάλαισμα ἔδραμε νικᾶν
Ολυμπιάδα (Ηρ. Θ', 33) — παρ' ὀλίγους πάντες ἀνῆ-
ρέθησαν — τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον (Παύλ.
Κορινθ. Β', 14, 24).

η'. διαφωνίαν καὶ ἐναντίωσιν, ὡς παρὰ δόξαν — παρ'
ἐλπίδα — παρὰ τὸ δίκαιον — παρὰ τὰς σπονδάς —
παρὰ φύσιν — παρὰ δύναμιν, τὰ ὅποια εἶναι ἐναντία τῶν
διὰ τῆς κατὰ σημαινομένων, κατὰ φύσιν, κατὰ δύνα-
μιν, κτλ.

θ'. χρόνου παράτασιν, ὡς παρ' ὅλον τὸν βίον — παρ'
ὅλον τὸν ἀγῶνα, κτλ. Κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐπὶ ἐκτάσεως,
ὡς παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα.

ι. τὸ διότι ἦτοι τὸ ἐξ αἰτίας, οἷον παρὰ τὴν ἐαυτῶν
ἀμέλειαν — παρὰ τὴν ἀκείνου ρώμην — τί παρὰ
τοῦτο; = τί προῦκυψεν ἐκ τούτου; Εντεῦθεν ἡ συχνο-
τάτη παρὰ Γραμματικαῖς χρῆσις εἰς δῆλωσιν παραγωγῆς λέξεων,
ὡς «παρὰ τὸ βρὶ πέπτωκε (= γέγονεν, ἦτοι παράγεται)
τὸ βρίθω — παρὰ τὸ δρῶ τὸ δράμα.» κτλ.

§. 42. Ἡ πρώτη σημασία τῆς πρὸς γενικὴν φερομένης Προ-
θέσεως ταύτης, τὸ πλησίον, ἔμεινε σπανία, μείνασα εἰς τὴν
μετὰ δοτικῆς αὐτῆς σύνταξιν· κοινωτέρα ἔμεινεν ἡ ἄλλη σημασία
τῆς ἐκ τινος κινήσεως καὶ ἀρχῆς, διαφόρως τροπολογουμένη. Ζη-
τήσεως δὲ μάλιστα ἄξιον τί σημαίνει κυρίως ἡ Παρὰ εἰς τὸ
παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη (Ιλ. Δ, 468. Ἰδε Δ. Π.). Ἡ μετὰ
δοτικῆς σύνταξις τῆς Προθέσεως ταύτης δὲν ἔχει τίποτε ἀξιο-
σημεῖωτον· αἱ διάφοροι τροπολογίαι τῆς ἐν αὐτῇ ἐπικρατούσης
σημασίας τοῦ πλησίου ἀνευρίσκονται εὐκόλως. Περισσότερας
προσοχῆς χρήζει ἡ μετὰ αἰτιατικῆς σύνταξις τῆς Προθέσεως ταύτης,
διὰ τὸ ποικίλον τῆς τροπολογίας καὶ ἐκδοχῆς, καὶ διὰ τὸ δυσπε-
ρίληπτον ὑπὸ μίαν κοινὴν ἀρχήν· οὕτω π. χ. παρὰ πρυμνή-
σια, παρὰ πόδας, κτλ. = πλησίον· παρὰ τὰς σπονδάς,
παρὰ τὸ δίκαιον = ἔξω, μακρὰν, κτλ.

§. 43. Ωσαύτως ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ζ'. ζ. φαίνεται ἀντίθετος ἡ σημασία· ἐπὶ μὲν τῶν ζ' σημαίνεται ἐξαίρεσις ἐκ πλεονασμοῦ, ἐπὶ δὲ τῶν ζ' ἐξαίρεσις ἐλλείψεως· τὰ πρῶτα = ἐκτὸς τούτων τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν εἶναι καὶ ἄλλα, ὅ ἐστι καὶ ἄλλα μετὰ τούτων, καὶ λοιπὸν περιέχουσι τὴν ἔννοιαν τῆς προθέκης· τὰ ζ' = ἐκτὸς τούτων τὰ ὅποια λείπουσιν, ὑπάρχουσι τὰ λοιπὰ· οὕτως εἰς τὸ τεσσαράκοντα παρὰ μίαν, μία λείπει, αἱ ὑπόλοιποι τριάκοντα ἐννέα ὑπάρχουσιν. Ἀντιθέτως δὲ τὸ παρ' ὀλίγας ψήφους ἠτιμώθη καὶ τὰ ὅμοια· διότι εἶναι ὑποθετικά = εἰ μὲν ἔλειπαν ὀλίγαι ψῆφοι αἱ ὅποιαι ὑπῆρξαν, ἤθελεν ἀτιμωθῆ (Δημοσθ. Ἰδε καὶ Θουκ. Δ', 106. Η', 33)· οὕτω καὶ εἰς τὸ θηρίον εἶ παρὰ γράμμα = εἰ μὲν ἔλειπεν ἓν γράμμα τὸ ὅποιον ὑπάρχει ἐκ περισσοῦ, ἦσο θηρίον (Μάρκος, ἄρκος = ἀρκούδα). Μὲν τὴν ἔννοιαν τῆς ἐξαίρεσεως συγγενεύει ἡ τῆς παραλείψεως, οἷον ἡμέραν παρ' ἡμέραν, τὸ ὅποιον σημαίνει μίαν ἡμέραν καὶ καὶ μίαν ὅχι· κυρίως δὲ = μία ἡμέρα λείπει ἐν τῷ μεταξύ, ἵνα ᾗναι καθ' ἡμέραν. Ἀλλὰ περὶ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε Δ. Π.

§ 44. Τὸ περὶ τῶν ἄλλων Προθέσεων σημειωθὲν κατὰ τὴν περίσασιν διάφορον τῆς ἐννοίας ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φράσεως (ἀπὸ γνώμης· α' = παρὰ γνώμην· β' = κατὰ γνώμην, κτλ.) παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῆς Παρά. Εξαίρετως δὲ ἐν τούτοις σημειώσιμα εἶναι τὰ παρὰ πολὺ, παρὰ μικρὸν καὶ τὰ ὅμοια, διὰ τὴν διπλὴν αὐτῶν χρῆσιν· διότι ἐνίοτε μὲν ἐν τούτοις ἀνάγεται ἡ Παρὰ Πρόθεσις εἰς τὴν ἐπιτατικὴν σημασίαν = κατὰ· ἐνίοτε δέ, καὶ συνηθέστερον, εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἐξαίρεσεως, γενικῆς ἐπομένης ἢ Ἀπαρεμφάτου, ἐξαίρετως δὲ μετὰ τῶν ῥημάτων ἤκειν, ἔρχεσθαι· οὕτω· 1. παρὰ πολὺ τῶν πολλοῦ ἀμείνους γεγύναμεν (= πολὺ ἢ κατὰ πολὺ ἀνώτεροι τῶν ἐχθρῶν)· 2. παρὰ πολὺ τῶν πέρυσιν κατωρθωμένων ἦλθεν (= ἔμεινε πολὺ ἐξοπίσω) — παρὰ πολὺ ἐλέσθαι τὴν πόλιν ἦλθεν (= ἀπέχετο πολὺ μακρὰν τοῦ κυριεῦσαι τὴν πόλιν). Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπὶ τῆς ἐναντίας ὁμως σημασίας, ἐκλαμβάνεται τὸ παρὰ μικρὸν καὶ τὰ ὅμοια, ὥς· 1. παρὰ μικρὸν κεχώρηκε (= ὀλίγον ἐπροχώρησε)· 2. παρὰ μικρὸν ἦλθεν ἀποθανεῖν (= ὀλίγον ἔλειψε καὶ ἀποθάνη), κτλ.

§. 45. Τὰ προεκτεθέντα παραδείγματα καὶ πολλότατα ἄλλα πρῶτοια δεικνύουσιν ὅτι καὶ ἡ Παρὰ Πρόθεσις εἶναι ἀπὸ τὰ

διεξοδικᾶς καὶ ἐκτεταμένως, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν περὶ τῆς *Επί*, ἔχουσα προσέτι καὶ δυσεύρετον τὴν πρώτην αὐτῆς καὶ κυρίαν σημασίαν ἐκ τῆς ὁποίας νὰ προκύπτωσι πιθανῶς αἱ ἄλλαι. Ἐκ τούτου ἴσως παρακινούμενος ὁ ὀνομαστὸς Θείραχιος τὴν παράγει ἐκ τοῦ Εβραϊκοῦ *בֵּר* (= υἱός), παραβάλλων αὐτὴν μὲ τὸ Λατινικὸν *par-tus* τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ Εβραϊκοῦ παράγουσιν· ὅθεν ὡς πρῶτον καὶ κύριον σημαίνόμενον τῆς Προθέσεως ταύτης δέχεται τὸ τῆς γενέσεως καὶ παραγωγῆς. Ὁ Λεξικογράφος Ρεϊμερος, γνωστὸς παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ μακαρίτου Κούμα, χωρὶς νὰ ἐκβῇ τῶν Ἑλλαδικῶν ὀρίων, δέχεται ὅτι ἡ *Παρά* Πρόθεσις, συγγενεύουσα μὲ τὴν *Πρὸς* καὶ *Πρὸ*, διὰ δὲ τοῦ σχηματισμοῦ *παρά* καὶ μὲ τὴν Λατινικὴν *prae*, ἔχει ὡς σημαίνόμενον κύριον τὸ πλησίον, ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει· ὅθεν χρησιμεύει εἰς ἀποκρίσιν τῶν ἐρωτημάτων *ποῦ*, *πόσε* καὶ *πόθεν*.

§. 46. Ἐὰν τώρα ᾗναι συγχωρημένον, ἔπειτα ἀπὸ τοιούτους σοφοὺς κριτάς, νὰ εἶπω καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην μου, ἤθελα παρατηρήσει πρῶτον ὅτι, εἰ μὲν ᾗσαν σημεία ὅτι ἡ *Παρά* ἔλεγε τό που διαλεκτικῶς καὶ *Περά*, ἤθελα τὴν παράξει ἐκ τοῦ *περὶ* καὶ *πέραν*, τοῦλάχιστον ἤθελα τὴν συγγενολογήσει μὲ ταῦτα· διότι τὸ *πέραν*, διαφόρως τροπολογούμενον, γίνεται ἐδῶ *πέραν* ἦτοι πλησίον, ἐκεῖ *πέραν* ἦτοι μακράν, κτλ. Ἐπειδὴ ὁμῶς τοῦτο δὲν εἶναι, παρατηρῶ δεύτερον, ὅτι, ἐὰν ζητηθῇ συγγένεια τῆς Προθέσεως ταύτης μὲ κανὲν σύστοιχον ἐπίρρημα, ὡς τῆς ἐν μὲ τὸ ἔνδον, τῆς ἐκ μὲ τὸ ἔξω, κτλ. τοιοῦτον δὲν εὐρίσκεται ἄλλο παρὰ τὸ ἐπίρρημα *πάρους*· τὸ *πάρους* λοιπὸν ἐπὶ τοπικῆς σημασίας ἦτοι τῆς τοῦ ἐμπρός (Εὐρ. Ἐκ. 1049) φαίνεται εἰς ἐμὲ ἡ πρώτη καὶ κυρία σημασία τῆς Προθέσεως ταύτης.

§. 47. Καὶ ὅτι μὲν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐμπρός προκύπτει ἡ σημασία τοῦ πλησίον τοῦτο καὶ τυφλοῖς δῆλον· ὅτι δὲ πάλιν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐμπρός κατ' εὐθείαν ἢ διὰ τῆς τοῦ πλησίον προκύπτουσι πολλαὶ τῶν προειρημένων τροπολογιῶν καὶ τοῦτο εἶναι εὐκόλον νὰ παρατηρηθῇ. Ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ πλησίον προκύπτει ἡ ἐννοια τῆς συγκρίσεως, ὡς καὶ αὐτότης τὸ ὄνομα δηλοῖ, *παράθεσις*· τὸ οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα ἄλλα — δὲν εἶναι ἄλλα νὰ τεθῶσι πλησίον εἰς ταῦτα· τοῦτο δέ, καὶ διὰ τοῦ παρεκτός τούτων οὐκ ἔστιν ἄλλα ἐκφερόμενον, καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό. Ἐκ τῆς ἐννοίας παρεκτός τούτων τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν εὐκόλως ἡμπορεῖ νὰ προκύψῃ ἡ ἐννοια παρεκτός τούτων τὰ ὁποῖα ἐλλείπουσιν. Ἡ ἐννοια

εἶναι ἀπανταχοῦ παρεκτός ἤτοι πάρεξ· κατὰ δὲ τὴν διάφορον περίστασιν τροπολογεῖται εἰς τὸ παρεκτός τῶν ὄντων ἢ παρεκτός τῶν ἐλλειπόντων. Ἀλλὰ περὶ τῆς ιδέας τῆς ἐξαιρέσεως (παρὰ μίαν, κτλ.), τῆς παραβάσεως (παρὰ τὸν νόμον), τῆς σρεβλώσεως (παρακούειν, κτλ.), καὶ περὶ τῆς εὐκολωτέρας ἢ δυσκολωτέρας παραγωγῆς αὐτῶν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐμπρός τὴν ὁποίαν ἐδέχθημεν ὡς πρώτην, ἢ ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς γενέσεως, ὡς θελεῖ ὁ Θεόσχης, παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. II.

§. 48, Ἐν συνθεσὶ ἡ Παρὰ Πρόθεσις σημαίνει·

α'. τὸ ἐμπρός· 1. ἐν ξάσει· 2. ἐν κινήσει, οἶον· 1. παρεῖναι—παρατυγχάνειν· 2. παρέρχεσθαι—παράγειν εἰς τὸ δικαστήριον.

β'. τὸ πλησίον· 1. ἐν ξάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς· 1. παρκαθῆσθαι—παρίστασθαι· 2. παραβουθεῖν—παραπέμπειν·

γ'. διάβασιν καὶ ὑποχώρησιν, ὡς παρελθεῖν—πάροδος—παραχωρεῖν·

δ'. παράβασιν, σρεβλότητα καὶ ἀμέλειαν, ὡς παραβαίνειν, παρασπονδεῖν, παρανομεῖν, παραφρουεῖν, παραπροβεύειν, παραβλέπειν, παρακούειν·

ε'. ἐπίτασιν, ὡς παραθερμαίνεσθαι, παραβιάζεσθαι·

ς'. σύγκρισιν, ὡς παραβάλλω, παραβολή, παράθεσις·

ζ'. τὴν εἰς τι κίνησιν ἤτοι μετάβασιν, ὡς παραδίδωμι, παρέχω·

η'. τὴν ἐκ τινος ἀρχήν, ὡς παραλαμβάνειν, παραδέχεσθαι=παρά τινος δέχεσθαι·

θ'. χρόνου παράτασιν, ὡς παραχειμάζειν, παρατείνειν, παρατατικός·

ι'. τὸ κρυφίως, ὡς παραδῦναι==κρυφίως δύναι.

§. 49. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὰ ἐν συνθεσὶ ταῦτα σημαίνοντα προκύπτουσιν ἐκ τῶν ἐν παραθέσει ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, εἶναι αὐτὰ ταῦτα· οὕτω, π. χ. παρεῖναι==εἶναι παρὰ τινι· παρασπονδεῖν==παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν· παροινεῖν==παρὰ τὸν οἶνον (=ἐν μέθῃ καὶ διὰ τὴν μέθην) ὑβρίζειν· παρατείνει τὸ ὄρος==τὸ ὄρος τείνει (=τείνεται) παραλλήλως πρὸς τι. Θαυμασία διαγραφὴ εἶναι εἰς τὸ (Θουκ. Δ', 8) ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία τὸν λιμένα παρατείνουσα. Ἡ ιδέα τῆς ἐπιτάσεως, εἰ μὲν δὲν εὗρίσκετο εἰς τὰ παρὰ πολύ, κτλ.

ἦτον δυνατόν νὰ παραληφθῇ ἐκ τῆς ιδέας τῆς παραβάσεως· διότι τὸ παραβιάζεσθαι, π. χ. τὸ ὅποιον εἶναι = παρὰ τὸ ὀρθὸν ἢ παρὰ τὸ μέτρον βιάζεσθαι, περιέχει καὶ τὴν ἐννοιαν τοῦ παρὰ πολὺ βιάζεσθαι ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ἐπίτασιν ἢ ὑπερβολήν. Περὶ τῆς μιᾶς ἢ ἄλλης σημασίας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λέξιν, ὡς παρέρχεσθαι = α'. ἔρχεσθαι ἐμπρός, παρουσιάζεσθαι· β'. ὑπάγειν παρεμπρός, διαβαίνειν, ἐφαρμόζονται καὶ ἐνταῦθα τὰ περὶ ἄλλων Προθέσεων καὶ τὰ περὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Παρὰ ἐν παραθέσει ρηθέντα (§. 44). Τὴν ἀνάλυσιν πολλῶν λέξεων καθ' ἃς δὲν φαίνεται τόσων εὐκόλα κατὰ πρώτην προσβολὴν ἡ σημασία τῆς Παρὰ Προθέσεως, οἷον παραγράφομαι — παραφράζω — παραιτοῦμαι, παραμυθοῦμαι, παρείμην (Σοφ. Κ. 1666), κτλ. παραπίμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.

§. 50. Παρ' ἡμῖν ἡ Παρὰ Προθέσις ἐν παραθέσει μετὰ γενικῆς μὲν ἔχει ὀλιγωτάτην χρῆσιν, ὡς παρὰ θεοῦ, παρὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ, κτλ. μετὰ αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει·

α'. σύγκρισιν προτάσεως πρὸς πρότασιν, ὡς παρὰ νὰ ἀτιμασθῇ προκρίνει νὰ ἀποθάνῃ — παρὰ σκοτωμένος κάλλια λαβωμένος — εἶναι πλέον παρὰ βίβαιον, κτλ. Εσχάτως ὁμως μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν προσγγίσεως ἐτέθη ἐπὶ πάσης συγκρίσεως, ὡς ὁ Δημήτριος εἶναι καλλιώτερος παρὰ τὸν Νικόλαον — ο Βορρέας εἶναι ὑγιεινότερος παρὰ τὸν νότον, κτλ. ἐνθα πρότερον ἐτίθετο συνηθέτερον ἢ ἀπὸ·

β'. τὸ πάρεξ ἢ παρεκτός, ὡς δὲν ἔχω παρὰ ἓν, δύο, τρία, κτλ.

γ'. ἐξαίρεσιν, ὡς τρεῖς ὥρας παρὰ τέταρτον — τέσσαρα δίστηλα παρὰ δώδεκα ὕβολους·

δ'. παράβασιν, ὡς παρὰ καιρόν — παρὰ φύσιν — παρὰ συνήθειαν — παρὰ νόμον·

§. 51. Συχνότερα δὲ ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐν συνθέσει. Σημαίνει·

α'. τὸ ἐμπρός, ὡς παρών, παρουσία, ἐξ οὗ ἐγίνεν καὶ παρουσιάζομαι, πρὸς διαφορὰν τοῦ παρρησιάζομαι = ἐλευθερονομῶ, παρρυρίσκομαι, κ. λ.

β'. τὸ πλησίον, ὡς παραστέκω, παραμονεύω, παρακλάδια, παραρρίζιται, παραθαλάσσιον, παραπόταμον· οὕτω καὶ Παρακάλαμον ἐν Ηπείρῳ τὸ παρὰ τὸν Καλαμᾶν μέρος τῆς γῆς, ὡς ἡ παρ' Ἑλλῆσι Παραχειλωῖτις·

γ. προσθήκην, ὡς παρεφημέριος — παραυθέντης —
 παραμύνα — παραγέμισμα

δ. σμίκρυνσιν, ὡς παραθύρα (κυρίως — θύρα κιντὰ εἰς
 τὴν καθ' αὐτὸ θύραν), παράθυρον, παρεκκλήσιον

ε. τὴν ἐκ τινος ἀρχήν, ὡς παραλαβή, παραμάζωμα

ς. τὴν πρὸς τινὰ ἢ πρὸς τι διεύθυνσιν, οἷον παραπο-
 νοῦμαι = πρὸς τινὰ λέγω τὸν πόνον μου, ὡς τὸ προσκλαίομαι

ζ. παράβασιν τοῦ ὀρίου καὶ τοῦ ὀρθοῦ, σρεβλότητα καὶ
 ἀμέλειαν, ὡς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν, οἷον πάρωρα, παράκαιρα,
 παράνομος, παρακμάζω, παραλαλῶ, παραλογίζομαι,
 παρατορῶ (χάνω τὸν τορόν, Ηπ.), παραβλέπω, παρα-
 κούω. Οὕτω δὲ κατ' ἀναλογίαν δυνατὸν εἶπεῖν καὶ παραγνωρίζω
 ὅθεν, ὡς παρύραμα καὶ παράκουσμα, εὕτω καὶ παραγνώ-
 ρισμα, ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ τῶν Γάλλων *meprise* = κακονόημα,
 ἢ ἐκδοχὴ ἐνὸς ἀντὶ ἄλλου. Εἶναι δὲ τὸ *me* τὸ Γερμανικὸν *mis*,
 οἷον *Misverstand*, περᾶσαν καὶ εἰς ὀλίγα Ἰταλικά, οἷον *misfatto*,
miscredente, κτλ.

η. μετατόπισιν καὶ ἀπομάκρυνσιν, ὡς παρασαλεύω,
 παράμερα, παραμερίζω

θ. τὸ ἐπέκεινα, ὡς παρεμπρός, παρεπάνω, παρα-
 κάτω, παραμέσα, παρέξω

ι. ὑπερβολήν, ὡς παρατρώγω, παραπίνω, παρα-
 βαρύνω, παραμικρός, παραύμορφος (= εὐμορφότατος,
 Ηπ.). Περὶ τοῦ παραπαίρω, παραδαίρω, παραδαρμός,
 παραδαρμένη καὶ τῶν τοιούτων ἴδε Δ. Π.

§. 52. Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα δὲν γνωρίζει τὴν Παρὰ Πρό-
 θεσιν, ἀλλὰ μόνον τὴν *per*, συμφωνοῦσαν ἐπὶ τινων μὲ ἀμφο-
 τέρας τὰς Ἑλληνικὰς Παρὰ καὶ Περί, ἀλλὰ καὶ διαφέρουσιν
 εἰς πολλότατα· λείψανα ὅμως αὐτῆς πιθανὰ δυνατὸν νὰ παρατη-
 ρηθῶσιν ἐπὶ τινων λέξεων. Καὶ τὸ μὲν *par* (= ἴσος) δὲν φαί-
 νεται συγγενεῦον μὲ τὴν παρὰ· ἀμφίβολον τὸ *paro* (= ἐτοι-
 μάζω, δηλ: ποιῶ ἵνα παρῇ τι)· εἰς δὲ τὸ *pareo* (= φαίνομαι)
 παρατηρεῖται ἐναργῶς ἡ Παρὰ Πρόθεσις, διότι τοῦτο οὐδὲν ἄλλο
 ἢ παρίω ἦτοι πάρειμι. Οταν δὲ ἐκ τοῦ *pareo* παράξωμεν
 καὶ τὸ *pario* (= *facio ut aliquid pareat* = γεννῶ), ἀπαλ-
 λαττόμεθα ἐκ τῆς Εβραϊκῆς αὐτοῦ γενέσεως.

§. 53. Καὶ ἡ Ἰταλικὴ γλῶσσα μόνον τὴν *per* γνωρίζει (ἴδε
 κατωτέρω)· ἡ Γαλλικὴ ὅμως ἔσωσε καὶ τὴν παρὰ εἰς τὴν *par*,
 ἐν τισι μὲν ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Παρὰ, ἐν ἄλλοις

δὲ εἰς ἄλλας Προθέσεις· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ παθητικὰ ῥήματα *être accusé par quelq' un* = κατηγορεῖσθαι παρά τινος· ὡσαύτως εἰς τὸ *parjure* = ἐπιρκία, παράβασις δηλ. ὄρκου καὶ παρορκία τρόπον τινά, ὁποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρ τῆς ἐπιρκίας· οὕτω δὲ καὶ *par les rues* = διὰ τῶν ἀγυιῶν ἢ κατὰ τὰς ἀγυιάς — *par la ville* = διὰ τῆς πόλεως ἢ κατὰ τὴν πόλιν — *par le bras* = ἐκ τοῦ βραχίονος, κτλ. Ἐν δὲ συνθέσει ὁμοιάζει μὲ τὸ *per* τὸ ὁποῖον θελομεν ἰδεῖ κατωτέρω. Ἐκ ταύτης τῆς *par* καὶ τοῦ κολοβωμένου μορίου *mi* ἐγεννήθη παρὰ τοῖς Γάλλοις ἡ πρόθεσις *parmi* = *per medium* Λατινικά, *per mezzo* Ἰταλικά.

5. Περὶ.

Ἡ Περὶ μετὰ Γενικῆς.

§. 54. Ἡ Περὶ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει·
 α', τὸ περίξ, ὡς περὶ σπείους γλαφυροῦ — περὶ
 τρόπιος βεβαῶτα (Οδ. Ε, 68. 130)·

β', τὴν ὑπόθεσιν, τὸ πρᾶγμα περὶ τὸ ὁποῖον εἴρεται
 ὁ λόγος, ἥτοι τὸ περὶ οὗ, ὡς περὶ τινος λέγειν — περὶ
 νόμων ἀμφισβητεῖν — οὐ περὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσται,
 ἀλλὰ περὶ σωτηρίας ὁ λόγος (Λυσ. κατ' Ερατ. 74)·

γ'. τὸ ἀντικείμενον ἔνεκεν τοῦ ὁποίου γίνεται τι, εἴτε πρὸς
 ἀπόκτησιν, εἴτε πρὸς ὑπαράσπισιν, εἴτε πρὸς ἐπίδειξιν, εἴτε καθ'
 ἑποικανδήπετε ἄλλην σχέσιν, ὡς περὶ τρίποδος ἔμελλον
 θεύσεσθαι (Ιλ. Α, 700) — ἀμύνεσθαι περὶ πάγρης
 (Ιλ. Ω, 500) — περὶ τινος θνήσκειν (Εὐρ. Αλκ. 178·
 τὸ ὁποῖον ἄλλως λέγεται διὰ τῆς ὑπέρ) — ἐρίζεσκον περὶ
 τόξων (Οδ. Θ, 225) = περὶ τοξοσύνης·

δ'. τὸ τέλος τὸ ὁποῖον καὶ ἐν πολλοῖς μὲν τῶν προηγου-
 μένων συνεννοεῖται, ἐν τούτοις ὁμῶς ἐκφέρεται καθαρώτερον, ὡς
 πεμπομφέναι δὲ Κροῖσον καὶ εἰς Λακεδαιμόνα περὶ
 συμμαχίας (Ξ. Κ. Π. Γ', β', 11)·

ε'. τὸ ἐξ αἰτίας, ὡς τιμωρήσασθαι τινα περὶ τινος
 (Λυσίας)·

η'. τὸ πλεόν, ὡς ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι —
 οὔζυρός περὶ πάντων (Ιλ. Α, 287. 417).

Ἡ Περὶ μετὰ Δοτικῆς.

§. 55. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Περὶ Πρόθεσις σημαίνει·

α'. τὸ περίξ ἐν γάσει, ὡς περὶ στήθεσι — περὶ κρα-
τάφοισι — περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον φέ-
ρειν (Πλάτ. Πολιτ. Β', 359)· οὕτω δὲ καὶ περὶ δουρὶ
παπαρμένῃ (Ιλ. Φ, 577)·

β'. τὸ ἀντικείμενον ἔνεκεν τοῦ ὁποίου γίνεται τι, ἐξαιρέτως
μετὰ τῶν ῥημάτων φοβεῖσθαι, μάχεσθαι, θαρρῆναι καὶ
τῶν ὁμοίων, ὡς περὶ γὰρ δῖε ποιμένι λαῶν — μαχή-
σασθαι περὶ δαιτὶ (Ιλ. Ε, 566. Οδ. Β, 245) — θαρ-
ρῆναι χρὴ περὶ τῇ αὐτοῦ ψυχῇ (Πλάτ. Φαίδ. 114)·

γ'. τὸ ἐξ αἰτίας, ὡς περὶ φόβῳ — περὶ τάρβει·
(Αἴσχ. Χ. 33. Πέρσ. 698) τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω καὶ διὰ τῆς
ἀμφὶ εἶδαμεν ἐκφερόμενον, οἷον ἀμφὶ τάρβει (Αἴσχ. Χ. 545).

Ἡ Περὶ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 56. Μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Περὶ Πρόθεσις
σημαίνει, ὡς καὶ μετὰ Γενικῆς καὶ Δοτικῆς·

α'. τὸ περίξ· 1. ἐπὶ τόπου, ἐν γάσει καὶ ἐν κινήσει· 2.
ἐπὶ χρόνου (= περίπου)· 3. ἐπὶ ἀριθμοῦ, ὡς· 1. ἔστησαν περ
βωμόν — μαρνάμενοι περὶ ἄστν — ἔκουν Φοίνικες
περὶ πᾶσαν τὴν Σικελίαν (Θουκ. Γ', 2) — κύκλῳ
περὶ τὴν Αττικὴν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις ἐπιδει-
κνύμενος περιέρχεται (Πλάτ. Δάχ. 183). Ἡ αἰτιατικὴ
τιθεται μάλιστα ὅταν σημαίνεται ὅλον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος
περικυκλούμενον· 2. περὶ τούτους τοὺς χρόνους — περὶ
λύχνων ἀφάς (= ἀναμνα φωτιῶν) — περὶ πλήθουσιν
ἀγορᾶν· 3. περὶ διακοσίους — περὶ τρισχιλίους, κτλ.

β'. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὡς τοὺς γράψαντας περὶ τὴν
ὑπόθεσιν ταύτην (Ισ. περὶ Αντιδ. κβ', Κ. = *intorno*) — περὶ
σιτία λέγεις (Πλάτ. Γοργ. 490. Ἰδὲ καὶ Κορ. Ισ. Μ. Β', σ.
157. καὶ σ. 223)·

γ'. τὸ ὡς πρὸς τι, οἷον πονηρὸς περὶ τι — ἐξαμαρ-
τάνειν περὶ τινα — ἄνδρα ἀγαθὸν γίγνεσθαι περὶ
τὴν πόλιν.

§. 57. Εἰς τὴν μετὰ γενικῆς σύνταξιν τῆς Προθέσεως ταύτης
εἶναι μάλιστα σημειώσεως ἄξια τὰ περὶ πολλοῦ — περὶ
πλείονος — περὶ πλείστου ποιεῖσθαι, κτλ. Ἀν ἡ Περὶ
ἐν τούτοις = ἀντὶ (Ματθ. σελ. 1176. Κορ. Ισ. Μ. Β', σ. 29)
ἢ εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἔννοια τοῦ περίξ,
κατὰ τινὰ τροπολογίαν, περὶ τούτων παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π.,
ὡς καὶ περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ (Ιλ. Η, 301) περὶ ἔριδος

μάχεσθαι. Εἰς τὴν μετὰ δοτικῆς αὐτῆς σύνταξιν εἶναι ση-
μειωτέον τὸ περὶ τινι δεδιέναι καὶ περὶ τινι θαρρῖν,
τὸ ὁποῖον παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ γενικῆς
(Πλάτ. Πρωτ. 320. Πολιτ. Θ', 574. Ε. Κ. Π. Α', δ', 22),
συνηθέστερον δὲ διὰ δοτικῆς (Πλάτ. Πρωτ. 322. Θεαιτ. 148).
παρὰ δὲ Ομήρῳ ἐν παραθέσει μὲν αἰείποτε μετὰ δοτικῆς, ὡς
εἶναι μεταξὺ ἄλλων τὸ περιώνυμον παρὰ Γραμματικῶς ἔδδεισεν
δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ (Ιλ. Κ, 240). Ἐν δὲ συν-
θέσει μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς, ὡς νέκυος περιδείδῃα
— ἐμῇ κεφαλῇ περιδείδῃα (Ιλ. Ρ, 240. 242). Εἰς τὴν
μετὰ αἰτιατικῆς αὐτῆς σύνταξιν δὲν εἶναι τίποτε ἀξιοσημείωτον.

§. 58. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ Περί Προθέσεις.

α'. τὸ πέριξ, ὡς περιῖσθημι, περιχεύω, περι-
βάλλω, περικόπτω, περιαιρῶ. Καὶ συνήθως μὲν διπλῇ
αἰτιατικῇ συντάσσονται ἐξ αὐτῶν τὰ ἀφαίρεσιν δηλοῦντα, τρέ-
πουσι δὲ ἐνίοτε τὴν μίαν αἰτιατικὴν εἰς δοτικὴν τὰ περιβολῆς
σημαντικά· παρ' Επικοῖς δὲ καὶ αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ, ὡς πε-
ρίβαλλε (πεῖσμα) θύλοιο (Οδ. Χ, 466. Παράβ. Κεφ.
Κ', §. 43).

β'. τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ὡς περιαυτολογία.

γ'. ἀντίληψιν ἥτοι ὑπεράσπῃσιν, ὡς περίσχεο παιδὸς
ἐῆος (Ιλ. Α, 393).

δ'. ὑπερβολὴν, ὡς περίβλεπτος, περίφημος, πε-
ριβόητος.

ε'. ὑπερτέρησιν, ὡς περιγίγνομαι, περίειμι.

ς'. περίττευσιν, ὡς περίκειται, περίεστιν.

ζ'. 1. τροπὴν εἰς τὸ αὐτό· 2. τροπὴν εἰς τὸ ἐναντίον,
ὡς· 1. περίοδος· 2. περιῖσταται — περιπέτεια. Εἰς τὸ
1 ἀνάγεται βέβαια καὶ τὸ περίδειπνον — τὸ μετὰ τὴν ταφὴν
δεῖπνον, μακαρία παρ' ἡμῖν λεγόμενον· εἰς τὸ 2 ἀνάγεται τὸ
περιαγκωνίζω, σρέφω δηλ. τοὺς ἀγκῶνας εἰς τὸ ἐναντίον
μέρος ἥτοι εἰς τὸ ὀπίσω ἢ, ὡς λέγομεν, ὀπισθαγκωνίζω.

§. 59. Ἐκ πάντων τῶν προηγουμένων καὶ πολλῶν ἄλλων
τοιούτων παραδειγμάτων δυνατόν νὰ συνάξωμεν ὅτι ἡ καθ' αὐτὸ
σημασία τῆς Περί Προθέσεως εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ πέριξ ἢ ὁποῖα,
πολλαχῶς τροπολογουμένη, ἀνευρίσκεται ἀπανταχοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἥττον. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς πολλότατα σημαινόμενα τῆς καὶ
μετὰ τῶν τριῶν πτώσεων συντάξεως αὐτῆς εἶναι τόσον αἰσθητὴ
καὶ ψηλαφητὴ, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἔννοια αὕτη ὥς οὐδὲ λόγου

πρὸς διασάφησιν χρήζει· ἔπειτα δέ, μεταβαίνουσα ἐκ τούτων εἰς ἄλλα προσόμοια, ἐκτείνεται τέλος εἰς ἄλλα μακρότερα ἐν οἷς μόνον κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμόζεται, ὡς παρατηρήσαμεν ἐν τῇ ἀμφί· οὕτω, π. χ. οἱ περὶ τείχους μαχόμενοι ἵστανται περίξ τοῦ τείχους, οἱ μὲν πολιορκηταὶ ἵνα τὸ περ-
θῶσιν, οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἵνα τὸ φυλάξωσι. Τοῦτο ἐκ-
τάνθη ἔπειτα καὶ εἰς τὸν περὶ τοξοσύνης διαγωνιζόμενον,
καὶ καθεξῆς. Ἐὰν δὲ ἀντὶ τοῦ τείχους θέσωμεν ὃν ἠθικόν, τὴν
δόξαν, π. χ. ἡ ἔννοια μένει ἡ αὐτή.

§. 60. Οὕτω δὲ καὶ ὁ περὶ τινος λαλῶν τρέφει τὸν λόγον
τοῦ μόνον περὶ αὐτό, ὡς ὁ φύλαξ τὴν προσοχὴν τοῦ περὶ τὸ φυλαττά-
μενον· ὁ μαχόμενος καὶ ὁ λέγων περὶ τινος ἔχει βέβαια
ἐν τι τέλος, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἔννοια τοῦ τέλους εἰς τὴν τὸ περίξ
σημαίνουσιν. Περί. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς περικυκλώσεως προ-
κύπτει ἡ ἔννοια τῆς ὑπερβολῆς· προφανέστατα, π. χ. εἰς τὰ περί-
βλεπτος = πανταχόθεν βλεπόμενος, ὡς ἐν τῷ περισκέπτῳ
ἐνὶ χώρῳ (Οδ. Α, 426)· κατ' ἀναλογίαν δὲ ἔπειτα καὶ εἰς τὰ
περίλαμπρος, περίφοβος, περιαλγής, περιχαρής,
περίφημος, κτλ. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ ἔννοια τοῦ πλέον ἦτοι
τῆς ὑπερτερήσεως, ἔτι δὲ καὶ ἡ τοῦ περιττεύοντος ἦτοι τοῦ ὑπο-
λοίπου. Καὶ ἡ ἔννοια δὲ τῆς ἐπιστροφῆς περιέχεται εἰς τὴν ἔννοιαν
τοῦ περίξ· οὕτω, π. χ. ὁ περιστρέφων τροχὸς ἐπιστρέφει
εἰς τὸ ἐξ οὗ ὠρμήθη σημεῖον· οὕτω δὲ καὶ ὁ περιπατῶν,
καὶ ὁ περιπλέων, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ὁ περιοδεύων. Ἐκ
τούτου ἔπειτα καὶ ἡ ἔννοια τῆς πρὸς τὰ ὑπίσω κινή-
σεως ἢ ὁποῖα μετὰ τῆς ἀντιθέτου τῆς πρὸς τὰ πρόσω
ἀποτελεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ περίξ ἐν γένει. Ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ
ἔννοια τοῦ ἐναντίου, ὡς περιπίπτω, περιπέτεια, κτλ.

§. 61. Ὡσαύτως γίνεται φανερόν ἐκ τῶν προηγουμένων πα-
ραδειγμάτων ὅτι ἡ Ἀμφὶ καὶ ἡ Περί, ἀμφότεραι περιέχουσιν
ἐν ἑαυταῖς τὴν ἔννοιαν τοῦ περίξ διαφόρως τροπολογουμένην,
ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας. Καὶ εἰς τὰ σημαινόμενα προσέτι τῆς
μετὰ τῶν προσωπικῶν ὀνομάτων αὐτῶν συντάξεως ὁμοιάζουσιν
(§. 4. ζ').

§. 62. Μετὰ τῶν πρωτωπικῶν ὀνομάτων, προτασσομένου τοῦ
ἄρθρου, σημαίνει ἡ Ἀμφὶ καὶ ἡ Περί Πρόθεσις μετὰ αἰτια-
τικῆς· α'. τὸ ὀνομαζόμενον πρόσωπον μετὰ τῶν ἀκολουθῶν ἢ
ὁμοφρόνων αὐτοῦ· β'. αὐτὸ μόνον τὸ ὀνομαζόμενον πρόσωπον καὶ οὐδὲν
πλέον· γ'. τοὺς ἀκολουθοῦς τοῦ ὀνομαζομένου προσώπου, χωρὶς αὐτοῦ·

α'. οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον (Ηρ. Α', 62) = ὁ Πεισίστρατος μετὰ τῶν περὶ αὐτόν — οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον (Θουκ. Η', 105) — οἱ ἀμφὶ Ορφέα (Πλάτ. Κρατ. 400) — οἱ περὶ Κέκροπα (Απομν. Γ', ε', 10) — οἱ ἀμφὶ Εὐθύφρονα (Πλάτ. Κρατ. 399) = οἱ ἔχοντες τοὺς τρόπους τοῦ Εὐθύφρονος.

β'. καίτοι παρῇν Ἰππύλος, Αντιφῶν, Λύκων, Λυσίστρατος, Θούφραστος, οἱ περὶ Φρύνιχον (Αριστ. Σφ. 1301) — ἀφίκοντο πρὸς ἡμᾶς οἱ περὶ Αρχιππον καὶ Φιλωνίδην (Πλάτ. Επιστ. θ'. Ἰδε καὶ Ἰππ. Μ. 281). Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἐπίσης δυνατόν νὰ ἀναχθῶσι καὶ εἰς τὴν ἄνωτέρω κατηγορίαν α', συνεννοουμένων μετὰ τοῦ ἀρχιπροσώπου καὶ τῶν ἐταῖρων· καὶ δυσκόλως θέλει εὑρεθῇ παράδειγμα παρὰ τοῖς ἐνδόξοις ἐνθα ἐπὶ τῶν τοιούτων σημαίνεται μόνον τὸ κύριον πρόσωπον χωρὶς συνοδίας (ἐν τῷ Δ. Π. θέλομεν ἐξετάσει διαφορά παραδείγματα). Τούναντίον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Γραμματικοῖς εἶναι συχνότατον τὸ τοιοῦτον· οὕτω, π. χ. ὁ σχολιαστὴς τοῦ Αἰσχύλου (X. 938), ἐρμηνεύων τὸ τοῦ ποιητοῦ διπλοῦς λέων, λέγει «οἱ περὶ Ορέστην καὶ Πυλάδην» ἐνθα παρὰ τὸν Ορέστην καὶ Πυλάδην οὐδεὶς ἄλλος περιλαμβάνεται· ὁ σχολιαστὴς τοῦ Σοφοκλέους (K. 1375) «οἱ περὶ Ετεοκλέα καὶ Πολυνείκην» ὁ σχολιαστὴς τοῦ Εὐριπίδου (Ορ. 432) «οἱ περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ Οδυσσεά καὶ Διομήδην» κτλ.

γ'. τοὺς περὶ τὸν Αρχίδαμον (Ξ. Ἑλλην. Ζ', ε', 12) = τοὺς ἀκολουθοῦς τοῦ Αρχιδάμου — ἐταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα (Πλάτ. Σοφιστ. Α').

§. 63. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι διαφέρει τὸ πρᾶγμα, ὅταν μετὰ τὰς Προθέσεις ταύτας δὲν ἔπεται προσωπικὸν ὄνομα, ὡς οἱ περὶ τὴν σοφίαν, οἱ περὶ τὴν θήραν, κτλ. Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἔπεται τὸ εὐδέτερον ἄρθρον, ὡς τὰ ἀμφὶ τὸν πόλεμον (Ξεν. Κ. Π. Β', α', 21) — τὰ περὶ Θηβαίους, κτλ. Πάντα ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια ἀνάγονται εἰς τὴν βραχυλογίαν ἥτοι εἰς τοὺς παραλειπτικούς τρόπους = οἱ περὶ σοφίαν ἀσχολούμενοι = τὰ πολεμικά, κτλ. (Κεφ. ΙΔ', §. 51. 5'). Οὕτω δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἁμαρτίαν (Πλάτ. Κρατύλ. 420) τὸ ὅποιον ὀλίγον διαφέρει τοῦ ἡ ἁμαρτία· οὕτω δὲ καί, δι' ἄλλης Προθέσεως, τὰ κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων (Θουκ. Α', 110. Παράβ. καὶ Κεφ. Θ', §. 11 - 12).

§. 64. Ἀλλ' εἰμὲν καὶ ἐν γένει ὁμοιάζουσιν ἡ ἀμφὶ καὶ ἡ περὶ. Προθέσεις, ἔχουσιν ὁμῶς καὶ τινὰς διαφοράς. Περὶ τούτων ὁ Ετυμολόγος λέγει « διαφέρουσι δὲ κατὰ τρεῖς τρόπους· ἡ μὲν ἀμφὶ ἀποβάλλει τὸ ι, ὡς τὸ ἀμφ' ἀγαθὸν θεράποντα, ἡ δὲ περὶ οὐδέποτε· καὶ ὅτι ἡ μὲν περὶ ἀνατρέφεται, ὡς τὸ Ἀγαμέμνωνος πέρι καὶ Ἀχιλλέως, ἡ δὲ ἀμφὶ οὐδέποτε· καὶ ὅτι ἡ μὲν περὶ ποτὲ μετὰγεται εἰς ἐπιρρήματικὴν σημασίαν, εἰς μέρος λόγου, τοῦτέστιν ἐπίρρημα μεσότητος, ὡς τὸ Ἰδομενεῦ, περὶ μὲν σε, τίω ἀντὶ τοῦ περισσῶς, ἡ δὲ ἀμφὶ οὐδέποτε· λέγεται δὲ ἡ ἀμφὶ καὶ ἀμπὶ παρὰ Αἰολεῦσι. » (σελ. 44).

§. 65. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ περὶ ἐκθλίβεται παρ' Αἰολεῦσιν, ὡς ταύτας περ' ἀτλάτου πάθας — περάπτων (Πίνδ. Ολ. ζ', 38. Π. Γ', 52. Ἰδε Ερμᾶννον περὶ Διαλέκτου Πινδ. σελ. 22)· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου διχσαλτέον· εἰ μὲν εἰς τὴν ἀναστροφὴν περιλαμβάνεται ἡ μετὰ τὴν πτώσιν θέσις τῆς Προθέσεως καὶ ὁ ἀναβιβασμὸς τοῦ τόνου, τὸ δεύτερον μόνον ἀληθεύει· διότι ἡ ἀμφί, καὶ ἡ ἀντὶ διὰ τὴν τριχρονίαν (—υ) δὲν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· τὴν δὲ μετὰ τὴν πτώσιν θέσιν δέχεται καὶ ἡ ἀμφὶ ὡς ἡ περί, οἶον κάπριον ἀμφί — αὐτὸν δ' ἀμφί (Ἰλ. Α, 414. Τ, 303). Περὶ τοῦ τρίτου τελευταῖον σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ ἀμφὶ ἐκλαμβάνεται Ἐπιρρήματικῶς, ὡς καὶ ἅπασαι σχεδὸν αἱ Προθέσεις· ἀμφὶ δὲ λειμῶν (Οδ. Ζ, 292. Ἰδε καὶ Ἰλ. Φ, 388).

§. 66. Ὁρθότερα ἴσως ἤθελεν εἶναι ἡ διαφορὰ ὅτι ἡ ἀμφί, μετὰ δοτικῆς μάλιστα, εἶναι Ἰωνικωτέρα καὶ ποιητικωτέρα (§. 6)· ὅθεν καὶ τὸ περὶ τινος τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἀμφὶ καὶ κατὰ δοτικὴν ἐκφέρεται διὰ τῆς περὶ ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν, ὡς περὶ τούτω, περὶ τούτου. Ἀλλῃ διαφορὰ τῆς ἀμφὶ καὶ περὶ εἶναι ὅτι, ἐν ᾧ ἡ ἀμφὶ ἐκλαμβάνεται καὶ — ὀλόγυρα, ἦτοι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ — ἀμφωτέρωθεν ἦτοι ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἡ περὶ ἐκλαμβάνεται μόνον κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον, οὐδέποτε δὲ κατὰ τὸν δεύτερον, ἐκτὸς ἴσως τοῦ περιδέξιος (Ἰλ. Φ, 163) — ἀμφιδέξιος· διότι ἀντὶ τοῦ περισσῶς δεξιὸς δὲν εἶναι Ὀμηρικόν (ἴδε Βουτμ. Λεξιλ. Β', σελ. 219).

§. 67. Ὡς τροπολογίαν τῶν τῆς Περὶ Προθέσεως σημασιμῶν ἐθέσαμεν ἀνωτέρω καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ περισσῶς, καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας ἀπαντᾶται συνήθως κατ' ἀναστροφὴν πέρι. Ἀλλ' οὔτε περὶ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου, οὔτε ἂν ἡ περὶ καὶ ἡ πέρι εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ Πρόθεσις συμφωνοῦσιν ἅπαντες.

Εἰς τὴν περί, ὥς εὐρίσκουσιν οἱ χωρίζοντες, περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ περίξ· τὸ δὲ αὐτῆς ἐκφερόμενον ἐννοεῖται ὡς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ κύκλου· εἰς δὲ τὴν περί περιέχεται ἡ ἔννοια· α'. τοῦ πέραν ἤτοι ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο ἄκρον (πέραν πέραν, ἢ πέραν περοῦ καθ' ἡμᾶς)· β'. τοῦ πέρατος, τοῦ ἐν πέρατι εἶναι. Ἀν τῶρα τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ νοούμενον δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ καὶ ἐπέκεινα τῆς περιφερείας, καὶ ἐπομένως ἂν ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς περὶ δυνατόν νὰ προκύψωσιν αἱ τῆς περί, καὶ ἐπομένως εἶναι μία Πρόθεσις ἢ δύο χωρισαί, ὥς εἶναι καὶ ἐν τῇ Σανσκριτῇ *pari* = περὶ καὶ *paraś, parami* = περί, *ultra*· καὶ ἂν ἐπὶ τούτων τῶν σημαινομένων πρέπει νὰ ᾖναι περί καὶ ὄχι περί, ταῦτα εἶναι τὰ ἀμφισβητούμενα (ἴδε Ἀριτουγγ Α', 330. Σπιτσνέρου *Quaestiuncula de anastr. part. ΠΕΡΙ apud Homerum*).

§. 68. Παρ' ἡμῖν ἡ Περί Πρόθεσις ἐν μὲν παραθέσει ὀλίγην χρῆσιν ἔχει εἰς τὰ σώματα τοῦ λαοῦ, ὥς περὶ πατρίδος, περὶ ἐκκλησίας, περὶ ἐλεημοσύνης, περὶ τίνος ὁ λόγος; κτλ. Μεγαλωτάτην δέ, καὶ μετὰ γενικῆς καὶ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη, παρὰ λογίσις.

§. 69. Συχνότερα εἶναι ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐν συνθέσει. Σημαίνει· α'. τὸ περίξ, ἤτοι ὀλόγυρα, ὥς περικλείω, περιφράττω, περιχύνω, περικομμένα μάτια, περιθώριον (*marginē*), περιφέρομαι, περιπλανῶμαι. Ἐλαβε δὲ τὸν τόπον τῆς παρὰ εἰς τὸ περικαλῶ· ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ περιλαμβάνω, τὸ ὁποῖον ὁμως καὶ κατὰ λέξιν λαμβανόμενον ἀρμόζει, σημαῖον τρόπον τινὰ ὅτι ἀνοίγω τὰς ἀγκάλας μου καὶ δέχομαι τὸ πρᾶγμα.

β'. ὑπερβολήν, ὥς περίβλεπτος, περίλαμπρος, περίφημος, περιχαρὴς καὶ περίχαρος, περίλυπος περίκαλος (καλὸς καὶ περίκαλος, ἐν Ηπειρῷ).

γ'. τροπὴν εἰς τὸ ἐναντίον ἐπὶ τῆς κατάρας τὸ φαγητοῦ νὰ τοῦ γένῃ περίδρομος.

§. 70. Ἡ Λατινικὴ Πρόθεσις *per* εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ περί κατὰ τὸν Αἰολικὸν σχηματισμὸν πέρ, ἔχουσα τὴν ἔννοιαν τοῦ πέραν ἤτοι ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο ἄκρον καὶ τὴν ἐκ ταύτης προκύπτουσαν ἐπιτατικὴν, ὥς *per forum* = περὶ τὴν ἀγοράν, *perillustris* = περίλαμπρος. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἐν παραθέσει αὐτῆς σημαινομένων ἐκφέρονται Ἑλληνιστὶ δι' ἄλλων οἰκείων Προθέσεων, ὥς *per membranas oculorum videre* = διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὁρᾶν — *per inducias* — παρὰ τὰς ἐκχειρίας — *per noctem* — παρὰ

τὴν νύκτα — *per negligentiam* = παρὰ τὴν ἀμέλειαν, κτλ. καὶ τὸ ἀνωτέρω δὲ *per forum* ἤθελεν εἶναι κατ' ἀκρίβειαν = διὰ τῆς ἀγορᾶς. Ἐναργέστερον φαίνεται ἡ ὁμοιότης τῆς *per* πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ΠΕΡΙ ἐν συνθέσει, ὡς *peragito* — περιελαύνω, *per-timeo* = περιδέδια, *peraridus* = περίξηρος, *periniquus* = ὑπεράδικος, *perabsurde* = ὑπερατόπως. Ἐν τούτοις ἐπικρατεῖ προφανῶς ἡ ἐπιτατικὴ ἔννοια, προκύπτουσα ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἀποπερατώσεως ἡ ὁποία ἐναργέστατα παρατηρεῖται εἰς τὰ *persequi* = μέχρι τέλους *sequi* — *perpetuus* = *per-petere* — *pertinax* = *per* — *tenere* — *pernocto* = διάγω μέχρι τέλους τῆς νυκτός ἤτοι διανυκτερεύω· οὕτω καὶ *pereo* = ὑπάγω μέχρι τέλους, ἤτοι ἀπόλλυμαι. Τεθείσης δὲ ὡς διαφόρου τῆς πέρι καὶ περὶ, πάντα ταῦτα ἤθελαν ἀνήκει εἰς τὴν πέρι· εἰς τὴν περὶ ἤθελεν ἀνήκει τὸ *perverto* = διαστρέφω, κυρίως δὲ = περιτρέπω.

§. 71. Ἐκ τῆς περὶ ἢ πέρι Προθέσεως ἐγεννήθη κατ' ἀποκοπὴν τὸ μόριον πέρ τὸ ὁποῖον, ἐγκλιτικῶς ἐν πολλοῖς τιθέμενον, τροπολογεῖ τόσον ποικίλως τὴν ἔννοιαν, οἷός περ = πάντῃ ὁ αὐτὸς ὁποῖος, κτλ. — ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ (Ιλ. Ω, 504) = ἐξ ἅπαντος ἐλεεινότερος. Ἡ ἐγκλιτικὴ θέσις μετὰ τῆς ἐπιτατικῆς ἐννοίας παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ Ρωμαϊκὰ *perumper* = παῦρόν περ, *nuper* = νῦν περ' ἴσως ἐνυπάρχει καὶ εἰς τὸ *semper* = *semel per* = ἐφάπαξ = μίαν φορὰν διὰ πάντα. Τὸ Ἑλληνικὸν πέρ κατήντησε σύνδεσμος ἐναντιωματικὸς μετ' αὐξήσεως (Απολλώνιος). Καὶ μέχρι τούτου μὲν σώζει τοῦλάχιστον τὴν πρώτην αὐτοῦ σημασίαν· ἀλλὰ τελευταῖον ἔλαβε τοσαύτας καὶ τριαύτας τροπολογίας ὥστε οἱ Γραμματικοί, μὴ συνιδόντες τὴν δύναμιν αὐτῶν, κατέταξαν τὸ μόριον τοῦτο εἰς τοὺς παραπληρωματικούς συνδέσμους. Μία ἐκ τῶν προηγουμένων τροπολογιῶν εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ τῶν συγκρίσεων θέσις αὐτοῦ, συνήθης παρ' Ἰωσι καὶ Δωριεῦσιν, ὡς πολλαπλήσιά ἐστι τοῦ θέρεος ἢ περ τοῦ χειμῶνος (Ηρ. Δ', 50. Ἰδε καὶ Θεόκρ. Ε', 52)· “ὁ ἢ ποιεῖται καὶ μετὰ τοῦ πέρ τὴν σύνταξιν· ἡμέρα ἐστὶν ἢ περ νύξ” (Απολλώνιος).

§. 72. Μὲ ταύτην τὴν ἐπιτατικὴν καὶ τὴν τῆς τελειώσεως ἔννοιαν ἐπέρασεν εἰς τοὺς Γάλλους ὡς προθετικὸν ἀχώριστον μόριον, οἷον *persécuteur* = καταδιώκειν, *peroraison* = ἐπίλογος· μετὰ ταύτην δὲ ὁμοιάζει καὶ τὸ μόριον *par*, ὡς ἐσημειώσαμεν εἰς τὴν παρὰ, οἷον *parfait* — *parvenir*. Παρὰ δὲ Ἰταλοῖς τὸ *per* εἶναι Πρόθεσις ἐν παραθέσει καὶ ἐν συνθέσει μὲ ἀρκετὰ σημαινόμενα τῆς

Ἑλληνικῆς παρὰ, ὡς *per ogni tempo* = παρὰ πάντα χρόνον, *per timore* = περὶ φόβῳ, *permanere* = περιμένειν, *pervertire* = περιτρέπειν, κτλ. Οὔτε Ἰταλικὴ ὁμῶς οὔτε Γαλλικὴ οὔτε Λατινικὴ Πρόθεσις ἀντιστοιχεῖ κατὰ πάντα καὶ ἀνεξαιρέτως εἰς μίαν μόνην Ἑλληνικὴν· καὶ ἴσως οὐδεμιᾶς γλώσσης Πρόθεσις ἀντιστοιχεῖ μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν εἰς Πρόθεσιν ἄλλης, ἔχουσα μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν ἑκτασιν.

6. Πρὸς.

Ἡ Πρὸς μετὰ Γενικῆς.

§. 73. Ἡ Πρὸς Πρόθεσις, μετὰ Γενικῆς συντασσομένη, σημαίνει·

α'. τοπικὴν διεύθυνσιν ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει, ὡς πρὸς αἶλος — ποτὶ πτόλιος (Ιλ. Κ, 428. Χ, 198) — πρὸς δύνουτος ἡλίου (Αἴσχ. Ικ. 263) — πρὸς τοῦ λιμένος (Θουκ. Δ', 31.). Οὕτω καὶ πρὸς μεσημβρίας — πρὸς βορέου = πρὸς τὸ μέρος τοῦ βορέου κείμενον καὶ = ἐκ μέρους τοῦ βορέου ἐρχόμενον· πρὸς κεφαλῆς — πρὸς ποδῶν (τὰ προσποδοῦ, παρ' ἡμῖν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀποσπεροῦ).

β'. τὴν ἐκ προσώπου κίνησιν, ὡς πρὸς Διὸς ξεῖνοι (Οδ. Ζ, 207)· ὅθεν καὶ οἱ πρὸς πατρός, οἱ πρὸς μητρός, οἱ πρὸς αἵματος, κτλ.

γ'. τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐν ταῖς παθητικοῖς καὶ ὡς παθητικοῖς ῥήμασιν, οἷον τὸ ποιούμενον πρὸς Λακεδαιμονίων — παθεῖν τι πρὸς τινος — οὐ πρὸς ἡμῶν ἀπώλετο (Κεφ. ΚΔ', §. 5. §. 7. Κεφ. ΚΕ' §. 26.)

δ'. τὸ προσῆκον ἢ πρέπον, οἷον πρὸς σοφοῦ ἱατροῦ — ἄτοπον λέγεις καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ.

ε'. τὸ ὠφέλιμον, ὡς πρὸς τῶν ἐχόντων, Φοῖβε, τὸν νόμον τίθης (Εὐρ. Αλκ. 58) — ὃ ἐστὶ πρὸς τῶν ἡδίκηκότων μᾶλλον (Θουκ. Γ', 38.) — τὸ πρὸς ἐκείνου.

Ἡ Πρὸς μετὰ Δοτικῆς.

§. 74. Μετὰ Δοτικῆς συντασσομένη ἡ Πρὸς Πρόθεσις σημαίνει·

α'. τὸ πλησίον ἐν στάσει καὶ ἐν κινήσει, ὡς πρὸς ταῖς θύραις — πρὸς σοὶ παρασταθήτω.

β'. προσθήκην, ὡς πρὸς τοῖσι (Οδ. Κ, 68)· καὶ τοῦτο παρὰ μὲν Ομήρῳ εἶναι μοναδικόν, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ομηρον

συχνότατον· τοιοῦτον τὸ παρ' Ἡροδότῳ (Α', 32) εἰ δὲ πρὸς τούτοις ἐτι τελευτήσῃ τὸν βίον. Ὡσαύτως καὶ παρὰ Πλάτωνι (Συμπ. 195) νέος μὲν οὖν ἐστὶ, πρὸς δὲ τῷ νέῳ ἀπ' αὐτοῦ = πρὸς τῷ νέῳ εἶναι, ὡς ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς λέγει (Φαίδρ. 270) πρὸς τῷ εὐφυῆς εἶναι.

γ'. τὸ ἐνώπιον, ὡς πρὸς τοῖς κριταῖς.

δ'. ἐνασχόλησιν καὶ προσήλωσιν πρὸς τι, οἷον πρὸς τινὶ εἶναι — πρὸς τῷ θεῷ γίγνεσθαι — πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων (Πλάτ. Πρωτ. 324).

ε'. τὸ ἐν τινι, ὡς πρὸς μέσῃ Τραχινίων ἀγορᾷ (Σοφ. Τραχ. 371). ὅθεν ὡς ἡ Εὐ τίθεται εἰς περιστάσεις ἐνίοτε καθ' ἃς τίθεται συνηθέστερον ἢ Πρὸς, οὕτω καὶ ἡ Πρὸς τίθεται εἰς τόπον ἐνίοτε τῆς Εὐ· τοῦτο δὲ μὲ ἀλλοιους λόγους θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι, διὰ τὴν συγγένειαν τῶν ἐννοιῶν, ἡ προσέγγις γίνεται ἐπέμ-
 θασίς καὶ ἀντιστρόφως· τὸ μὲν ἐγγύς ἐξολισθαίνει εἰς τὸ ἔνδον, τὸ δὲ ἔνδον ἐκτρέπεται εἰς τὸ ἐγγύς.

Ἡ Πρὸς μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 75. Μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Πρὸς Πρόθεσις σημαίνει·

α'. κίνησιν 1. εἰς τόπον· 2. εἰς πρόσωπον, ἐπ' ἀμφοτέρων ὡς εἰς τέρμα, οἷον· 1. ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον· 2. πρὸς πατέρα τὸν σόν — πρὸς τὸν βασιλέα.

β'. ἐχθρικὴν κίνησιν, ὡς ἐστρατόωνθ' ἱερά πρὸς τεί-
 χεα Θήβης (Ιλ. Δ, 378) — ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλή-
 λους — δίκαι πρὸς τινα.

γ'. ἀπλῶς διεύθυνσιν πρὸς τι, τὸ πρὸς ποῦ εἶναι γραμμέ-
 νον, ὡς πρὸς οὐρανόν — πρὸς νῆας — πρὸς ζόφον
 — πρὸς νότον τετραμμένον — πρὸς δεξιὰν στάς, κτλ.

δ'. διάλληλον σχέσιν ἦτοι τὸ μεταξύ, ὡς εἰρήνην ἄγειν
 πρὸς τινα — σπονδὰς ποιήσονται πρὸς τοὺς στρα-
 τηγούς.

ε'. τὸ περίπου, ὡς πρὸς ἔω — πρὸς ἡμέραν (Αρισ.
 Εκκλ. 312. Ξ. Αν. Δ', ε', 21) = πρὸς τὴν αὐγὴν, κτλ.

ς'. σκοπόν, ὡς πρὸς τοῦτο, πρὸς ταῦτα — χρησιμὸν
 ἡμῖν πρὸς ὃ βουλόμεθα (Πλάτ. Πολιτ. Ζ', 525).

ζ'. σύγκρισιν, ὡς Ἡρακλείδῃ λῆρος πάντα δοκεῖ
 εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν (Ξεν. Αν. Ζ', ζ', 41)
 καὶ μετὰ τοῦ ὡς, οἷον ἀπιστον τὸ πλῆθος ὡς πρὸς
 τὸ μέγεθος τῆς πόλεως (Θουκ. Γ', 113)· καὶ μετὰ τῶν

καὶ αὐτὸ συγκριτικῶν, ὡς οἷτα φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς πόλεις (Θουκ. Γ', 37).

η'. ὑπεροχὴν ἐν συγκρίσει, οἷον πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους (Ηρόδ. Γ', 94) = ὑπὲρ πάντας. Παράβ. τὰ περὶ τῆς Παρὰ ρηθέντα §. 41. δ'. ε'.

θ'. συμφωνίαν, ὡς πρὸς αὐτὸν ἄδειν — πρὸς ὄχλον ζῆν, κτλ. πρὸς τὰς τύχας τὰς φρένας κεκτῆμεθα (Εὐρ. Ιππ. 701).

§. 76. Τὰ μετὰ Γενικῆς συντασσόμενα σημαίνουσιν ὅλα τὸ πρὸς τι μέρος· διότι καὶ ὁ πρὸς βορέου κείμενος, καὶ ὁ ἐκ βορέου ἐρχόμενος, καὶ ὁ πρὸς θεοῦ ἐρχόμενος, καὶ ὁ ἐκ τῆς μερίδος τινὸς ὢν εἶναι φυσικῶς ἢ ἠθικῶς, μὲ τὸ σῶμα ἢ μὲ τὸν νοῦν, πάντοτε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ὡσαύτως τὸ πρὸς σοφοῦ ἱατροῦ = ὡς ἐκ μέρους, ἐκ προσώπου, ἐπομένως = ἐκ τῆς ὄψεως τοῦ προσήκοντος, τοῦ χρησίμου, κτλ. Τὰ μετὰ Δοτικῆς σημεινόμενα ἀνάγονται ὅλα εἰς τὸ πλησίον· διότι καὶ ὁ πρὸς ταῖς θύραις ὢν, καὶ ὁ πρὸς τινὶ πράγματι ἀσχολούμενος, καὶ ὁ πλησίον τινὶ τιθέμενος εἶναι κατὰ διάφορον μὲν τρόπον πάντοτε ὁμῶς πλησίον πρὸς ἄλληλα. Τὰ μετ' Αἰτιατικῆς σημαινόμενα ἀνάγονται ὅλα εἰς τὸ τῆς διευθύνσεως πρὸς τι· διότι καὶ εἰς τὴν σύγκρισιν καὶ εἰς τὴν συμφωνίαν καὶ εἰς πάντα τὰ λοιπὰ αὐτὴ πεπρατταρεῖται ἐπίσης· ἐκ δὲ τῆς τοπικῆς ἐννοίας πρὸς νότον εὐκάλως γίνεται ἡ μετάβασις εἰς τὴν χρονικὴν πρὸς ἐσπέραν — πρὸς ἡμᾶς. Ἐν γένει λοιπὸν δυνατόν εἶπεν ὅτι ἡ Πρόθεσις αὕτη σημαίνει τὸ ἐκ μέρους τινὸς ἢ πρὸς μέρος τι εἶναι, ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει.

§. 77. Ἐὰν δὲ παραβάλωμεν τὴν Πρόθεσιν ταύτην μὲ τὸ Επίρρημα πρόσω, ὡς τὴν Ἐν μὲ τὸ ἔνδον, τὴν Ἐκ μὲ τὸ ἔξω, κτλ. πρέπει νὰ ἐλθωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ τὸ ἀνωτέρω σημαινόμενον ἀνάγεται εἰς ἄλλο τι προηγούμενον, ὅτι δηλ. ἡ Πρὸς Πρόθεσις, συγγενεύουσα μὲ τὴν Πρό, σημαίνει κυρίως τὸ ἐμπρὸς ἐν ζάσει καὶ ἐν κινήσει, καὶ ἐκ τούτου προκύπτει τὸ ἐκ μέρους εἶναι καὶ πρὸς μέρος τείνειν· ἐξ αὐτοῦ δὲ τὰ ἄλλα· οὕτω, π. χ. ὁ πρὸς ἄλός κείμενος εἶναι ἐμπρὸς τῆς ἄλός, ὁ πρὸς Ολυμπον βαίνων ὑπάγει ἐμπρὸς ἢ παρεμπρὸς εἰς τὸν Ολυμπον, δείξεώς τινος ὑπονοουμένης· τοῦτο δὲ λαμβάνει τὴν ιδέαν τοῦ πλησίον ἢ τοῦ μακράν,

κατὰ τὴν διάφορον περίστασιν. Ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ ἔμπρὸς ἥτοι τὸ Ἑλληνικὸν πρόσθεν καὶ ἔμπροσθεν, ἐπὶ τῆς δευτέρας περιστάσεως εἶναι τὸ Ἑλληνικὸν πρῶσω τὸ ὁποῖον ἔχει πρὸς τὴν πρῶς, ὡς τὸ πύρρῳ πρὸς τὴν πρό.

§. 78. Εἰς τὰ καί κεν πρὸς ἄλλης ἱστοῦν ὑφαίνουσις (Ιλ. Ζ, 456)—δρῶμεν δ' αὖ ἄδικον οὐδέν, οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὀρκίων, οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων (Θουκ. Α', 71)—τρόπον ὅς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρος; (Ξ. Αν. Β', ε', 20), εἰς ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια εἶναι συνεπτυγμένη καὶ σκιαγραφημένη τρόπον τινὰ ἡ ἔννοια ἡ ὁποία, ἀναπτυσσομένη καὶ τελειουμένη, ἤθελεν εἶναι πρὸς ἄλλης κελευομένη, πρὸς θεῶν, πρὸς ἀνθρώπων νομιζόμενον, κτλ. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀνάγονται ἥτοι εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἐκ μέρους ἥτοι κατ' εὐθείαν εἰς τὴν τοῦ ἔμπροσ· διότι ὁ προσασσόμενος παρίσταται ὡς ὀρθὸς ἔμπρὸς τοῦ προσάσσοντος, ἵνα λάβῃ τὰς προσαγὰς τοῦ· τὴ ὀρθὸν καὶ μὴ ὀρθὴν κρίνεται ἔμπρὸς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, κτλ. Ἀνάλογόν τι ἤθελεν εἶναι καὶ ἔνθα ἡ γενικὴ χρησιμεύει ὡς βάσις ὅρκου, ὡς πρὸς θεῶν, πρὸς τέκνου· εἰς δὲ τὸ γνώμην ἐπίφθονον πρὸς τῶν πλεόνων ἀνθρώπων (Ηρ. Ζ', 139) εἶναι προφανῶς ἡ σύνταξις τοῦ παθητικοῦ· διότι ἐπίφθονον = φθονουμένην· ἐπίφθονον εἶναι = φθονεῖσθαι.

§. 79. Μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν ἀνάγονται εἰς τὸ αὐτὸ καὶ πολλαὶ ἄλλαι κατ' αἰτιατικὴν διὰ τῆς προθέσεως ταύτης γινόμεναι φράσεις· οὕτω, π. χ. τὰ πρὸς πόλεμον, τὰ πρὸς εἰρήνην, κτλ. (Κεφ. ΙΔ', §. 51) ἀνάγονται εἰς τὴν ιδέαν τοῦ σκοποῦ· ἀλλὰ καὶ ἡ ιδέα τοῦ σκοποῦ συνδέεται μὲ τὴν ιδέαν τοῦ ἔμπροσ· ὅθεν καὶ λέγεται προτίθεσθαι σκοπὸν, κτλ. Ὡσαύτως τὰ λέγειν πρὸς τὸ βέλτιστον—τὲ τοῦτο πρὸς τὸν λόγον;—οὐδὲν πρὸς Διόνυσον—πρὸς ταύτην τὴν ὄψιν—πρὸς ταῦτα φράζου, κτλ. τὰ ὁποῖα ἀνεπτυγμένως ἤθελαν εἶναι ἀποβλέπων πρὸς τὸ βέλτιστον, ἀναφερόμενον πρὸς Διόνυσον, κτλ. Ὡσαύτως καὶ τὰ τέλειος πρὸς ἀρετὴν—πρὸς σοφίαν, κτλ. Ἐκ τούτων δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ δεινόν = δεινῶς—πρὸς βίαν = βιαίως—πρὸς εὐσέβειαν = εὐσεβῶς.

§. 80. Πολλὰ ἄλλα ἐξηγοῦνται ἐκ τῶν περὶ ἄλλων συγγενῶν Προθέσεων προηγουμένως ρηθέντων· οὕτω, π. χ. ἡ ἐννοια τῆς συγκρίσεως προκύπτει ἐκ τῆς τοῦ πλησίον, ὡς εἶπαμεν ἐν τῇ παρὰ (§. 47) ἡ ὁποία προφανῶς παρατηρεῖται εἰς τὰ ἐν πρός ἐν — ἔπος πρός ἔπος, κτλ. ἐνθα δηλοῦται ὅτι τίθεται χωριστὰ τὸ ἐν κοντὰ εἰς τὸ ἄλλο καὶ ὅχι ὅλα ὁμοῦ καὶ φύρδην· τὸ εὐκλειαν πρός ἅπαντας φέρειν ἐξηγεῖται ἐξ ὧν ἀνωτέρω εἶπαμεν περὶ τῆς εἰς (Κεφ. ΛΓ', §. 19. ε'). Ὡσαύτως τὸ πρός τὰ ἱερὰ παρεῖναι (Ξεν. Κ. Π. Γ', γ', 34) — παρελθεῖν εἰς τὰ ἱερὰ καὶ παρεῖναι αὐτοῖς· τὸ πρός ἑαυτὸν λέγειν καὶ τὰ ὅμοια δυνατὸν μὲν νὰ ἐξηγηθῇ καὶ κατὰ τὰ ἀνωτέρω (§. 74. ε') ρηθέντα = ἐν ἑαυτῷ ἢ = καθ' ἑαυτόν, ὁρ-
θότερον ὅμως νὰ ἐννοῇται ἐν τούτῳ ἡ πρός τι διεύθυνσις, ὡς ἐν τῷ (Ιλ. Λ, 403) — εἶπε πρός ὃν μεγαλήτορα θυ-
μόν, ἐνθα διασέλλεται τρόπον τινὰ ὁ λέγων καὶ ὁ πρός ὃν ὁ λόγος ἀπευθύνεται.

§. 81. Τὰ αὐτὰ παρατηροῦνται καὶ ἐν συνθέσει. Ἐν αὐτῇ σημαίνει ἡ Πρόθεσις αὕτη·

α'. προσέγγισιν, ὡς προσάγω, προσέρχομαι, προσ-
δοκάω (= προσδέχομαι = πρός ἑμαυτὸν δέχομαι)·

β'. προσθήκην καὶ προσκόλλησιν εἰς τι, ὡς προσγράφω
(= πρός τοῖς γεγραμμένοις γράφω) — προσερωτῶ, προσε-
πιμετρῶ, προσάπτω, κτλ. προσδοκέω = πρός τούτοις
δοκέω· ὥστ' ἀπειρόκαλος προσέδοξεν εἶναι·

γ'. διεύθυνσιν πρός τι, ὡς προσφέρεσθαι, προσειπεῖν·

δ'. τὸ ἐναντίον, ὡς προσπολεμῶ, προσπαλαίω·

ε'. τὸ ἐλαφρῶς, ὡς προσψεύω, προσάπτομαι·

§. 82. Καὶ ἡ μὲν σημασία τῆς προσθήκης, τῆς διευ-
θύσεως καὶ τῆς τοῦ ἐναντίου προκύπτουσιν εὐκόλως ἐκ τῆς
ἐννοίας τῆς προσεγγίσεως ἡ ὁποία πάλιν προκύπτει ἐκ τῆς
τοῦ ἐμπρός· ἡ δὲ σημασία τοῦ ἐλαφρῶς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως
τοῦ ἐμπρός καὶ ἐπιπολαίως ὡς πρός τὸ ἐντὸς καὶ
κατὰ βάθος. Ἐκ τῆς ιδέας τῆς προσθήκης παραγίνεται
καὶ ἄλλη τροπολογία ἡ τοῦ πόρρω, ὡς ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ τοῦ
Θουκυδίδου εἴτινας προσδιώκοντας ἴδοιεν ἀνέστελ-
λον (Θουκ. Γ', 70). Ὡσαύτως ἡ τῆς ἐπιτάσεως, ὡς ἤθελεν
εἶναι εἰς τὸ προσαίτης καὶ προσαιτεῖν = ζητολογεῖν· διότι

τοῦτο κυρίως — αἰτεῖν πρὸς τοῖς πρότερον καὶ ἄλλα, ὡς εἶναι τὸ ἔθος τῶν ζητολόγων· τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπὶ ἐκφράζεται, ἐπαίτης καὶ ἐπαιτεῖν.

§. 83. Ἐν παραθέσει παρ' ἡμῖν ἡ Πρόθεσις αὕτη ἐσώθη εἰς ὀλίγα μόνον· μετὰ γενικῆς μὲν εἰς τὸ πρὸς ὥρας — πρὸς ὥραν, ὅχι διὰ πολὺν καιρόν· μετὰ δοτικῆς δὲ ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς προσθήκης εἰς τὸ πρὸς τούτοις. Παραλειπτικὰ εἶναι τὰ πρὸς τῆς Πεντηκοστῆς, πρὸς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, κτλ. — πρὸς τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς, κτλ.

§. 84. Ματὰ αἰτιατικῆς ἐσώθη εἰς περισσότερα καὶ σημαίνει·
α'. κίνησιν εἰς πρόσωπον, ὡς ἀνεφέρθη πρὸς τὸν βασιλέα — ἔγραψα πρὸς τὸν φίλον· οὕτω δὲ καὶ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν γραμμάτων πρὸς τὸν κύριον δεῖνα — τῷ κυρίῳ δεῖνι·

β'. κίνησιν εἰς τόπον, ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, πρὸς τὸν ποταμόν — πρὸς τὸν τοῖχον τὸν χορόν (Παροιμ.). Ταῦτα δὲ ἐπίσης ἐκφράζονται καὶ μὲ τὴν κατὰ, ὅχι ὅμως μὲ τὴν εἰς ἢ ὁποία σημαίνει τὸ καθ' αὐτὸ σκοπούμενον τέρμα, ὡς ὑπῆγα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὑπῆγα κατὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὸν ποταμόν καὶ κατὰ τὸν ποταμόν, ὑπῆγεν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, κτλ. Ἐπὶ προσώπων ὁμοῦ λέγομεν, κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον, καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας, ὑπῆγα πρὸς τὸν ἄνδρα — ἔτρεξα πρὸς τὸν φίλον, κτλ.

γ'. ἀπλῶς διεύθυνσιν, ὡς κεῖται πρὸς ἀνατολάς, πρὸς νότον — βλέπει πρὸς τὴν θάλασσαν, κτλ.

δ'. σκοπόν, ὡς ὑπάγω πρὸς χρεῖαν μου (τοῦτο δὲ καὶ διὰ γενικῆς, πρὸς νεροῦ μου) — μὴ πρὸς βάρος·

ε'. χρόνου ὅριον, ὡς πρὸς καιρόν (= δι' ὀλίγον καιρόν, ὅχι διὰ πάντα)·

ς'. τὸ περίπου ἐπὶ χρόνου καὶ ἐπὶ ἀριθμοῦ, ὡς πρὸς τὰ χαράγματα, πρὸς τὰ ξημερώματα, πρὸς τὰς ἑνδεκα, πρὸς τὰς δώδεκα ὥρας, κτλ.

ζ'. χωρισμὸν εἰς τὴν φράσιν, ἓνα πρὸς ἓνα (§. 80)· τὸ αὐτὸ δὲ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ ἐκφέρεται·

η'. σύγκρισιν, προσλαμβανομένου μάλιστα τοῦ ὡς, οἷον ἐγὼ πρὸς αὐτὸν δὲν εἶμαι τίποτε — ἔκαμε πολὺ ὡς πρὸς τὴν κατάστασίν του — ὀλίγην προκοπὴν ἔλαβεν ὡς πρὸς τὸν καιρὸν τὸν ὀπτιῶν ἔδαπάνησεν.

§. 85. Εν συνθέσει σημαίνει παρ' ἡμῖν ἡ Πρός Πρόθεσις·

α'. διεύθυνσιν· 1. εἰς πρόσωπον· 2. εἰς τόπον, ὡς· 1. προσ-
εὔχομαι, προστρέχω, προσπίπτω, προσφέρω· 2.
προσηλῖος·

β'. κλίσιν καὶ ἀγῶνα πρὸς τι, ὡς πρόσχαρος, προσφέρει
(= κλίνει πρὸς, ὁμοιάζει) — προσπαθῶ·

γ'. τὸ χρήσιμον πρὸς τι, ὡς προσκέφαλον, προσό-
ψιον, προσάναμμα (= τὸ πρὸς ἀνάμμα φωτὶας ἐπιτή-
δειον, περιφίγυλον ἐν Κερκύρα) — προσμένω·

δ'. χρόνου ὅριον, προσωρινός, πρόσκαιρος·

ε'. προσθήκην καὶ προσκόλλησιν, ὡς προσφάγιον, προσ-
φώλιον· οὕτω δὲ καὶ πρόσβαρον φλωρίον ἢ νόμισμα, τὸ
ἐναντίον τοῦ λειψοῦ (*moneta scarsa* παρ' Ἰταλοῖς), προσθέτω,
προσकुλλῶ, προσηλόνω· ὠραιότατον δὲ τὸ ἐν Ηπείρῳ
διασωθὲν προσθηλάζω = προσαρμόζω τὸ σῶμα τοῦ ἀρνίου εἰς
τὴν θηλὴν ἥτοι εἰς τὸ μαζάριον τῆς προβατίνας. Λείψανον τοῦ
σημαινομένου τῆς ἐκ τινος κινήσεως φαίνεται ὅτι εἶναι εἰς τὸ
πρόστυχος, ὁ παρὰ τῆς τύχης δηλαδὴ φερθείς, ἥτοι ὁ κατὰ
τύχην ἀπαντηθείς καὶ ὅχι ὁ ἐκλεκτός· τῆς κατὰ τινος κινήσεως
εἰς τὸ προσβάλα (Ηπ.) — μέγας λίθος ἐπιτήδειος εἰς τὸ
προσβάλλειν (χερμάδιον παρ' Ομήρῳ).

§. 86. Οὔτε ἡ Λατινικὴ γλῶσσα οὔτε καμμία ἀπὸ τὰς θυγα-
τέρας τῆς γνωρίζει τὴν Πρός Πρόθεσιν, εἰς φανεράν τοῦλάχιστον
χρῆσιν· με ἀρκετὴν ὅμως πιθανότητα ἔμπορεῖ νὰ ἐκλάβῃ τις ὡς
τοιαύτην τὸ προθετικὸν ἀχώριστον μόριον *pro* = *ποτί* = *πρὸς*,
ἂν καὶ οἱ Ετυμολόγοι, ὅσον εἰς ἐμὲ εἶναι γνωσόν, δὲν λέγουσι
τίποτε περὶ τούτου· Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ *possum* τὸ ὁποῖον
παράγουσιν ἐκ τοῦ *potis sum* ἤθελεν εἶναι *pot sum* = εἰμι πρὸς
τοῦτο = εἰμι ἱκανός = χρησιμεύω καὶ δύναμαι πρὸς τι, κατὰ
τὸ Ἑλληνικὸν ποιεῖν πρὸς τι· οὕτω δὲ καὶ τὸ *possideo* τὸ
ὁποῖον σημαίνει κατέχω ἢ κέκτημαι ἤθελε σημαίνει = προσ-
κάθημαι ἢ ἐπικάθημαι εἰς τὸ πρᾶγμα, οἶν ἐμβατεύω·
τὸ δὲ *polliceor* = ὑπισχνοῦμαι ἤθελεν εἶναι *pot liceor* = προσ-
φέρω χρήματα. Ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος ἡ δύναμις τῆς Προ-
θέσεως ταύτης ἐν μὲν ἄλλοις ἔγινε διόλου ἄφαντος, ἐν δὲ ταῖς
προηγούμενοις μόλις φαίνονται ἵχνη. Μεταφράζουσι δὲ τὴν Πρός
Πρόθεσιν οἱ Ρωμαῖοι, οἱ Γάλλοι καὶ Ἰταλοὶ δι' ἄλλων ἀνα-
λόγων κατὰ τὴν διάφορον περίεσιν.

7. Υπό.

Η Υπό μετά Γενικῆς.

§. 87. Μετὰ γενικῆς συντασσομένη ἡ Υπό Πρόθεσις σημαίνει·
 α'. τὸ ὑποκάτω· 1. ἐν στάσει· 2. ἐν κινήσει πρὸς τι (κάτωσε)·
 3. ἐν κινήσει ἐκ τινος (κάτωθεν), ὡς· 1. ὑπὸ γῆς, ὑπὸ νερ-
 τέρας χθονὸς οἰκεῖν — ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος
 (Ιλ. Ε, 796) — ἢ τε πηγὴ χαριεστάτῃ ὑπὸ τῆς πλατάνου
 ρεῖ (Πλάτ. Φαίδρ. 230)· 2. ὑπὸ στέρνοιο ταυύσσαι —
 ὑπὸ σποδοῦ ἤλασα (Οδ. Ε, 346. Ι, 375) — καὶ τοὺς
 μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης πέμψαν (Ησ. Θ. 717)·
 3. οὓς τε Ζεὺς ὑπὸ χθονὸς ἤκε φώωσδε (Ησ. Θ. 669)
 — κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸ φῶς·

β'. συνοδίαν ἢ ὁδηγίαν, ὡς δαΐδων ὑπο λαμπομε-
 νάων (Ιλ. Σ, 492) — ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων — ὑπὸ
 φορμίγγων — ὑπ' αὐλοῦ κωμάζειν (Ησ. Ασπ. Ηρ. 278.
 280. 281) — ἐστρατεύοντο ὑπὸ σαλπίγγων — βαρυ-
 βρόμων ὑπὸ τυμπάνων — ὑπὸ ποικιλοφόρμιγγος
 αἰοιδᾶς — ὑπ' εὐφήμου βοῆς θῦσαι (Σοφ. Ηλ. 630) —
 ὡς ὑπ' εὐκλείας θάνοι — ὑπ' οἰωνῶν καλῶν (Εὐρ. Ιπ.
 1299. Ιωνι, 1333)·

γ'. τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐπὶ τῶν παθητικῶν καὶ παθητικῶς
 ἐκλαμβανομένων ῥημάτων, ὡς παίεσθαι, καταφρονεῖσθαι,
 ἀμελεῖσθαι ὑπό τινος, ἀποθνήσκειν ὑπό τινος (= φο-
 νεύεσθαι), φεύγειν ὑπό τινος (= διώκεσθαι)· οὕτω δὲ καὶ
 ἐπαινον ἔχειν ὑπό τινος (= ἐπαινέσθαι), δίκην δι-
 δόναι ὑπ' οὐρανοῦ = κολάζεσθαι (Κεφ. ΚΔ', §. 15)·

δ'. τὸν ἀποχρῶντα λόγον, ὡς ὑπὸ μέθης καὶ ἀπαιδευ-
 σίας, ὑπ' ἀπειρίας, ὑπ' ἀργίας, ὑπὸ δέους, ὑφ' ἡδο-
 νῆς, ὑπὸ λύπης — ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες
 οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον (Θουκ. Ζ', 48).

Η Υπό μετά Δοτικῆς.

§. 88. Μετὰ δοτικῆς συντασσομένη ἡ Υπό Πρόθεσις ἔχει
 τὰ αὐτὰ σχεδὸν σημαινόμενα. Σημαίνει·

α'. τὸ ὑποκάτω· 1. ἐν στάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς· 1. ὑπ'
 Ἰλίου, ὑπὸ τείχεσι Καδμείοισιν (Εὐρ. Ικ. 274.), ὑπὸ
 γῆ· 2. εἶσαν ὑπὸ φηγῶ (Ιλ. Ε, 693) — ὑπὸ σειραίοις
 ποσὶν ἔλκουσιν τέκνα (Εὐρ. Ηρ. Μ. 446)·

β'. συνοδίαν ἢ ὁδηγίαν, ὡς ὑπ' αὐλητῆρι ἔκιον (Ησ. Α. Ηρ. 283) — ὑπὸ ράβδοις ἐργάζεσθαι — ὑπὸ βαρβίτῳ χορεύειν — ὑπ' αἰοιδαῖς — ὑπ' εὐχαῖς.

γ'. ὑποταγήν· 1. ἐν ζάσει· 2. ἐν κινήσει, ὡς 1. ὑπό τινι εἶναι — ὑπὸ βαρβάροις — ὑφ' Ἑλλησιν — ὑπὸ τοῖς δυναμένοισιν ὦν· 2. ὑπό τινι γίγνεσθαι — ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι.

δ'. τὸ ποιητικὸν αἶτιον, ὡς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκινὰ κλονέοντο φάλαγγες — ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ (Ιλ. Ε, 93. 555. Παράβ. Κερ. ΚΔ', §. 5).

ε'. τὸ δι' οὗ, ὡς ὀρμηθέντες ὑπὸ πληγῆσιν ἱμάσθλης (Οδ. Ν. 82. Ἰδε κατωτέρω §. 97).

Η Ὑπὸ μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 89. Μετὰ αἰτιατικῆς συντασσομένη ἡ Ὑπὸ Πρόθεσις σημαίνει·

α'. τὸ ὑποκάτω· 1. ἐν κινήσει· 2. ἐν ζάσει, ὡς 1. ὑπὸ σπέος ἤλασε μῆλα — ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἵππους (Ιλ. Δ, 279. Ε, 731) — ὑπὸ σκότου γ' ἐφεύγομεν — κἀπάξομαί γε νερτέραν ὑπὸ χθόνα (Εὐρ. Ορ. 1488. Αλκ. 48)· 2. ὅσοι ἔασιν ὑπ' ἡῶ τ' ἡέλιόν τε — ἔκειτο ὑπὸ θρόνον (Ιλ. Ε, 267. Οδ. Χ, 362) — οὔτε ὕπαστι οἰκῆματα ὑπὸ γῆν — τῷ ὑπὸ γῆν λεγομένῳ εἶναι θεῷ (Ηρ. Β', 127. Ζ', 114) — τὸ τε Πελασγικὸν καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν (Θουκ. Β', 17).

β'. χρόνον προσδιορισμόν· 1. κατ' ἔννοιαν προσεγγίσεως· 2. κατὰ γενικωτέραν ἔννοιαν διαρκείας, ὡς 1. ὑπὸ τὸν Λακωνικὸν πόλεμον — ὑπὸ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου — καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπ' ἡξ' ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον (Αρισ. Αχ. 139) — ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον (Θουκ. Β', 26. Ἰδε καὶ 95.)· 2. πάνθ' ὑπὸ μηνιθμού (Ιλ. Π, 202) — ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου (Αρισ. Ποιητ. Ε'). Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι εἰς τὰ παραδείγματα 1 περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς Περί, τοῦ χρονικοῦ δηλ: περίξ ἦτοι περίπου = περί τὸν αὐτὸν χρόνον, κτλ. εἰς δὲ τὰ παραδείγματα 2 ἡ ἔννοια τῆς Παρά = παρὰ πάντα τὸν χρόνον καθ' ὃν διήρκει ὁ μηνιθμός. Εἰς τὰ παραδείγματα 1 μᾶλλον παρὰ εἰς τὰ 2 φαίνεται ὅτι ἀνάγεται καὶ τὸ Ομηρικόν (Ιλ. Χ, 103) νύχθ' ὑπὸ τὴνδ' ὀλυγὴν = εὐθύς ἀφ' οὗ

ἤρχισεν ἡ νύκτα· οὕτω παρ' Ηροδότῳ (Θ', 58) ὑπὸ νύκτα
 = νυκτὸς γενομένης (αὐτόθι 52).

§. 90. Ἐκ τῶν προεκτεθέντων παραδειγμάτων γίνεται δῆλον
 ὅτι ἡ Ὑπὸ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς μὲν καὶ δοτικῆς συντασ-
 σομένη, σημαίνει συνήθως τὸ ὑποκάτω ἐν στάσει, ἐνίοτε δὲ καὶ
 ἐκ κινήσει· καὶ τὸ μὲν ὑπὸ γῆς θέλουσιν ὡς Ἀττικώτερον,
 Ἰωνικώτερον δὲ τὸ ὑπὸ γῆ· μετὰ αἰτιατικῆς δὲ συντασσομένη
 σημαίνει συνηθέστερον τὸ ὑποκάτω ἐν κινήσει, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν
 στάσει. Ὅτι δὲ καὶ τὰ Ὀμηρικὰ ὑπὸ Τροίην λόχον ἡγο-
 μεν—ὑπὸ Ἰλιον ἦλθε καὶ τὰ ὅμῃα ἀνάγονται ἐνταῦθα, εἶναι
 καὶ οἰκοθεν φανερόν καὶ οἱ ἐξηγηταὶ προλαβόντες τὸ ἐσημείωσαν·
 οὕτως ὁ Εὐσέβιος ἐν μὲν τῷ πρώτῳ χωρίῳ σημειώνει «ἀκριβῶς
 πεφράσθαι, ὡς κάτω λοχοῦντες περὶ αἰπὺ τεῖχος καλῶς ἂν ὑπὸ
 Τροίην λόχον ἄγειν λέγοιντο·» ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἐρμηνεύων τὸ
 ὑπὸ Ἰλιον, λέγει «εἰς Ἰλιον, εἰμὴ ἄρα διὰ τῆς Ὑπὸ Προθέ-
 σεως ἡ κάτω σχέσις δηλοῦται.» Εἶναι δὲ τὰ χωρία ταῦτα ἐν
 Ὀδ. Ε, 469. Ἰλ. Β, 216.

§. 91. Ἐξ ὧν εἰς διάφορα μέρη τοῦ παρόντος πονήματος
 ἐν παρόδῳ ἢ ἐκ προθέσεως εἶπαμεν γίνεται ἄρκατὰ φανερά ἡ
 διαφορά τῆς Ἐκ καὶ Ὑπὸ Προθέσεως (ἴδε Κεφ. ΚΔ', §. 6. Σ. 8.
 Κεφ. ΔΒ', §. 35)· ἐκ τῶν ἀρχόντων καθίσταται ὁ βα-
 σιλεὺς καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καθίσταται ὁ βα-
 σιλεὺς· ἐν τῷ πρώτῳ σημαίνεται ἡ τάξις ἐξ ἧς ὁ βασιλεὺς
 λαμβάνεται, ὅχι ὁμῶς καὶ τὸ ἐκλέγον αἷτιον· ἐν τῷ δευτέρῳ
 σημαίνεται ἀντιτρόπως τὸ ποιητικὸν αἷτιον τῆς ἐκλογῆς καὶ πα-
 ραλείπεται ἡ τάξις ἐξ ἧς λαμβάνεται ὁ ἐκλεγόμενος· δυνατόν δὲ
 εἶπεῖν, ἀμφοτέρων ἐκφερομένων, καὶ ὁ βασιλεὺς καθίσταται
 ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκ τῶν ἀρχόντων· ὡσαύτως ἐκ τῆς
 οἰκίας ἀφαιροῦνται τὰ θυρώματα καὶ ὑπὸ τῶν πο-
 λεμίων ἀφαιροῦνται τὰ (τῆς οἰκίας) θυρώματα. Ὡσαύτως
 γίνεται φανερά ἡ διαφορά τῆς Ἀπὸ καὶ Ὑπὸ, ὡς ἀπὸ τῶν
 θεῶν ἀπερρίφθαι καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἀπερρίφθαι.

§. 92. Περὶ τῶν παθητικῶν ὁμιλοῦντες (Κεφ. ΚΔ', §. 8)
 εἶδαμεν ὅτι ὅτι ἡ Ἐκ ἐνίοτε τίθεται ἀντὶ τῆς Ὑπὸ. Ὡσαύτως
 εἶδαμεν ὅτι καὶ ἡ Ἀπὸ τίθεται ἐνίοτε εἰς δήλωσιν τοῦ καθ' αὐτὸ
 ποιητικοῦ αἰτίου. Ἀλλ' ἡ ἐπὶ τινων περιστάσεων ὁμοία τῶν Προ-
 θέσεων τούτων χρήσις δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἐν γένει
 παρατηρουμένην αὐτῶν διαφοράν. Περὶ τῆς Ἀπὸ μάλιστα εἶδαμεν
 ὅτι τοῦτο γίνεται σπανιώτατα, καὶ κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν

ἔσως οὐδέποτε (ἐνθα ἄνωτ. §. 9). Τὸ αὐτὸ ἤθελεν ἰσχύει καὶ περὶ ἄλλων παραδειγμάτων τὰ ὅποια δυνατόν νὰ φερθῶσιν εἰς ἀπόδειξιν ὁμοιότητος. Επειδὴ ὅμως τὰ προτεχῇ πολλάκις ἐναλλάσσονται, διὰ τοῦτο δυσκόλως ἤμπορεῖ τις νὰ δι´σχυρισθῇ ὅτι φυλάσσεται πάντοτε καὶ ἀπανταχοῦ διαφορὰ εἰς τὰ πάσχειν ὑπὸ τινος καὶ πάσχειν ἀπὸ τινος—ὑπὸ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι καὶ ἀπὸ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι (Ηρ. Ε', 85. Ἰδε καὶ Η', 88), κτλ.

§. 93. Ἡ ἄνωτέρω σημασία γ' τῆς Υπὸ Προθέσεως μετὰ γενικῆς (§. 87) ἐπὶ τῶν παθητικῶν ῥημάτων εἶναι συνηθεσάτη παρ' Ἀττικοῖς· παρὰ δὲ Ομήρῳ μετὰ καθαρῶν παθητικῶν δὲν ἀπαντᾶται, λέγουσιν, οὐδαμῶς ἢ Υπὸ Πρόθεσις ἐπὶ τοιαύτης σημασίας, ἀλλὰ μετὰ ῥημάτων ἀμεταβάτων· ὅθεν τινὲς ἀρνοῦνται ὅτι ἡ Υπὸ Πρόθεσις, μετὰ γενικῆς συντασσομένη, ἔχει τὴν καθ' αὐτὸ σημασίαν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου παρ' Ομήρῳ, ἀλλὰ μόνον σημαίνει τὸ ῥόπῃ καὶ δυνάμει τινός, ἢ, ὡς ἤθελεν εἰπεῖ ὁ Ἰταλός, *soltto l' influenza* (*Frid. C. Gyntherus de usu proaepositionum apud Homerum p. 40*).

§. 94. Περὶ τούτου φαίνεται εἰς ἐμὲ ὅτι πρέπει νὰ γένη ἡ ἐξῆς διασολή. Επειδὴ, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις πηρετηρήσαμεν (Κεφ. ΚΔ', §. 52), ἄλλο εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν καὶ ἄλλο τὸ προτρεπτικὸν αἶτιον τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν διάφορον περίσασιν, λαμβάνει χαρακτῆρα ὁδηγητικοῦ, ἀναγκασικοῦ, κτλ. διὰ τοῦτο πρέπει καὶ ἐν τούτοις νὰ ἐξετάζεται ἂν ἐξηγοῦνται πάντοτε ἀμφοτέρω ἢ ἂν παρασιωπᾶται τὸ ἐν· οὕτω, π. χ. εἰς τὰ ὑπὸ μέθης, ὑπὸ δέους ἐπραξε ταῦτα ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἶτιον τῆς πράξεως, ἡ δὲ μέθη καὶ τὸ δέος τὰ προτρεπτικὰ ἢ ἀναγκασικὰ τὰ ὅποια παρίστανται ὡς ἀοράτως ὁδηγοῦντα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔλκοντα τὸν πράττοντα· εἰς τὸ ὃ Ἐκτωρ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐξηγεῖται μόνον τὸ ποιητικὸν αἶτιον καὶ παρασιωπᾶται ὁ λόγος ἦτοι τὸ διότι.

§. 95. Εφαρμόζοντες τώρα ταῦτα εἰς τὸ προηγούμενον πρέπει βέβαια νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τὸ ὑπὸ δελφῖνος ἰχθύες ἄλλοι φεύγουσιν (Ιλ. Φ, 23) ἡ ἐνέργεια τοῦ φεύγειν γίνεται ὑπὸ τῶν ἰχθύων, ἀλλὰ δυνάμει καὶ διὰ λόγον τοῦ διώκοντος δελφῖνος· εἰς τὸ Τρῶες ὑπ' Ἀχαιῶν Ἰλιον εἰσανέβησαν καὶ εἰς τὸ χάσσονται (Ἀχαιοί) ὑπ' ἔγχεος (Ιλ. Ζ, 74. Ν, 153) διατέλλεται ὡσαύτως ἐνεργοῦν καὶ ἀναγκάζον· ἀλλὰ πῶς ἤθελε

τηρηθῇ ἡ διαφορὰ αὕτη εἰς τὸ εὖτ' ἂν ὑφ' Ἐκτορος θνήσκοντες πίπτωσι; (Ιλ. Α, 242) διὰ τί παρ' Ἀττικοῖς τοῦτο ἤθελε σημαίνει ὑφ' Ἐκτορος φονευόμενοι πίπτωσι, παρὰ δὲ Ομήρῳ ὑπὸ τὴν ἰσχὺν καὶ ῥοπὴν τοῦ Ἐκτορος; διὰ τί παρ' ἐκείνοις νὰ ἦναι φονεὺς ὁ Ἐκτωρ, παρὰ δὲ τούτῳ ἡ δύναμις καὶ ἰσχὺς τοῦ Ἐκτορος; (Ἰδε καὶ Ιλ. Ε, 92) Οτι δὲ παρ' Ομήρῳ δὲν ἀπαντᾶται ἡ Ὑπὸ μετὰ καθαρῶν παθητικῶν δὲν ἀληθεύει ἀνεξαιρέτως· οὕτω (Ιλ. Ι, 243) λέγεται ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ, καὶ ὑπὸ Πατρόκλοιο δαμῆναι (Ιλ. Π, 434. Ἰδε καὶ Ιλ. Γ, 436)· καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν δικαίως ἤθελε χωρίσει τις ἐκ τούτων καὶ τὸ (Ιλ. Μ, 461) σανίδες δὲ διέτμαγεν ἄλλυδεις ἄλλη λαὸς ὑπὸ ῥίπῃς.

§. 96. Τὰ αὐτὰ ρητέον καὶ περὶ τοῦ κατὰ δοτικὴν ἐκφερομένου ποιητικοῦ αἰτίου (§. 88 δ') ἐπὶ τῶν παθητικῶν καὶ ὡς παθητικῶν ῥημάτων. Τοῦτο παρὰ μὲν Ἀττικοῖς ἐκφέρεται ἀπροθέτως (Κεφ. ΚΔ', §. 11.), παρὰ δὲ Ομήρῳ ἐμπροθέτως. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν κυρίως παθητικῶν γίνεται τοῦτο παρ' αὐτῷ σπανιώτερον, συχνότερον δὲ ἐπὶ ἀμεταβάτων καὶ οὐδετέρων, Καὶ ἐπὶ τινῶν μὲν ἐξ αὐτῶν δυνατὸν νὰ διακριθῇ τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐκ τοῦ παραιτίου· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ (Ιλ. Ρ, 758) ὥς ἂρ' ὑπ' Αἰνεία τε καὶ Ἐκτορι κοῦροι Ἀχαιοὺν οὐλον κεκλήγοντες ἴσαν· ἴτως καὶ εἰς τὸ (Ιλ. Η, 129) πτώσσοντας ὑφ' Ἐκτορι· δυσκόλως ὁμως ἤθελε γένῃ ἡ τοιαύτη διασολὴ εἰς τὸ οἷ κεν ἐν κονίῃσιν πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέουσιν (Ιλ. Ζ, 453)· καὶ μόνον διὰ τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ νοὸς δυνάμεως εἰς τὸ (Ιλ. Β, 374) χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἀλοῦσά τε, περθομένη τε ἤθελαν διακριθῇ αἱ χεῖρες τῶν ἀλίσκόντων καὶ περθόντων ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς ἀλίσκοντας καὶ πέρθοντας.

§. 97. Εἰς τοὺς Φιλοσόφους δὲ πᾶραπέμπεται νὰ ἀποφασίσωσιν ἂν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ῥοπῆς τοῦ ἀνέμου φούσκωμα τοῦ κύματος, ὥρτο δὲ κύμα πνοιῇ ὑπο λιγυρῇ, (Ιλ. Ψ, 214) εἶναι ὁ ἄνεμος τὸ καθ' αὐτὸ ποιητικὸν αἷτιον ἢ ἡ ἐσωτερικὴ τῆς θαλάσσης δύναμις, ὁ δὲ ἄνεμος εἶναι συμβοηθητικόν τι = τὸ κύμα ἐγείρεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης διὰ τοῦ ἀνέμου (*sotto la sua influenza*). Ὡσαύτως ἂν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κινούμενον νέφος, ἐρχόμενον ὑπὸ Ζεφύροιο ἰωῆς, (Ιλ. Δ, 276) εἶναι ἢ πνοὴ τοῦ ζεφύρου τὸ ποιητικὸν ἢ τὸ συνοδευτικὸν αἷτιον, καὶ ἂν ἤθελε διαφέρει λεγόμενον ἀπλῶς ὑπὸ Ζεφύροιο, κτλ.

§. 98. Γραμματικώτερον παρὰ ταῦτα ἤθελεν εἶναι ἡ ἐξέτασις ἂν διὰ μὲν τῆς γενικῆς ἐν τούτοις ἐκφέρεται ἐμφανέστερον τὸ ἐνεργηῶν, διὰ δὲ τῆς δοτικῆς τὸ ὑποκάτω ἀναργέστερον. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ἐν γένει, πρέπει ὅμως, ἀγαπτύσσοντες τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τὸ πληρέστερον, νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ὑποκάτω τοῦτο τροπολογεῖται κατὰ τὴν περίστασιν διαφόρως· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ (Ιλ. Θ, 344) πολλοὶ δὲ δάμεν Τρώων ὑπὸ χερσίν καὶ τὰ ὅμοια ἐννοεῖται βέβαια ἡ ἐχθρική καὶ περιφρονητική καταπάτησις· εἰς δὲ τὸ ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ ἡ μητρική σorge καὶ ἡ ἐκ τούτου προερχομένη φροντίς καὶ περιποίησις· τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι καὶ τὸ ἐδιδάσκετο ὑπὸ μητρί, κτλ. καὶ ταῦτα μὲν παραγωγικώτερον, πανταχοῦ ὅμως ἐπικρατεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ὑποκάτω. Ἀπαντῶνται δὲ καθαρὰ παθητικὰ μετὰ δοτικῆς καὶ τῆς Ὑπὸ Προθέσεως παρ' Ομήρῳ, ἐκτὸς τῶν προσημειωθέντων (§. 88 δ'), καὶ Ιλ. Ε, 646. Ο, 512. 637.

§. 99. Ἐν συνθέσει σημαίνει ἡ Ὑπὸ Πρόθεσις·

α'. τὸ ὑποκάτω, ὡς ὑποβάλλω, ὑπόθεμα, ὑπόθεσις (Δημ. Ολ. Α', 4) = βάσις, ὑποκρητηρίδιον (ἀνάλογον τοῦ Ἰταλικοῦ *sottocorpa*), ὑπουλος (τὸ ὑπὸ τὴν οὐλὴν προχωροῦν ἔλκος, πληγὴ κουφοδρομιασμένη παρ' ἡμῖν), ὑπαίθριος, ὑπογραμμός, κτλ. οὕτω δὲ καὶ τὸ (Ιλ. Β, 310) βωμοῦ ὑπαίξας = κάτωθεν ἐκ τοῦ βωμοῦ αἰξας (§. 87. α'. 3).

β'. ὑποταγήν, ὡς ὑπαρχος, ὑπάλληλος, ὑπήκοος, ὑπανδρος.

γ'. τὸ ὀπίσω, ὡς ὑποχωρῶ, ὑπέικω.

δ'. ἐπιστροφήν, ὡς ὑπότροπος, ὑποτροπή (*recidiva, ricadimento*).

ε'. τὸ κρυφίως, ὡς ὑποδύομαι, ὑπέρχομαι.

ς'. τὸ κατὰ μικρόν, ὡς ὑπολευκαίνομαι, ὑποθορυβῶ.

ζ'. τὸ ὀλίγον, ὡς ὑποπίνω (= χαμοπίνω παρ' ἡμῖν, συχνάκις τιθέμενον κατ' ἀντίφρασιν καὶ τοῦτο ὡς καὶ τὸ Ἑλληνικόν), ὑπόξηρος, ὑποξυς = ξυνέλικος.

§. 100. Ολίγων Ἑλληνικῶν Προθέσεων δυνατόν νὰ ἀναχθῶσι τόσον εὐκόλα αἱ διάφοροι τροπολογίαι εἰς μίαν κυρίαν σημασίαν, ὅσον τῆς Ὑπὸ ἢ ὁποία ἔχει πρὸς τὴν Ἐπὶ καὶ Ὑπὲρ ὡς ἡ Κατὰ πρὸς τὴν Ἀνά. Καθὼς εἰς ὅλα τὰ διάφορα φαινόμενα σημαινόμενα τῆς Ἐπὶ ἐνευρίσκεται ἡ ἔννοια τοῦ ἐπάνω, εἰς τὰ τῆς Ὑπὲρ ἢ τοῦ ὑπεράνω διαφόρως τροπολογούμεναι, οὕτως εἰς τὰ διάφορα τῆς Ὑπὸ παρατηρεῖται ὁμοίως ἡ ἔννοια τοῦ

ὑποκάτω· διότι καὶ ὁ ὑπὸ γῆς ἢ ὑπὸ γῆ ὦν, καὶ ὁ ὑπὸ γῆν βαίνων, καὶ ὁ ὑπὸ τῷ δένδρῳ ἐστώς, καὶ ἡ ὑπὸ ἀνδρὶ ἥτοι ὑπανδρος γυνή, καὶ ὁ ὑπογραμματοεύς, καὶ ὁ ὑποδιδάσκαλος, κτλ. πάντα ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἐννοιαν τοῦ ὑποκάτω φυσικῶς ἢ ἠθικῶς. Ὡσαύτως ὁ ὑπὸ εὐκλείας θνήσκων κεῖται ὑποκάτω τῆς εὐκλείας, ὡς ὁ πλαγιασμένος ὑπὸ τὴν σκιὰν ἀμφιλαφοῦς πλατάνου. Οὕτω καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ ἐφόρου — ὁ ὑπὸ τὸν δῆμον — ὁ ὑπὸ τῷ δικαστήριον ὑπαγόμενος (Ηρ. Γ', 82. 136. Θ'. 93) φέρονται ὑπὸ τὴν ἠθικὴν δύναμιν τῶν ἐφόρων, τοῦ δήμου καὶ τοῦ δικαστηρίου· οἱ ὑπὸ τὸν στρατὸν καταφεύγοντες (Ηρ. Θ', 96) εὐρίσκονται ὑποκάτω εἰς τὴν προστασίαν τοῦ στρατοῦ, ὡς οἱ φυλαττόμενοι ὑπὸ τι ἔρυμα, τεῖχος, φυλακτήριον, κτλ. οἱ ὑπὸ τὸν σεισμόν καὶ τῶν εἰλώτων τῆς ἐπανάστασιν (Θουκ. Β', 27) εὐεργέται τῶν Λακεδαιμονίων γενόμενοι Αἰγινῆται παρίστανται ὡς ὑπὸ τὸ νέφος (= ἐν ᾧ ὁ οὐρανὸς ἦτον σκεπασμένος ὑπὸ τοῦ νέφους) τρέξαντες εἰς βοήθειαν.

§. 101. Ὅτι δὲ καὶ εἰς τὴν ιδέαν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου καὶ τοῦ ἀποχρῶντος λόγου περιέχεται ὡσαύτως ἡ ἐννοια τοῦ ὑποκάτω καὶ προλαβόντως τὸ ἐσημειώσαμεν, καὶ οἷκοθεν εἶναι φανερόν· διότι ὁ ὑπότιμος τυπτόμενος θεωρεῖται ὑποκάτω τοῦ τύπτοντος, φυσικῶς ἢ ἠθικῶς, ὡς καὶ ὁ ὑπὸ ταῖς χερσὶ τινος δαμαζόμενος. Ὁ Δόλων ὅστις γίνεται χλωρός ὑπὸ αἰδέους (Ιλ. Κ, 376) εἶναι ὡς τὰ ὑπὸ τῆς καύσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων κιτρινίζοντα δένδρφυλλα· ὡσαύτως καὶ ὁ ὑπὸ τῆς μέθης ἢ ὑπὸ τῆς ἀγνοίας ὠθούμενος εἰς τινα πράξιν θεωρεῖται ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τῆς μέθης ἢ τῆς ἀγνοίας, ὡς ὁ ἵππος ὑπὸ τὴν ἰσχὺν τοῦ χαλινοῦ ἢ τοῦ πλήκτρου, ὁ βούς ὑπὸ τὴν τοῦ βουκέντρου, κτλ. Ανάλογόν τι πρέπει νὰ δεχθῶμεν καὶ εἰς τὴν σημασίαν τῆς συνοδίας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὁδηγίας· οἱ ὑπ' αὐλοῦ κωμάζοντες κινεῦνται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ αὐλοῦ· αἱ Τρωάδες αἱ ὑπ' αὐγὰς λεύσσουσαι τοὺς πέπλους τοῦ Πολυμήστορος (Εὐρ. Εκ. 1154) τοὺς ἔλκουσιν ὑπὸ τὸ φῶς· ἡ Ελένη ἂν ὑπὸ λαμπάδων κόροει, ξυνομαίμονες ὠλβισαν (Εὐρ. Ελ. 645) παρίσταιται ὡς καταφωτιζομένη ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, κτλ.

§. 102. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐννοιαν τοῦ κρυφίως περιέχεται, τοῦλάχιστον πολλάκις, ἡ ἐννοια τοῦ ὑποκάτω· πολλοὶ γὰρ λέγει ὁ Ἰταλός, καὶ *unter dem Fusse* ὁ Γερμανός

τὸ κρυφίως· ὅθεν ὑποβολιμαῖος (= νόθος) κυρίως εἶναι ὁ κρυφίως εἰς τόπον ἐνὸς ἄλλου βαλλόμενος. Ωσαύτως ὑποβόλευς εἶναι ὁ κάτωθεν, κρυφίως καὶ σιγανὰ ἀναγινώσκων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς τοῦ θεάτρου (*souffleur*)· οὕτω πρέπει νὰ ἀναλυθῇ καὶ τὸ ὑπαγορεύειν, ὡς εἶναι καὶ τὸ ὑποτιθέναι, ὑποθήκη καὶ ὑποθημοσύνη (*suggerimento*, κτλ.), καὶ ὅχι ὅτι ἡ ὑπὸ εἶναι ἀντὶ τῆς παρὰ ἢ τῆς πρὸς, ὡς ἐν πολλοῖς πονήμασι λέγεται· οὕτω δὲ τὸ ὑπάγω κυρίως = ὑποχωρῶ καὶ κατὰ μικρὸν θαίνω, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπλῶς = ὑπάγω, πορεύομαι· ὑπάρχω, ὑφίσταμαι = εἰμι ὡς ἀρχή, ὡς θάσις· οὕτω πολλότατα ἄλλα εὐρίσκουσιν εὐκόλα τὴν φυσικὴν τῶν ἀνάλυσιν, φερόμενα εἰς τὴν πρώτην τῶν σημασίαν ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πηγάζουσιν· οὕτω, π. χ. ὑποδέχομαι, ὑπισχνοῦμαι = τιθεὶς ἔχω ἑμαυτὸν ὑποκάτω, δέχομαί τι ἐπάνω μου φυσικῶς ἢ ἠθικῶς· ὑπέστη ἢ ὑπεστήσατο τὸν κίνδυνον = ἐδέχθη τὸν κίνδυνον· ὑπομένω· ἀ = μένω κάτω ἢ τοι ἐξοπίσω· ὅ = μένω ὑπὸ τι, ὑποφέρω, βασῶ τι.

§. 103. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐρμηνεύονται καὶ αἱ λοιπαὶ τροπολογίαι ἐκ τῶν προηγουμένων καὶ εἴτινες ἄλλαι ἀκόμη ὑπάρχουσιν· ὁ ὑπολαμβάνων, π. χ. ἦτοι ἀντικόπτων τὸν λόγον τοῦ ἄλλου εἶναι ὡς ὁ ὑποκάτωθεν ἔλκων τι τὸ ὅποῖον θέλει νὰ ἀναβῇ καὶ νὰ προχωρήσῃ. Ωσαύτως ἡ ἰδέα τῆς ἐλαττώσεως πηγάζει εἴτε ἐμμέσως ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ ὀπίσω, ὡς ἡ ἀντίθετος ἔννοια τοῦ ἐμπρὸς συνδέεται μὲ τὴν τῆς προχωρήσεως καὶ αὐξήσεως ἔννοιαν, ἐπιδίδωμι, ὑποδίδωμι, εἴτε καὶ κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ κάτω καὶ ἐπάνω, διότι τὰ ἀναβαίνοντα θεωροῦνται ὡς αὐξάνοντα, τὰ δὲ ὑποβαίνοντα ἦτοι καταβαίνοντα ὡς ἐλαττούμενα· καὶ τότε τὰ αὐτὰ παραδείγματα ἐπιδίδωμι καὶ ὑποδίδωμι τὰ ὅποια ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως ἤθελαν εἶναι = ὑπάγω ἐμπρός, ὑπάγω ὀπίσω, ἐπὶ τῆς δευτέρας = ἀναβαίνω, καταβαίνω (*andar giù*, Ἰταλ.). Ενταῦθα δὲ παρατηρεῖται ἡ προσημειωθείσα ἀντίθεσις τῆς Ὑπὸ πρὸς τὴν Επὶ, ὡς ἀκόμη καὶ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν· οὕτω, π. χ. ἤθελεν εἶναι ἐπίτριτος καὶ ὑπότριτος, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον σημαίνει προσθήκην ἐνὸς τρίτου πρὸς τὰ τρία, ὡς ἤθελεν εἶναι ὁ ἀριθμὸς 4 πρὸς τὸν 3· τὸ δὲ δεύτερον ἐλάττωσιν ἐνὸς τρίτου, ὡς ἤθελεν εἶναι ὁ 3, πρὸς τὸν 4· τὸ ἓν = τρία καὶ τρίτον τῶν τριῶν, τὸ δὲ ἄλλο = τέσσαρα παρὰ τρίτον τῶν τριῶν.

§. 104. Ωσαύτως εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ ὑπολοίπου ἐπικρατεῖ φανερώς ἡ ἔννοια τοῦ ὑποκάτω, ληφθεῖσα ἐκ τῶν ῥευστῶν

ἐν οἷς, ἀφαιρεθέντος τοῦ ἐπάνω, ὡς καθαρωτέρου, μένει κάτω τὸ ἀκάθαρτον καθὼ βαρύτερον, ὡς ἤθελεν εἶναι ἐπὶ τοῦ ἐλαίου ὁ γλοιὸς ἦτοι ἡ μοῦργα μετὰ τὴν ὁποῖαν λέξιν, φαίνεται εἰς ἐμέ, συγγενεῦει τὸ τόσον δυσεξέγητον παρὰ τοῖς Φιλολόγοις ἀμολγῶ (Πλ. Α, 173, κτλ. Ἰδε Βουττμ. Λεξιλ. Β', 39, ὅστις τὸ ἐν νυκτὸς ἀμολγῶ ἐρμηνεύει ὀρθότατα διὰ τοῦ ἐν ἀκμῇ νυκτός, κυρίως ὁμῶς εἶναι = ἐν τῷ μέλανι καὶ σκοτεινῷ τῆς νυκτός = εἰς τὴν μαύρην καὶ σκοτεινὴν νύκτα· οὕτως ὀνομάζομεν ἐν Ἡπείρῳ καὶ μοῦργον τὸν μελαψὸν σκύλον), κτλ. Εὐκόλως δὲ διακρίνονται καὶ αἱ διάφοροι τροπολογίαι τῆς τοῦ κάτω ἐν γένει σχέσεω, ὡς ποίῳ τι ἐν τοῖς κάτω, ἄνωθεν φέρω τι εἰς τὰ κάτω, κάτωθεν φέρω τι εἰς τὰ ἄνω καὶ εἴτι ἕτερον, τῶν ὁποίων τὴν περαιτέρω εξέτασιν καὶ τὰ παραδείγματα ζητεῖ ἐν τῷ Δ. Π.

§. 104. Παρ' ἡμῖν ἡ Ὑπὸ Πρόθεσις οὕτω καθαρὰ καὶ ἀπλῆ ἐν συντάξει ἦτοι παραθέσει οὐδεμίαν σχεδὸν ἔχει χρῆσιν, ἐκτὸς ἴσως εἰς καμμίαν φράσιν, ὡς λαμβάνω ὑπ' ὄψιν, εἶναι ὑπὸ κρίσιν καὶ εἴτι ἕτερον· μετὰ τοῦ ἐπιρρήματος ὁμῶς κάτω ἡνωμένη ἐπὶ μὲν τῶν ἀντωνυμιῶν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὑποκάτω, ὡς ὑποκάτω μου, ὑποκάτω σου, ὑποκάτω τού· ἐπὶ δὲ τῶν ὀνομάτων συνηθέστερον μετὰ αἰτιατικῆς, μεσολαβούσης τῆς εἰς προθέσεως ἢ τῆς ἀπὸ, ὡς ὑποκάτω εἰς τὸ δένδρον ἢ ἀπὸ τὸ δένδρον = ὑποκάτω εἰς τὰ μάτιά μου ἢ ἀπὸ τὰ μάτιά μου.

§. 106. Ἐν συνθέσει σημαίνει·

α'. τὸ ὑποκάτω, ὡς ὑπόγειον, ὑπογραφή.

β'. ὑποταγὴν, ὡς ὑποκύπτω, ὑποκείμενος, ὑποτασσόμενος, ὑπανδρος, ὑπογραμματικός, ὑποδιδάσκαλος, ὑποδιάκονος, κτλ. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ἡ ὑποταγὴ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ τὸ ἠθικὸν ὑποκάτω, ὡς καὶ ἄνωτέρω παρητήρησαμεν· εἰς τοῦτο ἀνάγεται καὶ τὸ ὑποχείριος (= ταπεινὸς καὶ εὐτελής, ὑποκείμενος) καὶ ὑπηρέτης· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ποτάζω εἰς τὴν φράσιν δὲν ποτάζει οὐδὲ ὀβολόν· διότι καθὼς ἐκ τοῦ μαλάσσω γίνεται μαλάζω, ἐκ τοῦ ἀλλάσσω ἀλλάζω, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ὑποτάσσω, ὑποτάζω καὶ ποτάζω· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγει καὶ ὁ Ἰταλὸς *non comanda*, ἢ *non ha in suo comando neppure un soldo*. Τοῦ βάρους δὲ καὶ φορτίου τὴν ἔννοιαν λαμβάνει ἡ Ὑπὸ Πρόθεσις εἰς τὸ ὑπόχρεως, τρόπον τινὰ κινδυνεύων νὰ

καταπέση ὑπὸ τὸ βάρος τῶν χρεῶν, τὸ ὅποιον ἔπειτα μεταφέρεται καὶ εἰς ἡθικὴν σημασίαν.

§. 107. Ἡ Λατινικὴ Πρόθεσις *sub* ἐξ ἧς ἔγινεν ἡ *subter* καὶ *subtus*, ὡς ἐκ τῆς *in* ἢ *inter* καὶ *intus*, εἶναι ἡ αὐτὴ Ἑλληνικὴ ὑπὸ μετὰ τοῦ τόπον τῆς δασύτητος ἐπέχοντος *s*, αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ συντασσομένη, ὡς *sub jugum mittere* = ὑπὸ ζυγὸν ἄγειν, *sub terra habitare* = ὑπὸ γῆ ἢ ὑπὸ γῆς οἰκεῖν· οὕτω δὲ καὶ ἐν συνθέσει, ὡς *subduco* = ὑπάγω, *subdialis* = ὑπαίθριος, *subditus* = ὑποχείριος, κτλ. Πολλάκις δὲ τρέπεται τὸ *b* τῆς Προθέσεως ταύτης, κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἐν πολλοῖς τρόπον, εἰς τὸ ἐπόμενον γράμμα, ὡς *succedo* = *sub* — *cedo*, *succresco* = *sub* — *cresco*, *succumbo* = *sub* — *cumbo*, *sufficio* = *sub* — *facio*, *suggero* = *sub* — *gero*, *summoneo* = *sub* — *moneo*, *suppedito* = *sub* — *pedito*, *surrogo* = *sub* — *rogo*, *surripio* = *sub* — *rapio*. Ενίοτε δὲ συγχέεται μὲ τὴν *sus* = *susum* = ἀνά, ὡς *suspicio* = *sub* — *specio* = ὑφορῶ ἢ ὑφορῶμαι καὶ = *sus* — *specio* = ἀναβλέπω· οὕτω *suscipio* = *sus* — *cipio* = ἀναδέχομαι, *suspiro* = *sus* — *spiro* = ἀνασενάζω.

§. 108. Εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ἐσώθη μὲν ἐπὶ τινων λέξεων, ὡς *subalterne*, *subdivision*, *subjuguer*, κτλ. συνήθως ὅμως ἔγινε *sous* ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, ὡς *sous la table*, *soustraction*, εἴτε κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς *sub* ὡς τὰ *outils* ἐκ τοῦ *utensilia*, *ours* ἐκ τοῦ *ursus*, ἢ ἐκ τοῦ *subtus*. Ἐκ ταύτης δὲ καὶ τοῦ μορίου *de* ἔγινε τὸ ἐπίρρημα *dessous* = κάτω, ὡς ἐκ τοῦ αὐτοῦ μορίου καὶ τοῦ *sus*, ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ *desuper*, ἔγινε τὸ *dessus* = ἄνω. Ὡσαύτως παρ' Ἰταλοῖς ἔμεινέ μὲν ἐπὶ τῶν κῦτῶν σχεδὸν λέξεων μὲ τὰς Γαλλικὰς *sub*, λαμβάνουσα τὰς αὐτὰς σχεδὸν τροπολογίας ὡς καὶ παρὰ Λατίνοις, οἷον *succedere*, *suddito*, *suffoco*, *suggetto*, *sumministrare*, *supposto*, *surrogato*, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐτράπησαν εἰς *o*, ὡς *soffocare*, *soggetto*, *somministrare*, κτλ. συνήθως ὅμως ἔγινε *sotto* ὡς Ἐπίρρημα καὶ ὡς Πρόθεσις ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, οἷον *sotto di se*, *sottintendere* = ὑπονοεῖν, κτλ. ἔγινε δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ *subter* ἢ *subtus*, ὡς τὸ *sopra* ἐκ τοῦ *supra*. Καὶ παρ' αὐτοῖς δὲ πολλάκις ταυτίζεται εἰς τὴν γραφὴν μὲ τὴν *sus*, ὡς *suddetto* = *sus detto* = *sopradetto* = *supra* — *detto*.

§. 109. Διὰ τοῦ Ἰταλικοῦ *sotto* καὶ πολὺ περισσότερον διὰ τοῦ Λατινικοῦ *sub* ἐρμηνεύονται ὅλα σχεδὸν τὰ σημαινόμενα τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπὸ· ἐξηγοῦνται ὅμως δι' αὐτῆς καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ

ὅποια Ἑλληνιστὶ ἐρμηνεύονται διὰ τῆς ἐπί, ὡς *sub ea condicione*, Ἑλληνιστὶ ἐπὶ συνθήκη, ἐφ' ᾧ οὕτω καὶ *sub Tito, sotto Tito*, ἐπὶ Τίτου, κτλ. Καὶ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἐμφαίνει κυρίως καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἐὰν ᾦτον *sub imperio Titi*, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν τὸν χρόνον μόνον· καὶ τὸ μὲν μᾶς ἐνθυμίζει τὴν ὑπὸ τοῦς Αὐτοκράτορας ὑποταγὴν, τὸ δὲ μᾶς ἀναπόλει τὴν ἐλευθέραν κατάστασιν τῶν Ἀθηναίων, ὅτε ἔλεγαν ἐπὶ Ἀρχοντας Πυθοδώρου. κτλ.

§. 110. Ἐν τῷ Δ. II. πρὸς πληρεξέραν ἐκθεσιν τοῦ περὶ Προθέσεων λόγον θέλομεν διαλάβει· I. περὶ Αναστροφῆς τῶν Προθέσεων· Ἀρτέμιδι ξύν (Οδ. Ο, 410.) — νεκρῶν μέτα — τυραννίδος πέρι (Εὐρ. Εκ. 209. Φ. 527.). Ἐν τούτῳ, προσδιορισθείσης πρῶτον τῆς φύσεως τῆς Αναστροφῆς, ἐξετάζεται ἡ γνώμη τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν καὶ τῶν νεωτέρων Φιλολόγων· α'. ἂν δέχονται ὅλοι αἱ Προθέσεις τὴν ταιαύτην Αναστροφὴν ἢ ὅχι· β'. ἂν ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ὅλοι αἱ ἀναστροφόμεναι δισύλλαβοι Προθέσεις ἢ ὅχι· γ'. ἂν τὸν ἀναβιβάζουσι μεταξὺ ἐπιθέτου καὶ οὐσιαστικοῦ εὐρισκόμεναι, Ξάνθου ἀπὸ δινηέντος ἢ Ξάνθου ἀπὸ δινηέντος· δ'. ἂν τονίζονται ἢ ὅχι αἱ μονοσύλλαβοι, ἀναστροφὴν πάσχουσαι· θεῶν ἐκ ἢ θεῶν ἐκ (Ιλ. Ε, 64, κτλ.)· Αὐτόθι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀπο γνώμης, ἀπο σκοποῦ, κτλ. (ἴδε Ἀριστ. Ποιητ. Κεφ. ΚΒ'). II. Περὶ ἐπιρρήματικῆς τῶν Προθέσεων χρήσεως· ἀμφὶ δὲ νῆες κονάβησαν (Ιλ. Β, 333) — πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν (Πλάτ. Πρωτ. 321). Ἐν τούτῳ ἐξετάζεται ποῦ καὶ τίνι τρόπῳ γίνεται τὸ τοιοῦτον παρ' Ἰωσι καὶ παρ' Ἀττικοῖς· III. Περὶ Τμήσεως τῶν Προθέσεων· κατὰ ταῦρον ἐδηδώς (Ιλ. Ρ, 542) = ταῦρον κατεδηδώς — ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγός (Ηρ. Η', 89). Ἡ Τμήσις εἶναι ἐκ τῶν περιεργωτέρων. Ἐνταῦθα ἐξετάζεται πόσον ἔχεται ἀληθείας τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα· αὐτόθι ψύχεται πάλιν τὸ περὶ τονισμοῦ τῶν Προθέσεων ἐπὶ τοιούτου πάθους. Γίνεται δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν παρ' ἡμῖν δὲν μετὰ τὸ κάμνω — αὐτὸς πάρα τὸ ἔκαμε, κτλ. Ἐκ τῆς τμήσεως διασέλλομεν τὴν διάστασιν· παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση (Οδ. Ε, 155).

§. 111. Ἀκολουθῶς τῶν προηγουμένων θέλομεν διαλάβει· IV. Περὶ Μετατυπώσεως τῶν Προθέσεων· ἐνι = ἐνεσσι καὶ = ἐνεισι, πάρα = πάρεστι καὶ πάρεισι, κτλ. Ἐνταῦθα ἐξετάζεται ἂν τὸ ἐνι καὶ πάρα εἶναι ῥήματα ἢ αὐταὶ

αἱ Προθέσεις ἐνὶ καὶ παρὰ, κατὰ παράλειψιν τοῦ ῥήματος καὶ κατὰ μεταβιβασμὸν τόνου. V. Περὶ Ἑλξίως τῶν Προθέσεων καὶ Συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγώγουν = τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐσκευαγώγουν ἐκ τῶν ἀγρῶν. VI. Περὶ Παραλείψεως τῶν Προθέσεων α'. εἰς ἐπακόλουθα κῶλα, παραλαμβανομένης τῆς Προθέσεως ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου, οἷον πρὸς τοὺς ἐπιπλήττοντας καὶ νοουθετοῦντας ὑμᾶς οὕτω διατίθεσθε δυσκόλως, ὥσπερ τοὺς κακόν τι τὴν πόλιν ἐργαζομένους (Ισ. Εἰρ. Ε', ἐνθα ὁ Κοραῆς προσλαμβάνει ἐκ τοῦ Ἀλικαρνασέως τὴν Πρόθεσιν Πρὸς, ὥσπερ πρὸς τοὺς κακόν τι, κτλ.), ἢ καὶ ἀντιστρόφως, οἷον ἢ ἀλὸς ἢ ἐπὶ γῆς (Οδ. Μ, 27) β'. εἰς κῶλα ἐναρκτικά. Τὸ δεύτερον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν πολυθρυλλήτων ἐν τῇ Γραμματικῇ ὅθεν ἐξετάζεται κατ' ἑκτασιν ἂν ἀναγκαίως εἰς τὸ ξανθὸς τὴν κόμην πρέπει νὰ ἐννοῇται ἡ Κατὰ Πρόθεσις, κατὰ τὴν κόμην ἂν τὸ ἡμέρας οὔσης ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἀναπληροῦται ἐπὶ ἡμέρας οὔσης, κτλ. Αὐτόθι δὲ καὶ περὶ Πλεονασμοῦ τῶν Προθέσεων, οἷον τίνος δὴ χάριν ἕνεκα (Πλάτ. Νομ. Γ', 701) — ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκα (Θουκ. Η', 92), κτλ. VII. Περὶ Συγγενείας τῶν Προθέσεων α'. ὡς πρὸς τὴν ὁμοιότητα τῆς πτώσεως μεθ' ἧς συντάσσονται ἐν τούτῳ, σὺν τούτῳ, κτλ. β'. ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τῶν ἐξηγουμένων ἐννοιῶν σὺν τούτῳ, μετὰ τούτου, κτλ. VIII. Περὶ διαφορῶν τροπολογιῶν τῶν Προθέσεων α'. ἐκ τῆς πτώσεως πρὸς σοῦ, πρὸς σοί, πρὸς σέ ὅθεν ἡ Πρόθεσις κρέμαται ἐκ τῆς πτώσεως καὶ ὄχι ἀντιστρόφως β'. ἐκ τῆς καθαρᾶς κινήσεως ἢ ἡρεμίας ἢ ἐκ τῆς συμπτύξεως αὐτῶν παρῆναι εἰς τὰ ἱερὰ = παρέρχεσθαι εἰς τὰ ἱερὰ καὶ παρῆναι τοῖς ἱεροῖς γ'. ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ δ'. ἐκ τῶν ὑλικῶν εἰς τὰ νοητὰ καὶ ἠθικὰ οὕτως ἀντιλαμβάνομαι = πιάνομαι καὶ = ἐννοῶ, κτλ. οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν καταλαμβάνω = ἐννοῶ οὕτω παρ' Ἰταλοῖς *afferrare il senso* κατανοῶ, τὸ ὁποῖον κυρίως σημαίνει ἀλυσιδεγῶ ἦτοι κρατῶ μὲ τὰ σίδηρα, κτλ. Αὐτόθι δὲ ἀκριβέστερον περὶ μιᾶς μόνης ἀρκτικῆς σημεσίας τῶν Προθέσεων ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ παράγονται.

§. 112. Θέλομεν διαλάβει περαιτέρω. IX. Περὶ Ἐναλλαγῆς ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, περὶ Συμπτώσεως τῶν Προ-

θέσεων· ἐνστασις — ἀντίστασις — προασπίζω — ὑπερασπίζω, κτλ. Ἐνταῦθα ἐξετάζεται ἂν εἶναι δυνατόν νὰ τεθῇ Πρόθεσις ἀντὶ Προθέσεως, ἢ πᾶσα μία τίθεται αὐτὴ ἀντὶ ἐαυτῆς. X. Περὶ Συμπλοκῆς διαφόρων Προθέσεων πρὸς ἀλλήλας· α'. ἐν παραθέσει κατὰ διάσασιν· ἀμφὶ περὶ στήθεσιν — ἀμφὶ περὶ κρήνην — περί τ' ἀμφί τε κάλλος ἄητο (Οδ. Α, 609. Ιλ. Β, 305. Ὑμν. Δήμ. 276)· β'. ἐν παραθέσει κατὰ σύλληψιν· παρέκ ἦτοι παρέξ. Ἐνταῦθα γίνεται λόγος καὶ περὶ τρόπου γραφῆς τῶν Προθέσεων ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως· διὰ πρῶ ἢ διαπρῶ, ἀποπρῶ, ἀπόπρο ἢ ἀπὸ πρῶ, κτλ. (*Sprizneri Excurs. XVIII* εἰς Ιλ. I, 7)· γ'. ἐν συνθέσει, ἀμφιπεριστροφῶ, ὑπερεκπεπληγμένους, ὑπεκπροθέει, κτλ. Αὐτοῦ φάσκειται πάλιν τὸ προαναφερθὲν ζήτημα (Κεφ. ΑΒ', §. 12—15). XI. Περὶ Συνθέσεως τῶν Προθέσεων μετὰ τῶν Ἐπιρρήμάτων, ἐνθα καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς γραφῆς αὐτῶν· ἔμπροσθεν, κατόπισθεν, ἔκπαλαι, ἐξέτι, καὶ ἐς ὅτε, ἀπαυτικά, παρὰυτικά, καὶ ἐς αὐτικά (ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 45). Αὐτόθι καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν μας ἀπόψε, προψέ, ἀντίπροψε καὶ ἐξαντίπροψε.

§. 113. Θέλομεν διαλάβει ἐν τέλει. XII. Περὶ Γενέσεως νέων λέξεων διὰ τῶν Προθέσεων· α'. κατὰ παραγωγήν, ὡς ἀντί, ἀντίος, ἀντίου, τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον· πρῶ, πρῶ, πρῶην, πρῶνες, κτλ. β'. κατὰ σύνθεσιν, ὡς γράφω, προσγράφω, πρόσγραμμα· τοῦτο φαίνεται ἢ καταλληλοτέρα λέξεις πρὸς μετάφρασιν τῆς δυσμεταφράστου λέξεως *clausola*· προσγράψαι τῷ ψηφίσματι ἀπαντᾶται μυριάκις παρὰ Δημοσθένει ἐπὶ ταύτης τῆς ἀννοίας· οὕτως ἐγιναν ἀντάλλακτρον, προμήθευτρον, προχρηματισμός, ὀρθότερον ἴσως προεξόφλισις ἢ καὶ προεξαργύρωσις· οὕτως ἴσως, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὑπαχείριος, καὶ ἀποχείριος = *manumissus* = ἀπελευθερωμένος· ἤθελεν εἶναι δὲ τοῦτο κατὰ τὸ ἀποχειρίζω τὸ ψωμίον (Ηπ.) = τελειόνω τὰ περὶ τὴν ζύμωσιν καὶ ἐβγάζω τὸ ψωμίον ἀπὸ τὰς χειράς μου. XIII. Περὶ Ἀρχῆς τῶν Προθέσεων. Αὐτόθι ἐξετάζεται ἂν αἱ Πρόθεσις ἅπασαι ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἐπιρρήματα ἢ ὄχι· τοῦτο πάλιν μάς φέρει εἰς τὸ ζήτημα ἂν ὅλα τὰ ἐπιρρήματα ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς πτώσεις· ἂν τὸ νῦν καὶ νύ, π. χ. εἶναι αἰτιατικαὶ τοῦ νύς, ὡς τὸ ποῦ εἶναι ἀναντιρρήτως γενικὴ τοῦ πός, τὸ κύκλω δοτικὴ τοῦ κύκλος, κτλ. τὸ ἄδην αἰτιατικὴ τοῦ ἄδη (Προδρ. Ἑλλην. Βιβλ. σ. μθ'), κτλ. XIV. Περὶ

Τρόπων Ερμηνείας εἰς τὴν γλῶσσαν πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Προθέσεων καὶ περὶ τῆς μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν μεταβολῆς. XV. Περὶ Σχέσεως τῶν Πτώσεων πρὸς τὰς Προθέσεις. Περὶ πλεονεκτημάτων καὶ ἐλαττωμάτων τῶν ἀπτότων καὶ πτωτικῶν γλωσσῶν, τῶν ὀλιγοπτῶτων καὶ πολυπτῶτων, καὶ ἐφαρμογὴ τῶν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν. XVI. Τέλος καὶ Συμπεράσματα τοῦ περὶ Προθέσεων λόγου.

§. 114. Τὸ περὶ παρεπομένων τῶν Προθέσεων τοῦτο κεφάλαιον ἦτον διωρισμένον διὰ τὸ παρὸν πόνημα· ἀλλὰ, ἵνα μὴ ἐξογκωθῇ ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸ πόνημα, καὶ ἄνευ τούτου ἐκτενὲς ὃ, καὶ ἵνα μὴ κολοβωθῇ τὸ κεφάλαιον ἐπιτερόμενον, παραπέμπεται κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ Δ. II. Ἀρκετὸν ἐνταῦθα κρίνομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι, ἐπειδὴ χαρακτηριστικὸν τῶν Προθέσεων εἶναι ἡ πρὸς ὄνομα σύνταξις, τῶν δὲ Ἐπιρρήμάτων ἡ πρὸς ῥῆμα, ἔπεται ὅτι ὅσα μόρια ἀπαντῶνται ποτὲ μὲν κατὰ τὸν ἓνα τρόπον ποτὲ δὲ κατὰ τὸν ἄλλον συντασσόμενα εἶναι μόρια ἐπαμφοτερίζοντα, ποτὲ μὲν λαμβάνοντα τὴν φύσιν τῶν Προθέσεων ποτὲ δὲ τὴν τοῦ Ἐπιρρήματος, οἷον πρὸς τούτοις καὶ πρὸς δέ = προσέτι — ἐκτός, καὶ ἐκτός τούτου, κρύφα καὶ κρύφα τῶν ἄλλων. Ὄρθιν ὁμῶς εἶναι πάντοτε νὰ χαρακτηρίζεται πᾶν τοιοῦτον ἀπαντῶμενον μόριον κατὰ τὴν συνηθεσέραν χρῆσιν· νὰ λέγεται, π. χ. Πρόθεσις ἐπιρρήματικῶς ἐκλαμβανόμενη (ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΔΖ') κτλ. Ἐπιρῥημα προθετικῶς ἐκλαμβανόμενον (ἴδε Κεφ. ΔΖ'), κτλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ ἄλλων τινῶν Προθέσεων.

§. 1. Οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ μόνον τὰς προεξηγηθείσας γνωστὰς δεκαοκτὼ γνωρίζουσιν ὡς Προθέσεις, ἕξ μονοσυλλάβους καὶ δώδεκα δισυλλάβους· ἐκτὸς τούτων ὁμῶς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι τινὲς τὰς ὁποίας κατέταξαν εἰς τὰ Ἐπιρρήματα ἢ εἰς τοὺς Συνδέσμους. Εἶναι δὲ αὗται αἱ ἑξῆς. α'. ἄνευ, ἄτερ, νόσφιν, πλὴν, δίχα, χωρίς· β'. ἕνεκα, οὕνεκα, ὥς. Ἡ ἄνευθεν εἶναι ἡ αὐτὴ ἄνευ παρὰ ποιηταῖς, ἡ δὲ ἀπάνευθεν εἶναι ἡ ἀπὸ μετὰ τῆς ἄνευθεν, ὡσαύτως παρὰ ποιηταῖς. Οὕτως ἔχει καὶ ἡ ἄτερθε καὶ ἀπάτερθε πρὸς τὴν ἄτερ.

§. 2. Ὡς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους οἱ Γραμματικοὶ μετετόπισαν τὰς πρώτας εἰς τὰ Ἐπιρρήματα εἰκάζει ὁ Κοραῆς· 1. διότι

λαμβάνονται καμμίαν φοράν ἐπιρρήματικῶς· 2. τὴν ἀντίθεσιν αὐτῶν πρὸς ἄλλας Προθέσεις, ὡς εἶναι ἡ ἄνευ πρὸς τὴν μετὰ, κτλ, (Προδρ. Ἑλλην. Βιβλ. σελ. λζ'). Εὐρίσκει δὲ καὶ τοὺς δύο ἀνισχύρους, ὡς εἶναι τῷ ὄντι· πρῶτον μὲν διότι ἐπιρρήματικῶς ἐκλαμβάνονται καὶ αἱ παρ' αὐτῶν τῶν Γραμματικῶν γνωρίζόμεναι Προθέσεις, αἱ δεκαοκτώ, ὡς εἶδαμεν προηγουμένως· δεύτερον δὲ ὅτι καὶ μεταξὺ αὐτῶν πάλιν τῶν δεκαοκτὼ εὐρίσκονται ἐναντιόσημοι, ὡς ἡ ἀνά καὶ ἡ κατὰ, ἡ ἐπὶ καὶ ἡ ὑπό, κτλ.

§. 3. Ἦθελεν ἴσως φανῇ ἐνδεχόμενον ὅτι ἐχαρακτήρισαν τὰ τοιαῦτα μόρια, ἀποβλέψαντες εἰς τὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν χρῆσιν· διότι αἱ μὲν δεκαοκτὼ εἶναι συνήθως Προθέσεις, ἐνίοτε μόνον ἐπιρρήματικῶς ἐκλαμβάνόμεναι, αἱ δὲ ἄλλαι, Ἐπιρρήματα καὶ Σύνδεσμοι κυρίως οὔσαι, ἐνίοτε μόνον προθετικῶς ἐκλαμβάνονται. Καὶ εἰ μὲν τοῦτο ἦτον, ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ τοιαύτη διάκρισις τῶν δὲν εἶναι ἄλογος· διότι ἀλλέως ἔπρεπε νὰ ὀνομάσωσι Προθέσεις καὶ τὰ περισσότερα Ἐπιρρήματα, ἂν ὅχι ὅλα· ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ ἐνίοτε ἐκλαμβάνονται προθετικῶς, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρήματος Κεφαλαίῳ· ἔτι δὲ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ πολλοὺς ἀκόμη Συνδέσμους. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀληθεύει· διότι τινὰ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐκλαμβάνονται συχνότερον ὡς Προθέσεις παρὰ ἀλλέως, καὶ τινὰ ἄλλα μόνον προθετικῶς καὶ ὅχι κατ' ἄλλον τρόπον ὡς τὸ ἄνευ καὶ ἔνεκα (ἴδε κατωτέρω §. 5. §. 13).

§. 4. Πολὺ πιθανώτερον φαίνεται ὅτι ἐκινήθησαν εἰς τοῦτο οἱ παλαιοὶ Γραμματικοὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι, ἐν ᾧ αἱ γνωρίζόμεναι δεκαοκτὼ Προθέσεις συντίθενται τόσον πλευσιδῶς μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, αἱ ἄλλαι δὲν ἔχουσι τοιαύτην ἐπιτηδειότητα· διότι ἐξαιρουμένου τοῦ δίχα, κἀνὲν ἄλλο δὲν ἐπιδέχεται σύνθεσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ συντίθεται, ὅχι ὡς αἱ καθ' αὐτὸ Προθέσεις· ὅχι, π. χ. διχοτέμνω, ὡς ἀνατέμνω, κατατέμνω, κτλ. ἀλλὰ διχοτομῶ ἐκ τοῦ διχοτόμος, διχοστατῶ ἐκ τοῦ διχοστάτης, διχοφρονῶ ἐκ τοῦ διχόφρων, κτλ. ὡς ὀρθογραφῶ ἐκ τοῦ ὀρθογράφος, ἄλλοφρονῶ ἐκ τοῦ ἀλλόφρων, κτλ. Τὸ δὲ οὔνεκα ἐχώρισαν ἴσως τῶν Προθέσεων διὰ τὴν παντελῆ αὐτοῦ ἀσυνήθειαν καὶ διὰ τὴν συνδεσμικὴν μᾶλλον χρῆσιν· ὡς δὲ τὸ οὔνεκα καὶ τὸ ἔνεκα, οὕτω πιθανῶς καὶ τὸ ὡς. Ὅπωςδὴποτε καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, εἰ μὲν δὲν ὀνομάσωμεν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μόρια κυρίως Προθέσεις, ὡς τὰς δεκαοκτὼ, ἅς τὰ ὀνομάσωμεν Προθέσεις δευ-

τέρας τάξεως ἢ προθετικὰ Ἐπιρρήματα ἢ ἐπαμφοτερίζοντα μόρια. Οἱ δὲ, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς ὥς, συντάσσονται μετὰ γενικῆς.

Ἄνευ.

§. 5. Ἡ ἄνευ εἶναι ἀληθινὴ Πρόθεσις, οὐδέποτε ἀπαντωμένη ἀλλέως παρὰ κατὰ τὴν προθετικὴν σύνταξιν καὶ ἔννοιαν παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς, ποιηταῖς τε καὶ πεζοῖς. Σημαίνει δὲ ἐν γένει χωρισμόν· ἄνευ κέντροιο θέοντες (Ιλ. Ψ, 387) — ἄνευ δουρός — τί τῶνδ' ἄνευ κακῶν; (Αἰσχ. Επτ. 405. Αγ. 219) — ἄνευ σφῶν (Θουκ. Γ', 88) — ἄνευ θεοῦ (Οδ. Β, 372) = χωρὶς ἐμπνεύσεως θεοῦ. Ἐκ τούτου λαμβάνει, κατὰ τροπολογίαν, τὴν ἔννοιαν τοῦ μακράν, ὥς ἄνευ δηϊῶν (Ιλ. Ν, 556. Ἰδε καὶ Ιλ. Χ, 39)· τὴν τοῦ ἐναντίον, ὥς ἄνευ ἐμέθεν καὶ Ἀθηναίης (Ιλ. Ο, 213) = ἐναντίον τῆς ἐμῆς θελήσεως. Ὁ Ἀρτουγγ θέλει ὅτι τὸ ἄνευ εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ ἀν καὶ τοῦ εὖ = οὐ (παρὰ τοῦ σερητικοῦ ἀν ἴδε κατωτέρω Κεφ. ΑΗ', §. 2—6).

Ἄνευθε ἢ Ἄνευθεν, Ἀπάνευθεν.

§. 6. Ἡ ἄνευθεν καὶ ἀπάνευθεν ἀπαντᾶται προθετικῶς καὶ ἐπιρρηματικῶς (παρ' Ομήρῳ) — ἄνευθε θεοῦ — ἄνευθεν εὔντι (Ιλ. Ε, 185, Δ, 277) — ἀπάνευθε νεῶν — ἀπάνευθε κιών (Ιλ. Α, 48. 35).

Ἄτερ, Ἄτερθεν, Ἀπάτερθεν (= ἄνευ).

§. 7. Ἡ ἄτερ ἀπαντᾶται μόνον προθετικῶς παρ' Ομήρῳ καὶ παρ' Ἀττικοῖς ποιηταῖς· ἄτερ πολέμου (Ιλ. Δ, 376) — ἄτερ κακῶν — στομίῳν ἄτερ (Αἰσχ. Χ. 336. Προμ. 287, καὶ πολλαχοῦ παρ' Αἰσχύλῳ οὕτω κατ' ἀναστροφὴν). Ἡ ἀπάτερθεν ἀπαντᾶται (παρ' Ομήρῳ) προθετικῶς καὶ ἐπιρρηματικῶς (Ιλ. Ε, 445. Β, 587. Σ, 217). Ἡ ἄτερθεν ἀπαντᾶται (παρὰ τοῖς Τραγικοῖς) προθετικῶς, ὥς ἄτερθε πτερύγων (Αἰσχ. Ικ. 790).

Νόσφι.

§. 8. Τὸ νόσφι ἢ νόσφιν ἐκλαμβάνεται παρ' Ομήρῳ ἐπιρρηματικῶς καὶ προθετικῶς, οἷον νόσφιν Ἀχαιῶν — ἐταίρων νόσφιν (Ιλ. Ε, 803. Ρ, 382) — νόσφι Λιασθεῖς — νόσφιν εἶοντα (Ιλ. Α, 349. Οδ. Ξ, 147)· οὕτω καὶ ἀπονόσφιν (Ιλ. Α, 541. Β, 233, κτλ.). Παρ' Αἰσχύλῳ (Ικ. 247) νόσφιν ἠγηγῶν.

Πλήν.

§. 9. Τὸ μόριον πλήν παρ' Ομήρῳ μὲν ἀπαντᾷται ἀπαξ, καὶ τοῦτο προθετικῶς· πλήν γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος (Οδ. Θ, 207)· παρὰ δὲ Ἀττικοῖς, ποιηταῖς τε καὶ πεζοῖς συχνότατον μὲν ὡς Πρόθεσις, οἷον πλήν Διός (Αἰσχ. Προμ. 50) — πλήν γε Θουφράστου μόνου (Αρισ. Σφ. 1314)· ἀπαντᾷται δὲ καὶ ὡς σύνδεσμος = ἀλλά, ὅμως, μετὰ τοῦ ἀλλὰ πολλάκις, πλήν ἀλλά = ἀλλ' ὅμως. Εἰς τὴν συνδεσμικὴν σημασίαν ἀνάγονται τὰ τί γὰρ πέπρωται Ζηνί, πλήν αἰε κρατεῖν; — οὐκ ἄλλο γ' οὐδέν, πλήν ὅταν κείνῳ δοκῇ (Αἰσχ. Προμ. 518. 258) — ἅπαντα γὰρ ταῦτ' ἐστὶ κρείσσω πλήν ὑπ' Ἀργείοις πεσεῖν (Εὐρ. Ηρακλ. 232), ἔνθα τὸ πλήν = ἤ. Ἐκ ταύτης δὲ ἦτον εὐκόλος ἡ μετάπτωσις εἰς τὴν προθετικὴν σημασίαν· διότι τὸ κρείττονα πλήν ὑπ' Ἀργείοις πεσεῖν καὶ κρείττονα ἢ ὑπ' Ἀργείοις πεσεῖν = κρείττονα παρὰ τὸ ὑπ' Ἀργείοις πεσεῖν. Ὡσαύτως εἰς τὴν συνδεσμικὴν σημασίαν ἀνάγονται τὰ πλήν ὀλίγοι — πλήν οἱ φιλόσοφοι; (Θουκ. Γ', 88. Πλάτ. Φαίδ. 68) Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μόριον τοῦτο ἐξ ἐπιρρήματος ὁρμώμενον ἔγινε πρῶτον σύνδεσμος, καὶ τελευταῖον πρόθεσις· διότι τὸ πλήν, ὡς δεικνύει τὸ σύνθετον αὐτοῦ ἔμπλην (Ιλ. Β, 526), εἶναι = πέλας = πλησίον (ἴδε κατωτέρω περὶ τοῦ χωρίς).

Δίχα.

§. 10. Τὸ δίχα παρὰ μὲν Ομήρῳ ἐκλαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς προθετικῶς καὶ ἐπιρρηματικῶς· δίχα δέ σφιν ἦν δανε βουλή — δίχα θυμὸν ἔχοντες (Ιλ. Σ, 510. Υ, 32) — δίχα γε Διός; — πυρὸς δίχα (Αἰσχ. Προμ. 162. Επτ. 25) — δίχα παιάνων — ὅπλων δίχα (Εὐρ. Ιφ. Τ. 185. Βάκχ. 803) — ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα (Αἰσχ. Προμ. 926) = διαφέρει, ἀπέχει.

Χωρίς.

§. 11. Τὸ χωρίς παρ' Ομήρῳ ἐκλαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς (Ιλ. Η, 470. Οδ. Δ, 130)· παρὰ δὲ Ἀττικοῖς προθετικῶς καὶ ἐπιρρηματικῶς, οἷον χωρίς τε γένους (Αἰσχ. Προμ. 290) — μηδὲ θανών ποτε σοῦ χωρίς εἶην (Εὐρ. Αλκ. 368) — χωρίς ἡ θεῶν τιμὴ (Αἰσχ. Αγαμ. 646) — χίλια

τάλαυτα χωρίς θέσθαι (Θουκ. Β', 24). Περὶ τῆς ἐξαιρετικῆς δυνάμεως τοῦ χωρίς ἐπαναλαμβάνομεν ὅσα ἐν τοῖς προηγουμένοις περὶ τῆς παρὰ εἶπαμεν, οἷον χωρίς τούτων τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν = πρὸς τούτοις, καὶ χωρίς τούτων τὰ ὅποια λείπουσιν. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τοῦ ἄνευ καὶ νόσφιν. Ὡσαύτως περὶ τοῦ πλήν· πλήν τούτων = παρὰ ταῦτα (Κεφ. ΛΕ', §. 41. ε' §. 43. §. 47).

§. 12. Τὰ ὕστερα τρία ἐκ τῶν προηγουμένων μορίων πλήν, δίχα, χωρίς ἔμειναν καὶ παρ' ἡμῖν, τὸ μὲν πλήν προθετικῶς καὶ συνδεσμικῶς, τὸ δὲ χωρίς προθετικῶς, ὡς καὶ τὸ δίχα, γενόμενον δίχως, εἶον δίχως νοῦν, δίχως μυελά· ὡς ἐπίρρημα τὸ χωρίς ἔγινε παρ' ἡμῖν χωριστά. Εἰς τὸ παρ' ἡμῖν διχάλα φαίνεται κατὰ πρώτην προσβολὴν ὅτι περιέχεται τὸ δίχα, ἀλλὰ αὐτὸ γίνεται μᾶλλον ἐκ τοῦ δι καὶ τοῦ χηλή, δίχηλος, δίχαλος, διχάλα. Τὸ δι τοῦτο σώζεται καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, ὡς δικέφαλος, δίστομος, δίκκοπος, ἐπιθετικῶς καὶ οὐσιαστικῶς ἐν Ηπειρῷ· δίμιτον, ρούχον δίλογον = δύο λογῶν χρῶμα ἔχον, αὐγὸν δίκρονον· οὕτω καὶ δικράνι, διγόνι, δικέρι, δισάκι ἢ δισσάκι (*bisaccia*). Ὡσαύτως λέγομεν δίγροσσον, δίφλωρον = διπλοῦν φλωρίον (*dorria*). Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ δίχα ἐκ τοῦ δι ἔγινε διὰ τῆς προσκολλήσεως τοῦ μορίου χα, ὡς τὸ ναίχι, ἤχι, κτλ διὰ τῆς τοῦ χι εἶναι δὲ τὸ χι ἀνάλογον τοῦ θι, ὡς αὐτοθι, καὶ τοῦ φι, ὡς ὀστεύφι, βίηφι, κτλ. Καὶ εἰς τὸ νόσφιν εἰσέρχεται τὸ φίν· ἀλλὰ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ σημασία τοῦ νός εἶναι δυσχερὲς· διότι οὔτε τὰ τοῦ Ραιμέρου οὔτε τὰ τοῦ Αρτουγγ εἶναι πάσης ἀμφιβολίας ἐκτός (ἴδε Δ. Π.). Ἐκ τοῦ δίχα δὲ ἔγινε τὸ διχάζω, σωθὲν καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς διχάζουν τὰ ὀδόντια τοῦ παιδίου.

Ἔνεκα ἢ Ἔνεκεν.

§. 13. Τὸ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν συντάσσεται καὶ αὐτὸ μετὰ γενικῆς, καὶ παρὰ μὲν Ἰωσιν εὐρίσκεται ἔνεκα, εἶνεκα, ἔνεκεν καὶ εἶνεκεν, πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου· παρὰ δὲ Ἀττικοῖς ἔνεκα πρὸ συμφώνου καὶ ἔνεκεν πρὸ φωνήεντος συνήθως, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸ συμφώνου. Σημαίνει δὲ ἐν γένει· α'. διὰ τινος σκοπόν· β'. διὰ τινος προηγηθεῖσαν αἰτίαν· γ'. ὡς ἐκ τούτου·

α'. ἔνεκα θνητῶν — ἀγλαΐης δ' ἔνεκεν κομέουσιν ἀνακτεῖς (Ιλ. Α, 574. Οδ. Ρ, 310) — τῶν δὲ εἶνεκα, ὅπως

κτλ. (Ηρ. Α', 17) = διὰ τοῦτον τὸν σκοπὸν — Ἐλένης ἕνεκα (Αἰσχ. Αγ. 809)· οὕτω καὶ πείρας ἕνεκα = διὰ δοκιμὴν — λόγου ἕνεκα = ὅσον νὰ λογιῇται — βάτων ἕνεκα (Οδ. Ω, 230) = εἰς προφύλαξιν ἐκ τῶν βάτων· οὕτω καὶ ἕνεκα τῶν θηρίων, κτλ.

β'. ἕνεκ' ἀρητῆρος — ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν Ἐκκρόβλος ἄλγεα τεύχει (Ιλ. Α, 94. 110) = διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν — καλλοσύνας ἕνεκεν (Εὐρ. Ελ. 389) = διὰ τὸ κάλλος — στεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένη ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας (Δημ. περὶ Στεφ. ΙΖ') — οὐδὲν ἤγγον τούτου ἕνεκεν τιμῶσιν αὐτὰς οἱ ἄνδρες (Ξ. Ιέρ. Γ', 4).

γ'. τοῦτου γε ἕνεκα = ὅσον ἐκ τούτου, εἰ μή τι ἄλλο τὸ κωλύον — προθυμίας μὲν ἕνεκεν, ὧ Σώκρατες, φανῆται (Πλάτ. Θεαιτ. 148) = εἰ μὲν τὸ πρᾶγμα κρέμαται μόνον ἐκ τῆς προθυμίας — ἡλίου μὴ ὄντος, ἕνεκα τῶν ἄλλων ἄστρον εὐφρόνην ἂν ἤγομεν (Ηράκλ. παρὰ Πλουτάρχῳ) — διαβολῆς μὲν ἕνεκα καὶ Σωκράτης εἶη τῶν νέων διαφθορεύς (Δ. Χρυσόστομος).

§. 14. Πολλάκις ἀπαντᾶται καὶ εἵνεκα παρ' Ἀττικοῖς (Αἰσχ. Ηρ. 345. Ικ. 196.), ἀλλ' οἱ νεώτεροι Κριτικοί, ἐξ ἀντιγράφων ὁδηγούμενοι, τὸ τρέπουσιν εἰς τὸ οὐνεκα (ἴδε κατωτέρῳ §. 15), καταδικάζοντες εἰς τοῦτο καὶ τοὺς παλαιοὺς Γραμματικοὺς οἵτινες ῥητῶς λέγουσι « καὶ ἕνεκα καὶ εἵνεκα Πλάτων, Δημοσθένης καὶ ἄλλοι· Θουκυδίδης δὲ αἰεὶ ἕνεκα. » (Θ. Μ.). Ως Σύνδεσμος ἀπαντᾶται τὸ ἕνεκα σπανίως (Ομ. Υμν. Αφρ. 200. Απολλ. Ρ. Δ', 1523. Πίνδ. Ιεθμ. Ζ', 33. Καλλιμ. Αποσπ. 287. Βίων Εἰδυλλ. Β', Δ', παρ' ἄλλοις, 7.)· τότε λοιπὸν ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ οὐνεκα = ἐπειδὴ. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν χωρίων τούτων, εἰ μὲν ὅχι ὅλα, διορθοῦνται παρὰ τῶν Κριτικῶν, τρεπομένου τοῦ ἕνεκα εἰς οὐνεκα· τοῦλάχιστον καταδικάζεται ἡ τοιαύτη χρῆσις· « ἐπίμεμπτοι οὖν οἱ τὰς συντάξεις παρασυγχέοντες, ὧν ἔστι Καλλίμαχος. »

Οὔνεκα ἢ Οὔνεκεν.

§. 15. Τὸ οὐνεκα ἐκλαμβάνεται παρὰ μὲν Ομήρῳ σύνδεσμικῶς α'. = διότι, ὡς οὐνεκα τὸν Χρῦσον ἠτίμησ' ἀρητῆρα (Ιλ. Α, 11)· β'. = ὅτι, ὡς πεύθετο γὰρ Κύπρον δέ μέγα κλέος, οὐνεκ' Ἀχαιοὶ εἰς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον (Ιλ. Α, 21. συχνότερον ἐν Οδυσσεΐα· ἴδε Ε, 216. Ο, 42, κτλ.)· παρὰ δὲ Ἀττικοῖς συνηθέστερον ἐπὶ

τῆς δευτέρας σημασίας = ὅτι (Σοφ. Φ. 232. Αντ. 63). Ὡς Πρόθεσις ἀπαντᾶται τὸ οὐνεκα παρ' Ἀττικοῖς — ἔνεκα δου-
λων σφαγίων οὐνεκα — οὐνεκα σμικρᾶς πνοῆς —
εὐδαιμονήσεις συκοφαντῶν γ' οὐνεκα (Εὐρ. Εκ. 137.
Ορ. 84. Αρις. Λχ. 958, κτλ.).

§. 16. Εἶναι δὲ κυρίως τὸ οὐνεκα = οὐ ἔνεκα, καὶ τοιοῦτον
τὸ παρ' Ομήρῳ (Οδ. Γ', 61) οὐνεκα δεῦρ' ἰκόμεσθα. Ἐτι
δὲ παρ' Ἐπικοῖς ἀπαντᾶται καὶ τοῦνεκα = τούτου ἔνεκα (Ιλ.
Α, 291, κτλ.), συνηθέστερον δὲ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ διότι,
κατὰ τὸ ἀνθ' ὧν, (Κεφ. ΑΒ', §. 21. δ') καὶ τῆς τοῦ ὅτι, ὡς
εἶδαμεν ἀνωτέρω. Παρὰ δὲ τοῖς Τραγικοῖς φέρεται καὶ ὅθ' οὐνεκα
ζ, ὀρθότερον, ὀθούνεκα (ὅτου ἔνεκα)· α'. = διότι, ὡς Ζηλῶ σ'
ὀθούνεκα ἐκ τὸς αἰτίας κυρεῖς (Αἰσχ. Προμ. 330. Ἰδε
καὶ Σοφ. Αἴ. 123)· β'. = ὅτι, ὡς ἄγγελλε . . . ὀθούνεκα
τέθυκε Ὀρέστης (Σοφ. Ηλ. 47). Ἐχει δὲ τὸ πρᾶγμα περὶ
τοῦ ἔνεκα = οὐνεκα καὶ τοῦ οὐνεκα = ἔνεκα, ὡς τὸ ὅτι πρὸς
τὸ διότι. Καθὼς τὸ ὅτι ἐκλαμβάνεται = διότι (διὰ τοῦτο ὅτι)
καὶ τὸ διότι = ὅτι (Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 479), οὕτω
τὸ ἔνεκα = οὐνεκα (διότι), καὶ τὸ ὀθούνεκα = ἔνεκα. Περὶ τοῦ
οὐνεκα καὶ τῶν ἄλλων σχηματισμῶν τοῦ μορίου τούτου, περὶ
τῆς ἄλλης παραγωγῆς τοῦ ὀθούνεκα (ὅθι οὐνεκα) καὶ τῶν
τοιούτων παραπέμπομεν εἰς τὰ Λεξικά.

Ως.

§. 17. Οἱ τὸ πολυσχμον τοῦτο μέρος, ὡς Πρόθεσις ἐκλαμ-
βανόμενον, ὑπόκειται εἰς ἀρκετὰς δυσκολίας δῆλον γίνεται ἐκ τοῦ
πλήθους τῶν περὶ αὐτοῦ πονηματίων καὶ ὑπομνηματίων τῶν
νεωτέρων Φιλολόγων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετη-
ρίδος μέχρις ἡμῶν εἶναι περὶ τὰ τεσσαράκοντα. Παραπέμποντες
τὰ πλείονα εἰς τὸ Δ. Π. ἀρκούμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰ
ἀναγκαιότερα, τὰ ἐξῆς· πρῶτον ὅτι γίνεται ἐκ τοῦ ἔως, περὶ
τῆς γενέσεως τοῦ ὁποίου ὁμῶς ἐρίζουσιν οἱ Φιλολόγοι· δεύτερον
ὅτι συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς· τρίτον ὅτι, κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν
Ἀττικιστῶν ὀριζόμενα, ἡ Πρόθεσις εἰς, μετὰ τῶν κινήσεως ση-
μαντικῶν ῥημάτων, δὲν ἤμπορεῖ νὰ τεθῇ παρ' Ἀττικοῖς ἐπὶ ἐμ-
ψύχων, ἀλλὰ μόνον ἢ ὡς· εἶναι λοιπὸν ἢ ὡς ἰδιαιτέρα τῶν
Ἀττικῶν Πρόθεσις = πρὸς, ἐπὶ ἐμψύχων τιθεμένη. Τὸν ἀνωτέρω
κινῶνα ἠκολούθησαν αἱ νεώτεροι ὡς ἀναντίρρητον, παντοιοτρόπως

διορθοῦντες τὰ ἀντιβαίνοντα χωρία· μεταξύ δὲ τούτων καὶ ὁ ἡμέτερος Κοραΐς.

§. 18. Τέταρτον σημειωτέον ὅτι, καθὼς ἡ εἰς δὲν τίθεται ἐπὶ ἐμφύχων, οὕτω δὲν τίθεται ἡ εἰς ἐπὶ ἀψύχων, διορθουμένων καὶ ἐνταῦθα τῶν ἀντιβαίνόντων χωρίων. Πέμπτον ὅτι εἶναι διάφορα τὰ ἐλθεῖν ἢ εἰσελθεῖν εἰς τινα καὶ ἐλθεῖν πρὸς τινα ἦτοι, Ἀττικώτερον, ὥς τινα· τὸ πρῶτον = ἐλθεῖν ἢ εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τινός· τὸ δεύτερον = ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸ τὸ πρόσωπον ἀπουδήποτε εὐρίσκεται, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς οἰκίας. Ἐκτον εἶναι σημειωτέον ὅτι τοῦτο ἰσχύει μόνον περὶ ἐνικοῦ, τὰ δὲ πληθυντικὰ ἢ περιληπτικὰ ὀνόματα, ὥς ἐξηγουμένῃ, τοῦλάχιστον, συμπεριλαμβάνοντα καὶ τὴν ιδέαν τοῦ τόπου, εἶναι συνηθέστατα παρ' Ἀττικοῖς διὰ τῆς εἰς Πρόθεως, ὥς παρελθεῖν εἰς τὸν δῆμον — παρελθεῖν εἰς τοὺς δικαστάς καὶ τὰ ὅμοια, τὰ ὁποῖα = παρελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἔνθα ὁ δῆμος, δηλ: εἰς τὴν ἐκκλησίαν, παρελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἔνθα οἱ δικασταί, ἦτοι εἰς τὸ δικαστήριον· οὕτω δὲ καὶ ἐξιέναι εἰς ἀνθρώπους = ἔνθα τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὴν πλατεῖαν δηλ: ἢ ἀγοράν, κτλ.

§. 19. Καὶ ταῦτα μὲν παρ' Ἀττικοῖς, ἂν ὅχι διόλου ἀνεξαίρετα, τοῦλάχιστον ὥς ἀνεξαίρετα, μὲ ὀλίγας δηλ: ἐξαιρέσεις· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν νεωτέρων Φιλολόγων ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι τὸν κανόνα τοῦτον μ' ὅλην τὴν ἀκρίβειαν καὶ εἰς τοὺς Ἐπικοὺς ποιητάς, προσπαθοῦντες παντοιοτρόπως ὅλα τὰ παρ' Ὀμήρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπικοῖς ἀπαντῶμενα χωρία ἐν οἷς εὐρίσκεται ἐπὶ ἐμφύχων ἢ εἰς Πρόθεσις νὰ τὰ ὑποβάλωσιν ὑπὸ τὸν ἄνω κανόνα· δι´σχυρίζονται δηλ: ὅτι τὸ πρόσωπον ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ τόπου· ὅθεν τὸ εἰς Ἀγαμέμνονα, εἰς Ἀχιλλῆα = εἰς Ἀγαμέμνονος σκηνήν, κτλ. Εφθασαν δὲ ἴσως εἰς τὴν γνώμην ταύτην ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν εἰπέναι ἐν τῷ (Ιλ. Η, 312) εἰς Ἀγαμέμνονα σημειόνουσαν· ἡ διπλῇ ὅτι ἀντὶ τοῦ πρὸς Ἀγαμέμνονα. (Ἰδε καὶ Ιλ. Ψ, 36).

§. 20. Ὅτι μὲν τοῦτο ἀληθεύει ἐν τοῖς πλείστοις, καὶ πολυλότατα χωρία τοῦ Ποιητοῦ ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, οὐδεὶς ἴσως θέλει τὸ ἀρνηθῆ (ἴδε Ιλ. Θ, 402. Ρ, 709. Οδ. Χ, 372, κτλ.). Τοῦτο γίνεται σαφέστερον ἔτι, προσθεμένου καὶ τοῦ τύπου ἐν ᾧ τὸ πρόσωπον εὐρίσκεται (ἴδε Ιλ. Η, 312 — 13. Ψ, 36 — 38). Ἀλλὰ ἐκτὸς τούτων ἀπαντῶνται παραδείγματα παρ' Ὀμήρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπικοῖς, ἔνθα ἢ εἰς Πρόθεσις ἐπὶ

ἐμφύχων τιθεμένη σημαίνει ὅχι τὸ εἰς τινος οἶκον ἢ το-
πον, ἀλλὰ τὸ ἀπλῶς ἔρχεσθαι πρὸς τινα (Ιλ. Κ, 211.
Α, 141. Μ, 288. Οδ. Ζ, 176. Ἰδ. Σπιτσεινέρου *Excurs. XXXV*,
εἰς Ιλ. Ω, 338, καὶ *Philologische Beyträge aus der Schweiz*,
I. et B. pag. 303). Ο τρόπος οὗτος τοῦ λέγειν μετέπετεν ἔπειτα
παρ' Ἀττικοῖς εἰς τὸν διὰ γενικῆς ἐκφερόμενον, καὶ τὸ εἰς Ἀγα-
μέμνονα ἔγινε συνηθέστερον εἰς Ἀγαμέμνονος. Καὶ οὗτος δὲ
ὁ τρόπος, ἔχων τὰς ἀρχάς του πάλιν παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Ω, 160. 309.
Οδ. Θ, 418), καὶ μεταφερθεὶς ἐκ τῶν κυρίων εἰς τὰ προση-
γορικά, διεδόθη εἰς τοὺς Ἀττικοὺς καὶ Ἀττικιστάς, ἐκ τῶν ὁποίων
σημειοῦνται οἱ Γραμματικοὶ ὡς πασίγνωστα τὰ εἰς ἄδου καὶ
εἰς διδασκάλου, διασωθέντα καὶ παρ' ἡμῖν ἐνάρθρως, ὡς
ὑπάγομεν εἰς τοῦ διδασκάλου, ὑπάγω εἰς τοῦ
θείου μου, εἰς τοῦ πατρός μου, γεύομαι εἰς τοῦ
συντέκνου μου, κτλ.

§. 21. Προθετικῶς ἐκλαμβάνονται καὶ τινες ἄλλαι λέξεις αἱ
ὁποῖαι φυλάττουσιν ἀκόμη ἢ μόνον ἵχνη τῆς κλιτῆς αὐτῶν φύ-
σεως ἢ καὶ ἵχνη καὶ χρῆσιν, ὡς ἰότητι, ἔκητι ἢ ἔκατι,
χάριν, δίκην, τρόπον, καὶ εἴτι ἕτερον· καὶ τὸ μὲν ἰότητι
εἶναι προφανῶς παλαιὰ δοτική, τῆς ὁποίας σώζεται καὶ ἡ αἰτια-
τική (Ιλ. Ο, 41)· ἰσοδυναμεῖ δὲ κυρίως μὲ τὸ δυνάμει ἦ,
ὡς ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν, χάριτι, ἐκπληροῦν διὰ τῆς ἐν τῇ
δοτικῇ ἐνυπαρχούσης δυνάμεως τὸ διὰ τῶν Προθέσεων, ἄλλοτε
ἐκφερόμενον, καὶ σημαίνον ὅτι τὸ ἔνεκα· τὸ δὲ ἔκητι κυρίως
μὲν = βουλήσει, τὸ ἀντίθετον τοῦ ἀέκητι, ἔπειτα δὲ κατήντησε
καὶ αὐτὸ ἰσοδύναμον τῷ ἔνεκα· τοῦτο παρὰ Δωριεῦσι καὶ παρὰ
τοῖς Δραματικοῖς ποιηταῖς λέγεται ἔκατι.

Ἰότητι.

ἀλλήλων ἰότητι — μητρὸς ἐμῆς ἰότητι (Ιλ. Ε, 374. Σ, 396, κτλ.)· τὸ δὲ (Αἰσχ. Προμ. 559) ἰότητι γά-
μων φαίνεται μάλλον = ἐνότητι ἥτοι ἐνώσει καὶ συζεύξει γάμων
παρὰ = *lubentia nuptiali*, ὡς τὸ ἔχει ὁ μεταφραστής.

Ἐκητι ἢ Ἐκατι καὶ Ἀέκητι.

Ἀπόλλωνός γε ἔκητι — Διός τε σέθεν τε ἔκητι
(Οδ. Τ, 86. Υ, 42) — ἔκατι μὲν δαιμόνων, ἔκατι
δ' ἀμᾶν χειρῶν (Αἰσχ. Χ, 434) — πλήθους ἔκατι
(Αἰσχ. Πέρσ. 337) = ὅσον ἐκ τοῦ πλήθους — ἔργου δ' ἔκατι

τοῦδε (Σοφ. Τρ. 274) — Ἀγαμέμνωνος ἕκατι — τίνος μ' ἕκατι κτείνετε; (Εὐρ. Εκ. 1198. Ἀνδρ. 1126) Οὕτω δὲ καὶ τὸ ἐναντίον αὐτοῦ ἀέκητι, οἷον Ἀργείων ἀέκητι — ἀέκητι σέθεν (Ιλ. Λ, 667. Οδ. Γ, 213).

Χάριν.

χάριν Ἑκτορος ὀτρύναντος (Ιλ. Ο, 744) — κτησίον Διὸς χάριν (Αἰσχ. Ικ. 454) — τοῦ χάριν; (Σοφ. Φ. 1029)

Δίκην.

κυνὸς δίκην — δίκαν χιμαίρας — δίκην φαίδρας σελήνης (Αἰσχ. Ἀγαμ. 3. 240. 305) — δίκην ἀγγείον (Πλάτ. Φαίδρ. 235).

Τρόπον.

τρόπον αἰγυπίων — κακοῦ δὲ χαλκοῦ τρόπον (Αἰσχ. Ἀγαμ. 49 399) — σιτίου τρόπον (Πλάτ. Φαίδρ. 241). Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ δέμας, οἷον μάρναντο δέμας πυρὸς αἰθομένοιο (Ιλ. Λ, 596, κτλ.) = τρόπον πυρὸς τοιοῦτων καὶ τὸ χήτει = ἐλλείψει (Ιλ. Ζ, 463, κτλ.).

§. 22. Ὅτι ταῦτα εἶναι καθαφαίδοι καὶ ὀνομάτων καὶ αἰτιατικά, προθετικὴν δύναμιν μεταλαβοῦσαι, τοῦτο καὶ οἰκοθεν εἶναι φανερόν, καὶ ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς χρήσεως τὴν ὁποίαν τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἐτι σώζουσιν ἀποδεικνύεται ἐν χρειᾷ. Ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς αὐτῶν χρήσεως δέχονται πρόθεσιν πρὸς σαφεσέραν ἐξήγησιν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ πτώσει ἐνυπαρχούσης δυνάμεως· οὕτω, π. χ. ἀπαντᾶται πρὸς χάριν βορᾶς — τίνος νόμου πρὸς χάριν; (Σοφ. Αντ. 30. 908) τὸ χάριν μετὰ τῆς Προθέσεως Πρὸς εἶναι = ἔνεκα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ἀπλοῦν χάριν κατέλαβε τόπον προθέσεως, διὰ τοῦτο εἶναι μωρὸν νὰ ὑπονοῶμεν ἄλλην ἐπὶ προθέσει πρόθεσιν ἔξωθεν.

§. 23. Ἀν δὲ τὸ χάριν ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας ἔγινε κατὰ παράλειψιν τῆς Προθέσεως τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν πολυθρυλλήτων ζήτημα (Κεφ. ΔΕ', §. 111. VI.). Πολὺ ἐλλογώτερον βέβαια φαίνεται νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐγεννήθη κατὰ σύμπτυξιν ἐκφράσεως, Μετοχῆς παραλειπομένης, οἷον χάριν τινὸς διώκοντες — δίκην τινὸς ἔχοντες ἢ λαβόντες — τρόπον τινὸς μιμούμενοι, κτλ. Οὕτω λέγεται πληρέστερον παρὰ Σοφοκλεῖ (Ηλ. 534) δίδαξον δὴ με τοῦ χάριν τίνων

ἔθυσεν αὐτήν· οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ κατ' ὀνομαστικὴν, οἷον ταῦτα μὲν καλῶς ἔχει, χάρις τῷ Θεῷ = ἔσω χάρις τῷ Θεῷ, κτλ. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ, σὺν θιῷ, πλείονα (περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ χάριν καὶ ἔνεκα ἴδε Ἀμμόνιον ἐν λέξει ἔνεκα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Ἐπιρρήματος.

§. 1. Επειδὴ, ὡς ἀνωτέρω εἶδαμεν (Κεφ. ΛΕ', §. 114. Κεφ. ΛΖ', §. 3), τὰ ἐπιρρήματα ἀπαντῶνται καὶ μετὰ πτώσεως συντασσόμενα, διὰ τοῦτο τὸν περὶ Ἐπιρρήματος λόγον θέλομεν διαιρέσει· I. εἰς τὸ περὶ Ἐπιρρήματος ὡς Ἐπιρρήματος, πρὸς ῥῆμα δηλ: φερομένου. II. εἰς τὸ περὶ Ἐπιρρήματος μετὰ πτώσεως συντασσόμενου. Επειδὴ δὲ εἰς τὰ Ἐπιρρήματα περιλαμβάνουσιν οἱ ἐδικοί μας Γραμματικοὶ καὶ τὰ παθηματικὰ ἐπιφωνήματα, διὰ τοῦτο θέλομεν εἰπεῖ, III, καὶ περὶ αὐτῶν ὀλίγα τινά. Εἰς χωριστὸν δὲ κεφάλαιον θέλομεν διαλάβει περὶ τῶν Αποφατικῶν, Ἀρνητικῶν δηλ: Ἐπιρρημάτων ἥτοι Μορίων τῶν Ἑλλήνων.

I. Περὶ Ἐπιρρήματος ὡς Ἐπιρρήματος ἥτοι πρὸς ῥῆμα φερομένου.

§. 2. Οτι τὸ Ἐπιρρήμα εἶναι κυρίως τὸ ἐπίθετον τοῦ ῥήματος ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· ὅτι πολλάκις διὰ τὴν συγγένειαν τῶν ἐννοιῶν ἐπέχει τόπον ἐπιθέτου, ὡς πλησίον ἐστί — οὐ δὴν ἔσται — ἀκὴν ἐγένοντο, κτλ. ὅτι διὰ τῆς προτάξεως τοῦ ἄρθρου δυνατόν νὰ ἐπέχη καὶ τόπον ὑποκειμένου, οἱ νῦν, οἱ πάλοι, κτλ. ταῦτα πάντα καὶ τὰ παραπλήσια εἰς διάφορα μέρη τοῦ παρόντος πονήματος ἐξηγήσαμεν (ἴδε Κεφ. Α', §. 11. Κεφ. Ε, §. 8. Κεφ. Η', §. 11, κτλ.).

§. 3. Εἰ μὲν ὅχι ὅλα, τὰ περιστότερα Ἐπιρρήματα ἔχουσι τὴν ἀρχὴν των ἐκ πτώσεων ὀνομάτων αἱ ὑποῖαι, ἐκπληροῦσαι, δυνάμει τῆς ἐν αὐταῖς περιεχομένης ἐννοίας, τὸ διὰ τῶν καθ' οὗτὸ Ἐπιρρημάτων ἐξηγούμενον, εὐκόλως ἡμπόρουν νὰ μεταπέσωσιν εἰς τὸ εἶδος αὐτῶν. Τὰ τοιαῦτα δὲ Ἐπιρρήματα εἴτε σώζουσιν ἀκόμη ἵχνη καὶ χρῆσιν ὀνομαστικὴν, εἴτε μόνον ἵχνη καὶ τίποτε

ἄλλο· οὕτω, π. γ. τὰ ἰδίᾳ, δημοσίᾳ, κοινῇ, ταχύ, μακράν, ἀρχήν, προῖκα, κτλ. σώζουσιν ἵχνη καὶ χρῆσιν· τὰ ὕγχοῦ, ποῦ, οἴκοι, Μεγαροῖ, Ισθμοῖ, κτλ. μόνον τὸ πρῶτον ἔχουσιν· ἄλλα τελευταῖον ἐσυσκιάθησαν τόσον πολὺ ὥστε μόλις γνωρίζονται καὶ ἵχνη ὀνοματικῆς αὐτῶν φύσεως, ὡς ποτέ, ὀψέ, ἄψ, κτλ. Ταῦτα δὲ προσπαθοῦσι τὴν σήμερον οἱ Φιλολόγοι διὰ τῆς παραθέσεως ἄλλων γλωσσῶν, καὶ μάλιστα τῆς Σανσκριτῆς, νὰ ἀνεύρωσιν.

§. 4. Τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται ἄπορον πῶς ὁ μακαρίτης Κοραῆς κατεφέρθη τόσον πολὺ ἐναντίον τῶν παλαιῶν Γραμματικῶν ὅτι κατέταξαν εἰς τὰ Ἐπιρρήματα γενικᾶς, δοτικᾶς, αἰτιατικᾶς καὶ ὀλοκληροῦς προτάσεις (Προδρ. Ἑλλ. Βιβλιοθήκης σ. μγ', κτλ.)· διότι, ἐν ᾧ πάντα ταῦτα κατὰ τὴν ἀρχὴν εἶναι ὀνόματα, ὡς θαυμασιώτατα ὁ αὐτὸς τὸ ἀπέδειξεν, ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν εἶναι ἀληθινὰ Ἐπιρρήματα. Οταν μία τις λέξις δι' ὅποιονδήποτε λόγον δὲν σημαίνει πλέον ὅ,τι ἡ κλάσις εἰς ἣν ἀπ' ἀρχῆς ἐτάχθη, τότε λαμβάνει τὴν φύσιν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς κλάσεως εἰς ἣν μετετάχθη. Τὸ νύκτωρ τὸ ὅποιον, καίως ὁ αὐτὸς Κοραῆς εὐφυέστατα παρατήρησεν (Πλουτ. Μ. Α', σ. 366) εἶναι ὄνομα, ὡς τὸ ἔλωρ καὶ τέκμωρ, κατήντησεν ἐπὶ ῥήμα. Οθεν λέγεται ὅχι πλέον τὸ νύκτωρ ἐστὶ μέγα, δεινόν, κτλ. ἀλλὰ νύκτωρ πολεμεῖ, βαδίζει ὁ Αλέξανδρος, κτλ. κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀμέλει, Προσακτικὴ τοῦ ῥήματος ἀμελεῖν, κατήντησεν, ὡς Ἐπὶ ῥήμα = ἀδεῶς, βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς· οὕτω τὸ τούτέστιν εἰς τὸν λόγον τούτέστι τὸν διάβολον, κτλ.

§. 5. Εἰ μὲν ἡ ἀρχὴ ἦτον ἱκανὴ νὰ χαρακτηρίσῃ τὰς λέξεις ὡς εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ εἶδος ἀναγομένης, καὶ ὁ σύνδεσμος ὅτι ἤθελεν εἶναι ἀντωνυμία· διότι εἶναι ἐκ τοῦ ὅ καὶ τοῦ τί· καὶ τὸ ἐπὶ ῥήμα τότε ὡσαύτως, ὡς ἐκ τοῦ τὸ καὶ τοῦ τέ, τὸ ὅποιον προσκολλᾶται εἰς τὰ χρονικὰ Ἐπιρρήματα, ὅτε, τότε, πότε, κτλ. Εὰν δὲ δεχθῶμεν, κατὰ τὸ εἶκος, ὅτι ὁ Αἰολο-Δωρικὸς σχηματισμὸς πότα, πόκα, κτλ. εἶναι ὁ ἀρχαιότερος, τότε πλησιάζουσιν καὶ ταῦτα εὐκολώτερον εἰς τὴν ὀνοματικὴν φύσιν, ὡς καὶ τὰ τῆλε, ὀψέ, κτλ. τὰ ὅποια εὐκόλως λαμβάνονται ὡς ἐκ δοτικῶν γεγόμενα τῆλι, ὅπου ὁδηγεῖ ἡ γενικὴ τηλοῦ, ὄψι, ἴφι, ἐκ τοῦ ἴς, κτλ. Καὶ δυσκόλως ἤθελεν ἀρνηθῆ τις ὅτι καὶ τὸ χωρίς δὲν εἶναι ὑποκοριστικὸν τοῦ χωίρα, ὡς τὸ χάρις ὑποκοριστικὸν τοῦ χαρά. Ἀλλ' ὅλη ἡ τοιαύτη φιλοσοφία δὲν θελεῖ ἀποδείξει ἄλλο παρ' ὅτι τὰ μετέπειτα ἐπιρρήματα ἦσαν πρότερον ὀνόματα.

Εννοεῖται δὲ τοῦτο περὶ τῆς μορφῆς, ἀλλέως δὲ ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος τὰ Ἐπιρρήματα εἶναι τόσον ἀρχαῖα ὅσον τὰ ὀνόματα.

§. 6. Γεννῶνται δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἐπιρρημάτων νέαι λέξεις, ὡς ἐκ τῶν Προθέσεων, εἴτε κατὰ παραγωγὴν, οἷον ἐκ τοῦ ἄντα ἄνταῖος, ἐκ τοῦ ὀψὲ ὄψιμος, καὶ ἐκ τοῦ πρωῒ πρῶϊμος, κτλ. εἴτε διὰ συνθέσεως, ὡς παλαιγενής, πλημμελής (πλήν, μέλει· ὅθεν πλημμέλεια = ἔλλειμα, *trascureatezza*), ἀμφήκης, ἀγήνωρ, ἡμίτομος (ἡμί = *semi*), Ζάθεος κτλ. Οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν ἐκ τοῦ τῶρα τωρινός, καὶ ἀποτῶρεσινός ἐκ τοῦ ἀποτῶρες = ἀποτῶρα, ἐκ τοῦ ἐψὲ καὶ ἐψὲς ἐψεσινός· κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐκ τοῦ πολύ, διὰ τῆς προλήψεως τοῦ σ, πολυσινός· οὕτω λέγεται ἐν Ἡπείρῳ τὸ πολλῶν ἡμερῶν ψωμίον (ἔωλον)· ὡσαύτως ἐπανωτός, ἀνώτερος, κατώτερος, ἐξωτέρα (= ἐξοχή· Ἡπ.), ἐξωτικά ἢ ἐξωτικάι (= νόμφαι), ἐξωτερικός, ἐσωτερικός· οὕτω καὶ ἐμπροσθινός, παρακατινός, ἐφετεινός, καταποδιαστὰ = τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου· οὕτω δὲ καὶ Ζαχείλης = χειλᾶς, ἐὰν οἱ περὶ τὰ Φαλμερέϊρον δὲν εὕρωσι καὶ εἰς τοῦτο σλαβισμού ἔχνη.

§. 7. Επειδὴ τὸ Ἐπιρρήμα οἰκοθεν φέρεται πρὸς τὸ ῥῆμα, ἔπεται ὅτι, ὡς ἡ σύνταξις τῆς Προθέσεως βαίνει κατὰ τὰς χαρακτηριστικὰς τοῦ ὀνόματος πτώσεις, οὕτως ἡ τοῦ Ἐπιρρήματος ἀποβλέπει τὰ χαρακτηρίζοντα τὸ ῥῆμα, ὅποια εἶναι ὁ χρόνος, ἡ κίνησις ἢ ἡ στάσις, κτλ.

§. 8. Τὰ διάφορα τοῦ Ἐπιρρήματος εἶδη δυνατόν, ὡς πρὸς τὴν χρεῖαν τῆς συντάξεως, νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τέσσαρας γενικὰς κλάσεις. Α'. εἰς τοπικά. Β'. εἰς χρονικά. Γ'. εἰς ποιότητος σημαντικά· Δ'. εἰς ποσότητος σημαντικά.

Α'. Ἐπιρρήματα Τοπικά.

§. 9. Επειδὴ ὁ τόπος θεωρεῖται τετραχῶς (Κεφ. ΙΓ', §. 7), ἔπεται ὅτι δυνατόν νὰ ᾔηται καὶ τετραπλᾶ τοπικά Ἐπιρρήματα· 1. τὰ σημαίνοντα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ὡς οἴκοι, Αθήνησιν, κτλ. 2. τὰ σημαίνοντα τὴν εἰς τόπον κίνησιν, ὡς ἐκεῖσε, Αθήναζε, κτλ. 3. τὰ σημαίνοντα τὴν ἐκ τόπου κίνησιν, ὡς οὐρανόθεν, Αθήνηθεν. 4. τὰ σημαίνοντα τὴν διὰ τόπου κίνησιν ἢ τοι διάβασιν. Ἀλλὰ διὰ τὸ τελευταῖον δὲν ὑπάρχει ἰδιαιτέρως τύπος, ἀναπληρούμενος διὰ τῶν προθετοπτῶτων ἐκφράσεων, ὡς διὰ τῆς ἀγορᾶς, διὰ τῆς πόλεως, κτλ. Περὶ τούτων

λοιπὸν δὲν ὑπάρχει δυσκολία· τὸ πᾶν σέκει εἰς τὸ γνωρίζειν ἅν τὰ τοιαῦτα καταλήξῃς. Ἐπιρρήματα τίθενται ἐπὶ στάσεως ἢ ἐπὶ κινήσεως, καὶ πρὸς τοῦτο χρησιμεύουσι τὰ λεξικά· ὅθεν γνωρισθείσης τῆς σημασίας, γνωρίζεται ἐν ταῦτῳ ὅτι λέγεται οἴκοθι εἶναι καὶ οἴκαδε πορεύεσθαι, κτλ.

§. 10. Δυσκολώτερον εἶναι τὸ πρᾶγμα εἰς ἄλλα τινά, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐκ δοτικῆς ὀρμώμενα καὶ δοτικοφανῆ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων Γραμματικῶν ὀνομαζόμενα· οὕτω, π. χ. θέλουσιν ὅτι τὸ μὲν ἦ καὶ Δωρικῶς ᾠ, τίθεται ἐπὶ στάσεως, τὸ δὲ οἶ (= ὦ) ἐπὶ κινήσεως· ὅθεν ἦ = ἐν ὦ μέρει· οἶ = πρὸς ὃ μέρος· π ἦ; ἐν τίνι μέρει; π οἶ; = πρὸς ποῖον μέρος; οὕτως ὅπ ἦ καὶ ὅποι, κτλ. Τότε λοιπὸν πρέπει, ἐφαρμοζομένων καὶ ἐνταῦθα τῶν ἀλλαχοῦ περὶ συνενώσεως ἡρεμίας καὶ κινήσεως λεχθέντων (Κεφ. ΔΓ', §. 26. - 27. §. 30 - 31) νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τί λέγεται ὅχι μόνον (Αρισ. Πλούτ. 438) ποῖ τις φύγῃ; ἀλλὰ καὶ (Εὐρ. Ἰππ. 877) πᾶ φύγω; = πᾶ φυγὼν μείνω; — ποῖ, πᾶ φέρομαι; — πᾶ στῶ; πᾶ κάμψω; πᾶ βῶ; (Εὐρ. Εκ. 1075. 1079). Ὡσαύτως καὶ ὅπ ἦ γῆς πεπλάνημαι (Αἰσχ. Προμ. 565)· τὸ δὲ (Αρισ. Ορν. 9) ἀλλ' οὐδ' ὅποι γῆς ἐσμεν οἶδ' ἐγωγ' ἔτι πρέπει νὰ ἐκληφθῇ = ποῖ γῆς ἐλθόντες ἐσμεν ἐν αὐτῇ.

§. 11. Τὸ τοιοῦτον ἤθελεν ἴσως ἐξαρκέσαι παρ' Ἀττικοῖς, ὅχι ὁμῶς παρ' Ομηρῷ ὅστις λέγει (Ιλ. Ζ, 377) π ἦ ἔβη Ἀνδρομάχη; ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἀττικοῖς τὸ οἴκοι, π. χ. ὅχι = οἴκαδε, ἀλλὰ = οἴκοθι ἦτοι ἐν οἴκῳ. Διὰ τοῦτο ἴσως ὀρθότερον εἶναι εἰπεῖν ὅτι, ἐπειδὴ παρ' Ἑλλήσιν ἡ ἔννοια τῆς ἀφαιρετικῆς περιέχεται εἰς τὸν αὐτὸν τύπον μὲ τὴν δοτικὴν (Κεφ. ΚΕ', §. 8 -- 9), ἔπεται ὅτι πολλὰ τοπικά Ἐπιρρήματα, ὡς ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ προκύπτοντα, φέρονται πρὸς στάσεως ἢ κινήσεως σημαντικά ῥήματα καθ' ὅσον περιέχουσι τὴν ἔννοιαν τῆς ἀφαιρετικῆς ἢ τῆς δοτικῆς. Καὶ ἐπὶ τούτων δὲ ἐξετασέον τὸ συνηθέστερον καὶ σπανιώτερον τῆς χρήσεως. Ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν ἄλλων· τοῦ ποῦ, π. χ. τὸ ἐνθα, ἐνθάδε, κτλ. ἀπαντῶνται συνηθῶς ἐπὶ στάσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ κινήσεως· τοῦναντίον τὸ ἄλλῃ, ἐπὶ κινήσεως κανονικῶς τιθέμενον, ἀπαντᾷ ἐνίοτε καὶ ἐπὶ στάσεως, ἄλλῃ π ἦ ἴστασθαι, κτλ. (ἴδε Δ. Π.).

Χρονικὰ Επιρρήματα.

§. 12. Επειδὴ ὁ φυσικὸς χρόνος διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα, διὰ τοῦτο ἔπεται ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν χρονικῶν Επιρρήμάτων πρέπει νὰ διατελλεται πρὸς ποῖον χρονικὸν τμήμα ἕκαστον ἰδιχίζει. Καὶ ἐπὶ τινῶν μὲν τὸ πρᾶγμα εἶναι οἴκοθεν φανερόν· οὕτω, π. χ. τὸ χθές, τὸ πάλαι, κτλ. ἀνάγονται εἰς τὸ παρελθόν· τὸ σήμερον εἰς τὸ ἐνεσῶς, τὸ αὔριον εἰς τὸ μέλλον, κτλ. περὶ δὲ ἄλλων πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ περὶ τῶν τοπικῶν Επιρρήμάτων ῥηθὲν ὅτι, ἀφ' οὗ προσδιορισθῇ διὰ τῶν Λεξικῶν ἡ σημασία των, τότε προσδιορίζεται καὶ ἡ σύνταξις των· οὕτω, π. χ. ἐπειδὴ τὸ ἄρτι σημαίνει τὸ πρὸ ὀλίγου παρελθόν, εἶναι φανερόν ὅτι κυρίως δὲν λέγεται ἄρτι σολοικίῳ, τοῦλάχιστον παρὰ τοῖς ἐνδόξοις, διότι τοῦτο ἤθελεν εἶναι ἀντίρρασις.

§. 13. Εἶναι δὲ φανερόν ἐκ τῶν ἀλλαχιῶ ἐξηγημένων (Κεφ. ΚΘ', §. 22) ὅτι, ἐπειδὴ τὰ χρονικὰ τμήματα δυνατόν νὰ συζαλθῶσι ἢ νὰ ἐκτανθῶσι, διὰ τοῦτο δυνατόν εἶπεν νῦν πειράται (Ιλ. Β, 193) — νῦν αὖτ' ἐγχείη πειρήσομαι (Ιλ. Ε, 279) — νῦν μὲν γάρ Μενέλαος ἐνίκησε σὺν Αθήνῃ (Ιλ. Γ, 439). Εἶναι δὲ κυρίως τὸ νῦν ὁ Αἰολικὸς σχηματισμὸς τοῦ νέου, νέυν καί, κατὰ συναίρεσιν, νῦν. Ὡσαύτως πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι, καὶ πάλαι δήπου λέγω (Αριστ. Πλούτ. 263). Ὡσαύτως καὶ αὔριον ἔρχομαι ἀντὶ ἐλεύσομαι· «εἰρήσθω δέτοι καὶ αὔριον ἔρχομαι, εἰ πρὸς θυμοῦ τὸ μέλλον γίγνεσθαι ἐπιπλέον πιστοῦσθαι. (Θεόδ. Γαζῆς).

§. 14. Ἀλλὰ πάλιν χρονικὰ μόρια τὰ ὅποια φαίνονται ὡς ἐξ ἰδίας αὐτῶν φύσεως εἰς ὅλα τὰ χρονικὰ τμήματα ἀνήκοντα δὲν συμπλέκονται ὁμῶς ἀδιαφόρως μετὰ ὅλα ταῦτα τὰ τμήματα· οὕτω, π. χ. ὀρίζουσιν οἱ Γραμματικοὶ «τὸ δὲ οὐδεπώποτε μόνον ἐπὶ παρωχημένου, ὥσπερ τὸ νῦν τὸ εἰσαεὶ καὶ αὖθις ἐπὶ μέλλοντος.» Ἀλλὰ πάλιν δὲν συντάσσονται μετὰ πάντα Χρόνον γραμματικόν· οὕτω, π. χ. ὀρίζουσι περὶ τοῦ ἀνωτέρω νῦν «τὸ νῦν πᾶσι τοῖς τοῦ χρόνου μορίοις συντάσσεται πλὴν τοῦ Ὑπερσυντελικοῦ.» Ὡσαύτως «κοινὸν δὲ (πᾶσι τοῖς τοῦ χρόνου μορίοις) καὶ τὸ ὅτε καὶ τότε, πλὴν τοῦ Παρακειμένου.» Ταῦτα λέγει Θεόδωρος ὁ Γαζῆς εἰς τὰ ὅποια οἱ ἐξηγηταὶ τοῦ προσθέτουσι καὶ ἄλλα· τὸ νυνί, π. χ. ἐπὶ μόνου Ἐνεσῶτες, τὸ ὅσον οὕπω ἐπὶ μόνου Μέλλοντος, κτλ. Ἀλλὰ περὶ πάντων τούτων ἄλλοτε καὶ ἄλλαχού.

Ποιότητος σημαντικά Επιρρήματα.

§. 15. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται ὅχι μόνον τὰ κυρίως ποιότητος σημαντικά ὑπὸ τῶν Γραμματικῶν καλούμενα Επιρρήματα, οἷον εὖ, καλῶς, δικαίως, εὐσεβῶς, κτλ. ἀλλὰ καὶ τὰ τρόπου σημαντικά, οἷον ὁδάξ, λάξ, κτλ. (Κεφ. 15, §. 13). Ὡσαύτως καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ ὅποια οἱ Γραμματικοὶ εἰς ἄλλα εἶδη κατέταξαν, οἷον πολλαχῶς, μοναχῶς. Ὅλα ταῦτα φέρονται πρὸς πᾶσαν κλᾶσιν ῥημάτων καὶ πρὸς πᾶν χρονικὸν τμήμα ἀδιαφόρως, οἷον καλῶς, δικαίως καὶ εὐσεβῶς ποιεῖ, ποιήσεις, ἐποίησε, κτλ.

Ποσότητος σημαντικά Επιρρήματα.

§. 16. Επειδὴ τὸ ποσὸν εἶναι ἢ διακεκριμένον ἢ συνεχές, διὰ τοῦτο καὶ τὰ ποσότητος σημαντικά Επιρρήματα εἶναι διττά, ἀναφερόμενα εἰς τὸ πρῶτον, οἷον ἅπαξ, δῖς, τρίς, τετράκις, κτλ. ἢ εἰς τὸ δεύτερον ποσόν, οἷον λίαν, σφόδρα, κτλ. εἰς τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον ἀνάγονται δικαιότερον καὶ τὰ ἀχώριστα προθετικὰ μόρια λεγόμενα, ἄρι, ἔρι, βού, βρί, δά, ζά, κτλ. Καὶ ταῦτα δὲ τὰ ποσότητος, ὥς τὰ προηγούμενα ποιότητος σημαντικά, φέρονται πρὸς πᾶσαν κλᾶσιν ῥημάτων καὶ πρὸς πᾶν χρονικὸν τμήμα ἀδιαφόρως, οἷον ἅπαξ θυήσκουσ' ἄνθρωποι, — πολλάκις ἰθαύμασα — ὁ Ξέρξης ἐθυμώθη μεγάλως, κτλ. (Κεφ. 15, §. 14).

§. 17. Καὶ αἱ τέσσαρες προσημειωθείσαι κλάσεις τῶν Επιρρημάτων δυνατόν νὰ ἐκφέρωνται· α'. δεικτικῶς ἢ ἀναφορικῶς· β'. θετικῶς ἢ ἐρωτηματικῶς.

α'. δεικτικῶς ἢ ἀναφορικῶς.

§. 18. Δεικτικῶς ἐκφέρεται διὰ τῶν Επιρρημάτων ἡ ἔννοια, ὅταν ἀπολύτως καὶ ἀπ' εὐθείας δεικνύεται ὁ τόπος, ὁ χρόνος, κτλ. χωρὶς νὰ προϋποτίθεται ἄλλο τι συσχετικὸν εἰς ὃ ταῦτα ἀναφέρονται· καὶ εἰς τοῦτο χρησιμεύουσι τὰ προεξηγηθέντα τοπικά, χρονικά καὶ λοιπὰ Επιρρήματα ἐκεῖ, χθές, τότε, οὕτω, πολλάκις, κτλ. ἀναφορικῶς δὲ ὅταν, τούναντίον, τὸ αὐτὸ γίνεσθαι μετὰ τινος ἀναφορᾶς πρὸς τι προηγούμενον· καὶ πρὸς τοῦτο ἡ γλῶττα διασέλλει πολλάκις καὶ τύπον ἰδιαίτερον Επιρρημάτων τὰ ὅποια ἀναγκᾷ· προϋποθέτουσι τὰ προονομασθέντα δεικτικὰ Επιρρήματα· οὕτω τὸ ἅπου προϋποθέτει τὸ ἐκεῖ, κτλ. Ταῦτα

δὲ τὰ ἀναφορικὰ ἀρχίζουσιν ἐκ τοῦ ὅ, καὶ ἀποτελοῦσι μετὰ τῶν δεικτικῶν καὶ ἀόριστων σχετικῶν σειρὰν ἀνάλογον μὲ τὴν τῶν πτωτικῶν, ὡς

Ερωτηματικά.	Αόριστα.	Δεικτικά.	Αναφορικά.
πότε;	ποτέ.	τότε.	ὅτε, ὁπότε.
ποῦ;	πού.	.	οὐ, ὅπου.
πῶς;	πώς.	τῶς.	ὡς, ὅπως.
ποῖος;	ποιός.	τοῖος.	οἷος, ὁποῖος.
πόσος;	ποσός.	τόσος.	ὅσος, ὁπόσος.
πηλίκος;	πηλίκος.	τηλίκος.	ἡλίκος, ὑπηλίκος.

§. 19. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι κατ' ἀκριβοῦς ῥημοσύνην μόνον τὰ δεικτικά εἶναι κυρίως Ἐπιρρήματα, ὡς ἐπὶ μιᾷ μόνῃς προτάσειως τιθέμενα, τὰ δὲ ἀναφορικὰ ἤθελαν εἶναι σύνδεσμοι, ὡς πλείονας προτάσεις ὑποθέτοντα καὶ συνδέοντα, οἷον τότε λήψεται, ὁπότε ἐλευσεται. Εἶπω δὲ τὸ πρᾶγμα ὅπωςδήποτε, πολλὰ τῶν τοιούτων μορίων ἐξηγήθησαν ἐν τῷ περὶ Χρονικῶν καὶ περὶ Ἀναφορικῶν λόγων (Κεφ. ΚΖ').

β'. θετικῶς ἢ ἐρωτηματικῶς.

§. 20. Θετικῶς ἐκφέρεται ἡ ἔννοια διὰ τῶν ἐπιρρημάτων ὅταν καταφάσκειται ἢ ἀποφάσκειται, χωρὶς νὰ προσμένεται ἄλλου γνώμη· καὶ εἰς τοῦτο ἰδιάζουσι τὰ προεξηγηθέντα δεικτικά Ἐπιρρήματα· ἐρωτηματικῶς δέ, ὅταν διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων. Καίτοι δὲ ἡ ἐρώτησις τὴν ὁποίαν ἐξηγοῦσι τὰ ἐρωτηματικά Ἐπιρρήματα μεταξὺ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, προσμένουσα τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο ἐκ τῆς γνώμης τοῦ πρὸς ὃν ὁ λόγος ἀποτείνεται, οἷον ποῖ πορεύει; πότε ἤλθεν; πῶς φήσ; κτλ.

§. 21. Περὶ ἐρωτήσεως εἶπαμεν ὀλίγα τινὰ καὶ ἐν ταῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΖ', §. 5-6), ἀλλὰ ἡ ἐξακριβωσις τῆς ὕλης ταύτης ἀπαιτεῖ πολὺ πλείονα τούτων. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ ἐρώτησις γίνεται ὅχι μόνον διὰ μορίων ἀλλὰ καὶ διὰ πτωτικῶν, ὡς εἶναι αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι (Κεφ. ΙΓ', §. 51)· δεύτερον δὲ ἡ ἐρώτησις εἶναι ἀπλῆ ἢ σύνθετος, γινομένη συνήθως διὰ τοῦ πότερον· τρίτον ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἢ ἐξαρτωμένη, ἡ ὁποία κατὰ πολλοὺς τρόπους περιέχεται εἰς τὴν ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται πρότασιν καὶ χάνει τὴν δύναμίν της· εἰς ταύτην ἰδιάζουσι παρ' Ἑλλήσιν τὰ ἀπὸ τοῦ ὅ ἀρχόμενα μόριά τε καὶ πτωτικά ὁπόθι, ὁπότε, ὅπως, ὅστις, ὁποῖος, ὁπόσος (§. 18). Ἡ ἐρώτησις συγγενεῖ μὲ τὸν διςαγμόν, ὅθεν ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ

τὰ δις ακτινὰ μόρια ἄρα, εἰ, κτλ. Περὶ πάντων τούτων ἄλλοτε καὶ ἀλλαγῶ ἐκ προθέσεως, ἐνθα θέλομεν ἐξετάσει ἀκριδέστερον τὸ πρᾶγμα, διασέλλοντες τὰ διάφορα εἶδη τῆς ἐρωτήσεως, τὰ διαφορά πρὸς τοῦτο χρησιμεύοντα μόρια, τὴν ἐν τούτοις σχέσιν τῶν ἐρωτηματικῶν, ἀορίστων καὶ δεικτικῶν Ἀντωνυμιῶν, κτλ.

§. 22. Ἐν τῷ περὶ Προθέσεων εἶδαμεν ὅτι τινὲς ἐκ τῶν προθετικῶς ἐκλαμβάνομένων λέξεων σώζουσιν ἢ μόνον ἔχνη ἢ καὶ ἔχνη καὶ χρῆσιν τῆς κλιτῆς αὐτῶν φύσεως (Κεφ. ΛΖ', §. 21—22). Τὸ αὐτὸ ἐσημειώσαμεν καὶ ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρήμάτων (Κεφ. ΛΖ', §. 3). Παρὰ δὲ Κοραῇ (Προδρ. Ἑλλην. Βιβλιοθ. σ. μγ, κτλ.) εὐρίσκει τις πολλότατα παραδείγματα Ἐπιρρήμάτων ἐξ ὀνομάτων ἐχόντων τὴν ἀρχήν. Ἐνταῦθα θέλομεν προσθέσει ὀλίγα τινὰ τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης· τοιαῦτα εἶναι τοῦ ἀπετοῦ, τοῦ ὑψήλου, τοῦ κολύμβου, τοῦ γύρου. Ὡσαύτως μονοτόνου, μονοκόπου, ὅπερ ἐν Ἡπείρῳ παρεμορφώθη εἰς τὸ νομοκόπου (= ἀδιαλείπτως). Καὶ ταῦτα μὲν, ἀμετάβλητον φυλάσσοντα τὴν μορφήν τῆς γενικῆς, ἔτι σαφεσέραν γενομένην διὰ τοῦ ἄρῃου, ἔχουσι τὴν ἔννοιαν τοῦ δι' οὗ, ἥτοι τῆς ἀφαιρετικῆς = διὰ τοῦ κολυμβήματος, κτλ. (Κεφ. ΚΕ', §. 9)· καθαρὰ δὲ δοτικὴ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀφαιρετικὴ, ἐπιρρήματικῶς ἐκλαμβάνομένη, σώζεται ἐν τῷ ταῖς πλέαις (= τοῦ κολύμβου, Ἡπ.)· ἡ δὲ αἰτιατικὴ κατ' ἐπιρρήματικὴν χρῆσιν συχνότατα, ὡς κακὰ, ψυχρὰ καὶ ἀνάποδα, θεόψυχα, κτλ. Ὡσαύτως ἀποβδόμαδα, ἀπόπασχα, ὅπερ καὶ ἀπόδιαβα τὸ πάσχα λέγεται.

II. Περὶ Ἐπιρρήματος μετὰ πτώσεως συντασσομένου.

§. 23. Καθὼς αἱ Προθέσεις πολλάκις ἀπαντῶνται ἀπτῶτως ἢτοι ἐπιρρήματικῶς, οὕτως ἐξ ἐναντίας τὰ Ἐπιρρήματα ἀπαντῶνται μετὰ πτώσεως, ὡς αἱ Προθέσεις. Ποιοῦσι δὲ τοῦτο κατὰ τρεῖς τρόπους· α'. φυλάσσοντα τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιθέτων ἐξ ὧν γίνονται· β'. λαμβάνοντα καθ' αὐτὸ φύσιν Προθέσεως· γ'. ἔχοντα συνεπτυγμένην ἔννοιαν.

α'. φυλάσσοντα τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιθέτων ἐξ ὧν γίνονται.

Μετὰ Γενικῆς.

§. 24. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐκ γενικοσυντάκτων ἐπιθέτων γινόμενα Ἐπιρρήματα, ὡς ἀξίως, ἐκ τοῦ ἄξιος, ἀναίτιως ἐκ τοῦ ἀναίτιος, κτλ. οὕτως ἐμάχοντο ἀξίως λόγου — οὐκ ἀξίως ἀπηγήσιος (Ηρ. Ζ', 211. Γ', 125)

—ἀξίως πατρίδος (Εὐρ. Ιφ. Α, 1408)—ἀνακῶς ἔχειν τῶν πορθμέων (Ηρ. Α', 24)· οὕτως ἐμπείρως, ἀπείρως, ἐπιμελῶς, ἀμελῶς, ὀλιγώρως ἔχειν, κτλ. Ως δὲ λέγεται ἐμπειρος ἢ ἀπειρός τινος, ἐπιμελής ἢ ἀμελής τινος, καὶ ἐμπειρος ἢ ἀπειρος, ἐπιμελής ἢ ἀμελής πρὸς τι ἢ περί τι, οὕτω καὶ τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἔχοντων (Ξεν. Αν. Β', 5, 1) — τῆς Αἰγυπτίων φύσιος καὶ τῶν νόμων ἀπείρως ἔχειν (Ηρ. Β, 45) — ἀπείρως ἔχειν πρὸς θήραν ἀνθρώπων—περὶ θεοῦς ἀμελῶς ἔχειν, κτλ. (Ξεν. Κ. Π. Α', 6, 7. Παράβ. Κεφ. ΙΒ', §. 51. Κεφ. ΚΕ', §. 15). Ως δὲ ὁ ἀπειρος καλοῦ λέγεται ἐν συνθέσει ἀπειρόκαλος (Κεφ. ΙΒ', §. 70), οὕτω καὶ τὸ ἀπείρως καλοῦ ἀπειροκάλως, κτλ.

§. 25. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συντάσσονται καὶ τὰ παραθετικά· οὕτω, π. χ. ἐπιπλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας (Θουκ. Α', 9) — ἀμεινον τῶν ἄλλων ἐφέρεσθε—πορρώτέρω τῶν νῦν παρόντων (Ισ. Αρχιδ. Ζ', ΙΣ'. Ἰδε καὶ Ι', ΙΔ' καὶ Κ') — ἄριστα τῶν κατ' ἐωυτόν—ἄριστα αὐτῇ ἐωυτῆς (Ηρ. Γ', 125. Α', 193)—κάλλιστα Μουσῶν φθέγγεται πλουτῶν ἀνὴρ (Εὐρ. Αδελ. Αποσπ. 173). Ως δὲ λέγεται ὄχι μόνον κρεῖττον τοῦτο ἐκείνου ἀλλὰ καὶ κρεῖττον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο (Κεφ. ΙΒ', §. 53. 6, 6), οὕτω καὶ μᾶλλον ἢ πρότερον (Θουκ. Α', 13)—τότε ἀξίωμα μᾶλλον (τιμῶσιν) ἢ τὰ χρήματα (Εὐρ. Ινους Αποσπ. ΙΓ', 3) τὸ ὅποιον, ὥς εἶδαμεν, εἶναι ὁ πληρέστερος τρόπος τῆς συγκρίσεως (Κεφ. ΙΒ', §. 59). Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ἐνταῦθα διασχλτέα ἡ γενικὴ ἢ ὁποία σημαίνει τὸν δεύτερον ὅρον τῆς παραθέσεως ἐκ τῆς γενικῆς ἥτις σημαίνει τὴν σχέσιν καθ' ἣν ἡ παράθεσις γίνεται· ἄριστα πάντων, καὶ ἄριστα ἡθῶν = ὥς πρὸς τὰ ἥθη, κτλ. (Κεφ. ΙΒ', §. 66. Ἰδε καὶ κατωτέρω ἐν §. 35) ἢ καὶ ἄλλης πτώσεως ἥτις τίθεται δυνάμει τῆς ἀπλῶς ἐπιθετικῆς καὶ ὄχι τῆς ὑπερθετικῆς ἐννοίας, οἷον Ἀρχείοισιν ὅπως ὄχ' ἄριστα γένοιτο (Οδ. Γ, 129) = συμφερώτατα. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνάγονται τὰ διαφωρικά καὶ ὅλα τὰ ἀνάλογα πῶν παραθετικῶν· οὕτω, π. χ. ἄλλως πῶς ἢ τὰν παρελθόντα χρόνον (Ισ. Αρχιδ. Β', Κορ.) — οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτὰ (Πλάτ. Πολιτ. Α', 330) — ἐξοχα πάντων (Ιλ. Ξ', 257) — ἐξόχως ἐποίκων Δίγινας (Πίνδ. Ολ. Θ', 69. Παράβαλ. Κεφ. ΙΑ' §. 4 18').

Μετὰ Δοτικῆς.

§. 26. Μετὰ δοτικῆς πάλιν συντάσσονται τὰ ἐκ δοτικοσυντάκτων ἐπιθέτων γινόμενα Ἐπιρρήματα, οἷον ὁμοίως, ἴσως, ἀπρεπῶς, ἐπωφελῶς, κτλ. ὡς ὁμοιότροπα τῷ νῦν βαρβαρικῷ — ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις — σφίσιν αὐτοῖς ἐπιτηδεύως (Θουκ. Α'. 6. 25. 19, κτλ.)· οὕτως ἐμποδῶν τινι γίγνεσθαι, ὡς ἐμπόδιός τινι, κτλ. Ὡσαύτως δυσμενῶς εἶχον αὐτοῖς (Ξεν. Ἑλλ. Ε', γ', 27). Κατὰ δὲ τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (Κεφ. Κ', §. 38), καὶ τῶν πολιτῶν πρὸς αὐτὸν δυσχερῶς διακειμένων — ἀπίστως πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ δυσμενῶς ἔχουσι (Ισ. Αρχιδ. ΙΖ'. ΚΗ') — ἐπιφθόνως πρὸς ἀλλήλους εἶχον (Ξ. Κ. Π. Η', β', 28) = ἀλλήλοις.

Μετὰ Αἰτιατικῆς.

§. 27. Καὶ εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ ἀναλογία, ὡς δεινῶς τὰ πρὸς πόλεμον παρεσκευάσθαι — οὕτως ἔχειν τὴν ψυχὴν· ὡσαύτως φλαύρως ἔχειν τὴν τέχνην (Ηρ. Γ', 130) — χαριέντως ἔχειν τὸ σῶμα — ὑγιεινῶς ἔχειν τὰ σῶματα (Πλάτ. Φαίδ. 80. Πολιτ. Γ', 407, κτλ.). Μετὰ αἰτιατικῆς συντάσσονται καὶ τὰ κατωμοτικά καὶ ἀπωμοτικά Ἐπιρρήματα νῆ καὶ μά· ἀλλὰ ταῦτα φαίνεται ὅτι ἀνάγονται εἰς τὴν ἐπομένην κατηγορίαν (ἴδε κατωτέρω §. 29 — 30).

β'. Λαμβάνοντα καθ' αὐτὸ φύσιν. Προθέσεως.

§. 28. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τοπικά, χρονικά καὶ ποιότητος σημαντικά Ἐπιρρήματα, συντασσόμενα μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς, κατὰ τὴν περιεχομένην ἔννοιαν, ὡς

Τοπικά.

ἐντὸς μεγάρου (Οδ. Υ, 258)· ἀλλὰ τοῦτο συνήθως κατ' ἀναστροφὴν παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Α, 432 Μ, 374, κτλ.) — ἐκτὸς κλισίης (Ιλ. Ε, 13) — ἔξω στηθέων — ἔξω χροός (Ιλ. Κ, 94. Λ, 457) — εἴσω τῆς γνάθου ποιῆσαι τὸν δάκτυλον — ἄνω ποταμῶν (Εὐρ. Μ. 410) — ἄνω τῶν ἱππέων (Ξ. Αν. Δ', γ', 3) — πόρρῳ τῆς πόλεως βαδίζειν — μεταξὺ τῶν ἀρμάτων καὶ τῶν θωρακοφόρων (Ξεν. Κ. Π. Ζ', α', 10), κτλ. — πέραν Νείλοιο

παγᾶν (Πίνδ. Ισθμ. Ε', 23) — ὁ δὲ οἱ σχεδὸν ἦλθε (Ιλ. Φ, 64) — ἐπλησίασεν (Κεφ. ΙΗ', §. 12. α') — ἐπισχεδὸν ἀλλήλλησιν (Απολλ. Ρόδιος Β', 604) — ὅς οἱ πλησίον ἴζε (Οδ. Η, 171), κτλ. Κατ' ἀναλογίαν δὲ τῶν ἀλλαχοῦ ῥηθέντων (Κεφ. ΙΒ', §. 67), καὶ μάλα σχεδὸν ἦλυθον αὐτῶν (Ιλ. Ε, 607, καὶ πολλαχοῦ) — νήσοιο μάλα σχεδόν (Απολλ. Ρόδιος Β', 1098) — Βοιωτῶν δ' ἔμπλην — πλησίον ἀλλήλων (Ιλ. Β, 526. Γ', 115), κτλ. οὕτω τοῖς δ' ἐγγύς οὐτας, καὶ ἐγγύς στέγης (Εὐρ. Ηρακλ. 37. Μηδ. 1293). Ὡσαύτως τὰ ἀγχοῦ, ἄγχι, πέλας, κτλ. ἐπαμφοτερίζουσιν, ἐν ᾧ τὰ συγγενῇ ῥήματα φέρονται πρὸς δοτικὴν. Οὕτω καὶ ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο (Οδ. Α, 98) — ἅμα τῷ σίτῳ ἐκμάζονται (Θουκ. Γ', 1), καὶ ἅμα πάντων (Ομ. Ὑμν. Ερμ. 527).

Χρονικά.

μέχρι τούτου — ἕως τοῦ οὐρανοῦ — ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ (Δημ. περὶ Στεφ. Α') — πρὶν θέρους — πρὶν ὥρας — πρὶν τῆςδε κοίτης ἐμπελασθῆναι (Σοφ. Τραχ. 17) — πρὶν τοῦ ἐμπελασθῆναι — πρὸ τοῦ ἐμπελασθῆναι, κτλ. (Κεφ. ΚΖ', §. 165).

Ποιότητος σηματικά.

κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων (Θουκ. Α', 128) — Ορίστου κρύβδα — κρυπτά γε Ηρας (Αἰσχ. Χ. 175. Ικ. 303) — λάθρα δ' ἀνακτος — λάθρα πατρός (Εὐρ. Ιφ. Τ. 1048. Ιων. Γ' 340, κτλ.), ὡς ἤθελε συνταχθῇ καὶ τὸ κρυπτός (Αἰσχ. Ικ. 303), κρυφαῖος, κίχωρισμένος, κτλ. δυνάμει δηλ. τῆς περιεχομένης ἐννοίας τοῦ χωρισμοῦ. Ἀναλογεῖ λοιπὸν τὸ κρύφα τῶν ἄλλων εἰς τὸ χωρίς τῶν ἄλλων, κτλ.

§. 28. Εἶναι δὲ καθ' αὐτὸ ὀνομαζτων πτώσεις, ὡς καὶ πολλὰ ἀκόμη τῶν προηγουμένων, καὶ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα (Κεφ. ΛΖ', §. 21), ἄνευ ἢ μετὰ Προθέσεως συνθεμέναι, ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων εἰς Ἐπὶ ῥήματα μεταπεσοῦσαι τὰ ἐξῆς, καθεξῆς, ἐφεξῆς, κτλ. ὅθεν τὰ δύο ἐστὶν ἐξῆς τοῦ ἐνός — τὰ δύο ἐστὶ τῆς ἀκολουθίας ἢ ἐπὶ τῆς ἀκολουθίας — ἀκολουθῶς τοῦ ἐνός — θρόνον τε τοῦ Πλούτωνος ἐξῆς (Αρισ. Β, 766) οὕτω καὶ τὸ ἐπισχερῶ αἰοιδῆς (Απολλ. Ρόδιος, Δ', 451) — ἐφεξῆς, κυρίως δὲ — ἐχομένως ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, κολλητά,

συγκρατούμενα. Εἶναι δὲ τοῦτο = ἐπὶ σχερῶ, ὡς καὶ ἐν σχερῶ (Πινδ. Νέρ. 1Α', 39. Ισθμ. Ε, 22).

§. 29. Μετὰ πτώσεως αἰτιατικῆς συντάσσονται καὶ τὰ κατωμοτικά καὶ ἀπωμοτικά Ἐπιρρήματα, ὡς νῆ τὸν Δία, μὰ τὴν Ἥραν, ἢ κατὰ προθετικὴν καὶ αὐτὰ ἔννοιαν ἢ, πολλῶ μᾶλλον, κατὰ τινὰ παραλειπτικὸν τρόπον καθ' ὃν τὸ νῆ τὸν Δία ἤθελεν εἶναι = νκί, τὸν Δία ὁμνυμι, ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, νά, τὸν θεὸν σοῦ βάζω μάρτυρα, ὡς λέγομεν καὶ τὸν θεὸν σοῦ βάζω διάδικον = ἀντίδικον (Ηπ.).

§. 30. Παρὰ τῶν Γραμματικῶν ὀρίζεται ὅτι τὸ μὲν νῆ εἶναι κατωμοτικόν, τὸ δὲ μὰ ἀπωμοτικόν· τίθεται ὁμῶς καὶ τὸ μὰ ἐπὶ κατωμόσεως, προηγούμενου τοῦ ναί, ὡς ναὶ μὰ τὸν Δία, (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 407) ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον (Ιλ. Α, 234)· ἐπὶ δὲ ἀπωμόσεως συνήθως μὲν προηγούμενου τοῦ οὔ, ἀλλὰ καὶ μόνον του· ὅθεν παρὰ Θωμᾶ Μαγίστρω «ὅταν τεθῇ τὸ μὰ ἢ προκειμένην ἔχει τὴν ἄρνησιν ἢ νοουμένην (ἴδε Εὐρ. Φ. 1013). Καθὼς δὲ παραλείπεται τὸ εὔ πρὸ τοῦ μὰ, μὰ οὔτω καὶ τὸ ἐνίοτε μετὰ τὸ οὔ, ὡς οὔ τὸν ἑμὸν τὸν ἕνα γλυκὺν (Θεόκ. Γ', 22) — οὔ τόνδ' Ὀλυμπον (Σοφ. Αντ. 758. Ἰδε καὶ Ηλ. 1063. Εὐρ. Ιων. 870. καὶ Βρύγγιον εἰς Σοφοκλ. Τ. 660). Εἶναι δὲ τὸ μὲν νῆ αὐτὸ τὸ ναί, ἔχον λόγον πρὸς αὐτό, ὡς τὸ δὴ πρὸς τὸ δαί· καὶ ἐκ τούτου αἱ διάφοροι αὐτοῦ τροπολογίαι· ναὶ δὴ ταῦτα γε πάντα κατὰ μοῖραν εἶπας — ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον (Ιλ. Α, 286. 234) — ναὶ τὸν γλυκὺν ἔρωτα — ναὶ τὸν Πᾶνα, (Θεόκρ. Β', 118. Γ', 21,), κτλ. τὸ δὲ μὰ; εἶναι τὸ ἀρνητικὸν μή; εἶναι τὸ μάν; ἢ εἶναι ἄλλο τι διάφορον; (ἴδε Δ. Π.)

γ'. Συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα.

§. 31. Καὶ αἱ τέσσαρες κλάσεις τῶν Ἐπιρρημάτων ἀπαντῶνται, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα.

1. Τοπικά.

οἱ Κορίνθιοι τῆς ἡπείρου ἐνταῦθα ὀρμίζονται (Θουκ. Α', 46) — ἐνταῦθα τοῦ οὐρανοῦ ἀναστρέφεσθαι ἐνθα, κτλ. (Απομν. Δ', γ'. 8) — γῆς οὐδαμόθι (Ηρ. Η', 144) — ἀπανταχοῦ γῆς, ὅπερ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις *ubique terrarum* λέγεται — ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος, κτλ.

2. Χρονικά.

πρωτὴ τῆς ἡμέρας (Ηρ. Θ', 101) — ὥψ' ἐ τῆς ἡμέρας (Θουκ. Δ', 25) — τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετο ὥψ' ἐ (Δημ. Μειδ. ΚΔ') — ὥψ' ἐ τῆς νυκτός — ὥψ' ἐ τῶν χρόνων — ἐκὰς χρόνου (Ηρ. Η', 144), κτλ.

3. Ποιότητος σηματικά.

εὖ ἔχω τοῦ σώματος — ἔχοντας εὖ φρενῶν (Εὐρ. Ιππ. 462) — αὐτῇ δ' ἐμαυτῆς οὐ κακῶς γνώμης ἔχω (Αρ. Λυσ. 1125) — κάρτα εὖ ἔχων τοῦ βίου — τοῦ βίου ἀρκεούντως εἶχε (Ηρ. Ομ. Γεν. 2. 7.) — μετρίως ἔχοντες βίου (Ηρ. Α', 32) — οὕτω καὶ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι (Ηρ. Α', 30. Εὐρ. Αλκ. 292). Παρόμοια τὰ καλῶς, ἡδέως, ὑγιεινῶς (Πλάτ. Πολιτ. Θ', 571) ἔχειν τινός, κτλ. μάλιστα δὲ τὸ οὕτω (Λίσχ. Αγ. 959. Πλάτ. Λύσ. 218, κτλ.) — σπανιώτερον τὸ ὥδε (Εὐρ. Ηρακλ. 214).

4. Ποσότητος σηματικά.

ἅπαξ, δίς, τρίς τῆς ἡμέρας — πολλάκις τοῦ ἔρους, κτλ. τῶν τεθυηκότων ἄλις — ἄλις ἔχω τοῦ δυστυχεῖν (Εὐρ. Εκ. 278. Ορ. 140) — ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ (Λίσχ. Αγ. 837).

§. 32. Ἐπὶ τῶν τῆς α' κατηγορίας μετὰ πτώσεως συντασσόμενων Ἐπιρρήμάτων (§. 24 - 27) δὲν πιθεύω νὰ ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τινος, ὅτι ἐννοεῖται ἔξωθεν Πρόθεσις, ὡς οὐδὲ εἰς τὰ ἐξ ὧν γεννῶνται ἐπίθετα· ἔπειτα δυσκόλως ἤθελεν εὐρεθῆ Πρόθεσις κατάλληλος· ἄξιος, καὶ ἀξίως περὶ τῆς πόλεως, ἢ ἔνεκα τῆς πόλεως; κτλ. Ἐπὶ τῶν τῆς β' (§. 28) δὲν εἶναι λόγος νὰ ἐννοήσωμεν ἄλλην Πρόθεσιν, ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ Ἐπιρῆμα ἐνεδύθη τὴν φύσιν τῆς Προθέσεως, δεχομένης τὴν σύνταξιν τῶν συγγενῶν Προθέσεων ἢ πτωτικῶν.

§. 33. Ἐπὶ τῶν τῆς γ' κατηγορίας (§. 31) ἤθελαν λάβει πειρασμὸν οἱ ἐλειπτικοὶ νὰ ὑποπτεύσωσι Πρόθεσιν ἐξυπακουομένην, εὖ ἔχω ἐπὶ τοῦ σώματος, οὕτως ἔχω ἐπὶ τῶν ποδῶν, κτλ. Παραπέμπων ἀλλαχοῦ τὴν περὶ τούτου ἐκ Προθέσεως ἐξέτασιν (Κεφ. ΛΕ', §. 111), ἐπὶ τοῦ παρόντος ἤθελα δώσει ἐκ πείρας τὴν φιλικὴν γνώμην εἰς τοὺς νέους ὅτι, ἂν θέλουν νὰ ἀνδρωθῶσιν εἰς τὴν σπᾶρδὴν τῆς γλώσσης, καὶ νὰ λάβωσι φιλο-

σοφικὴν τοῦ πράγματος γνῶσιν, πρέπει, παραιτήσαντες πᾶν εἶδος τοιαύτης ἑλλειψολογίας, νὰ προσπαθῶσι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλαχοῦ, νὰ ἀνευρίσκωσι τὴν ἀληθινὴν πλοκὴν τῶν λέξεων ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς σχέσεως καὶ ἀλλτλουχίας τῶν ἐννοιῶν, κατὰ τοὺς προεξηγηθέντας κανόνας, καὶ ὅχι ἐκ τοιούτων ἐξωτερικῶν καὶ περιττῶν ὑποσηριγμάτων.

§. 34. Οταν παραβάλωσι τὸ ὀρμίζονται εἰς Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος γῆς μετὰ τὸ ἀνωτέρω τῆς ἡπείρου ἐνταῦθα ὀρμίζονται (Θουκ. Α', 46), καὶ τοῦτο πάλιν πρὸς τὸ εἰς τοῦτο τὸ χωρίον, πρὸς τὸ εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν ὥστε, κτλ. (Δημ. Φ. Α', 13)· τὰ εἰς τοῦτο ἀνάγκης (Θουκ. Α', 49) — εἰς τοῦτο ἀνοίας — εἰς τοσοῦτο μίσους (Ισ. Εἰρ. ΙΒ'. ΚΖ'. Κορ.), πρὸς τὰ οὐδ' ἐνταῦθα ὕβρεως ἔστη — ἐνταῦθα δυνάμεως προὔβη — οὕτω τάρβους ἀφικόμην (Εὐρ. Φ. 364), κτλ. δὲν θέλουσι δυσκολευθῆ νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι τὸ Ἐπιρρήμα ἐν τούτοις παριστάνει συνεπτυγμένως τὸ πτωτικὸν μετὰ τῆς Προθέσεως. Ως ἡ γενικὴ ἐπὶ τοῦ εἰς τοῦτο τὸ χωρίον τῆς ἡπείρου φέρεται πρὸς τὸ χωρίον, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσοδυνάμου ἐνταῦθα τῆς ἡπείρου· οὕτω τὸ οὐδαμόθι γῆς = ἐν οὐδαμῷ ἤτοι οὐδενὶ μέρει γῆς, τὸ πανταχοῦ γῆς = ἐν (πανταχῶ) παντὶ μέρει γῆς· οὕτω τὸ πρῶτ' τῆς ἡμέρας = τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἡμέρας, ἡ αὐγή· τὸ ἐνταῦθα ὕβρεως = εἰς τοῦτο ὕβρεως = εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὕβρεως· ὡσαύτως τὸ οὕτω τάρβους = εἰς τοῦτο ἢ τοσοῦτον τάρβους (Κεφ. ΙΑ', §. 4. ἡ')· ὅθεν τὸ πόρρω ἢ πρῶσω δυνάμεως ἐχώρησαν, καὶ τὸ Αθηναῖοι ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως (Θουκ. Α', 118) δὲν ἤθελαν διαφέρει.

§. 35. Εἶναι δὲ καλῶς παρατηρητέα ἡ διαφορὰ ἐν τούτοις, εἴαν ἐκληφθῶσι κατὰ τὸν ἕνα, τὸν προθετικόν (§. 28) ἢ τὸν ἄλλον τρόπον (§. 31)· οὕτω, π. χ. ὁ πόρρω σοφίας ἐλαύνων, κατὰ μὲν τὸν πρῶτον τρόπον = μακρὰν τῆς σοφίας ὢν, ἀσοφώτατος· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον = προχωρημένος πολὺ εἰς τὴν σοφίαν = σοφώτατος· οὕτω πόρρω πορεύεσθαι τοῦ ἔρωτος (Πλάτ. Λύσ. 204) = προχωρεῖν πολὺ εἰς τὸν ἔρωτα — πόρρω τῶν νυκτῶν (Πλάτ. Συμπ. 217) = πολλὰ ἀργά, πάρωρα — πόρρω ἡλικίας φιλοσοφεῖν (Πλάτ. Γοργ. 484) = εἰς τὰ γηράματα. Ὡσαύτως πρῶσω ἐλάσαι τῆς πλεονεξίας (Ξεν. Κ. Π. Α', ε', 39) — τηλοῦ γὰρ οἰκῶ των ἀγρῶν

(Αρις. Ν. 138) = κατοικῶ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, εἰς τοὺς ἀγροὺς, κτλ. τὰ ὅποια αὐτὰ ἤθελαν παρέχει ἐναντίαν ἔννοιαν, προθετικῶς ἐκλαμβάνομένου τοῦ μορίου. Ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν ἐκαστάτω τῆς Εὐρώπης (Ηρ. Θ', 14) = τὸ πορρωτάτω μέρος τῆς Εὐρώπης — πρῶταίτατα τῆς ἡλικίας (Πλάτ. Πρωτ. 326) = τὸ πρῶμάτατον μέρος τῆς ἡλικίας (§. 25). Ο Βρεταννὸς Βλομφεϊλδος ἐξήγησε, μὲ φαίνεται, τὸ πρᾶγμα ἐξαίρετα, ἂν καὶ δὲν ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Ματθίου (Ἑλλην. Γραμ. σ. 648) « πρόσω, *forward*, i. e. to the forepart' ποῦ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς; πρόσω. *A what point of valour is he? — at an advanced point.* » Οὕτως ἤθελεν εἶναι παρ' Ἰταλοῦς *in alto grado ἢ segno*, κτλ.

§. 36. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ παρὰ Θουκυδίδῃ (Α', 36) τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται, τὸ ὅποιον ἤθελε φανῇ ὅτι ἀνάγεται ἐνταῦθα, ὡς τὸ καλῶς ἔχειν μέθης (Ηρ. Ε', 20), ὀρθότερον εἶναι νὰ ἀναχθῇ ἀνωτέρω εἰς τὰ φυλάσσοντα τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιθέτων ἐξ ὧν γίνονται (§. 24)· διότι τὸ μὲν καλῶς μέθης = ἐν καλῷ βαθμῷ μέθης ἢ, ὡς ἡμεῖς ἠθέλαμεν εἰπεῖ, καλὰ μεθυσμένος· τὸ δὲ καλῶς παράπλου = ἐπιτηδεύως εἰς παράπλου, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ πρὸς Αθηναίους πολέμου καλῶς — τῆς ἐπὶ Θράκης παρόδου χρησίμως (Θουκ. Γ', 92). Ἐν τούτοις ἡ γενικὴ ἐξηγεῖ συνεπτυγμένως τὸ διὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς μετὰ τῆς πρὸς ἢ εἰς Προθέσεως ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκφερόμενον· ὅθεν τὸ ἀνωτέρω καλῶς παράπλου ὁ αὐτὸς ἀλλαχοῦ (Α', 44) λέγει καλῶς ἐν παράπλῳ· παρὰ δὲ Διόδωρῳ Σικελιώτῃ (ΙΒ', 54) λέγεται διὰ τὸ τὴν Κέρκυραν εὐφυῶς κεῖσθαι πρὸς τὸν εἰς Σικελίαν πλοῦν. Τοιοῦτον καὶ τὸ εὐθὺ Πελλήνης (Αρις. Ορν. 1421). Τὸ καλῶς, χρησίμως ἔχειν τινός = χρήσιμον εἶναί τινι = χρησιμεύειν τινί.

§. 37. Ἀνάλογα τῶν προηγουμένων εἶναι ἐκ μὲν τῶν οὐσιαστικῶν τὰ ἀπόβασις γῆς = εἰς γῆν, ἐκ δὲ τῶν ἐπιθέτων τὰ οἰκεῖος, ὅμοιος, ἐμφερής, χρήσιμός τινος = τινί (Κεφ. ΙΑ', §. 3. κδ'. Κεφ. ΙΒ', §. 67). Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ (Ιλ. Ζ, 194) τέμενος καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης τοῦ ὁποίου ἡ φυσικὴ σύνταξις εἶναι βεβαία τέμενος φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, εἰ μὲν ἐξελαμβάνετο τέμενος καλὸν φυταλιῆς = πρὸς φυταλίην, κτλ. δὲν ἤθελε εἶναι πάντῃ ἄτοπον. Εἶναι δὲ σημειωτέον ὅτι τὸ καλῶς τὸ

ὅπῃον ἐν τούτοις λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐπιτηδείως ἐν ἄλλοις λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ λίαν· οὕτω, π. χ. καλῶς εἰ δῆλος οὐκ εἰδώς (Σοφ. Τ, 1008) = λίαν δῆλος = ἐνδηλότατος· τοῦτο δὲ παρὰ Θεοκρίτῳ (Γ', 3) ἀναλελυμένως ἐκφέρεται τὸ καλὸν πεφιλαμένε ὅπερ ὁ σχολιαστὴς διὰ τοῦ λίαν ἐρμηνεύει· τοῦτο ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν πολυαγαπημένε· ἀλλαχοῦ δὲ λαμβάνει τὴν ἔννοιαν τοῦ τελείως· οὕτως ἤθελεν εἶναι εἰς τὸ ἀνωτέρω καλῶς μέθης = πλέρεια μεθυμένος, ὡς ἤθελεν εἰπεῖ ὁ Κερκυραῖος· τοῦτο δὲ καὶ παρ' ἡμῖν· ὅθεν τὸ παρὰ Χαρίτωνι πρὶν τὴν ναῦν καλῶς καταχθῆναι, τὸ ὁποῖον ὁ Δορβίλλιος ἐξηγεῖ *omnino*, τελείως, ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν πρὶν καταρράξῃ τὸ καράβι (ἴδε Κορ. Ηλιοδ. Α', σ. 15'). Εἶναι δὲ λόγος τῶν τοιούτων ἡ συγγένεια τῶν ἐννοιῶν· τὸ τέλειον, π. χ. εἶναι συστατικὸν τοῦ καλοῦ, κτλ.

§. 38. Καὶ ἐπὶ τινων μὲν ἐκ τῶν προηγουμένων ἡ γλῶσσα ἔχει καὶ σύσσιχον ἢ συγγενὲς πτωτικὸν εἰς ὃ δυνατόν νὰ ἀναλύεται τὸ Ἐπίρρημα, ἐπὶ τινων δὲ ὅχι· οὕτω, π. χ. τὸ μὲν ἐνταῦθα = ἐν τούτῳ· τὸ μεσσόθι νηός (Απολ. Ρόδ. Β', 172) = ἐν μέσῳ νηός· τὸ εὖ ἔχω υἱείας = εἰμὶ ἐν καλῇ ᾤσει υἱείας, ὅπερ ἤθελεν εἶναι παρ' Ἰταλοῖς *sto bene di salute* — ὅτε εὖ εἶχε πλούτου = ἐν τῇ παρελθούσῃ εὐεστοῖ (Ηρ. Α', 85), κτλ. τὸ δὲ ἅπαξ, δῖς, πολλάκις, κτλ. μόνῃ ἡ σημερινὴ γλῶσσα δύναται νὰ ἀναλύσῃ εἰς τὰ μίαν φοράν, δύο φορές, πολλάς φορές, κτλ. (Κεφ. Α', §. 12).

§. 39. Ἡ ἐκ τῆς τοπικῆς εἰς τὴν χρονικὴν ἢ βαθμικὴν σημασίαν μετάβασις πολλάκις τῶν ἄνω μορίων δὲν φέρει οὐδεμίαν διαφορὰν εἰς τὴν σύνταξιν, ὡς οὐδὲ εἰς τὸ ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν (Ισ. Αρχιδ. ΙΗ', Κ.)· οὕτω, π. χ. ἐνταῦθα τῆς Αττικῆς — ἐνταῦθα τοῦ λόγου — δεῦρο τοῦ λόγου (Πλάτ. Θεαιτ. 177. Συμπ. 217) — ἐνταῦθα τῆς ἡλικίας — ἐνταῦθα τοῦ βίου (Πλάτ. Πολιτ. Α', 328. 329. Συμπ. 211), καὶ ἐνταῦθα ἀφικόμην κακοῦ (Αἰσχ. Χ. 891). Οὐδὲ φέρει διαφορὰν ἂν τὸ Ἐπίρρημα εἶναι δεικτικὸν ἢ ἀναφορικόν (§. 17—18), ὡς ἐνταῦθα κακοῦ, καὶ ὅπου φρενῶν (Αἰσχ. Εὐμ. 301) — οὐχ οὕτω τρόπου ἔχεις (Ξεν. Κ. Π. Ζ', ε', 56), καὶ ὡς ποδῶν εἶχον (Ηρ. Γ', 116)· παρὰ δὲ Αἰσχύλῳ τὸ αὐτὸ παραλειπτικῶς ὅπως ποδῶν (Ικ. 844) — ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος (Θουκ. Β', 90. Ἰδε καὶ Α', 22) — ὡς ὀργῆς ἔχω — ὡς ἂν παρούσης οὐ-

σίας ἑκαστος ἢ—οὐκ οἶσθ' οἱ κακῶν ἐλήλυθας (Σοφ. Τ. 345. Εὐρ. Ελ. 1269. Μ. 1306)—ὅπως πράξεως ἔχει (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 389. Ἰδε καὶ Γοργ. σ. 470). Οὐδὲ ἂν ἡ ἔννοια ἐκφέρεται διὰ τοῦ Ἐπιρρήματος θετικῶς ἢ ἐρωτηματικῶς (§. 20): ἐνταῦθα γῆς, καὶ ποῦ γῆς;—πρῶτ' τῆς ἡμέρας, καὶ πηνίκα τῆς ἡμέρας; (Αρισ. Ορν. 1498)—ποῖα ὥρα τῆς ἡμέρας;—τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; (Οδ. Α, 170) *unde gentium?* ἂν καὶ ὁ Ερμῆνης ἀναφέρει τὸ πόθεν εἰς τὸ τίς—ναυπηγησίμης ὕλης ὁ τόπος τῆς χώρας πῶς ἔχει; (Πλάτ. Ν. Δ', 705)—οὐχ ὁρᾷς ἴν' εἰ κακοῦ; (Σοφ. Αἶ. 386)—πᾶς ἀγῶνος ἤκομεν; (Εὐρ. Ηλ. 751): ὅθεν εἰμὲν ἦτον καὶ πῶς ἤκομεν φρενῶν; ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν ἢ πῶς ὑπάγομεν ἀπὸ γυνῶσιν;

III. Περὶ τῶν παθηματικῶν Ἐπιφωνημάτων.

§. 40. Οἱ ἐδικοί μας Γραμματικοὶ περιλαμβάνουσιν εἰς τὰ Ἐπιρρήματα καὶ τὰ παθηματικὰ ἐπιφωνήματα, ἐκεῖνα δηλ: τὰ μόρια τὰ ὁποῖα σημαίνουσι διάφορον ψυχῆς πάθημα, θαυμασμόν, λύπην, χαράν, ἀγχνάκτησιν, κτλ. ὡς ἃ ἢ ἁ, ἁ (= *ha*), αἶ " αἶ, βαβαί, ἐλελεῦ, εὐοῖ, εὐάν, ἰού, ἰώ, οἶμοι, παπαί, πύποι, φεῦ, ὦ, ὦμοι, κτλ. ταῦτα δὲ οἱ νεώτεροι, ὡς ἀλλαχοῦ εἵπαμεν, εἰς χωριστὸν λόγον μέρος κατατάσσουσι (Κεφ. Α', §. 3). Παῖα χρησιμεύουσιν εἰς δῆλωσιν τοῦ ἐνός, ποῖα εἰς δῆλωσιν τοῦ ἄλλου παθήματος, ποῖα ἔχουσι πολυειδῆ χρῆσιν, καὶ πῶς ἀλλάσσουν τονισμόν καὶ πνευματισμόν, κατὰ τὴν διάφορον χρῆσιν, περὶ τούτου παραπέμπομεν εἰς τὰ Λεξικά.

§. 41. Τὰ μόρια ταῦτα τίθενται εἰς τὸν λόγον κατὰ τρεῖς τρόπους: α'. μοναχῶς, ὁλοκλήρου λόγου ἀκολουθοῦντος: β'. ὀνομαστικῆς προσθεμένης: γ'. μετὰ πλαγίας πτώσεως. Κατὰ ταῦτα θέλομεν τὰ ἐξετάσει, προσθέτοντες καὶ περισσασιν: δ'. καθ' ἣν τίθεται ἡ πλαγία πτώσις, χωρὶς τοῦ μορίου.

α'. μοναχά, ὁλοκλήρου λόγου ἀκολουθοῦντος.

§. 42. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως οὔτε τὴν συνέχειαν τοῦ λόγου ἀλλάσσουν, οὔτε ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ἔχουσι ῥοπὴν οὐδεμίαν: καὶ ἢ τίθενται ἀπολύτως, ἢ τοῦ λόγου πρὸς τι πρόσωπον διὰ τῆς κλητικῆς πτώσεως ἀποτεινομένου, ὦ πύποι! ἢ μέγα πένθος, κτλ. (Ιλ. Α, 254): οὕτω πάντοτε διὰ τοῦ ὦ τὸ πύποι παρ' Ομήρῳ, ὡς καὶ παρ' Αἰσχύλῳ, εἰς τὸν ὁποῖον ὅπου παραλείπεται τὸ ὦ ἢ ὦ γράφεται ποποῖ (Αἰσχ. Πέρσ. 550. Αγ.

1081, κτλ.) — οἶμοι μάλα! καὶ τόδ' ἄλγῳ (Αἰσχ. Πέρσ. 1050) — παπαί! τί δῆτα θρῶμ' ἄν' ἐκ τούτων ἐγώ; (Σοφ. Φ. 895) — ὦ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον! — ἃ δειλοί, Δαναῶν ἡγήτορες! ὡς ἄρ' ἐμέλλετε, κτλ. (Ιλ. Α, 149. Α, 816)· εὖτω καὶ τὸ ἐλελεῦ τὸ ὁποῖον ἐκ πολεμικοῦ ἐπιφωνήματος = ἀλαλά (Αρισ. Ορν. 364) ἔγινε θρηνητικόν (Αἰσχ. Πρ. 876. ἐλελελελελεῦ). Ἐκ τούτων δὲ ἐσώθησαν παρ' ἡμῖν τὸ παπαί εἰς τὸ παπα̃ (= πααπα̃), τὸ πόποι ἢ ποποι εἰς τὸ ποπῶ (= ποοποό), καὶ τὸ ἐλελεῦ εἰς τὸ ὦ λελέ (ὦ λελέ Κοράκη μου. Τραγ. Δημ.), καὶ λέλε μου (Ηπ.), κτλ.

β. Ονομαστικῆς προστιθεμένης.

§. 43. Ἐπειδὴ τὰ μόρια ταῦτα ἰσοδυναμοῦσι μὲ ὁλόκληρον πρότασιν, διὰ τοῦτο ἡ προστιθεμένη ὀνομαστικὴ δὲν συμπλέκεται μετ' αὐτῶν, ὡς αἱ πλάγαι μετὰ τῶν Προθέσεων ἢ πρὸς πτώσιν φερόμενων Ἐπιρρήμάτων (§. 23 — 7), ἀλλ' ἀποτελεῖ, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης περιστάσεως, χωριστὸν λόγον, ἐξηγοῦσα τὸ πρόσωπον εἰς ὃ γίνεται τὸ πάθημα τοῦτο, προσλαμβάνουσα ἐνίοτε καὶ ἄλλο δηλωτικὸν τοῦ παθήματος ἐπίθετον· ὦ μοι ἐγώ! τί πάθω; (Ιλ. Α, 404) — ὦ μοι ἐγὼ δειλή, ὦ μοι δυσαριστοτόκεια! — ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος! (Ιλ. Σ, 54. Ω, 255), κτλ.

γ. Μετὰ πλάγας πτώσεως.

§. 44. Καὶ μετὰ πλάγας πτώσεως ἀπαντῶνται τὰ μόρια ταῦτα συντασσόμενα. Καὶ τὸ μὲν αἷτιον τοῦ πάθους ἐκφέρεται διὰ γενικῆς, τὸ δὲ πρόσωπον τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται τὸ πάθημα τοῦτο ἢ δι' ὀνομαστικῆς, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, ἢ κατὰ δοτικὴν. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς ἐπὶ ἄλλων περιστάσεων (Κεφ. ΚΕ', §. 66), δυνατόν ν' αὖτε μόνον τὸ αἷτιον, μόνον τὸ πρόσωπον ἢ καὶ ἀμφότερα· οἱ ἄλκιμοι τάλαίνα συμφορᾶς κακῆς φίλοι! — οἱ ἐγώ, θανάτου τοῦ σου μέλεια! (Αἰσχ. Πέρσ. 445. Εὐρ. Ιφ. Α. 1277) — οἶμοι τῶν ἐμῶν ἐγὼ κακῶν! — ὦ μοι μοι ἐμῶν παθίων (Εὐρ. Φ. 376. 1545) — ὦ μοι τῷ πώγωνος! (Θεόκρ. Ι', 40) — φεῦ τοῦ ἀνδρός! (Ξ. Κ. Π. Γ', α', 39) Ωσαύτως ὦ τοῦ θαύματος! — ὦ λαμπροτάτου δώρου! — ὦ τῆς συμφορᾶς! Καὶ συνήθως μὲν ἐπὶ τῆς γενικῆς ταύτης προστίθεται τὸ ἄρθρον, ὡς περὶ ὀρισμένου ὄντος τοῦ λόγου (Κεφ. ΙΔ', §. 4)· πολλάκις ὅμως καὶ παραλείπεται (Αἰσχ. Πέρσ. 116. 921. 931. Σοφ. Αἰ. 908. Εὐρ. Αλκ. 394. Αρισ. Ν. 1476), κτλ.

§. 45. Καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἐκφέρεται ἐνίοτε τὸ πρόσωπον τὸ ὅποιον αἰσθάνεται τὸ πάθημα, ὡς αἶ με! — αἶ με δειλήν! — ὦ με! — ὦϊμέ! κτλ. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις τοῦτο μάλιστα. Κατ' αἰτιατικὴν δὲ ἐνίοτε καὶ τὸ αἷτιον τοῦ παθήματος, ὡς αἶ, αἶ Ἀδωνιν! (Αρισ. Λυσ. 392) — αἶ, αἶ τὴν Κυθήρειαν! (Βίων Εἰδ. Δ', 28), κτλ. Καὶ καθὼς τῷ ὦ μοι ἐγὼ πανάθλιος! — ὦ, πόσον ἐγὼ εἶμαι δυστυχής! τὸ οἶμοι τῷ ἀθλίῳ! — ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ τὸν ἄθλιον! οὕτω τὸ αἶ, αἶ Ἀδωνιν — αἰάζω — ταλανίζω τὸν Ἀδωνιν· τὸ αἷτιον τοῦ παθήματός μου εἶναι ὁ Ἀδωνις (Κεφ. ΚΔ', §. 45 - 49). Τούναντίον δὲ ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν τὸ πρόσωπον τοῦ παθήματος παρ' Εὐριπίδῃ (Εκ. 183) αἶ, αἶ σᾶς ψυχᾶς — ἀλλοίμονον εἰς τὴν ζωὴν σου, ἐὰν δὲν θελῇ τις νὰ τὸ ἐκλάβῃ — ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ διὰ τὴν ζωὴν σου.

§. 46. Τὰ μόρια ταῦτα τίθενται ἐν ἀρχῇ λόγου, ὡς ὦ μοι, πατρός δὴ νῦν ἀραί, κτλ. (Αἰσχ. Επτ. 661)· ἐν τέλει, ὡς ἄπεχε φεῦ! (Αἰσχ. Προμ. 688. Εὐρ. Βάκ. 1167)· ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει (Αἰσχ. Πέρσ. 570)· ἐνίοτε καὶ παρεντίθενται (Αἰσχ. Εὐμ. 875. Εὐρ. Φ. 303. Ιππ. 362)· καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ὠνομάσθησαν παρὰ τοῖς νεωτέροις Παρεμβλήματα ἢτοι Παρενθέματα (*interjectiones*, Κεφ. Α', §. 3). Πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνονται, πρὸς μείζονα τοῦ παθους ἀνάδειξιν, ὡς ἰού, ἰού — φεῦ· φεῦ — ᾶ, ᾶ, κτλ. (Σοφ. Τραχ. 1143. Αρισ. Πλούτ. 1052, κτλ.)· τὸ θρηνητικὸν αἶ πάντοτε, κατὰ τὸν Ἡρώδιανόν (Αἰσχ. Πέρσ. 331. Αγαμ. 25. Θεόκρ. Δ', 40). Ἐνίοτε δὲ τριπλασιάζονται (Αἰσχ. Χ. 875) καὶ τετραπλασιάζονται· αἶ, αἶ, αἶ, αἶ κεδνᾶς ἄλκᾶς (Αἰσχ. Πέρσ. 931), ἢ καὶ πενταπλασιάζονται, ὡς ἰώ, ἰώ, ἰώ, ἰώ, ἰώ, (Αἰσχ. Επτ. 86).

§. 47. Τὰ μόρια ταῦτα εἶναι ἀπλαῖ λέξεις μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι, καὶ πολυσύλλαβοι ἐνίοτε γινόμεναι διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, τὰς ὁποίας γεννᾷ καὶ ἐξωθεῖ τρόπον τινὰ ἢ ἐν στενοχωρίᾳ εὐρισκομένη ψυχῇ· τὸ δὲ οἶ μοι εἶναι κυρίως δύο λέξεις οἷ καὶ μοί — ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ. Καὶ διὰ τοῦτο, ἀλλασσομένου τοῦ προσώπου, δυνατόν εἶπεν, καὶ οἷ σοι, ὡς καὶ οὐαί σοι, ὅχι ὁμῶς οἶμοι τοῖς ἀθλίοις, κτλ. Περὶ τούτου ἐφιλοσόφησεν, μὲ φαίνεται, ὀρθότατα ὁ περιώνυμος Καυσοκαλυβίτης (Υπόμν. κτλ. σ. 1075). Τούτων δὲ καὶ ἄλλων παρομοίων χάριν ἐγίνε βέβαια ἄξιος τῶν ἐγκωμίων μὲ τὰ ὅποια οἱ ἀλλογενεῖς τὸν ἐτίμησαν (*Reizius de prosod. graec. accentus inclinatione p. XVIII. F. Wolf. αὐτόθι. Villoison Prolegom.*

ec. p. XIII). Καὶ φέρει τῷ ὄντι παρηγορίαν νὰ βλέπωμεν ὑπὸ τῶν ξένων τοῦλάχιστον τιμώμενον τὸν ἄνδρα τὸν παρὰ τῶν ἡμετέρων περιφρονηθέντα.

§. 48. Εἶναι δὲ τὸ οἶμοι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὦμοι τὸ ὅποιον εἶναι ἡ δοτικὴ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας, μοί, καὶ τὸ κλητικὸν ὦ, μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ τόνου, πρὸς ἐνδειξιν ὅτι τὸ μὲν εἶναι ἀπαθoῦς, τὸ δὲ ἐμπαθoῦς καὶ ταραχώδους καταστάσεως δηλωτικόν. Ἀν δὲ καὶ κατ' ἀναλεγίαν τοῦ οἶκοι καὶ οἴκῳ ἔπρεπε νὰ ᾔῃναι τὸ οἶμοι ἀρχαιότερον τοῦ ὦμοι τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ ᾔῃναι ὦμοι, ἀπαντᾷται ὅμως παρὰ μὲν Ομηρῷ ὦμοι, παρὰ δὲ Τραγικοῖς οἶμοι καὶ ὦμοι ἢ ὦμοι, περὶ οὗ διαφωνοῦσιν (ἴδε Δ. Π.).

§. 49. Καὶ ἐκ τούτων τῶν παθηματικῶν ἐπιφωνημάτων γεννῶνται, ὡς ἐκ τῶν Προθέσεων καὶ ἐκ τῶν Ἐπιρρήμάτων (Κεφ. ΔΕ', §. 113. Κεφ. ΔΖ', §. 6) νέαι λέξεις, ῥήματα μάλιστα, ὡς αἰάζω ἐκ τοῦ αἶ, οἶζω ἐκ τοῦ οἶ, εὐάζω ἐκ τοῦ εὐά, οἰμώζω ἐκ τοῦ οἶμοι, ἰύζω ἐκ τοῦ ἰύ, φεύζω ἐκ τοῦ φεῦ, ἐλελίζω ἐκ τοῦ ἐλελεῦ, ὀλολύζω ἐκ τοῦ ὀλολό· διότι καὶ ἐν τούτοις, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις, τὸ ὄ εἶναι ἡ πληρεστέρα φωνὴ τοῦ ε.

§. 50. Καὶ ὀνομάτων κλητικάι, ὡς εἶναι τὰ τῶν θεῶν, ἐκπληροῦσι τὰ τῶν παθηματικῶν μορίων, οἶον ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν! — Ἀπολλοῦ ἀποτρόπαιε, τοῦ χασμήματος! (Αριστ. Ν. 153 Ορν. 61). Εἶναι δὲ φυσικὸν νὰ ἐπικαλῇται ὁ ἄνθρωπος τὸ κρεῖττον ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων· διὸ καὶ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας συμβαίνει τοὔτο· *dii boni!* — *mon dieu!* — *dio mio!* — *mein Gott!* ὅθεν δὲν εἶναι ἀπίθανος ἡ γνώμη τῶν παλαιῶν οὔτινες τὸ παρ' Ομηρῷ ὦ πόποι θέλουσιν ὦ πόποι = ὦ θεοί, κατὰ διαλεκτὸν τῶν Δρυόπων.

§. 51. Καὶ ἀπλοῦν ἐπίθετον μετὰ τοῦ κλητικοῦ ὦ ἐκπληροῦ τὰ αὐτά, οἶον ὦ σχετλία, τόλμης γεφυαία (Εὐρ. Αλκ. 744)· καὶ τοὔτο ἐπιβεβαιοῖ τὸ ἀνωτέρω ὅτι τὸ θαυμαστικὸν καὶ σχετλιασικὸν ὦ εἶναι αὐτὸ τὸ κλητικὸν ὦ μὲ ἀλλαγὴν τόνου· διότι ἡ μετὰ πάθους κλῆσις γίνεται πάθημα· ὁ λέγων ὦ ἔβενος ὦ χρυσός (Θεόκρ. ΙΕ', 123) προσκαλεῖ τρόπον τινὰ τὸν ἔβενον καὶ τὸν χρυσόν· τὸναντίον ὁ λέγων ὦ ἔβενος, ὦ χρυσός, κτλ. μετὰ θαυμασμοῦ λέγει· ὦ πόσος ἔβενος! ὦ πόσος χρυσός εἶναι! κτλ. ὦ δύσμορος! (Σοφ. Αἶ. 372). Ὡσαύτως ὦ λόγος, ὦ φρένες, ὦ σύνεσις, ὦ

ἐπιχειρήματα, ὦ ἁρμονία, ὦ συνθήκη! κτλ. ἐνίοτε ὅμως τόσον μικρὸν διάστημα χωρίζει τὸ ἐν τοῦ ἄλλου ὥστε οἱ ἐκδύ-
ται διαφωνοῦσι περὶ τοῦ τρόπου τοῦ γράφειν· οὕτω, π. χ. τὸ ἀνω-
τέρω παράδειγμα τοῦ Θεοκρίτου ἄλλοι τὸ γράφουσι διὰ τοῦ κλη-
τικου ὦ, κτλ. Παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ αὐτῷ σίχῳ (Αἷ. 1004)
κλητικὴν μετὰ τοῦ κλητικου ὦ διαδέχεται γενικὴ θαυμασικὴ εἰς
τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἀρμόζει τὸ ὦ, οἷον ὦ δυσθέατον ὄμμα
καὶ τόλμης πικρᾶς! διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν, λέγει ὁ
Καυσοκαλυβίτης (ἐνθα ἀνωτέρω) ὅστις γράφει, μετ' ἄλλων, ὦ
ἐξηγεῖ δὲ ἐξ Εὐσταθίου τὴν τοιαύτην διπλόην τῆς συντάξεως.

§. 52. Ἡ θέσις τοῦ κλητικου ὦ ἀκολουθεῖ τὴν τοῦ ἄρθρου, ὁ
πατήρ, ὦ πάτερ—ὁ ἀγαθὸς πατήρ, ὦ ἀγαθὲ πάτερ, κτλ.
ἀλλ' ὅχι πάντοτε· διότι, ἐν ᾧ δὲν λέγομεν οἱ παῖδες οἰκτροί,
ἀλλὰ ἢ οἱ οἰκτροὶ παῖδες ἢ οἱ παῖδες οἱ οἰκτροί
(Κεφ. ΙΔ', §. 24—26), ἤμποροῦμεν νὰ εἰπώμεν ὦ παῖδες
οἰκτροί (Σοφ. Τ. 58) καὶ ὦ οἰκτροὶ παῖδες, καὶ δὲν λέγο-
μεν ὦ παῖδες ὦ οἰκτροί. Τὸ κλητικὸν ὦ ἐν τούτοις τίθεται
εἰς τὸ ἐπικρατέστερον· ὁ λέγων ὦ οἰκτροὶ παῖδες προσφωνεῖ
τοὺς οἰκτρούς, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ παῖδες· ὁ λέγων ὦ παῖδες
οἰκτροὶ προσφωνεῖ τοὺς παῖδας, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἰκτροί. Ἐπὶ
τοῦ πρώτου τὸ ἐπικρατέστερον εἶναι τὸ οἰκτροί, ἐπὶ τοῦ δευ-
τέρου τὸ παῖδες· εἰς τὸ ὦ φᾶος ἄγνόν (Σοφ. Ηλ. 86)
ἐπικρατέστερον εἶναι τὸ φᾶος, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἔρχεται
τὸ ἄγνόν· ὅθεν κατωτέρω ἀντιτίθεται τὸ σκότος τῆς νυκτός·
εἰ δὲ ἦτον ἐπικρατέστερον τὸ ἄγνόν, τότε ἀντίθετον αὐτοῦ ἤθελεν
εἶναι τὸ μὴ ἄγνόν φῶς.

§. 53. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον γυνᾶται λεπτὴ διαφορὰ μεταξὺ
εἰς τὸν ἕνα καὶ ἄλλον τρόπον τῆς ἐκφράσεως, ὦ μάκαρ Ατρεΐδῃ
καὶ ὦ Ατρεΐδῃ μάκαρ· ἐπὶ τοῦ πρώτου γίνεται ἀντίθεσις
μακαρίου καὶ μὴ μακαρίου, ἐπὶ τοῦ δευτέρου μεταξὺ Ατρεΐδου
καὶ μὴ Ατρεΐδου· ὡσαύτως ἐπὶ μὲν τοῦ ὦ τοῦ στρατηγῆ-
σαντος ἐν Τροίᾳ ποιεῖ Αγαμέμνωνος παῖ (Σοφ. Ηλ. 1)
εἶναι ἀντίθεσις μεταξὺ ἐνδόξων γονέων παιδὸς καὶ μὴ ἐνδόξων,
ἐπὶ δὲ τοῦ ὦ παῖ Αγαμέμνωνος εἶναι ἀντίθεσις μεταξὺ
παιδὸς Αγαμέμνωνος καὶ μὴ Αγαμέμνωνος.

§. 54. Ἐνίοτε τὸ κλητικὸν ὦ παραλείπεται, ὡς παραλείπεται
καὶ τὸ ἄρθρον, καὶ παρὰ πεζοῖς μὲν, οἷον ἄνδρες Πελοπον-
νήσιοι, κτλ. (Θουκ. Β', 11), συχνότερον δὲ παρὰ ποιηταῖς,
οἷον θυγατερ—κούρα—πάτερ (Σοφ. Κ. 170. 180. 183).

ἐν ᾧ ἀνωτέρω (171) εἶναι ὦ πάτερ — ἄνθρωπε (Αρ. Ν. 412. 1495, κτλ.) — Ηφαιστε, σοὶ δὲ χρή, κτλ. (Αἰσχ. Προμ. 3), ἐνθα προτάσσεται ἡ κλητικὴ τῆς ἀντωνυμίας καὶ τοῦ ἀντιθετικοῦ μορίου = σοὶ δέ, Ηφαιστε, χρή, κτλ. καὶ τοῦτο γίνεται συχνάκις (Ιλ. Α, 282. Ζ, 429. Φ, 448, κτλ.). Ενίοτε δὲ τίθεται μεταξὺ τοῦ προσηγορικοῦ καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον μάτερ ὦ χρυσοσταφάνων ἀέθλων Οὐλυμπία (Πίνδ. Ολ. Η', 1), ἢ τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, οἷον ἀγακλεὲς ὦ Μενέλαε (Ιλ. Ρ, 716) — μάκαρ ὦ Στρεψιάδες (Αρισ. Ν. 1206). Ἡ τοιαύτη θέσις, μὴ προσδιορίζουσα ποῦ ἀνήκει κυρίως τὸ μῦθον ἔφερε διαφωνίαν μεταξὺ τῶν Φιλολόγων ἃν πρέπει νὰ διασαλθῇ φίλος ὦ Μενέλαε (Ιλ. Δ, 189), ἢ φίλος, ὦ Μενέλαε — χαῖρε πάτερ ὦ ξεῖνε, κτλ. (Οδ. Υ, 199) ἢ χαῖρε πάτερ, ὦ ξεῖνα, κτλ. Περὶ πάντων τούτων καὶ τῶν ὁμοίων παραπέμπομεν εἰς τὸ Δ. Π. (Ἰδε Ερμᾶνον εἰς Βιγέρον σελ. 794, καὶ εἰς Ὑμνον Απόλλωνος στίχ. 14)

δ. *Ἡ πλαγία πτώσις χωρὶς τοῦ μορίου.*

§. 55. Ὑπομνηματίζων ὁ Οὐαλκεναῖρος τὸ τοῦ Θεοκρίτου (ΙΕ', 75) χρηστῶ κῶκτίρμονος ἀνδρὸς σημειώνει ὅτι τοιαῦτα δὲν εὐρίσκονται πολλὰ ἐν αἷς ὑπάρχει ἡ γενικὴ χωρὶς τοῦ ἐπιφωνήματος. Ἀλλὰ ἡ μετ' ἐπιμελείας ἔρευνα τῶν μετέπειτα Φιλολόγων ἀνεύρηκεν ἄρκετὰ τοιαῦτα, ὥς τῆς εὐσεβείας! (Εὐρ. Βάκχ. 263) — τῶν ἀλαζονευμάτων! — πολυπραγμοσύνης! (Αρισ. Αχαρ. 87. 833. Εἰνδόρφος εἰς Πλάτ. Πρωταγ. 341. Ἰδε καὶ ἄλλα παραδείγματα ἐν Κεφ. ΚΗ', § 74. β'). Περὶ τῆς παραλείψεως τοῦ ἄρθρου ἐν τούτοις ἴδε ἀνωτέρω (§. 44)· περὶ δὲ τῆς προσθήκης ἢ παραλείψεως τοῦ ἔνεκα παραπέμπομεν εἰς ὅσα ἀλλαχοῦ περὶ τούτου εἶπαμεν (Κεφ. Κ', §. 23). Καὶ ὀνομαστικὴ δυνατὸν νὰ τεθῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥς εὐδαίμων! τὸ ὁποῖον ἔθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν καλὸτύχος ἢ ὁ καλὸτύχος! Τοιοῦτον καὶ τὸ Ομηρικόν (Οδ. Β, 33) ὀνήμευος! Ἐνταῦθα δὲ δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ καὶ ἡ τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἀνάλογος χρῆσις (Κεφ. ΚΗ', §. 74. β').

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Αποφατικῶν ἢτοι Ἀρνητικῶν Μορίων τῶν Ελλήνων.

§. 1. **Ἀπόφασις** ἢτοι ἄρνησις εἶναι ἡ λογικὴ ἀφάρεσις, ἢτοι ὁ λογικὸς χωρισμὸς τινος ἐκ τινος, τὰ δὲ πρὸς τοῦτο τιθέμενα

Μόρια καλοῦνται ἀποφατικά ἤτοι ἀρνητικά. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόφασις ἢ τίθεται εἰς τὸ κατηγορούμενον ἢ εἰς τὸ συνδετικόν, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ αὐτὰ διττά, χρησιμεύοντα εἰς τὸν πρῶτον ἢ εἰς τὸν δεύτερον σκοπόν, ἐξηγοῦντα δηλ. ἀπόφασιν τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ συνδετικοῦ, ὡς· α'. τὸ ἀρνίον ἐστὶν ἄκακον — ὁ ἀνὴρ προσφέρεται ἀδόλως· β'. τὸ ἀρνίον οὐκ ἐστὶ κακόν — ὁ ἀνὴρ οὐ προσφέρεται δολίως.

Αποφατικά Μόρια τοῦ κατηγορουμένου.

§. 2. Ως μόρια χρησιμεύοντα εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ κατηγορουμένου παρίστανται τὰ ἀκόλουθα· 1. ἀ. 2. ἀν. 3. ἀνά. 4. νή· ταῦτα δέ, ἀχώριστα ὄντα τοῦ κατηγορουμένου ἐν τῇ συνθέσει, ἀποτελοῦσι μίαν μετ' αὐτοῦ λέξιν καὶ τοῦ μετατρέπτουσι τὴν φύσιν εἰς τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον παρ' ὅ,τι δηλοῖ ἡ ἄνευ αὐτῶν λέξις·

1. ἄκακος, ἄσοφος, ἄβατος· οὕτω καὶ ἄδολος, ἄπαις, κτλ.

2. ἀνάξιος, ἀνανδρος, ἀναλφάβητος, ἀναίτιος·

3. ἀνάεδνος (Πλ. 1, 146), ἀνάελπτος, ἀνάπνευστος (Ησ. Θ. 660, 797), ἀνάγνωστος (Καλλίμ. Αποσπ. 422)·

4. νήκερως, νηπενθές, νήποινος, κτλ.

§. 3. Αναφύεται τώρα τὸ ἐρώτημα τοῦτο· Ὅλα τὰ μόρια ταῦτα εἶναι διάφορα, ἢ ἐν καὶ τὸ αὐτό, ὑπὸ διαφόρους τροπολογίας; τὸ πρῶτον ἤθελε μάχεται εἰς πᾶσαν ἀναλογίαν· τούναντίον αἱ τροπολογίαι αὗται φαίνονται εὐκόλως ἐξηγήσιμοι, εἴαν δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀρχὴ ἦτον τὸ μόριον ἀνά ἢ ἀνὴ, συγγενές τοῦ ἄνευ, ἀπαντῶμενον εἰς τὸ ἀνάεδνος, κτλ. τοῦτο δέ, ἀποβαλὼν τὸ τελευταῖον ἀ ἐγίνεν ἀν, ἀπαντῶμενον εἰς τὰ ἀνάξιος, κτλ. ἀποβαλὼν δὲ καὶ τὸ πρῶτον ἀ ἐκ τοῦ ἀνὴ ἐγίνε νη, ἀπαντῶμενον εἰς τὸ νήποινος, κτλ. ἀποβαλὼν δὲ τελευταῖον καὶ τὸ ν ἐγίνεν ἀ, ἄπαις, ἄβατος, κτλ. καὶ τοῦτα εἶναι τὸ λεγόμενον σερητικὸν Α λ φ α. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀνά ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρω τέσσαρας λέξεις, τινὲς τῶν ὁποίων κρίνονται ὑποπτοί, διὰ τοῦτο ὑπέλαβαν ὀρθότερον νὰ δεχθῶσιν ὡς ἀρχὴν τὸ ἀν, ἐκ τοῦ ὁποίου πάλιν γεννῶνται κατ' ἀνάλογον τρόπον αἱ ἄνω τροπολογίαι.

§. 4. Αὕτη ἦτον ἡ μέχρι τοῦδε κοινοτέρα γνώμη. Ἐγείρονται τώρα οἱ Ἰνδισαὶ κατὰ τῆς παραγωγῆς ταύτης, παρατηροῦντες· α'. ὅτι τὸ ἀποφατικὸν ἀ εἶναι ἀδύνατον νὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ἀνά ἢ ἀνὴ· β'. ὅτι τὸ τριῶτον λείπει εἰς τὰς συγγενεῖς γλώσσας·

τὸναντίον τὸ παρὰ Ἰνδοῖς ἀποφατικὸν *ni* καὶ *ne* φέρει, κατ' αὐτούς, εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ *νῆ* εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ ὅλων τῶν λοιπῶν, καὶ τοῦτο τροπολογεῖται διαφόρως κατὰ τὸ φωνῆεν τῆς λέξεως μεθ' ἧς συντίθεται, ὡς *νῆστις* (*νῆ ἐσθίω*), *νωδός* (*νῆ ὁδός*), καὶ ἐπομένως τὸ *ά* εἶναι πλεοναστικὸν εἰς τὸ *άνήκεστος*, *άνηνεμία*, *άνώνυμος* = *νήκεστος*, *νηνεμία*, *νώνυμος*. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὸ *άνήκοος* καὶ *άνήκουστος* (τὸ *ανάκουστος* = *ἐπάκουστος*). Τὸ αὐτὸ τοῦτο μαρτυρεῖται, κατ' αὐτούς, καὶ ἐκ τῆς Ρωμοϊκῆς γλώσσης εἰς τὴν ὁποίαν ἀπαντᾶται κατὰ διαφόρους τροπολογίας, *nefas*, *necuter* (= *neuter*), *negotium* (= *nee otium*), *negligens* = *νηλεγής* (*νῆ ἀλέγω*), τὸναντίον τοῦ *di — ligens*· οὕτω λοιπόν, κατὰ τοὺς Ἰνδιζάς, τὸ μόριον *ni* ἢ *ne*, διαφόρως τροπολογούμενον, εἶναι τὸ ἀποφατικὸν μόριον τοῦ κατηγορουμένου παρατηρούμενον εἰς ὅλας τὰς συγγενεῖς Ἰνδο-Ελληνικὰς ἢ Ἰνδο-Γερμανικὰς γλώσσας (ἴδε Βουττμάννου Διεξοδ. Γραμμ. Β', σελ. 356, καὶ Λεξιλ. Α', σελ. 274. Ἀρτουγγ. Β', 89. Ἰδε καὶ Ρειμ. Λεξικ. ἐν λέξ. *νή*, ὅστις παράγει τὰ πάντα ἐκ τοῦ *άνε* = *άνευ*).

§. 5. Ἐκ τούτου τοῦ Ρωμαϊκοῦ *ni* = *ne* ἔγινε, κατὰ μετὰθεσιν στοιχείου, τὸ *in* περὶ οὗ ἐλαλήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΛΓ', §. 10)· ἔχουσι λοιπὸν πρὸς ἀλλήλα τὰ ἀπλᾶ ταῦτα μόρια ὡς τὰ σύνθετα *nesi* = *nisi* πρὸς τὰ *sine* = *se* — *ne*. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ *ne*, προσλαμβάνοντος μὲν τὸ *g*, ὡς εἰς τὸ *negotium*, παράγει ὁ Ἀρτουγγ τὸ *nego* = *ἀρνοῦμαι*, καὶ ὅχι ἐκ τοῦ *ne* *ajo*, ὡς οἱ πρότερον προσλαμβάνοντος δὲ τὸ *c*, ὡς εἰς τὸ *necuter* = οὐδέτερος, παράγει τὸ *neco* κυρίως = οὐδενόω, παρὰ δὲ Ρωμαίοις = φονεύω, ὡς ἐκ τοῦ *άν* γίνεται τὸ *ἀναίνομαι*, κατὰ παραγωγὴν καὶ ὅχι κατὰ σύνθεσιν ἐκ ῥήματος *αῖνω* καί, μέσως, *αῖνομαι* (Βουττμ. Λεξιλ. Α', σ. 274 Β', 113. 272). Καὶ εἰ μὲν ταῦτα εἶναι ἀληθινά, τότε πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ΝΕΚΩ, ῥίζαν τοῦ *νέκυς*, *νέκυρ*, *νεκυρός* καὶ *νεκρός*, κρατεῖ ἡ αὐτὴ ἀρχὴ· ἔμεινε λοιπὸν κατὰ περίσασιν μόνον ἐν τούτῳ τὸ *nes*, ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἄλλοις εἶναι *νή*, *ά*, κτλ. ὡς παρὰ Ρωμαίους συνήθως μὲν ἀποφατικὸν εἶναι τὸ *in*, ἔμεινεν ὁρῶς κατὰ περίσασιν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν *ά* ἐν τοῖς *amens* = *άνους*, *anivus* = *ἄβατος*, ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ· κυρίως δέ = *ἀνοδος*, *ἄνευ ὁδοῦ* καὶ *ἀδιέξοδος*.

§. 6. Ὅπωςδὴποτε καὶ ἂν ἔχωσι τὰ περὶ παραγωγῆς καὶ συγγενείας, τὸ μὲν *άνά* δὲν ἀπαντᾶται, ὡς εἶπαμεν, παρὰ εἰς τὰς τέσσαρας μόνον προσημειωθείσας λέξεις, διορθουμένας καὶ τὰς τέσ-

σας· τὸ νὴ ἀπαντᾶται καὶ αὐτὸ εἰς ὀλίγας λέξεις, τὸ πλεῖστον ἐπικᾶς· μένει λοιπὸν τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν, λεγόμενον σερητικὸν Αλφα, μετὰ τοῦ δευτέρου, τὸ συνηθέστερον. Εἶναι δὲ καὶ περὶ τούτου παρατηρητέον· α'. ὅτι ὄχι μόνον συμφώνου, ὡς εἶναι ἡ κοινὴ γνώμη, ἀλλὰ καὶ φωνήεντος ἐπομένου ἀπαντᾶται ἂ καὶ ὄχι ἂν, ὡς ἄοινος, ἄϊστος, ἀηδής, κτλ. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως δυνάμει τοῦ ἀφανισθέντος διγάρματος (ἄφοινος, κτλ.)· ἀλλ' ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ ἄλλαι λέξεις, ἀρχίζουσαι σχεδὸν ὅλαι ἐξ ο, υ, ου, ω, ὡς ἀόρατος, ἄϋλος, ἄουτος (Ιλ. Σ, 536. ἐν δὲ Ιλ. Δ, 540, ἀνούτατος), ἄωρος, κτλ. β'. καὶ συμφώνου ἐπομένου ἀπαντᾶται ἄν, ὡς ἀμφασία (= ἀνφασία, ἀφασία)· οὕτω καὶ ἀννέφελος, τὸ ὁποῖον ὁμως δυνατόν νὰ ἔχη τὸν διπλασιασμόν τοῦ ἀμεταβόλου διὰ τὸ μέτρον. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα φαίνεται ἀπαράδεκτος ἡ παρ' ἡμῶν ἐπικρατήτασα γνώμη ὅτι τὸ ἂν εἰς τὸ ἀνάξιον, π. χ. εἶναι αὐτὸ τὸ σερητικὸν α, προσλαμβάνον διὰ τὴν εὐφωνίαν τὸ ν. Πολλῷ μᾶλλον τὸ σερητικὸν Αλφα ἔγινεν ἐκ τοῦ ἂν, κατ' ἀποβολὴν τοῦ ν.

§. 7. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀρχῆς καὶ χρήσεως τούτων· εἶναι δὲ ζητήσεως ἄξια καὶ τὰ περὶ ἐννοίας. Ἡθελε φανῆ κατὰ πρώτην πρὸςβόλην ὅτι ἡ ἀπόφασις εἰς τὸ κατηγορούμενον ἢ εἰς τὸ συνδεδετικὸν τιθεμένη εἶναι ἀδιάφορον, καὶ ἀποτελεῖ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐννοιαν, ὡς ὁ ἀνὴρ ἐστὶν ἄσοφος καὶ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἐστὶ σοφός, καὶ ὁμως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Τοῦτο δυνατόν νὰ ἀληθεύσῃ ἐπὶ δύο πραγμάτων ἀκριβῶς ἀντιδιακρουμένων καὶ μηδὲν ἐν τῷ μέσῳ τρίτον ἐχόντων, ὡς εἶναι ἡ νύξ καὶ ἡ ἡμέρα, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, ὁ κωφὸς καὶ ὁ ἄκωφος, κτλ. Τούναντίον ἐπὶ πάσης ἄλλης περιστάσεως ἔνθα ὑπάρχουσι πολλὰ τὰ ἀντιδιακρουόμενα εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἀληθεύσῃ τοῦτο· οὕτω, π. χ. ὅ,τι δὲν εἶναι μαῦρον δὲν ἔπεται ὅτι εἶναι λευκόν, διότι δυνατόν νὰ ᾔῃ κόκκινον, πράσινον, κτλ.

§. 8. Οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἠθικῶν ἐννοιῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα, εἶναι ἀδιάφορος ἡ χρῆσις τῆς μιᾶς ἢ ἄλλης ἀποφάσεως· διότι διὰ μὲν τῆς ἐν τῷ συνδεδετικῷ ἀποφάσεως ἐν τῇ κρίσει χωρίζεται τι ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ὡς θετικὸν ὑπὸ τοῦ νοῦς ἐννοούμενον· διὰ δὲ τῆς ἐν τῷ κατηγορουμένῳ ἀποφάσεως προσαπονέμεται καὶ προσκολλᾶται τι εἰς τὸ ὑποκείμενον ὡς ἀποφατικὸν ὑπὸ τοῦ νοῦς ἐννοούμενον. Διὰ τοῦ πρώτου ἐξηγεῖται ὅτι τὸ ὑποκείμενον δὲν ἔχει τὸ δεῖνα προσὸν ὡς κατηγορούμενον, ὁ Νικόλαος οὐκ ἐστὶ σοφός· διὰ τοῦ δευτέρου ἐξηγεῖται ὅτι τὸ ὑποκείμενον

ἔχει ὡς κατηγορούμενον τὸ δεῖνα προσόν, ἔσω ἔλλειμα ἢ πλεονέκτημα, ὁ Νικόλαός ἐστίν ἀναλφάβητος, ὁ ποιητής ἐστίν ἄπτωτος, ὁ θεός ἐστίν ἄπειρος. Μεταξὺ δὲ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου εἶναι πάντοτε διαφορά· ὁ μὲν οὐ σοφός δὲν ἔχει σοφίαν, ὁ δὲ ἄσοφος ἔχει ἀσοφίαν ἥτοι ἀμάθειαν· ὁ οὐκ ἀνδρείος δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ ἀνανδρος, ὁ οὐκ ἐπιμελής δὲν εἶναι κατ' εὐθείαν ἀμελής· καὶ χρειάζεται ὅχι ὀλίγον ἵνα φθάσωμεν ἀπὸ τὸν ὅχι προκομμένον εἰς τὸν καθ' αὐτὸ ἀπρόκοπον.

§. 9. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴμῃθα προσεκτικοὶ εἰς τὴν μετατροπὴν τῶν προτάσεων, καὶ δὲν πρέπει εὐκόλως νὰ λέγωμεν ὅτι τὸ οὐκ ἐστὶ κακός = ἐστὶν ἄκακος. Πολλὰ ὀλιγώτερον ὅτι τὸ οὐκ ἐστὶ κακός = ἐστὶν ἀγαθός· διότι δυνατόν νὰ μὴ ἔχῃ κακίαν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀγαθότητα ἢ ὁποῖα ὑποθέτει πάντοτε θετικόν τι· ὅθεν λέγεται παρὰ τῶν παλαιῶν «μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ὁ οὐ κακὸς κεῖται» καὶ μεταξὺ τοῦ φρονίμου καὶ ἄφρονος ὁ οὐκ ἄφρων.» Θυμασίως δεικνύεται τοῦτο εἰς τὸ (Θουκ. Α', 32) μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται· εἰδὲ μὴ, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια.

§. 10. Κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο ἀπανταχοῦ· διότι, ὅταν δὲν ᾔῃαι ἡμέρα, δὲν ἔπεται ὅτι εἶναι νύκτα· δυνατόν νὰ ᾔῃαι λυκαυγές. Ἡ καταφατικὴ κρίσις προσδιορίζει μόνον τί εἶναι, ἡ δὲ ἀποφατικὴ τί δὲν εἶναι. Ἀλλὰ συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι καὶ ἀλλαχοῦ· ἡ παράπολλή ἀκρίβεια εἶναι δυσπαρακολούθητος, καὶ εὐκόλως ἐκ τῆς ἐν τῷ μέσῳ κειμένης ἐννοίας γίνεται ἡ μετάβασις εἰς τὸ ἐν ἢ ἄλλο ἄκρον. Οἱ δὲ ἐνίοτε ἡ λιτότης αὕτη τῆς ἐρμηνείας μετατρέπεται εἰς αὐξήσιν, καὶ τὸ οὐκ ἐλάχιστος = μέγιστος, οὐκ ἀδυνατώτατος = δυνατώτατος (Θουκ. Α', 5), κτλ. τοῦτο εἶναι εἶδος ἀντιφράσεως ὁποῖας πᾶσα γλῶσσα ἔχει (ἴδε κατωτέρω §. 38, β').

§. 11. Εἶναι δὲ περίεργα ἐν τούτοις τὰ τῶν γλωσσῶν· διότι πολλὰς ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι συνίστανται εἰς θετικόν τι ἐκφέρουσι δι' ἀποφατικοῦ ὅρου, ὡς ἄπειρος, ἀθάνατος, ἀτελεύτητος, κτλ. καὶ πολλὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου κακίας αἱ ὁποῖαι ὑποθέτουσιν ἔλλειψιν ἐκφέρουσι διὰ θετικοῦ ὅρου· οὕτω, π. χ. ἐν ᾧ ὁ βλέπων καὶ ὁ ἀκούων ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ἀρετάς, ἡ γλῶσσα μόνον τὰς ἐναντίας τούτων κακίας ἐκφέρει διὰ θετικοῦ ὅρου, τυφλός, κωφός. Ωσαύτως τὴν κακίαν ἥτις μᾶς ἀναγκάζει νὰ λυπώμεθα διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἄλλου ἐξηγεῖ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ τοῦ θε-

τικοῦ ὄρου φθόνος ἢ φθονεῖν· δὲν ἔχει ὅμως τοιοῦτον διὰ τὴν ἀντίθετον ἀρετὴν, ὥς εἶναι παρὰ Γερμανοῖς τὸ *g'onne* = οὐ φθονεῖν. Ἡ ἐξέτασις διὰ ποῖον λόγον αἱ γλῶσσαι ἐβάδισαν τοῦτον τὸν δρόμον παραπέμπεται εἰς τοὺς Φιλοσόφους· ἡμεῖς ἐνταῦθα μένομεν εἰς ὅσα ἀνωτέρω εἶπαμεν (§. 1—8. Ἰδε καὶ Κεφ. Γ', §. 1—2).

Αποφατικὰ Μόρια τοῦ Συνδετικοῦ.

§. 12. Τὰ τοῦ συνδετικοῦ Αποφατικὰ Μόρια ἀναιροῦσιν ἐπὶ τῆς κρίσεως τὴν συνάφειαν μόνον τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον, ἥτοι ἀποτελοῦσιν, ὥς ἀλλαχοῦ εἶπαμεν, τὴν διάζευξιν (Κεφ. Γ', §. 1—2). Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ πολυθρύλλητα οὐ καὶ μὴ.

§. 13. Ολίγα μόρια τῆς Ἑλληνικῆς γλώτσης ὑπάρχουσι περὶ ὧν ἐγένεν εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους τόση καὶ τόση ἐρευνα ὅση περὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ, καὶ ὀλίγα, ὥς αὐτά, ἐν ᾧ ἐν τῇ θεωρίᾳ φαίνονται εἰς ὠραίους, φιλοσοφικούς, γενικοὺς κανόνας ὑποπίπτοντα, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἔπειτα παρεκτρέπονται τόσον πολὺ ὥς τῶν ἐνδεχόμενων πλείονες τῶν μαλθακωτέρων καὶ βαρυνομένων τὴν λεπτολογίαν νὰ ἤλθαν εἰς πειρασμὸν ἀμφιβολίας ἂν ὑπάρχει διόλου διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων Μορίων.

§. 14. Ἡ σαθερὰ καὶ ἀνεξαίρετος χρῆσις τοῦ οὐ ἐπὶ τῶν οὐ δύναμαι, οὐ θέλω, οὐ γράφω, κτλ. ἡ ἐπίσης σαθερὰ καὶ ἀνεξαίρετος χρῆσις τοῦ μὴ ἐπὶ τῶν μὴ θέλει, μὴ γράφει = θέλω ἢ κελεύω ἵνα μὴ γράφῃς δεικνύει προφανῶς ὅτι ἡ διαφορὰ εἶναι ἀναντιρρήτος. Ζητεῖται τώρα ἂν τοῦτο ἐφαρμόζεται ἀπανταχοῦ καὶ ἀνεξαίρετως· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ δύσκολον. Ἀλλὰ καὶ τισίντες ὅτι ἐσυγχύσθη μετέπειτα ἡ χρῆσις καὶ κατήντησεν ἐπὶ τινων σχεδὸν ἀδιάφορος, τοῦτο οὔτε παρὰδοξον ἤθελεν εἶναι, οὔτε ἀσυνείθισον· ἤθελεν εἶναι καὶ περὶ τούτων τῶν Μορίων, ὥς καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων, μορίων, πτωτικῶν καὶ ῥημάτων εἰς τὴν σύνταξιν. Οὔτε ἡ ἐξαίρεσις ἀναιρεῖ τὸν κανόνα, οὔτε ἡ κατάχρησις τὴν χρῆσιν, οὔτε ἡ ἀνακριβεία, ὥς πολλάκις εἶπαμεν, τὸ ἀκριβὲς τῆς ἐρμηνείας.

§. 15. Πολλοὶ τῶν Φιλολόγων μὲ θαυμάσιον τῷ ὄντι ζῆλον ἐπρωσπάθησαν νὰ ἀνάξωσιν ὅλας τὰς ἀπαντωμένας ποικιλίας ὑπὸ μίαν κοινὴν ἀρχήν, ἔχοντες ἀπανταχοῦ πρόχειρον τὸν λόγον τῆς χρήσεως τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ. Εγὼ δέ, ἀναγνώσας τὰ πλεῖστα τῶν περὶ τούτου γραφθέντων, πρέπει νὰ ὁμολογήσω ἀπροφασίζως ὅτι οὔτε τὴν θεωρίαν τοῦ Ἑρμάννου, ὅτι τὸ μὲν οὐ ἀποφάσκει τὸ πρᾶγμα, τὸ δὲ μὴ τὴν ιδέαν τοῦ πράγματος εὐρηκα σαθερῶς ἀπανταχοῦ ἐφαρμόσιμον, οὔτε τὰ μετέπειτα ἐναντία ταύτης

ὑπὸ Ἀρτουγγ γραφθέντα εὐρίσκω παραπολὺ σαφῆ, ὅσα μάλιστα ἀναφέρονται εἰς τὸ περὶ Πτώσεων αὐτοῦ σύγγραμμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχα ἀνὰ χεῖρας (ἴδε κατωτέρω §. 114—122). Παραπέμπων εἰς τὸ Δ. Π. τὴν ἀκριβεστέραν τοῦ πράγματος ἐξέτασιν ἀρκοῦμαι εἰς τὰ κυριώτερα ἐπὶ τοῦ παρόντος.

§. 16. Τὸ οὐ καὶ μὴ εἶναι τὰ δύο ἀπλᾶ ἀρνητικὰ μόρια τῶν Ἑλλήνων τοῦ δευτέρου εἴδους ἐκ τῶν ὁποίων συντίθενται τὰ ἄλλα σύνθετα, ὡς οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, κτλ. ὅθεν τὰ περὶ τῶν ἀπλῶν λεγόμενα ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν συνθέτων. Καὶ τὰ δύο ταῦτα μόρια συμφωνοῦσι κατὰ τοῦτο ὅτι σημαίνουσιν ἀπόφασιν ἢτοι ἄρνησιν, τὰ οὐ καλὰ καὶ τὰ μὴ καλὰ—ὁ οὐ πιστεύων καὶ ὁ μὴ πιστεύων—ὁ οὐκ ἐστὶ καὶ ὁ μὴ ἐστὶ, κτλ. διαφέρουσιν ὁμῶς, ὅτι ἄλλοῖα εἶναι ἢ φύσις τοῦ ἐνὸς καὶ ἄλλοῖα ἢ τοῦ ἄλλου, καὶ ἐπομένως ἔχουσιν ἑκάτερου.

§. 17. Τὸ οὐ μεταχειρίζονται οἱ Ἕλληνες εἰς ἐκείνην τὴν ἀπόφασιν ἢ ὁποῖα εἶναι ἀπόλυτος, δὲν ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλου καὶ εἶναι ἀντίθετος τῆς ἀπολύτου καταφάσεως· τὸ θέτουσι λοιπὸν εἰς τὰ ἔχοντα τὴν ἄρνησιν οἴκοθεν· τὸ μὴ ἐξ ἐναντίας μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἐξαρτωμένην ἄρνησιν ἢ ὁποῖα εἶναι ἀντίθετος τῆς ἐξαρτωμένης καταφάσεως, ἐπομένως εἰς τὰ δεχόμενα τὴν ἄρνησιν ἐξωθεν, ἐκ λόγου δηλ. ῥητῶς ἢ νοητῶς προηγουμένου, ὡς ἐπὶ ὑποθέσεως, σκοποῦ, βουλήσεως, ἐπιθυμίας, ἀπαγορεύσεως, ἐπιμελείας, μερίμνης, φόβου, κτλ. λέγομεν λοιπὸν γράφω, οὐ γράφω—ἐλήλυθα, οὐκ ἐλήλυθα· τούναντίον εἰ μὴ ἔλθῃς—ἵνα μὴ ἔλθῃς, κτλ. ὡσαύτως μὴ γράφε—μὴ ἔλθῃς, κτλ. Ἐκ τούτου ἔπεται προφανῶς ὅτι οἱ μὲν διὰ τοῦ οὐ λόγοι δυνατόν νὰ τεθῶσι καὶ καθ' ἑαυτούς, οἱ δὲ διὰ τοῦ μὴ ὑποθέτουσι πάντοτε σύνδεσιν πρὸς ἄλλο τι λεγόμενον ἢ νοούμενον.

§. 18. Τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα θέλομεν πρὸςπαθήσει νὰ ἐφαρμόσωμεν εἰς τὰς διαφόρους περιπτώσεις ἐνθα εἰσέρχεται ἡ ἄρνησις, ἀντεξετάζοντες τὴν χρῆσιν τῶν δύο τούτων μορίων.

I. Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Ρημάτων ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.

Τὸ οὐ ἐπὶ Οριστικῆς Ἐγκλίσεως.

§. 19. Τὸ οὐ τίθεται ἐπὶ Οριστικῆς Ἐγκλίσεως, ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ὅταν ἡ ἄρνησις, ὡς εἶπαμεν, ᾗται ἀπόλυτος, ἐξ οὐδενὸς προηγουμένου ἐξαρτωμένη, ὡς οὐκ ἔρχομαι, οὐκ ἐλεύσομαι, οὐκ ἐλήλυθα (ἴδε Ἰλ. Α, 29. 152. Β, 190, κτλ.).

Τὸ μὴ ἐπὶ Οριστικῆς Εγκλίσεως.

§. 20. Τὸ μὴ ἐπὶ τιαύτης περιστάσεως δὲν τίθεται οὐδέποτε εἰς τὴν Οριστικὴν Εγκλισιν. Τὸ (Αρις. Θεσμ. 19) μήτ' ἀκούω, μήθ' ὁρῶ; εἶναι Υποτακτικὴ. Περὶ τοῦ μὴ ἐπὶ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς ἴδε κατωτέρω (§. 26).

Τὸ οὐ ἐπὶ Υποτακτικῆς Εγκλίσεως.

§. 21. Τὸ οὐ τίθεται εἰς τὴν Υποτακτικὴν Εγκλισιν, ὅταν αὐτὴ ἐκλαμβάνεται εἰς τόπον τοῦ τῆς Οριστικῆς Μέλλοντος (Κεφ. ΚΖ', §. 9. η'), οἷον οὐ γάρ πω τοιοῦτους ἴδον ἄνέρας, οὐδὲ ἴδωμαι = οὐδὲ ἰδεῖν δυνήσομαι (Ιλ. Α, 262. Ἰδε καὶ Ιλ. Η, 197)· ἢ ἐπὶ δυνητικοῦ λόγου (Κεφ. ΚΖ', §. 38. 2.), οὐκ ἂν τοι χραίσμησι βίος (Ιλ. Α, 387).

Τὸ μὴ ἐπὶ Υποτακτικῆς Εγκλίσεως.

§. 22. Τὸ μὴ τίθεται εἰς τὴν Υποτακτικὴν Εγκλισιν καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς προεξηγηθείσας αὐτῆς χρήσεις, ὡς εἰ μὴ ἔλθω, ἵνα μὴ ἴδω, κτλ. ὡσαύτως μὴ ἴδῃς, μὴ εἴπῃς, κτλ. Ἀνάγονται δὲ ἅπασαι αὗται εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον (Κεφ. ΚΖ', §. 3. Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 53 — 54).

Τὸ οὐ ἐπὶ Εὐκτικῆς Εγκλίσεως.

§. 23. Τὸ οὐ τίθεται ἐπὶ Εὐκτικῆς Εγκλίσεως, ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ, ὅταν αὐτὴ ἐκλαμβάνεται εἰς τόπον τοῦ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς, ὡς οὐκ ἂν κρύψαιμι = οὐ κρύψω, ἢ εἰς τόπον μετριοτέρας ἀπαγορεύσεως καὶ ἀποτροπῆς, οἷον οὐκ ἂν δικάσαις = μὴ δικάσῃς (Κεφ. ΚΖ', §. 15. δ'. 2. §. 26). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ δυνητικοῦ λόγου, οὐκ ἂν γένοιτο, κτλ.

Τὸ μὴ ἐπὶ Εὐκτικῆς Εγκλίσεως.

§. 24. Τὸ μὴ τίθεται εἰς τὴν Εὐκτικὴν Εγκλισιν καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς προεξηγηθείσας αὐτῆς χρήσεις, ὡς εἰ μὴ γένοιτο, ἵνα μὴ γένοιτο, κτλ. Ἀνάγονται δὲ ταῦτα εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον (Κεφ. ΚΖ', §. 10. Ἰδε καὶ κατωτέρω ἐν §. 53 — 54). Ἡ καθαρὰ εὐκτικὴ ἔννοια ἀνάγεται εἰς τὴν ἀπόλυτον χρῆσιν (Κεφ. ΚΖ', §. 9), καὶ ὁρῶς δέχεται τὸ μὴ· διότι πάντοτε ὑπονοεῖται προηγουμένη ἢ θέλησις ἢ ἡ εὐχή, μὴ γένοιτο = βουλοίμην ἵνα μὴ γένοιτο — ἢ μὴ ζῶην (Αρις. Ιππ. 833)· οὕτω καὶ μὴ ὄφελος λίσσεσθαι (Ιλ. Ι, 698) — μὴ γὰρ ἐπὶ ξένης θανεῖν ἔχρηζες (Σοφ. Κ. 1712. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ἀνδρ. 1190). Θουμασίως δεικνύεται ἡ φύσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ σίχῳ

τοῦ Σοφοκλέους (Αντιγ. 686) — οὐ γὰρ ἂν δυναίμην, μήτ' ἐπισταίμην λέγειν = οὔτε ἤθελα ἤμπορέσει, μήτε ἤθελα ἐπιθυμήσει, κτλ.

Τὸ οὐ ἐπὶ Προστακτικῆς.

§. 25. Τὸ οὐ ἐπὶ Προστακτικῆς δὲν τίθεται οὐδέποτε· τὸ ἐκ Δημοσθένους ἀναφερόμενον οὐδεὶς τηλικούτος ἔστω παρ' ἡμῖν, κτλ. (Γραμ. Βουττμ. σ. 404, αὐτολεξεῖ ἀντιγραμμένον καὶ παρὰ Κρύμα (Γραμμ. σ. 309) εἶναι βέβαια σφάλμα, ἀντὶ τοῦ μηδεὶς· καὶ τὸ παράδειγμα εἶναι παραπεποιημένον ἐκ τοῦ παρὰ Δημοσθένει (Ολυμπ. Β', 5), κατὰ αἰτιατικὴν μετ' Ἀπαρεμφάτου ἐκφερομένου, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικούτον εἶναι παρ' ἡμῖν ὥστε, κτλ. Οτι δὲ καὶ εἰς τὴν φράσιν οἷσθ' ὡς ποιήσων (Κεφ. ΚΖ', §. 202 — 203), ἀποφατικῶς ἐκφερομένην, πρέπει νὰ τεθῇ οὐ (Αρτουγγ Β', 147), τοῦτο εἶναι τῆς ἀνωτέρω θεωρίας ἀναγκαῖον παρεπόμενον.

Τὸ μὴ ἐπὶ Προστακτικῆς.

§. 26. Ἡ Προστακτικὴ Εγκλισις φαίνεται εἰς τὸν λόγον συνήθως τιθεμένη ὡς ἀπόλυτος (Κεφ. ΚΖ', §. 29)· ἐπειδὴ ὁμως τὸ γράφε, λέγε, κτλ. εἶναι κατὰ συνεπτυγμένον τρόπον = βούλομαι ἵνα γράφης, κελεύω ἵνα λέγης, κτλ. διὰ τοῦτο ἀποφατικῶς ἢτοι ἀπαγορευτικῶς ἐκφερομένη ἡ Προστακτικὴ δέχεται τὸ μὴ, οἷον μὴ γράφε, μὴ λέγε, κτλ. μὴ βούλου με ἀναγκάσαι λέγειν ἐκεῖνο (Πλάτ. Φαίδρ. 236). Καὶ ὁ Μέλλων δὲ τῆς Οριστικῆς, ἐπὶ προστακτικῆς ἢ ἀπαγορευτικῆς ἐννοία· ἐκλαμβάνομενος, διὰ τὴν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθεῖσαν συγγένειαν (Κεφ. ΚΘ' §. 53), δέχεται τὸ μὴ· τοῦτο νῦν καὶ μηκέτ' ἄλλο μηδὲν ὀρχήσεσθ' ἔτι (Αριστ. Εἰρ. 329. Ἴδε καὶ Σοφ. Λῆ. 572)· τὸ παρ' Ομήρῳ (Ιλ Ο, 115) μὴ μοι νεμεσήσετε δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ Ὑποτακτικὴ, συνεσταλμένον ἔχουσα τὸ φωνῆεν.

*II. Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Οὐσιστιακῶν ὀνομάτων,
ἐνθα καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον.*

§. 27. Τὸ οὐ τίθεται ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, ἔξωσαν ὑποκείμενον, κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον, ὅταν, ἐκπληροῦν τὰ τοῦ σερητικοῦ α ἢ πλησιάζον τοῦλάχισον, ἀποτελῇ μίαν μετ' αὐτῶν ἔννοιαν, τὴν ἀντίθετον τῆς χωρὶς αὐτοῦ λέξεως, ὡς ἡ οὐκ ἐμπειρία = ἡ ἀπειρία ἢτοι ἀπειροσύνη, ἢ οὐ περιτείχισις = τὸ ἀπεριτείχισον ἢτοι ἡ ἀπεριτειχισία, ἢ περιτείχισις δηλ. ἡτις οὐκ

ἐγένετο· γράψας τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν (Θουκ. Α', 137. Ἰδε καὶ Γ', 95. Ε', 50) = τὴν ἀδιάλυσιν = τὸ ὅτι οὐκ ἐγένετο ἡ διάλυσις.

§. 28. Καὶ τὸ Απαρέμφατον εἰς τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ χρήσιν (Κεφ. ΚΗ', §. 93) πλησιάζει εἰς τὰ οὐσιαστικά· ὅθεν ἀνάγεται καὶ αὐτὸ εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν· ἤθελεν εἶναι λοιπὸν κανονικὸν εἰπεῖν τὸ οὐ πεισθῆναι αἵτιόν μοι τῶν κακῶν γέγονε· καὶ ὅμως, διὰ τὴν συγνοτέραν αὐτοῦ χρήσιν ἐν ἐξαρτήσει λόγου, ἐνθα ἀρμόζει τὸ μὴ, τίθεται συνήθως μὴ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς ἀπολύτου χρήσεως (ἴδε κατωτέρω §. 30).

Τὸ μὴ ἐπὶ Οὐσιαστικῶν ὀνομάτων ἔγθα καὶ
τὸ Απαρέμφατον.

§. 29. Τὸ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων, ὅταν δὲν ἐξηγῇται ἀπόφασις ἀπόλυτος, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ στριζομένη εἰς ἐξωτερικόν τι, ὡς εἶναι ἡ ὑπόθεσις, π. χ. καὶ ἐπομένως ἐξαρτωμένη, ὡς δεινὸν ἐστὶν ἡ μὴ ἔμπειρία (Αρισ. Εκκλ. 115) = εἰάν μὴ ὑπάρχῃ ἡ ἐμπειρία ἐστὶ δεινόν (ἴδε καὶ Αἰσχ. Ικ. 340.).

§. 30. Καὶ τὸ Απαρέμφατον δέχεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιστάσεως τὸ μὴ, οἷον τὸ μὴ γενέσθαι τῷ Θανείν ἴσον λέγω (Εὐρ. Τρω. 631) = εἰάν τις μὴ γένηται = τὸ νὰ μὴ γεννηθῇ τις. Ἀλλὰ καί, διὰ τὸν προεξηγηθέντα λόγον, τὴν δὲ σὴν ἁμαρτίαν τὸ μὴ εἰδέναι πρῶτον ἐκλύει κάκης (Εὐρ. Ιπ. 1335) = τὸ οὐκ εἰδέναι = τὸ ὅτι δὲν γνωρίζεις — τὸ δὲ ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι (Θουκ. Α', 41. Ἰδε §. 28).

III. Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Επιθέτων ἔγθα καὶ ἡ Μετοχή.

Τὸ οὐ ἐπὶ Επιθέτων.

§. 31. Ο αὐτὸς λόγος ἐπικρατεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ὅπουτος καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν· ὡς λέγεται ἡ οὐκ ἀπόδειξις, οὕτω καὶ ἡ οὐκ ἀγαθὴ πράξις — τὰ οὐ καλὰ ἔργα, τὰ οὐ σοφὰ βουλευματα, κτλ. τὰ ὅποια = τὰ ἔργα ἅπερ εἰσὶν οὐ καλὰ, τρόπον τινὰ τὰ ἄκαλα, τὰ βουλευματα ἅπερ εἰσὶν οὐ σοφὰ = ἄσοφα — καὶ ἄλλα ποιεῦντες οὐκ ὄσια (Ηρ. Δ', 146) = ἄνόσια — δασμόν οὐ σμικρὸν τίνει (Σοφ. Κ. 635) — τὸ τολμᾶν δ' ἀδύνατ' ἀνδρὸς οὐ σοφεῦ (Εὐρ. Ελ. 817)

= ἀσόφου — ἀμοιβὰς οὐ καλὰς — νόμους οὐ καλοὺς (Εὐρ. Ορ. 467. 891) — καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλή (Θουκ. 5, 61) — ὡς οὐκ ἀναγκαῖον (ὄν) τὸ κλέπτειν (Ξ. Κ. Π. Ε', α', 13) = περιττόν, *unnöthig*. Γερμ. κτλ.

§. 32. Ωσαύτως καὶ ἡ Μετοχή, ἐν τῇ ἀπολύτῳ αὐτῆς χρήσει (Κεφ. ΛΑ', §. 61 — 62) ἀνάγεται εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὰ ἐπίθετα κατηγορίαν· δέχεται τὸ οὐ, ὅταν καὶ κατ' ἀνάλυσιν ἤθελεν ἔχει τὸ αὐτό· καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ αὐτοὶ δυνάμενοι ἐπιβῆναι (Θουκ. Β', 25)· τοῦτο κατ' ἀνάλυσιν ἤθελεν εἶναι οἵτινες οὐκ ἠδύνακτο· ὅθεν οὐ δύναμαι = ἀδυνατῶ = *perqueo*. Ωσαύτως καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον, ὡς σοῦ δ' οὐ θελοῦσης κατθανεῖν (Εὐρ. Ἀνδρομ. 382) = ἀπαρνούμενης· ὅθεν οὐ θέλω = *nolo*· ὁ αὐτὸς λόγος ἐπικρατεῖ καὶ ὅταν ἡ Μετοχή ᾖ ὡς ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸς αὐτοῦ, ἂν καὶ τὰ ἐθέσαμεν (ἐνθα ἀνωτέρω) εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον, ὡς τῶν οὐ καλῶς ποιούντων — ὅτι ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέροισι βλάβπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε (Θουκ. Α', 33) — τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην (Λυσίας Ἀριστοφ. Χρημ. 1Δ').

Τὸ μὴ ἐπὶ Εἰσθετών.

§. 33. Τὰ Εἰσθετά δέχονται τὸ μὴ, ὡς καὶ τὰ οὐσιαστικά, ὅταν ἡ ἄρνησις σφριζέται εἰς ἐξωτερικόν τι, καὶ ἐπομένως ᾖ ἡ ἐξαρτώμενη, ὡς τὰ μὴ καλὰ ἔργα — τὰ μὴ σοφὰ βουλευμάτα, κτλ. ταῦτα δέ = τὰ ἔργα εἰάν μὴ ᾖ καλὰ, *che non siano* = τὰ ὅποια νὰ μὴ ᾖ καλὰ — μισῶν τὰ μὴ δίκαια (Εὐρ. Ἀνδρ. 668) — ἀνδρὶ μὴ σοφῷ (Εὐρ. Ἀδελφ. Ἀποσπ. 1Α') — οὐκ εὐλογεῖν χρὴ μὴ ἐπὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς (Εὐρ. Φ. 529) = μὴ καλῶς οὔσι = εἰάν μὴ ᾖ καλὰ — τῶν μὴ ἀναγκαίων ἠδονῶν (Πλάτ. Πολιτ. Θ', 571).

§. 34. Δέχεται δὲ καὶ ἡ Μετοχή τὸ μὴ, ὅταν καὶ κατ' ἀνάλυσιν ἤθελεν ἔχει τὸ αὐτό, οἷον ὁ δὲ μὴ ξυνιεῖς ἄμουσος (Πλάτ. Σοφιστ. 233) = εἴ τις μὴ ξυνίησιν — οὐ γὰρ αὐτοὶ πάλιν ἐγίγνοντο, μὴ οὔσαι (Πλάτ. Φαίδ. 70) = εἰ μὴ ᾖσαν — νοσοῦντι δὲ πᾶν ἠδὲ τὸ μὴ ἀντιτεῖνον (Πλάτ. Φαίδ. 238). Ωσαύτως καὶ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον = θεῶν μὴ βλαπτόντων = εἰ μὴ βλάπτουεν ἢ = εἰάν μὴ βλάπτωσι — μήτε εὐεργεσίας μεγάλης, μήτε ξυμμαχίας προσφειλο-

μένης (Θουκ. Α', 32) — μὴ κατηγορήσαντες Αἰσχίνου (Δημ. περὶ Στεφ. ΙΒ')· οὕτω καὶ ὡς ἀντικείμενον· τοῦ μὴ ἐτοίμου ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦ μὴ παρόντος (Πλάτ. Συμπ. 200)· — διδασκέ με, ὡς μὴ εἰδότη' αὐτὸν μηδέν (Σοφ. Κ. 1154). Εὐκόλως λοιπὸν ἐννοεῖται ἡ διαφορὰ μεταξὺ εἰς τὸ οὐ οὐ πιστεύων καὶ ὁ μὴ πιστεύων, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον = ὅστις οὐ πιστεύει, τὸ δὲ δεύτερον = εἴαν τις μὴ πιστεύῃ — Αλκιβιάδης οὐδὲν κεκτημένος = ὅστις οὐδὲν κέκτηται, καὶ Αλκιβιάδης μηδὲν κεκτημένος = εἰ μηδὲν κέκτηται. Οὕτω καὶ εἰς τὸ περίφημον τοῦ Ξενοφῶντος (Λυ. Δ', δ', 15) οὗτος γὰρ ἐδύκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεύσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα.

§. 35. Ἐπὶ Ἐπιθέτων καὶ Μετοχῆς θέλουσιν ὅτι τὸ μὴ εἶναι τὸ κατ' αὐτὸ αἰτιολογικόν· οὕτω, π. χ. οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς μὴ καλοῖς βουλευμασιν οὐδ' ἐλπίς (Σοφ. Τραχ. 725) — ἐν τοῖς βουλευμασιν ἅπερ οὐ καλὰ, καὶ διότι οὐ καλὰ· ἐν ᾧ τὸ οὐ καλοῖς ἠθέλεν εἶναι = ἅπερ οὐ καλὰ, χωρὶς ἄλλης παρεσχέσεως (Θείρχ. Ἑλλην. Γραμμ. 540) — τὸ μὴ μυθῶδες ἀτερπέστερον (Θουκ. Α', 22) = ὅσον ὀλιγώτερον μυθῶδες, τόσον ἀτερπέστερον (Ἀριστεύγ. Β', σ. 129). Ωσαύτως σοὶ δὲ συγγνώμην λέγειν τάδ' ἐστίν, μὴ πάσχουσιν, ὡς ἐγώ, κακά (Εὐρ. Μ. 814) — ὥπως ἀφανῆς δὴ εἴη ἡ φυλακή, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός (Θουκ. Δ', 67). Κατὰ ταῦτα λοιπὸν καὶ τὸ παρὰ Δημοσθένει (Περὶ Στεφάνου ΜΗ') ἦν δέ (Φίλιππος) οὐτ' ἐν τῇ θαλάττῃ κρείττων τότε ὑμῶν, οὐτ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατός, μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούτων, μήτε Θηβαίων διϊέντων, ἐνθα τίθεται, κατὰ τὸν Βουττμᾶννον, τὸ μὴ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς σύγκυσεως, ἵνα μὴ ἀναφερθῇ, διὰ τοῦ οὗ, κατὰ συνέχειαν, εἰς τὸν πρῶτον λόγον, καὶ γένῃ = ὁ Φίλιππος οὐκ ἦν δυνατός ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν, οὔτε εἰ οἱ Θετταλοὶ ἠκολούθουν, οὔτε εἰ οἱ Θηβαῖοι διῆσαν, κτλ. ἠθέλεν εἶναι κατὰ πᾶσαν τὴν ἐκτασιν κανονικώτατον = ἐπειδὴ, κτλ. Καταλαμβάνω ὅτι, κατὰ τὰ προηγούμενα, ἐξηγοῦνται πολλὰ φαινόμενα ἀντιβαίνοντα· ὅτι, π. χ. τὸ οὐχ ἐλόντες (Θουκ. Α', 61) = ἀποτυχόντες· τὸ οὐκ ἀξιώσαντες (Θουκ. Α', 102) = ἀπαξιώσαντες· τὸ οὐ παρουσῶν (Θουκ. Α', 49) = ἀπουσῶν — ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ (Πλάτ.

Φαιδ. 63) ἀδιαφορῶν, κτλ. ἀλλὰ καὶ οὕτω μένουσι καὶ ἐνταῦθα πολλὰ τὰ ἐξυμάλισσα (ἴδε Δ. Π.).

IV. Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Ἐπιρρήμάτων.

§. 36. Καὶ ἐπὶ τῶν Ἐπιρρήμάτων ἐπικρατεῖ ὁ αὐτὸς λόγος οὐ καλῶς = ἀκάλως — οὐ σοφῶς = ἀσόφως — μὴ καλῶς = ἐὰν μὴ ἢ καλῶς = *se non fosse bene*· οὕτως οὐκ εὐσεβῶς καὶ μὴ εὐσεβῶς, οὐ δικαίως καὶ μὴ δικαίως, κτλ. οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο — οὐκ ὀρθῶς οἶονται — οὐκ εἰκύντως — οὐχ ὁμοίως — οὐ ραδίως (Θουκ. Α', 2. 20. 37. 49) κτλ. — μὴ καλῶς εὐεργετεῖν (Εὐρ. Ἰππ. 694. Τρ. 402).

§. 37. Καὶ μέχρι μὲν τούτου ἔχει καλῶς· ἡ ἀπύλutos καὶ ἐξαρτωμένη ἄρνησις παρατηρεῖται, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα, καὶ σώζεται ὁ κανὼν· εἰς τὸ οὐ γράφω, κτλ. εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἄρνησις δὲν ἔρχεται ἐξωθεν, καὶ τοῦναντίον εἰς τὸ μὴ γράφε, κτλ. ὁ οὐ πιστεύων παρίσταται ὡς ἄφ' ἑαυτοῦ ἔχων τὸ προσὺν τῆς ἀπιστίας, καθὼς ὁ ἄφοβος καὶ ἄοκνος τὸ τῆς ἀφοβίας καὶ ἀοκνίας, κτλ. ἐπομένως καὶ μόνον του τίθεται εἰς τὸν λόγον· τοῦναντίον ὁ μὴ πιστεύων = ἐὰν μὴ ἢ πιστεύων· τὸ πρῶτον καθ' Ὀριστικὴν ἤθελεν εἶναι οὐ πιστεύει· τὸ δεύτερον εἰ μὴ πιστεύει, κτλ. Δυσκολώτερον ὁπωσοῦν ἐφαρμόζεται τοῦτο εἰς τὰ οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα· ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτα κρατεῖ ὁ αὐτὸς λόγος· ἡ οὐκ ἐμπειρία παρίσταται ὡς ἰδιότης καθ' ἑαυτὴν ὑπάρχουσα καὶ οἴκοθεν ἐπομένως ἔχουσα τὴν ἀπόφασιν, ὡς ἡ ἀμετρία, ἡ ἀναλγησία, κτλ. τοῦναντίον ἡ μὴ ἐμπειρία. Κατὰ ταῦτα ἐξηγοῦνται καὶ τὸ ἐν οὐ καιρῷ πάρει (Εὐρ. Βάκχ. 1286) — τὸ μὴ θρασύ — τὸ μὴ μυθῶδες (Αἰσχ. Ἰκ. 329. Θουκ. Α', 22), κτλ.

§. 38. Εἶναι δὲ ἀναγκαῖον πρὸς πληρετέραν κατάληψιν τῶν μέχρι τοῦδε καὶ εὐκολωτέρων τῶν ἐπομένων νὰ σημειωθῇ· α'. ὅτι πολλάκις παραλλήλως μὲ τὸ οὐσιαστικὸν τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ οὐ τίθεται καὶ ἄλλο οὐσιαστικὸν τὸ ὁποῖον, θετικῶς ἢ διὰ τοῦ σερητικοῦ Ἀλφα συνθεμένον ἐκφερόμενον, παρέχει ἔννοιαν ἀνάλογον, καὶ ἀμφότερα χρησιμεύουσιν εἰς ἀμοιβαίαν διασάφησιν· οὕτως ἐπὶ κακουργία καὶ οὐκ ἀρετῇ (Θουκ. Α', 37) — δι' ἀπειροσύναν κούκ ἀπόδειξιν (Εὐρ. Ἰππ. 195)· ἐνθα τὸ ἀπειροσύναν δεικνύει ὅτι καὶ τὸ οὐκ ἀπόδειξιν = ἀναποδείξιαν, κτλ. ὡσαύτως ἀδύνατοι καὶ οὐχ ἱκανοί (Πλάτ.

Ιππ. Μ. 281) — διὰ τὰς ἀφράκτους τε οἰκήσεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους (Θουκ. Α', 6) β'. ὅτι ἐπὶ τινων ῥημάτων, τῶν λεκτικῶν καὶ δοξαστικῶν ἐξαιρέτως, τὸ οὐ τρέπει τὴν ἔννοιαν εἰς τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενον, ὡς οὐ φημι = ἀρνοῦμαι — οὐκ ἔω = κωλύω — οὐκ ἀξιῶ = ἀνάξιον ἡγοῦμαι (ἴδε Ιλ. Ε, 256. Η, 427. Θουκ. Α', 102. Ξ. Κ. Π. Α', γ', 10, κτλ.). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ μορίων, ὡς οὐ πάνυ = οὐδαμῶς, οὐχ ἥσσον = μᾶλλον, οὐχ ἥκιστα = μάλιστα (Θουκ. Α', 8. 23, κτλ.). γ'. ὅτι τὸ μόριον οὐ ἐνίοτε δὲν ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν λέξιν πρὸ τῆς ὁποίας κεῖται, ὡς ἐς οὐ βροτείαν (Εὐρ. Ρ. 928) = οὐκ ἐς βροτείαν — οὐκ ὠμός ἔσει (Εὐρ. Ιππ. 1264). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ (Εὐρ. Εκ. 517) καίπερ οὐ λείξων φίλα = ἄφιλα = δυσάρεστα.

V. Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Ῥημάτων ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου.

§. 39. Κατὰ γράμμα λαμβανομένου τοῦ ἀνωτέρω κανόνος, ὅτι τὸ μὲν οὐ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀπολύτως, τὸ δὲ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξαρτωμένως ἀποφασκομένων, ἔπρεπε νὰ ᾗται τελειωμένος καὶ ὁ περὶ τούτου λόγος, μὲ τὸ συμπέρασμα ὅτι, παρὰ τὰς προηγουμένας περιστάσεις καθ' αἷς ἰδιάζει τὸ οὐ, εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς καθ' αἷς εἶναι ὁποιαδήποτε σύνδεσις ἣτις ὑποθέτει ἐξάρτησιν, τίθεται τὸ μὴ. Καὶ ὥμως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω καὶ λοιπὸν χρήζει διασαφήσεως.

§. 40. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 24) εἶδαμεν ὅτι ἡ Εὐκτική Εγκλισις ἐπὶ τῆς καθαρᾶς εὐκτικῆς ἐννοίας, τὴν ὁποίαν ἐθέσαμεν εἰς τὸν ἀπόλυτον λόγον (Κεφ. ΚΖ', §. 9 — 10), δέχεται τὸ μὴ καὶ ὅχι τὸ οὐ· τούναντίον τὰ οὐ κρύψαιμι, κτλ. τὰ ὁποῖα ἀνάγονται εἰς τὸν δυνητικὸν λόγον ὅστις καὶ αὐτὸς ἀνάγεται εἰς τὸν ὑποθετικὸν κατὰ παράλειψιν τῆς ὑποθέσεως (Κεφ. ΚΖ', §. 9) δέχονται τὸ οὐ (§. 23). Τοιαύτας τινὰς παραλλαγὰς παρατηρήσαμεν καὶ ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου (τὸ μὴ πεισθῆναι, κτλ.), καὶ ἐπὶ Μετοχῆς ἡ ὁποία βαίνει ἐν γένει κατὰ τὴν ἰσοδύναμον αὐτῆς ἀνάλυσιν, κτλ.

§. 41. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι ἀνωμαλῖαι ὅπως οὖν δυσκολώτεραι. Πρὸς ἐξημάλισιν τούτων καὶ τῶν τοιούτων σημειωτέον· α'. ὅτι ἡ σύνδεσις καὶ ἐπομένως ἡ ἐξάρτησις εἶναι διττή, ἐσωτερικὴ ἢτοι ἐνδόμυχος, καθ' ἣν ἡ μία ἔννοια κρέμαται ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ἄλλην, καὶ συναναιρεῖται ἀναιρουμένης ἐκείνης, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ λαλοῦντος ἢ γράφοντος· καὶ

ἐξωτερικῇ ᾗτοι ἐπιπλοκῇ μόνον χάριν, καθ' ἣν ἡ μία ἐννοία τίθεται μὲν ἐν συνδέσει καὶ συνοδίᾳ τῆς ἄλλης, δὲν κρέμαται ὁμῶς ἀπολύτως ἐξ αὐτῆς, ὅθεν δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ καθ' ἑαυτήν· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ μανθάνω, ἵνα σοφὸς γένωμαι ἡ σοφία κρέμαται ἀπολύτως ἀπὸ τὴν μάθησιν· ὁμοίως εἰς τὸ ἔπεισαν αὐτοὺς μὴ νεωτερίζειν· εἰς δὲ τὸ ἀγγέλλουσιν ὅτι ἀφέστηκε Μεγάρα ἡ ἀπόσασις τῶν Μεγάρων δὲν κρέμαται ἐκ τῆς ἀγγελίας· τοῦτο = ἀφέστηκε Μεγάρα, καὶ λέγουσι τοῦτο (Κεφ. ΚΖ', §. 27). Ἐν ᾧ λοιπὸν ἐπὶ τινων μὲν φαίνεται οὐνδεσις χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ, ἐπὶ ἄλλων, ὑπάρχουσα, λανθάνει, κτλ. ὥς μὴ εἶπω; = θούλει ἵνα μὴ εἶπω; (Κεφ. ΚΖ', §. 3), κτλ. Τὴν περαιτέρω τούτων ἐξέτασιν ζήτει ἐν τῷ Δ. Π.

§. 42. Δεύτερον πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὸ ἀνωτέρω ρηθέν, (§. 38. β'), ὅτι τὸ οὐ φάσκω = ἀρνεῖμαι· ὅθεν εἰμὲν ἀπαντηθῇ εἰάν οὐ φάσκη, ἀντὶ εἰάν μὴ φάσκη, δὲν ἤθελε μάχεται εἰς τὸν κανόνα· διότι τοῦτο = εἰάν ἀρνηται· τρίτον πρέπει νὰ ἔχωμεν κατὰ νοῦν ὅτι πολλάκις δύο κῶλα ἀντίθετα, παραλλήλως τιθέμενα εἰς τὸν λόγον, πρὸς μείζονα ἐνδειξιν τῆς ἀντιθέσεως, ἔλκουσιν ἐκ τοῦ ἀναφορικοῦ τὴν ἀρνησιν εἰς ἑαυτά, ὥς ἦν γε οὐ τὸν προὔχοντα δοκεῖν δεῖ τηρεῖν, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους, πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα (Θουκ. Α', 39). Τοῦτο δέ, ἂν δὲν ᾗναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ἀνωτέρω σημειωθέν (§. 38. α'), εἶναι βέβαια παρεπόμενον ἢ προσόμοιον. Κατὰ ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ἐξηγῶνται καὶ ἄλλα χωρία ἀνάλογα ἐνθα παραλείπεται τὸ ἐπόμενον παράλληλον κῶλον, ὥς ἡ κατθανεῖ, Ἑλλήνων πεφυκώς, οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί (Εὐρ. Ἑλ. 446) = οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί, ἀλλὰ θάνατος. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ μὴ ἀναφορικῶν λόγων, ὥς χρῆν δ' αὐτόν οὐχ ὅπλοισι τὰς διαλλαγὰς ποιεῖσθαι (Εὐρ. Φ. 518) = οὐχ ὅπλοις, ἀλλὰ δίκαις. Τούτων οὕτω προταχθέντων τὰ ὅποια ἔχουσι μεγάλην ῥοπὴν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ οὐ καὶ μὴ, ἐμβαίνομεν εἰς τὴν ὅσον περίεργον τόσον δύσκολον, δυσπραγμάτευτον καὶ ἀκανθώδη ταύτην ζήτησιν.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ λόγου
ἐξαρτωμένου ἐν γένει.

§. 43. Ἡ Οριστικὴ Εγκλίσις τίθεται, ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου, ἐπὶ χρόνου, αἰτίας, ἀναφορᾶς, διηγήσεως, ἀγγελίας καὶ τῶν

τοιούτων, καὶ ἐπὶ ὑποθέσεως (Κεφ. ΚΖ', §. 36, κτλ.). Κατὰ ταῦτα θέλομεν ἀντεξετάσει τὴν χρῆσιν τῶν οὐ καὶ μή, ἀρχίζοντες ἐκ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐκ τοῦ μή ὕπερ τὸ συνηθέστερον.

Τὸ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ ὑποθέσεως.

§. 44. Ἐπὶ ὑποθέσεως δέχεται ἡ Οριστικὴ Εγκλίσις ἐν τῇ προτάσει ἐν γένει τὸ μή, ὡς εἰ μὴ ἰατροὶ ἦσαν, κτλ. — εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης αὖ ἤμην — οὐκ αὖ προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν (Απομν. Α', α', 5) — καί μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκειν αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος αὖ γενέσθαι (Πλάτ. Πολιτ. Α', 336) — εἰ μὴ ἔφθασαν (Θουκ. Γ', 61) — εἰ μὲν μή εἰσιν ἢ μηδὲν αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπίνων μέλει (Πλάτ. Πολιτ. Β', 365) — εἰ μὴ κρατήσομεν — εἰ μὴ δυνήσονται (Θουκ. Α', 81. Απομν. Α', β', 52).

§. 45. Τὸ αὐτὸ τίθεται καὶ ἐπὶ ἐξαιρέσεων καὶ περιορισμῶν, οἷον οὐδέ τις ἄλλος γίγνεται ἔπειτα ἀνέμων, εἰ μὴ Εὐρύς τε Νόρος τε (Οδ. Μ, 325) — οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλυνον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχὺ — ἀπεγίγνετο δὲ οὐδὲν τοῦ στρατοῦ, εἰ μὴ τι νόσῳ — καὶ ἦσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι, κτλ. (Θουκ. Α', 118. Β', 98. Δ', 67), τὸ ὅποιον ἐκφέρεται καὶ πληρέστερον διὰ τῶν πλήν εἰ μὴ, χωρὶς εἰ μὴ, ἐκτός εἰ μὴ, κτλ. οὕτω καὶ εἰ μὴ εἴ τι (Θουκ. Α', 17) — εἰ μὴ ὅ,τι, κτλ. καὶ διὰ Μετοχῆς, εἰ μὴ τι κερδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην; (Εὐρ. Μ. 369), κτλ. Ταῦτα δὲ πληγάζουσιν ἐκ τινος παραλειπτικῆς χρήσεως τοῦ εἰ μή, τῆς ὁποίας ἀνωτέρω ἐφέραμεν παράδειγμα (Κεφ. ΛΔ', §. 18) Ὡς ἐκεῖνο τοῦ Πλάτωνος, εἶναι καὶ τὸ εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν (Θουκ. Β', 18) — εἰ μὴ ἐκωλύοντο. Ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ εἰ δὲ μή, ὡς εἰ μὲν θανοῦμαί γ'· εἰ δὲ μή, οὐ λείψω (Εὐρ. Ἀνδρ. 253). Τοῦτο τὸ εἰ δὲ μή ἀπαράλλακτον ἐσώθη καὶ παρ' ἡμῖν· τὸ δὲ εἰ μὴ, ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω χρήσεως, κατὰ παράλειψιν τοῦ εἰ (Κεφ. ΛΔ', §. 18).

Τὸ οὐ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ ὑποθέσεως.

§. 46. Τὸ οὐ δέχεται ἡ Οριστικὴ Εγκλίσις ἐπὶ ὑποθέσεως εἰς ἐκείνας τὰς περιστάσεις καθ' αἷς· ἡ ἄρνησις δὲν πίπτει εἰς ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν λέξιν μετὰ τῆς ὁποίας συνδεομένη ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν τὴν ἀντίθετον (§. 27. §. 31. §. 38. §. 42)· εἴπερ

γὰρ φθονέω τε καὶ οὐκ εἰῶ (Ιλ. Δ, 55) = κωλύω — εἰ-
 δέ τοι οὐ δώσει (Ιλ. Ω, 296) = εἰ δὲ ἀπαρνήσεται — εἰ δ'
 οὐ μοι πέπρωται ἐς Ἑλλάδα γαῖαν ἰκέσθαι (Απολλ.
 Ρόδ. Α', 904. Ἰδε καὶ Γ', 511) — εἰ τοὺς θανόντας οὐκ ἔας
 θάπτειν (Σοφ. Αἰ. 1131) = κωλύεις — εἰ οὐκ ἐθελήσεις
 (Ηρόδ. Ζ', 10. Ἰδε καὶ Γ', 9) — εἰ οὐκ ἠθελήσαμεν (Θουκ.
 Γ', 55, κτλ.) — εἰ οὐ μαχεῖται (Ξεν. Αν. Α', ζ', 18)
 — εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν (Λυσίας κατὰ Αγορ. ΕΒ'. Ἰδε
 κατωτέρω §. 70 — 71. §. 117 — 122).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ χρόνου.

§. 47. Τὸ μὴ τίθεται ἐπὶ χρόνου ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει,
 ὅταν ἰσοδυναμῇ μὲ ὑπόθεσιν, καί, τούναντίον, τίθεται τὸ οὐ ὅταν
 ἐξηγητῇ καθαρώς ὁ χρόνος· ὅτε μὴ ἦν = εἰ μὴ ἦν — ὅτε
 οὐκ ἦν = καθ' ὃν χρόνον οὐκ ἦν. Τὸ ἀντίθετον τοῦ πρώτου ἠθέλεν
 εἶναι εἰ ἦν, τὸ τοῦ δευτέρου ὅτε ἦν· οὕτω καὶ ὅτ' οὐκ
 ἠθέλετε (Εὐρ. Βάκχ. 1340) — Νύμφαι μὲν χαίρουσιν,
 ὅτε δρύας ὕμβρος ἀέξει· Νύμφαι δ' αὖ κλαίουσιν,
 ὅτε δρυσὶν οὐκ ἔτι (εἰσί) φύλλα (Καλλίμ. Ὑμν. Δήλ.
 84 — 85) — ὅτε μὴ αὐτός γε κελεύει (Ιλ. Ε, 248), ἔνθα
 ἄλλοι γράφουσι κελεύοι· καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῶν τοιούτων τίθεται
 Εὐκτική· ὁ δὲ Θείρσχιος τὸ τρέπει εἰς Ὑποτακτικὴν κελεύη.
 Παραλειπτικὸν δὲ τὸ (Ιλ. Π, 227) οὕτε τέω σπένδεσκε
 θεῶν, ὅτε μὴ Διὶ πατρί = εἰ μὴ Διὶ πατρί· κυρίως δὲ = ὅτε
 μὴ σπένδεσκε Διὶ πατρί.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ αἰτίας.

§. 48. Επειδὴ εἰς τὴν αἰτιολογίαν μᾶλλον παρὰ ἀλλαχοῦ θεω-
 ρεῖται συνάφεια, καὶ ἐπομένως εἶναι ἐσωτερικὴ σύνδεσις μεταξὺ
 αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει, κατ' ἀκριβῆ ἀκολουθίαν τῶν
 ἡγουμένων, νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐπὶ μὲν ἐσωτερικῆς καὶ ἀληθινῆς
 αἰτίας ἀρμόζει τὸ μὴ, καὶ μόνον ἐπὶ ἐξωτερικῆς καὶ τυχαίας
 τὸ οὐ· ὅθεν ὡς τοιοῦτον δέχεται ὁ Αρτουγγ τὸ (Ιλ. Φ. 95)
 μὴ με κτεῖν· ἐπεὶ οὐχ' ὁμογάστριος Ἐκτορός εἰμι,
 κτλ. ὅχι σύμφωνα μὲ τοὺς περὶ Βουττμᾶννον καὶ Μαθίαν·
 τούναντίον τίθεται, κατ' αὐτόν, τὸ μὴ εἰς τὸ (Πλουτ. Θησ. ΚΗ',
 Κορ.) ἐπεὶ μηδὲν ἀντιπίπτει παρὰ τῶν ιστορι-
 κῶν τοῖς τραγικοῖς· ὡσαύτως καὶ παρὰ Λουκιανῷ (Θ. Δ.)
 οἷα ἐποίησεν ἡ Ἔρις παρὰ τῷ δείπνῳ, διότι μὴ καὶ

αὐτῇ ἐκλήθη εἰς τὸ συμπόσιον· ἔνθα ἐξηγεῖται, κατ' αὐτόν, ὅχι μόνον τὸ αἷτιον καὶ αἰτιατὸν ἀλλὰ καὶ ὁ βαθμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῆς αἰτιολογουμένης πράξεως, τὸ ὅποιον, ὅσον ἐγὼ ἐννοῶ, δηλοῖ ὅτι τὸ ἐν βαίνει ἀκριβῶς κατὰ λόγον τοῦ ἄλλου· καὶ τοῦτο εἶναι βέβαια χαρακτηρ τῆς ἀληθινῆς αἰτιολογίας. Ἀλλὰ διάφορα περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἄλλοι φρονοῦσι, καὶ εἶναι πολλὰ τὰ παρατηρητέα. Πρέπει δὲ πρὸ πάντων, ἵνα ἐλαττωθῶσιν αἱ δυσκολίαι, νὰ χωρισθῇ ἐκ τούτων ἡ περίσσις ὅταν ἔπεται ἡ αἰτιολογία διὰ τοῦ γάρ, ὡς οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται (Θουκ. Α', 34)· ἔπειτα, συμφώνως μὲ τὰ προηγούμενα, πρέπει εἰς τὸ (Ιλ. Α, 114) ἐπεὶ οὐ ἐθέν ἐστι χερείων τὸ οὐ χερείων νὰ ἐκληφθῇ = ὁμοία· διότι τυχαία αἰτιολογία ἐνταῦθα δὲν ἀρμόζει· εἰς τὸ (Οδυσ.[N, 130) ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσιν, Φαίηκες, τὸ οὐ τίουσι νὰ ἐκληφθῇ = ἀτιμάζουσι, κτλ. Ἀλλὰ καὶ οὕτω μένουσι πολλὰ τὰ ἐξομαλίσέα, ἵνα ἰσχύῃ κατὰ πάντα ὁ κανὼν (ἴδε Δ. II.).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ ἀναφορᾶς.

Τὸ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ ἀναφορᾶς.

§. 49. Επειδὴ τῶν ἀναφορικῶν λόγων τὸ ἀναφορικὸν κῶλον ἐξήρτηται ἐκ τοῦ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, διὰ τοῦτο, κατὰ τὰ προηγούμενα, ἀρμόζει τὸ μὴ· καὶ ὧντως αὐτὸ τίθεται, ὡς κωφὸς ἀνὴρ τις, ὃς Ηρακλεῖ στόμα μὴ παραβάλλει (Πίνδ. Π. Θ', 87)—ὦ δύστανά γένη βροτῶν οἷς μὴ μέτριος αἰὼν (Σοφ. Φ. 178)—ὅσοι μὴ διαρκῇ εἶχον χώραν (Θουκ. Α', 15 — ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἐστι ἰδέειν, τὰ μὴ τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν (Ηρ. Α', 32) — μέλλουσι γὰρ σ' ἐνταῦθα πέμψειν, ἔνθα μὴ ποθ' ἡλίου φέγγος προσόψει (Σοφ. Ηλ. 379).

§. 50. Εἰς πάντα τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα περιέχεται ὑπόθεσις, τέλος, ἢ ἄλλο τι ἐξωτερικὸν ἐν γένει ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ κῶλον τὸ ἔχον τὸ μὴ (§. 17)· οὕτω, π. χ. τὸ τοῦ Πινδάρου = εἴ τις μὴ παραβάλλει· τὸ τοῦ Σοφοκλέους = εἴ τισι μὴ ἐστι· τὸ τοῦ Θουκυδίδου = εἴ τινες μὴ εἶχον· τὸ τοῦ Ηροδότου = καὶ εἴ περ τις μὴ θέλει = καὶ μὴ θέλων· τὸ ἐκ τῆς Ηλέκτρας τοῦ Σοφοκλέους = ἵνα μὴ ποτε ἡλίου φέγγος προσίδῃς (ἴδε καὶ Σοφ. Ηλ. 436). Επειδὴ δὲ

ἐν τούτοις ἐξηγείται ὅχι τὸ πρᾶγμα καθ' αὐτό, ἀλλ' ἡ ἰδέα καὶ ὁ σκοπὸς τῶν πεμπόντων, διὰ τοῦτο ἀρμόζουσιν ἐξαίρετα καὶ εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Ερμάννου ὅσις καὶ ταῦτα καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ μὴ ἀνάγει εἰς τὸ ἐξ ὑποκειμένου. Τοιαῦτα καὶ τὰ μηδὲ τοὺς περὶ τούτων ζητοῦντάς τι λέγειν, περὶ ὧν μηδεὶς πρότερον εἶρηκεν—βουληθεὶς τοιοῦτον μνημεῖον καταλιπεῖν, ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστίν (Ισ. Παν. Α'. ΚΕ'. Κορ.). Ἦθελεν εἶναι λοιπὸν παρ' ἡμῖν τὸ μὲν ὃ οὐκ ἐστὶ=τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι, τὸ δὲ ὃ μὴ ἐστὶ=τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ᾖναι=*che non sia* ἢ *che non fosse*.

§. 51. Καὶ αἰτία δὲ περιέχεται ἐν τοῖς τοιούτοις, ὡς, ὦ μελέα ψυχά, ὅς μὴδ' οἶνοχύτου πόματος ἦσθη δεκέτη χρόνον (Σοφ. Φ. 713)· ἐνθα περιέχεται καὶ τὸ αἷτιον τῆς ταλανίσεως=ὅς οὐκ ἦσθη, καὶ διότι οὐκ ἦσθη. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ (Παυσ. Θ', α', 3) καὶ σφᾶς αὐτίκα οὐ τὴν εὐθειᾶν ἀπὸ τῶν Θηβῶν, τὴν δὲ ἐπὶ πεδιάδα ἦγε, ἢ μὴδὲ σκοπὸς ἐτέτακτο. Ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι περὶ θετικοῦ καὶ ἱστορικοῦ πράγματος, δὲν ἀρμόζει εἶναι τὸ Ερμάννειον ἐξ ὑποκειμένου, ὡς παρατηρεῖ ὁ Αρτουγγ' μένει λοιπὸν αἰτίου ἐξήγησις=εἰς τὸ ὁποῖον μέρος δὲν ᾗτον οὐδὲ σκοπός, καὶ διότι δὲν ᾗτον οὐδὲ σκοπός· καὶ ἐκεῖθεν ὑπῆγε τοὺς Θηβαίους ὁ Βοιωτάρχης Νεοκλῆς, ἵνα ἐξ ἀπροσδοκήτου ἐπιπέσῃ εἰς τοὺς Πλαταιεῖς, ὡς καὶ τῷ ὄντι ἐπραξεν.

Τὸ οὖν ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ ἀναφορᾶς.

§. 52. Τὸ οὖν τίθεται καὶ ἐνταῦθα, ὡς ἐν γένει α'. ὅταν, ἐκπληροῦν ὡς ἔγγιστα τὰ τοῦ σερητικοῦ Αλφα, ἀποτελῇ μίαν ἐννοιαν μετὰ τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀνήκει β'. ὅταν τὰ ἀντίθετα κῶλα, πρὸς μείζονα τῆς ἀντιθέσεως ἀνάδειξιν, ἐφέλκωσιν εἰς ἑαυτὰ τὴν ἀπόφασιν, τὸ ὁποῖον ὑπάγεται εἰς τὸ προηγούμενον, ὡς α'. οὐδὲν ὅ,τι οὐκ ὑπῆρχετο (Ηρ. Ε', 97)=οὐδὲν ὅ,τι ἤρνεϊτο—οὐδὲν . . . ὁποῖον οὐκ ὕπωπα (Σοφ. Αντιγ. 4)=ὅπερ ἔλαθέ με=πάντα ὕπωπα—ὅς οὐδὲν εἰμι καὶ τέθνηκα (Σοφ. Φ. 1030)=ὅς ἀνύπαρκτός εἰμι, κτλ. ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ἐπομένου τέθνηκα—οὗτοι δὲ εἰσιν οἳ οὐδ' ὀτιοῦν τοὺς πολέμιους βλάπτουσι (Ε. Κ. Π. ζ', α', 28)—λαβόντες ἑξακισχιλίους οὐκ ἀριστίνδην ἐπιλελεγμένους, ἀλλ' οἳ οὐχ οἳοί τ' (=ἀνίκανοι) ἦσαν ζῆν (Ισ. Παν.

Μ', Κορ.) β'. ἢ κατθανεῖ, Ἑλλην πεφυκώς, οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί (Εὐρ. Ελ. 447) = οἷσιν οὐκ ἐπιστροφαί, ἀλλὰ θάνατος (§. 42).

Τὸ οὖ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ διηγήσεως, ἀγγελίας, δοξασίας, κτλ.

§. 53. Εν τούτοις τίθεται τὸ οὖ· διότι ἡ σύνδεσις εἶναι μόνον ἐπιπλοκῆς χάριν (Κεφ. ΚΖ', §. 27. ἀνωτέρω §. 41)· ὡς δ' οὐχὶ φιλεῖ σ' οὐδ' ἔστ' εὖνους, τοῦτ' αὐτόσε πρῶτα διδάξω (Αρισ. Ιπ. 779) — ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, οὐκ ἠδύνατ' ἀρνηθῆναι διὰ τὴν περιφάνειαν (Δημ. Ονήτ. Α', 8) — ἐπιλογισθέντες ὅτι οὔτε πλήθει ἔξουσι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι, οὔτε ἵππῳ (Ηρ. Ζ', 177) — κατὰ ἐνθύμησιν τινα (= ἐνθυμηθέντες) ὅτι οὐδεὶς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο (Θουκ. Α', 132) — ἣν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον (Θουκ. Α', 34), κτλ.

Τὸ οὖ καὶ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ Εγκλίσει ἐπὶ λόγου ἐξαρτωμένου ἐν γένει.

§. 54. Οτι μὲν ἡ Υποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ Εγκλισις καθ' ὅλας ἐκείνας τὰς περιστάσεις καθ' ἃς φαίνονται ἐν ἀπολύτῳ χρήσει, μὲ μίαν ἐξάρεσιν πᾶσα μία, ἀνάγονται εἰς τὸν ἐξαρτώμενον λόγον τὸ ἐσημειώσαμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ (Κεφ. ΚΖ', §. 3 — 10). Ὡσαύτως ἐσημειώσαμεν ὅτι, ἐν ᾧ ἡ Εὐκτικὴ Εγκλισις, ἐπὶ καθαρᾶς εὐκτικῆς ἐννοίας, εἰς τὸν ἀπόλυτον λόγον τεθείσα, δέχεται τὸ μὴ (§. 24), τοῦναντίον ἐπὶ τοῦ δυνητικοῦ λόγου ὁ ὁποῖος εἶναι καθ' αὐτὸ ὑποθετικός, κατὰ παράλειψιν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπομένως ἐξαρτώμενος, δέχεται τὸ οὖ (§. 23)· διότι τὸ οὐκ ἂν βουλοίμην εἶναι μικρὰ τροπολογία τοῦ οὐ βούλομαι. Ενταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο (Θουκ. Α', 11) μετὰ τῶν ὁμοίων. Μένει τώρα νὰ ἴδωμεν τὰς ἄλλας περιστάσεις ἐνθα φανερὰ ὁ λόγος εἶναι ἐν συνδέσει καὶ ἐξαρτήσει.

§. 55. Ὡς πρὸς τοῦτο βαίνει ἡ Υποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ τὴν Οριστικὴν· δέχονται δηλ. κανονικῶς τὸ μὴ, ὅταν ἡ ἄρνησις πίπτῃ εἰς ὅλον τὸ κῶλον· τὸ δὲ οὖ, ὅταν πίπτῃ εἰς μίαν μόνην ἐννοιαν.

Τὸ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ ἐπὶ ὑποθέσεως.

εἰ δέ κε μὴ δώωσιν — ἣν μὴ καὶ σὺ θάνης (Ιλ. Α, 137, Χ, 55) — ἣν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γένηται

(Ηρ. Η', 140) — εἰ μὴ μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον — εἰ μὴ ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ — εἰ μὴ δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις, (Πλάτ. Φαίδρ. 236. 261. Πολιτ. Θ', 575.) — εἰ μὴ δέ τις μὴ ποιῇ ταῦτα (Ξ. Αν. Ε', γ', 13) — ἢ μὴ ἀμφοτέροις δοκῇ (Θουκ. Η', 18) — καὶ γὰρ μὴ λέξω δίκαια (Αρισ. Αχαρ. 317) — ἢ μὴ περὶ ὁ πατήρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ (Ηρ. Γ', 57) = ἢ μὴ περὶ μὴ (Κεφ. ΛΑ', §. 107). Ὡσαύτως διὰ τοῦ ὅταν, ἐπὶ ἢν, ἐπ' αὖν, κτλ. ὡς ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι (Σοφ. Αντ. 91) — μεγίστη γίγνεται σωτηρία, ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ (Εὐρ. Μ. 14) — ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν παραλυπῇ — καὶ ἐπειδὴ μοι μὴ δοκῇ (Πλάτ. Φαίδ. 65. Απολ. Θ'). Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ Εὐκτικῆς, ὡς χαρίεντα γοῦν πάθοιμ' ἄν, εἰ μὴ ἔχοιμ' ὅποι ταῦτα καταθείην (Αρισ. Εκκλ. 794) — εἰ μὴ ἀναγκά. ζοῖντο — εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἤκοιεν (Θουκ. Α', 118. Η', 92. Ἰδε καὶ Α', 120. Η', 48 κτλ.) — εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς (Απομν. Β', ζ', 14) — εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς ποιήσῃς τῇ πόλει (Δημ. περὶ Στεφ. ΜΗ'), κτλ.

Τὸ οὖν ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ ὑποθέσεως.

εἰ μὴ τε σύ τε καὶ Ἀνυτος οὐ φῆτε (ἀρνῆσθε), εἰ μὴ τε φῆτε (Πλάτ. Απολ. ΙΒ') — εἰ μὴ δὲ οὐ φάσκη (Λυσίας Λγορ. ΟΓ') = ἀποφάσκη. Τοιοῦτον καὶ τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ (ΚΘ', 8.) ὅκα δ' οὐκ ἐθέλῃς, ὅπερ πρότερον ἐγράφετο ἐθέλεις (Ἰδε Κεφ. ΚΖ', §. 131).

§. 56. Ὅτι τὸ εἰ μὴ γίνεται ἐκ τοῦ εἰ ἂν· ὅτι τὸ ἂν ἢ ἢν τίθεται εἰς τόπον τοῦ εἰ μὴ, τὸ εἶδαμεν ὁμιλοῦντες περὶ Εγκλίσεων (Κεφ. ΚΖ', §. 42)· ὅθεν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ μὴ καὶ αὐτὸ ἀρμόζουσι καὶ εἰς ταῦτα ὅσα εἰς τὸ εἰ μὴ, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα δεικνύουσιν. Ἐν τῷ Δ. Π. θέλομεν προσδιορίσει παρὰ τίσι καὶ ποῦ μάλιστα ἰδιάζει τὸ καθὲν τῶν μορίων τούτων. Ἐνταῦθα δὲ θέλομεν ἐπισημειώσῃ· α'. ὅτι ἡ ἀνωτέρω διὰ τοῦ εἰ μὴ καὶ ὅτε μὴ σημειωθείσα παράλειψις γίνεται ἐπίσης καὶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ εἰ μὴ, ὡς καὶ μὴ ἐξέστω τοῖς ὑπὲρ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν οὖσιν εἰσιέναι, εἰ μὴ υἱὸς διδασκάλου ἢ ἀδελφὸς ἢ θυγατρὸς ἀνὴρ (Αἰσχ. κατὰ Τιμ.) — εἰ μὴ ψηφισαμένων Ἀθηναίων (Δημ.). Ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἂν, καὶ μετὰ τοῦ ἢν, ὡς ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἀπασῶν (Θουκ. Ε', 47). Περὶ τῆς

παραλείψεως τοῦ ῥήματος μετὰ τὸ μὴ ἴδε καὶ κατωτέρω (§. 83-86).
 Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἂν μὴ ἐγεννήθη τὸ παρ' ἡμῖν ἀμμή (Κορ.
 Προδρ. πγ')· οὕτω, π. χ. ἤθελεν εἶναι τίς ἄλλος εἶναι,
 ἀμμή αὐτός; ἐνταῦθα ὁμῶς τίθεται μᾶλλον τὸ παρά· συνή-
 θέστερον δὲ ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀλλά, ὡς τὰ ἄλλα καλῶς,
 ἀμμή τοῦτο;—ἀμμή ἐσύ; κτλ. β'. ἐπισημειωτέον ὅτι, ὡς ὁ
 ἂν ἐκλαμβάνεται = εἰάν, οὕτω καὶ ἀντιστροφῶς ὁ εἰάν τίθεται εἰς
 τόπον τοῦ δυνητικοῦ ἂν, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις μάλιστα, οἷον
 ἀκολουθήσω σοι ὅπου εἰάν ἀπέρχῃ (Ματθ. ι', 19) —
 ὅς εἰάν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου (Πράξ. Αποστ.
 Β', 21). Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις, ὡς δυσθανατᾶν
 γὰρ φασὶ καὶ δυστοκεῖν οὐ εἰάν ἦ (Θόφρ. Περὶ Φυτ.
 Ιστορ. Γ', 103) — ὧ εἰάν ἀρμόττῃ (Απομ. Ι', 12), ὅπερ ὁ
 Κοραῖς ἐσφαλμένον εἰκάζει.

Τὸ μὴ ἐπὶ τέλους, κτλ.

καθίζου μαλακῶς ἵνα μὴ τρίβῃς τὴν ἐν Σα-
 λαμῖνι (Αρισ. Ιππ. 785) — ὄφρα μὴ οἷος Ἀργείων
 ἀγέραςτος ἔω (Ιλ. Α', 118) — ἵνα μὴ κατ' αὐτῶν
 μετ' ἀλλήλων στῶμεν (Θουκ. Α', 33) — ἵνα οὖν μὴ
 οὕτως ἔχῃ (Ξ. Κ. Π. Δ', ε', 39) — ἵνα μὴ κλέπτοιεν
 παρ' ἀλλήλων (Ηρ. Α', 186) — ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο
 (Αρισ. Β. 24) — ἵνα μὴ τοιοῦτοι γενόμενοι τὴν φύσιν
 διαλάβοιεν, μηδ' ἀκλεῶς τὸν βίον τελευτήσαιεν
 (Ισ. Πανηγ. ΚΓ') — τὸν δὲ ἄνθρωπον, ὡς μὴ κατείποι πρὸς
 ἐτέρους, ἀπέκτεινε (Πλούτ. Αρισείδ. Ε'. Ἰδε καὶ Κεφ. ΚΖ',
 §. 94. §. 119). Ὡσαύτως, καὶ εἰς τὴν μετὰ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς
 σύνταξιν τοῦ ὅπως, οἷον ἐπιμέλονται ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι
 ἔσονται οἱ πολῖται (Ξ. Κ. Π. Α', β', 3)· οὕτω δὲ καὶ τὰ
 φόβου σημαντικὰ ῥήματα (Κεφ. ΚΖ', §. 119), ὡς φοβεῖται
 μὴ τὰς σπονδὰς λύσῃ — δέει τῶν Κερκυραίων μὴ
 κωλύωνται (Θουκ. Α', 36—26) — τοῦ δαίμονος δέδοιχ' ὅπως
 μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος (Αρισ. Ιππ. 112). Ὡσαύτως καὶ
 διὰ τῶν Τελικῶν ὀνομασθέντων Ἀπχεμφάτων (Κεφ. ΙΖ', §. 23), ὡς
 τοῦ μή τινος ζητῆσαί ποτε — προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ
 μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδὰς (Θουκ. Α', 23. 45) —
 ἀλλ' ἐπὶ τῷ μ' λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτοὶ
 ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι (Θουκ. Α', 71. Ἰδε κατωτέρω
 §. 59). Κατὰ δὲ τὰ ἀλλαχοῦ ῥηθέντα (Κεφ. ΚΖ', §. 107)

καὶ οὐς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν (Πλάτ. Μέν. 89).

Τὸ οὐ ἐπὶ τέλους, κτλ.

οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τήνδ' ἐγὼ σώσω πόλιν (Λυκοῦργος κατὰ Λεωκρ. ΚΔ', Κορ.) = ὅπως ἐγκαταλείψω = ἐξ ἅπαντος σώσω — καὶ ταῦτα μ' οὔτε ἀργύριον οὔτε χρυσίου δίδους ἀναπείσεις ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίοις φράσω (Αρισ. Ιππ. 472) — μὴ δείσητε ὡς οὐχ ἡδέως καθευδήσετε (Ξ. Κ. Π. Γ', β', 30).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ ἐπὶ ἀναφορᾶς.

§. 57. Ἡ Υποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν λόγων δέχεται τὸ μὴ, οἷον ὅς ἂν μὴ ἔλθῃ = εἰάν τις μὴ ἔλθῃ (Κεφ. ΚΓ', §. 40, Κεφ. ΚΖ', §. 11. §. 36) — οἱ ἂν μὴ εὐρεθῶσιν (Θουκ. Β', 34). Ἡ δὲ Εὐκτικὴ, εἰμὲν δι' αὐτῆς ἐξηγεῖται λόγος δυνητικός, τὸ ἐπόμενον δηλ. μέρος τοῦ ὑποθετικοῦ, διὰ τὴν προεξηγηθεῖσαν αἰτίαν, δέχεται τὸ οὐ, ὡς οὐ γὰρ ἔστι περὶ οὗτου οὐκ ἂν πιθανώτερον εἴποι ὁ ῥητορικός (Πλάτ. Γοργ. 456) — ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι — οὐ πάνυ γε ῥαδιόν ἐστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (Ξ. Αν. Β', 6', 3. Απομν. Β', η', 5) — οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε (Ισ. Παν. ΚΖ', Κορ.). Τὸ αὐτὸ δὲ γίνεται καὶ διὰ τοῦ Απαρεμφάτου (Κεφ. ΚΗ', §. 64 — 67)· οὗτοι δ' ἔλεγον ὅτι πολλοὺς φαίη Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος (Ξ. Αν. Β', 6', 1). Εἰ δὲ περιέχεται ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὑπόθεσις, τὸ ἡγούμενον δηλ. μέρος τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, δέχεται τὸ μὴ, ὡς ἂμὴ σαφῶς εἰδείη (Ξ. Κ. Π. Α', Γ', 19) = εἴ τινα μὴ εἰδείη (Κεφ. ΚΓ', 176). Περὶ δὲ τοῦ ἔνθα μὴ τις εἰσίδοι (Σοφ. Τραχ. 903) καὶ τῶν ὁμοίων ἴδε ἀνωτέρω (§. 50).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ διηγήσεως.

§. 58. Ὡς πρὸς τοῦτο βαίνει ἡ Εὐκτικὴ Εγκλισις κατὰ τὴν Οριστικὴν (§. 53), οἷον λέγοντες ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ

κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθείησαν (Θουκ. Α', 38)· διότι ἡ Εὐκτική τίθεται ἵνα ἀναχθῇ ὁ λόγος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πρῶτον εἰπόντος (Κεφ. ΚΖ', §. 184—186), ἀλλέως ἤθελεν εἶναι ὅτι οὐκ ἐξεπέμφθησαν—λέγοντες ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὁσίως δρᾶσαιαν (Θουκ. Β', 5). Διάφορα ἄλλα παραδείγματα ἴδε ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΚΖ', §. 184—186). Περὶ δὲ τῆς χρήσεως τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ χρόνου ἴδε ἀνωτέρω (§. 47).

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.

§. 59. Ἐπὶ τῶν Τελικῶν ὀνομασθέντων Ἀπαρεμφάτων, τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ προαιρετικῶν καὶ τῶν συγγενῶν ῥημάτων· ἐκ τῶν φύσιν, ιδιότητα, κτλ. δηλούντων (Κεφ. ΚΗ', §. 4—6)· ἐκ τῶν ἀπροσώπων δεῖ, χρῆ· ἐκ τῶν ἀδύνατον, δίκαιον, χαλεπόν, εἰκός ἐστιν, ἀνάγκη ἐστί, κτλ. ἀποφατικῶς ἐκφερομένων, κανονικῶς τίθεται τὸ μὴ, ὡς καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι τοῖς Κορινθίοις—μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι—εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνῆσαι (Θουκ. Α', 44. Β', 94)—ἰδέσντο τε μὴ σφᾶς περιορᾶν διαφθειρομένους—ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι (Θουκ. Α', 25. Β', 74)—ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι (Πλάτ. Φαίδρ. 262)—ἡξίουں αὐτοὺς μὴ ἐπιτρέπειν—καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι (Θουκ. Α', 95. Γ', 29)—δεῖ ἄρα τὸν μέλλοντα ἀπατήσιν μὲν ἄλλον, αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι, κτλ. (Πλάτ. Φαίδρ. 262)—μὴ κακὸς δ' εἶναι φιλεῖ—δεῖ δὴ σ' ἔμοιγ' ἐλθόντα λόγον κρύψαι πρὸς ἡμᾶς μηδένα (Ασχ. Επτ. 417. Σοφ. Φ. 587)—ὅν χρῆν πίνειν καὶ μὴ ληρεῖν (Αρισ. Ιππ. 535)—προσῆκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τοὺς βελτίστους, ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὖ ποιεῖν (Πλάτ. Φαίδρ. 233)—μὴ ἀδικεῖν μὲν Σφοδρίαν ἀδύνατον (Ξεν. Ἑλλην. Ε', δ', 32)—χαλεπὸν αἰῶνα διάγοντας μὴ λῆξαι ποτε κακῶν (Πλάτ. Ν. Γ', 701).

§. 60. Τὸ οὐ τίθεται καὶ ἐν τούτοις, ὡς ἐν γένει, ἐπὶ τινος τῶν προεξηγημένων περιστάσεων, οἷον ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν (Θουκ. Α', 39), ἐνθα τὸ ξυναδικεῖν εἶναι τὸ ἀντίθετον κῶλον τοῦ ξυμμαχεῖν, καὶ ἀμφοτέρω χρησιμεύουσι πρὸς ἀμοιβαίαν διασάφησιν (§. 38. α'). Μετὰ

τοῦ ὥς τίθεται πάντοτε σχεδὸν μή, ὥς εἰ οὕτως ἀλόγιστος ἐστὶν ὥς μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι ὅτι, κτλ. (Πλάτ. Απολ. ΚΖ') — καὶ ὑμῖν ἔστω τι τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὥς ἀπάτη τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν (Θουκ. Α', 34). Πολλὰ σπανίως δὲ τίθεται ἐν τούτοις τὸ οὐ, οἷον οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε, καὶ οἷον αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων ὥστε οὐκ εἰδέναι; κτλ. (Πλάτ. Απολ. ΙΔ') = ἀγνοεῖν. Ἐπὶ δὲ Οριζικῆς μετὰ τοῦ ὥς τίθεται τὸ οὐ, οἷον ὥστε οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν (Πλάτ. Φαίδ. 66) — ὥστε, κυρία γενομένη τοιούτων ἀγαθῶν, οὐκ ἐφθόνησε τοῖς ἄλλοις (Ισοκρ. Πανηγ. Γ', Κορ.). Καὶ τοῦτο εἶναι σύμφωνον μὲ ὅσα ἀλλαχοῦ εἶπαμεν, ὅτι διὰ τοῦ Απαρεμφάτου μετὰ τοῦ ὥστε σημαίνεται ἀναγκαία συνέπεια τῶν προηγουμένων, διὰ δὲ τῆς Οριζικῆς μετὰ τοῦ αὐτοῦ ὥστε μόνον θετικὸν γενόμενον καὶ οὐδὲν πλεόν (Κεφ. ΚΗ', §. 50 — 52). Διὰ δὲ τὸν προεξηγηθέντα λόγον (§. 54) καὶ ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτοῦ καταδεηθεῖη (Πλάτ. Απολ. ΚΒ').

§. 61. Καὶ τὰ Εἰδικὰ ὀνομασθέντα Απαρέμφατα, τὰ ἐξαρτώμενα ἐκ δοξαστικῶν, εἰκαστικῶν, λεκτικῶν, ἐπαγγελτικῶν καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων (Κεφ. ΚΗ', §. 6) δέχονται κανονικῶς ὡσαύτως τὸ μή, οἷον πόσους δοκεῖς δὴ ὀρῶντας . . . μὴ δοκεῖν ὀρᾶν; (Εὐρ. Ιππ. 463) — ὥσπερ (οἶνται) τοὺς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυεῖν (Θουκ. Α', 20. Ἰδε καὶ Πλάτ. Ιππ. Μ. 288.) — φήσαντος δὲ τοῦ Θέσπιδος μὴ δεινὸν εἶναι, κτλ. — εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ομήρου (Πλούτ. Σόλ. ΚΘ'. Αλκιβ. Ζ', Κορ.) — Αριστοτέλης ὁ Κυρρηναῖος ἔλεγε μὴ δεῖν εὐεργεσίαν παρά τινος προσίεσθαι — ἔλεγεν Ετεοκλῆς ὁ Λάκων δύο Λυσάνδρους τὴν Σπάρτην μὴ ἂν ὑπομεῖναι (Αἰλιαν. Π. Ις. Γ', 8. ΙΑ', 7).

§. 62. Εξαιρέτως ἐπὶ αἰτιολογίας τίθεται μὴ εἰς τὸ Απαρέμφατον, ὡς παρὰ τὸ μὴ οἶεσθαι — διὰ τὸ μὴ πρὸς ἡδονὴν τι λέγειν — διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ακαρνᾶνας ξυμβεβοηθηκέναι — διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι (Θουκ. Α', 77. Β', 65. 81. Γ', 56) — διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν (Πλάτ. Φαίδρ. 254).

§. 63. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ οὐ εὐρίσκονται τόσα καὶ τόσα πα-

παραδείγματα ἐν τούτοις ὥς ἡ πληθὺς αὐτῶν ἔφερε τοὺς Φιλολό-
 γους εἰς ἀπορίαν ποῖον τὸ κανονικὸν καὶ ποῖον τὸ κατ' ἐξαίρεσιν.
 Καὶ ὁ μὲν Βουττμᾶννος (Ἑλλην. Γραμμ. σελ. 427) θέλει ὅτι
 ἡ χρῆσις ἐπροτίμησεν ἐν τούτοις, εἰς τὰς περισσοτέρας περιζήσεις,
 τὸ οὐ, ἀπαντᾶται ὁμῶς, τρόπον τινὰ κατ' ἐξαίρεσιν, καὶ τὸ μὴ
 τοῦναντίον ὁ Ἀρτουγγ, σύμφωνα βαίνων μὲ τὰς ἀρχάς του, θέλει
 ὅτι τὸ μὲν μὴ εἶναι ἡ κανονικὴ χρῆσις, τὸ δὲ οὐ τίθεται
 ἐπὶ τινος τῶν προεξηγημένων περιζήσεων· οὕτως ἤθελαν εἶναι, ὃ
 φίλε Ἀλκιβιάδῃ, κινδυνεύεις τῷ ὄντι οὐ φαῦλος
 εἶναι (Πλάτ. Συμπ. 218) — οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι οἶμαι
 (Ξεν. Κ. Αν. Α', γ', 6) — πρότερον δὲ (ἀπεκρίναντο) οὐ
 καλῶς ἔχειν (Θουκ. Α', 28) — ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς
 οὐ περιόψεσθαι (Θουκ. Α', 39) = ἐπιμέλειαν ποιήσεσθαι,
 μελήσειν ἡμῖν — καὶ οἶμαι οὐκ εἰδέναι (Πλάτ. Απολ. ΙΖ'.
 Ἰδε καὶ ΚΖ'). Ὡσαύτως ἐπὶ ἀντιθέσεως, οἷον ὑμεῖς γὰρ ἐλέγετε
 Λακεδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἄν-
 δρας εἶναι τὰ πολέμια πρῶτους (Ηρ. Θ, 58) — ὥμο-
 σα δ' οὐκέτι λοιπὸν ὑπὲρ πελάγους πόδα θεῖναι, ἀλλὰ
 μένειν ἐπὶ γᾶς (Θεόκρ. ΚΑ', 59. Ἰδε καὶ Πλάτ. Απολ. ΚΔ'.)
 — καὶ ταῦτ' ἀποφέρειν πάντα κοῦκ ἀποστερεῖν (Αρισ.
 Εκκλ. 449)· τὸ οὐκ ἀποστερεῖν εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ
 ἀποφέρειν — ὑποτοπήσαντες ἀπ' Αθηνῶν εἶναι οὐχ
 ὅσας ἐώρων, ἀλλὰ πλείους — ἡλπίζε γὰρ αὐτῶν οὐ
 μενεῖν τὴν τάξιν, ἀλλὰ ζυμπεσεῖσθαι (Θουκ. Α', 51.
 Β', 84. Ἰδε καὶ Β', 20) — δοκῶ γὰρ σοι παίζειν καὶ οὐχὶ
 ἐσπουδακέναι; (Πλάτ. Φαίδρ. 234) — ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι
 μὲν ταῦτα τοὺς λέγοντας οὐκ ἀποτρέπειν, ἀλλ'
 ἐπισπεύδειν τὴν στρατείαν (Ἰσ. Παν. ΔΗ'). Οὕτως ἴσως
 καὶ τὸ Εὐριπίδειον (Μηδ. 492) οὐδ' ἔχω μαθεῖν ἢ θεοὺς
 νομίζεις τοὺς τότε οὐκ ἄρχειν ἔτι, ἢ καινὰ κεῖσθαι
 θέσμι' ἀνθρώποις τανῦν. Ὡσαύτως καὶ ὅταν παραλείπεται
 τὸ ἀντίθετον παράλληλον κῶλον, ὥς οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν
 παρασχέσθαι τὰδε (Εὐρ. Ἰππ. 619) = οὐχὶ ἐκ γυναικῶν,
 ἀλλὰ ἀλλαχόθεν (ἴδε καὶ Θουκ. Α', 84. Ξεν. Κ. Π. Ε', β', 23.
 Πλάτ. Απολ. Α', κτλ.).

§. 64. Εν τούτοις εὐοδοῦται βίβαια, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ
 ἥττον, ὁ ἀνωτέρω τεθεῖς κανὼν· ὑπάρχουσιν ὁμῶς καὶ τόσα ἄλλα
 παραδείγματα τὰ ὅποια δὲν ἤθελεν ὑπαχθῇ τόσον εὐκολα· καὶ
 ἴσως ἐνίοτε τίθεται τὸ μὴ, ὅταν ᾔηται ὁ σκοπὸς γὰρ δεῖχθῇ ὅτι

ἡ ἐν τῷ Απαρεμφάτῳ περιεχομένη ἔννοια κρῖνεται ὅλως διόλου ἐκ τοῦ ῥήματος· οὕτω, π. χ. ἤθελαν εἶναι τὰ πέπεισμαι ἐγὰ μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων (Πλάτ. Απολ. ΚΖ')—καὶ τίθῃμι στασιάζειν αὐτούς, καὶ μὴ βούλεσθαι προθύμως πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως διακινδυνεύειν (Ισ. Παν. Μ')· τὸ δὲ οὐ ὅταν, τούναντίον, ὁ σκοπὸς ἦναι νὰ δειχθῇ ὅτι ἡ ἐν τῷ Απαρεμφάτῳ ἔννοια δυνατόν νὰ τεθῇ καὶ καθ' ἑαυτήν, ὥς αὐθύπαρκτος, καὶ μόνον ἐντεχνοτέρας ἐπιπλοκῆς χάριν τίθεται ἐν συνδέσει. Διὰ τοῦτο καὶ πολλὰ Απαρέμματα δέχονται τὸ μὴ, ἐν ᾧ ἀναλελυμένα δέχονται τὸ οὐ· φημί μὴ οὕτως ἔχειν=*pretendo che la cosa non è così*—φημί ὅτι ταῦτα οὐχ οὕτως ἔχει=τὸ πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ οὐκ ἔχει οὕτω, λέγω δὲ καὶ αὐτός. Ἀλλὰ τίς τολμᾷ νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἐπ' ἀκριβὲς παρακολούθησιν τῶν τοιούτων; Ἀλλὰ ὑπάγονται ὑπὸ τὸν κανόνα διὰ τῶν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντων· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ οὐ γαμεῖν δῆτ' ἔκτε γευναίων χρεών; (Εὐρ. Ἀνδρ. 1280) τὸ οὐ δὲν ἀνήκει εἰς τὸ Απαρέμματον (§. 38. γ')· τὸ κατὰ τί δὴ οὐν ποτε οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτινύναι; (Πλάτ. Φαίδρ. 61)—ἀρνοῦνται· τὸ οὐκ ἠξίωσαν μεῖον ἔχειν=ἀνάξιον ἡγήσαντο. Ἐν ἄλλοις τελευταῖον πρέπει νὰ δεχθῶμεν ἀπλῶς γλώσσης ἀνωμαλίαν τὴν ὁποίαν καὶ ἀλλαχοῦ ἐσημειώσαμεν (Κεφ. ΚΖ', §. 99). Περὶ πάντων τούτων παραπέμπονται οἱ ἀναγνῶσαι εἰς τὸ Δ. II. §. 65. Τὰ Απαρέμματα τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν διάφορον ἔννοιαν, γίνονται τελικὰ ἢ εἰδικὰ (Κεφ. ΚΗ', §. 7—8) δὲν φέρουσι διαφορὰν ὥς πρὸς τοῦτο· εἰς τὴν μίαν ἢ ἄλλην περιστάσιν δέχονται τὸ μὴ, ὥς προεῖπον δὲ αὐτοῖς (=προλαβόντες ἐκέλευσαν) μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις—πρῶλεγον μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον (Θουκ. Α', 45. 139). Τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα, καίτοι φύσει περιέχοντα τὴν ἄρνησιν, τὴν δέχονται πλεοναστικῶς καὶ εἰς τὸ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον Απαρέμματον τὴν δέχονται διὰ τοῦ μὴ, ὥς εἴτ' ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι (Αρισ. Ιππ. 572. Κεφ. ΚΗ', §. 14). Οὐδὲ ἡ προσθήκη τοῦ ἂν, πρὸς ἐνδειξιν ὅτι τὸ Απαρέμματον περιέχει ὑποθετικὴν ἔννοιαν, ἢ ἄλλων μορίων, φέρει οὐδεμίαν διαφοράν, ὥς πολλὰ ἐκ τῶν προηγουμένων παραδειγμάτων καὶ πολλότατα ἄλλα δεικνύουσιν.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 66. Ἡ χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Μετοχῆς εἰς μὲν τὰς ἄλλας περιστάσεις βαίνει κατὰ τὴν περιεχομένην ἀνάλυσιν (§. 32. §. 34)·

καὶ τοῦτο πολλάκις εἶναι σαφές ἐκ τοῦ τρόπου τῆς συνδέσεως· οὕτω, π. χ. ξυνεκάλεσα οὐκ ἀξιῶν, κτλ. (Θουκ. Β', 89) = ἀνάξια κρίνων — ἤκω συμβουλευσων, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι, κτλ. (Ισοκρ. Πανηγ. Α') = ἤκω συμβουλευσων, καὶ οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ἀλλά, κτλ. — ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν, οὐχ ἐτέρους ἐκβαλόντες, κτλ. (Ισ. Παν. Δ') = ταύτην οἰκοῦμεν καὶ οὐχ ἐτέρους ἐξεβάλομεν, ἥτοι οὐχ ἐτέρους ἐξεβάλομεν, οἰκοῦντες ταύτην = οἰκοῦμεν ταύτην, ἄνευ τοῦ ἐτέρους ἐκβαλεῖν — τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους (Πλάτ. Απολ. Κ') = οἵτινες οὐκ ἀνείλοντο· καὶ πάλιν θαρσοῦντες οὖν καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦται ἔπεσθε, χώραν μὴ λείποντες (Θουκ. Β', 87) = ἔπεσθε, καὶ χώραν μὴ λείπετε — οὐ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ, ἐνταῦθα δεῖ μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον (Πλάτ. Απολογ. ΙΓ') = καὶ μὴ ὑπολογίζεσθαι. Ωσαύτως ὑμῶν οὐκ ἐθελήσαντων (Θουκ. Α', 75) = ἐκ τῆς ἀφορμῆς ὅτι ὑμεῖς οὐκ ἠθελήσατε, *poluistis* — εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν, ὅπως εἰκὸς ἦν, μὴ ἐθελήσαντων ὑμῶν ὑπακούειν (Θουκ. Β', 64) = διότι μὴ ἠθελήσατε, κτλ. ἢ = ὅπως εἰκὸς ἦν ποιεῖν, εἰ μὴ ἠθέλετε, κτλ. — μετὰ τοῦ νόμου ὥμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι, μὴ δίκαια βουλευομένων (Πλάτ. Απολ. Κ') ἴδε ἀνωτέρω (§. 35. §. 51) καὶ κατωτέρω (§. 117 — 122).

§. 67. Ἐν δὲ ἀληθινῇ ἐξαρτήσῃ τιθεμένη ἡ Μετοχή (Κεφ. ΔΑ', §. 62. 2) ὑπάγεται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μὲ τὸ ἀναλυγόν Ἀπαρέμφατον, τὸ μέχρι τοῦδε ἐξετασθὲν· δέχεται δηλ. κανονικῶς τὸ μὴ, ὡς αὐτοὶ ἡδίου ἂν ὀρῶντες μήποτ' ἐκείνους, μήτε ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα (Θουκ. Α', 90) — ἐπίστασθέ τε οὕτω μηδαμᾶ ὁμολογήσοντας ἡμέας Ξέρξῃ (Ηρ. Η', 144) — οἷδ' ἐγώ σε μὴ τινα ἐνθένδ' ἀπάξοντα (Σοφ. Κ. 656) — εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἦσσαν ὑμᾶς λυπηροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις — προῆδει μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτε αὐτὸ οἰκισθησόμενον (Θουκ. Α', 76. Β', 17) — οἱ ἂν δηλοὶ ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες (Θουκ. Α', 71) — ὡς μηκέτ' ὄντα κείνον ἐν φάει νόει (Σοφ. Φ. 415).

§. 68. Τὸ οὐ τίθεται καὶ ἐν τούτοις, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις, οἷον ἐπεὶ σύννοισθά γ' εἰς ἐμ' οὐκ εὖορκος ὦν (Εὐρ. Μηδ. 495) = αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην

οὔσαν ἡμῶν—γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται
οὐ δυνατόν τὸν δῆμον ἐσόμενον (Θουκ. Α'. 73. Δ',
66. Ἰδε καὶ Γ', 28). Ἰσως ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ φάς
ἀτρεκέως μὲν οὐκ ἐπίστασθαι (Ηρ. Γ', 130)—ἀγνοεῖν
—γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ
Κερκύρας τιμωρίαν οὔσαν (Θουκ. Α', 25. Ἰδε καὶ 36),
κτλ. Ἀλλ' ἐπαλαμβάνομεν καὶ περὶ τούτου τὰ περὶ Ἀπαρεμ-
φάτου (§. 64) ῥηθέντα. Κατὰ ταῦτα ἴσως ἐξηγεῖται μετὰ
τῶν ὁμοίων καὶ τὸ (Εὐρ. Β, 251) ἀναίνομαι, πάτερ, τὸ
γῆρας ὑμῶν ὁρῶν νοῦν οὐκ ἔχον.

VI. Περί ἐξαιρέσεων εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ οὐ καὶ μὴ.

§. 69. Ανακεφαλαιοῦντες τὰ προηγούμενα εὐρίσκομεν ὅτι,
ἐκτὸς τῆς πρώτης, ὡς εἵπαμεν, περιστάσεως εἰς ἣν τίθεται ἀείποτε
τὸ οὐ καὶ οὐδέποτε τὸ μὴ (§. 20.) εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς ἀπαν-
τῶνται καὶ φαινόμεναι εἴτε ἀληθεῖς ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὴν προ-
εκτεθεῖσαν χρῆσιν.

Τὸ οὐ εἰς τόπον τοῦ μὴ.

§. 70. Αἱ περιστάσεις καθ' ἃς τὸ οὐ φαίνεται εἰς τόπον τοῦ
μὴ δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν εἰς δύο τὰς ἐξῆς· α'. ὅταν τὸ οὐ
μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως ἀποτελῇ μίαν ἐννοιαν, τὴν ἐναντίαν,
ὡς ἐὰν οὐ φάσκη = ἐὰν ἀρνήται — ὅταν οὐ κελεύη = ἀπα-
γορεύη, κτλ. β'. ὅταν τὰ ἀντίθετα κῶλα ἔλκωσιν εἰς ἑαυτὰ τὴν
ἀπόφασιν, ὡς οὐ τὸν προὔχοντα, . . . ἀλλὰ τὸν καθι-
στάντα, κτλ. (§. 42. Ἰδε καὶ κατωτέρω §. 71. § 117—22).

§. 71. Τοιαῦτά τινα τὰ κατὰ Ἀρτουγγ' ἐκτὸς δὲ τούτων μὲν
φαίνεται ὀρθὸν νὰ διασαλθῇ καὶ τρίτη ἄλλη περίστασις, κατὰ
Βουττμᾶννον, ὅταν ὁ συγγραφεὺς λαμβάνῃ ὡς παρὰ πᾶσιν ὁμολογού-
μενον καὶ εἰς οὐδεμίαν ὑποκείμενον ἀμφιβολίαν τὸ παρ' αὐτοῦ ἀπο-
φατικῶς διὰ τοῦ οὐ ἐκφερόμενον· οὕτω παρ' Ἀνδοκίδῃ (περὶ Μυ-
σηρίων σ. 5. Στεφ.) εἰ δὲ οὐδὲν ἡμάρτηταί μοι, καὶ τοῦτο
ὑμῖν ἀποδείκνυμι σαφῶς, κτλ. = εἰμὲν ἐγὼ οὐδὲν ἡμάρτη-
κα, ὡς ἔστι τοῖς πᾶσι γνωστὸν καὶ ὁμολογούμενον, κτλ. οὕτω καὶ
τὸ (Εὐρ. Μηδ. 88) εἰ τοῦςδε γ' εὐνῆς οὔνεκ' οὐ στέργει
πατήρ (Ἰδε καὶ Θουκ. Α', 121. Ἀνδοκ. περὶ Μυσηρίων 13).
Διασέλλει δὲ πάντων τούτων ὁ Βουττμᾶννος δύο Ὀμηρικὰ χωρία
(Ιλ. Ο, 162. Οδ. Β, 274), ἐπὶ λόγῳ ὅτι τότε δὲν ἦσαν
ἀκόμη συστηματικῶς ὠρισμένοι οἱ γραμματικοὶ κανόνες. Καὶ τῷ

ὄντι εἰμὲν τὸ οὐκ ἐπιπείσεται τοῦ πρώτου χωρίου δυνατόν
 νὰ ἐκληφθῇ = ἀπειθήσει, κτλ. τὰ εἰ δ' οὐ κείνου γ' ἐσσί γό-
 νος καὶ Πηνελοπείης τοῦ δευτέρου χωρίου δυσκόλως ὑπάγεται
 εἰς τινὰ τῶν προεξηγημένων περιζάσεων· Ἰδε κατωτέρω §. 117—122.

Τὸ μὴ εἰς τόπον τοῦ οὕ.

§. 72. Καὶ τὸ μὴ φαίνεται ὅτι κατέχει τὸν τόπον τοῦ οὕ
 ἐπὶ δύο περιζάσεων· α'. ἐπὶ Απαρεμφάτου, ἐν ἀπολύτῳ χρήσει,
 ὡς τὸ μὴ πεισθῆναι, κτλ. (§. 28. §. 30.) β'. ὅταν, πρὸ
 ἐνάρθρου ἐπιθέτου εὕρισκόμενον, δὲν ἀνήκη εἰς αὐτό, ἀλλὰ εἰς τὴν
 ἐκ τοῦ προηγουμένου ῥήματος ἐπαναληπτέαν Μετοχήν, ὡς φθέγ-
 γεσθαι μὴ τὰ καίρια = φθέγγεσθαι μὴ (φθεγγόμενον)
 τὰ καίρια—εἰ δὲ περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα
 (Θουκ. Γ', 57) = μὴ γιγνώσκοντες τὰ εἰκότα. Ὡσαύτως πρὸ
 Προθέσεων καὶ Συνδέσμων, ὡς πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν
 ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι (Θουκ. Α', 141) = μὴ πρὸς
 ὁμοίαν πολεμοῦντες (Αρτουγγ Β', 173. Ἰδε κατωτέρω §. 117—22).

VII. Περὶ τοῦ οὕ καὶ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 73. Ἡ ἐρώτησις δυνατόν νὰ γένη καὶ διὰ τῶν τριῶν
 Παρεμφατικῶν Εγκλίσεων, Οριστικῆς, Ὑποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς
 (Κεφ. ΚΖ', §. 27).

Τὸ οὕ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

τὸ οὕ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 74. Τὸ οὕ τίθεται ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως· α'. ὅταν
 μετὰ τὸ θετικῶς ἐκφερόμενον ῥῆμα ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὕ,
 ἐξυπονοουμένου τοῦ αὐτοῦ ῥήματος, ὡς φῆς ἢ οὕ = φῆς ἢ οὐ
 φῆς; β'. ὅταν ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος αἰτῇται καὶ ἀνυπομόνως πε-
 रिμένεται καταφατικὴ ἀπόκρισις, ὡς οὐ καὶ καλόν ἐστι
 τὸ ἀγαθόν; — οὐκ' ἀκήκοας ὡς ἐγὼ εἰμι υἱὸς μαίρας;
 κτλ. (Πλάτ. Θεαιτ. 149. Ἰδε καὶ Ἰσοκ. Πανηγ. ΛΔ'. ΜΑ'.
 ΜΓ', κτλ. Πλάτ. Απολ. ΙΓ'. Πολιτ. Β', 381) κτλ.. Ἐπὶ τῆς πρῶ-
 τῆς περιζάσεως δὲν ὑποτείνεται οὐδεμία ἀπόκρισις, ἢ ὁποία ἐπο-
 μένως δυνατόν νὰ γένη διὰ τοῦ ναὶ ἢ οὐχί. Ἐπὶ τῆς δευ-
 τέρας περιζάσεως ἡ ἐρώτησις εἶναι τρόπον τινὰ ὑποθηματικὴ ἢ
 ὑποβλητικὴ, κατὰ Κοραῆν (Βεκκαρ. σ. 202. Β' ἐκδόσ. Ἰταλ.
suggestiva), ὑπεμφαίνουσα ὅτι ἡ ἀπόκρισις πρέπει νὰ γένη διὰ

τοῦ ναί. Παρὰ Πλάτωνι (Ιππ. Μ. 284), ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους ἢ οὐ συγχωρεῖς; ὁ Ιππίας ἀποκρίνεται ναὶ συγχωρῶ. Ὡσαύτως (Γοργ. 466), προειπόντος τοῦ Σωκράτους οὐχ, ὥς γέ φησι Πῶλος, ἀποκρινόμενος ὁ Πῶλος μετ' ἀγανακτήσεως τρόπον τινὰ λέγει ἐγὼ οὐ φημι; φημί μὲν οὖν ἔγωγε.

§. 75. Εἰς τὴν δευτέραν περίσασιν ἀνάγεται καὶ ὁ Προσακτικῆς ἔννοιαν λαμβάνων Μέλλων τῆς Οριστικῆς, ὥς οὐ περιμενεῖς; — οὐ σιωπήσας ἔσει; — οὐκ εἰς ὕλεθρον; — οὐ φυλάξεσθε; (Δημ. Φ. Β', 4), κτλ. Ομοίως τὰ τί οὐκ ἔφρασας; — τί οὐκ ἀπεκρίνατο; τὰ ὅποια περιέχουσι, κατὰ συνέπειαν, ὡσαύτως Προσακτικῆς ἔννοιαν = φράσον = ἀποκρινάσθω, κτλ. (Κεφ. ΚΖ, §. 7). Επίσης εἰς τὴν δευτέραν περίσασιν ἀνάγεται ἡ ἐρώτησις διὰ τοῦ τίς οὐ; ἢ πῶς οὐ; ἐνθα περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ πᾶς καὶ πάντως· καὶ τίς οὐκ ἔβανεανίδων; τίς οὐ γεραιὸς ἐκ δόμων; (Εὐρ. Τρ. 527) — πῶς δ' οὐ στρατὸν τοσοῦτον τάλας πέπληγμαι; (Αἰσχ. Πέρσ. 1019) — καὶ γὰρ τίν' οὐ δρῶν, ποῖα δ' οὐ λέγων ἔπη; κτλ. (Εὐρ. Φ. 885).

Τὸ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 76. Τὸ μὴ τίθεται ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως, ὅταν ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος περιμένεται ἀποφατικὴ ἀπόκρισις, ὥς ἢ μὴ πού τινα δυσμενέων φάσθ' ἔμμεναι ἀνδρῶν; (Οδ. Ζ, 200) — μὴ πρῶκας σιτίζεται, ὥσπερ ὁ τέγτιξ; (Θεόκρ. Δ', 16) — μὴ πού τι προὔβης τῶνδε καὶ περαιτέρω; (Αἰσχ. Προμ. 247) — μὴ αὐτὸν οἶει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; — μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις; (Πλάτ. Απολ. ΙΖ'. Πρωτ. 310. Παράβ. καὶ Κεφ. ΚΖ, §. 28), κτλ. Ὡσαύτως καὶ κατὰ παράλειψιν τοῦ ῥήματος, οἷον μὴ τοῦ τυραννεύοντος Εὐρύτου σπορά; (Σοφ. Τραχ. 316), κτλ. Ἡ ἐξάρτησις τοῦ μὴ ἐν τούτοις παρατηρεῖται, ὅταν ταῦτα ἐκληφθῶσιν ὡς προκύψαντα ἐκ τοῦ ἀπορῶ ἢ πυρθάνομαι μὴ τοῦτο, κτλ. Καὶ διὰ μὲν τοῦ οὐ προλαμβάνει τρόπον τινὰ ὁ ἐρωτῶν τὴν ἀναίρεσιν τοῦ μέλλοντος νὰ ἀποκριθῇ, λέγων οὐκ ἔρεῖς ὅτι οὐκ ἀληθές, ἀλλ' ἔρεῖς ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐστὶν ἀληθές· διὰ δὲ τοῦ μὴ ἀπαγορεύει καὶ λέγει ἐπιθυμῶ νὰ μὴ μου εἴπῃς κακόν τι.

§. 77. Ἀμφότερα τὰ μόρια ταῦτα προλαμβάνουσι, πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσδοκίας εἰς τὴν λύσιν τῆς ἀμφιβολίας ἢ ὅποια περιμένεται διὰ

τῆς ἀποκρίσεως διάφορα ἄλλα μόρια καὶ μάλιστα τὸ ἄρα, ὥς ἄρ' οὐκ ἄμεινον ἢ σὺ τὰν Θήβαις φρονῶ; (Σοφ. Κ. 791) — ἄρ' οὐ παρεῖναι τὰς γυναῖκας δῆτ' ἐχρῆν; — ἄρ' οὐ μεγάλην ἀρχὴν ἄρχω, καὶ τῆς τοῦ Διὸς οὐδὲν ἐλάττω; (Αριστ. Λυσιτρ. 54. Σφ. 619) — ἄρα μὴ πατρί . . . λυσσαίνων πάρει; (Σοφ. Αντ. 633. Ἰδε καὶ Ηλ. 446) — ἀλλ' ἄρα, ὦ πρὸς Διός, μὴ Κτήσιππος ἦν ὁ ταῦτα εἰπών; — ἄρα μή που, ὦ Κέβης, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὦν ὅδε εἶπεν; — ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλιτε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιασταὶ διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; (Πλάτ. Εὐθυδ. 290. Φαίδ. 103. Απολ. ΙΒ'), κτλ. οὕτω καὶ τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχροῦ παιδείας ἐν πόλει ἄρα μή τι μεῖζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι; (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 405), κτλ. Διὰ τοῦ ἄρα οὐ περιμένεται ὠρισμένως καταφατική, διὰ τοῦ ἄρα μὴ ὠρισμένως ἀποφατικὴ ἀπόκρισις.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 78. Ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως τίθεται τὸ μὴ. Γίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα α'. ἐπὶ φράσεων ἐνθα περιέχεται ἰδέα ὑποψίας, μερίμνης, φόβου καὶ τῶν τοιούτων β'. ἐνθα ὑπονοεῖται τὸ βούλει, ὥς α'. ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο; (Πλάτ. Φαίδ. 64) = δεδοίκαμεν, ἔστι δέος μή; κτλ. — ἄρα, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ αἰσχυνοῦμεν τὸν Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; (Ξεν. Οἰκ. Δ', 4) — μὴ οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, οὐ δύνωμαι ἐγὼ τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα ἐξηγήσασθαι; (Απομν. Δ', β', 12) ἐνθα ὁ μακαρίτης Κοραῆς ἔτρεψε τὸ δύνωμαι εἰς τὸ δύνανται, δὲν ἠξεύρω ἂν ὀρθῶς β'. μὴ ἀποκρίνωμαι ὦν προεῖπες μηδέν; — κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγесθαι; — ἔτι σοι μάλλον ἐπιδείξω ἢ μὴ εἶπω; — φῶμεν οὖν ἀμφοτέρω μὲν καλὰ εἶναι, ἐκάτερον δὲ μὴ φῶμεν; (Πλάτ. Πολιτ. Α', 337. Η', 554. Ἰππ. Μ. 301. 303), κτλ. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων ὑποβάλλεται τι τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ δὲν ἐπιθυμοῦμεν, φοβούμεθα μὴ γένη, ἐπομένως περιμένεται ἀπόκρισις ἀποφατικὴ τούναντίον ἐπὶ τῶν δευτέρων οὕτως ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων μὴ ἄλλο τι, κτλ. ἔπεται ἀπόκρισις διὰ τοῦ οὐκ ἐν τῷ κηφηνώδεις ἐπιθυμίας, κτλ. διὰ τοῦ καὶ μάλα, κτλ. Τὸ οὐ ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως τίθεται ὅταν ἐκπληροῖ δυνητικὸν λόγον,

ὥς οὐκ ἂν χαζώμεσθα; (Ιλ. Ε, 34) τὸ ὁποῖον μόνον κατὰ τὴν ἐρώτησιν διαφέρει τῶν οὐκ ἂν ὀνομήνῃω — οὐκ ἂν τοι χραίσμῃ, κτλ. (§. 21. Ἰδε καὶ Κεφ. ΚΖ'. §. 5).

§. 79. Επειδὴ τὸ αὐτὸ μὴ τίθεται, ὡς εἶδαμεν, καὶ ἐπὶ Οριστικῆς (§. 76), πρόκειται εἰς ἐξέτασιν τίς ἡ διαφορὰ τῆς μιᾶς καὶ ἄλλης ἐρωτήσεως. Ἡ διαφορὰ αὕτη ᾗς εἰς τὴν φύσιν τῶν Εγκλίσεων· ἡ μὲν διὰ τῆς Οριστικῆς ἐρωτήσεως δηλοῖ φόβον περὶ τινος γενομένου ἢ γιγνομένου, κατὰ τὸν διάφορον Χρόνον· ἡ δὲ διὰ τῆς Ὑποτακτικῆς (§. 78. α') φόβον περὶ τινος προσδοκωμένου· οὕτω, π. γ. ἢ μή τις σευ μῆλα βροτῶν ἀέκοντος ἐλαύνει; ἢ μή τις σ' αὐτὸν κτείνῃ δόλῳ ἢ ἐ βίῃφιν; (Οδ. Ι, 405)

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ ἐρωτήσεως.

§. 80. Ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ εὐθείας ἐρωτήσεως τίθεται τὸ οὐ· διότι ὁ δι' αὐτοῦ ἀποτελούμενος δυνητικὸς λόγος εἶναι, ὡς παρατηρήσαμεν (§. 54.), μικρὰ παραλλαγή καὶ τροπολογία τῆς Οριστικῆς· οὕτως οὐκ ἂν δὴ μείνειας ἀφῆΐφιλον Μενέλαον; (Ιλ. Γ, 52) — οὐ καὶ ἀμφοτέρω αὐτῶν τοῦτο πεπόνθοιμεν; (Πλάτ. Ἰππ. Μ. 301) — πῶς οὐκ ἂν ποιήσαιτε καταγέλαστον; (Ισ. Αρχιδ. ΙΔ', Κορ.).

§. 81. Ἐπὶ δὲ πλαγίας ἐρωτήσεως ἐν γένει εἰς ἣν ἀνάγεται ἢ ἐν διπλήσει, ἢ ἐν διαβουλεύσει, κτλ. περιεχομένη τίθεται μὴ, ὡς ἐξαρτωμένης ταύτης ἐκ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. Καὶ ἐπὶ μὲν παρωχημένων ἤθελεν ἀρμόζει κυρίως Εὐκτική· ἀλλὰ, κατὰ τὰ ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα (Κεφ. ΚΖ. §. 188.), τίθεται καὶ Οριστική, ὡς διηρώτα τὸν Ἐπιγένην μή τινος ἐπιστολὰς κεκόμισται (Πολύβ. Ε', ν', 12)· ἐπεὶ δὲ παρόντων Οριστικὴ ἢ καὶ Ὑποτακτικὴ, μετὰ μικρᾶς διαφορᾶς ἢ ὁποῖα δυνατόν νὰ παρατηρηθῇ ἐν τούτοις ἐπὶ τῶν δύο Εγκλίσεων· ὡς ἀλλ' οὐ τοῦτο, ἢ ν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖσι πλεον ἔχειν μηδὲ βούλοιτο ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου (Πλάτ. Πολιτ. Α', 349) — ἀλλ' εἰ μὲν ἀνδρῶν προσδεῖ ἡμῖν, ἔφη ὁ Κῦρος, εἴτε καὶ μὴ, αὐθις βουλευσόμεθα (Ξ. Κ. Π. Β', α', 7) — σκοπῶν ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν, ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων (Αρισ. Ἰππ. 260) — ὄρα γε, μή τι φάσμα νερτέρων τόδ' ἢ (Εὐρ. Αλκ. 1130) ὅπου, διὰ τὴν μικρὰν διαφοράν, ἡμπόρει νὰ ᾔῃ καὶ μὴ ἐστί. Ωσαύτως καὶ εἰς τὸ (Σοφ. Φ. 30) ὄρα, καθ' ὕπνον μὴ κατακλιθεῖς κυρῇ, περὶ τοῦ ὁποίου

φιλονεικεῖται ἂν πρέπει νὰ γραφθῇ κυρῇ ἢ κυρεῖ, εἶναι καὶ τὰ δύο δεκτά· τὸ δὲ (Πλάτ. Πρωτ. 341) ἐρωτᾷ εἰ οὐκ αἰσχύνομαι = ἐρωτᾷ εἰ ἀναισχυντῶ· οὕτω καὶ παρ' Ηροδότῳ (Α', 90) εἰρωτᾷν εἰ οὐτι ἐπαισχύνεται.

§. 82. Ἐνθα εἰσέρχεται τὸ οὐ ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα τὸ δέν· ὥς δέν εἶναι ἀλήθεια; οὕτω τὸ ἀνωτέρω οὐκ ἐς ὄλεθρον; ἤθελεν εἶναι παρ' ἡμῖν δέν ἔρχεσθαι νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν κατάραν; τὸ τοῦ Εὐριπίδου καὶ γὰρ τίνα οὐ δρῶν; κτλ. ἤθελεν εἶναι τί δέν ἔπραξα; τί δέν εἶπα; = τὰ πάντα ἔπραξα, τὰ πάντα εἶπα, κτλ. ὅπου δὲ εἰσέρχεται τὸ μὴ μεταχειρίζομεθα καὶ ἡμεῖς τὸ μὴ ἢ μήπως, ὥς μὴ τὸ εἶπες; — μὴ τὸ ἐπῆρες; — μήπως ἔφυγε; — μήπως ἀπέθανε; κτλ. Εἶναι δὲ περίεργος παρ' ἡμῖν ἡ δι' ἄλλης ἐρωτήσεως ἀπόκρισις εἰς προγενομένην ἐρώτησιν, ὥς ἔχεις χρήματα; ποῦ εἶναί τα; — ποῦ νὰ τὰ εὕρω; — ποῦ ἐχάθησαν; = ποῦ ἐχάθησαν, ἵνα τὰ εὕρω καὶ τὰ ἔχω ἐγώ. Εἰς ὅλα ταῦτα περιέχεται ἀποφατικὴ ἔννοια = δέν ἔχω, μετὰ τινος μάλιστα ἐπιτάσεως = δέν ἔχω οὐδαμῶς = οὐδὲ τὰ εἶδα, κτλ.

VIII. Περὶ παραλείψεως τοῦ ῥήματος ἐπὶ

τοῦ οὐ καὶ μή.

§. 83. Εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ὅτι τόσον μετὰ τῶν εἰμή, ἢν μή, κτλ. ὅσον καὶ μετὰ τοῦ ἀπλοῦ μὴ παραλείπεται ἐνίοτε τὸ οἰκεῖον ῥῆμα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔγινε βέβαια τοῦτο ἐπὶ περιστάσεων ἐνθα παραλαμβάνεται ἐκ τοῦ προηγουμένου κώλου τὸ αὐτὸ ῥῆμα, ὥς καὶ ἢν μὲν ἐπακούσωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἢν δὲ μή, κτλ. (Θουκ. Α', 82) = ἢν δὲ μὴ ἐπακούσωσι — ἢ πείθεσθε Αὐτότῳ ἢ μή· καὶ ἢ ἀφίετέ με ἢ μή (Πλάτ. Απολ. ΙΖ'). Οὕτω καὶ τί μή; ὅπερ παρ' Αἰσχύλῳ λέγεται πληρέστερον τί μὴ χρή· (Προμ. 607) τοῦτο δέ, ὁρμηθὲν ἐκ τοῦ τί μὴ χρή παθεῖν ἢ ποιεῖν κτλ. ἔγινε πρῶτον τί μὴ χρή; καὶ τελευταῖον τί μή; οὕτω καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τί μὴ δράσω; (Ιππ. 178), κτλ. Γὰρ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ οὐ· οὕτω λέγεται πῶς οὐ; καὶ πῶς γὰρ οὐ; (Πλάτ. ἀπανταχοῦ) = πῶς ὄχι; = ἐξ ἅπαντος· ἀντὶ τούτου δὲ τίθεται καὶ ἀπλῶς πῶς γάρ; (Σοφ. Αἶ. 279) καὶ ἐπαναλαμβανομένου τοῦ οὐ ἐν τέλει μετ' ἄλλην ἐρώτησιν, ὥς αὐτῇ ποθ' ἢ Μοῦσ' οὐκ ἰλεσβιάζειν; οὐκ; (Αρισ. Β.

1308), κτλ. ἔπειτα δὲ ἐκτάνθη τοῦτο καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις ἐνθα ἐξ ἀνάλόγου ὑπονοεῖται τὸ παραλειπόμενον ῥῆμα (Κεφ. Γ', §. 15), ὡς εἰ μὴ διὰ τὸν πρῶτανιν (ἐκωλύοντο), κτλ. Καὶ ἐπὶ τινων μὲν, ὡς ἐπὶ τοῦ εἰ μὴ, ἦν μὴ, κτλ. εἶναι σπανιωτέρα ἢ παρ' αὐτῆς, ἐπὶ τινων δὲ συνηθεστάτη, ὡς ἐπὶ τοῦ εἰ δὲ μὴ.

§. 84. Ἡ παράλειψις αὕτη ἀπαντᾶται πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐκφράσεων οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι, μήπως, μὴ ὅτι, κτλ. ὡς ταύτῃ δὲ (τῇ τῶν Σκυθῶν ἰσχύϊ) ἀδύνατα ἐξισοῦσθαι οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, κτλ. (Θουκ. Β', 97) — οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες ἀλλὰ καὶ γυναῖκες (Πλάτ. Συμπ. 179) — ὁ δὲ Ἀρχέδημος τῷ Κρίτῳ ἠδέως ἐχαρίζετο, καὶ οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ (Απομν. Β', θ', 8) — ἀλλὰ μὰ Δία, ἔφασαν οἱ Χαλδαῖοι, οὐκ ἂν ἡμεῖς ἀσφαλῶς ἐργαζοίμεθα, μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡμετέραν (Ξεν. Κ. Π. Γ', β', 21), κτλ. — σὺ γὰρ ἂν προσέλθοις μὴ ὅτι πρὸς πόλιν, ἀλλὰ πρὸς οἰκίαν ὅπου κίνδυνος πρόσεστιν; (Αἰσχ. κατὰ Κτησιφ. ΝΓ'). Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρώτων ἐννοεῖται Οριστική = οὐ λέγω ὅτι· καὶ ἡ ἐννοια εἶναι = ὅχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀμφοτέρω ναί· ἐνίοτε δὲ = ὅχι μόνον τοῦτο ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀμφοτέρω οὐχί (ἴδε Σοφ. Ηλ. 796. Θουκ. Α', 35), κτλ. ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων ἐννοεῖται Ὑποτακτική = μὴ εἴπω = ἵνα μὴ εἴπω· καὶ δηλοῦται δι' αὐτοῦ βαθμὸς ἀνώτερος· ὅθεν παρὰ Φωτίου καὶ Φαβωρίνου ἐξηγεῖται τὸ μὴ τι γε διὰ τοῦ πόσῳ μᾶλλον· ἀναλογεῖ λοιπὸν τὸ μὲν οὐχ ὅτι εἰς τὸ τῶν Λατίνων *non dico*, τὸ δὲ μὴ ὅτι εἰς τὸ *ne dicam*.

§. 85. Πρὸς μεῖζονα τῆς ἀνωτέρας ταύτης βαθμολογίας ἦτοι κλίμακος ἀνάδειξιν τὸ μὴ ὅτι προσλαμβάνει ἐνίοτε καί τινα ἄλλα μόρια, γέ, τί, δὴ, ὡς ἔ· καὶ λόγῳ ἐστὶν ἀκούειν οὐκ ἐπιτερπές, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ (Πλάτ. Φαίδρ. 240. Ἰδε καὶ Απομν. Α', ζ', 11). Ἀλλὰ καὶ μόνον τοῦ τὸ μὴ, χωρὶς τοῦ ὅτι ἢ ὅπως, μετὰ τοῦ τί, γέ, δὴ, κτλ. ἐκπληροῦ τὸ αὐτό, ὡς ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ὁρῶ τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὸ τῶν παίδων παροξυνομένους, μὴ τι δὴ ὑπὸ γε τῶν φίλων (Πλάτ. Επισ. Δ') — ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώσουσι δίκην, μὴ τι ποιήσαντί γε ἢ συγκαταπραξαμένῳ = οὐκ ἐνὶ δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ

τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς (Δημ. ὑπὲρ τῶν ἐν Χερρόν. Ζ', Ολυμπ. Α', 8). Καί τὸ μήτοι ἀπαντᾶται ὡσαύτως κατ' ἀνάλογον ἔννοιαν, ἅν καὶ ἀμφιβαλλόμενον (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 388).

§. 86. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ γίνεται ἡ τοιαύτη ἀποσιώπησις, ὡς μήπω γε (Αἰσχ. Πρ. 632) — μὴ τριβὰς ἔτ', ἀλλὰ νιν κομίζετ' εἴσω (Σοφ. Αντ. 577) — μὴ σὺ γε (Εὐρ. Φ. 535.) — μὴ μοί γε μύθους — μηδαμῶς τοῦτόν γε — ἀλλὰ μὴ μοι πρόφασιν — μὴ, ἀλλὰ μοι δὲς ἐν μόνον κοτυλίσκιον (Αρισ. Σφ. 1179. 1164. Αχ. 345-458) — ἀλλὰ μὴ οὕτως — μὴ μοι, ἦν δ' ἐγώ — μὴ γάρ, ἔφη (Πλάτ. Πρωτ. 318. 331. Πολιτ. Β', 381) — μὴ μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους (Δημ. Φ. Α', 8) — μὰ Δί, ἔφη, μήτοι γε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ μὴ διπλᾶς ἡμῖν καὶ τὰς γαστέρας παρέξεις (Ξ. Κ. Π. Β', γ', 24). Συνηθέστατον παρὰ τοῖς Τραγικοῖς τὸ μὴ δῆτα. Εἶναι δὲ καὶ παρ' ἡμῖν εὐχρησὰ τὰ τοιαῦτα μὴ λόγια — μὴ ἀπ' αὐτά — μὴ δά! — θέλεις ἔλα, θέλεις μή· ὡσαύτως καὶ τὸ λεγόμενον βαπτίζω καὶ μυρόνω, θέλει ζήσῃ (ἢ μᾶλλον ζήσῃ — ἄς ζήσῃ), θέλει μή, κτλ.

ΙΧ. Περὶ συνδυασμῶν τῶν δύο ἀποφατικῶν μορίων.

§. 87. Τὰ δύο ἀποφατικά μόρια οὐ καὶ μή, συμπλεκόμενα πρὸς ἄλληλα, γεννῶσι τοὺς δύο συνδυασμοὺς οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ. Οὗτοι δέ, διὰ τῆς προσθήκης καὶ μεσόλαβήσεως ἄλλων μορίων ἢ πτωτικῶν, γίνονται οὐ μήποτε, οὗτοι μή, οὐτι μή, κτλ. (ἴδε Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 485).

Οὐ μή.

§. 88. Τὸ οὐ μὴ συντάσσεται συνήθως· α'. μετὰ Ὑποτακτικῆς· β'. μετὰ Οριστικῆς.

α'. τὸ Οὐ μὴ μετὰ Ὑποτακτικῆς.

§. 89. Μετὰ Ὑποτακτικῆς τίθεται τὸ οὐ μὴ· 1. κατ' Ἐνεσῶτα· 2. κατὰ πρῶτον παθητικὸν Αόριστον· 3. κατὰ δεύτερον Αόριστον ἐνεργητικόν τε καὶ μέσον, οἶον· 1. οὐ μὴ δύνωνται (Ξεν. Ιέρ. ΙΑ', 15)· 2. οὐτι μὴ ληφθῶ δόλω (Αἰσχ. Επτ. 37) — τοσοῦτον ἐκπιῶν οὐδὲν μᾶλλον μὴ ποτε μεθυσοθῇ (Πλάτ. Συμπ. 214. Ἰδε καὶ Ξ. Κ. Π. Ε', α', 17. Αν. Δ',

ή, 13)· 3. οὐ μὴ εἴπω — οὐτι μὴ φύγη μόρον (Αἰσχ. Ἐπτ. 205) — οὐ σε μὴ προδῶ (Σοφ. Κ. 649) — οὐτε γὰρ γίγνεται οὐτε γέγονεν οὐτ' οὐν μὴ γένηται (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 492).

§. 90. Εἰς ὅλα ταῦτα ἰσοδυναμεῖ ἡ ἔννοια μὲ ἔννοιαν διὰ Μέλλοντος τῆς Οριστικῆς μετ' ἀρνήσεως ἐκφερομένην, ὡς· 1. οὐ δυνήσονται· 2. οὐ ληφθύσομαι· 3. οὐκ ἔρῳ· 4. οὐ γενήσεται.

§. 91. Προῦκυψε δὲ τοῦτο ἐκ παραλειπτικῆς χρήσεως· διότι εἰς ὅλα ταῦτα τὸ πλήρες ἤθελεν εἶναι οὐκ ἔστι δέος μὴ ληφθῶ — μὴ γένηται, κτλ. (ἴδε Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 486). Ἐκάτερον λοιπὸν τῶν δύο ἀποφατικῶν μορίων φυλάττει τὴν οἰκείαν ἔννοιαν· τὸ μὲν οὐ ἀποφάσκει ἀπολύτως, οὐκ ἔστι δέος· τὸ δὲ μὴ ἐξηρτημένως, μὴ τοῦτο γένηται. Ταῦτα δὲ εἰς ἓν συμπτυσσόμενα γίνονται οὐ μὴ γένηται, κτλ.

§. 92. Ο Δαυησινὸς κανὼν ὅτι μετὰ τοῦ οὐ μὴ δὲν τίθεται οὐδέποτε πρῶτος Ἀόριστος Ὑποτακτικῆς, ἐνεργητικῆς ἢ μέσος, ἀληθεύει μὲν εἰς τὰ πολλά, ὅχι ὁμῶς εἰς ὅλα· διότι ἀπαντᾷται καὶ αὐτός, ἂν καὶ σπανίως, οἷον οὐ μὴ ποτ' ἐς τὴν Σκυρον ἐκπλεύσης (Σοφ. Φ. 381. Ἰδε καὶ Κ. 408. Αἶ. 560. Εὐρ. Ηρακλ. 385. Ξ. Αν. Ζ', γ', 26) — ὡς οἷγε Ἀρμένιοι οὐ μὴ δέξωνται τοὺς πολεμίους (Ξ. Κ. Π. Γ', β', 8. Ἰδε καὶ Πλάτ. Πολιτικ. 308. καὶ Ηρ. Α, 199. Παράβαλ. Κεφ. ΚΖ', §. 116 — 118. καὶ Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σελ. 478. καὶ σελ. 492).

Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ Οριστικῆς.

§. 93. Μετὰ Οριστικῆς τίθεται τὸ οὐ μὴ κατὰ Μέλλοντα ἄνευ ἢ μετὰ ἐρωτήσεως.

Τὸ οὐ μὴ κατὰ Μέλλοντα Οριστικῆς ἄνευ ἐρωτήσεως.

οὔ σοι μὴ μεθέψομαί ποτε (Σοφ. Ηλ. 1052. Ἰδε καὶ Κ. 176. 848) — οὐ μὴ σ' ἐγὼ περιόψομαι (Αριστ. Β. 508) — καὶ ἕως περ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ὦ, οὐ μὴ παύσομαι φιλοσοφῶν (Πλάτ. Απολ. ΙΖ') — καὶ τοῦτο γὰρ εἶδέναι χρή, ὅτι οὐ μὴ δυνήσεσθαι Κύρος εὐρεῖν (Ξ. Κ. Π. Η', α', 5. Ἰδε καὶ Ζ', γ', 12).

§. 94. Καὶ ἐν τούτοις περιέχεται μελλοντικὴ ἔννοια — οὐ μεθέψομαί σοι — οὐ ποτε παύσομαι, κτλ. καὶ δυνατόν εἶπεῖν

ὅτι ἐτράπη ἡ Ὑποτακτικὴ εἰς Μέλλοντα πρὸς βεβαιωτέραν πρόρρησιν, καὶ τοῦτο διὰ τὴν συγγένειαν ἀμφοτέρων, διὰ τὴν ὁποίαν πολλάκις Ὑποτακτικὴ καὶ Οριστικὴς Μέλλοντες τίθενται κατ' ἀκολουθίαν ἀλλήλων εἰς τὸν αὐτὸν λόγον (Αρισ. Σφ. 394. Ἰδε καὶ Κεφ. ΚΖ', §. 109. 6' ΚΖ', §. 19). Ὅτι δὲ καὶ ὅλοι οἱ ἐν τούτοις ἀπαντῶμενοι πρῶτοι Αόριστες τῆς Ὑποτακτικῆς πρέπει νὰ τραπῶσιν εἰς Μέλλοντα τῆς Οριστικῆς εἶδαμεν ἀλλαχοῦ ὅτι δὲν ἀληθεύει (ἀνωτέρω §. 92).

§. 95. Βαίνει λοιπὸν ἐν τούτοις ἡ χρῆσις κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· συνηθεστέρα εἶναι ἡ τῶν Αορίστων τῆς Ὑποτακτικῆς· ἔπειτα ἔρχεται, διὰ τὸν προεξηγηθέντα λόγον, ἡ τοῦ Μέλлонτος τῆς Οριστικῆς, καταχρησικώτερον, ὡς φαίνεται, καὶ εἰρωνικώτερον — δὲν πιστεύω δ' ὅτι τοῦτο θέλει γένῃ, κτλ. καὶ τρίτον τελευταῖον ἡ τοῦ Ενεσῶτος τῆς Ὑποτακτικῆς τοῦ ὁποίου, ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω ἐξ Ἰέρωνος τοῦ Ξενοφώντος παραδείγματος, ἀναφέρονται καὶ τὰ οὐ μὴ ἐπεύχονται (Σοφ. Κ. 1023) — ὅπερ ὁ Βρύγκιος εἰς τὸ ἐπεύχονται ἔτρεπεν· ἀλλ' οὐ μὴ οἷός τε ἦς — οὐ γὰρ μὴ δυνατός ὦ (Πλάτ. Πολιτ. Α', 341. Φιλήβ. 48) — οὐκ ἔτι μὴ δύνηται (Ξ. Αν. Β', 6', 12). Ὅτι δὲ ὁ Ενεσῶς τῆς Ὑποτακτικῆς τίθεται ἐπὶ ἐπικειμένου φόβου, ὁ δὲ Αόριστος ἐπὶ ἀπροσδιορίστου, ἐξ ὧν ἀλλαχοῦ εἶπαμεν (Κεφ. ΚΘ', §. 91 — 93) δὲν φαίνεται ὀρθόν. Τὸ οὔτε μὴ φύγητε λαιψήρῳ ποδὶ (Εὐρ. Εκ. 1039) ἀναφέρεται βέβαια εἰς ἐπικείμενον μᾶλλον καὶ ἐνεσῶς παρὰ εἰς ὁψέποτε ἐσόμενον. Παρωχημένου δὲ ἡγουμένου, τίθεται, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα, Εὐκτική, οἷον ὅς δὴ τὰ τ' ἄλλ' αὐτοῖσι πάντ' ἐθέσπισε, καὶ τὰ πὶ Τροίᾳ Πέργαμ' ὡς οὐ μήποτε πέρσοιεν, εἰ μὴ τὸνδε ἀγοιντο, κτλ. (Σοφ. Φ. 610).

Τὸ οὐ μὴ κατὰ Μέλλοντα τῆς Οριστικῆς μετὰ ἐρωτήσεως.

§. 96. Ἡ τοιαύτη χρῆσις εἶναι μεθομνηρικὴ· τίθεται δὲ τὸ οὐ μὴ ἐν τούτοις πάντοτε μετὰ δευτέρου προσώπου τοῦ τῆς Οριστικῆς Μέλлонτος, ὡς οὐ μὴ παρ' ὅχλῳ τάδε γηρύσει; (Εὐρ. Ἰππ. 213) — οὐ μὴ λαλήσεις, ἀλλ' ἀκολουθήσεις ἐμοί; (Αρισ. Νεφ. 505), κτλ.

§. 97. Καὶ ἐν τούτοις περιέχεται προσακτικὴ μετ' ἀποφάσεως, ὃ ἐστὶν ἀπαγορευτικὴ ἔννοια· μὴ λαλήσης, κτλ. Τὴν ἐξήγησιν τῆς τοιαύτης χρήσεως ἄλλοτε καὶ ἀλλαχοῦ ἐπροσπάθησα διαφόρως (Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττιμ. σ. 491). Ἀλλ' ὁ Αρτουγγ θέλει ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τοῦ λέγειν προῆλθεν ἐκ πληρεστέρου ἄλλου,

οὐχ ὀρᾷς μή; κτλ. ὥς ὡς τὸ οὐ καταβήσῃ; = δὲν θὰ καταβῇς; = κατάβα· οὕτω τὸ οὐ μὴ καταβήσῃ; = δὲν κυττάζεις νὰ μὴ καταβῇς, ἀλλὰ νὰ μείνῃς; = μείνε ὅπου εἶσαι = μείνε καὶ μὴ καταβῇς. Κατὰ ταῦτα πρέπει νὰ διορθωθῶσι καὶ τὰ ὅχι ὀρθῶς ἐρμηνευθέντα (Κεφ. ΚΖ', §. 7), ἐνθα λέγεται προστακτικὴ ἀντὶ ἀπαγορευτικῆς, κατάβηθι ἀντὶ μὴ καταβῇς, κτλ.

§. 98. Οτι δὲ ἀπανταχοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις πρέπει νὰ ἐννοῇται ἐρώτησις, οἷον εἰς τὸ οὐ μὴ ἔξεγερεῖς (Σοφ. Τραχ. 978) — οὐ μὴ δυσμενῆς ἔσει (Εὐρ. Μ. 1151), κτλ. ὡς θέλει ὁ Βρεταννὸς Ελμσλῦς δὲν φαίνεται ἀναγκαῖον (ἴδε Κεφ. ΚΖ' §. 7, καὶ Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 490). Καὶ χωρὶς ἐρωτήσεως δὲ καταντᾷ εἰς τὸ αὐτό = ὅχι, δὲν εἶναι φόβος μὴ τὸν ἐξεγείρῃς = εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θέλεις τὸν ἐξεγείρει, κτλ. τὸ ὁποῖον εἶναι βέβαια καὶ ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον· ὅθεν καὶ τὰ ἀνωτέρω χωρία (§. 96) χωρὶς ἐρωτήσεως παρὰ πολλῶν γράφονται. Πολλάκις δὲ ἐν τούτοις, δύο τῶν κώλων ὄντων, χωριζόμενα τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ πρώτου, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ δευτέρου· ὡς οὐ σιγ' ἀνέξει, μηδὲ δειλίαν ἀρεῖς; (Σοφ. Αἴ. 75. Ἰδε καὶ Τ. 638. Τραχ. 1183. Αἰσχ. Επτ. 256)· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου κώλου ἐννοεῖται μόνον τὸ οὐ, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου τὸ μὴ μετὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἑτέρου ἐπαναλαμβανομένου οὐ = ἀνέχου σιγῶν καὶ μὴ δειλία· οὕτω καὶ οὐκοῦν καλεῖς αὐτὸν καὶ μὴ ἀφήσεις; (Πλάτ. Συμπ. 175) τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον τοῦ Αρτουγγ = οὐκοῦν καλεῖς αὐτὸν καὶ ὅψῃ μὴ ἀφῇς; Ἀλλά, ἵνα ἀληθεύσῃ τοῦτο, πρέπει νὰ γραφῇ οὐκοῦν.

§. 99. Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ σηνήθης τοῦ οὐ μὴ σύνταξις· ἐνίοτε δὲ συντάσσεται καὶ μετὰ Ἀπαρεμφάτου, ὡς σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μήποτε, σοῦ τήνδε γῆν οἴκουντος, εὖ πράξειν πόλιν (Εὐρ. Φ. 1584) — καὶ γὰρ μοι δοκεῖς οὐδὲ μὴ ἡσθῆσθαι (Πλάτ. Λάχ. 197)· ἐνθα εἶναι εἰδός τι ἑλξεως, τοῦ προηγηθέντος ῥήματος ἐλκύσαντος πρὸς ἑαυτὸ τὴν ἀπαρεμφατικὴν σύνταξιν. Ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ Μετοχῆς εὐρίσκεται τὸ οὐ μὴ, οἷον ὥσπερ τὸν ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἀπλῶς οὐκ ἂν μὴ δυνάμενον εἰπεῖν (Ισ. Παν. Β', Κορ.)· τοῦτο δέ, κατὰ τὸν σηνήθη τύπον καὶ θετικῶς (χωρὶς τοῦ ὥσπερ) ἐκφερόμενον, ἤθελεν εἶναι ὁ ἀκριβῶς ἐπιστάμενος λέγειν οὐκ ἂν μὴ δύνηται ἀπλῶς εἰπεῖν (§. 89. 1).

Μὴ οὖ.

§. 100. Τὸ μὴ οὖ εὐρίσκεται συντασσόμενον· α'. μετὰ Οριστικῆς· β'. μετὰ Υποτακτικῆς· γ'. μετὰ Εὐκτικῆς· δ'. μετὰ Απαρεμφάτου· ε'. μετὰ Μετοχῆς.

α'. Τὸ Μὴ οὖ μετὰ Οριστικῆς.

§. 101. Τὸ μὴ οὖ τίθεται μετὰ Οριστικῆς, κατ' Ενεσῶτα ἢ Μέλλοντα, ἐπὶ φράσεων ἐκ διαπορητικῶν ἐρωτήσεων προερχομένων, ὡς καὶ τὸ ἀπλοῦν μὴ, οἷον ἀλλ' ἄρα, ὧ Ἰππόκρατες, μὴ οὖ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις σοῦ τὴν παρὰ Πρωταγόρου μάθησιν ἐσεσθαι, κτλ. (Πλάτ. Πρωτ. 312) — ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἐσομαι (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 506). Τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶναι καὶ μὴ οὐκ ἀληθῆ εἶρηκε, κτλ.

β'. Τὸ Μὴ οὖ μετὰ Υποτακτικῆς.

§. 102. Τὸ μὴ οὖ μετὰ Υποτακτικῆς τίθεται κατ' Ενεσῶτα ἢ κατ' Αόριστον, οἷον οὖ τοῦτο δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω, κτλ. (Ξ. Αν. Α', ζ', 7. Ἰδε καὶ Απομν. Β', γ', 10) — μὴ οὖ θεμιτὸν ἦ (Πλάτ. Φαίδ. 67) — δεῖδω μὴ οὐτίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον — μὴ νύτοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο (Ιλ. Κ. 39. Α, 28).

γ'. Τὸ Μὴ οὖ μετὰ Εὐκτικῆς.

§. 103. Ἡ χρῆσις ἐν τούτοις τῆς Υποτακτικῆς καὶ Εὐκτικῆς ἀκολουθεῖ τὸν ἀλλαχοῦ ἐξηγηθέντα γενικὸν κανόνα, ὅτι ἡ μὲν Υποτακτικὴ τίθεται ἡγουμένου Ενεσῶτος, ἡ δὲ Εὐκτικὴ Παρωχημένου (Κεφ. ΚΖ', §. 78)· οὕτω καὶ ἐφοβεῖτο μὴ οὖ δύναίτο (Ξ. Αν. Γ', α', 12) — μὴ ὁ μὲν οὐκ ἐρύσαιτο (Ιλ. Ω, 584). Ὡσαύτως καὶ μετ' ἐρωτήσεως, ἀποφατικὴν ὑποτείνουσης ἐννοίαν, ὡς πῶς γὰρ ἠδονὴ γε ἠδονῇ μὴ οὐχ ὁμοιότατον αὖ εἶη; (Πλάτ. Φιλήβ. 12) — πῶς ἐνεσιν ἵνα μὴ ἦ (= μὴ εἶναι) ἀνομοιότατον ἠδονὴ ἠδονῇ; — οὐκ ἐνεσιν εἶναι, κτλ. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ τὸ παρὰ Ξενοφῶντι (Απομν. Α', β', 7) ἀλλὰ φοβοῖτο μὴ ὁ γενόμενος καλὸς κάγαθός τῳ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἔξοι· ἐνθα τὸ πρῶτον μὴ, ἀποβαλὼν τὴν ἀποφατικὴν δύναμιν, κατήντησεν = ἵνα ἢ ὅπως, ὡς παρ' ἡμῖν πρόσεχε μὴ τὸν εὐρης — κύττάξε μὴ ὑπάγη (= τύχη) καὶ τὸν καταπίσης — ἄμε νὰ ἴδης μήπως ἤλθε, κτλ.

§. 104. Εκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Ομήρου δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω—δεῖδω μὴ οὔτις ὑπόσχηται (§. 102), καὶ ἐξ ἄλλων τοιούτων γίνεται φανερόν ὅτι ἡ χρῆσις αὕτη, ὁρμηθεῖσα πρῶτον ἐκ τῶν μερίμνης, ὑποψίας, φόβου σημαντικῶν καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων, ἐγένεν ἔπειτα παραλειπτική, μὴ τιθεμένων τῶν ῥημάτων. Εἰς ὅλα δὲ ταῦτα ἐκάτερον τῶν δύο ἀποφατικῶν μορίων φυλάττει τὴν οἰκείαν σημασίαν· τὸ μὲν μὴ ἀναφέρεται εἰς ὅλον τὸν λόγον, τὸ δὲ οὔ, συμπλεκόμενον μετὰ τῆς λέξεως εἰς ἣν ἀνήκει, ἀποτελεῖ μίαν μετ' αὐτῆς ἔννοιαν ἀντίθετον. Ὅθεν εἶναι τὸ μὲν μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσθαι = μὴ ἀνίκανος ἔσθαι· τὸ μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ = μὴ ἀθέμιτον ἦ· τὸ μὴ χραίσμῃ = μὴ ἀποβῆ ἄχρησον, κτλ. καὶ τὸ (Πλάτ. Συμπ. 194) μὴ οὐχ οὔτοι ἡμεῖς ὤμεν = μὴ οὐχ οὔτοι, οἱ σοφοί, ἀλλ' ἕτεροι ἦτοι διάφοροι ὤμεν· οὔτω καὶ (Θουκ. Γ', 53) εἰκότως ὑποπτεύομεν καὶ ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε—ἠναγκαζόμεθα μετανοεῖν μὴ οὔτε τῶν ἀδυνάτων οὔτε τῶν χαλεπῶν ἔργων ἢ τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν (Ξ. Κ. Π. Α', α', 3) = ἠναγκαζόμεθα, μεταβάλλουτες γνώμην, ὑποπτεύειν μή, κτλ. Παρέχουσι λοιπὸν τὰ προηγούμενα τὴν ἐναντίαν ἔννοιαν παρὰ ἐὰν ἐκφέροντο χωρὶς τοῦ οὔ· ὅθεν εἶναι προφανὴς ἡ διαφορὰ τοῦ δέδοικα μὴ θάνῃ καὶ δέδοικα μὴ οὐ θάνῃ (ἴδε Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 493 — 495). Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως· μὴ οὐκ ἤκουσαν; (Παῦλος Ρωμ. Ι', 18) = μήπως δὲν ἤκουσεν; = μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; (Κορινθ. Α', θ', 4), κτλ.

δ'. Τὸ μὴ οὔ μετὰ Απαρέμφατου.

§. 105. Οταν ἡ ἄρνησις πίπτῃ εἰς τὸ ῥῆμα ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ Απαρέμφατον, τότε ἐκφέρεται, ἀπόλυτος οὔσα, διὰ τοῦ οὔ· οὐ βούλομαι — οὐκ ἔξεστι, κτλ. Οταν πίπτῃ εἰς τὸ ἐξαρτώμενον Απαρέμφατον, τότε, ὡς ἐξαρτωμένη, ἐκφέρεται, ὡς εἶδαμεν, διὰ τοῦ μή, βούλομαι μὴ ποιεῖν τὰδε — ἔξεστι μὴ γράφειν, κτλ. Καὶ καθεὶς ἐννοεῖ εὐκόλως τὴν διαφορὰν τοῦ οὐ δέομαί σου ἐλθεῖν καὶ τοῦ δέομαί σου μὴ ἐλθεῖν· τὸ πρῶτον εἶναι = δὲν σὲ παρακαλῶ νὰ ἐλθῇς· τὸ δεύτερον = σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἐλθῇς.

§. 106. Ἀλλὰ συμβαίνει ὥςδε νὰ πίπτῃ ἡ ἄρνησις καὶ εἰς τὸ ῥῆμα καὶ εἰς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον Απαρέμφατον. Κατὰ τὰ ἄνω λοιπὸν ἔπρεπε νὰ λέγεται οὐ βούλομαι μὴ ποιεῖν τὰδε

— οὐκ ἔξεστι μὴ γῆμαι· οὕτως ἤθελεν εἶναι καὶ οὐχ οἷός τ' εἶμι· σιγᾶν — οἷός τ' εἶμι μὴ σιγᾶν — οὐχ οἷός τ' εἶμι μὴ σιγᾶν, κτλ. Καὶ ὁμῶς κανονικῶς ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως, ἀρνήσεως ἡγουμένης, μεταχειρίζεται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τὸ μὴ οὐ, ὡς ἡ Λατινικὴ τὸ *quid* μετὰ ὑποτακτικῆς· εἶον Περικλῆς δὲ οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφί ἐκεῖνον ὑποθέσθαι τι — οὐκ οἰκός ἐστι Αθηναίους μὴ δοῦναι δίκας τῶν ἐποίησαν — οὐ δυνατοὶ αὐτὴν ἴσχειν εἰς Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ἐξιέναι (Ηρόδ. Γ', 51. Ζ', 5. Θ', 12) — οὐδ' ἐθέλω προλιπεῖν τόδε, μὴ οὐ τὸν ἐμὸν στοναχεῖν πατέρ' ἄθλιον — πείσομαι γὰρ οὐ τοσοῦτον οὐδὲν ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν — θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι μὴ οὐ τάδε ταύτῃ κατακυροῦσθαι (Σοφ. Ηλ. 132. Αντ. 96. 935. Ἰδε καὶ Κολ. 566) — οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι (Εὐρ. Ἰφ. Α. 41) — ἀδύνατα ἦν μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν (Θουκ. Η', 60) — οὐδεὶς οἷός τ' ἐστὶν ἄλλως λέγων μὴ οὐ καταγέλαστος εἶναι — οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι — οὐδὲν μὲν οὖν ἀνεκτὸν μὴ οὐ διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἑκάτεροι τῶν ἀνδρῶν — ἐγὼ δὲ οὕτως ἔχων πάννυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναί σοι μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι (Πλάτ. Γοργ. 509. Φαῖδρ. 277. Θεαιτ. 181. Συμπ. 218) — οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι (Ξ. Κ. Π. Α', δ', 2) — εἰ τοὺς μὲν οὐχ οἷους τε ὄντας ἐξάρνους εἶναι μὴ οὐ χρήματα ἔχειν ὑμῶν, κτλ. (Λυσίας ὑπὲρ τοῦ Πολυερ. 19)· κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι καὶ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ (Ν. Δ.) νῦν μὲν, ὦ Ἀλέξανδρε, οὐκ ἂν ἔξαρνος γένοιο μὴ οὐκ ἐμὸς υἱὸς εἶναι, κτλ.

§. 107. Οὐδεμίαν μεταβολὴν φέρει ἐν τούτοις ἡ προσθήκη τοῦ Ἀρθροῦ διὰ τῆς ὁποίας τὸ Ἀπαρέμφατον δυνατόν νὰ λάβῃ μορφήν ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου, ὡς τήν γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν διχῇ (Πλάτ. Σοφισ. 219) — οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἐπαρκέσει τὸ μὴ οὐ πεσεῖν ἀτίμως (Αἰσχ. Προμ. 917), τὸ ὅποιον εἶναι κατὰ τὰ Ὀμηρικὰ ἀμύνειν τινί τι, ἀρκεῖν τινί τι (Κεφ. Κ', §. 48) — οὐκ ἐναντιώσομαι τὸ μὴ οὐ γεγωνεῖν πᾶν ὅσον προσχρήζετε (Αἰσχ. Προμ. 786) — οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι — μὴ

παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι (Σοφ. Τραχ. 88. Τ. 283) — καὶ τῷσόνδ' ἐκόμπασε μὴδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νενεῖργάθειν Διὸς τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων περγάμων ἐλεῖν πόλιν (Εὐρ. Φ. 1181), ἔνθα τὸ εἰργάθειν ἐσυντάχθη μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς (Κεφ. Κ', §. 45) — οὐδεὶς γέ μ' ἂν πείσειεν ἀνθρώπων τὸ μὴ οὐκ ἐλθεῖν ἐπ' ἐκεῖνον — μὴδὲν οὕτως εὖ σεσημάνθαι τὸ μὴ οὐχὶ τοὺς ῥύπους ἀνασπάσαι (Αρισ. Βατρ. 68. Λυσιτρ. 1198) — οὐδὲν αὐτοῖς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ (Πλάτ. Κρίτ. 43. Κεφ. Κ', §. 48) = ἀφίησι, συγχωρεῖ παρὰ Σουΐδα «ἐπιλυσμένου» συγχωροῦντος» οὕτω καὶ (Πλάτ. Φαίδ. 88) . . . μηκέτι ἐκεῖνο συγχωροῖ μὴ οὐ πονεῖν αὐτήν — οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκεῖνου (Πλάτ. Πολιτ. Α', 354) = οὐκ ἀπέφυγον (Κεφ. ΚΕ', §. 54).

§. 108. Επειδὴ τὰ φόβου, αἰσχύνης καὶ τῶν τοιούτων σημαντικὰ ῥήματα περιέχουσι λεληθότως τρόπον τινὰ ἐν ἑαυτοῖς ἀποφατικὴν ἔννοιαν, διὰ τοῦτο δέχονται καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν, ὡς Δαρείῳ δὲ καὶ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι μὴ οὐ λαβεῖν τὰ χρήματα (Ηρ. Α', 187) = εἰ μὴ ἐλάμβανεν — αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων (Πλάτ. Πρωταγ. 352. Ἰδε καὶ Θεαιτ. 151. Γοργ. 461) — τὸν δὲ πρωτεύοντα ἐν ἔδρᾳ ἡσχύ-νετο μὴ οὐ πλεῖστα καὶ ἀγαθὰ ἔχοντα παρ' αὐτοῦ φαίνεσθαι (Ξ. Κ. Π. Η', δ', 5. Ἰδε καὶ Αναβ. Β', γ', 11. Πολιτ. Λακεδ. ζ', 2). Ὡσαύτως τὰ ἐναντιώσεως σημαντικὰ, ὡς αἰσχρὸν ὅν ἀντιλέγειν μὴ οὐχὶ τὸν πλεῖστα καὶ πονοῦντα καὶ ὠφελοῦντα τὸ κοινὸν τοῦτον καὶ μεγίστων ἀξιοῦσθαι (Ξ. Κ. Π. Β', ε', 20. Ἰδε καὶ Δ', γ', 8) — ἐν μυρίῃσι γνώμησι μίαν οὐκ ἔχω ἀντί-ξοον μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλῆα τοιούνδε (Ηρ. Η', 119). Καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω τινὰ (§. 106) δυνατόν ἐπίσης νὰ ἀναφερθῶσιν ἐνταῦθα.

§. 109. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεων εἰς τὰς ὁποίας ὑπολανθάνει τοιαύτη ἀποφατικὴ ἔννοια, ὡς τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; (Πλάτ. Φαίδ. 72) διότι τὸ τίς μηχανή; = ἀμήχανον, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἐπομένης ἀποκρίσεως οὐδεμία — τῷ δὲ δὴ ἐρω-

μένω ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσῃ . . . μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας; (Πλάτ. Φαίδρ. 240) — οὐδεμίας ἡδονάς, κτλ. — τίς οὖν ἂν ἔτι δύναίτο ἀμφισβητήσας μὴ οὐ καταγέλαστος γενέσθαι; (Πλάτ. Θεαιτ. 153)· οὕτω καὶ τί φαιδόμεσθα τῶν λίθων μὴ οὐ . . . καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον; (Αρισ. Αχ. 319) — διὰ τί ἀπεχόμεθα; κωλυόμεθα; κτλ. Τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα παραδείγματα εἰς τὰ ὅποια μετὰ τῆς ἐρωτήσεως περιέχεται καὶ τις λέξις τῶν προσημειωμένων κλάσεων αἵτινες περιέχουσιν ἀποφατικὴν ἔννοιαν· τίς ἐναντιώσεται μὴ οὐχὶ ἔρωτος εἶναι σοφίαν; (Πλάτ. Συμπ. 197) — εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινύτατα παθόντας, ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; (Ξ. Αναβ. Γ', α', 13).

§. 110. Εἰσὶν ἀπαντῶνται καὶ ἐνταῦθα, ὡς ἀλλαχοῦ· καὶ ἀποφατικῆς δηλ. ἐννοίας ἡγουμένης ἐν τοῖς τοιούτοις πολλάκις ἀπαντᾶται τὸ ἀπλοῦν μὴ ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου, ὡς ἄκος δ' οὐδὲν ἐπήρκεσαν τὸ μὴ . . . πόλιν παθεῖν (Αἰσχύλ. Αγ. 1178. Ἰδε καὶ Πρ. 235), ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ ἐπὶ ὁμοίας περιστάσεως ὁ αὐτὸς ἔχει μὴ οὐ (ἀνωτέρω §. 107) — οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ 'ποκλείσαι τοῦμόν ἄθλιον θέμας (Σοφ. Τ. 1387. Ἰδε καὶ Τραχ. 622. Αἴ. 96. Αντιγ. 443) — σὺ δ' οὖν διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν (Εὐρ. Αλκ. 697) — οὐ πάντῃ ἂν ἤδη ἐκφύγοι τὸ μὴ ἕτερα εἶναι ἀλλήλων; (Πλάτ. Παρμ. 147. Ἰδε καὶ Σοφισ. 235) οὕτω καὶ (Ν. Α', 637) μία ἀπόκρισις ἀπολύεσθαι δοκεῖ τοῦ μὴ κακῶς ἔχειν ἀλλ' ὀρθῶς, ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ (ἀνωτ. §. 107) ἔχει μὴ οὐ. Καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ Πλάτωνι καὶ παρ' ἄλλοις ἀκόμη ἐνδόξοις ἀπαντᾶται ἐν τούτοις τὸ ἀπλοῦν μὴ· ἡ γενικωτέρα χρῆσις ὅμως εἶναι διὰ τοῦ μὴ οὐ, καὶ εἶναι τῶν ἐνδεχομένων ὅτι ἐν πολλοῖς τούτων παρελείφθη τὸ οὐ παρὰ τῶν ἀντιγραφῶν.

§. 111. Καὶ ὁ μὲν Βουττμᾶννος μετὰ τοῦ Ματθία νομίζει ὅτι ἡ τοιαύτη συμπλοκὴ τῶν δύο ἀποφατικῶν μορίων ἐπιτείνει τὴν ἀπόφασιν· οὕτω καὶ ὁ Ρεῖσίγιος ὅτι διὰ τοῦ ἐπομένου οὐ ἐπιτείνεται ἐπὶ τὸ ὀξύτερον ἢ διὰ τοῦ μὴ προηγηθεῖσα ἀπόφασις (*Commentat. critic. in Sophocle. Oed. C. p. 238*, ἀνάλογα τῶν ὁποίων ἔλεγα ποτὲ καὶ ἐγὼ περὶ τῶν αὐτῶν μορίων ἐπὶ Οριστικῆς (Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 491)· τοῦναντίον ὁ Ερμᾶννος μετὰ τοῦ Ρώσου

δοξάζει ὅτι διὰ τοῦ μὴ οὐ ἐκφέρεται ἡ ἀπόφασις ἐνδοιασώτερον (*dubitantius*) παρὰ διὰ τοῦ ἀπλοῦ μὴ· ὅθεν εἰς τὸ (Ξεν. Ἑλλην. Ε', δ', 32) ἐπεὶ ἐκεῖνός γε πρὸς πάντας, ὅσοις διείλεται, ταῦτα λέγει Μὴ ἀδικεῖν μὲν Σφοδρίαν ἀδύνατον εἶναι ἐκφέρεται, κατ' αὐτόν, ἡ ἀπόφασις ἐντονώτερον καὶ μετὰ μείζονος ἐνσάσεως παρὰ εἰς τὸ (Ξεν. Κυνηγ. Ε', 31) ἔστιν οὖν ἀδύνατον μὴ οὐκ εἶναι ἐκ τοιούτων συνηρμοσμένον, ἰσχυρόν, ὑγρὸν, ὑπερέλαφρον. Τοῦτο καὶ τὰ ὅμοια περιέχουσι, κατ' αὐτόν, τὴν ἔννοιαν ἣθελεν εἶναι παράδοξον εἰ μὲν μὴ ἦτον οὕτω, κτλ. (ἴδε Ερμᾶν. εἰς Βιγέρ. σ. 796 — 801). Τὸ ὀρθὸν ἴσως ἐν τούτοις εἶναι ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχει πλεονασμὸς ἀποφάσεως, ἀνάλογος μὲ τὸν ἀλλαχρῶ σημειωθέντα ἀπαγορεύω σοι μὴ ποιεῖν τάδε (Κεφ. ΚΗ', §. 14). Καὶ ὡς ἐκεῖ συνήθως τιθέμενον τὸ μὴ πρὸ τοῦ Ἀπαρεμφάτου ἐνίοτε παραλείπεται, οὕτως ἐνταῦθα παραλείπεται ἐνίοτε τὸ οὐ, συνήθως προτιθέμενον τοῦ μὴ.

§. 112. Ο αὐτὸς πλεονασμὸς φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ ἐπὶ τῶν συγκρίσεων αἱ ὁποῖαι περιέχουσι τρόπον τινὰ ἐν ἑαυταῖς τὴν ἄρνησιν· διότι τὸ μᾶλλον τοῦτο ἢ ἐκεῖνο = τοῦτο μὲν ναί, ἐκεῖνο δὲ οὐχί· ὅθεν τὸ οὐ μᾶλλον ἢ οὐ = μᾶλλον ἢ· οὕτως ἦκει γὰρ ὁ Πέρσης οὐδέν τι μᾶλλον ἐπ' ἡμέας ἢ οὐ καὶ ἐπὶ ὑμέας (Ηρόδ. Δ', 118. Ε', 94, κτλ.) — ὥμὸν τὸ βούλευμα πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους (Θουκ. Γ', 36. Ἰδε καὶ Β', 62) — εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἄλλως πως ἔχει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τὸν Μειδίαν ἢ ὡς οὐ δέον αὐτὸν τεθνάναι (Δημ. Μειδ. Κ') = διαφόρως ἢ ὅτι δέον τεθνάναι (ἴδε Ἀρτουγγ Β', 170. Ερμᾶν. εἰς Βιγέρ. 801). Γρηγόριος ὁ Κορίνθου ἐν τῷ περὶ Ἀττικῆς διαλέκτου (§. XLIV) λέγει «καὶ τὴν οὐ ἀπόφασιν Ἀττικοὶ περιττὴν πολλάκις λαμβάνουσιν, ὡς ὁ Θουκυδίδης ἐν τῇ τρίτῃ τῆς συγγραφῆς (ΑΓ') ὥμὸν τὸ βούλευμα, κτλ.» Περὶ τοῦ πλεονασμοῦ τοῦ Ἀλφα ἐπὶ τῶν ἀνῆκεστος, ἀνώνυμος, κτλ. εἶδαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (§. 4).

Ε'. Τὸ μὴ οὐ μετὰ Μετοχῆς.

§. 113. Καὶ περὶ τῆς μετὰ Μετοχῆς συντάξεως τὸ μὴ οὐ ἰσχύουσιν αἱ αὐταὶ παρατηρήσεις αἱ περὶ τῆς μετὰ Ἀπαρεμφάτου συντάξεως, οἷον δυσάληγτος γὰρ ἂν εἴην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν (Σοφ. Τ. 12) = εἰ μὴ κατώκτειρον.

ἔθεν κυρίως, φυλαττομένης τῆς δυνάμεως ἐκατέρου τοῦ μορίου — οὐκ εἰμι δυσάλητος, ἐπεὶ οὐχὶ οὐ κατοικτεῖρω — ἐπεὶ κατοικτεῖρω — οὐ γὰρ ἂν μακρὰν ἵχνευον αὐτός, μή οὐκ ἔχων τι σύμβολον (Σοφ. Τ. 220) — εἰννάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεται ἔφασαν, μή οὐ πλήρης ἐόντος τοῦ κύκλου (Ηρ. Γ', 106) — ἐπεὶ ὁ κύκλος οὐκ ἦν πλήρης· κυρίως δὲ — ἐπεὶ μή δεῖ τὸν κύκλον εἶναι οὐ πλήρη — δεῖ τὸν κύκλον εἶναι πλήρη ἐπὶ τῆς ἐξελεύσεως. Ωσαύτως καὶ κατὰ παράλειψιν τῆς Μετοχῆς, ὡς αἱ πόλεις πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν αἱ τῶν Φωκέων, μή οὐ χρόνῳ καὶ πολιορκίᾳ (Δημ. περὶ Παραπρεσβ. ΛΘ') — μή ληφθεῖσαι — εἰ μὴ ληφθῶσιν. Ἰδε καὶ Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σ. 496 — 503, ἔνθα ἐξαλειπτέον τὸ περὶ Δευαρίου ἦτοι Δευαρῇ λεγόμενον Καρδινάλιος τὸ ἀξίωμα, κατὰ λάθος παρεισφρῆσαν.

*Χ. Τέλος τοῦ περὶ Αποφατικῶν Μορίων λόγου —
δυσκολία τοῦ πράγματος.*

§. 114. Τοσαῦτα περὶ τῶν Αποφατικῶν Μορίων τῶν Ελλήνων, κατὰ τὴν θεωρίαν, ὡς ἔγγιστα, τοῦ Ἀρτουγγ, ὅσον ἡμπόρετα νὰ τὴν παρακολουθήσω, ὅτι τὸ μὴ, ἐν ᾧ ἀρνεῖται, περιέχει ἐν ταύτῳ καὶ σχέσιν πρὸς ἄλλην ἔννοιαν ἐξωθεν εἰσερχομένην· ὑποθέτει λοιπὸν σύνδεσμον καὶ συνάφειαν πρὸς ἄλλην ἔννοιαν, εἴτε ῥητῶς ἐξηγουμένην, εἴτε ἐκ τῆς συναφείας ἐννοουμένην. Τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον τοῦ μὴ, ἐν ᾧ τὸ οὐ, ἀποφάσκον καθ' ἑαυτὸ χωρὶς τοιαύτης ἐξωτερικῆς σχέσεως, καὶ τίθεται καθ' ἑαυτό· οὐ νεωτερίζουσι — πείθουσιν αὐτοὺς μὴ νεωτερίζειν. Καὶ εἰ μὲν τὰ πρὸς ἀπόφασιν τοῦ συνδετικοῦ ὠρισμένα οὐ καὶ μὴ (§. 12) ἀπαντῶνται καὶ πρὸς ἑτεροειδῆ ἀπόφασιν, τοῦτο εἶναι διότι ἐκπληροῦσιν ὡς ἔγγιστα τὰ τοῦ σερητικοῦ Ἀλφα ἢ, ὀρθότερον, διότι ὁ δι' αὐτῶν ἐκφερόμενος λόγος εἶναι συνεπτωγμένος, καὶ τὸ οὐ καλὰ — ἅπερ οὐκ ἐστὶ καλὰ· τὸ μὴ καλὰ — ἅπερ μὴ ἐστὶ καλὰ, κτλ.

§. 115. Ἡ θεωρία αὕτη ἔχει βέβαια πολλὴν φιλοσοφίαν, καὶ εἶναι ἀξία τῆς εὐφυΐας τοῦ προσπαθήσαντος νὰ τὴν ἐξηγήσῃ, ὡς ἡ χρῆσις ἀξία τῆς τῶν Ελλήνων λεπτονοίας. Ἀλλ' εἰ μὲν ἡ θεωρία τοῦ Ερμάννου, ὅτι τὸ μὲν οὐ ἀποφάσκει τὸ πρᾶγμα τὸ δὲ μὴ τὴν ιδέαν τοῦ πράγματος, δὲν εἶναι ἀπανταχοῦ ἐφαρμόσιμος, δὲν ἡμπορεῖ τις βέβαια νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ παροῦσα μετ' εὐκολίας καὶ χωρὶς ἐξαιρέσεων ἐφαρμόζεται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, Καὶ

πρῶτον μὲν ἡ μία θεωρία ὁμοιάζει βέβαια μὲ τὴν ἄλλην· διότι τὸ ἐξ ὑποκειμένου τοῦ Ερμάννου εἶναι ὅχι ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, ὡς εἶναι τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἀλλὰ ἐκ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος (Κεφ. ΚΖ', §. 102. Κεφ. ΛΑ', §. 100—§. 101.), ἐπομένως ἐξωτερικόν τι· δεύτερον καὶ διάφορος τεθεῖσα, ὡς γενικωτέρα, ὡς σφαιρωτέρα καὶ ἀκριβέστερον ἐκφρασμένη, κτλ. ἀπαιτεῖ πολλά σχόλια καὶ μεγάλην ἀνάπτυξιν εἰς τὴν κατὰ μέρος ἐφαρμογὴν· οὕτω, π. χ. ἡ λέξις τὸ μηδὲν δὲν εἶναι καθ' αὐτὸ τὸ οὐδέν, ἀλλὰ = ὡς τὸ οὐδέν, κτλ. ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη οὕτω τοι ἀπέρριπται εἰς τὸ μηδέν ὥστε; κτλ. (Ηρ. Α', 32) — ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μηδὲν ζώσας ἐναριθμῶ (Σοφ. Τ, 1187. Ἰδε καὶ Κ. 918. Αἴ. 1275) — ἡ τὸν Εκτορα τὸ μηδὲν εἶναι καὶ κακὸν νομίζετε; (Εὐρ. Ρ. 818), κτλ. Ἐν πᾶσι τούτοις, ἵνα δειχθῇ ἡ ἐξάρτησις τοῦ μή, ἡ ἔννοια πρέπει νὰ ἐκληφθῇ = ὡς εἰ μηδὲν ἦν, εἰ μηδὲν ἦσαν, κτλ. Ἀλλέως δὲ πρέπει νὰ ἐκληφθῇ τὸ μηδὲν ἐν τῷ (Σοφ. Φιλ. 408) ἀφ' ἧς μηδὲν δίκαιον εἰς τέλος μέλλει ποιεῖν = μηδὲν ἕτερον ἢ ἄδικον ἢ, ὡς παρ' ἡμῖν, ἀγνὸν ἄδικον· τὸ δὲ παρὰ Θουκυδίδην (Α', 35) ἦτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ = εἴτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ = *se una città greca non sia in lega con alcuno*.

§. 116. Ἡ ἀντίθεσις πάλιν λαμβάνει διαφόρους ὄψεις· ὅταν ἀποφάσκεται τὸ ἐν μόνον κῶλον, τίθεται τὸ οὐ, ὡς ἡ στεῖρος οὔσα μόσχος οὐκ ἀνέξεται τίκτοντας ἄλλους, οὐκ ἔχουσα αὐτῇ τέκνα (Εὐρ. Ἀνδρ. 712) — ὁ μὲν λαβών, ὁ δ' οὐ λαβών (Αρισ. Εκκλ. 186) — ξυνελθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες (Θουκ. Α', 124. Ἰδε καὶ Α', 35. Πλάτ. Πολιτ. Η', 547. Ξεν Κ. Π. Β', δ', 27. Αν. Δ', η', 2, κτλ.)· τούναντίον δέχεται τὸ μή, ὅταν τὰ κῶλα δὲν ἦναι ἰσοσάθμια καὶ ἀποφάσκωνται ἀμφότερα, ὡς εἰάν τε φαίνεται, εἰάν τε μή (Πλάτ. Ιππ. Μ. 294) — ὅταν κρίνουν μέλλης φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή (Πλάτ. Πολιτ. Ζ', 486) = καὶ μὴ φιλόσοφον οὔσαν — ἔστιν ἄρα ταῦτα, λόγῳ λέγειν τὰ ὄντα τε καὶ μή; (Πλάτ. Κρατύλ. 385) — ἐνόμισαν αὐτὸν μὴ βούλεσθαι μᾶλλον ἢ μὴ δύνασθαι (Ξεν. Ἑλλ. Γ', β', 27. Ἰδε καὶ Εὐρ. Ιππ. 927. Αρισ. Λυσισ. 840, κτλ.). Παρομοίως καὶ διὰ τῶν οὐδὲ καὶ μηδέ· κοινωνεῖν γὰρ πάντας φήσω χρῆναι, πάντων μετέχοντας, καὶ ταύτου ζῆν, καὶ μ' τὸν

μὲν πλουτεῖν, τὸν δ' ἄθλιον εἶναι· μηδὲ γεωργεῖν τὸν μὲν πολλήν, τῷ δ' εἶναι μηδὲ ταφῆνα· μηδ' ἀνδραπόδοις τὸν μὲν χρῆσθαι πολλοῖς, τὸν δ' οὐδ' ἀκολούθῳ (Αρισ. Εκκλησ. 590).

§. 117. Κατὰ ταύτην τὴν θεωρίαν ἐπροσπάθησα νὰ ἀναπτύξω τινὰ χωρία συγγραφέων καὶ ποιητῶν, καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν ἐπιτυχῶς κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχηγοῦ ἢ ὄχι (§. 35. §. 37—38. §. 42. §. 50—51. §. 57—58. §. 62—63). Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγοῦνται καὶ πολλὰ ἄλλα χωρία, ἔχοντα τὸ οὐ ἢ μὴ, πρὸς ἄλλα παράλληλα παραβαλλόμενα· οὕτω, π. χ. εἰς τὸ τοῦ Πλάτωνος (Απολ. Η') ἄλλ' ἢ πίσταυτο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην ἔχει καλῶς τὸ οὐ, ἐξηγοῦν ὄχι ὑποθετικὸν ἀλλὰ θετικόν τι, ὡς εἶναι τὰ ἔργα τῶν χειροτεχνῶν εἰς τὰ ὅποια ὁ λόγος ἀναφέρεται· ὡσαύτως καὶ δοκεῖν γὰρ εἰδέναί ἐστιν ἃ οὐκ οἶδε, κτλ. (Πλάτ. Απολ. ΙΖ')· διότι καὶ αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον καὶ θετικόν, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἐπιφερομένης αἰτιολογίας, οἶδε γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον, κτλ. ὁμοίως καὶ τὸ οἶμαι οὐκ εἰδέναί (Πλάτ. Απολ. ΙΖ'· Ἰδε καὶ ΚΖ') εὐοδοῦται, λαμβανόμενον = ἀγνοεῖν. Ἐκ τοῦ ἄλλου πάλιν μέρους εἰς τὸ τοῦ Εὐριπίδου (Ιφ. Α. 523) ὃν μὴ σὺ φράζεις πῶς ὑπολάβοιμεν λόγον; εἶναι εὐεξήγητος ἡ χρῆσις τοῦ μὴ· διότι τὸ ὃν μὴ σὺ φράζεις = εἰ μὴ σὺ φράζεις· ὡσαύτως εἰς τὸ (Πλάτ. Απολ. ΙΖ') πρὸ οὖν τῶν κακῶν ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν ἃ μὴ οἶδα εἰ καὶ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι, οὐδὲ φεύξομαι, ἔχει καλῶς τὸ μὴ· διότι ὁ λόγος περὶ ἀορίστων καὶ ὑποθετικῶν = εἰ μὴ τινα οἶδα· εἰς τὸ (Πλάτ. Ἰππ. Μ. 295) οἶοι μὴ δυνατοὶ ὁρᾶν ἔχει καλῶς τὸ μὴ· διότι τὸ οἶος μὴ = ὥσε μὴ (§. 60). Ὡσαύτως εἰς τὸ μὴ διδόντες διέκπλουν (Θουκ. Β', 83) = ἵνα μὴ δῶσι = βουλόμενοι μὴ δοῦναι, κτλ.

§. 118. Καὶ τὸ μηδετέρων ξυμμάχους ὄντας (Θουκ. Α', 35), αἰτιολογικῶς ἐκλαμβανόμενον, δυνατόν νὰ ἐξηγηθῇ, ἂν καὶ προηγουμένως (31) λέγεται ἦσαν γὰρ οὐδενός Ἑλληνῶν ἔνσπονδοι, καὶ (32) ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐκούσιοι γενόμενοι, κτλ. Καὶ εἰς τὸ τοῦ πολέμου μὴπω φανεροῦ καθεστῶτος (Θουκ. Β', 2) δυνατόν ἴσως νὰ ἀποδοθῇ λόγος, ἂν καὶ ἀπητεῖτο οὐπω, διότι σημαίνεται χρόνος καὶ ὄχι αἰτία (§. 35)· καὶ εἰς τὸ φυλα-

κῆς οὐ προκαθεστηκυίας (Θουκ. αὐτόθι), ἂν καὶ ἀπῆ-
τεῖτο μὴπω, κατὰ τὰ προεξηγήθεντα (§. 35. §. 48. § 66)
καὶ εἰς τὸ οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα
ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν (Πλάτ. Απολ. Β'), ἂν
καὶ συμφώνως μὲ τὰ προεκτεθέντα ἤρμοζε μᾶλλον μὴδέ (§. 64).
Καὶ εἰς τὸ (Λυκούργ. Λεωκρ. XI. Κορ.) τὸν ἐγκαταλι-
πόντα τὴν πόλιν, καὶ μὴτε ὅπλα θέμενον ὑπὲρ τῆς
πατρίδος, μὴτε τὸ σῶμα παρασχόντα τάξαι τοῖς
στατηγοῖς . . . τίς ἂν δικαστῆς ἀπολύσειεν; ἀποδίδει
τὸν λόγον ὁ Αῤουγγ (Β', 132).

§. 119. Καὶ τὸ πρὸς ἀνδρὸς μὴ βλέποντος (Σοφ.
Κ. 73) εὐοδοῦται, ἂν καὶ ἐπίσης ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ
οὐ βλέποντος· διότι πολλάκις κρέματα ἐκ τοῦ λαλοῦντος ἢ
γράφοντος νὰ ἐκφέρῃ τὸν λόγον ὡς ἐξαρτώμενον ἢ ὡς ἀπόλυτον,
ὑποθετικὸν δηλ. ἢ θετικόν, ἥτοι, κατὰ τὴν Ερμάννειον φράσιν, ἐξ
ὑποκειμένου ἢ ἐξ ἀντικειμένου. Επὶ τῆς πρώτης περι-
στάσεως εἶναι τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα = ὅστις μὴ βλέπει =
εἴ τις ἀνὴρ μὴ βλέπει, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ γενικὴν ἐννοιαν·
ἐπὶ τῆς δευτέρας ἠθέλεν εἶναι = παρ' ἀνδρὸς ἀσμμάτου·
καὶ τοῦτο ἠθέλεν ἀρμόζει ἐπὶ τῆς προκειμένης περιστάσεως, τοιούτου
ὄντος τοῦ Οἰδίπου εἰς ὃν ὁ λόγος ἀναφέρεται.

§. 120. Καὶ πολλῶν ἄλλων χωρίων δυνατὸν νὰ ἀποδοθῇ
λόγος καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον, μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανός. Ἀλλὰ
σεβόμενος τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν πρέπει καὶ τώρα εἰλικρινῶς νὰ
ἐπαναλάβω περὶ τοῦ οὗ καὶ μὴ ἐν γένει ὅ,τι πρὸ δώδεκα ἐτῶν
ἔλεγα περὶ τοῦ οὐ μὴ μετὰ Ἀπαρεμφάτου· ὅτι δηλ. δὲν ἤμπορῶ
νὰ καυχηθῶ ὅτι διέτρεξα ὅλα τὰ γωρία τῶν Ελλήνων συγγρα-
φῶν καὶ ποιητῶν τὰ ἔχοντα οὐ ἢ μὴ καὶ τὰ ἐδοκίμασα μὲ
τὴν κριτικὴν σάθμην (Προσθ. εἰς Γραμμ. Βουττμ. σελ. 503).
Ἐκτὸς δὲ τούτου πρέπει καὶ νὰ προσθέσω μὲ τὴν αὐτὴν εἰλι-
κρίνειαν ὅτι καὶ ὅσα διέτρεξα δὲν δύναμαι ἐν καθαρῷ συνειδότε
νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὑπάγονται ἀπαραβιάζως καὶ ἀποκλειστικῶς ὑπὸ
τῶν ἀνωτέρω τεθέντας κανόνων· διότι, ἐν ᾧ τινὰ τὰ ὅποια
ἔπρεπε νὰ ὑπάγονται ἐκκλίνουσιν, ἀντιτρόπως ὑπάγονται ἄλλα
τὰ ὅποια φαίνεται ὅτι δὲν ἔπρεπεν. Ἡ ἀπειρία μου δὲν μὲ συγ-
χωρεῖ νὰ ἐξηγήσω κατὰ τοὺς ἄνω κανόνων διὰ τί ἐπὶ πολλῶν
περιστάσεων τίθεται τὸ μὴ, ἐν ᾧ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων τὸ οὐ ἢ
καὶ ἀντιτρόπως· οὐδὲ νὰ σήσω τὰ ὅρια τῆς χρήσεως τοῦ οὐ,
μίαν ἐννοιαν μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως ἀποτελοῦντος, ἢ ὁποία

εἶναι τόσων γενική θεραπεία ὥστε δὲν φαίνεται εὐκόλῃ λόγος ἀποχρῶν διὰ τί νὰ μὴ τὴν μεταχειρισθῇ τις καὶ ἀλλαχοῦ.

§. 121. Καὶ αἰτιολογία προφανῶς ἀληθινὴ ἐκφέρεται διὰ τοῦ οὐ καὶ ὅχι διὰ τοῦ μὴ (§. 35)· καὶ ἀντιθέσεις πολλαὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἀποφάσκονται ἀμφοτέρω τὰ κῶλα ἐκφέρονται διὰ τοῦ μὴ· ἀλλὰ διὰ τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐν ταύτῃ. Καὶ ἐν γένει ἀναφύονται περὶ τούτου ἀπορημάτια τῶν ὁποίων τὴν λύσιν δὲν ἤθελα τολμήσει ἐγὼ νὰ ἀναδεχθῶ, τινῶν μὲν ἴσως ἐπὶ τοῦ παρόντος, τινῶν δὲ καὶ διὰ παντός. Γίνομαι δὲ δειλότερος πρὸς τοῦτο, βλέπων ὅτι καὶ ὁ δεινότατος περὶ τὰ τοιαῦτα ἡμέτερος Κοραῆς, ὁ μακαρίτης, δὲν διέφυγε τὴν ἐπὶ κρισιν τῶν ξένων, διότι τὸ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Ἰσοκράτους (περὶ Ἀντιδ. ΚΒ') οὐκ ἂν χάριν κομίσασθαι ἐρμηνεύει (Ἰσ. Μέρος Β', 240) διὰ τοῦ μὴ, ἐν ᾧ ἕτερον ἑκάτερον (Ερμᾶννος εἰς Βιγέρον σ. 809).

§. 122. Ἀλλά, ἔσω τοῦτο ὅπωςδὴποτε, ἡ ἐξαίρεσις δὲν ἀναιρεῖ τὸν κανόνα, οὐδὲ ἡ ἀνακρίβεια τὴν ἀκριβῆ χρῆσιν, ὥς πολλάκις παρατηρήσαμεν. Ἐπειτα δυνατόν αἱ ἀπαντώμεναι ἀπορίαι νὰ ᾖναι μόνον τῆς ἐδικῆς μου ἀγνοίας ἀποτέλεσμα, μὴ δυνηθέντος νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. Ἐν τῷ Δ. Π. θέλω προσπαθῆσαι ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἐξετάσω τὰ δυσκολώτερα χωρία τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μετὰ τοῦ οὐ καὶ μὴ, νὰ σημειώσω τὰ ἐξηγήσιμα κατὰ ἓνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ χωρὶς συζολῆς νὰ ὁμολογήσω τὰ δυσεξήγητα ἢ ἀνεξήγητα παρ' ἐμοὶ κριτῇ· διότι δὲν ἐντρέπομαι καὶ πάλιν νὰ εἶπω ὅτι ἔχω τὴν αὐτὴν πληροφορίαν καὶ περὶ τούτων, ὥς καὶ περὶ τῶν Ἑγκλίσεων (Κεφ. ΚΖ', §. 99)· ὅθεν εἰς τὰς ἀνωτέρω σημειωθείσας ἐξαίρεσεις (§. 70—72) δυνατόν νὰ προσεθῇ καὶ ἰδιαιτέρα ἄλλη, περιλαμβάνουσα πάντα τὰ χωρία ἐν οἷς δὲν εὐρίσκεται λόγος ἀποχρῶν, τοῦλάχιστον μέχρι δευτέρων φροντίδων.

XI. Περὶ τῶν οὔτε καὶ οὐδέ, μήτε καὶ μηδέ.

§. 123. Ἡ συνέχεια τοῦ λόγου ἀπῆται βεβαία νὰ ὁμιλήσωμεν, ἔπειτα ἀπὸ τὸ περὶ οὐ καὶ μὴ καὶ τῶν συνδυασμῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ οὔτε, οὐδέ, μήτε, μηδέ, κτλ. Ἀλλὰ ταῦτα προϋποθέτουσιν ἐξηκριβωμένην ἐξέτασιν καὶ γνῶσιν τῶν μορίων τέ καὶ δέ. Τόσον μόνον ἐνταῦθα ἡμποροῦμεν νὰ εἶπωμεν ὅτι περὶ μὲν τῶν ἐν τούτοις ἀποφατικῶν μορίων ἐν γένει κρατοῦσι τὰ ἀνωτέρω, διὰ δὲ τῆς προσθήκης τῶν μορίων τέ καὶ δέ ἢ συνηθεστέρα αὐτῶν χρῆσις εἶναι ἢ ἐξῆς· διὰ μὲν τῶν

οὔτε ἀποφάτκονται λογικῶς ἀντιδιαιρούμενα, οἷον οὔτε ἄνδρες, οὔτε γυναῖκες — οὔτε στρατηγοὶ οὔτε στρατιῶται — οἱ οὔτε ἀγαθοὶ οὔτε κακοὶ πῶ οὔτε (Πλάτ. Λύσ. 218)· διὰ δὲ τοῦ οὐδὲ εἴτε προσίθεται ἀποφατικόν τι πρὸς τὰ προηγούμενα ἰσοβάθμιον, εἴτε δυνατώτερόν τι, διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται βαθμολογία ἐκ τοῦ κατωτέρου εἰς τὸ ἀνώτερον· οὕτω, π. χ. στήτην, οὐδέ τι μιν προσεφώνεον (Ιλ. Α, 332) = ἐσάθησαν, καὶ δὲν τὸν ὠμίλευσαν, κτλ. Ὡσαύτως ὕβριν γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες (Σοφ. Τραχ. 280) = ὄχι μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' οὐδὲ οἱ δαίμονες = *perriue*. Επίσης δυνατόν νὰ γένη βαθμολογία καὶ ἀντιστρόφως ἐκ τοῦ ἀνωτέρου εἰς τὸ κατώτερον· οὕτω παρὰ Πλάτωνι (Ιππ. Μ. 285) ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους τὸν Πῶλον ἂν οἱ Λάκωνες περὶ γεωμετρίας τι χαίρουσιν ἀκούοντες, ὁ Πῶλος ἀποκρίνεται οὐδαμῶς· ἐπεὶ οὐδ' ἀριθμεῖν ἐκείνων γε πολλοὶ ἐπίστανται. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι, τηρουμένης πάντοτε τῆς διαφορᾶς τῶν ἀποφατικῶν μορίων, καὶ περὶ τῶν μήτε — μήτε καὶ μηδέ.

§. 124. Ἀλλὰ πρὸς πλήρη ἔκθεσιν τοῦ περὶ τούτων λόγου ἀπαιτοῦνται ἀκόμη καὶ ἄλλα, ὥς εἶναι· α'. ἡ ἐπανάληψις τοῦ οὐ πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀποφάσεως, οἷον οὐ γὰρ οἶω, οὐ σε θεῶν ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε (Οδ. Γ, 27). Ὡσαύτως καὶ ἐν τέλει τῆς ἐννοίας, ὥς θεοῖς τέθνηκεν οὗτος, οὐ κείνοισιν, οὐ (Σοφ. Αἶ. 770) — οὐ μοι δοκεῖ, ὦ Ιππία, οὐκ — οὐ γὰρ ἂν δυναίμην· οὐ μέντοι (Πλάτ. Ιππ. Μ. 292. Συμπ. 199). Ἐν τούτοις καὶ παρ' ἡμῖν τίθεται ἐπαναλαμβανόμενον τὸ ὄχι, ὥς ὄχι δὲν τὸ εἶπα, ὄχι, κτλ· β'. ἡ ἐπανάληψις τοῦ οὐ, ἡνωμένου μετ' ἄλλων προσδιορισμῶν, χωρὶς ὅμως ἡ μία ἀπόφασις νὰ ἀναιρῇ τὴν ἄλλην, ὥς οὐ περανῶ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν (Πλάτ.)· γ'. ἡ ἐπανάληψις τοῦ οὐ δι' ἧς ἀναιρεῖται ἡ πρώτη ἄρνησις, καὶ οὕτως αἱ δύο ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι μίαν κατάφασιν, ὥς ἐγὼ γάρ τοι οὐ περὶ μέν σοῦ λέγω ὥς χρὴ παιδευθῆναι, περὶ ἐμοῦ δὲ οὐ (Πλάτ. Αλκ. Α', 124) = οὐ λέγω ὥς οὐ χρὴ παιδευθῆναι, ἐπομένως = λέγω καὶ περὶ σοῦ καὶ περὶ ἐμοῦ ὥς χρὴ παιδευθῆναι· ὥσαύτως οὐδὲν ὅ,τι οὐχ ὑπέσχετο, κτλ. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ μή· δ'. οἱ διάφοροι συνδυασμοὶ τῶν μορίων ταύτων, προερχόμενοι ἐκ τῆς διαφορᾶς συμπλοκῆς καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν, ἢ ἀποφατικῶν καὶ καταφατικῶν ἐννοιῶν, κτλ. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ διὰ

τῶν οὔτε — οὐδέ, οὔτε — δέ τε, οὔτε — καί, οὔτε — τέ, καὶ διὰ τῶν μήτε, μηδέ, κτλ. Καὶ τὰ μόρια, μῶν, οὔκουν, τὸ ἄλλο τι καὶ τὰ τοιαῦτα, καθ' ὅσον ἐνταῦθα ἀναφέρονται, ἔχουσι χρεῖαν ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ περὶ πάντων τούτων ἄλλοτε καὶ ἄλλαχού.

XII. Τὸ οὔ καὶ μὴ παρ' ἡμῖν.

§. 125. Ἐν ᾧ ἐσώθη παρ' ἡμῖν πάντῃ πληρὲς καὶ ἄφθαρτον τὸ οὔτε καὶ οὐδέ, δὲν ἐφυλάχθη τὸ ἀπλοῦν οὔ, παρὰ ἐπίτινος περιστάσεως ἐνθα παριστάνει οὐσιαστικοῦ ἔννοιαν, ὡς μὰ τὸ ναὶ καὶ μὰ τὸ οὔ, κτλ. ἀλλέως ὡς ἀποφατικὸν μόριον μεταχειρίζομαι, μεθὰ τὸ δέν (Κεφ. Δ', §. 12), κτλ. ἐξ ἐναντίας ἐφυλάξαμεν τὸ μὴ, ἂν ὅχι καθ' ὅλην τὴν ποικιλωτάτην χρῆσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, κατ' ἑκτασιν ὅμως ἀρκετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν διασέλλομεν τὸ δέν βλέπω καὶ νὰ μὴ βλέπω — τὸ δέν τὸ εἶπε; καὶ μήπως τὸ εἶπε; — τὸ δέν τὸν εἶδες; καὶ μὴ τὸν εἶδες; — δέν τὸ λέγω, καὶ νὰ μὴ τὰ εἶπω; — λέγω ὅτι δέν ἦλθε καὶ θέλω νὰ μὴ ἔλθῃ, κτλ. Ὡσαύτως οὔτε καλὸς οὔτε κακός — αὐτὰ δέν τὰ ἡξεύρουσιν ὅχι οἱ μαθηταί, ἀλλ' οὐδέ οἱ διδάσκαλοι — ὅχι δραχμὴν, ἀλλ' οὐδέ ὀβολόν δέν τοῦ ἔδωκε — δέν θέλει μήτε νὰ φάγῃ, μήτε νὰ πίνη — μηδὲ τὸ ὄνομά του δέν θέλει νὰ ἀκούσῃ, κτλ.

§. 126. Τὰ μόρια ταῦτα, κατὰ κανόνας καὶ μὲ περισσοτέραν ἀκρίβειαν παρὰ μέχρι τοῦδε συνειθιζόμενα, καὶ εἰς τὴν καταλήψιν τῶν Ἑλληνικῶν θέλουν μᾶς βοηθήσει καὶ ἀπὸ πολλὰς ἀνακριθείας, ἀνωμαλίας καὶ σολοικισμοὺς θέλουν μᾶς ἀπαλλάξει. Καὶ εἶναι τῷ ὄντι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις καὶ εἰς τὰ καλλιώτερα ἡμῶν βιβλία, ὡς εἶναι τὰ τοῦ μακαρίτου Κοραῆ, ἀφειδῶς τὰ τοιαῦτα συγχεόμενα, ὡς «Μήτ' ὁ Σύνδεσμος εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τοιαύτης ἀνωμαλίας» (Προδρ. σελ. νγ'). Πόθεν ἐνταῦθα τὸ μὴ; Μ' ὅλον τοῦτο, κατὰ τὴν Ἰταλικὴν παροιμίαν, *meglio tardi che mai*· ἐν τέλει συνεῖδεν καὶ ὁ μακαρίτης τὸ σφάλμα, καὶ ἐσυμβούλευσε τὴν ὀρθὴν χρῆσιν (Ατάκτων Τόμ. Δ', Μέρ. Α', σ. θ'). Καὶ κρίμα τῷ ὄντι ὅτι ὁ θάνατος, ἀφαρπάσας τὸν σοφὸν ἄνδρα, δέν τὸν ἐσυγχώρησε νὰ ἐπιθέσῃ τὴν κορωνίδα εἰς ὅσα λαμπρὰν καὶ σερεὰν ὑπέβλεπε τὴν βίαν· ἀλλέως ἤθελε διορθώσει βέβαια πολλά· οὔτω, π. χ. τὸ ὅτε ἐσπούδαζον, κτλ. ἤθελεν εὐρεῖ ἐλλογώτερον παρὰ τὸ ὅταν ἐσπούδαζον (Προδρ. σ. νη'). Καὶ εἰς τοῦτο δέν ἐχρειάζετο ἄλλο παρὰ πιστῶς

νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὁποίας αὐτὸς ἔθεσεν ὀρθοτάτας ἀρχάς· «ὅ,τι δὲν κρατεῖ τὸν οἰκεῖον εἰς αὐτὸ καὶ προσήκοντα τόπον εἶναι καὶ λέγεται ΑΤΟΠΟΝ, κτλ.» (Προδρ. σ. νβ'), Επαναλαμβάνω δὲ ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἐνταῦθα ὅ,τι ἀλλαχοῦ καὶ εἰς ἄλλην ἀνάλογον, ὑπόθεσιν περὶ τοῦ ἀνδρὸς εἶπα (Κεφ. ΚΖ', §. 174).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Συνδέσμου καὶ περὶ Πολυσήμων Μορίων. —

Περὶ Συνδέσμου.

§. 1. Ἀν καὶ ἡ Πρόθεσις εἶναι συνδετικὸν Μόριον, συνδέει ὁμῶς μέρος μὲ μέρος τοῦ Λόγου, ὄνομα μὲ ὄνομα, ὡς οἱ Κερκυραῖοι ἦσαν μετὰ τῶν Αθηναίων, κτλ. ὁ δὲ Σύνδεσμος συνδέει πρότασιν μὲ πρότασιν καὶ λόγον μὲ λόγον, ὡς καλλωπίζεται, ἵνα καλλίων φαίνεται, κτλ. καὶ τὸ ἦλθεν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Αλέξανδρος — ἦλθεν ὁ Φίλιππος, καὶ ἦλθεν ὁ Αλέξανδρος, κτλ. Διὰ τοῦτο κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν Σύνδεσμος ὠνομάσθη τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Λόγου.

§. 2. Ο Σύνδεσμος εἶναι ἐκ τῶν εὐφρεσέρων εὐρίσεων εἰς τὴν γλῶσσαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σύνδεσις προβαίνει κατὰ λόγον τῆς τῶν ἐθνῶν ἀναπτύξεως, διὰ τοῦτο πιθανῶς ἠμποροῦμέν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ Σύνδεσμος εὐρέθη, ἢ τοῦλάχιστον ἐτάχθη εἰς ταύτην τὴν χρῆσιν, ὑπερώτερον τῶν ἄλλων μερῶν. Ἀρμόζει λοιπὸν καὶ περὶ τούτου ὅ,τι ὁ Απολλώνιος περὶ Προθέσεως λέγει «ὥς μεταγενεστέρα μὲν ἐστὶ τῇ φύσει.» Ὑφήγησιν εἰς τοῦτο μᾶς δίδει τρόπον τινὰ καὶ ἡ ποίησις ἡ ὁποία, μιμουμένη τὴν φύσιν, πολλοὺς λόγους ἐκφέρει ἀσυνδέτως· διότι ἡ μόνη θέσις τοῦ ἐνὸς πλησίον εἰς τὸν ἄλλον δεικνύει ἀρκετὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς συνδέσεως, καὶ ὁ λόγος γίνεται γοργότερος.

§. 3. Ἐπειδὴ ἡ σύνδεσις τῶν λόγων ὁμοιάζει τὴν ῥαφὴν τῶν φορεμάτων, διὰ τοῦτο ἀρετὴ τοῦ πρὸς σύνδεσιν χρησιμεύοντος Συνδέσμου εἶναι ἡ συντομία, ἡ λεπτότης, τὸ εὐπρόφερτον καὶ εὐμεταχείριστον. Ἐὰν παραβάλωμεν τὰ ὥς, ὅτι, διότι, κτλ. πρὸς τὰ *conciossiacosachè* μετὰ τῶν ὁμοίων, εὐρίσκομεν ὅτι τὰ μὲν πρῶτα δίδουσι πτερά, τὰ δὲ δεύτερα φέρουσιν ἄλυσιν εἰς τὸν λόγον, ἢ, κατ' ἐξακολουθήσιν τῆς ἀνωτέρω παραβολῆς, τὰ πρῶτα εἶναι ὡς λεπτῆς βελόνης, μόλις φαινομένη, ῥαφή, τὰ δὲ

δεύτερα σικκορράφας παχείας· τὸ κάμνω, ὅτι τὸ γνωρίζω δίκαιον, *io fò questa cosa, conciossiacosachè la conosco come giusta*. Τὸ αὐτὸ ἤθελεν εἶνα καὶ περὶ τῶν ἧ καὶ ἦτοι πρὸς τὰ *ossia* καὶ *ossianero*, κτλ.

§. 4. Επειδὴ δὲ ἡ σύνδεσις εἶναι πολυειδής, διὰ τοῦτο πολλὰ καὶ τὰ τοῦ Συνδέσμου εἶδη. Εἶναι δὲ δυνατόν νὰ ἀναχθῶσιν· α'. εἰς συμπλεκτικούς· β'. εἰς ἀντιθετικούς· γ'. εἰς ἐναντιωματικούς· δ'. εἰς διαζευκτικούς· ε'. εἰς ἀποκλειστικούς· ς'. εἰς αἰτιολογικούς· ζ'. εἰς ὑποθετικούς· η'. εἰς τελικούς· θ'. εἰς συλλογιστικούς· ι'. εἰς εἰδικούς. Οἱ αὐτοὶ τίθενται εἰς τὸν λόγον κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ τροπολογίας. Καὶ τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπλοῖ, ὡς μέν, δέ, τέ, κτλ. τινὲς δὲ σύνθετοι, ὡς καίπερ, ὅτι, διότι, κτλ.

α'. Συμπλεκτικοί.

§. 5. Οἱ Συμπλεκτικοὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὴν συμπλοκὴν καὶ ἔνωσιν δύο ἢ περισσοτέρων λόγων, τὸ ὁποῖον ὑποθέτει συμφωνίαν τινὰ μεταξὺ αὐτῶν. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι· α'. τὰ δύο ἀπλᾶ μόρια καί, τέ· β'. οἱ συνδυασμοὶ αὐτῶν· 1. καί—καί· 2. τέ—τέ· 3. καί—τέ· 4. τέ—καί· οὕτως οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι—οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Βάρβαροι—ὁ Γοργίας καὶ ὁ Κριτίας, κτλ.—κύνεσσιν, οἰωνοῖσι τε πᾶσι (Ιλ. Α, 4)—καὶ γῆρας καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει (Πλ. Πολιτ. Α', 329)—πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε (Ιλ, Α, 544)—καλὸς τε καὶ γαθός, κτλ. Παρὰ δὲ Ομήρῳ, ἐκτὸς τούτων, εἶναι καὶ τὰ μόρια ἡμέν, ἡδέ καὶ ἰδέ.

β'. Ἀντιθετικοί.

§. 6. Οἱ Ἀντίθετικοὶ χρησιμεύουσι νὰ δείξωσιν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν προτάσεων, τὸ ὁποῖον ὑποθέτει διαφωνίαν ἐν γένει. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι ὁ μέν, δέ, ἀλλά, κτλ. ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος τίθεται ἐν τῷ πρώτῳ, οἱ δὲ δεύτεροι ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ, οἷτινες ὁμοῦ ἀποτελοῦσι δύο κῶλα παράλληλα ἄλλου μεγαλητέρου λόγου· οὕτως ἄκαρπα μέν, χρήσιμα δέ—Τυδεύς τοι μικρὸς μέν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής (Ιλ. Ε, 801).

γ'. Ἐναντιωματικοί.

§. 7. Οἱ Ἐναντιωματικοὶ δεικνύουσιν ἐναντίωσιν, ὃ ἐστὶ μείζονα βαθμὸν ἀντιθέσεως, κατ' εὐθείαν μεταξὺ ἡγουμένου καὶ ἐπομένου.

Εἶναι δὲ τοιοῦτοι ὁ καίτοι καὶ καίπερ, ὡς καίπερ χαλεπὸν οὖν, εὐπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος (Θουκ. Δ', 10. Ἰδε Κεφ. ΛΑ', §. 106 — 111).

δ'. Διαζευκτικοί.

§. 8. Διαζευκτικοὶ εἶναι οἱ σημαίνοντες χωρισμὸν ἑνὸς ἐκ δύο ἢ ἐκ πλειόνων κώλων, εἰς τρόπον ὥς δὲν περιλαμβάνονται ὅλα ὑπὸ μίαν κρίσιν, ἀλλ' εἰμὲν περὶ τοῦ ἑνὸς λέγεται ναί, περὶ τοῦ ἄλλου ἢ περὶ τῶν ἄλλων λέγεται οὐχί. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι ὁ ἢ καὶ ἦτοι, ἐκ τῶν ὁποίων συνήθως προτάσσεται ὁ ἦτοι· ἀλλ' ἦτοι κείνόν γε τὸν ταῦτα βουλευόμενον (Ηρ. Α', 11) — ἦτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα (Θουκ. Β', 40). Παρ' Ομήρῳ λέγεται καὶ ἦε, ὡς νύξ δ' ἦδ' ἦε διαρραΐσει στρατόν, ἦε σώσει (Ιλ. Ι, 78). Οἱ Διαζευκτικοὶ Σύνδεσμοι, διαφορὰν καὶ διαφωνίαν σημαίνοντες, ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο μὲ τοὺς Αντιθετικούς· ἀλλ' οἱ μὲν Αντιθετικοὶ ὀριστικῶς θέτουσι τὸ ἓν καὶ ἀναιροῦσι τὸ ἄλλο (σοφὸς μὲν, ἀλλ' οὐχὶ δίκαιος), οἱ δὲ Διαζευκτικοὶ ἀφίνουσιν ἀμφίβολον ποῖον τὸ τιθέμενον καὶ ποῖον τὸ ἀναιρούμενον (ἢ ἡμέρα ἢ νύξ).

ε'. Αποκλειστικοί.

§. 9. Αποκλειστικοὶ εἶναι οἱ σημαίνοντες ὅτι ὅλα τὰ κῶλα τοῦ λόγου ἀποκλείονται ἐκ τινος καταφατικῆς κρίσεως. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ οὔτε καὶ μήτε, κτλ. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγοὺς οὔτε τοὺς στρατιώτας (Θουκ. Δ', 4) — ἦς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται (Πλάτ. Φαίδρ. 241). Ὡσαύτως τὸ μήτε μὲ τὴν διαφορὰν τοῦ μὴ πρὸς τὸ οὐ (Κεφ. ΛΗ', §. 17). Οἱ Αποκλειστικοὶ Σύνδεσμοι εἶναι οἱ κατ' εὐθείαν ἀντίθετοι τῶν Συμπλεκτικῶν· οἱ μὲν Συμπλεκτικοὶ λέγουσι περὶ πάντων τῶν τοῦ λόγου κώλων ναί, οἱ δὲ Αποκλειστικοὶ λέγουσι περὶ πάντων οὐχί· καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται — οὔτε οἱ στρατηγοὶ οὔτε οἱ στρατιῶται. Καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν οὐδὲ καὶ μηδὲ ἴδε ἐν τοῖς προηγουμένοις (Κεφ. ΛΗ', §. 123).

ς'. Αἰτιολογικοί.

§. 10. Οἱ Αἰτιολογικοὶ ἐξηγοῦσι τὸν ἀποχρῶντα λόγον τοῦ προηγουμένου. Εἶναι δὲ οὗτοι ὁ ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι, κτλ.

Κλυταιμνήστρης προβέβουλα, ἐπεὶ οὐ ἐθὲν ἐστὶ χερείων (Ιλ. Α, 114. Ἰδε Κεφ. ΚΖ', §. 142) — τιμᾶν δὲ Σαμίους ἔφη, διότι ταφῆναι οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων (Ηρ. Γ', 55. Ἰδε Κεφ. ΚΗ', §. 64) — διότι δ' ἔλυσαν, τὰς αἰτίας ἔγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς (Θουκ. Α', 23)· οὕτω καὶ διὰ τοῦ γάρ, ὡς καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διός ἐστίν (Ιλ. Α, 63) — ἔμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτέ (Αρισ. Σφ. 603) — μή μ' αἰτεῖτε οὐ γὰρ λήψεσθε (Αἰσχ. Κτησ. πη').

ζ. Υποθετικοί.

§. 11. Οἱ Υποθετικοὶ σημαίνουνσι μίαν τινὰ παραλαμβανομένην ὑπόθεσιν, ἵνα προκύψῃ ἐξ αὐτῆς μία τις συνέπεια, βεβαία, πιθανή, ἢ ἀπλῶς δυνατή· εἰ μὲν ἐστὶν ἡμέρα, ἐστὶ καὶ φῶς — εἰ μὲν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής — εἰ τοῦτο εἶη, εἶη αὖν κάκεῖνο (Κεφ. ΚΖ', §. 41, κτλ.).

η. Τελικοί.

§. 12. Οἱ Τελικοὶ σημαίνουνσι τὸ τέλος καὶ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται μία τις πράξις. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι ὁ ἵνα, ὅπως, κτλ. λέγω ταῦτα, ἵν' εἰδῆτε καὶ θεάσησθε (Δημ. Φ, Α', 2. Κεφ. ΚΖ', §. 77, κτλ.) — πάντα ποιούντας ὅπως αὖν σφίσι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ (Πλάτ. Πολιτ. Γ', 488. Κεφ. ΚΖ', §. 103).

θ. Συλλογιστικοί.

§. 13. Οἱ Συλλογιστικοὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἐνδειξιν ὅτι ἐκ τῶν ἡγουμένων συνάγεται τι λογικῶς. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι ὁ οὖν, οὐκοῦν, τοίνυν, ἄρα, κτλ. ἐκ τούτων οὖν ἐπεθύμει τι (ὁ Κῦρος) ἥδη πρὸς τοὺς πολεμίους πράττειν (Ξ. Κ. Π. Γ', γ', 9) — οὕτωςι τοίνυν, ὦ παῖ καλέ, ἐννόησον, κτλ. (Πλάτ. Φαίδρ. 244) — εὖ τοίνυν ἴσθι, κτλ. (Ξεν. Κ. Π. Γ', α', 38).

ι. Εἰδικοί.

§. 14. Οἱ Εἰδικοὶ χρησιμεύουσιν ἵνα εἰδικεύσωσι τὴν ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ γενικωτέραν ἔννοιαν. Τοιοῦτοι εἶναι μάλιστα ὁ ὅτι καὶ ὡς (= ὅτι), τιθέμενοι συνήθως μετὰ τῶν γνωστικῶν, λογιστικῶν, μνημονευτικῶν καὶ τῶν τριούτων ῥημάτων· ὡσαύτως μετὰ τῶν λεκτικῶν, ὅθεν καὶ διηγηματικοὶ ὀνομά-

ζονται· ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα — οἶσθ' ὅτι πάντ' ἀν-
 λῆρον τὸν Εὐδυμίωνα ἀποδείξειεν (Πλάτ. Φαίδ. 72)
 — εἰ τὸν τόπον τῆς χώρας ἐνθυμηθείητε καὶ λο-
 γίσαισθε ὅτι, κτλ. (Δημ. Φ. Α'. 11). Οὕτω καὶ φασὶν
 ὅτι, ἀγγέλλουσιν ὅτι — ἦλθον ἄγγελοι ὅτι πολιορ-
 κοῦνται (Θουκ. Α', 27)· ὡσαύτως δὴλόν ἐστιν ὅτι —
 ἵνα εἰδῇτε ὅτι ἀληθῆ λέγω, κτλ. (ἴδε Κεφ. ΚΖ', §. 184 —
 85 Κεφ. ΚΗ', §. 17 Κεφ. ΛΑ', §. 77. Περὶ δὲ τοῦ μεμνησθαι
 ὅτε = ὅτι, κτλ. αὐτόθι §. 78). Καὶ ἐπιτίθεται τοῦ ῥήματος
 τὸ ὅτι, ὡς ἀλλ' οὐκ ἀποδώσεις, οὐδὲ φιαλεῖς, οἶδ' ὅτι
 (Αρισ. Σφ. 1348), κτλ.

§. 15. Περὶ τῶν περισσοτέρων ἐκ τούτων ἐλάβαμεν ἀφορμὴν
 νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις, πραγματευόμενοι περὶ χρή-
 σεως τῶν Εγκλίσεων. Αὐτόθι ἐσημειώσαμεν ἐν μέρει καὶ τινὰς
 τροπολογίας καὶ ἐναλλαγὰς αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλὰ ἡ πλήρης
 καὶ ἐκ προθέσεως αὐτῶν πραγμάτευσις ἀνήκει εἰς τὸ περὶ Συν-
 δέσεως τῶν Προτάσεων εἰς τὸν Ἑλληνα λόγον, καὶ
 ἐκεῖ παραπέμπεται.

Περὶ Πολυσήμων Μορίων.

§. 16. Ὅλα τὰ πολυπληθῆ καὶ ἄπειρα σχεδὸν Μόρια τῆς Ελ-
 ληνικῆς γλώσσης δέχονται πολλὰς τροπολογίας τῆς πρώτης αὐτῶν
 σημασίας, καὶ κατὰ τοῦτο δυνατόν ὅλα νὰ ὀνομασθῶσι Πολύ-
 σημα· οὕτω, π. χ. τὸ αὕτως· α' = οὕτως (Ησ. Θ, 702)· β'.
 = αὐτόχρημα (Οδ. Υ, 379)· γ'. ἀπλῶς, χωρὶς προϋπαρχούσης
 αἰτίας (Ιλ. Ψ, 621 = χωρὶς ἀγῶνος)· ἐπομένως τὸ αὕτως
 γίνεται = μάτην. Λαμβάνει λοιπὸν τὸ Επὶρρήμα τοῦτο τὰς
 τροπολογίας τῆς ἀντωνυμίας ἐξ ἧς γεννᾶται (ἴδε Ερμᾶννον περὶ τῆς
 ἀντωνυμίας αὐτός). Ὡσαύτως τὸ ἐπεὶ = ἀφ' οὗ, καὶ = ἐπειδὴ·
 ὁ ἄν' α'. δυνητικός· β'. ὑποθετικός = εἰ ἄν = ἐάν (Κεφ. ΚΖ',
 §. 42). Ἀλλὰ καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς τροπολογίας τὰ Επὶρρήματα
 μένουσιν Επὶρρήματα, καὶ οἱ Σύνδεσμοι Σύνδεσμοι. Ὡσαύτως τὸ
 αὐτὸ ἐπφώνημα γίνεται θαυμασικόν, δυσφορικόν, σχετλιασικόν,
 θρηνητικόν, κτλ. χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ φύσιν.

§. 17. Καὶ τὸ η ἀπαντᾶται πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, με-
 ταβαῖνον προσέτι καὶ ἐκ κλάσεως εἰς κλάσιν τῶν τοῦ Λόγου με-
 ρῶν· ἀλλὰ ἡ διάφορος γραφή τὸ χαρακτηρίζει ἐκ πρώτης προσ-
 θεολῆς, τοῦλάχιστον ἐν μέρει· οὕτω, π. χ. ἡ σύνδεσμος διαζευκτικός·
 ἡ = ὅπου καὶ ὅπως, ἡ = ὄντως· ἡ = ἄρα καὶ ἡ = φῆ = ἔφη.

Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶναι ἢ τὸ προτακτικὸν ἄρθρον καὶ ἡ==ἡ ὅποια· οὕτως οὐκοῦν==καὶ λοιπὸν, οὐκουν==λοιπὸν ὄχι. Τοῦτο δέ, ὡς εἶναι γνωστὸν, γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν πτωτικῶν, ὡς τριετὲς καὶ τρίετες, ἀληθεὲς καὶ ἄληθες, κτλ.

§. 17. Πολύσημα Μόρια ἤθελαν εἶναι καταλληλότερον ἐκεῖνα τὰ ὅποια, χωρὶς νὰ ἀλλάξωσι γραφήν, δέχονται τριαύτης σημασίας διαφορὰν ὥςτε ἀλλάσσουσι φύσιν, γινόμενα ποτὲ μὲν ἔν, ποτὲ δὲ ἄλλο μέρος Λόγου. Εἰς ταῦτα ἦτον δυνατόν νὰ περιληφθῶσιν· α'. ὅλαι αἱ Ἐπιρρήματικῶς ἐκλαμβανόμεναι Προθέσεις (Κεφ. ΛΕ', §. 110. §. 114)· β'. ὅλα τὰ προθετικῶς ἐκλαμβανόμενα Ἐπιρρήματα, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐπραγματεύθημεν (Κεφ. ΛΖ', §. 23, κτλ.). Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις γίνεται μεταβολὴ ἐν μέρει γραφῆς ἐπὶ καὶ ἔπι, περὶ καὶ πέρι, κτλ.

§. 18. Εἰς αἰρέτως λοιπὸν πολύσημα Μόρια πρέπει νὰ ὀνομασθῶσι τὰ ἔνα, ὅπως καὶ πρὸ πάντων τὸ ὡς τὰ ὅποια, χωρὶς μεταβλητῆς οὐδεμιᾶς εἰς τὴν γραφήν, ἀπαντῶνται ποτὲ μὲν ὡς Ἐπιρρήματα, ποτὲ δὲ ὡς Σύνδεσμοι, κτλ. (Κεφ. ΛΖ', §. 3)· οὕτω, π. χ. τὸ ἔνα, ὡς τελικὸς ἢ ἀποτελεστικὸς Σύνδεσμος = διὰ νὰ ὡς τοπικὸν Ἐπιρρήμα = ὅπου τὸ ὅπως, ὡς τελικὸς ἢ ἀποτελεστικὸς Σύνδεσμος, = ἔνα. ὡς εἰδικὸς Σύνδεσμος, = ὅτι ὡς τροπικὸν Ἐπιρρήμα = τίνι τρόπῳ ὡς ὁμοιώσεως Ἐπιρρήμα = ὡς· τονισμένον δὲ ὄν, ὡς, = οὕτω· τὸ δὲ ὡς; τοῦτο εἶναι ἀληθινὸς γραμματικὸς Πρωτεύς· α'. ὡς Ἐπιρρήμα ὁμοιώσεως = καθὼς· ὡς Ἐπιρρήμα χρονικόν = ὅτε· β'. ὡς τελικὸς Σύνδεσμος = ἔνα· ὡς εἰδικὸς Σύνδεσμος = ὅτι· ὡς αἰτιολογικὸς = διότι· γ'. ὡς Πρόθεσις = πρὸς, κτλ.

§. 19. Κατὰ τὴν διάφορον σημασίαν πάντα ταῦτα λαμβάνουσι καὶ διάφορον σύνταξιν· καὶ περὶ πάντων τούτων ἐλάβαμεν ἀφορμὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις νὰ σημειώσωμεν τὰ δέοντα (Κεφ. ΚΖ', §. 77—78. §. 105. §. 109. §. 140—141, κτλ.)· τὴν δὲ πλήρη τούτων ἐξακρίβωσιν παραπέμπομεν εἰς τοὺς Λεξικογράφους καὶ Μοριολόγους οἵτινες ἰδιαιτέρως σημειοῦνται τὰ περὶ ἑνὸς ἐκάστου· τριάκοντα δύο σημαινόμενα μόνον τοῦ ὡς, τροπολογίας δηλ· αἱ ὅποια προκύπτουσιν ἐκ τῆς κυρίας αὐτοῦ σημασίας.

§. 20. Κατ' ἀκριβῆ λογικὴν διάκρισιν, ἔπρεπε καὶ τὰ τοπικά, τὰ χρονικά καὶ τὰ ποιότητος σημαντικὰ Ἐπιρρήματα, ἐκεῖ, τότε, οὕτω, κτλ. ἀναφορικῶς τιθέμενα (Κεφ. ΛΖ', §. 17), καὶ ἐπομένως γινόμενα ὅπου, ὅγε, ὡς, κτλ. νὰ ὀνομάζωνται Σύνδεσμοι μᾶλλον παρὰ Ἐπιρρήματα, ὡς δύο λόγους συνδέοντα (Κεφ.

ΛΖ', §. 18). Καὶ ἐν γένει δὲ τὰ ἀναφορικὰ ὁμοιάζουσι με-
 τοὺς συνδέσμους, πέμψαι πρεσβείαν ἥτις ἐρεῖ = ἵνα
 εἴπῃ· ἢ μὲ τοὺς Συνδέσμους καὶ τὰ δεικτικά, οἷον ἀνέστη
 Κάλχας ὃς ἦν μάντις = ἀνέστη Κάλχας, καὶ οὗτος ἦν
 μάντις (Κεφ. ΚΖ', §. 183). Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε καὶ
 ἀλλαχοῦ· ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ καλῶς ἡ διάφορος
 τῶν διαφόρων τούτων Μορίων φύσις καὶ αἱ διαφοραὶ αὐτῶν τρω-
 λογίαι εἰς τὴν σύνταξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΝ.

*Ανακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων καὶ ἐπίλογος
 τοῦ Πορήματος.*

§. 1. Αφ' οὗ ἐν Κεφαλαίῳ ΙΕ' ἐκάμαμεν μικρὰν ἀνακεφαλαίωσιν
 τῶν προηγουμένων καὶ προητοιμάσαμεν τὴν εἰς τὰ ἐπόμενα με-
 τάβασιν, ἐν Κεφαλαίῳ ΙΖ' διηρέσαμεν τὰ Ἑλληνικὰ Ρήματα ὡς
 πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς Ενεργητικά, εἰς Παθητικά καὶ εἰς
 Οὐδέτερα, ἐδείχσαμεν τὴν τάξιν τὴν ὁποίαν ἐμέλλαμεν νὰ φυ-
 λάξωμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις, καὶ ὠμιλήσαμεν περὶ τῶν Κοινῶν
 Προσδιορισμῶν. Μετὰ ταῦτα, ἀκολουθοῦντες τὴν προδειχθεῖσαν
 τάξιν, ἐπραγματεύθημεν ἐν Κεφαλαίῳ ΙΖ' περὶ Συντάξεως τοῦ Ρήμα-
 τος εἶναι, τοῦ Ρήματος Γίγνεσθαι καὶ περὶ Συντάξεως τῶν Οὐ-
 δετέρων ῥημάτων, ὑποδιαιρέσαντες αὐτὰ εἰς Ἀσχετα καὶ Σχετικά.

§. 2. Ἐν Κεφαλαίῳ ΙΗ', διαιρέσαντες τὰ Ενεργητικά Ρήματα
 ὡς πρὸς τὴν Σύνταξιν εἰς Ἀμετάβατα, Μεταβατικά καὶ
 Ἀντιμεταβατικά, ἐπραγματεύθημεν πρῶτον περὶ συντάξεως
 τῶν Ἀμεταβάτων Ενεργητικῶν, ὑποδιαιρέσαντες αὐτὰ εἰς ἑξ. τάξεις.
 Μεταβάντες ἔπειτα εἰς τὰ Μεταβατικά Ενεργητικά τὰ ὑποδιη-
 ρέσαμεν εἰς τὰ ἐν μόνον ἀντικείμενον δεχόμενα ἥτοι Μονόπτωτα
 καὶ εἰς τὰ διπλοῦν ἀντικείμενον δεχόμενα ἥτοι Δίπτωτα· ταῦτα
 δὲ πάλιν τὰ μονόπτωτα ὑποδιηρέσαμεν εἰς τὰ μετὰ γενικῆς,
 δοτικῆς, ἢ αἰτιατικῆς συντασσόμενα. Ἐν Κεφαλαίῳ ΙΘ' εἵπαμεν
 ὀλίγα τινὰ ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ Ἀντικειμένου.

§. 3. Ἐν Κεφαλαίῳ Κ', ἀκολουθοῦντες τὸν περὶ Συντάξεως τῶν
 Μεταβατικῶν Ενεργητικῶν λόγον μετέβημεν εἰς τὰ Δίπτωτα Με-
 ταβατικά, διαιρέσαντες αὐτὰ εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς,
 εἰς τὰ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, εἰς τὰ μετὰ διπλῆς αἰτια-
 τικῆς καὶ εἰς τὰ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα, ὑπο-

βάλλοντες εἰς πᾶσαν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων τάξεων τὰς διαφορούς προσανηκούσας τῶν ῥημάτων κλάσεις.

§. 4. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΑ' ἐπραγματεύθημεν περὶ Συντάξεως τῶν Ἀντιμεταβατικῶν Ἑνεργητικῶν ἤτοι Μέσων Ῥημάτων, διαιρέσαντες αὐτὰ εἰς τρία εἶδη, εἰς Μέσα Ἀντανακλαστικά ἤτοι Ἀντεπιστρεπτικά, εἰς Μέσα Ἀλληλοπαθῆ ἤτοι Διάλληλα καὶ εἰς Μέσα Διάμεσα ἤτοι Ὑπηρετικά· καὶ ταῦτα πάλιν ὑποδιηρέσαμεν, τῆς εὐκολίας χάριν, εἰς τὰς ἀναγκαίας κλάσεις, κατὰ τὴν ἐν τοῖς Ἑνεργητικοῖς τάξιν. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΒ', ἀκολουθοῦντες τὸν περὶ τῆς τῶν Μέσων Ῥημάτων Συντάξεως λόγον, ὠμιλήσαμεν περὶ Τύπων τῶν Μέσων Ῥημάτων καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΓ' ἐπραγματεύθημεν περὶ ἡμιτελῶν καὶ ἀτελῶν Μέσων ἤτοι περὶ τῶν Αποθετικῶν λεγομένων Ῥημάτων, ἐξετάσαντες αὐτὰ· α'. ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν· β'. ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν. Διαιρέσαντες δὲ αὐτὰ ἔπειτα· α'. εἰς Αποθετικά κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν· β'. εἰς Αποθετικά κατὰ φωνὴν μόνον· γ'. εἰς Αποθετικά κατὰ σημασίαν μόνον, εἰς δ' κλάσιν ἐτάξαμεν τὰ ἔχοντα καὶ τοὺς δύο τύπους ω καὶ μαι, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργητικῆς σημασίας. Αὐτόθι ὠμιλήσαμεν περὶ τῶν συνήθων τύπων τῶν Αποθετικῶν Ῥημάτων καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν Μέσων· ἐν τέλει δὲ ἐπροσθέσαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ Αὐτομέσων.

§. 5. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΔ' ὠμιλήσαμεν περὶ Συντάξεως τῶν Παθητικῶν Ῥημάτων καὶ τῶν εἰς τοὺς παθητικῶν ῥηματικῶν. Τὰ παθητικά διηρέσαμεν εἰς Παθητικά Κύρια καὶ εἰς Παθητικά Αὐτοπαθῆ. Τὰ πρῶτα ἀντεξετάσαμεν κατὰ τὴν ἐν τοῖς Ἑνεργητικοῖς τάξιν· περὶ τῶν δευτέρων εἶδαμεν ὅτι παρίστανται· α'. ὡς τὰ προηγούμενα κύρια Παθητικά· β'. ὡς ἀπλῆς ἐμπαθοῦς σημαντικὰ καταστάσεως· γ'. ὡς συνεπτυγμένα Παθητικά. Εσημειώσαμεν δὲ τὰ ἀνήκοντα καὶ περὶ τῶν εἰς τοὺς παθητικῶν ῥηματικῶν. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΕ' ἐτάξαμεν σύντομον ἐπιθεώρησιν τῶν προηγουμένων, καὶ ἐπροσπαθήσαμεν νὰ δεῖξωμεν τὰς αἰτίας τῶν διαφορῶν ἐν τούτοις τροπολογιῶν, ὅπου ἐκάμχμεν τὰς ἀναγκαίας διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις.

§. 6. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΣ' ἐπραγματεύθημεν περὶ Ἐγκλίσεων. I. καθ' ἑαυτάς. II. ἐπὶ λόγου ἐξαρτωμένου. Τὴν Ὑποτακτικὴν καὶ Εὐκτικὴν ἰδιαιτέρως, χωρὶς νὰ ἀποκλείσωμεν τὴν Ὀρισικὴν, ἐθεωρήσαμεν ἐπὶ Ὑποθέσεως, ἐπὶ Τέλους, ἐπὶ Χρόνου, ἐπὶ Ἀναφορᾶς καὶ ἐπὶ Πλαγίου ἤτοι Διηγημα-

τικοῦ λόγου. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΖ' ἐπρόσθεσαμεν ὀλίγας τινὰς σημειώσεις εἰς τὰς Παρεμφατικάς Εγκλίσεις, ἐνθα καὶ περὶ ὀνομάτων τῶν Εγκλίσεων· ἐν τέλει δὲ καὶ περὶ τῶν Μορίων αὐ καὶ εἰ.

§. 7. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΗ' ἐπραγματούθημεν ἰδιαιτέρως περὶ Ἀπαρεμφάτου, διαιρέσαντες τὸν περὶ τούτου λόγον εἰς τὰ ἐξῆς τέσσαρα· α'. τὸ Ἀπαρέμφατον ὡς ῥῆμα· β'. τὸ Ἀπαρέμφατον ὡς ὄνομα· γ'. ἀναγωγὴ τῶν διαφόρων τρόπων τῆς τοῦ Ἀπαρεμφάτου συντάξεως, μὲ τὰς ἀναγκαίας ἀπάνταχού ὑποδιαίρεσεις· δ'. ἐν εἵδει παραρτήματος εἵπαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἐξηγήσεως τοῦ Ἀπαρεμφάτου.

§. 8. Ἐν Κεφαλαίῳ ΚΘ' ἐπραγματούθημεν περὶ Χρόνων τοῦ Ῥήματος, διαιρέσαντες τὸν περὶ τούτου λόγον I. εἰς τὸ περὶ φύσεως καὶ σημασίας τῶν Ἑλληνικῶν Χρόνων· II. εἰς τὸ περὶ μεταπτώσεως τῶν Χρόνων πρὸς ἀλλήλους ἥτοι περὶ τῶν λεγομένων Ἀντιχρονισμῶν· III. εἰς τὸ περὶ σχέσεως τῶν Χρόνων πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς σημαινομένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως· IV. εἰς τὸ περὶ Χρόνων τῶν ἄλλων Εγκλίσεων ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς.

§ 9. Ἐν Κεφαλαίῳ Λ' ἐπραγματούθημεν περὶ Ἀπροσώπων Ῥημάτων καὶ τῶν εἰς τέρας ῥηματικῶν. Τὰ Ἀπρόσωπα ἐξετάσαμεν· I. ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον· II. ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον· III. ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐκ τοῦ Ἀπροσώπου ἐξαρτωμένου Ἀπαρεμφάτου, ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ τοὺς προσδιορισμοὺς αὐτοῦ. Τὰ εἰς τέρας ῥηματικὰ ἐθεωρήσαμεν ὡς πρὸς τὴν ὁμαλήν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνώμαλον αὐτῶν σύνταξιν. Ἐν τῇ ἀνωμάλῳ συντάξει, καθ' ὃ ὁμοιάζουσι μὲ τὸ Ἀπρόσωπον καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον, παρεβάλαμεν αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα ὡς πρὸς τὸ Ἀντικείμενον, ὡς πρὸς τὸ Ὑποκείμενον, κτλ, καὶ τελευταῖον ἐθεωρήσαμεν τὴν ἄλλην αὐτῶν ἀνωμαλίαν ὡς πρὸς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καθ' ὃν ἐνίσταται ἀπαντῶνται.

§ 10. Ἐν Κεφαλαίῳ ΛΑ' διελάβαμεν περὶ Μετοχῆς, διαιρέσαντες τὸν περὶ τούτου λόγον εἰς τὰ ἐξῆς δέκα· I. Περὶ φύσεως τῆς Μετοχῆς. II. Περὶ συνθέσεως τῶν Παρεμφατικῶν Εγκλίσεων εἰς Μετοχὴν καὶ ἀντιστροφῶς περὶ ἀναλύσεως τῆς Μετοχῆς εἰς τὰς αὐτὰς Εγκλίσεις. III. Περὶ διαφόρων εἰδῶν καὶ ὀνομάτων τῆς Μετοχῆς. IV. Περὶ τῶν μετὰ Μετοχῆς συντασσομένων ῥημάτων. V. Περὶ πτώσεως καθ' ἣν τίθεται ἡ Μετοχή. VI. Περὶ Μετοχῆς ἐπὶ τῶν Ἀπροσώπων. VII. Περὶ Χρόνων τῆς Μετοχῆς. VIII. Περὶ ἀναγωγῆς τῶν διαφόρων χρήσεων τῆς Μετοχῆς.

ΙΧ. Περί ὁμοιότητος καὶ διαφορᾶς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου. Χ. Περί τινων Μορίων ἐπὶ Μετοχῆς.

§. 11. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΒ΄, προειπόντες ὀλίγα τινὰ περὶ Μορίων ἐν γένει, μετέβημεν εἰς τὸ περὶ Προθέσεων ἰδιαιτέρως τὰς ὁποίας διηρέταμεν, κατὰ τὰς πλαγίας μεθ' ὧν συντάσσονται, εἰς Μονοπτώτους, εἰς Διπτώτους καὶ εἰς Τριπτώτους. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ Κεφαλαίῳ ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶν μετὰ γενικῆς συντασσομένων Μονοπτῶτων Ἀντί, Ἀπύ, Ἐκ καὶ Πρό. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΓ΄ ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶν λοιπῶν Μονοπτῶτων Προθέσεων, τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσομένων, Ἐν καὶ Σύν, καὶ περὶ τῆς πρὸς αἰτιατικὴν φερομένης Εἰς.

§. 12. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΔ΄ ἐπραγματεύθημεν περὶ τῶν Διπτῶτων Προθέσεων, Ἀνά, Διά, Κατὰ καὶ Ὑπέρ, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς. Ἐν δὲ Κεφαλαίῳ ΑΕ΄, τελευταῖον, περὶ τῶν Τριπτῶτων Ἀμφί, Ἐπί, Μετά, Παρά, Περί, Πρὸς καὶ Ὑπό. Ἐν τέλει τοῦ Κεφαλαίου τούτου ὑπεδείξαμεν τινὰ παρεπόμενα τῶν Προθέσεων ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τὰ ὁποῖα, μὴ ἡμποροῦντες νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα, παρεπέμφαμεν εἰς τὸ Δ. Π. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΖ΄ ἐπραγματεύθημεν περὶ ἄλλων τινῶν Προθέσεων, ὡς εἶναι ἡ ἄνευ, πλήν, ἕνεκα, κτλ.

§. 13. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΖ΄ ἐπραγματεύθημεν περὶ τοῦ Ἐπιρρήματος, διαιρέσαντες τὸν περὶ τούτου λόγον. I. εἰς τὸ περὶ Ἐπιρρήματος ὡς Ἐπιρρήματος, πρὸς ῥῆμα δῆλ. φερομένου. II. εἰς τὸ περὶ Ἐπιρρήματος μετὰ πτώσεως συντασσομένου. III. εἰς τὸ περὶ Παθηματικῶν Επιφωνημάτων. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΗ΄ ἐπραγματεύθημεν ἰδιαιτέρως περὶ τῶν ἀποφατικῶν ἢτοι ἀρνητικῶν Μορίων τῶν Ἑλλήνων.

§. 14. Ἐν Κεφαλαίῳ ΑΘ΄ εἶπαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ Συνδέσμου τοῦ ὁποίου τὴν πληρεσέραν πραγμάτευσιν παραπέμπομεν εἰς τὸ περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων. Ὡσαύτως καὶ περὶ Πολυσήμων Μορίων τῶν ὁποίων τὴν ἐντελῆ καὶ πλήρη ἐξέτασιν παραπέμπομεν εἰς τὰ Λεξικά καὶ εἰς τοὺς Μοριολόγους.

§. 15. Τεσσαρακοστὸν καὶ τελευταῖον Κεφάλαιον εἶναι τοῦτο ἐν ᾧ, ἀφ' οὗ ἐκάμαμεν μέχρι τοῦδε σύντομον ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προηγουμένων, ἀγγέλλομεν ὅτι εἰς χωριστὸν πόνημα θέλομεν πραγματευθῆ ἔκ προθέσεως περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων

εἰς τὸν Ἑλληνα λόγον. Καὶ ἀφ' οὗ ἐν τούτῳ, ἐξετάζοντες τὴν χρῆσιν τῶν Εγκλίσεων, κατὰ δεύτερον λόγον εἶδαμεν τὰ διάφορα εἶδη τῶν λόγων καθ' ὅσον εἰς τοῦτον τὸν σκοπὸν συνέβαλλαν, ἐν ἐκείνῳ, ἐκ προθέσεως ἐξετάζοντες τὴν φύσιν τῶν διαφόρων λόγων, συμπλεκτικῶν, αἰτιολογικῶν, κτλ. τὴν σχέσιν αὐτῶν, τὴν μετάπτωσιν πρὸς ἀλλήλους, κτλ. θέλομεν ἐξετάσει τὰς Εγκλίσεις καθ' ὅσον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον συμβάλλουσιν.

§. 16. Ἐκ τῆς διπλῆς ταύτης ἐξετάσεως τῶν διαφόρων λόγων θέλει προκύψει πλήρης πραγμάτευσις τῆς Ἑλληνικῆς Συντάξεως. «εἰς καταλληλότητα τοῦ αὐτοτελοῦς λόγου . . . τὸ γὰρ ἐξ ἐκάστης λέξεως παρυφιστάμενον νοητὸν τρόπον τινὰ στοιχεῖόν ἐστι τοῦ λόγου, καὶ ὡς τὰ στοιχεῖα τὰς συλλαβὰς ἀποτελεῖ κατὰ τὰς ἐπιπλοκάς, οὕτω καὶ ἡ σύνταξις τῶν νοητῶν τρόπον τινὰ συλλαβὰς ἀποτελέσει διὰ τῆς ἐπιπλοκῆς τῶν λέξεων, καὶ ἔτι ὃν τρόπον ἐκ τῶν συλλαβῶν ἡ λέξις, οὕτως ἐκ τῆς καταλληλότητος τῶν νοητῶν ὁ αὐτοτελής λόγος» (Απολλώνιος περὶ Συντάξεως ἐν ἀρχῇ).

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ.

Ἐν τέλει τοῦ ὅλου ἔργου θέλει εὐρεθῇ

Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι θέον οὐκ' ἐτελέσθη;

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Εν Κερκύρα.

Ο Εξοχώτατος Μίγας Αρμο- της Σ. Ουάρδος Δούγλας	Αντίτ. 2
Ο Υψηλ. Πρόεδρος τῆς Εκλαμπροτάτης Βουλῆς Σ. Π. Πετριτσόπουλος	2
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Κερκύρας Ιππότης Κύριος Α. Χαλκικόπουλος	1
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Κεφαλ- ληνίας Δρ. Κύριος Γ. Δούζης	1
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Ζακύν- θου Κύριος Α. Βολιτέρρας	1
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς Λευ- κάδος Κύριος Ιωάννης Βαλαωρίτης	1
Ο Εκλαμπρότατος Βουλευτῆς τῶν μικρο- τέρων Νήσων Κύριος Σπυρ. Ζηβός	1
Ο Εκλαμπ. Κόμης Σ. Δ. Αλλαδέκιρας, Αρχὼν τῆς ὅλης Παιδείσεως	2
Ο Εκλαμπρότατος Κύριος Γεώργιος Μαρκοράς, ἐκ τῶν Αρχιδικῶν	1
Ο Εὐγενέστατος Κύριος Α. Κόμης Δούσμανης, Γραμματεὺς τῆς Εκλαμ- προτάτης Βουλῆς	1
Ο Εὐγεν. Κύριος Α. Βαττάλης, Γραμ- ματεὺς τῆς Εκλαμπροτάτης Βουλῆς	1
Ο Αἰδес. Κύριος Ι. Λέκουνδς, ἐκ τῶν Επιμελητῶν τῆς ὅλης Παιδείσεως	1
Ο Ελλογιμώτατος Κύριος Εκτωρ Ρίγκης, Γραμματεὺς τῶν Επιμελητῶν τῆς ὅλης Παιδείσεως	2

Τὸ Ἱερατεῖον.

Ο Κερκύρας Χρύσανθος	3
Θεοδωρητός Καρίδης Ἱερ.	1
Ἱεροθεὸς Πασχάλης	1
Γεώργιος Κόμης Βούλγαρης	1
Ελευθέριος Παλατιανός	1
Παρθένιος Βρυώνης	1
Φιλόθεος Καρίδης	1
Αγάπιος Τόμπρης	1
Σπυρίδων Μακρῆς	1
Συμεὼν Καλογιάννης	1
Π. Κοντούλης	1
Νικόλαος Μασκοράς Αρχιδιάκονος	1
Σπυρίδων Ζερβός Ἱεροδιάκονος	1
Γεώργιος Ραμαντιᾶς	1
Ιωάννης Χωριατόπουλος	1
Κωνσταντῖνος Μαυρεγιάννης,	1

Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.

Σπυρίδων Παπαδόπουλος Ἱππ. Αντίτ.	1
Νικόλαος Ρεδόσταμος	1
Αντώνιος Μ. Κόμης Καπεδίστριας	1
Εὐστάθιος Θεοτόκης	1
Σπυρίδων Βλασέπουλος	1
Αντώνιος Βραχλιώτης	1
Δημήτριος Πασχάλης	1
Ιωάννης Παπανικόλας	1
Σπ. Ι. Παπανικόλας	1
Αγγελος Καβάσιλας	1
Θωμᾶς Μάνεσις	1
Νικόλαος Βιντούρας	1
Ιωάννης Δελιώτης	1
Πέτρος Γερίντσας	1
Ιωάννης Β. Δελβινιώτης	1
Ιωάννης Κεφαλᾶς	1
Κωνσταντῖνος Θρόνος	1
Πέτρος Οἰκονόμου	1
Δ. Ν. Δαμίρης	1
Κωνσταντῖνος Βαλδᾶς	1

Οἱ Ελλογιμώτατοι Κύριοι Νο- μοδιδάκτορες καὶ ἱατροδιδά- κτορες.

Αγγελος Μάνεσις	1
Βικέντιος Βερβιτσιώτης	1
Πέτρος Βράϊλας	1
Στέφανος Παδιβᾶς	1
Δημήτριος Κουρκουμέλης	1
Δημήτριος Δέσσης	1
Δημήτριος Σπανόπουλος	1
Αλέξανδρος Χαλκ. Μπίζης	1
Αναστάσιος Καμβύσας	1
Σταμάτης Λάσκαρης	1
Ιωάννης Θεριογιάννης	1
Φραγκίσκος Βεβλίνης	1
Ιωάννης Μάνεσις	1
Μιχαήλ Ιωάνν. Αναστασίου	1
Παῦλος Μαβίλης	1
Χριστόδουλος Ποφάντης	1
Αναστάσιος Λαζαράκης	1
Ιωάννης Γαλιότσας	1
Χρῆστος Μιλιάρσης	1
Ναπολίων Ζαμπέλης	1
Πατρίκιος Ζαμπέλης	1
Γεώργιος Σταφανίτσας	1
Νικόλαος Πεταλᾶς	1

Αντίτυπ		Αντίτυπ.	
Χαραλάμπης Πυλαρινός Αρχίατρος		Ζακύνθιοι.	
Δημήτριος Νίτσος Ιατρός	1	Σπυρίδων Σκούρτας Ιερομ.	1
Παναγιώτης Λαζαράς	1	Αναστάσιος Δαμπεύδης Αναγ.	1
Σπυρίδων Αρβανιτάκης	1	Διονύσιος Θεοδόσης	1
Κωνσταντίνος Ζαβιτσιάνος	1	Ανδρέας Μελισσηνός	1
Κ. Ουσίλιος	1	Σπυρίδων Ρούσσος	1
Ιωσήφ Δεσίμης	1	Ιωάννης Βίστας	1
Οἱ Ελλογιμώτατοι Κύριοι Καθη-		Λευκάδιοι.	
γηταὶ καὶ Διδάσκαλοι.		Συμεὼν Κτενᾶς Ιερομόναχος	1
Ἀθανάσιος Πολίτης Δρ.	1	Θεοφύλακτος Κούρτης	1
Αθ. Πολίτης Ιερομ.	1	Βασίλειος Φέτης Αναγνώστης	1
Φώτιος Κάντας Ιερέυς	1	Κωνσταντίνος Στρατεύλης	1
Δημήτριος Μ. Ριζός	1	Παναγιώτης Κοντογεώργης	1
Α. Ιόσσ.	1	Ι. Τούμπας Ιερόπαυς	1
Ανδρέας Κάλβος	10	Ι. Τούμπας	1
Σπυρ. Φέτης	3	Β. Καταπόδης	1
Γεώργιος Ελαιών	1	Ιθακήσιοι.	
Ιωάννης Φωκᾶς	1	Παν. Μαυρεκίφαλος Αναγ.	1
Νικόλαος Βίκης	1	Σπυρίδων Βρετός	1
Στυλιανός Μανεύσος	1	Εὐστάθιος Βουλισμάς	1
Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Φροντιστήριον.		Πάξιοι.	
Ονεόφριος Κυρινᾶς Ιερομ. Επιστάτης	1	Θεοδόσιος Βελιανίτης Ιερ.	1
Ιωάννης Σκαλτσούνης Οδηγός	1	Ἀθανάσιος Ανεμογιάννης	1
Οἱ ἐξ αὐτοῦ ἐξεληθόντες Θεολο-		Γυάγγελος Βελιανίτης Αναγν.	1
γοδιδάκτορες		Γεώργιος Βελιανίτης	1
Κερκυραῖοι.		Κυθήριοι.	
Ιωάννης Γαρνέλης Ιερ.	2	Αγαθάγγελος Καλλιγέρος Ιερομ.	1
Χρῖς. Κορακιανίτης	1	Κοσμᾶς Κεντρωτής	1
Βασίλειος Μῶρες Ιερεδ.	1	Οἱ ἐν αὐτῷ τρέφονται.	
Σωσίπατρος Παπαδόπουλος	1	Κερκυραῖοι.	
Βασίλειος Σαρκεύλ Αναγ.	1	Αρσένιος. Πανδῆς Αναγνώστης	1
Γεώργιος Βάλμης	1	Νικόλαος Βασιλάκης	1
Δημήτριος Παπαβλασόπουλος	1	Δημήτριος Κουλούρης	1
Κεφαλλήνες.		Αναστάσιος Κουλούρης	1
Ἀπόστολος Μαζαράκης Ιερ.	1	Νικόλαος Αὐλωνίτης	1
Γεώργιος Βυζίντης	1	Γαστάνος Μάμαλος	1
Γεράσιμος Σολομός	1	Σίμων Μουμούρης	1
Νικόλαος Απέργης	1	Δημήτριος Παπικηνός	1
Ιωάννης Λεβέρδης	1	Αναστάσιος Μαρτσούκος	1
Παναγιώτης Ματσούκης	1	Σπυρίδων Σκορδίλης	1
Γεράσιμος Σιμάτος Αναγν.	1	Κεφαλλήνες.	
Αλέξιος Αλλαδέκιμας	1	Χαράλαμπος Φωκᾶς Αναγνώστης	1
Παναγῆς Μαζαράκης	1	Χαράλαμπος Παυλάτος	1
Παναγῆς Λεβαδάς	1	Ηλίας Μαγουλᾶς	1
Γεράσιμος Ραζῆς	1		
Εὐστάθιος Χαροκόπος	1		
Γεράσιμος Βρυώνης	1		

	Αντίτυπ.
Εὐστάθιος Σταματάτος Αναγνώστ.	Ι
Δημήτριος Λυκούδης "	Ι
Θεμιστοκλῆς Αλιβράντης "	Ι
Μιλτιάδης Κουρβουσιάνος "	Ι
Γεράσιμος Ηρεκούλης "	Ι
Εὐάγγελος Μαντσαβίνος "	Ι

Ζακύνθοι.

Γεώργιος Μελισσηνός Αναγν.	Ι
Κωνσταντῖνος Βαλβείας "	Ι
Αντώνιος Ράπτης "	Ι
Ιωάννης Κελλυβᾶς "	Ι

Δευκάδιοι.

Νικόλαος Φέτος Αναγνώστης	Ι
Εὐστάθιος Μιχρώνης "	Ι
Εὐστάθιος Φίλιππας "	Ι
Αναστάσιος Μεσσίνης "	Ι
Σπυρίδων Σκλαβενίτης "	Ι

Ιθακήσται.

Εὐστάθιος Βλασόπουλος Αναγνώστης	Ι
Παν. Παίζης "	Ι
Κωνσ. Ζαβός Φ. "	Ι

Πάξιοι.

Γεράσιμος Μάστορας Αναγνώστης	Ι
Δημήτριος Λιναράς "	Ι
Δημήτριος Βελιανίτης "	Ι

Κυθήριοι.

Αντώνιος Φατσίας Αναγνώστης	Ι
Ιούλιος Μάρμορης "	Ι
Γεώργιος Κεντρωτής "	Ι

Τὸ Ἰονικὸν Γυμνάσιον.

Δρ. Κωνσ. Σκελλαρόπουλος ἀντι- διευθυντής	Ι
Χρῖς. Κουφιδῆς	Ι
Γεράσ. Σίρδος	Ι
Σπυρ. Καραβίας	Ι

Οδηγοί

Οἱ ἐν αὐτῷ ἐκπαιδευόμενοι.
Κερκυραῖοι.

Γεράσιμος Μαρκοῦς	Ι
Στυλιανός Βλασόπουλος	Ι
Νικόλαος Βιυσσελῖνος	Ι

Αντίτυπ.

Π. Πατρίκιος	Ι
Μιχ. Δήμας	Ι
Σπυρ. Τοπάλης	Ι
Σπυρ. Κεφαλάς	Ι
Μιλτιάδης Π. Οἰκονόμος	Ι
Ξενοφῶν Καπότσαρης	Ι
Γεώργ. Ζαβογιάννης	Ι
Σπυρ. Νίνας	Ι
Δημ. Δαφνῆς	Ι
Ιάκ. Τούλλ Αγγλος	Ι
Γεώργ. Γουαῤῥαταῖνος	Ι

Κεφαλληνῶες.

Γεράσιμος Κόμης Αλλαδέικμας	Ι
Γ. Λούζης Γ.	Ι
Μ. Πανᾶς Αἰσίσιος	Ι
Θρασύβουλος Λιβραδᾶς	Ι
Παν. Τυπάλδος Ξυδιᾶς	Ι
Σωκρ. Μομφερράτος	Ι
Γεράσ. Δ. Καρούσος	Ι
Κωνσ. Μακρῆς	Ι
Σπυρ. Ραζῆς Κ.	Ι
Δρις. Δασκαράτος	Ι
Ανδρ. Περιστεῖνης	Ι
Γεράσ. Φωκᾶς	Ι
Ανδρ. Μελισσηνός	Ι
Επαμ. Μεταξᾶς	Ι
Παν. Μεταξᾶς	Ι
Σπυρ. Μεταξᾶς	Ι
Θητ. Καρούσος	Ι
Νικρ. Τυπάλδος Μπασιᾶς	Ι

Αγγιλοκαῖται

Ζακύνθοι.

Γ. Βλαστός	Ι
Γ. Ραφτόπουλος	Ι

Δευκάδιοι.

Ἀγγελος Καλκάνης	Ι
Μάρκος Σικελιανός	Ι

Ιθακήσται.

Θεμιστοκλῆς Ζαβός	Ι
Μαρῆς Ζαβός	Ι

Πάξιοι.

Αθ. Βελιανίτης	Ι
Αλ. Μπογδάνος	Ι
Φρ. Γραμματικός	Ι
Σταματέλος Βελιανίτης	Ι

		Αντίτυπ.			Αντίτυπ.
Εν Λευκάδι.			Ιωάννης Καλλίας		1
Ο Λευκάδος Εὐγένιος	2		Ιωάννης Καββαδάς		1
Σύλβεστρος Γατσίας Ιερομ.	1		Σπυρ. Δεδέρης		1
Οἱ Ελλογιμώτατοι Διδάσκαλοι.			Κωνσ. Συμπλάς		1
Σπυρ. Μανάρης Διευθυντής	1		Παν. Κομιώτης		1
Πέτρ. Σταυρινίδης Διδάσκαλος	1		Απός. Δίτρας		1
Εὐς. Δημουλίτσας	1		Χρήστος Ν. Σιδερης		
Π. Θεοφιλόπουλος	1		Εὐς. Αρχαῖος		1
Νικ. Σ. Γερώλυμος	1		Σπυρ. Ριμένας		1
Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.			Ανας. Παπακλήης		1
Ιωάννης Καββαδάς Δρ.	1		Παναγ. Αλβανίτης		1
Αντ. Κόνδαρης Δρ.	1		Ιωάννης Σκίνας		1
Μιχ. Σικελιανός Δρ.	1		Αύγουστος Χαμοσφακίδης		1
Αντώνιος Σικελιανός Δρ.	1		Εν Αργεσολίῳ Κεφαλ-		
Αγγ. Σούνδιας Δρ.	1		ληνίας.		
Αλεξ. Ν. Καββαδάς Δρ.	1		Ο Μητροπολ. Κύριος Παρθένιος	2	
Α. Αλιάνδρος Δρ.	1		Νικ. Μαντσαβίνος Ιερεὺς	1	
Ανδρ. Βλαντῆς Δρ.	1		Χρῦς. Ραζῆς Ιερεμ.	1	
Ιωάν. Ν. Μαρίνος Δρ.	1		Σπυρ. ὁ Διφαρίνας Αρχιδ.	1	
Θωμ. Δημουλίτσας Δρ.	1		Γεώργ. Χωραφᾶς Ρ. Ιεροδ.	1	
Αλέξανδρος Τσαρλαμπᾶς	1		Οἱ Ελλογιμώτατοι Διδάσκαλοι.		
Ιωάν. Σταῦρος	2		Θεόδωρος Καρούσος	1	
Ανδρ. Φίτσης	1		Αγγίλος Εὐαγγέλιου Κοκκινός	1	
Νικ. Ζαμπέλης	1		Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.		
Γεώργ. Ζαμπέλης	1		Βίκτωρ Δαλλαδέκιμας Μ. Κόμης	1	
Σπυρ. Βαλχωρίτης	1		Βίκτωρ Δαλλαδέκιμας Α. Κόμης	1	
Περικλ. Σταῦρος	1		Νικόλαος Δαλλαδέκιμας Θ. Κόμης	1	
Σ. Α. Τσαγκαρόλος	1		Νικόλαος Δαλλαπόρτας Δρ.	1	
Ε. Σ. Σούρμπης	1		Αντώνιος Α. Μιλιαρίσης	1	
Μ. Δειζορτζής	1		Ιωάννης Σδρίν	1	
Σπυρ. Φίλιππας	1		Σωτήριος Μεταξᾶς Τζανῆς	1	
Σπυρ. Καββαδάς	1		Ιωάννης Χωραφᾶς	1	
Ανδρ. Σιδερης	1		Αθανάσιος Γ. Πανᾶς	1	
Σπυρ. Σκιαδαρέσης	1		Γεώργιος Μάκ. Φωκᾶς	1	
Παῦλος Βενβενούτης	1		Κωνσταντῖνος Μάρκ. Φωκᾶς	1	
Πάν. Κονιδάρης	1		Θεόδωρος Τζέντζερης	1	
Ιωάν. Σ. Θεριανός	1		Γερασίμος Α. Λυνίνος	1	
Τιμ. Ζουλίνος Θ.	1		Αναστάσιος Πανᾶς	1	
Β. Μιχαῆλς τοῦ Δημ.	1		Ιωάννης Φωκᾶς Παυλάτος	1	
Ζαφ. Κρετός	1		Ανδρέας Μελισσηνός	1	
Δριστὸς Μαρῖνος	1		Σπυρίδων Διβαδάς	1	
Αλεξ. Ν. Σταυροπούλου	1		Αλεξάνδρος Μαρῖνου Λυνίνος	1	
Μιχ. Ποταμιάνος	1		Σπυρίδων Χειδᾶς Γεωργίου	1	
Νικ. Ασπρογέρακας	1		Εὐστάθιος Πινιατόρος	1	
Απός. Λιζέρης	1		Δημήτριος Μιλιαρίσης	1	
Παν. Μαρίνος	1		Κοσμάς Φωκᾶς	1	
Ανας. Σκίνας	1				

Αντίτυπ.

Αντίτυπ.

Αναστάσιος Μεταξᾶς 1
 Μαρῖνος Γεντιλίνης 1
 Βαγγέλης Λίθαδᾶς 1
 Ιωάννης Μεταξᾶς Νικολάου 1
 Αντώνιος Μυλωνᾶς 1
 Σπυρίδων Δαλλαπόρτας 1
 Ιωσήφ Ν. Μομφερράτος 1
 Πέτρος Χωραφᾶς 1
 Ν. Δ. Φωκᾶς Λιναρδάτος Δρ. 1
 Βασίλειος Πινιατόρος 1
 Σπυρίδων Βίγιας Δρ. 1
 Αντ. Περισιάνος 1
 Χρῖς Μεταξᾶς Λγκουρίας 1
 Λιέξ Λευβέρδος 1
 Γεράσιμος Δαυράγγης 1
 Βαγγέλης Τυπάλδης Μπασιδᾶς 1
 Μ. Γ. Πάγγαλης 1
 Σπυρίδων Λούζης Παν. 1
 Γεράσιμος Κορυαλένιος 1
 Ιωάννης Θεοδώρου Μεταξᾶς 1
 Νικόλαος Μεταξᾶς 1
 Κωνσ. Μεταξᾶς τοῦ ποτὲ Βασιλείου 1
 Ρόκκος Μεταξᾶς 1
 Ιωάννης Φωκᾶς Κοσμέτου Δρ. 1
 Διονύσιος Μανιάτης 1
 Αντώνιος Αρδαβάνης 1
 Στυλιανὸς Σβορώνος 1
 Ιωάννης Βαλλιάνος 1
 Σπυρίδων Ζερβός 1
 Σπυρίδων Α. Σβορώνος 1
 Γεώργιος Σβορώνος 1
 Γρηγόριος Αγγελάτος 1
 Γεράσιμος Ρεσόλυμος 1
 Αναστάσιος Σβορώνος 1
 Γεράσιμος Καρδάκης Αοιτοράιτος 1
 Παν. Ζυγούρας 1
 Γεράσιμος Ραζῆς 1
 Γεώργ. Μηνιάτης Δημητρ. 1
 Ηλίας Ζερβὸς Γιακουμάτος Αναστ. 1
 Νικόλαος Βαλιέρης Δρ. 1
 Κωνσταντῖνος Ανδρεάτος 1
 Δημήτριος Ιωαννίτης 1
 Νικόλαος Ζερβὸς Λιναρδάτος 1
 Δημήτριος Ιωάννης Βουθρωνιός 1
 Διονύσιος Κόκκινος 1
 Ιερώνυμος Δεκέτας 1
 Επαμ. Κομποθέκρας 1
 Γεώργιος Πετεινάτος 1
 Σπυρίδων Πόγγης 1
 Α. Ρεγγίνης 1
 Εὐστάθιος Δ. Δρακούλης 1

Αντώνιος Βρυώνης 1
 Γεράσιμος Ραζῆς Λευκάτος 1
 Μένεγος Χωραφᾶς Νικολάου 1
 Νικόλαος Κατσάνας 1
 Παναγῆς ὁ Βενιούρας 1
 Παναγῆς Βαλιέρης 1
 Αθαν. Σολομῆς ποτὲ Αντωνίου 1
 Γεράσιμος Γρηγ. Ραζῆς 1
 Ιωάννης Κονδιάρης 1
 Βηπτ. Δ. Μελέτης 1

Εν Δειξουρίῳ Κεφαλληνίας.

Διονύσιος Καμινάρης τοῦ Γεωργ. Ιερέως 1
 Παν. Βλάχος Ιεροδιάκονος 1

Οἱ ΕΛΛΟΓΙΜΩΤΑΤΟΙ ΔΙ-
ΔΑΣΚΑΛΟΙ.

Γρηγόριος Μελεθρόνης Ιερομ. 1
 Ιωάννης Ρωμανός 1

Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.

Χαράλαμπος Κατσαίτης Αγγέλου 1
 Αδαμάντιος Δαλλαπόρτας Δρ. 1
 Θεόδωρος Πυλάρινος Εὐσταθίου 1
 Παναγῆς Γερουλάνος Νικολάου 1
 Ιωάννης Σκαλτσούνης Εὐαγγέλου 1
 Ιερώνυμος Λευβέρδος Εὐθυμίου 1
 Ιωάννης Σαγγυϊνάτος Γερασ. 1
 Λεωνίδης Κατσοῦτης Νικολ. 1
 Αναστάσιος Γερουλάνος Γερασ. 1
 Αντώνιος Δαλλαπόρτας Ιωάννου 1
 Μιχαὴλ Σουδιᾶς Αγγέλου 1
 Θεαγένης Λίθαδᾶς Μιχαὴλ 1
 Γ. Ιγγλέσης 1
 Πέτρος Σκαρλάτος Ιακώβου 1
 Δημήτριος Αντίπας Γεωργίου 1
 Ιωαν. Κατσαίτης ποτὲ Παναγῆ 1
 Γεράσ. Κολουμπῆς Ανδρέου 1
 Φραγγίσκος Τσουλάτης Κωνσ. 1
 Χαραλ. Τ. Πρετεντέρης Διονυσίου 1
 Γεώργιος Κατσαίτης Αντωνίου 1
 Ιωάννης Χωραφᾶς τοῦ ποτὲ Γεωργίου 1
 Κωνσταν. Αλφόνσος Αθανασίου 1
 Πέτρος Χαριτάτος τοῦ Γεωργίου 1
 Μιλτ. Λύγερνις Γεωργίου 1
 Σπυρ. Λεβέρδος Αναγ. Εὐσταθ. 1
 Εὐαγγελινὸς Κλαδᾶς Ιωάννου 1
 Κωνσ. Τυπάλδης Κεζάκης 1

	Ατίτυπ.		Αντίτυπ.
Αντώνιος Πρόντσας Θεοδώρου	ι	Τσανέτος Πήληκας Αναστασίου	ι
Αγγελος Τσιτσέλης Ηλίου	ι	Επαμινώνδας Βρετός	ι
Ζαχαρ. Δουβέρδος Λιβεράτος	ι	Χαραλάμπος Ζαβός	ι
Χαραλάμπος Πολαρινός Παναγῆ	ι	Σπυρίδων Βλασόπουλος Ιωάννου	ι
Ευστάθιος Δουβέρδος Μικιλίου	ι	Διονύσιος Σταθάτος	ι
Γεώργιος Κωλέντης	ι	Στυλιανός Θεοφιλάτος	ι
Κοσμάς Μπασιάς	ι	Σπυρίδων Δούκας Κωνσταντίνου	ι
Πέτρος Χαραφάς Παναγῆ	ι	Νικόλαος Καραβίας Ιωάννου	ι
Σοφοκλής Κυράγγελος Κωνσ.	ι	Γεώργιος Καραβίας	ι
Παναγῆς Λυκούδης τοῦ Ιωάννου	ι	Ευστάθιος Πεταλάς Θεοδοσίου	ι
Διονύσιος Μαγδαληνός τοῦ Παναγῆ	ι	Γεράσιμος Πέτας	ι
Ιωάννης Αδελφίνης Ηλίου	ι	Ευστάθιος Προσαλέντης	ι
Σπυρίδων Ιωαννιάτος Διονυσίου	ι	Νικόλαος Βουλισμάς Σπυρίδωνος	ι
Δημήτ. Αραβαντινός Αθανασίου	ι	Νικόλαος Κουβεράς Ευσταθίου	ι
Μιχαήλ Ρευχωτάς Δημητρίου	ι	Ανδρέας Βρετός Ευσταθίου	ι
Παναγῆς Περισιάνης τοῦ Γεωργίου	ι	Σπυρίδων Βρετός Ιωάννου	ι
Λεωνίδης Μπρόντσας ποτέ Ελευθερ.	ι	Νικόλαος Βλασόπουλος	ι
Δημήτ. Βρυώνης Στυλιανού	ι	Παναγῆς Προσαλέντης	ι
Φώτιος Μυδύλος Χαραλάμ.	ι	Παναγιώτης Βρετός Ευσταθίου	ι
Διονύσιος Ζακύνθιος Αναγ.	ι	Δημήτριος Μεντούρας Σπυρίδωνος	ι
Σωτήριος Μανταβίνος Ιωάννου	ι	Κωνσταντίνος Βέντεύρας	ι
Νικόλαος Πεκκατόρος Γερασίμου	ι	Γεώργιος Πατράτος	ι
Παναγῆς Μανταβίνος Αναγ. Ανδρ.	ι	Αθανάσιος Παΐζης Σπυρίδωνος	ι
Εν Ιθάκη.		Γεώργιος Δαλονάς	ι
Τὸ Ἱεράρειον.		Διονύσιος Παΐζης Μιλιαρίσης	ι
Ο Ιθάκης Παΐσιος	ι	Νικόλαος Κουτσουβέλης τοῦ Εὐαγγέλ.	ι
Ανθιμος Καραβ. Πανταζῆς Ἱερομ.	ι	Γεώργιος Παΐζης τοῦ Γερασίμου	ι
Νικόλαος Καλλίνικος Ἱερεύς	ι	Γεράσιος Παξινός Καρακούνης τοῦ ποτέ	ι
Οἱ ἐλλεγιμώτατοι Διδά-		Ευσταθίου	ι
σκαλοί.		Σπυρίδων Δεδομένεος	ι
Ιωάννης Τριανταφυλλίδης	ι	Γαβριήλ Τσεμπέρας	ι
Αντώνιος Σταθάτος	ι	Κωνσταντίνος Δρακούλης	ι
Νικόλαος Μακρῆς	ι	Αλέξανδρος Βαζιέλης	ι
Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.		Ματθαῖος Σούνδιας	ι
Στυλιανός Μαράτος Δρ.	ι	Γεράσιμος Παΐζης	ι
Ευστάθιος Δρακούλης Δρ.	ι	Γεώργιος Καλλίνικος	ι
Σπυρίδων Ροδωθεάτος Δρ.	ι	Διονύσιος Ζαμπέλης	ι
Στέφανος Μιχαλόπουλος Δρ.	ι	Γεώργιος Δενδρηνός	ι
Νικόλαος Αλεξιάδης Δρ.	ι	Κωνσταντίνος Λεκατσάς	ι
Μάρκος Παΐζης	ι	Παναγῆς Καραβίας Νικολ.	ι
Νικόλαος Παΐζης	ι	Ανδρέας Δενδρηνός	ι
Ιάκωβος Μαράτος	ι	Νικόλαος Παΐζης	ι
Θαμισοκλής Μαράτος	ι	Νικόλαος Σταύρακας	ι
Ιωαννάνδρας Βρετός	ι	Χρήστος Βαζιέλης	ι
Ιωάννης Βρετός Σταμευλάτος	ι	Διονύσιος Ροδίτης	ι
		Σπυρ. Δενδρηνός Μενεγάτος	ι
		Ευστάθιος Κασσιανός Αντ.	ι
		Ανδρέας Παναγῆς Πουλιέζος	ι
		Σπυρίδων τοῦ Φλωσιᾶ Καραβίας	ι
		Διονύσιος Δενδρηνός	ι

Αντίτυπ

Εν Ζακύνθῳ.

Τὸ Ἱερατεῖον.

Ὁ Ζακύνθου Νικογεώργιος	2
Στυλιανὸς Χαλκαματᾶς Ἱερεὺς	1
Ἀγγελος Κιβιτὸς	2
Διονύσιος Κλαυδιανός	1
Ἰωάννης Τζιλιμίγκρας	1
Ἰωάννης Μπρατόπουλος	1
Παναγιώτης Πατρινός	1
Σπυρίδων Τζέκος	1
Κωνσταντῖνος Ν. Στουπάθης	1
Θεόδωρος Λιδέρης	1
Εὐστάθιος Θεριανδὸς Ἀρχιδιάκονος	1
Στυλιανὸς Καιροφύλαξ Ἱεροδιάκον.	1
Μάριος Νομικὸς Ἀναγνώστης	1
Ἰερώνυμος Μοιζενίγης	1
Διονύσιος Βούργας	1
Ἰωάννης Βερτζάχιας	1

Οἱ Ἐλλογιμώτατοὶ Καθη-
γηταὶ καὶ Διδάσκαλοι.

Χρυσόφορος Φιλητᾶς Δρ. καὶ Διευθυντῆς	1
Ἀνδρέας Κεντούρης Διδάσκαλος	1
Παναγιώτης Χαλικιόπουλος	1
Παῦλος Α. Βαφιοπούλος	1
Ἀνδρέας Μηχανὸς Κοκκίνης	1
Κωνσταντῖνος Ρωσσόλυμος	1
Ἀναστάσιος Κόκλας	1

Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.

Κ. Ρώμας Κόμης	1
Π. Βερίτας Δρ.	1
Παῦλος Γαίτας Δρ.	1
Ἀδαμάντιος Διαμαντόπουλος Δρ.	1
Ἀνδρέας Π. Πλέσας Δρ.	1
Σπυρίδων Καρβελάς Δρ.	1
Δημήτριος Φραγκόπουλος Δρ.	1
Ἀντώνιος Θεριανδὸς Δρ.	1
Δ. Γ. Βαρδιάνης	1
Θεόδωρος Διονυσίου Καραμαλίκης	1
Στέφανος Δραγίνης	1
Γεώργιος Μινότας	1
Διονύσιος Δαμουλιάνης	1
Σπυρίδων Κρενδινόπουλος	1
Ἀντώνιος Κρενδινόπουλος	1
Δρισεΐδης Κρενδινόπουλος	1

Αντίτυπ

Γεώργιος Κευλούμπαρδες	1
Νικόλαος Σιγγύρος Θεοδ.	1
Ἀντώνιος Σκινθόπουλος Μάρκου	1
Ἰωάννης Γαίτας	1
Ἰωάννης Παδοβέρ	1
Φραγκίσκος Τερτζίτης	1
Δημήτριος Μινότας	1
Διονύσιος Βερίκιος	1
Δημήτριος Μίχος	1
Εὐστάθιος Χαριάτης	1
Ἀντώνιος Μαμάκης	1
Ἀναστάσιος Κουτούφαρης	1
Διονύσιος Γρυπάρης	1
Διονύσιος Πεμόνης	1
Δημήτριος Πελεκάσης	1
Δημήτριος Καρβελάς	1

Διάφοροι ἄλλοι Κύριοι.

Δημήτριος Καλλίνικος	2
Νικόλαος Μάρκου Μανιάκης	1
Εὐάγγελος Κελοκτζᾶς	1
Σπυρίδων Κυριαζόπουλος	1
Ἰωάννης Ἰαννόπουλος	1
Ἰωάννης Τσουκλᾶς	1
Δημήτριος Σ. Γουλιᾶς	1
Ἀντώνιος Ἀλεξανδρόπουλος	1
Νικήτας Ζερβός	1
Δημήτριος Κωσόπουλος	1
Σπυρίδων Σιδηρεκασρίτης	1
Πέτρος Ρούσος	1
Διονύσιος Μπαρότζης	1
Ἰωάννης Ἰωαννοῦλης	1
Διονύσιος Μπαρότζης	1
Ἰωάννης Λεγάτορας	1
Διονύσιος Μαρτελάς Σπυρίδωνος	1
Διονύσιος Μοζερᾶς Ἰωάννου	1
Σπυρίδων Παρπαρίας	1
Ἀνδριανὸς Α. Βαγδαντόπουλος	1
Διονύσιος Λαγούσης	1
Σπυρίδων Γεωργιάδης	1
Διονύσιος Δρακόπουλος	1
Γεώργιος Βερίκιος	1
Ἀντώνιος Γ. Καῖσαρ	1
Διονύσιος Παναγιώτης Στεφάνου	1
Παναγιώτης Θεοδωρακόπουλος	1
Παῦλος Ραβάνης	1
Κωνσταντῖνος Μπαχούμης	1
Χρήστος Χαλικιόπουλος	1

Εν Κυθήραις.

Οἱ Ελληγιμώτατοι Δι-
δάσκαλοι.

Ιωάννης Οἰκονομίδης Διευθυντής 1
 Ιωάννης Καραβίας 1
 Γρηγόριος Πετρίδης 1

Οἱ Εὐγενεῖς Κύριοι.

Ε. Δρακούλης Δρ. 1
 Ν. Κοντελιών Δρ. 1
 Φραγκίσκος Κωνσταντίνος Δρ. 1
 Γεώργιος Δαρμάρος Ιατρός 1
 Ιούλιος Κασιμάτης 1
 Διονύσιος Κασιμάτης 1
 Θεόδωρος Κασιμάτης 1
 Ιωάννης Δεδούνης 1
 Νικόλαος Μόρμωρης 1
 Κυριακὸς Καλούτσης Ιωάννου 1
 Γεώργιος Καλούτσης Αιωνάρδου 1
 Σοφοκλῆς Καλούτσης Ιωάννου 1
 Κωνσταντῖνος Αλζαρέτης Δημητρίου 1
 Ιωάννης Σαγιάνος 1
 Δομένικος Δαρμάρος 1

Διάφοροι ἄλλοι Κύριοι.

Εμμανουὴλ Σπιθάρης 1
 Νικόλαος Νοταράκης 1
 Ιωάννης Μαχαιριώτης 1
 Νικόλαος Πιττορὸς Δράκου 1
 Νικόλαος Δαρμάρος Ιωάννου 1
 Θεόδωρος Πετροχειλὸς Γεωργίου 1
 Ιωάννης Βσιτζιάνος Αγαλλόπουλος 1

Παναγιώτου

Κυριακὸς Στάθης Θεοδώρου 1
 Χαραλάμπος Γεωργιάδης 1
 Εμμανουὴλ Σεμιτέκοις 1
 Ιωάννης Α. Σαγιάνος 1
 Χρῆστος Κ. Διτζάνος 1
 Βαλέριος Μασσέλος 1
 Ιωάννης Νικ. Μισκιβίλης 1
 Σπυρίδων Τυπάλδης Πέτρου 1

Εν Ἀθήναις.

Οἱ Ελληγιμώτατοι Καθη-
γηταὶ καὶ Διδάσκαλοι.

Γ. Γεννάδιος 2
 Ιωάννης Ψαρᾶς 2
 Χρ. Βάφας 2
 Ν. Χορτάκης 2

Σημ. πολλῶν ἄλλων Συνδρομητῶν τὰ
 ὀνόματα δὲν ἐφθασαν ἐν καιρῷ.

Εν Ἀρνάκι τῆς Κύπρου.

Τὸ Φιλολογικὸν Γυμνάσιον 2
 Δημήτριος Θεμισοκλῆς, Διδάσκαλος
 τοῦ αὐτοῦ 2

Οἱ αὐτοῦ Μαθηταί.

Ιωάννης Πιερίδης 1
 Κυπρ. Μ. Παυλίδης 1
 Θρασύβουλος Ν. Κεφαλᾶς 1
 Ανδρέας Ζ. Γαβριήλ 1
 Νικόλαος Γεωργιάδης 1
 Γεώργιος Σαυριανίδης 1
 Γεώργιος Απέγνητος 1
 Εὐάγγελος Ι. Περισιάνης 1
 Ον. Εὐφραιμίδης 1
 Κωνσταντῖνος Α. Περισιάνης 1
 Μιχαὴλ Φ. Οὐλερίτ. 1
 Λουκᾶς Στίνης 1
 Αθανάσιος Χ. Δ. Πελοποννήσιος 1
 Ανδρέας Χάββας 1
 Ηλίας Εμφιεστῆς 1
 Δαυίδ Χ. Ιωάννου 1

Εν Λεμεσσῷ Κύπρου.

Μάρκος Α. Δαυίδ 1
 Θεόδωρος Λαμπρ. Ρωσσιδης 1
 Πέτρος Α. Σιβιτανίδης 1
 Ιωάννης Αντωνιάδης 1
 Αχιλλεὺς Ιωάννου Απερσιλίδης 1
 Αλέξανδρος Κυβελίδης 1
 Νικόλαος Σιβιτανίδης 1
 Εὐαγγέλιος Γ. Πατρόνης 1
 Γεώργιος Α. Σιβιτανίδης 1
 Δημήτριος Ν. Φραγκοῦδης 1
 Ιωάννης Βίκης 1
 Γεώργιος Νικολαΐδης 1
 Ιωάννης Λαμπρ. Ρωσσιδης 1
 Κωνσταντῖνος Α. Φιλιγενής, Διδάσκα-
 λος τοῦ Ἀλληλεδιδασκτικοῦ Σχολείου 1
 Μιχαὴλ Κυβελίδης 1
 Δημήτριος Νικολαΐδης 1
 Ιωάννης Α. Φραγκοῦδης 1
 Επαμινώνδης Ι. Φρα-
 γκοῦδης 1
 Εὐφροσύνη Φραγκοῦδη 1

Πάρις Κερ-
 κύρας

Εν Νίζνῃ.

Η Ζωσιμαία Ἀδελφότης 30
 Σημ. Ἐκ πολλῶν ἄλλων μερῶν δὲν
 ἐφθασαν ἐν καιρῷ τῶν Συνδρομητῶν
 τὰ ὀνόματα ὥστε νὰ καταχωρισθῶσιν
 ἐνταῦθα.

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΕΙΦΘΕΝΤΩΝ.

Εν σελίδι 26, ἔπειτα ἀπὸ τὸν §. 10 γράφε

§. 10. β'. Καθὼς πολλὰ ἄλλα ῥήματα, ἀπλᾶ ὄντα, ἔχουσι τὴν σημασίαν τῶν συνθέτων, τὸ ἔχειν, π. χ. = παρέχειν, τὸ στέλλειν = συστέλλειν, κτλ. οὕτω καὶ τὸ εἶναι ἐκλαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἐξεῖναι καὶ ἐνεῖναι. Φυσικῶ δὲ τῷ λόγῳ ἀναβιβάζεται καὶ ἐν τούτοις ὁ τόνος εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον· κεῖσε μὲν ἔστι καὶ ὕστερον ὀρμηθῆναι — οὐκ ἔστ' οὐδὲ ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι — ἔστι μὲν εὐδεῖν, ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκούειν (Ιλ. Ε, 313. 212. Οδυσ. Ο, 392) — οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι κτλ. (Δημ.) — ἔστιν, ὧ Ἑρμῇ, ἐντυχεῖν τῷ Διὶ; κτλ. (Λουκιανός). Τοιοῦτον δέ, κατὰ τὴν σημασίαν, καὶ τὸ παρ' Εὐριπίδῃ (Εκάβῃ, 497) ὅμως δέ μοι θανεῖν εἴη.

Εν σελίδι 114 μετὰ τὸν §. 50.

Περὶ τῆς Αντωνυμίας Ἐκάτερος.

§. 50. β'. Καὶ ἡ Αντωνυμία Ἐκάτερος εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὴν Ἐκαστος, ἀναφερομένη εἰς δύο τινὰ χωριστὰ λαμβανόμενα· ὅθεν παρ' Ἀμμωνίῳ « Ἀμφότεροι καὶ Ἐκάτεροι διαφέρουσιν· Ἀμφότεροι μὲν γὰρ ἐροῦμεν, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸ πράττωσιν· ἀμφότεροι τὴν δοκὺν μίαν οὔσαν φέρουσιν· Ἐκάτεροι δέ, ἐπειδὴν χωρὶς ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ πράττη, οἷον ἕκαστος αὐτῶν δοκὺν φέρει, ἥτοι ὅταν ἕκαστος αὐτῶν μίαν φέρῃ κατ' ἰδίαν. » Οὕτω προφανῶς παρατηρεῖται ἡ ἀντίθεσις ἐν τοῖς ἐπομένοις καὶ ἐνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων καὶ ἀμφοτέροις (Δημοσθ.) — ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσιν (Λυσίας).

§. 50. γ'. Καὶ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ὁμοιάζει ἡ ἀντωνυμία Ἐκάτερος μὲ τὴν ἀντωνυμίαν Ἐκαστος.

α'. ὡς ὑποκείμενον.

α'. ἐπειδὴν χωρὶς ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ πράττη (ἰνωτέρῳ παρ' Ἀμμωνίῳ) — ἐδικαίουν αὐτοὶ ἕκαστοι ἔχειν τὸ ἕτερον κέρας (Ηρόδ. Θ', 26) = ἕκαστοι ἐδικαίουν αὐτοὶ τὸ ἕτερον κέρας ἔχειν.

β'. καὶ τείχος αὐτῶν ἕκαστος . . . τειχιεῖσθαι ἔφασαν (Ξ. Κ. Π. Γ', α', 19).

ὡς προσδιορισμός.

α'. καταστάντες ἑκάτεροι (Θουκ. Δ', 14).

β'. ταῦτα εἰπόντες ἀπῆλθον ἑκάτερος ἐπὶ τὰ προσήκοντα (Ξ. Κ. Π. Ε', β', 22).

Δέχεται δὲ ἡ ἑκάτερος τὸ ὥς, καθὼς ἡ ἑκαστος ὅθεν, κατὰ τὸ ὥς ἑκαστοι (Θουκ. Α', 3), καὶ ὥς ἑκάτεροι (Θουκ. Γ', 74).

§. 50. δ'. Καὶ τὸ μὲν ἑκαστος εἶναι ὡς ὑπερθετικὸν τοῦ ἑκάτερος· τοῦτο δὲ γίνεται ἐκ τοῦ ἑκάς καὶ ἕτερος· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἑκάς εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ Λατινικὸν *secus*, ὡς τὸ ἕξ εἶναι αὐτὸ τὸ *sex*, χωρὶς τοῦ αἵγμα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ *secus* εἶναι τῆς αὐτῆς ἀρχῆς μὲ τὸ *seco* = τέμνω, χωρίζω, διὰ τοῦτο τὸ ἑκάς καταντᾷ = χωρίς. Θέλουσι δὲ ὅτι καὶ τὸ *seco* καὶ τὸ *secus* γνωρίζουσιν ὡς ῥίζαν τὸ μόριον *se* = *sed* = χωρίς. Ἀμφότερα ταῦτα ἀπαντῶνται καὶ ἐν συνθέσεσιν, *semones*, *scorsum*, *seditio* (*sed* — *itio*), ὡς *reditio*· τὸ δὲ *sed* καὶ προθετικῶς ἐκλαμβάνεται. Ἐν τοῖς λειψάνοις τῆς Ρωμαϊκῆς Δωδεκαδέλτου λέγεται *sed frude* = *sine fraude* (Ἀρτουγγ Β', σ. 31). Ἄν ἡ ταυτότης τοῦ *secus* καὶ ἑκάς εἶναι ὀρθή, τότε δικαιολογοῦνται, τρόπον τινά, οἱ Ἀττικοί, παροξυτονοῦντες τὴν λέξιν, ἑκας, διὰ τὸ ὅποιον καταδικάζονται ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου· «οὕτως ἔχει καὶ τὸ ἐντυπᾶς, ἑκάς καὶ ἀεκάς, ὅπερ Ἀττικοί οὐ δεόντως ἀναβιβάζουσιν.» (Ἀπολλώνιος περὶ Ἐπιρρήματος)

§. 50. ε'. Παρὰ Θ. Μαγίστρω ἀναγινώσκεται «οὐ καθ' εἷς, ἀλλὰ καθ' ἑκαστος δεῖ λέγειν.» Ἰσως ἤθελε νὰ εἴπῃ ὅτι παρὰ τὸ εἷς ὀρθότερον εἶναι τὸ ἑκαστος ἐπὶ τοιαύτης περιστάσεως, ἀλλὰ κατὰ αἰτιατικήν, καθ' ἓνα καὶ καθ' ἑκαστον· ἀλλέως, ὡς τώρα ἐκφέρονται, κατ' ὀνομασικήν, δὲν εἶαι οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο ὀρθόν, κατ' ἀκριβεῆ χρῆσιν τῶν ἐνδόξων ἥτοι κλασικῶν συγγραφέων. Ἐγεννήθησαν δὲ ἀμφότερα ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἐλέγτο δηλ. κατ' ἀρχάς, καὶ ἐλέγτο ὀρθῶς, εἷς καθ' ἓνα καὶ ἓν καθ' ἓν· ἔπειτα, κατὰ τὸ ἐπ' αὐτὸς αὐτῶ (Κεφ. ΙΓ'. §. 61) ἔγινε καθ' εἷς ἓνα, καὶ τελευταῖον δύο χωριστά, καθ' εἷς καὶ καθ' ἓνα (Παῦλος Ρωμ. ΙΒ', 5. Εφεσ. Ι', 33). Ἀπαραλλάκτως ἐκ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ θηλυκοῦ τοῦ ἑκαστος, ἐνωθείσης μετὰ τῆς Προθέσεως κατὰ, παρήχθη τὸ καθ' ἑκάστην = καθ' ἑκῆσιν ἡμέραν· ἐκ τούτου δὲ κατ' ἀναλογίαν παρήχθη καὶ καθ' ἑκάστα (Στράβ. ΙΑ', 492. Σχολ. εἰς Οδ. Σ, 227), ὅπερ ὡς ἐπιρρήμα δέχεται ὁ Σουΐδας, κα-

θέκαστον ἐνιαυτὸν (ἐν Επιγραφαῖς), καὶ τελευταῖον καθέκαστος. Ὀρθότερον ἦτον βέβαια νὰ ἐγράφοντο διηρημένως, ἐγράφθησαν ὅμως διὰ καταχρήσεως καὶ ἡνωμένως, καὶ παρ' ἡμῖν ἡ κατάχρησις κατήντησε χρῆσις.

§. 50. ζ'. Ἡ τοιαύτη πλοκὴ τοῦ ἑκάστος ἐκφέρεται καὶ ἐν ἄρθρῳ, οἱ κεθ' ἑκάστον, ὁ καθ' ἑκάστον, τὰ καθ' ἑκάστον, τὸ καθ' ἑκάστον = τὰ κατὰ μέρος καὶ ἀνὰ ἓν, οὐχὶ συλλήβδην, λαμβανόμενα = *singuli, singula*. Σημειοῦται δὲ καὶ περὶ τούτων· α'. ὅτι ὀρθότερον ἤθελε γράφωνται διηρημένως, πολλαχὺς ὅμως ἀπαντῶνται καὶ ἡνωμένως· οὕτω παρὰ Κοραῆ (Θεοφρ. Χαρ. Γ'.) τὰ καθέκαστα (! *le detail*) διεξελεῖν, ὅστις ὅμως τὸ παρὰ Στράβωνι (ἐνθα ἀνωτέρω) γράφει διηρημένως· β'. ὅτι τὸ γὰρ καθ' ἑκάστον ὁ Ξενοφάνης εὗρισκεν Ἀττικώτερον παρὰ τὸ γὰρ καθέκαστα, περὶ τοῦ ὁποίου ὅμως ἐξέσω ἐπέχειν.

Εν σελίδι 131 μετὰ τὸν §. 33.

Παραδείγματα τῆς Ἀντωνυμίας ἑκάστος, ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου.

α'. παραλειπομένου τοῦ ἄρθρου, εἴτε ἐπομένης εἴτε προτιθεμένης τῆς Ἀντωνυμίας ἑκάστος·

ταύτας μὲν (τὰς πόλεις) ἐπ' ἡμέρης ἐκάστης αἶρεε (Ηρόδ. Ε', 117) — καθ' ἐκάστην χάρακα — κατὰ ἔτος ἑκάστον — κατὰ ναῦν ἐκάστην — κατὰ ἔθνη ἑκαστα (Θουκ. Γ', 70. Δ', 66. Γ', 32. 67).

β'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου πρὸ τοῦ ὀνόματος, ἐπομένης τῆς ἀντωνυμίας ἑκάστος

τοῦ ἔτεος ἐκάστον — τὸν δήμαρχον ἑκαστον (Ηρόδ. Γ', 6) — τοῖς ἔργοις ἐκάστοις — τῆς γῆς ἐκάστης — τῆς ἡμέρας ἐκάστης — κατὰ τὸν ὀπλίτην ἑκάστον (Θουκ. Α', 22. Δ', 98. Ε', 47. 49).

γ'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου μετὰ τοῦ ἡγουμένου ἑκάστος καὶ τοῦ ἐπομένου ὀνόματος

ἐκατὸν πεντήκοντα δυοῖν δραχμῶν ἑκάστον τὸν ἐνιαυτὸν (ἐν Επιγραφαῖς) — ἑκάστον τὸ ζεῦγος (Ξεν. Κ. Π. Γ', α', 54).

δ'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου πρὸ τῆς ἀντωνυμίας ἑκάστος· ἀμφὶ δέ σοι τὰ ἑκαστα λέγοιμί κε τοῦδε πελώρου (Θεόκρ. ΚΕ', 195)· οὕτω καὶ παρ' Ησίοδῳ (Θεογ. 370) οἱ δὲ ἑκάστοι ἴσασιν, ὅσοι περιναϊετάουσιν· οὕτω καὶ παρ' Ομήρῳ (Ιλ. Α, 706) ἡμεῖς μὲν τὰ ἑκαστα διείπομεν (Ἰδε καὶ Οδ. Μ, 16. 165. Ε, 375). Παρ' Ομήρῳ δὲ

δυνατὸν τὸ τοιοῦτον νὰ ἐκληφθῇ ἀντωνυμικῶς (ἴδε Κεφ. ΙΔ', §. 54, κτλ.).

Παραδείγματα τῆς Ἀντωνυμίας ἐκάτερας,
ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου.

α'. παραλειπομένου τοῦ ἄρθρου.
προῆγον ἐφ' ἐκάτερα μέρη τῆς οἰκουμένης χώ-
ρας (Διόδωρος ΙΘ', 38).

β'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου πρὸ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπο-
μένου ἑκαστος.

ἐπὶ τῷ κέρα ἐκατέρῳ (Θουκ. Δ', 93) — τῶν ἐπι-
στολῶν ἐκατέρων (Δίων Κάσιος).

γ'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου μεταξύ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ
ἡγουμένου ἐκάτερος.

καθ' ἐκάτερον τὸν ἔσπλουν — ἐφ' ἐκατέρῳ τῷ κέρα
— ἐκατέρων τῶν στρατοπέδων — ἐκατέρα τῇ πόλει
(Θουκ. Δ', 14. 94. 96. Ε', 16).

δ'. τοῦ ἄρθρου τιθεμένου πρὸ τοῦ ἐκάτερος.
τούς ἐκατέρους ἀρχομένους (παρὰ τῷ Εὐκκλησια-
σικῷ Σωζομένῳ).

Ωταύτως καὶ πληθυντικῆς γενικῆς ἐπομένης ἐκάτεροι ἡμῶν
(Θουκ. Γ', 62) — ἐκατέρου τούτων (Ξ. Ιππ. Ζ', 18) — ἐκατέρα
τῶν χειρῶν τὸν αὐχένα σφίγγας (Διόδωρος Δ', 10).

Εν σελίδι 260, ἐν τέλει τοῦ §. 9.

Ταῦτα δὲ καὶ τὰ παραπλήσια μᾶς δίδουσι νύξιν νὰ εἰκάζωμεν
ὅτι ὅλα τὰ Αποθετικὰ ῥήματα ἔγιναν τοιαῦτα κατὰ μετάπτωσιν
σημασίας καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου· ἐπομένως
ὅτι, εἰ μὲν ἔσωζαν τὴν πρώτην αὐτῶν σημασίαν καὶ τὸν ἐνερ-
γητικὸν τύπον, ἤθελαν εἶναι καὶ αὐτὰ ῥήματα Μέσα, ὡς τὰ
προηγούμενα, εἰς τὰς διαφόρους προεξηγηθείσας τάξεις ἀναγόμενα.

Εν σελίδι 363, σίχ. α', ἀντὶ §. 83 γράφει §. 82, καὶ κατω-
τέρω σίχ. ι', ἀντὶ §. 84 §. 83, καὶ σίχ. ιθ', ἀντὶ §. 85. §.
84, καὶ σίχ. κθ', ἀντὶ §. 86 §. 85. Μετὰ τοῦτον δέ, ἐν σελ.
364 γράφει

§. 86. Καὶ ἄλλα πολλὰ παραδείγματα Τελικῶν Λόγων
ἀπαντῶνται παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν, ἐν οἷς ἔπεται Εὐ-
κτική, καὶ τοι Ἐνεσῶτος ἢ Μέλλοντος ἡγουμένου, καὶ τὰ ὅποια
δυσκόλως ἤθελαν ἀναχθῇ εἰς τινὰ τῶν προηγούμενων περιστά-

σεων. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑποπτα, διορθοῦνται, τρεπομένης τῆς Εὐκτικῆς εἰς Υποτακτικὴν· οὕτω, π. χ. τὸ (Οἰ. N, 402) κνυζώσω δέ τοι ὅσσε, ὡς ἂν φανείης, κρίνουσι τρεπτιέον εἰς τὸ φανείης, κτλ. (ἴδε κατωτέρω §. 97).

Εν σελίδι 467, ἐν τέλει τοῦ §. 54 γράφε

Παρόμοιον καὶ τὸ παρ' Ηροδότῳ (Γ', 14) συνήνεικε ὥστε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἀπηλικέστερον παριέναι. Καὶ ἐν τούτοις δὲ σημκίνεται ἡ ἀκολουθία διὰ τοῦ ὥστε = συνέβη τὸ πρᾶγμα εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ φέρῃ τοιοῦτον ἀποτελεσμα· ὅθεν παρ' ἡμῖν συνέβη νὰ γένη.

Εν σελίδι 469. σίχ. 10. ἔπειτα ἀπὸ τὸ δοτικὴ τοῦ ὅς, πρόσθετες μετὰ τῆς ἐπὶ Προθέσεως.

Εν σελίδι 537, ἐν τέλει τοῦ §. 104. γράφε

Θαυμασιώτατα ἐξηγεῖται διὰ τοῦ Παρχειμένου τῆς Προσ-
κτικῆς ἡ διάρκεια ἐν τῷ τοῦ Πλάτωνος (Νόμ. Θ', 857) ἐὰν
δὲ μή, δεδέσθω, ἕως ἂν ἐκτίσῃ ἢ πείσῃ τὸν κατα-
δικασάμενον.

Εν σελίδι 568. σίχ. 24. μετὰ τὸ Ηροδ. Ζ', πρόσθετες 68.

Εν σελίδι 589 μετὰ τὸν §. 26. γράφε

§. 26'. 6. Ἐπὶ καθαρᾷ δὲ ἑτεροπροσωπίας ἀνιφέρεται
τὸ (Ηρ. Θ', 60) συνοίδαμεν ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρεόντα
τόνδε πόλεμον εἶναι πολλὸν προθυμοτάτοις, τὸ
ὅποιον εἶναι = ὁμολογοῦμεν ὑμῖν ἢ μαρτυροῦμεν ὑμῖν εἶναι, κτλ.
κυρίως δὲ = ὑμῖν αὐτοῖς συνείδαμεν ὑμῖν εἶναι, κτλ. οὕτω καὶ
παρὰ Πλάτωνι (Φαίδ. 92) τοῖς δεῖα τῶν εἰκότων τὰς
ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλα-
ζόσι· τὸ αὐτὸ δὲ ἦτον δυνατόν καὶ διὰ αἰτιατικῆς νὰ ἐκφρασθῇ.

Εν σελίδι 622. σίχ. 7. μετὰ τὸ Πρωτ. 321 πρόσθετες Φαίδ. 86.

Εν σελίδι 643 ἐν τέλει τοῦ σίχ. 34. πρόσθετες τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ του = ἀπ' αὐτοῦ· ἐαυτοῦ = αὐτὸς ἀφ' ἐαυτοῦ, κατὰ τὸ ἐπ' αὐτὸς αὐτῷ (Κερ. II', §. 61. καὶ ἀνωτέρ. σ. 844).

Εν σελίδι 751 μετὰ τὸν §. 6. γράφε

§. 6. 6. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὅψε καὶ τοῦ φαίνω ἔγινε
τὸ ὀψιφανής· καὶ ὀψιφανῆ, μὲ φαίνεται, δυνατόν νὰ ὀνο-
μασθῶσι παρ' ἡμῖν τὰ μετὰ θάνατον τοῦ συγγραφέως δημοσιευό-
μενα συγγράμματα (*œuvres posthumes*), ὡς ὁ μετὰ θάνατον
τοῦ πατρὸς γεννώμενος υἱὸς ὀψίγονος (*postumus* ἢ, μᾶλλον
εἰπεῖν, *posthumus* = *post humatum patrem*).

§. 6. γ'. Τὸ ὅψε καὶ τὸ ὀπίσω φαίνονται τῆς αὐτῆς ἀρχῆς

ἂν δὲ ταῦτα συγγενεύουσι μὲ τὸ ὅπις (κατόπιν = κατ' ὅπιν), καὶ ἂν τὸ ὅπις παράγεται ἐκ τοῦ ἔπω (Κοραῖς ἐν Πρῶδρ. ΝΑ') ἢ ἐκ τοῦ ὅπω, ὅπτω, ὅπτομαι, ταῦτα χρήζουσιν ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως. Ως δὲ ἐκ τῆς ἀπὸ δὲν ἔχομεν σύσσιχον ἐπιρρήματα, κατὰ τὸ ἄντα καὶ ἀντί, ἔξω καὶ ἐξ, ἔσω καὶ ἐς, κτλ. οὕτως, ἀντιστρόφως, δὲν ἔχομεν πρόθεσιν σύσσιχον τοῦ ἐπιρρήματος ὀπίσω. Τοιαύτη φαίνεται ὅτι εἶναι παρὰ ἡ Ρωμαίους ob, ἡ ὁποία, κατ' ἀναλογίαν τῆς ab πρὸς τὴν ἀπὸ (Κεφ. ΑΒ', §. 41) ἤθελεν εἶναι ὀπό.

Ορθότερον ἰκφραστιά.

Ἐν σελίδι 278. σίχ. 6.

Ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἀμελῶ τινος γίνεται ἀμελοῦμαι ὑπό τινος, γράφει ἐκ τοῦ ἐγὼ ἀμελῶ τινος γίνεται ἀμελεῖται τις ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἀμελεῖ τις ἐμοῦ γίνεται ἐγὼ ἀμελοῦμαι ὑπό τινος· οὕτω καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐπιβουλεύω.

Ἐν σελίδι 368. σίχ. 24. ὅτε ἔγραφα τὸ ἀδιόρθωτον μεῖναν τύχοιμι δὲν εἶχα πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σπιτσνέρου ὅς τις γράφει, καθ' ὑποτακτικὴν, τύχωμι.

Ἐν σελίδι 794. σίχ. 35 ἐξαλειπτέον τὸ κατὰ λάθος· κεῖ τεθέν παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι· διότι ἡ παρὰ σημαίνει αὐτόθι ὅχι τὸ αἴτιον, ἀλλὰ τὸ διαφύρως παρ' ὅ,τι, κτλ.

Ονόματα Συνδρομητῶν παραλειφθέντα.

Ἐν Κερκύρα.

Οἱ Κύριοι

Γεώργιος Λαζόπουλος

Ιωάννης Κωνσταντινιάδης

Κωνσταντῖνος Οἰκονομόπουλος

Ηπειρώται

1

1

1

Ἐν Σμύρνη.

Ο Ελλογιμώτατος Καθηγητὴς καὶ Σχολάρχης τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Κύριος Αναστάσιος Σκελλαρίου

2

Ο Ελλογιμώτατος Καθηγητὴς Κύριος Βενέδικτος

1

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΙΘΩΣΙΣ.

Σελ. 22. σίχ. 20. ἀντὶ ἐν ᾧ γράφε ἐν ᾧ — σελ. 29. σίχ. 31.
 ἀντὶ Λυκούργος γράφε Λυκόοργος. — σελ. 41. σίχ. 9. ἀντὶ
 εὐδαιμονέστατος γράφε εὐδαιμονέστατος. — σελ. 43. σίχ. 27.
 ἀντὶ κοιναρίθους γράφε κοιναρίθως — σελ. 55. σίχ. 27.
 ἀντὶ προσιγορικά γράφε προσηγορικά. — σελ. 61. σίχ. 21.
 ἀντὶ §. 17. γράφε §. 18. — σελ. 79 σίχ. 11. ἀντὶ κτητο-
 λογικὴν γράφε κτητορολογικὴν. — σελ. 88. σίχ. 12. ἀντὶ τί-
 τεται γράφε τίθεται — σελ. 89. σίχ. 35 ἀντὶ ην γράφε ἤν. —
 σελ. 109. σίχ. 20. ἀντὶ *reflexivum* γράφε *reflexivum*. —
 σελ. 128. σίχ. 6. ἀντὶ ἐπιτάσσεται γράφε προτάσσεται. —
 σελ. 170. σίχ. 30. ἀντὶ σημαντικὰ γράφε σημαντικά. —
 σελ. 191. σίχ. 36. ἀντὶ εὐσχηκύνως γράφε εὐσχημόνως. —
 σελ. 195. σίχ. 1. ἀντὶ ἥλη γράφε ὕλη. — σελ. 208. σίχ. 12.
 ἀντὶ ἡ γέρων γράφε ὁ γέρων. — σελ. 209. σίχ. 17. ἀντὶ
 ἦτοι ἀντανεκλαστικά γράφε ἦτοι ἀντεπισρεπτικά. — σελ.
 224. σίχ. 15. ἀντὶ δυσπραγίας γράφε δυσπραγίας. — σελ. 240.
 σίχ. 27. ἀντὶ δεήσως γράφε δεήσεως. — σελ. 243. σίχ. 17.
 ἀντὶ ἐμαυτὸν γράφε ἐμαυτήν. — σελ. 245. σίχ. 29. ἀντὶ ἀνα-
 κεκομισ μένοι γράφε ἀνακεκομισμένοι. — σελ. 254. σίχ. 21 ἀντὶ
 εἰμὴ γράφε εἰμί — σελ. 255. σίχ. 10. ἀντὶ Λοβκέκιον γράφε
 Λοβέκκιον. — σελ. 255. σίχ. 13. ἀντὶ ανακλαστικὴν γράφε
 ἀντανεκλαστικὴν. — σελ. 260. σίχ. 33. ἀντὶ καὶ γράφε καί.
 — σελ. 273. σίχ. 18. ἀντὶ οὐκ Ἑλληνίς γράφε 1. οὐκ Ἑλ-
 ληνίς. — σελ. 294. σίχ. 1. ἀντὶ ἀρα γράφε ἄρα — σελ. 335.
 σίχ. 23. ἀντὶ αἶθε γράφε αἶθε — αὐτόθι σίχ. 29. ἀντὶ τὸν
 χρεωστῇ γράφε τὸ χρεωστῇ. — σελ. 373. σίχ. 28. ἀντὶ
 μαντεῖ, γράφε μαντεῖ — σελ. 387. σίχ. 24. ἀντὶ γεγόνες
 γράφε γεγονός. — σελ. 409. σίχ. 37. ἀντὶ παλα γράφε
 πάλαι. — σελ. 412. σίχ. 17. ἀντὶ Μέγαρα, ἀφέστηκε
 γράφε Μέγαρα ἀφέστηκε. — σελ. 414. σίχ. 2. τὴν ἐωυτῶν
 γράφε τὴν ἐωυτῶν. — σελ. 423. σίχ. 33. ἀντὶ *canditionalis*
 γράφε *conditionalis*. — σελ. 428. σίχ. 14. ἀντὶ πείθοι, γράφε
 πείθοι — σελ. 430. σίχ. 27. ἀντὶ Λ'. γράφε ΛΑ'. — σελ.
 471. σίχ. 12. ἀντὶ αἰτιολογικῶ γράφε αἰτιολογικῶς. — σελ.
 476. σίχ. 10. ἀντὶ ἐκληροῦν γράφε ἐκπληροῦν. — σελ. 485.
 σίχ. 36. ἀντὶ τετιμῆσθα γράφε τετιμῆσθαι. — σελ. 486. σίχ.
 15. ἀντὶ νοῦ. Ἀπαρεμφάτου γράφε τοῦ Ἀπαρεμφάτου. —
 σελ. 488. σίχ. 2. ἀντὶ πρ' αὐ γράφε πόλιν. — σελ. 489. σίχ.

7. ἀντὶ περιστάσιων γράφε περιστάσεων. — σελ. 489. σίχ. 23.
 ἀντὶ κομψότητος γράφε κομψότητος. — σελ. 491. σίχ. 24.
 ἀντὶ οευτέρου γράφε δευτέρου. — σελ. 512. σίχ. 3. ἀντὶ
 ἐπιχειρίσεως γράφε ἐπιχειρήσεως. — σελ. 517. σίχ. 37. ἀντὶ
 οὐκ' γράφε οὐκ. — σελ. 518. σίχ. 3. ἀντὶ νῶν Χρόνων
 γράφε τῶν Χρόνων. — σελ. 523. σίχ. 37. ἀντὶ φαίνεται
 ἀναντίρρητον γράφε φαίνεται ἀναντίρρητον. — σελ. 534.
 σίχ. 7. ἀντὶ τθεται γράφε τίθεται. — σελ. 568. σίχ. 15.
 ἀντὶ Υά γράφε Τά. — σελ. 568. σίχ. 20. ἐξελεκτέος γράφε
 ἐξελεγκτέος. — σελ. 571. σίχ. 1. ἀντὶ ποιούντων γράφε
 ποιούντων. — σελ. 608. σίχ. 8. ἀντὶ διαφείρωνται γράφε
 διαφθείρωνται. — σελ. 625. σίχ. 19. ἀντὶ ὡς γράφε ὥς. — σελ.
 630. σίχ. 29. ἀντὶ Αρδουγγ γράφε Αρτουγγ. — 636. σίχ. 22.
 ἀντὶ ὑπὸ γράφε ἀπὸ — σελ. 650. σίχ. 3. ἀντὶ ὡναύτως γράφε
 ὡσαύτως. — σελ. 656. ἀντὶ Κεφ. ΛΖ', γράφε Κεφ. ΛΗ'. — σελ.
 659. σίχ. 18. ἀντὶ ἐσπέπει γράφε ἐσπέμπει. — σελ. 703. σίχ. 35.
 ἀντὶ αὐπᾶν γράφε αὐτῶν. — σελ. 707. σίχ. 17. ἀντὶ ἐλεγε τὸ
 γράφε ἐλέγετο. — σελ. 774. σίχ. 11. ἀντὶ λέγωμον γράφε
 λέγωμεν. — σελ. 791. σίχ. 35. 36. ἀντὶ μ' γράφε μῆ. — σελ.
 795. σίχ. 16. ἀντὶ φεύγειν γράφε φεύγειν. — σελ. 796. σίχ.
 29. ἀντὶ πρῦλεγον γράφε προῦλεγον. — σελ. 804. σίχ. 4.
 ἀντὶ μήπως γράφε μὴ ὅπως.

Σημείωσις α'. Ἀλλὰ μικρότερα σφάλματα τὸν τονισμόν ἢ πνευ-
 ματισμὸν ἀποβλέποντα, τὰ ὅποια διέφυγαν τὴν παρατήρησιν τοῦ
 διορθωτοῦ, ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀναγνώστης δὲν θέλει καταδεχθῆναι τὰ
 λογισθῆναι οὕτω, π. χ. οὗτός ἐστι (σελ. 55. σίχ. 30) ἀντὶ
 οὗτός ἐστι ΚΔ (σελ. 225. σίχ. 14) ἀντὶ ΚΔ'. ἐπάνω
 (σελ. 242. σίχ. 25) ἀντὶ ἐπάνω ὅχι (σελ. 264. σίχ. 35)
 ἀντὶ ὅχι καθ' αὐτὸ (σελ. 274. σίχ. 24) ἀντὶ καθ' αὐτὸ
 Αἰγυπτίων (σελ. 306. σίχ. 27) ἀντὶ Αἰγυπτίων ἐάλωκεν
 (σελ. 319. σίχ. 27) ἀντὶ ἐάλωκεν ἑβουλόμην (σελ. 544.
 σίχ. 11) ἀντὶ ἡβουλόμην κριτικός (σελ. 553. σίχ. 13)
 ἀντὶ κριτικός πυρκαϊάν (σελ. 617. σίχ. 33) ἀντὶ πυρκαϊάν
 τα μάυδρα (σελ. 625. σίχ. 23) ἀντὶ τᾶ μάυδρα προαπολ-
 λυηται (σελ. 627. σίχ. 4) ἀντὶ προαπολλύηται, κτλ. Τὸ αὐτὸ
 ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν σφαλμάτων τὰ ὅποια προῆλθαν ἢ ἀπὸ
 τὴν ὀλίγην ἢ ἀπὸ τὴν παραμεγάλην θλίψιν τοῦ πιεστηρίου.

Σημείωσις β'. Ἀλλαι τινὲς ἐλλείψεις εἰς τὴν χαρακτήρισιν τῶν
 διαιρέσεων καὶ ὑποδιαίρέσεων (Α', α', β', Ι, κτλ) διορθοῦνται
 ἐν τῷ προτασσομένῳ ἀναλυτικῷ πίνακι.

8
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς βίβλου	Σελίδι α'.
Ἡ ἀφιέρωσις	γ'.
Πρὸς τοὺς ἀναγνώσας	ε'.
Προδιοίξεις	Σελίδι ι

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ φύσεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν,
εἰς συμπλήρωσιν προτάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Λόγου καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ. 9

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἐκτάσεως καὶ ἀναλύσεως τοῦ λόγου. 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Απλῆς Προτάσεως καὶ τῶν Μερῶν αὐτῆς. 18

Υποκείμενον — Κατηγορούμενον — Συνδετικόν. „

Θέσις ὅλων τῶν μερῶν τοῦ Λόγου εἰς τόπον

Υποκειμένου. 19

Θέσις ὅλων τῶν μερῶν τοῦ Λόγου εἰς τόπον

Κατηγορουμένου. 20

Διττὴ θέσις τοῦ Συνδετικοῦ καὶ δύο εἶδη

Προτάσεων. 22

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Μερικώτερον περὶ τοῦ Συνδετικοῦ. 23

Ρήματα δι' ὧν περιγραφικῶς ἐκφέρεται τὸ

Συνδετικόν. „

Ἀλλὰ Ρήματα ὁμοιάζοντα μὲ τὸ εἶναι

κατὰ τὴν σύνταξιν. 24

Υπαρκτικὴ σημασία τοῦ εἶναι. „

Τριπλῇ σημασίᾳ τοῦ εἶναι, Συνδετικῇ, Υπαρ-

κτικῇ καὶ Μικτῇ. 26

Συνδετικὸν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης. „

Αποφατικὸν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης. 27

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Σχέσεις τῆς Απλῆς Προτάσεως.	Σελ. 27
α'. ἡ τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον.	”
β'. ἡ τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ πρὸς τὸ ῥῆμα.	”
Α'. Σχέσεις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον.	28
Γενικὸς κανὼν.	”
Ἐξαιρέσεις.	”
Ἄλλη ἀνωμαλία παρ' Ἑλλήσιν.	29
Β'. Σχέσεις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ συνδετικὸν ἢ πρὸς τὸ ῥῆμα.	30
Ἀριθμός.	”
Γενικὸς κανὼν	”
Ἀνωμαλίας	”
α'. ἐπὶ τῶν περιληπτικῶν ὀνομάτων.	”
β'. Πινδαρικὸν ἦτοι Βοιωτικὸν σχῆμα.	31
γ'. Ἀττικὴ Σύνταξις	32
Ἀνωμαλίας ἐπὶ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ.	”
Πρόσωπον.	34
Γενικὸς κανὼν.	”
Φαινομένη ἀνωμαλία.	”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Παραλείψεως.	35
Παράλειψις τοῦ συνδετικοῦ	”
Παράλειψις τοῦ ὑποκειμένου.	37
Παράλειψις τοῦ κατηγορουμένου.	38
Παράλειψις ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.	39
Παράλειψις καὶ τῶν τριῶν μερῶν τῆς Προτάσεως.	”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῆς Συνθέτου ἢ Συνδέτου Προτάσεως.	42
Σχέσεις τῆς Συνθέτου ἢ Συνδέτου Προτάσεως.	43
Α'. Σχέσεις τῶν ὑποκειμένων πρὸς ἀλλήλα	”
Β'. Σχέσεις τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τὸ κατηγορούμενον.	”
Ὁμοιογενῆ.	”
Ἑτερογενῆ.	44
Ἐμφυχα.	”

Ἀψυχα.	Σιλ.	44
Σύμμικτα.		45
Γ'. Σχέσις τοῦ ὑποκειμένου εἴτε τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὰ κατηγορούμενα, ἐπομένως καὶ τῶν κατηγορουμένων πρὸς ἄλληλα.		"
Δ'. Σχέσις τῶν ὑποκειμένων πρὸς τὸ συνδυατικὸν ἢ πρὸς τὸ ῥῆμα.		46
Αριθμός.		"
Πρόσωπον.		47

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Επαυξήσεως ἥτοι Πλατυσμοῦ τῆς Απλῆς καὶ Συνδέτου Προτάσεως.		"
Τί ἐστὶν ἐπαύξεις ἥτοι Πλατυσμός τῆς Προτάσεως.		"
Τί ἐστὶ Προσδιορισμός.		"
Οἱ Προσδιορισμοὶ ὡς πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον μέρος τῆς Προτάσεως.		48
Οἱ Προσδιορισμοὶ ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα.		"
Οἱ Προσδιορισμοὶ ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν δύναμιν.		"
Τὸ κλιτὸν καὶ ἄκλιτον τῶν προσδιορισμῶν.		49
Εναλλαγὴ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους.		50
Τριπλοῦς τρόπος τῆς τῶν προσδιορισμῶν θέσεως· α'. κατ' ἐπεξήγησιν· β'. διὰ τῶν παρενθετικῶν προτάσεων· γ'. διὰ τῶν πλαγίων πτώσεων.		51

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Προσδιορισμοὶ κατ' Επεξήγησιν καὶ διὰ τῶν Παρενθετικῶν Προτάσεων		51
Προσδιορισμοὶ κατ' Επεξήγησιν.		"
Εἰς τὸ ὑποκείμενον.		"
Α'. Γένος.		52
Β'. Αριθμός.		53
Γ'. Πτώσις.		54
Εἰς τὸ Κατηγορούμενον.		55
Εἰς ὅλην τὴν Πρότασιν.		56
Εἰς ὅλα ὁμοῦ		"
Προσδιορισμοὶ διὰ τῶν Παρενθετικῶν Προτάσεων.		"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Σημειώσεις εἰς τὰς προηγουμένας καὶ εἰς ἄλλας τινὰς ἀνωμαλίας.	Σελ.
Α'. Γραφικὰ Ἀμαρτήματα.	58
Β'. Τὸ κοινὸν τῆς καταλήξεως.	59
Γ'. Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον.	"
	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Προσδιορισμοὶ διὰ τῶν Πλαγίων Πτώσεων.	62
Τὰ μετὰ Γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα.	63
Οὐσιαστικά.	"
Επίθετα.	68
Ονόματα μετὰ Δοτικῆς συντασσόμενα.	70
Ονόματα μετὰ Αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Σημειώσεις εἰς τὰ προηγούμενα.	72
Εἰς τὸ περὶ Προσδιορισμῶν ἐν γένει.	"
Εἰς τὸ περὶ Επεξηγήσεως.	74
Εἰς τὸ περὶ Παρενθετικῶν Προτάσεων.	"
Εἰς τὸ περὶ Πλαγίων Πτώσεων ἐν γένει	75
Εἰς τὰ Γενικοσύντακτα.	78
Εἰς τὰ Οὐσιαστικά.	"
Εἰς τὰ Επίθετα.	88
Συγκριτικά.	89
I. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.	"
II. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος αὐτοῦ πρὸς ἑαυτό.	90
III. Σύγκρισις προσώπου ἢ πράγματος πρὸς τινὰ βαθμόν, σκοπόν, ἢ ιδιότητα.	"
IV. Σύγκρισις ιδιότητος πρὸς ιδιότητα, ἐνεργείας πρὸς ἐνέργειαν καὶ καταστάσεως πρὸς κατάστασιν.	"
V. Σύγκρισις περιζάσεως πρὸς περίσασιν	91
Υπερθετικά.	92
Εἰς τὰ Δοτικοσύντακτα.	94
Εἰς τὰ Αἰτιατικοσύντακτα.	"

Σύνθεσις καὶ Παραγωγή ὡς μέσα τοῦ ἐξηγεῖν	Σελ.
τὰς προηγουμένας σχέσεις.	94
Σύνθεσις	„
Εκ τῶν γενικοσυντάκτων.	95
Εκ τῶν δοτικοσυντάκτων.	„
Εξ αἰτιατικοσυντάκτων	„
Παραγωγή.	„
Οδηγία τοῦ σπουδαίου	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ χρήσεως τῶν Αντωνυμιῶν.	97
Προσωπικαί.	„
παρ' Ομήρῳ.	„
παρ' Αττικοῖς.	98
Κτητικαί.	99
Δεικτικαί.	102
Ἡ Αντωνυμία Αὐτός.	103
Ἡ Σύνθετος Αντωνυμία.	105
Χρῆσις αὐτῆς παρ' Ομήρῳ.	106
1. Ἐπὶ Αντανακλάσεως.	„
2. Ἐκτὸς Αντανακλάσεως.	„
Παρ' Αττικοῖς.	108
Αναφορικαὶ Αντωνυμίαι.	110
Ἡ Λόριςος Αντωνυμία Τίς	112
Ἡ Αντωνυμία Ἐκαστος.	113
ὡς ὑποκείμενον.	„
ὡς προσδιορισμός.	114
Ερωτηματικαὶ Αντωνυμίαι.	„
Τίς (μετὰ τῶν λοιπῶν).	115

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ χρήσεως τοῦ Ἀρθροῦ.	120
I. Χρῆσις τοῦ Ἀρθροῦ παρ' Αττικοῖς	121
II. Θέσις τοῦ Ἀρθροῦ.	127
1. Ἐπὶ ἐνὸς οὐσιαστικοῦ ἢ οὐσιαστικῶς ἐκλαμ- βανομένου.	„
2. Ἐπὶ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ.	„
3. Ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἐμπροθέτου	128
4. Ἐπὶ προσδιορισμοῦ διὰ πλαγίας ἀπροθέτου.	129

VI

5. Ἐπὶ ἀντωνυμικῶν προσδιορισμῶν	Σελ.	129
6. Ἐπὶ τῶν περιληπτικῶν προσδιορισμῶν.		130
III. Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ Ἀρθροῦ.		131
1. Ἐπὶ καθαρᾶς δείξεως.		132
2. Ἐπὶ διαιρέσεων.		"
3. Ἐπὶ ἀντιθέσεων — εἰς ὠρισμένα — εἰς ἀόριστα.		"
4. Ἐπὶ διηγήσεως.		"
5. Ἐπὶ συνδέσεως προσώπων καὶ πραγμάτων τὰ ὅποια δὲν ὀνομάζονται, κτλ.		133
6. Μετὰ τὰς προθέσεις.		"
7. Μετὰ τὸν σύνδεσμον Καί.		"
8. Πρὸ τῶν ἀναφορικῶν.		"
9. Ἐπὶ καθαρᾶς ἀναφορᾶς.		134
IV. Διαφορὰ τοῦ Ἀρθροῦ καὶ τῆς Δεικτικῆς Ἀντωνυμίας.		"
V. Παραλειπτικοὶ τρόποι διὰ τοῦ Ἀρθροῦ.		137
VI. Χρῆσις τοῦ Ἀρθροῦ παρ' Ὀμήρῳ		139
α'. ὡς Δεικτικὴ Ἀντωνυμία		"
β'. ὡς Ἀναφορικὴ Ἀντωνυμία.		140
γ'. ὡς Χαρακτηριστικὸν ἢ διακριτικόν τι		"
δ'. ὡς Ἄρθρον.		"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων καὶ Μετάβασις εἰς τὰ ἐπόμενα.		142
Ἀνακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων.		"
Μετάβασις εἰς τὰ ἐπόμενα		144

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Διαίρεσις τῶν Ἑλληνικῶν Ρημάτων ὡς πρὸς τὴν Σύνταξιν — Τάξις τὴν ὁποίαν θέλομεν φυλάξει ἐν τοῖς ἐπομένοις — Κοινοὶ Προσδιορισμοί.		150
Διαίρεσις τῶν Ἑλληνικῶν Ρημάτων ὡς πρὸς τὴν Σύνταξιν.		"
Καταστατικὰ ἢτοι Οὐδέτερα.		"
Ενεργητικά — Παθητικά.		151
Τάξις τὴν ὁποίαν θέλομεν φυλάξει ἐν τοῖς ἐπομένοις.		"
Κοινοὶ Προσδιορισμοί.		152

I. τὸ ποῦ ἦτοι ὁ τόπος.	Σελ.	152
II. τὸ πότε ἦτοι ὁ χρόνος.		153
III. τὸ πῶς ἦτοι τὸ ποιόν.		154
IV. τὸ πόσον ἦτοι τὸ ποσόν.		”
V. τὸ κατά τι.		155
VI. τὸ διότι ἦτοι τὸ αἷτιον.		”
Ποιητικὸν Αἷτιον.		”
Υλικὸν Αἷτιον.		157
Οργανικὸν Αἷτιον.		”
Τελικὸν Αἷτιον.		158
VII. τὸ Χαρισικόν.		”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Σύνταξις τοῦ ῥήματος Εἶναι — Σύνταξις τοῦ Γί- γνεσθαι — Σύνταξις τῶν Οὐδετέρων Ρημάτων.		160
Σύνταξις τοῦ Εἶναι.		”
Σύνταξις τοῦ Γίγνεσθαι.		161
Σύνταξις τῶν Οὐδετέρων Ρημάτων.		163
Οὐδέτερα ἄσχετα ἦτοι ἀπόλυτα.		”
Σχετικά.		”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Σύνταξις τῶν Ενεργητικῶν Ρημάτων — Ενεργητικὰ ἀμετάβατα καὶ Ενεργητικὰ μεταβατικὰ Μονόπτωτα.		165
I. Σύνταξις τῶν Ἀμεταβάτων Ενεργητικῶν.		”
II. Σύνταξις τῶν Μεταβατικῶν Ενεργητικῶν.		167
Μεταβατικὰ Μονόπτωτα.		”
Μονόπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ γενικῆς συν- τασσόμενα.		168
Παραδείγματα.		169
Μονόπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ δοτικῆς συν- τασσόμενα, μετὰ παραδειγμάτων.		170
Μονόπτωτα Μεταβατικὰ μετὰ αἰτιατικῆς συν- τασσόμενα, μετὰ παραδειγμάτων.		171

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ιδιαιτέρως περὶ τοῦ Αντικειμένου.		173
Παράθεσις τοῦ Αντικειμένου πρὸς τὸ Ὑποκεί- μενον καὶ Κατηγορούμενον.		”

Α'. Χρήσις παντός μέρους λόγου, κτλ. ὡς ἀντικειμένου.	Σελ. 176
Β'. Τριπλοῦς τρόπος τῶν Προσδιορισμῶν. α'. κατ' Επεξηγήσιν· β'. διὰ τῶν Παρενθετικῶν Προτάσεων· γ'. διὰ τῶν Πλαγίων Πτώσεων.	”
Γ'. Χρήσις τῶν Μορίων ὡς Πτωτικῶν καὶ τῶν Πτωτικῶν ὡς Μορίων.	177
Δ'. Χρήσις τῶν Αντωνυμιῶν καὶ τοῦ Ἀρθρου.	”
Ε'. Αντιστροφή εἰς τὴν τάξιν.	”
Ζ'. Παράλειψις τοῦ Αντικειμένου κατὰ τρεῖς τρόπους.	”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Ακολουθία περὶ Συντάξεως τῶν Μεταβατικῶν Ενεργητικῶν Μεταβατικὰ Δίπτωτα.	181
Πρώτη Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Γενικῆς συντασσόμενα.	”
Δευτέρα Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Δοτικῆς συντασσόμενα.	182
Τρίτη Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	191
Εκ τῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσόμενων τὰ ζητοῦντα δύο χωριστὰ ἀντικείμενα.	”
Εκ τῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσόμενων τὰ ζητοῦντα ἀντικείμενον καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ.	203
Τετάρτη Τάξις. Μεταβατικὰ Δίπτωτα, μετὰ Γενικῆς καὶ Δοτικῆς συντασσόμενα.	205

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Ακολουθία περὶ τῆς τῶν Ενεργητικῶν Ρημάτων Συντάξεως.	206
III. Σύνταξις τῶν Αντιμεταβατικῶν Ενεργητικῶν (Μέσων).	”

Πρῶτον εἶδος τῶν Μέσων.

Μέσα Αντανакλασικὰ ἤτοι Αντεπισρεπτικά.	208
Μέσα Αντανакλασικὰ ἤτοι Αντεπισρεπτικά ἐκ Μονοπτώτων Μεταβατικῶν γινόμενα.	209

Ολίγα Παραδείγματα.

Μέσα Αντανακλασικὰ ἤτοι Αντεπισρεπτικὰ ἐκ Διπτώτων Μεταβατικῶν γινόμενα.	Σελ. 214
Ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Γενικῆς συντασσομένων.	”
Μέσα Αντανακλασικὰ ἤτοι Αντεπισρεπτικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Δοτικῆς συντασσομένων.	218
Μέσα Αντανακλασικὰ ἤτοι Αντεπισρεπτικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συν- τασσομένων.	222
<i>Δεύτερον εἶδος τῶν Μέσων.</i>	
Μέσα Αλληλοπαθῇ ἤτοι Διάλληλα.	226
Ἐκ Μονοπτώτων.	227
Ἐκ Διπτώτων.	”
α'. Ρήματα ἐξ ιδίας των φύσεως σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν.	228
β'. Ρήματα τὰ ὑποῖα δυνατόν νὰ λάβωσιν ἐννοιαν τοιαύτης ἀμοιβαίας ἐνεργείας	232

Τρίτον εἶδος τῶν Μέσων.

Μέσα Διάμεσα ἤτοι Ὑπηρετικά.	235
------------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ακολουθία περὶ τῆς τῶν Μέσων Ρημάτων Συντάξεως.	245
Περὶ τύπων τῶν Μέσων Ρημάτων καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν.	”
Σύμπτωσις φωνῆς καὶ σημασίας.	246
Παραλλαγή φωνῆς καὶ σημασίας.	247
α'. Μέση φωνὴ καὶ σημασία Παθητικῆ.	”
Μέλλοντες.	”
Αόριστοι.	248
β'. Παθητικὴ φωνὴ καὶ σημασία Μέση.	249
Αόριστοι.	”
γ'. Μέση φωνὴ καὶ σημασία Ενέργητικῆ.	252
Ο Δεύτερος λεγόμενος Παρακείμενος.	253
α'. Φυλάττων τὴν σημασίαν τοῦ Ενεσῶτος.	”
1. Μεταβατικὴν· 2. Αμετάβατον· 3. Οὐδετέραν.	”

X

β'. Μεταβαίνων εἰς διάφορον σημασίαν τῆς τοῦ Ενεσῶτος.	253
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ ἡμιτελῶν καὶ ἀτελῶν Μέσων ἥτοι περὶ τῶν Αποθετικῶν λεγομένων Ρημάτων.	256
Εξέτασις αὐτῶν. Α'. ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν.	258
Β'. ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν αὐτῶν.	259
Αποθετικὰ μὴ σώζονται καὶ Αποθετικὰ σώζοντα με- σότητος ἵχνη.	261
Διαίρεσις αὐτῶν. Α'. Αποθετικὰ κατὰ φωνὴν καὶ σημασίαν.	263
Β'. Αποθετικὰ κατὰ φωνὴν μόνον.	„
Γ'. Αποθετικὰ κατὰ σημασίαν μόνον.	„
Δ'. Αποθετικὰ δικατάληκτα.	264
Περὶ τῶν συνήθων τύπων τῶν Αποθετικῶν Ρημάτων καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀνωμαλιῶν.	265
Περὶ τῶν συνήθων τύπων.	„
Αποθετικὰ ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Αόριστον ἐκ τῆς μέσης φωνῆς.	„
Αποθετικὰ ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Αόριστον ἐκ τῆς παθητικῆς φωνῆς.	266
Αποθετικὰ ἔχοντα τὸν Μέλλοντα καὶ Αόριστον ἐκ τῆς μέσης καὶ παθητικῆς φωνῆς.	„
Περὶ τῶν ἐν τούτοις Ἀνωμαλιῶν.	267
Χρόνοι Παρωχημένοι.	„
Παρακείμενος καὶ Ὑπερσυντελικός	„
Αόριστοι.	268
Μέλλοντες.	269
Ενεσῶς καὶ Παρατατικός.	„
Περὶ Αὐτομέσων.	271

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ρημάτων καὶ τῶν εἰς Τός Παθητικῶν Ρηματικῶν.	272
Σύνταξις τῶν Παθητικῶν Ρημάτων.	„
Παθητικὰ Κύρια.	„
Παθητικὰ ἐκ Μονοπτῶτων Μεταβατικῶν γινόμενα.	278
Παθητικὰ ἐκ Διπτῶτων Μεταβατικῶν γινόμενα.	279
Παθητικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ Γε- νικῆς συντασσομένων γινόμενα.	„

Παθητικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ Αἰτιατικῆς καὶ : Σελ.	
Δοτικῆς συντασσομένων γινόμενα.	280
Παθητικὰ ἐκ Μεταβατικῶν μετὰ διπλῆς Αἰτιατικῆς συντασσομένων γινόμενα.	”
Μετατροπὴ τῶν Παθητικῶν εἰς Ενεργητικά.	281
Επὶ τῶν Μονοπτῶτων.	”
Επὶ τῶν Διπτῶτων	282
Αἰτιατικῇ καὶ Γενικῇ συντασσομένων.	”
Αἰτιατικῇ καὶ Δοτικῇ.	”
Διπλῇ Αἰτιατικῇ.	283
Παθητικὰ Αὐτοπαθῆ.	285
Οφεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ταῦτα παρίστανται.	”
α’. ὡς τὰ προηγούμενα Κύρια Παθητικά.	286
β’. ὡς ἀπλῆς ἐμπαθοῦς σημαντικὰ καταστάσεως.	287
γ’. ὡς συνεπτυγμένα Παθητικά.	289
Σύνταξις τῶν εἰς τὸς Παθητικῶν Ρηματικῶν.	292
Γένεσις τῶν τοιούτων Ρηματικῶν.	”
Συγγένεια αὐτῶν κατὰ τὴν σημασίαν πρὸς ἄλλα ἐπίθετα.	294
Ασασία τῶν καταλήξεων ὡς πρὸς τὴν σημασίαν.	”
Λατινικὴ κατάληξις ἐν τοῖς τοιούτοις ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς.	”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Σύντομος ἐπιθεώρησις τῶν προηγούμενων καὶ τροπο- γίαι εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν.	296
Σύντομος ἐπιθεώρησις τῶν προηγούμενων.	”
Τροπολογίαι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν προηγούμενων	298
I. Ἐκ τῆς διαφόρου ὀψεως τοῦ πράγματος χωρὶς μεταβολῆς ἐννοίας.	299
II. Ἐκ τῆς μεταπτώσεως τῶν ῥημάτων ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην τάξιν, κατὰ μείζονα ἢ ἐλάττονα μεταβολὴν ἐννοίας.	301
Α’. Οὐδέτερα γινόμενα Ενεργητικὰ καὶ ἀντι- στρόφως Ενεργητικὰ μεταπίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.	303
Β’. Οὐδέτερα γινόμενα Παθητικὰ καὶ Παθη- τικὰ γινόμενα Οὐδέτερα.	304
Γ’. Οὐδέτερα μεταπίπτοντα εἰς Ἀντιμεταβατικὰ καὶ ἀντιστρόφως Ἀντιμεταβατικὰ μετα- πίπτοντα εἰς Οὐδέτερα.	305
Δ’. Ενεργητικὰ Ἀμετάβατα γινόμενα Μετα-	

XII

βατικά καὶ ἀντιστρόφως Ενεργητικὰ Μετα-	Σελ.
βατικά γινόμενα Αμετάβατα.	306
Ε'. Μεταβατικά μιᾶς κλάσεως μεταπίπτοντα εἰς Μεταβατικά ἄλλης.	308
Ζ'. Μεταβατικά γινόμενα Αντιμεταβατικά καὶ ἀντιστρόφως Αντιμεταβατικά γινόμενα Μεταβατικά.	312
Ζ'. Ενεργητικὰ Αμετάβατα ἢ Μεταβατικά γινόμενα Παθητικά καὶ ἀντιστρόφως Παθητικά γινόμενα Ενεργητικά.	319
Η'. Αντιμεταβατικά μιᾶς κλάσεως μεταπίπτοντα εἰς Αντιμεταβατικά ἄλλης.	321
Θ'. Αντιμεταβατικά γινόμενα Παθητικά καὶ ἀντιστρόφως Παθητικά γινόμενα Αντιμεταβατικά.	322
III. Περὶ ἐρμηνείας ἥτοι ἐκφράσεως μᾶλλον ἢ ἔλαττον, κατὰ τὴν χρείαν, ἀνεπτυγμένης.	324

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ Εγκλίσεων.	327
Παρεμφατικαὶ Εγκλίσεις.	328
I. Καθ' ἑαυτὰς ἥτοι ἐπὶ λόγου ἐναρκτικοῦ.	„
Ορισική.	„
Υποτακτική.	330
Εὐκτική.	332
Μόρια προσιθέμενα εἰς τὴν Εὐκτικὴν.	333
Προσακτική.	337
II. Παρεμφατικαὶ Εγκλίσεις ἐπὶ λόγου ἐξαρτωμένου.	340
Ορισική.	„
Υποτακτική καὶ Εὐκτική.	342
Υποτακτική καὶ Εὐκτική ἐπὶ Ὑποθέσεως.	„
A'. (I) Φύσις τῆς Ὑποθέσεως.	344
α'. ἀδύνατος ἢ ἀπίστευτος ὑπόθεσις.	„
β'. δυνατὴ ὑπόθεσις.	„
γ'. ἀπροσδιόριστος ὑπόθεσις.	345
B'. (II) Σχέσις τῆς συνεπείας πρὸς τὴν ὑπόθεσιν	346
Γ'. (III) Χρόνος καθ' ὃν ταῦτα ἐννοοῦνται	„
Παραδείγματα ἐκ συγγραφέων καὶ ποιητῶν εἰς ἐφαρμογὴν τῶν προηγουμένων.	348
Διαιρέσις τῶν Ὑποθετικῶν Λόγων εἰς γένη,	

ὑποδιαίρεσις τῶν γενῶν εἰς εἶδη, καὶ τῶν εἰδῶν εἰς διαφόρους περιστάσεις.	352
Υποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ ἐπὶ Τέλους.	360
Γενικὸς κανὼν.	„
Εξαιρέσεις.	362
Α'. Εὐκτικὴ Ενεσῶτος ἢ Μέλλοντος ἡγουμένου.	„
Β'. Υποτακτικὴ παρωχημένου Χρόνου ἡγουμένου.	364
Αλλαι ἐξαιρέσεις.	367
Εὐκτικὴ ἀντὶ Υποτακτικῆς.	„
Υποτακτικὴ ἀντὶ Εὐκτικῆς	„
Προσπάθειαι ἀναγωγῆς τῶν διαφόρων τούτων χρήσεων εἰς μίαν ἀρχήν.	369
Οἱ Τελικοὶ Λόγοι διὰ τοῦ α'ν.	370
Υποτακτικὴ — Εὐκτικὴ.	371
Τὰ τελικὰ Μόρια μετὰ Παρωχημένων τῆς Οριστικῆς Εγκλίσεως	372
Σύνταξις τοῦ ὅπως ὡς τροπικοῦ Επιρρήματος.	373
Ἄλλη χρῆσις τοῦ ὅπως.	376
Δαυησινὸς κανὼν.	377
Σύνταξις τῶν φόβου σημαντικῶν Ρημάτων.	378
Υποτακτικὴ καὶ Εὐκτικὴ ἐπὶ Χρόνου.	379
Εὐκτικὴ.	380
Υποτακτικὴ.	382
Χρῆσις παρ' Ἀττικοῖς — Χρῆσις παρ' Ὀμήρῳ.	383
Τὰ Χρονικὰ Μόρια πολλαχῶς ἐκλαμβάνόμενα.	387
Ἄλλα Χρονικὰ Μόρια.	389
Τὸ ἕως.	„
Εἰς τὸ παρελθόν.	„
Εἰς τὸ ἐνεσῶς — εἰς τὸ μέλλον.	391
Τὸ ἕς τε.	392
Μετὰ Εὐκτικῆς.	„
Μετὰ Υποτακτικῆς.	393
Μετὰ Οριστικῆς.	„
Τὸ Πρίν.	394
Εἰς τὸ παρελθόν.	„
Εἰς τὸ μέλλον.	395
Τὰ ἕως, μέχρι καὶ Πρίν ὡς Προθέσεις.	397
Ἀναφορὰ καὶ Αναφορικοὶ Λόγοι.	398
Οριστικὴ.	„

ΧΙΥ

Μετὰ τῶν Αναφορικῶν Μορίων.	Σελ.	398
Μετὰ τῶν Πτωτικῶν Αναφορικῶν.		399
Εὐκτική καὶ Ὑποτακτική μετὰ τῶν Πτωτικῶν Αναφορικῶν.		„
Εὐκτική.		„
Ὑποτακτική.		400
Εὐκτική καὶ Ὑποτακτική μετὰ τῶν Αναφο- ρικῶν Μορίων.		401
Εὐκτική.		„
Ὑποτακτική.		402
Εξαιρέσεις ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν δύο τούτων		
Εγκλίσεων, μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἄν.		403
Εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.		„
Ὑποτακτική ἄνευ τοῦ ἄν.		404
α'. Ἐπὶ γενικωτέρων καὶ ἀορίστων Περιζάσεων.		„
Μόρια.		„
Ομηρος, Λυρικοί, κτλ.		„
Πτωτικά.		405
Ομηρος, Λυρικοί, κτλ.		„
β'. Ἐπὶ ὠρισμένων περιζάσεων.		406
Μόρια.		„
Πτωτικά.		„
Ομηρος, Αττικοὶ ποιηταί, κτλ.		„
Χρῆσις τῆς Εὐκτικῆς εἰς τὸν Πλάγιον Λόγον.		407
Διάφοροι ἐξαιρέσεις.		410
Προσακτική Εγκλίσις.		414

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ολίγαι σημειώσεις εἰς τὰς Παρεμφατικάς Εγκλίσεις.	415
Ὑποτακτική.	416
Εὐκτική.	417
Ενότης τῆς σημασίας τῶν Εγκλίσεων	419
Συγγένεια τῶν Εγκλίσεων.	421
Ονόματα τῶν Εγκλίσεων.	423
Περὶ τοῦ Μορίου ἄν.	427
Χρῆσις τοῦ Μορίου ἄν.	429
1. Ἐπὶ Οριστικῆς, κατὰ πάντας σχεδὸν τοὺς Χρόνους.	„
2. Ἐπὶ Ὑποτακτικῆς.	„

3. Ἐπὶ Προσακτικῆς.	Σελ. 429
4. Ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.	430
5. Ἐπὶ Μετοχῆς.	„
Ἄλλη τροπολογία τῆς τοῦ ἄν σημασίας.	„
1. Εἰς τὸν Παρατατικὸν καὶ Αόριστον τῆς Οριστικῆς.	„
2. Ἐπὶ Ἀπαρεμφάτου.	431
3. Ἐπὶ Μετοχῆς.	„
Θέσις τοῦ Μορίου ἄν.	„
Διπλασιασμὸς καὶ Τριπλασιασμὸς τοῦ Μορίου ἄν.	432
Διαφορὰ τοῦ δυνητικοῦ καὶ ὑποθετικοῦ ἄν (= εἰάν).	„
Περὶ τοῦ Μορίου εἰ.	433
α'. εἰ δισακτικὸν ἢ ἀπορητικόν.	„
Σύνταξις αὐτοῦ.	„
1. Μετὰ Οριστικῆς.	434
2. Μετὰ Εὐκτικῆς.	„
3. Μετὰ Ὑποτακτικῆς.	„
β'. εἰ Ὑποθετικόν.	„
1. Μετὰ Οριστικῆς.	„
2. Μετὰ Εὐκτικῆς.	335
3. Μετὰ Ὑποτακτικῆς.	„
Διαφορὰ λόγων κατὰ διαφόρους Εγκλίσεις.	437
Διαφορὰ λόγων κατὰ τὴν αὐτὴν Εγκλινῶν μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἄν.	„
Τὰ ἐξετασέα ἀπὸ τὸν προχωρημένον σπουδαστὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.	439
Ἀνωμαλῖαι καὶ διάφοροι γραφαὶ τῶν αὐτῶν χωρίων.	440
Ζήτημα περὶ τοῦ παρ' Ομήρῳ κ', ἄν εἶναι = κε ἦτοι κεν ἢ = καί.	441
Σύζασις γυμνάσεως ἐν τοῖς τοιούτοις.	„

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Ἀπαρεμφάτου.	443
I. Τὸ Ἀπαρέμφατον ὡς Ρῆμα.	„
Α'. Ποῖα ῥήματα συντάσσονται μετὰ Ἀπαρεμφάτου.	444
Τὰ ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως χρήζοντα.	448
Α'. 1. τὰ σημαίνοντα ἐπιθυμίαν, κτλ.	„
Α'. 2. τὰ σημαίνοντα τὰ ἐναντία τούτων, ἀπαγόρευσιν, κτλ.	449
Α'. 3. τὰ ἔχοντα τὴν ἐννοιάν τοῦ σκοπεῖν, κτλ.	450

Πότε πάσα κλάσις Ρημάτων δυνατόν νὰ συνταχθῇ μετ' Απαρεμφάτου . . .	Σελ. 451
Περὶ τοῦ ὀνόματος Τελικὸν καὶ Εἰδικὸν Απαρέμφατον.	453
Β'. Πότε καὶ πῶς τίθεται τὸ ὑποκείμενον ἢ τὰ ὑποκείμενα τοῦ Απαρεμφάτου.	454
Αὐτοπροσωπία.	"
Ετεροπροσωπία.	"
Πιθανὴ ἐξήγησις τῆς Απαρεμφατικῆς λεγομένης Συντάξεως.	455
Αν τὸ Απαρέμφατον δέχεται ποτε τὸ ὑποκείμενον κατ' ὀνομασικὴν ἢ ὄχι.	457
Γ'. Πῶς τίθεται τὸ κατηγορούμενον ἢ τὰ κατηγορούμενα τοῦ Απαρεμφάτου.	459
Δ'. Πῶς τίθενται οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ Απαρεμφάτου.	460
Ε'. Πῶς τίθεται τὸ ἀντικείμενον ἢ τὰ ἀντικείμενα τοῦ Απαρεμφάτου.	462
Στ'. Περὶ χρήσεως Μορίων τινῶν ἐπὶ Απαρεμφάτου.	"
1. τὸ ὡς ἐπὶ Απαρεμφάτου.	"
2. τὸ ὥστε ἐπὶ Απαρεμφάτου.	463
Ζήτημα περὶ διαφορᾶς τοῦ Απαρεμφάτου μετὰ τοῦ ὥστε πρὸς τὴν Ορισικὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ὥστε.	465
3. τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧ τε ἐπὶ Απαρεμφάτου.	469
4. τὸ ἂν ἐπὶ Απαρεμφάτου.	470
5. τὰ Μόρια ὡς, χρονικῶς ἢ αἰτιολογικῶς ἐκλαμβάνόμενον, ὅτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, διότι, κτλ. ἐπὶ Απαρεμφάτου.	471
Εξήγησις τῆς τοιαύτης χρήσεως.	472
Ἄλλη ἀνώμαλος χρῆσις τοῦ Απαρεμφάτου μετὰ τῶν Μορίων ὡς καὶ ὅτι.	473
Ζ'. Πῶς ἀλλέως τίθεται τὸ Απαρέμφατον ὡς ῥῆμα.	474
1. τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Προσακτικῆς.	"
2. τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Υποτακτικῆς.	476
3. τὸ Απαρέμφατον ἀντὶ Εὐκτικῆς	"
Πιθανὴ ἐξήγησις τῆς τοιαύτης χρήσεως	477
III. Τὸ Απαρέμφατον ὡς ὄνομα.	478
Χρῆσις τοῦ Ἀρθρου ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς χρήσεως τοῦ Απαρεμφάτου.	481

Ποικιλίαι ἐν τούτοις.	Σελ. 483
α'. Τὸ Απαρέμφατον ἄναρθρον, κτλ.	"
1. Μετὰ οὐσιαστικῶν.	"
2. Μετὰ ἐπιθέτων.	"
3. Μετὰ ῥημάτων ἐχόντων τὴν ἔννοιαν τοῦ κωλύειν, σῶζειν, κτλ.	"
β'. Τὸ Απαρέμφατον ἄναρθρον καὶ Προθέσεως ἡγουμένης	"
III. Αναγωγή τῶν διαφόρων χρήσεων τῆς τοῦ Απαρεμφάτου συντάξεως.	485
IV. Περί τῆς παρ' ἡμῖν ἐξηγήσεως τοῦ Απαρεμφάτου.	486
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.	
Περί Χρόνων τοῦ Ρήματος.	490
I. Περί φύσεως καὶ σημασίας τῶν Ἑλληνικῶν Χρόνων ἐνεσῶς τμήμα.	"
Ενεσῶς.	"
παρωχημένον τμήμα.	493
Παρατατικός.	"
Παρακείμενος.	494
Υπερσυντελικός.	,
Αόριστος.	495
μέλλον τμήμα.	497
Μέλλων καὶ Μετ' ὀλίγον μέλλων	498
II. Περί Μεταπτώσεως τῶν Χρόνων πρὸς ἀλλήλους, ἥτοι περὶ τῶν λεγομένων Ἀντιχρονισμῶν.	498
Ενεσῶς.	499
Παρατατικός.	502
Παρακείμενος.	504
Υπερσυντελικός.	506
Αόριστος.	507
Διαφορὰ Παρακειμένου καὶ Αορίστου.	508
Ἄλλη χρῆσις τοῦ Αορίστου.	510
α'. Ο Αόριστος εἰς δῆλωσιν τοῦ συνήθως γινομένου.	"
β'. Ο Αόριστος εἰς δῆλωσιν τοῦ βεβχίως καὶ ἀνενδοιάσως προσδουκωμένου.	511
γ' Ο Αόριστος ἐπὶ προσπαθείας καὶ ἐπιχειρήσεως, ὡς ὁ Ενεσῶς καὶ ὁ Παρατατικός.	512

XVIII

δ'. Ο Αόριστος μετ' ἀποφατικῆς ἐρωτήσεως εἰς τόπον καταφατικῆς προσαγῆς.	Σελ. 512
Συναγόμενον ἐκ τῶν προηγουμένων.	"
Α' (I) Ενεσῶς, Αόριστος καὶ Παρακείμενος ἐπὶ γενικῶν ἐννοιῶν.	"
Β' (II) Ο Παρατατικός καὶ ὁ Αόριστος ἐπὶ σκοπου- μένης ἐνεργείας καὶ προσπαθείας ἐν τῷ παρελθόντι.	513
Μέλλων.	514
Μετ' ὀλίγον μέλλων.	"
III. Περὶ σχέσεως τῶν Χρόνων πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς σημαιομένης ἐνεργείας ἢ καταστάσεως.	518
Τὸ τριπλοῦν τῶν Χρόνων κατὰ τὸν τριπλοῦν βαθμὸν τῆς ἐνεργείας.	"
I. Χρόνοι τῆς ἀτελειώτου ἐνεργείας.	"
II. Χρόνοι τῆς τελειωμένης ἐνεργείας.	519
III. Χρόνοι τῆς σκοπούμενης ἐνεργείας.	"
Ο τριπλοῦς βαθμὸς τῆς ἐνεργείας κατὰ τὸ τρι- πλοῦν χρονικὸν τμήμα.	"
I. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ ἐνεσῶς τμήμα.	"
II. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ παρωχημένον τμήμα.	"
III. Ἡ ἐνέργεια εἰς τὸ μέλλον τμήμα.	"
Τὸ αὐτὸ μετὰ τῶν τεχνικῶν ὄρων.	520
I. ἐνεσῶς τμήμα.	"
α'. Χρόνος Ενεσῶς· β'. Παρακείμενος· γ'. Χρό- νος ἀκατονόμαστος.	"
II. παρωχημένον τμήμα.	"
α'. Παρατατικός· β'. Ὑπερσυντελικός· γ'. Χρό- νος ἀκατονόμαστος.	521
III. μέλλον τμήμα.	"
α'. Μέλλων· β'. Μετ' ὀλίγον μέλλων· γ'. Χρό- νος ἀκατονόμαστος.	"
Διαφορὰ τῶν Γλωσσῶν ὡς πρὸς τοὺς Χρόνους	"
Ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ Αορίστου ἐν τῇ Ελλη- νικῇ Γλώσσῃ.	522
IV. Περὶ Χρόνων τῶν ἄλλων Ἑγκλίσεων, ἐκτὸς τῆς Οριστικῆς.	524
Ἰδιαιτέρως περὶ Ενεσῶτος καὶ Αορίστου.	525
Ὑποτακτική.	526
Εὐκτική.	528

Προτακτική.	Σελ. 530
Προτακτική ἐπὶ ἀπαγορεύσεως	534
Συνήθης Χρῆσις τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ ἐπὶ μὲν Ενεσῶτος μετὰ Προτακτικῆς, ἐπὶ δὲ Αορί- στου μετὰ Υποτακτικῆς.	"
Εξαιρέσεις.	"
Τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ μετὰ Ενεσῶτος τῆς Υποτακτικῆς.	"
Τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ μετὰ Αορίστου τῆς Προτακτικῆς.	535
Σαφεστέρα ἐξήγησις τῶν Παρακειμένων τῆς Προτακτικῆς.	537
Αν ἡ Προτακτικὴ ἔχει Μέλλοντα.	539
Γνώμη Ερμάννου.	"
Γνώμη Απολλωνίου καὶ ἄλλων παλαιῶν Γραμματικῶν	540
Τὸ οἶσε εἶναι Αόριστος καὶ ὄχι Μέλλον.	"
Απαρέμφατον.	541
Μέλλον.	"
Παρακείμενος.	542
Ενεσῶς καὶ Αόριστος.	544
Σύνταξις τῶν δοξαστικῶν καὶ τῶν ὁμοίων Ρημάτων.	547
Σύνταξις τοῦ μέλλω, ἐλπίζω καὶ τῶν ὁμοίων Ρημάτων.	"
Σύνταξις τῶν λεκτικῶν Ρημάτων.	550
Σύνταξις τῶν προαιρετικῶν Ρημάτων.	551
Χρῆσις τῶν Πρώτων καὶ Δευτέρων λεγομένων Χρόνων.	"
Ολίγα τινὰ περὶ τῶν Χρόνων τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης.	554
Πλεονέκτημα ταύτης.	"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΓΓΙΑΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ Ἀπροσώπων Ρημάτων καὶ τῶν εἰς τέος Ρηματικῶν.	557
Περὶ Ἀπροσώπων Ρημάτων.	"
Φύσις τῶν Ἀπροσώπων Ρημάτων καὶ διαφορὰ αὐτῶν ἐκ τῶν Προσωπικῶν.	"
I. Περὶ ὑποκειμένου τῶν Ἀπροσώπων.	558
Α'. Ἀπρόσωπα ἔχοντα ὑποκείμενον τὸν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτώμενον λόγον.	"
Β'. Ἀπρόσωπα ἔχοντα ὑποκείμενον τὴν ἀφη- ρημένην ιδέαν τῆς σημασίας των.	559

XX

II. Περὶ Ἀντικειμένου τῶν Ἀπρὸσώπων.	Σελ. 560
III. Περὶ Ὑποκειμένου τοῦ ἐκ τοῦ Ἀπρὸσώπου ἔξαρ- τώμενου Ἀπαρεμφάτου, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν προσδιορισμῶν αὐτοῦ.	562
Περὶ τῶν εἰς τέος Ρηματικῶν.	568
Ομαλὴ αὐτῶν Σύνταξις.	"
Ἀνώμαλος αὐτῶν Σύνταξις.	"
Ἐξήγησις τῆς ἀνωμαλίας διὰ τῆς ἰσοδυ- ναμίας τῶν εἰς τέος Ρηματικῶν μετὰ τὸ Ἀπρόσωπον καὶ τὸ Ἀπαρέμφατον.	569
Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον — ὥς πρὸς τὸ ὑποκείμενον.	570
Διάφορα ἐκ τῶν συγγραφέων παραδείγματα	571
Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον — ὥς πρὸς τὸ ὑπο- κείμενον τῆς ἐνεργείας — ὥς πρὸς ἀμφοτέρω.	"
Τὰ εἰς τέον Ρηματικὰ μετὰ Ἀπαρεμφάτου ἢ ἀναλύσεως αὐτοῦ ὥς ἀντικειμένου.	572
Καὶ μετὰ Μετοχῆς — Καὶ κατὰ παράλειψιν ὑποκειμένου — Κατὰ παράλειψιν ὑποκει- μένου καὶ ἀντικειμένου.	"
Ἄλλη ἀνωμαλία τῶν εἰς τέον Ρηματικῶν.	573

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Μετοχῆς.	575
I. Περὶ φύσεως τῆς Μετοχῆς.	"
II. Περὶ συνθέσεως τῶν Παρεμφατικῶν Ἐγκλίσεων εἰς Μετοχὴν καὶ ἀντιστρόφως περὶ ἀναλύσεως τῆς Με- τοχῆς εἰς τὰς αὐτὰς Ἐγκλίσεις.	576
III. Περὶ διαφόρων εἰδῶν καὶ ὀνομάτων τῆς Μετοχῆς.	577
IV. Περὶ τῶν μετὰ Μετοχῆς συντασσομένων ῥημάτων.	581
V. Περὶ πτώσεως καθ' ἣν ἡ Μετοχὴ τίθεται.	584
Μετοχὴ Σχετική.	585
Μετοχὴ ἄσχετος ἢ τοι ἀπόλυτος.	589
Γενικὴ ἀπόλυτος.	590
Δοτικὴ ἀπόλυτος.	592
Λίτιντικὴ ἀπόλυτος.	"
Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.	593
VI. Περὶ Μετοχῆς ἐπὶ τῶν Ἀπρὸσώπων.	595
Σχετικῶς.	"

Ασχέτως.	Σελ. 596
VII. Περὶ Χρόνων τῆς Μετοχῆς.	598
VIII. Αναγωγή τῶν διαφόρων χρήσεων τῆς Μετοχῆς.	602
IX. Περὶ ὁμοιότητος καὶ διαφορᾶς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Μετοχῆς καὶ τοῦ Ἀπαρεμφάτου.	603
X. Περὶ τινῶν Μορίων ἐπὶ Μετοχῆς.	616
1. τὸ ἄν ἐπὶ Μετοχῆς.	”
2. τὸ ὡς μετὰ τῶν ταύτοσήμων ἐπὶ Μετοχῆς.	617
3. τὸ εἶγα, ἔπειτα, οὕτω, κτλ. ἐπὶ Μετοχῆς.	624
4. τὸ καί, καίτοι, καίπερ, ὅμως, κτλ. ἐπὶ Μετοχῆς.	625
5. τὸ ἔμπας ἢ ἔμπης ἐπὶ Μετοχῆς.	627
Τὰ αὐτὰ Μόρια μετὰ ἀπλοῦ ἐπιθέτου εἰς τόπον Μετοχῆς.	”
Ολίγα τινὰ περὶ Μετοχῶν τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης.	628

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΛΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Μορίων.	629
Διαίσεις τῶν Μορίων.	630
Υποδιαίσεις τῶν Μορίων.	631
Προθέσεις.	”
Σημαντικὸν τῶν Προθέσεων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.	632
Ζήτημα μεταξὺ Παύλου καὶ Φισχέρου περὶ σημασίας τῶν μετὰ Προθέσεων συντιθεμένων Ρημάτων.	633
Τὰ ἐνταῦθα σκοπούμενα εἰς τὴν πραγμάτευσιν τῶν Προθέσεων.	635
Διαίσεις τῶν Προθέσεων ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς Μονοπτώτους, Διπτώτους καὶ Τριπτώτους.	636
Περὶ τῶν Μονοπτῶτων Προθέσεων.	”
Μετὰ γενικῆς.	”
Αντί, Από, Εκ, Πρό.	”
4. ἡ Αντί.	”
ἡ Αντί ἐν παραθέσει.	”
ἡ Αντί ἐν συνθέσει.	637
ἡ πρώτη σημασία τῆς Αντί Προθέσεως.	”
Γένεσις τῆς Αντί.	”
ἡ Αντί παρ’ ἡμῖν.	538

XXII

ἡ Ἀντί παρὰ Ῥωμαίοις.	Σελ. 638
ἡ Ἀντί παρὰ τοῖς νεωτέροις.	639
2. ἡ Ἀπό.	”
ἡ Ἀπό ἐν παραθέσει.	”
ἡ Ἀπό ἐν συνθέσει.	641
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἀπό Προθέσεως.	642
ἡ Ἀπό παρ’ ἡμῖν.	643
ἡ Ἀπό παρὰ Ῥωμαίοις.	”
ἡ Ἀπό παρὰ τοῖς νεωτέροις.	644
3. ἡ Ἐκ	”
ἡ Ἐκ ἐν παραθέσει.	”
Συγγένεια τῆς Ἐκ πρὸς τὴν Ἀπό.	645
ἡ Ἐκ ἐν συνθέσει.	647
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἐκ.	648
ἡ Ἐκ παρ’ ἡμῖν.	”
ἡ πρὸς ἡμῖν Ἐξ Πρόθεσις.	649
ἡ Ἐκ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	650
4. ἡ Πρό.	”
ἡ Πρό ἐν παραθέσει.	”
ἡ Πρό ἐν συνθέσει.	”
ἡ πρώτη σημασία τῆς Πρό Προθέσεως.	652
ἡ Πρό παρ’ ἡμῖν.	”
ἡ Πρό παρὰ Ῥωμαίοις.	653
ἡ Πρό παρὰ τοῖς νεωτέροις.	”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῶν λοιπῶν Μονοπτῶτων Προθέσεων.	”
Μετὰ Δοτικῆς.	”
Ἐν καὶ Σύν.	”
1. ἡ Ἐν.	”
ἡ Ἐν ἐν παραθέσει.	”
ἡ Ἐν ἐν συνθέσει.	654
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἐν Προθέσεως.	655
ἡ Ἐν παρ’ ἡμῖν.	”
ἡ Ἐν παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ νεωτέροις.	656
2. ἡ Σύν ἢ Ξύν.	”
ἡ Σύν ἢ Ξύν ἐν παραθέσει.	”
ἡ Σύν ἐν συνθέσει.	657
ἡ πρώτη σημασία τῆς Σύν Προθέσεως.	”

ἡ Σύν παρ' ἡμῖν.	Σελ. 658,
ἡ Σύν παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	,
Προθέσεις μετὰ Αἰτιατικῆς μόνης συντασσόμεναι.	659
ἡ Εἰς.	"
ἡ Εἰς ἐν παραθέσει.	"
ἡ πρώτη σημασία τῆς Εἰς Προθέσεως.	661
ἡ Εἰς ἐν συνθέσει.	662
Σύγκρισις τῆς Εὐ καὶ Εἰς.	"
ἡ Εἰς παρ' ἡμῖν.	665
ἡ Εἰς παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	666

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῶν Διπτώτων Προθέσεων.	"
Ανά, Διά, Κατά, Υπέρ.	"
1. ἡ Ανά.	667
ἡ Ανά ἐν παραθέσει.	"
(ἡ Ανά μετὰ γενικῆς.	")
ἡ Ανά μετὰ δοτικῆς.	"
ἡ Ανά μετὰ αἰτιατικῆς.	668
Σύγκρισις τῆς Ανά πρὸς τὴν Εἰς, πρὸς τὴν Διά καὶ πρὸς τὴν Εὐ.	"
ἡ Ανά ἐν συνθέσει.	669
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ανά Προθέσεως.	"
ἡ Ανά παρ' ἡμῖν.	671
ἡ Ανά παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	672
2. ἡ Διά.	"
ἡ Διά ἐν παραθέσει.	"
ἡ Διά μετὰ γενικῆς.	"
ἡ Διά μετὰ αἰτιατικῆς.	"
ἡ Διά ἐν συνθέσει.	673
ἡ πρώτη σημασία τῆς Διά Προθέσεως.	674
ἡ Διά παρ' ἡμῖν.	675
ἡ Διά παρὰ Ρωμαίοις.	"
ἡ Διά παρὰ τοῖς νεωτέροις.	676
3. ἡ Κατά.	"
ἡ Κατά ἐν παραθέσει.	"
ἡ Κατά μετὰ γενικῆς.	"
ἡ Κατά μετὰ αἰτιατικῆς.	678
ἡ Κατά ἐν συνθέσει.	679
ἡ πρώτη σημασία τῆς Κατά Προθέσεως.	680

XXIV

Σύγκρισις τῆς Ἀνὰ καὶ Κατὰ.	Σελ. 682
ἡ Κατὰ παρ' ἡμῖν.	684
ἡ Κατὰ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	685
4. ἡ Ὑπέρ.	"
ἡ Ὑπέρ ἐν παραθέσει.	"
ἡ Ὑπέρ μετὰ γενικῆς.	"
ἡ Ὑπέρ μετὰ αἰτιατικῆς.	686
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ὑπέρ.	"
ἡ Ὑπέρ ἐν συνθέσει.	687
ἡ Ὑπέρ παρ' ἡμῖν.	"
ἡ Ὑπέρ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	688

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τῶν Τριπτῶτων Προθέσεων.

Ἀμφί, Ἐπί, Μετά, Παρά, Περὶ, Πρὸς, Ὑπό.

1. ἡ Ἀμφί.

ἡ Ἀμφί ἐν παραθέσει.

ἡ Ἀμφί μετὰ γενικῆς.

ἡ Ἀμφί μετὰ δοτικῆς.

ἡ Ἀμφί μετὰ αἰτιατικῆς.

ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἀμφί Προθέσεως.

ἡ Ἀμφί ἐν συνθέσει.

Σύγκρισις τῆς Ἀμφί καὶ τοῦ Ἀμφίς.

ἡ Ἀμφί παρ' ἡμῖν.

ἡ Ἀμφί παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.

2. ἡ Ἐπί.

ἡ Ἐπί ἐν παραθέσει.

ἡ Ἐπί μετὰ γενικῆς.

ἡ Ἐπί μετὰ δοτικῆς.

ἡ Ἐπί μετὰ αἰτιατικῆς.

ἡ πρώτη σημασία τῆς Ἐπί Προθέσεως.

ἡ Ἐπί ἐν συνθέσει.

ἡ Ἐπί παρ' ἡμῖν.

ἡ Ἐπί παρὰ Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.

3. ἡ Μετά.

ἡ Μετά ἐν παραθέσει.

ἡ Μετά μετὰ γενικῆς.

ἡ Μετά μετὰ δοτικῆς.

ἡ Μετά μετὰ αἰτιατικῆς.

699

	ἡ Μετὰ ἐν συνθέσει.	Σιλ. 699
	ἡ πρώτη σημασία τῆς Μετὰ Προθέσεως.	700
	ἡ Μετὰ παρ' ἡμῖν.	702
	ἡ Μετὰ παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις	"
4.	ἡ Παρά.	703
	ἡ Παρὰ ἐν παραθέσει.	"
	ἡ Παρὰ μετὰ γενικῆς.	"
	ἡ Παρὰ μετὰ δοτικῆς.	"
	ἡ Παρὰ μετὰ αἰτιατικῆς.	704
	ἡ πρώτη σημασία τῆς Παρὰ Προθέσεως.	707
	ἡ Παρὰ ἐν συνθέσει.	708
	ἡ Παρὰ παρ' ἡμῖν.	709
	ἡ Παρὰ παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	710
5.	ἡ Περί.	711
	ἡ Περί ἐν παραθέσει.	"
	ἡ Περί μετὰ γενικῆς.	"
	ἡ Περί μετὰ δοτικῆς.	"
	ἡ Περί μετὰ αἰτιατικῆς.	712
	ἡ Περί ἐν συνθέσει.	713
	ἡ πρώτη σημασία τῆς Περί Προθέσεως.	"
	Ομοιότης τῆς Περί καὶ Ἀμφί.	714
	Διαφορὰ τῶν αὐτῶν.	716
	Ζήτησις περὶ τῆς Περί καὶ Πέρι.	"
	ἡ Περί παρ' ἡμῖν.	717
	ἡ Περί παρὰ Ρωμαίοις.	"
	ἡ Περί παρὰ τοῖς νεωτέροις.	718
6.	ἡ Πρός.	719
	ἡ Πρός ἐν παραθέσει.	"
	ἡ Πρός μετὰ γενικῆς.	"
	ἡ Πρός μετὰ δοτικῆς.	"
	ἡ Πρός μετὰ αἰτιατικῆς.	720
	ἡ πρώτη σημασία τῆς Πρός Προθέσεως.	721
	ἡ Πρός ἐν συνθέσει.	723
	ἡ Πρός παρ' ἡμῖν.	724
	ἡ Πρός παρὰ Ρωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις.	725
7.	ἡ Υπό.	726
	ἡ Υπό ἐν παραθέσει.	"
	ἡ Υπό μετὰ γενικῆς.	"
	ἡ Υπό μετὰ δοτικῆς.	"

XXVI

ἡ Ὑπό μετὰ αἰτιατικῆς.	Σελ. 727
Διαφορὰ τῆς Ὑπό ἐκ τῆς Ἐκ καὶ Ἀπό.	728
ἡ Ὑπό ἐπὶ τῶν Παθητικῶν Ρημάτων	729
ἡ Ὑπό ἐν συνθέσει.	731
ἡ πρώτη σημασία τῆς Ὑπό Προθέσεως	732
ἡ Ὑπό παρ' ἡμῖν.	734
ἡ Ὑπό παρὰ Ῥωμαίοις.	735
ἡ Ὑπό παρὰ τοῖς νεωτέροις	736
Διάφορα Παρεπόμενα τῶν Προθέσεων ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν, ἀπαιτούμενα πρὸς ἐξακριβωσιν τοῦ περὶ αὐτῶν λόγου.	736

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ ἄλλων τινῶν Προθέσεων.	739
Ἀνευ—Ἀνευθε ἢ ἄνευθεν—Ἀπ'ἀνευθεν—	
Ἀτερ—Ἀτερθεν—Ἀπ'ἀτερθεν (—ἄνευ)—	
Νόσφιν.	741
Πλὴν—Δίχα—Χωρίς.	742
Ενεκα ἢ Ενεκεν.	743
Οὐνεκα ἢ Οὐνεκεν.	744
Ὡς.	745
Ἀλλαι τινὲς λέξεις προθετικῶς ἐκλαμβάνονται.	747
Ιότητι—Ἐκῆτι ἢ Ἐκατέ καὶ Ἀέκῆτι.	748
Χάριν—Δίκην—Τρόπον—Δέμας—Χήτει.	748

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Ἐπιρρήματος.	749
I. Περὶ Ἐπιρρήματος ὡς Ἐπιρρήματος ἥτοι πρὸς ῥῆμα φερομένου.	750
Γένεσις τῶν Ἐπιρρημάτων.	751
Διαίρεσις τῶν Ἐπιρρημάτων.	751
Α'. Ἐπιρρήματα Ὑποτικὰ.	752
Β'. Ἐπιρρήματα Χρονικὰ.	753
Γ'. Ποιότητος σημαντικὰ Ἐπιρρήματα.	754
Δ'. Ποσότητος σημαντικὰ Ἐπιρρήματα.	755
Καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶδη τοῦ Ἐπιρρήματος ἐκφέρονται διαφόρως.	755
α'. Δεικτικῶς ἢ Αναφορικῶς.	755
β'. Θετικῶς ἢ Ερωτηματικῶς.	755

II. Περὶ Ἐπιρρήματος μετὰ πτώσεως συντάσσομένου. Σελ. 756

Τριπλοῦς τρόπος καθ' ὃν τὰ Ἐπιρρήματα συν-
τάσσονται μετὰ πτώσεως. "

α'. Φυλάσσοντα τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιθέτων
ἐξ ὧν γίνονται. "

Μετὰ γενικῆς. "

Μετὰ δοτικῆς. 758

Μετὰ αἰτιατικῆς. "

β'. Λαμβάνοντα καθ' αὐτὸ φύσιν Προθέσεως. "

Τοπικά. "

Χρονικά. 759

Ποιότητος σημαντικά. "

γ'. Συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα. 760

1. Τοπικά. "

2. Χρονικά. 761

3. Ποιότητος σημαντικά. "

4. Ποσότητος σημαντικά. "

Ἀν ἐν τούτοις λείπει Πρόθεσις. "

Διαφορὰ ἐννοίας ἐν τούτοις κατὰ τὴν μίαν
ἢ ἄλλην ἐκδοχὴν τῶν Μορίων. 762

III. Περὶ τῶν παθηματικῶν Ἐπιφωνημάτων. 765

Τρόποι καθ' οὓς ταῦτα τίθενται εἰς τὸν λόγον. "

α'. Μοναχά, ὁλοκλήρου λόγου ἀκολουθοῦντος. "

β'. Ονομαστικῆς προσθεμένης. 766

γ'. Μετὰ πλαγίας πτώσεως "

Θέσις τῶν τοιούτων Μορίων. 767

Κλητικαὶ Ονομάτων ἐκπληροῦσαι τὰ τῶν πα-
θηματικῶν ἐπιφωνημάτων. 768

Τὸ Κλητικὸν ὦ. "

Θέσις τοῦ κλητικοῦ ὦ. 769

Διαφορὰ ἐννοίας ἐν τούτοις "

Παράλειψις τοῦ κλητικοῦ ὦ. "

δ'. Ἡ πλαγία πτώσις χωρὶς τῶν Μορίων. 770

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ ἀποφατικῶν ἢτοι ἀρνητικῶν Μορίων τῶν Ἑλλήνων. "

Φύσις τῆς ἀποφάσεως καὶ τῶν ἀποφατικῶν Μορίων. "

Διαίρεσις τῶν ἀποφατικῶν Μορίων. 771

Ἀποφατικὰ Μόρια τοῦ κατηγορουμένου. "

ἀ — ἀν — ἀνὰ — ἰή. "

XXVIII

Ζήτησις περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τούτων.	Σελ. 771
Αποφατικά Μόρια τοῦ Συνθετικοῦ.	775
τὸ οὐ καὶ μή.	”
Χρῆσις ἐν γένει τοῦ οὐ καὶ μή.	776
Εφαρμογὴ τοῦ γενικοῦ κανόνα.	”
I. τὸ οὐ καὶ μή ἐπὶ Ρημάτων ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ.	”
τὸ οὐ ἐπὶ Οριστικῆς Εγκλίσεως.	”
τὸ μή ἐπὶ Οριστικῆς Εγκλίσεως.	777
τὸ οὐ ἐπὶ Υποτακτικῆς Εγκλίσεως.	”
τὸ μή ἐπὶ Υποτακτικῆς Εγκλίσεως.	”
τὸ οὐ ἐπὶ Εὐκτικῆς Εγκλίσεως.	”
τὸ μή ἐπὶ Εὐκτικῆς Εγκλίσεως.	”
τὸ οὐ ἐπὶ Προσακτικῆς Εγκλίσεως.	778
τὸ μή ἐπὶ Προσακτικῆς Εγκλίσεως.	”
II. Τὸ οὐ καὶ μή ἐπὶ Οὐσιαστικῶν Ονομάτων,	
ἐνθα καὶ Απαρέμφατον.	”
τὸ οὐ ἐπὶ τῶν Οὐσιαστικῶν ἐνθα καὶ τὸ Απαρέμφατον.	”
τὸ μή ἐπὶ Οὐσιαστικῶν ἐνθα καὶ τὸ Απαρέμφατον.	779
III. τὸ οὐ καὶ μή ἐπὶ Επιθέτων ἐνθα καὶ ἡ Μετοχή.	”
τὸ οὐ ἐπὶ Επιθέτων, κτλ.	”
τὸ μή ἐπὶ Επιθέτων, κτλ.	780
IV. τὸ οὐ καὶ μή ἐπὶ Επιρρήμάτων.	782
V. τὸ οὐ καὶ μή ἐπὶ Ρημάτων ἐν ἐξαρτήσῃ λόγου.	783
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ	
λόγου ἐξαρτωμένου ἐν γένει.	784
τὸ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Υποθέσεως.	785
τὸ οὐ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Υποθέσεως.	”
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Χρόνου.	786
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Αἰτίας.	”
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Αναφορᾶς.	787
τὸ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Αναφορᾶς.	”
τὸ οὐ ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ Αναφορᾶς.	788
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Οριστικῇ Εγκλίσει ἐπὶ	
Διηγήσεως, Αγγελίας, Δοξασίας, κτλ.	789
τὸ οὐ καὶ μή ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ	
Εγκλίσει ἐπὶ λόγου ἐξαρτωμένου ἐν γένει.	”
τὸ μή ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ ἐγκλίσει	
ἐπὶ Υποθέσεως.	”
τὸ οὐ ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ Υποθέσεως.	790

τὸ μὴ ἐπὶ Τέλους, κτλ.	Σελ. 791
τὸ οὐ ἐπὶ Τέλους, κτλ.	792
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ καὶ Εὐκτικῇ Ἐγκλίσει ἐπὶ Αναφορᾶς.	„
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ Διηγήσεως.	792
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Απαρεμφάτου.	793
Τελικὰ Απαρέμφата.	„
Εἰδικὰ Απαρέμφата.	794
Διαφωνία τῶν Φιλολόγων περὶ τῆς χρήσεως τοῦ μὴ καὶ οὐ ἐν τούτοις.	795
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Μετοχῆς.	796
VI. Περὶ ἐξαιρέσεων εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ οὐ καὶ μὴ.	798
τὸ οὐ εἰς τόπον τοῦ μὴ.	„
τὸ μὴ εἰς τόπον τοῦ οὐ.	799
VII. Περὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ Ερωτήσεως	„
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ Ερωτήσεως.	„
τὸ οὐ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ Ερωτήσεως.	„
τὸ μὴ ἐν τῇ Οριστικῇ ἐπὶ Ερωτήσεως.	800
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Υποτακτικῇ ἐπὶ Ερωτήσεως.	801
τὸ οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐπὶ Ερωτήσεως.	802
VIII Περὶ Παραλείψεως τοῦ ῥήματος ἐπὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ.	803
οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι, μὴ ὅπως, μὴ ὅτι, κτλ.	804
Παράλειψις τοῦ ῥήματος ἐπὶ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ μὴ.	805
IX. Περὶ Συνδυασμῶν τῶν δύο ἀποφατικῶν Μορίων.	„
οὐ μὴ — μὴ οὐ.	„
οὐ μὴ.	„
α'. τὸ οὐ μὴ μετὰ Υποτακτικῆς.	„
β'. τὸ οὐ μὴ ἐπὶ Οριστικῆς.	806
τὸ οὐ μὴ κατὰ Μέλλοντα Οριστικῆς ἄνευ ἐρωτήσεως	„
ἢ συνηθεστέρα χρήσις ἐν τούτοις.	807
τὸ οὐ μὴ κατὰ Μέλλοντα Οριστικῆς μετὰ ἐρωτήσεως.	„
Γνώμη τοῦ Βρεταννοῦ Ελμσλὺ περὶ τούτου.	808
γ'. Σύνταξις τοῦ οὐ μὴ μετὰ Απαρεμφάτου.	„
δ'. μετὰ Μετοχῆς.	„
μὴ οὐ.	809
α'. τὸ μὴ οὐ μετὰ Οριστικῆς.	„
β'. τὸ μὴ οὐ μετὰ Υποτακτικῆς.	„

γ'. τὸ μὴ οὐ μετὰ Εὐκτικῆς.	Σελ. 809
Γένεσις τῆς ἀνωτέρω χρήσεως.	810
δ'. τὸ μὴ οὐ μετὰ Ἀπαρεμφάτου.	"
Συνήθης χρήσις αὐτοῦ ἐν τούτοις, ἀρνήσεως ἡγουμένης.	811
Ρήματα φόβου, αἰσχύνης καὶ τῶν τοιούτων σημαντικά, ἰσοδυναμοῦντα με' ἄρνησιν.	812
τὸ αὐτὸ ἐπὶ ἐρωτήσεων	"
Εἰσαίρεσις.	813
Γνώμη Βουττμάννου, Ματθία καὶ Ρεϊσιγίου περὶ τούτου.	"
Γνώμη Ερμάννου καὶ Ρώσου.	"
Πιθανὴ γνώμη ὅτι ἐν τούτοις εἶναι πλεονασμὸς ἀποφάσεως.	814
Ὁ αὐτὸς πλεονασμὸς ἐπὶ τῶν συγκρίσεων.	"
ε'. Τὸ μὴ οὐ μετὰ Μετοχῆς.	"
Χ. Τέλος τοῦ περὶ ἀποφατικῶν Μορίων λόγου — δυσκολία τοῦ πράγματος.	815
Ανακεφαλαίωσις περὶ τῆς τοῦ οὐ καὶ μὴ φύσεως.	"
Διάφορα συγγραφέων χωρὶα ἐξηγήσιμα κατὰ τὴν ἄνω θεωρίαν.	817
Εἰς πολλὰ ἄλλα ὅχι με' τὴν αὐτὴν εὐκολίαν ἐφαρμόσιμος ἡ ἀνωτέρω θεωρία	818
Πρέπει νὰ μείνωσι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἄλλα- χοῦ, ἀνωμαλίαι καὶ ἐξαιρέσεις.	819
XI. Περὶ τῶν οὔτε καὶ οὐδέ, μήτε καὶ μηδέ.	"
Τὰ προσαπαιτούμενα πρὸς πλήρη ἐκθεσιν τοῦ περὶ τούτων λόγου	820
XII. Τὸ οὐ καὶ μὴ παρ' ἡμῖν.	821
Σύγχυσις καὶ ὀρθοτέρα χρήσις αὐτῶν — Κοραῆς.	"
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.	
Περὶ Συνδέσμου καὶ περὶ Πολυσήμων Μορίων.	822
Περὶ Συνδέσμου.	"
Φύσις τοῦ Συνδέσμου — κατὰ τίνα λόγον βαίνει ἡ σύνδεσις τῶν λόγων — με' τί ὁμοιάζει ὁ Σύνδεσμος.	"
Διάφορα τοῦ Συνδέσμου εἶδη.	823
α'. Συμπλεκτικοί — β'. Αντιθετικοί — γ'. Εναν- τιωματικοί.	"

δ'. Διαζευκτικοί· ε'. Αποκλειστικοί· ς'. Αίτιο- λογικοί.	Σελ. 824
ζ'. Υποθετικοί· η'. Τελικοί· θ'. Συλλογιστικοί· ι'. Ειδικοί.	825
Περὶ Πολυσήμων Μορίων.	826
Ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ Μόρια δυνατόν νὰ ὀνο- μασθῶσι Πολύσημα.	"
Ποῖα τὰ κυρίως Πολύσημα Μόρια.	827
Διάφορος αὐτῶν Σύνταξις.	"
Ποῦ κυρίως ἀνήκει ἡ αὐτῶν ἐξακρίβωσις.	"

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΝ.

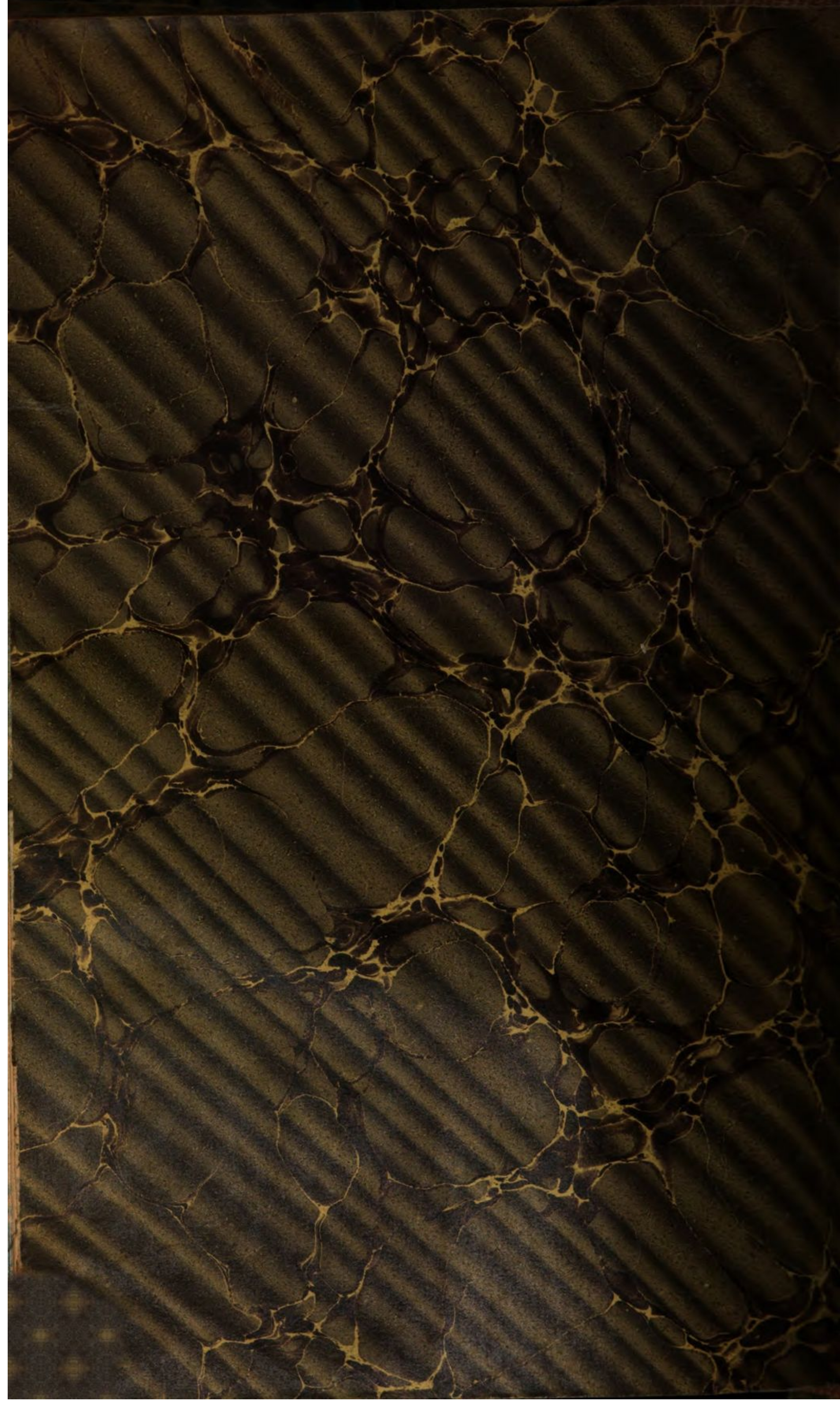
Ἀνακεφαλαίωσις τῶν προηγουμένων καὶ ἐπίλογος τοῦ Πονήματος.	828
Τὰ ἐν τοῖς διαφόροις Κεφαλαίοις πεπραγματεύμενα.	"
Τὸ Περὶ Συνδέσεως τῶν Προτάσεων εἰς τὸν Ἑλληνα Λόγον θέλει ἀποτε- λέσει ἰδιαίτερον Πόνημα.	831
Τί θέλει προκύψει ἐξ ἀμφοτέρων τούτων.	832
Τί θέλει εὔρεθῇ ἐν τέλει τοῦ ὅλου ἔργου.	"

Τὰ ὀνόματα τῶν Συνδρομητῶν.	833
Ὀλίγα τινὰ ἐκ τῶν παραλειφθέντων.	843
Ορθότερον ἐκφραστέα.	848
Ὀνόματα Συνδρομητῶν παραλειφθέντα.	"
Τῶν κυριωτέρων Παραοραμάτων διόρθωσις.	849
Σημείωσις α'.	850
Σημείωσις β'.	"

Διακρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
824
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
825
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
826
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
827
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
828
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
829
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
830

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΤΑΡΤΟΝ.

Ἀνακρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
831
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
832
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
833
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
834
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
835
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
836
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
837
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
838
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
839
ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις, ἡ ἀποκρίσεις
840

Asopius, Ippo C.

Isagoge in Syntaxin Graecam

Corcyrae 1841

L.gr. 7 I

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10584774-6